

Савремени српски превод

Serbian Easy-to-Read Version

Language:
Country:
Publisher:
Copyright: © Bible League International
Last Updated: 2023-10-20
ID: 19557f35-ae5b-417c-9803-fa50341996a1
ISO: srp
ISBN:

1. Мојсијева	4	Авакум	580
2. Мојсијева	41	Софонија	582
3. Мојсијева	71	Агеј.....	585
4. Мојсијева	92	Захарија	587
5. Мојсијева	123	Малахија	594
Исус Навин	149	Матеј	596
Судије.....	167	Марко.....	623
Рута	185	Лука	640
1. Самуило	188	Јован.....	667
2. Самуило	211	Дела апостолска	687
1. Цареви.....	231	Римљанима	711
2. Цареви.....	254	1. Коринћанима.....	721
1. Летописи.....	277	2. Коринћанима.....	730
2. Летописи.....	300	Галаћанима.....	736
Езра	325	Ефесцима	740
Немија	333	Филипљанима	744
Јестира.....	343	Колошанима.....	747
Јов	349	1. Солуњанима.....	750
Псалми	370	2. Солуњанима.....	752
Пословице	428	1. Тимотеју	754
Проповедник	446	2. Тимотеју	757
Песма над песмама	452	Титу.....	759
Јеремија.....	457	Филимону	761
Тужбалице	502	Јеврејима.....	762
Језекиљ.....	507	Јаковљева.....	770
Данило.....	542	1. Петрова	773
Осија	553	2. Петрова	776
Јоил.....	561	1. Јованова	778
Амос	564	2. Јованова	781
Авдија	570	3. Јованова	782
Јона.....	571	Јудина.....	783
Михеј.....	573	Откривење.....	784
Наум	578		

1. Мојсијева

Стварање неба и земље

1 У почетку створи Бог небо и земљу. ² Земља је била безоблична и празна. Тама се простирала над безданом † и Божији Дух лебдео је над водама.

Први дан – светлост

³ Тада Бог рече: »Нека буде светлост.«
И би светлост. ⁴ Бог виде да је светлост добра и раздвоји светлост од таме. ⁵ Бог назва светлост »дан«, а таму назва »ноћ«.

И би вече, и би јутро – дан први.

Други дан – небо

⁶ Тада Бог рече: »Нека буде свод између водâ, да раздваја воде од водâ.«

⁷ И Бог начини свод и раздвоји воде под сводом од водâ над сводом. И би тако. ⁸ Бог назва свод »небо«.

И би вече, и би јутро – дан други.

Трећи дан – копно и биљке

⁹ Тада Бог рече: »Нека се воде под небом саберу на једно место и нека се појави копно.«

И би тако. ¹⁰ Бог назва копно »земља«, а сабране воде назва »море«. И Бог виде да је то добро.

¹¹ Тада Бог рече: »Нека земља изнедри растиње: биљке које дају семе и плодносно дрвеће које рађа плод са семеном у њему према својим врстама на земљи.«

И би тако. ¹² Земља изнедри растиње: биљке које дају семе према својим врстама и дрвеће које рађа плод са семеном у њему према својим врстама. И Бог виде да је то добро.

¹³ И би вече, и би јутро – дан трећи.

Четврти дан – сунце, месец и звезде

¹⁴ Тада Бог рече: »Нека буду светлила на небеском своду, да раздвајају дан од ноћи и да означавају доба, дане и године. ¹⁵ И нека светлила на небеском своду осветљавају земљу.«

И би тако. ¹⁶ Бог начини два велика светлила: веће светлило да влада дању и мање светлило да влада ноћу, и звезде. ¹⁷ Бог их постави на небески свод да осветљавају земљу, ¹⁸ да владају дању и ноћу и

† безданом Вероватно: океаном; дословно: лицем дубине.

да раздвајају светлост од таме. И Бог виде да је то добро.

¹⁹ И би вече, и би јутро – дан четврти.

Пети дан – рибе и птице

²⁰ Тада Бог рече: »Нека воде поврве од живих бића и нека птице полете небеским сводом изнад земље.«

²¹ И Бог створи морске немани, сва жива бића која се крећу у води и од којих вода врви, према њиховим врстама, и све крилате птице према њиховим врстама. И Бог виде да је то добро.

²² Бог их благослови и рече: »Будите плодни и множите се и испуните воде мора. И нека се птице множе на земљи.«

²³ И би вече, и би јутро – дан пети.

Шести дан – копнене животиње и човек

²⁴ Тада Бог рече: »Нека земља изнедри жива бића према њиховим врстама: стоку, створења која гмижу по тлу и дивље животиње према њиховим врстама.«

И би тако. ²⁵ Бог начини дивље животиње према њиховим врстама, стоку према њеним врстама и створења која гмижу по тлу према њиховим врстама. И Бог виде да је то добро.

²⁶ Тада Бог рече: »Хајде да начинимо човека на своју слику, сличног нама. Нека има власт над рибама у мору и над птицама на небу, над стоком, над свом земљом и над свим створењима која гмижу по тлу.«

²⁷ И Бог створи човека

на своју слику.

На Божију слику

створи га,

мушко и женско

створи их.

²⁸ Бог их благослови и рече им: »Будите плодни и множите се, испуните земљу и потчините је себи. Владајте над рибама у мору и над птицама на небу и над свим живим створењима која се крећу по тлу.«

²⁹ Онда Бог рече: »Ево, дајем вам на целој земљи сваку биљку која даје семе и свако дрво које рађа плод са семеном у њему – нека вам буду за храну.

³⁰ А свим дивљим животињама, свим птицама и свим створењима која гмижу по тлу – свему што у

себи има дах живота – дајем све зелене биљке за храну.«

И би тако.

³¹ Тада Бог погледа све што је начинио и виде да је веома добро.

И би вече, и би јутро – дан шести.

2 Тако су довршени небо и земља и све на њима.

Седми дан – одмор

² До седмога дана Бог доврши своја дела, а седмога дана се одмори од свих својих дела. ³ Бог благовести седми дан и учини га светим, јер се седмога дана одмарао од свих својих дела стварања.

⁴ То је повест о небу и земљи – како су створени када је ГОСПОД †, Бог, начинио земљу и небо.

Еденски врт

⁵ Још није било пољског грмља на земљи и нису још никле пољске биљке, јер ГОСПОД, Бог, још није пустио кишу на земљу и није било човека да земљу обрађује, ⁶ него се магла дизала са земље и натапала сву површину тла.

⁷ ГОСПОД, Бог, обликова човека од земљиног праха ††, у ноздрве му удахну дах живота, и човек постаде живо биће. ⁸ Потом ГОСПОД, Бог, засади врт у Едену, на истоку, и тамо смести човека кога је обликовао. ⁹ ГОСПОД, Бог, учини да из земље израсте сваковрсно дрвеће примамљивог изгледа и добро за јело, а напред врта дрво живота и дрво спознања добра и зла.

¹⁰ Из Едена је текла река да наводњава врт, а оданде се гранала на четири главне реке. ¹¹ Прва се зове Пишон и тече око целе земље Хавиле, у којој има злата. ¹² Злато те земље је изврсно, а у њој има и мирисних смола и оникса. ¹³ Друга река се зове Гихон и тече око целе земље Куш. ¹⁴ Трећа река се зове Тигар и тече источно од Асирије. Четврта река је Еуфрат.

¹⁵ ГОСПОД, Бог, узео човека и стави га у еденски врт, да га обрађује и стара се о њему.

¹⁶ ГОСПОД, Бог, заповеди човеку: »Са сваког дрвета у врту слободно једи, ¹⁷ али са дрвета спознања добра и зла да ниси јео! Јер, када будеш са њега јео, сигурно ћеш умрети.«

¹⁸ Онда ГОСПОД, Бог, рече: »Није добро за човека да буде сам. Начинићу му помагача као што је он.«

¹⁹ Тада ГОСПОД, Бог, од земље обликова све животиње и све птице, па их доведе пред човека, да види како ће их овај назвати. И како год је човек назвао неко живо биће – тако му је било име. ²⁰ Тако човек даде имена свакој врсти стоке, птица и дивљих животиња.

Али за човека се не нађе помагач као што је он.

²¹ Зато ГОСПОД, Бог, учини да човек западне у ду-

† ГОСПОД Дословно: Јахве; в. ЈАХВЕ у Глосару. †† човека од земљиног праха Хебрејска реч за човека (адам адама

бок сан и, док је овај спавао, извади му једно ребро и то место затвори месом. ²² Од ребра извађеног из човека ГОСПОД, Бог, сазда жену и доведе је пред човека.

²³ Човек рече:

»Ево најзад кости од мојих костију и тела од мога тела.

Нека се зове жена,

јер је из човека ‡ узета.«

²⁴ Зато ће човек оставити оца и мајку и сјединити се са својом женом, и биће једно тело.

²⁵ А обоје су били голи, и човек и његова жена, и нису се стидели.

Човеков пад

3 Змија је била лукавија од свих дивљих животиња које је ГОСПОД, Бог, начинио.

Она упита жену: »Зар је Бог заиста рекао: „Не сме-те да једете ни са једног дрвета у врту?“«

² »Смемо да једемо плодове са дрвећа у врту«, одговори жена змији, ³ »али за плод са дрвета које је напред врта Бог је рекао: „Да га нисте јели! И не дирајте га, да не умрете!“«

⁴ Тада змија рече жени: »Не, нећете умрети. ⁵ Него, зна Бог: када будете јели са њега, отвориће вам се очи и бићете као Бог – разликоваћете добро и зло.«

⁶ Жена виде да је дрво добро за јело, да примамљиво изгледа и да је пожељно због мудрости коју може дати, па убра плод са њега и поједе га. А даде и своје мужу, који је био с њом, па је и он јео. ⁷ Тада се и њему и њој отворише очи и они спознаше да су голи. Зато сплетоше смоквиног лишћа и направише себи прегаче.

⁸ Уто човек и његова жена зачуше кораке ГОСПОДА, Бога, који се шетао вртом за време дневног поветарца, па се од њега сакрише међу дрвећем у врту.

⁹ ГОСПОД, Бог, позва човека и упита га: »Где си?«

¹⁰ А човек рече: »Чуо сам твоје кораке у врту и уплашио се, јер сам го̂, па сам се сакрио.«

¹¹ »Ко ти је рекао да си го̂?« упита Бог. »Зар си јео са дрвета за које сам ти заповедио да са њега не једеш?«

¹² »Жена коју си ставио да буде са мном«, одговори човек, »она ми је дала плод са дрвета, па сам јео.«

¹³ Тада ГОСПОД, Бог, упита жену: »Шта си то урадила?«

»Змија ме преварила,« рече жена, »па сам јела.«

¹⁴ ГОСПОД, Бог, рече змији:

»Зато што си то урадила, проклета била међу свом стоком и свим дивљим животињама!

На трбуху ћеш пузити

и јести прашину

‡ жена ... човека Хебрејска реч за жену (иша иш

свих дана свог живота.

¹⁵ А ја ћу приметити непријатељство између тебе и жене, и између твог потомства и њеног потомства.

Њено потомство сатираће ти главу, а ти ћеш га уједати за пету.»

¹⁶ А жени рече:

»У трудноћи ћу ти умножити муке; у мукама ћеш рађати децу.

Жудња ће те терати мужу, а он ће владати над тобом.»

¹⁷ Онда рече човеку:

»Зато што си послушао своју жену и јео са дрвета за које сам ти заповедио: „Да са њега ниси јео!“

нека је земља проклета због тебе. Мукотрпно ћеш се са ње хранити свих дана свог живота.

¹⁸ Она ће ти рађати трње и коров, а ти ћеш се хранити пољским биљкама.

¹⁹ У зноју лица свога хлеб ћеш јести док се у земљу не вратиш, јер из земље си и узет

– прах си и у прах ћеш се и вратити.»

²⁰ Човек даде својој жени име Ева †, јер је она мајка свима живима.

²¹ ГОСПОД, Бог, начини човеку и његовој жени одећу од коже и обуче их.

²² »Ето«, рече ГОСПОД, Бог, »човек је постао као један од нас – разликује добро и зло. Да сад још не пружи руку и не убере са дрвета живота, па поједе и живи до века!«

²³ Зато га ГОСПОД, Бог, истера из еденског врта, да обрађује земљу из које је узет. ²⁴ Када је истерао човека, постави источно од еденског врта херувиме и пламени мач, који се витлао на све стране, да чувају пут ка дрвету живота.

Каин и Авељ

4 Адам †† леже са својом женом Евом, и она затрудне и роди Каина.

Она тада рече: »Са ГОСПОДЊОМ помоћи добих ‡ мушко дете!«

² Касније она роди и Каиновог брата Авеља. Авељ постаде пастир, а Каин земљорадник.

³ После неког времена, Каин принесе ГОСПОДУ жртву од плодова земље, ⁴ а Авељ принесе најбоље, уложене комаде меса од првине своје стоке. ГОСПОД с наклоношћу погледа Авеља и његову жртву, ⁵ али Каина и његову жртву не погледа с наклоношћу. Зато се Каин силно наљути и лице му се смркну.

† Ева (хебрејски: Хава)
Или: Човек (хебрејски: адам)

†† Адам

‡ добих Име Каин звучи као хебрејска реч за »добити« или »стећи«.

⁶ »Зашто си љут«, упита ГОСПОД Каина, »и зашто ти је лице смркнуто? ⁷ Ако чиниш оно што је добро, зар нећеш бити ведар †? А ако не чиниш оно што је добро, грех на тебе вреба на вратима. Он жуди за тобом, али ти мораш да га савладаш.«

⁸ Каин рече свом брату Авељу: »Хајдемо у поље.« ‡

А када су били у пољу, Каин насрну на Авеља и уби га.

⁹ ГОСПОД упита Каина: »Где ти је брат Авељ?«

»Не знам,« одговори овај. »Зар сам ја чувар свога брата?«

¹⁰ Тада ГОСПОД рече: »Шта си то учинио? Ено крв твога брата вапије из земље к мени. ¹¹ Сада си проклет на земљи која је отворила уста да из твоје руке прими крв твога брата. ¹² Када будеш обрађивао земљу, она ти више неће давати свој род. Бићеш луталица и бегунац на земљи.«

¹³ »Моја казна је већа него што могу да поднесем«, рече Каин ГОСПОДУ. ¹⁴ »Ево, данас ме тераш са ове земље и мораћу да се кријем од твога лица. Бићу луталица и бегунац на земљи, и ко год ме нађе, убиће ме.«

¹⁵ »Не«, рече му ГОСПОД. »Ако неко убије Каина, стићи ће га седмострука освета.«

И ГОСПОД стави на Каина знак, да га ко не убије када га сретне.

¹⁶ Тада Каин оде од лица ГОСПОДЊЕГ и настани се у земљи Нод, источно од Едена.

Каинови потомци

¹⁷ Каин леже са својом женом, и она затрудне и роди Еноха. Каин подиже град и назва га Енох, по свом сину. ¹⁸ Еноху се роди Ирад, Ираду се роди Мехуаел. Мехуаелу се роди Метушаел, а Метушаелу се роди Ламех.

¹⁹ Ламех је имао две жене: једна се звала Ада, а друга Цила. ²⁰ Ада роди Јавала, претечу свих који живе у шаторима и гаје стоку. ²¹ Његов брат се звао Јувал. Он је претеча свих који свирају харфу и свиралу. ²² Цила роди Тувал-Каина, који је ковао све врсте алатки од бакра и гвожђа. Тувал-Каинова сестра звала се Наама.

²³ Ламех рече својим женама:

»Ада и Цила, саслушајте ме, жене Ламехове, послушајте моје речи. Убих човека зато што ме ранио, младића јер ме ударио.

²⁴ Ако ће Каин бити седам пута освећен, Ламех ће седамдесет седам.«

Сит

²⁵ Адам опет леже са својом женом, и она роди сина и даде му име Сит, говорећи: »Бог ми је дао ††† друго дете место Авеља, кога је Каин убио.«

†† ведар Ова реч на хебрејском може да значи и »прихваћен«. ††† Хајдемо у поље Ова реченица се не налази у традиционалном хебрејском тексту, него само у неким старим преводима.

²⁶ И Ситу се роди син и он му даде име Енос.
У то време људи почеше да се клањају ГОСПОДУ †.

Адамови потомци

5 Ово је књига повести о Адамовим потомцима:
Када је Бог створио човека, начинио га је сличног себи. ² Створио је мушко и женско и благо-словио их, а када их је створио, назвао их је »човек«.

³ Када је Адам имао 130 година, родио му се син сличан њему, на његову слику, и он му је дао име Сит. ⁴ После Ситовог рођења, Адам је живео још 800 година и имао још синова и кћери. ⁵ Тако је Адам живео укупно 930 година и умро.

⁶ Када је Сит имао 105 година, родио му се Енос. ⁷ После Еносовог рођења, Сит је живео још 807 година и имао још синова и кћери. ⁸ Тако је Сит живео укупно 912 година и умро.

⁹ Када је Енос имао 90 година, родио му се Каинам. ¹⁰ После Каинамовог рођења, Енос је живео још 815 година и имао још синова и кћери. ¹¹ Тако је Енос живео укупно 905 година и умро.

¹² Када је Каинам имао 70 година, родио му се Малалеил. ¹³ После Малалеиловог рођења, Каинам је живео још 840 година и имао још синова и кћери. ¹⁴ Тако је Каинам живео укупно 910 година и умро.

¹⁵ Када је Малалеил имао 65 година, родио му се Јарет. ¹⁶ После Јаретовог рођења, Малалеил је живео још 830 година и имао још синова и кћери. ¹⁷ Тако је Малалеил живео укупно 895 година и умро.

¹⁸ Када је Јарет имао 162 године, родио му се Енох. ¹⁹ После Еноховог рођења, Јарет је живео још 800 година и имао још синова и кћери. ²⁰ Тако је Јарет живео укупно 962 године и умро.

²¹ Када је Енох имао 65 година, родио му се Матусала. ²² После Матусалиног рођења, Енох је живео 300 година чинећи оно што је по Божијој вољи †† и имао још синова и кћери. ²³ Тако је Енох живео укупно 365 година. ²⁴ Енох је живео чинећи оно што је по Божијој вољи, а онда нестао, јер га је узео Бог.

²⁵ Када је Матусала имао 187 година, родио му се Ламех. ²⁶ После Ламеховог рођења, Матусала је живео још 782 године и имао још синова и кћери. ²⁷ Тако је Матусала живео укупно 969 година и умро.

²⁸ Када је Ламех имао 182 године, родио му се син. ²⁹ Он му даде име Ноје, говорећи: »Овај ће нас утешити ‡ у мукотрпном раду који морамо да обављамо зато што је Бог проклео земљу.« ³⁰ После Нојевог рођења, Ламех је живео још 595 година и имао још синова и кћери. ³¹ Тако је Ламех живео укупно 777 година и умро.

дима. †† дао Име Сит (хебрејски: Шет † да се клањају ГОСПОДУ Дословно: да призивају Јахвеово (ГОСПОДЊЕ) име. †† живео ... по Божијој вољи Дословно: ходао с Богом; исто и у 24. стиху. ‡ утешити Име Ноје (хебрејски: Ноах

³² Када је Ноје имао 500 година, родили су му се Сим, Хам и Јафет.

Изопаченост људи

6 Када су људи почели да се множе на земљи и рађале им се кћери, ² синови Божији видеше да су људске кћери лепе, па су узимали себи за жене које год су хтели.

³ Тада ГОСПОД рече: »Нећу дати човеку да живи довека ††, јер човек је телесан. Нека му животни век буде сто двадесет година.«

⁴ У то време, а и касније, на земљи су живели Нефилими ††, јер су синови Божији спавали с људским кћерима и оне им рађале децу. То су они ратници, људи на гласу од давнина.

⁵ Видећи колико је велика човекова изопаченост на земљи и да су све човекове мисли стално окренуте само злу, ⁶ ГОСПОД зажали што је начинио човека на земљи и ражалости се.

⁷ Зато рече: »Избрисаћу са лица земље људски род који сам створио – затрћу људе и животиње, створења која гмижу по тлу и птице – јер сам зажалио што сам их створио.«

⁸ Али Ноје нађе милост у ГОСПОДЊИМ очима.

Припреме за потоп

⁹ Ово је повест о Ноју:

Ноје је био човек праведан, беспрекоран међу људима свога нараштаја, и живео је чинећи оно што је по Божијој вољи †††. ¹⁰ Имао је три сина: Сима, Хама и Јафета.

¹¹ А земља се пред Богом искварила и била пуна насиља.

¹² Бог виде како се земља искварила, јер су се сви људи на земљи искварили, ¹³ па рече Ноју: »Одлучио сам да буде крај свим људима, јер се земља због њих испунила насиљем. Ево, уништићу их заједно са земљом. ¹⁴ Зато сагради себи лађу од гоферовог дрвета ††† и у њој преграде, а споља и изнутра је облепи смолом. ¹⁵ Овако је сагради: нека буде три стотине лаката дуга, педесет лаката широка и тридесет лаката висока §. ¹⁶ Стави кров на лађу тако да оставиш отвор један лакат §† испод врха. Врата намести на једном боку лађе и направи доњи, средњи и горњи спрат.

¹⁷ »Пустићу воде потопа на земљу да затру свако створење под небом које у себи има дах живота – све на земљи ће изгинути. ¹⁸ Али с тобом ћу склопити савез. Ући ћеш у лађу, ти, твоји синови, твоја жена и жене твојих синова. ¹⁹ А од свих живих створе-

†† Нећу ... довека Ова реченица на хебрејском може да значи и »неће мој дух довека остати у човеку«. †† Нефилими Или: дивови; ова реч звучи као хебрејски израз за »они који су пали«. ††† живео ... по Божијој вољи Дословно: ходао с Богом. ††† гоферовог дрвета Ова врста дрвета помиње се само на овом месту, па није могуће одредити којој познатој врсти припада. § три стотине ... висока 135 метара дуга, 22,5 метара широка и 13,5 метара висока. §† један лакат 45 центиметара.

ња уведи у лађу по двоје, мужјака и женку, да с тобом преживе. ²⁰ Од сваке врсте птица, од сваке врсте животиња и од сваке врсте створења која се крећу по тлу нека по двоје уђу код тебе, да преживе. ²¹ Узми све врсте хране која ће се јести и ускладишти је на лађи, да буде за јело теби и њима.»

²² И Ноје учини све онако како му је Бог заповедио.

Потоп

7 ГОСПОД рече Ноју: »Уђи у лађу, ти и сва твоја породица, јер сам видео да си једино ти преданом праведан у овом нараштају. ² Узми са собом седам парова – мужјака и женку – од сваке чисте животиње, један пар – мужјака и женку – од сваке нечисте животиње ³ и седам парова – мужјака и женку – од сваке птице, да им се потомство сачува на земљи. ⁴ Јер, за седам дана пустићу на земљу кишу да пада четрдесет дана и четрдесет ноћи и избрисаћу са лица земље свако живо створење које сам начинио.«

⁵ И Ноје учини све што му је ГОСПОД заповедио.

⁶ Ноје је имао шест стотина година када су воде потопа дошле на земљу. ⁷ И Ноје уђе у лађу са својим синовима, својом женом и женама својих синова, да се спасе од водâ потопа. ⁸ Од чистих и нечистих животиња, од птица и од свих створења која гмижу по тлу, ⁹ уђоше код Ноја у лађу две по две – мужјак и женка – као што му је Бог заповедио. ¹⁰ Седам дана после тога, воде потопа дођоше на земљу.

¹¹ Шестстоте године Нојевог живота, седамнаестога дана другог месеца, провалише сви извори великог бездана † и отворише се небеске уставе. ¹² Киша је падала на земљу четрдесет дана и четрдесет ноћи.

¹³ Тог истог дана Ноје и његови синови Сим, Хам и Јафет, његова жена и жене његова три сина уђоше у лађу, ¹⁴ а с њима и све врсте дивљих животиња, све врсте стоке, све врсте створења која гмижу по тлу и све врсте крилатих створења и птица. ¹⁵ По двоје од свих живих створења уђоше код Ноја у лађу – ¹⁶ уђоше мужјак и женка од свих живих створења, као што му је Бог заповедио.

Тада ГОСПОД за њим затвори врата.

¹⁷ Потоп је четрдесет дана плавио земљу, а како су воде расле, тако понеше лађу и дигоше је високо изнад земље. ¹⁸ Воде су се дизале и расле високо над земљом, а лађа је плутала на површини воде. ¹⁹ Толико су се силно воде дигле над земљом да су прекриле све највише планине под небом – ²⁰ дигле су се петнаест лаката †† изнад потопљених планина. ²¹ Изгинуше сва жива створења: птице, стока, дивље животиње, сва створења која гмижу по тлу и сав људски род. ²² Изгину све на копну што у ноздрвама има дах живота. ²³ Тако је са лица земље

† великог бездана Вероватно: океана; дословно: велике дубине. †† петнаест лаката 6,75 метара.

избрисано свако живо створење: људи, животиње, створења која гмижу по тлу и птице. Остао је само Ноје и они који су с њим били у лађи.

²⁴ А воде су прекривале земљу стотину педесет дана.

Престанак потопа

8 Бог се сети Ноја и свих дивљих животиња и стоке с њим у лађи, па учини да ветар задува над земљом, и воде почеше да се повлаче. ² Затворише се извори бездана ‡ и небеске уставе и киша престаде да пада са неба. ³ Воде су се стално повлачиле са земље, а после сто педесет дана толико су опале ⁴ да се седамнаестог дана седмог месеца лађа зауставила у горју Арарат. ⁵ Воде су стално опале до десетог месеца, а првог дана десетог месеца показаше се врхови планина.

⁶ После четрдесет дана, Ноје отвори прозор који је био направио на лађи ⁷ и пусти напоље гаврана. Гавран је излетао и враћао се док се воде са земље нису исушиле. ⁸ Ноје пусти и голубицу, да види дали су се воде повукле са површине земље. ⁹ Али голубица не нађе место на које би се спустила, јер је вода још прекривала сву површину земље, па се врати к Ноју у лађу. Он пружи руку, ухвати голубицу и унесе је к себи у лађу. ¹⁰ Ноје сачека још седам дана, па опет пусти голубицу из лађе. ¹¹ Када му се увече вратила, а оно – у кљуну јој тек откинут лист маслине! Тако Ноје сазна да су се воде повукле са земље. ¹² Он онда сачека још седам дана, па опет пусти голубицу, али му се она више не врати.

¹³ Шестсто прве године Нојевог живота, до првога дана првога месеца, вода се исуши са земље. Ноје скину покров са лађе и погледа, а оно – површина земље сува. ¹⁴ До двадесет седмог дана другог месеца земља је била сасвим сува.

¹⁵ Тада Бог рече Ноју: ¹⁶ »Изађи из лађе, ти, твоја жена, твоји синови и њихове жене. ¹⁷ Изведи све врсте живих створења која су с тобом: птице, животиње и сва створења која гмижу по тлу. Нека земља поврви од њих, нека буду плодна и намноже се на земљи.«

¹⁸ И Ноје изађе заједно са својим синовима, својом женом и женама својих синова. ¹⁹ Све животиње, сва створења која гмижу по тлу и све птице – све на земљи што се креће – изађоше из лађе, врста за врстом.

²⁰ Онда Ноје подиже ГОСПОДУ жртвеник, па узе од свих чистих животиња и свих чистих птица и на жртвенику принесе жртве паљенице.

²¹ ГОСПОД омириса тај пријатан мирис, па помисли: »Никада више нећу проклетити земљу због човека, иако су му од младости мисли зле, нити ћу икада више уништити сва жива створења као што сам учинио.

²² »Све док буде земље, сетве и жетве,

‡ бездана Вероватно: океана; дословно: дубине.

студени и врућине, лета и зиме,
дани и ноћи никада неће престати.«

Божије обећање

9 Тада Бог благослови Ноја и његове синове, рекавши им: »Будите плодни и множите се и испуните земљу. ² Нека вас се плаше и од вас страхују све животиње на земљи и све птице на небу, сва створења која гмижу по тлу и све рибе у мору – у ваше руке су предате. ³ Све што се креће и живи, нека вам буде за храну. Као што сам вам дао зелене биљке, тако вам сада дајем све.

⁴ »Али не једите месо у ком је још живот, то јест крв. ⁵ За вашу крв, ваш живот, захтевају да се положи рачун: захтевају то од сваке животиње и човека. Захтевају живот сваког човека који другоме узме живот.

⁶ »Ко пролије човечију крв,
његову ће крв пролити човек,
јер је на Божију слику
Бог начинио човека.

⁷ А ви будите плодни и множите се. Нека земља поврви од вас и намножите се на њој.«

⁸ Онда Бог рече Ноју и његовим синовима: ⁹ »Ево, склапам свој савез с вама и с вашим потомством после вас, ¹⁰ и са сваким живим бићем које је с вама – са птицама, стоком и свим дивљим животињама, са свим оним што је изашло из лађе с вама – са сваким живим створењем на земљи. ¹¹ Склапам свој савез с вама: Никада више неће сва жива створења бити истребљена водама потопа. Никада више неће потоп затрти земљу.«

¹² Бог рече: »Ово је знак савеза који склапам с вама и са сваким живим бићем које је с вама, за сва будућа поколења: ¹³ Ставио сам своју дугу у облаке, и она ће бити знак савеза између мене и земље.

¹⁴ Кад год навучем облаке над земљу, и у облацима се појави дуга, ¹⁵ сетићу се свога савеза с вама и са сваким живим бићем. И никада више неће воде постати потоп да затру сва жива створења. ¹⁶ Кад год се у облаку појави дуга, видећу је и сетити се вечног савеза између Бога и сваког живог бића на земљи.«

¹⁷ Бог рече Ноју: »То је знак савеза који сам склопио са свим живим створењима на земљи.«

Нојеви синови

¹⁸ Нојеви синови који су изашли из лађе били су Сим, Хам и Јафет. Хам је био отац Ханаанов. ¹⁹ Та тројица су били Нојеви синови и њихови потомци су се раширили по свој земљи.

²⁰ А Ноје је био земљорадник и засадио је виноград. ²¹ Једном приликом је пио вино, па се опио и легао гô у свом шатору. ²² Хам отац Ханаанов виде свога оца голог, па то рече својој браћи која су била напољу. ²³ Тада Сим и Јафет узеше огртач, пребацисе га себи преко рамена и, идући уназад, покрише

свога голог оца. Окренули су лице на другу страну, па нису гледали свога оца голог.

²⁴ Када се Ноје отрезнио од вина и сазнао шта му је учинио његов најмлађи син, ²⁵ рече:

»Проклет био Ханаан!

Најнижи слуга биће својој браћи.«

²⁶ И још рече:

»Благословен био ГОСПОД, Бог Симов!

Ханаан ће бити Симов слуга.

²⁷ Нека Бог рашири Јафета †,
да живи у Симовим шаторима,
а Ханаан да му буде слуга.«

²⁸ После потопа Ноје је живео још 350 година.

²⁹ Тако је Ноје живео укупно 950 година и умро.

Потомци Нојевих синова

(1. Лет 1,5-23)

10 Ово је повест о Нојевим синовима Симу, Хаму и Јафету, којима су се родили синови после потопа:

Јафетити

² Јафетови синови: Гомер, Магог, Мадај, Јаван, Тувал, Мешех и Тирас.

³ Гомерови синови: Ашкеназ, Рифат и Тогарма.

⁴ Јаванови синови: Елиша, Таршиш, Китим и Роданим. ⁵ Од ових су се разделили приморски народи по својим земљама према својим братствима унутар својих народа, сваки са својим језиком.

Хамити

⁶ Хамови синови: Куш, Мицрајим, Пут и Ханаан.

⁷ Кушови синови: Сева, Хавила, Савта, Раама и Савтеха.

Раамини синови: Шева и Дедан.

⁸ Кушу се родио и Нимрод, који је био први синици на земљи. ⁹ Он је био вешт ловац пред ГОСПОДОМ. Зато се каже: »Вешт ловац пред ГОСПОДОМ као Нимрод.« ¹⁰ Прва упоришта његовог царства била су Вавилон, Ерех, Акад и Калне у земљи Шинар. ¹¹ Из те земље отишао је у Асирију, где је сазидао Ниниву, Реховот Ир, Калах ¹² и Ресен, велики град који лежи између Ниниве и Калаха.

¹³ Од Мицрајима су потекли Лудијци, Анамци, Лехавци, Нафтухејци, ¹⁴ Патрусци, Каслухејци, од којих су потекли Филистејци, и Кафторци.

¹⁵ Од Ханаана су потекли његов прворођени син Сидон и Хетити, ¹⁶ Јевусејци, Аморејци, Гиргашани, ¹⁷ Хивијци, Аркијци, Синијци, ¹⁸ Арвађани, Цемарци и Хамађани.

Касније су се братства Ханаанаца раштркала, ¹⁹ па се подручје Ханаанаца протезало од Сидона према Герару, све до Газе, па према Содоми, Гомори, Адми и Цевоиму, све до Лаше.

²⁰ То су Хамови синови по њиховим братствима, језицима, земљама и народима.

† Јафета Име Јафет звучи као хебрејска реч за »раширити«.

Семити

²¹ А синови су се родили и Симу, Јафетовом старијем брату и праоцу свих Еверових потомака †.

²² Симови синови: Елам, Ашур, Арфаксад, Луд и Арам.

²³ Арамови синови: Уц, Хул, Гетер и Маш.

²⁴ Арфаксаду се родио Сала, а Сали се родио Евер.

²⁵ Еверу су се родила два сина. Један се звао Фалек, јер се у његово време свет поделио ††, а његов брат се звао Јоктан.

²⁶ Јоктану су се родили Алмодад, Шелеф, Хацармавет, Јерах, ²⁷ Хадорам, Узал, Дикла, ²⁸ Овал, Авимел, Шева, ²⁹ Офир, Хавила и Јовав. Сви ови су били Јоктанови синови. ³⁰ Они су живели на подручју од Меше према Сефару, у горском крају на истоку.

³¹ То су Симови синови, по њиховим братствима, језицима, земљама и народима.

³² То су братства Нојевих синова по њиховим лозама унутар њихових народа. Од њих су се после потопа раширили народи по земљи.

Вавилонска кула

11 На целом свету био је само један језик и исте речи. ² Како су се људи кретали по истоку, наиђоше на једну долину у земљи Шинар и тамо се настанише.

³ »Хајде да правимо цигле«, рекоше један другом, »и да их добро печемо.«

Тако су користили циглу место камена и катран место малтера.

⁴ Онда рекоше: »Хајде да саградимо себи град и кулу са врхом до неба, да себи стекнемо име и да се не распршимо по целом свету.«

⁵ А ГОСПОД сиђе да види град и кулу које су људи зидали.

⁶ »Заиста су један народ и сви имају један језик«, рече ГОСПОД. »Ово је тек почетак њихових дела. Сада им неће бити немогуће да учине све што замисле. ⁷ Хајде да сиђемо и побркамо им језик, да један другога не разумеју.«

⁸ Тако их ГОСПОД оданде распрши по целом свету, па они престадоше да зидају град, ⁹ који се зове Вавилон зато што је ГОСПОД тамо побркао ‡ језик целог света. Оданде их је ГОСПОД распршио по целом свету.

Симови потомци

(1. Лет 1,24-27)

¹⁰ Ово је повест о Симу:

Две године после потопа, када је Сим имао 100 година, родио му се Арфаксад. ¹¹ После Арфаксадо-

вог рођења, Сим је живео још 500 година и имао још синова и кћери.

¹² Када је Арфаксад имао 35 година, родио му се Сала. ¹³ После Салиног рођења, Арфаксад је живео још 403 године и имао још синова и кћери.

¹⁴ Када је Сала имао 30 година, родио му се Евер. ¹⁵ После Еверовог рођења, Сала је живео још 403 године и имао још синова и кћери.

¹⁶ Када је Евер имао 34 године, родио му се Фалек. ¹⁷ После Фалековог рођења, Евер је живео још 430 година и имао још синова и кћери.

¹⁸ Када је Фалек имао 30 година, родио му се Рагав. ¹⁹ После Рагавовог рођења, Фалек је живео још 209 година и имао још синова и кћери.

²⁰ Када је Рагав имао 32 године, родио му се Серух. ²¹ После Серуховог рођења, Рагав је живео још 207 година и имао још синова и кћери.

²² Када је Серух имао 30 година, родио му се Нахор. ²³ После Нахоровог рођења, Серух је живео још 200 година и имао још синова и кћери.

²⁴ Када је Нахор имао 29 година, родио му се Тара. ²⁵ После Тариног рођења, Нахор је живео још 119 година и имао још синова и кћери.

²⁶ Након што је Тара напунио 70 година, родили су му се Аврам, Нахор и Харан.

²⁷ Ово је повест о Тари:

Тари су се родили Аврам, Нахор и Харан.

Харану се родио Лот. ²⁸ Харан је умро за живота свога оца, у Уру Халдејском, у земљи где је рођен.

²⁹ И Аврам и Нахор се оженише. Аврамова жена звала се Сараја, а Нахорова Милка кћи Харанова. Харан је био Милкин и Јискин отац. ³⁰ А Сараја није имала деце, јер је била нероткиња.

³¹ Тара узео свог сина Аврама, свог унука Лота сина Харановог и своју снаху Сарају, жену свог сина Аврама, и с њима се из Ура Халдејског запути у земљу Ханаан. Али када су стигли до Харана, настанише се тамо.

³² Тара је живео 205 година и умро је у Харану.

Бог позива Аврама

12 ГОСПОД рече Авраму: »Отиди из своје земље, од своје родбине и из дома свога оца и иди у земљу коју ћу ти показати.

² »Учинићу од тебе велик народ и благословити те.

Име ћу ти учинити великим, а ти сâм бићеш благослов.

³ Благосиљаћу оне који тебе благосиљају, а проклињаћу оне који тебе проклињу.

Преко тебе ће бити благословени сви народи на земљи.«

⁴ И Аврам отиде, као што му је ГОСПОД рекао, а с њим отиде и Лот. Аврам је имао седамдесет пет година када је кренуо из Харана. ⁵ Са собом узео своју жену Сарају, свога братанца Лота, сву имовину коју су стекли и сву чељад коју су имали у Харану, па се запутише у земљу Ханаан и стигоше у њу.

† Еверових потомака Или: Јевреја. †† поделио Фалек (хебрејски: Пелег ‡ побркао Име Вавилон (хебрејски: Бавел

⁶ Аврам прође земљом све до места Сихема, до великог дрвета Мореа. У то време су у тој земљи били Ханаанци.

⁷ ГОСПОД се показа Авраму, па му рече: »Ову земљу ћу дати твом потомству.«

Тамо Аврам подиже жртвеник ГОСПОДУ, који му се показао. ⁸ Оданде оде у брда источно од Бетела, где разапе свој шатор. Бетел му је био на западу, а Ај на истоку. Тамо Аврам подиже жртвеник ГОСПОДУ и поклони се ГОСПОДУ †. ⁹ Потом је, од места до места, путовао према Неגעy.

Аврам у Египту

¹⁰ Када је у земљи завладала глад, Аврам сиђе у Египат да тамо борави неко време, јер је глад у земљи била страшна.

¹¹ Пре него што је ушао у Египат, он рече својој жени Сараји: »Слушај, знам да си лепа жена. ¹² Када те Египћани виде, рећи ће: 'Ово је његова жена', па ће мене убити, а тебе ће оставити у животу. ¹³ Зато, молим те, кажи да си ми сестра, да би због тебе лепо поступали са мном и поштедели ми живот.«

¹⁴ Када је Аврам стигао у Египат, Египћани видеше да је Сараја веома лепа жена. ¹⁵ А видеше је и фараонови службеници, па је похвалише пред фараоном. Тако Сарају доведоше на фараонов двор. ¹⁶ Фараон је лепо поступао са Аврамом због ње, па Аврам стече оваца и говеда, магараца, робова и робиња, магарица и камила.

¹⁷ Али ГОСПОД посла тешке болести на фараона и његове укућане због Аврамове жене Сараје.

¹⁸ Зато фараон позва Аврама и упита: »Шта си ми то урадио? Зашто ми ниси рекао да ти је она жена? ¹⁹ Зашто си рекао: 'Она ми је сестра', па је ја узех себи за жену? Ево ти сад твоја жена – узми је и иди!«

²⁰ Онда фараон издаде наређења својим људима, и ови отпремише Аврама са његовом женом и са свом његовом имовином.

Аврам и Лот се раздвајају

13 Аврам из Египта оде горе у Неגע са својом женом и свом својом имовином, а с њим и Лот. ² Аврам је имао велико богатство у стоци, сребру и злату. ³ Из Негева је од места до места путовао све до Бетела, до оног места између Бетела и Аја где му је раније био шатор ⁴ и где је био подигао жртвеник. Тамо се Аврам поклони ГОСПОДУ ††.

⁵ А и Лот, који је путовао са Аврамом, имао је ситне и крупне стоке и шатора. ⁶ Онај крај није могао да издржава обојицу, пошто су имали толику имовину да нису могли да живе заједно, ⁷ а долазило је и до свађе између Аврамових и Лотових пастира. У то време су у том крају живели и Ханаанци и Перижани.

† поклони се ГОСПОДУ Дословно: *призва Јахвеово (ГОСПОДЊЕ) име.* †† поклони ГОСПОДУ Дословно: *призва Јахвеово (ГОСПОДЊЕ) име.*

⁸ Зато Аврам рече Лоту: »Хајде да не буде свађе између мене и тебе, између мојих и твојих пастира – јер, рођаци смо. ⁹ Сва земља ти је на располагању. Одвој се од мене. Ако ти кренеш лево, ја ћу десно. Ако ти кренеш десно, ја ћу лево.«

¹⁰ Лот диже поглед и виде да је сва долина реке Јордан према Цоару добро наводњена, као врт ГОСПОДЊИ или као Египат. Ово је било пре него што је ГОСПОД затро Содому и Гомору. ¹¹ И Лот изабра за себе сву долину реке Јордан, па се запути на исток. Тако се раздвојише један од другогa: ¹² Аврам је живео у Ханаану, док је Лот живео између градова у равници и разапињао шаторе све до Содоме. ¹³ А људи у Содоми били су зли и били су велики грешници пред ГОСПОДОМ.

¹⁴ ГОСПОД рече Авраму након што се Лот одвојио од њега: »Погледај са овога места на север и југ, на исток и запад. ¹⁵ Сву земљу коју видиш даћу теби и твоје потомству довека. ¹⁶ Учинићу да твога потомства буде као земљиног праха, па ако може да се преброји земљин прах, и твоје потомство ће моћи да се преброји. ¹⁷ Иди и прођи земљом уздуж и попреко, јер ћу ти је дати.«

¹⁸ Тада Аврам пресели свој шатор и оде да живи код Мамреовог великог дрвећа у Хеврону и тамо подиже жртвеник ГОСПОДУ.

Аврам избавља Лота

14 У то време Амрафел цар Шинара, Ариох цар Еласара, Кедарлаомер цар Елама и Тидал цар Гојима ² заратише против Бере цара Содоме, Бирше цара Гоморе, Шинава цара Адме, Шемевера цара Цевоима и цара Беле, то јест Цоара. ³ Сви ови потоњи здружише снаге у долини Сидим, где је сада Слано море ‡. ⁴ Дванаест година су служили Кедарлаомеру, али се тринаесте године побунише.

⁵ Четрнаесте године, Кедарлаомер и цареви с њим у савезу поразише Рефајце у Аштарот-Карнајиму, Зузејце у Хаму, Емијце у Шаве-Кирјатајиму ⁶ и Хоријце у горском крају Сеиру све до Ел-Парана близу пустиње. ⁷ Онда се окренуше и одоше у Ен Мишпат, то јест Кадеш, па покорише цело подручје Амалечана, као и Аморејце који су живели у Хацецон-Тамару.

⁸ Тада цар Содоме, цар Гоморе, цар Адме, цар Цевоима и цар Беле, то јест Цоара, изађоше у долину Сидим и поведоше бој ⁹ с Кедарлаомером царем Елама, Тидалом царем Гојима, Амрафелом царем Шинара и Ариохом царем Еласара – четири цара против пет. ¹⁰ А долина Сидим била је пуна јама с катраном, па када су цареви Содоме и Гоморе бегали, упадоше у њих, а остали побегоше у брда.

¹¹ Четири цара узеше сва добра Содоме и Гоморе и сву њихову храну, па одоше. ¹² Пошто је Лот, Аврамов братанац, живео у Содому, заробише и њега са свом његовом имовином.

‡ Слано море То јест: *Мртво море.*

¹³ А један који је умакао, дође и јави то Авраму Јеврејину, који је живео код великог дрвећа Мамре Аморејца, Ешколовог и Анеровог брата. Мамре, Ешкол и Анер били су у савезу с Аврамом. ¹⁴ Када је Аврам чуо да му је братанац заробљен, окупи своје увежбане људе, робове рођене у његовом дому, њих три стотине осамнаест, и крену у потеру за царевима све до Дана. ¹⁵ Током ноћи Аврам распореди своје робове за напад и порази непријатеље, гоњећи их све до Хове, северно од Дамаска. ¹⁶ Тако поврати сва добра, а врати и свога братанца Лота и његову имовину, заједно са женама и осталим народом.

¹⁷ Када се Аврам враћао после победе над Кедалаомером и царевима који су с њим били у савезу, цар Содоме му изађе у сусрет у долини Шаве, то јест Царевој долини. ¹⁸ А Мелхиседек, цар Салима, изнесе хлеб и вино. Он је био свештеник Бога Свевишњега ¹⁹ и он благослови Аврама, говорећи:

»Нека благослови Аврама Бог Свевишњи,
Створитељ † неба и земље.

²⁰ Благословен Бог Свевишњи,
који ти непријатеље предаде у руке.«
Тада Аврам даде Мелхиседеку десетак од свега.

²¹ Цар Содоме рече Авраму: »Дај ми људе, а добра задржи за себе.«

²² Али Аврам му одговори: »Заклео сам се ГОСПОДУ, Богу Свевишњем, Створитељу неба и земље, ²³ да нећу узети ни кончића, ни ремена од обуће, нити било шта што је твоје, да не би рекао: „Ја сам учинио Аврама богатим“. ²⁴ За себе нећу ништа осим онога што су моји момци појели и дела који припада људима који су ишли са мном – Анеру, Ешколу и Мамреу; они нека узму свој део.«

Божији савез с Аврамом

15 После ових догађаја, реч ГОСПОДЊА дође Авраму у виђењу:

»Не бој се, Авраме,
ја сам твој штит.

Твоја награда биће веома велика.«

² А Аврам рече: »Господе ГОСПОДЕ, шта ћеш ми дати? Немам деце и мој наследник ће бити Елиезер Дамашћанин.«

³ И још рече: »Ето, ниси ми дао потомство, па ће ми наследник бити роб рођен у мом дому.«

⁴ Тада му дође реч ГОСПОДЊА: »Неће тај бити твој наследник, него ће ти твој рођени син бити наследник.«

⁵ Онда изведе Аврама напоље и рече: »Погледај у небо и преброј звезде, ако можеш да их пребројиш – толико ће ти бити потомство.«

⁶ Аврам поверова ГОСПОДУ и он му то урачуна у праведност.

⁷ ГОСПОД му рече: »Ја сам ГОСПОД, који те је извео из Ура Халдејског да запоседнеш ову земљу.«

† Створитељ Ова реч на хебрејском може да значи и »властник«; исто и у 22. стиху.

⁸ »Господе ГОСПОДЕ«, рече Аврам, »како ћу знати да ћу је запосести?«

⁹ ГОСПОД му рече: »Донеси ми јуницу од три године, козу од три године, овна од три године, једну грлицу и једно голупче.«

¹⁰ Аврам му све то донесе и расече на половине, па све половине стави једну наспрам друге. Само птице није расецао. ¹¹ Тада птице грабљивице почеше да се обрушавају на стрвине, а Аврам их је терао.

¹² Када је сунце било на заласку, Аврам западе у дубок сан и обузе га густа и језива тама.

¹³ ГОСПОД му рече: »Знај добро да ће твоји потомци бити дошљаци у туђој земљи. Биће робови и биће злостављани четири стотине година. ¹⁴ Али ја ћу казнити народ коме ће они робовати, и они ће после тога изаћи са великом имовином. ¹⁵ Ти ћеш у дубокој старости умрети у миру и бити сахрањен. ¹⁶ Тек ће се четврти нараштај твојих потомака вратити овамо, јер грех Аморејаца још није навршио меру.«

¹⁷ Када је сунце зашло и пао мрак, појавише се задимљен жеравник и пламтећа бакља и прођоше између расечених делова животиња.

¹⁸ Тога дана ГОСПОД склопи савез са Аврамом и рече: »Твојим потомцима дајем ову земљу, од Египатске реке до велике реке, реке Еуфрат – ¹⁹ земљу Кенејаца, Кенижана, Кадмонаца, ²⁰ Хетита, Перижана, Рефајаца, ²¹ Аморејаца, Ханаанаца, Гиргашана и Јевусејаца.«

Агара и Јишмаел

16 Аврамова жена Сараја није му рађала децу. А имала је једну робињу Египћанку која се звала Агара, ² па рече Авраму: »Ето, ГОСПОД није дао да имам деце. Иди и спавај с мојом робињом, можда ћу преко ње имати деце.«

И Аврам послуша Сарају. ³ Тако, када је Аврам живео у Ханаану десет година, његова жена Сараја узме своју робињу, Египћанку Агару, и даде је својем мужу Авраму за жену. ⁴ Он је спавао с Агаром и она затрудне, а када је видела да је трудна, поче да презире своју господарицу.

⁵ Сараја рече Авраму: »Ти си крив за неправду која ме снашла. Ја сам довела своју робињу у твој загрљај, а она, кад је видела да је трудна, почела је да ме презире. Нека ГОСПОД пресуди ко је од нас двоје у праву.«

⁶ »Твоја робиња је у твојој власти«, рече Аврам. »Учини с њом како мислиш да је најбоље.«

Сараја тада поче да злоставља Агару, па ова побеже од ње.

⁷ Анђео ГОСПОДЊИ нађе Агару код извора у пустињи – извора који се налази на путу за Шур – ⁸ па је упита: »Агаро, робињо Сарајина, одакле си дошла и куда идеш?«

А она одговори: »Бежим од своје господарице Сараје.«

⁹»Врати се својој господарици и покори јој се«, рече јој анђео ГОСПОДЊИ ¹⁰ и додаде: »Умножићу твоје потомке толико да се њихово мноштво неће моћи пребројати.« ¹¹ И још јој анђео ГОСПОДЊИ рече:

»Ево, трудна си и родићеш сина.
Даћеш му име Јишмаел †,
јер је ГОСПОД чуо за твоје недаће.

¹² Он ће бити као дивље магаре.

На свакога ће дизати руку
и свако ће дизати руку на њега.

У непријатељству ће живети
са свом својом сабраћом.«

¹³ Тада она ГОСПОДА, који јој је говорио, назва Ел Рои ††, јер рече: »Овде сам видела онога који ме види.« ¹⁴ Зато се тај бунар зове Беер Лахај Рои †, а налази се између Кадеша и Берета.

¹⁵ И Агара роди Авраму сина, а Аврам му даде име Јишмаел. ¹⁶ Аврам је имао осамдесет шест година када му је Агара родила Јишмаела.

Обрезање – знак Савеза

17 Када је Аврам имао деведесет девет година, ГОСПОД му се показа и рече му: »Ја сам Бог Свесилни. Чини оно што је по мојој вољи †† и буди беспрекоран. ² Склопићу савез с тобом и силно ћу те умножити.«

³ Аврам паде ничице, а Бог му рече: ⁴ »Ово је мој савез с тобом: Бићеш отац многих народа. ⁵ Више се нећеш звати Аврам ††, него ће ти име бити Аврам ††, јер сам те учинио оцем многих народа. ⁶ Учинићу те веома плодним и учинити да од тебе постану народи и потекну цареви. ⁷ Склопићу савез с тобом и твојим потомцима из поколења у поколење – савез вечан – и бићу Бог твој и твојих потомака.

⁸ Теби и твојим потомцима даћу у вечан посед сву земљу Ханаан, у којој сада боравиш, и бићу њихов Бог.«

⁹ Потом Бог рече Авраму: »Држи се мога савеза, и ти и твоји потомци из поколења у поколење.

¹⁰ Ово је мој савез с тобом и твојим потомцима, савез кога треба да се држиш: нека се обреже свако мушко међу вама. ¹¹ Обрезујте се, и то ће бити знак савеза између мене и вас. ¹² Нека се, из поколења у поколење, свако мушко међу вама обреже осмога дана по рођењу, а тако и сваки роб рођен у вашем дому или новцем купљен од странца, који није твој потомак. ¹³ Било да је рођен у твом дому или купљен новцем, мора да се обреже. Тако ће на вашем телу бити знак да је мој савез вечан савез. ¹⁴ Свако необрезано мушко, сваки онај који се не обреже, нека се одстрани из свога народа, јер је прекршио мој савез.«

† Јишмаел значи »Бог је чуо«. †† Ел Рои значи »Бог који ме види«. † Беер Лахај Рои значи »бунар Живога који ме види«. †† Чини ... вољи Дословно: Ходај преда мног. †† Аврам значи »узвишени отац«. ††† Аврам (хебрејски: Аврахам

¹⁵ Бог још рече Авраму: »Своју жену више не зови Сараја ††† – име ће јој бити Сара §. ¹⁶ Благословићу је и даћу ти од ње сина. Благословићу је, и она ће постати мајка народима и од ње ће потећи цареви народâ.«

¹⁷ На то Авраам паде ничице, па се насмеја и помисли: »Зар ће се дете родити човеку од сто година? Зар ће Сара родити дете у деведесетој?«

¹⁸ Онда рече Богу: »Нека макар Јишмаел поживи пред тобом.«

¹⁹ А Бог рече: »Да, твоја жена Сара родиће ти сина, а ти ћеш му дати име Исаак §†. Склопићу вечан савез с њим и с његовим потомцима. ²⁰ Чуо сам шта си тражио за Јишмаела. Благословићу га, учинити га плодним и силно умножити. Родиће му се дванаест поглавара и од њега ћу начинити велик народ. ²¹ Али, свој савез ћу склопити с Исааком, кога ће ти Сара родити до године у ово време.«

²² Када је завршио разговор с Авраамом, Бог се подиже од њега.

²³ Тог истога дана Авраам узео свога сина Јишмаела и све робове рођене у свом дому и све купљене новцем – свако мушко из свога дома – и обреза их као што му је Бог рекао. ²⁴ Авраам је имао деведесет девет година када се обрезао, ²⁵ а његов син Јишмаел тринаест. ²⁶ Тако су Авраам и његов син Јишмаел обрезани истога дана, ²⁷ а с њима и сви мушкарци у Авраамовом дому – робови рођени у његовом дому и они купљени новцем од странца.

Три посетиоца

18 ГОСПОД се показа Авраму код Мамреовог великог дрвећа док је Авраам седео на улазу свога шатора за време дневне жеге.

² Авраам диже поглед, а оно – три човека стоје у близини!

Када их је видео, потрча им са улаза шатора у сусрет, поклони се до земље, ³ па рече: »Господару §††, ако сам стекао милост у твојим очима, немој да прођеш крај мене, твога слуге, а да не свратиш.

⁴ Нека се донесе мало воде, да оперете ноге, па да се одморите под дрветом. ⁵ Донећу и хлеба, да се окрепите, а онда пођите даље. Јер, код свога слуге сте свратили.«

»Добро«, рекоше они. »Уради како си рекао.«

⁶ Авраам пожури к Сари у шатор и рече јој: »Брзо! Узми три сее §† белог брашна, па замеси и испеци лепиње!«

⁷ Онда отрча до говедâ, узео младо, угојено теле и даде га једном слузи, који пожури да га спреми за јело. ⁸ Затим Авраам узео урде и млека и теле које је спремио за јело и стави пред њих. И док су они јели, он је стајао крај њих под дрветом.

⁹ »Где ти је жена Сара?« упиташе га.

††† Сараја је можда арамејско име које значи »кнегиња«. § Сара на хебрејском значи »кнегиња«. §† Исаак (хебрејски: Јицхак §†† Господару Или: Господе. §† три сее 22 литра.

А он одговори: »Ено је у шатору.«

¹⁰ Тада један од њих рече: »Вратићу се к теби догодине у ово време, и твоја жена Сара имаће сина.«

А Сара је слушала на улазу шатора, који је био иза њега. ¹¹ И Авраам и Сара већ су били у поодмаклим годинама, и Сара више није имала месечницу.

¹² Зато се Сара насмеја у себи и рече: »Зар сад, кад сам стара, да доживим ту насладу? А и муж ми је стар.«

¹³ Тада ГОСПОД упита Авраама: »Зашто се Сара насмејала и рекла: „Зар ћу заиста родити дете сад кад сам стара?“ ¹⁴ Зар је ГОСПОДУ ишта тешко? Вратићу се к теби у одређено време догодине, и Сара ће имати сина.«

¹⁵ Сара слага рекавши: »Нисам се смејала«, јер се уплашила.

А ГОСПОД рече: »Јеси, јеси, смејала си се.«

Авраам се заузима за Содому

¹⁶ Када су они људи устали да крену, погледаше ка Содоми, а Авраам пође с њима да их испрати.

¹⁷ Тада ГОСПОД рече у себи: »Зар да кријем од Авраама шта ћу да учиним? ¹⁸ Од њега ће постати велик и моћан народ и преко њега ће бити благословени сви народи на земљи. ¹⁹ Јер, ја сам га избрао да поучи своју децу и будуће укућане да се држе ГОСПОДЊЕГ пута поступајући правично и праведно, да ГОСПОД може да изврши оно што је обећао Аврааму.«

²⁰ ГОСПОД рече: »Зато што је повика на Содому и Гомору велика и зато што је њихов грех веома тежак, ²¹ сићи ћу онамо да видим да ли заиста чине све то што сам чуо или не.«

²² Они људи кренуше оданде пут Содоме, а Авраам је још стајао пред ГОСПОДОМ.

²³ Он приђе ГОСПОДУ и упита: »Зар ћеш заиста уништити и недужне заједно са кривима? ²⁴ А шта ако у граду има педесет недужних? Зар ћеш заиста уништити то место? Зар га нећеш поштедети због педесет недужних у њему? ²⁵ Далеко било да тако нешто учиниш – да погубиш недужне заједно са кривима, да с недужнима поступиш као са кривима. Далеко било! Зар да Судија свега света не поступи правично?«

²⁶ А ГОСПОД рече: »Ако у граду Содоми нађем педесет недужних, због њих ћу поштедети цело место.«

²⁷ »Ето«, поново проговори Авраам, »иако сам прах и пепео, усуђујем се да говорим Господу.

²⁸ Шта ако недужних буде пет мање од педесет? Хоћеш ли затрти цео град због пет људи?«

»Ако их тамо нађем четрдесет пет«, рече ГОСПОД, »нећу га затрти.«

²⁹ А Авраам му опет рече: »Шта ако их се тамо нађе само четрдест?«

Он рече: »Нећу то учинити због њих четрдесет.«

³⁰ Онда Авраам рече: »Нека се Господ не љути што опет проговарам. Шта ако их се нађе само тридесет?«

Он рече: »Нећу то учинити ако их тамо нађем тридесет.«

³¹ Тада Авраам рече: »Ето, усуђујем се да говорим Господу. Шта ако их се тамо нађе само двадесет?«

Он рече: »Нећу га затрти због њих двадесет.«

³² Онда Авраам рече: »Нека се Господ не љути, него нека ми допусти да само још једном проговорим. Шта ако их се тамо нађе само десет?«

Он рече: »Нећу га затрти због њих десет.«

³³ Када је завршио разговор с Авраамом, ГОСПОД оде, а Авраам се врати кући.

Уништење Содоме и Гоморе

19 Она два анђела стигоше увече до Содоме. Лот је седео на градској капији, па када их је угледао, устаде, пође им у сусрет и ничице се поклони.

² »Молим вас, господо«, рече, »свратите у кућу свога слуге да преноћите и оперете ноге, а сутра ураните и наставите пут.«

»Не«, одговорише они, »преноћићемо на тргу.«

³ Али Лот их је упорно наговарао, па они свратише к њему. Уђоше у његову кућу, а он им спреми гозбу и испече бесквасног хлеба, па су јели.

⁴ Пре него што су легли на починак, сви грађани Содоме, сав народ из свих делова града, и старо и младо, опколише кућу.

⁵ Зовнуше Лота, па га упиташе: »Где су људи који су ноћас дошли к теби? Изведи нам их, да спавамо с њима.«

⁶ Тада Лот изађе пред њих и затвори за собом врата, ⁷ па рече: »Молим вас, пријатељи, не чините ово зло. ⁸ Ево, имам две кћери које су још девице. Њих ћу вам извести, па с њима чините како вам драго. Али овим људима немојте да чините ништа нажао, јер су под мојим кровом и под мојом заштитом †.«

⁹ »Склањај нам се с пута!« рекоше они. »Дошао овде као странац, а већ би да буде судија! Сад ћемо ми с тобом горе него с њима.«

И силовито одгурнуше Лота, па кренуше да развале врата. ¹⁰ Али она двојица пружише руке напоље, па увукоше Лота к себи у кућу и затворише врата. ¹¹ А људе пред улазом, и младе и старе, заслепише, тако да нису могли да нађу улаз.

¹² »Кога још имаш овде?« упиташе она двојица Лота. »Зетове, синове и кћери и све које имаш у граду, изведи одавде ¹³ јер ћемо ми затрти ово место. Повика против ових људи постала је толика пред ГОСПОДОМ да нас је послао да га затремо.«

¹⁴ И Лот изађе да то каже својим будућим зетовима.

† под мојим ... заштитом Дословно: дошли под сенку мога крова.

»Брзо!« рече им. »Изађите из овога места, јер ће га ГОСПОД затрти!«

Али његови зетови су мислили да се шали.

¹⁵ Када је свануло, анђели почеше да пожуреју Лота, говорећи: »Брзо! Изведи своју жену и своје две кћери које су овде, да и ви не будете уништени када казнимо град.«

¹⁶ А Лот је оклевао. Зато они људи узеше за руку њега, његову жену и његове две кћери и изведоше их ван града, јер им се ГОСПОД смиловао.

¹⁷ Када су их извели, један од њих рече: »Бежите главом без обзира! Не осврћите се и не заустављајте се нигде у равници! Бежите у планине, да не будете уништени!«

¹⁸ Тада Лот рече: »Не, господару. ¹⁹ Ја, твој слуга, нашао сам милост у твојим очима и ти си показао велику љубав према мени када си ми спасао живот. Али, ја не могу да бежим у планине. Несрећа ће ме стићи и погинућу. ²⁰ Него, ено тамо града који је довољно близу да у њега побегнем, а мали је. Дај ми да побегнем онамо – место је заиста мало – да спасем живот.«

²¹ А онај му рече: »Добро, услишићу ти и ову молбу и нећу срушити град о ком говориш. ²² Само бежи онамо брзо, јер не могу ништа да учиним док не стигнеш тамо.« Зато је онај град добио име Цоар †.

²³ Сунце је већ било изашло када је Лот ушао у Цоар. ²⁴ Тада ГОСПОД горућим сумпором запљушта на Содому и Гомору са неба ²⁵ и уништи те градове и сву равницу, све житеље градова и све растиње на земљи.

²⁶ А Лотова жена се осврну, и претвори се у стуб соли.

²⁷ Авраам устаде рано ујутро и оде на место где је стајао пред ГОСПОДОМ. ²⁸ Погледа према Содоми и Гомори и према свој равници, а оно – дим куља из земље као дим из пећи!

²⁹ Тако се Бог сетио Авраама када је затирао градове у равници у којима је живео Лот и извео Лота пре њиховог уништења.

Порекло Моаваца и Амонаца

³⁰ Лот и његове две кћери одоше из Цоара и настанише се у планинама јер се он плашио да остане у Цоару. Он и његове две кћери живели су у пећини.

³¹ Старија кћи рече млађој: »Наш отац је стар, а нема мушкарца да с нама спава као што је обичај на целом свету. ³² Хајде да оца опијемо вином, па да легнемо с њим, да му сачувамо потомство.«

³³ Тако те ноћи опише оца вином, и старија кћи уђе к њему, па леже с њим. А он није знао ни када је легла ни када је устала.

³⁴ Сутрадан старија рече млађој: »Синоћ сам ја легла с оцем. Хајде да га и вечерас опијемо, па ти уђи и лежи с њим, да му сачувамо потомство.«

† Цоар значи »мали«.

³⁵ Тако оне и те ноћи опише свога оца вином, па млађа кћи оде и леже с њим. А он није знао ни када је легла ни када је устала.

³⁶ Тако обе Лотове кћери затруднеше са својим оцем. ³⁷ Старија кћи роди сина и даде му име Моав. Он је праотац данашњих Моаваца. ³⁸ И млађа кћи роди сина и даде му име Бен-Ами. Он је праотац данашњих Амонаца.

Авраам и Авимелех

20 Авраам крену оданде ка подручју Негева и настани се између Кадеша и Шура. Неко време је боравио у Герару ² и мештанима говорио за Сару да му је сестра. Тада герарски цар Авимелех посла по Сару и узео је к себи.

³ Али Бог дође Авимелеху ноћу у сну и рече му: »Умрећеш због ове жене коју си узео, јер она је удата жена.«

⁴ А Авимелех још није спавао са Саром, па рече: »Господе, зар ћеш побити недужан народ? ⁵ Зар ми онај није рекао: „Она ми је сестра“? И зар ми она сама није рекла: „Он ми је брат“? Учинио сам то чисте савести и неукаљаних руку.«

⁶ А Бог му рече у сну: »Да, знам да си то учинио чисте савести. Зато сам те задржавао да не згрешаш против мене – зато ти нисам дао да је дотакнеш. ⁷ А сада врати том човеку његову жену. Он је пророк и молиће се за тебе, и остаћеш жив. Али, ако је не вратиш, знај да ћеш умрети и ти и сви твоји.«

⁸ Авимелех устаде рано ујутро, па позва све своје службенике. Када им је испричао свој сан, они се силно уплашише.

⁹ Онда Авимелех позва Авраама, па га упита: »Шта си нам то урадио? Шта сам ти скривио да оволики грех навучеш на мене и на моје царство? Учинио си ми оно што не треба чинити.«

¹⁰ Авимелех још упита Авраама: »Из ког разлога си то учинио?«

¹¹ А Авраам одговори: »Мислио сам: „У овоме месту се сигурно не боје Бога, па ће ме убити због моје жене.“ ¹² Осим тога, она ми је заиста сестра, кћи мога оца, али не и моје мајке, и постала ми је жена. ¹³ А када је Бог учинио да одем из очевог дома, рекао сам јој: „Овако ћеш ми показати своју љубав: ку-да год да одемо, кажи за мене да сам ти брат.“«

¹⁴ Тада Авимелех узео оваца, говеда, робова и робиња и даде их Аврааму. А врати му и његову жену Сару.

¹⁵ »Ево, моја земља ти је на располагању«, рече Авимелех, »настани се где год ти драго.«

¹⁶ А Сари рече: »Дао сам твој брату хиљаду сребрњака. За све који су с тобом то ће бити доказ да си недужна. Тако ћеш бити потпуно оправдана.«

¹⁷ Тада се Авраам помоли Богу, и Бог излечи Авимелеху, његову жену и робиње, па су опет могле да рађају децу. ¹⁸ Јер, ГОСПОД је сваку жену у Авимеле-

ховом дому био учинио нероткињом због Авраамове жене Саре.

Исааково рођење

21 ГОСПОД се смилува Сари као што је рекао и учини за њу оно што је обећао: ² Сара затрудне и роди Аврааму сина у његовој старости, баш у оно време о коме му је Бог говорио. ³ Сину кога му је Сара родила Авраам даде име Исаак †.

⁴ Када је његов син Исаак имао осам дана, Авраам га обреза као што му је Бог заповедио. ⁵ Авраам је имао сто година када му се родио његов син Исаак.

⁶ Сара рече: »Бог је учинио да се насмејем, и сви који за ово чују, смејаће се са мном.«

⁷ И још рече: »Ко је могао да каже Аврааму да ће Сара дојити децу? А ипак сам му родила сина у његовој старости.«

⁸ Дете је порасло и престало да сиса. А онога дана када је Исаак престао да сиса, Авраам приреди велику гозбу.

Агара и Јишмаел отерани

⁹ Сара виде како се син кога је Аврааму родила Египћанка Агара руга, ¹⁰ па рече Аврааму: »Отерај ову робинју и њеног сина, јер син ове робинје неће бити наследник са мојим сином, са Исааком.«

¹¹ То веома узруја Авраама, јер се тицало његовог сина.

¹² Али Бог му рече: »Немој да се узрујаваш због дечака и своје робинје. Послушај све што ти Сара каже, јер ће се твоје потомство рачунати по Исааку.

¹³ А и од сина робинје начинићу народ, јер је и он твој потомак.«

¹⁴ Авраам устаде рано ујутро, узео хране и мешину воде и даде их Агари. То јој напрти на плећа, па је отпреми заједно са дечаком. Она оде, па је лутала по пустињи Беер-Шеви. ¹⁵ Када је у мешини нестало воде, она стави дете под један жбун, ¹⁶ па оде и седе подаље, отприлике колико лук може да добаца, јер је мислила: »Не могу да гледам како дете умире.«

И док је тако седела, гласно заплака.

¹⁷ Бог чу дечаков плач, па Божији анђеоло позва Агару са неба и рече јој: »Шта је, Агаро? Не бој се. Бог је чуо како дечак тамо плаче. ¹⁸ Устани, подигни дечака и утеши га, јер ћу од њега начинити велик народ.«

¹⁹ Тада јој Бог отвори очи, и она виде бунар с водом, па оде и напуни мешину и даде дечаку да пије.

²⁰ Бог је био са дечаком док је одрастао. Живео је у пустињи и постао стрелац. ²¹ Док је живео у пустињи Паран, мајка му из Египта доведе жену.

Авраам склапа савез с Авимелехом

²² У то време Авимелех, у пратњи Пихола, заповедника његове војске, рече Аврааму: »Бог је с тобом у свему што чиниш. ²³ Зато ми се овде пред Богом закуни да нећеш варати ни мене, ни моју децу, ни моје потомке, него да ћеш мени и овој земљи у којој боравиш бити одан као што сам и ја одан теби.«

²⁴ »Кунем се«, рече Авраам.

²⁵ Тада се Авраам пожали Авимелеху због бунара с водом који су Авимелехове слуге присвојиле.

²⁶ А Авимелех рече: »Не знам ко је то урадио. Ти ми о томе ниси говорио, и ја за то тек данас чујем.«

²⁷ Авраам узео ситне и крупне стоке и даде је Авимелеху, па њих двојица склопише савез.

²⁸ Потом Авраам одвоји седморо женске јагњаци из стада, ²⁹ а Авимелех га упита: »Шта значи ово седморо женске јагњаци које си одвојио на страну?«

³⁰ Он му одговори: »Прими од мене ово седморо женске јагњаци као сведочанство да сам ја ископао овај бунар.«

³¹ Тако оно место доби име Беер Шева ††, јер су тамо њих двојица положили заклетву. ³² Када су Авимелех и Авраам склопили савез код Беер-Шеве, Авимелех и Пихол, заповедник његове војске, вратише се у земљу Филистејаца. ³³ Авраам посади дрво тамариска у Беер-Шеви и тамо се поклони ГОСПОДУ, Вечноме Богу ‡.

³⁴ Авраам је још дуго боравио у земљи Филистејаца.

Бог искушава Авраама

22 После тога Бог искуша Авраама.

Позва га: »Аврааме!«

А Авраам одговори: »Молим?«

² Бог рече: »Узми свог сина, свог јединца Исаака, кога волиш, и иди у земљу Морију. Тамо га принеси као жртву паљеницу на једној од планина за коју ти будем рекао.«

³ Авраам устаде рано ујутро, оседла магарца и поведе са собом двојицу слугу и свога сина Исаака. Када је насекао дрва за жртву паљеницу, крену ка месту о коме му је Бог говорио.

⁴ Трећега дана Авраам диже поглед и угледа то место у даљини, ⁵ па рече својим слугама: »Останите овде поред магарца, а ја и дечак идемо онамо да се поклонимо Богу, па ћемо се вратити к вама.«

⁶ Авраам узео дрва за жртву паљеницу и напрти их на свога сина Исаака, а он понесе ватру и нож, па њих двојица одоше заједно даље.

⁷ Исаак рече свом оцу Аврааму: »Оче!«

»Молим, сине?« одговори Авраам.

† Исаак (хебрејски: Јицхак)

†† Беер Шева значи »бунар заклетве«. ‡ се поклони ... Богу Дословно: призва име Јахвеа (ГОСПОДА), Вечнога Бога.

»Ватра и дрва су овде«, рече Исаак, »али где је јагње за жртву паљеницу?«

⁸ Авраам одговори: »Бог ће се сам постарати за јагње за жртву паљеницу, сине мој.«

И њих двојица одоше заједно даље.

⁹ Када су стигли до места о коме му је Бог говорио, Авраам подиже жртвеник и на њега наслага дрва. Затим свеза свога сина Исаака и положи га на жртвеник преко дрва, ¹⁰ па пружи руку и узне нож да закоље свога сина.

¹¹ Али анђео ГОСПОДЊИ га позва са неба: »Аврааме! Аврааме!«

А Авраам рече: »Молим?«

¹² »Не спуштај руку на дечака«, рече, »и немој ништа да му урадиш. Сада знам да се бојиш Бога, пошто ми ниси ускратио свога сина, свога јединца.«

¹³ Тада Авраам диже поглед, а кад тамо – ован се роговима заплео у жбун! Он оде, узне га и принесе као жртву паљеницу место свога сина. ¹⁴ Авраам назва оно место »ГОСПОД се стара«. Зато се још и данас каже: »На планини где ће се ГОСПОД постарати.«

¹⁵ Анђео ГОСПОДЊИ по други пут позва Авраама са неба, ¹⁶ па му рече: »Самим собом се заклињем, говори ГОСПОД, зато што си ово урадио и ниси ускратио свога сина, свога јединца, ¹⁷ заиста ћу те благословити и учинити да твојих потомака буде колико и звезда на небу и песка на морској обали. Твоји потомци ће запосести градове † својих непријатеља ¹⁸ и преко твога потомства биће благословени сви народи на земљи зато што си ме послушао.«

¹⁹ Тада се Авраам врати својим слугама, па сви заједно кренуше ка Беер-Шеви. И Авраам остаде да живи у Беер-Шеви.

Нахорови потомци

²⁰ После ових догађаја, Аврааму рекоше да је и Милка родила синове његовом брату Нахору:

²¹ прворођеног Уца, његовог брата Буза, Кемуела оца Арамовог, ²² Кеседа, Хазу, Пилдаша, Јидлафа и Бетуела. ²³ Бетуел је био Ревекин отац. Ових осам синова Милка је родила Авраамовом брату Нахору. ²⁴ А и Нахорова наложница, која се звала Реума, родила је синове: Теваха, Гахама, Тахаша и Мааху.

Сарина смрт

²³ Сара је живела 127 година. ² Умрла је у Кирјат-Арби, то јест Хеврону, у Ханаану, а Авраам уђе да је ожали и оплаче.

³ Када је устао од своје покојне жене, Авраам рече Хетитима: ⁴ »Ја сам међу вама дошљак и насељеник. Продајте ми овде место за сахрањивање, да могу да сахраним своју покојницу.«

⁵ Хетити му одговорише: ⁶ »Чуј нас, господару. Ти си моћан поглавар међу нама. Сахрани своју покојницу у нашој најбољој гробници. Ниједан од нас

неће ти ускратити своју гробницу да у њој сахраниш своју покојницу.«

⁷ На то Авраам устаде и поклони се народу оне земље, Хетитима, ⁸ па им рече: »Ако хоћете да ми дозволите да овде сахраним своју покојницу, онда ме саслушајте и заузмите се за мене код Ефрона сина Цохаровог, ⁹ да ми прода пећину Махпелу, која припада њему, а налази се на крају његовог поља. Нека ми је прода по пуној цени, да ми буде место за сахрањивање међу вама.«

¹⁰ А Ефрон је седео са осталим Хетитима и он одговори Аврааму пред свим Хетитима који су дошли на капију његовог града: ¹¹ »Не, господару. Чуј ме: Дајем ти поље и дајем ти пећину која је на њему – дајем ти то у присуству мојих сународника. Сахрани своју покојницу.«

¹² Авраам се опет поклони народу оне земље, ¹³ па рече Ефрону пред њима: »Молим те да ме саслушаш. Платићу ти колико поље вреди. Прихвати могу понуду, да могу тамо да сахраним своју покојницу.«

¹⁴ А Ефрон одговори Аврааму: ¹⁵ »Чуј ме, господару. Та земља вреди четири стотине шекела † сребра, а то није ништа ни за мене ни за тебе. Сахрани своју покојницу.«

¹⁶ Авраам се сложи с Ефроном и измери му сребра колико је овај поменуо пред осталим Хетитима: четири стотине шекела сребра трговачке мере.

¹⁷ Тако Ефроново поље у Махпели близу Мамре – и поље и пећина на њему и све дрвеће унутар његових међа – пређоше ¹⁸ у Авраамово власништво у присуству свих Хетита који су дошли на градску капију. ¹⁹ После тога Авраам сахрани своју жену Сару у пећини на пољу Махпели близу Мамре, то јест Хеврона, у Ханаану.

²⁰ Тако то поље и пећина на њему пређоше од Хетитâ у Авраамово власништво као место за сахрањивање.

Исаак и Ревека

²⁴ Авраам је већ био веома стар, и ГОСПОД га је у свему благословио.

² Он рече најстаријем слуги у своме дому, оном који је управљао свим његовим имањем: »Стави руку под моје бедро ³ и закуни ми се ГОСПОДОМ, Богом неба и земље, да мом сину нећеш за жену довести неку од кћери Ханаанаца, међу којима живим, ⁴ него да ћеш отићи у моју земљу, мојој родбини, и тамо наћи жену за мог сина Исаака.«

⁵ »А шта ако та жена не буде хтела да пође са мном у ову земљу?« упита га слуга. »Да ли да онда одведем твог сина у земљу из које си дошао?«

⁶ »Нипошто не води мог сина онамо!« рече Авраам. ⁷ »ГОСПОД, Бог неба, који ме извео из дома мога оца и земље моје родбине, говорио је са мном и заклео ми се: 'Твом потомству ћу дати ову земљу.' Он ће пред тобом послати анђела да би ти могао

† градове Дословно: капије.

†† четири стотине шекела 4,56 килограма; исто и у 16. стиху.

оданде да доведеш жену за мог сина.⁸ А ако та жена не буде хтела да пође овамо с тобом, бићеш ослобођен ове заклетве коју си ми дао. Али, мог сина нипошто не води тамо!»

⁹ Тада слуга стави руку под бедро свога господара Авраама и закле му се.

¹⁰ Потом узе десет камила из крда свога господара и оде, носећи са собом сваковрсних добара свога господара, па се запути у Арам Нахарајим, у Нахоров град.¹¹ Испред града натера камиле да клекну поред једног бунара. Било је предвечерје, време када жене излазе да захвате воде.

¹² Он рече: »ГОСПОДЕ, Боже мога господара Авраама, дај ми да успем данас и покажи љубав према мом господару Аврааму.¹³ Ево, стојим поред овог извора, а кћери житеља града излазе да захвате воде.¹⁴ Нека девојка којој кажем: 'Молим те, спусти свој крчаг да пијем воде', а она одговори: 'Пиј, а напојићу и твоје камиле' – нека она буде та коју си одредио за свога слугу Исаака. По томе ћу знати да си показао љубав мом господару.«

¹⁵ И још пре него што је он завршио молитву, изађе Ревека са својим крчагом на рамену. Она је била кћи Бетуела, сина Милке и Авраамовог брата Нахора.¹⁶ Девојка је била врло лепа и била је девица. Она сиђе до извора, напуни крчаг и опет се попе горе.

¹⁷ Слуга јој потрча у сусрет, па јој рече: »Молим те, дај ми да попијем мало воде из твог крчага.«

¹⁸ »Пиј, господару«, рече она, па брзо спусти крчаг на руку и даде му да пије.

¹⁹ Када се напио, она рече: »И твојим камилама ћу захватати воде док се не напију.«

²⁰ И она брзо испразни крчаг у појило, па отрча назад до бунара да захвати још воде. Тако је захватила воде за све његове камиле.²¹ А слуга је ћутао и помно је посматрао, да види да ли је ГОСПОД учинио да његов пут буде успешан или није.

²² Када су се камиле напојиле, човек извади златан носни прстен тежак једну беку[†] и две златне наруквице тешке десет шекела^{††},²³ па је упита: »Молим те, реци ми чија си кћи? Има ли у дому твога оца места за нас да преноћимо?«

²⁴ Она му одговори: »Ја сам кћи Бетуела, кога је Милка родила Нахору«,²⁵ па додаде: »Код нас има сламе и крме у избобиљу, а и места за вас да преноћите.«

²⁶ Слуга се тада дубоко поклони ГОСПОДУ,²⁷ говорећи: »Благословен ГОСПОД, Бог мога господара Авраама, што мога господара није лишио своје љубави и верности. ГОСПОД ме је водио путем до дома рођака мога господара.«

²⁸ Тада девојка отрча и ово исприча укућанима своје мајке.²⁹ А Ревека је имала брата који се звао Лаван. Лаван отрча до Авраамовог слуге на извору,³⁰ јер је видео носни прстен и наруквице на рукама своје сестре Ревеке и чуо је како прича шта јој је

онај човек рекао. Када је стигао до Авраамовог слуге, нађе га како стоји крај камила близу извора,³¹ па му рече: »Дођи, ти кога је ГОСПОД благословио. Зашто стојиш напољу? Спремио сам кућу и место за камиле.«

³² И Авраамов слуга уђе у кућу. Са камила поскидаше товар и донеше сламе и крме, а служи и његовим људима воде да оперу ноге.

³³ Онда му простреше да једе, али он рече: »Нећу да једем док не кажем оно што имам да кажем.«

А Лаван рече: »Кажи.«

³⁴ Он рече: »Ја сам Авраамов слуга.³⁵ ГОСПОД је обилато благословио мога господара, и он се обогатио. Дао је Аврааму ситне и крупне стоке, сребра и злата, робова и робиња, камила и магаради.³⁶ А Сара, жена мога господара, родила му је сина у својој старости, и мој господар му је дао све што има.³⁷ Мој господар је тражио да се закунем и рекао ми: 'Немој да мом сину за жену доведеш неку од кћери Ханаанаца, у чијој земљи живим.'³⁸ Него, иди породици мога оца и моме братству и нађи жену за мога сина.'³⁹ Ја сам онда упитао свога господара: 'А шта ако та жена не буде хтела да пође са мном?'⁴⁰ А он ми је одговорио: 'ГОСПОД, пред којим живим чинећи његову вољу ‡, послаће с тобом анђела и учинити твој пут успешним, и ти ћеш за мог сина наћи жену из мога братства и из породице мога оца.'⁴¹ Тада ћеш, када дођеш моме братству, бити слободан од моје заклетве. Чак ако ти је они и не дају, бићеш слободан од моје заклетве.'

⁴² »Када сам данас стигао до извора, рекао сам: 'ГОСПОДЕ, Боже мога господара Авраама, ако хоћеш, молим те, дај да пут на који сам пошао буде успешан.'⁴³ Ево, стојим крај овог извора. Ако нека девојка изађе да захвати воде и ја јој кажем: »Молим те, дај ми да попијем мало воде из твог крчага«,⁴⁴ а она ми каже: »Пиј, а ја ћу захватити воде и за твоје камиле« – нека она буде та коју је ГОСПОД одредио за сина мога господара.'⁴⁵ И још пре него што сам завршио ову молитву у себи, изашла је Ревека са крчагом на рамену. Сишла је до извора и захватила воде, а ја сам јој рекао: 'Молим те, дај ми да пијем.'⁴⁶ Она је брзо спустила крчаг с рамена и рекла: 'Пиј, а напојићу и твоје камиле.'⁴⁷ Тако сам пио, а она је напојила и камиле.⁴⁸ Онда сам је упитао: 'Чија си кћи?' А она је рекла: 'Ја сам кћи Нахоровог сина Бетуела, којег му је родила Милка.'⁴⁹ Тада сам јој ставио прстен на ноздрву и наруквице на руке,⁴⁸ па се дубоко поклонио ГОСПОДУ. Благословио сам ГОСПОДА, Бога мога господара Авраама, који ме је водио правим путем, да нађем унуку брата мога господара за његовог сина.⁴⁹ А сада, ако хоћете да покажете љубав и верност мом господару, кажите ми. А и ако нећете, кажите ми, да знам на чему сам.«

⁵⁰ »Пошто ово долази од ГОСПОДА«, одговорише Лаван и Бетуел, »ми не можемо да ти кажемо ни

† једну беку 6 грама. †† десет шекела 114 грама.

‡ пред ... његову вољу Дословно: пред којим ходам.

овако ни онако. ⁵¹ Ево Ревеке пред тобом – узми је и иди. Нека постане жена сина твога господара, као што је ГОСПОД наложио.»

⁵² Када је чуо шта су рекли, Авраамов слуга се поклони ГОСПОДУ до земље. ⁵³ Онда изнесе накит од сребра и злата и одећу и даде их Ревеки, а и њеном брату и мајци даде скупе дарове. ⁵⁴ Потом он и људи који су били с њим узеше да једу и пију, и тамо преноћише.

Када су ујутро устали, слуга рече: »Пустите ме да се вратим свом господару.«

⁵⁵ А Ревекини брат и мајка рекоше: »Нека девојка остане с нама још десетак дана, а онда нека иде.«

⁵⁶ Али слуга им рече: »Не задржавајте ме сад кад је ГОСПОД учинио да мој пут буде успешан. Пустите ме да се вратим свом господару.«

⁵⁷ А они рекоше: »Позваћемо девојку и питаћемо је шта она мисли.«

⁵⁸ Тако позваше Ревеку и упиташе је: »Хоћеш ли да идеш с овим човеком?«

А она одговори: »Хоћу.«

⁵⁹ Тада они отпремише своју сестру Ревеку са њеном дојкињом и Авраамовим слугом и његовим људима.

⁶⁰ И благословише Ревеку рекавши јој:

»Сестро наша,
буди мајка хиљадама хиљада,
и нека твоји потомци запоседну
градове † оних који их мрзе.«

⁶¹ Онда се Ревека и њене слушкиње спремише, узяхаше камиле и пођоше са Авраамовим слугом. Тако слуга узе Ревеку и оде.

⁶² А Исаак је био дошао из Беер-Лахај-Роија, јер је живео у Негеву. ⁶³ Када је једне вечери изашао у поље да се прошета, диже поглед и угледа камиле како се приближавају.

⁶⁴ А и Ревека диже поглед и угледа Исаака, па сиђе са своје камиле ⁶⁵ и упита Авраамовог слугу: »Ко је онај човек у пољу који нам долази у сусрет?«

»То је мој господар«, одговори слуга.

На то она узе свој вео и покри се.

⁶⁶ Тада слуга исприча Исааку све што је учинио.

⁶⁷ Исаак уведе Ревеку у шатор своје мајке Саре, и она му постаде жена. У љубави према њој Исаак нађе утеху после мајчине смрти.

Остали Авраамови потомци

(1. Лет 1,32-33)

25 Авраам узео себи још једну жену, која се звала Кетура.

² Она му роди Зимрана, Јокшана, Медана, Мидјана, Јишбака и Шуаха.

³ Јокшану се родише Шева и Дедан.

Деданови потомци: Ашурци, Летушци и Леумци.

⁴ Мидјанови синови: Ефа, Ефер, Енох, Авиди и Елдаа.

Све су то Кетурини потомци.

† градове Дословно: капије.

⁵ Све што је имао, Авраам остави Исааку, ⁶ а синовима својих наложница још за свога живота подели дарове и посла их у земље на истоку – далеко од Исаака.

Аврамова смрт

⁷ Авраам је живео 175 година. ⁸ Умро је у веома дубокој старости, пошто је поживео много година. ⁹ Његови синови Исаак и Јишмаел сахранише га у пећини Махпели близу Мамре, на пољу Ефрона, сина Цохара Хетита, ¹⁰ на пољу које је Авраам купио од Хетитâ. Тамо је Авраам сахрањен поред своје жене Саре.

¹¹ После Авраамове смрти, Бог благослови његовог сина Исаака, који је тада живео код Беер-Лахај-Роија.

Јишмаелови потомци

(1. Лет 1,28-31)

¹² Ово је повест о Авраамовом сину Јишмаелу, кога му је родила Египћанка Агара, Сарина робинја.

¹³ Ово су имена Јишмаелових синова по реду којим су се рађали:

Јишмаелов прворођени син Невајот, па Кедар, Адбеел, Мивсам,

¹⁴ Мишма, Дума, Маса,

¹⁵ Хадад, Тема, Јетур, Нафиш и Кедма.

¹⁶ То су Јишмаелови синови, дванаесторица племенских поглавара, по којима су названа њихова насеља и табори. ¹⁷ Јишмаел је живео 137 година. Онда издахну и умре. ¹⁸ Његови потомци су се настанили на подручју између Хавиле и Шура, које се простире од Египта према Асирији, а живели су у непријатељству са другим Авраамовим потомцима.

Рођење Исава и Јакова

¹⁹ Ово је повест о Исааку сину Авраамовом.

Аврааму се родио Исаак. ²⁰ Исаак је имао четрдесет година када се оженио Ревеком кћери Бетуела, Арамејца из Падан-Арама, сестром Лавана Арамејца.

²¹ Исаак се помоли ГОСПОДУ за своју жену, јер је била нероткиња. ГОСПОД му услиши молитву и његова жена Ревека затрудне.

²² Али деца су се у њеној утроби тако гурала да она рече: »Зашто ми се ово дешава?«

Зато оде да о томе упита ГОСПОДА.

²³ ГОСПОД јој рече:

»Два народа су у твојој утроби,
два народа ће се оделити из твога трбуха.
Један ће бити јачи од другог
и старији ће служити млађему.«

²⁴ Када је дошло време да роди, а оно – у утроби јој били близанци! ²⁵ Први који је изашао био је црвен и сав рутав као огртач. Зато му дадоше име Исав ††. ²⁶ После тога изађе његов брат, држећи се

†† Исав (хебрејски: Есав)

руком Исаву за пету. Зато му дадоше име Јаков †. Исаак је имао шездесет година када их је Ревека родила.

Исав продаје своје право првородства

²⁷ Дечаци одрастоше: Исав постаде вешт ловац, човек пустаре, а Јаков је био повучен човек и боравио је међу шаторима. ²⁸ Исаак, који је волео да једе дивљач, више је волео Исаву, а Ревека је више волела Јакова.

²⁹ Једном док је Јаков кувао чорбу, Исав дође из пустаре ужасно гладан, ³⁰ па рече Јакову: »Дај ми тог црвеног јела! Умирем од глади!« Зато га назваше Едом ††.

³¹ »Прво ми продај своје право првородства«, одговори Јаков.

³² »Само што нисам умро«, рече Исав. »Шта ће ми право првородства?«

³³ »Прво ми се закуни«, рече Јаков.

И Исав му се закле и тако продаде своје право првородства Јакову.

³⁴ Тада Јаков даде Исаву хлеба и чорбе од сочива, и овај се наједе и напи, па устаде и оде.

Тако је Исав презрео своје право првородства.

Исаак у Герару

26 У земљи завлада глад као онда у Аврааамово време, па Исаак оде у Герар, Авимелеху, цару Филистејаца.

² ГОСПОД се показа Исааку и рече: »Не иди доле у Египат, него се настани у земљи за коју ти будем рекао. ³ Борави неко време у овој земљи, а ја ћу бити с тобом и благословити те. Јер, теби и твојим потомцима даћу све ове земље и испунићу заклетву којом сам се заклео твом оцу Аврааму. ⁴ Учинићу да твојих потомака буде колико и звезда на небу и даћу им све ове земље. Сви народи на земљи биће благословени преко твога потомства ⁵ зато што ме је Авраам слушао и држао се мојих налога, заповести, уредби и законâ.«

⁶ Тако Исаак остаде у Герару.

⁷ Када су га мештани питали о његовој жени, он им рече: »Она ми је сестра«, јер се бојао да каже: »Она ми је жена.« Мислио је: »Мештани би могли да ме убију због Ревеке, зато што је лепа.«

⁸ Када је Исаак већ дуго био у Герару, Авимелех, цар Филистејаца, погледа кроз прозор, а кад тамо – Исаак милује своју жену Ревеку!

⁹ Авимелех позва Исаака и рече: »Дакле, она ти је жена! Зашто си рекао: „Она ми је сестра?“«

»Зато што сам мислио да бих због ње могао да погинем«, одговори Исаак.

¹⁰ На то Авимелех рече: »Шта си нам то урадио? Неко је лако могао да спава с твојом женом, и тако би ти на нас навалио кривицу!«

† Јаков (хебрејски: Јааков

†† Едом звучи као хебрејска реч за »црвен«.

¹¹ Онда Авимелех издаде наредбу свему народу: »Ко учини нешто нажао овом човеку или његовој жени, биће погубљен.«

¹² Исаак засеја њиве у тој земљи, и исте године пожње стострук род, јер га је ГОСПОД благословио.

¹³ Тако се он обогати и настави да се богати док није постао веома богат. ¹⁴ Стекао је толико ситне и крупне стоке и толико слугу да су му Филистејци завидели. ¹⁵ А Филистејци су затрпали, напунивши их земљом, све бунаре које су биле ископале слуге његовог оца Авраама.

¹⁶ Тада Авимелех рече Исааку: »Одлази од нас, јер си постао сувише моћан за нас.«

¹⁷ И Исаак оде оданде и утабори се у Герарском кланцу, па је тамо живео. ¹⁸ Он поново ископа бунаре који су били ископани у време његовог оца Авраама, а које су Филистејци после Авраамове смрти затрпали, и даде им иста имена која им је био дао и његов отац.

¹⁹ Када су Исаакове слуге копале у кланцу и откриле бунар са живом водом, ²⁰ герарски пастири се посвађаше с Исааковим пастирима, говорећи: »То је наша вода!«

Зато Исаак назва тај бунар Есек ‡ јер су се с њим препирали. ²¹ Онда ископаше други бунар, али и око њега изби свађа. Зато га Исаак назва Ситна ††. ²² Исаак се пресели оданде, па ископа још један бунар, и нико се око њега не посвађа. Исаак га назва Реховот ††, говорећи: »ГОСПОД нам је сада дао простор да се намножимо ††† на земљи.«

²³ Оданде Исаак оде у Беер-Шеву.

²⁴ Те ноћи ГОСПОД му се показа и рече: »Ја сам Бог твог оца Авраама. Не бој се, јер ја сам с тобом. Благословићу те и умножити твоје потомке због свог слуге Авраама.«

²⁵ Исаак тамо подиже жртвеник и поклонил се ГОСПОДУ †††. Тамо разапе и свој шатор, а његове слуге почеше да копају бунар.

Исаак склапа савез с Авимелехом

²⁶ Исааку из Герара дође Авимелех са својим саветником Ахузатом и са Пихолом, заповедником војске.

²⁷ Исаак их упита: »Зашто сте дошли к мени кад ме мрзите и кад сте ме отерали?«

²⁸ »Увидели смо да је ГОСПОД с тобом«, одговорише они, »па смо мислили да би требало да се међусобно закунемо. Дај да склопимо савез с тобом ²⁹ да нам нећеш учинити зло, као што ни ми теби нисмо учинили нажао, већ смо с тобом увек добро поступали и пустили те да одеш у миру. А сада те је ГОСПОД благословио.«

‡ Есек значи »препирка«. †† Ситна значи »размирица«. ††† Реховот значи »простор«. ††† да се намножимо Овај израз на хебрејском може да значи и »да будемо плодни«. †††† поклонил се ГОСПОДУ Дословно: призва Јахвеово (ГОСПОДЊЕ) име.

³⁰ Тада им Исаак спреми гозбу, па су јели и пили.
³¹ Ујутро устадоше рано и један другом се заклеше. Исаак их онда испрати, и они одоше од њега у миру.

³² Тога дана дођоше Исаакове слуге и јавише му о бунару који су копали. »Нашли смо воду«, рекоше му, ³³ а он га назва Шива †. Зато се и дан-данас тај град зове Беер Шева ††.

Исавове жене

³⁴ Када је Исав имао четрдесет година, ожени се Јудитом кћери Беерија Хетита и Босмат кћери Елона Хетита. ³⁵ Оне су Исааку и Ревеки загорчавале живот.

Јаков преваром добија очев благослов

27 Када је Исаак остарио и очи му толико ослабиле да више није видео, позва свог старијег сина Исава, рекавши: »Сине!«

А овај одговори: »Молим?«

² Исаак рече: »Ето, остарио сам и не знам дан када ћу умрети. ³ Зато узми своје оружје – свој лук и тоболац – па иди у пустару да ми уловиш неку дивљач. ⁴ Припреми ми укусно јело, какво ја волим, па ми донеси да једем, да могу да те благословим пре него што умрем.«

⁵ А Ревека је слушала док је Исаак говорио свом сину Исаву, па када је Исав отишао у пустару да улови дивљач и донесе је, ⁶ Ревека рече свом сину Јакову: »Управо сам чула како твој отац каже твом брату Исаву: ⁷ „Донеси ми неку дивљач и припреми ми укусно јело да га поједем, па да те благословим пред ГОСПОДОМ пре него што умрем.“ ⁸ Зато ме сада послушај, сине, и уради како ти кажем. ⁹ Иди до стада и донеси ми два лепа јарета, да од њих за твог оца спремим укусно јело, какво он воли. ¹⁰ Онда ћеш га ти однети оцу да једе, да може да те благослови пре него што умре.«

¹¹ На то Јаков рече својој мајци Ревеки: »Али мој брат Исав је рутав човек, а моја кожа је глатка.

¹² Шта ако ме отац дотакне? Испашћу варалица у његовим очима, па ћу на себе навући проклетство, а не благослов.«

¹³ »Сине«, рече му мајка, »нека твоје проклетство падне на мене. Само ти мене послушај: иди и донеси ми јариће.«

¹⁴ И он оде, ухвати јариће и донесе мајци, а она спреми укусно јело какво је његов отац волео.

¹⁵ Онда Ревека узме најлепшу одећу свог старијег сина Исава коју је имала у кући, па у њу обуче свог млађег сина Јакова, ¹⁶ а око руку и голог дела врата омота му јарећу кожу. ¹⁷ Потом свом сину Јакову даде оно укусно јело и хлеб које је спремила.

¹⁸ Јаков оде оцу и рече: »Оче!«

»Молим?« рече Исаак. »Који си ти мој син?«

† Шива значи »заклетва«. †† Беер Шева значи »бунар заклетве«.

¹⁹ А Јаков рече оцу: »Ја сам Исав, твој прворођени син. Урадио сам као што си ми рекао. Сада се, молим те, придигни и поједи мало моје дивљачи, да можеш да ме благословиш.«

²⁰ »Како си је тако брзо нашао, сине?« упита Исаак свог сина, а овај одговори: »Зато што ми је помогао ГОСПОД, твој Бог.«

²¹ Тада Исаак рече Јакову: »Приђи ближе, сине, да опипам да ли си ти заиста мој син Исав или ниси.«

²² Јаков се примаче свом оцу Исааку, и овај га опи-па, па рече: »Глас је Јаковљев, али су руке Исавове.«

²³ Није га препознао, јер су му руке биле рутаве као у његовог брата Исава. Када је хтео да га благослови, ²⁴ упита га још једном: »Јеси ли ти заиста мој син Исав?«

А Јаков одговори: »Јесам.«

²⁵ Тада Исаак рече: »Сине, принеси ми да поједем мало твоје дивљачи, да могу да те благословим.«

И Јаков му принесе, па је Исаак јео. А донео је и вина, па је Исаак пио.

²⁶ Тада му његов отац Исаак рече: »Сада приђи и пољуби ме, сине.«

²⁷ И Јаков му приђе и пољуби га, а Исаак осети мирис његове одеће, па га благослови, говорећи:

»Мирис мога сина сличан је мирису поља које је ГОСПОД благословио.

²⁸ Нека ти Бог даје росу са неба и плодну земљу – обиље жита и младог вина.

²⁹ Нека ти народи служе

и нека ти се племена клањају.

Владај над својом сабраћом

и нека ти се клањају потомци твоје мајке.

Проклет био ко те проклиње

и благословен ко те благосиља!»

³⁰ Тек што је Јаков отишао од свог оца Исаака након што га је овај благословио, његов брат Исав стиже из лова. ³¹ И он спреми укусно јело, донесе га оцу, па му рече: »Оче, придигни се и поједи мало моје дивљачи, да можеш да ме благословиш.«

³² А његов отац Исаак га упита: »Ко си ти?«

»Ја сам твој син« одговори он, »твој прворођени син Исав.«

³³ На то Исаак претрну од ужаса и рече: »Па ко је онда био онај који је уловио дивљач и донео ми је? Јео сам је пре него што си ти дошао и благословио сам га, и он ће бити благословен.«

³⁴ Када је Исав чуо шта је његов отац рекао, силно и огорчено крикну, па рече оцу: »И мене благослови, оче!«

³⁵ А Исаак рече: »Твој брат је дошао и на превару узео твој благослов.«

³⁶ Тада Исав рече: »Зар се с правом не зове Јаков †? Већ ме је двапут преварио – узео ми је право првородства, а сада ми, ево, узме и благослов.«

Онда упита: »Зар за мене ниси сачувао ниједан благослов?«

† Јаков (хебрејски: Јааков)

³⁷ Исаак одговори: »Њега сам поставио за твога господара и дао му сву његову сабраћу за слуге, обезбедио га житом и младим вином – па шта сад да учиним за тебе, сине?«

³⁸ На то Исав рече оцу: »Зар имаш само један благослов, оче? Благослови и мене, оче мој!«

И гласно заплака.

³⁹ Његов отац Исаак му рече:

»Далеко од плодне земље биће ти дом, далеко од росе с неба.

⁴⁰ Живећеш од свога мача

и своме брату служити.

Али, када се побуниш,

збацићеш његов јарам с врата.«

⁴¹ Исав замрзе Јакова због благослова који је овоме дао отац, па помисли: »Мој отац ће ускоро умрети †. Тада ћу убити свог брата Јакова.«

⁴² Када су Ревеки рекли шта њен старији син Исав намерава, она посла по свог млађег сина Јакова, па му рече: »Твој брат Исав се носи мишљу да те убије.

⁴³ Зато ме сада послушај, сине: сместа бежи мом брату Лавану у Харан. ⁴⁴ Остани код њега неко време, док твог брата не прође бес. ⁴⁵ Кад се више не буде љутио на тебе и кад заборави шта си му урадио, јавићу ти да се вратиш. Зашто да вас обојицу изгубим у истом дану?«

Исаак шаље Јакова Лавану

⁴⁶ Ревека рече Исааку: »Смучио ми се живот због ових Хетиткиња. Ако се и Јаков ожени неком од жена из ове земље – Хетиткињом као што су ове – шта ће ми живот!«

28 Тада Исаак позва Јакова и благослови га, па му заповеди: »Немој да се ожениш Ханаанком! ² Сместа иди у Падан Арам, у дом Бетуела, оца твоје мајке, и тамо себи нађи жену, једну од кћери свог ујака Лавана. ³ Нека те Бог Свесилни благослови и учини плодним и многобројним, да од тебе постане мноштво народâ. ⁴ Нека теби и твојим потомцима да Авраамов благослов, да запоседнеш земљу у којој сада боравиш, земљу коју је Бог дао Аврааму.«

⁵ Онда Исаак отпреми Јакова, и овај оде у Падан Арам, Лавану, сину Бетуела Арамејца и брату Јаковљево и Исавове мајке Ревеке.

Исав се поново жени

⁶ Исав дозна да је Исаак благословио Јакова и послао га у Падан Арам да тамо себи нађе жену и да му је, благосиљајући га, заповедио: »Немој да се ожениш Ханаанком!« ⁷ и да је Јаков послушао оца и мајку и отишао у Падан Арам. ⁸ Тако Исав схвати колико су Ханаанке мрске његовом оцу Исааку, ⁹ па оде Јишмаелу и узне за жену, поред жена које је већ

† Мој ... умрети Дословно: Дани жалости за мојим оцем се примичу.

имао, Махалат кћер Јишмаела сина Авраамовог, Невајотову сестру.

Јаковљев сан у Бетелу

¹⁰ Јаков оде из Беер-Шеве и запути се у Харан.

¹¹ Стиже до једног места и тамо заноћи, јер је сунце већ било зашло. Узне један од каменова који су били на том месту, стави га под главу и леже да спава.

¹² У сну виде мердевине како стоје на земљи, а врх им допире до неба. Божији анђели су се по њима пењали и силазили, ¹³ а крај њега је стајао ГОСПОД и говорио: »Ја сам ГОСПОД, Бог твога праоца Авраама и Бог Исааков. Теби и твојим потомцима даћу земљу на којој лежиш. ¹⁴ Твојих потомака ће бити као праха на земљи и раширићете се на запад и на исток, на север и на југ. Преко тебе и твога потомства биће благословени сви народи на земљи. ¹⁵ Ја сам с тобом – чуваћу те куд год будеш ишао и вратићу те у ову земљу. Нећу те оставити док не испуним то што сам ти обећао.«

¹⁶ Када се Јаков пробудио из сна, рече: »Заиста је ГОСПОД на овоме месту, а ја то нисам знао!«

¹⁷ И, уплашен, рече: »Како је страшно ово место! Ово није ништа друго него Божија кућа! Ово је капија неба!«

¹⁸ Јаков устаде рано ујутро, узне камен који је био ставио под главу, па га усправи као стуб и на њега изли уља. ¹⁹ То место назва Бетел ††. Град уз њега пре тога се звао Луз.

²⁰ Онда се Јаков заветова, говорећи: »Ако Бог буде са мном и ако ме буде чувао на овом путу на који сам пошао, ако ми буде давао хлеба да једем и одеће да се обучем, ²¹ па се жив и здрав вратим кући свога оца, онда ће ГОСПОД бити мој Бог, ²² а овај камен који сам усправио као знак биће Божија кућа. А од свега што ми будеш давао, Боже, теби ћу давати десетак.«

Јаков стиже у Харан

29 Потом Јаков настави пут и стиже у земљу источних народа. ² У пољу угледа бунар и три стада оваца како леже покрај њега, јер су се стада напајала на том бунару. А на отвор бунара био је наваљен велик камен. ³ Тек када би се сва стада окупала на том месту, пастири би одваљали камен са отвора бунара и напојили овце. После тога би опет вратили камен на отвор.

⁴ Јаков их упита: »Одакле сте, браћо?«

»Из Харана«, одговорише они.

⁵ Онда их он упита: »Познајете ли Лавана, Нахоровог унука?«

А они одговорише: »Познајемо«.

⁶ »Је ли добро?« упита их Јаков даље.

»Добро је«, рекоше. »Ево његова кћи Рахиља управо долази са својим стадом.«

†† Бетел значи »Божија кућа«.

⁷ »Погледајте«, рече он, »сунце је још високо. Није време да се стока окупља за починак. Напојте овце, па их вратите на пашу.«

⁸ »Не можемо«, рекоше они, »док се сва стада не окупе и док се не одваља камен са отвора бунара. Тек тада можемо да напојимо овце.«

⁹ Док је он још разговарао с њима, Рахиља стиже са овцама свога оца, јер је била пастирица. ¹⁰ Када је Јаков угледао Рахиљу, кћер свог ујака Лавана, и Лаванове овце, приђе бунару и одваља камен са његовог отвора, па напоји овце свог ујака. ¹¹ Онда Јаков пољуби Рахиљу, па гласно заплака. ¹² Када јој је рекао да је сестрић њеног оца, Ревекин син, Рахиља отрча и то јави свом оцу.

¹³ Чим је чуо вест о сестрином сину Јакову, Лаван му потрча у сусрет, загрли га и пољуби, па га одведе својој кући.

Када му је Јаков испричао све што се догодило, ¹⁴ Лаван рече: »Заиста си ти моја крв †!«

Јаков се жени Лијом и Рахиљом

Када је Јаков код Лавана провео месец дана, ¹⁵ Лаван му рече: »Зар да ми служиш без плате зато што си ми сестрић? Реци ми колико да те плаћам.«

¹⁶ А Лаван је имао две кћери. Старија се звала Лија, а млађа Рахиља. ¹⁷ Лија је имала слабе очи, а Рахиља је била стасита и лепа.

¹⁸ Јаков је заволео Рахиљу, па рече: »Служићу ти седам година за твоју млађу кћер Рахиљу.«

¹⁹ »Боље да је дам теби него неком другом«, рече Лаван. »Остани код мене.«

²⁰ Тако је Јаков служио за Рахиљу седам година, које су му се, због љубави према њој, учиниле као само неколико дана.

²¹ Тада Јаков рече Лавану: »Дај ми моју жену, да спавам с њом, јер је време мог служења истекло.«

²² Лаван окупи све мештане и спреми гозбу.

²³ Али, када је пало вече, он узео своју кћер Лију и уведе је к Јакову, па је Јаков спавао с њом. ²⁴ А Лаван је своју робињу Зилпу дао својој кћери Лији да јој буде слушкиња. ²⁵ Када је свануло јутро, а оно – с њим Лија!

Јаков рече Лавану: »Шта си ми то урадио? Зар ти нисам служио за Рахиљу? Зашто си ме преварио?«

²⁶ »Овде код нас није обичај да се млађа кћи уда пре старије«, одговори Лаван. ²⁷ »Заврши свадбену седмицу са овом, па ћемо ти дати и ону другу за још седам година служења.«

²⁸ Јаков тако и учини и заврши свадбену седмицу са Лијом. Тада му Лаван даде своју кћер Рахиљу за жену, ²⁹ а своју робињу Билху даде Рахиљи да јој буде слушкиња. ³⁰ Тако је Јаков спавао и са Рахиљом. А Рахиљу је волео више од Лије, па је Лавану служио још седам година.

Јаковљева деца

³¹ ГОСПОД виде да је Лија невољена, па јој даде да рађа децу, док је Рахиља била нероткиња.

³² Лија затрудне и роди сина и даде му име Рувим ††, јер, како рече: »ГОСПОД је видео мој јад и сада ће ме муж заволетти.«

³³ Лија поново затрудне и роди сина, па рече: »Зато што је ГОСПОД чуо да сам невољена, дао ми је и овог сина.« Зато му даде име Симеон ‡.

³⁴ Онда опет затрудне и роди сина, па рече: »Сада ће се мој муж везати за мене, јер сам му родила три сина.« Зато му даде име Левије ††.

³⁵ Она још једном затрудне и роди сина, па рече: »Овога пута ћу захвалити ГОСПОДУ.« Зато му даде име Јуда ††.

Потом престаде да рађа.

30 Када је Рахиља видела да Јакову не рађа децу, постаде љубоморна на своју сестру, па рече Јакову: »Дај ми децу, иначе ћу свиснути!«

² А Јаков се наљути на Рахиљу и рече: »Зар сам ја на месту Бога, који ти је ускратио децу ††?«

³ Тада она рече: »Ево моје слушкиње Билхе – спавај с њом, да она роди за мене ††† и да ја тако преко ње добијем децу.«

⁴ Тако му она даде своју слушкињу Билху за жену. Јаков је спавао с Билхом, ⁵ и она затрудне и роди му сина.

⁶ Тада Рахиља рече: »Бог је пресудио у моју корист. Услишио ми је молитву и дао ми сина.« Зато га назва Дан §.

⁷ Рахиљина слушкиња Билха опет затрудне и роди Јакову другог сина.

⁸ Тада Рахиља рече: »Жестока је била моја борба са мојом сестром, али победила сам.« Зато му даде име Нефталим ††.

⁹ Када је Лија видела да је престала да рађа, узео своју слушкињу Зилпу и даде је Јакову за жену.

¹⁰ Лијина слушкиња Зилпа роди Јакову сина.

¹¹ Тада Лија рече: »Каква срећа!« Зато му даде име Гад †††.

¹² Лијина слушкиња Зилпа роди Јакову и другог сина.

¹³ Тада Лија рече: »Баш сам срећна! Жене ће ме звати срећном!« Зато му даде име Асир ††.

¹⁴ У време жетве пшенице, Рувим оде у поље и нађе мандрагоре †††, па их донесе својој мајци Лији.

†† Рувим (хебрејски: Реувен)

‡ Симеон (хебрејски: Шимон)

†† Левије (хебрејски: Леви)

‡‡ Јуда (хебрејски: Јехуда)

††† децу Дословно: плод утробе. ††† за мене Дословно: на мојим коленима. § Дан звучи као хебрејска реч за »пресудити у нечију корист«. †† Нефталим (хебрејски: Нафтали) ††† Гад значи »срећа«.

§‡ Асир (хебрејски: Ашер) ††‡ мандрагоре Сматрало се да мандрагора повећава полну моћ и доприноси плодности жена.

† моја крв Дословно: моја кост и моје тело.

Рахиља рече Лији: »Молим те, дај ми мало мандрагора твога сина.«

¹⁵ Али Лија јој одговори: »Мало ли је што си ми узела мужа, него хоћеш да ми узмеш и мандрагоре мога сина?«

»Добро«, рече Рахиља, »нека Јаков ноћас легне с тобом у замену за мандрагоре твога сина.«

¹⁶ Када се Јаков увече вратио с поља, Лија му изађе у сусрет и рече: »Спаваћеш са мном, јер сам те унајмила мандрагорама свога сина.« Тако Јаков те ноћи леже с њом.

¹⁷ Бог услиши Лијину молитву, и она затрудне и роди Јакову петог сина.

¹⁸ Тада она рече: »Бог ме је наградио што сам своју слушкињу дала своје мужу.« Зато му даде име Исахар †.

¹⁹ Онда Лија опет затрудне и роди Јакову шестог сина, ²⁰ па рече: »Бог ми даде диван дар. Сада ће ме мој муж поштовати, јер сам му родила шест синова.« Зато му даде име Завулон ††.

²¹ Касније Лија роди и кћер и даде јој име Дина.

²² Онда се Бог сети Рахиље, услиши јој молитву и учини је плодном. ²³ Она затрудне и роди сина, па рече: »Бог је уклонио моју срамоту.« ²⁴ Даде му име Јосиф ‡, говорећи: »Нека ми ГОСПОД дâ још једног сина.«

Јаков склапа погодбу с Лаваном

²⁵ Када је Рахиља родила Јосифа, Јаков рече Лавану: »Пусти ме да се вратим у свој завичај. ²⁶ Дај ми моје жене и децу, за које сам ти служио, па да идем. Јер, ти добро знаш колико сам радио за тебе.«

²⁷ На то му Лаван рече: »Допусти ми да ти ово кажем: гатањем сам сазнао да ме је ГОСПОД због тебе благословио.« ²⁸ И још рече: »Одреди плату коју тражиш од мене, и даћу ти је.«

²⁹ Јаков му одговори: »Знаш како сам ти служио и како је било твојој стоци уз мене. ³⁰ Оно мало што си имао пре мог доласка сада се обилно умножило и ГОСПОД те је благословио где год сам крочио ногом. Зар није време да почнем да радим и за свој дом?«

³¹ Лаван упита: »Шта да ти дам?«

»Немој ништа да ми даш«, одговори Јаков. »Али ако ово за мене учиниш, остаћу да ти напасам стада и да их чувам: ³² пусти ме да данас прођем кроз сва твоја стада и да издвојим сваку пегаву и шарену овцу и свако црно јагње, и сваку шарену и пегаву козу. То ће ми бити плата. ³³ Убудуће ће моје поштење сведочити за мене кад год будеш проверавао моју плату – свака коза у мом поседу која не буде шарена или пегава и свако јагње које не буде црно, нека се сматрају украденима.«

† Исахар (хебрејски: Исасхар)

†† Завулон (хебрејски: Зевулун)

‡ Јосиф (хебрејски: Јосеф)

³⁴ »У реду«, рече Лаван. »Нека буде како си рекао.« ³⁵ Али, тог истог дана, Лаван уклони све јарце који су имали пруге или шаре и све пегаве и шарене козе – све које су на себи имале имало белог – и сву црну јагњад, и предаде их својим синовима.

³⁶ Онда оде три дана хода далеко од Јакова, док Јаков остаде да напаса остала Лаванова стада.

³⁷ Јаков узео свежих тополинних, бадемових и платанових гранчица, па у њих уреза беле пруге гулећи кору и огољујући бело дрво гранчица. ³⁸ Онда огуљене гранчице стави у сва појила, да буду пред стадима када буду долазила да пију. Када су животиње биле у полном жару и долазиле да пију, ³⁹ париле су се испред гранчица. Тако су рађале пругасте, пегаве или шарене младе.

⁴⁰ Јаков је младе животиње држао одвојено, а остале је окренуо тако да гледају у пругасте и црне животиње које су припадале Лавану. Тако је Јаков за себе добио одвојена стада и није их мешао са Лавановим животињама. ⁴¹ Када су се снажније животиње из стада париле, Јаков би стављао гранчице у појила испред животиња, да би се животиње париле поред пружа. ⁴² Али пред кржљаве животиње Јаков није стављао гранчице. Тако су кржљаве животиње припадале Лавану, а снажне Јакову. ⁴³ И Јаков се силно обогати, стекавши много ситне стоке, слушкиња и слугу, камила и магаради.

Јаков бежи од Лавана

31 Јаков чу како Лаванови синови говоре: »Јаков је узео све што је наш отац имао. Све ово богатство стекао је на рачун онога што је припадало нашем оцу.«

² А Јаков примети и да се Лаван према њему више не односи као пре.

³ Тада ГОСПОД рече Јакову: »Врати се у земљу својих праотаца, својој родбини. Ја ћу бити с тобом.«

⁴ Јаков поручи Рахиљи и Лији да дођу на поље где су му била стада, ⁵ па им рече: »Видим да се ваш отац више не односи према мени као пре. Али Бог мога оца био је са мном. ⁶ Ви знате да сам вашем оцу служио свом својом снагом, ⁷ а он ме је ипак варао – десет пута ми је мењао плату. Али Бог му није дао да ми науди. ⁸ Кад год је Лаван рекао: 'Пегави ће ти бити плата', у свим стадима су се рађали пегави млади. А кад год је рекао: 'Пругасти ће ти бити плата', у свим стадима су се рађали пругасти млади. ⁹ Тако је Бог вашем оцу одузео стоку и дао је мени.

¹⁰ »Једном сам, у време парења стада, у сну видео да су јарци који се паре са стадом пругасти, пегави или шарени. ¹¹ Божији анђео ми рече у сну: 'Јакове, Молим?' одговорих, ¹² а он рече: 'Погледај и видећеш да су сви јарци који се паре са стадом пругасти, пегави или шарени. Јер, видео сам шта ти Лаван ради. ¹³ Ја сам Бог Бетела, где си уљем помазао камени стуб и заветовао ми се. А сад се спреми, па иди из ове земље и врати се у свој завичај.«

¹⁴ Рахиља и Лија одговорише: »Зар ми још имамо део наследства у кући свога оца? ¹⁵ Зар нас он не сматра странкињама? Не само што нас је продао већ је потрошио и сав новац који је за нас добио. ¹⁶ Све богатство које је Бог одузео нашем оцу свакако припада нама и нашој деци. Зато уради све што ти је Бог рекао.«

¹⁷ Тада Јаков попе своју децу и жене на камиле, ¹⁸ испред себе потера сву своју стоку и сва добра која је стекао у Падан-Араму, па крену у Ханаан, свом оцу Исааку.

¹⁹ Када је Лаван био отишао да стриже овце, Рахиља је украла његове кућне богове. ²⁰ Поврх тога, Јаков је заварео Лавана Арамејца, не рекавши му да одлази. ²¹ Тако је побегао са свиме што је имао. Када је прешао преко реке Еуфрат †, запути се у горски крај Гилад.

Лаван у потери за Јаковом

²² Трећега дана јавише Лавану да је Јаков побегао. ²³ Лаван са собом поведе своје рођаке, па је седам дана гонио Јакова пре него што га је сустигао у горском крају Гиладу.

²⁴ Тада Бог дође Лавану Арамејцу ноћу у сну, па му рече: »Пази да Јакова не угрозиш ни на који начин.«

²⁵ Када га је Лаван сустигао, Јаков је већ био разапео свој шатор у горском крају Гиладу, па се и Лаван и његови рођаци тамо утаборише.

²⁶ Лаван рече Јакову: »Шта си то урадио? Заварао си ме и одвео ми кћери као да си их заробио мачем у рату. ²⁷ Зашто си побегао кришом и заварео ме, ништа ми не рекавши? Био бих те испратио с весељем и с песмама уз даире и харфе. ²⁸ Ниси ми дао ни да на растанку изљубим своје унуке и кћери. Заиста си безумно поступио. ²⁹ Могао бих да ти научим, али ми је Бог твога оца ноћас рекао: „Пази да Јакова не угрозиш ни на који начин.“ ³⁰ Ти си свакако отишао јер си чезнуо за домом свога оца. Али зашто си ми украо богове?«

³¹ Јаков одговори Лавану: »Бојао сам се да ћеш ми силом одузети своје кћери. ³² Код кога наћеш своје богове, тај нека не остане у животу. Сâм погледај овде пред нашим рођацима да ли је нешто твоје код мене, па ако јесте, узми.«

А Јаков није знао да је Рахиља украла богове.

³³ Лаван уђе у Јаковљев шатор, у Лијин шатор и у шатор двеју слушкиња, али не нађе богове. Када је изашао из Лијиног шатора, уђе у Рахиљин. ³⁴ А када је Рахиља украла кућне богове, сакрила их је у камиље седло, па је сада седела на њима. Лаван претражи цео шатор, али ништа не нађе.

³⁵ Рахиља рече свом оцу: »Не љути се на мене, господару, што не могу да устанем пред тобом, јер имам месечницу.«

Тако је Лаван тражио, али није могао да нађе кућне богове.

† реке Еуфрат Дословно: реке.

³⁶ Тада се Јаков наљути, па поче да грди Лавана.

»Који сам то злочин извршио?« упита он Лавана. »Који грех сам починио да ме прогониш? ³⁷ Сад кад си претражио све моје ствари, шта си нашао што припада твом дому? Стави то овде пред своје и моје рођаке, па нека они пресуде између нас двојице.

³⁸ »За ових двадесет година колико сам био код тебе, твоје овце и козе нису се јаловиле, нити сам ја јео овнове из твојих стада. ³⁹ Нисам ти доносио животињу коју су растргле дивље звери, него сам сâм надокнађивао губитак. Ти си од мене тражио да ти платим за све што је украдено било дању или ноћу. ⁴⁰ Ево како ми је било: дању ме морила врућина, а ноћу студен, па нисам могао да спавам. ⁴¹ Двадесет година сам био код тебе. Четрнаест година сам ти служио за твоје две кћери и шест за стадо, а плату си ми мењао десет пута. ⁴² Да Бог мога оца, Бог Авраамов и Страх Исааков, није био са мном, ти би ме сигурно отпремио празних руку. Али Бог је видео моју муку и труд који сам уложио, и ноћас те је укорио.«

Јаков и Лаван склапају савез

⁴³ Лаван одговори Јакову: »Ове жене су моје кћери, ова деца су моја деца и ова стада су моја стада. Све што видиш, моје је. А ипак, шта бих ја данас могао да учиним својим кћерима или деци коју су родиле? ⁴⁴ Зато хајде да сада склопимо савез, ти и ја, да буде сведок између мене и тебе.«

⁴⁵ Тада Јаков узме један камен и усправи га као стуб, ⁴⁶ па рече својим рођацима: »Накупите камења.«

И они узеше камења и направише гомилу, па су поред ње јели. ⁴⁷ Лаван гомилу назва Јегар Сахадута ††, а Јаков је назва Галед ‡.

⁴⁸ Лаван рече: »Ова гомила је данас сведок између тебе и мене.«

Зато су јој дали име Галед.

⁴⁹ А назваше је и Мицпа ††, јер је Лаван рекао: »Нека ГОСПОД стражари нада мном и над тобом кад будемо далеко један од другог. ⁵⁰ Ако будеш рђаво поступао с мојим кћерима, или ако поред њих будеш узимао и друге жене, макар ја за то и не знао, имај на уму да је Бог сведок између тебе и мене.«

⁵¹ Лаван још рече Јакову: »Ево ове гомиле и ево овог каменог стуба који сам поставио између нас. ⁵² Ова гомила је сведок и овај стуб је сведок да нећу прећи поред ове гомиле на твоју страну да ти научим и да ти нећеш поред ове гомиле и овог стуба прећи на моју страну да научиш мени. ⁵³ Нека Бог Авраамов и Бог Нахоров, Бог њиховог оца, пресуди међу нама.«

И Јаков се закле Страхом свог оца Исаака, ⁵⁴ па тамо, у горском крају, принесе жртву и позва своје рођаке да једу. Пошто су јели, тамо преноћише.

†† Јегар Сахадута на арамејском значи »сведок-гомиле«. ‡ Галед на хебрејском значи »сведок-гомиле«. †† Мицпа значи »кула-стражара«.

⁵⁵ Лаван сутрадан порани, пољуби своје унуке и кћери и благослови их, па се врати кући.

Јаков се спрема за сусрет с Исавом

32 Јаков крену даље, и среташе га Божији анђели.

² Када их је угледао, рече: »Ово је Божији табор.« Зато то место назва Маханајим †.

³ Јаков посла пред собом гласнике свом брату Исаву у сеирски крај у Едому, ⁴ заповедивши им: »Кажите овако мом господару Исаву: ,Твој слуга Јаков каже: Боравио сам код Лавана и све досад сам тамо остао. ⁵ Имам говеда и магаради, ситне стоке, слугу и слушкиња. Сада ти ово јављам, господару, у нади да ћу наћи милост у твојим очима.«

⁶ Када су се гласници вратили Јакову, рекоше: »Били смо код твог брата Исава. Он ти сада долази у сусрет и с њим четири стотине људи.«

⁷ Јаков се силно уплаши и забрину, па људе који су били с њим, ситну стоку, говеда и камиле подели у два табора. ⁸ Мислио је: »Ако Исав дође до једног табора и нападне га, можда ће онај други умаћи.«

⁹ Онда се Јаков помоли: »Боже мог праоца Авраама, Боже мог оца Исаака, ГОСПОДЕ, који си ми рекао: ,Врати се у своју земљу и својој родбини, и ја ћу учинити да ти буде добро,‘ ¹⁰ нисам достојан све љубави и верности које си показивао према мени, свом слуги. Само штап сам имао када сам прешао преко реке Јордан, а сада од мене настадоше два табора. ¹¹ Молим те, избави ме из руку мог брата Исава, јер се бојим да ће доћи и све нас побити, чак и мајке и децу. ¹² А ти си рекао: ,Учинићу да ти буде добро и да твојих потомака буде као морског песка, који се не може избројати.«

¹³ Јаков тамо преноћи, па од онога што је имао спреми као дар за свога брата Исаву: ¹⁴ две стотине коза и двадесет јараца, две стотине оваца и двадесет овнова, ¹⁵ тридесет камила с њиховим младунцима, четрдесет крава и десет бикова, двадесет магарица и десет магараца.

¹⁶ Онда их повери својим слугама, свако крдо одвојено, па рече слугама: »Идите преда мном и направите размак између крда.«

¹⁷ А слуги на челу заповеди: »Када те мој брат Исав сретне и упита: ,Чији си и куда идеш? Чије су ове животиње пред тобом?‘ ¹⁸ ти одговори: ,Твој слуге Јакова. Ово је дар који шаље мом господару Исаву. А он, ево, долази за нама.«

¹⁹ Онда заповеди другом слуги и трећем и свима који су пратили крда: »И ви то исто реците Исаву кад га сретнете. ²⁰ И пазите да кажете: ,Ево твој слуга Јаков долази за нама.«

Јер, Јаков је мислио: »Примирићу га овим даром који шаљем испред себе, па кад се после сретнемо, можда ће ме лепо примити.«

²¹ Тако Јаковљев дар оде пред њим, а он те ноћи остаде у табору.

† Маханајим значи »два табора«.

²² Те исте ноћи Јаков устаде и узе обе своје жене, обе своје слушкиње и својих једанаест синова и на једном газу пређе преко потока Јабока. ²³ А пошто је њих послао преко потока, посла преко и сву своју имовину.

Јаков се рве с Богом

²⁴ Тако Јаков остаде сâм, а један човек се рвао с њим до сванућа. ²⁵ Када је онај видео да не може да га победи, дотаче зглоб Јаковљевог кука, па се Јаков кук ишчаши док се с њим рвао.

²⁶ Онда онај рече: »Пусти ме, свиће дан.«

Али Јаков одговори: »Нећу те пустити док ме не благословиш.«

²⁷ Онај га упита: »Како се зовеш?«

Он одговори: »Јаков.«

²⁸ »Нећеш се више звати Јаков«, рече онај, »него Израел ††, јер си се борио са Богом и са људима, и победио си.«

²⁹ Онда Јаков рече: »Молим те, кажи ми своје име.«

Али онај одговори: »Зашто ме питаш за име?«

И онда га тамо благослови.

³⁰ Јаков то место назва Пениел ‡, говорећи: »Јер видех Бога лицем у лице, а остадох жив.« ³¹ Када је прошао Пенуел ††, сунце грану изнад њега. А због кука је храмао. ³² Зато Израелци до дана данашњег не једу тетиву која је везана за зглоб кука, јер је Јаковљев зглоб био дотакнут баш код ње.

Јаковљев сусрет с Исавом

33 Јаков диже поглед и виде Исаву како долази са четири стотине људи, па подели децу Лији, Рахили и двома слушкињама. ² Напред стави слушкиње и њихову децу, за њима Лију и њену децу, а Рахилу и Јосифа позади. ³ Он сâм пође пред њима и седам пута се поклони до земље док се приближавао свом брату.

⁴ Исав му потрча у сусрет и загрли га, обеси му се око врата и пољуби га, па обојица заплакаше.

⁵ Онда Исав диже поглед и угледа жене и децу, па упита: »Ко су ови с тобом?«

»Деца коју је Бог милостиво дао мени, твој слуги«, одговори Јаков.

⁶ Тада слушкиње и њихова деца приђоше и поклонилише се. ⁷ За њима приђоше Лија и њена деца и поклонилише се, а на крају приђоше Рахилија и Јосиф, па се и они поклонилише.

⁸ Исав упита: »А шта ћеш са оним крдима што сам их срео?«

»Да нађем милост у твојим очима, господару«, одговори Јаков.

⁹ Али Исав рече: »Ја већ имам много, брате. Задржи своје за себе.«

†† Израел значи »он се бори са Богом« или »Бог се бори«.

‡ Пениел значи »Божије лице«. †† Пенуел је други назив за Пениел.

¹⁰ »Не, молим те«, рече Јаков. »Ако сам нашао милост у твојим очима, прими тај дар од мене. Јер, видети твоје лице је као видети лице Божије, сад кад си ме милостиво примио. ¹¹ Прихвати дар који ти је донет, јер Бог је био милостив према мени, па имам свега.«

Пошто га је Јаков толико наговарао, Исав прихвати дар.

¹² Онда Исав рече: »Кренимо сада на пут. И ја ћу с тобом.«

¹³ Али Јаков му рече: »Ти, господару, знаш да су деца нејака, а треба да пазим и на овце и краве које доје. Ако животиње само један дан буду теране сувише брзо, све ће угинути. ¹⁴ Зато ти, господару, иди испред мене, твог слуге, а ја ћу полако, брзином којом може марва која је преда мном и деца, док не стигнем теби, господару, у Сеир.«

¹⁵ Исав рече: »Дај да барем оставим с тобом неколико мојих људи.«

»Љубазно је то од тебе, господару, али не треба«, одврати Јаков.

¹⁶ Тако Исав истога дана крену назад у Сеир. ¹⁷ Али Јаков оде у Сукот и тамо себи подиже кућу, а за стоку заклоне. Зато се то место и зове Сукот †.

¹⁸ По доласку из Падан-Арама, Јаков срећно стиже до града Сихема у Ханаану и утабори се испред града. ¹⁹ Земљу на којој је разапео свој шатор купи за сто сребрњака од синова Хамора оца Сихемовог.

²⁰ Тамо Јаков подиже жртвеник и назва га по Елу, Богу Израеловом.

Дина силована

34 Дина, кћи коју је Лија родила Јакову, изађе да посети жене онога краја. ² Када ју је видео Сихем, син Хамора Хивијца, владара оне земље, ухвати је и силова. ³ Дина кћи Јаковљева прирасте му за срце, и он девојку заволе, па се трудио да задобије њену љубав.

⁴ Сихем рече свом оцу Хамору: »Узми ми ову девојку за жену.«

⁵ Када је Јаков чуо да је његова кћи Дина обешчашћена, његови синови су били код стоке у пољу, па Јаков не хтеде ништа да предузима док се они не врате.

⁶ Тада Сихемов отац Хамор дође да разговара с Јаковом. ⁷ Чим су чули шта се догодило, Јаковљеви синови се вратише с поља силно ожалостњени и бесни, јер је Сихем, када је спавао с Јаковљевом кћери, учинио оно што је у Израелу срамотно и не сме се чинити.

⁸ Хамор им рече: »Мој син Сихем се свом својом душом заљубио у вашу кћер. Молим вас да му је дајте за жену. ⁹ Склапајте бракове с нама – дајте нам своје кћери за жене, а ви узимајте наше. ¹⁰ Живите међу нама – земља вам је на располагању: живите, тргујте и стичите имовину у њој.«

¹¹ А Сихем рече Динином оцу и браћи: »Учините ми ту милост, и даћу вам што год хоћете. ¹² Одредите колику год хоћете цену за невесту и колики год хоћете дар, и ја ћу вам дати колико год тражите – само ми девојку дајте за жену.«

¹³ Јаковљеви синови одговорише Сихему и његовом оцу Хамору притворно, јер је Хамор обешчистио њихову сестру Дину, ¹⁴ и овако им рекоше: »Не можемо то да учинимо – да дамо своју сестру необрезаном човеку – јер би то за нас била срамота.

¹⁵ Даћемо вам свој пристанак само ако постанете као ми тако што ћете обрезати свако своје мушко.

¹⁶ Тек тада ћемо вам давати своје кћери и узимати ваше кћери за себе, живети међу вама и с вама постати један народ. ¹⁷ Али, ако нас не послушате и не обрежете се, онда ћемо ми узети своју сестру и отићи.«

¹⁸ Њихов предлог се свиде Хамору и његовом сину Сихему. ¹⁹ Младић, који је био најугледнији од свих у дому свога оца, није нимало оклевао да уради оно што су тражили, јер је жудео за Јаковљевом кћери. ²⁰ Стога Хамор и Сихем одоше на капију свога града да разговарају са својим суграђанима.

²¹ »Ти људи су пријатељски расположени према нама«, рекоше. »Пустимо их да живе у нашој земљи и да у њој тргују – има за њих довољно простора у овој земљи. Ми можемо да се женимо њиховим кћерима, а они могу да се жене нашим кћерима.

²² Али ови људи ће пристати да живе с нама као један народ само ако се свако мушко међу нама обреже као што се они обрезују. ²³ Зар неће њихова стока, њихова имовина и све њихове остале животиње тако постати наше? Зато им дајмо свој пристанак, и они ће живети међу нама.«

²⁴ И сви се њихови суграђани сложише са Хамором и његовим сином Сихемом, па се свако мушко у граду обреза.

²⁵ Трећега дана, док су сви они још имали болове, два Јаковљева сина, Симеон и Левије, Динина браћа, узеше своје мачеве, несметано уђоше у град и убише свако мушко. ²⁶ Мачем погубише Хамора и његовог сина Сихема, узеше Дину из Сихемове куће и одоше. ²⁷ Остали Јаковљеви синови дођоше на место покоља и опљачкаше град зато што им је сестра била обешчашћена. ²⁸ Узеше њихову ситну и крупну стоку, магарце и све њихово што је било у граду и на пољу. ²⁹ Однесе све њихово богатство, одведеше све њихове жене и нејач и опљачкаше све што је било у кућама.

³⁰ Тада Јаков рече Симеону и Левију: »Увалили сте ме у невољу, јер су ме становници ове земље, Ханаанци и Перижани, замрзели. Мало нас је, па ако се они удруже против мене и нападну ме, бићемо истребљени и ја и моји укућани.«

³¹ Али они рекоше: »Не може он с нашом сестром да поступа као са блудницом.«

† Сукот значи »заклони« или »сенице«.

Јаков поново у Бетелу

35 Бог рече Јакову: »Спреми се, па иди у Бетел и тамо живи. Тамо подигни жртвеник Богу који ти се показао када си бежао од свога брата Исава.«

² Јаков рече својим укућанима и свима који су били с њим: »Одбаците туђе богове које имате са собом, очистите се и пресвучите, ³ а онда хајдемо у Бетел. Тамо ћу подићи жртвеник Богу који ме је услишио када сам био у невољи и био са мном на путу којим сам ишао.«

⁴ Тако они предадоше Јакову све туђе богове које су имали и минђуше које су носили на ушима, а Јаков то закопа под једном смрдљиком код Сихема.

⁵ Потом кренуше, а Бог учини да житеље околних градова обузме страх од Јаковљевих синова, па нико не пође у потеру за њима.

⁶ Јаков и сав народ који је био с њим стигоше у Луз, то јест Бетел, у Ханаану, ⁷ где он сагради жртвеник. Он то место назва Ел Бетел †, јер му се тамо Бог показао када је бежао од свога брата.

⁸ Тада умре Девора, Ревекина докиња, па је сахранише ниже Бетела, под храстом који назваше Алон Бахут ††.

⁹ Након што се Јаков вратио из Падан-Арама, Бог му се опет показа и благослови га.

¹⁰ »Зовеш се Јаков«, рече му Бог, »али се више нећеш звати тако, него ће ти име бити Израел.«

Тако му Бог даде име Израел.

¹¹ Бог му још рече: »Ја сам Бог Свесилни. Буди плодан и множи се. Од тебе ће потећи народ и мноштво народâ, и биће царева међу твојим потомцима. ¹² Земљу коју сам дао Аврааму и Исааку, дајем и теби, а даћу је и твојим потомству.«

¹³ Тада се Бог подиже од њега са места на ком је с њим разговарао.

¹⁴ Јаков усправи један камен као стуб на месту на ком је Бог с њим разговарао, па на њега изли жртву леваницу, а поли га и уљем. ¹⁵ Место на ком је Бог с њим разговарао Јаков назва Бетел ‡.

Рахиљина смрт

¹⁶ Онда Јаков и његови кренуше из Бетела. Када је било још врло мало до Ефрате, Рахиља поче да се порађа, а имала је јаке трудове.

¹⁷ Док су трудови трајали, бабица јој рече: »Не бој се, јер и ово ће бити син.«

¹⁸ На издисају – јер је умирала – даде сину име Бен-Они ††, али му његов отац даде име Венијамин ‡.

¹⁹ Тако Рахиља умре, па је сахранише на путу за Ефрату, то јест Витлејем. ²⁰ Јаков постави камени стуб над њеним гробом и тај стуб до дана данашњег означава Рахиљин гроб. ²¹ Потом Израел кре-

† Ел Бетел значи »Бог Бетела«. †† Алон Бахут значи »храст плача«. ‡ Бетел значи »Божија кућа«. †† Бен-Они значи »син моје туге«. ‡‡ Венијамин (хебрејски: Бинјамин

ну даље и разапе свој шатор са друге стране куле Едер.

²² Док је Израел живео у том крају, Рувим оде и леже са Билхом, наложницом свога оца, а Израел за то сазна.

Јаковљеви синови

(1. Лет 2,1-2)

Јаков је имао дванаест синова.

²³ Лијини синови: Рувим, Јаковљев прворођени син, Симеон, Левије, Јуда, Исахар и Завулон.

²⁴ Рахиљини синови: Јосиф и Венијамин.

²⁵ Синови Рахиљине слушкиње Билхе: Дан и Нефталим.

²⁶ Синови Лијине слушкиње Зилпе: Гад и Асир.

То су Јаковљеви синови који су му се родили у Падан-Араму.

Исаакова смрт

²⁷ Јаков се врати свом оцу Исааку у Мамру код Кирјат-Арбе, то јест Хеврона, где су боравили и Авраам и Исаак. ²⁸ Исаак је живео 180 година.

²⁹ Умро је у дубокој старости, поживевши много година, и његови га синови Исав и Јаков сахранише.

Исавови потомци

(1. Лет 1,34-37)

36 Ово је повест о Исаву, то јест Едому:

² Исав се оженио Ханаанкама: Адом кћери Елона Хетита, Охоливамом кћери Анином, а унуком Цивона Хивијца, ³ и Босмат кћери Јишмаеловом, а сестром Невајотовом.

⁴ Ада Исаву роди Елифаза, Босмат роди Реуела, ⁵ а Охоливама роди Јеуша, Јаалама и Кореја.

То су Исавови синови који су му се родили у Ханаану.

⁶ Исав узео своје жене, синове, кћери и све своје укућане, своју стоку и остале животиње и сву имовину коју је стекао у Ханаану, па оде у једну земљу подаље од свога брата Јакова. ⁷ Јер, њихова је имовина била толико велика да не би могли да живе заједно – земља у којој су боравили није могла да их издржава обојицу због њихове стоке. ⁸ Тако се Исав, то јест Едом, настани у горском крају Сеиру.

⁹ Ово су потомци Исава, праоца Едомаца, у горском крају Сеиру.

¹⁰ Ово су имена Исавових синова: Елифаз, син Исавове жене Аде, и Реуел, син Исавове жене Босмат.

¹¹ Елифазови синови: Теман, Омар, Цефо, Гаатам и Кеназ.

¹² Тимна, наложница Елифаза сина Исавовог, роди Елифазу Амалека. То су потомци Исавове жене Аде.

¹³ Реуелови синови: Нахат, Зара, Шама и Миза.

То су потомци Исавове жене Босмат.

- ¹⁴ Синови Исавове жене Охоливаме кћери Анине, а унуке Цивонове, које је родила Исаву: Јеуш, Јаалам и Кореј.
- ¹⁵ Ово су племена потекла од Исави:
Синови Елифаза, Исавовог прворођеног сина: Теман, Омар, Цефо и Кеназ, ¹⁶ Кореј, Гаатам и Ама-лек племена су потекла од Елифаза у Едому. То су Адени потомци.
- ¹⁷ Синови Реуела сина Исавовог: Нахат, Зара, Шамма и Миза племена су потекла од Реуела у Едому. То су потомци Исавове жене Босмат.
- ¹⁸ Синови Исавове жене Охоливаме: Јеуш, Јаалам и Кореј племена су потекла од Исавове жене Охоливаме кћери Анине.
- ¹⁹ То су Исавови, то јест Едомови, синови и то су њихова племена.

Сеирови потомци

(1. Лет 1,38-42)

- ²⁰ Ово су синови Сеира Хоријца, који су живели у Едому [†]:
- Лотан, Шовал, Цивон, Ана, ²¹ Дишон, Ецер и Дишан. То су племена Хоријаца, потомци Сеира у Едому.
- ²² Лотанови синови: Хори и Хеман. Тимна је била Лотанова сестра.
- ²³ Шовалови синови: Алван, Манахат, Евал, Шефо и Онам.
- ²⁴ Цивонове синови: Аја и Ана. Ана је онај који је у пустињи нашао изворе вреле воде док је чувао магарце свога оца Цивона.
- ²⁵ Анина деца: син Дишон и кћи Охоливама.
- ²⁶ Дишонови синови: Хемдан, Ешбан, Јитран и Керан.
- ²⁷ Ецерови синови: Билхан, Зааван и Акан.
- ²⁸ Дишанови синови: Уц и Аран.
- ²⁹ То су, дакле, племена Хоријаца по њиховим братствима у земљи Сеир: Лотан, Шовал, Цивон, Ана, Дишон, Ецер и Дишан.

Цареви Едома

(1. Лет 1,43-54)

- ³¹ Ово су цареви који су владали у Едому пре него што је владао цар Израелаца:
- ³² Бела син Беоров постаде цар Едома. Његов град се звао Динхава.
- ³³ Када је Бела умро, на месту цара наследио га је Јовав син Заре из Боцре.
- ³⁴ Када је Јовав умро, на месту цара наследио га је Хушам из земље Теманаца.
- ³⁵ Када је Хушам умро, на месту цара наследио га је Хадад син Бедадов, који је поразио Мидјанце на подручју Моава. Његов град се звао Авит.
- ³⁶ Када је Хадад умро, на месту цара наследио га је Самла из Масреке.
- ³⁷ Када је Самла умро, на месту цара наследио га је Саул из Реховота на реци Еуфрат ^{††}.

[†] у Едому Дословно: у земљи.

- ³⁸ Када је Саул умро, на месту цара наследио га је Ваал-Ханан син Ахборов.
- ³⁹ Када је Ваал-Ханан син Ахборов умро, на месту цара наследио га је Хадад. Његов град се звао Пау. Жена му се звала Мехетавел кћи Матред кћери Ме-Захавове.
- ⁴⁰ Ово су имена племенâ потеклих од Исави, по њиховим братствима и подручјима:
Тимна, Алва, Јетет, ⁴¹ Охоливама, Ела, Пинон, ⁴² Кеназ, Теман, Мивцар, ⁴³ Магдиел и Ирам. То су племена Едома, то јест Исави, праоца Едомаца, по њиховим насељима у земљи коју су запосели.

Јосиф и његова браћа

37 Јаков је живео у земљи у којој је боравио његов отац, у Ханаану.

² Ово је повест о Јакову:

Када је Јосиф био младић од седамнаест година, напасао је стада са својом браћом, синовима Билхе и Зилпе, женâ његовог оца. Он своје оцу донесе рђав глас о њима.

³ А Израел је од свих својих синова највише волео Јосифа, јер му се родио у старости, и он му направи богато украшен огртач [‡]. ⁴ Када су Јосифова браћа видела да га њихов отац воли више од свих њих, замрзеше га толико да ниједну љубазну реч нису могла да му кажу.

⁵ Једном је Јосиф сањао сан и испричао га својој браћи, па га они још више замрзеше.

⁶ Јосиф им рече: »Слушајте какав сан сам сањао: ⁷ Везивали смо снопове жита наспред поља, и мој ти се сноп одједном диже и усправи, а ваши снопови се окупише око њега и поклонили се му се.«

⁸ Браћа му на то рекоше: »Зар ти то хоћеш да владаш над нама? Зар хоћеш да нам будеш господар?«
И још више га замрзеше због његовог сна и због онога што је рекао о њима.

⁹ А Јосиф је сањао и други сан и испричао га својој браћи. »Слушајте«, рече. »Опет сам сањао сан: поклонили су ми се сунце, месец и једанаест звезда.«

¹⁰ Када је то испричао свом оцу и браћи, отац га изгрди и рече: »Какав је то сан који си сањао! Зар ћемо твоја мајка и ја и твоја браћа доћи и поклонити се пред тобом до земље?«

¹¹ И док су његова браћа била на њега љубоморна, његов отац је о свему томе размишљао.

Јосиф продат у Египат

¹² Када су једном његова браћа отишла да напасају очеву стада близу Сихема, ¹³ Израел рече Јосифу: »Знаш да твоја браћа напасају стада близу Сихема. Хајде, послаћу те к њима.«

»Добро«, одврати Јосиф.

^{††} реци Еуфрат Дословно: реци. [‡] богато украшен огртач Овај израз на хебрејском може да значи и »огртач који досеже до пета«; исто и у 23. стиху.

¹⁴ »Иди и види да ли је све у реду с твојом браћом и стадима«, рече му Израел, »па се врати да ми јавиш.«

Тако га посла из Хевронске долине.

Када је Јосиф стигао у Сихем, ¹⁵ виде га један човек како лута пољима, па га упита: »Шта тражиш?«

¹⁶ »Тражим своју браћу«, одговори Јосиф. »Можеш ли да ми кажеш где напасају стада?«

¹⁷ »Отишли су одавде«, рече човек. »Чуо сам их како говоре: „Хајдемо у Дотан.“«

Јосиф оде за браћом и нађе их близу Дотана. ¹⁸ А они га већ издалека опазише, па почеше да се договарају да га убију.

¹⁹ »Ево стиже она сањалица«, рекоше један другом. ²⁰ »Хајде да га убијемо и бацимо у једну од ових чатрња. Рећи ћемо да га је прождрла нека крволочна звер. Да видимо шта ће тада бити од његових снова!«

²¹ Када је то чуо Рувим, покуша да га избави из њихових руку.

»Немојмо да му узмемо живот«, рече. ²² »Не проливајте крв! Баците га у ову чатрњу овде у пустињи, али немојте да га повредите.«

Рувим то рече да би избавио Јосифа из њихових руку и вратио га оцу.

²³ Када је Јосиф стигао к браћи, они свукоше с њега онај богато украшени огртач, ²⁴ па ухватише Јосифа и бацише га у чатрњу. А чатрња је била сува.

²⁵ Када су сели да једу, дигоше поглед и угледаше караван Јишмаелаца како долази из Гилада. Камиле су им биле натоварене зачинама, балсамом и смирном које су носили у Египат.

²⁶ Јуда рече својој браћи: »Шта имамо од тога да убијемо свог брата и заташкамо његову смрт? ²⁷ Хајде да га продамо овим Јишмаелцима. Не дижимо на њега руку – брат нам је, наша крв.«

И браћа га послушаше.

²⁸ Када су они мидјански трговци пролазили крај њих, браћа извукоше Јосифа из чатрње и за двадесет сребрњака га продадоше Јишмаелцима, који га одведоше у Египат.

²⁹ Када се Рувим вратио до чатрње и видео да Јосифа нема у њој, раздре своју одећу, ³⁰ па се врати својој браћи и рече: »Дечака нема! Шта ћу сад?«

³¹ Тада браћа узеше Јосифов огртач, заклаше једно јаре и огртач умочише у његову крв, ³² па огртач однеше оцу и рекоше: »Нашли смо ово. Погледај да ли је то огртач твог сина.«

³³ Он га препозна и рече: »Јесте, огртач мог сина! Нека крволочна звер га је прождрла! Јосиф је растрган на комаде!«

³⁴ Тада Јаков раздре своју одећу и обуче се у кострет, па је много дана оплакивао свог сина. ³⁵ Сви његови синови и кћери долазили су да га теше, али он не хтеде да се утеши.

»Не«, рече. »Оплакиваћу свог сина док и ја не одем у Шеол.«

Тако је његов отац плакао за њим.

³⁶ А они Мидјанци продадоше Јосифа у Египат, Потифару, једном од фараонових високих службеника, заповеднику дворске страже.

Јуда и Тамара

38 У то време Јуда оде од своје браће и настани се код једног Адуламца који се звао Хира. ² Тамо виде кћер једног Ханаанца који се звао Шуа, и ожени се њоме. Спавао је с њом, ³ и она затрудне и роди сина, а он му даде име Ер. ⁴ Она опет затрудне и роди сина и назва га Онан. ⁵ Затим роди још једног сина и назва га Сала. Када га је родила, Јуда је био у Кезиву.

⁶ Јуда нађе жену за свог прворођеног сина Ера. Звала се Тамара. ⁷ Али Јудин прворођени син Ер био је зао у ГОСПОДЊИМ очима, па га ГОСПОД погуби.

⁸ Тада Јуда рече Онану: »Спавај са женом свог брата и изврши дужност девера према њој, да свом брату даш потомство.«

⁹ Али пошто је Онан знао да потомство неће бити његово, кад год би спавао са женом свог брата, просипао је своје семе на земљу, да свом брату не би дао потомство. ¹⁰ То што је чинио није било мило ГОСПОДУ, па ГОСПОД погуби и њега.

¹¹ Тада Јуда рече својој снахи Тамари: »Иди и живи у кући свог оца као удовица, док мој син Сала не порасте.«

Јер, Јуда је мислио: »И он би могао да погине као и његова браћа.«

Тако Тамара оде да живи у кући свог оца.

¹² После много времена Јудина жена, Шуина кћи, умре. Када је прошло време жалости, Јуда оде са својим пријатељем Хиром Адуламцем у Тимну, људима који су му стризали овце.

¹³ Када су Тамари рекли: »Ено ти свекар иде у Тимну да стриже овце«, ¹⁴ она скиде са себе удовичку одећу, покри се велом и умота се, па седе на улазу у Енајим, који је на путу за Тимну. Јер, видела је да је Сала одрастао, а нису је удали за њега.

¹⁵ Када ју је Јуда угледао, помисли да је блудница, јер је била покрила лице.

¹⁶ Јуда скрену к њој крај пута, па јој, не знајући да му је снаха, рече: »Хајде, дај да спавам с тобом.«

»А шта ћеш ми дати да бих спавала с тобом?« упита га она.

¹⁷ Јуда рече: »Послаћу ти јаре из стада.«

»Хоћеш ли ми дати залог док га не пошаљеш?« упита она.

¹⁸ Он рече: »Какав залог да ти дам?«

»Свој печатни прстен са његовом узицом и штап који ти је у руци«, одговори она.

И он јој их даде, па је спавао с њом, и она с њим затрудне. ¹⁹ Онда Тамара оде кући, скиде вео и опет обуче своју удовичку одећу.

²⁰ Јуда посла свог пријатеља Адуламца с јаретом, да откупи залог од оне жене, али је овај не нађе.

²¹ »Где је храмска блудница која је била крај пута за Енајим?« упита он мештане.

Али они одговорише: »Није овде било никакве храмске блуднице.«

²² Он се врати Јуди и рече: »Нисам је нашао. А осим тога, мештани ми рекоше: 'Није овде било никакве храмске блуднице.'«

²³ Тада Јуда рече: »Нека задржи то што је код ње, да нам се људи не ругају. На крају крајева, послао сам јој ово јаре, али је ти ниси нашао.«

²⁴ Око три месеца касније, рекоше Јуди: »Твоја снаха Тамара одала се блудничењу, па је чак и затруднела.«

Јуда рече: »Изведите је и спалите на ломачи.«

²⁵ Али, док су је изводили, она поручи свом свекру: »Затруднела сам са човеком чије је ово«, рече. »Види да ли знаш чије је ово: печатни прстен, узица и штап.«

²⁶ Јуда их препозна, па рече: »Она је праведнија од мене, јер ја је нисам дао свом сину Сали.«

И више није спавао с њом.

²⁷ Када је дошло време да Тамара роди, показа се да су јој у утроби близанци.

²⁸ Док је рађала, један од њих пружи руку напоље, а бабица око ње завеза скерлетни конац, говорећи: »Овај је изашао први.«

²⁹ Али баш кад је он повукао руку, изађе његов брат, а бабица рече: »Како ли се ти проби?« Тако му дадоше име Фарес †.

³⁰ Потом изађе његов брат, који је имао скерлетни конац око руке, па њему дадоше име Зара ††.

Јосиф код Потифара

39 А Јосифа су одвели у Египат. Египћанин Потифар, један од фараонових високих службеника, заповедник дворске страже, купи га од Јишмаелаца који су га онамо одвели.

² ГОСПОД је био са Јосифом, па је он био успешан. Живео је у кући свог египатског господара. ³ Када је његов господар видео да је ГОСПОД с Јосифом и да му даје да буде успешан у свему што чини, ⁴ Јосиф нађе милост у очима свога господара и постаде његов лични служитељ. Потифар га постави за свог домоуправитеља и његовој бризи повери сву своју имовину. ⁵ Од часа када га је Потифар поставио да управља његовим домом и свом његовом имовином, ГОСПОД, због Јосифа, благослови Египћанинов дом. ГОСПОДЊИ благослов био је на свему што је Потифар имао у кући и на пољу. ⁶ Потифар препусти Јосифовој бризи све што је имао и више се ни за шта није бринуо, него само за храну коју је јео.

А Јосиф је био стасит и привлачан, ⁷ па после неког времена жена његовог господара баци око на њега и рече му: »Спавај са мном.«

⁸ Али он одби.

† Фарес (хебрејски: Перец
брејски: Зерах

†† Зара (хе-

»Откад сам ја овде«, рече он жени свога господара, »мој господар се не брине ни за шта у кући – све што има поверио је мојој бризи. ⁹ У овој кући нема никога изнад мене. Мој господар ми није ускратио ништа осим тебе, јер ти си му жена. Како онда да урадим нешто тако зло и згрешим против Бога?«

¹⁰ И мада га је она из дана у дан наговарала, он је одбијао да с њом спава, па чак и да буде с њом.

¹¹ Једног дана Јосиф уђе у кућу да обавља свој посао, а у њој није било никога од послуге.

¹² Она га ухвати за огртач и рече: »Спавај са мном!«

Али он остави свој огртач у њеној руци и побеже напоље.

¹³ Када је видела да је он оставио свој огртач у њеној руци и побегао напоље, ¹⁴ она позва своје слуге, па им рече: »Гледајте! Овај Јеврејин нам је доведен да нас обешчисти! Хтео је да спава са мном, али ја сам почела да вриштим. ¹⁵ Кад је чуо да вриштим, оставио је свој огртач код мене и побегао напоље.«

¹⁶ Држала је Јосифов огртач крај себе све док његов господар није дошао кући, ¹⁷ а онда и њему исприча исту причу: »Онај слуга Јеврејин кога си нам довео ушао је к мени да ме обешчисти. ¹⁸ Али, чим сам завриштала, оставио је свој огртач код мене и побегао напоље.«

¹⁹ Када је његов господар чуо причу своје жене, која му је рекла: »Тако је твој слуга поступио са мном«, разгневи се, ²⁰ па ухвати Јосифа и баци га у тамницу, тамо где су били утамничени цареви затвореници.

Док је Јосиф био у тамници, ²¹ ГОСПОД је био с њим. Показао му је своју љубав и дао му да нађе милост у очима управитеља тамнице, ²² који све затворенике у тамници повери Јосифу, па је Јосиф био одговоран за све што се тамо радило. ²³ Управитељ тамнице није се бринуо ни за шта што је било поверено Јосифу, јер је ГОСПОД био с Јосифом и дао му да буде успешан у свему што чини.

Пехарник и пекар

40 После неког времена, пехарник и пекар египатског цара огрешише се о свога господара, цара Египта. ² Фараон се разгневи на ова два своја службеника – главног пехарника и главног пекара – ³ и затвори их у кући заповедника страже, у исту тамницу где је и Јосиф био утамничен. ⁴ Заповедник страже им одреди Јосифа да их послужује.

Пошто су неко време провели затворени, ⁵ и пехарник и пекар египатског цара, који су били у тамници, сањали су исте ноћи сан, и сваки сан је имао своје значење.

⁶ Када је Јосиф ујутро дошао к њима, виде да су се снуждали, ⁷ па их упита: »Зашто сте данас тако снуждени?«

⁸ »Сањали смо снec«, одговорише они, »а нема никога да нам их протумачи.«

Тада им Јосиф рече: »Зар тумачење не припада Богу? Испричајте ми своје снове.«

⁹ И главни пехарник исприча Јосифу свој сан.

»У свом сну сам пред собом видео чокот«, рече,¹⁰ »и на њему три лозе. И само што је пропупео, процвета и на гроздовима му sazреше бобице. ¹¹ У руци сам држао фараонов пехар, па узех оно грозђе, истиснух сок у фараонов пехар и ставих му га у руку.«

¹² »Ево шта то значи«, рече му Јосиф. »Три лозе су три дана. ¹³ За три дана фараон ће те помиловати и вратити те на твој положај, па ћеш фараону стављати пехар у руку као и пре када си био његов пехарник. ¹⁴ А када ти буде добро, ти ме се сети и покажи љубав према мени – помени ме фараону и избави ме из ове тамнице. ¹⁵ Јер, ја сам силом одведен из земље Јевреја, а ни овде нисам ничим заслужио да ме баце у тамницу.«

¹⁶ Када је главни пекар видео да је Јосиф изнео повољно тумачење, рече му: »И ја сам сањао сан: На глави су ми биле три корпе од пружа. ¹⁷ У горњој корпи су биле разне врсте пецива за фараона, али су га птице јеле из корпе на мојој глави.«

¹⁸ »Ево шта то значи«, рече му Јосиф. »Три корпе су три дана. ¹⁹ За три дана фараон ће ти одрубити главу и обесити те о дрво, и птице ће јести твоје месо с тебе.«

²⁰ Трећега дана био је фараонов рођендан и фараон приреди гозбу за све своје службенике, па пред њих изведе главног пехарника и главног пекара. ²¹ Главног пехарника врати на његов положај, па је овај опет стављао пехар у фараонову руку, ²² а главног пекара обеси – баш као што им је Јосиф у свом тумачењу и рекао.

²³ Али главни пехарник сасвим заборави Јосифа.

Фараонов снови

41 После пуне две године, фараон је сањао сан: Стајао је крај Нила, ² а кад тамо – из Нила изађе седам крава, лепих и дебелих, и поче да пасе међу трском. ³ После њих из Нила изађе других седам крава, ружних и мршавих, па стаде крај оних на обали. ⁴ Тада оне ружне и мршаве краве прождреше оних седам лепих, дебелих крава. И фараон се пробуди.

⁵ Када је опет заспао, сањао је други сан: Седам класова жита, једрих и лепих, расло је на једној стабљици. ⁶ За њима изникну седам других класова, кржљавих и сасушених источним ветром. ⁷ Тада они кржљави класови прогуташе оних седам једрих и пуних класова. И фараон се пробуди и схвати да је сањао.

⁸ Ујутро је био узнемирен, па посла по све египатске чаробњаке и мудраце. Исприча им своје снове, али ниједан од њих није умео да му каже шта значе.

⁹ Тада главни пехарник рече фараону: »Данас се сетих једног свог пропуста. ¹⁰ Када се фараон јед-

ном разгневио на своје слуге, мене и главног пекара затворио је у кући заповедника страже. ¹¹ Обојица смо исте ноћи сањали сан, и сваки сан је имао своје значење. ¹² А тамо је с нама био један младић, Јеврејин, слуга заповедника страже. Испричали смо му своје снове, и он нам рече шта значе – сваком од нас је рекао шта његов сан значи. ¹³ И све се одиграло баш као што нам је протумачио: ја сам враћен на свој положај, а онај други је обешен.«

¹⁴ Тада фараон посла по Јосифа, кога брже-боље доведоше из тамнице. Када се обријао и пресвукао, Јосиф изађе пред фараона.

¹⁵ Фараон рече Јосифу: »Сањао сам један сан, а нико не уме да ми каже шта он значи. Али чуо сам да за тебе кажу да умеш да протумачиш сан чим га чујеш.«

¹⁶ »Није то од мене«, одговори Јосиф, »него ће Бог дати прави одговор фараону.«

¹⁷ Тада фараон рече Јосифу: »У сну сам стајао на обали Нила, ¹⁸ а кад тамо – из Нила изађе седам крава, дебелих и лепих, и поче да пасе међу трском. ¹⁹ После њих изађе других седам крава, кошчатих, врло ружних и мршавих. Никад у целом Египту не видех тако ружне краве. ²⁰ Тада мршаве и ружне краве прождреше оних седам дебелих крава, које су прве изашле. ²¹ Али, када су их појеле, није им се познавало да су их појеле – и даље су биле исто тако ружне као и пре. Тада сам се пробудио.

²² »А видео сам у сну и седам класова жита, пуних и лепих, како расту на једној стабљици. ²³ За њима изникну других седам класова, спарушених, кржљавих и сасушених источним ветром. ²⁴ Тада ови кржљави класови прогуташе оних седам лепих класова. Испричао сам то чаробњацима, али ниједан од њих није умео да ми то објасни.«

²⁵ Тада Јосиф рече фараону: »Фараонов снови су један исти сан. Бог је открио фараону шта ће да учини. ²⁶ Седам лепих крава седам је година, и седам лепих класова седам је година – то је један исти сан. ²⁷ Седам мршавих и ружних крава које су дошле после њих, а тако и седам празних класова, сасушених источним ветром, јесте седам гладних година.

²⁸ »Тако је како сам рекао фараону: Бог је показао фараону шта ће да учини. ²⁹ Седам година великог изобиља долази целом Египту, ³⁰ али после њих ће доћи седам гладних година. Тада ће све изобиље у Египту бити заборављено и глад ће харати земљом.

³¹ Нико се неће сећати времена изобиља, јер ће глад која ће уследити бити страшна. ³² А то што се сан фараону поновио, значи да је Бог заиста тако одлучио и да ће то ускоро учинити. ³³ Зато нека фараон потражи способног и мудрог човека и постави га за управитеља над Египтом. ³⁴ Нека фараон постави поверенике над земљом и узима петину жетве у Египту током седам година изобиља. ³⁵ Нека они сакупљају сву храну у родним годинама које долазе и нека са фараоновим овлашћењем склади-

ште жито и чувају га као храну за градове. ³⁶ Нека та храна буде залиха за земљу за оних седам гладних година које ће бити у Египту, да глад не упропасти земљу.»

³⁷ И тај предлог се свиде фараону и свим његовим службеницима.

Јосиф постаје управитељ над Египтом

³⁸ Фараон упита своје службенике: »Можемо ли да нађемо човека као што је овај, у коме је Божији Дух ?«

³⁹ Онда фараон рече Јосифу: »Пошто је Бог баш теби све ово обзнанио, нема никог тако способног и мудрог као што си ти. ⁴⁰ Бићеш управитељ мога двора и сав мој народ ће се покоровати твојим наредбама. Једино ћу ја, јер сам на престолу, бити изнад тебе.«

⁴¹ Фараон још рече Јосифу: »Овим те постављам за управитеља над целим Египтом.«

⁴² Онда скину печатни прстен са своје руке и стави га Јосифу на руку. Обуче га у одећу од танког лана, а око врата му обеси златан ланац. ⁴³ Даде му да се вози у колима одмах иза његових, и пред њим су викали: »На колена!« Тако га постави за управитеља над целим Египтом.

⁴⁴ Фараон рече Јосифу: »Ја сам фараон, али без твог одобрења нико у целом Египту неће ништа предузимати †.«

⁴⁵ Фараон даде Јосифу име Цофнат Паанеах ‡, а за жену му даде Оснат, кћер Потифере, свештеника у Ону. И Јосиф преузе власт над целим Египтом.

⁴⁶ Јосиф је имао тридесет година када је ступио у службу код фараона, египатског цара. Он оде од фараона и поче да путује по целом Египту. ⁴⁷ Током седам година изобилља, земља је обилно рађала, ⁴⁸ а Јосиф је сакупљао сву храну произведену у тих седам година у Египту и складиштио је у градовима. У сваком граду је складиштио храну са околних поља. ⁴⁹ Тако је Јосиф нагомилао жита као морског песка, па је престао и да га мери, јер га је било неизмерно много.

⁵⁰ Пре него што су наступиле године глади, Оснат, кћи Потифере, свештеника у Ону, роди Јосифу два сина.

⁵¹ Свом прворођеном сину Јосиф даде име Манасија ††, »јер је«, рече, »Бог учинио да заборавим сву своју муку и сав дом свога оца.«

⁵² Другом сину даде име Ефрем ††, »јер ме је«, рече, »Бог учинио плодним у земљи мога страдања.«

Глад

⁵³ Седам година изобилља у Египту дође крају ⁵⁴ и поче седам гладних година, баш као што је Јосиф и рекао. У свим земљама је владала глад, али у целом Египту је било хлеба. ⁵⁵ А када је и сав Египат почео да осећа глад, народ завапи фараону, тражећи хлеба.

Тада фараон рече свим Египћанима: »Идите Јосифу и урадите како вам каже.«

⁵⁶ Када се глад проширила по целој земљи, Јосиф отвори складишта жита и поче да продаје жито Египћанима, јер је у Египту владала страшна глад. ⁵⁷ А и из целог света су долазили у Египат да купе жито од Јосифа, јер је глад у целом свету била страшна.

Јосифова браћа долазе у Египат

42 Када је Јаков сазнао да у Египту има жита, рече својим синовима: »Што само седите и зурите један у другог?«

² Онда рече: »Чуо сам да у Египту има жита. Идите онамо и купите нам га, да преживимо, а не да померемо од глади.«

³ Тада десеторица Јосифове браће одоше да у Египту купе жита. ⁴ Али Венијамина, Јосифовог брата, Јаков не посла с осталима, плашећи се да га не снађе неко зло. ⁵ Тако се Израелови синови нађоше међу онима који су ишли да купе жита, јер је и у Ханаану владала глад.

⁶ А Јосиф је, као управитељ Египта, био онај који је свима продавао жито.

Његова браћа дођоше пред њега и поклонилише му се до земље. ⁷ Јосиф препозна своју браћу чим их је угледао, али се према њима односио као странац и разговарао с њима грубо.

»Одакле долазите?« упита их.

»Из Ханаана«, одговорише они. »Дошли смо да купимо хране.«

⁸ Иако је Јосиф препознао своју браћу, они њега нису препознали. ⁹ Он се сети и снова које је сањао о њима.

»Ви сте уходе!« рече им. »Дошли сте да извидите слаба места ове земље!«

¹⁰ »Не, господару«, одговорише они. »Ми, твоје слуге, дошли смо да купимо хране. ¹¹ Сви смо ми синови једног човека. Ми, твоје слуге, поштени смо људи, а не уходе.«

¹² »Не«, рече им он, »дошли сте да извидите слаба места ове земље.«

¹³ А они рекоше: »Нас, твојих слугу, било је дванаесторо браће, синова једног човека из Ханаана. Најмлађи је остао с оцем, а једнога више нема.«

¹⁴ Јосиф им рече: »Тако је како сам вам рекао: ви сте уходе! ¹⁵ Овако ћу вас проверити: Тако ми фараона живого, нећете отићи одавде ако ваш најмлађи брат не дође овамо. ¹⁶ Пошаљите једног од вас да

† Божији Дух Овај израз на хебрејском може да значи и »дух богова«. †† ништа предузимати Дословно: дићи ни руку ни ногу. ‡ Цофнат Паанеах Ово египатско име звучи као хебрејски израз за »онај који тумачи тајне«. †† Манасија (хебрејски: Менаше †† Ефрем (хебрејски: Ефрајим

доведе вашег брата, а остали ће у тамницу. Тако ћу проверити ваше речи и видети да ли сте рекли истину. Ако нисте, тако ми фараона живога, онда сте уходе!»

¹⁷ И све их затвори на три дана.

¹⁸ Трећега дана Јосиф им рече: »Учините овако, и остаћете у животу, јер се бојим Бога: ¹⁹ Ако сте поштени људи, нека један од вас остане у затвору, а остали нека однесу жито вашим изгладнелим укућанима. ²⁰ Онда ми доведите свог најмлађег брата, да се тако потврди истинитост ваших речи и да не погинете.«

И они пристадоше.

²¹ »Ово нас је сигурно стигла казна због нашег брата«, рекоше један другом. »Гледали смо како се мучи док нас је преклињао за милост, али га нисмо ушлишили. Због тога нас је снашла ова невоља.«

²² А Рувим рече: »Зар вам нисам рекао да се не огрешите о дечака? Али нисте хтели да ме слушате. Сада морамо да положимо рачун за његов живот †.«

²³ Нису знали да их Јосиф разуме, јер су с њим разговарали преко тумача. ²⁴ Он се окрену од њих и заплака, а онда се опет окрену према њима и настави с њима да разговара. Издвоји Симеона између њих и нареди да га пред њиховим очима вежу.

Јосифова браћа се враћају у Ханаан

²⁵ Потом Јосиф заповеди да им џакове напуне житом, да сваком од њих у џак ставе његов новац и да им дају све што им треба за пут. Када је тако учињено, ²⁶ они натоварише жито на своје магарце и одоше.

²⁷ Када је у коначишту један од њих отворио свој џак да нахрани свога магарца, а оно – одозго у џаку новац!

²⁸ »Новац ми је враћен!« викну он својој браћи. »Ево га у мом џаку!«

А њима се срце следи, па дрхтећи рекоше један другом: »Шта нам то Бог учини?«

²⁹ Када су стигли свом оцу Јакову у Ханаан, испричаше му све што им се догодило.

³⁰ »Човек који је господар оне земље разговарао је с нама строго и оптужио нас да уходимо земљу, ³¹ али ми смо му рекли: ‚Поштени смо људи, нисмо уходе. ³² Било нас је дванаесторо браће, синова једног оца. Једног више нема, а најмлађи је сада с нашим оцем у Ханаану.‘ ³³ Тада нам господар земље рече: ‚Овако ћу знати да сте поштени људи: једног брата оставите овде код мене, узмите храну за своје изгладнеле укућане, па идите. ³⁴ Онда ми доведите свог најмлађег брата, и знаћу да нисте уходе, него поштени људи. После тога ћу вам вратити вашег брата и моћи ћете слободно да се крећете земљом.‘«

³⁵ Како су празнили своје џакове, сваки нађе своју кесу с новцем. Када су они и њихов отац видели кесе с новцем, уплашише се.

³⁶ Њихов отац Јаков им рече: »Због вас ћу остати без деце. Јосифа више нема, нема ни Симеона, а сад хоћете и Венијамина да одведете. Све се заварило против мене!«

³⁷ Тада Рувим рече оцу: »Убиј моја два сина ако ти га не доведем назад. Повери га мени, и ја ћу ти га довести назад.«

³⁸ Али Јаков рече: »Мој син неће с вама, јер брат му је мртав и само је још он остао. Ако га на путу на који идете задеси неко зло, отераћете моју седу главу тужну у Шеол.«

Јосифова браћа се враћају у Египат

43 А у земљи је и даље владала тешка глад.

² Када су појели жито које су донели из Египта, отац им рече: »Вратите се и купите нам још мало хране.«

³ Али Јуда му рече: »Онај човек нас је озбиљно упозорио: ‚Не излазите ми на очи без свога брата.‘

⁴ Ако си вољан да нашег брата пошаљеш с нама, ићи ћемо и купити ти хране. ⁵ Али ако нећеш да га пошаљеш, нећемо ићи, јер нам је онај човек рекао: ‚Не излазите ми на очи без свога брата.‘«

⁶ Тада Израел упита: »Зашто сте ме увалили у ову невољу рекавши том човеку да имате још једног брата?«

⁷ »Потанко нас је испитивао о нама и нашој породици«, одговорише они. »Је ли вам отац још жив?‘, ‚Имате ли још којег брата?‘ и ми смо му само одговорали на питања. Откуд смо могли да знамо да ће рећи: ‚Доведите свога брата?‘«

⁸ Тада Јуда рече свом оцу Израелу: »Пошаљи дечака са мнош, и одмах ћемо кренути, да преживимо и ми, и ти, и наша нејач, а не да помремо. ⁹ Ја ти јемчим за њега, мене сматрај одговорним. Ако ти га не вратим, целог живота ћу бити крив пред тобом.

¹⁰ Да нисмо одуговлачили, могли смо већ двапут да се вратимо.«

¹¹ Тада им њихов отац Израел рече: »Ако тако мора да буде, онда овако урадите: Ставите у торбе најбоље плодове ове земље и однесите их оном човеку на дар: мало балсама, мало меда, зачина и смирне, пистаћа и бадема. ¹² И понесите двоструко више новца, јер треба да вратите новац који вам је стављен назад у џакове – можда је то била нека грешка. ¹³ Поведите и свог брата и одмах крените оном човеку. ¹⁴ Нека Бог Свесилни учини да вам се онај човек смилује, па пусти и вашег другог брата и Венијамина да се с вама врате. А ја, ако останем без деце – останем.«

¹⁵ Тако браћа узеше дарове и двоструко више новца, поведоше Венијамина, па одмах одоше у Египат и стадоше пред Јосифа.

¹⁶ Када је Јосиф видео Венијамина с њима, рече свом домоуправитељу: »Одведи ове људе мојој ку-

† његов живот Дословно: његову крв.

ћи, закољи једно живинче и спреми га, јер ће они јести са мношвом у подне.»

¹⁷ Онај учини као што му је Јосиф рекао и одведе браћу у Јосифову кућу. ¹⁸ Они се уплашише када су их одвели у Јосифову кућу.

Мислили су: »Довели су нас овамо због новца који нам је онај први пут био стављен назад у џакове. Напашће нас, савладати и учинити од нас робове, и узеће наше магарце.«

¹⁹ Зато приђоше Јосифовом домоуправитељу и обратише му се на улазу у кућу.

²⁰ »Господару«, рекоше, »ми смо већ једном долазили да купимо хране, ²¹ а у коначишту, кад смо отворили своје џакове, сваки од нас је нашао свој новац одозго у свом џаку – у пуном износу. Сада смо тај новац донели са собом. ²² А донели смо и још новца да опет купимо хране. Не знамо ко нам је ставио наш новац у џакове.«

²³ »Не узнемиравајте се«, рече он. »Не бојте се. Ваш Бог, Бог вашег оца, ставио је благо у ваше џакове. Ваш новац је стигао до мене.«

Онда им изведе Симеона.

²⁴ Потом их домоуправитељ уведе у Јосифову кућу, даде им воде да оперу ноге, а њиховим магарцима даде крме. ²⁵ Они припремише дарове за Јосифа када дође у подне, јер су чули да ће ту обедовати.

²⁶ Када је Јосиф дошао кући, они му дадоше дарове које су унели у кућу и поклонилише му се до земље.

²⁷ Он их упита како су, па рече: »Како је ваш стари отац, о коме сте ми причали? Је ли још жив?«

²⁸ »Твој слуга, наш отац, још је жив и здрав«, одговорише они, па му се дубоко поклонилише.

²⁹ Јосиф их добро погледа и виде међу њима Венијамина, сина своје мајке, па упита: »Је ли ово ваш најмлађи брат, онај о коме сте ми причали?«

Онда рече: »Нека Бог буде милостив према теби, синко.«

³⁰ Силно узбуђен што види свога брата, Јосиф изјур напоље, јер само што није заплакао. Уђе у једну одају, па се тамо исплака.

³¹ Када се умио, изађе, па рече, савлађујући се: »Послужите јело.«

³² Њега послужише одвојено, његову браћу одвојено, и Египћане који су с њим јели одвојено. Египћани не би могли да једу с Јеврејима, јер би им то било одвратно. ³³ Браћа поседаше пред њим према својој старости, од прворођеног до најмлађег. И само су се згледали у чуду. ³⁴ Када су им доносили јела са Јосифове трпезе, Венијаминов оброк био је пет пута већи од свих осталих. Тако су се с њим гостили.

Сребрни пехар у џаку

44 Јосиф заповеди свом домоуправитељу: »Напуни џакове ових људи храном, колико год могу да понесу, и сваком одозго у џак стави његов новац. ² А мој пехар, онај сребрни, стави одозго у

џак најмлађега, заједно с новцем којим је платио жито.«

И овај учини као што је Јосиф рекао.

³ Када је свануло, отпремише браћу и њихове магарце на пут.

⁴ Док још нису одмакли далеко од града, Јосиф рече свом домоуправитељу: »Сместа пођи за оним људима, па кад их стигнеш, кажи им: „Зашто узвраћате зло за добро? Зашто сте украли сребрни пехар мога господара? ¹⁵ То је пехар из кога мој господар пије и који му служи за гатање. Учинили сте зло!“«

⁶ Када их је домоуправитељ стигао, он им понови све ове речи, ⁷ а они му на то рекоше: »Зашто нам тако говориш, господару? Далеко било да ми, твоје слуге, учинимо тако нешто! ⁸ Чак смо ти из Ханаана вратили онај новац који смо нашли одозго у нашим џаковима. Зашто бисмо онда крали сребро или злато из куће твога господара? ⁹ Ако се то нађе код једнога од нас, твојих слугу, тога убијте, а ми остали ћемо постати твоји робови, господару.«

¹⁰ »Добро кажете«, рече он. »Али нека буде овако: Код кога се нађе пехар, тај ће бити слободан, а остали ће бити слободни.«

¹¹ Тада сваки од њих брзо спусти свој џак на земљу и отвори га. ¹² Домоуправитељ претражи џакове почевши од најстаријег брата, а завршивши код најмлађег. И пехар се нађе у Венијаминовом џаку. ¹³ На то они раздреше своју одећу, па сви натоварише своје магарце и вратише се у град.

¹⁴ Када су Јуда и његова браћа ушли у Јосифову кућу, он је још био тамо.

Они падоше ничице пред њим, ¹⁵ а он им рече: »Шта сте то урадили? Зар не знате да се човек као ја бави гатањем?«

¹⁶ »Шта да ти кажемо, господару?« одврати Јуда. »Шта да кажемо? Како да докажемо да смо недужни? Бог је разоткрио кривицу нас, твојих слугу. Ми смо сада твоји робови, господару – ми и онај код кога се нашао твој пехар.«

¹⁷ Али Јосиф рече: »Далеко било од мене да тако нешто учиним! Само ће човек код кога се нашао пехар постати мој роб, а ви остали се у миру вратите свом оцу.«

¹⁸ Тада му Јуда приђе и рече: »Молим те, господару, допусти мени, своје слуге, да ти нешто кажем и не љути се на мене, свога слугу, иако си раван самом фараону. ¹⁹ Ти си, господару, питао нас, своје слуге: „Имате ли оца или брата?“ ²⁰ и ми смо одговорили: „Имамо старог оца, а он има још једног сина, најмлађег, који му се родио у старости. Брат му је мртав и само је он остао од синова своје мајке, и отац га воли.“ ²¹ Ти си онда рекао нама, својим слугама: „Доведите ми га, да га и ја видим.“ ²² А ми смо ти, господару, рекли: „Дечак не може да остави оца, јер ако га остави, отац ће умрети.“ ²³ Али ти си рекао

† Зашто сте ... господара Овако стоји у старогрчком преводу Септуагинти; ова реченица не налази се у традиционалном хебрејском тексту.

нама, својим слугама: „Ако ваш најмлађи брат не дође с вама, не излазите ми на очи!“²⁴ Кад смо се вратили твом слузи, мом оцу, рекли смо му шта си ти, господару, казао.²⁵ Наш отац тада рече: „Вратите се и купите нам још мало хране“,²⁶ а ми рекосмо: „Не можемо да идемо. Ићи ћемо само ако наш најмлађи брат пође с нама, јер не смемо оном човеку на очи без свог најмлађег брата.“²⁷ Твој слуга, наш отац, рече нам: „Знате да ми је жена родила два сина.²⁸ Један је отишао од мене, и ја сам рекао: »Сигурно је растрган на комаде«, и нисам га више никад видео.²⁹ Ако ми и овога одведете, па га снађе неко зло, отераћете моју седу главу јадну у Шеол.“³⁰ »Ако се сад ја вратим твом слузи, мом оцу, па мој отац, чији је живот уско повезан са дечаковим,³¹ види да дечак није с нама, умреће. Тако ћемо ми, твоје слуге, отерати седу главу нашег оца тужну у Шеол.³² Ја, твој слуга, зајемчио сам свом оцу за дечака. „Ако ти га не доведем назад“, рекао сам, „цело живота ћу бити крив пред тобом!“³³ Зато, господару, дај да ја, твој слуга, останем овде место дечака као твој роб, а ти дечака пусти да се врати са својом браћом.³⁴ Јер, како да се вратим свом оцу ако дечак није са мном? Не бих могао да гледам јад који би га снашао.«

Јосиф се открива браћи

45 Јосиф није више могао да се савлађује пред својим слугама, па повика: »Нека сви изађу!« Тако никог није било с Јосифом када је открио својој браћи ко је.² Али толико гласно је плакао да су га и Египћани чули, па се за то сазнало и на фараоновом двору.

³ Јосиф рече својој браћи: »Ја сам Јосиф! Је ли ми отац још жив?«

Али они се толико запрепастише да нису могли да му одговоре.

⁴ Тада им Јосиф рече: »Приђите.«

Када су пришли, рече: »Ја сам ваш брат Јосиф, онај кога сте продали у Египат!«⁵ Али не узрујавајте се и не љутите се на себе што сте ме овамо продали, јер Бог ме је пред вама послао да се сачувају животи.⁶ Већ две године влада глад у земљи, а још пет година неће бити ни орања ни жетве.⁷ Бог ме је послао пред вама, да би вам великим избављењем спасао живот и омогућио вам да преживите.[†]
⁸ Тако ме нисте овамо послали ви, него Бог. Он ме поставио за највишег фараоновог службеника^{††}, за господара над свим фараоновим домом и за владара над целим Египтом.

⁹ »А сада пожурите назад моме оцу и реците му: „Твој син Јосиф каже овако: Бог ме поставио за господара над целим Египтом. Дођи к мени без оклевања.“¹⁰ Живећеш у гошенском крају и бићеш ми близу – ти, твоја деца и унуци, твоја ситна и крупна

[†] омогућио вам да преживите Дословно: да вам се сачува остатак на земљи. ^{††} за ... службеника Дословно: фараону за оца.

стока, и све што имаш.¹¹ Ја ћу се тамо старати о теби, јер долази још пет година глади. Тако нећете оскудевати ни ти, ни твоји укућани, нити ико твој.“

¹² »Сами можете својим очима да се уверите, као и ваш брат Венијамин, да то заиста ја с вама разговарам.¹³ Испричајте мом оцу о свој части која ми је указана у Египту и о свему што сте видели. И брзо ми доведите оца овамо!«

¹⁴ Онда загрли свога брата Венијамина и заплака, а и Венијамин је плакао у његовом загрљају.¹⁵ Потом плачући изгрли и изљуби сву своју браћу. После тога се његова браћа испричаше с њим.

¹⁶ Када је до фараоновог двора дошла вест да су стигла Јосифова браћа, фараон и његови службеници се обрадоваше.

¹⁷ Фараон рече Јосифу: »Кажите својој браћи: „Урадите овако: Натоварите своје животиње храном, па се вратите у Ханаан.“¹⁸ Онда доведите свог оца и своје породице мени, а ја ћу вам дати најбољу земљу у Египту, па ћете се науживати обиља ове земље.“

¹⁹ »А наређује ти се и да им кажеш: „Урадите овако: Узмите себи неколико кола из Египта за своју нејач и жене, па поведите свог оца и дођите.“²⁰ Не жалите за својим стварима, јер ће најбоље у целом Египту бити ваше.«

²¹ И Израелови синови учинише тако. Јосиф им даде кола, као што је фараон заповедио, и хране за пут.²² Свакоме од њих даде ново одело, а Венијамину даде три стотине сребрњака и пет одела.²³ А ово посла свом оцу: десет магараца натоварених оним најбољим што има у Египту, десет магараца натоварених житом, хлебом и намирницама за његов пут.

²⁴ Онда отпреми своју браћу и на одласку им рече: »Не свађајте се на путу!«

²⁵ Тако они кренуше из Египта и стигоше свом оцу Јакову у Ханаан.

²⁶ Када су му рекли: »Јосиф је жив! И влада над целим Египтом!« Јаков се пренерази и не поверова им.²⁷ Али, када су му испричали све што им је Јосиф рекао и када је видео кола која је Јосиф послао да га одвезу, њихов отац Јаков живну духом.

²⁸ Тада Израел рече: »Уверио сам се! Мој син Јосиф је жив. Ићи ћу да га видим пре него што умрем.«

Јаков одлази у Египат

46 Тако Израел крену на пут са свиме што је имао. Када је стигао до Беер-Шеве, принесе жртву Богу свог оца Исаака.

² Бог ноћу проговори Израелу у виђењима и позва га: »Јакове! Јакове!«

»Молим?« одговори Јаков.

³ »Ја сам Бог, Бог твога оца«, рече. »Не плаши се да идеш у Египат, јер ћу тамо од тебе начинити велик народ.⁴ Ићи ћу с тобом у Египат и опет ћу те из њега вратити. А Јосиф ће ти својом руком склопити очи.«

⁵ Потом Јаков крену из Беер-Шеве. Израелови синови повезоше свог оца Јакова и своју нејач и жене на колима која је фараон послао за њихов превоз.

⁶ Са собом поведоше своју стоку и понеше имовину коју су стекли у Ханаану, па Јаков и све његово потомство одоше у Египат. ⁷ Он у Египат поведе своје синове и унуке, кћери и унучице – све своје потомство.

⁸ Ово су имена Израелаца – Јакова и његових потомака – који су отишли у Египат:

Рувим, Јаковљев прворођени син. ⁹ Рувимови синови:

Ханох, Палу, Есром и Карми.

¹⁰ Симеонови синови:

Јемуел, Јамин, Охад, Јахин, Цохар и Саул, син једне Ханаанке.

¹¹ Левијеви синови:

Гершон, Кехат и Мерари.

¹² Јудини синови:

Ер, Онан, Сала, Фарес и Зара. Ер и Онан су умрли у Ханаану.

Фаресови синови: Есром и Хамул.

¹³ Исахарови синови:

Тола, Пуа †, Јашув †† и Шимрон.

¹⁴ Завулонови синови:

Серед, Елон и Јахлеел.

¹⁵ То су синови које је Лија родила Јакову у Падан-Араму. Она му је родила и кћер Дину. Ових његових синова и кћери било је укупно тридесет троје.

¹⁶ Гадови синови:

Цифјон, Хаги, Шуни, Ецбон, Ери, Ароди и Арели.

¹⁷ Асирови синови:

Јимна, Јишва, Јишви и Берија. Њихова сестра била је Серах.

Беријини синови: Хевер и Малкијел.

¹⁸ То су деца коју је Јакову родила Зилпа, коју је Лаван дао својој кћери Лији – укупно њих шеснаест.

¹⁹ Синови Јаковљеве жене Рахиле:

Јосиф и Венијамин.

²⁰ Јосифу је у Египту Оснат, кћи Потифере, свештеника у Ону, родила Манасију и Ефрема.

²¹ Венијаминови синови:

Бела, Бехер, Ашбел, Гера, Неман, Ехи, Рош, Мупим, Хупим и Ард.

²² То су Рахилини синови који су се родили Јакову – укупно њих четрнаест.

²³ Данов син:

Хушим.

²⁴ Нефталимови синови:

Јахцеел, Гуни, Јецер и Шилем.

²⁵ То су синови које је Јакову родила Билха, коју је Лаван дао својој кћери Рахили – укупно њих седам.

²⁶ Свих који су с Јаковом отишли у Египат – његових рођених потомака, не рачунајући његове снахе

† Пуа Овако стоји у неколико старих превода и у 1. Лет 7,1; у традиционалном хебрејском тексту стоји: Пува. †† Јашув Овако стоји у неколико старих превода и у 4. Мојс 26,24 и 1. Лет 7,1; у традиционалном хебрејском тексту стоји: Јов.

– било је шездесет шест. ²⁷ Са два Јосифова сина која су се родила у Египту, било је укупно седамдесет чланова Јаковљеве породице који су отишли у Египат.

²⁸ Јаков посла Јуду напред Јосифу да му Јосиф покаже пут у Гошен. Када су стигли у гошенски крај, ²⁹ Јосиф нареди да му се упрегну кола, па оде у Гошен да се сретне са својим оцем Израелом. Чим је стао пред оца, баца му се у загрљај и дуго остаде у његовом загрљају плачући.

³⁰ Израел рече Јосифу: »Сада могу да умрем, пошто сам се својим очима уверио да си још жив.«

³¹ Тада Јосиф рече својој браћи и породици свог оца: »Идем да разговарам са фараоном. Рећи ћу му: „Дошла су ми браћа и други укућани мог оца, који су живели у Ханаану. ³² Ти људи су пастири – баве се сточарством и са собом су довели своју ситну и крупну стоку и све што имају.“ ³³ Када вас фараон позове и упита: „Чиме се бавите?“ ³⁴ ви реците: „Ми, твоје слуге, бавимо се сточарством од своје младости, као што су то чинили и наши преци.“ Тако ћете моћи да се настаните у гошенском крају, јер су Египћанима сви пастири одвратни.«

47 Јосиф оде и рече фараону: »Мој отац и браћа, са својом ситном и крупном стоком и са свим што имају, стигли су из Ханаана и ено сада су у гошенском крају.«

² Онда поведе петорицу своје браће и доведе их пред фараона.

³ Фараон упита његову браћу: »Чиме се бавите?«
»Ми, твоје слуге, пастири смо«, одговорише му они, »као што су то били и наши преци.«

⁴ А рекоше му и ово: »Дошли смо да извесно време живимо овде, јер је глад у Ханаану страшна и нема паше за стада твојих слугу. Зато, молимо те, дозволи нама, својим слугама, да се настанимо у гошенском крају.«

⁵ Фараон рече Јосифу: »Дошли су ти твој отац и браћа. ⁶ Египат ти је на располагању: настани свог оца и браћу у најбољем крају земље. Нека живе у гошенском крају. А ако знаш да међу њима има способних, постави их за надгледнике моје стоке.«

⁷ Онда Јосиф уведе свог оца Јакова и доведе га пред фараона.

Јаков благослови фараона, ⁸ а фараон га упита: »Колико имаш година?«

⁹ Јаков му одговори: »Година мога луталачког живота има сто тридесет. Мало их је и тешке су, и не достижу број година живота мојих праотаца.«

¹⁰ Тада Јаков благослови фараона и оде.

¹¹ Тако Јосиф настани свог оца и браћу у Египту и даде им имања у најбољем делу земље, у Рамзесовом крају, као што је фараон заповедио. ¹² Јосиф снабде храном свог оца и браћу и све укућане свог оца према броју нејачи.

Последице глади

¹³ Нигде на целом оном подручју није било хране, јер је глад била врло тешка, па се Египат и Ханаан изнурише од глади. ¹⁴ Јосиф је сакупљао сав новац којим је народ Египта и Ханаана куповао жито и доносио га је у фараонов двор.

¹⁵ Када је нестало новца у Египту и Ханаану, сви Египћани дођоше Јосифу и рекоше: »Дај нам хране. Зашто да помремо теби наочиглед? Новца више нема.«

¹⁶ »Онда дотерајте своју стоку«, рече Јосиф. »Даћу вам храну у замену за вашу стоку пошто више немате новца.«

¹⁷ И они дотераше Јосифу своју стоку, а он им даде храну у замену за њихове коње, стада ситне стоке, стада говеда и магарад. Те године их је прехрано храном коју је заменио за сву њихову стоку.

¹⁸ Та година прође, а следеће године они му опет дођоше и рекоше: »Не можемо да сакријемо од тебе, господару, да немамо новца и, пошто наша стока припада теби, више ништа није остало за тебе, господару, осим нас самих и наше земље. ¹⁹ Зашто да теби наочиглед пропаднемо и ми и наша земља? Купи нас и нашу земљу у замену за храну, па ћемо заједно са својом земљом постати фараонов робови. Дај нам семена, да преживимо, да не умремо и да земља не опусте.«

²⁰ Тако Јосиф купи сву обрадиву земљу у Египту за фараона. Сви Египћани продадоше своје њиве, јер их је глад страшно притиснула. Земља постаде фараонова, ²¹ а народ с краја на крај Египта постаде његово робље. ²² Није купио једино обрадиву земљу која је припадала свештеницима, јер су они добијали редован приход од фараона и од њега су живели, па зато нису продавали своју земљу.

²³ Јосиф рече народу: »Пошто сам данас за фараона купио вас и вашу земљу, ево вам семе, па засејте земљу. ²⁴ Али, када се буде убирала летина, једну петину дајте фараону, а четири петине нека остану вама као семе за њиве и као храна за вас, ваше укућане и нејач.«

²⁵ А они рекоше: »Спасао си нам живот. Пошто си нам се смилвао, господару, бићемо фараонов робови.«

²⁶ Тако Јосиф донесе уредбу о земљи у Египту, која и данас важи, да петина летине припада фараону. Само земља свештеника није постала фараонова.

Јаковљева последња жеља

²⁷ Израелци се настанише у Египту, у гошенском крају, и тамо стекоше посед. Били су плодни и силно се намножили.

²⁸ Јаков је живео у Египту седамнаест година, па тако број његових година достиже сто четрдесет седам.

²⁹ Када се примакло време да Израел умре, он позва свог сина Јосифа и рече му: »Учини ми ову милост: стави ми руку под бедро и обећај да ћеш ми показати љубав и верност: Немој да ме сахраниш у Египту. ³⁰ Када умрем, изнеси ме из Египта и сахрани ме тамо где су сахрањени и моји очеви.«

»Учинићу тако како кажеш«, рече Јосиф.

³¹ »Закуни ми се«, рече, и Јосиф му се закле.

Тада се Израел поклати Богу на узглављу своје постеле †.

Јаков благосиља Ефрема и Манасију

48 После неког времена рекоше Јосифу: »Отац ти је болестан«, па он поведе своја два сина, Манасију и Ефрема, и оде к њему.

² Када су Јакову рекли: »Дошао ти је син Јосиф«, Израел прикупи снагу и седе у постели.

³ Јаков рече Јосифу: »Бог Свесилни ми се показао у Лузу у Ханаану и тамо ме благословио ⁴ и рекао ми: „Учинићу те плодним и многобројним. Од тебе ћу учинити мноштво народа и ову земљу дати у вечан посед твојим потомцима.“ ⁵ Нека сада твоја два сина, која су ти се родила у Египту пре него што сам дошао овамо, буду моји. Нека Ефрем и Манасија буду моји, баш као што су Рувим и Симеон моји. ⁶ А деца која ти се роде после њих, нека буду твоја. Нека се њихово наследство води под именом њихове браће Ефрема и Манасије.

⁷ »Када сам се враћао из Падана, на моју жалост, Рахила умре у Ханаану док смо још путовали, недалеко од Ефрате, па је сахраних крај пута за Ефрату«, то јест Витлејем.

⁸ Спазивши Јосифове синове, Израел упита: »Ко су ови?«

⁹ А Јосиф одговори оцу: »То су моји синови које ми је Бог овде дао.«

Тада Израел рече: »Доведи ми их, да их благословим.«

¹⁰ А Израелове очи биле су ослабиле од старости, па је једва видео. Јосиф му доведе своје синове сасвим близу, а његов отац их пољуби и загрли.

¹¹ Израел рече Јосифу: »Мислио сам да више никад нећу видети твоје лице, а, ево, Бог ми даде да видим и твоје потомство.«

¹² Јосиф их тада скиде с очевих колена и ничице се поклати. ¹³ Онда узе обојицу, Ефрема себи десна, према Израеловој левој руци, а Манасију себи слева, према Израеловој десној руци, па му их примакну. ¹⁴ Али Израел пружи десну руку и положи је на Ефремову главу, иако је Ефрем био млађи. Онда, укрстивши руке, положи леву руку на Манасијину главу, иако је Манасија био прворођени.

¹⁵ Тада Израел благослови Јосифа и рече:

»Бог, пред којим су моји очеви Авраам и Исаак живели чинећи његову вољу ††,

† на узглављу своје постеле Овај израз на хебрејском може да значи и »ослоњен о врх свога штапа«. †† пред ... његову вољу Дословно: пред којим су ходали.

Бог који ми је пастир
целог мог живота до дана данашњег,
¹⁶ Анђео који ме избављао од сваког зла,
нека благослови ове дечаке,
да сачувају моје име
и име мојих очева Авраама и Исаака
и да се силно намноже на земљи.«
¹⁷ Када је Јосиф видео да је његов отац положио
своју десну руку на Ефремову главу, то му не би ми-
ло, па узе очеву руку да је премести са Ефремове
главе на Манасијину.
¹⁸ »Не, оче«, рече му. »Овај је прворођени – на ње-
гову главу положи десну руку.«
¹⁹ Али његов отац одби и рече: »Знам, сине, знам.
И од њега ће постати народ, и он ће постати велик,
али ће његов млађи брат бити већи од њега и од
његових ће потомака постати мноштво народâ.«
²⁰ Тако их он тога дана дана благослови и рече:
»Израел ће вас помињати кад буде благосиљао:
,Нека те Бог учини као Ефрема и Манасију.«
Тако је Ефрема претпоставио Манасији.
²¹ Онда Израел рече Јосифу: »Ево, ускоро ћу умре-
ти, али Бог ће бити с вама и вратиће вас у земљу
ваших праотаца. ²² А теби дајем нешто више него
твојој браћи: планински гребен † који сам својим
мачем и луком отео од Аморејаца.«

Јаков благосиља своје синове

49 Јаков тада позва своје синове и рече им:
»Окупите се око мене да вам кажем шта ће се
с вама касније десити.
² »Окупите се и чујте, синови Јаковљеви,
чујте свог оца Израела.«

Рувим

³ »Рувиме, мој првенче.
Ти си моја снага,
први знак моје мушкости.
Истичеш се чашћу, истичеш се снагом.
⁴ Али усковитлан као вода
нећеш се више истицати,
јер си се попео на очеву постељу,
на мој лежај, и укаљао га.«

Симеон и Левије

⁵ »Симеон и Левије су браћа;
мачеви им оруђа насиља.
⁶ На њихова већања ја не улазио,
њиховим се скуповима не придружио,
јер су у свом гневу убијали људе
и у својој обести сакатили волове.
⁷ Проклет био њихов гнев, тако жесток,
и њихов бес, тако окрутан.
Разделићу их по Јакову,
распршити их по Израелу.«

† планински гребен Или: Сихем.

Јуда

⁸ »Јудо, тебе ће хвалити браћа.
Руком ћеш непријатеља држати за врат.
Синови твог оца теби ће се клањати.
⁹ Јудо, ти си лавић.
Сине мој, дижеш се од плена.
Као лав лежи он потрбушке,
као лавица – ко сме да га раздражи?
¹⁰ Од Јуде се неће удаљити жезло
ни владарска палица од његових ногу,
док не дође онај коме припада ††,
коме ће се покорити народи.
¹¹ Он везује магарца за чокот,
магаре за најбољу лозу.
Своју одећу пере у вину,
своје одело у крви од грожђа.
¹² Очи су му тамније од вина,
а зуби бељи од млека.«

Завулон

¹³ »Завулон ће живети на морској обали,
лађама ће бити уточиште;
граница ће му се пружати до Сидона.«

Исахар

¹⁴ »Исахар је кошчато магаре
које лежи међу бисагама.
¹⁵ Кад види да је место починка добро,
а земља лепа,
плећа ће подметнути под товар
и пристати да кулучи.«

Дан

¹⁶ »Дан ће свом народу прибављати правду
као једно од племена Израелових.
¹⁷ Дан ће бити змија поред пута,
гуја поред стазе која коња уједе за пету,
па се јахач претури на леђа.
¹⁸ »ГОСПОДЕ, твоје спасење чекам.«

Гад

¹⁹ »Гада ће нападати разбојници,
а он ће им бити за петама.«

Асир

²⁰ »У Асира ће бити хране изврсне,
посластица за царева.«

Нефталим

²¹ »Нефталим је кошута пуштена на слободу
која лепу ланад доноси на свет.«

†† онај коме припада Овај израз на хебрејском може да зна-
чи и »онај коме припада данак«.

Јосиф

²² »Јосиф је плодан чокот,
плодан чокот покрај извора;
лозе му се преко зида попеле.
²³ Огорчено су га нападали стрелци,
стреле душмански одапињали на њега,
²⁴ али његов лук остаде чврст
и мишица гипка
због руке Јаког Јаковљевог,
због Пастира, Стене Израелове,
²⁵ због Бога твога оца, који ти помаже,
због Свесилнога, који те благосиља
благословом са небеса одозго,
благословом из дубина одоздо,
благословом дојке и утробе.
²⁶ Благослови твога оца већи су
од благословâ древних гора,
од обиља прастарих брегова:
нека се спусте на главу Јосифову,
на чело посебнога међу својом браћом.«

Венијамин

²⁷ »Венијамин је грабежљиви вук;
ујутро плен прождире,
а увече дели опљачкано.«
²⁸ Сви ови су дванаест Израелових племена, а ово
им је отац рекао када их је благосиљао, сваког ње-
говим посебним благословом.

Јаковљева смрт и сахрана

²⁹ Онда им Јаков овако заповеди: »Ускоро ћу умрети.
Сахраните ме са мојим очевима у пећини на по-
љу Ефрона Хетита, ³⁰ у пећини на пољу Махпели,
код Мамре у Ханаану, пољу које је Авраам купио од
Ефрона Хетита да му буде место за сахрањивање.
³¹ Тамо су сахрањени Авраам и његова жена Сара,
тамо су сахрањени Исаак и његова жена Ревека, а
тамо сам и ја сахранио Лију. ³² Поље и пећина на
њему купљени су од Хетитâ.«

³³ Када је Јаков тако заповедио својим синовима,
диже ноге на постељу, издахну и умре.

50 Јосиф се баци на свог оца, расплака се над
њим и пољуби га. ² Онда заповеди лекарима
који су били у његовој служби да балсамују његовог
оца Израела, и они га балсамоваше. ³ То потраја че-
трдесет дана, јер толико траје балсамовање. А Еги-
пћани су га оплакивали седамдесет дана.

⁴ Када је прошло време жалости, Јосиф рече фара-
оновим дворанима: »Учините ми ову милост: раз-
говарајте с фараоном у моје име. Реците му: ⁵ »Мој
отац је тражио да му се закунем и рекао: »Ускоро ћу
умрети. Сахрани ме у гробу који сам себи припре-
мио у Ханаану.« Пустите ме да идем да сахраним свог
оца, а онда ћу се вратити.«

⁶ Фараон рече: »Иди и сахрани свог оца као што
си му се заклео.«

⁷ Тако Јосиф оде да сахрани оца. Пратили су га сви
фараоновци службеници – сви достојанственици са
његовог двора и сви достојанственици Египта – ⁸ уз
све Јосифове укућане, његову браћу и све укућане
његовог оца. У Гошену остаде само њихова нејач и
њихова ситна и крупна стока. ⁹ А с њим пођоше и
кола и коњаници. Била је то врло дуга поворка.

¹⁰ Када су стигли до Атадовог гумна, источно од
реке Јордан, почеше гласно и горко да наричу, и Јо-
сиф тамо одржа седмодневну жалост за оцем.

¹¹ Видећи жалост код Атадовог гумна, Ханаанци
који су тамо живели рекоше: »Како Египћани свеча-
но наричу!« Зато то место источно од реке Јордан
назваше Авел Мицрајим †.

¹² Јаковљеви синови поступише као што им је
отац заповедио: ¹³ однеше га у Ханаан и сахранише
у пећини на пољу Махпели, код Мамре, пољу које је
Авраам купио од Ефрона Хетита да му буде место за
сахрањивање. ¹⁴ Када су сахранили његовог оца, Јо-
сиф се врати у Египат, заједно са својом браћом и
са свима који су пошли с њим да га сахране.

Јосиф умирује браћу

¹⁵ Пошто им је отац умро, Јосифова браћа рекоше:
»Шта ако је Јосиф љут на нас, па нам истом мером
врати за све зло које смо му учинили?«

¹⁶ Зато поручише Јосифу: »Отац је овако запове-
дио пре него што је умро: ¹⁷ Овако реците Јосифу:
»Молим те, опрости својој браћи преступ и грех ко-
ји су починили када су онако рђаво с тобом посту-
пили.« Зато, молимо те, опрости преступ слугама
Бога твога оца.«

Када су му пренели њихову поруку, Јосиф заплака.

¹⁸ Онда његова браћа дођоше, падоше ницице
пред њим и рекоше: »Твоји смо робови.«

¹⁹ Али Јосиф им рече: »Не бојте се. Зар сам ја на
месту Бога? ²⁰ Ви сте то наумили за моје зло, али
Бог је то наумио за добро, да би извршио оно што
се данас догађа, да спасе многе животе. ²¹ Дакле, не
бојте се. Ја ћу се старати о вама и вашој нејачи.«

Тако их је умирио благим речима.

Јосифова смрт

²² Јосиф остаде да живи у Египту заједно са поро-
дицом свога оца. Живео је сто десет година ²³ и ви-
део треће колена Ефремове деце. А доживео је да
види и децу Манасијиног сина Махира.

²⁴ Јосиф рече својој браћи: »Ускоро ћу умрети, али
Бог ће вам сигурно притећи у помоћ и извести вас
из ове земље у земљу за коју се заклео Аврааму,
Исааку и Јакову.«

²⁵ И Јосиф закле Израелце: »Када вам Бог притекне
не у помоћ, понесите моје кости одавде.«

²⁶ Јосиф умре када је имао сто десет година. Када
су га балсамовали, положише га у сандук у Египту.

† Авел Мицрајим значи »египатско нарицање«.

2. Мојсијева

Израел у Египту

1 Ово су имена Израелових синова који су, сваки са својом породицом, с Јаковом отишли у Египат: ² Рувим, Симеон, Левије, Јуда, ³ Исахар, Завулон, Венијамин, ⁴ Дан, Нефталим, Гад и Асир.

⁵ Са Јосифом, који је већ био у Египту, било је укупно седамдесет Јаковљевих потомака.

⁶ Јосиф, сва његова браћа и читаво то поколење помреше. ⁷ Али Израелци су били плодни, ројили се и множили и постали толико бројни да се земља испунила њима.

Израелци потлачени

⁸ А онда је на власт у Египту дошао нови цар, који није знао за Јосифа.

⁹ »Ето«, рече он свом народу, »Израелци су бројнији и јачи од нас. ¹⁰ Поступимо с њима лукаво, да се не би још више намножили и, у случају рата, пришли нашим непријатељима, борили се против нас и отишли из земље.«

¹¹ Зато поставише гониче робова да их тлаче тешким пословима, па Израелци за фараона изградише градове складишта Питом и Рамзес. ¹² Али, што су их Египћани више тлачили, то су се Израелци више множили и ширили, тако да су Египћани почели да их се плаше, ¹³ па их немилосрдно подјармише. ¹⁴ Загорчавали су им живот тешким пословима са малтером и циглама и свим пољским радовима и сваким другим послом на који су их немилосрдно нагонили.

Фараон наређује помор јеврејске мушке новорођенчади

¹⁵ Египатски цар рече јеврејским бабицама које су се звале Шифра и Пуа: ¹⁶ »Кад помажете Јеврејкама да се породе, па видите да је новорођенче мушко, убијте га, а ако је женско, пустите га да живи.«

¹⁷ Али бабице су се бојале Бога и нису послушале египатског цара, него су остављале дечаке у животу.

¹⁸ Зато их египатски цар позва и упита: »Зашто сте то чиниле? Зашто сте остављале дечаке у животу?«

¹⁹ »Јеврејке нису као Египћанке«, одговорише бабице фараону. »Јаке су, па се породе пре него што бабице стигну.«

²⁰ Бог је био благонаклон према бабицама, па се народ намножио и постао веома јак. ²¹ Пошто су се

бабице бојале Бога, он им даде да и оне заснују дом.

²² Тада фараон заповеди свем свом народу: »Свако јеврејско мушко новорођенче баците у Нил, а женско оставите у животу.«

Мојсијево рођење

2 Један човек из Левијевог племена ожени се једном Левиткињом, ² и она затрудне и роди сина. Када је видела како је мио, крила га је три месеца. ³ Али, када више није могла да га крије, набави корпу од папирусове трске, облепи је катраном и смолом, у њу положи дете, па је стави међу трску на обали Нила. ⁴ А његова сестра стаде мало даље, да види шта ће бити с њим.

⁵ Фараонова кћи сиђе до Нила да се окупа, а њене дворкиње су се шетале обалом. Она у трсци угледа корпу, па посла своју робинју да је донесе. ⁶ Када је отворила корпу, угледа дете.

Плакало је, и она се сажали на њега и рече: »То је једно од јеврејске деце.«

⁷ Тада његова сестра рече фараоновој кћери: »Да идем да ти доведем неку дојкињу Јеврејку, да ти доји дете?«

⁸ »Иди«, одговори јој фараонова кћи.

И девојка оде и доведе дететову мајку.

⁹ »Узми ово дете и доји га за мене«, рече јој фараонова кћи, »а ја ћу ти платити.«

И жена узе дете, па га је дојила.

¹⁰ Када је дечак порастао, она га одведе фараоновој кћери, која га усини и даде му име Мојсије †, »јер сам га«, рече, »извукла из воде.«

Мојсије бежи у Мидјан

¹¹ Једнога дана, када је већ одрастао, Мојсије оде међу свој народ и виде колико се мучи кулучећи. Спазивши како један Египћанин туче једног од његове јеврејске сабраће, ¹² Мојсије се осврну овамо-онамо, па кад виде да нема никог, уби Египћанина и закопа га у песак.

¹³ Када је сутрадан опет изашао, угледа два Јеврејина како се туку, па упита нападача: »Зашто бијеш свог друга?«

¹⁴ А овај рече: »Ко је тебе поставио за владара и судију над нама? Хоћеш ли и мене да убијеш као што си убио оног Египћанина?«

† Мојсије звучи као хеврејска реч за »извући«.

Тада се Мојсије уплаши и помисли: »Дакле, сазнало се шта сам учинио!«

¹⁵ Када је фараон дознао за то, хтеде да погуби Мојсија, па Мојсије побеже од фараона и оде да живи у Мидјану.

Мојсије се жени Ципором

Док је седео крај једног бунара, ¹⁶ седам кћери мидјанског свештеника дођоше да захвате воде из бунара и сипају је у појила да напоје стадо свога оца. ¹⁷ Уто дођоше неки пастири и отераше их, али Мојсије скочи и одбрани их, па им напоји стадо.

¹⁸ Када су се вратиле свом оцу Реуелу, он их упита: »Како то да сте се данас тако рано вратиле?«

¹⁹ А оне му одговорише: »Један Египћанин нас је одбранио од пастира, па нам је још и воде захватио и напојио нам стадо.«

²⁰ »Па где је он?« запита он своје кћери. »Зашто остависте човека? Позовите га да једе с нама.«

²¹ Мојсије пристаде да остане код тог човека, а овај му даде своју кћер Ципору за жену. ²² Она роди сина, а Мојсије му даде име Гершом †, »јер сам«, рече, »дошљак у туђини.«

Израелци вапију Богу због потлачености

²³ После много времена умре египатски цар. Израелци су уздисали у ропству и вапили, и њихово запомагање због ропства допре до Бога. ²⁴ Бог чу њихово роптање и сети се свога савеза са Авраамом, Исааком и Јаковом. ²⁵ И Бог погледа на Израелце и смилова им се ††.

Мојсије и горући грм

3 Мојсије је напасао стадо свога таста Јитра, мидјанског свештеника. Он поведе стадо западно од пустиње и дође до Хорева ‡, Божије горе. ² Тамо му се у пламену огња усред грма појави анђеоло ГОСПОДЊИ.

Мојсије виде да је грм у пламену, али да не сагорева, ³ па помисли: »Хајде да приђем и погледам ту чудну појаву – зашто грм не сагорева.«

⁴ Када је ГОСПОД видео да је Мојсије пришао да погледа, Бог га позва из грма: »Мојсије! Мојсије!«

А Мојсије одговори: »Молим?«

⁵ »Не прилази ближе«, рече Бог. »Изуј обућу са својих ногу, јер је место на ком стојиш свето тле.«

⁶ Онда рече: »Ја сам Бог твога оца, Бог Авраамов, Бог Исааков и Бог Јаковљев.«

На то Мојсије заклони лице, јер се бојао да гледа у Бога.

⁷ »Видео сам недаће свога народа у Египту и чуо његов вапај због гонича робова«, рече ГОСПОД. »Знам његове патње. ⁸ Зато сам сишао да га избавим из руку Египћана и да га из те земље одведем у

† Гершом звучи као хебрејска реч за »дошљак«. †† смилова им се Овај израз на хебрејском може да значи и »обзнани им се«. ‡ Хорева То јест: горе Синај.

добру и пространу земљу, у земљу којом тече мед и млеко, постојбину Ханаанаца, Хетита, Аморејаца, Перижана, Хивијаца и Јевусејаца. ⁹ Сада су до мене допрли вапаји Израелаца и видео сам како их Египћани тлаче. ¹⁰ А сад, хајде! Шаљем те фараону, да мој народ, Израелце, изведеш из Египта.«

¹¹ »Ко сам ја«, упита Мојсије Бога, »да идем фараону и да Израелце изведем из Египта?«

¹² »Ја ћу бити с тобом«, одговори му Бог, »а ово ће ти бити знак да сам те ја послао: када изведеш народ из Египта, на овој гори ћете ми се клањати.«

¹³ На то Мојсије рече Богу: »Ако одем Израелцима и кажем им: 'Бог ваших праотаца послао ме је к вама', а они ме упитају: 'Како му је име?' шта да им одговорим?«

¹⁴ »Ја сам који јесам«, рече Бог Мојсију. »Овако кажи Израелцима: 'Ја сам ме је послао к вама.'«

¹⁵ Бог још рече Мојсију: »Реци Израелцима: 'ГОСПОД ††, Бог ваших праотаца, Бог Авраамов, Бог Исааков и Бог Јаковљев, послао ме је к вама'. То је моје име довека и спомен на мене из поколења у поколење. ¹⁶ Иди, окупи израелске старешине и реци им: 'Показао ми се ГОСПОД, Бог ваших праотаца, Бог Авраамов, Исааков и Јаковљев, и рекао: 'Походило сам вас и видео сам шта вам чине у Египту. ¹⁷ Одлучио сам да вас поведем из недаћа у Египту у земљу Ханаанаца, Хетита, Аморејаца, Перижана, Хивијаца и Јевусејаца, у земљу којом тече мед и млеко.« ¹⁸ Старешине ће те послушати, и ти онда с њима пођи египатском цару, па му реците: 'ГОСПОД, Бог Јевреја, састао се с нама. Пустите нас да одемо три дана хода далеко у пустињу да принесемо жртву ГОСПОДУ, нашем Богу.' ¹⁹ Знај да вас египатски цар неће пустити осим ако га не натера моћна рука. ²⁰ Зато ћу пружити руку и ударити Египат свим чудима која ћу у њему учинити. После тога ће вас пустити. ²¹ Учинићу да Египћани буду благонаклони према вама, па кад пођете, нећете поћи празних руку. ²² Нека свака жена од своје сусетке или станарке у својој кући затражи сребрног и златног накита и одеће. То ставите на своје синове и кћери. Тако ћете опљачкати Египћане.«

Знамења за Мојсија

4 Мојсије одврати: »А шта ако ми не поверују, или ме не послушају, па кажу: 'ГОСПОД ти се није показао?«

² А ГОСПОД га упита: »Шта ти је то у руци?«

»Штап«, одговори он.

³ »Баци га на земљу«, рече ГОСПОД.

Мојсије га баци, и штап се претвори у змију, а он побеже од ње.

⁴ Онда му ГОСПОД рече: »Пружи руку и ухвати је за реп.«

Мојсије пружи руку и ухвати је, и она се у његовој руци опет претвори у штап.

†† ГОСПОД Дословно: Јахве; в. ЈАХВЕ у Глосару.

⁵»По томе ће поверовати да ти се показао ГОСПОД, Бог њихових праотаца, Бог Авраамов, Бог Исааков и Бог Јаковљев.«

⁶Потом му ГОСПОД рече: »Завуци руку у недра.« Мојсије завуче руку у недра, а кад ју је извукао, рука му је била губава, бела као снег.

⁷»Завуци поново руку у недра«, рече ГОСПОД. Мојсије је поново завуче у недра, а кад ју је извукао, опет је била као и остало тело.

⁸»Ако ти не поверују и не прихвате поруку првог знамења, можда ће поверовати другом. ⁹А ако не поверују ни једном од ова два знамења и не послушају те, захвати мало воде из Нила и пролиј је на суво тле. Вода коју узмеш из Нила на сувом тлу ће се претворити у крв.«

¹⁰»Молим те, Господе«, рече Мојсије ГОСПОДУ, »никад нисам био речит човек – ни раније, ни сад кад говориш са мном, својим слугом. Говор ми је спор, а језик тром.«

¹¹»Ко је човеку дао уста?« упита га ГОСПОД. »Ко га чини немим или глувим? Ко му даје вид или га чини слепим? Зар не ја, ГОСПОД? ¹²А сад иди! Ја ћу бити с тобом кад будеш говорио и научити те шта да кажеш.«

¹³Али Мојсије рече: »Молим те, Господе, пошаљи неког другог.«

¹⁴Тада се ГОСПОД разгневи на Мојсија и рече: »Зар Аарон, Левит, није твој брат? Знам да је он речит. Ево, баш ти је пошао у сусрет. Кад те види, срце ће му заиграти од радости. ¹⁵Њему ћеш говорити и казивати му шта да каже. Ја ћу бити и с тобом и с њим кад будете говорили и научити вас шта да чините. ¹⁶Он ће место тебе говорити народу и биће ти место уста, а ти њему место Бога. ¹⁷Узми овај штап у руку – њиме ћеш чинити знамења.«

Мојсије се враћа у Египат

¹⁸Мојсије се затим врати свом тасту Јитру и рече му: »Пусти ме да се вратим мојима у Египат, да видим да ли су још живи.«

А Јитро му рече: »Иди у миру.«

¹⁹ГОСПОД у Мидјану рече Мојсију: »Врати се у Египат, јер су умрли сви који су хтели да ти одузму живот.«

²⁰И Мојсије узе своју жену и синове, посади их на магарца и запути се у Египат, а у руци понесе Божији штап.

²¹ГОСПОД још рече Мојсију: »Кад стигнеш у Египат, гледај да пред фараоном учиниш сва чуда за која сам ти дао моћ. Али ја ћу му отврднути срце, па неће пустити народ да оде. ²²Ти тада реци фараону: ,Овако каже ГОСПОД: Израел је мој син, мој првенцац. ²³Рекао сам ти: »Пусти мог сина да иде да ми се поклони«, али ти си одбио да га пустиш, па ћу ја убити твог сина, твог првенца.«

Обрезање Мојсијевог сина

²⁴На путу, док је Мојсије био на коначишту, дође му † ГОСПОД и хтеде да га убије. ²⁵Али Ципора дограби оштар кремен, обреза свог сина и кожицом дотаче Мојсијевог ноге, рекавши: »Стварно си ми ти крвав муж.« ²⁶Тако га ГОСПОД остави. А она му је због обрезања рекла »крвав муж«.

Мојсије и Аарон преносе народу шта је Бог рекао

²⁷ГОСПОД рече Аарону: »Иди у пустињу да се састанеш с Мојсијем.«

И он оде и састаде се с њим на Божијој гори и пољуби га. ²⁸Тада Мојсије исприча Аарону све што му је ГОСПОД поверио и о свим знамењима која му је заповедио да учини.

²⁹Потом Мојсије и Аарон одоше и окупише све старешине Израелаца. ³⁰Аарон исприча све што је ГОСПОД рекао Мојсију, а Мојсије учини знамења наочиглед народу, ³¹и народ поверова. Када су чули да је ГОСПОД походио Израелце и видео њихове недаће, дубоко се поклонеше.

Мојсије и Аарон пред фараоном

5 После тога Мојсије и Аарон одоше фараону и рекоше му: »Овако каже ГОСПОД, Бог Израелов: ,Пусти мој народ да оде и у пустињи одржи моју светковину.«

²»Ко је тај ГОСПОД да бих га ја послушао и пустио Израел?« рече фараон. »Не познајем тог ГОСПОДА и нећу да пустим Израел.«

³»Бог Јевреја састао се с нама«, рекоше они. »Зато нас пусти да одемо три дана хода далеко у пустињу и принесемо жртву ГОСПОДУ, нашем Богу, да нас не удари помором или мачем.«

⁴На то им египатски цар рече: »Мојсије и Аароне, зашто одвлачите народ од рада? Вратите се на посао!«

⁵И додаде: »Сад кад је народ у земљи многобројан, ви га одвраћате од посла.«

Фараон кажњава Израелце

⁶Истог дана фараон овако заповеди својим гоничима робова и надзорницима: ⁷»Немојте овом народу више да набављате сламу за прављење цигала као раније. Нека иду и сами је сакупљају, ⁸али захтевајте од њих да праве исти број цигала као и пре – не смањујте га! Лењи су, па зато вичу: ,Хајде да принесемо жртву нашем Богу! ⁹Притисните те људе послом, да раде, а не да обрађају пажњу на лажи.«

¹⁰Тада гоничи робова и надзорници одоше и рекоше Израелцима: »Овако каже фараон: ,Нећу вам више давати сламу. ¹¹Идите и сами је сакупљајте где год можете да је нађете, али вам се посао неће нимало смањити.«

† дође му Дословно: сrete га.

¹² Тако се народ раштрка по читавом Египту да сакупља стрњику место сламе. ¹³ А гоничи су их терали да раде, говорећи: »Сваког дана завршите исто онолико посла колико и онда кад је било сламе.«

¹⁴ Фараонов гоничи робова били су поставили неке Израелце за надзорнике, а сада су их тукли и питали: »Зашто ни јуче ни данас нисте направили онолико цигала колико и раније?«

¹⁵ Тада надзорници Израелци одоше фараону и завапише: »Зашто тако поступаш с нама, својим слугама? ¹⁶ Нама, твојим слугама, више не дају сламу, а ипак нам говоре: ‚Правите цигле! Ми, твоје слуге, чак добијамо и батине, а крив је твој народ.«

¹⁷ »Лењи сте ви, лењи«, рече фараон, »и зато говорите: ‚Хајде да принесемо жртву ГОСПОДУ! ¹⁸ А сад, на посао! Нећете добити сламу, али морате да направите онолико цигала колико вам је одређено.«

¹⁹ Када им је речено: »Не смањујте дневну количину цигала«, надзорници Израелци увидеше да их је снашло зло.

²⁰ Одлазећи од фараона, наиђоше на Мојсија и Аарона, који су их чекали, ²¹ па им рекоше: »Нека вас сада ГОСПОД погледа и нека вам суди јер су нас фараон и његови службеници замрзели због вас! Ставили сте им мач у руке, да нас побију.«

Бог обећава избављење

²² Мојсије се врати ГОСПОДУ и рече: »Господе, зашто тако зло поступаш с овим народом? Зашто си ме послао овамо? ²³ Откад сам отишао да у твоје име говорим фараону, он још горе поступа с овим народом, а ти никако да избавиш свој народ.«

6 Тада ГОСПОД рече Мојсију: »Сада ћеш видети шта ћу урадити фараону. Моћна рука ће га натерати да пусти народ и због моћне руке ће га истерати из своје земље.«

² Бог рече Мојсију: »Ја сам ГОСПОД. ³ Аврааму, Исааку и Јакову показао сам се као Ел Шадај †, али им се својим именом ГОСПОД нисам обзнанио. ⁴ С њима сам склопио и савез да ћу им дати Ханаан, земљу у којој су боравили као дошљаци. ⁵ Чуо сам роптање Израелаца које Египћани држе у ропству и сетио сам се свога савеза. ⁶ Зато реци Израелцима: ‚Ја сам ГОСПОД и ја ћу вас извести испод египатског јарма. Ослободићу вас робовања њима и избавити †† вас испруженом руком и строго кажњавајући.

⁷ Узећу вас да будете мој народ и бићу ваш Бог. Тада ћете знати да сам ја ГОСПОД, ваш Бог који вас је извео испод египатског јарма. ⁸ Довешћу вас у земљу за коју сам се заклео да ћу је дати Аврааму, Исааку и Јакову. Њу ћу вам ја, ГОСПОД, дати у посед.«

⁹ Мојсије то пренесе Израелцима, али га они не послушаше, јер су били клонули духом због тешког ропства.

† Ел Шадај значи »Бог Свесилни«. †† избавити Ова реч на хебрејском може да значи и »откупити«.

Бог поново шаље Мојсија фараону

¹⁰ ГОСПОД рече Мојсију: ¹¹ »Иди и реци фараону, египатском цару, да пусти Израелце да изађу из његове земље.«

¹² »Кад ме Израелци нису послушали«, рече Мојсије ГОСПОДУ, »како ће ме послушати фараон, кад ми је говор несигуран ‡?«

Мојсијев и Ааронов родослов

(1. Мојс 46,9-11)

¹³ ГОСПОД је говорио Мојсију и Аарону о Израелцима и фараону, египатском цару, и заповедио им да изведу Израелце из Египта.

¹⁴ Ово су главе њихових породица:

Синови Израеловог прворођеног сина Рувима: Ханох, Палу, Есром и Карми. То су братства потекла од Рувима.

¹⁵ Симеонови синови: Јемуел, Јамин, Охад, Јахин, Цохар и Саул, син једне Ханаанке. То су братства потекла од Симеона.

¹⁶ Ово су имена Левијевих синова по реду којим су се рађали: Гершон, Кехат и Мерари. Левије је живео 137 година.

¹⁷ Гершонови синови по братствима: Ливни и Шими.

¹⁸ Кехатови синови: Амрам, Јицхар, Хеврон и Узиел. Кехат је живео 133 године.

¹⁹ Мераријеви синови: Махли и Муши. То су братства потекла од Левија по њиховим родовима.

²⁰ Амрам се оженио Јохевед, сестром свога оца, и она му је родила Аарона и Мојсија. Амрам је живео 137 година.

²¹ Јицхарови синови: Кореј, Нефег и Зихри.

²² Узиелови синови: Мишаел, Елцафан и Ситри.

²³ Аарон се оженио Елишевом, која је била кћи Аминадавова, а Наасонова сестра. Она му је родила Надава, Авихуа, Елеазара и Итамара.

²⁴ Корејеви синови: Асир, Елкана и Авијасаф. То су Корејева братства.

²⁵ Ааронов син Елеазар оженио се једном од Путијелових кћери. Она му је родила Пинхаса. То су главе левитских породица по њиховим братствима.

²⁶ То су они исти Аарон и Мојсије којима је ГОСПОД рекао: »Изведите Израелце из Египта по њиховим четама.« ²⁷ То су они исти Мојсије и Аарон који су говорили фараону, египатском цару, да Израелце пусти из Египта.

Бог понавља свој позив Мојсију

²⁸ Када је ГОСПОД у Египту говорио Мојсију, ²⁹ рекао му је: »Ја сам ГОСПОД. Реци фараону, египатском цару, све што ти говорим.«

‡ кад ми је говор несигуран Дословно: кад сам необрезаних усана.

³⁰ Али Мојсије рече ГОСПОДУ: »Говор ми је несигуран †. Како ће ме послушати фараон?«

7 ГОСПОД рече Мојсију: »Ево, учинио сам те богом фараону, а твој брат Аарон биће твој пророк. ² Говорићеш све што ти заповедим, а твој брат Аарон нека каже фараону да пусти Израелце из своје земље. ³ Али ја ћу фараону отврднути срце, па, иако ћу умножити своја знамења и чуда по Египту, ⁴ фараон вас неће послушати. Онда ћу своју руку ставити на Египат и из њега, строго кажњавајући, извести своје чете, свој народ, Израелце. ⁵ Када пружим своју руку над Египтом и изведем Израелце, тада ће Египћани знати да сам ја ГОСПОД.«

⁶ Мојсије и Аарон учинише баш као што им је ГОСПОД заповедио. ⁷ Када су разговарали са фараоном, Мојсије је имао осамдесет, а Аарон осамдесет три године.

Ааронов штап се претвара у змију

⁸ ГОСПОД рече Мојсију и Аарону: ⁹ »Када вам фараон буде рекао: ‚Учините неко чудо‘, ти реци Аарону: ‚Узми свој штап и баци га пред фараона‘, и штап ће се претворити у змију.«

¹⁰ Мојсије и Аарон одоше фараону и учинише као што им је ГОСПОД заповедио. Аарон баци штап пред фараона и његове службенике, и штап се претвори у змију. ¹¹ Тада фараон позва мудраце и врачаре, па египатски чаробњаци својим враџбинама учинише исто: ¹² сваки од њих баци свој штап, и он се претвори у змију. Али Ааронов штап прогута њихове штапове. ¹³ Фараоново срце отврдну и он не хтеде да послуша Мојсија и Аарона, баш као што је ГОСПОД и рекао.

Прва пошаст: вода се претвара у крв

¹⁴ Тада ГОСПОД рече Мојсију: »Фараоново срце је окорело, па одбија да пусти народ. ¹⁵ Иди фараону ујутро. Када буде ишао на воду, изађи му у сусрет на обали Нила. Узми у руку штап који се претворио у змију, ¹⁶ па му реци: ‚ГОСПОД, Бог Јевреја, послао ме је да ти кажем: ‚Пусти мој народ да иде да ми служи у пустињи.‘ Али ти до сада ниси послушао. ¹⁷ Овако каже ГОСПОД: По овоме ћеш знати да сам ја ГОСПОД: ударићу по води Нила штапом који ми је у руци, и она ће се претворити у крв. ¹⁸ Рибе у Нилу ће угинуте и река ће се усмрдети, па ће се Египћанима гадити да пију воду из ње.‘«

¹⁹ ГОСПОД још рече Мојсију: »Реци Аарону: ‚Узми свој штап и пружи руку над водама Египта – над њиховим рекама и прокопима, над језерцима и свим местима где се скупља вода – да се претворе у крв. Крви ће бити свуда у Египту, чак и у дрвеним и каменим посудама.‘«

²⁰ Мојсије и Аарон учинише како им је ГОСПОД заповедио. Аарон подиже штап и удари по води Нила

† Говор ми је несигуран Дословно: Ја сам необрезаних усана.

наочиглед фараону и његовим службеницима, и сва вода се претвори у крв. ²¹ Рибе у Нилу угинуше и река се толико усмрде да Египћани нису могли да пију воду из ње. Крви је било свуда у Египту.

²² Али египатски чаробњаци својим враџбинама учинише исто, па фараоново срце отврдну и он не хтеде да послуша Мојсија и Аарона, баш као што је ГОСПОД и рекао. ²³ Фараон се окрену и уђе у своју палату, ни то не примивши к срцу.

²⁴ А сви Египћани почеше да копају око Нила тражећи воду за пиће, јер воду из Нила нису могли да пију.

Друга пошаст: жабе

²⁵ Седам дана прође након што је ГОСПОД ударио по Нилу.

8 ГОСПОД рече Мојсију: »Иди фараону и реци му: ‚Овако каже ГОСПОД: Пусти мој народ да иде да ми служи. ² Ако одбијеш да га пустиш, сву ћу ти земљу ударити жабама. ³ Нил ће врвети од жаба, и оне ће изаћи и доћи у твоју палату и у твоју спаваћу собу и на твоју постељу, и у куће твојих службеника и на твој народ, и у твоје пећи и твоје наћеве. ⁴ Жабе ће се пењати по теби и по твом народу и по свим твојим службеницима.‘«

⁵ ГОСПОД још рече Мојсију: »Реци Аарону: ‚Пружи руку са штапом над рекама, прокопима и језерцима, и учини да жабе изађу на Египат.‘«

⁶ И Аарон пружи руку над водама Египта, и жабе изађоше и прекрише Египат. ⁷ Али и чаробњаци учинише исто својим враџбинама: и они учинише да жабе изађу на Египат.

⁸ Фараон позва Мојсија и Аарона и рече им: »Помолите се ГОСПОДУ да уклони жабе од мене и мога народа, а ја ћу пустити ваш народ да иде да принесе жртву ГОСПОДУ.«

⁹ »Теби препуштам част«, рече Мојсије фараону, »да одредиш када да се помолим за тебе, твоје службенике и твој народ, да се ви и ваше куће решите жаба – осим оних које ће остати у Нилу.«

¹⁰ »Сутра«, рече фараон.

»Нека буде како кажеш«, рече Мојсије, »да би знао да нико није као ГОСПОД, наш Бог. ¹¹ Жабе ће отићи од тебе и из твојих кућа, од твојих службеника и твога народа – остаће само у Нилу.«

¹² После тога Мојсије и Аарон одоше од фараона. Мојсије завапи ГОСПОДУ због жаба које је послао на фараона, ¹³ и ГОСПОД услиши Мојсија. Жабе по кућама, двориштима и пољима угинуше, ¹⁴ па су их згртали на гомиле и земља је од њих заударала.

¹⁵ Када је фараон видео да је наступило олакшање, срце му отврдну и он не хтеде да их послуша, баш као што је ГОСПОД и рекао.

Трећа пошаст: комарци

¹⁶ Тада ГОСПОД рече Мојсију: »Реци Аарону: ,Пружи свој штап и удари по прашини на тлу да се она у целом Египту претвори у комарце.«

¹⁷ Они тако и учинише: Аарон пружи руку у којој је био штап и удари по прашини на тлу, и комарци навалише на људе и животиње. Сва прашина у целом Египту претвори се у комарце. ¹⁸ Када су чаробњаци својим враџбинама покушали да створе комарце, нису успели. А комарци су били и на људима и на животињама.

¹⁹ Чаробњаци рекоше фараону: »Ово је Божији прст.«

Али фараоново срце је било окорело и он не хтеде да их послуша, баш као што је ГОСПОД и рекао.

Четврта пошаст: муве

²⁰ Тада ГОСПОД рече Мојсију: »Устани рано ујутро, па кад фараон пође на воду, стани пред њега и реци му: ,Овако каже ГОСПОД: Пустите мој народ да иде да ми служи. ²¹ Ако га не пустиш, послаћу ројеве мува на тебе и твоје службенике, на твој народ и у твоје куће. Куће Египћана биће пуне мува, па чак и тле на коме стоје. ²² Али тога дана ћу изузети гошенски крај, где живи мој народ. Тамо неће бити ројева мува, да би ти знао да сам ја, ГОСПОД, у овој земљи. ²³ Направићу разлику између свог народа и твог народа. То знамење ће бити сутра.«

²⁴ И ГОСПОД тако и учини: густе ројеви мува навреше у фараонову палату и у куће његових службеника. И по целом Египту земља настрада од мува.

²⁵ Тада фараон позва Мојсија и Аарона и рече: »Идите и принесите жртве своје Богу, овде у земљи.«

²⁶ »То не приличи«, рече Мојсије, »јер су Египћанима одвратне жртве које приносимо ГОСПОДУ, нашем Богу. Када бисмо наочиглед Египћанима приносили жртве које су им одвратне, зар нас не би каменовали? ²⁷ Отићи ћемо три дана хода далеко у пустињу и принећемо жртву ГОСПОДУ, нашем Богу, као што нам заповеда.«

²⁸ »Пустићу вас да одете у пустињу и принесете жртву ГОСПОДУ, вашем Богу«, рече фараон, »али немојте да одете сувише далеко. А сада се помоли те за мене.«

²⁹ Тада Мојсије рече: »Чим одем од тебе, помолићу се ГОСПОДУ да ројеви мува сутра оду од фараона, његових службеника и његовог народа. Само, нека нас фараон опет не превари, па не пусти народ да иде да принесе жртву ГОСПОДУ.«

³⁰ Онда Мојсије оде од фараона и помоли се ГОСПОДУ, ³¹ и ГОСПОД услиши Мојсија: уклони муве од фараона, његових службеника и његовог народа, и ниједна не остаде. ³² Али фараону и овога пута отврдну срце и он не хтеде да пусти народ.

Пета пошаст: помор стоке

⁹ Тада ГОСПОД рече Мојсију: »Иди фараону и реци му: ,Овако каже ГОСПОД, Бог Јевреја: Пустите мој народ да иде да ми служи. ² Јер, ако одбијеш да га пустиш и наставиш да га задржаваш, ³ ГОСПОДЊА рука ће послати страشان помор на твоју стоку у пољима – на твоје коње, магарце и камиле, на твоја говеда, овце и козе. ⁴ Али ГОСПОД ће направити разлику између стоке Израелаца и стоке Египћана, па ниједно грло стоке која припада Израелцима неће угинути.«

⁵ А ГОСПОД одреди и време, рекавши: »ГОСПОД ће то сутра учинити у овој земљи.«

⁶ И ГОСПОД то сутрадан и учини: Египћанима угину сва стока, а не угину ниједно грло стоке која је припадала Израелцима. ⁷ Фараон посла људе и утврди да Израелцима ни једно једино грло није угуло. Али фараоново срце ипак отврдну и он не хтеде да пусти народ.

Шеста пошаст: гнојни чиреви

⁸ Тада ГОСПОД рече Мојсију и Аарону: »Узмите прегршти пепела из пећи, па нека Мојсије пред фараоном баца пепео према небу. ⁹ Од тога ће по целом Египту настати ситна прашина која ће и на људима и на животињама по целом Египту изазивати гнојне чиреве.«

¹⁰ И они узеше пепела из пећи и стадоше пред фараона. Мојсије баца пепео према небу, и гнојни чиреви избише на људима и на животињама. ¹¹ А чаробњаци нису могли да изађу пред Мојсија због чирева којима су били прекривени као и сви Египћани. ¹² Али ГОСПОД отврдну фараоново срце и он не хтеде да послуша Мојсија и Аарона, баш као што је ГОСПОД и рекао Мојсију.

Седма пошаст: грађ

¹³ Тада ГОСПОД рече Мојсију: »Устани рано ујутро, па изађи пред фараона и реци му: ,Овако каже ГОСПОД, Бог Јевреја: Пустите мој народ да иде да ми служи, ¹⁴ иначе ћу овога пута све своје пошасте послати на тебе, на твоје службенике и на твој народ, да спознаш да на целом свету нема никога као што сам ја. ¹⁵ Јер, до сада сам могао да пружим руку и да тебе и твој народ ударим помором који би те збрисао са земље. ¹⁶ Али поштедео сам те ради тога да ти покажем своју силу и да се о мом имену говори по целом свету. ¹⁷ А ти се још уздижеш над мојим народом и не даш му да оде. ¹⁸ Сутра у ово време оборићу на тебе страشان грађ, каквог није било у Египту откад је настао. ¹⁹ Зато сада нареди да се склони стока и све што имаш у пољима, јер ће се грађ сручити на сваког човека и животињу који се затекну напољу, па ће погинути.«

²⁰ Они фараонови службеници који се уплашише речи ГОСПОДЊЕ, утераше своје робове и стоку уну-

тра, ²¹ а они који не примише реч ГОСПОДЊУ к срцу, оставише своје робове и стоку напољу.

²² Тада ГОСПОД рече Мојсију: »Пружи руку ка небу, да се грађ сручи на сав Египат, на људе и на животиње, и на све што расте на пољима Египта.«

²³ Када је Мојсије пружио штап према небу, ГОСПОД посла громове и грађ, а муње се саставише са земљом. Тако је ГОСПОД сипао грађ по Египту, ²⁴ и грађ је падао, а муње се мешале с њим. Такво страшно невреме није задесило Египат откад је постао народ. ²⁵ Грађ по целом Египту поби све што се нашло напољу од људи до животиња, помлати све што је расло у пољу и скрши свако дрво. ²⁶ Само у гошенском крају, где су живели Израелци, није било грађа.

²⁷ Тада фараон позва Мојсија и Аарона и рече им: »Овог пута сам згрешио. ГОСПОД је у праву, а ја и мој народ нисмо. ²⁸ Помолите се ГОСПОДУ, јер нам је доста грмљавине и грађа, и ја ћу вас пустити – не морате више да останете.«

²⁹ »Чим изађем из града«, рече му Мојсије, »раширићу руке ка ГОСПОДУ, и грмљавина ће престати, а ни грађ више неће падати – да спознаш да земља припада ГОСПОДУ. ³⁰ Али ја знам да се ти и твоји службеници још не бојите ГОСПОДА, Бога.«

³¹ Тако пропалоше лан и јечам, јер је јечам био у класу, а лан у цвету. ³² Али пшеница и крупник не пропалоше, јер касније дозревају.

³³ Мојсије оде од фараона и изађе из града, па рашири руке ка ГОСПОДУ. Грмљавина и грађ престалоше, а ни киша више није падала на земљу. ³⁴ Када је фараон видео да су киша, грађ и грмљавина престали, поново згреши: њему и његовим службеницима отврдну срце. ³⁵ Фараоново срце отврдну и он не хтеде да пусти Израелце, баш као што је ГОСПОД и рекао преко Мојсија.

Осма пошаст: скакавци

10 Тада ГОСПОД рече Мојсију: »Иди фараону, јер сам њему и његовим службеницима отврднуо срце да бих међу њима могао да учиним ова своја знамења. ² Моћи ћеш да причаш својој деци и унуцима како сам поступио с Египћанима и каква сам знамења међу њима учинио да бисте знали да сам ја ГОСПОД.«

³ И Мојсије и Аарон одоше фараону и рекоше му: »Овако каже ГОСПОД, Бог Јевреја: „Докле ћеш одбијати да се понизиш преда мном? Пустите мој народ да иде да ми служи. ⁴ Јер, ако не пустиш мој народ, сутра ћу на твоју земљу послати скакавце. ⁵ Тако ће прекрити површину земље да се она неће видети од њих. Прождреће све што вам је преостало после грађа и оголити сва стабла која вам расту у пољу. ⁶ Испуниће твоје куће и куће свих твојих службеника и свих Египћана. Тако нешто до сада нису видели ни твоји очеви ни дедови откад су се настанили у овој земљи.«

Потом се Мојсије окрену и оде од фараона.

⁷ А службеници рекоше фараону: »Докле ће нам тај човек стварати невоље? Пустите те људе да иду да служе ГОСПОДУ, своме Богу. Зар још не видиш да је Египат уништен?«

⁸ Тада Мојсија и Аарона доведоше назад фараону, а он им рече: »Идите и служите ГОСПОДУ, своме Богу. Само, ко ће све ићи?«

⁹ »Ићи ћемо с нашим младима и старима«, рече Мојсије, »с нашим синовима и кћерима, с нашом ситном и крупном стоком, јер треба да одржимо ГОСПОДЊУ светковину.«

¹⁰ Фараон им рече: »Таман посла [†] да вас пустим заједно са женама и нејачи! Види се да сте наумили неко зло! ¹¹ Нећемо тако. Него, нека само мушкарци иду да служе ГОСПОДУ, јер то сте тражили.«

И отераше их од фараона.

¹² ГОСПОД рече Мојсију: »Пружи руку над Египтом, да на њега навале скакавци и прождру све растиње, све што је преостало после грађа.«

¹³ И Мојсије пружи штап над Египтом, а ГОСПОД подиже источни ветар, који је целог тог дана и целе ноћи дувао земљом и до јутра донео скакавце.

¹⁴ Скакавци навалише на сав Египат и у силном мноштву нападаше по свим његовим крајевима. Толико их никада до тада није било, нити ће их икада бити. ¹⁵ Тако су прекрили сву земљу да се зацрнела и прождрили све растиње и све плодове дрвећа који су преостали после грађа. У целом Египту не остаде ништа зелено ни на дрвећу ни на биљкама.

¹⁶ Фараон брже-боље позва Мојсија и Аарона и рече: »Згрешио сам против ГОСПОДА, вашег Бога, и против вас. ¹⁷ Опростите ми тај грех још само овај пут и помолите се ГОСПОДУ, вашем Богу, да од мене уклони ову смртоносну пошаст.«

¹⁸ Тада Мојсије оде од фараона и помоли се ГОСПОДУ. ¹⁹ И ГОСПОД промени ветар у веома снажан западњак, који дохвати скакавце и однесе их у Црвено море. Ни један једини скакавац не остаде нигде у Египту. ²⁰ Али ГОСПОД отврдну фараоново срце и он не хтеде да пусти Израелце.

Девета пошаст: тама

²¹ Тада ГОСПОД рече Мојсију: »Пружи руку ка небу, да се на Египат спусти тама, тама која се може опипати.«

²² И Мојсије пружи руку ка небу, и на цео Египат се спусти густа тама која потраја три дана. ²³ Три дана људи нису могли да виде један другог, ни да се макну с места. Али тамо где су Израелци живели било је светлости.

²⁴ Тада фараон позва Мојсија и рече: »Идите и служите ГОСПОДУ. Ситна и крупна стока нека остане овде, а ваша нејач може с вама.«

²⁵ Али Мојсије рече: »Мораш да нам даш клане жртве и паљенице које ћемо принети ГОСПОДУ, нашем Богу. ²⁶ Зато ће и наша стока с нама – ни папак неће остати овде. Од ње треба да узмемо за жртве

[†] Таман посла Дословно: Јахве (ГОСПОД) с вама.

ГОСПОДУ, нашем Богу. Али док тамо не стигнемо, нећемо знати шта треба да принесемо ГОСПОДУ.»

Најава смрти египатских првенаца

²⁷ ГОСПОД отврдну фараоново срце и он не хтеде да пусти Израелце, ²⁸ него викну на Мојсија: »Одлази од мене и гледај да ми више не излазиш на очи! Јер, оног дана кад ми изађеш на очи, погинућеш!«

²⁹ »Добро си рекао«, рече Мојсије, »више ти нећу изаћи на очи.«

11 ГОСПОД рече Мојсију: »Послаћу још једну пошаст на фараона и Египат. После тога ће вас пустити одавде – у ствари, отераће вас. ² Реци народу да сваки мушкарац од свога суседа, а свака жена од своје сусетке затражи предмете од сребра и злата.«

³ ГОСПОД је учинио да Израелци нађу милост у очима Египћана, а и самог Мојсија су у Египту веома уважавали фараонови службеници и народ.

⁴ Мојсије рече: »Овако каже ГОСПОД: 'Око поноћи ћу проћи кроз Египат. ⁵ Тада ће умрети сваки првенац у Египту, од прворођеног сина фараона који седи на престолу до прворођеног сина робинје која седе за млином. А угинуће и сва првина стоке. ⁶ По целом Египту проломиће се силан лелек, каквог није било, нити ће га икада више бити. ⁷ Али међу Израелцима ни пас неће залајати ни на човека ни на животињу.' По томе ћете знати да ГОСПОД разликује Египат од Израела. ⁸ Тада ће ми доћи сви ови твоји службеници, поклонити ми се и рећи: 'Одлази, и ти и сав народ који иде за тобом!' После тога ћу отићи.«

И Мојсије, силно гневан, оде од фараона.

⁹ А ГОСПОД рече Мојсију: »Фараон вас неће послушати, да би се моја чуда умножила у Египту.«

¹⁰ Мојсије и Аарон учинили су сва та чуда пред фараоном, али је ГОСПОД отврднуо фараоново срце, па он није хтео да пусти Израелце из своје земље.

Установљење Пасхе

12 ГОСПОД рече Мојсију и Аарону у Египту: ² »Нека вам овај месец буде први међу месецима, нека вам буде први месец у години. ³ Овако кажите целој израелској заједници: 'Десетог дана овог месеца нека сваки човек узме једно јагње или јаре за своју породицу – једно за свако домаћинство. ⁴ Ако је неко домаћинство сувише мало да би појело цело јагње или јаре, нека га подели с најближим суседом, узимајући у обзир број укућана и колико сваки може да поједе. ⁵ Животиња коју изберете нека буде мужјак од годину дана и без мане. Узмите је било од оваца било од коза. ⁶ Чувајте је до четрнаестог дана овог месеца, а тада нека сви у израелској заједници у сутон закољу своју животињу. ⁷ Онда нека узму њене крви и њоме премажу оба довратка и надвратак куће у којој ће је јести. ⁸ Месо, испечено на ватри, нека једу исте ноћи, са

бесквасним хлебом и горким биљем. ⁹ Не једите сирово месо, ни скувано у води, него само оно испечено на ватри заједно с главом, ногама и утробом. ¹⁰ Ништа од животиње немојте да оставите до јутра. Ако нешто остане до јутра, то спалите. ¹¹ А овако ћете је јести: опасаних бокова, са обућом на ногама и са штапом у руци. Једите је журно. То је ГОСПОДЊА Пасха.

¹² »Те ноћи ћу проћи Египтом и побити све првенце у Египту – и људе и стоку. Ја, ГОСПОД, извршићу казну и над свим египатским боговима. ¹³ А крв ће бити знак за вас на кућама у којима се налазите. Када видим крв, проћи ћу изнад вас, па ће вас заобити пошаст уништења када ударим Египат.

¹⁴ »Нека вам тај дан буде за спомен. Славите га као ГОСПОДЊУ светковину, славите га из поколења у поколење – то је трајна уредба.«

Празник бесквасног хлеба

¹⁵ »Седам дана једите бесквасни хлеб. Већ првог дана уклоните квасац из својих кућа, јер ко год од првог до седмог дана буде јео нешто с квасцем, тај нека се одстрани из Израела. ¹⁶ Првог дана одржите свети сабор, а исто тако и седмог дана. Тих дана не обављајте никакав посао, изузев спремања јела за сваког од вас – једино то можете чинити. ¹⁷ Славите Празник бесквасног хлеба, јер сам баш тог дана извео ваше чете из Египта. Славите тај дан из поколења у поколење – то је трајна уредба. ¹⁸ У првом месецу једите бесквасни хлеб од вечери четрнаестог дана до вечери двадесет првог дана. ¹⁹ Седам дана нека се квасац не затекне у вашим кућама. Јер, ко год буде јео нешто с квасцем, тај нека се одстрани из израелске заједнице, био он дошљак или рођен међу вама. ²⁰ Не једите ништа с квасцем. Где год живели, бесквасни хлеб једите.«

Прва Пасха

²¹ Мојсије сазва све израелске старешине и рече им: »Идите и одаберите по јагње или јаре за своје породице и закољите пасхалну животињу. ²² Узмите струк исопа, умочите га у крв која је у чинији, па крвљу из чиније премажите надвратак и оба довратка. Нека нико не излази на врата своје куће до јутра. ²³ Када ГОСПОД буде пролазио да побије Египћане, видеће крв на надвратку и оба довратка, па ће проћи изнад тих врата и неће дати Затирачу да уђе у ваше куће и побије вас.

²⁴ »Држите се ових налога као трајне уредбе за вас и ваше потомке. ²⁵ Када уђете у земљу коју ће вам ГОСПОД дати као што је обећао, вршите овај обред. ²⁶ А када вас деца упитају: 'Шта вам значи овај обред?', ²⁷ ви им одговорите: 'То је пасхална жртва ГОСПОДУ, који је прошао изнад кућа Израелаца у Египту и поштедео наше укућане када је убијао Египћане.«

Народ се тада дубоко поклати Богу.

²⁸ И Израелци учинише онако како је ГОСПОД заповедио Мојсију и Аарону.

Десета пошаст: смрт египатских првенаца

²⁹ У поноћ ГОСПОД победи све првенце у Египту, од прворођеног сина фараона који седи на престолу до прворођеног сина сужња у тамници, као и све првине стоке. ³⁰ Те ноћи устадоше фараон, сви његови службеници и сви Египћани, и Египтом се разлеже силан лелек, јер није било куће у којој није било мртваца.

Фараон пушта Израелце да оду из Египта

³¹ Те исте ноћи фараон позва Мојсија и Аарона и рече им: »Спремите се! Одлазите од мог народа, и ви и Израелци! Идите и служите ГОСПОДУ као што сте тражили. ³² Узмите своју ситну и крупну стоку као што сте тражили, и идите. А и мене благословите.«

³³ Египћани почеше да наговарају Израелце да што пре оду из земље.

»Јер«, говорили су, »иначе ћемо сви изгинути.«

³⁴ Народ узео своје тесто пре него што је квасац био додат и понесе га на плећима у наћвама умотаним у одећу. ³⁵ Израелци учинише као што им је Мојсије био рекао и затражише од Египћана предмете од злата и сребра и одећу. ³⁶ А ГОСПОД је учинио да народ нађе милост у очима Египћана, па им ови дадоше оно што су тражили. Тако опљачкаше Египћане.

Израелци одлазе из Египта

³⁷ Израелци кренуше на пут из Рамзеса ка Сукоту. Било их је око шест стотина хиљада који су ишли пешице, не рачунајући жене и нејач. ³⁸ А с њима пође и мноштво људи мешаног порекла, као и огромна стада ситне и крупне стоке.

³⁹ Од теста које су понели из Египта пекли су бесквасне лепиње. Тесто је било без квасца, јер су били истерани из Египта, па нису имали времена да себи припреме јело за пут.

⁴⁰ Израелци су у Египту живели четири стотине тридесет година. ⁴¹ Када се навршило четири стотине тридесет година, баш тог дана, све ГОСПОДЊЕ чете изађоше из Египта. ⁴² Пошто је ГОСПОД ту ноћ пробдео да их изведе из Египта, та ноћ је за све Израелце ноћ ГОСПОДЊЕГ бдења из поколења у поколење.

Прописи о Пасхи

⁴³ ГОСПОД рече Мојсију и Аарону: »Ово су прописи о Пасхи: Нека је не једе ниједан туђинац, ⁴⁴ а роб купљен новцем може је јести пошто га обрежете.

⁴⁵ Нека је не једе ни странац, ни најамник.

⁴⁶ »Једите је у једној кући – ништа од меса не износите из куће и ниједну кост немојте да јој поломите. ⁴⁷ Нека је слави сва Израелска заједница.

⁴⁸ »Ако дошљак који борави међу вама хоће да слави ГОСПОДЊУ Пасху, нека се прво обрежу сви његови мушки укућани, па тек онда може да је слави, јер ће тада бити раван онима који су рођени међу вама. Али нека од ње не једе ниједан необрезани. ⁴⁹ Нека исти закон важи за рођенога међу вама и за дошљака који борави међу вама.«

⁵⁰ И сви Израелци учинише баш онако како је ГОСПОД заповедио Мојсију и Аарону.

⁵¹ Управо тог дана ГОСПОД је из Египта извео Израелце по њиховим четама.

13 ГОСПОД рече Мојсију: ² »Сваког првенца одвој за мене, јер првенац сваке утробе међу Израелцима, био то човек или животиња, припада мени.«

³ Мојсије рече народу: »Сећајте се овог дана када сте изашли из Египта, куће ропства, јер вас је ГОСПОД моћном руком извео оданде. Не једите ништа у чему има квасца. ⁴ Данас излазите, у месецу авиву. ⁵ Када те ГОСПОД уведе у земљу Ханаанаца, Хетита, Аморејаца, Хивијаца и Јевусејаца, за коју се твојим праоцима закleo да ће ти је дати, земљу којом тече мед и млеко, у овом месецу изврши овај обред: ⁶ седам дана једи бесквасни хлеб, а седмом дана одржи ГОСПОДЊУ светковину. ⁷ Седам дана једи бесквасни хлеб. Нека се код тебе не види ништа у чему има квасца и нека се квасац не види ни где унутар твојих граница. ⁸ Тога дана реци свом сину: 'Ово је због онога што је ГОСПОД учинио за мене када сам изашао из Египта.' ⁹ Нека ти то буде као знак на руци и као спомен на челу да ти ГОСПОДЊИ закон увек буде на уснама, јер те је ГОСПОД моћном руком извео из Египта. ¹⁰ Ову уредбу извршавај сваке године у одређено време.«

Прописи о првенцима

¹¹ »Када те ГОСПОД уведе у земљу Ханаанаца, као што се закleo теби и твојим праоцима, и када ти је преда, ¹² предај ГОСПОДУ сваког првенца утробе. Сваки мушки првенац стоке припада ГОСПОДУ.

¹³ Свако прворођено магаре откупи јагњетом или јаретом. А ако га не откупиш, сломи му врат. Откупи и сваког прворођеног међу својим синовима.

¹⁴ Када те твој син сутра упита: 'Шта ово значи?', одговори му: 'ГОСПОД нас је моћном руком извео из Египта, куће ропства. ¹⁵ Када је фараон тврдоглаво одбио да нас пусти, ГОСПОД је убио сваког првенца утробе у Египту, и човека и животињу. Зато ГОСПОДУ жртвуем све мушке првине утробе, а своје прворођене синове откупљуем.' ¹⁶ Нека ти то буде као знак на руци и као знамен на челу да нас је ГОСПОД моћном руком извео из Египта.«

Бог изводи Израелце из Египта

¹⁷ Када је фараон пустио народ да оде, Бог их не поведе путем према земљи Филистејаца, иако је онуда било ближе. Јер Бог рече: »Да се не предоми-

сле када виде рат, па се врате у Египат.«¹⁸ Зато Бог поведе народ заобилазним путем кроз пустињу према Црвеном мору. А Израелци су пошли из Египта наоружани.

¹⁹ Мојсије са собом понесе и Јосифове кости, јер је Јосиф заклео Израелце, говорећи: »Бог ће вам сигурно притећи у помоћ. Тада одавде са собом понесите и моје кости.«[†]

²⁰ Када су отишли из Сукота, Израелци се утаборише у Етаму, на рубу пустиње.²¹ А ГОСПОД је ишао пред њима – дању у стубу од облака, да им показује пут, а ноћу у стубу од огња, да им светли. Тако су могли да путују и дању и ноћу.²² И није се испред народа склањао стуб од облака дању ни стуб од огња ноћу.

Фараон креће у потеру за Израелцима

14 ГОСПОД рече Мојсију: ² »Реци Израелцима да се врате и да се утаборе пред Пи-Хахиротом, између Мигдола и мора. Утаборите се уз море преко пута Ваал-Цефона.³ Фараон ће рећи за Израелце: ‚Лутају земљом збуњени, јер их је пустиња затворила.‘⁴ Отврднућу фараоново срце, и он ће кренути у потеру за њима. Али ја ћу се прославити на фараону и на свој његовој војсци, па ће Египћани знати да сам ја ГОСПОД.«

И Израелци учинише тако.

⁵ Када су египатском цару рекли да је народ побегао, фараон и његови службеници се предомислише о Израелцима, па рекоше: »Шта смо то урадили? Пустили смо Израелце да оду и више нам неће служити.«

⁶ Зато фараон нареди да му спреме кола, па поведе своју војску.⁷ Он узео шест стотина најбољих борних кола и сва остала кола из Египта, са заповедницима над свима њима.⁸ ГОСПОД је отврднуо срце фараону, египатском цару, да би овај кренуо у потеру за Израелцима, који су смело излазили из земље.⁹ Тако Египћани кренуше у потеру за Израелцима. Сва фараонова кола с коњима и његови коњаници и војска сустигоше их док су били утаборени крај мора, близу Пи-Хахирота, преко пута Ваал-Цефона.

Бог раздваја воде Црвеног мора

¹⁰ Када се фараон приближио, Израелци угледаше Египћане како иду за њима, па се силно уплашише и завапише ГОСПОДУ.

¹¹ »Зар није било гробова у Египту«, упиташе Мојсија, »па си нас довео да изгинемо у пустињи? Шта нам учини тиме што си нас извео из Египта? ¹² Зар ти још у Египту нисмо рекли: ‚Окани нас се! Служићемо Египћанима.‘? Зар није боље да служимо Египћанима него да изгинемо у пустињи?«

¹³ »Не бојте се«, рече Мојсије народу. »Чврсто стојте, па ћете видети како ће вас ГОСПОД данас спа-

сти. Египћане које данас видите више никад нећете видети.¹⁴ ГОСПОД ће се борити за вас, а ви само будите мирни.«

¹⁵ Тада ГОСПОД рече Мојсију: »Зашто си завапио к мени? Реци Израелцима да крену даље,¹⁶ а ти дигни свој штап, пружи руку над море и раздвој га, да Израелци прођу кроз море по сувом.¹⁷ Ја ћу Египћанима отврднути срце, па ће кренути за њима, а ја ћу се прославити на фараону и на свој његовој војсци, на његовим колима и коњаницима.¹⁸ Египћани ће знати да сам ја ГОСПОД када се прославам на фараону, на његовим колима и коњаницима.«

¹⁹ Тада се анђеоло Божији који је ишао испред израелске војске окрену и зађе им иза леђа. А и стуб од облака се помери испред њих и стаде им иза леђа,²⁰ поставивши се између египатске војске и израелске војске, па је првој био таман облак, а другој је осветљавао ноћ. Тако војске целе ноћи нису прилазиле једна другој.

²¹ Мојсије пружи руку над море, и ГОСПОД је целе ноћи јаким источним ветром терао море и исушио га. Када су се воде раздвојиле,²² Израелци уђоше у море по сувом, а воде су стајале као бедем с њихове десне и леве стране.²³ Египћани кренуше у потеру за Израелцима, и сви фараонови коњи, кола и коњаници уђоше у море за њима.

²⁴ У време јутарње страже, ГОСПОД погледа на египатску војску из стуба од огња и облака и створи у њој пометњу.²⁵ Заглави точкове њихових кола, тако да су тешко управљали њима.

Тада Египћани рекоше: »Бежимо од Израелаца! ГОСПОД се за њих бори против Египта!«

²⁶ ГОСПОД рече Мојсију: »Пружи руку над море, да воде потеку назад на Египћане, на њихова кола и коњанике.«

²⁷ Мојсије пружи руку над море, и море се у свитање врати на своје место. Док су Египћани бежали пред морем, ГОСПОД их стрмоглави у њега.²⁸ Воде потекоше назад и прекрише кола, коњанике и сву фараонову војску која је кренула за Израелцима у море, и ниједан од њих не остаде жив.

²⁹ А Израелци наставише по сувом посред мора – воде су им као бедем стајале са десне и са леве стране.³⁰ Тога дана ГОСПОД избави Израел из египатских руку и Израел виде Египћане мртве на морском жалу.³¹ Када је Израел видео силну моћ коју је ГОСПОД показао на Египћанима, народ се побоја ГОСПОДА и поверова ГОСПОДУ и његовом слуги Мојсију.

Мојсијева песма

15 Тада Мојсије и Израелци запеваше ГОСПОДУ ову песму:

»Певаћу ГОСПОДУ, јер је силно узвишен.

У море је бацио коња и јахача.

² ГОСПОД је моја снага и песма;

он је мој спаситељ.

† 1. Мојс 50,25.

Он је мој Бог, ја ћу га славити,
 Бог мога оца, ја ћу га величати.
³ Господ је ратник;
 ГОСПОД му је име.
⁴ Фараону је кола и војску бацио у море;
 у Црвеном мору се утопише најбољи заповедници,
⁵ прекрише их воде дубоке,
 у дубину потонуше као камен.
⁶ »Твоја десница, ГОСПОДЕ, прослави се снагом;
 твоја десница, ГОСПОДЕ, непријатеља разби.
⁷ Својим силним величанством противнике си срушио.
 Пустио си свој гнев пламтећи,
 и он их сажеже као стрњику.
⁸ Од даха твојих ноздрва нагомилаше се воде,
 као бедем стадоше набујале воде,
 у срцу мора дубине се стврднуше.
⁹ »Непријатељ рече: »Гонићу их, стићи,
 и плен поделити,
 до миле воље на њима се искалити.
 Мач ћу исукати – моја рука ће их уништити.«
¹⁰ А ти својим дахом дуну, и море их прекри,
 као олово потонуше у моћне воде.
¹¹ »Ко је међу боговима као ти, ГОСПОДЕ?
 Ко је као ти величанствен у светости,
 страшан у хвалама и чини чуда?
¹² Ти пружи десницу,
 и земља их прогута.
¹³ »Својом љубављу водиш народ који си откупио,
 својом снагом га управљаш ка свом светом пребивалишту.
¹⁴ Чуће то народи и задрхтати.
 Муке ће спопасти Филистејце,
¹⁵ ужаснуће се едомске старешине,
 спопашће дрхтавица моавске моћнике,
 истопиће се храброст Ханаанаца,
¹⁶ страх и трепет ће их обузети.
 Од силне твоје руке занемеће као камен
 док народ твој не прође, ГОСПОДЕ,
 док народ који си купио не прође.
¹⁷ Довешћеш га и посадити на својој гори,
 на месту које си учинио својим боравиштем, ГОСПОДЕ,
 светилиштем које твоје руке саздаше, Господе.
¹⁸ »ГОСПОД влада заувек и довека.«

Мирјамина песма

¹⁹ Када су фараонов коњи, кола и коњаници
 ушли у море и ГОСПОД на њих вратио воде мора, а
 Израелци по сувом прошли посред мора, ²⁰ Ааронова
 сестра, пророчица Мирјам, узе даире у руку и
 све жене пођоше за њом с даирама и играјући.
²¹ Мирјам им запева:
 »Певајте ГОСПОДУ, јер је силно узвишен.
 У море је бацио коња и јахача.«

У Мари и Елиму

²² Потом Мојсије поведе Израелце са Црвеног мора,
 па уђоше у пустињу Шур. Три дана су путовали
 пустињом, али не нађоше воде. ²³ Када су стигли до
 Маре, нису тамо могли да пију воду, јер је била горка.
 Зато се то место и зове Мара †.

²⁴ Тада народ поче да гунђа против Мојсија, говорећи:
 »Шта ћемо да пијемо?«

²⁵ Мојсије завапи ГОСПОДУ, и ГОСПОД му показа
 једно дрво, које Мојсије баци у воду, и вода постаде
 слатка.

Тамо им ГОСПОД даде уредбу и закон и тамо их
 искуша.

²⁶ Он рече: »Ако се будеш потпуно покоравао ГОСПОДУ,
 своје Богу, и чинио оно што је исправно у његовим
 очима, ако будеш слушао заповести и држао се свих
 његових уредби, нећу на тебе послати ниједну од
 болести које сам послао на Египћане. Јер ја сам
 ГОСПОД, који те исцељује.«

²⁷ Онда стигоше у Елим, где је било дванаест извора
 и седамдесет палми, и утаборише се крај воде.

Препелице и мана

16 Сва израелска заједница крену из Елима и
 петнаестог дана другог месеца по изласку из
 Египта стиже до пустиње Син, која лежи између
 Елима и Синаја. ² У пустињи сва заједница поче да
 гунђа против Мојсија и Аарона.

³ Израелци им рекоше: »Камо среће да смо сви
 погинули од ГОСПОДЊЕ руке у Египту када смо се
 дели крај лонаца с месом и јели хлеба до миле воље.
 Јер, ви сте нас довели у ову пустињу да сав овај
 силан народ поморите глађу.«

⁴ Тада ГОСПОД рече Мојсију: »Учинићу да вам с
 неба пада хлеб као киша. Нека народ сваког дана
 иде и сакупи онолико колико му треба за тај дан.
 Тако ћу их искушати и видети да ли ће се држати
 мога закона или неће. ⁵ А шестога дана нека сакупе
 двоструко више него што су сакупљали другим да-
 нима и нека спреме за јело.«

⁶ Мојсије и Аарон рекоше свим Израелцима: »Вечерас
 ћете спознати да вас је ГОСПОД извео из Египта,
⁷ а ујутро ћете видети Славу ГОСПОДЊУ, пошто
 је чуо како гунђате против њега. Јер, ко смо ми, да
 гунђате против нас?«

⁸ Мојсије још рече: »ГОСПОД ће вам вечерас дати
 да једете меса, а ујутро хлеба колико вам драго, јер
 је ГОСПОД чуо ваше гунђање против њега. Јер, ко
 смо ми? Ви не гунђате против нас, него против ГОСПОДА.«

⁹ Онда Мојсије рече Аарону: »Реци целој израелској
 заједници: »Дођите пред ГОСПОДА, јер је чуо
 ваше гунђање.«

† Мара значи »горка«.

¹⁰ Док је Аарон говорио целој израелској заједници, они погледаше према пустињи, а оно – Слава ГОСПОДЊА показа се у облаку.

¹¹ ГОСПОД рече Мојсију: ¹² »Чуо сам гунђање Израелаца. Овако им реци: ,Вечерас ћете јести меса, а ујутро ћете се најести хлеба. Тада ћете спознати да сам ја ГОСПОД, ваш Бог.«

¹³ Те вечери долетеше препелице и прекрише табор. Ујутро је око табора лежао слој росе, ¹⁴ а када је роса испарила, на пустињском тлу појавише се танке љуспице сличне слани која се нахвата на земљи. ¹⁵ Када су Израелци то видели, упиташе један другог: »Шта је то?« јер нису знали шта је.

Мојсије им рече: »То је хлеб који вам је ГОСПОД дао да једете. ¹⁶ Ево шта је ГОСПОД заповедио: ,Свако нека сакупи онолико колико му треба. Узмите један омер [†] по човеку, према броју чељади у шатору.«

¹⁷ Израелци тако и учинише. Неки сакупише много, а неки мало. ¹⁸ Када су то измерили у омерима, видеше да ко је сакупио много, није имао сувише, а ко је сакупио мало, није имао премало – свако је сакупио колико му је требало за јело.

¹⁹ Тада им Мојсије рече: »Нека нико не оставља ништа за ујутро!«

²⁰ Али неки не послушаше Мојсија, него оставише мало и за ујутро, и то се уцрвља и усмрде. И Мојсије се разгневи на њих.

²¹ Тако је сваког јутра свако сакупио колико му је требало за јело. А када би огрејало сунце, оно што нису покупили истопило би се. ²² Шестога дана сакупише двоструко више – два омера ^{††} по човеку.

Када су сви поглавари заједнице дошли да о томе известе Мојсија, ²³ он им рече: »Овако је ГОСПОД заповедио: ,Сутра је дан одмора, ГОСПОДЊА света субота. Зато испеците оно што мислите да испечете и скувајте оно што мислите да скувате, а све што вам преостане сачувајте и оставите за ујутро.«

²⁴ Тако они сачуваше за ујутро оно што је преостало, као што је Мојсије заповедио, и није се усмрдело нити су се у њему појавили црви.

²⁵ »Једите то данас«, рече Мојсије, »јер данас је субота, дан ГОСПОДЊИ. Данас то нећете наћи на тлу. ²⁶ Шест дана га сакупљајте, а седмога дана, у суботу, неће га бити.«

²⁷ Неки ипак изађоше да сакупљају седмога дана, али не нађоше ништа.

²⁸ Тада ГОСПОД рече Мојсију: »Докле ћете одбијати да се држите мојих заповести и закона? ²⁹ Ето, ГОСПОД вам је дао суботу, па вам зато шестога дана даје хране за два дана. Седмога дана нека свако остане где је – нека нико не излази.«

³⁰ Тако се седмога дана народ одмарао.

³¹ Израелски народ ову храну назва мана [‡]. Била је бела, као зрно коријандера, а имала је укус лепињица с медом.

³² Мојсије рече: »Овако је ГОСПОД заповедио: ,Сачувајте један омер мане за своја будућа поколења, да виде хлеб којим сам вас хранио у пустињи када сам вас извео из Египта.«

³³ А Аарону рече: »Узми једну посуду и у њу стави један омер мане, па је стави пред ГОСПОДА, да се сачува за будућа поколења.«

³⁴ И као што је ГОСПОД заповедио Мојсију, Аарон је стави пред Сведочанство, да се чува. ³⁵ Израелци су јели ману четрдесет година, све док нису стигли до насељене земље – јели су ману док нису стигли до границе Ханаана.

³⁶ Један омер износи једну десетину ефе ^{‡‡}.

Вода из стене

17 Сва израелска заједница крену даље из пустиње Син, путујући од места до места као што им је ГОСПОД заповедио. Утаборише се у Рефидиму, али тамо није било воде да народ пије.

² Зато почеше да се препиру с Мојсијем, говорећи: »Дај нам воде да пијемо!«

»Зашто се препирете са мном?« упита их Мојсије. »Зашто искушавате ГОСПОДА?«

³ Али народ је био жедан воде и гунђао је против Мојсија.

»Зашто си нас извео из Египта?« питали су га. »Зар зато да жеђу помориш нас, нашу децу и нашу стоку?«

⁴ Тада Мојсије завапи ГОСПОДУ: »Шта да радим с овим народом? Само што ме не каменују.«

⁵ »Иди испред народа«, рече ГОСПОД Мојсију, »и поведи неколико израелских старешина. Узми у руку штап којим си ударио по Нилу и иди, ⁶ а ја ћу стати пред тобом на стени на Хореву. Удари по стени, и из ње ће потећи вода, па нека народ пије.«

И Мојсије тако учини наочиглед израелским старешинама. ⁷ То место назва Маса ^{‡‡} и Мерива ^{‡‡‡}, јер су се Израелци препирали и искушавали ГОСПОДА, говорећи: »Да ли је ГОСПОД међу нама или није?«

Победа над Амалечанима

⁸ Тада дођоше Амалечани и нападоше Израелце у Рефидиму.

⁹ Мојсије рече Исусу Навину: »Одабери људе, па иди и нападни Амалечане, а ја ћу сутра стати на врх брда са Божијим штапом у руци.«

¹⁰ Исус Навин учини како му је Мојсије рекао и нападе Амалечане, а Мојсије, Аарон и Хур се попеше на врх брда. ¹¹ Докле год је Мојсије држао руке подигнуте, Израелци су побеђивали, а када би их спустио, побеђивали су Амалечани. ¹² Када су се Мојсију умориле руке, они узеше један камен и подмет-

[‡] мана звучи као хебрејска реч за »шта је то?«; в. 15. стих.

^{‡‡} једну десетину ефе 2,2 литра. ^{‡‡‡} Маса значи »искушавањек«. ^{‡‡‡‡} Мерива значи »препирка».

[†] један омер 2,2 литра; исто и у 32. и 33. стиху. ^{††} два омера 4,4 литра.

нуше га под њега. Он седе на камен, а Аарон и Хур су му држали руке, један са једне, а други са друге стране, тако да су му руке остале подигнуте све до заласка сунца.¹³ Тако Исус Навин мачем потуче војску Амалечана.

¹⁴ Тада ГОСПОД рече Мојсију: »Ово запиши на свитак, да бисте се тога сећали, и постарај се да то чује и Исус Навин: „Сасвим ћу избрисати сваки спомен на Амалечане под небом.“

¹⁵ Потом Мојсије подиже жртвеник и назва га »ГОСПОД је мој барјак«, ¹⁶ па рече: »Зато што се рука дигла на ГОСПОДЊИ престо, ГОСПОД ће из поколења у поколење ратовати против Амалечана.«

Јитро у посети Мојсију

18 Мидјански свештеник Јитро, Мојсијев таст, чуо је све што је Бог учинио за Мојсија и за свој народ Израел и како је ГОСПОД извео Израел из Египта.² Када се Мојсије растао од своје жене Ципоре, његов таст Јитро примио ју је к себи,³ као и оба њена сина. Један од њих звао се Гершом[†], јер је Мојсије рекао: »Ја сам дошљак у туђини«, ⁴ а други се звао Елиезер^{††}, јер је рекао: »Бог мога оца био ми је помагач и избавио ме од фараоновог мача.«

⁵ Мојсијев таст Јитро, са Мојсијева два сина и женом, дође Мојсију у пустињу, где се био утаборио крај Божије горе.

⁶ Јитро поручи Мојсију: »Ја, твој таст Јитро, долазим ти с твојом женом и оба њена сина.«

⁷ Мојсије изађе у сусрет своме тасту, поклони му се и пољуби га. Када су се поздравили, уђоше у шатор.⁸ Мојсије исприча тасту све што је ГОСПОД учинио са фараоном и Египћанима ради Израела, све недаће с којима су се суочили на путу и како их је ГОСПОД избавио.

⁹ Јитро се обрадова због свега доброг што је ГОСПОД учинио за Израел и што га је избавио из руку Египћана,¹⁰ па рече: »Благословен ГОСПОД, који вас је избавио из фараонових руку.¹¹ Сада знам да је ГОСПОД већи од свих богова, јер је из руку Египћана избавио народ када су с њим бахато поступали.«

¹² Онда Јитро, Мојсијев таст, принесе Богу жртву паљеницу и друге клане жртве, а Аарон дође са свим израелским старешинама да с Мојсијевим тастом једе пред Богом.

Постављење судија

(5. Мојс 1,9-18)

¹³ Сутрадан Мојсије седе да народу дели правду, а народ је стајао око њега од јутра до вечери.

¹⁴ Мојсијев таст виде шта све Мојсије ради за народ, па рече: »Шта то радиш за овај народ? Зашто седиш сам, а сав овај народ стоји око тебе од јутра до вечери?«

[†] Гершом звучи као хебрејска реч за »дошљак«. ^{††} Елиезер значи »мој Бог је помагач«.

¹⁵ »Зато што ми народ долази да чује Божију вољу«, одговори му Мојсије. ¹⁶ »Када се око нечега споре, они дођу мени, а ја донесем пресуду и упознам их с Божијим уредбама и законима.«

¹⁷ Тада таст рече Мојсију: »Није добро то што радиш.¹⁸ Само ћете се изнурити, и ти и овај народ с тобом. Овај посао је сувише тежак за тебе и не можеш га обављати сам.¹⁹ Него, саслушај ме, саветоваћу те, и нека Бог буде с тобом. Ти заступај народ пред Богом и износи Богу њихове спорове.²⁰ Учи их уредбама и законима и указуј им на то како треба да живе[‡] и шта треба да раде.²¹ Из целог народа одабери способне људе, људе који се боје Бога, који су поуздани и мрзе непоштен добитак, и постави их за заповеднике над хиљадама, стотинама, педесетинама и десетинама.²² Они нека у свако доба суде народу. Све теже случајеве нека изнесе теби, а лакше нека решавају сами. Олакшај себи – нека и они носе терет с тобом.²³ Ако тако учиниш, и Бог ти тако заповеди, онда ћеш моћи да издржиш и сав овај народ ће одлазити кући задовољан.«

²⁴ Мојсије послуша свога таста и учини све што му је овај рекао.²⁵ Одабра способне људе из целог Израела и постави их народу за вође – за заповеднике над хиљадама, стотинама, педесетинама и десетинама – ²⁶ и ови су у свако доба судили народу. Теже случајеве износили су Мојсију, а све лакше решавали су сами.

²⁷ Тада Мојсије испрати свога таста на пут и овај се врати у своју земљу.

Израелци код Синајске горе

19 Када се навршило три месеца од изласка из Египта, баш тог дана, Израелци стигоше у Синајску пустињу.² Након што су отишли из Рефидима, ушли су у Синајску пустињу и у њој се утаборили подигавши табор пред гором.

³ Тада се Мојсије попе к Богу, а ГОСПОД га позва са горе, па му рече: »Овако кажи Израелцима, Јаковљевом народу:⁴ Видели сте шта сам учинио са Египтом, како сам вас носио на орлујским крилима и довео вас себи.⁵ Ако ми се будете потпуно покораваали и држали се мога савеза, бићете ми драгоцен својина међу свим народима. Иако је цео свет мој,⁶ ви ћете ми бити царство свештеника и свети народ.« Ове речи пренеси Израелцима.«

⁷ Мојсије се врати и позва старешине народа, па пред њима исприча све што му је ГОСПОД заповедио да каже.

⁸ А сав народ одговори у један глас: »Учинићемо све што је ГОСПОД рекао.«

Тада Мојсије оде ГОСПОДУ с одговором народа.

⁹ ГОСПОД рече Мојсију: »Доћи ћу ти у густом облаци, да народ чује кад будем говорио с тобом и да ти увек верује.«

Потом Мојсије пренесе ГОСПОДУ одговор народа,¹⁰ а ГОСПОД му рече: »Иди народу и осветштај га да-

[‡] то како треба да живе Дословно: пут којим треба да ходају.

нас и сутра. Нека оперу одећу, ¹¹ а трећег дана нека буду спремни, јер ће се трећег дана ГОСПОД спустити на Синајску гору наочиглед целом народу. ¹² Народу постави међе око горе и реци: „Пазите да се не пењете на гору и да не дотичете њено подножје. Ко дотакне гору, биће погубљен. ¹³ Нека таковога не дотакне рука, него нека се каменује или убије стрелом. Био то човек или животиња, нека не остане у животу.“ Тек када се отегнуто огласи овнујски рог, нека се пењу на гору.«

¹⁴ Када се са горе спустио к народу, Мојсије их освешта и они опраше своју одећу.

¹⁵ Онда им рече: „Спремите се за трећи дан. И не прилазите жени.«

¹⁶ Трећег дана ујутро проломи се грмљавина и севнуше муње, над гору се надви густ облак и зачу се снажан звук рога. Сав народ у табору задрхта.

¹⁷ Мојсије поведе народ из табора у сусрет Богу, па стадоше у подножју горе. ¹⁸ Синајску гору обавијао је дим, јер се ГОСПОД спустио на њу у огњу. Из ње је куљао дим као из пећи и сва се гора страховито тресла, ¹⁹ а звук рога бивао све јачи. Тада Мојсије поче да говори, а Божији глас му је одговарао.

²⁰ ГОСПОД се спусти на врх Синајске горе и позва Мојсија на њен врх.

Мојсије се попе онамо, ²¹ а ГОСПОД му рече: „Сиђи и опомени народ да не покушава на силу да се пробије да би видео ГОСПОДА, јер би многи погинули. ²² И сами свештеници, који прилазе ГОСПОДУ, нека се освештају, да их ГОСПОД не уништи.«

²³ Мојсије рече ГОСПОДУ: „Народ не може да се попне на Синајску гору, јер си нас ти сам опомену када си рекао: „Постави међе око горе и прогласи је светом.“

²⁴ „Сиђи«, рече му ГОСПОД, „па се опет попни заједно с Аароном, али нека се свештеници и народ не пробијају на силу да би се попели до ГОСПОДА, да их ГОСПОД не уништи.«

²⁵ И Мојсије сиђе к народу и то му рече.

Десет заповести

(5. Мојс 5,1-21)

20 Онда Бог изговори све ове речи:

² »Ја сам ГОСПОД, твој Бог, који те је извео из Египта, куће ропства.

³ »Немој да имаш других богова осим мене. ⁴ Не прави себи идола у облику било чега што је горе на небу или доле на земљи или испод у води. ⁵ Не клањај им се, нити им служи, јер сам ја, ГОСПОД, твој Бог, љубоморан Бог и кажњавам децу за грех родитеља до трећег и четвртог колена оних који ме мрзе, ⁶ а показујем љубав до хиљадитог колена онима који ме воле и држе се мојих заповести.

⁷ »Не злоупотребљавај име ГОСПОДА, свога Бога, јер ГОСПОД неће оставити некажњеног онога ко злоупотребљава његово име.

⁸ »Сети се да суботу држиш светом. ⁹ Шест дана ради и обављај своје послове, ¹⁰ али седми дан је

субота ГОСПОДА, твога Бога. Тога дана не обављај никакав посао, ни ти, ни твој син, ни твоја кћи, ни твој роб, ни твоја робинја, ни твоја стока, ни дошљак који живи међу вама. ¹¹ Јер, ГОСПОД је за шест дана начинио небо и земљу и море и све што је у њима, а седмог дана се одмарао. Зато је ГОСПОД благословио суботу и учинио је светом.

¹² »Поштуј свога оца и своју мајку, да поживиш дуго у земљи коју ти даје ГОСПОД, твој Бог.

¹³ »Не убиј.

¹⁴ »Не учини прељубу.

¹⁵ »Не укради.

¹⁶ »Не сведочи лажно против свога ближњег.

¹⁷ »Не пожели кућу свога ближњег. Не пожели жену свога ближњег, ни његовог роба ни робинју, ни његовог вола ни магарца, ни било шта друго што припада твојем ближњему.«

Народ у страху

(5. Мојс 5,22-33)

¹⁸ Када је сав народ видео громове и муње, чуо звук рога и видео гору обавијену димом, задрхта од страха и стаде подаље.

¹⁹ Народ рече Мојсију: »Ти нам говори, а ми ћемо слушати. Али немој да нам говори Бог, да не погинемо.«

²⁰ А Мојсије рече народу: »Не бојте се, јер Бог је дошао да вас искуша, да страх од Бога буде у вама и не да вам да згрешите.«

²¹ Народ остаде подаље, а Мојсије приђе густој тмини у којој је био Бог.

Жртвеник

²² ГОСПОД рече Мојсију: »Овако реци Израелцима: „Сами сте видели да сам вам говорио са неба.

²³ Не правите уз мене богове од сребра ни богове од злата.“

²⁴ »Подигни ми жртвеник од земље и на њему ми приноси своје жртве паљенице и жртве за заједништво, своју ситну и крупну стоку. Доћи ћу и благословити те на сваком месту на ком одредим да се помиње моје Име. ²⁵ Ако ми подигнеш жртвеник од камена, не прави га од клесаног камена, јер ћеш га оскврнавити ако га дотакнеш алатком. ²⁶ Не пењи се до мог жртвеника уза степенице, да се на њему не покаже твоја голотиња.

21 »Ово су закони које ћеш им изложити:«

Закон о робовима

(5. Мојс 15,12-18)

² »Када купиш роба Јеврејина, нека ти служи шест година, а седме године нека оде као слободан човек, без откупнине. ³ Ако дође сам, нека сам и оде, а ако је ожењен, нека с њим оде и његова жена.

⁴ Ако му господар нађе жену, и она му роди синове или кћери, онда нека жена и њена деца припадну њеном господару, а он нека оде сам. ⁵ Ако роб отво-

рено каже: „Волим свога господара, своју жену и децу – нећу да будем слободан“, ⁶ нека га онда његов господар доведе пред Бога. Нека га доведе до врата или до довратка и нека му шилом пробуши ухо, а овај нека му служи до краја живота.

⁷ »Када човек прода своју кћер као робинју, нека она не постане слободна као мушки робови. ⁸ Ако не буде по вољи господару који ју је за себе одабрао, нека јој он дозволи да буде откупљена. Нема право да је прода странцима, пошто јој је отказао верност. ⁹ Ако је одабере за свога сина, нека с њом поступа као са кћери. ¹⁰ Ако себи узме другу жену, првој нека не ускраћује храну, одећу и брачна права. ¹¹ Ако јој то троје ускрати, онда она може да оде без откупнине.«

Закони о делима насиља

¹² »Ко удари човека, па овај умре, нека се погуби. ¹³ Ако то не учини с предумишљајем, него Бог допусти да се то деси, одредићу ти место на које може да побегне. ¹⁴ Али, ако неко с предумишљајем нападне свога ближњег и мучки га убије, одведи га од мог жртвеника и погуби га.

¹⁵ »Ко удари свога оца или мајку, нека се погуби.

¹⁶ »Ко отме човека, па било да га је продао или је овај још код њега када га ухвате, нека се погуби.

¹⁷ »Ко прокуне свога оца или мајку, нека се погуби.

¹⁸ »Ако се људи посвађају, па један удари другога каменом или песницом, а тај не умре, него падне у постељу ¹⁹ и после устане и хода, макар и са штапом, онда онај који га је ударио није крив. Нека му само плати за изгубљено време и нека се постара да се сасвим излечи.

²⁰ »Ко батином удари свога роба, било мушког или женског, па роб одмах умре, нека се казни.

²¹ Али, ако роб преживи дан или два †, нека господар не буде кажњен, јер је роб његова својина.

²² »Ако се људи потуку и ударе трудницу, па она побаци, али не претрпи друге повреде, нека онај који ју је ударио плати одштету коју њен муж затражи, а судије одобре. ²³ Али, ако има других повреда, онда нека казна буде живот за живот, ²⁴ око за око, зуб за зуб, рука за руку, нога за ногу, ²⁵ опекотина за опекотину, рана за рану, модрица за модрицу.

²⁶ »Ко свога роба, било мушког или женског, удари у око и упропасти му га, нека га ослободи, као накнаду за око. ²⁷ Ако робу, било мушком или женском, избије зуб, нека га ослободи, као накнаду за зуб.

²⁸ »Ако бик смртно прободне човека или жену, нека се каменује и нека се његово месо не једе, али његов власник није крив. ²⁹ Али, ако је тај бик и раније убадао људе, а његов власник га и поред опомена није чувао, па бик убије човека или жену, нека се каменује, а и власник нека се погуби. ³⁰ Али, ако се од власника тражи да плати откупнину за свој жи-

† ако роб ... два Овај израз на хебрејском може да значи и »ако се роб опорави за дан или два«.

вот, нека плати колико му се одреди. ³¹ Ако бик прободне дечака или девојчицу, нека се примени овај исти закон. ³² Ако бик прободне роба, било мушког или женског, нека власник бика плати тридесет шекела †† сребра робовом гоподару, а бик нека се каменује.

³³ »Ако неко отвори јаму или је ископа, а не покрије је, па у њу упадне бик или магарац, ³⁴ власник јаме нека плати одштету. Нека исплати власника животиње, а угинула животиња нека припадне њему.

³⁵ »Ако нечији бик повреди туђег бика, и овај угине, нека живог бика продају, па поделе и новац и угинулог бика. ³⁶ Али, ако се знало да је тај бик и раније убадао туђу стоку, а власник га није чувао, онда нека власник дâ бика за бика, а угинула животиња нека припадне њему.«

Заштита својине

22 »Ако неко украде бика или овцу и закоље их или прода, нека за бика врати пет говеда, а за овцу четири овце. ² (Ако неко затекне крадљивца у провали, па га ударцем усмрти, неће бити крив за његову смрт. ³ Али, ако то учини после изласка сунца, биће крив за његову смрт.) Нека крадљивац надокнади штету, а ако нема ништа, нека због крађе буде продат. ⁴ Ако се украдена животиња – бик, магарац или овца – нађе код њега жива, нека плати двоструко.

⁵ »Ако неко опустоши туђу њиву или виноград пуштивши своју стоку да тамо пасе, нека штету надокнади најбољим плодовима своје њиве или винограда.

⁶ »Ако избије пожар, па захвати трњак и изгори жито у снопу или у класу, или изгори цела њива, нека онај ко је запалио ватру надокнади штету.

⁷ »Ако неко своје ближњем преда новац или предмете на чување, па то онда буде украдено из његове куће, нека крадљивац, ако се пронађе, надокнади двоструко. ⁸ Али, ако се крадљивац не пронађе, нека се власник куће изведе пред Бога да се одреди да ли је посегао за имовином свога ближњег. ⁹ У свим споровима око власништва над биком, магарцем, овцом, одећом, или било којом другом изгубљеном својином за коју неко изјави: „То је моје!“ нека се случај обе стране изнесе пред Богом. Онај кога Бог прогласи кривим, нека своје ближњем врати двоструко.

¹⁰ »Ако неко своје ближњем повери на чување магарца, бика, овцу или било коју другу животињу, а она угине, повреди се или је неко одведе, а да то нико није видео, ¹¹ заклетва пред ГОСПОДОМ да чувар није посегао за својином оног другог нека реши спор међу овом двојицом. Власник нека то уважи, а чувар не мора ништа да надокнади. ¹² Али, ако је чувару неко украо животињу, чувар мора да обштети власника. ¹³ Ако ју је растргла звер, нека

†† тридесет шекела 342 грама.

чувар донесе њене остатке као доказ, и неће морати ништа да плати за растргнуту животињу.

¹⁴ »Ако неко од свога ближњег позајми животињу, па се она повреди или угине када власник није присутан, нека плати одштету. ¹⁵ Али, ако је власник присутан, не треба да плати одштету. Ако је животиња узета у најам, најамнина покрива губитак.«

Морални и верски закони

¹⁶ »Ако мушкарац заведе девицу која није верена и спава с њом, нека за њу плати женидбену откупнину и узме је за жену. ¹⁷ Ако њен отац одбије да му је дâ, заводник свеједно мора да плати женидбену откупнину прописану за девице.

¹⁸ »Не дај да врачара живи.

¹⁹ »Ко год има полни однос са животињом, нека се погуби.

²⁰ »Ко год принесе жртву другом богу осим ГОСПОДУ, нека се докраја затре.

²¹ »Не кињи дошљака и не тлачи га, јер сте и сами били дошљаци у Египту.

²² »Не угњетавајте удовицу и сироче. ²³ Ако их будете угњетавали и они завапе к мени, ја ћу чути њихов вапај. ²⁴ Мој гнев ће се распалити и побићу вас мачем, па ће ваше жене постати удовице и ваша деца сирочад.

²⁵ »Ако позајмиш новац неком сиромашу из мога народа, не поступај према њему као зеленаш – не зарачунавај му камату.

²⁶ »Ако узмеш огртач свога ближњег као залог, врати му га пре заласка сунца, ²⁷ јер то му је једини покривач за тело. У чему ће иначе спавати? Када завапи мени, услишићу га, јер сам милостив.

²⁸ »Не вређај Бога и не проклињи владара свога народа.

²⁹ »Не оклевај да принесеш плодове своје жетве и бербе.

»Мени дај свога прворођеног сина. ³⁰ Исто учини и са својим говедима и ситном стоком. Нека седам дана остану са својом мајком, а осмог дана их дај мени.

³¹ »Будите мој свети народ. Не једите месо животиња које су растргле звери, већ га баците псима.

23 »Немој да дајеш лажне изјаве. Не помажи опакоме лажним сведочењем. ² Не поводи се за већином да би чинио зло. Када сведочиш у парници, не искривљуј правду приклањајући се већини. ³ Не буди пристрастан ни према сиромашу у његовој парници.

⁴ »Ако наиђеш на залуталог бика или магарца свога непријатеља, свакако му их врати. ⁵ Ако видиш магарца онога ко те мрзи како је пао под својим теретом, не остављај га тамо, већ му свакако помози око њега.

⁶ »Не ускраћуј правду своје сиромашу у његовој парници. ⁷ Клони се лажне оптужбе и немој да по-

губиш човека који је недужан или у праву, јер ја нећу опростити кривцу.

⁸ »Не примај мито, јер мито заслепљује и оне који добро виде и изврће речи праведника.

⁹ »Не тлачи дошљака, јер и сами знате како је дошљаку, пошто сте били дошљаци у Египту.

¹⁰ »Шест година засејавај своју земљу и убири њен род, ¹¹ а седме године је не обрађуј, него је остави да се одмори. Нека се са ње храни сиротиња твога народа, а шта они оставе, нека поједу дивље животиње. Тако учини и са својим виноградом и маслињаком.

¹² »Шест дана обављај свој посао, а седмог дана се одмарај, да могу да се одморе твој бик и твој магарцац и да се окрепи син твоје робиње и дошљак.

¹³ »Пазите да чините све што сам вам рекао.

»Не помињи имена других богова – нека се не чују из твојих уста.«

Закон о три велике светковине

(2. Мојс 34,18-26; 5. Мојс 16,1-17)

¹⁴ »Три пута годишње одржавај моју светковину.

¹⁵ »Слави Празник бесквасног хлеба. Седам дана у одређено време месеца авива једи бесквасни хлеб као што сам ти заповедио, јер си у том месецу изашао из Египта.

»Нека нико пред мене не излази празних руку.

¹⁶ »Слави и Празник убирања првина усева које си посејао на својој њиви и Празник бербе на крају године, када са њиве сакупљаш своје усеве.

¹⁷ »Три пута годишње нека се свако твоје мушко покаже пред Господом ГОСПОДОМ.

¹⁸ »Не приноси крв моје жртве заједно с нечим што у себи има квасца, а лој мојих жртава принети за време светковина не остављај до јутра.

¹⁹ »Најбоље од првина своје земље доноси у Дом ГОСПОДА, свога Бога.

»Не кувај јаре у млеку његове мајке.«

Упутства за улазак у Ханаан

²⁰ »Ево, шаљем анђела пред тобом, да те чува на путу и да те одведе до места које сам припремио.

²¹ Обрати пажњу на њега и слушај га. Не буну се против њега – он вам неће опростити побуну. Јер, у њему је моје Име. ²² Ако га заиста будеш слушао и чинио све што ти кажем, бићу непријатељ твојим непријатељима и противник твојим противницима. ²³ Мој анђеол ће ићи пред тобом и одвести те у земљу Аморејаца, Хетита, Перижана, Ханаанаца, Хивијаца и Јевусејаца, и ја ћу их уништити. ²⁴ Не клањај се њиховим боговима, не служи им и не чини оно што они чине. Богове им поруши, а свете стубове поразбијај. ²⁵ Служи ГОСПОДУ, своје Богу, и он ће благословити твоју храну и воду. Од тебе ћу уклонити болест ²⁶ и ниједна жена у твојој земљи неће побаци ни бити нероткиња. Даћу ти пун животни век.

²⁷ »Пред тобом ћу слати своју страву и уносити пометњу у сваки народ на који наиђеш. Учинићу да сви твоји непријатељи побегну пред тобом. ²⁸ Пред тобом ћу слати стршљене † који ће Хивијце, Ханаанце и Хетите истерати пред тобом. ²⁹ Али нећу их истерати у једној години, јер би земља опустела, а звери би ти се сувише намножиле. ³⁰ Истериваћу их пред тобом мало по мало док се не намножиш довољно да запоседнеш земљу. ³¹ Поставићу ти границе од Црвеног до Филистејског мора †† и од пустиње до реке Еуфрат ‡. Предаћу ти у руке становнике те земље, па ћеш их истерати испред себе. ³² С њима и с њиховим боговима не склапај никакав савез. ³³ Нека не остану да живе у твојој земљи, да те не наведу да згрешиш против мене. Јер, ти би слушао њиховим боговима – то би ти била замка.«

Склапање Савеза

24 ГОСПОД рече Мојсију: »Попните се до ГОСПОДА – ти, Аарон, Надав и Авиху, и седамдесеторица од израелских старешина. Поклоните се издалека, ² а само Мојсије нека приђе ГОСПОДУ. Остали нека не прилазе, а ни народ нека се не пење с њим.«

³ Мојсије оде и пренесе народу све ГОСПОДЊЕ речи и законе, а народ одговори у један глас: »Учинићемо све што је ГОСПОД рекао.«

⁴ Потом Мојсије записа све ГОСПОДЊЕ речи. А ујутро устаде рано и у подножју горе подиже жртвеник и дванаест каменних стубова за дванаест израелских племена. ⁵ Онда посла младе Израелце да ГОСПОДУ принесу жртве паљенице и јунце као жртве за заједништво. ⁶ Мојсије узе половину крви и стави је у зделе, а другом половином запљусну жртвеник.

⁷ Затим узе Књигу савеза и прочита је народу, а народ рече: »Чинићемо све што је ГОСПОД рекао и слушаћемо.«

⁸ Онда Мојсије узе крви и њоме запљусну народ, говорећи: »Ово је крв савеза који је ГОСПОД склопио с вама на основу свих ових речи.«

⁹ Мојсије, Аарон, Надав, Авиху и седамдесет израелских старешина попеше се ¹⁰ и видеше Бога Израеловог. Под ногама му је било нешто као плочник начињен од лазулита сјајног као само небо.

¹¹ Бог не диже руку на вође Израелаца: гледали су Бога и јели и пили.

Мојсије се пење на гору да прими камене плоче

¹² ГОСПОД рече Мојсију: »Попни се к мени на гору и ту остани, а ја ћу ти дати камене плоче са законом и заповестима које сам написао за њихову поуку.«

¹³ Тада се Мојсије и његов помоћник Исус Навин спремише, и Мојсије се попе на Божију гору.

† стршљене Можда: пошаста или анђеле уништења. †† Филистејског мора То јест: Средоземног мора. ‡ реке Еуфрат Дословно: реке.

¹⁴ Мојсије рече старешинама: »Чекајте нас овде док се не вратимо. Аарон и Хур су са вама, па ко има какав спор, нека се обрати њима.«

¹⁵ Када се Мојсије попео на гору, њу прекри облак ¹⁶ и Слава ГОСПОДЊА настани се на Синајској гори. Облак је шест дана прекривао гору, а седмога дана ГОСПОД из облака позва Мојсија. ¹⁷ Израелцима је Слава ГОСПОДЊА на врху горе изгледала као огањ који сажиге. ¹⁸ Тада Мојсије уђе у облак док се пењао на гору.

И он остаде на гори четрдесет дана и четрдесет ноћи.

Прилози за светилиште

(2. Мојс 35,4-9)

25 ГОСПОД рече Мојсију: ² »Реци Израелцима да ми донесу прилог. Примајте прилог за мене од свакога кога на то нагна срце. ³ А ове прилоге примајте од њих: злато, сребро и бронзу, ⁴ плаво, љубичасто и скерлетно предиво, танак лан и кострет, ⁵ црвено обојене овнујске коже и коже морских крава, багремово дрво, ⁶ уље за осветљење, зачине за уље за помазање и за мирисни кâд, ⁷ и оникс и друго драго камење за уметање у наплећак и напрсник. ⁸ Нека ми онда саграде светилиште, да могу да боравим међу њима. ⁹ Боравиште и сву његову опрему направите тачно према узору који ћу ти показати.«

Ковчег савеза

(2. Мојс 37,1-9)

¹⁰ »Нека направе ковчег од багремовог дрвета – два и по лакта дуг, лакат и по широк и лакат и по висок ††. ¹¹ Изнутра и споља га обложи чистим златом и унаоколо му начини златан венац. ¹² Излиј за њега четири златна колута и причврсти их за његове четири ноге – два колута са једне и два са друге стране. ¹³ Направи мотке од багремовог дрвета и обложи их златом, ¹⁴ па их провучи кроз колутове на странама ковчега, да се ковчег на њима носи. ¹⁵ Мотке нека остану у колутовима ковчега – нека се не скидају. ¹⁶ У ковчег положи Сведочанство које ћу ти дати.

¹⁷ »Од чистог злата направи Помирилиште – поклопац два и по лакта дуг и лакат и по широк ††.

¹⁸ Направи и два херувима од кованог злата за крајеве Помирилишта. ¹⁹ Направи једног херувима за један, а другог за други крај, па их на оба краја Помирилишта састави с њим у једну целину. ²⁰ Нека херувимима крила буду раширена увис тако да њима засењују Помирилиште. Херувими нека буду лицем окренути један према другом и нека гледају у Помирилиште. ²¹ Помирилиште стави на ковчег, а у ковчег положи Сведочанство које ћу ти дати. ²² Ту, изнад Помирилишта, између два херувима који су

†† два ... висок 112,5 центиметара дуг и 67,5 центиметара широк и висок. ††† два ... широк 112,5 центиметара дуг и 67,5 центиметара широк.

на Ковчегу сведочанства, ја ћу се састајати с тобом и издавати ти све моје заповести за Израелце.»

Сто са светим хлебом

(2. Мојс 37,10-16)

²³ »Од багремовог дрвета направи сто – два лакта дуг, лакат широк и лакат и по висок [†]. ²⁴ Обложи га чистим златом и унаоколо му начини златан венац. ²⁵ Око њега начини обруб ширине длана ^{††}, па и на њега стави златан венац. ²⁶ Направи за њега четири колута од злата и причврсти их на четири угла на којима се налазе четири ноге. ²⁷ Колутови нека буду уз сам обруб, да држе мотке за ношење стола. ²⁸ Мотке направи од багремовог дрвета и обложи их златом. Помоћу њих ће се сто преносити. ²⁹ За сто направи тањире, кутлаче, врчеве и пехаре за изливање леваница – направи их од чистог злата. ³⁰ На сто стављај хлеб Присутства, да стално буде преда мном.«

Свећњак

(2. Мојс 37,17-24)

³¹ »Од чистог злата направи свећњак. Искуј га тако да његово постоље, сталак, чашице, цветне ложе и латице чине једну целину. ³² Нека из његових страна излази шест кракова – три крака с једне и три крака са друге стране свећњака. ³³ На једном краку нека буду три чашице у облику бадемовог цвета, с ложама и латицама, на другом опет три чашице у облику бадемовог цвета, с ложама и латицама, и тако на свих шест кракова који излазе из свећњака. ³⁴ На самом свећњаку нека буду четири чашице у облику бадемовог цвета, с ложама и латицама. ³⁵ Испод првог пара кракова нека буде једна ложа, друга ложа нека буде испод другог пара, а трећа испод трећег – дакле укупно шест кракова који излазе из свећњака. ³⁶ Ложе и кракови нека са свећњаком чине једну целину исковану од чистог злата.

³⁷ »Онда за свећњак направи седам светиљки и постави их тако да обасјавају простор пред њим. ³⁸ Маказе за фитиљ и чанчићи нека буду од чистог злата. ³⁹ Свећњак и сав овај прибор нека буду направљени од таланта [‡] чистог злата.

⁴⁰ »Пази да све буде начињено према узору који ти је показан на гори.«

Боравиште и шатор

(2. Мојс 36,8-38)

26 »Боравиште направи од десет завеса од упреденог лана и плавог, љубичастог и скелетног предива. Нека на њима вешт занатлија изради херувиме. ² Све завесе нека буду исте величине – двадесет осам лаката дуге и четири лакта широке ^{‡†}. ³ Пет завеса споји у једну целину, а исто учини и са осталих пет. ⁴ Дуж руба крајње завесе прве

[†] два ... висок 90 центиметара дуг, 45 центиметара широк и 67,5 центиметара висок. ^{††} ширине длана 8 центиметара. [‡]

целине направи петље од плавог предива, а исто учини и дуж руба крајње завесе друге целине. ⁵ Направи педесет петљи на једној завеси и педесет петљи на крајњој завеси друге целине. Нека петље буду једна наспрам друге. ⁶ Затим направи педесет златних копчи и помоћу њих споји завесе једну с другом, тако да Боравиште буде једна целина.

⁷ »Од кострети направи завесе за шатор изнад Боравишта – укупно једанаест. ⁸ Свих једанаест завеса нека буду исте величине – тридесет лаката дуге и четири лакта широке ^{‡‡}. ⁹ Пет завеса споји у једну целину, а осталих шест у другу целину. Шесту завесу пресавиј надвоје на прочељу шатора. ¹⁰ Направи педесет петљи дуж руба крајње завесе у првој целини и педесет петљи дуж руба крајње завесе у другој целини. ¹¹ Затим направи педесет бронзаних копчи и уметни их у петље, да шатор спојиш у једну целину. ¹² Што се тиче додатне дужине шаторских завеса, нека половина завесе која је преостала виси преко задње стране Боравишта. ¹³ А лакат ^{‡‡‡} преостале дужине шаторских завеса на једној и на другој страни нека виси на обе стране Боравишта, да га покрива. ¹⁴ За шатор направи прекривач од црвено обојених овнујских кожа, а преко њега прекривач од кожа морских крава.

¹⁵ »Од багремовог дрвета направи диреке за Боравиште који ће стајати усправно. ¹⁶ Нека сваки дирек буде десет лаката дуг и лакат и по широк ^{‡‡‡†7} и нека има два наспрамно постављена клина. Тако направи све диреке Боравишта. ¹⁸ За јужну страну Боравишта направи двадесет дирека ¹⁹ и четрдесет постоља од сребра да стоје испод њих – два за сваки дирек, по једно испод сваког клина. ²⁰ За другу, северну страну Боравишта направи двадесет дирека ²¹ и четрдесет постоља од сребра – два испод сваког дирека. ²² За задњу, западну страну Боравишта направи шест дирека, ²³ а два дирека направи за углове на задњој страни. ²⁴ Нека у та два угла дирекци буду удвојени при дну, а при врху спојени једним колутом. Таква нека буду оба дирека. ²⁵ Тако ће бити осам дирека и шеснаест сребрних постоља – два испод сваког дирека.

²⁶ »Направи и пречаге од багремовог дрвета – пет за диреке с једне стране Боравишта, ²⁷ пет за диреке с друге стране Боравишта и пет за диреке са задње, западне стране Боравишта. ²⁸ Средња пречага нека се средином дирека пружа с једног на други крај. ²⁹ Диреке обложи златом и направи златне колутове који ће држати пречаге. И пречаге обложи златом.

³⁰ »Подигни Боравиште према нацрту који ти је показан на гори.

³¹ »Направи завесу од плавог, љубичастог и скелетног предива и упреденог лана на којој је вешт

таланта Око 34 килограма. ^{††} двадесет ... широке 12,6 метара дуге и 1,8 метара широке. ^{‡‡} тридесет ... широке 13,5 метара дуге и 1,8 метара широке. ^{‡‡‡} лакат 45 центиметара. ^{‡‡‡†} десет лаката ... широк 4,5 метара дуг и 67,5 центиметара широк.

занатлија израдио херувиме. ³² Окачи је на четири стуба од багремовог дрвета обложена златом, која имају златне куке и стоје на четири сребрна постоља. ³³ Завесу окачи копчама, а Ковчег сведочанства стави иза завесе. Та завеса нека вам раздваја Светињу од Светиње над светињама. ³⁴ На Ковчег сведочанства у Светињи над светињама стави Помирлиште. ³⁵ На северној страни Боравишта, испред завесе, постави сто, а наспрам њега, на јужној страни, постави свећњак.

³⁶ »За улаз шатора направи завесу од плавог, љубичастог и скерлетног предива и упреденог лана – дело везиоца. ³⁷ За ову завесу направи пет стубова од багремовог дрвета обложених златом. Њихове куке нека буду од злата, а излиј за стубове и пет бронзаних постоља.«

Жртвеник (2. Мојс 38,1-7)

27 »Подигни жртвеник од багремовог дрвета три лакта [†] висок. Нека буде четвороугао пет лаката дуг и пет лаката широк ^{††}. ² На његова четири угла направи по један рог, тако да рогови и жртвеник чине једну целину, а жртвеник обложи бронзом. ³ Сав прибор за жртвеник – лонце за уклањање пепела, лопатице, чиније, виљушке за месо и жеравнике – направи од бронзе. ⁴ Направи и решетку за њега – мрежу од бронзе – а на сваком од четири угла мреже по један бронзани колут. ⁵ Решетку постави испод испуста жртвеника, тако да досеже доле до половине жртвеника. ⁶ За жртвеник направи мотке од багремовог дрвета и обложи их бронзом. ⁷ Мотке треба да буду провучене кроз колутове, тако да буду на две стране жртвеника када се он носи. ⁸ Жртвеник направи од дасака, да буде шупаљ. Нека буде направљен баш као што ти је показано на гори.«

Двориште Боравишта (2. Мојс 38,9-20)

⁹ »Направи и двориште за Боравиште. Његова јужна страна нека буде сто лаката [‡] дуга и нека има завесе од упреденог лана, ¹⁰ двадесет стубова и двадесет бронзаних постоља, и сребрне куке и обруче на стубовима. ¹¹ Нека и северна страна буде сто лаката дуга и нека има завесе, двадесет стубова и двадесет бронзаних постоља, и сребрне куке и обруче на стубовима.

¹² »Нека западна страна дворишта буде педесет лаката ^{††} широка и нека има завесе, десет стубова и десет постоља. ¹³ И ширина дворишта на прочељу, на источној страни, нека буде педесет лаката. ¹⁴ С једне стране улаза нека буду завесе дуге петнаест лаката ^{‡‡}, три стуба и три постоља; ¹⁵ а и са друге

[†] три лакта 1,35 метара. ^{††} пет ... широк 2,25 метара дуг и широк. [‡] сто лаката 45 метара; исто и у 11. стиху. ^{†††} педесет лаката 22,5 метара; исто и у 13. стиху. ^{‡‡} петнаест лаката 6,75 метара; исто и у 15. стиху.

стране улаза нека буду завесе дуге петнаест лаката, три стуба и три постоља.

¹⁶ »На улазу дворишта нека буде завеса дуга двадесет лаката ^{‡‡†}, од плавог, љубичастог и скерлетног предива и упреденог лана – дело везиоца – и четири стуба и четири постоља. ¹⁷ Сви стубови око дворишта нека имају сребрне обруче и куке и бронзана постоља. ¹⁸ Нека двориште буде сто лаката дуго, педесет лаката широко и пет лаката високо ^{‡‡‡}. Нека му завесе буду од упреденог лана, а постоља од бронзе. ¹⁹ Сав прибор који се користи за службу у Боравишту, као и сви кочићи за шатор и за двориште, нека буде од бронзе.«

Одржавање светиљки (3. Мојс 24,1-4)

²⁰ »Заповеди Израелцима да ти за осветљење доносе чистог уља од изгњечених маслина, да би светиљке могле да горе без престанка. ²¹ У Шатору састанка, испред завесе која заклања Сведочанство, нека Аарон и његови синови стављају светиљке да пред ГОСПОДОМ горе од вечери до јутра. Ово је трајна уредба за њихова поколења међу Израелцима.«

Свештеничка одећа (2. Мојс 39,1-31)

28 »Доведи к себи између Израелаца свога брата Аарона и његове синове Надава, Авихуа, Елеазара и Итамара, да ми служе као свештеници. ² Своме брату Аарону направи свету одећу, да му даш достојанство и част. ³ Обрати се свим вештим људима које сам обдарио способношћу да Аарону направе одећу за његово осветљање, да може да ми служи као свештеник. ⁴ Нека направе следећу одећу: напрсник, наплећак, огртач, ткану кошуљу, турбан и тканицу. Ову свету одећу нека направе за твога брата Аарона и његове синове, да могу да ми служе као свештеници. ⁵ Нека употребе злато, плаво, љубичасто и скерлетно предиво и танак лан.«

Наплећак

⁶ »Наплећак нека направе од злата, плавог, љубичастог и скерлетног предива и упреденог лана – дело вештог занатлије. ⁷ Нека наплећак има две нарамнице причвршћене за његова два краја. ⁸ Појас за наплећак нека буде направљен као и наплећак – од злата, плавог, љубичастог и скерлетног предива и упреденог лана – и нека чини целину с њим.

⁹ »Узми два камена оникса и у њих урежи имена Израелових синова ¹⁰ оним редом којим су се рађали – на једном камену шест имена, а на другом осталих шест. ¹¹ Имена Израелових синова урежи у та два камена онако како драгуљар урезује печат. Затим их уметни у златна филигранска лежишта,

^{‡‡†} двадесет лаката 9 метара. ^{‡‡‡} сто ... високо 45 метара дуго, 22,5 метара широко и 2,25 метара високо.

¹² па оба камена причврсти на нараменице наплећка, да буду спомен-каменови на Израелове синове. Нека Аарон на раменима носи њихова имена као спомен пред ГОСПОДОМ. ¹³ Направи златна филигранска лежишта ¹⁴ и два као уже уплетена ланца од чистог злата, па ланце причврсти за лежишта.»

Напрсник

¹⁵ »Направи напрсник за доношење одлука – дело вештог занатлије. Направи га као и наплећак: од злата, плавог, љубичастог и скерлетног предива и упреденог лана. ¹⁶ Нека буде четвороугао педаљ дуг и педаљ широк [†] и пресавијен надвоје. ¹⁷ У њега уметни четири реда драгог камења. У првом реду нека буду рубин, топаз и берил, ¹⁸ у другом тиркиз, лазулит и смарагд, ¹⁹ у трећем хијацинт, ахат и амелист, ²⁰ и у четвртном хризолит, оникс и јаспис. Уметни их у златна филигранска лежишта. ²¹ Нека буде дванаест каменова, колико и имена Израелових синова, и нека у сваки, као у печат, буде урезано име једног од дванаест племена.

²² »За напрсник направи два као уже уплетена ланца од чистог злата. ²³ Онда направи два златна колута и причврсти их за два угла напрсника.

²⁴ Она два златна ланца причврсти за колутове на угловима напрсника, ²⁵ а друга два краја ланца за два лежишта, па их причврсти за нараменице с предње стране наплећка. ²⁶ Направи друга два златна колута и причврсти их за друга два угла напрсника, уз унутрашњи руб, одмах уз наплећак. ²⁷ Направи још два златна колута и причврсти их за доњи крај нараменица, на предњој страни наплећка, близу шава, одмах изнад појаса наплећка. ²⁸ Колутови на напрснику нека буду везани плавом узицом за колутове на наплећку преко појаса, да се напрсник не одваја од наплећка.

²⁹ »Кад год Аарон буде улазио у Светињу, нека на напрснику за доношење одлука, на срцу, носи имена Израелових синова као трајан спомен пред ГОСПОДОМ. ³⁰ У напрсник стави и Урим и Тумим, да буду Аарону на срцу када излази пред ГОСПОДА. Тако ће Аарон увек на свом срцу пред ГОСПОДОМ носити средство за доношење одлука за Израелце.»

Огртач

³¹ »Огртач наплећка у целисти направи од плаве тканине. ³² У средини нека има прорез за главу, а око прореза нека буде изаткан обруб као оковратник, да се не би цепао. ³³ Дуж скутова огртача направи нарове од плавог, љубичастог и скерлетног предива, а између њих златне звончиће. ³⁴ Златни звончићи и нарони нека буду наизменично постављени дуж скутова огртача. ³⁵ Нека га Аарон носи на себи када врши службу. Звончићи ће се чути када буде улазио у Светињу пред ГОСПОДА и када буде излазио, па неће погинути.»

[†] педаљ дуг и педаљ широк 22,5 центиметара дуг и широк.

Остали делови свештеничке одеће

³⁶ »Направи плочицу од чистог злата и на њој, као на печату, урежи речи: ГОСПОДУ СВЕТ. ³⁷ За њу вежи плаву узицу да може да се причврсти за турбан. Нека буде с предње стране турбана. ³⁸ Нека је Аарон носи на челу да би на себе примао кривицу везану за све свете дарове које Израелци освештавају. Нека увек буде на његовом челу да би их ГОСПОД прихватио.

³⁹ »Саткај кошуљу од танког лана и направи турбан од танког лана, а тканицу нека изради везилац. ⁴⁰ Направи кошуље, тканице и чалме за Ааронове синове да им дају достојанство и част. ⁴¹ Када у ово обучеш свога брата Аарона и његове синове, помажи их, овласти и освештај, да могу да ми служе као свештеници.

⁴² »Од лана им направи рубље, да њиме покрију голо тело од струка до бедара. ⁴³ Нека га Аарон и његови синови носе кад год улазе у Шатор састанка или прилазе жртвенику да врше службу у Светињи, да на себе не навуку кривицу, па погину. То је трајна уредба за Аарона и његове потомке.»

Увођење у свештеничку дужност

(3. Мојс 8,1-36)

29 »Ево шта треба да учиниш да би их освештао како би могли да ми служе као свештеници:

¹ »Узми једног јунца и два овна без мане. ² Од белог пшеничног брашна, без квасца испеци хлеб, погаче замешене с уљем и лепиње премазане уљем. ³ Стави их у корпу и принеси заједно са јунцем и оба овна. ⁴ Затим доведи Аарона и његове синове до улаза у Шатор састанка и опери их водом. ⁵ Узми одећу, па Аарону обуци кошуљу, огртач наплећка, наплећак и напрсник. Наплећак причврсти његовим појасом. ⁶ На главу му стави турбан и на њега намести свету дијадему. ⁷ Узми уља за помазање, излиј му га на главу и тако га помажи. ⁸ Доведи и његове синове, обуци им кошуље ⁹ и стави им чалме. Онда Аарона и његове синове опаши тканицама. Нека им свештенички положај припада по трајној уредби. Тако ћеш освештати Аарона и његове синове.

¹⁰ »Доведи јунца пред Шатор састанка, а Аарон и његови синови нека му положе руке на главу. ¹¹ Јунца закољи пред ГОСПОДОМ на улазу у Шатор састанка. ¹² Узми јунчеве крви и прстом је стави на рогове жртвеника, а преосталу крв излиј у његово подножје. ¹³ Затим узми сав лој око утробе, привесак јетре и оба бубрега с њиховим лојем, па спали на жртвенику. ¹⁴ А јунчево месо, кожу и нечист спали ван табора. То је жртва за очишћење.

¹⁵ »Узми једног од овнова, па нека му Аарон и његови синови положе руке на главу. ¹⁶ Закољи га, узми његову крв и запљусни жртвеник са свих страна. ¹⁷ Исеци овна на комаде, опери му утробу и ноге, па их положи уз његове остале делове и главу.

¹⁸ Затим целог овна спали на жртвенику. То је жртва паљеница ГОСПОДУ, пријатан мирис, жртва ГОСПОДУ спаљена ватром.

¹⁹ »Онда узми другог овна, па нека му Аарон и његови синови положе руке на главу. ²⁰ Закољи га, узми његове крви и њоме премажи Аарону и његовим синовима ресицу десног уха, палац десне руке и палац десне ноге. Затим крвљу запљусни жртвеник са свих страна. ²¹ Узми крви са жртвеника и уља за помазање, па пошкропи Аарона, његову одећу, његове синове и њихову одећу. Тако ће Аарон и његова одећа, његови синови и њихова одећа бити освештани.

²² »Од овог овна узми лој, уложени реп, лој око утробе, привесак јетре, оба бубрега с њиховим локетом и десни бут – то је ован свештеничког постављења. ²³ Из корпе са бесквасним хлебом, која је пред ГОСПОДОМ, извади једну векну хлеба, једну погачу замешену с уљем и једну лепињу, ²⁴ па то све стави у руке Аарону и његовим синовима и окрени овамо-онамо – то је жртва окретана пред ГОСПОДОМ. ²⁵ Затим то узми из њихових руку и спали на жртвенику заједно са жртвом паљеницом, да буде пријатан мирис ГОСПОДУ – то је жртва ГОСПОДУ спаљена ватром. ²⁶ Узми груди овна за Аароново постављење и окрени их овамо-онамо – то је жртва окретана пред ГОСПОДОМ. То нека буде твој део.

²⁷ »Освештај оне делове овна за постављење који припадају Аарону и његовим синовима: груди које су окретане и бут који је дарован. ²⁸ Нека то буде редован део за Аарона и његове синове од Израелаца, јер је то прилог – прилог који Израелци треба да дају ГОСПОДУ од својих жртава за заједништво.

²⁹ »Ааронова света одећа нека припадне његовим потомцима, да у њој буду помазивани и постављани за свештенике. ³⁰ Син који га наследи на месту свештеника нека је носи седам дана када први пут уђе у Шатор састанка да обавља службу у Светињи.

³¹ »Узми овна за постављење и скувај његово месо на светом месту. ³² Нека Аарон и његови синови на улазу у Шатор састанка једу месо овна и хлеб из корпе. ³³ Нека једу оно чиме је извршен обред помирења за њихово постављење и освештање. Нека то нико други не једе, јер је свето. ³⁴ Ако би нешто од меса за постављење или од хлеба остало до јутра, то спали. То не сме да се једе, јер је свето.

³⁵ »За Аарона и његове синове учини све што сам ти заповедио. Седам дана их постављај за свештенике. ³⁶ Сваког дана жртвуј једног јунца као жртву за очишћење – за помирење. Очисти жртвеник извршивши обред помирења за њега и помажи га да би га освештао. ³⁷ Седам дана врши обред помирења за жртвеник и освештавај га. Жртвеник ће тада бити пресвет, а биће свето и све што га дотакне.«

Жртве које се приносе сваког дана

(4. Мојс 28,1-8)

³⁸ »Ево шта треба да приносиш на жртвенику редовно, сваког дана: два јагњета од годину дана. ³⁹ Једно принеси ујутро, а друго увече. ⁴⁰ Уз прво јагње принеси и једну десетину ефе † белог брашна замешеног са четврт хина †† уља од изгњечених маслина, и четврт хина вина као жртву леваницу. ⁴¹ Друго јагње принеси увече са истом житном жртвом и жртвом леваницом као и ујутро, да буде пријатан мирис, жртва ГОСПОДУ спаљена ватром. ⁴² Нека се ова жртва паљеница из поколења у поколење редовно приноси пред ГОСПОДОМ, на улазу у Шатор састанка, где ћу се састајати с тобом да ти говорим, ⁴³ а састајаћу се и са Израелцима. То место ће бити освештано мојом Славом. ⁴⁴ Освештаћу Шатор састанка и жртвеник, а освештаћу и Аарона и његове синове, да могу да ми служе као свештеници. ⁴⁵ Боравићу међу Израелцима и бићу њихов Бог. ⁴⁶ Знаће да сам ја ГОСПОД, њихов Бог, који их је извео из Египта да би боравио међу њима. Ја сам ГОСПОД, њихов Бог.«

Кадиони жртвеник

(2. Мојс 37,25-28)

30 »Од багремовог дрвета направи жртвеник за паљење када. ² Нека буде четвороугао – лакат дуг, лакат широк и два лакта висок ‡ – а његови рогови нека с њим чине целину. ³ Горњу плочу, све бочне стране и рокове обложи чистим златом, а унаоколо направи златан венац. ⁴ Направи два златна колута за жртвеник испод венца – по два на наспрамним странама – да држе мотке за ношење. ⁵ Мотке направи од багремовог дрвета и обложи их златом. ⁶ Жртвеник стави испред завесе која заклања Ковчег сведочанства – испред Помирилишта које покрива Сведочанство – где ћу се састајати с тобом. ⁷ Нека Аарон на жртвенику пали мирисни кад сваког јутра када припрема светилке. ⁸ Нека пали кад и у сутон када пали светилке, тако да не престано, из поколења у поколење, гори пред ГОСПОДОМ. ⁹ На овом жртвенику не пали ниједан други кад и не приноси жртву паљеницу ни житну жртву, и не изливај на њега жртву леваницу. ¹⁰ Нека Аарон једном годишње изврши обред помирења на роговима жртвеника. Нека се из поколења у поколење обред помирења врши једном годишње крвљу помирбене жртве за очишћење. То је ГОСПОДУ пресвето.«

Порез за Шатор састанка

¹¹ ГОСПОД рече Мојсију: ¹² »Када будеш вршио попис Израелаца да их пребројиш, нека сваки плати ГОСПОДУ откупнину за свој живот када их будеш

† једну десетину ефе 2,2 литра. †† четврт хина 0,9 литара; исто и у наставку стиха. ‡ лакат ... висок 45 центиметара дуг и широк и 90 центиметара висок.

пребројавао. Тако их неће задесити никакав помор када их будеш пребројавао. ¹³ Нека сваки пребројани плати пола шекела † према тежини светилишног шекела, који има двадесет гера. Ових пола шекела прилог је ГОСПОДУ. ¹⁴ Сви пребројани који имају двадесет или више година, нека дају овај прилог ГОСПОДУ. ¹⁵ Нека богати не дају више ни сиромашни мање од пола шекела када будете давали прилог ГОСПОДУ као откупнину за свој живот. ¹⁶ Узимај од Израелаца овај новац за откупнину и користи га за потребе Шатора састанка. Нека ова откупнина за ваше животе буде спомен пред ГОСПОДОМ на Израелце, да их се сећа.»

Бронзани умиваоник

¹⁷ ГОСПОД рече Мојсију: ¹⁸ »За праће направи бронзани умиваоник са бронзаним постолем. Постави га између Шатора састанка и жртвеника и у њега сипај воду. ¹⁹ Нека Аарон и његови синови водом из њега перу своје руке и ноге. ²⁰ Кад год улазе у Шатор састанка, нека се оперу водом, да не погину. Исто тако, када прилазе жртвенику да врше службу доносећи ГОСПОДУ жртве које се спаљују ватром, ²¹ нека оперу руке и ноге, да не погину. То је трајна уредба за Аарона и његове потомке из поколења у поколење.«

Уље за помазање

²² ГОСПОД рече Мојсију: ²³ »Узми најбоље зачине: пет стотина шекела †† течне смирне, упола мање, то јест две стотине педесет шекела ‡ мирисног цимета, две стотине педесет шекела иђирота, ²⁴ пет стотина шекела касија-цимета – све према тежини светилишног шекела – и хин †† маслиновог уља. ²⁵ Од тога направи свето уље за помазање, мирисну мешавину – дело мирисара. Нека то буде свето уље за помазање. ²⁶ Њиме помажи Шатор састанка, Ковчег сведочанства, ²⁷ сто и сав његов прибор, свећњак и његов прибор, кадиони жртвеник, ²⁸ жртвеник за паљенице и сав његов прибор, и умиваоник с његовим постолем. ²⁹ Освештај их, и биће пресвети, а биће свето и све што их дотакне.

³⁰ »Помажи Аарона и његове синове и освештај их да могу да ми служе као свештеници. ³¹ А Израелцима реци: ,Ово је моје свето уље за помазање из поколења у поколење. ³² Не изливајте га по људском телу и не справљајте друго уље оваквог састава. Оно је свето, па нека и вама буде свето. ³³ Ко год направи овакво уље и стави га на било кога осим на свештеника, нека се одстрани из свога народа.«

† пола шекела 5,7 грама; исто и у 15. стиху. †† пет стотина шекела 5,7 килограма; исто и у 24. стиху. ‡ две стотине педесет шекела 2,85 килограма; исто и у наставку стиха. †† хин 3,6 литара.

Мирисни кâд

³⁴ ГОСПОД рече Мојсију: »Узми мирисне зачине – стакту, онику и галбану †† и чист тамјан – у једнаким размерама, ³⁵ па направи мирисну мешавину кâда – дело мирисара. Нека буде посољена, чиста и света. ³⁶ Један део самели у прах и стави га пред Сведочанство у Шатору састанка, где ћу се с тобом састајати. Нека вам тај кâд буде пресвет. ³⁷ За себе не справљајте кâд оваквог састава – сматрајте га свetim ГОСПОДУ. ³⁸ Ко год направи овакав кâд да му мирише, нека се одстрани из свога народа.«

Градитељи светилишта

(2. Мојс 35,30-36,1)

31 ГОСПОД рече Мојсију: ² »Ево изабрао сам Бецалела сина Урија сина Хуровог, из Јудиног племена. ³ Испунио сам га Божијим Духом, вештином, способношћу и познавањем свих врста заната, ⁴ да смишља нацрте за радове од злата, сребра и бронзе, ⁵ да сече и умеће драго камење, да ради са дрветом и да обавља све врсте занатских послова. ⁶ Одредио сам Ахолиава сина Ахисамаховог, из Дановог племена, да му помаже. Вештином сам обдарио и све способне људе да могу да направе све што сам ти заповедио:

⁷ Шатор састанка,

Ковчег сведочанства са Помирилиштем на њему, сву опрему Шатора,

⁸ сто и његов прибор,

свећњак од чистог злата и сав његов прибор, кадиони жртвеник,

⁹ жртвеник за паљенице и сав његов прибор, умиваоник са његовим постолем,

¹⁰ ткану одећу – како свету одећу за свештеника Аарона,

тако и одећу за његове синове када буду служили као свештеници –

¹¹ уље за помазање и мирисни кâд за Светињу.

Нека то направе онако како сам ти заповедио.«

Субота

¹² ГОСПОД рече Мојсију: ¹³ »Кажи Израелцима: ,Држите моју суботу, јер она је знак између мене и вас из поколења у поколење, да знате да вас ја, ГОСПОД, чиним светима. ¹⁴ Држите суботу, јер је она за вас света. Ко год је оскврнави, нека се погуби. Ко год буде на тај дан радио, нека се одстрани из свога народа. ¹⁵ Шест дана нека се обављају послови, а седми дан је субота, дан одмора који је ГОСПОДУ свет. Ко год буде у суботу обављао неки посао, нека се погуби. ¹⁶ Нека Израелци држе суботу светкујући је из поколења у поколење као трајан савез. ¹⁷ Нека она буде знак између мене и Израелаца довека, јер ГОСПОД је за шест дана саздао небо и земљу, а седми дан се одмарао и окрепио.«

†† стакту, онику и галбану Различите врсте мирисних смола.

¹⁸ Када је ГОСПОД престао да говори Мојсију на Синајској гори, даде му две плоче Сведочанства, камене плоче исписане Божијим прстом.

Златно теле (5. Мојс 9,6-29)

32 Када је народ видео да Мојсије дуго не силази са горе, окупи се око Аарона, па му рече: »Хајде да нам направиш богове који ће ићи пред нама. А што се тиче оног Мојсија, човека који нас је извео из Египта, не знамо шта је с њим.«

² Аарон им рече: »Поскидајте златне минђуше са ушију својих жена, синова и кћери, и донесите ми их.«

³ И сав народ поскида златне минђуше са ушију и донесе их Аарону. ⁴ Он их узео од народа и направи ливено теле, обликовавши га резбарском алатком.

Тада рекоше: »Ово су твоји богови, Израеле, који су те извели из Египта.«

⁵ Када је Аарон то видео, подиже жртвеник испред телета, па најави: »Сутра је ГОСПОДЊА светковина!«

⁶ Сутрадан народ устаде рано, па принесе жртве паљенице и донесе жртве за заједништво. Онда народ седе да једе и пије, па устаде да игра.

⁷ ГОСПОД рече Мојсију: »Иди доле, јер се твој народ, који си извео из Египта, искварио. ⁸ Брзо су застранили са пута којим сам им заповедио да иду. Направили су себи ливено теле, па су му се поклонили и принели жртве, говорећи: 'Ово су твоји богови, Израеле, који су те извели из Египта.'«

⁹ »Видео сам ја тај народ«, рече још ГОСПОД Мојсију. »То је народ тврдоглав. ¹⁰ А сада дај да планем гневом на њих и истребим их. Онда ћу од тебе направити велик народ.«

¹¹ Али Мојсије поче да преклиње ГОСПОДА, свога Бога: »ГОСПОДЕ, зашто да планеш гневом на свој народ који си великом силом и моћном руком извео из Египта? ¹² Зашто да Египћани говоре: 'Извео их је у злој намери – да их побије у планинама и да их истреби са лица земље?' Утишај свој љути гнев. Одустани од намере да нанесе зло своме народу.

¹³ Сети се Авраама, Исаака и Израела, својих слугу, којима си се самим собом заклео када си им обећао: 'Умножићу ваше потомке да их буде колико и звезда на небу. Даћу им сву ову земљу коју сам им обећао и она ће довека бити њихова.'«

¹⁴ И ГОСПОД одуста од намере да свом народу нанесе зло којим му је запретио.

¹⁵ Мојсије се окрену и сиђе са горе са две плоче Сведочанства у рукама, исписане с обе стране – и с лица и с полеђине. ¹⁶ Плоче су биле Божије дело. Писмо је било Божије писмо, урезано у плоче.

¹⁷ Када је Исус Навин чуо грају народа који је видео, рече Мојсију: »Звук рата у табору!«

¹⁸ А Мојсије рече: »То није звук победничког клицања ни звук јаукања поражених.

То ја звук певања чујем.«

¹⁹ Када се Мојсије приближио табору и угледао теле и људе како играју, плану гневом, баца плоче из руку и разби их у подножју горе. ²⁰ Онда узео теле које су направили и спали га. Потом га смрви у прах и развеја по води, па натера Израелце да је пију.

²¹ »Шта ти је овај народ учинио«, упита он Аарона, »да си га навео на оволики грех?«

²² »Не љути се, господару«, рече Аарон. »И сâм знаш колико је овај народ склон злу. ²³ Рекли су ми: 'Направи нам богове који ће ићи пред нама. А што се тиче оног Мојсија, човека који нас је извео из Египта, не знамо шта је с њим.' ²⁴ Ја им рекох: 'Ко год има злата, нека га скине са себе.' Они ми га дадоше, а ја га бацах у ватру и из ње изађе ово теле.«

²⁵ Мојсије видео да се народ разуздао јер му је Аарон допустио да се разузда и осрамоти пред својим непријатељима, ²⁶ па стаде на улаз у табор и рече. »Ко је за ГОСПОДА, нека ми приђе!«

И сви Левити се окупише око њега.

²⁷ Он им тада рече: »Овако каже ГОСПОД, Бог Израелов: 'Нека сваки човек припаде мач уз бок и нека иде од једног краја табора до другог и нека убије брата и пријатеља и суседа.'«

²⁸ И Левити учинише као што им је Мојсије заповедио. Тога дана око три хиљаде људи паде од мача.

²⁹ Тада Мојсије рече: »Данас сте се освештали за службу ГОСПОДУ супротставивши се својим синовима и браћи, па вам он данас даје благослов.«

³⁰ Сутрадан Мојсије рече народу: »Починили сте велик грех. Али ја ћу се сада ипак попети до ГОСПОДА. Можда ћу добити опроштење за ваш грех.«

³¹ Тако се Мојсије врати ГОСПОДУ и рече му: »О, какав је велик грех починио овај народ! Направили су себи богове од злата. ³² Ипак те молим да им опростиш тај грех. А ако нећеш, онда ме избриши из књиге коју си написао.«

³³ »Ко год је згрешио против мене, тога ћу избрисати из своје књиге«, одврати ГОСПОД Мојсију. ³⁴ »А сад иди и поведи народ на место о коме сам ти говорио, а мој анђео ће ићи пред тобом. Али, када дође време да кажњавам, казнићу их за њихов грех.«

³⁵ И ГОСПОД посла помор на народ због онога што су радили с телетом које је Аарон направио.

Наређење за полазак у обећану земљу

33 ГОСПОД рече Мојсију: »Иди одавде, ти и народ који си извео из Египта, и крени у земљу за коју сам се заклео Аврааму, Исааку и Јакову рекавши: 'Даћу је вашим потомцима.' ² Пред тобом ћу послати анђела и истерати Ханаанце, Аморејце, Хетите, Перижане, Хивијце и Јевусејце. ³ Идите у земљу којом тече мед и млеко. Али ја нећу поћи с вама, да вас путем не бих истребио, јер сте тврдоглав народ.«

⁴ Када је чуо ове злослутне речи, народ поче да тугује и нико на себе не стави никакав накит. ⁵ Јер, ГОСПОД је рекао Мојсију: »Реци Израелцима: ,Ви сте тврдоглав народ и када бих само на тренутак путовао с вама, истребио бих вас. Сада поскидајте накит са себе, а ја ћу одлучити шта ћу с вама.« ⁶ Тако Израелци скинуше са себе свој накит код горе Хорев.

Шатор састанка

⁷ Мојсије је обично узимао шатор и разапињао га ван табора и далеко од њега, а назвао га је Шатор састанка. Ко год је хтео да потражи савет од ГОСПОДА, одлазио би до Шатора састанка ван табора. ⁸ Кад год би Мојсије полазио у Шатор, сав народ би се дигао и стајао на улазима у своје шаторе, погледом пратећи Мојсија док он не уђе у Шатор. ⁹ Када би Мојсије ушао, стуб од облака би се спустио и стајао на улазу у Шатор док је ГОСПОД разговарао с Мојсијем. ¹⁰ Кад год би народ видео да стуб од облака стоји на улазу у Шатор, сви би се дигли и клањали се, свако на улазу у свој шатор. ¹¹ А ГОСПОД је с Мојсијем разговарао лицем у лице, као што човек разговара с пријатељем. Мојсије се онда враћао у табор, али његов млади помоћник Исус Навин није одлазио из Шатора.

Мојсије и Слава ГОСПОДЊА

¹² Мојсије рече ГОСПОДУ: »Говориш ми: ,Поведи овај народ', али ми ниси рекао кога ћеш послати са мном. Рекао си ми: ,Знам те по имену и ти си нашао милост у мојим очима.« ¹³ Ако сам, дакле, нашао милост у твојим очима, обзнани ми свој пут, да те упознам и да и даље налазим милост у твојим очима. Сети се да је овај народ твој народ.«

¹⁴ А ГОСПОД одврати: »Сâм ја поћи ћу с тобом и ја ћу ти дати починак.«

¹⁵ Тада му Мојсије рече: »Ако сâм ти не пођеш с нама, онда нас и не води одавде. ¹⁶ Јер, како ће се знати да смо ја и твој народ нашли милост у твојим очима ако не пођеш с нама? По чему ћемо се ја и твој народ разликовати од свих других народа на лицу земље?«

¹⁷ ГОСПОД рече Мојсију: »Учинићу баш то што си тражио, јер си нашао милост у мојим очима и знам те по имену.«

¹⁸ Тада Мојсије рече: »Покажи ми своју Славу.«

¹⁹ »Учинићу да пред тобом прође сва моја доброта«, рече ГОСПОД, »и пред тобом ћу изговорити своје име ГОСПОД. Смиловаћу се коме се смилујем и сажалићу се на кога се сажалим. ²⁰ Али«, рече, »лице ми нећеш видети, јер човек не може да ме види и да остане жив.«

²¹ ГОСПОД још рече: »Близу мене је место где можеш да станеш на стену. ²² Када моја Слава буде пролазила, ставићу те у пукотину у стени и покрити те руком док не прођем. ²³ Онда ћу склонити руку и

видећеш ми леђа. Али моје лице не може да се види.«

Нове камене плоче

(5. Мојс 10,1-5)

34 ГОСПОД рече Мојсију: »Исклеши две камене плоче као што су биле оне прве, а ја ћу на њима исписати речи које су биле на првим плочама, које си разбио. ² Ујутро буди спреман, па се погни на Синајску гору и тамо, на врху горе, стани пред мене. ³ Нека нико не иде с тобом и нека се нико не појављује нигде на гори. Нека ни ситна ни крупна стока не пасе под гором.«

⁴ И Мојсије исклеса две камене плоче као што су биле оне прве, па се рано ујутро попе на Синајску гору, као што му је ГОСПОД заповедио, носећи плоче у рукама. ⁵ ГОСПОД се спусти у облаку, стаде крај њега и изговори име ГОСПОД. ⁶ Онда прође испред Мојсија, говорећи: »ГОСПОД, ГОСПОД, сажалив и милостив Бог, спор да се разгневи, препун љубави и истине, ⁷ који показује љубав хиљадама, опрашта opakост, побуну и грех, али кривца не оставља некажњеног, него за грех очева кажњава децу и унуке до трећег и четвртог колена.«

⁸ Мојсије сместа паде на земљу и поклони се.

⁹ »Господе«, рече, »ако сам нашао милост у твојим очима, нека мој Господ пође с нама. Иако је ово тврдоглав народ, опрости нам нашу opakост и наш грех и прихвати нас као своје наследство.«

Обнова Савеза

(2. Мојс 23,14-19; 5. Мојс 7,1-5; 16,1-17)

¹⁰ ГОСПОД му рече: »Ево, склапам савез. Пред целим твојим народом учинићу чуда каква досад нису учињена ни у једном народу на целом свету. Сав народ међу којим живиш видеће колико је страшно дело које ће ГОСПОД учинити за тебе. ¹¹ Држи се онога што ти данас заповедам. Пред тобом ћу истерати Аморејце, Ханаанце, Хетите, Перижане, Хивијце и Јевусејце. ¹² Пази да не склапаш савез са становницима земље у коју идеш, да то не буде замка у твојој средини. ¹³ Него, порушите њихове жртвенике, поразбијајте њихове свете стубове и посеците њихове Ашерине мотке. ¹⁴ Не клањај се ниједном другом богу, јер ГОСПОД, чије је име Љубоморни, љубоморан је Бог. ¹⁵ Не склапај савез са становницима те земље. Јер, када се буду одавали блуду у част својих богова и приносили им жртве, позваће те и ти ћеш јести од њихових жртава. ¹⁶ И неке од њихових кћери узећеш за жене својим синовима, а оне ће се одавати блуду у част својих богова и навести твоје синове да се одају блуду у част њихових богова.

¹⁷ »Не прави себи ливене богове!

¹⁸ »Слави Празник бесквасног хлеба. Седам дана једи бесквасни хлеб, као што сам ти заповедио, у одређено време месеца авива, јер си у месецу авиву изашао из Египта.

¹⁹ »Сваки првенац мајчине утробе припада мени, сваки прворођени мужјак твоје стоке, било крупне, било ситне. ²⁰ Прворођено магаре откупи јагњетом или јаретом, а ако га не откупиш, сломи му врат. Откупи све своје прворођене синове. Нека нико не излази пред мене празних руку.

²¹ »Шест дана ради, а седмог дана се одмарај. Одмарај се чак и у време орања и жетве.

²² »Слави Празник седмица првином пшеничне жетве и Празник бербе на крају године. ²³ Три пута годишње нека се свако твоје мушко покаже пред Господом ГОСПОДОМ, Богом Израеловим.

²⁴ »Истерају народе пред тобом и проширити твоје подручје. Нико неће пожелети да ти отме земљу када три пута годишње будеш ишао да се покажеш пред ГОСПОДОМ, својим Богом.

²⁵ »Не приноси ми крв жртве заједно с нечим у чему има квасца и немој да жртва принесена за Пасху дочека јутро.

²⁶ »У Дом ГОСПОДА, свога Бога, доноси најбоље од првина своје земље.

»Не кувај јаре у млеку његове мајке.«

²⁷ Онда ГОСПОД рече Мојсију: »Запиши ове речи, јер су оне основ на ком сам склопио савез с тобом и с Израелцима.«

²⁸ Мојсије је тамо са ГОСПОДОМ провео четрдесет дана и четрдесет ноћи а да није јео ни пио. Онда је на плоче записао речи Савеза – Десет заповести.

Мојсије силази са Синајске горе

²⁹ Док је Мојсије силазио са Синајске горе, носећи у рукама две плоче Сведочанства, није знао да његово лице зрачи светлошћу зато што је ГОСПОД говорио с њим. ³⁰ Када су га Аарон и сви Израелци угледали, Мојсијево лице је зрачило светлошћу, па су се плашили да му приђу. ³¹ Мојсије их позва, па се Аарон и сви поглавари заједнице вратише к њему. Мојсије им је говорио, ³² а после тога му приђоше и сви Израелци, и он им заповеди да чине све што му је ГОСПОД рекао на Синајској гори.

³³ Када је Мојсије престао да им говори, покри лице велом. ³⁴ Али, кад год је улазио пред ГОСПОДА, да с њим разговара, скидао је вео док не изађе. А када је излазио и Израелцима преносио оно што му је заповеђено, ³⁵ они су видели да му лице зрачи светлошћу. Потом је Мојсије опет велом покривао лице док опет не уђе да разговара са ГОСПОДОМ.

Прописи о суботи

35 Мојсије окупи сву израелску заједницу и рече: »Ево шта вам је ГОСПОД заповедио да чините: ² Шест дана нека се обавља посао, а седми дан нека вам буде свети дан, ГОСПОДЊИ суботњи одмор. Ко тога дана буде обављао било какав посао, нека се погуби. ³ Где год живели, у суботу не палите ватру.«

Прилози за светилиште

(2. Мојс 25,1-9)

⁴ Мојсије рече свој израелској заједници: »Ево шта је ГОСПОД заповедио: ⁵ Између себе сакупите прилог ГОСПОДУ. Ко год је вољан, нека ГОСПОДУ донесе прилог – злато, сребро и бронзу, ⁶ плаво, љубичасто и скерлетно предиво, танак лан и кострет, ⁷ црвено обојене овнујске коже и коже морских крава, багремово дрво, ⁸ уље за осветљење, зачине за уље за помазање и за мирисни кâд, ⁹ и оникс и друго драго камење за уметање у наплећак и напрсник.«

Предмети за светилиште

(2. Мојс 39,32-43)

¹⁰ »А сви међу вама који су вешти, нека дођу да направе све што је ГОСПОД заповедио: ¹¹ Боравиште са његовим шатором и његовим прекривачем, копчама, дирецима, пречагама, стубовима и постољима; ¹² ковчег са његовим моткама и Помирилиштем и завесу која га заклања; ¹³ сто са његовим моткама, сав његов прибор и хлеб Присуства; ¹⁴ свећњак за осветљење и његов прибор, светиљке и уље за осветљење; ¹⁵ кадиони жртвеник са његовим моткама; уље за помазање и мирисни кâд; завесу за улаз у Боравиште; ¹⁶ жртвеник за жртве паленице са његовом бронзаном решетком, његове мотке и сав његов прибор; умиваоник са његовим постољем; ¹⁷ завесе за двориште, његове стубове и постоља и завесу за улаз у двориште; ¹⁸ кочиће за Боравиште и за двориште и њихову ужад; ¹⁹ ткану одећу за службу у светилишту – како свету одећу за свештеника Аарона, тако и одећу за његове синове када буду служили као свештеници.«

Народ доноси прилоге

²⁰ Тада сва израелска заједница оде од Мојсија, ²¹ и сви које је срце подстицало и дух чинио вољнима дођоше и донеше прилоге ГОСПОДУ за изградњу Шатора састанка, за сву службу у њему и за свету одећу. ²² Сви који су били вољни – и мушкарци и жене – донеше брошева, минђуша, прстења, наруквица и других златних украса сваке врсте – сви донеше ГОСПОДУ прилоге у злату. ²³ Ко год је имао плавог, љубичастог или скерлетног предива, танког лана или кострети, црвено обојених овнујских кожа или кожа морских крава, то је и донео. ²⁴ Ко год је хтео да дâ сребра или бронзе, донео их је као прилог ГОСПОДУ, и ко год је имао багремовог дрвета употребљивог за било који рад, донео га је. ²⁵ Све веште жене преле су својим рукама и доносиле оно што су испреле: плаво, љубичасто и скерлетно предиво и танак лан. ²⁶ А све жене које је срце подстицало на то и које су биле томе веште, преле су кострет. ²⁷ Поглавари народа донеше оникс и друго драго камење за уметање у наплећак

и напрсник, ²⁸ уље за осветљење и зачине за уље за помазање и за мирисни кад. ²⁹ Тако сви Израелци, мушкарци и жене, који су били вољни, донеше жртве драговољне за сав посао који им је ГОСПОД преко Мојсија заповедио да обаве.

Градитељи светилишта

(2. Мојс 31,1-11)

³⁰ Тада Мојсије рече Израелцима: »Ево, ГОСПОД је изабрао Бецалела сина Урија сина Хуровог, из Јудиног племена, ³¹ и испунио га Божијим Духом, вештином, способношћу и познавањем свих врста заната, ³² да смишља нацрте за радове од злата, сребра и бронзе, ³³ да сече и умеће драго камење, да ради с дрветом и да обавља све врсте занатских послова. ³⁴ Њему и Ахолиаву сину Ахисамаховом, из Дановог племена, дао је и способност да уче друге. ³⁵ Обдарио их је вештином да обављају све врсте послова као занатлије, цртачи, везиоци плавим, љубичастим и скерлетним предивом и танким ланом, и као ткачи – способни су за сваки посао и вешти у нацртима.

36 Нека зато Бецалел, Ахолиав и сваки вешт човек кога је ГОСПОД обдарио вештином и способношћу да зна како да изведе све радове везане за изградњу светилишта обаве тај посао онако како је ГОСПОД заповедио.«

² Мојсије позва Бецалела и Ахолиава и сваког вештог човека кога је ГОСПОД обдарио вештином и који је био вољан да дође и обави тај посао. ³ Они од Мојсија примише све прилоге које су Израелци донели да би се обавио посао око изградње светилишта.

Али, пошто је народ и даље, јутро за јутром, доносио жртве драговољне, ⁴ све веште занатлије које су изводиле све радове на светилишту оставише свој посао ⁵ и рекоше Мојсију: »Народ доноси више него што је потребно да се обави посао који је ГОСПОД заповедио да се обави.«

⁶ Тада Мојсије издаде заповест коју разгласише широм табора: »Нека ниједан мушкарац ни жена више ништа не доноси као прилог за светилиште.«

Тако спречише народ да доноси још, ⁷ јер је оно што су већ имали било више него довољно да се обави сав посао.

Изградња светилишта

(2. Мојс 26,1-37)

⁸ Тако највештији међу радницима направише Боравиште са десет завеса од упреденог лана и плавог, љубичастог и скерлетног предива, на којима је вешт занатлија израдио херувиме. ⁹ Све завесе су биле исте величине – двадесет осам лаката дуге и четири лакта широке †. ¹⁰ Пет завеса спојише у једну целину, а исто учинише и са осталих пет завеса. ¹¹ Затим дуж руба крајње завесе у првој целини направише петље од плавог предива, а исто учинише

† двадесет ... широке 12,6 метара дуге и 1,8 метара широке.

и дуж руба крајње завесе у другој целини. ¹² Направише педесет петљи на једној завеси и исто толико на крајњој завеси друге целине. Петље су биле једна наспрам друге. ¹³ Затим направише педесет златних копчи и њима спојише завесе једну с другом, тако да је Боравиште било једна целина.

¹⁴ Направише и завесе од кострети за шатор изнад Боравишта – укупно једанаест. ¹⁵ Свих једанаест завеса било је исте величине – тридесет лаката дуге и четири лакта широке ††. ¹⁶ Пет завеса спојише у једну целину, а осталих шест у другу целину. ¹⁷ Затим направише педесет петљи дуж руба крајње завесе у првој целини и педесет петљи дуж руба крајње завесе у другој целини. ¹⁸ Направише и педесет бронзаних копчи да би шатор спојили у једну целину. ¹⁹ Затим за шатор направише прекривач од црвено обојених овнујских кожа, а преко њега прекривач од кожа морских крава.

²⁰ Од багременог дрвета направише диреке који стоје усправно у Боравишту. ²¹ Сваки дирек је био десет лаката дуг и лакат и по широк ††† и имао је два наспрамно постављена клина. Тако направише све диреке Боравишта. ²³ За јужну страну Боравишта направише двадесет дирека ²⁴ и четрдесет постоља од сребра да стоје испод њих, два за сваки дирек, по једно испод сваког клина. ²⁵ За другу, северну страну Боравишта направише двадесет дирека ²⁶ и четрдесет постоља од сребра – по два испод сваког дирека. ²⁷ За задњу, западну страну Боравишта, направише шест дирека, ²⁸ а два дирека направише за углове на задњој страни Боравишта. ²⁹ У та два угла дирекци су били удвојени при дну, а при врху спојени једним колутом. Таква су била оба дирека. ³⁰ Тако је било осам дирека и шеснаест сребрних постоља – по два испод сваког дирека.

³¹ Направише и пречаге од багременог дрвета: пет за диреке с једне стране Боравишта, ³² пет за диреке са друге стране Боравишта и пет за диреке са задње, западне стране Боравишта. ³³ Средња пречага се средином дирека пружала с једног на други крај. ³⁴ Диреке обложише златом и направише златне колутове који држе пречаге. И пречаге обложише златом.

³⁵ Направише завесу од плавог, љубичастог и скерлетног предива и упреденог лана на којој вешт занатлија изради херувиме. ³⁶ За њу направише четири стуба од багременог дрвета и обложише их златом. За стубове направише златне куке и излише им четири сребрна постоља.

³⁷ За улаз у шатор направише завесу од плавог, љубичастог и скерлетног предива и упреденог лана – дело везиоца – ³⁸ и направише пет стубова са кукама за њих. Врхове стубова и њихове обруче обложише златом, а пет постоља за њих направише од бронзе.

†† тридесет ... широке 13,5 метара дуге и 1,8 метара широке. ††† десет ... широк 4,5 метара дуг и 67,5 центиметара широк.

Израда Ковчега савеза

(2. Мојс 25,10-22)

37 Бецалел од багремовог дрвета направи Ковчег – два и по лакта дуг, лакат и по широк, и лакат и по висок †. ² Изнутра и споља обложи га чистим златом и унаоколо му начини златан венац. ³ Изли за њега четири златна колута и причврсти их за његове четири ноге – два колута са једне и два са друге стране. ⁴ Затим направи мотке од багремовог дрвета и обложи их златом, ⁵ па их провуче кроз колутове на странама Ковчега, да се Ковчег на њима носи.

⁶ Он од чистог злата направи Помирилиште – поклопац два и по лакта дуг и лакат и по широк. ⁷ Направи и два херувима од кованог злата за крајеве Помирилишта. ⁸ Једног херувима направи за један, а другог за други крај, па их на оба краја Помирилишта састави с њим у једну целину. ⁹ Херувимима су крила била раширена увис тако да су њима засењивали Помирилиште. Херувими су били лицем окренути један према другом и гледали у Помирилиште.

Израда стола за свети хлеб

(2. Мојс 25,23-30)

¹⁰ Бецалел од багремовог дрвета направи сто – два лакта дуг, лакат широк, и лакат и по висок ††. ¹¹ Обложи га чистим златом и унаоколо му начини златан венац. ¹² Око њега направи обруб ширине длана ‡, па и на њега стави златан венац. ¹³ Изли четири златна колута и причврсти их на четири угла на којима су се налазиле ноге. ¹⁴ Колутови су били уз сам обруб, да би држали мотке за ношење стола. ¹⁵ Мотке за ношење стола биле су направљене од багремовог дрвета и обложене златом. ¹⁶ Он од чистог злата направи и сав прибор за сто: тањире, кутлаче, врчеве и пехаре за изливање леваница.

Израда свећњака

(2. Мојс 25,31-40)

¹⁷ Бецалел од чистог злата направи свећњак и искова га тако да су његово постоље, сталак, чашице, цветне ложе и латице чинили једну целину. ¹⁸ Из његових страна излазило је шест кракова – три крака с једне и три крака с друге стране свећњака. ¹⁹ На једном краку биле су три чашице у облику бадемовог цвета, с ложама и латицама, на другом опет три чашице у облику бадемовог цвета, с ложама и латицама, и тако на свих шест кракова који су излазили из свећњака. ²⁰ На самом свећњаку биле су четири чашице у облику бадемовог цвета, с ложама и латицама. ²¹ Испод првог пара кракова била

† два ... висок 112,5 центиметара дуг и 67,5 центиметара широк и висок; исто и у б. стиху. †† два ... висок 90 центиметара дуг, 45 центиметара широк и 67,5 центиметара висок. ‡ ширине длана 8 центиметара.

је једна ложа, друга ложа је била испод другог пара кракова, а трећа испод трећег – тако на свих шест кракова који су излазили из свећњака. ²² Ложе и кракови су са свећњаком чинили једну целину исковану од чистог злата.

²³ Он од чистог злата направи седам светиљки за свећњак, као и маказе за фитиљ и чанчиће. ²⁴ Свећњак и сав његов прибор направи од таланта †† чистог злата.

Израда кадионог жртвеника

(2. Мојс 30,1-5)

²⁵ Бецалел од багремовог дрвета направи кадионо жртвеник. Био је четвороугао – лакат дуг, лакат широк и два лакта висок †† – а његови рогови су с њим чинили целину. ²⁶ Горњу плочу, све бочне стране и рокове обложи чистим златом, а унаоколо направи златан венац. ²⁷ Направи и два златна колута испод венца – по два на наспрамним странама – да држе мотке за ношење. ²⁸ Мотке направи од багремовог дрвета и обложи их златом.

Справљање уља за помазање и кâда

(2. Мојс 30,22-38)

²⁹ Бецалел направи и свето уље за помазање и чист мирисни кâд – дело мирисара.

Израда жртвеника за паљенице

(2. Мојс 27,1-8)

38 Бецалел од багремовог дрвета подиже жртвеник за жртве паљенице висок три лакта †††, четвороугао пет лаката дуг и пет лаката широк †††. ² На његова четири угла направи рокове, тако да су рогови и жртвеник чинили једну целину, а жртвеник обложи бронзом. ³ Сав прибор за жртвеник – лонце, лопатице, чиније, виљушке за месо и жеравнике – направи од бронзе. ⁴ Направи и решетку за жртвеник – мрежу од бронзе – и постави је испод испуста жртвеника, тако да је досезала доле до половине жртвеника. ⁵ Онда изли бронзане колутове на четири угла бронзане решетки, да држе мотке. ⁶ Мотке направи од багремовог дрвета и обложи их бронзом, ⁷ па их провуче кроз колутове на странама жртвеника, да се на њима жртвеник носи. Жртвеник направи од дасака, тако да је био шупаљ.

Израда бронзаног умиваоника

(2. Мојс 30,18)

⁸ Бецалел направи бронзани умиваоник и његово бронзано постоље од огледалâ жена које су служиле на улазу у Шатор састанка.

†† таланта Око 34 килограма. †† лакат ... висок 45 центиметара дуг и широк и 90 центиметара висок. ††† три лакта 1,35 метара. ††† пет ... широк 2,25 метара дуг и широк.

Изградња дворишта Боравишта

(2. Мојс 27,9-19)

⁹ Бецалел затим направи двориште. Јужна страна дворишта била је сто лаката [†] дуга и имала је завесе од упреденог лана, ¹⁰ двадесет стубова и двадесет бронзаних постоља, и сребрне куке и обруче на стубовима. ¹¹ И северна страна је била сто лаката дуга и имала двадесет стубова и двадесет бронзаних постоља, и сребрне куке и сребрне обруче на стубовима.

¹² Западна страна је била педесет лаката ^{††} дуга и имала је завесе, десет стубова и десет постоља, и сребрне куке и обруче на стубовима. ¹³ И дужина дворишта на прочељу, на источној страни, била је педесет лаката. ¹⁴ С једне стране улаза биле су завесе дуге петнаест лаката [‡], три стуба и три постоља; ¹⁵ а и са друге стране улаза биле су завесе дуге петнаест лаката, три стуба и три постоља.

¹⁶ Све завесе око дворишта биле су од упреденог лана. ¹⁷ Постоља за стубове била су од бронзе, куке и обручи на стубовима од сребра, а врхови стубова били су обложени сребром. Сви стубови око дворишта имали су сребрне обруче.

¹⁸ На улазу у двориште била је завеса од плавог, љубичастог и скерлетног предива и упреденог лана – дело везиоца – двадесет лаката ^{††} дуга и, као и све дворишне завесе, пет лаката ^{‡‡} висока, ¹⁹ са четири стуба и четири бронзана постоља. Куке и обручи стубова били су од сребра, а врхови стубова били су обложени сребром. ²⁰ Сви кочићи за Боравиште и двориште око њега били су од бронзе.

Попис грађе употребљене за изградњу светилишта

²¹ Ово је попис онога што је утрошено за подизање Боравишта – Боравишта сведочанства – који су по Мојсијевој заповести саставили Левити под руководством Итамара, сина свештеника Аарона.

²² Бецалел син Урија сина Хуровог, из Јудиног племена, направио је све што је ГОСПОД заповедио Мојсију. ²³ С њим је радио Ахолиав син Ахисамахов, из Дановог племена, занатлија и мајстор за нацрте и за вез плавим, љубичастим и скерлетним предивом и упреденим ланом.

Злато

²⁴ Укупна количина злата од прилога утрошеног за све радове на светилишту износила је двадесет девет таланата и седам стотина тридесет шекела ^{‡‡‡}, према тежини светилишног шекела.

[†] сто лаката 45 метара; исто и у 11. стиху. ^{††} педесет лаката 22,5 метара; исто и у 13. стиху. [‡] петнаест лаката 6,75 метара; исто и у 15. стиху. ^{‡‡} двадесет лаката 9 метара. ^{‡‡‡} пет лаката 2,25 метара. ^{‡‡‡‡} двадесет девет ... шекела Око 1.000 килограма.

Сребро

²⁵ Сребра, добијеног од припадника заједнице пребројаних приликом пописа, било је стотину таланата и хиљаду седам стотина седамдесет пет шекела ^{‡‡‡}, према тежини светилишног шекела – ²⁶ то јест једна бека, односно пола шекела [§], према тежини светилишног шекела, од сваког од укупно 603.550 пребројаних мушкараца од двадесет година или старијих. ²⁷ Ових стотину таланата ^{§†} сребра било је употребљено за изливање постоља за светилиште и за завесу – стотину постоља од стотину таланата, један талант ^{§††} за свако постоље. ²⁸ За израду кука за стубове, за облагање врхова стубова и за израду њихових обруча употребљено је хиљаду седам стотина седамдесет пет шекела ^{§†} сребра.

Бронза

²⁹ Бронзе од прилога било је седамдесет таланата и две хиљаде четири стотине шекела ^{§††}. ³⁰ Употребљена је за израду постоља на улазу у Шатор састанка, бронзаног жртвеника, његове бронзане решетке и свег његовог прибора, ³¹ постоља за околно двориште и оних за његов улаз, као и свих кочића за Боравиште и за двориште око њега.

Израда свештеничке одеће

(2. Мојс 28,1-43)

39 Од плавог, љубичастог и скерлетног предива направише ткану одећу за службу у светилишту. Направише и свету одећу за Аарона, као што је ГОСПОД заповедио Мојсију.

Наплећак

² Направише наплећак од злата, од плавог, љубичастог и скерлетног предива и упреденог лана.

³ Исковаше танке листиће злата и од њих исекоше нити да их уметну у плаво, љубичасто и скерлетно предиво и танак лан – дело вештог занатлије. ⁴ За наплећак направише две нарамнице причвршћене на његова два краја. ⁵ Појас за наплећак био је направљен као и наплећак – од злата, од плавог, љубичастог и скерлетног предива и упреденог лана – и с њим је чинио целину, као што је ГОСПОД заповедио Мојсију.

⁶ Каменове оникса уметнуше у златна филигранска лежишта и као у печат урезаше на њима имена Израелових синова. ⁷ Онда их причврстише на нарамнице наплећка, да буду спомен-каменови на Израелове синове, као што је ГОСПОД заповедио Мојсију.

^{‡‡‡} стотину таланата ... шекела Око 3.420 килограма. [§] једна бека ... пола шекела 5,7 грама. ^{§†} стотину таланата Око 3.400 килограма; исто и у наставку стиха. ^{§††} један талант Око 34 килограма. ^{§‡} хиљаду ... шекела 20,2 килограма. ^{§††} седамдесет таланата ... шекела Око 2.410 килограма.

Напрсник

⁸ Израдише и напрсник – дело вештог занатлије. Направише га као и наплећак – од злата, од плавог, љубичастог и скерлетног предива и упреденог лана. ⁹ Био је четвороугао – педаљ дуг и педаљ широк † – и пресавијен надвоје. ¹⁰ У њега уметнуше четири реда драгог камења. У првом реду су били рубин, топаз и берил, ¹¹ у другом тиркиз, лазулит и смарагд, ¹² у трећем хијацинт, ахат и аметист, ¹³ и у четвртном реду хризолит, оникс и јаспис. Били су уметнути у златна филигранска лежишта. ¹⁴ Било је дванаест каменова, колико и имена Израелових синова, и у сваки је, као у печат, било урезано име једног од дванаест племена.

¹⁵ За напрсник направише два ланца од чистог злата уплетена као уже. ¹⁶ Направише два златна филигранска лежишта и два златна колута, и колутове причврстише за два угла напрсника. ¹⁷ Она два златна ланца причврстише за колутове на угловима напрсника, ¹⁸ а друга два краја ланца за два лежишта, па их причврстише за нараменице с предње стране наплећка. ¹⁹ Направише друга два златна колута и причврстише их за друга два угла напрсника, уз унутрашњи руб, одмах уз наплећак. ²⁰ Направише још два златна колута и причврстише их за доњи крај нараменица, на предњој страни наплећка, близу шава, одмах изнад појаса наплећка. ²¹ Колутове на напрснику везаше плавом узицом за колутове на наплећку преко појаса, да се напрсник не одваја од наплећка, као што је ГОСПОД заповедио Мојсију.

Огртач

²² Цео огртач наплећка направише од плавог предива – дело ткача. ²³ У средини је имао прорез као оковратник, а око прореза обруб, да се не би цепао. ²⁴ Дуж скутова огртача направише нарове од плавог, љубичастог и скерлетног предива и упреденог лана. ²⁵ Од чистог злата направише звончиће и окачише их између нарова дуж скутова огртача. ²⁶ Звончићи и нариви били су наизменично постављени дуж скутова огртача за вршење службе, као што је ГОСПОД заповедио Мојсију.

Остали делови свештеничке одеће

²⁷ За Аарона и његове синове направише кошуље од танког лана – дело ткача – ²⁸ турбан од танког лана, чалме од танког лана и рубље од упреденог лана. ²⁹ Тканица је била од упреденог лана и плавог, љубичастог и скерлетног предива – дело везиоца – као што је ГОСПОД заповедио Мојсију.

³⁰ Од чистог злата направише плочицу, свету дијаманту, и на њој, као натпис на печату, урезаше речи: ГОСПОДУ СВЕТ. ³¹ За њу везаше плаву узицу да мо-

же да се причврсти за турбан, као што је ГОСПОД заповедио Мојсију.

Завршетак радова

(2. Мојс 35,10-19)

³² Тако су завршени сви радови на Боравишту – Шатору састанка. Израелци су урадили све баш као што је ГОСПОД заповедио Мојсију. ³³ Боравиште затим донеше Мојсију:

шатор и сву његову опрему, његове копче, дирке, пречаге, стубове и постоља;

³⁴ прекривач од црвено обојених овнујских кожа, прекривач од кожа морских крава и заштитну завесу;

³⁵ Ковчег сведочанства, његове мотке и Помирилиште;

³⁶ сто са свим његовим прибором и хлеб Присутства;

³⁷ свећњак од чистог злата са његовим низом светиљки, сав његов прибор и уље за осветљење;

³⁸ златни жртвеник,

уље за помазање и мирисни кâд;

завесу за улаз у Шатор;

³⁹ бронзани жртвеник са његовом бронзаном решетком, његове мотке и сав његов прибор;

умиваоник са његовим постољем;

⁴⁰ завесе дворишта, његове стубове и постоља и завесу за улаз у двориште;

ужад и кочиће за двориште;

сву опрему за Боравиште – Шатор састанка;

⁴¹ и ткану одећу за службу у светилишту – како свету одећу за свештеника Аарона, тако и одећу за његове синове када буду служили као свештеници.

⁴² Израелци су обавили сав посао баш онако како је ГОСПОД заповедио Мојсију.

⁴³ Мојсије прегледа урађено и виде да су све урадили баш онако како је ГОСПОД заповедио. И Мојсије их благослови.

Подизање светилишта

40 Тада ГОСПОД рече Мојсију: ² »Првог дана првог месеца подигни Боравиште – Шатор састанка. ³ У њега стави Ковчег сведочанства, па Ковчег заклони завесом. ⁴ Унеси сто и размести оно што треба да стоји на њему. Онда унеси свећњак и намести његове светиљке. ⁵ Испред Ковчега сведочанства постави златни кадиони жртвеник, а на улаз у Боравиште стави завесу. ⁶ Испред улаза у Боравиште – Шатор састанка – постави жртвеник за паљенице.

⁷ »Између Шатора састанка и жртвеника постави умиваоник и у њега сипај воду. ⁸ Око Шатора подигни двориште и на улазу у двориште постави завесу.

⁹ »Узми уља за помазање, па помажи Боравиште и све у њему. Освештај и њега и сву његову опрему, и биће свети. ¹⁰ Затим помажи жртвеник за паљенице и сав његов прибор. Освештај жртвеник, и би-

† педаљ дуг и педаљ широк 22,5 центиметара дуг и широк.

ће пресвет. ¹¹ Помажи умиваоник и његово постоље и освештај их.

¹² »Доведи Аарона и његове синове до улаза у Шатор састанка и опери их водом. ¹³ Затим обуци Аарона у свету одећу, помажи га и освештај, да може да ми служи као свештеник. ¹⁴ Доведи и његове синове и обуци им кошуље. ¹⁵ Помажи их баш као што си помазао и њиховог оца, да могу да ми служе као свештеници. Њихово помазање биће за свештеништво које ће трајати из поколења у поколење.«

¹⁶ И Мојсије учини све како му је ГОСПОД заповедио.

¹⁷ Боравиште би подигнуто првог дана првог месеца друге године. ¹⁸ Када је подигао Боравиште, Мојсије намести постоља, усправи диреке, углави пречаге и постави стубове. ¹⁹ Затим изнад Боравишта рашири шатор, а преко шатора стави прекривач, као што му је ГОСПОД заповедио.

²⁰ Узе Сведочанство и стави га у Ковчег. На Ковчег намести мотке, а на њега стави Помирилиште.

²¹ Затим унесе Ковчег у Боравиште, па окачи заштитну завесу и заклони Ковчег сведочанства, као што му је ГОСПОД заповедио.

²² Мојсије стави сто у Шатор састанка, на северној страни Боравишта, испред завесе, ²³ и на њега пред ГОСПОДА стави хлеб, као што му је ГОСПОД заповедио.

²⁴ Свећњак стави у Шатор састанка, на јужној страни Боравишта, наспрам стола, ²⁵ и пред ГОСПОДОМ намести светиљке, као што му је ГОСПОД заповедио.

²⁶ Златни жртвеник стави у Шатор састанка, испред завесе, ²⁷ па на њему запали мирисни кад, као што му је ГОСПОД заповедио.

²⁸ Затим постави завесу на улаз у Боравиште.

²⁹ Близу улаза у Боравиште – Шатор састанка – постави жртвеник за паљенице и на њему принесе жртву паљеницу и житну жртву, као што му је ГОСПОД заповедио.

³⁰ Између жртвеника и Шатора састанка постави умиваоник и у њега усуду воду за прање. ³¹ Мојсије, Аарон и његови синови користили су га за прање руку и ногу. ³² Кад год су улазили у Шатор састанка или прилазили жртвенику, прали су се, као што је ГОСПОД заповедио Мојсију.

³³ Мојсије онда подиже и двориште око Боравишта и жртвеника и постави завесу на улаз у двориште. Тако Мојсије заврши посао.

Облак над Шатором састанка

(4. Мојс 9,15-23)

³⁴ Тада облак прекри Шатор састанка и Слава ГОСПОДЊА испуни Боравиште.

³⁵ Мојсије није могао да уђе у Шатор састанка, јер се на Шатор спустио облак, а Боравиште испунила Слава ГОСПОДЊА.

³⁶ На свим њиховим путовањима, кад год се облак подизао са Боравишта, Израелци су кретали на пут.

³⁷ Али, ако се облак није подизао, нису кретали на пут све док се не би подигао. ³⁸ Јер, ГОСПОДЊИ облак био је над Боравиштем дању, а ноћу је у облаку био огањ, видљив целом израелском народу током свих његових путовања.

3. Мојсијева

Жртве паљенице

1 ГОСПОД позва Мојсија, па му је говорио из Шатора састанка.

Он рече: ² »Жажи Израелцима: ,Када неко од вас ГОСПОДУ приноси жртву од стоке, нека принесе жртву било од крупне било од ситне стоке.«

Жртва паљеница од крупне стоке

³ »Ако приноси жртву паљеницу од крупне стоке, нека принесе мужјака без мане. Нека га доведе на улаз у Шатор састанка, да буде прихваћен пред ГОСПОДОМ. ⁴ Нека положи руку на главу жртве паљенице, и биће прихваћена за обред помирења за њега. ⁵ Нека јунца закоље пред ГОСПОДОМ, а Ааронови синови, свештеници, принеће јунчеву крв заплуснувши њоме жртвеник на улазу у Шатор састанка са свих страна. ⁶ Онда нека жртву паљеницу одере и исече на комаде. ⁷ Синови свештеника Аарона наложиће ватру на жртвенику и на њу наслагати дрва, ⁸ а на запаљена дрва исечене комаде јунца заједно са главом и лојем. ⁹ Нека водом опере јунчеву утробу и ноге, а свештеник ће све то спалити на жртвенику. То је жртва паљеница, жртва спаљена ватром, пријатан мирис ГОСПОДУ.«

Жртва паљеница од ситне стоке

¹⁰ »Ако приноси жртву паљеницу од ситне стоке – од оваца или од коза – нека принесе мужјака без мане. ¹¹ Нека животињу закоље на северној страни жртвеника пред ГОСПОДОМ, а Ааронови синови, свештеници, њеном крвљу ће заплуснути жртвеник са свих страна. ¹² Нека онда животињу исече на комаде, које ће свештеник, заједно са главом и лојем, наслагати на запаљена дрва на жртвенику. ¹³ Нека водом опере утробу и ноге животиње, а свештеник ће све то однети и спалити на жртвенику. То је жртва паљеница, жртва спаљена ватром, пријатан мирис ГОСПОДУ.«

Жртва паљеница од птица

¹⁴ »Ако приноси ГОСПОДУ жртву паљеницу од птица, нека принесе грлицу или голупче. ¹⁵ Свештеник ће однети птицу до жртвеника, заврнути јој шију и откинуту главу спалити на жртвенику, а крв ће оцедити низа страну жртвеника. ¹⁶ Нека човек који приноси жртву птици одстричи гушу с оним

што је у њој и баци је на источну страну жртвеника, на место за пепео. ¹⁷ Нека птицу распори код крила, али нека је не раскине докраја. Потом ће је свештеник спалити на запаљеним дрвима на жртвенику. То је жртва паљеница, жртва спаљена ватром, пријатан мирис ГОСПОДУ.«

Некувана житна жртва

2 »Када неко приноси ГОСПОДУ житну жртву, нека његова жртва буде од белог брашна. Нека брашно полије уљем и на њега стави тамјана, ² па га однесе Аароновим синовима, свештеницима. Свештеник ће заграбити шаку овог брашна с уљем и сав тамјан и спалити ову знамен-жртву [†] на жртвенику. То је жртва спаљена ватром, пријатан мирис ГОСПОДУ. ³ Оно што преостане од житне жртве, припада Аарону и његовим синовима – то је најсветији део жртава ГОСПОДУ спаљених ватром.«

Печена, пржена и кувана житна жртва

⁴ »Ако приносиш житну жртву печену у пећи – бесквасне погаче замешене с уљем или бесквасне лепиње премазане уљем – нека она буде од белог брашна.

⁵ »Ако је твоја житна жртва пржена у тигању, нека буде од белог брашна замешеног с уљем и без квасца. ⁶ Изломи је и полиј уљем. То је житна жртва.

⁷ »Ако је твоја житна жртва кувана у лонцу, нека буде од белог брашна и уља.

⁸ »Донеси ГОСПОДУ житну жртву спремљену на један од ових начина и дај је свештенику, а он ће је однети на жртвеник. ⁹ Свештеник ће од житне жртве одвојити оно што је за знамен-жртву и то спалити на жртвенику. То је жртва спаљена ватром, пријатан мирис ГОСПОДУ. ¹⁰ Оно што преостане од житне жртве, припада Аарону и његовим синовима – то је најсветији део жртава ГОСПОДУ спаљених ватром.«

¹¹ »Нека ниједна житна жртва коју приносите ГОСПОДУ не буде с квасцем, јер ни квасац ни мед не сме да спаљујете у жртви ГОСПОДУ спаљеној ватром. ¹² Можете да их приносите ГОСПОДУ као првине плодова, али они не смеју да се приносе на жртвенику као пријатан мирис.

[†] знамен-жртву Вероватно: жртву која симболично представља целу жртву; могуће значење је и спомен-жртва; исто и у 9. и 16. стиху.

¹³»Сваку своју житну жртву посоли. Из своје житне жртве не изостављај со – знак Савеза свога Бога. Са сваком својом жртвом приноси и со.«

Житна жртва од првина жетве

¹⁴»Ако приносиш ГОСПОДУ жртву од првина, принеси изгњечене класове новог жита пржене на ватри, ¹⁵ па на то стави уља и тамјана. То је житна жртва. ¹⁶ Свештеник ће спалити ову знамен-жртву од изгњеченог жита и уља заједно са свим тамјаном. То је жртва ГОСПОДУ спаљена ватром.«

Жртва за заједништво

3 »Ако неко приноси жртву за заједништво, па принесе животињу од крупне стоке, било мужјака или женку, нека пред ГОСПОДА доведе животињу без мане. ² Нека положи руку на главу своје жртве и закоље је на улазу у Шатор састанка. Ааронови синови, свештеници, њеном крвљу ће заплуснути жртвеник са свих страна. ³ Нека од жртве за заједништво за жртву ГОСПОДУ спаљену ватром принесе сав лој са утробе и око ње, ⁴ оба бубрега са лојем који је на њима при слабинама и привесак јетре, који треба извадити заједно са бубрезима, ⁵ а Ааронови синови ће то спалити на жртвенику са жртвом паљеницом која буде на запаљеним дрвима. То је жртва спаљена ватром, пријатан мирис ГОСПОДУ.«

⁶»Ако као жртву за заједништво приноси ГОСПОДУ животињу од ситне стоке, нека принесе мужјака или женку без мане.

⁷»Ако приноси јагње, нека га доведе пред ГОСПОДА. ⁸ Нека положи руку на главу своје жртве и закоље је испред Шатора састанка, а Ааронови синови ће њеном крвљу заплуснути жртвеник са свих страна. ⁹ Нека од жртве за заједништво као жртву ГОСПОДУ спаљену ватром принесе њен лој, цео улојени реп одсечен при дну кичме, сав лој са утробе и око ње, ¹⁰ оба бубрега са лојем који је на њима при слабинама и привесак јетре, који треба извадити заједно са бубрезима, ¹¹ а свештеник ће то спалити на жртвенику. То је храна, жртва ГОСПОДУ спаљена ватром.

¹²»Ако приноси јаре, нека га доведе пред ГОСПОДА. ¹³ Нека положи руку на његову главу и закоље га испред Шатора састанка, а Ааронови синови ће његовом крвљу заплуснути жртвеник са свих страна. ¹⁴ Од своје жртве као жртву ГОСПОДУ спаљену ватром нека принесе сав лој са утробе и око ње, ¹⁵ оба бубрега са лојем који је на њима при слабинама и привесак јетре, који треба извадити заједно са бубрезима, ¹⁶ а свештеник ће то спалити на жртвенику. То је храна, жртва спаљена ватром да буде пријатан мирис. Сав лој припада ГОСПОДУ.

¹⁷»Ово је трајна уредба из поколења у поколење где год живели: не једите ни лој ни крв.«

Жртве за очишћење

4 ГОСПОД рече Мојсију: ²»Кажи Израелцима: «Када неко ненамерно згреши и учини оно што било која ГОСПОДЊА заповест забрањује:»

Жртва за очишћење првосвештеника

³»Ако помазани свештеник згреши и тако на народ навуче кривицу, нека за грех који је починио принесе ГОСПОДУ јунца без мане као жртву за очишћење. ⁴ Нека га доведе пред ГОСПОДА на улаз у Шатор састанка. Нека положи руку на главу јунца и закоље га пред ГОСПОДОМ. ⁵ Тада нека помазани свештеник узме јунчеве крви и унесе је у Шатор састанка. ⁶ Нека умочи прст у крв и пред ГОСПОДОМ седам пута том крвљу пошкропи испред завесе светишта. ⁷ Затим нека свештеник крвљу премаже рогове жртвеника за мирисни кâд, који је пред ГОСПОДОМ у Шатору састанка, а преосталу јунчеву крв нека излије у подножје жртвеника за жртве паљенице, који је на улазу у Шатор састанка. ⁸ Нека из јунца за жртву за очишћење извади сав лој – лој са утробе и око ње, ⁹ оба бубрега са лојем који је на њима при слабинама и привесак јетре, који треба извадити заједно са бубрезима – ¹⁰ као што се вади лој из вола који се приноси као жртва за заједништво. Нека свештеник то спали на жртвенику за жртве паљенице. ¹¹ Али јунчеву кожу и све његово месо, као и главу, ноге, утробу и нечист ¹² – то јест све што од јунца преостане – нека однесе на чисто место ван табора, тамо где се баца pepeo, и спали на ватри од дрва. Нека то спали тамо где се баца pepeo.«

Жртва за очишћење заједнице

¹³»Ако сва израелска заједница ненамерно згреши и учини оно што било која ГОСПОДЊА заповест забрањује, иако није тога свесна, крива је. ¹⁴ Када постане свесна греха који је починила, нека заједница принесе јунца као жртву за очишћење. Нека га доведе пред Шатор састанка. ¹⁵ Старешине заједнице нека пред ГОСПОДОМ положе руке на главу јунца и закољу га пред ГОСПОДОМ. ¹⁶ Помазани свештеник ће унети јунчеве крви у Шатор састанка, ¹⁷ умочити прст у крв и пред ГОСПОДОМ том крвљу седам пута пошкропити испред завесе. ¹⁸ Затим ће крвљу премазати рогове жртвеника који је пред ГОСПОДОМ у Шатору састанка, а преосталу крв ће излити у подножје жртвеника за жртве паљенице, који је на улазу у Шатор састанка. ¹⁹ Потом ће из јунца извадити сав лој и спалити га на жртвенику. ²⁰ Са овим јунцем ће урадити као што је урадио са јунцем жртве за очишћење од свога греха. Тако ће свештеник извршити обред помирења за заједницу, и биће јој опрштено. ²¹ Онда ће јунца изнети ван табора и спалити га као што је спалио оног

првог јунца. То је жртва за очишћење заједнице од греха.⁴«

Жртва за очишћење поглавара

²² »Ако неки поглавар ненамерно згреши и учини оно што забрањује било која заповест ГОСПОДА, његовог Бога, крив је. ²³ Када му укажу на грех који је починио, нека као своју жртву доведе јарца без мане. ²⁴ Нека положи руку на главу јарца и закоље га на месту где се пред ГОСПОДОМ коље жртва паљеница. То је жртва за очишћење. ²⁵ Свештеник ће прстом узети крви од жртве за очишћење и њоме премазати рокове жртвеника за жртве паљенице, а преосталу крв ће излити у подножје жртвеника за жртве паљенице. ²⁶ Сав лој ће спалити на жртвенику као што се спаљује лој жртве за заједништво. Тако ће свештеник извршити обред помирења за његов грех, и биће му опроштено.⁵«

Жртве за очишћење обичног припадника заједнице

²⁷ »Ако обичан припадник заједнице ненамерно згреши и учини оно што било која ГОСПОДЊА заповест забрањује, крив је. ²⁸ Када му укажу на грех који је починио, нека као своју жртву за очишћење од греха који је починио доведе женско јаре без мане. ²⁹ Нека положи руку на главу жртве за очишћење и закоље је на месту за жртве паљенице. ³⁰ Свештеник ће прстом узети крви и њоме премазати рокове жртвеника за жртве паљенице, а преосталу крв ће излити у подножје жртвеника. ³¹ Нека извади сав лој као што се вади лој из жртве за заједништво, а свештеник ће га спалити на жртвенику да буде пријатан мирис ГОСПОДУ. Тако ће свештеник извршити обред помирења за њега, и биће му опроштено.

³² »Ако као жртву за очишћење доведе јагње, нека доведе женку без мане. ³³ Нека положи руку на њену главу и закоље је на месту где се коље жртва паљеница. ³⁴ Свештеник ће прстом узети крви жртве за очишћење и њоме премазати рокове жртвеника за жртве паљенице, а преосталу крв ће излити у подножје жртвеника. ³⁵ Нека извади сав лој као што се вади лој из јагњета за жртву за заједништво, а свештеник ће га спалити на жртвенику са жртвима ГОСПОДУ спаљеним ватром. Тако ће свештеник извршити обред помирења за њега, и биће му опроштено.⁶«

Остали случајеви када се приноси жртва за очишћење

5 »Ако неко згреши тако што одбије да говори када га позову да сведочи о нечему што је видео или сазнао, сносиће последице свога греха.

² »Или, ако неко дотакне нешто нечисто – било цркотину нечисте дивље животиње, било цркотину нечисте стоке, било цркотину нечистог створења

које гмиже по тлу – макар тога и не био свестан, постао је нечист и крив је.

³ »Или, ако дотакне људску нечист – било шта што би га учинило нечистим – макар тога и не био свестан, чим за то сазна, биће крив.

⁴ »Или, ако се неко непромишљено закуне да ће нешто учинити, било добро или зло – било шта на шта човек може непромишљено да се закуне – макар тога и не био свестан, чим то сазна, биће крив.

⁵ »Када је крив за било шта од овога, нека призна да је згрешио. ⁶ За казну што је починио грех нека донесе ГОСПОДУ као жртву за очишћење женку од ситне стоке – јагње или јаре – а свештеник ће за њега извршити обред помирења за његов грех.⁷«

⁷ »Ако због немаштине не може да набави јагње или јаре, за казну за свој грех нека донесе ГОСПОДУ две грлице или два голупчета – једну птицу за жртву за очишћење, а другу за жртву паљеницу.

⁸ Нека их донесе свештенику, који ће прво принети ону за жртву за очишћење. Заврнуће јој шију, али тако да јој не откине главу. ⁹ Крвљу жртве за очишћење пошкропиће жртвеник са стране, а преосталу крв ће оцедити у подножје жртвеника. То је жртва за очишћење. ¹⁰ Потом ће свештеник принети ону другу птицу као жртву паљеницу, онако како је прописано. Тако ће за њега извршити обред помирења за грех који је починио, и биће му опроштено.⁸«

¹¹ »Али, ако због немаштине не може да набави две грлице или два голупчета, нека за жртву за своје очишћење донесе једну десетину ефе † белог брашна. Нека на њега не ставља ни уља ни тамјана, јер је то жртва за очишћење. ¹² Нека брашно однесе свештенику, који ће заграбити шаку брашна за знамен-жртву †† и спалити је на жртвенику са жртвама ГОСПОДУ спаљеним ватром. То је жртва за очишћење. ¹³ Тако ће свештеник за њега извршити обред помирења за било који од ових греха које је починио, и биће му опроштено. Свештенику припада исти део као и код житне жртве.⁹«

Жртва за кривицу

¹⁴ ГОСПОД рече Мојсију: ¹⁵ »Када неко учини прекршај и ненамерно се огреши о било који од ГОСПОДЊИХ светих предмета, нека од ситне стоке за жртву за кривицу доведе ГОСПОДУ овна без мане и одговарајуће вредности у сребру, према тежини светилишног шекела. То је жртва за кривицу. ¹⁶ Нека надокнади онолико колико се огрешио о свете предмете, нека на то дода још петину вредности, па све то преда свештенику. Свештеник ће овном жртве за кривицу извршити обред помирења за њега, и биће му опроштено.¹⁰«

¹⁷ »Ако неко згреши и учини оно што било која ГОСПОДЊА заповест забрањује, макар то и не знао,

† једну десетину ефе 2,2 литра. †† знамен-жртву Вероватно: жртву која симболично представља целу жртву; могуће значење је и спомен-жртва.

крив је и сносиће последице свога греха. ¹⁸ Нека од ситне стоке, за жртву за кривицу, доведе свештенику овна без мане и одговарајуће вредности. Свештеник ће за њега извршити обред помирења за грешку коју је ненамерно учинио, и биће му опроштено. ¹⁹ То је жртва за кривицу – био је крив за прекршај против ГОСПОДА.«

6 ГОСПОД рече Мојсију: ² »Ако неко згреши и учини прекршај против ГОСПОДА тако што слаже свога ближњега у вези с нечим што му је поверено на чување или остављено код њега; или у вези с нечим што је украдено; или превари свога ближњега; ³ или ако нађе нешто што је изгубљено, па слаже о томе; или слаже под заклетвом о било ком греху који људи чине – ⁴ када тако згреши и буде крив, нека врати оно што је украо или стекао преваром, или оно што му је поверено на чување, или оно изгубљено што је нашао, ⁵ или оно за шта се лажно заклео. Нека накнаду изврши у целости, на то нека дода петину вредности и све преда власнику оног дана када буде приносио жртву за кривицу. ⁶ А за казну нека од ситне стоке доведе свештенику, као своју жртву за кривицу ГОСПОДУ, овна без мане и одговарајуће вредности. ⁷ Свештеник ће за њега извршити обред помирења пред ГОСПОДОМ, и биће му опроштено шта год да је од овога учинио и тако постао крив.«

Жртва паљеница

⁸ ГОСПОД рече Мојсију: ⁹ »Овако заповеди Аарону и његовим синовима: ,Ово је закон за жртву паљеницу: Нека жртва паљеница остане на жртвенику сву ноћ до јутра и нека ватра на жртвенику непрекидно гори. ¹⁰ Нека онда свештеник обуче своју ланену одећу и ланено доње рубље и уклони пепео у који је ватра на жртвенику претворила жртву паљеницу и одложи га крај жртвеника. ¹¹ Потом нека свуче ову одећу и обуче другу и пепео однесе на чисто место ван табора. ¹² Ватра на жртвенику нека непрекидно гори – нека се не гаси. Нека свештеник сваког јутра дода дрва на ватру, наслаже на њу жртву паљеницу и спали лој жртава за заједништво. ¹³ Нека ватра непрекидно гори на жртвенику – нека се не гаси.«

Житна жртва коју доноси народ

¹⁴ »Ово је закон за житну жртву: Нека је Ааронови синови приносе пред ГОСПОДА пред жртвеником. ¹⁵ Нека свештеник заграби шаку белог брашна и уља од житне жртве и сав тамјан који је на жртви и то спали на жртвенику као знамен-жртву [†], пријатан мирис ГОСПОДУ. ¹⁶ Оно што преостане нека поједу Аарон и његови синови. Нека то једу без квасца и на светом месту, у дворишту Шатора састанка – ¹⁷ нека се не пече с квасцем. То сам им дао као

[†] знамен-жртву Вероватно: жртву која симболично представља целу жртву; могуће значење је и спомен-жртва.

њихов део од жртава спаљених ватром, а пресвето је као и жртва за очишћење и жртва за кривицу.

¹⁸ То сме да једе сваки Ааронов мушки потомак из поколења у поколење као свој редован део од жртава ГОСПОДУ спаљених ватром. Ко год то дотакне, постаће свет.«

Житна жртва приликом помазања свештеника

¹⁹ ГОСПОД још рече Мојсију: ²⁰ »Нека Аарон и његови синови принесу ову жртву на дан свога помазања: једну десетину ефе ^{††} белог брашна као редовну житну жртву – пола од тога ујутро, а пола увече. ²¹ Спреми је с уљем, у тигању. Донеси је добро измешану и принеси као житну жртву, изломљену на комаде, пријатан мирис ГОСПОДУ. ²² Нека је спреми онај Ааронов син који треба да га наследи као помазани свештеник. Ово је ГОСПОДЊА трајна уредба. Нека се сасвим спали. ²³ Свака свештеничка житна жртва нека се сасвим спали – нека се не једе.«

Жртва за очишћење

²⁴ ГОСПОД рече Мојсију: ²⁵ »Кажи Аарону и његовим синовима: ,Ово је закон за жртву за очишћење: Нека се жртва за очишћење коље пред ГОСПОДОМ, на месту где се коље жртва паљеница. Она је пресвета. ²⁶ Свештеник који је приноси нека је и једе – нека је једе на светом месту, у дворишту Шатора састанка. ²⁷ Шта год дотакне њено месо, постаће свето. Ако њена крв попрска одећу, опери је на светом месту. ²⁸ Земљани суд у ком је месо кувано нека се разбије, а ако је кувано у бронзаном суду, нека се он ориба и испере водом. ²⁹ Сме да је једе свако мушко из свештеничке породице. Она је пресвета. ³⁰ Али ниједна жртва за очишћење чија је крв унета у Шатор састанка да би се у Светињи извршио обред помирења не сме да се једе – нека се спали.«

Жртва за кривицу

7 »Ово је закон за жртву за кривицу, која је пресвета: ² Нека се жртва за кривицу коље на месту где се коље жртва паљеница, а њеном крвљу нека се заплусне жртвеник са свих страна. ³ Нека се принесе сав њен лој: уложени реп и лој са утробе, ⁴ оба бубрега са лојем који је на њима при слабинама и привесак јетре, који треба извадити заједно са бубрезима. ⁵ Нека то свештеник спали на жртвенику као жртву ГОСПОДУ спаљену ватром. То је жртва за кривицу. ⁶ Сме да је једе свако мушко из свештеничке породице, али нека је једе на светом месту. Она је пресвета.

⁷ »Исти закон важи и за жртву за очишћење и за жртву за кривицу. Обе припадају свештенику који њима врши обред помирења. ⁸ Свештеник који за некога приноси жртву паљеницу може за себе да задржи њену кожу. ⁹ Свака житна жртва, било пече-

^{††} једну десетину ефе 2,2 литра.

на у пећи или спремљена у лонцу или тигању, припада свештенику који је приноси. ¹⁰ Свака житна жртва, замешена с уљем или сува, припада свим Аароновим синовима подједнако.«

Жртве за заједништво

¹¹ »Ово је закон за жртву за заједништво која се приноси ГОСПОДУ:«

Жртва захвалница

¹² »Ако се приноси из захвалности, нека се онда са овом жртвом захвалницом принесу и бесквасне погаче замешене с уљем, бесквасне лепиње премазанае уљем и погаче од белог брашна замешене с уљем. ¹³ Нека се поред ових погача принесу са жртвом за заједништво која се приноси из захвалности и хлеб умешен с квасцем. ¹⁴ Нека се од сваке жртве једна векна принесу као прилог ГОСПОДУ – то припада свештенику који запљускује крвљу жртве за заједништво. ¹⁵ Месо жртве за заједништво принете из захвалности нека се поједе онога дана кад је принета. Нека се ништа од ње не оставља до јутра.«

Жртва заветна и жртва драговољна

¹⁶ »Али, ако се приноси жртва заветна или жртва драговољна, нека се жртва једе онога дана кад је принета, а ако нешто преостане, сме да се једе и су-традан. ¹⁷ Месо жртве које преостане за трећи дан нека се спали. ¹⁸ Ако се месо жртве за заједништво буде јело и трећег дана, она неће бити прихваћена и неће се рачунати ономе ко ју је принео, јер је нечиста – ко је буде јео, сносиће последице свога греха. ¹⁹ Месо које дотакне било шта нечисто нека се не једе, него нека се спали. Што се тиче осталог меса, сме да га једе ко год је чист. ²⁰ Али, ако је неко нечист, па једе месо жртве за заједништво принете ГОСПОДУ, нека се одстрани из свога народа. ²¹ Ако неко дотакне нешто нечисто – било људску нечист или нечисту животињу или било шта нечисто и одвратно – па једе месо жртве за заједништво која је принета ГОСПОДУ, тај нека се одстрани из свога народа.«

²² ГОСПОД рече Мојсију: ²³ »Кажи Израелцима: ,Не једите ни волујски, ни овчији, ни козји лој. ²⁴ Лој животиње која је уинула или коју су растргле дивље животиње сме да се употреби за нешто друго, али га не једите. ²⁵ Ко буде јео лој животиње која се приноси као жртва ГОСПОДУ спаљена ватром, нека се одстрани из свога народа. ²⁶ И, где год живели, не једите ни птичју ни животињску крв. ²⁷ Ако неко буде јео крв, нека се одстрани из свога народа.«

Свештенички део од жртава за заједништво

²⁸ ГОСПОД рече Мојсију: ²⁹ »Кажи Израелцима: ,Када неко приноси ГОСПОДУ жртву за заједништво, нека један њен део донесе као свој дар ГОСПОДУ.

³⁰ Нека својим рукама донесе жртву ГОСПОДУ која се спаљује ватром. Нека донесе лој заједно са грудима, па нека овамо-онамо окрене груди пред ГОСПОДОМ као жртву окретану. ³¹ Свештеник ће спалити лој на жртвенику, а груди припадају Аарону и његовим синовима. ³² Нека свештенику дарује и десни бут своје жртве за заједништво. ³³ Онај Ааронов син који принесу жртву за заједништво нека добије десни бут као свој део. ³⁴ Од жртава за заједништво које Израелци приносе узимају груди које су окретане и бут који је дарован и дајем их свештенику Аарону и његовим синовима као њихов редован део од Израелаца.«

³⁵ То је део од жртава ГОСПОДУ спаљених ватром који је Аарону и његовим синовима додељен онога дана кад су доведени да служе ГОСПОДУ као свештеници. ³⁶ Онога дана кад су помазани, ГОСПОД је заповедио Израелцима да им то дају као њихов редован део из поколења у поколење.

³⁷ То је закон за жртву паљеницу, житну жртву, жртву за очишћење, жртву за кривицу, жртву за свештеничко постављење и жртву за заједништво, ³⁸ који је ГОСПОД дао Мојсију на Синајској гори онога дана када је заповедио Израелцима да приносе своје жртве ГОСПОДУ у Синајској пустињи.

Аарон и његови синови постављени за свештенике (2. Мојс 29,1-45)

8 ГОСПОД рече Мојсију: ² »Узми Аарона и његове синове, њихову одећу, уље за помазање, јунца за жртву за очишћење, два овна и корпу са бесквасним хлебом, ³ па окупи целу заједницу код улаза у Шатор састанка.«

⁴ Мојсије учини као што му је ГОСПОД заповедио и заједница се окупи на улазу у Шатор састанка.

⁵ Мојсије рече заједници: »Ово је ГОСПОД заповедио да се учини.«

⁶ Онда изведе Аарона и његове синове, па их опра водом. ⁷ Аарону обуче кошуљу, опаса га тканицом, огрну га огртачем и стави на њега наплећак. Наплећак веза за огртач појасом, тако да је био за њега причвршћен. ⁸ Стави на Аарона и на прсник, а у напрсник уметну Урим и Тумим. ⁹ На главу му стави турбан, а на предњу страну турбана намести златну плочицу, свету дијадему, као што му је ГОСПОД заповедио.

¹⁰ Онда Мојсије узео уље за помазање, па помаза Боравиште и све у њему, и тако их освешта. ¹¹ Уљем седам пута пошкропи жртвеник, помазујући тако жртвеник и сав његов прибор, као и умиваоник и његово постолје, да би их освештао. ¹² Затим излио уља за помазање на Ааронову главу и помаза га да би га освештао. ¹³ Потом изведе Ааронове синове, обуче им кошуље, опаса их тканицама и стави им чалме, као што му је ГОСПОД заповедио.

¹⁴ Онда доведе јунца за жртву за очишћење, а Аарон и његови синови положише руке на главу јунца. ¹⁵ Мојсије закла јунца, па узео његове крви и пр-

стом је стави на рогове жртвеника да жртвеник очисти, а преосталу крв изли у његово подножје. Тако освешта жртвеник извршивши обред помирења за њега. ¹⁶ Затим узме сав лој око утробе, привесак јетре и оба бубрега с њиховим лојем, па их спали на жртвенику, ¹⁷ а јунца, његову кожу, месо и нечист спали ван табора, као што му је ГОСПОД заповедио.

¹⁸ Онда доведе овна за жртву паљеницу, а Аарон и његови синови положише руке на главу овна. ¹⁹ Мојсије закла овна и његовом крвљу заплъусну жртвеник са свих страна. ²⁰ Овна исече на комаде, па главу, комаде и лој спали, ²¹ а утробу и ноге опра водом. Затим целог овна спали на жртвенику као што му је ГОСПОД заповедио. То је била жртва паљеница, пријатан мирис, жртва ГОСПОДУ спаљена ватром.

²² Он онда доведе и другог овна, овна за свештеничко постављење, а Аарон и његови синови положише руке на главу овна. ²³ Мојсије га закла, узме његове крви, па њоме Аарону премаза ресицу десног уха, палац десне руке и палац десне ноге.

²⁴ Онда изведе и Ааронове синове, па им крвљу премаза ресицу десног уха, палац десне руке и палац десне ноге. Потом крвљу заплъусну жртвеник са свих страна. ²⁵ Затим узме лој, уложени реп и сав лој са утробе, привесак јетре, оба бубрега са њиховим лојем и десни бут. ²⁶ Из корпе са бесквасним хлебом, која је била пред ГОСПОДОМ, узме једну бесквасну погачу, једну погачу замешену с уљем и једну лепињу, па их положи на комаде лоја и на десни бут. ²⁷ Све то стави Аарону и његовим синовима у руке и окрену овамо-онамо пред ГОСПОДОМ као жртву окретану. ²⁸ Мојсије то онда узме из њихових руку и спали на жртвенику поврх жртве паљенице. То је била жртва за свештеничко постављење, пријатан мирис, жртва ГОСПОДУ спаљена ватром. ²⁹ Затим узме груди, па их окрену овамо-онамо као жртву окретану пред ГОСПОДОМ. То је био Мојсијев део од овна за свештеничко постављење као што му је ГОСПОД заповедио.

³⁰ Мојсије потом узме уља за помазање и крви са жртвеника, па њима пошкропи Аарона и његову одећу и његове синове и њихову одећу. Тако освешта Аарона и његову одећу и његове синове и њихову одећу.

³¹ Онда Мојсије рече Аарону и његовим синовима: »Скувајте месо на улазу у Шатор састанка и тамо га једите са хлебом из корпе у којој су житне жртве за свештеничко постављење, као што сам заповедио кад сам рекао: ‚Нека га једу Аарон и његови синови.‘ ³² Оно што преостане од меса и хлеба, спалите. ³³ Седам дана не одлазите са улаза у Шатор састанка, све док се не заврши време вашег постављења, јер ће ваше постављење трајати седам дана. ³⁴ Ово што је данас учињено, ГОСПОД је заповедио да би се за вас извршио обред помирења. ³⁵ Седам дана останите на улазу у Шатор састанка, и да-

њу и ноћу, и извршавајте дужности које вам је ГОСПОД дао, да не погинете, јер тако ми је заповеђено.«

³⁶ И Аарон и његови синови учинише све што им је ГОСПОД заповедио преко Мојсија.

Аарон приноси жртве

9 Осмога дана Мојсије позва Аарона, његове синове и израелске старешине, ² па рече Аарону: »Узми мушко теле за своју жртву за очишћење и овна за жртву паљеницу, оба без мане, и доведи их пред ГОСПОДА. ³ Онда реци Израелцима: ‚Узмите јарца за жртву за очишћење, и теле и јагње – оба од годину дана и без мане – за жртву паљеницу, ⁴ и вола и овна за жртву за заједништво, да их жртвуете пред ГОСПОДОМ заједно са житном жртвом замешеном с уљем. Јер, данас ће вам се ГОСПОД показати.‘«

⁵ И они донеше пред Шатор састанка оно што је Мојсије заповедио и цела заједница приђе и стаде пред ГОСПОДА.

⁶ Тада Мојсије рече: »Ево шта вам је ГОСПОД заповедио да учините да би вам се показала Слава ГОСПОДЊА.«

⁷ Мојсије рече Аарону: »Приђи жртвенику и принеси своју жртву за очишћење и своју жртву паљеницу и изврши обред помирења за себе и за народ. Принеси жртву за народ и изврши за њега обред помирења, као што је ГОСПОД заповедио.«

⁸ Аарон приђе жртвенику и закла теле за своју жртву за очишћење. ⁹ Његови синови му принеше крв, а он у њу замочи прст и њоме премаза рогове жртвеника. Потом преосталу крв изли у подножје жртвеника. ¹⁰ На жртвенику спали лој, бубреге и привесак јетре жртве за очишћење, као што је ГОСПОД заповедио Мојсију, ¹¹ а месо и кожу спали ван табора.

¹² Онда закла животињу за жртву паљеницу. Његови синови му додадоше крв, а он њоме заплъусну жртвеник са свих страна. ¹³ Жртву паљеницу му додадоше комад по комад, укључујући и главу, и он је спали на жртвенику. ¹⁴ Потом опра утробу и ноге, па их спали на жртвенику поврх жртве паљенице.

¹⁵ Аарон онда доведе жртву за народ. Узме јарца за жртву за очишћење за народ, па га закла и принесе као жртву за очишћење као што је принео и прву жртву. ¹⁶ Потом доведе жртву паљеницу и принесе је на прописани начин. ¹⁷ Донесе и житну жртву, узме од ње пуну шаку и то спали на жртвенику уз јутарњу жртву паљеницу.

¹⁸ Затим закла вола и овна за жртву за заједништво за народ. Његови синови му додадоше крв, а он њоме заплъусну жртвеник са свих страна. ¹⁹ Уложене комаде вола и овна – уложени реп, лој са утробе, бубреге и привесак јетре – ²⁰ положише преко груди, па Аарон спали лој на жртвенику. ²¹ Пре тога Аарон окрену груди и десни бут овамо-онамо пред

ГОСПОДОМ као жртву окретану, као што је Мојсије заповедио.

²² Потом Аарон подиже руке према народу и благослови га. И пошто је принео жртву за очишћење, жртву паљеницу и жртву за заједништво, сиђе.

²³ Затим Мојсије и Аарон уђоше у Шатор састанка. Када су изашли, благословише народ, а Слава ГОСПОДЊА се показа свем народу. ²⁴ Од ГОСПОДА сукну огањ и сажеже жртву паљеницу и уложене комаде на жртвенику. Када је сав народ то видео, заклица од радости и паде ничице.

Смрт Надава и Авихуа

10 Ааронови синови Надав и Авиху узеше своје кадионице, ставише у њих ватре, а на њу ставише кадџа, па принеше непрописну ватру пред ГОСПОДОМ, што им он није заповедио. ² Од ГОСПОДА сукну огањ и сажеже их. Тако они погинуше пред ГОСПОДОМ.

³ Тада Мојсије рече Аарону: »О овоме је ГОСПОД говорио када је рекао:

»Своју светост ћу показати међу онима који ми прилазе; пред свим народом своју славу ћу показати.«

А Аарон је ћутао.

⁴ Мојсије позва Мишаела и Елцафана, синове Аароновог стрица Узиела, па им рече: »Дођите овамо и однесите своју браћу од светилишта, ван табора.«

⁵ И они дођоше и, ухвативши их за кошуље, однеше их ван табора, као што је Мојсије наредио.

⁶ Тада Мојсије рече Аарону и његовим синовима Елеазару и Итамару: »Не рашчупавајте косу и не раздирите одећу, да не погинете и да се ГОСПОД не разгневи на сву заједницу. Али ваша сабраћа, сав израелски народ, смеју да плачу због огња који је ГОСПОД послао. ⁷ Не одлазите са улаза у Шатор састанка, да не погинете, јер је на вама ГОСПОДЊЕ уље помазања.«

И они учинише као што је Мојсије рекао.

Долично понашање свештеника

⁸ ГОСПОД рече Аарону: ⁹ »Ни ти ни твоји синови немојте да пијете вино ни друга опојна пића када улазите у Шатор састанка, да не погинете. То је трајна уредба из поколења у поколење. ¹⁰ Треба да разликујете свето од обичног, нечисто од чистог ¹¹ и да Израелце учите свим уредбама које им је ГОСПОД дао преко Мојсија.«

Свештенички део од жртава

¹² Мојсије рече Аарону и његовим преосталим синовима Елеазару и Итамару: »Узимајте житну жртву која преостане од жртава ГОСПОДУ спаљених ватром и једите је, спремљену без квасца, крај жртвеника, јер је пресвета. ¹³ Једите је на светом месту, зато што је то твој део и део твојих синова од жрта-

ва ГОСПОДУ спаљених ватром. Тако ми је заповеђено. ¹⁴ Ти, твоји синови и твоје кћери можете на чистом месту да једете груди које су окретане и бут који је дарован. То је дато теби и твојој деци као део од жртава за заједништво које приносе Израелци. ¹⁵ Бут који је дарован и груди које су окретане нека се донесу заједно са уложеним комадима жртава које се спаљују ватром, да се окрену овамо-онамо пред ГОСПОДОМ као жртва окретана. То је редован део за тебе и твоју децу, као што је ГОСПОД заповедио.«

Елеазаров и Итамаров пропуст

¹⁶ Када се Мојсије распитао за јарца жртве за очишћење и дознао да је већ спаљен, наљути се на Елеазара и Итамара, Ааронове преостале синове, па рече: ¹⁷ »Зашто жртву за очишћење нисте јели на светом месту? Она је пресвета и дата вам је зато што уклањате кривицу заједнице вршећи за њу обред помирења пред ГОСПОДОМ. ¹⁸ Пошто јарчева крв није унета у Светињу, требало је да га једете на светом месту, као што сам заповедио.«

¹⁹ Аарон рече Мојсију: »Данас су жртвовали своје жртве за очишћење и своје жртве паљенице пред ГОСПОДОМ, и види шта ме све задесило! Да ли би ГОСПОДУ било мило да сам ја данас јео жртву за очишћење?«

²⁰ Када је Мојсије то чуо, био је задовољан.

Чисте и нечисте животиње

(5. Мојс 14,3-21)

11 ГОСПОД рече Мојсију и Аарону: ² »Кажите Израелцима: »Од свих животиња које живе на земљи ове смете да једете: ³ Смете да једете сваку животињу која има потпуно раздвојене папке и прежива.

⁴ »Има животиња које само преживају или само имају папке, али њих не смете да једете: Камила прежива, али нема папке, и за вас је нечиста. ⁵ Даман прежива, али нема папке, и за вас је нечист. ⁶ Зећ прежива, али нема папке, и за вас је нечист. ⁷ Свиња има потпуно раздвојене папке, али не прежива, и за вас је нечиста. ⁸ Не једите њихово месо и не дотичите њихове цркотине – оне су за вас нечисте.

⁹ »Од свих створења која живе у морима и текућим водама смете да једете она која имају пераја и крљушти.

¹⁰ »Али сва створења која живе у морима и текућим водама, а немају пераја и крљушти – било она што врве или друга жива створења у води – нека су вам одвратна. ¹¹ Не једите њихово месо и њихове цркотине нека су вам одвратне. ¹² Нека вам је одвратно све што живи у води, а нема пераја и крљушти.

¹³ »Нека су вам ове птице одвратне и не једите их, јер су одвратне: орао, орлушина, црни стрвинар, ¹⁴ луња, све врсте сокола, ¹⁵ све врсте гаврана,

¹⁶ ној, буљина, галеб, све врсте копца, ¹⁷ ђук, гњурац, ушара, ¹⁸ кукувија, пустињска сова, орао рибар, ¹⁹ рода, све врсте чапљи, пупавац и слепи миш.

²⁰ »Нека су вам одвратни сви крилати инсекти који ходају на четири ноге. ²¹ Али има крилатих створења која ходају на четири ноге, а која смете да једете: то су она која имају ноге са зглобовима за скакање по тлу. ²² Од њих смете да једете све врсте скакаваца, цврчака, зрикаваца и попаца. ²³ Али сва друга крилата створења која ходају на четири ноге, нека су вам одвратна – ²⁴ од њих ћете постати нечисти. Ко дотакне њихову цркотину, биће нечист до вечери. ²⁵ Ко подигне цркотину неког од њих, нека опере своју одећу и биће нечист до вечери.

²⁶ »Свака животиња са папцима који нису потпуно раздвојени или која не прежива, за вас је нечиста. Ко је дотакне, биће нечист. ²⁷ Од свих животиња које ходају на четири ноге за вас су нечисте оне које имају шапе. Ко дотакне њихову цркотину, биће нечист до вечери. ²⁸ И ко подигне њихову цркотину, нека опере своју одећу и биће нечист до вечери. Оне су за вас нечисте.

²⁹ »Од створења која се крећу по тлу, за вас су нечиста ова: ласица, пацов, све врсте великих гуштера, ³⁰ гекон, варан, агама, зелембаћ и камелеон. ³¹ Од свих створења која се крећу по тлу, ова су за вас нечиста. Ко их дотакне када су угнула, биће нечист до вечери. ³² Када неко од њих угине, па падне на нешто, тај предмет, за шта год служио, биће нечист, било да је направљен од дрвета, тканине, коже или кострети. Ставите га у воду – биће нечист до вечери, а онда ће бити чист. ³³ Ако неко од њих упадне у глинени суд, све што је у њему биће нечисто, а суд разбијте. ³⁴ Свака храна која би се могла јести, а на себи има воде из таквог суда, нечиста је. И свака течност која би се могла из њега пити, нечиста је. ³⁵ Све на шта њихова цркотина падне, постаје нечисто. Пећ или лонац за кување нека се разбију – нечисти су за вас и нека остану нечисти. ³⁶ Али извор или чатрња за сакупљање воде остају чисти. Ко дотакне неку од ових цркотина, нечист је. ³⁷ Ако цркотина падне на семе које треба посејати, оно остаје чисто. ³⁸ Али, ако је семе наковано водом, а цркотина падне на њега, оно је за вас нечисто.

³⁹ »Ако угине животиња коју смете да једете, ко дотакне њену цркотину, биће нечист до вечери. ⁴⁰ Ко поједе део цркотине, нека опере своју одећу и биће нечист до вечери. Ко подигне цркотину, нека опере своју одећу и биће нечист до вечери.

⁴¹ »Свако створење које се креће по тлу, одвратно је – нека се не једе. ⁴² Не једите ниједно створење које се креће по тлу, било да пузи на трбуху било да хода на четири или много ногу – оно је одвратно.

⁴³ Не каљајте се ниједним од ових створења. Не чините сами себе нечистима преко њих.

⁴⁴ »Ја сам ГОСПОД, ваш Бог. Освештајте се и будите свети, јер сам ја свет. Немојте да вас неко од створења која гмижу по тлу учини нечистима. ⁴⁵ Ја сам ГОСПОД, који вас је извео из Египта да буде ваш Бог. Зато будите свети, јер ја сам свет.

⁴⁶ »То је закон о животињама, птицама, свим живим бићима која се крећу у води и свим створењима која гмижу по тлу, ⁴⁷ да бисте разликовали нечисто од чистог, жива створења која смеју да се једу од оних која не смеју да се једу.’«

Прописи за жене после порођаја

12 ГОСПОД рече Мојсију: ² »Кажите Израелцима: Када жена затрудни и роди мушко дете, биће нечиста седам дана, као што је нечиста и за време своје месечнице. ³ Осмога дана нека се дечак обреже, ⁴ а потом нека жена чека још тридесет три дана да се очисти од свог крварења. Нека не дотиче ништа свето и нека не одлази до светилишта све док се не заврши време њеног очишћења. ⁵ Ако роди женско дете, биће нечиста као за време своје месечнице, али четрнаест дана, а онда нека чека још шездесет шест дана да се очисти од свог крварења.

⁶ »Када се заврши време њеног очишћења, било за сина било за кћер, нека на улаз у Шатор састанка свештенику донесе јагње од годину дана за жртву паљеницу и голупче или грлицу за жртву за очишћење. ⁷ Свештеник ће их принети на жртву пред ГОСПОДОМ да би за њу извршио обред помирења, и она ће бити чиста.

»То је закон за жену када роди мушко или женско дете. ⁸ Ако не може да набави јагње, нека донесе две грлице или два голупчета – једно за жртву паљеницу, а друго за жртву за очишћење. Тако ће свештеник за њу извршити обред помирења и биће чиста.’«

Кожне болести

13 ГОСПОД рече Мојсију и Аарону: ² »Када неко на кожи има оток, осип или светлу пегу од које може да настане заразна кожна болест, нека га доведу свештенику Аарону или једном од његових синова свештеника. ³ Свештеник ће прегледати промену на кожи, па ако је длака на њој побелела и ако промена изгледа дубља од површине коже, онда је то заразна кожна болест. Када га свештеник прегледа, нека га прогласи нечистим. ⁴ Ако је пег на његовој кожи бела, али не изгледа дубља од површине коже и длака на њој није побелела, нека га свештеник држи затвореног седам дана. ⁵ Седмога дана свештеник ће га поново прегледати, па ако види да је промена мање упадљива и да се није проширила по кожи, нека га држи затвореног још седам дана. ⁶ Седмога дана свештеник ће га поново прегледати, па ако види да је промена мање упадљива и да се није проширила по кожи, нека га прогласи чистим – то је само осип. Нека човек опе-

ре одећу и биће чист.⁷ Али, ако се осип прошири по кожи након што се човек показао свештенику да га овај прогласи чистим, нека се поново појави пред свештеником⁸ и свештеник ће га прегледати. Ако се осип проширио по кожи, нека га прогласи нечистим – то је заразна кожна болест.

⁹ »Када неко има заразну кожную болест, нека га доведу свештенику¹⁰ и свештеник ће га прегледати. Ако је на кожи бео оток од кога је длака побелела и ако је у отоку живо месо,¹¹ онда је то дубоко укорењена кожна болест и нека га свештеник прогласи нечистим. Не треба да га држи затвореног, јер је очигледно нечист.¹² Ако болест избије свуда по његовој кожи и, колико свештеник може да види, прекрива сву кожу зараженога од главе до пете,¹³ свештеник ће га прегледати. Ако му је болест прекрила цело тело, нека га прогласи чистим. Пошто му је сва кожа побелела, чист је.¹⁴ Али чим се на њему појави живо месо, нечист је.¹⁵ Када свештеник види живо месо, нека човека прогласи нечистим. Живо месо је нечисто, јер указује на заразну кожную болест.¹⁶ Ако се живо месо промени и побели, нека човек оде свештенику¹⁷ и свештеник ће га прегледати. Ако су промене на кожи побелеле, нека свештеник зараженога прогласи чистим – он је чист.

¹⁸ »Када неко на кожи има чир и он зацели,¹⁹ па се на оном месту где је био чир појави бео оток или црвенкастобела пега, нека се тај човек покаже свештенику²⁰ и свештеник ће га прегледати. Ако промена на кожи изгледа дубља од површине коже и ако је длака на њој побелела, нека га свештеник прогласи нечистим – то је заразна кожна болест која је избила тамо где је био чир.²¹ Али ако, када га свештеник прегледа, на промени нема беле длаке и није дубља од површине коже и ако је мање упадљива, нека га онда свештеник седам дана држи затвореног.²² Ако се шири по кожи, нека га свештеник прогласи нечистим – то је заразно.²³ Али ако је пега непромењена и не шири се, то је само ожиљак од чира и нека га свештеник прогласи чистим.

²⁴ »Када неко има опекотину на кожи, па се на живом меду опекотине појави црвенкастобела или бела пега,²⁵ свештеник ће га прегледати. Ако је длака на пеги побелела и ако изгледа дубља од површине коже, онда је то заразна кожна болест која је избила у опекотини. Нека га свештеник прогласи нечистим – то је заразна кожна болест.²⁶ Али, ако га свештеник прегледа, а на пеги нема беле длаке и није дубља од површине коже и мање је упадљива, нека га свештеник седам дана држи затвореног.

²⁷ Седмога дана нека га свештеник прегледа, па ако се пега шири по кожи, нека га свештеник прогласи нечистим – то је заразна кожна болест.²⁸ Али, ако је пега непромењена и није се проширила по кожи, него је постала мање упадљива, онда је то оток од опекотине. Нека га свештеник прогласи чистим – то је само ожиљак од опекотине.

²⁹ »Ако човек или жена на глави или на бради има промену на кожи,³⁰ свештеник ће прегледати промену. Ако она изгледа дубља од површине коже и длака на њој је жута и танка, нека свештеник зараженога прогласи нечистим – то је шуга, заразна кожна болест главе и браде.³¹ Али ако, када свештеник прегледа ову врсту промене на кожи, она не изгледа дубља од површине коже и на њој нема црне длаке, нека свештеник зараженога држи затвореног седам дана.³² Седмога дана нека свештеник прегледа промену, па ако се шуга није проширила и на њој нема жуте длаке и не изгледа дубља од површине коже,³³ нека се заражени обрије, али нека не обрије оболело место. Свештеник ће га још седам дана држати затвореног,³⁴ а седмога дана ће свештеник поново прегледати шугу. Ако се није проширила по кожи и не изгледа дубља од површине коже, нека га свештеник прогласи чистим. Нека опере своју одећу и биће чист.³⁵ Али ако се шуга ипак прошири по кожи након што је проглашен чистим,³⁶ свештеник ће га поново прегледати. Ако се шуга проширила по кожи, свештеник не треба да тражи жуту длаку – тај је очигледно нечист.³⁷ Али ако је, по његовој процени, остала непромењена и ако је на њој израсла црна длака, шуга је излечена. Чист је и нека га свештеник прогласи чистим.

³⁸ »Када човек или жена има беле пеге по кожи,³⁹ свештеник ће их прегледати, па ако су пеге мутнобеле, то је безопасан осип који је избио по кожи – та особа је чиста.

⁴⁰ »Када човек изгуби косу, ћелав је али чист.⁴¹ Ако је изгубио косу спреда, оћелавио је на челу, али је чист.⁴² Али ако на ћелавој глави или челу има црвенкастобелу промену, то је заразна болест која избија на глави или на челу.⁴³ Свештеник ће га прегледати, па ако је промена на глави или челу црвенкастобела као код заразне кожне болести,⁴⁴ тај човек је заражен и нечист. Нека га свештеник прогласи нечистим због промене на кожи главе.

⁴⁵ »Ко има заразну кожную болест нека носи раздерану одећу, нека рашчупа косу, нека прекрије доњи део лица и нека виче: 'Нечист! Нечист!'⁴⁶ Све док буде имао заразу, остаје нечист. Нека живи сам и нека живи ван табора.«

Буђ

⁴⁷ »Ако се на одећи појави буђ – било на вуненој или ланеној одећи,⁴⁸ било на нечем тканом или плетеном од лана или вуне, било на кожи или неком кожном предмету –⁴⁹ па ако то загађење на одећи, кожи, нечем тканом или плетеном или на неком предмету од коже буде зеленкасто или црвенкасто, то се буђ шири и треба да се покаже свештенику.⁵⁰ Свештеник ће прегледати буђ и загађени предмет ће седам дана држати затворен.⁵¹ Седмога дана ће га поново прегледати, па ако се буђ проширила по одећи, или по нечем тканом

или плетеном, или по кожи, за шта год она служила, то је разорна буђ – предмет је нечист. ⁵² Нека спали ту одећу, или то што је ткано или плетено од лана или вуне, или кожни предмет који на себи има загађење, јер та буђ је разорна – нека се предмет спали.

⁵³ »Али ако се, када је свештеник прегледа, буђ није проширила по одећи, или по тканом или плетеном, или по кожном предмету, ⁵⁴ нека заповеди да се загађени предмет опере. ⁵⁵ Свештеник ће га поново прегледати, па ако буђ није променила изглед и није се проширила, предмет је нечист. Спали га, било да је буђ захватила једну било другу страну. ⁵⁶ Али, ако је, кад свештеник прегледа предмет, буђ постала мање упадљива након што је предмет опран, нека откине загађени део одеће, или коже, или тканог или плетеног предмета. ⁵⁷ Ако се буђ поново појави на одећи, или на тканом или плетеном предмету, или на предмету од коже, то се буђ шири. Такав предмет нека се спали. ⁵⁸ Али одећа, или ткани или плетени предмет, или предмет од коже који је опран и са ког је буђ нестала, нека се поново опере и биће чист.

⁵⁹ »То је закон о буђи која је загадила вунену или ланену одећу, нешто ткано или плетено, или неки кожни предмет, да би се они прогласили чистим или нечистим.«

Очишћење од кожне болести

14 ГОСПОД рече Мојсију: ² »Ово је закон за зараженога у време његовог очишћења, када га доведу свештенику: ³ Свештеник ће изаћи ван табора и прегледати зараженога. Ако је заражени излечен од своје заразне кожне болести, ⁴ свештеник ће заповедити да се за његово очишћење донесу две живе чисте птице, кедровина, скерлетно предиво и исоп. ⁵ Свештеник ће онда заповедити да се једна птица убије над свежеом водом у глиненом суду. ⁶ Потом ће узети живу птицу и умочити је, заједно са кедровином, скерлетним предивом и исопом, у крв птице убијене над свежеом водом ⁷ и седам пута пошкропити онога ко се чисти од заразне кожне болести и прогласити га чистим. Онда ће пустити ону живу птицу на отвореном пољу.

⁸ »Онај ко се чисти, нека опере своју одећу, обрије све своје длаке и окупа се у води – тада ће бити чист. После тога сме да уђе у табор, али нека седам дана остане ван свог шатора. ⁹ Седмога дана нека обрије све своје длаке – нека обрије главу, браду, обрве и све друге длаке. Нека опере своју одећу и окупа се у води, и биће чист. ¹⁰ Осмога дана нека донесе два мушка јагњета и једно женско јагње од годину дана, свако без мане, три десетине ефе † белог брашна замешеног с уљем, за житну жртву, и лог †† уља. ¹¹ Свештеник који га проглашава чистим нека доведе онога ко се чисти и његове жртве пред

ГОСПОДА на улаз у Шатор састанка. ¹² Свештеник ће онда узети једно мушко јагње и принети га као жртву за кривицу заједно са логом уља. Окренуће их овамо-онамо као жртву окретану пред ГОСПОДОМ. ¹³ Нека човек закоље јагње на светом месту где се кољу жртве за очишћење и паљенице. Као и жртва за очишћење, тако и жртва за кривицу напада свештенику – она је пресвета. ¹⁴ Свештеник ће узети крви жртве за кривицу и њоме премазати ресицу десног уха, палац десне руке и палац десне ноге онога ко се чисти. ¹⁵ Потом ће свештеник узети од лога уља, сипати то на свој леви длан, ¹⁶ умочити прст десне руке у уље на свом длану и прстом пошкропити уљем седам пута пред ГОСПОДОМ. ¹⁷ Уљем које му остане на длану свештеник ће премазати ресицу десног уха онога ко се чисти, палац његове десне руке и палац његове десне ноге, поврх крви жртве за кривицу. ¹⁸ Преостало уље са свог длана свештеник ће излити на главу онога ко се чисти. Тако ће за њега извршити обред помирења пред ГОСПОДОМ.

¹⁹ »Потом ће свештеник принети жртву за очишћење и извршити обред помирења за онога ко се чисти. После тога нека човек закоље жртву паљеницу, ²⁰ а свештеник ће је принети на жртвенику заједно са житном жртвом. Тако ће за њега извршити обред помирења, и биће чист.

²¹ »Али, ако је човек сиромашан и не може толико да набави, нека узме једно мушко јагње као жртву за кривицу, које ће бити окретано овамо-онамо да би се за човека извршио обред помирења, једну десетину ефе ‡ белог брашна замешеног с уљем за житну жртву, лог уља ²² и две грлице или два голупчета – шта већ може да набави – једну птицу за жртву за очишћење, а другу за жртву паљеницу. ²³ Осмога дана нека их за своје очишћење донесе свештенику на улаз у Шатор састанка пред ГОСПОДОМ. ²⁴ Свештеник ће узети јагње за жртву за кривицу и лог уља и окренути их овамо-онамо као жртву окретану пред ГОСПОДОМ. ²⁵ Онда нека човек закоље јагње за жртву за кривицу, а свештеник ће узети крви жртве и њоме премазати ресицу десног уха, палац десне руке и палац десне ноге онога ко се чисти. ²⁶ Свештеник ће сипати уља на свој леви длан ²⁷ и прстом десне руке пошкропити уљем са свог длана седам пута пред ГОСПОДОМ. ²⁸ Уљем са длана премазаће она иста места која је премазао крвљу жртве за кривицу: ресицу десног уха, палац десне руке и палац десне ноге онога ко се чисти. ²⁹ Преостало уље са длана свештеник ће излити на главу онога ко се чисти. Тако ће за њега извршити обред помирења пред ГОСПОДОМ. ³⁰ Потом ће узети грлице или голупчад – шта већ човек може да набави – ³¹ и једну птицу принети као жртву за очишћење, а другу као жртву паљеницу, заједно са житном жртвом. Тако ће свештеник извршити

† три десетине ефе 6,6 литара. †† лог 0,3 литра; исто и у 12, 15, 21. и 24. стиху.

‡ једну десетину ефе 2,2 литра.

обред помирења пред ГОСПОДОМ за онога ко се чисти.

³² »То је закон за онога ко има заразну кожно болест, а не може да набави редовне жртве за своје очишћење.«

Буђ у кући

³³ ГОСПОД рече Мојсију и Аарону: ³⁴ »Када уђете у земљу Ханаан, коју вам дајем у посед, а ја ставим буђ у неку кућу у тој земљи, ³⁵ нека власник куће дође и каже свештенику: „Видео сам у својој кући нешто што личи на буђ.“ ³⁶ Пре него што свештеник уђе да прегледа буђ, нека заповеди да се кућа испразни, иначе ће све у кући бити проглашено нечистим. После тога нека свештеник уђе да прегледа кућу. ³⁷ Нека прегледа буђ на зидовима, па ако има зеленкастих или црвенкастих удубљења која изгледају дубља од површине зида, ³⁸ нека свештеник изађе до улаза у кућу и затвори кућу на седам дана. ³⁹ Седмога дана нека се свештеник врати и поново прегледа кућу. Ако се буђ проширила по зидовима, ⁴⁰ нека заповеди да се загађено камење повади и баци на нечисто место ван града. ⁴¹ Онда нека нареди да се сви унутрашњи зидови остругу, а са-стругани малтер баци на нечисто место ван града. ⁴² Потом нека узму друго камење и ставе га место извађеног и новим малтером омалтеришу кућу. ⁴³ Ако се буђ поново појави у кући након што је камење повађено и кућа остругана и омалтерисана, ⁴⁴ нека свештеник оде да је прегледа. Ако се буђ проширила по кући, то је разарајућа буђ – кућа је нечиста. ⁴⁵ Нека се кућа сруши, а њено камење, дрвенарија и малтер однесу на нечисто место ван града. ⁴⁶ Ко год уђе у кућу док је затворена, биће нечист до вечери. ⁴⁷ Ко једе или спава у тој кући, нека опере своју одећу. ⁴⁸ Али ако свештеник дође да прегледа кућу, а буђ се није проширила након што је кућа омалтерисана, нека кућу прогласи чистом, јер је буђ нестала. ⁴⁹ Да би очистио кућу, нека узме две птице, кедровине, скерлетног предива и исопа. ⁵⁰ Једну птицу нека убије над свежеом водом у глине-ном суду, ⁵¹ а онда нека узме кедровину, исоп, скерлетно предиво и ону живу птицу и умочи их у крв мртве птице и свеже воду и кућу пошкропи седам пута. ⁵² Тако ће очистити кућу птичјом крвљу, свежеом водом и живом птицом, кедровином, исопом и скерлетним предивом. ⁵³ Нека потом пусти птицу на отвореном пољу ван града. Тако ће извршити обред помирења за кућу, и она ће бити чиста.

⁵⁴ »То је закон за сваку врсту заразне кожне болести, шугу, ⁵⁵ буђ на одећи или у кући ⁵⁶ и за осип, оток или светлу пегу, ⁵⁷ да би се одредило када је нешто чисто или нечисто. То је закон за заразне кожне болести и буђ.«

Нечисти изливи из мушкарчевог тела

15 ГОСПОД рече Мојсију и Аарону: ² »Кажите Израелцима: „Када мушкарац има излив из тела, нечист је.“ ³ Било да то настави да тече из његовог тела, било да га тело задржи, чини га нечистим. ⁴ Свака постеља на коју легне мушкарац који има излив биће нечиста и све на шта седне биће нечисто. ⁵ Ко год дотакне његову постељу, нека опере своју одећу и окупа се у води, и биће нечист до вечери. ⁶ Ко седне на нешто на чему је седео мушкарац који има излив, нека опере своју одећу и окупа се у води, и биће нечист до вечери. ⁷ Ко дотакне мушкарца који има излив, нека опере своју одећу и окупа се у води, и биће нечист до вечери. ⁸ Ако мушкарац који има излив пљуне некога ко је чист, нека тај опере своју одећу и окупа се у води, и биће нечист до вечери. ⁹ Биће нечисто и све на чему мушкарац који има излив седи док јаше. ¹⁰ Ко год дотакне било шта од онога што је испод мушкарца који има излив, биће нечист до вечери. Ко подигне такав предмет, нека опере своју одећу и окупа се у води, и биће нечист до вечери. ¹¹ Онај кога неопраних руку дотакне мушкарац који има излив нека опере своју одећу и окупа се у води, и биће нечист до вечери. ¹² Земљани суд који дотакне мушкарац који има излив нека се разбије, а сваки предмет од дрвета нека се испере водом.

¹³ »Када мушкарцу престане излив, нека одброји седам дана за своје очишћење, опере своју одећу и окупа се у свежој води, и биће чист. ¹⁴ Осмога дана нека узме две грлице или два голупчета, дође пред ГОСПОДА на улаз у Шатор састанка и да их свештенику. ¹⁵ Свештеник ће једну птицу принети као жртву за очишћење, а другу као жртву паљеницу. Тако ће свештеник за тог мушкарца – због његовог излива – извршити обред помирења пред ГОСПОДОМ.

¹⁶ »Када мушкарац има излив семена, нека цело тело окупа у води, и биће нечист до вечери. ¹⁷ Свака одећа или кожа на коју доспе семе нека се опере водом, и биће нечиста до вечери. ¹⁸ Када мушкарац легне са женом и дође до излива семена, нека се обоје окупају у води, и биће нечисти до вечери.«

Нечисти изливи из жениног тела

¹⁹ »Када жена има свој редован излив крви, нечистоћа њене месечнице трајаће седам дана, а ко год је дотакне биће нечист до вечери. ²⁰ На шта год легне или седне за време своје месечнице биће нечисто. ²¹ Ко дотакне њену постељу, нека опере своју одећу и окупа се у води, и биће нечист до вечери. ²² Ко дотакне нешто на чему је она седела, нека опере своју одећу и окупа се у води, и биће нечист до вечери. ²³ Било да дотакне нешто на њеној постели, било оно на чему је седела, биће нечист до вечери. ²⁴ Ако мушкарац легне с њом и њен месеч-

ни излив га дотакне, биће нечист седам дана; свака постеља на коју легне биће нечиста.

²⁵ »Када жена има излив крви више дана, али не у време своје месечнице, или ако јој месечница траје дуже него обично, биће нечиста све време док има излив, исто као за време месечнице. ²⁶ Свака постеља на коју легне док јој траје излив биће нечиста као што је њена постеља нечиста за време њене месечнице. И на шта год седне биће нечисто као што је нечисто и за време њене месечнице. ²⁷ Ко год то дотакне биће нечист. Нека опере своју одећу и окупа се у води, и биће нечист до вечери.

²⁸ »Када жени престане излив, нека одброји седам дана, и после тога ће бити чиста. ²⁹ Осмога дана нека узме две грлице или два голупчета и однесе их свештенику на улаз у Шатор састанка. ³⁰ Свештеник ће једну птицу принети као жртву за очишћење, а другу као жртву паљеницу. Тако ће свештеник за ту жену – због нечистоће њеног излива – извршити обред помирења пред ГОСПОДОМ.

³¹ »Опомињите Израелце да се држе закона о уклањању нечистоће †, да не погину у својој нечистоћи зато што су нечистим учинили моје Боравиште, које је међу њима.

³² »То је закон за онога ко има излив, то јест за сваког мушкарца кога је излив семена учинио нечистим, ³³ за жену када има месечницу, за мушкарца или жену који имају неуобичајен излив, и за мушкарца који има полни однос са женом када је нечиста.«

Дан помирења

16 ГОСПОД је говорио Мојсију после смрти двојице Ааронових синова, који су погинули када су пред ГОСПОДОМ принели непрописну ватру.

² ГОСПОД рече Мојсију: »Кажу свом брату Аарону да не улази у Светињу над светињама кад му се прохте. Ако уђе иза завесе, пред Помирилиште – поклопац Ковчега – погинуће, јер се ја показујем у облаку изнад Помирилишта.

³ »Ево како Аарон треба да улази у Светињу над светињама: Са јунцем за жртву за очишћење и са овном за жртву паљеницу. ⁴ Нека обуче свету ланену кошуљу и ланено доње рубље. Нека се опаше ланеном тканицом и нека стави ланени турбан. То је света одећа – зато нека се окупа у води пре него што је обуче. ⁵ Нека од израелске заједнице узме два јарца за жртву за очишћење и једног овна за жртву паљеницу.

⁶ »Јунца нека принесе као своју жртву за очишћење, да изврши обред помирења за себе и своје укућане. ⁷ Онда нека узме она два јарца и доведе их пред ГОСПОДА на улаз у Шатор састанка. ⁸ Нека онда баци коцке за та два јарца. Тако ће коцком једнога одредити ГОСПОДУ, а другога Азазелу ††. ⁹ Нека

† Опомињите ... нечистоће Дословно: Одвојте Израелце од њихове нечистоће. †† Азазелу Азazel је вероватно демон који живи у пустињи.

Аарон потом доведе јарца одређеног ГОСПОДУ и принесе га као жртву за очишћење. ¹⁰ А јарца одређеног Азазелу нека живог доведу пред ГОСПОДА да се њиме изврши обред помирења тако што ће бити послат Азазелу у пустињу.

¹¹ »Нека Аарон доведе јунца за своју жртву за очишћење, да изврши обред помирења за себе и своје укућане, и нека јунца закоље за своју жртву за очишћење. ¹² Нека узме кадионицу пуну ужареног угљевља са жртвеника пред ГОСПОДОМ и две шаке ситно истуцаног мирисног када и то однесе иза завесе. ¹³ Када нека стави на ватру пред ГОСПОДОМ, да облак од када прекрије Помирилиште изнад Сведочанства, да не погине. ¹⁴ Нека узме јунчеве крви и прстом пошкропи источну страну Помирилишта, а онда нека прстом седам пута пошкропи крвљу испред Помирилишта.

¹⁵ »Нека потом закоље јарца за жртву за очишћење за народ, па унесе јарчеву крв иза завесе и с њом учини исто што је учинио с јунчевом крвљу: нека њоме пошкропи Помирилиште и испред Помирилишта. ¹⁶ Тако ће извршити обред помирења за Светињу над светињама због нечистоће Израелца и њихове побуне – свих њихових греха. Нека исто учини и за Шатор састанка, који је међу њима, усред њихове нечистоће. ¹⁷ Када Аарон уђе да изврши обред помирења у Светињи над светињама, нека нико не буде у Шатору састанка док он не изађе.

»Након што изврши обред помирења за себе, своје укућане и целу израелску заједницу, ¹⁸ нека изађе до жртвеника који је пред ГОСПОДОМ и за њега изврши обред помирења. Нека узме јунчеве и јарчеве крви и њоме премаже све рогове жртвеника. ¹⁹ Нека прстом седам пута пошкропи жртвеник крвљу, да би га очистио од нечистоће Израелца и освештао га.

²⁰ »Када Аарон заврши обред помирења за Светињу над светињама, Шатор састанка и жртвеник, нека доведе оног живог јарца. ²¹ Нека тада положи обе руке на главу живог јарца и призна над њим сву opakост Израелца и сву њихову побуну – све њихове грехе – и тако их пренесе на главу јарца. Онда нека јарца пошаље у пустињу са човеком одређеним за то. ²² Тако ће јарац на себи однети све њихове грехе у пуст крај, а онај човек ће га пустити у пустињи.

²³ »Нека затим Аарон уђе у Шатор састанка и свуче ланену одећу коју је обукао пре уласка у Светињу над светињама и нека је тамо остави. ²⁴ Нека се на светом месту окупа у води, обуче своју одећу, па изађе и принесе жртву паљеницу за себе и жртву паљеницу за народ, да би извршио обред помирења за себе и за народ. ²⁵ Нека на жртвенику спали и лој жртве за очишћење.

²⁶ »Човек који пусти јарца Азазелу нека опере своју одећу и окупа се у води. После тога сме да уђе у табор. ²⁷ Јунац и јарац за жртву за очишћење, чија је крв унета у Светињу над светињама да би се из-

вршило помирење, нека се изнесу ван табора и нека се њихова кожа, месо и нечист спале. ²⁸ Ко их буде спаљивао, нека потом опере своју одећу и окупа се у води. После тога сме да уђе у табор.

²⁹ »Ово је трајна уредба за вас: Десетог дана седмог месеца постите и не обављајте никакав посао – ни рођени Израелац ни дошљак који борави међу вама – ³⁰ јер ће тога дана за вас бити извршен обред помирења, да се очистите. Тада ћете пред ГОСПОДОМ бити чисти од свих греха. ³¹ То је велики суботњи одмор, и зато постите. То је трајна уредба.

³² »Свештеник који је помазан и постављен да наследи свога оца као првосвештеник нека изврши обред помирења. Нека обуче свету ланену одећу ³³ и изврши обред помирења за Светињу над светињама, Шатор састанка и жртвеник, а тако и за свештенике и сав народ у заједници.

³⁴ »Ово је трајна уредба за вас: нека се обред помирења за све грехе Израелаца врши једном годишње.«

И Мојсије учини као што му је ГОСПОД заповедио.

Светост крви

17 ГОСПОД рече Мојсију: ² »Кажи Аарону и његовим синовима и свим Израелцима: ,ГОСПОД је овако заповедио: ³ Сваки Израелац који закоље вола, јагње или јаре у табору или ван њега ⁴ уместо да их доведе на улаз у Шатор састанка да их принесе на жртву ГОСПОДУ испред ГОСПОДЊЕГ Боравишта, крив је за проливање крви. Пролио је крв и нека се одстрани из свога народа. ⁵ Ово је зато да би Израелци ГОСПОДУ доводили жртве које сада приносе на отвореном пољу. Нека их доводе свештенику на улаз у Шатор састанка и приносе их ГОСПОДУ као жртве за заједништво. ⁶ Свештеник ће крвљу заплуснути ГОСПОДЊИ жртвеник на улазу у Шатор састанка и спалити лој да буде пријатан мирис ГОСПОДУ. ⁷ Нека више не приносе своје клане жртве јарцима демонима, с којима се одају блуду. То је трајна уредба за њих из поколења у поколење.«

⁸ »Кажи им: ,Сваки Израелац или дошљак који борави међу вама који приноси жртву паљеницу или клану жртву, ⁹ а не доведе је на улаз у Шатор састанка да је принесе ГОСПОДУ, нека се одстрани из свога народа.

¹⁰ »Окренућу се против сваког Израелца или дошљака који борави међу вама који једе било какву крв. Ко буде јео крв, одстранићу га из његовог народа. ¹¹ Јер, живот живог бића је у крви и ја сам вам је дао да за своје животе вршите обред помирења на жртвенику. Јер, крвљу се врши обред помирења за живот. ¹² Зато кажем Израелцима: Нека ниједан од вас не једе крв и нека ниједан дошљак који борави међу вама не једе крв.

¹³ »Сваки Израелац или дошљак који борави међу вама који улови животињу или птицу која сме да се једе, нека јој излије крв и покрије је земљом. ¹⁴ Јер, живот сваког живог бића је његова крв. Зато сам рекао Израелцима: »Не једите крв ниједног живог бића, јер је живот сваког живог бића његова крв. Ко је буде јео, нека се одстрани.«

¹⁵ »Ко буде јео било шта угинуло или оно што су растргле животиње, био он рођени Израелац или дошљак, нека опере своју одећу и окупа се у води, и биће нечист до вечери. Потом ће бити чист.

¹⁶ Али, ако не опере своју одећу и не окупа се, сносиће последице свога греха.«

Забрањени полни односи

18 ГОСПОД рече Мојсију: ² »Кажи Израелцима: Ја сам ГОСПОД, ваш Бог. ³ Не чините оно што се чини у Египту, где сте живели, и не чините оно што се чини у Ханаану, у који вас водим. Не живите по њиховим уредбама. ⁴ Извршавајте моје законе и држите се мојих уредби – по њима живите. Ја сам ГОСПОД, ваш Бог. ⁵ Држите се мојих уредби и закона, јер човек који их извршава у њима ће наћи живот. Ја сам ГОСПОД.

⁶ »Немој да имаш полне односе са крвним сродником. Ја сам ГОСПОД.

⁷ »Немој да наносиш срамоту своје оцу тако што ћеш имати полне односе са својом мајком. Она ти је мајка – немој да имаш полне односе с њом.

⁸ »Немој да имаш полне односе са било којом женом свога оца. То би нанело срамоту твојој оцу.

⁹ »Немој да имаш полне односе са својом сестром, било да је она кћи твога оца или кћи твоје мајке, било да је рођена у истом дому или другде.

¹⁰ »Немој да имаш полне односе са кћери свога сина или своје кћери. То би ти нанело срамоту.

¹¹ »Немој да имаш полне односе са кћери коју је твоје оцу родила жена твога оца. Она ти је сестра.

¹² »Немој да имаш полне односе са сестром свога оца. Она је крвни сродник твога оца.

¹³ »Немој да имаш полне односе са сестром своје мајке. Јер, она је крвни сродник твоје мајке.

¹⁴ »Немој да наносиш срамоту своје стрицу тако што ћеш имати полне односе са његовом женом. Она ти је стрина.

¹⁵ »Немој да имаш полне односе са својом снахом. Она је жена твога сина – немој да имаш полне односе с њом.

¹⁶ »Немој да имаш полне односе са женом свога брата. То би нанело срамоту твојој брату.

¹⁷ »Немој да имаш полне односе и са женом и са њеном кћери. Немој да имаш полне односе са кћери њеног сина ни са кћери њене кћери. Оне су њене крвне сроднице. То је поквареност.

¹⁸ »Док ти је жена жива, немој да узимаш за жену сестру своје жене да јој буде супарница и немој да имаш полне односе с њом.

¹⁹ »Немој да прилазиш жени да с њом имаш полне односе док је нечиста за време своје месечнице.

²⁰ »Немој да имаш полне односе са женом свога ближњегга и тако од ње постанеш нечист.

²¹ »Немој да даш ниједно своје дете да буде жртвовано Молоху – не скврнави име свога Бога. Ја сам ГОСПОД.

²² »Немој да имаш полне односе са мушкарцем као са женом. То је одвратно.

²³ »Немој да имаш полне односе са животињом и тако од ње постанеш нечист, а ни жена нека нема полне односе са животињом. То је настраност.

²⁴ »Немојте да постанете нечисти ни на један од ових начина. Јер, на све ове начине постали су нечисти народи које ћу истерати пред вама. ²⁵ Зато је и земља постала нечиста, па сам је казнио због њеног греха, и она је избљувала своје становнике.

²⁶ Држите се мојих уредби и законâ. Ни рођени Израелац ни дошљак који борави међу вама нека не чини ниједну од ових гадости. ²⁷ Јер, све те гадости чинили су људи који су пре вас живели у тој земљи и земља је постала нечиста. ²⁸ Ако и ви учините земљу нечистом, она ће вас избљувати као што је избљувала народе који су били пре вас.

²⁹ »Ко год учини неку од ових гадости, нека се одстрани из свога народа. ³⁰ Држите се онога што ја тражим. Не извршавајте ниједну од одвратних уредби које су се извршавале пре вас, па нећете постати нечисти од њих. Ја сам ГОСПОД, ваш Бог.»

Прописи о светости и правди

19 ГОСПОД рече Мојсију: ² »Кажите целој израелској заједници: »Будите свети, јер сам ја, ГОСПОД, ваш Бог, свет.

³ »Нека свако поштује своју мајку и свога оца. Држите моје суботе. Ја сам ГОСПОД, ваш Бог.

⁴ »Не окрећите се ништавним идолима и не правите себи ливене богове. Ја сам ГОСПОД, ваш Бог.

⁵ »Када ГОСПОДУ приносите жртву за заједништво, приносите је тако да вам буде прихваћена.

⁶ Нека се поједе истог дана када је принесете или сутрадан. Све што остане до трећег дана, нека се спали. ⁷ Ако се нешто од ње једе трећег дана, нечисто је и неће бити прихваћено. ⁸ Ко то буде јео, нека сноси последице свога греха, јер је оскврнавио оно што је ГОСПОДУ свето. Нека се одстрани из свога народа.

⁹ »Када жањете жито у својој земљи, немој да жањеш до саме ивице свога поља и немој да сакупљаш оно што је од твога жита пало на земљу.

¹⁰ Немој да обиреш свој виноград други пут и немој да сакупљаш грожђе које је попадало. То остави сиромашу и дошљаку. Ја сам ГОСПОД, ваш Бог.

¹¹ »Не крадите, не лажите и не варајте један другог.

¹² »Не заклињите се лажно мојим именом – не скврнави име свога Бога. Ја сам ГОСПОД.

¹³ »Не искоришћавај свога ближњегга и не плачкај га. Не задржавај код себе најамникову плату до јутра.

¹⁴ »Не проклињи глувога и не стављај препреку пред слепога да се спотакне. Него, бој се свога Бога. Ја сам ГОСПОД.

¹⁵ »Не чини неправду када судиш. Не буди пристрастан према сиромашу и не повлађуј великом. Суди своје ближњему правично.

¹⁶ »Не иди унаоколо ширећи клевете међу својим народом. Не угрожавај живот свога ближњегга. Ја сам ГОСПОД.

¹⁷ »Не мрзи свога брата у свом срцу. Прекори свога ближњегга, да и сам не згрешиш због њега.

¹⁸ »Не свети се и не буди киван на своје сународнике, него воли свога ближњегга као самога себе. Ја сам ГОСПОД.

¹⁹ »Држите се мојих уредби.

»Не пари различите врсте животиња. Не сеј две врсте семена на својој њиви. Не носи одећу начињену од две врсте тканине.

²⁰ »Ако човек има полне односе са робинјом која је обећана другом човеку, а још није ни откупљена ни ослобођена, нека буду кажњени, али не смрћу, јер она није слободна. ²¹ Нека за казну човек доведе ГОСПОДУ на улаз у Шатор састанка овна за жртву за кривицу. ²² Свештеник ће овном жртве за кривицу извршити обред помирења за њега пред ГОСПОДОМ за грех који је починио, и грех ће му бити опроштен.

²³ »Када уђете у земљу и засадите било коју воћку, сматрајте њене плодове забрањенима. Три године их сматрајте забрањенима – нека се не једу. ²⁴ Четврте године ће сви њени плодови бити света жртва на хвалу ГОСПОДУ. ²⁵ Тек пете године смете да једете њене плодове. Тако ће се њен род увећати. Ја сам ГОСПОД, ваш Бог.

²⁶ »Не једите месо у коме још има крви.

»Не бавите се гатањем ни враџбинама.

²⁷ »Не шишајте косу на слепоочницама. Не сеците крајеве браде. ²⁸ Не правите урезе по телу у знак жалости за покојником и не усецајте знакове по себи. Ја сам ГОСПОД.

²⁹ »Не обешчашћуј своју кћер дајући је за блудницу, да се земља не ода блудницењу и не напуни се поквареношћу.

³⁰ »Држите моје суботе и поштујте моје светилиште. Ја сам ГОСПОД.

³¹ »Не обрађајте се духовима покојника и не тражите призиваче духова, јер ћете од њих постати нечисти. Ја сам ГОСПОД, ваш Бог.

³² »Устај пред седом главом, указуј част старцу и бој се свога Бога. Ја сам ГОСПОД.

³³ »Када дошљак борави код вас у вашој земљи, не угњетавајте га. ³⁴ Нека вам дошљак који борави код вас буде као да је рођени Израелац. Воли га као самога себе. Јер, и ви сте били дошљаци у Египту. Ја сам ГОСПОД, ваш Бог.

³⁵ »Не чините неправду када судите у вези са мерама за дужину, тежину и запремину. ³⁶ Нека вам буду тачне ваге, тегови и мере †. Ја сам ГОСПОД, ваш Бог, који вас је извео из Египта.

³⁷ »Држите се свих мојих уредби и свих мојих закона и извршавајте их. Ја сам ГОСПОД.«

Казне за тешке прекршаје

20 ГОСПОД рече Мојсију: ² »Кажи Израелцима: ,Ко год од Израелаца или дошљака који борава у Израелу да неко од своје деце Молоху, нека се погуби. Народ земље нека га каменује. ³ Ја ћу се окренути против тога човека и одстранити га из његовог народа зато што је дао своје дете Молоху и тако учинио моје светилиште нечистим и оскврнавио моје свето име. ⁴ Ако народ земље зажмури пред тим да је тај човек дао своје дете Молоху и не погуби га, ⁵ сâм ја ћу се окренути против тога човека и његовог братства и одстранити из народа и њега и све који за њим крену да се одају блуду с Молохом.

⁶ »Окронућу се против свакога ко се буде обраћао духовима покојника и призивачима духова и одавао се блуду с њима, и одстранићу га из његовог народа.

⁷ »Освештајте се и будите свети, јер сам ја ГОСПОД, ваш Бог. ⁸ Држите се мојих уредби и извршавајте их. Ја сам ГОСПОД, који вас чини светима.

⁹ »Ко прокуне свога оца или мајку, нека се погуби. Проклео је свога оца или мајку и заслужио је смрт.

¹⁰ »Ако човек почини прељубу са туђом женом – са женом свога ближњег – нека се и прељубник и прељубница погубе.

¹¹ »Човек који има полне односе са женом свога оца, наноси срамоту својој оцу. Нека се и човек и жена погубе – заслужили су смрт.

¹² »Ако човек има полне односе са својом снахом, нека се обоје погубе. Починили су настраност и заслужују смрт.

¹³ »Ако мушкарац има полне односе с мушкарцем као са женом, обојица су починили гадост. Нека се погубе – заслужили су смрт.

¹⁴ »Ако се човек ожени и женом и њеном мајком, то је поквареност. Нека се и он и оне спале, да међу вама не буде покварености.

¹⁵ »Ако човек има полне односе са животињом, нека се погуби. И животињу убијте.

¹⁶ »Ако жена има полне односе са животињом, убијте и жену и животињу. Нека се погубе – заслужили су смрт.

¹⁷ »Ако се човек ожени својом сестром, кћери свога оца или кћери своје мајке, па имају полне односе, то је срамота. Нека се јавно одстране из свога народа. Имао је полне односе са својом сестром и нека сноси последице свога греха.

¹⁸ »Ако човек има полне односе са женом за време њене месечнице, нека се обоје одстране из свога народа јер су имали полни однос у крви.

¹⁹ »Немој да имаш полне односе са сестром своје мајке ни са сестром свога оца, јер би тако нанео срамоту свом крвном сроднику. Обоје бисте сносили последице свога греха.

²⁰ »Ако човек има полне односе са својом стрином, наноси срамоту својој стрици. Обоје ће сносити последице свога греха. Умреће без деце.

²¹ »Ако се човек ожени женом свога брата, то је нечисто. Нанео је срамоту својој брату. Тај човек и жена неће имати деце.

²² »Држите се свих мојих уредби и законâ и извршавајте их, да вас не избљује земља у коју вас водим да у њој живите. ²³ Немојте да живите по уредбама народâ које ћу истерати пред вама. Гнушам их се зато што су све то чинили. ²⁴ Рекао сам вам: »Запосешћете њихову земљу – вама ћу је дати у наследство – земљу којом тече мед и млеко.« Ја сам ГОСПОД, ваш Бог, који вас је одвојио од других народа. ²⁵ Стога правите разлику између чистих и нечистих животиња и између чистих и нечистих птица. Немојте да се каљате ни животињом, ни птицом, ни било чиме што се креће по тлу – ничим што сам одвојио да за вас буде нечисто. ²⁶ Будите мој свети народ, јер сам ја, ГОСПОД, свет. Ја сам вас одвојио од других народа да будете моји.

²⁷ »Човек или жена међу вама који питају духове покојника или су призивачи духова нека се погубе. Нека их каменују – заслужили су смрт.«

Светост свештеника

21 ГОСПОД рече Мојсију: »Кажи свештеницима, Аароновим синовима: ,Нека свештеник не постаје нечист због покојника из свога народа, ² осим због својих најближих сродника: своје мајке, оца, кћери, брата ³ и неудате сестре која је од њега зависила јер није имала мужа – због ње сме да постане нечист. ⁴ Нека не постаје нечист због своје родбине са женине стране и тако се укаља.

⁵ »Нека свештеници не брију главу, нека не одсецају крајеве браде и нека не праве урезе по телу.

⁶ »Нека буду свети својој Богу и нека не скврнавље име свога Бога. Зато што приносе жртве ГОСПОДУ спаљене ватром, храну свога Бога, нека буду свети.

⁷ »Нека се не жене блудницом, ни обешчашћеном женом, ни распуштеницом. Јер, свештеник је свет својој Богу.«

⁸ »Свештеника сматрај светим, јер он приноси храну твога Бога. Сматрај га светим, јер сам ја, ГОСПОД, свет и чиним вас светима.

⁹ »Ако се свештеникова кћи обешчисти блудничешћем, обешчастила је свога оца – нека се спали.«

¹⁰ »Првосвештеник, на чију главу је изливано уље помазања и који је освештан да носи свештеничку одећу, нека не иде рашчупане косе и нека не раздире своју одећу. ¹¹ Нека не прилази мртвацу и не-

† мере Дословно: ефа и хин.

ка не постаје нечист чак ни због свога оца или мајке. ¹² Нека не одлази из светилишта свога Бога и не скврнави га, јер је освештан уљем помазања свога Бога. Ја сам ГОСПОД.

¹³ »Нека се ожени девицом. ¹⁴ Нека се не жени ни удовицом, ни распуштеницом, ни обешчашћеном женом, него само девицом из свога народа. ¹⁵ Нека не обешчашћује своје потомке међу својим народом. Јер ја, ГОСПОД, чиним га светим.«

¹⁶ ГОСПОД рече Мојсију: ¹⁷ »Кажите Аарону: ,Из поколења у поколење нека ниједан од твојих потомака са телесним недостатком не прилази жртвенику да приноси храну свога Бога. ¹⁸ Нека не прилази жртвенику ниједан човек са телесним недостатком: ни слеп, ни хром, ни унакажен, ни изобличен, ¹⁹ ни коме је обогањена нога или рука, ²⁰ ни грбав, ни крљавог раста, ни замућеног ока, ни ко има гнојне или цуреће ране, ни ушкопљен. ²¹ Нека ниједан потомак свештеника Аарона са телесним недостатком не прилази жртвенику да приноси жртве ГОСПОДУ спаљене ватром. Пошто има телесни недостатак, нека не прилази жртвенику да приноси храну свога Бога. ²² Сме да једе храну свога Бога, и пре свету и свету, ²³ али због свог телесног недостатка нека не долази до завесе и не примиче се жртвенику, да не оскврнави моје свете предмете. Јер ја, ГОСПОД, чиним их светима.«

²⁴ И Мојсије то рече Аарону и његовим синовима и свим Израелцима.

Светост жртава

22 ГОСПОД рече Мојсију: ² »Кажите Аарону и његовим синовима да се с поштовањем односе према светим жртвама које Израелци одвајају за мене, да не оскврнавe моје свето име. Ја сам ГОСПОД.

³ »Кажите им: ,Из поколења у поколење, ако неки од ваших потомака буде нечист, а ипак приђе светим жртвама које Израелци одвајају за ГОСПОДА, нека се одстрани од мене. Ја сам ГОСПОД.

⁴ »Ако би неки Ааронов потомак имао заразну кожную болест или излив из тела, нека не једе свете жртве све док се не очисти. А биће нечист и ако дотакне нешто што је леш учинио нечистим; или мушкарца који има излив семена; ⁵ или ако дотакне неко створење које гмиже; или човека нечистог од било које врсте нечистоће. ⁶ Ако дотакне било шта од овога, биће нечист до вечери и не сме да једе свете жртве док се не окупа у води. ⁷ Када сунце зађе, биће чист, и тада може да једе свете жртве, јер су оне његова храна. ⁸ Нека не једе ништа угуинуло ни оно што су растргле животиње. Од тога би постао нечист. Ја сам ГОСПОД. ⁹ Нека се свештеници држе онога што тражимо, да не навуку на себе грех, па погину зато што су се према томе односили с презиром.

¹⁰ »Нико осим свештеникове породице не сме да једе свете жртве, па тако ни свештеников гост ни

најамник. ¹¹ Али роб кога је свештеник купио новцем и роб који је рођен у његовој кући смеју да једе његову храну. ¹² Ако се свештеникова кћи уда за некога ко није свештеник, не сме да једе ниједан од светих дарова. ¹³ Али, ако свештеникова кћи поста не удовица или се разведе док још нема деце, па се врати да живи у очевој кући као у својој младости, онда сме да једе очеву храну. Нико осим свештеникове породице не сме да је једе.

¹⁴ »Ако би неко грешком јео свету жртву, нека је надокнади свештенику и дода још петину њене вредности. ¹⁵ Нека свештеници не скврнавe свете жртве које Израелци приносе ГОСПОДУ ¹⁶ допуштајући Израелцима да једе свете жртве и тако навлачећи на њих кривицу која изискује накнаду. Ја сам ГОСПОД, који их чини светима.«

¹⁷ ГОСПОД рече Мојсију: ¹⁸ »Кажите Аарону и његовим синовима и свим Израелцима: ,Ако неко од Израелаца или дошљак у Израелу доведе животињу као дар – као жртву заветну или као жртву драговољну – да се принесе ГОСПОДУ као жртва паљења, ¹⁹ нека доведе мужјака без мане од говедâ, оваца или коза да би дар био прихваћен. ²⁰ Немојте да приносите животињу с маном, јер вам неће бити прихваћена. ²¹ Када неко приноси ГОСПОДУ жртву за заједништво од крупне или ситне стоке да би извршио посебан завет или као жртву драговољну, нека животиња буде беспрекорна да би била прихваћена – нека буде без мане. ²² Немојте да приносите ГОСПОДУ животињу која је слепа или хрома или повређена, или има брадавице или гнојне или цуреће ране. Ниједну такву животињу не стављајте на жртвеник као жртву ГОСПОДУ спаљену ватром. ²³ Изобличеног или закрљавог вола или овцу можеш да принесеш као жртву драговољну, али ти неће бити прихваћени као жртва заветна. ²⁴ Немојте да приносите ГОСПОДУ животињу чије су мошнице нагњечене, згњечене, откинуте или одсечене. Немојте то да чините животињама у својој земљи ²⁵ нити такве животиње примајте од странца да их приносите као храну свога Бога. Неће вам бити прихваћене, јер су изобличене и имају мане.«

²⁶ ГОСПОД рече Мојсију: ²⁷ »Када теле, јагње или јаре дођу на свет, нека седам дана остану уз своју мајку. Од осмога дана надаље биће прихватљиви за жртву ГОСПОДУ спаљену ватром. ²⁸ Не кољите краву или овцу истог дана када и њихово младунче.

²⁹ »Када ГОСПОДУ приносите жртву захвалницу, принесите је тако да вам буде прихваћена. ³⁰ Нека се поједе истог дана – ништа од ње не остављајте до јутра. Ја сам ГОСПОД.

³¹ »Држите се мојих заповести и извршавајте их. Ја сам ГОСПОД. ³² Не скврнавите моје свето име. Показаћу своју светост међу Израелцима. Ја сам ГОСПОД, који вас чини светима, ³³ који вас је извео из Египта да буде ваш Бог. Ја сам ГОСПОД.«

Празници

23 ГОСПОД рече Мојсију: ² »Кажи Израелцима: ,ГОСПОДЊЕ празнике прогласите светим саборима. Ово су празници које сам одредио:«

Субота

³ »Шест дана нека се обавља посао, али седмого дана је суботњи одмор, дан светог сабора. Тада никакав посао не обављајте. Где год живели, то је ГОСПОДЊА субота.

⁴ »Ово су празници које је ГОСПОД одредио, свети сабори које ћете прогласити у време одређено за њих:«

Пасха и Празник бесквасног хлеба

(2. Мојс 12,1-13,10; 4. Мојс 28,16-25)

⁵ »Четрнаестог дана првог месеца у сутон почиње ГОСПОДЊА Пасха. ⁶ Петнаестог дана истог месеца почиње Празник бесквасног хлеба – седам дана једите бесквасни хлеб. ⁷ Првога дана одржите свети сабор и никакав посао не обављајте. ⁸ Седам дана приносите жртву ГОСПОДУ спаљену ватром. Седмого дана одржите свети сабор и никакав посао не обављајте.«

Приношење првина

⁹ ГОСПОД рече Мојсију: ¹⁰ »Кажи Израелцима: ,Када уђете у земљу коју ћу вам дати и када будете жели жетву, донесите свештенику сноп од првог жита које пожањете. ¹¹ Нека свештеник окрене сноп овамо-онамо пред ГОСПОДОМ, да би вам био прихваћен. Нека га окрене сутрадан после суботе. ¹² Онога дана када будете окретали сноп, принесите јагње од годину дана и без мане као жртву паљеницу ГОСПОДУ, ¹³ заједно са њеном житном жртвом од две десетине ефе † белог брашна замешеног с уљем – жртву ГОСПОДУ спаљену ватром, пријатан мирис – и са њеном жртвом леваницом од четврт хина † вина. ¹⁴ Не једите ни хлеб, ни пржено зрневље, ни младе класове до онога дана када будете принели ову жртву своје Богу. Ово је трајна уредба за сва ваша поколења, где год живели.«

Празник седмица

(4. Мојс 28,26-31)

¹⁵ »Од дана после суботе – дана када сте донели сноп за жртву окретану – одбројте седам пуних седмица. ¹⁶ Одбројте педесет дана, до дана после седме суботе, па принесите ГОСПОДУ жртву од новог жита. ¹⁷ Где год живели, донесите одатле две векне хлеба умешеног од две десетине ефе белог брашна испеченог с квасцем као жртву окретану ГОСПОДУ од првина. ¹⁸ Са овим хлебом доведите седморо мушке јагњади од годину дана и без мане, једног јун-

† две десетине ефе 4,4 литра; исто и у 17. стиху. † четврт хина 0,9 литара.

ца и два овна. Они ће бити жртва паљеница ГОСПОДУ заједно са њиховим житним жртвама и жртвама леваницама – жртва спаљена ватром, пријатан мирис ГОСПОДУ. ¹⁹ Потом принесите једног јарца као жртву за очишћење и два јагњета од годину дана као жртву за заједништво. ²⁰ Нека свештеник окрене ова два јагњета овамо-онамо пред ГОСПОДОМ као жртву окретану заједно са хлебом од првина. Они су света жртва ГОСПОДУ и припадају свештенику. ²¹ Истог тог дана прогласите свети сабор и никакав посао не обављајте. Ово је трајна уредба из поколења у поколење, где год живели.

²² »Када жањете жито у својој земљи, немојте да жањете до саме ивице свога поља и немојте да сакупљате оно што је од вашег жита пало на земљу. То оставите сиромашу и дошљаку. Ја сам ГОСПОД, ваш Бог.«

Празник труба

(4. Мојс 29,1-6)

²³ ГОСПОД рече Мојсију: ²⁴ »Кажи Израелцима: ,Први дан седмог месеца нека вам буде дан потпуног одмора, свети сабор обележен трубљењем труба. ²⁵ Никакав посао не обављајте, него принесите жртву ГОСПОДУ спаљену ватром.«

Дан помирења

(4. Мојс 29,7-11)

²⁶ ГОСПОД рече Мојсију: ²⁷ »Десетого дана седмог месеца је Дан помирења. Одржите свети сабор, постите и принесите жртву ГОСПОДУ спаљену ватром. ²⁸ Тога дана не обављајте никакав посао, јер је то Дан помирења, када се за вас врши обред помирења пред ГОСПОДОМ, вашим Богом. ²⁹ Ко тога дана не буде постио, нека се одстрани из свога народа. ³⁰ Ко тога дана буде обављао било какав посао, ја ћу га уклонити из његовог народа. ³¹ Не обављајте никакав посао. Ово је трајна уредба из поколења у поколење, где год живели. ³² То је суботњи одмор за вас. Постите. Славите суботу од вечери деветога дана тог месеца, па до следеће вечери.«

Празник сеница

(4. Мојс 29,12-40)

³³ ГОСПОД рече Мојсију: ³⁴ »Кажи Израелцима: ,Петнаестог дана седмог месеца почиње ГОСПОДЊИ Празник сеница и траје седам дана. ³⁵ Првога дана је свети сабор – никакав посао не обављајте. ³⁶ Седам дана приносите жртву ГОСПОДУ спаљену ватром, а осмога дана одржите свети сабор и принесите жртву ГОСПОДУ спаљену ватром. То је свечани скуп – никакав посао не обављајте.

³⁷ »То су празници које је ГОСПОД одредио, које треба да прогласите за свете саборе за приношење жртава ГОСПОДУ спаљених ватром, паљеница и житних жртава, кланих жртава и леваница, сваке у одређени дан. ³⁸ Ови празници су поврх ГОСПОДЊИХ субота и ове жртве су поврх ваших дарова,

жртва заветних и жртва драговољних које дајете ГОСПОДУ.

³⁹ »Дакле, почев од петнаестог дана седмог месеца, након што сакупите род земље, седам дана славите ГОСПОДЊУ светковину. Први и осми дан су дани потпуног одмора. ⁴⁰ Првога дана узмите најбоље плодове воћака, палмове гране и гране лиснатог дрвећа и поточне врбе и седам дана се радујте пред ГОСПОДОМ, својим Богом. ⁴¹ Славите ову ГОСПОДЊУ светковину седам дана сваке године. Ово је трајна уредба из поколења у поколење. Славите је у седмом месецу. ⁴² Нека сви рођени Израелци седам дана живе у сеницама, ⁴³ да би и ваша будућа поколења знала да сам учинио да Израелци живе у сеницама када сам их извео из Египта. Ја сам ГОСПОД, ваш Бог.«

⁴⁴ И Мојсије објави Израелцима празнике које је ГОСПОД одредио.

Одржавање светиљки у Шатору састанка

(2. Мојс 27,20-21)

24 ГОСПОД рече Мојсију: ² »Заповеди Израелцима да ти за осветљење доносе чистог уља од изгњечених маслина, да би светиљке могле да горе без престанка. ³ У Шатору састанка, испред завесе која заклања Сведочанство, нека Аарон ставља светиљке да горе пред ГОСПОДОМ од вечери до јутра. Ово је трајна уредба из поколења у поколење. ⁴ Нека ставља светиљке на чист свећњак, да горе пред ГОСПОДОМ без престанка.«

Свети хлеб

⁵ »Узми белог брашна и испеци дванаест погача, од којих је свака умешена од две десетине ефе † брашна. ⁶ Поређај их у два реда – по шест у сваком реду – на чистом столу пред ГОСПОДОМ. ⁷ Дуж сваког реда стави чистог тамјана. Он ће бити знамен-жртва †† за хлеб, жртва ГОСПОДУ спаљена ватром. ⁸ Нека се овај хлеб ставља пред ГОСПОДА редовно, сваке суботе, као спомен вечног савеза за Израелце. ⁹ Он припада Аарону и његовим синовима. Нека га једу на светом месту, јер је он Аарону најсветији део од његовог редовног дела од жртва ГОСПОДУ спаљених ватром.«

Казна за вређање Божијег имена и закон одмазде

¹⁰ Син једне Израелке и Египћанина изађе међу Израелце, и у табору изби свађа између њега и једног Израелца. ¹¹ Израелкин син увреди Божије име и опсова га, па га доведоше Мојсију. Мајка му се звала Шеломит кћи Дибрија из Дановог племена. ¹² Ставише га под стражу док им се не објави ГОСПОДЊУ одлука.

† две десетине ефе 4,4 литра. †† знамен-жртва Вероватно: жртва која симболично представља целу жртву; могуће значење је и спомен-жртва.

¹³ ГОСПОД рече Мојсију: ¹⁴ »Изведи псовача ван табора. Сви који су га чули нека му положе руке на главу, а онда нека га цела заједница каменује. ¹⁵ Кажите Израелцима: »Ко опсује свога Бога, сносиће последице свога греха. ¹⁶ Ко увреди ГОСПОДЊЕ име, нека се погуби – нека га цела заједница каменује. Био он дошљак или рођени Израелац, када увреди Божије име, нека се погуби.

¹⁷ »Ко убије човека, нека се погуби.

¹⁸ »Ко убије животињу, нека је надокнади – живот за живот.

¹⁹ »Ко повреди свога ближњег, нека се њему учини оно што је он учинио: ²⁰ прелом за прелом, око за око, зуб за зуб. Како је он повредио другога, тако нека и он буде повређен.

²¹ »Ко убије животињу, нека је надокнади, али ко убије човека, нека се погуби.

²² »Нека исти закон важи и за дошљака и за рође-ног Израелца, јер ја сам ГОСПОД, ваш Бог.«

²³ Мојсије то рече Израелцима, и они изведоше псовача ван табора, па га каменоваше. Тако Израелци учинише као што је ГОСПОД заповедио Мојсију.

Суботња година

(5. Мојс 15,1-11)

25 ГОСПОД рече Мојсију на Синајској гори: ² »Кажите Израелцима: »Када уђете у земљу коју ћу вам дати, нека и сама земља слави ГОСПОДЊУ суботу. ³ Шест година засејавај своју њиву и шест година обрезај своје винограде и убири њихов род. ⁴ Али седме године нека буде потпун одмор за земљу – ГОСПОДЊА субота. Не засејавај своју њиву и не обрезај свој виноград. ⁵ Не жањи оно што само од себе никне и не бери грожђе са необрезане лозе. Нека то буде година потпуног одмора за земљу. ⁶ А оно што само роди за време суботње године, нека буде храна свима – теби, твојој слози и слушки-њи, твојој најамнику, насељенику који борави код тебе, ⁷ твојој стоци и дивљим животињама у твојој земљи. Све што земља сама роди, то нека се једе.«

Година јубилеја

⁸ »Одброј седам суботњих година – седам пута седам година – да укупно буде четрдесет девет година. ⁹ Десетог дана седмог месеца, на Дан помирења, нека се огласи овнујски рог широм ваше земље. ¹⁰ Освештајте педесету годину и широм земље прогласите слободу свим њеним становницима. То ће вам бити година јубилеја. Нека се сваки од вас врати на своје имање и у своје братство. ¹¹ Та педесета година нека вам буде година јубилеја. Не сејте, не жањите оно што само од себе роди и не берите грожђе са необрезане лозе, ¹² јер то је година јубилеја и нека вам буде света. Са њиве једите само оно што она сама од себе роди.

¹³ »У овој години јубилеја нека се сваки од вас врати на своје имање.

¹⁴ »Ако нешто продајеш своје сународнику или купујеш од њега, не варајте један другога. ¹⁵ Ако купујеш земљу од свога сународника, купуј према броју година од године јубилеја, а он нека ти продаје према броју година преосталих за убирање летине. ¹⁶ Када је много година, повећај цену, а када их је мало, снизи цену, јер ти он, у ствари, продаје број летина. ¹⁷ Не варајте један другога, него се бојте свога Бога. Ја сам ГОСПОД, ваш Бог.’«

Храна током суботње године

¹⁸ »Извршавајте моје уредбе и држите се мојих закона. Извршавајте их, па ћете спокојно живети у земљи. ¹⁹ Тада ће вам земља давати своје плодове, и ви ћете јести до миле воље и спокојно живети у њој. ²⁰ Можда ћете питати: »Шта ћемо јести седме године ако не будемо ни сејали ни убирали нашу летину?« ²¹ Шесте године ћу вам послати такав благослов да ће земља донети род довољан за три године. ²² Када осме године будете сејали, јешћете стару летину. Јешћете је чак и до убирања летине девете године.’«

Повраћај имовине

²³ »Нека се земља не продаје трајно, јер земља је моја, а ви сте само дошљаци и насељеници код мене. ²⁴ У целој земљи коју ћете поседовати омогућите откуп земље. ²⁵ Ако твој сународник осиромаша, па прода свој део имања, нека дође његов најближи сродник и откупи оно што је његов рођак продао. ²⁶ Ако човек нема никога да место њега откупи имање, а њему добро крене и заради довољно да га сам откупи, ²⁷ нека преброји године које су протекле од продаје. Нека купцу исплати разлику за преостало време и врати се на своје имање. ²⁸ Али, ако не заради довољно да га откупи, тада ће оно што је продао остати у рукама купца до године јубилеја. У години јубилеја продато ће бити враћено, па првобитни власник може да се врати на своје имање.

²⁹ »Ако неко прода кућу у којој живи у граду опасаном зидинама, задржава право откупа пуну годину дана од продаје. Само током тог времена може да је откупи. ³⁰ Ако кућа у граду опасаном зидинама не буде откупљена до истека пуне године, трајно ће припасти купцу и његовим потомцима – не мора да буде враћена у години јубилеја. ³¹ Али куће по насељима која нису опасана зидинама нека се рачунају као њиве. Оне могу да се откупе и морају да се врате у години јубилеја.

³² »Што се тиче левитских градова, Левити имају трајно право да откупљују своје куће у градовима које поседују. ³³ Имање Левитâ – кућа продата у било ком граду који је власништво Левитâ – може се откупити и нека буде враћено у години јубилеја, јер су куће у левитским градовима њихово власништво међу Израелцима. ³⁴ Али пашњаци који припадају

левитским градовима нека се не продају, јер су њихово трајно власништво.’«

Помагање сиромасима

³⁵ »Ако твој сународник осиромаша, па не може да се издржава, помози му. Нека живи код тебе као дошљак или насељеник. ³⁶ Од њега не узимај камату и не зарађуј на њему, него се бој свога Бога, да твој сународник може и даље да живи код тебе. ³⁷ Не позајмљуј му новац уз камату и немој да му продајеш храну ради зараде. ³⁸ Ја сам ГОСПОД, ваш Бог, који вас је извео из Египта да вам дâ земљу Хаанаан и да вам буде Бог.’«

Прописи за власнике робова

³⁹ »Ако твој сународник осиромаша, па ти се прода, не терај га да ради као роб. ⁴⁰ Нека код тебе буде као најамник или насељеник и ради за тебе до године јубилеја. ⁴¹ Тада ослободи њега и његову децу, да се врати у своје братство и на своју очевину. ⁴² Израелци су моје слуге које сам извео из Египта – нека се не продају као робови. ⁴³ С Израелцем не поступај окротно. Бој се свога Бога.

⁴⁴ »Нека твоји робови и робиње буду из околних народа – њих можеш да купујеш као робове. ⁴⁵ Можете да купујете и насељенике који бораве међу вама и припаднике њихових братстава који су рођени у вашој земљи, и они ће бити ваше власништво. ⁴⁶ Њих можете да оставите у наследство својим потомцима до века. С њима можете да поступате као са робовима, али са својим сународницима Израелцима не поступајте окротно.

⁴⁷ »Ако се обогати дошљак или насељеник који је међу вама, а твој сународник осиромаша, па се прода том дошљаку који се населио међу вама или припаднику његовог братства, ⁴⁸ задржава право да буде откупљен након што се продао. Може да га откупи један од његове браће, ⁴⁹ или стриц, или стричев син, или неки други сродник из његовог братства. Или, ако му добро крене, може и сам да се откупи. ⁵⁰ Нека он и његов купац узму у обзир време од године када се продао до године јубилеја. Цена његове слободе нека буде заснована на плати коју добија најамник за тај број година. ⁵¹ Ако је остало још много година, нека за свој откуп плати већи део цене која је за њега плаћена. ⁵² Ако је до године јубилеја остало још мало година, нека то узме у обзир и у складу с тим плати за свој откуп. ⁵³ Нека се с њим поступа као са најамником, који се изнајмљује од године до године, а ти се постарај да странац, његов власник, с њим не поступа окротно. ⁵⁴ Ако не буде откупљен ни на један од ових начина, нека он и његова деца буду ослобођени у години јубилеја. ⁵⁵ Јер, Израелци су моје слуге које сам извео из Египта. Ја сам ГОСПОД, ваш Бог.’«

Награда за покорност

(5. Мојс 7,12-24; 28,1-14)

26 »Не правите себи ништавне идоле и не подижите себи ни резбарен лик ни свети стуб. Не постављајте у својој земљи камен с резбареним сликама да бисте му се клањали. Ја сам ГОСПОД, ваш Бог.

² »Држите моје суботе и поштујте моје светилиште. Ја сам ГОСПОД.

³ »Ако будете живели по мојим уредбама и држали се мојих заповести и извршавали их, ⁴ слаћу вам кишу у право време и земља ће вам давати свој род, а дрвеће у пољу своје плодове. ⁵ Вршидба ће вам трајати до бербе грожђа, а берба грожђа до сетве. Јешћете хлеба до миле воље и живети спокојно у својој земљи.

⁶ »Дароваћу мир земљи, па ћете легати на починак не страхујући ни од кога. Уклонићу крволочне звери из ваше земље и чувати вам земљу од непријатељевог мача. ⁷ Гонићете своје непријатеље и они ће пред вама падати од мача. ⁸ Вас пет гониће њих стотину и вас стотину гониће њих десет хиљада и они ће пред вама падати од мача. ⁹ Окренућу се к вама и учинити вас плодним и многобројним, и држаћу се свога савеза с вама. ¹⁰ Још ћете јести стару летину када будете морали да је избаците да направите места за нову. ¹¹ Ставићу своје Боравиште међу вас и нећу вас презрети. ¹² Живећу међу вама и бићу ваш Бог, а ви ћете бити мој народ. ¹³ Ја сам ГОСПОД, ваш Бог, који вас је извео из Египта, да више не будете робови Египћана. Поломио сам шипке вашег јарма и учинио да ходате усправно.«

Казна за непокорност

(5. Мојс 28,15-68)

¹⁴ »Али, ако ми се не будете покоравали и не будете извршавали све ове заповести, ¹⁵ ако одбаците моје уредбе и презрете моје законе, ако не будете извршавали све моје заповести и тако погазите мој Савез, ¹⁶ ево шта ћу учинити с вама: послаћу на вас ужас, сушицу и грозницу које ће вам уништити очињи вид и исцедити живот. Узалуд ћете сејати семе, јер ће вам ваши непријатељи појести род. ¹⁷ Окренућу се против вас, и ваши непријатељи ће вас паразити. Над вама ће владати они који вас мрзе. Бежаћете и кад вас нико не буде гонио.

¹⁸ »Ако и после свега тога не будете хтели да ми се покоравате, седмоструко ћу вас казнити за ваше грехе. ¹⁹ Сломићу вашу дрску гордост. Учинићу да небо над вама буде као гвожђе, а земља под вама као бронза. ²⁰ Улудо ћете трошити снагу, јер вам земља неће давати род ни дрвеће земље своје плодове.

²¹ »Ако ми се будете супротстављали и одбијали да ми се покорите, седмоструко ћу вам увећати мучку због ваших греха. ²² Послаћу на вас звери које ће

вам отимати децу и затирати стоку, а вас учинити тако малобројним да ће вам путеви опустети.

²³ »Ако се упркос свему не поправите, него ми се и даље будете супротстављали, ²⁴ сâм ја ћу се супротставити вама и седмоструко вас ударити мучком због ваших греха. ²⁵ Довешћу на вас непријатеља који ће се мачем осветити за кршење Савеза. Када се окупите у својим градовима, послаћу међу вас помор и предати вас у руке непријатељу. ²⁶ А када вам прекинем и снабдевање хлебом, за десет жена биће довољна једна пећ да вам испеку хлеб. Даваће вам га на меру, и ви ћете јести али се нећете најести.

²⁷ »Ако ми се ни упркос овоме не покорите, него ми се и даље будете супротстављали, ²⁸ онда ћу се сâм ја у гневу супротставити вама и седмоструко вас казнити за ваше грехе. ²⁹ Јешћете своје синове и кћери. ³⁰ Разорићу ваше узвишице и исећи ваше кадионе жртвенике. Ваше ћу лешине наслагати на лешине ваших идола и презрети вас. ³¹ Градове ћу вам претворити у рушевине и опустошити ваша светилишта. Неће ми више бити мили пријатни мириси ваших жртва. ³² Тако ћу опустошити земљу да ће се запрепастити ваши непријатељи када се у њој настане. ³³ Расејаћу вас по народима. Исукаћу свој мач и гонити вас. Земља ће вам опустети, а ваши градови лежати у рушевинама. ³⁴ Тада ће се земља наживати својих суботњих година све док буде лежала пуста, а ви будете у земљи својих непријатеља. Тада ће се земља одморити и наживати се својих суботњих година. ³⁵ Све док буде лежала пуста, имаће одмор који није имала свих суботњих година док сте у њој живели. ³⁶ А оне од вас који преостану учинићу толико страшљивима у земљама њихових непријатеља да ће их и шушањ листа нагонити у бег. Бежаће као да беже од мача и падаће иако их нико не гони. ³⁷ Спотичаће се један о другога као да беже од мача иако их нико не гони. Нећете моћи да се супротставите непријатељима. ³⁸ Изгинућете међу народима и прождреће вас земља ваших непријатеља. ³⁹ А они од вас који преостану ископнеће у земљама својих непријатеља због свога греха и због греха својих праотаца.

⁴⁰ »Али, ако буду хтели да признају свој грех и грех својих праотаца – то да су ме издали и супротстављали ми се, ⁴¹ због чега сам се и ја супротставио њима и послао их у земљу њихових непријатеља – тада, када се њихово окорело † срце понизи и када плате за свој грех, ⁴² сетићу се свога савеза с Јаковом и свога савеза с Исааком и свога савеза с Авраамом и сетићу се земље. ⁴³ Јер, земља коју су оставили наживаће се својих суботњих година док буде лежала пуста, без њих. Они ће платити за свој грех јер су одбацили моје законе и презрели моје уредбе. ⁴⁴ Али ни када буду у земљи својих непријатеља, нећу их одбацити ни презрети толико да их докраја затрем и да раскинем свој савез с њима.

† окорело Дословно: необрезано.

Јер, ја сам ГОСПОД, њихов Бог. ⁴⁵ Ради њих ћу се сетити свога савеза с њиховим праоцима, које сам наочиглед народима извео из Египта да будем њихов Бог. Ја сам ГОСПОД.’«

⁴⁶ То су уредбе, закони и прописи које је на Синајској гори ГОСПОД преко Мојсија ставио између себе и Израелаца.

Прописи о откупу људи, животиња и имања дарованих Богу

27 ГОСПОД рече Мојсију: ² »Кажите Израелцима: ,Ако се неко заветује да некога дâ ГОСПОДУ тако што ће платити одговарајућу противвредност, ³ одреди да вредност мушкарца између двадесет и шездесет година старости буде педесет шекела † сребра, према тежини светилишног шекела, ⁴ а вредност жене тридесет шекела ††. ⁵ Вредност оних између пет и двадесет година старости нека буде двадесет шекела ‡ за мушко, а десет шекела †† за женско. ⁶ Вредност оних између једног месеца и пет година старости нека буде пет шекела †† сребра за мушко, а три шекела ††† за женско. ⁷ Вредност оних преко шездесет година нека буде петнаест шекела ††† за мушкарца, а десет шекела за жену. ⁸ Ако је онај ко се заветује сувише сиромашан да плати наведену вредност, нека стане пред свештеника, па ће свештеник одредити вредност према томе колико овај може да плати.

⁹ »Ако је заветована животиња од оних које се приносе на жртву ГОСПОДУ, таква животиња дата ГОСПОДУ постаје света. ¹⁰ Нека се не надомештава или замењује, ни добра за лошу, ни лоша за добру. Ако ипак једна животиња буде замењена другом, онда и она и њена замена постају свете. ¹¹ Ако је заветована нечиста животиња – она која се не приноси на жртву ГОСПОДУ – нека се животиња доведе пред свештеника, ¹² а свештеник ће одредити да ли је добра или лоша. Коју год цену свештеник одреди, та нека и буде. ¹³ Ако власник хоће да откупи животињу, нека на њену вредност дода још једну петину.

¹⁴ »Ако неко дâ ГОСПОДУ своју кућу као свети дар, нека свештеник процени да ли је кућа добра или лоша. Коју год вредност свештеник одреди, та нека и остане. ¹⁵ Ако онај ко је дао своју кућу хоће да је откупи, нека на њену вредност дода једну петину, и кућа ће опет бити његова.

¹⁶ »Ако неко дâ ГОСПОДУ део земље од своје очевине као свети дар, нека се њена вредност одреди

† педесет шекела 570 грама; исто и у 16. стиху. †† тридесет шекела 342 грама. ‡ двадесет шекела 228 грама. †† десет шекела 114 грама; исто и у 7. стиху. †† пет шекела 57 грама. ††† три шекела 34,2 грама. ††† петнаест шекела 171 грам.

према количини семена потребној да се она засеје – педесет шекела сребра за сваки хомер ⁵ семена јечма. ¹⁷ Ако своју њиву дâ у години јубилеја, нека остане раније одређена вредност. ¹⁸ Али, ако своју њиву дâ после године јубилеја, нека свештеник израчуна њену вредност у сребру према броју година које су преостале до наредне године јубилеја, па ће њена раније одређена вредност бити умањена.

¹⁹ Ако онај ко је дао њиву хоће да је откупи, нека на њену вредност дода још једну петину, и она ће опет бити његова. ²⁰ Али, ако не откупи њиву или је прода другом, она више не може да се откупи. ²¹ Када та њива буде враћена у години јубилеја, постаће света ГОСПОДУ као њива која је неповратно предата. Постаће свештеничко власништво. ²² Ако неко, као свети дар, дâ ГОСПОДУ њиву коју је купио, која није део његове очевине, ²³ нека свештеник израчуна њену вредност до године јубилеја, а човек нека истог дана исплати њену вредност као нешто што је свето ГОСПОДУ. ²⁴ У години јубилеја, нека њива буде враћена оном човеку од кога је купљена – првобитном власнику земље. ²⁵ Свака вредност нека се одређује према тежини светилишног шекела, који има двадесет гера ††.

²⁶ »Нека нико не даје првину животиње као свети дар, јер првина већ припада ГОСПОДУ. Био то во или овца, ГОСПОДУ припада. ²⁷ Ако је првина нечисте животиње, може да се откупи по њеној раније утврђеној вредности, додајући на њу једну петину. А ако не буде откупљена, нека се животиња прода по њеној раније утврђеној вредности.

²⁸ »Ништа што човек неповратно преда ГОСПОДУ од онога што поседује – био то човек, животиња или очевина – не сме да се прода или откупи. Све што је неповратно предато, ГОСПОДУ је пресвето. ²⁹ Ниједан човек који је неповратно предат не сме да се откупи, него мора да се погуби.

³⁰ »Десетак свега са земље припада ГОСПОДУ, било то жито са поља или плодови са дрвећа. То је ГОСПОДУ свето. ³¹ Ако неко хоће да откупи део од свога десетка, нека на то дода једну петину. ³² Сав десетак од крупне и ситне стоке – свака десета животиња која прође испод пастировог штапа – свет је ГОСПОДУ. ³³ Нека пастир не гледа да ли је животиња добра или лоша и нека је не замењује. Ако је ипак замени, онда и та животиња и њена замена постају свете и не могу се откупити.’«

³⁴ То су заповести које је на Синајској гори ГОСПОД дао Мојсију за Израелце.

§ хомер 220 литара. †† двадесет гера једна гера износила је 0,57 грама.

4. Мојсијева

Попис Израелаца

1 Првог дана другог месеца друге године по изласку Израелаца из Египта, ГОСПОД рече Мојсију у Шатору састанка у Синајској пустињи: **2** »Извршите попис целе израелске заједнице по братствима и породицама, уписујући сваког мушкарца поименце. **3** Ти и Аарон пребројте све мушкарце у Израелу по њиховим четама, од двадесет година и старије, који су способни да служе војску. **4** Нека вам помаже по један човек из сваког племена који је уједно и глава породице.

5 »Ово су имена људи који ће вам помагати:
Из Рувима: Елицур син Шедеуров.

6 Из Симеона: Шелумиел син Цуришадајев.

7 Из Јуде: Наасон син Аминадавов.

8 Из Исахара: Натанаил син Цуаров.

9 Из Завулоне: Елиав син Хелонов.

10 Од Јосифових синова: из Ефрема: Елишама син Амихудов; из Манасије: Гамалиил син Педахцуров.

11 Из Венијамина: Авидан син Гидонијев.

12 Из Дана: Ахизер син Амишадајев.

13 Из Асира: Пагиел син Охранов.

14 Из Гада: Елјасаф син Деуелов.

15 Из Нефталима: Ахира син Енанов.«

16 То су били људи изабрани из заједнице, поглавари својих праотачких племена, главе Израелових братстава.

17 Мојсије и Аарон узеше ове људе који су поименце одређени, **18** па првог дана другог месеца сазваше сву заједницу. Људи су наводили своје порекло по братствима и породицама и поименце су пописани мушкарци од двадесет година и старији. **19** Као што је ГОСПОД заповедио Мојсију, тако их је он пребројао у Синајској пустињи:

20 Од потомака Рувима, Израеловог прворођеног сина, пописани су поименце, према родословима својих братстава и породица, сви мушкарци од двадесет година и старији способни да служе војску.

21 Број пописаних из Рувимовог племена износио је 46.500.

22 Од Симеонових потомака пребројани су и пописани поименце, према родословима својих братстава и породица, сви мушкарци од двадесет година и старији способни да служе војску. **23** Број пописаних из Симеоновог племена износио је 59.300.

24 Од Гадових потомака пописани су поименце, према родословима својих братстава и породица, сви мушкарци од двадесет година и старији способни да служе војску. **25** Број пописаних из Гадовог племена износио је 45.650.

26 Од Јудиних потомака пописани су поименце, према родословима својих братстава и породица, сви мушкарци од двадесет година и старији способни да служе војску. **27** Број пописаних из Јудиног племена износио је 74.600.

28 Од Исахарових потомака пописани су поименце, према родословима својих братстава и породица, сви мушкарци од двадесет година и старији способни да служе војску. **29** Број пописаних из Исахаровог племена износио је 54.400.

30 Од Завулонових потомака пописани су поименце, према родословима својих братстава и породица, сви мушкарци од двадесет година и старији способни да служе војску. **31** Број пописаних из Завулоновог племена износио је 57.400.

32 Од Јосифових синова:

Од Ефремових потомака пописани су поименце, према родословима својих братстава и породица, сви мушкарци од двадесет година и старији способни да служе војску. **33** Број пописаних из Ефремовог племена износио је 40.500.

34 Од Манасијиних потомака пописани су поименце, према родословима својих братстава и породица, сви мушкарци од двадесет година и старији способни да служе војску. **35** Број пописаних из Манасијиног племена износио је 32.200.

36 Од Венијаминових потомака пописани су поименце, према родословима својих братстава и породица, сви мушкарци од двадесет година и старији способни да служе војску. **37** Број пописаних из Венијаминовог племена износио је 35.400.

38 Од Данових потомака пописани су поименце, према родословима својих братстава и породица, сви мушкарци од двадесет година и старији способни да служе војску. **39** Број пописаних из Дановог племена износио је 62.700.

40 Од Асирових потомака пописани су поименце, према родословима својих братстава и породица, сви мушкарци од двадесет година и старији способни да служе војску. **41** Број пописаних из Асировог племена износио је 41.500.

42 Од Нефталимових потомака пописани су поименце, према родословима својих братстава и породица, сви мушкарци од двадесет година и стари-

ји способни да служе војску. ⁴³ Број пописаних из Нефталимовог племена износио је 53.400.

⁴⁴ То су мушкарци које су пребројали Мојсије и Аарон и дванаест израелских поглавара. Сваки од њих представљао је своју породицу. ⁴⁵ Пребројани су по својим породицама сви Израелци од двадесет година и старији способни да служе у Израеловој војсци. ⁴⁶ Укупан број пописаних износио је 603.550.

⁴⁷ Али породице Левијевог племена нису пребројане са осталима ⁴⁸ јер је ГОСПОД рекао Мојсију:

⁴⁹ »Немој да пребројаваш Левијево племе нити да га пописујеш са осталим Израелцима. ⁵⁰ Него, Левите одреди да воде бригу о Боравишту сведочанства – о свој његовој опреми и свему другом што му припада. Нека носе Боравиште и сву његову опрему. Нека се старају о њему и нека се око њега утаборују. ⁵¹ Кад год се Боравиште премешта, нека га Левити раставе, и кад год се Боравиште подиже, нека га Левити подижу. Приближи ли му се било ко други, нека се погуби. ⁵² Нека Израелци дижу шаторе по четама, сваки у свом табору, под својом заставом, ⁵³ а Левити нека дижу своје шаторе око Боравишта сведочанства, да се Божији гнев не обори на израелску заједницу. Нека Левити обављају дужности везане за Боравиште сведочанства.«

⁵⁴ И Израелци учинише све као што је ГОСПОД заповедио Мојсију.

Распоред племенских табора и кретања на пут

2 ГОСПОД рече Мојсију и Аарону: ² »Нека се Израелци утаборе око Шатора састанка, али подаље од њега, сваки под својом заставом са ознакама своје породице.

³ »На истоку нека се, под својом заставом, утаборе чете Јудиног табора. Поглавар Јудиног народа је Наасон син Аминадавов. ⁴ Његова војска броји 74.600 људи.

⁵ »До њих нека се утабори Исахарово племе. Поглавар Исахаровог народа је Натанаил син Цуаров. ⁶ Његова војска броји 54.400 људи.

⁷ »Затим Завулоново племе. Поглавар Завулоновог народа је Елиав син Хелонов. ⁸ Његова војска броји 57.400 људи.

⁹ »Укупан број људи додељених Јудином табору, према њиховим четама, износи 186.400. Они крећу први.

¹⁰ »Нека на југу, под својом заставом, буду чете Рувимовог табора. Поглавар Рувимовог народа је Елицур син Шедеуров. ¹¹ Његова војска броји 46.500 људи.

¹² »До њих нека се утабори Симеоново племе. Поглавар Симеоновог народа је Шелумиел син Цуришадајев. ¹³ Његова војска броји 59.300 људи.

¹⁴ »Затим Гадово племе. Поглавар Гадовог народа је Елјасаф син Деуелов. ¹⁵ Његова војска броји 45.650 људи.

¹⁶ »Укупан број људи додељених Рувимовом табору, према њиховим четама, износи 151.450. Они крећу други.

¹⁷ »Нека затим креће Шатор састанка и табор Левита, између других табора. Нека крећу истим редоследом којим се и утаборују, свако са свог места и под својом заставом.«

¹⁸ »Нека на западу, под својом заставом, буду чете Ефремовог табора. Поглавар Ефремовог народа је Елишама син Амихудов. ¹⁹ Његова војска броји 40.500 људи.

²⁰ »До њих нека буде Манасијино племе. Поглавар Манасијиног народа је Гамалиил син Педахцуров. ²¹ Његова војска броји 32.200 људи.

²² »Затим Венијаминово племе. Поглавар Венијаминовог народа је Авидан син Гидонијев. ²³ Његова војска броји 35.400 људи.

²⁴ »Укупан број људи додељених Ефремовом табору, према њиховим четама, износи 108.100. Они крећу трећи.

²⁵ »Нека на северу, под својом заставом, буду чете Дановог табора. Поглавар Дановог народа је Ахиезер син Амишадајев. ²⁶ Његова војска броји 62.700 људи.

²⁷ »До њих нека се утабори Асирово племе. Поглавар Асировог народа је Пагиел син Охранов. ²⁸ Његова војска броји 41.500 људи.

²⁹ »Затим Нефталимово племе. Поглавар Нефталимовог народа је Ахира син Енанов. ³⁰ Његова војска броји 53.400 људи.

³¹ »Укупан број људи додељених Дановом табору, према њиховим четама, износи 157.600. Они крећу последњи, под својим заставама.«

³² То су Израелци, пребројани по својим породицама. Број свих у таборима, по њиховим четама, износи 603.550. ³³ Али Левити нису пребројани са осталим Израелцима, као што је ГОСПОД и заповедио Мојсију.

³⁴ Тако су Израелци урадили све што је ГОСПОД заповедио Мојсију. Тако су се утаборивали под својим заставама и тако су кретали на пут, свако са својим братством и породицом.

Ааронов синови

3 Ово је повест о Аароновој и Мојсијевој породици у време када је ГОСПОД говорио Мојсију на Синајској гори.

² Имена Ааронових синова била су: прворођени Надав, затим Авиху, Елеазар и Итамар. ³ То су била имена Ааронових синова, помазаних свештеника, који су били постављени да служе као свештеници.

⁴ Али Надав и Авиху погинули су пред ГОСПОДОМ када су у Синајској пустињи пред њим принели непрописну ватру. Пошто они нису имали синова, само су Елеазар и Итамар служили као свештеници за живота свога оца Аарона.

Улога и дужности Левијевог племена

⁵ ГОСПОД рече Мојсију: ⁶ »Окупи Левијево племе, па их додели свештенику Аарону да му помажу. ⁷ Нека раде код Шатора састанка за њега и целу заједницу обављајући послове везане за Боравиште. ⁸ Нека воде бригу о свој опреми Шатора састанка и нека раде за Израелце обављајући послове везане за Боравиште. ⁹ Дај Левите Аарону и његовим синонима – само они од Израелаца треба да му буду предати. ¹⁰ Аарона и његове синове одреди да служе као свештеници. Приближи ли се светилишту било ко други, нека се погуби.«

¹¹ ГОСПОД још рече Мојсију: ¹² »Узео сам Левите између Израелаца место првог мушког потомка сваке Израелке. Левити су моји, ¹³ јер су сви првенци моји. Када сам побио све првенце у Египту, одвојио сам за себе све првенце у Израелу, био то човек или животиња. Они су моји. Ја сам ГОСПОД.«

¹⁴ ГОСПОД рече Мојсију у Синајској пустињи: ¹⁵ »Преброј Левите по њиховим породицама и братствима. Преброј свако мушко од једног месеца и старије.«

¹⁶ И Мојсије их преброја као што му је ГОСПОД заповедио.

¹⁷ Ово су била имена Левијевих синова: Гершон, Кехат и Мерари.

¹⁸ Ово су имена братстава Гершоноваца: Ливни и Шими.

¹⁹ Братства Кехатоваца: Амрам, Јицхар, Хеврон и Узиел.

²⁰ Братства Мераријеваца: Махли и Муши.

То су братства Левитâ по њиховим породицама.

²¹ Гершону су припадала братства Ливнијеваца и Шимијеваца – то су била братства Гершоноваца.

²² Број свих пребројаних мушких од једног месеца и старијих износио је 7.500. ²³ Братства Гершоноваца таборовала су на западу, иза Боравишта. ²⁴ Поглавар породица Гершоноваца био је Елјасаф син Лаелов. ²⁵ Код Шатора састанка Гершоновци су обављали дужности везане за Боравиште, шатор и његов прекривач, завесу на улазу у Шатор састанка, ²⁶ дворишне завесе, завесу на улазу у двориште око Боравишта и жртвеника, и конопце и све што је везано за њихову употребу.

²⁷ Кехату су припадала братства Амрамоваца, Јицхароваца, Хевроноваца и Узиеловаца – то су била братства Кехатоваца. ²⁸ Број свих мушких од једног месеца и старијих износио је 8.600. Кехатовци су обављали дужности везане за светилиште. ²⁹ Братства Кехатоваца таборовала су с јужне стране Боравишта. ³⁰ Поглавар породица из братстава Кехатоваца био је Елицафан син Узиелов. ³¹ Они су обављали дужности везане за Ковчег, сто, свећњак, жртвенике, предмете који су се користили при вршењу свештеничке службе, завесу и све што је везано за њихову употребу.

³² Врховни поглавар Левитâ био је Елеазар, син свештеника Аарона. Он је био одређен да надгледа оне који су обављали дужности везане за светилиште.

³³ Мерарију су припадала братства Махлијеваца и Мушијеваца – то су била братства Мераријеваца.

³⁴ Број свих пребројаних мушких од једног месеца и старијих износио је 6.200. ³⁵ Поглавар породица из братстава Мераријеваца био је Цуриел син Авихајилов. Они су таборовали на северној страни Боравишта. ³⁶ Мераријевци су одређени да обављају дужности везане за диреке Боравишта, његове пречаге, стубове, постоља, сву његову опрему и све што је везано за њихову употребу, ³⁷ као и за стубове у дворишту око Боравишта, постоља стубова, кочиће и конопце.

³⁸ Мојсије и Аарон и његови синови таборовали су источно од Боравишта, испред Шатора састанка. Они су у име Израелаца обављали дужности везане за светилиште. Ако би се било ко други приближио светилишту, био би погубљен.

³⁹ Укупан број Левитâ – свих мушких од месец дана и старијих – по њиховим братствима, које су Мојсије и Аарон пребројали по ГОСПОДЊОЈ заповести, износио је 22.000.

⁴⁰ ГОСПОД рече Мојсију: »Преброј свако израелско прворођено мушко од месец дана и старије и упиши га поименце. ⁴¹ Узми Левите за мене место свих израелских првенаца и стоку Левитâ место свих првина израелске стоке. Ја сам ГОСПОД.«

⁴² И Мојсије преброја све израелске првенце, као што му је ГОСПОД заповедио. ⁴³ Укупан број прворођених мушких од месец дана и старијих уписаних поименце износио је 22.273.

⁴⁴ ГОСПОД рече Мојсију: ⁴⁵ »Узми Левите место свих израелских првенаца и стоку Левитâ место њихове стоке. Левити су моји. Ја сам ГОСПОД. ⁴⁶ А да би откупио она 273 првенца у Израелу колико их има више од Левитâ, ⁴⁷ прикупи пет шекела † по глави, према тежини светилишног шекела, који има двадесет гера. ⁴⁸ Тај новац дај Аарону и његовим синовима као откупнину за оне који прелазе број Левитâ.«

⁴⁹ И Мојсије прикупи новац за откупнину од оних који су прелазили број првенаца које су откупили Левити. ⁵⁰ Од израелских првенаца прикупио је 1.365 шекела †† сребра, према тежини светилишног шекела. ⁵¹ Мојсије даде новац за откупнину Аарону и његовим синовима, као што му је ГОСПОД заповедио.

Кехатовци и њихове дужности

4 ГОСПОД рече Мојсију и Аарону: ² »Извршите попис левитског рода Кехатоваца по њиховим братствима и породицама. ³ Пребројте све мушкарце између тридесет и педесет година старости који могу да обављају посао у Шатору састанка.

† пет шекела 57 грама. †† 1.365 шекела 15,56 килограма.

⁴»А ово је посао који Кехатовци обављају у Шатору састанка: старање о најсветијим предметима.

⁵Када се табор премешта, нека Аарон и његови синови уђу и скину заштитну завесу и нека њоме прекрију Ковчег сведочанства. ⁶Нека то потом прекрију кожама морских крава, преко тога разастру тканину чисте плаве боје и наместе мотке за ношење.

⁷»Нека преко стола Присуства разастру плаву тканину и на њега ставе тањире, посуднице, пехаре и врчеве за жртве леванице. Хлеб, који је непрекидно на њему, нека на њему и остане. ⁸Преко тога нека разастру скерлетну тканину, све прекрију кожама морских крава и наместе мотке за ношење стола.

⁹»Нека узму плаву тканину и њоме покрију свећњак и његове светиљке, маказе за фитиљ и чанчиће и све његове врчеве за уље којим се опслужује. ¹⁰Потом нека умотају свећњак и сав његов прибор у прекривач од кожа морских крава и положи га на носила.

¹¹»Нека преко златног жртвеника разастру плаву тканину, па га прекрију кожама морских крава и наместе његове мотке за ношење.

¹²»Нека узму све предмете који се користе при вршењу свештеничке службе у светилишту, умотају их у плаву тканину, па прекрију кожама морских крава и положи на носила.

¹³»Нека из бронзаног жртвеника уклоне пепео и преко жртвеника разастру љубичасту тканину.

¹⁴Потом нека на њега положи сав прибор који се користи за вршење свештеничке службе код жртвеника, укључујући жеравнике, виљушке за месо, лопатице и чиније. Нека преко њега разастру прекривач од кожа морских крава и наместе његове мотке за ношење.

¹⁵»Када је табор спреман за покрет, нека Аарон и његови синови заврше с покривањем свих делова светилишта и свих његових светих предмета. Тек тада нека дођу Кехатовци да то понесу. Тако неће погинути дотичући свете предмете Шатора састанка. То су предмети Шатора састанка које Кехатовци треба да носе.

¹⁶»Нека Елеазар, син свештеника Аарона, води бригу о уљу за осветљење, мирисном кâду, редовним житним жртвама и уљу за помазање. Нека води бригу о целом Боравишту и о свему што је у њему, укључујући свету опрему и предмете.«

¹⁷ГОСПОД рече Мојсију и Аарону: ¹⁸»Пазите да племенска братства Кехатоваца не буду истребљена међу Левитима. ¹⁹Ово учините за њих, да остану у животу, а не да погину када се приближе најсветијим предметима: нека Аарон и његови синови уђу у светилиште и нека сваком човеку одреде шта да ради и шта да носи. ²⁰Кехатовци нека ни на трен не улазе да погледају свете предмете, да не погину.«

Гершоновци и њихове дужности

²¹ГОСПОД рече Мојсију: ²²»Изврши и попис Гершоноваца по њиховим породицама и братствима. ²³Преброј све мушкарце између тридесет и педесет година старости који могу да обављају посао код Шатора састанка.

²⁴»А ово је посао који обављају братства Гершоноваца и терет који носе: ²⁵Нека носе завесе Боравишта, Шатор састанка, његов прекривач и горњи прекривач од кожа морских крава, завесе са улаза у Шатор састанка, ²⁶завесе дворишта око Боравишта и жртвеника, завесу са улаза у двориште, конопце и сву опрему везану за њихову употребу. Нека Гершоновци са овим предметима ураде све што треба да се уради. ²⁷Сав њихов посао, било ношење или обављање другог посла, нека се обавља по налогу Аарона и његових синова. Одредите им све што им је дужност да носе. ²⁸То је посао који обављају братства Гершоноваца код Шатора састанка. Нека своје дужности обављају под руководством Итамара, сина свештеника Аарона.«

Мераријевци и њихове дужности

²⁹»Преброј Мераријевце по њиховим братствима и породицама. ³⁰Преброј све мушкарце између тридесет и педесет година старости који могу да обављају посао везан за Шатор састанка.

³¹»Ово је њихова дужност док обављају посао код Шатора састанка: да носе диреке Боравишта, његове пречаге, стубове и постоља, ³²као и стубове дворишта око њега са њиховим постољима, шаторске кочиће, конопце, сву њихову опрему и све што је везано за њихову употребу. Сваком човеку тачно именуј шта треба да носи. ³³То је посао који обављају братства Мераријеваца док раде код Шатора састанка под руководством Итамара, сина свештеника Аарона.«

Попис Левитâ

³⁴Мојсије, Аарон и поглавари заједнице пребројаše Кехатовце по њиховим братствима и породицама. ³⁵Свих мушкараца између тридесет и педесет година старости који су могли да обављају посао у Шатору састанка, ³⁶пребројаних по братствима, било је 2.750. ³⁷Толико је укупно било свих оних из братстава Кехатоваца који су служили у Шатору састанка. Мојсије и Аарон су их пребројали по заповести коју је ГОСПОД дао преко Мојсија.

³⁸Пребројани су и Гершоновци по њиховим братствима и породицама. ³⁹Свих мушкараца између тридесет и педесет година старости који су могли да обављају посао код Шатора састанка, ⁴⁰пребројаних по њиховим братствима и породицама, било је 2.630. ⁴¹Толико је укупно било свих оних из братстава Гершоноваца који су служили код Шатора са-

станка. Мојсије и Аарон су их пребројали по ГОСПОДЊОЈ заповести.

⁴² Пребројани су и Мераријевци по њиховим братствима и породицама. ⁴³ Свих мушкараца између тридесет и педесет година старости који су могли да обављају посао код Шатора састанка, ⁴⁴ пребројаних по њиховим братствима, било је 3.200. ⁴⁵ Толико је укупно било оних из братстава Мераријеваца. Мојсије и Аарон су их пребројали по заповести коју је ГОСПОД дао преко Мојсија.

⁴⁶ Тако су Мојсије, Аарон и поглавари Израела пребројали све Левите по њиховим братствима и породицама. ⁴⁷ Укупан број свих мушкараца између тридесет и педесет година старости који су могли да обављају посао опслуживања и преношења Шатора састанка ⁴⁸ износио је 8.580. ⁴⁹ На заповест коју је ГОСПОД дао преко Мојсија, свакоме је одређен посао и речено шта да носи. Тако су пребројани, као што је ГОСПОД заповедио Мојсију.

Одвајање нечистих

5 ГОСПОД рече Мојсију: ² »Заповеди Израелцима да шаљу ван табора свакога ко пати од неке заразне кожне болести, или има било какав излив, или је нечист због додира с лешом. ³ Шаљите и мушко и женско. Шаљите их ван табора, да не укаљају свој табор, где ја боравим међу њима.«

⁴ И Израелци учинише баш као што је ГОСПОД наложио Мојсију: слали су такве ван табора.

Накнада штете

(3. Мојс 6,1-7)

⁵ ГОСПОД рече Мојсију: ⁶ »КажИ Израелцима: ,Када неко, човек или жена, на било који начин оштеди другога и тако изневери ГОСПОДА, крив је ⁷ и нека призна грех који је учинио. Нека у потпуности надокнади штету, на то дода једну петину вредности и све дâ ономе кога је оштетио.

⁸ »Ако оштећени нема блиског сродника коме би се могла уручити накнада за штету, накнада припада ГОСПОДУ и предаје се свештенику заједно са овном којим ће се за кривца извршити обред помирења. ⁹ Сви свети прилози које Израелци доносе свештенику, припадају свештенику. ¹⁰ Сваком човеку припадају његови свети дарови, али оно што дâ свештенику, припада свештенику.«

Љубомора

¹¹ ГОСПОД рече Мојсију: ¹² »КажИ Израелцима: ,Ако нечија жена застрани и буде му неверна ¹³ тако што спава с другим и то остане сакривено од њеног мужа и њена нечистота се не открије пошто нема сведока против ње и није ухваћена на делу ¹⁴ и љубомора обузме њеног мужа и он посумња у своју жену, а она јесте нечиста, или га обузме љубомора и он посумња у њу иако није нечиста, ¹⁵ нека је доведе свештенику. Нека за њу донесе и дар од једне

десетине ефе [†] јечменог брашна. Нека га не полива уљем нити на њега ставља тамјана, јер је то житна жртва за љубомору, жртва подсетница којом се подсећа на кривицу.

¹⁶ »Нека свештеник поведе жену и постави је пред ГОСПОДА, ¹⁷ а затим у једну глинену посуду захвати свете воде и у њу сипа прашине са пода Боравишта. ¹⁸ Када свештеник постави жену пред ГОСПОДА, нека јој расплете косу и у руке јој стави жртву подсетницу – житну жртву за љубомору – а сам нека држи у руци горку воду која доноси проклетство.

¹⁹ »Нека тада свештеник закуне жену и каже јој: »Ако ниједан други човек није спавао с тобом и ако ниси застранила и постала нечиста док си била удата за свога мужа, нека ти не науди ова горка вода која доноси проклетство. ²⁰ Али, ако си застранила док си била удата за свога мужа и постала нечиста тако што си спавала с другим човеком осим свога мужа« – ²¹ нека овде свештеник закуне жену проклетством – »нека ГОСПОД учини да те твој народ прокуне и оцрни када ГОСПОД учини да ти се осуши материца и надме трбух. ²² Нека ова вода која доноси проклетство уђе у твоје тело и нека ти се од ње надме трбух и осуши материца.« А жена нека каже: »Амин. Амин.«

²³ »Нека свештеник напише ова проклетства на свитку и спере их у горку воду. ²⁴ Онда нека дâ жени да попије горку воду која доноси проклетство, и вода ће ући у њу и изазвати тешке болове. ²⁵ Нека свештеник узме из њених руку житну жртву за љубомору, окрене је овамо-онамо пред ГОСПОДОМ и однесе на жртвеник. ²⁶ Потом нека од житне жртве заграби пуну шаку као знамен-жртву ^{††} и то спали на жртвенику. Након тога нека дâ жени да попије воду. ²⁷ Ако је жена постала нечиста и била неверна своје мужу, када попије воду која доноси проклетство, ова ће, ушавши у њу, изазвати тешке болове. Трбух ће јој се надути и материца осушити, и биће проклета међу својим народом. ²⁸ Али, ако жена није постала нечиста, него је чиста, биће ослобођена кривице и моћи ће да има деце.«

²⁹ »То је, дакле, закон о љубомори када жена застрани и постане нечиста док је удата за свога мужа, ³⁰ или када мужа обузме љубомора зато што посумња у своју жену. Нека је свештеник постави пред ГОСПОДА и нека на њу у целости примени овај закон. ³¹ Муж неће бити крив за грех, али жена ће сносити последице свога греха.«

Назирејски завет

6 ГОСПОД рече Мојсију: ² »КажИ Израелцима: ,Ако неко, човек или жена, учини посебан завет – завет одвојености за ГОСПОДА као назиреј – ³ нека се уздржава од вина и другог опојног пића и

[†] једне десетине ефе 2,2 литра. ^{††} знамен-жртву Вероватно: жртву која симболично представља целу жртву; могуће значење је и спомен-жртва.

нека не пије сирће ни од вина ни од другог опојног пића. Нека не пије сок од грозђа и не једе ни свеже ни суво грозђе. ⁴ Док је назиреј, нека не једе ништа од винове лозе, чак ни семенку или љуску грозђа.

⁵ »За све време свога завета одвојености, нека се не брије и не шиша †. Нека буде свет док не прође време његове одвојености за ГОСПОДА и нека пусти да му коса на глави слободно расте. ⁶ За све време своје одвојености за ГОСПОДА, нека не прилази мртвацу. ⁷ Ако му умре отац, или мајка, или брат, или сестра, нека због њих не постаје нечист, јер му је на глави знак одвојености за ГОСПОДА. ⁸ Све време своје одвојености свет је ГОСПОДУ.

⁹ »Ако крај њега неко изненада умре, и он тако учини нечистом косу, знак своје одвојености, нека обрије главу на дан свог очишћења, то јест седмога дана. ¹⁰ Осмога дана нека свештенику на улаз у Шатор састанка донесе две грлице или два голупчета. ¹¹ Свештеник ће једну птицу принети као жртву за очишћење, а другу као жртву паљеницу, да би за њега извршио обред помирења, јер је згрешио тако што је био крај мртваца. Истог дана нека осветшта своју главу. ¹² Нека се поново двоји за ГОСПОДА на исто време одвојености и нека, као жртву за кривицу, донесе мушко јагње од годину дана. Претходно време му се не рачуна, јер је постао нечист за време своје одвојености.

¹³ »Ово је закон за назиреја када се заврши време његове одвојености: Нека га доведу на улаз у Шатор састанка, ¹⁴ а он нека донесе ГОСПОДУ свој дар – мушко јагње од годину дана и без мане за жртву паљеницу, женско јагње од годину дана и без мане за жртву за очишћење, овна без мане за жртву за заједништво, ¹⁵ као и њихове житне жртве и жртве леванице и корпу бесквасног хлеба: погаче од белог брашна замешене с уљем и лепиње премазане уљем. ¹⁶ Свештеник ће то донети пред ГОСПОДА и принети жртву за очишћење и жртву паљеницу.

¹⁷ Принеће корпу с бесквасним хлебом и жртвовати ГОСПОДУ овна као жртву за заједништво, заједно с њеном житном жртвом и жртвом леваницом. ¹⁸ Потом нека назиреј на улазу у Шатор састанка обрије косу с главе – знак своје одвојености – па узме увојке и стави их на ватру која гори испод жртве за заједништво. ¹⁹ Након што назиреј обрије косу с главе – знак своје одвојености – свештеник ће му ставити у руке кувану овнујску плећку и по једну бесквасну погачу и лепињу из корпе. ²⁰ Свештеник ће то окренути овамо-онамо пред ГОСПОДОМ као жртву окретану – то је свето и припада свештенику као и груди које су окретане и бут који је дарован. После тога назиреј може да пије вино.

²¹ »То је закон о назиреју који заветује ГОСПОДУ дар за своју одвојеност, поврх онога што би још могао да донесе. Нека изврши завет који је дао, као што налаже закон о назиреју.«

† нека се не брије и не шиша Дословно: нека му бритва не пређе преко главе.

Свештенички благослов

²² ГОСПОД рече Мојсију: ²³ »Кажите Аарону и његовим синовима: ,Овако благосиљајте Израелце. Кажите им:

²⁴ »Нека те ГОСПОД благослови и чува.

²⁵ Нека те ГОСПОД својим лицем обасја и милостив ти буде.

²⁶ Нека ГОСПОД окрене своје лице к теби и дâ ти мир.«

²⁷ Тако ће стављати моје име на Израелце, и ја ћу их благосиљати.«

Дарови донети приликом освештања светилишта и жртвеника

7 Када је Мојсије завршио с подизањем Боравишта, помаза и освешта и њега и његову опрему и помаза и освешта жртвеник и сав његов прибор. ² Тада поглавари Израела, главе породица, то јест они племенски поглавари који су надгледали пребројавање, донеше дарове. ³ Дотераше као дар пред ГОСПОДА шест покривених кола и дванаест волова – по кола од двојице и по вола од сваког од њих – и доведоше их пред Боравиште.

⁴ ГОСПОД рече Мојсију: ⁵ »Прими то од њих, да може да се користи за послове код Шатора састанка. Дај то Левитима према потребама посла сваког од њих.«

⁶ Тако Мојсије узе кола и волове и даде их Левитима. ⁷ Гершоноvcима даде двоја кола и четири вола, према потребама њиховог посла, ⁸ а Мераријевцима четвора кола и осам волова, према потребама њиховог посла. И једнима и другима руководио је Итамар, син свештеника Аарона. ⁹ Али Кехатовцима не даде ништа од тога, јер је њихов посао био да свете предмете носе на раменима.

¹⁰ Када је жртвеник помазан, поглавари донеше дарове за његово освештање и ставише их пред жртвеник, ¹¹ јер је ГОСПОД рекао Мојсију: »Нека сваког дана по један поглавар донесе свој дар за освештање жртвеника.«

¹² Првог дана је свој дар донео Наасон син Аминадав из Јудиног племена. ¹³ Његов дар је био: један сребрни тањир тежак сто тридесет шекела †† и једна сребрна чинија од седамдесет шекела ‡, према тежини светилишног шекела, обоје пуно белог брашна замешеног с уљем, за житну жртву; ¹⁴ једна златна посудица од десет шекела ††, пуна кâда; ¹⁵ један јунац, један ован и једно мушко јагње од годину дана, за жртву паљеницу; ¹⁶ један јарац за жртву за очишћење; ¹⁷ и два вола, пет овнова, пет јараца и петоро мушке јагњадџи од годину дана, за жртву

†† сто тридесет шекела 1.482 грама; исто и у 19, 25, 31, 37, 43, 49, 55, 61, 67, 73, 79. и 85. стиху. ‡ седамдесет шекела 798 грама; исто и у 19, 25, 31, 37, 43, 49, 55, 61, 67, 73, 79. и 85. стиху. ††† десет шекела 114 грама; исто и у 20, 26, 32, 38, 44, 50, 56, 62, 68, 74, 80. и 86. стиху.

за заједништво. То је био дар Наасона сина Аминадавовог.

¹⁸ Другог дана је свој дар донео Натанаил син Цуаров, поглавар Исахара. ¹⁹ Његов дар је био: један сребрни тањир тежак сто тридесет шекела и једна сребрна чинија од седамдесет шекела, према тежини светилишног шекела, обоје пуно белог брашна замешеног с уљем, за житну жртву; ²⁰ једна златна посудица од десет шекела, пуна кâда; ²¹ један јунац, један ован и једно мушко јагње од годину дана, за жртву паљеницу; ²² један јарац за жртву за очишћење; ²³ и два вола, пет овнова, пет јараца и петоро мушке јагњади од годину дана, за жртву за заједништво. То је био дар Натанаила сина Цуаровог.

²⁴ Трећег дана је свој дар донео Елиав син Хелонов, поглавар Завулоновог народа. ²⁵ Његов дар је био: један сребрни тањир тежак сто тридесет шекела и једна сребрна чинија од седамдесет шекела, према тежини светилишног шекела, обоје пуно белог брашна замешеног с уљем, за житну жртву; ²⁶ једна златна посудица од десет шекела, пуна кâда; ²⁷ један јунац, један ован и једно мушко јагње од годину дана, за жртву паљеницу; ²⁸ један јарац за жртву за очишћење; ²⁹ и два вола, пет овнова, пет јараца и петоро мушке јагњади од годину дана, за жртву за заједништво. То је био дар Елиава сина Хелоновог.

³⁰ Четвртог дана је свој дар донео Елицур син Шедеуров, поглавар Рувимовог народа. ³¹ Његов дар је био: један сребрни тањир тежак сто тридесет шекела и једна сребрна чинија од седамдесет шекела, према тежини светилишног шекела, обоје пуно белог брашна замешеног с уљем, за житну жртву; ³² једна златна посудица од десет шекела, пуна кâда; ³³ један јунац, један ован и једно мушко јагње од годину дана, за жртву паљеницу; ³⁴ један јарац за жртву за очишћење; ³⁵ и два вола, пет овнова, пет јараца и петоро мушке јагњади од годину дана, за жртву за заједништво. То је био дар Елицура сина Шедеуровог.

³⁶ Петог дана је свој дар донео Шелумиел син Цуришадајев, поглавар Симеоновог народа. ³⁷ Његов дар је био: један сребрни тањир тежак сто тридесет шекела и једна сребрна чинија од седамдесет шекела, према тежини светилишног шекела, обоје пуно белог брашна замешеног с уљем, за житну жртву; ³⁸ једна златна посудица од десет шекела, пуна кâда; ³⁹ један јунац, један ован и једно мушко јагње од годину дана, за жртву паљеницу; ⁴⁰ један јарац за жртву за очишћење; ⁴¹ и два вола, пет овнова, пет јараца и петоро мушке јагњади од годину дана, за жртву за заједништво. То је био дар Шелумиела сина Цуришадајевог.

⁴² Шестог дана је свој дар донео Елјасаф син Деуелов, поглавар Гадовог народа. ⁴³ Његов дар је био: један сребрни тањир тежак сто тридесет шекела и једна сребрна чинија од седамдесет шекела, према тежини светилишног шекела, обоје пуно белог бра-

шна замешеног с уљем, за житну жртву; ⁴⁴ једна златна посудица од десет шекела, пуна кâда; ⁴⁵ један јунац, један ован и једно мушко јагње од годину дана, за жртву паљеницу; ⁴⁶ један јарац за жртву за очишћење; ⁴⁷ и два вола, пет овнова, пет јараца и петоро мушке јагњади од годину дана, за жртву за заједништво. То је био дар Елјасафа сина Деуеловог.

⁴⁸ Седмог дана је свој дар донео Елишама син Амихудов, поглавар Ефремовог народа. ⁴⁹ Његов дар је био: један сребрни тањир тежак сто тридесет шекела и једна сребрна чинија од седамдесет шекела, према тежини светилишног шекела, обоје пуно белог брашна замешеног с уљем, за житну жртву; ⁵⁰ једна златна посудица од десет шекела, пуна кâда; ⁵¹ један јунац, један ован и једно мушко јагње од годину дана, за жртву паљеницу; ⁵² један јарац за жртву за очишћење; ⁵³ и два вола, пет овнова, пет јараца и петоро мушке јагњади од годину дана, за жртву за заједништво. То је био дар Елишаме сина Амихудовог.

⁵⁴ Осмог дана је свој дар донео Гамалиил син Педахцуров, поглавар Манасијиног народа. ⁵⁵ Његов дар је био: један сребрни тањир тежак сто тридесет шекела и једна сребрна чинија од седамдесет шекела, према тежини светилишног шекела, обоје пуно белог брашна замешеног с уљем, за житну жртву; ⁵⁶ једна златна посудица од десет шекела, пуна кâда; ⁵⁷ један јунац, један ован и једно мушко јагње од годину дана, за жртву паљеницу; ⁵⁸ један јарац за жртву за очишћење; ⁵⁹ и два вола, пет овнова, пет јараца и петоро мушке јагњади од годину дана, за жртву за заједништво. То је био дар Гамалиила сина Педахцуровог.

⁶⁰ Деветог дана је свој дар донео Авидан син Гидонијев, поглавар Венијаминовог народа. ⁶¹ Његов дар је био: један сребрни тањир тежак сто тридесет шекела и једна сребрна чинија од седамдесет шекела, према тежини светилишног шекела, обоје пуно белог брашна замешеног с уљем, за житну жртву; ⁶² једна златна посудица од десет шекела, пуна кâда; ⁶³ један јунац, један ован и једно мушко јагње од годину дана, за жртву паљеницу; ⁶⁴ један јарац за жртву за очишћење; ⁶⁵ и два вола, пет овнова, пет јараца и петоро мушке јагњади од годину дана, за жртву за заједништво. То је био дар Авидана сина Гидонијевог.

⁶⁶ Десетог дана је свој дар донео Ахизезер син Амисадајев, поглавар Дановог народа. ⁶⁷ Његов дар је био: један сребрни тањир тежак сто тридесет шекела и једна сребрна чинија од седамдесет шекела, према тежини светилишног шекела, обоје пуно белог брашна замешеног с уљем, за житну жртву; ⁶⁸ једна златна посудица од десет шекела, пуна кâда; ⁶⁹ један јунац, један ован и једно мушко јагње од годину дана, за жртву паљеницу; ⁷⁰ један јарац за жртву за очишћење; ⁷¹ и два вола, пет овнова, пет јараца и петоро мушке јагњади од годину дана,

за жртву за заједништво. То је био дар Ахиезера сина Амишадајевог.

⁷² Једанаестог дана је свој дар донео Пагиел син Охранов, поглавар Асировог народа. ⁷³ Његов дар је био: један сребрни тањир тежак сто тридесет шекела и једна сребрна чинија од седамдесет шекела, према тежини светилишног шекела, обоје пуно белог брашна замешеног с уљем, за житну жртву; ⁷⁴ једна златна посудица од десет шекела, пуна кâда; ⁷⁵ један јунац, један ован и једно мушко јагње од годину дана, за жртву паљеницу; ⁷⁶ један јарац за жртву за очишћење; ⁷⁷ и два вола, пет овнова, пет јараца и петоро мушке јагњади од годину дана, за жртву за заједништво. То је био дар Пагиела сина Охрановог.

⁷⁸ Дванаестог дана је свој дар донео Ахира син Енанов, поглавар Нефталимовог народа. ⁷⁹ Његов дар је био: један сребрни тањир тежак сто тридесет шекела и једна сребрна чинија од седамдесет шекела, према тежини светилишног шекела, обоје пуно белог брашна замешеног с уљем, за житну жртву; ⁸⁰ једна златна посудица од десет шекела, пуна кâда; ⁸¹ један јунац, један ован и једно мушко јагње од годину дана, за жртву паљеницу; ⁸² један јарац за жртву за очишћење; ⁸³ и два вола, пет овнова, пет јараца и петоро мушке јагњади од годину дана, за жртву за заједништво. То је био дар Ахире сина Енановог.

⁸⁴ То су били дарови израелских поглавара за освештање жртвеника када је помазан: дванаест сребрних тањира, дванаест сребрних чинија и дванаест златних посудица. ⁸⁵ Сваки сребрни тањир био је тежак сто тридесет шекела, а свака чинија седамдесет шекела. Укупна тежина сребрних посуда износила је две хиљаде четири стотине шекела †, према тежини светилишног шекела. ⁸⁶ Свака од дванаест златних посудица пуних кâда била је тешка десет шекела, према тежини светилишног шекела. Укупна тежина златних посудица износила је сто двадесет шекела ††. ⁸⁷ Свих животиња за жртве паљенице било је: дванаест јунаца, дванаест овнова и дванаесторо мушке јагњади од годину дана, са њиховим житним жртвама. Дванаест јараца било је за жртву за очишћење. ⁸⁸ Свих животиња за жртву за заједништво било је: двадесет четири вола, шездесет овнова, шездесет јараца и шездесеторо мушке јагњади од годину дана. То су били дарови за освештање жртвеника након што је помазан.

⁸⁹ Када је Мојсије улазио у Шатор састанка да разговара са ГОСПОДОМ, чуо је како му глас говори између два херувима изнад Помирилишта – поклопца Ковчега сведочанства – и разговарао је с њим.

Намештање светиљки у светилишту

8 ГОСПОД рече Мојсију: ² »Кажи Аарону: ,Када будеш намештао седам светиљки, нека бацају светлост испред свећњака.«

³ И Аарон тако учини: намести светиљке на предњу страну свећњака, као што је ГОСПОД заповедио Мојсију. ⁴ А свећњак је био направљен овако: сав је, од подножја до латица, био од кованог злата, направљен тачно према узору који је ГОСПОД показао Мојсију.

Припрема Левитâ за обављање послова

⁵ ГОСПОД рече Мојсију: ⁶ »Узми Левите између осталих Израелаца и очисти их. ⁷ А да би их очистио, уради овако: пошкропи их водом очишћења, а они нека онда обрију цело тело и оперу своју одећу. Тако ће се очистити. ⁸ Нека потом узму једног јунца са његовом житном жртвом од белог брашна замешеног с уљем, а ти узми другог јунца за жртву за очишћење. ⁹ Доведи Левите пред Шатор састанка и окупи сву израелску заједницу. ¹⁰ Ти доведи Левите пред ГОСПОДА, а Израелци нека положе руке на њих. ¹¹ Нека затим Аарон окрене Левите овамо-онамо пред ГОСПОДОМ као жртву окретану од Израелаца, па ће бити спремни за служење ГОСПОДУ.

¹² »Пошто Левити положе руке на главе јунаца, принеси ГОСПОДУ једног јунца као жртву за очишћење, а другог као жртву паљеницу, да извршиш обред помирења за Левите. ¹³ Нека Левити стану пред Аарона и његове синове, а ти их окрени овамо-онамо пред ГОСПОДОМ као жртву окретану. ¹⁴ Тако ћеш Левите одвојити од осталих Израелаца, и Левити ће бити моји. ¹⁵ Након што очистиш Левите и окренеш их овамо-онамо као жртву окретану, нека дођу да обављају послове везане за Шатор састанка. ¹⁶ Само они од Израелаца треба да буду предати мени. Узео сам их да буду моји место првенца, место првог мушког потомка сваке Израелке. ¹⁷ Свако прворођено мушко у Израелу, био то човек или животиња, моје је. Када сам побио све првенце у Египту, њих сам одвојио за себе, ¹⁸ а Левите сам узео место свих прворођених синова у Израелу. ¹⁹ Њих сам, од свих Израелаца, дао као дар Аарону и његовим синовима, да место других Израелаца обављају послове везане за Шатор састанка и да за њих извршавају обред помирења како никаква пошаст не би погодила Израелце када се приближе светилишту.«

²⁰ Мојсије, Аарон и цела израелска заједница урадише с Левитима баш као што је ГОСПОД заповедио Мојсију. ²¹ Левити се очистише и опраше своју одећу, а онда их Аарон окрену овамо-онамо пред ГОСПОДОМ као жртву окретану и изврши за њих обред помирења, да их очисти. ²² Након тога Левити дођоше да обављају своје послове код Шатора

† две хиљаде четири стотине шекела 27,36 килограма. †† сто двадесет шекела 1.368 грама.

састанка под надзором Аарона и његових синова. Урадише, дакле, с Левитима баш као што је ГОСПОД заповедио Мојсију.

²³ ГОСПОД рече Мојсију: ²⁴ »И ово се односи на Левите: Нека само мушкарци од двадесет пет година и старији обављају послове везане за Шатор састанка, ²⁵ а када напуне педесет година, нека иступе из службе и нека више не раде. ²⁶ Могу да помажу својој сабраћи у обављању дужности код Шатора састанка, али сами нека не обављају послове. Тако ћеш, дакле, Левитима одредити њихове дужности.«

Друга Пасха

9 Првог месеца друге године пошто су изашли из Египта, ГОСПОД рече Мојсију у Синајској пустињи: ² »Нека Израелци славе Пасху у време одређено за њу. ³ Славите је у време одређено за њу, у сутон четрнаестог дана овог месеца, према свим уредбама и законима за њу.«

⁴ Тада Мојсије рече Израелцима да прославе Пасху, ⁵ и они је прославише у Синајској пустињи у сутон четрнаестог дана првог месеца. Израелци урадише све као што је ГОСПОД заповедио Мојсију.

⁶ Али неки од њих нису могли да славе Пасху тог дана јер су били нечисти због додира с мртвацем.

Стога они тог истог дана дођоше Мојсију и Аарону, ⁷ па рекоше Мојсију: »Постали смо нечисти због додира с мртвацем, али зашто да нам буде ускраћено право да са осталим Израелцима принесемо жртву ГОСПОДУ у за то одређено време?«

⁸ Мојсије им рече: »Сачекајте док не сазнам шта ГОСПОД заповеда за вас.«

⁹ Тада ГОСПОД рече Мојсију: ¹⁰ »Кажи Израелцима: ,Када неки од вас или од ваших потомака буде нечист због додира с мртвацем, или буде на путу, ипак може да слави ГОСПОДЊУ Пасху. ¹¹ Нека је слави у сутон четрнаестог дана другог месеца. Нека једе пасхалну животињу са бесквасним хлебом и горким биљем. ¹² Ништа од ње нека не оставља до јутра и нека јој не ломи ниједну кост. Када буде славио Пасху, нека се држи свих уредби за њу. ¹³ Ко је чист, а није на путу, па не прослави Пасху, тај нека се одстрани из свога народа, јер није принео ГОСПОДУ жртву у за то одређено време. Нека сноси последице свога греха.

¹⁴ »Ако дошљак који борави међу вама жели да слави ГОСПОДЊУ Пасху, нека то чини према уредбама и законима за њу. Нека иста уредба важи и за дошљака и за рођеног Израелца.«

Облак над Боравиштем

(2. Мојс 40,34-38)

¹⁵ Онога дана када је Боравиште – Шатор сведочанства – подигнуто, прекрио га је облак. Од вечери до јутра облак над Боравиштем изгледао је као огањ. ¹⁶ Тако је било стално: преко дана га је прекривао облак, који је ноћу изгледао као огањ. ¹⁷ Кад

год се облак подизао са Шатора, Израелци су кретали на пут. Где год се облак спуштао, ту су Израелци дизали табор. ¹⁸ На ГОСПОДЊУ заповест су Израелци кретали на пут и на његову заповест су дизали табор. Докле год је облак стајао над Боравиштем, они су остајали у табору. ¹⁹ Када је облак дуго остајао над Боравиштем, Израелци су се држали онога што је ГОСПОД тражио и нису кретали на пут. ²⁰ Понекад је облак био над Боравиштем само неколико дана. На ГОСПОДЊУ заповест су дизали табор и на његову заповест кретали на пут. ²¹ Понекад је облак стајао само од вечери до јутра, а када би се ујутро подигао, кретали су на пут. Ако је облак стајао један дан и ноћ, па се подигао, кретали су на пут. ²² Било да је облак стајао над Боравиштем два дана или месец дана или годину дана, Израелци су остајали утаборени и нису кретали на пут. Али, чим би се подигао, кретали су на пут. ²³ На ГОСПОДЊУ заповест дизали су табор и на ГОСПОДЊУ заповест кретали су на пут. Држали су се онога што је ГОСПОД тражио, у складу са заповешћу коју је дао преко Мојсија.

Сребрне трубе

10 ГОСПОД рече Мојсију: ² »Направи две трубе од кованог сребра. Оне ће ти служити за сазивање заједнице и за кретање табора на пут. ³ Када обе затрубе, нека се цела заједница окупи пред тобом на улазу у Шатор састанка. ⁴ Ако затруби само једна, нека се пред тобом окупе само поглавари, главе Израелових братстава. ⁵ Када се зачује завијајуће трубљење, нека на пут крену табори на истоку. ⁶ Када се други пут зачује завијајуће трубљење, нека крену табори на југу. Завијајуће трубљење биће знак за покрет. ⁷ Да окупите заједницу, дуните у трубе, али без завијања. ⁸ Нека у трубе дувају свештеници, Ааронови синови. То је трајна уредба за вас из поколења у поколење.

⁹ »Када у својој земљи будете полазили у бој против душманина који вас угњетава, дуните у трубе завијајући. Тада ће вас се сетити ГОСПОД, ваш Бог, и бићете спасени од својих непријатеља. ¹⁰ Тако и у време радости – празника који су вам одређени и светковина младог месеца – затрубите над својим жртвама паљеницама и жртвама за заједништво, и оне ће бити спомен на вас пред Богом. Ја сам ГОСПОД, ваш Бог.«

Израел одлази са Синајске горе

¹¹ Двадесетог дана другог месеца друге године, облак се подиже са Боравишта сведочанства. ¹² Тада Израелци кренуше из Синајске пустиње, па су путовали од места до места све док се облак није зауставио у пустињи Паран. ¹³ Тако су први пут кренули на заповест коју је ГОСПОД дао преко Мојсија.

¹⁴ Прве су, под својом заставом, кренуле Јудине чете. Њиховом војском заповедао је Наасон син Ами-

надавов. ¹⁵ Натанаил син Цуаров заповедао је војском Исахаровог племена, ¹⁶ а Елиав син Хелонов војском Завулоновог племена.

¹⁷ Потом је растављено Боравиште, па су кренули и Гершонови и Мераријевци, који су га носили.

¹⁸ Потом су, под својом заставом, кренуле чете Рувимовог табора. Њиховом војском заповедао је Елицур син Шедеуров. ¹⁹ Шелумиел син Цуришадајев заповедао је војском Симеоновог племена, ²⁰ а Елјасаф син Деуелов војском Гадовог племена.

²¹ Тек тада су кренули Кехатовци, носећи свете предмете, како би Боравиште могло да буде подигнуто пре њиховог доласка.

²² Потом су, под својом заставом, кренуле чете Ефремовог табора. Њиховом војском заповедао је Елишама син Амихудов. ²³ Гамалиил син Педахцуров заповедао је војском Манасијиног племена, ²⁴ а Авидан син Гидонијев војском Венијаминовог племена.

²⁵ На крају су, под својом заставом, кренуле чете Дановог табора, као заштитница свим јединицама. Њиховом војском заповедао је Ахизер син Амишадајев. ²⁶ Пагиел син Охранов заповедао је војском Асировог племена, ²⁷ а Ахира син Енанов војском Нефталимовог племена.

²⁸ То је био редослед кретања израелских чета када су Израелци кретали на пут.

²⁹ Мојсије рече Ховаву, сину свога таста Реуела Мидјанца: »Полазимо на место за које нам је ГОСПОД рекао: „Даћу вам га.“ Пођи с нама, а ми ћемо бити добри према теби, јер је ГОСПОД Израелу обећао добро.«

³⁰ »Нећу с вама«, одговори овај, »него ћу се вратити у своју земљу, својој родбини.«

³¹ Али Мојсије рече: »Молим те, не одлази од нас. Ти знаш где је у пустињи добро да се утаборимо, па можеш да нам будеш водич. ³² Ако пођеш с нама, делићемо с тобом све оно добро што нам ГОСПОД даје.«

³³ Тако су кренули са ГОСПОДЊЕ горе и путовали три дана. Ковчег ГОСПОДЊЕГ савеза је та три дана ишао пред њима да им нађе место за одмор. ³⁴ Преко дана је ГОСПОДЊИ облак био над њима када су из табора кретали на пут.

³⁵ Кад год је Ковчег полазио, Мојсије је говорио: »Устани, ГОСПОДЕ!

Нека се распрше твоји непријатељи.

Нека се пред тобом разбеже они што те мрзе.«

³⁶ А када се Ковчег заустављао, говорио је:

»Врати се, ГОСПОДЕ,

безбројним хиљадама Израеловим.«

Народ тражи да једе меса

11 Народ поче на ГОСПОДЊЕ уши да се жали због својих недаћа. Када их је ГОСПОД чуо, разгневи се. Огањ ГОСПОДЊИ плану међу њима и спали један крај табора. ² Народ завапи Мојсију, па се он помоли ГОСПОДУ, и огањ се угаси. ³ То место

прозваше Тавера †, јер је огањ ГОСПОДЊИ горео међу њима.

⁴ Људи мешаног порекла који су били међу њима почеше да жуде за другом храном, па Израелци опет узеше да кукају, говорећи: »Е да нам је да једемо меса! ⁵ Сећамо се рибе коју смо бесплатно јели у Египту, па краставаца, диња, празилука, црног и белог лука. ⁶ А сад ископнесмо. Нигде ништа да се једе, само ова мана!«

⁷ Мана је била као зрно коријандера и личила је на смолу. ⁸ Народ је ишао унаоколо и скупљао је, па су је онда млели у ручном млину или је туцали у авану. Кували су је у лонцу или од ње месили лепиње. Укус јој је био сличан укусу нечег што је спремно с маслиновим уљем. ⁹ Када је ноћу на табор падала роса, падала је и мана.

Мојсије добија седамдесет помоћника

¹⁰ Мојсије је слушао како људи из свих братстава кукају, свако на улазу у свој шатор. ГОСПОД се силно разгневи, и Мојсије се узруја.

¹¹ »Зашто си мене, свога слугу, ударио овим злом?« упита он ГОСПОДА. »Чиме сам те то наљутио да си на мене навалио терет свег овог народа?

¹² Зар сам ја зачео сав овај народ? Зар сам га ја родио, кад ми говориш да га носим на рукама, као што дадиља носи одојче, у земљу коју си уз заклетву обећао њиховим праоцима? ¹³ Где да нађем меса за сав овај народ, који ми стално кука, говорећи: „Дај нам да једемо меса!“ ¹⁴ Не могу сâм да носим сав овај народ – тежак ми је. ¹⁵ Ако ћеш овако са мном, боље ме одмах убиј. Ако сам нашао милост у твојим очима, дај да више не гледам своју пропаст.«

¹⁶ ГОСПОД рече Мојсију: »Доведи ми седамдесет Израелаца за које знаш да су старешине народа и његови надгледници. Нека дођу до Шатора састанка, да с тобом стану тамо, ¹⁷ а ја ћу сићи и тамо ћу разговарати с тобом. Узећу од Духа који је на теби и ставићу га на њих, па ће ти они помагати да носиш терет народа, да не мораш сам да га носиш. ¹⁸ Кажите народу: „Освештајте се за сутра, када ћете јести меса. ГОСПОД вас је чуо када сте кукали: „Е да нам је да једемо меса! Било нам је боље у Египту!“ Сада ће вам ГОСПОД дати меса и ви ћете га јести. ¹⁹ И нећете га јести само један дан, или два дана, или пет дана, или десет дана, или двадесет дана, ²⁰ него цео месец, док вам не изађе на нос и не смучи вам се, јер сте одбацили ГОСПОДА, који је међу вама, и кукали пред њим, говорећи: „Зашто смо и одлазили из Египта?“«

²¹ Мојсије рече: »Народа међу којим се налазим има шест стотина хиљада пешака, а ти кажеш: „Даћу им меса да једу месец дана!“ ²² Зар би им било довољно и да им се покоље сва ситна и крупна стока? Зар би им било довољно и да им се налови сва риба у мору?«

† Тавера значи »горење«.

²³ »Зар је рука ГОСПОДЊА прекратка?« рече ГОСПОД Мојсију. »Сада ћеш видети да ли ће се моја реч обистинити или неће.«

²⁴ Тада Мојсије изађе и пренесе народу шта је ГОСПОД рекао. Онда окупи седамдесет од њихових старешина и размести их око Шатора, ²⁵ а ГОСПОД сиђе у облаку, па је с њим разговарао. Он узе од Духа који је био на Мојсију и стави га на седамдесет старешина. Када је Дух сишао на њих, они почеше да пророкују, али то после више нису чинили. ²⁶ А двојица од њих, Елдад и Медад, били су остали у табору. И они су били уписани међу старешине, али нису изашли до Шатора. Дух сиђе и на њих, па су пророковали у табору.

²⁷ Један младић дотрча и јави Мојсију: »Елдад и Медад пророкују у табору!«

²⁸ На то Исус Навин, који је од своје младости био Мојсијев помоћник, рече: »Мојсије, господару мој, спречи их!«

²⁹ Али Мојсије му одговори: »Зар си љубоморан ради мене? Камо среће да сви из ГОСПОДЊЕГ народа буду пророци, да ГОСПОД стави свога Духа на њих!«

³⁰ Потом се Мојсије и старешине Израела вратиле у табор.

Препелице

³¹ Од ГОСПОДА се подиже ветар и од мора потера препелице, па их пообара свуда око табора, око два лакта [†] изнад земље, а дан хода унаоколо. ³² Цело тог дана и ноћи и целог наредног дана народ је излазио и скупљао препелице. И нико није скупио мање од десет хомера ^{††}. Потом их разастреше свуда око табора. ³³ Али, док им је месо још било међу зубима, пре него што су га сажвакали, ГОСПОД се разгневи на народ и удари га страшном пошашћу. ³⁴ Стога је то место прозвано Киврот Хатаава [‡], јер су тамо сахранили оне који су жудели за другом храном.

³⁵ Из Киврот-Хатааве народ оде у Хацерот, па су боравили тамо.

Мирјам и Аарон говоре против Мојсија

12 Мирјам и Аарон почеше да говоре против Мојсија због његове жене Кушанке, јер се био оженио Кушанком.

² »Зар је ГОСПОД говорио само преко Мојсија?« питали су. »Зар није говорио и преко нас?«

И ГОСПОД то чу. ³ А Мојсије је био веома понизан човек, понизнији од било кога на земљи.

⁴ ГОСПОД одмах рече Мојсију, Аарону и Мирјам: »Све троје изађите до Шатора састанка.«

И њих троје изађоше, ⁵ а ГОСПОД сиђе у стубу облака, стаде на улаз у Шатор и позва Аарона и Мирјам.

[†] два лакта 90 центиметара. ^{††} десет хомера 2.200 литара. [‡] Киврот Хатаава значи »гробови велике жудње«.

Када су обоје пришли, ⁶ он рече: »Слушајте шта ћу вам рећи:

»Када је међу вама пророк ГОСПОДЊИ, ја му се у виђењима откривам, у сновима му говорим.

⁷ Али није тако с мојим слугом Мојсијем – он је веран у свој мојој кући.

⁸ Ја с њим разговарам лицем у лице, отворено, а не у загонеткама. Он обличје ГОСПОДЊЕ гледа.

Како вас онда није било страх да против мога слуге Мојсија говорите?«

⁹ И ГОСПОД се разгневи на њих и оде.

Мирјам кажњена

¹⁰ Када се облак удаљио од Шатора, а оно – Мирјам огубавела, побелела као снег!

Аарон се окрену према њој и виде да има губу,

¹¹ па рече Мојсију: »Молим те, господару, не узми нам за зло грех који смо починили у својој лудости.

¹² Немој да она буде као мртворођенче којем је месо полуизједено када излази из мајчине утробе.«

¹³ Тада Мојсије завапи ГОСПОДУ: »Боже, молим те, излечи је!«

¹⁴ А ГОСПОД одговори Мојсију: »Да јој је отац пљунуо у лице, зар њена срамота не би трајала седам дана? Држи је ван табора седам дана, а после тога може да се доведе назад.«

¹⁵ Тако су Мирјам седам дана држали ван табора, а народ није кретао на пут док је нису довели назад.

¹⁶ После тога народ оде из Хацерота и утабори се у пустињи Паран.

Мојсије шаље извиднике у Ханаан

(5. Мојс 1,19-33)

13 ГОСПОД рече Мојсију: ² »Пошаљи људе да извиде земљу Ханаан, коју дајем Израелцима. Из сваког праотачког племена пошаљи једног од његових поглавара.«

³ И Мојсије их, на ГОСПОДЊУ заповест, посла из пустиње Паран. Сви они били су вође Израелаца, ⁴ а ово су њихова имена:

Из Рувимовог племена: Шамуа син Закуров.

⁵ Из Симеоновог племена: Шафат син Хоријев.

⁶ Из Јудиног племена: Калев син Јефунеов.

⁷ Из Исахаровог племена: Јигал син Јосифов.

⁸ Из Ефремовог племена: Хошеа син Навин.

⁹ Из Венијаминовог племена: Палти син Рафуов.

¹⁰ Из Завулоновог племена: Гадиел син Содијев.

¹¹ Из Јосифовог, то јест Манасијиног племена: Гади син Сусијев.

¹² Из Дановог племена: Амиел син Гемалијев.

¹³ Из Асировог племена: Сетур син Михаилов.

¹⁴ Из Нефталимовог племена: Нахби син Вофсијев.

¹⁵ Из Гадовог племена: Геуел син Махијев.

¹⁶ То су била имена људи које је Мојсије послао да извиде земљу. А Хошеи сину Навину Мојсије даде име Исус †.

¹⁷ Када их је Мојсије послао да извиде земљу Ханаан, рече им: »Идите горе кроз Негев, па даље у Горје. ¹⁸ Видите каква је земља и да ли су људи који у њој живе снажни или слаби, малобројни или многобројни. ¹⁹ Каква је земља у којој живе: добра или рђава? У каквим градовима живе: без бедема или утврђеним? ²⁰ Какво је тле: плодно или мршава? Има ли на њему дрвећа или нема? И учините све да донесете плодова те земље.«

А било је време првог зрелог грожђа.

²¹ Тако они одоше горе и извидеше земљу од пустиње Цин све до Рехова према Лево-Хамату. ²² Одоше горе кроз Негев и стигоше до Хеврона, где су живели Анакови потомци Ахиман, Шешај и Талмај. Хеврон је подигнут седам година пре Цоана у Египту. ²³ Када су дошли у кланац Ешкол, одрезаше лозу на којој је био један једини грозд, па га двојица од њих понеше између себе, на мотки, а понеше и нарова и смокава. ²⁴ Тај кланац је прозван Ешкол †† управо због грозда који су Израелци тамо одрезали. ²⁵ После четрдесет дана, вратише се из извиђања земље. ²⁶ Дођоше Мојсију и Аарону и целој израелској заједници у Кадешу, у пустињи Паран, па њима и целој заједници поднесе извештај и показаше плодове земље.

²⁷ Овако су известили Мојсија: »Били смо у земљи у коју си нас послао, и њоме заиста тече мед и млеко. Ево њених плодова. ²⁸ Али народ који тамо живи јак је, а градови су утврђени и веома велики. Чак смо тамо видели и Анакове потомке. ²⁹ Амалечани живе у Негеву, Хетити, Јевусејци и Аморејци у Горју, а Ханаанци уз море и дуж реке Јордан.«

³⁰ Тада Калев утиша народ око Мојсија и рече: »Треба сместа да идемо горе и запоседнемо земљу, јер ми то можемо.«

³¹ Али људи који су ишли с њим рекоше: »Не можемо да нападнемо онај народ, јер су јачи од нас.«

³² Они проширише међу Израелцима рђав глас о земљи коју су извиђали, говорећи: »Земља коју смо извиђали прождире своје становнике. Сви људи које смо тамо видели крупног су стаса. ³³ Видели смо тамо и Нефилиме ‡, Анакове потомке потекле од Нефилима. Сами себи смо изгледали као скакавци, а тако смо изгледали и њима.«

Народ се буну

14 Те ноћи је сав народ из заједнице кукао и плакао из свега гласа.

² Сви Израелци су гунђали против Мојсија и Аарона и цела заједница им рече: »Камо среће да смо помрли у Египту! Или да смо бар помрли у овој пустињи! ³ Зашто нас ГОСПОД води у ту земљу, да по-

† Исус Хебрејски: Јехошуа. †† Ешкол значи »грозд«. ‡ Нефилиме Нефилими су били народ дивовског раста; в. 1. Мојс 6,2-4.

гинемо од мача, а наше жене и нејач да постану плен? Зар нам не би било боље да се вратимо у Египат?«

⁴ А један другом су говорили: »Изаберимо вођу и вратимо се у Египат.«

⁵ Тада Мојсије и Аарон падоше ничице пред целом израелском заједницом која се тамо окупила, ⁶ а Исус Навин и Калев син Јефунеов, који су били међу онима који су извиђали земљу, раздреше своју одећу, ⁷ па рекоше целој израелској заједници: »Земља кроз коју смо прошли и извиђали је изузетно је добра. ⁸ Ако ГОСПОД буде задовољан нама, увешће нас у ту земљу – земљу којом тече мед и млеко – и даће нам је. ⁹ Само немојте да се буните против ГОСПОДА и не бојте се народа те земље, јер ће они за нас бити лак залагај. Они су без заштите, а с нама је ГОСПОД. Не бојте их се.«

¹⁰ Када је цела заједница почела да говори да их треба каменовати, свим Израелцима се код Шатора састанка показа Слава ГОСПОДЊА.

Мојсије посредује за народ

¹¹ ГОСПОД рече Мојсију: »Докле ће ме овај народ презирати? Докле ће одбијати да ми верују, упркос свим знамењима која сам учинио међу њима?

¹² Ударићу их помором и истребити ††, а од тебе ћу учинити народ већи и јачи од њих.«

¹³ Тада Мојсије рече ГОСПОДУ: »Али, чуће за то Египћани, између којих си својом силом извео овај народ, ¹⁴ и рећи ће то становницима ове земље, који су већ чули да си ти, ГОСПОД, са овим народом и да му се ти, ГОСПОДЕ, показујеш лицем у лице, да твој облак стоји над њим и да пред њим идеш у стубу од облака дању и у стубу од огња ноћу. ¹⁵ Ако погубиш овај народ сав одједном, народи који буду чули то о теби, рећи ће: ¹⁶ ГОСПОД није могао да доведе овај народ у земљу коју им је уз заклетву обећао, па их је побио у пустињи.« ¹⁷ Нека се зато сада покаже сила мога Господа, као што си објавио кад си рекао: ¹⁸ ГОСПОД је спор да се разгневи, препун је љубави и опрашта грех и преступ, али кривца не оставља некажњеног, него децу до трећег и четвртог колена кажњава за грехе отаца. ¹⁹ У својој великој љубави опрости грех овог народа као што си им праштао од Египта до сада.«

²⁰ »Опростио сам им, као што си тражио«, одговори ГОСПОД. ²¹ »Али, тако ми живота и Славе ГОСПОДЊЕ, која испуњава сву земљу, ²² ниједан од људи који су видели моју Славу и знамења која сам учинио у Египту и у пустињи, а били ми непокорни и десет пута ме искушавали, ²³ ниједан од њих неће видети земљу коју сам уз заклетву обећао њиховим праоцима. Неће је видети ниједан од оних који ме презиру. ²⁴ Али, пошто је у мом слузи Калеву другачији дух и пошто из свега срца иде за мном, дове-

†† истребити Ова реч на хебрејском може да значи и »одузети наследство«.

шћу га у земљу у коју је ишао, и његови потомци ће је наследити.

²⁵ »Пошто Амалечани и Ханаанци живе у долинама, сутра се окрените и идите у пустињу путем према Црвеном мору.«

Бог кажњава народ

(5. Мојс 1,34-40)

²⁶ ГОСПОД рече Мојсију и Аарону: ²⁷ »Докле ће ова зла заједница да гунђа против мене? Чуо сам притужбе ових гунђала Израелаца. ²⁸ Зато им реци: ,Тако ми живота, говори ГОСПОД, урадићу с вама баш оно што сте на моје уши говорили: ²⁹ по овој пустињи ће попадати ваша мртва тела – мртва тела свих вас од двадесет година и старијих који сте пребројани за време пописа и који сте гунђали против мене. ³⁰ Ниједан од вас неће ући у земљу за коју сам се заклео да ћете се у њој настанити, осим Калева сина Јефунеовог и Исуса Навина. ³¹ Што се тиче ваше деце, за коју сте рекли да ће постати плен, њих ћу увести у земљу коју сте ви одбацили, да у њој уживају. ³² А што се тиче вас, ваше лешине ће попадати по пустињи. ³³ Ваша деца ће четрдесет година бити пастири у пустињи и испаштати због ваше невере, док лешина и последњег од вас не падне у пустињи. ³⁴ Четрдесет година – једну годину за сваки од четрдесет дана колико сте извиђали земљу – испаштаћете за своје грехе и знаћете како је то кад сам ја против вас.«

³⁵ »Ја, ГОСПОД, рекох и сигурно ћу то учинити целој овој злој заједници, која се удружила против мене. Скончаће у овој пустињи. Овде ће помрети.«

³⁶ Људи које је Мојсије био послао да извиде земљу, који су се из ње вратили и, ширећи рђав глас о њој, навели целу заједницу да гунђа против њега, ³⁷ погинуше од помора пред ГОСПОДОМ. ³⁸ Од оних који су ишли да извиде земљу само Исус Навин и Калев син Јефунеов остадоше живи.

Први покушај освајања Ханаана

(5. Мојс 1,41-46)

³⁹ Када је Мојсије ово пренео свим Израелцима, они се силно ражалостише. ⁴⁰ Рано ујутро наредног дана кренуше према врху оног горског краја.

»Згрешили смо«, рекоше. »Сада идемо горе до места које нам је ГОСПОД обећао.«

⁴¹ Мојсије рече: »Зашто кршите ГОСПОДЊУ заповест? Од овога неће бити ништа. ⁴² Не идите горе, јер ГОСПОД није с вама, и ваши непријатељи ће вас поразити. ⁴³ Јер, тамо су Амалечани и Ханаанци, а пошто сте се окренули од ГОСПОДА, он неће бити с вама, па ћете изгинути од мача.«

⁴⁴ Али они у својој охолости ипак одоше према врху оног горског краја иако ни Мојсије ни Ковчег ГОСПОДЊЕГ савеза нису кренули из табора. ⁴⁵ Тада одозго дођоше Амалечани и Ханаанци који су живели у горском крају и ударише на њих, па су их тукли све до Хорме.

Прописи о жртвама

15 ГОСПОД рече Мојсију: ² »Кажи Израелцима: ,Када уђете у земљу коју вам дајем да се у њој настаните ³ и када ГОСПОДУ будете приносили жртве спаљене ватром, од крупне или од ситне стоке, да направите пријатан мирис ГОСПОДУ – било жртве паљенице или клане жртве, жртве заветне или жртве драговољне или жртве за време светковина – ⁴ нека онај ко приноси жртву принесе ГОСПОДУ и житну жртву од једне десетине ефе † белог брашна замешеног са четврт хина †† уља.

⁵ »За свако јагње за жртву паљеницу или клану жртву припреми четврт хина вина као жртву леваницу.

⁶ »За овна припреми житну жртву од две десетине ефе ‡ белог брашна замешеног са трећином хина †† уља ⁷ и трећину хина вина као жртву леваницу. Принеси то као пријатан мирис ГОСПОДУ.

⁸ »Када ГОСПОДУ приносиш јунца као жртву паљеницу или клану жртву, жртву заветну или жртву за заједништво, ⁹ донеси с јунцем житну жртву од три десетине ефе †† белог брашна замешеног са пола хина ††† уља. ¹⁰ Донеси и пола хина вина као жртву леваницу. То је жртва спаљена ватром, пријатан мирис ГОСПОДУ.

¹¹ »Нека се на овај начин приноси сваки јунац или ован, свако јагње или јаре. ¹² Колико год животиња да приносиш, за сваку уради тако.

¹³ »Нека то на овај начин ради сваки рођени Израелац када приноси жртву спаљену ватром, пријатан мирис ГОСПОДУ. ¹⁴ Из поколења у поколење, када год дошљак који борави међу вама, било привремено или стално, приноси жртву спаљену ватром, пријатан мирис ГОСПОДУ, нека то чини исто као и ви. ¹⁵ Нека у заједници важи иста уредба за вас и за дошљака који борави међу вама. То је трајна уредба из поколења у поколење. Нека пред ГОСПОДОМ дошљак буде равноправан с вама: ¹⁶ нека исти пропис и закон важе и за вас и за дошљака који борави међу вама.«

¹⁷ ГОСПОД рече Мојсију: ¹⁸ »Кажи Израелцима: ,Када уђете у земљу у коју вас водим ¹⁹ и када будете јели хлеб те земље, принесите један део као прилог ГОСПОДУ. ²⁰ Принесите погачу од првине свог млевеног жита као прилог са гумна. ²¹ Из поколења у поколење дајте овај прилог ГОСПОДУ од првине свог млевеног жита.«

²² »Ако ненамерно пропустите да извршите било коју од ових заповести које је ГОСПОД дао Мојсију – ²³ све што вам је ГОСПОД заповедио преко Мојсија, од дана када је дао заповести и даље из поколења у поколење – ²⁴ ако је то учињено непажњом заједнице, онда нека цела заједница принесе једног јун-

† једне десетине ефе 2,2 литра. †† четврт хина 0,9 литара; исто и у 5. стиху. ‡ две десетине ефе 4,4 литра. ††† трећином хина 1,2 литра; исто и у 7. стиху. †††† три десетине ефе 6,6 литара. ††††† пола хина 1,8 литара; исто и у 10. стиху.

ца као жртву паљеницу, да буде пријатан мирис ГОСПОДУ, заједно са њеном житном жртвом и жртвом леваницом, као што је прописано, и једног јарца за жртву за очишћење. ²⁵ Нека свештеник изврши обред помирења за целу израелску заједницу, и биће им опроштено, јер није било намерно и јер су за свој прекршај ГОСПОДУ принели жртву спаљену ватром и жртву за очишћење. ²⁶ Биће опроштено целој израелској заједници и дошљацима који бораве међу њима, јер је цео народ имао удела у ненамерном прекршају.

²⁷ »Ако ненамерно згреши појединац, нека донесе женско јаре од годину дана за жртву за очишћење. ²⁸ Нека свештеник изврши обред помирења пред ГОСПОДОМ за онога ко је ненамерно згрешио, па када се за њега изврши обред помирења, биће му опроштено. ²⁹ Исти закон важи за свакога ко ненамерно згреши, био он рођени Израелац или дошљак који борави међу њима.

³⁰ »Али, ко згреши пркосно, био он рођени Израелац или дошљак, тај хули на ГОСПОДА. Нека се одстрани из свога народа. ³¹ Зато што је презрео реч ГОСПОДЊУ и прекршио његову заповест, нека се свакако одстрани – његов грех остаје на њему.«

Човек који је прекршио суботу

³² Док су Израелци били у пустињи, нађоше једнога како скупља дрва у суботу. ³³ Они који су га нашли док је скупљао дрва, доведоше га Мојсију и Аарону и целој заједници, ³⁴ а они га ставише под стражу, јер није било јасно шта с њим треба учинити.

³⁵ Тада ГОСПОД рече Мојсију: »Тај човек мора да се погуби. Нека га цела заједница каменује ван табора.«

³⁶ И сва заједница га изведе ван табора, па га каменоваше до смрти, као што је ГОСПОД заповедио Мојсију.

Ресе на одећи

³⁷ ГОСПОД рече Мојсију: ³⁸ »Кажите Израелцима: ,Из поколења у поколење правите ресе на скутовима своје одеће, а на свакој реси нека буде плава нит. ³⁹ Имаћете ове ресе да вас поглед на њих подсећа на све ГОСПОДЊЕ заповести – да их извршавате, а не да се поводитите за својим срцем и очима, који вас воде у неверу. ⁴⁰ Тада ћете се сећати да извршавате све моје заповести и бићете свети своме Богу. ⁴¹ Ја сам ГОСПОД, ваш Бог, који вас је извео из Египта да буде ваш Бог. Ја сам ГОСПОД, ваш Бог.«

Корејева побуна

16 Кореј син Јицхаров, потомак Левијевог сина Кехата, узне Рувимовце Датана и Авирама, синове Елиавове, и Она сина Пелетовог, ² па се дигоше против Мојсија. С њима је било две стотине пе-

десет Израелаца, поглавара заједнице изабраних на скупштини, људи на гласу.

³ Они се сви окупише против Мојсија и Аарона и рекоше им: »Превршили сте меру! Цела заједница је света, па тако и сваки њен припадник, и ГОСПОД је међу њима. Зашто се, онда, ви стављате изнад ГОСПОДЊЕ заједнице?«

⁴ Када је Мојсије то чуо, паде ничице.

⁵ Онда рече Кореју и свим његовим присталицама: »ГОСПОД ће ујутро показати ко је његов и ко је свет, и пустиће га да му приђе. Кога изабере, тога ће пустити да му приђе. ⁶ А ти, Кореје, и све твоје присталице треба да урадите ово: Узмите кадионице, ⁷ па сутра у њих пред ГОСПОДОМ ставите ватре и кâда. Кога ГОСПОД изабере, биће свет. Ви Левити превршили сте меру!«

⁸ Мојсије још рече Кореју: »Слушајте, Левити! ⁹ Зар вам је мало то што вас је Бог Израелов издвојио из израелске заједнице и приближио себи да обављате послове везане за ГОСПОДЊЕ боравиште и да стојите пред заједницом и служите јој?

¹⁰ Приближио је себи и тебе и сву твоју сабраћу Левите. Зар хоћете и свештенички положај? ¹¹ Против ГОСПОДА сте се ти и све твоје присталице удружили! Јер, ко је Аарон да против њега гунђате?«

¹² Потом Мојсије посла по Датана и Авирама, синове Елиавове, али они рекоше: »Нећемо да дођемо! ¹³ Зар ти је мало што си нас одвео из земље којом тече мед и млеко да нас побијеш у пустињи, него још хоћеш и да владаш над нама? ¹⁴ А ниси нас увео у земљу којом тече мед и млеко нити си нам дао поља и винограде у наследство. Зар хоћеш да ископаш очи овим људима? Нећемо да дођемо!«

¹⁵ На то се Мојсије силно разгневи, па рече ГОСПОДУ: »Немој да прихватиш њихов дар. Ни магаре нисам од њих узео нити сам иједноме од њих учинио зло.«

¹⁶ А Кореју рече: »Ти и све твоје присталице да се сутра појавите пред ГОСПОДОМ – ти и они и Аарон.

¹⁷ Нека сваки човек узме своју кадионицу, стави у њу кâда – укупно две стотине педесет кадионица – и донесе је пред ГОСПОДА. А и ти и Аарон донесите сваки своју кадионицу.«

¹⁸ И сваки човек узне своју кадионицу, стави у њу ватре и кâда, па са Мојсијем и Аароном стаде на улаз у Шатор састанка. ¹⁹ Када је Кореј окупио све своје присталице – оне који су се противили Мојсију и Аарону – на улазу у Шатор састанка, Слава ГОСПОДЊА се показа целој заједници.

²⁰ ГОСПОД рече Мојсију и Аарону: ²¹ »Одвојте се од ове заједнице, да их одмах затрем.«

²² А они падоше ничице и рекоше: »О Боже, Боже духова свега људског рода, зар ћеш бити гневан на целу заједницу када само један човек згреши?«

²³ Тада ГОСПОД рече Мојсију: ²⁴ »Кажите заједници: ,Одмакните се од шаторâ који припадају Кореју, Датану и Авираму.«

²⁵ Мојсије устаде и оде Датану и Авираму, а за њим старешине Израела.

²⁶ Он рече заједници: »Склоните се од шаторâ ових опаких људи! Ништа њихово не дирајте, иначе ћете бити збрисани због свих њихових греха.«

²⁷ И они се одмакоше од шаторâ који су припадали Кореју, Датану и Авираму. А Датан и Авирам су били изашли, па су, сваки са својом женом, децом и нејачи, стајали на улазу у своје шаторе.

²⁸ Тада Мојсије рече: »По овоме ћете знати да ме је ГОСПОД послао да све ово чиним и да то није од моје воље: ²⁹ Ако ови људи умру као што умиру сви људи и ако им се догоди само оно што се догађа свим људима, онда ме ГОСПОД није послао. ³⁰ Али, ако ГОСПОД учини да се догоди нешто сасвим ново, и земља се отвори и прогута их заједно са свима што је њихово, па живи сиђу у Шеол, онда ћете знати да су ови људи презрели ГОСПОДА.«

³¹ И чим је све ово изговорио, тле под Датаном и Авирамом се расцепи. ³² Земља се отвори и прогута их, заједно с њиховим укућанима, а тако и све Корејеве присталице и њихову имовину. ³³ Живи сиђоше у Шеол, са свима што су поседовали. Земља се склопи над њима и они несташе из заједнице.

³⁴ На њихов врисак, сви Израелци око њих разбежаше се, вичући: »И нас ће земља прогутати!«

³⁵ Тада од ГОСПОДА сукну огањ и прогута оних две стотине педесет људи који су приносили кâд.

³⁶ ГОСПОД рече Мојсију: ³⁷ »Реци Елеазару, сину свештеника Аарона, да покупи кадионице са згаришта, а угљевље да разбаца подаље, јер су кадионице свете – ³⁸ донете су пред ГОСПОДА и постале су свете. Кадионице оних који су згрешили и платили животом прекују у плочице којима ће се обложити жртвеник. Нека оне буду знак опомене Израелцима.«

³⁹ И свештеник Елеазар покупи бронзане кадионице које су донели они које је спалио огањ, па их прековаше у плочице за облагање жртвеника, ⁴⁰ као што му је ГОСПОД наложио преко Мојсија, да подсећају Израелце да нико ко није Ааронов потомак не прилази да пали кâд пред ГОСПОДОМ, иначе ће постати као Кореј и његове присталице.

⁴¹ Сутрадан је цела израелска заједница гунђала против Мојсија и Аарона говорећи: »Убили сте ГОСПОДЊЕ људе.«

⁴² Али, када су се окупили да се супротставе Мојсију и Аарону и окренули се према Шатору састанка, а оно – прекрио га облак и показала се Слава ГОСПОДЊА!

⁴³ Мојсије и Аарон дођоше пред Шатор састанка, ⁴⁴ а ГОСПОД рече Мојсију: ⁴⁵ »Одмакните се од ове заједнице, да их одмах затрем.«

На то они падоше ничице.

⁴⁶ Мојсије рече Аарону: »Узми своју кадионицу и у њу стави ватре са жртвеника, а преко ње кâда, па пожури до заједнице и изврши обред помирења за

њу, јер гнев је изашао од ГОСПОДА – почео је помор!«

⁴⁷ Аарон узео оно што му је Мојсије рекао и утрча усред заједнице. Помор је већ био почео међу народом. Аарон принесе кâд и изврши обред помирења за њих. ⁴⁸ Он стаде између живих и мртвих, и помор престаде. ⁴⁹ Четрнаест хиљада седам стотина људи погину у помору, поврх оних који су погинули због Кореја. ⁵⁰ Потом се Аарон врати Мојсију на улаз у Шатор састанка пошто је помор престао.

Ааронов штап

17 ГОСПОД рече Мојсију: ² »Говори Израелцима и узми од њих дванаест штапова, по један од поглавара сваког праотачког племена, па име сваког од њих напиши на његовом штапу. ³ На Левијевом штапу напиши Аароново име, јер треба да буде по један штап за главу сваког праотачког племена. ⁴ Онда стави штапове у Шатор састанка испред Сведочанства, тамо где се састајем с тобом. ⁵ Штап оног човека кога будем изабрао проклијаће, па ћу тако ућуткати ово непрестано гунђање Израелаца против вас.«

⁶ И Мојсије је говорио Израелцима, па му њихови поглавари дадоше дванаест штапова, по један за поглавара сваког свог праотачког племена, а међу њима је био и Ааронов штап. ⁷ Мојсије онда стави штапове пред ГОСПОДА у Шатору сведочанства.

⁸ Када је сутрадан Мојсије ушао у Шатор сведочанства, а оно – Ааронов штап, који је представљао Левијево племе, не само да је проклијао него је и пропупео, процветао и родио зреле бадеме! ⁹ Тада Мојсије пред све Израелце изнесе све штапове који су били пред ГОСПОДОМ, а они их разгледаше, па свако узео свој.

¹⁰ ГОСПОД рече Мојсију: »Врати Ааронов штап пред Сведочанство, да се чува као знак опомене бунтовницима. Тако ћеш стати на крај њиховом гунђању против мене, па неће изгинути.«

¹¹ И Мојсије учини баш као што му је ГОСПОД заповедио.

¹² А Израелци рекоше Мојсију: »Изгинућемо! Пропадосмо! Сви пропадосмо! ¹³ Ко се само примакне ГОСПОДЊЕМ боравишту, погинуће. Зар ћемо сви изгинути?«

Дужности свештеника и Левитâ

18 ГОСПОД рече Аарону: »Ти, твоји синови и твоја породица сносићете последице огрешења о светилиште, а ти и твоји синови сносићете последице свога огрешења о свештеничку службу.

² Доведи своју сабраћу Левите из свог праотачког племена, да ти се придруже и да ти помажу када ти и твоји синови вршите службу испред Шатора сведочанства. ³ Нека раде за тебе и нека обављају све дужности везане за Шатор. Али нека не прилазе опреми светилишта ни жртвенику, иначе ће поги-

нути и они и ви. ⁴ Нека ти се, дакле, придруже и нека обављају дужности везане за Шатор састанка – све послове везане за Шатор – и нека вам се нико други не приближава. ⁵ Обављајте дужности везане за светилиште и жртвеник, да се гнев не би опет обрушио на Израелце. ⁶ Сâм ја изабрао сам вашу сабраћу Левите између свих Израелаца. Они су вам дати као дар од ГОСПОДА, да обављају послове везане за Шатор састанка. ⁷ Али све што се тиче жртвеника и онога што је иза завесе, само ти и твоји синови смете да служите као свештеници. Дајем вам свештеничку службу на дар. Приближи ли се ко други светилишту, нека се погуби.«

Свештенички део од жртава

⁸ ГОСПОД рече Аарону: »Одређујем те да водиш бригу о прилозима које ми доносе. Све свете дарове које Израелци дају мени, ја дајем теби и твојим синовима као ваше редовно следовање и део. ⁹ Теби припада део од најсветијих жртава који се не спаљује. Од свих дарова које ми доносе као најсветије жртве – било од житне жртве, или жртве за очишћење, или жртве за кривицу – тај део припада теби и твојим синовима. ¹⁰ Једи га као највећу светињу. Свако мушко може да га једе. Нека ти буде свет.

¹¹ »А и ово је твоје: све што се одваја на страну од дарова свих жртава окретаних које приносе Израелци. То дајем теби и твојим синовима и кћерима као ваш редован део. Ко год је од твојих укућана чист, може то да једе.

¹² »Дајем ти све најбоље уље и све најбоље младо вино и жито које дају ГОСПОДУ као првине своје жетве. ¹³ Теби припадају сви први плодови земље које доносе ГОСПОДУ. Ко год је од твојих укућана чист, може да их једе.

¹⁴ »Све што се у Израелу неповратно предаје ГОСПОДУ, твоје је. ¹⁵ Твој је првенац сваке утробе, био то човек или животиња, који се приноси ГОСПОДУ. Али сваког прворођеног сина откупи и сваког прворођеног мужјака нечисте животиње откупи. ¹⁶ Када буду месец дана стари, откупи их по откупној цени од пет шекела † сребра према тежини светилишног шекела, који има двадесет гера.

¹⁷ »Али првенца краве, овце и козе не откупљуј – они су свети. Њиховом крвљу заплусни жртвеник и њихов лој спали као жртву спаљену ватром да буде пријатан мирис ГОСПОДУ. ¹⁸ Њихово месо припада теби, као што ти припадају и груди жртве окретане и десни бут. ¹⁹ Све што се од светих прилога које Израелци доносе ГОСПОДУ одваја на страну, дајем теби и твојим синовима и кћерима као ваш редован део. То је трајан и нераскидив савез †† пред ГОСПОДОМ за тебе и твоје потомство.«

† пет шекела 57 грама. †† нераскидив савез Дословно: савез соли.

Десетак који припада Левитима

²⁰ ГОСПОД рече Аарону: »Ти нећеш имати наследство у њиховој земљи, нити ћеш имати део међу њима. Ја сам твој део и твоје наследство међу Израелцима.

²¹ »За послове које Левити обављају – послове везане за Шатор састанка – дајем им у наследство сваки десетак у Израелу. ²² Нека се од сада Израелци не приближавају Шатору састанка, иначе ће навући грех на себе и погинути. ²³ Нека само Левити обављају послове везане за Шатор састанка и снос последице огрешења о њега. То је трајна уредба из поколења у поколење: Левити неће имати наследство међу Израелцима, ²⁴ него им у наследство дајем десетак који Израелци доносе као прилог ГОСПОДУ. Зато сам за њих рекао: »Неће имати наследство међу Израелцима.«

Десетак који Левити дају свештеницима

²⁵ ГОСПОД рече Мојсију: ²⁶ »Кажите Левитима: »Када од Израелаца примите десетак који вам дајем у наследство, десетак тог десетка дајте као прилог ГОСПОДУ. ²⁷ Ваш прилог ће вам се рачунати као жито са гумна или сок грожђа из муљаче. ²⁸ Тако ћете и ви давати прилог ГОСПОДУ, и то од свих десетака које будете примали од Израелаца. А тај прилог ГОСПОДУ даваћете свештенику Аарону. ²⁹ Од свих дарова које добијете, одвојте оно најбоље као свети прилог ГОСПОДУ.«

³⁰ »Кажите Левитима: »Када прилажете најбољи део, рачунаће вам се као да је са гумна или из муљаче. ³¹ Ви и ваши укућани можете на сваком месту да једете оно што вам преостане, јер то вам је плата за послове код Шатора састанка. ³² Пошто сте принели најбољи део, нећете на себе навући грех. Не оскврњујте свете дарове Израелаца, да не погинете.«

Вода очишћења

19 ГОСПОД рече Мојсију и Аарону: ² »Ово је одредба закона коју је ГОСПОД заповедио: Реците Израелцима да вам доведу рићу јуницу, здраву и без мане и која још није била под јармом. ³ Дајте је свештенику Елеазару, па нека је изведу ван табора и закољу пред њим. ⁴ Нека он онда узме на прст мало њене крви и нека седам пута њоме пошкропи према прочељу Шатора састанка. ⁵ Нека њему наочиглед јуницу спале – њену кожу, месо, крв и нечист. ⁶ Нека свештеник узме кедровине, исопа и скерлетне вуне и баци их на запаљену јуницу. ⁷ После тога нека опере своју одећу и окупа се у води. Тада може да уђе у табор, али ће бити нечист до вечери. ⁸ Нека и онај који спаљује јуницу опере своју одећу и окупа се у води, па ће и он бити нечист до вечери. ⁹ А један чист човек нека скупи јуничин пепео и одложи га на чисто место ван

табора. Израелска заједница нека пепео чува за воду очишћења. Јуница је жртва за очишћење. ¹⁰ Нека и онај који је скупио јуничин пепео опере своју одећу, па ће и он бити нечист до вечери. То је трајна уредба за Израелце и за дошљаке који бораве међу њима.

¹¹ »Ко дотакне нечији леш, биће нечист седам дана. ¹² Нека се трећег и седмог дана опере водом очишћења, и биће чист. Али, ако се не опере трећег и седмог дана, неће бити чист. ¹³ Ко дотакне нечији леш, а не опере се, чини нечистим ГОСПОДЊЕ боравиште. Нека се одстрани из Израела. Пошто није запљуснут водом очишћења, нечист је – његова нечистоћа остаје на њему.

¹⁴ »Ово је закон који важи када неко умре у шатору: Ко год уђе у шатор и ко год је у њему, биће нечист седам дана. ¹⁵ Нечиста ће бити и свака отворена посуда, која нема поклопца на себи.

¹⁶ »Ко год на отвореном дотакне леш некога ко је убијен мачем, или умрлога природном смрћу, или људску кост, или гроб, биће нечист седам дана.

¹⁷ »Да очистите нечистога, ставите пепела јунице која је спаљена као жртва за очишћење у једну посуду и прелијте га свежом водом. ¹⁸ Нека један чист човек узме исопа, умочи га у ту воду и пошкропи шатор и сав намештај и људе који су били у њему. Нека пошкропи и свакога ко је дотакао људску кост, или гроб, или убијенога, или умрлога природном смрћу. ¹⁹ Нека чисти човек пошкропи нечистога трећег и седмог дана, и седмог дана ће га очистити. Онај који се чисти нека опере своју одећу и окупа се у води, и увече ће бити чист. ²⁰ Али, ако се онај ко је нечист не очисти, нека се одстрани из заједнице, јер је ГОСПОДЊЕ светилиште учинио нечистим. Није запљуснут водом очишћења, и нечист је. ²¹ То је трајна уредба за њих. Нека своју одећу опере и онај који шкропи водом очишћења. Ко год дотакне воду очишћења, биће нечист до вечери. ²² Све што нечисти дотакне, постаје нечисто, и ко год то дотакне, постаје нечист до вечери.«

Вода из стене

20 У првом месецу цела израелска заједница стиже у пустињу Цин, па су боравили у Кадешу. Тамо умре Мирјам и они је сахранише.

² А за заједницу није било воде, па се окупише против Мојсија и Аарона.

³ Препирали су се с Мојсијем и говорили: »Камо среће да смо погинули кад су и наша браћа погинула пред ГОСПОДОМ! ⁴ Зашто сте ГОСПОДЊУ заједницу довели у ову пустињу, да и ми и наша стока помремо овде? ⁵ Зашто сте нас извели из Египта и довели нас на ово ужасно место, где не може да се сеје, а нема ни смокава, ни винове лозе, ни нарва? А нема ни воде за пиће!«

⁶ Тада Мојсије и Аарон одоше од заједнице на улаз у Шатор састанка и падоше ничице, и Слава ГОСПОДЊА им се показа.

⁷ ГОСПОД рече Мојсију: ⁸ »Узми штап, па ти и твој брат Аарон окупите заједницу. Онда наочиглед њима говорите оној стени, и она ће излити своју воду. Извешћеш из стене воду за заједницу, да се они и њихова стока напоје.«

⁹ И Мојсије узео штап испред ГОСПОДА, као што му је ГОСПОД заповедио, ¹⁰ па он и Аарон окупише заједницу испред стене.

»Слушајте, бунтовници«, рече им Мојсије. »Зар треба из ове стене да вам изведемо воду?«

¹¹ Онда Мојсије диже руку и два пута удари стену штапом. Силна вода покуља, па се и заједница и њена стока напојише.

¹² Али ГОСПОД рече Мојсију и Аарону: »Пошто ми нисте веровали толико да ме пред Израелцима покажете као светог, нећете увести ову заједницу у земљу коју јој дајем.«

¹³ Ово је било код водâ Мериве †, где су се Израелци препирали са ГОСПОДОМ, а он им показао да је свет.

Едомци не дају Израелцима да прођу

¹⁴ Из Кадеша Мојсије посла цару Едома гласнике с поруком: »Овако каже твој брат Израел: ,Ти знаш за све недаће које су нас снашле. ¹⁵ Наши праоци су отишли доле у Египат, па смо тамо живели много година. Египћани су рђаво поступали с нама и нашим праоцима, ¹⁶ али када смо завапили ГОСПОДУ, он нас је чуо, па је послао анђела и извео нас из Египта.

«Сада смо овде у Кадешу, граду на рубу твога подручја. ¹⁷ Молим те, пусти нас да прођемо кроз твоју земљу. Нећемо ићи преко њива и винограда, ни ти ћемо пити воду из бунарâ. Ићи ћемо Царевим друмом и нећемо скретати ни десно ни лево док не прођемо кроз твоје подручје.«

¹⁸ Али Едомци одговорише: »Не пролазите овуда, иначе ћемо изаћи на вас с мачем.«

¹⁹ »Ићи ћемо друмом«, рекоше Израелци, »па ако ми или наша стока будемо пили вашу воду, платићемо је. Само да прођемо пешице, ништа друго.«

²⁰ Али Едомци одговорише: »Не пролазите!«

И изађоше да их нападну са великом и јаком војском.

²¹ Тако им Едомци не дадоше да прођу кроз њихово подручје, па Израелци окренуше другим путем.

Ааронова смрт

²² Цела израелска заједница крену из Кадеша и дође до горе Хор.

²³ Код горе Хор, близу границе Едома, ГОСПОД рече Мојсију и Аарону: ²⁴ »Аарон ће умрети и неће ући у земљу коју дајем Израелцима зато што сте се код водâ Мериве обојица побунили против моје заповести. ²⁵ Узми Аарона и његовог сина Елеазара и одведи их на гору Хор. ²⁶ Свуци свештеничку одећу

† Мериве Мерива значи »препирка«.

с Аарона и у њу обуци његовог сина Елеазара, јер ће Аарон тамо умрети.«

²⁷ И Мојсије учини као што је ГОСПОД заповедио. Попеше се на гору Хор наочиглед целој заједници, ²⁸ па Мојсије свуче свештеничку одећу с Аарона и у њу обуче његовог сина Елеазара. Потом Аарон умре тамо, на врху горе. Када су Мојсије и Елеазар сишли са горе ²⁹ и цела заједница сазнала да је Аарон умро, сав израелски народ га је оплакивао тридесет дана.

Победа над Ханаанцима из Негева

21 Када је цар Арада, Ханаанац који је живео у Негеву, чуо да Израел долази путем који води у Атарим, нападе Израелце и неколико њих зароби.

² Тада се Израелци овако заветоваше ГОСПОДУ: »Ако нам овај народ предаш у руке, потпуно ћемо уништити његове градове.«

³ ГОСПОД услиши Израелце и предаде им Ханаанце. Израелци потпуно уништише њих и њихове градове. Тако том месту дадоше име Хорма †.

Бронзана змија

⁴ Да би заобишли Едом, Израелци од горе Хор кренуше путем који води ка Црвеном мору.

Али народ путем постаде нестрпљив, ⁵ па су говорили против Бога и против Мојсија: »Зашто сте нас извели из Египта да помремо у пустињи? Нема хлеба, нема воде, а ова бедна храна нам се гади!«

⁶ Тада ГОСПОД посла змије отровнице међу њих. Уједале су народ, па многи Израелци умреше.

⁷ Народ дође Мојсију и рече: »Згрешили смо кад смо говорили против ГОСПОДА и против тебе. Помоли се ГОСПОДУ, да уклони змије од нас.«

Мојсије се помоли за народ, ⁸ а ГОСПОД му рече: »Направи змију отровницу и стави је на мотку. Кога год уједе змија, а он погледа у змију на мотки, остаће жив.«

⁹ Тако Мојсије направи бронзану змију и стави је на мотку. Кога год би после тога ујела змија, погледао би у ону бронзану и остао жив.

Од горе Хор до Моава

¹⁰ Израелци кренуше даље и утаборише се у Овоту. ¹¹ Потом одоше из Овота и утаборише се у Ије-Авариму, у пустињи која лежи источно од Моава.

¹² Оданде кренуше даље и утаборише се у долини Зеред. ¹³ Потом кренуше даље и утаборише се дуж кланца Арнона, у пустињи која лежи и на аморејском подручју. Арнон је граница Моава према Аморејцима. ¹⁴ Зато се у Књизи ратова ГОСПОДЊИХ каже:

† Хорма значи »потпуно уништено« или »неповратно предато«; в. 3. Мојс 27,28-29.

»Вахев у Суфи и клисуре, Арнон ¹⁵ и падине клисура које се спуштају до места Ара и леже дуж границе Моава.«

¹⁶ Оданде продужише ка Бееру, бунару код кога је ГОСПОД рекао Мојсију: »Окупи народ да им дам воде.«

¹⁷ Тада Израел запева ову песму:

»Набујај, бунару! Певајте о њему,

¹⁸ о бунару који су ископали кнежеви, поглавари народа издубили жезлима, својим палицама.«

Потом из пустиње одоше у Матану, ¹⁹ из Матане у Нахалиел, из Нахалиела у Бамот, ²⁰ из Бамота у долину у Моаву где се врх Пизге надвија над пустилином.

Победа над царевима Сихоном и Огом

(5. Мојс 2,26-3,11)

²¹ Израел посла гласнике Сихону, цару Аморејаца, с поруком: ²² »Пусти нас да прођемо кроз твоју земљу. Нећемо скретати у њиве или винограде, нити ћемо пити воду из бунарâ. Ићи ћемо Царевим друмом док не прођемо кроз твоје подручје.«

²³ Али Сихон не хтеде да пусти Израелце да прођу кроз његово подручје, него окупи сву своју војску и изађе у пустињу против њих. Када је стигао до Јахаца, нападе Израелце. ²⁴ Израелци га победише мачем и запосеше његову земљу од кланца Арнона до потока Јабока, али само до Амонаца, јер је овима граница била утврђена. ²⁵ Израелци заузеше све градове Аморејаца, укључујући Хешбон и сва насеља око њега, и настанише се у њима. ²⁶ Хешбон је био престоница Сихона, цара Аморејаца, који је напao ранијег цара Моава и заузео сву његову земљу све до Арнона. ²⁷ Зато песници кажу:

»Дођите у Хешбон, нека се изгради, нека се обнови Сихонов град.

²⁸ Из Хешбона изађе огањ, пламен из Сихоновог града, прогута Ар Моавски, господаре Арнонових узвишица.

²⁹ Тешко теби, Моаве!

Пропао си, народе Кемошев!

Предао си своје синове као бегунце,

а своје кћери као заточенице

Сихону, цару Аморејаца.

³⁰ Али ми их оборисмо.

Хешбон пропаде све до Дивона.

Разорисмо све до Нофаха,

који се пружа до Медве.«

³¹ Тако су се Израелци настанили у земљи Аморејаца. ³² Након што је Мојсије послао људе да извиде Јаазер, Израелци заузеше насеља око њега и истераше Аморејце који су тамо били. ³³ Онда се окренуше и пођоше горе путем према Башану, а Ог, цар Башана, и сва његова војска изађоше да их нападну код Едреја.

³⁴ ГОСПОД рече Мојсију: »Не плаши га се, јер сам ти га предао у руке, заједно са свом његовом војском и земљом. Учини с њим као што си учинио са Сихоном, царем Аморејаца, који је владао у Хешбону.«

³⁵ И они га поразише, заједно с његовим синовима и свом његовом војском, не оставивши ниједног преживелог, па запосеше његову земљу.

Моавски цар позива Валаама да прокуне Израелце

22 Потом Израелци кренуше даље и утаборише се на Моавским пољанама, источно од реке Јордан, преко пута Јерихона.

² Валак син Ципоров видео је све што је Израел учинио с Аморејцима. ³ Моавци се силно препадосе од толиког народа и обузе их ужас због Израелца.

⁴ Моавци рекоше мидјанским старешинама: »Ова руља ће слистити све око нас као што во слисти траву на пољу.«

Стога Валак син Ципоров, који је у то време био цар Моава, ⁵ одлучи да пошаље гласнике да позову Валаама сина Веоровог, који је био у Петору, на реци Еуфрат †, у свом завичају, с поруком: »Неки народ изашао је из Египта. Раширио се по свој земљи и настанио се крај мене. ⁶ Јачи је од мене, па зато дођи и баци клетву на тај народ. Можда ћу тада моћи да га надјачам и истерам из земље. Јер, знам да је благословен онај кога ти благословиш и проклет онај кога ти прокунеш.«

⁷ Тако моавске и мидјанске старешине одоше, носећи са собом плату за гатање.

Када су дошли Валааму, пренеше му Валакову поруку, ⁸ а он им рече: »Преноћите овде, а ја ћу вас известити о ономе што ми ГОСПОД буде рекао.«

Тако моавски кнежеви остадоше код њега.

⁹ Бог дође Валааму и упита: »Ко су ови људи код тебе?«

¹⁰ А Валаам рече Богу: »Валак син Ципоров, цар Моава, послао ми је ову поруку: ¹¹ ,Неки народ изашао је из Египта и прекрио сву земљу. Дођи и за мене баци клетву на њега. Тада ћу можда моћи да га нападнем и отерам.«

¹² Али Бог рече Валааму: »Не иди с њима. Не бацај клетву на тај народ, јер је благословен.«

¹³ Када је Валаам ујутро устао, рече Валаковим кнежевима: »Вратите се у своју земљу, јер је ГОСПОД одбио да ме пусти с вама.«

¹⁴ Моавски кнежеви се спремише и вратише Валаку, па му рекоше: »Валаам је одбио да дође с нама.«

¹⁵ Тада Валак посла друге кнежеве, бројније и угледније од првих.

¹⁶ Они дођоше Валааму и рекоше: »Овако каже Валак син Ципоров: ,Нека те ништа не спречи да дођеш к мени, ¹⁷ јер ћу те богато наградити и учинити све што кажеш. Дођи и за мене баци клетву на овај народ.«

† реци Еуфрат Дословно: реци.

¹⁸ Али Валаам им одговори: »Да ми Валак да и своју палату пуну сребра и злата, не бих могао да учиним ништа, ни велико ни мало, да прекршим заповест ГОСПОДА, мога Бога. ¹⁹ Него, и ви преноћите овде, а ја ћу сазнати шта ће ми још ГОСПОД рећи.«

²⁰ Те ноћи Бог дође Валааму и рече му: »Ако су ови људи дошли да те позову, спрем се и иди с њима, али ради само оно што ти ја кажем.«

Валаам и његова магарица

²¹ Када је Валаам ујутро устао, оседла своју магарицу и пође с моавским кнежевима.

²² Али Бог се разгневи што је пошао, па анђеоло ГОСПОДЊИ стаде на пут да га спречи. Валаам је јахао на својој магарици, а с њим су била двојица његових слугу. ²³ Магарица угледа анђела ГОСПОДЊЕГ како стоји на путу са исуканим мачем у руци, па скрену с пута у поље, а Валаам поче да је удара не би ли је вратио на пут. ²⁴ Тада анђеоло ГОСПОДЊИ стаде на уску стазу између винограда, где је са обе стране био зид. ²⁵ Магарица угледа анђела ГОСПОДЊЕГ, па се приљуби уза зид, пригњечивши Валааму ногу, и он је опет изудара. ²⁶ Анђеоло ГОСПОДЊИ пође напред и стаде на једно уско место где није било простора да се скрене ни десно ни лево. ²⁷ Магарица угледа анђела ГОСПОДЊЕГ, па леже под Валаамом, а он се разгневи и опет је изудара штапом.

²⁸ Тада ГОСПОД учини да магарица проговори, и она рече Валааму: »Шта сам ти учинила да си ме три пута изударао?«

²⁹ »Направила си будалу од мене!« одврати Валаам магарици. »Да ми је у руци мач, сад бих те убио!«

³⁰ Магарица рече Валааму: »Зар ја нисам твоја магарица, на којој увек јашеш? Јесам ли ти икад овако урадила?«

А он рече: »Ниси.«

³¹ Тада ГОСПОД отвори Валааму очи, и он виде анђела ГОСПОДЊЕГ како стоји на путу са исуканим мачем, па се ничице поклонил.

³² »Зашто си три пута изударао своју магарицу?« упита га анђеоло ГОСПОДЊИ. »Дошао сам овамо да те спречим, јер твој пут води у пропаст. ³³ Магарица ме је видела и склањала се преда мном сва три пута. Да се није склањала, сигурно бих те већ досад убио, али њу бих поштедео.«

³⁴ »Згрешио сам«, рече Валаам анђелу ГОСПОДЊЕМ. »Нисам знао да ти стојиш на путу да ме спречиш. Ако си незадовољан, вратићу се.«

³⁵ Анђеоло ГОСПОДЊИ рече Валааму: »Иди с овим људима, али говори само оно што ти ја кажем.«

И Валаам оде с Валаковим кнежевима.

Валаам стиже Валаку

³⁶ Када је Валак чуо да Валаам долази, изађе му у сусрет код Ир-Моава, на подручју кланца Арнона, на самој граници.

³⁷ Валак рече Валааму: »Зашто ниси дошао к мени кад сам први пут послао по тебе и позвао те? Зар нисам у стању да те наградим?«

³⁸ »Ево, сад сам дошао к теби«, одврати Валаам. »Али зар могу да говорим било шта? Говорићу само оно што ми Бог каже.«

³⁹ Онда Валаам оде с Валаком у Кирјат Хуцот. ⁴⁰ Валак принесе на жртву крупне и ситне стоке, па од тога даде Валааму и кнежевима који су били с њим. ⁴¹ Сутрадан ујутро Валак поведе Валаама на Бамот Ваал, одакле је могао да види део израелског народа.

Валаамово прво пророштво

23 Валаам рече Валаку: »Подигни ми овде седам жртвеника и припреми ми седам јунаца и седам овнова.«

² Валак учини као што је Валаам рекао, па њих двојица принеше по јунца и овна на сваком жртвенику.

³ Тада Валаам рече Валаку: »Остани овде поред своје жртве паљенице, а ја одох. Можда ће ГОСПОД доћи да се састане са мном. Шта год ми буде открио, рећи ћу ти.«

И оде на једну голу узвисину.

⁴ Бог се састаде с њим, а Валаам рече: »Припремио сам седам жртвеника и на сваком сам принео по јунца и овна.«

⁵ ГОСПОД рече Валааму шта да каже и посла га назад к Валаку да му пренесе поруку. ⁶ Валаам се врати Валаку и нађе га како са свим моавским кнежевима стоји поред своје жртве паљенице.

⁷ Тада Валаам изрече своје пророштво:

»Из Арама ме довео Валак, цар Моава,
са планина источних.

„Дођи и прокуни за мене Јакова;
дођи, покуди Израела.“

⁸ Како да прокунем кога Бог није проклео?

Како да покудим кога ГОСПОД није покудио?

⁹ Са врхова стена га видим,
са брда га осматрам.

Видим народ који живи одвојен
и себе међу обичне народе не убраја.

¹⁰ Ко да преброји прах Јаковљев
или изброји четвртину Израелову?

Дај ми да умрем смрћу честитог човека,
нека ми крај буде попут његовог.«

¹¹ »Шта ми уради?« рече Валак Валааму. »Довео сам те да прокунеш моје непријатеље, а оно – ти их благослови!«

¹² А он одговори: »Зар не треба да пазим да говорим само оно што ми ГОСПОД каже да говорим?«

Валаамово друго пророштво

¹³ Тада му Валак рече: »Хајде са мном на једно друго место одакле их можеш видети. Нећеш их видети све, него само део. Оданде их прокуни за мене.«

¹⁴ И одведе га на поље Цофим на врху Пизге, где подиже седам жртвеника и принесе по јунца и овна на сваком.

¹⁵ Валаам рече Валаку: »Остани овде поред своје жртве паљенице док се ја тамо преко не састанем с Богом.«

¹⁶ ГОСПОД се састаде с Валаамом и рече му шта да каже, па га посла назад к Валаку да му пренесе поруку. ¹⁷ Валаам се врати к Валаку и нађе га како са моавским кнежевима стоји поред своје жртве паљенице.

»Шта је ГОСПОД рекао?« упита га Валак.

¹⁸ Тада Валаам изговори своје пророштво:

»Устани, Валаче, и слушај!

Чуј ме, сине Ципоров!

¹⁹ Бог није човек, да би слагао,

ни смртник, да би се предомислио.

Зар он каже па не учини?

Зар обећа па не испуни?

²⁰ Добих заповест да благословим.

Он благослови – то променити не могу.

²¹ Несрећа се у Јакову не види,

невоља се у Израелу не назире.

С њим је ГОСПОД, Бог његов,

клицањем проглашен за Цара у њему.

²² Бог га је извео из Египта,

снагу дивљег бивола има.

²³ Нема гатања против Јакова,

нема враџбине против Израела.

Сада ће се за Јакова и Израела рећи:

„Види шта је Бог учинио!“

²⁴ Народ устаје као лавица

и попут лава се диже;

неће лећи док плен не прождре

и крв закланих не попије.«

²⁵ Тада Валак рече Валааму: »Нити их проклињи нити их благосиљај!«

²⁶ А Валаам одговори: »Зар ти нисам рекао да треба да радим шта год ми ГОСПОД каже?«

²⁷ На то Валак рече Валааму: »Хајде да те одведем на једно друго место. Можда ће Богу бити право да их оданде прокунеш за мене.«

²⁸ И одведе га на врх Пеора, који се надвија над пустином.

²⁹ Валаам рече: »Подигни ми овде седам жртвеника и припреми ми седам јунаца и седам овнова.«

³⁰ Валак учини као што је Валаам рекао и принесе по јунца и овна на сваком жртвенику.

Валаамово треће пророштво

24 Када је Валаам видео да је ГОСПОДУ по вољи да благослови Израел, не оде да тражи зна-

мења као у другим приликама, него се лицем окрену према пустињи. ² Када је видео Израел утаборен по племенима, Божији Дух сиђе на њега ³ и он изрече своје пророштво:

»Пророштво Валаама сина Веоровог, пророштво онога чије око види јасно, ⁴ пророштво онога који Божије речи чује, који виђење од Свесилнога има, који ничице пада, а очи му се отварају:

⁵ Како су ти лепа шатори, Јакове, твоја боравишта, Израеле!

⁶ Као палмови насади се шире, као вртови крај реке, као алоји које је ГОСПОД посадио, као кедрови крај водâ.

⁷ Вода ће му тећи из ведара и семе му имати воде у изобиљу.

Цар ће му бити већи од Агага и његово царство узвишено.

⁸ Бог га је извео из Египта, снагу дивљег бивола има.

Народе душманске прождире, кости им дробе и својим стрелама их пробада.

⁹ Као лав се згурио и легао, као лавица – ко сме да га раздражи?

Благословен био ко те благосиља и проклет био ко те проклиње!«

Валаамово четврто пророштво

¹⁰ Тада се Валак разгневи на Валаама, па пљесну рукама и рече му: »Позвао сам те да прокунеш моје непријатеље, а оно – ти их три пута благослови!

¹¹ Сместа се носи кући! Рекао сам ти да ћу те богато наградити, али ГОСПОД ти не даде да будеш награђен.«

¹² Валаам одговори Валаку: »Зар нисам рекао гласницима које си ми послао: ¹³ „Да ми Валак дâ и своју палату пуну сребра и злата, не бих од своје воље могао да учиним ништа, ни добро ни зло, да прекршим ГОСПОДЊУ заповест. Морам да кажем само оно што ГОСПОД каже.“ ¹⁴ Сада се враћам своје народу, али хајде да те упозорим на то шта ће овај народ да учини с твојим народом у данима који долазе.«

¹⁵ Онда изрече своје пророштво:

»Пророштво Валаама сина Веоровог, пророштво онога чије око види јасно, ¹⁶ пророштво онога који Божије речи чује, који има знање од Свевешњег, који виђење од Свесилнога има, који ничице пада, а очи му се отварају:

¹⁷ Видим га, али не сада; гледам га, али издалека.

Из Јакова ће изаћи звезда, из Израела ће се дићи жезло.

Моаву ће смрскати главе,

темена свим Шетовим синовима.

¹⁸ Едом ће бити освојен, Сеир ће освојити непријатељи, а Израел ће постати силан.

¹⁹ Из Јакова ће изаћи владар и уништити преживеле из Ира.«

²⁰ Онда Валаам виде Амалека и изрече своје пророштво:

»Амалек је био први међу народима, али пропаст ће му бити крај.«

²¹ Онда виде Кенејце и изрече своје пророштво:

»Боравиште ти трајно, гнездо ти свијено на литици.

²² Али изгореће, Каине, када те Ашур засушњи.«

²³ Онда изрече и ово пророштво:

»Авај, ко ће да преживи када Бог то учини?

²⁴ Лађе ће доћи с обала Китима и потлачити Ашура, потлачити Евера.

Али и њих ће стићи пропаст.«

²⁵ Потом Валаам устаде и врати се кући, а Валак оде својим путем.

Израелци чине грех идолопоклонства

25 Док је Израел боравио у Шитиму, мушкарци почеше да се одају блуду с Моавкама. ² Оне су их позивале на приношење жртава њиховим боговима, па је народ јео месо жртава и клањао се њиховим боговима. ³ Тако се Израел приклонио Ваалу Пеорском.

ГОСПОД се разгневи на Израел, ⁴ па рече Мојсију: »Похватај све вође овог народа и усред бела дана их погуби пред ГОСПОДОМ, да се љути гнев ГОСПОДЊИ одврати од Израела.«

⁵ Тада Мојсије рече Израеловим судијама: »Нека сваки од вас побије оне своје људе који су се приклонили Ваалу Пеорском.«

⁶ А један Израелац доведе својој сабраћи Мидјанку наочиглед Мојсију и целој израелској заједници док су плакали на улазу у Шатор састанка. ⁷ Када је то видео Пинхас син Елеазаров, унук свештеника Аарона, напусти скуп, узе у руку копље ⁸ и пође за оним Израелцем у шатор, па протера копље кроз обоје: кроз Израелца у женино тело. Тада престаде помор међу Израелцима. ⁹ А оних који су страдали у помору било је двадесет четири хиљаде.

¹⁰ ГОСПОД рече Мојсију: ¹¹ »Пинхас син Елеазаров, унук свештеника Аарона, одвратио је моју јарост од Израелаца. Јер, он је међу Израелцима показао ревност за мене, па их нисам затро у својој ревности. ¹² Зато му кажи да с њим склапам савез мира.

¹³ Биће то за њега и његове потомке савез трајне свештеничке службе, јер је био ревностан за свога Бога и извршио обред помирења за Израелце.«

¹⁴ Израелац који је убијен са Мидјанком звао се Зимри син Салуа, поглавара једне породице Симеоноваца, ¹⁵ а убијена Мидјанка звала се Козби кћи

Цура, главе породице из једног мидјанског племена.

¹⁶ ГОСПОД рече Мојсију: ¹⁷ »Поступај с Мидјанцима као са душманима и убијај их, ¹⁸ јер су и они с вама поступили као са душманима када су вас преварили у случају Пеора и њихове сестре Козби, кћери једног мидјанског поглавара, која је убијена када је због Пеора настао помор.«

Други попис Израелаца

26 После помора, ГОСПОД рече Мојсију и Елеазару, сину свештеника Аарона: ² »Извршите попис целе израелске заједнице по породицама – свих оних од двадесет година и старијих који су способни да служе у Израеловој војсци.«

³ Тада на Моавским пољанама, крај реке Јордан, преко пута Јерихона, Мојсије и свештеник Елеазар рекоше народу: ⁴ »Извршите попис мушкараца од двадесет година и старијих, као што је ГОСПОД заповедио Мојсију.«

Ово су Израелци који су изашли из Египта:

⁵ Потомци Рувима, Израеловог прворођеног сина:

Од Ханоха: братство Ханоховаца.

Од Палуа: братство Палуоваца.

⁶ Од Есрома: братство Есромоваца.

Од Кармија: братство Кармијеваца.

⁷ То су била Рувимова братства. Пребројаних је било 43.730.

⁸ Палуов син био је Елиав, ⁹ а Елиавови синови Немуел, Датан и Авирам. Ови исти Датан и Авирам, људи изабрани од заједнице, побунили су се против Мојсија и Аарона и били међу Корејевим присталицама када су се ови побунили против ГОСПОДА. ¹⁰ Земља се отворила и прогутала их заједно с Корејем. Они и њихове присталице погинули су када је огањ прогутао две стотине педест људи. Тако су они постали знак опомене. ¹¹ Али Корејева лоза није изумрла.

¹² Симеонови потомци по њиховим братствима:

Од Немуела: братство Немуеловаца.

Од Јамина: братство Јаминоваца.

Од Јахина: братство Јахиноваца.

¹³ Од Заре: братство Зароваца.

Од Саула: братство Сауловаца.

¹⁴ То су била Симеонова братства, а имала су 22.200 људи.

¹⁵ Гадови потомци по њиховим братствима:

Од Цефона: братство Цефоновца.

Од Хагија: братство Хагијеваца.

Од Шунија: братство Шунијеваца.

¹⁶ Од Ознија: братство Ознијеваца.

Од Ерија: братство Еријеваца.

¹⁷ Од Арода: братство Ародоваца.

Од Арелија: братство Арелијеваца.

¹⁸ То су била Гадова братства. Пребројаних је било 40.500.

¹⁹ Јудини синови били су Ер и Онан, али су умрли још у Ханаану. ²⁰ Остали Јудини потомци по њиховим братствима:

Од Сале: братство Саловаца.

Од Фареса: братство Фаресоваца.

Од Заре: братство Зароваца.

²¹ Фаресови потомци:

Од Есрома: братство Есромоваца.

Од Хамула: братство Хамуловаца.

²² То су била Јудина братства. Пребројаних је било 76.500.

²³ Исахарови потомци по њиховим братствима:

Од Толе: братство Толоваца.

Од Пуе: братство Пуоваца.

²⁴ Од Јашува: братство Јашувоваца.

Од Шимрона: братство Шимроноваца.

²⁵ То су била Исахарова братства. Пребројаних је било 64.300.

²⁶ Завулонови потомци по њиховим братствима:

Од Середи: братство Середоваца.

Од Елона: братство Елоноваца.

Од Јахлеела: братство Јахлееловаца.

²⁷ То су била Завулонова братства. Пребројаних је било 60.500.

²⁸ Јосифови потомци по њиховим братствима:

Манасија и Ефрем.

²⁹ Манасијини потомци:

Од Махира: братство Махиноваца. Махир је био Гиладов отац.

Од Гилада: братство Гиладоваца.

³⁰ Ово су били Гиладови потомци:

Од Ијезера: братство Ијезероваца.

Од Хелека: братство Хелековаца.

³¹ Од Асриела: братство Асриеловаца.

Од Сихема: братство Сихемоваца.

³² Од Шемиде: братство Шемидоваца.

Од Хефера: братство Хефероваца.

³³ Целофхад син Хеферов није имао синова, него само кћери, које су се звале Махла, Ноа, Хогла, Милка и Тирца.

³⁴ То су била Манасијина братства. Пребројаних је било 52.700.

³⁵ Ово су били Ефремови потомци по њиховим братствима:

Од Шутелаха: братство Шутелашоваца.

Од Бехера: братство Бехероваца.

Од Тахана: братство Тахановаца.

³⁶ Ово су били Шутелашови потомци:

Од Ерана: братство Ерановаца.

³⁷ То су била Ефремова братства. Пребројаних је било 32.500.

То су били Јосифови потомци по њиховим братствима.

³⁸ Венијаминови потомци по њиховим братствима:

Од Беле: братство Беловаца.

Од Ашбела: братство Ашбеловаца.

Од Ахирама: братство Ахирамоваца.

³⁹ Од Шуфама: братство Шуфамоваца.

Од Хуфама: братство Хуфамоваца.
⁴⁰ Белини потомци: Ард и Неман.
 Од Арда: братство Ардоваца.
 Од Немана: братство Немановаца.
⁴¹ То су била Венијаминаова братства. Пребројаних је било 45.600.
⁴² Данови потомци по њиховим братствима:
 Од Шухама: братство Шухамоваца.
 То су била Данова братства ⁴³ и сва су била братства Шухамоваца. Пребројаних је било 64.400.
⁴⁴ Асирови потомци по њиховим братствима:
 Од Јимне: братство Јимноваца.
 Од Јишвија: братство Јишвијеваца.
 Од Берије: братство Беријеваца.
⁴⁵ Од Беријиних потомака:
 Од Хевера: братство Хевероваца.
 Од Малкиела: братство Малкиеловаца.
⁴⁶ Асир је имао и кћер која се звала Серах. ⁴⁷ То су била Асирова братства. Пребројаних је било 53.400.
⁴⁸ Нефталимови потомци по њиховим братствима:
 Од Јахцеела: братство Јахцееловаца.
 Од Гунија: братство Гунијеваца.
⁴⁹ Од Јецера: братство Јецероваца.
 Од Шилема: братство Шилемоваца.
⁵⁰ То су била Нефталимова братства. Пребројаних је било 45.400.
⁵¹ Укупан број Израелаца који су пописани био је 601.730.
⁵² ГОСПОД рече Мојсију: ⁵³ »Нека им се земља додели у наследство према броју имена. ⁵⁴ Онима којих је више, дај веће наследство, а онима којих је мање, дај мање наследство. Нека свако племе добије своје наследство према броју пописаних. ⁵⁵ Нека се земља раздели коцком и нека добију своје наследство према имену свог праотачког племена.
⁵⁶ Било да је племе многобројно или малобројно, нека му се наследство додели коцком.«
⁵⁷ Ово су Левити који су пребројани по њиховим братствима:
 Од Гершона: братство Гершоноваца.
 Од Кехата: братство Кехатоваца.
 Од Мерарија: братство Мераријеваца.
⁵⁸ И ово су била братства Левитâ:
 братство Ливнијеваца,
 братство Хевроноваца,
 братство Махлијеваца,
 братство Мушијеваца,
 братство Корејеваца.
 Кехат је био Амрамов предак. ⁵⁹ Амрамова жена звала се Јохевед. Она је била Левијев потомак, рођена Левитима у Египту. Јохевед је Амраму родила Аарона, Мојсија и њихову сестру Мирјам. ⁶⁰ Аарону су се родили Надав и Авиху, Елеазар и Итамар.
⁶¹ Али Надав и Авиху су погинули када су пред ГОСПОДОМ принели непрописну ватру.
⁶² Пребројаних мушких Левита од месец дана и старијих било је 23.000. Они нису пребројавани са

осталим Израелцима, јер нису добили наследство међу њима.

⁶³ То су они које су пребројали Мојсије и свештеник Елеазар када су пребројавали Израелце на Моавским пољанама, крај реке Јордан, преко пута Јерихона. ⁶⁴ Ниједан од њих није био међу онима које су пребројали Мојсије и свештеник Аарон када су пребројавали Израелце у Синајској пустињи. ⁶⁵ Јер, ГОСПОД је рекао тим Израелцима да ће сигурно помрети у пустињи, и није остао ниједан од њих осим Калева сина Јефунеовог и Исуса Навина.

Захтев Целофхадових кћери

27 Махла, Ноа, Хогла, Милка и Тирца биле су кћери Целофхада из Манасијиног братства. Целофхад је био син Хефера сина Гилада сина Махира сина Манасије сина Јосифовог.

Оне дођоше ² на улаз у Шатор састанка и стадоше пред Мојсија, свештеника Елеазара, поглаваре и целу заједницу и рекоше: ³ »Наш отац је умро у пустињи, али није био међу Корејевим присталицама, које су се удружиле против ГОСПОДА, него је умро због свога греха, а није имао синова. ⁴ Зашто да име нашег оца нестане из његовог братства зато што није имао сина? Дајте нам посед међу рођацима нашег оца.«

⁵ Тада Мојсије изнесе њихов случај пред ГОСПОДА, ⁶ а ГОСПОД му рече: ⁷ »Целофхадове кћери су у праву. Свакако им дај посед у наследство међу рођацима њиховог оца. На њих пренеси наследство њиховог оца.

⁸ »Кажи Израелцима: ,Ако човек умре, а нема сина, његово наследство пренесите на његову кћер. ⁹ Ако нема кћери, дајте његово наследство његовој браћи. ¹⁰ Ако нема браће, дајте његово наследство браћи његовог оца. ¹¹ Ако његов отац није имао браће, дајте његово наследство његовом најближем сроднику у братству – нека га тај добије у посед. Ово нека буде одредба закона за Израелце, као што је ГОСПОД заповедио Мојсију.«

Исус Навин одређен за Мојсијевог наследника

(5. Мојс 31,1-8)

¹² ГОСПОД рече Мојсију: »Попни се на ову планину у горју Аварим и разгледај земљу коју сам дао Израелцима. ¹³ Пошто је разгледаш, и ти ћеш умрети, као што је умро и твој брат Аарон. ¹⁴ Јер, када се заједница побунила код водâ у пустињи Цин, обојица сте се оглушили о моју заповест да ме пред њима покажете као светог.« То је било код водâ Мерива-Кадеша †, у пустињи Цин.

¹⁵ Мојсије рече ГОСПОДУ: ¹⁶ »Нека ГОСПОД, Бог духова свега људског рода, постави над овом заједницом човека ¹⁷ који ће њоме управљати и предводи-

† код водâ Мерива-Кадеша в. 20,13.

ти је †, да ГОСПОДЊА заједница не буде као овце без пастира.«

¹⁸ На то ГОСПОД рече Мојсију: »Узми Исуса Навина, човека у коме је Дух, и положи на њега руку.

¹⁹ Постави га пред свештеника Елеазара и целу заједницу, па му њима наочиглед издај заповести.

²⁰ Пренеси на њега део своје власти, да би му се покоравала цела израелска заједница. ²¹ Нека стаје пред свештеника Елеазара, који ће за њега пред ГОСПОДОМ преко Урима тражити одлуке. Тако ће се према ГОСПОДЊИМ заповестима равнати и он и цела израелска заједница ††.«

²² И Мојсије учини као што му је ГОСПОД заповедио. Узе Исуса Навина и постави га пред свештеника Елеазара и целу заједницу. ²³ Мојсије положи на њега руке и издаде му заповести као што му је ГОСПОД рекао.

Свакодневне жртве

(2. Мојс 29,38-46)

28 ГОСПОД рече Мојсију: ² »Заповеди Израелцима: ,Пазите да у одређено време донесите моју храну за моје жртве спаљене ватром, пријатан мирис мени.‘

³ »Кажи им: ,Ово је жртва спаљена ватром коју треба да приносите ГОСПОДУ: два јагњета од годину дана и без мане, као редовну жртву паљеницу сваког дана. ⁴ Принесите једно јагње ујутро, а друго у сутон, ⁵ са житном жртвом од једне десетине ефе ‡ белог брашна замешеног са четврт хина †† уља од изгњечених маслина. ⁶ То је редовна жртва паљеница која је установљена на Синајској гори да буде пријатан мирис, жртва ГОСПОДУ спаљена ватром. ⁷ Жртва леваница која иде уз то нека буде од четврт хина опојног пића за свако јагње. Леваницу излијте ГОСПОДУ у светилишту. ⁸ Друго јагње принесите у сутон заједно са житном жртвом и жртвом леваницом, исто као ујутро. То је жртва спаљена ватром, пријатан мирис ГОСПОДУ.‘«

Седмичне жртве

⁹ »У суботу принесите два јагњета од годину дана и без мане, са жртвом леваницом и житном жртвом од две десетине ефе †† белог брашна замешеног с уљем. ¹⁰ То је жртва паљеница која се приноси сваке суботе поред редовне жртве паљенице и њене леванице.‘«

Месечне жртве

¹¹ »Првог дана сваког месеца принесите ГОСПОДУ жртву паљеницу од два јунца, једног овна и сед-

† њоме управљати и предводити је Дословно: пред њом излазити и улазити, изводити је и уводити. †† према ... заједница Дословно: На његову заповест ће он и цела израелска заједница излазити и на његову заповест ће улазити. ‡ једне десетине ефе 2,2 литара; исто и у 13, 21. и 29. стиху. †† четврт хина 0,9 литара; исто и у 7. и 14. стиху. †† две десетине ефе 4,4 литара; исто и у 12, 20. и 28. стиху.

моро мушке јагњеди од годину дана, све без мане.

¹² Нека уз сваког јунца буде житна жртва од три десетине ефе †† белог брашна замешеног с уљем, уз овна житна жртва од две десетине ефе белог брашна замешеног с уљем, ¹³ а уз свако јагње житна жртва од једне десетине ефе белог брашна замешеног с уљем. То је за жртву паљеницу, пријатан мирис, жртву ГОСПОДУ спаљену ватром. ¹⁴ Уз сваког јунца нека буде жртва леваница од пола хина †† вина, уз овна од трећине хина § и уз свако јагње од четврт хина. То је месечна жртва паљеница коју треба приносити за време сваког младог месеца у години. ¹⁵ Осим редовне жртве паљенице са њеном леваницом, нека се ГОСПОДУ приноси и један јарац као жртва за очишћење.‘«

Жртве на Празник бесквасног хлеба

(3. Мојс 23,5-14)

¹⁶ »Четрнаестог дана првог месеца је ГОСПОДЊА Пасха. ¹⁷ Петнаестог дана тог месеца нека буде светковина. Седам дана једите хлеб замешен без квасца. ¹⁸ Првога дана одржите свети сабор и никакав посао не обављајте. ¹⁹ Принесите ГОСПОДУ жртву спаљену ватром, жртву паљеницу од два јунца, једног овна и седморо мушке јагњеди од годину дана, све без мане. ²⁰ Уз сваког јунца спремите житну жртву од три десетине ефе белог брашна замешеног с уљем, уз овна од две десетине ефе, ²¹ а уз свако од седморо јагњеди од једне десетине ефе. ²² Уз то нека буде и један јарац као жртва за очишћење, да се за вас изврши обред помирења. ²³ Ово принесите поред редовне јутарње жртве паљенице. ²⁴ Тако сваког од седам дана приносите храну за жртву спаљену ватром, пријатан мирис ГОСПОДУ. Нека се приноси поред редовне жртве паљенице и њене леванице. ²⁵ Седмога дана одржите свети сабор и никакав посао не обављајте.‘«

Жртве на Празник седмица

(3. Мојс 23,15-22)

²⁶ »На Дан првина, када ГОСПОДУ приносите жртву од новог жита током Празника седмица, одржите свети сабор и никакав посао не обављајте.

²⁷ Принесите жртву паљеницу од два јунца, једног овна и седморо мушке јагњеди од годину дана, да буде пријатан мирис ГОСПОДУ. ²⁸ Нека уз сваког јунца буде житна жртва од три десетине ефе белог брашна замешеног с уљем, уз овна од две десетине ефе, ²⁹ а уз свако од седморо јагњеди од једне десетине ефе. ³⁰ Уз то нека буде и један јарац, да се за вас изврши обред помирења. ³¹ Ове жртве принесите са њиховим жртвама леваницама поред редовне жртве паљенице и њене житне жртве. Пазите да животиње буду без мане.‘«

††† три десетине ефе 6,6 литара; исто и у 20. и 28. стиху. †††† пола хина 1,8 литара. § трећине хина 1,2 литара.

Жртве на Празник труба

(3. Мојс 23,23-25)

29 »Првог дана седмог месеца одржите свети сабор и никакав посао не обављајте. То је за вас дан када ћете дунути у трубе. ² Принесите жртву паљеницу од једног јунца, једног овна и седморо мушке јагњади од годину дана, све без мане, да буде пријатан мирис ГОСПОДУ. ³ Уз јунца спремите житну жртву од три десетине ефе [†] белог брашна замешеног с уљем, уз овна од две десетине ефе ^{††}, ⁴ а уз свако од седморо јагњади од једне десетине ефе [‡]. ⁵ Уз то нека буде и један јарац као жртва за очишћење, да се за вас изврши обред помирења. ⁶ Ово нека буде поред жртава паљеница које се приносе за време младог месеца и свакодневних жртава паљеница са њиховим житним жртвама и жртвама леваницама као што је прописано, да буду пријатан мирис, жртве ГОСПОДУ спаљене ватром.«

Жртве на Дан помирења

(3. Мојс 23,26-32)

⁷ »Десетог дана овог седмог месеца одржите свети сабор. Постите и никакав посао не обављајте. ⁸ Принесите жртву паљеницу од једног јунца, једног овна и седморо мушке јагњади од годину дана, све без мане, да буде пријатан мирис ГОСПОДУ. ⁹ Уз јунца спремите житну жртву од три десетине ефе брашна замешеног с уљем, уз овна од две десетине ефе, ¹⁰ а уз свако од седморо јагњади од једне десетине ефе. ¹¹ Уз то нека буде један јарац као жртва за очишћење, поред жртве за очишћење ради помирења и редовне жртве паљенице са њеном житном жртвом и њиховим жртвама леваницама.«

Жртве на Празник сеница

(3. Мојс 23,33-44)

¹² »Петнаестог дана седмог месеца одржите свети сабор и никакав посао не обављајте. Седам дана славите ГОСПОДЊУ светковину. ¹³ Принесите жртву спаљену ватром, пријатан мирис ГОСПОДУ, жртву паљеницу од тринаест јунаца, два овна и четрнаесторо мушке јагњади од годину дана, све без мане. ¹⁴ Уз сваког од тринаест јунаца спремите житну жртву од три десетине ефе белог брашна замешеног с уљем, уз сваког од два овна од две десетине ефе, ¹⁵ а уз свако од четрнаесторо јагњади од једне десетине ефе. ¹⁶ Уз то нека буде један јарац као жртва за очишћење, поред редовне жртве паљенице са њеном житном жртвом и жртвом леваницом.

¹⁷ »Другог дана принесите дванаест јунаца, два овна и четрнаесторо мушке јагњади од годину дана, све без мане. ¹⁸ Уз јунце, овнове и јагњад принесите њихове житне жртве и жртве леванице према прописаном броју. ¹⁹ Уз то нека буде и јарац као жр-

[†] три десетине ефе 6,6 литара; исто и у 9. и 14. стиху. ^{††} две десетине ефе 4,4 литра; исто и у 9. и 14. стиху. [‡] једне десетине ефе 2,2 литра; исто и у 10. и 15. стиху.

тва за очишћење, поред редовне жртве паљенице са њеном житном жртвом и њихових жртава леваница.

²⁰ »Трећег дана принесите једанаест јунаца, два овна и четрнаесторо мушке јагњади од годину дана, све без мане. ²¹ Уз јунце, овнове и јагњад принесите њихове житне жртве и жртве леванице према прописаном броју. ²² Уз то нека буде и јарац као жртва за очишћење, поред редовне жртве паљенице са њеном житном жртвом и жртвом леваницом.

²³ »Четвртог дана принесите десет јунаца, два овна и четрнаесторо мушке јагњади од годину дана, све без мане. ²⁴ Уз јунце, овнове и јагњад принесите њихове житне жртве и жртве леванице према прописаном броју. ²⁵ Уз то нека буде и јарац као жртва за очишћење, поред редовне жртве паљенице са њеном житном жртвом и жртвом леваницом.

²⁶ »Петог дана принесите девет јунаца, два овна и четрнаесторо мушке јагњади од годину дана, све без мане. ²⁷ Уз јунце, овнове и јагњад принесите њихове житне жртве и жртве леванице према прописаном броју. ²⁸ Уз то нека буде и јарац као жртва за очишћење, поред редовне жртве паљенице са њеном житном жртвом и жртвом леваницом.

²⁹ »Шестог дана принесите осам јунаца, два овна и четрнаесторо мушке јагњади од годину дана, све без мане. ³⁰ Уз јунце, овнове и јагњад принесите њихове житне жртве и жртве леванице према прописаном броју. ³¹ Уз то нека буде и јарац као жртва за очишћење, поред редовне жртве паљенице са њеном житном жртвом и жртвом леваницом.

³² »Седмог дана принесите седам јунаца, два овна и четрнаесторо мушке јагњади од годину дана, све без мане. ³³ Уз јунце, овнове и јагњад принесите њихове житне жртве и жртве леванице према прописаном броју. ³⁴ Уз то нека буде и јарац као жртва за очишћење, поред редовне жртве паљенице са њеном житном жртвом и жртвом леваницом.

³⁵ »Осмог дана одржите свечани скуп и никакав посао не обављајте. ³⁶ Принесите жртву спаљену ватром, пријатан мирис ГОСПОДУ, жртву паљеницу од једног јунца, једног овна и седморо мушке јагњади, све без мане. ³⁷ Уз јунца, овна и јагњад принесите њихове житне жртве и жртве леванице према прописаном броју. ³⁸ Уз то нека буде и јарац као жртва за очишћење, поред редовне жртве паљенице са њеном житном жртвом и жртвом леваницом.

³⁹ »Поред својих жртава заветних и својих жртава драговољних, ово приносите ГОСПОДУ на празнике који су вам одређени: своје жртве паљенице, житне жртве, жртве леванице и жртве за заједништво.«

⁴⁰ И Мојсије пренесе Израелцима све што му је ГОСПОД заповедио.

Прописи о заветима

30 Мојсије рече главама Израелових племена: »Овако заповеда ГОСПОД: ² Када се човек за-

ветује ГОСПОДУ или се уз заклетву обавезе неким обећањем, нека не прекрши реч, него нека изврши све што је рекао.

³»Када се млада жена која још живи у очевој кући заветује ГОСПОДУ или се обавезе обећањем, ⁴а њен отац чује за њен завет или обећање, али јој ништа не каже, тада важе сви њени завети и свако обећање којим се обавезала. ⁵Али, ако јој отац то забрани када за то чује, онда не важи ниједан њен завет ни обећање којим се обавезала. ГОСПОД ће јој опростити пошто јој је отац забранио.

⁶»Ако се уда након што се заветовала или након што је изустила неко непромишљено обећање којим се обавезала, ⁷а њен муж чује за то, али јој ништа не каже, тада важе њени завети и обећања којима се обавезала. ⁸Али, ако јој муж то забрани када за то чује, онда он поништава завет који је обавезује или непромишљено обећање којим се обавезала, и ГОСПОД ће јој опростити.

⁹»Завет или обавеза коју је на себе преузела удовица или распуштеница, обавезује је.

¹⁰»Ако се заветује жена која живи са својим мужем или се уз заклетву обавезе обећањем, ¹¹а њен муж чује за то, али не каже ништа и не забрани јој, тада важе сви њени завети или обећања којима се обавезала. ¹²Али, ако их њен муж поништи када чује за њих, онда више не важи ниједан завет ни обећање које је дала. Њен муж их је поништио и ГОСПОД ће јој опростити. ¹³Њен муж може да потврди или да поништи сваки њен завет или уз заклетву дато обећање о одрицању. ¹⁴Али, ако јој муж о томе из дана у дан ништа не говори, тада он потврђује све њене завете или обећања која је обавезује. Потврђује их тиме што о њима ништа не каже када за њих чује. ¹⁵Ако их, пак, поништи након неког времена пошто је за њих чуо, онда ће он сносити последице њеног греха.»

¹⁶То су прописи које је ГОСПОД дао Мојсију у вези са односима између човека и његове жене, и између оца и његове младе кћери која још живи у његовој кући.

Освета Мидјанцима

31 ГОСПОД рече Мојсију: ²»Освети се Мидјанцима за Израелце. После тога ћеш умрети.»

³Тада Мојсије рече народу: »Наоружајте људе за рат, па нека нападну Мидјанце и изврше ГОСПОДЊУ освету на њима. ⁴Пошаљите у рат по хиљаду људи из сваког Израеловог племена.»

⁵Тако је из Израелових братстава окупљено дванаест хиљада људи наоружаних за рат, по хиљаду из сваког племена. ⁶Тада их Мојсије посла у рат, по хиљаду из сваког племена, са Пинхасом, сином свештеника Елеазара, који са собом понесе свете предмете и трубе за давање знакова.

⁷Они поведоше рат против Мидјана, као што је ГОСПОД заповедио Мојсију, и побише све мушкарце. ⁸Међу онима које су побили било је и пет ми-

дјанских царева: Еви, Рекем, Цур, Хур и Рева. А погубише мачем и Валаама сина Веоровог. ⁹Израелци заробише мидјанске жене и нејач и као плен узеше сву мидјанску крупну и ситну стоку и добра. ¹⁰Спалише све градове у којима су Мидјанци живели и сва њихова насеља. ¹¹Узеше сав плен и све што су опљачкали, укључујући и људе и животиње, ¹²па заробљенике, плен и опљачкано дотераше Мојсију и свештенику Елеазару и израелској заједници у свој табор на Моавским пољанама, крај реке Јордан, преко пута Јерихона.

Повратак војске

¹³Мојсије, свештеник Елеазар и сви поглавари заједнице изађоше им у сусрет ван табора.

¹⁴Али Мојсије се разгневи на заповеднике војске – заповеднике над хиљадама и заповеднике над стотинама – који су се вратили из боја.

¹⁵»Зар сте све жене оставили у животу?« рече им. ¹⁶»А баш су оне по Валаамовом наговору навеле Израелце да буду неверни ГОСПОДУ у догађајима код Пеора, па је помор дошао на ГОСПОДЊУ заједницу. ¹⁷Зато сада побијте све дечаке и убијте сваку жену која није девица, ¹⁸а сваку девојку која је девица оставите за себе. ¹⁹Нека сваки од вас који је неког убио или је дотакао убијеног остане седам дана ван табора. Трећег и седмог дана очистите и себе и своје заробљенике. ²⁰Очистите сву одећу и све што је начињено од коже, кострети или дрвета.»

²¹Тада свештеник Елеазар рече војницима који су били у боју: »Ово је одредба закона коју је ГОСПОД дао Мојсију: ²²Злато, сребро, бронза, гвозђе, калај, олово, ²³и све друго што може да издржи ватру, нека се провуче кроз ватру, и биће чисто. Али нека се очисти и водом очишћења. И све што не може да издржи ватру, нека се провуче кроз ту воду. ²⁴Седмог дана оперите своју одећу, и бићете чисти. Тада можете да уђете у табор.»

Деоба плена

²⁵ГОСПОД рече Мојсију: ²⁶»Ти и свештеник Елеазар и главе породица заједнице пребројте сав плен, укључујући људе и животиње. ²⁷Поделите плен између војника који су ишли у бој – који су се борили у рату – и остатка заједнице. ²⁸Од онога што припадне војницима који су се борили у рату, одвој као данак ГОСПОДУ једно од сваких пет стотина, било људи, било говеда, магараца и ситне стоке. ²⁹Овај данак узми од њихове половине и дај га свештенику Елеазару као прилог ГОСПОДУ. ³⁰Од половине која припадне Израелцима узми једно од сваких педесет, било људи, било говеда, магараца, ситне стоке и других животиња, па дај Левитима, који обављају дужности везане за ГОСПОДЊЕ бора-виште.»

³¹ И Мојсије и свештеник Елеазар учинише као што је ГОСПОД заповедио Мојсију.

³² Ово је плен који је преостао од свега што су војници опљачкали:

675.000 грла ситне стоке,

³³ 72.000 говеда,

³⁴ 61.000 магараца

³⁵ и 32.000 девица.

³⁶ Половина која је припала онима који су се борили у рату износила је:

337.500 грла ситне стоке, ³⁷ од којих је данак ГОСПОДУ био 675;

³⁸ 36.000 говеда, од којих је данак ГОСПОДУ био 72;

³⁹ 30.500 магараца, од којих је данак ГОСПОДУ био 61;

⁴⁰ и 16.000 људи, од којих је данак ГОСПОДУ био 32.

⁴¹ Мојсије даде данак свештенику Елеазару као прилог ГОСПОДУ, као што му је ГОСПОД заповедио.

⁴² Половина која је припала Израелцима, а коју је Мојсије одвојио од оне која је припала ратницима,

⁴³ дакле половина која је припала заједници, износила је 337.500 грла ситне стоке, ⁴⁴ 36.000 говеда,

⁴⁵ 30.500 магараца ⁴⁶ и 16.000 људи. ⁴⁷ Од половине која је припала Израелцима Мојсије узео једнога од сваких педесет људи и животиња, као што му је ГОСПОД заповедио, и даде Левитима, који су обављали дужности везане за ГОСПОДЊЕ боравиште.

⁴⁸ Тада војсковође – заповедници над хиљадама и заповедници над стотинама – дођоше Мојсију ⁴⁹ и рекоше му: »Ми, твоје слуге, извршили смо попис бораца под нашим заповедништвом, и ни један једини не недостаје. ⁵⁰ Стога смо донели на дар ГОСПОДУ златне предмете до којих је сваки од нас дошао – гривне, наруквице, печатно прстење, минђуше и огрлице – да за себе извршимо обред помирења пред ГОСПОДОМ.«

⁵¹ Мојсије и свештеник Елеазар примише од њих све предмете израђене од злата. ⁵² Све злато које су заповедници над хиљадама и заповедници над стотинама донели као прилог ГОСПОДУ било је тешко 16.750 шекела †. ⁵³ А сваки војник је свој плен задржао за себе. ⁵⁴ Мојсије и свештеник Елеазар примише злато од заповедника над хиљадама и заповедника над стотинама и унесе га у Шатор састанка као спомен на Израелце пред ГОСПОДОМ.

Деоба земље источно од Јордана

(5. Мојс 3,12-22)

32 Рувимовци и Гадовци, који су имали много стоке, видеше да су земље Јаазер и Гилад погодне за стоку, ² па дођоше Мојсију и свештенику Елеазару и поглаварима заједнице и рекоше:

³ »Атарот, Дивон, Јаазер, Нимра, Хешбон, Елале, Севам, Нево и Беон – ⁴ ова земља коју је ГОСПОД покорио пред израелском заједницом – погодни су за

стоку, а ми, твоје слуге, имамо стоке. ⁵ Учини нам милост«, рекоше, »дај нама, твојим слугама, ову земљу у посед. Не терај нас да прелазимо реку Јордан.«

⁶ »Зар ви да седите овде док ваша сабраћа иду у рат?« упита Мојсије Гадовце и Рувимовце. ⁷ »Зашто одвраћате Израелце да пређу у земљу коју им је ГОСПОД дао? ⁸ Тако су урадили и ваши очеви кад сам их из Кадеш-Барнее послао да разгледају земљу.

⁹ Након што су отишли горе до кланца Ешкола и подели земљу, одвратили су Израелце од уласка у земљу коју им је ГОСПОД дао. ¹⁰ Тог дана се ГОСПОД разгневио, па се овако заклео: ¹¹ »Зато што нису из свега срца ишли за мном, ниједан од људи од двадесет година и старијих који су изашли из Египта неће видети земљу коју сам уз заклетву обећао Аврааму, Исааку и Јакову ¹² – ниједан осим Калева сина Јефунеа Кеназовца и Исуса Навина, који су из свега срца ишли за ГОСПОДОМ.« ¹³ ГОСПОД се разгневио на Израелце, па је учинио да четрдесет година лутају пустињом док није нестало цео нараштај оних који су чинили оно што је зло у ГОСПОДЊИМ очима. ¹⁴ А сада ви, пород грешника, стојите место својих очева и терате ГОСПОДА да се још више разгневи на Израел. ¹⁵ Јер, ако одбијете да идете за њим, он ће народ опет оставити у пустињи, а ви ћете бити криви што је сав овај народ затрт.«

¹⁶ Тада му они приђоше и рекоше: »Хтели бисмо овде да саградимо торове за своју стоку и градове за своју нејач. ¹⁷ Тада ћемо бити спремни да наоружани идемо испред Израелаца док их не доведемо на њихово место. За то време ће наша нејач живети у утврђеним градовима, заштићена од становника ове земље. ¹⁸ И нећемо се враћати својим кућама док сваки Израелац не запоседне своје наследство. ¹⁹ И нећемо имати наследство с њима с оне стране реке Јордан, јер нам је наследство пало у део с ове, источне стране.«

²⁰ На то им Мојсије рече: »Урадите тако. Наоружајте се пред ГОСПОДОМ за бој, ²¹ пређите преко реке Јордан и борите се пред ГОСПОДОМ док он пред собом не истера своје непријатеље. ²² Када земља буде покорена пред ГОСПОДОМ, моћи ћете да се вратите и бићете ослобођени своје обавезе према ГОСПОДУ и према Израелу, а ова земља ће бити ваш посед пред ГОСПОДОМ. ²³ Али, ако тако не урадите, згрешите против ГОСПОДА и будите сигурни да ће вас ваш грех стићи. ²⁴ Саградите градове за своју нејач и торове за своја стада, али урадите оно што сте обећали.«

²⁵ Гадовци и Рувимовци рекоше Мојсију: »Ми, твоје слуге, урадићемо као што нам ти, господару, заповедаш. ²⁶ Наша нејач и жене, наша стока и друге животиње остаће овде у градовима Гилада, ²⁷ а ми, твоје слуге, сви наоружани за бој, прећи ћемо преко да се боримо пред ГОСПОДОМ, баш као што ти кажеш, господару.«

²⁸ Мојсије и свештеници дођоше Гадовцима и Рувимовцима и рекоше: »Господару, нећемо да се боримо пред ГОСПОДОМ, јер ГОСПОД је рекао да се нећемо враћати у Египат. ²⁹ Јер, ако се враћате у Египат, он ће вас пократи и уништи вас, јер он је рекао да ће вас пократи и уништи вас. ³⁰ Јер, ако се враћате у Египат, он ће вас пократи и уништи вас, јер он је рекао да ће вас пократи и уништи вас. ³¹ Јер, ако се враћате у Египат, он ће вас пократи и уништи вас, јер он је рекао да ће вас пократи и уништи вас. ³² Јер, ако се враћате у Египат, он ће вас пократи и уништи вас, јер он је рекао да ће вас пократи и уништи вас. ³³ Јер, ако се враћате у Египат, он ће вас пократи и уништи вас, јер он је рекао да ће вас пократи и уништи вас. ³⁴ Јер, ако се враћате у Египат, он ће вас пократи и уништи вас, јер он је рекао да ће вас пократи и уништи вас. ³⁵ Јер, ако се враћате у Египат, он ће вас пократи и уништи вас, јер он је рекао да ће вас пократи и уништи вас. ³⁶ Јер, ако се враћате у Египат, он ће вас пократи и уништи вас, јер он је рекао да ће вас пократи и уништи вас. ³⁷ Јер, ако се враћате у Египат, он ће вас пократи и уништи вас, јер он је рекао да ће вас пократи и уништи вас. ³⁸ Јер, ако се враћате у Египат, он ће вас пократи и уништи вас, јер он је рекао да ће вас пократи и уништи вас. ³⁹ Јер, ако се враћате у Египат, он ће вас пократи и уништи вас, јер он је рекао да ће вас пократи и уништи вас. ⁴⁰ Јер, ако се враћате у Египат, он ће вас пократи и уништи вас, јер он је рекао да ће вас пократи и уништи вас. ⁴¹ Јер, ако се враћате у Египат, он ће вас пократи и уништи вас, јер он је рекао да ће вас пократи и уништи вас. ⁴² Јер, ако се враћате у Египат, он ће вас пократи и уништи вас, јер он је рекао да ће вас пократи и уништи вас. ⁴³ Јер, ако се враћате у Египат, он ће вас пократи и уништи вас, јер он је рекао да ће вас пократи и уништи вас. ⁴⁴ Јер, ако се враћате у Египат, он ће вас пократи и уништи вас, јер он је рекао да ће вас пократи и уништи вас. ⁴⁵ Јер, ако се враћате у Египат, он ће вас пократи и уништи вас, јер он је рекао да ће вас пократи и уништи вас. ⁴⁶ Јер, ако се враћате у Египат, он ће вас пократи и уништи вас, јер он је рекао да ће вас пократи и уништи вас. ⁴⁷ Јер, ако се враћате у Египат, он ће вас пократи и уништи вас, јер он је рекао да ће вас пократи и уништи вас. ⁴⁸ Јер, ако се враћате у Египат, он ће вас пократи и уништи вас, јер он је рекао да ће вас пократи и уништи вас. ⁴⁹ Јер, ако се враћате у Египат, он ће вас пократи и уништи вас, јер он је рекао да ће вас пократи и уништи вас. ⁵⁰ Јер, ако се враћате у Египат, он ће вас пократи и уништи вас, јер он је рекао да ће вас пократи и уништи вас. ⁵¹ Јер, ако се враћате у Египат, он ће вас пократи и уништи вас, јер он је рекао да ће вас пократи и уништи вас. ⁵² Јер, ако се враћате у Египат, он ће вас пократи и уништи вас, јер он је рекао да ће вас пократи и уништи вас. ⁵³ Јер, ако се враћате у Египат, он ће вас пократи и уништи вас, јер он је рекао да ће вас пократи и уништи вас. ⁵⁴ Јер, ако се враћате у Египат, он ће вас пократи и уништи вас, јер он је рекао да ће вас пократи и уништи вас. ⁵⁵ Јер, ако се враћате у Египат, он ће вас пократи и уништи вас, јер он је рекао да ће вас пократи и уништи вас. ⁵⁶ Јер, ако се враћате у Египат, он ће вас пократи и уништи вас, јер он је рекао да ће вас пократи и уништи вас. ⁵⁷ Јер, ако се враћате у Египат, он ће вас пократи и уништи вас, јер он је рекао да ће вас пократи и уништи вас. ⁵⁸ Јер, ако се враћате у Египат, он ће вас пократи и уништи вас, јер он је рекао да ће вас пократи и уништи вас. ⁵⁹ Јер, ако се враћате у Египат, он ће вас пократи и уништи вас, јер он је рекао да ће вас пократи и уништи вас. ⁶⁰ Јер, ако се враћате у Египат, он ће вас пократи и уништи вас, јер он је рекао да ће вас пократи и уништи вас. ⁶¹ Јер, ако се враћате у Египат, он ће вас пократи и уништи вас, јер он је рекао да ће вас пократи и уништи вас. ⁶² Јер, ако се враћате у Египат, он ће вас пократи и уништи вас, јер он је рекао да ће вас пократи и уништи вас. ⁶³ Јер, ако се враћате у Египат, он ће вас пократи и уништи вас, јер он је рекао да ће вас пократи и уништи вас. ⁶⁴ Јер, ако се враћате у Египат, он ће вас пократи и уништи вас, јер он је рекао да ће вас пократи и уништи вас. ⁶⁵ Јер, ако се враћате у Египат, он ће вас пократи и уништи вас, јер он је рекао да ће вас пократи и уништи вас. ⁶⁶ Јер, ако се враћате у Египат, он ће вас пократи и уништи вас, јер он је рекао да ће вас пократи и уништи вас. ⁶⁷ Јер, ако се враћате у Египат, он ће вас пократи и уништи вас, јер он је рекао да ће вас пократи и уништи вас. ⁶⁸ Јер, ако се враћате у Египат, он ће вас пократи и уништи вас, јер он је рекао да ће вас пократи и уништи вас. ⁶⁹ Јер, ако се враћате у Египат, он ће вас пократи и уништи вас, јер он је рекао да ће вас пократи и уништи вас. ⁷⁰ Јер, ако се враћате у Египат, он ће вас пократи и уништи вас, јер он је рекао да ће вас пократи и уништи вас. ⁷¹ Јер, ако се враћате у Египат, он ће вас пократи и уништи вас, јер он је рекао да ће вас пократи и уништи вас. ⁷² Јер, ако се враћате у Египат, он ће вас пократи и уништи вас, јер он је рекао да ће вас пократи и уништи вас. ⁷³ Јер, ако се враћате у Египат, он ће вас пократи и уништи вас, јер он је рекао да ће вас пократи и уништи вас. ⁷⁴ Јер, ако се враћате у Египат, он ће вас пократи и уништи вас, јер он је рекао да ће вас пократи и уништи вас. ⁷⁵ Јер, ако се враћате у Египат, он ће вас пократи и уништи вас, јер он је рекао да ће вас пократи и уништи вас. ⁷⁶ Јер, ако се враћате у Египат, он ће вас пократи и уништи вас, јер он је рекао да ће вас пократи и уништи вас. ⁷⁷ Јер, ако се враћате у Египат, он ће вас пократи и уништи вас, јер он је рекао да ће вас пократи и уништи вас. ⁷⁸ Јер, ако се враћате у Египат, он ће вас пократи и уништи вас, јер он је рекао да ће вас пократи и уништи вас. ⁷⁹ Јер, ако се враћате у Египат, он ће вас пократи и уништи вас, јер он је рекао да ће вас пократи и уништи вас. ⁸⁰ Јер, ако се враћате у Египат, он ће вас пократи и уништи вас, јер он је рекао да ће вас пократи и уништи вас. ⁸¹ Јер, ако се враћате у Египат, он ће вас пократи и уништи вас, јер он је рекао да ће вас пократи и уништи вас. ⁸² Јер, ако се враћате у Египат, он ће вас пократи и уништи вас, јер он је рекао да ће вас пократи и уништи вас. ⁸³ Јер, ако се враћате у Египат, он ће вас пократи и уништи вас, јер он је рекао да ће вас пократи и уништи вас. ⁸⁴ Јер, ако се враћате у Египат, он ће вас пократи и уништи вас, јер он је рекао да ће вас пократи и уништи вас. ⁸⁵ Јер, ако се враћате у Египат, он ће вас пократи и уништи вас, јер он је рекао да ће вас пократи и уништи вас. ⁸⁶ Јер, ако се враћате у Египат, он ће вас пократи и уништи вас, јер он је рекао да ће вас пократи и уништи вас. ⁸⁷ Јер, ако се враћате у Египат, он ће вас пократи и уништи вас, јер он је рекао да ће вас пократи и уништи вас. ⁸⁸ Јер, ако се враћате у Египат, он ће вас пократи и уништи вас, јер он је рекао да ће вас пократи и уништи вас. ⁸⁹ Јер, ако се враћате у Египат, он ће вас пократи и уништи вас, јер он је рекао да ће вас пократи и уништи вас. ⁹⁰ Јер, ако се враћате у Египат, он ће вас пократи и уништи вас, јер он је рекао да ће вас пократи и уништи вас. ⁹¹ Јер, ако се враћате у Египат, он ће вас пократи и уништи вас, јер он је рекао да ће вас пократи и уништи вас. ⁹² Јер, ако се враћате у Египат, он ће вас пократи и уништи вас, јер он је рекао да ће вас пократи и уништи вас. ⁹³ Јер, ако се враћате у Египат, он ће вас пократи и уништи вас, јер он је рекао да ће вас пократи и уништи вас. ⁹⁴ Јер, ако се враћате у Египат, он ће вас пократи и уништи вас, јер он је рекао да ће вас пократи и уништи вас. ⁹⁵ Јер, ако се враћате у Египат, он ће вас пократи и уништи вас, јер он је рекао да ће вас пократи и уништи вас. ⁹⁶ Јер, ако се враћате у Египат, он ће вас пократи и уништи вас, јер он је рекао да ће вас пократи и уништи вас. ⁹⁷ Јер, ако се враћате у Египат, он ће вас пократи и уништи вас, јер он је рекао да ће вас пократи и уништи вас. ⁹⁸ Јер, ако се враћате у Египат, он ће вас пократи и уништи вас, јер он је рекао да ће вас пократи и уништи вас. ⁹⁹ Јер, ако се враћате у Египат, он ће вас пократи и уништи вас, јер он је рекао да ће вас пократи и уништи вас. ¹⁰⁰ Јер, ако се враћате у Египат, он ће вас пократи и уништи вас, јер он је рекао да ће вас пократи и уништи вас.

† 16.750 шекела 191 килограм.

²⁸ Тада Мојсије заповеди за њих свештенику Елеазру, Исусу Навину и главама породица израелских племена: ²⁹ »Ако Гадовци и Рувимовци, сви наоружани за бој, с вама пређу преко реке Јордан пред ГОСПОДОМ и земља буде покорена пред вама, дајте им у посед земљу Гилад. ³⁰ Али, ако не пређу с вама наоружани, нека добију посед с вама у Ханаану.«

³¹ »Ми, твоје слуге, урадићемо оно што је ГОСПОД заповедио«, одговорише Гадовци и Рувимовци.

³² »Прећи ћемо наоружани у Ханаан пред ГОСПОДОМ, али ће посед који ћемо наследити бити с ове стране реке Јордан.«

³³ Тада Мојсије Гадовцима, Рувимовцима и половини племена Манасије сина Јосифовог даде царство Сихона, цара Аморејаца, и царство Ога, цара Башана – целу земљу са њеним градовима и подручјем око њих.

³⁴ Гадовци обновише Дивон, Атарот, Ароер, ³⁵ Атрот Шофан, Јаазер, Јогбеху, ³⁶ Бет-Нимру и Бет Харан као утврђене градове и саградише торове за своја стада.

³⁷ Рувимовци обновише Хешбон, Елале и Кирјатајим, ³⁸ као и Нево и Ваал-Меон, чији називи су промењени, и Сивму, и дадоше имена градовима које су саградили.

³⁹ Потомци Махира сина Манасијиног одоше у Гилад, заузеше га и истераше Аморејце који су тамо били. ⁴⁰ Стога Мојсије даде Гилад Махировцима, Манасијиним потомцима, и они се тамо настанише. ⁴¹ Јаир, Манасијин потомак, заузео њихова насеља и назва их Хавот Јаир †. ⁴² А Новиха заузео Кенат и околна насеља и по себи га назва Новиха.

Преглед путовања Израелаца од Египта до Моава

33 Ово су таборишта Израелаца након што су, по својим четама, изашли из Египта под руководством Мојсија и Аарона. ² На ГОСПОДЊУ заповест, Мојсије је записао таборишта на њиховом путовању. Ово је њихово путовање по табориштима:

³ Израелци су кренули из Рамзеса петнаестог дана првог месеца, дан после Пасхе. Кренули су смело наочиглед свим Египћанима, ⁴ док су ови сахрањивали све своје првенце, које је ГОСПОД побио међу њима – јер, ГОСПОД је казнио њихове богове.

⁵ Израелци су отишли из Рамзеса и утаборили се у Сукоту. ⁶ Отишли су из Сукота и утаборили се у Етаму, на рубу пустиње. ⁷ Отишли су из Етама, скренули назад ка Пи-Хахироту, источно од Ваал-Цефона, и утаборили се близу Мигдола.

⁸ Отишли су из Пи-Хахирота и кроз море прешли у пустињу. Пошто су три дана путовали пустињом Етам, утаборили су се у Мари.

⁹ Отишли су из Маре и дошли у Елим, где је било дванаест извора и седамдесет палми, и тамо се утаборили.

¹⁰ Отишли су из Елима и утаборили се поред Црвеног мора.

¹¹ Отишли су са Црвеног мора и утаборили се у пустињи Син.

¹² Отишли су из пустиње Син и утаборили се у Дофки.

¹³ Отишли су из Дофке и утаборили се у Алушу.

¹⁴ Отишли су из Алуша и утаборили се у Рефидиму, где за народ није било воде за пиће.

¹⁵ Отишли су из Рефидима и утаборили се у Синајској пустињи.

¹⁶ Отишли су из Синајске пустиње и утаборили се у Киврот-Хатаави.

¹⁷ Отишли су из Киврот-Хатааве и утаборили се у Хацероту.

¹⁸ Отишли су из Хацерота и утаборили се у Ритми.

¹⁹ Отишли су из Ритме и утаборили се у Римон-Фаресу.

²⁰ Отишли су из Римон-Фареса и утаборили се у Ливни.

²¹ Отишли су из Ливне и утаборили се у Риси.

²² Отишли су из Рисе и утаборили се у Кехелати.

²³ Отишли су из Кехелате и утаборили се на гори Шефер.

²⁴ Отишли су са горе Шефер и утаборили се у Харади.

²⁵ Отишли су из Хараде и утаборили се у Макхелоту.

²⁶ Отишли су из Макхелота и утаборили се у Тахату.

²⁷ Отишли су из Тахата и утаборили се у Тари.

²⁸ Отишли су из Таре и утаборили се у Митки.

²⁹ Отишли су из Митке и утаборили се у Хашмони.

³⁰ Отишли су из Хашмоне и утаборили се у Мосероту.

³¹ Отишли су из Мосерота и утаборили се у Бене-Јаакану.

³² Отишли су из Бене-Јаакана и утаборили се у Хор-Хагидгаду.

³³ Отишли су из Хор-Хагидгада и утаборили се у Јотвати.

³⁴ Отишли су из Јотвате и утаборили се у Аврони.

³⁵ Отишли су из Авроне и утаборили се у Ецјон-Геверу.

³⁶ Отишли су из Ецјон-Гевера и утаборили се у Кадешу, у пустињи Цин.

³⁷ Отишли су из Кадеша и утаборили се на гори Хор, на граници Едома. ³⁸ На ГОСПОДЊУ заповест, свештеник Аарон попео се на гору Хор, где је умро првог дана петог месеца четрдесете године по изласку Израелаца из Египта. ³⁹ Аарон је имао сто двадесет три године када је умро на гори Хор.

⁴⁰ А цар Арада, Ханаанац, који је живео у ханаанском крају Негеву, чуо је да Израелци долазе.

⁴¹ Отишли су са горе Хор и утаборили се у Цалмони.

⁴² Отишли су из Цалмоне и утаборили се у Пунону.

⁴³ Отишли су из Пунона и утаборили се у Овоту.

† Хавот Јаир Или: Јаирова насеља.

⁴⁴ Отишли су из Овота и утаборили се у Ије-Авариму, на граници Моава.

⁴⁵ Отишли су из Ијима и утаборили се у Дивон-Гаду.

⁴⁶ Отишли су из Дивон-Гада и утаборили се у Алмон-Дивлатајми.

⁴⁷ Отишли су из Алмон-Дивлатајме и утаборили се у гору Аварим, близу Нева.

⁴⁸ Отишли су из горја Аварим и утаборили се на Моавским пољанама, крај реке Јордан, преко пута Јерихона, ⁴⁹ и то од Бет-Јешимота до Авел-Шитима.

Заповест да се истерају ханаански народи

⁵⁰ ГОСПОД рече Мојсију на Моавским пољанама, крај реке Јордан, преко пута Јерихона: ⁵¹ »Кажи Израелцима: ,Када преко Јордана пређете у Ханаан, ⁵² истерајте све становнике те земље испред себе. Уништите све њихове резбарене слике и ливене идоле, и разорите све њихове узвишице. ⁵³ Запоседните земљу и настаните се у њој, јер сам вам је дао да буде ваша. ⁵⁴ Поделите земљу коцком, према својим братствима. Онима којих је више, дајте веће наследство, а онима којих је мање, дајте мање наследство. Оно што им коцком падне у део, биће њихово. Поделите земљу према својим праотачким племенима. ⁵⁵ Али, ако не истерате становнике те земље испред себе, онда ће вам они које сте пустили да остану постати трн у оку и бодља у слабинама и задаваће вам невоље у земљи у којој ћете живети. ⁵⁶ А тада ћу ја учинити с вама оно што сам намеравао да учиним с њима.«

Границе Израелове земље

34 ГОСПОД рече Мојсију: ² »Заповеди Израелцима и реци им: ,Када уђете у Ханаан, земља која ће вам бити додељена у наследство има ове границе:

³ »Ваша јужна страна укључује део пустиње Цин дуж границе Едома. На истоку ваша јужна граница почиње с краја Сланог мора †, ⁴ па скреће јужно од превоја Акрабима, продужава до Цина и иде јужно од Кадеш-Барнее. Одатле иде до Хацар-Адара и продужава до Ацмона, ⁵ где скреће и, идући дуж Египатског потока, избија на море.

⁶ »Ваша западна граница је обала Великог мора ††. То вам је граница на западу.

⁷ »Ваша северна граница иде од Великог мора право до горе Хор ⁸ и од горе Хор право до Лево-Хамата. Одатле граница иде до Цедада, ⁹ продужава до Зифрона и завршава се у Хацар-Енану. То вам је граница на северу.

¹⁰ »Ваша источна граница иде од Хацар-Енана право до Шефама, ¹¹ одакле се спушта до Ривле на источној страни Ајина и иде даље гребеном источ-

но од Кинеретског мора ‡. ¹² Потом се граница спушта дуж реке Јордан и завршава на Сланом мору.

»То ће бити ваша земља са границама свуда унаоколо.«

¹³ Мојсије заповеди Израелцима: »Ово је земља коју ћете коцком поделити као наследство. ГОСПОД је заповедио да је добије девет племена и једна половина племена, ¹⁴ пошто су породице Рувимовог племена, породице Гадовога племена и половина Манасијиног племена добили своје наследство. ¹⁵ Ова два и по племена већ су добила своје наследство на овој страни реке Јордан источно од Јерихона.«

Људи задужени за деобу земље

¹⁶ ГОСПОД рече Мојсију: ¹⁷ »Ово су имена људи који ће вам поделити земљу: свештеник Елеазар и Исус Навин.

¹⁸ »А за поделу земље одреди и по једног поглавар из сваког племена. ¹⁹ Ово су њихова имена:

Из Јудиног племена: Калев син Јефунеов.

²⁰ Из Симеоновог племена: Шемуел син Амихудов.

²¹ Из Венијаминовог племена: Елидад син Кислонов.

²² Поглавар Дановог племена: Буки син Јоглијев.

²³ Поглавар племена Манасије сина Јосифовог: Ханиел син Ефодов.

²⁴ Поглавар племена Ефрема сина Јосифовог: Кемул син Шифтанов.

²⁵ Поглавар Завулоновог племена: Елицафан син Парнахов.

²⁶ Поглавар Исахаровог племена: Палтиел син Азанов.

²⁷ Поглавар Асировог племена: Ахихуд син Шеломијев.

²⁸ Поглавар Нефталимовог племена: Педахел син Амихудов.«

²⁹ То су они којима је ГОСПОД заповедио да Израелцима поделе земљу у Ханаану.

Градови за Левите

35 ГОСПОД рече Мојсију на Моавским пољанама, крај реке Јордан, преко пута Јерихона: ² »Заповеди Израелцима да од наследства које ће поседовати дају Левитима градове да у њима живе. А дајте им и пашњаке око тих градова. ³ Тада ће они имати градове у којима ће живети и пашњаке за своја говеда, ситну стоку и све своје друге животиње.

⁴ »Нека се пашњаци око градова које ћете дати Левитима протежу хиљаду лаката †† од градских зидина. ⁵ Ван града измерите две хиљаде лаката †† на источној страни, две хиљаде лаката на јужној, две хиљаде лаката на западној и две хиљаде лаката на

† Сланог мора То јест: Мртвог мора; исто и у 12. стиху. †† Великог мора То јест: Средоземног мора; исто и у 7. стиху.

‡ Кинеретског мора То јест: Галилејског мора. †† хиљаду лаката 450 метара. †† две хиљаде лаката 900 метара; исто и у наставку стиха.

северној страни, тако да град буде у средини. То ће им бити пашњаци за градове.

⁶ »Нека шест градова од градова које ћете дати Левитима буду градови уточишта, у које може да побегне убица. Осим ових, дајте им још четрдесет два града. ⁷ Дајте Левитима укупно четрдесет осам градова са њиховим пашњацима. ⁸ Градове које ћете дати Левитима од поседа Израелаца дајте сразмерно величини наследства сваког племена: много градова узмите од племена која их имају много, а мало градова од оних која их имају мало.«

Градови уточишта

(5. Мојс 19,1-13; ИсНав 20,1-9)

⁹ ГОСПОД рече Мојсију: ¹⁰ »Кажите Израелцима: ,Када преко реке Јордан уђете у Ханаан, ¹¹ изаберите неколико градова да вам буду градови уточишта, у која може да побегне човек који је неког убио случајно. ¹² Нека вам ти градови буду уточишта од крвног осветника, тако да човек који је оптужен за убиство не погине пре него што дође на суд пред заједницом. ¹³ Нека вам шест градова буду градови уточишта: ¹⁴ три града са ове, источне стране реке Јордан и три у Ханаану. ¹⁵ Нека тих шест градова за Израелце и дошљаке и насељенике међу њима буду уточишта у која ће моћи да побегне онај ко је неког убио случајно.

¹⁶ »Ако неко неког удари гвозденим предметом, и овај умре, убица је – нека се убица погуби. ¹⁷ Ако неко у руци има камен којим се може убити, па неко удари, и овај умре, убица је – нека се убица погуби. ¹⁸ Ако неко у руци има дрвени предмет којим се може убити, па неког удари, и овај умре, убица је – нека се убица погуби. ¹⁹ Нека убицу погуби крвни осветник – када га сретне, нека га погуби. ²⁰ Ако неко неког гурне из злобе или намерно баци нешто на њега, и овај умре, ²¹ или ако га из мржње удари песницом, и овај умре, нека се нападач погуби, убица је – нека га крвни осветник погуби када га сретне.

²² »Ако неко неког изненада гурне, али не из непријатељства, или ако ненамерно нешто баци на њега, ²³ или, не видећи га, спусти на њега камен који би га могао убити, и овај умре, тада, пошто му није био непријатељ и није намеравао да му учини зло, ²⁴ нека заједница пресуди између нападача и крвног осветника према овим законима. ²⁵ Нека заједница заштити оптуженога за убиство од крвног осветника и нека га врати у град уточишта у који је побегао. Овај нека остане тамо до смрти првосвештеника, који је помазан светим уљем. ²⁶ Али, ако оптужени за убиство било када изађе ван граница града уточишта у који је побегао ²⁷ и тамо га затекне крвни осветник, овај може да га убије и да не буде крив за убиство. ²⁸ Нека оптужени остане у свом граду уточишта до смрти првосвештеника. Тек после првосвештеникове смрти може да се врати на своје имање.

²⁹ »Нека вам ово буде одредба закона из поколења у поколење, где год живели.

³⁰ »Ко год неког убије, нека се погуби као убица само на основу сведочења сведока, али нека нико не буде погубљен на основу сведочења само једног сведока.

³¹ »Не примајте откупнину за живот убице, који заслужује да умре. Нека се свакако погуби.

³² »Не примајте откупнину за неког ко је побегао у град уточишта, да га тако пустите да се врати и живи на својој земљи пре смрти првосвештеника.

³³ »Не скврнавите земљу у којој сте. Крвопролиће скврнави земљу. Обред помирења се не може извршити за земљу на коју је проливена крв, осим крвљу онога ко ју је пролио. ³⁴ Не чините нечистом земљу у којој живите и у којој ја боравим, јер ја, ГОСПОД, боравим међу Израелцима.«

Право жена да наслеђују земљу

36 Главе породица из братства Гилада сина Махира сина Манасијиног, које су биле из братства Јосифових потомака, дођоше Мојсију и поглаварима, главама израелских породица, ² и рекоше: »Господару, када ти је ГОСПОД заповедио да Израелцима коцком даш земљу у наследство, заповедио ти је да наследство нашег сабрата Целофхада даш његовим кћерима. ³ Али, ако се оне удају за људе из других израелских племена, онда ће њихово наследство бити узето од нашег праотачког наследства и бити придодато наследство племена у које се удају. Тако ће нам бити одузет део наследства које нам је додељено. ⁴ Када Израелцима буде година јубилеја, њихово наследство биће придодато наследство племена у које су се удале, а одузето од племенског наследства наших праотаца.«

⁵ Тада, по ГОСПОДЊЕМ налогу, Мојсије ово заповеди Израелцима: »Тачно је то што говори племе Јосифових потомака. ⁶ Ево шта ГОСПОД заповеда за Целофхадове кћери: ,Могу да се удају за кога хоће само ако се удају у племенско братство свога оца. ⁷ Нека ниједно наследство у Израелу не прелази од племена племену. Сваки Израелац треба да сачува земљу племена коју је наследио од својих праотаца. ⁸ Нека се свака кћи која наследи земљу у неком израелском племену уда за неког из племенског братства свога оца. Тако ће сваки Израелац сачувати у свом поседу наследство својих праотаца. ⁹ Нека ниједно наследство не прелази од племена племену. Свако израелско племе треба да сачува земљу коју наследи.«

¹⁰ И Целофхадове кћери урадише као што је ГОСПОД заповедио Мојсију: ¹¹ Махла, Тирца, Хогла, Милка и Ноа удаше се за своју браћу од стрица.

¹² Пошто су се удале у братство потомака Манасије сина Јосифовог, њихово наследство остаде у братству и племену њиховог оца.

¹³ То су заповести и закони које је ГОСПОД преко Мојсија дао Израелцима на Моавским пољанама, крај реке Јордан, преко пута Јерихона.

5. Мојсијева

Увод

1 Ово су речи које је Мојсије упутио свем Израелу у пустињи на источној страни реке Јордан, то јест у Арави, преко пута Суфа, између Парана и Тофела, Лавана, Хацерота и Дизахава. ² Од горе Хорев до Кадеш-Барнее има једанаест дана хода путем преко горског краја Сеира.

³ Првог дана једанаестог месеца четрдесете године, Мојсије објави Израелцима све што му је ГОСПОД за њих заповедио. ⁴ Било је то након што је поразио Сихона, цара Аморејаца, који је владао у Хешбону, и Ога, цара Башана, који је владао у Аштароту и Едреју.

⁵ На источној страни реке Јордан, у Моаву, Мојсије поче да образлаже Божији закон.

Он рече: ⁶ ГОСПОД, наш Бог, рекао нам је на гори Хорев: »Довољно дуго сте боравили на овој гори. ⁷ Спремите се, па крените на пут. Идите у горски крај Аморејаца и све суседне крајеве: у Араву, у Горје, у Шефелу, у Негев и на морску обалу – у земљу Ханаанаца и у Либан, све до велике реке, реке Еуфрат. ⁸ Ево, дајем вам ту земљу. Идите и запоседните ту земљу за коју се ГОСПОД заклео да ће је дати вашим праоцима Аврааму, Исааку и Јакову и њиховим потомцима.«

Подсећање на постављење судија

(2. Мојс 18,13-27)

⁹ У то време сам вам рекао: »Не могу сâм да се бринем о вама. ¹⁰ ГОСПОД, ваш Бог, толико вас је умножио да вас данас има колико и звезда на небу. ¹¹ Нека вас ГОСПОД, Бог ваших праотаца, умножи још хиљаду пута и нека вас благослови као што је обећао. ¹² Али како ја сâм да носим ваше муке, ваша бремена и ваше спорове? ¹³ Зато из сваког племена изаберите мудре, проницљиве и искусне људе, а ја ћу вам их поставити за вође.«

¹⁴ Одговорили сте ми: »Твој предлог је добар.«

¹⁵ Тако сам узео истакнуте људе из ваших племена, људе мудре и искусне, па вам их поставио за вође – за заповеднике над хиљадама, стотинама, педесетинама и десетинама и за племенске надгледнике. ¹⁶ Тада сам заповедио тим вашим судијама: »Саслушајте своју сабраћу која се споре и судите правично, било да је спор између Израелаца, или између једног од њих и неког дошљака. ¹⁷ Не будите пристрасни у суђењу. Саслушајте малог као и ве-

ликог. Никога се не плашите, јер суд припада Богу. Сваки случај који вам буде сувише тежак, изнесите мени, па ћу га ја размотрити.«

¹⁸ Тако сам вам у то време заповедио све што треба да чините.

Подсећање на слање извидника у Ханаан

(4. Мојс 13,1-33)

¹⁹ Потом смо, као што нам је ГОСПОД, наш Бог, заповедио, кренули са горе Хорев и пошли ка горском крају Аморејаца, кроз сву ону огромну и страшну пустињу коју сте видели, и стигли у Кадеш-Барнеу.

²⁰ Тада сам вам рекао: »Стигли сте у горски крај Аморејаца, који нам ГОСПОД, наш Бог, даје. ²¹ Ево, ГОСПОД, ваш Бог, даје вам ову земљу. Идите и запоседните је као што је рекао ГОСПОД, Бог ваших праотаца. Не бојте се и не обесхрабрујте се.«

²² Онда сте сви ви дошли к мени и рекли: »Пошаљимо испред себе људе да извиде земљу и да нас известе којим путем да идемо и у које ћемо градове доћи.«

²³ Тај предлог ми се свидео, па сам између вас изабрао дванаест људи, по једног из сваког племена. ²⁴ Они су се спремили и отишли у горски крај, стигли до кланца Ешкола и извидели га. ²⁵ Набрали су плодова те земље, донели нам их и известили нас: »Добра је земља коју нам даје ГОСПОД, наш Бог.«

²⁶ Али ви нисте хтели да идете у ту земљу, него сте се побунили против заповести ГОСПОДА, свога Бога. ²⁷ Гунђали сте у својим шаторима и говорили: »ГОСПОД нас мрзи. Зато нас је извео из Египта да нас преда у руке Аморејцима, да нас затру. ²⁸ Куда да идемо? Наша сабраћа су нас обесхрабрила рекавши: „Народ је снажнији и вишег раста од нас. Градови су велики, са зидинама до неба. Чак смо тамо видели и Анаковце.“

²⁹ А ја сам вам рекао: »Не тресите се од страха, не бојте их се. ³⁰ ГОСПОД, ваш Бог, који иде пред вама, бориће се за вас као што је наочиглед вама чинио у Египту ³¹ и у пустињи, где сте видели како је, као што отац носи свога сина, ГОСПОД, ваш Бог, носио вас целим путем који сте прешли док нисте стигли до овог места.«

³² Упркос томе, нисте веровали ГОСПОДУ, своме Богу, ³³ Ономе који је, док сте путовали, ишао пред вама – ноћу у огњу, а дању у облаку – да вам тражи

место за табор и показује вам пут којим треба да идете.

Подсећање на Божију казну

(4. Мојс 14,26-38)

³⁴ Када је ГОСПОД чуо шта сте рекли, разгневио се и заклео: ³⁵ »Ни један једини човек из овог злог на- раштаја неће видети добру земљу за коју сам се за- клео да ћу је дати вашим праоцима ³⁶ осим Калева сина Јефунеовог – он ће је видети. Њему и његовим потомцима даћу земљу којом је газио, јер је свим срцем ишао за ГОСПОДОМ.«

³⁷ Због вас се ГОСПОД разгневио и на мене, па ми је рекао: »Ни ти нећеш ући у њу. ³⁸ Али ући ће твој помоћник Исус Навин. Бодри га, јер ће он повести Израел да запоседне земљу. ³⁹ И ваша нејач, за коју рекосте да ће постати плен – ваша деца која још не разликују добро и зло – и они ће ући у ову земљу. Њима ћу је дати и они ће је запосести. ⁴⁰ А ви се окрените и пођите у пустињу путем према Црвеном мору.«

Подсећање на први покушај освајања Ханаана

(4. Мојс 14,39-45)

⁴¹ Тада сте ви одвратили: »Згрешили смо против ГОСПОДА. Ићи ћемо горе и борићемо се као што нам је ГОСПОД, наш Бог, заповедио.«

И сваки од вас је припасао оружје, мислећи да је лако отићи у онај горски крај.

⁴² Тада ми је ГОСПОД рекао: »Кажим: „Не идите горе да се борите, јер ја нећу бити с вама и ваши непријатељи ће вас поразити.“«

⁴³ Ја сам вам то и рекао, али нисте послушали. Побунили сте се против ГОСПОДЊЕ заповести и у својој бахатости отишли према горском крају. ⁴⁴ Аморејци који су живели у горском крају изашли су на вас, па су вас гонили као рој пчела и тукли вас од Сеира све до Хорме. ⁴⁵ Када сте се вратили, плакали сте пред ГОСПОДОМ, али ГОСПОД се није обазирао на вашу кукњаву и није хтео да вас слуша. ⁴⁶ Тако сте дуго остали у Кадешу.

Подсећање на лутање по пустињи

2 Онда смо се окренули и пошли у пустињу путем према Црвеном мору, као што ми је ГОСПОД рекао. И дуго смо обилазили око горског краја Сеира.

² Тада ми је ГОСПОД рекао: ³ »Доста сте обилазили око овог горског краја. Окрените на север. ⁴ Овако заповеди народу: „Сада ћете проћи кроз подручје својих сродника, Исавових потомака, који живе у Сеиру. Они ће вас се бојати, али ви будите обазриви. ⁵ Не замењите кавгу с њима, јер вам нећу дати ни стопу њихове земље. Горски крај Сеир дао сам у посед Исаву. ⁶ Храну коју ћете јести и воду коју ћете пили платите им новцем.“«

⁷ ГОСПОД, ваш Бог, благословио вас је у свему што сте чинили. Бдео је над вашим путовањем овом огромном пустињом. ГОСПОД, ваш Бог, био је с вама ових четрдесет година и ништа вам није недостајало.

⁸ Тако смо прошли крај својих сродника, Исавових потомака, који живе у Сеиру. Са пута који из Елата и Еџон-Гевера води у Араву скренули смо на пут који пресеца Моавску пустињу.

⁹ Тада ми је ГОСПОД рекао: »Не узнемиравајте Моавце и не заподевајте бој с њима, јер вам ниједан део њихове земље нећу дати у посед. Ар сам дао у посед Лотовим потомцима.«

¹⁰ (У Моаву су некад живели Емијци, народ снажан и бројан, високог раста као Анаковци. ¹¹ И њих су, као и Анаковце, сматрали Рефајцима, али су их Моавци звали Емијцима. ¹² У Сеиру су некад живели Хоријци, али су их Исавови потомци истерали, затрли и настанили се на њиховом, баш као што је и Израел учинио у земљи коју му је дао ГОСПОД.)

¹³ ГОСПОД је рекао: »Сада се спремите и пређите преко потока Зереда.«

И ми смо прешли преко потока Зереда.

¹⁴ Откад смо отишли из Кадеш-Барнее, па до преласка преко потока Зереда, прошло је тридесет осам година. До тада је цео онај нараштај ратника изумро из табора, као што им се ГОСПОД и био заклео. ¹⁵ ГОСПОДЊА рука била је против њих све док их није сасвим уклонио из табора.

¹⁶ А када је умро и последњи од тих ратника, ¹⁷ ГОСПОД ми је рекао: ¹⁸ »Данас ћете код Ара проћи крај моавског подручја. ¹⁹ Када се примакнете Амонцима, не узнемиравајте их и не заподевајте кавгу с њима, јер вам нећу дати у посед ниједан део њихове земље. Дао сам је у посед Лотовим потомцима.«

²⁰ (И та земља се сматрала земљом Рефајаца, који су некад живели у њој, а Амонци су их звали Замзумцима. ²¹ Био је то снажан и бројан народ, високог раста као Анаковци. ГОСПОД их је затро испред Амонаца, који су их истерали и настанили се на њиховом, ²² баш као што је учинио и за Исавове потомке, који живе у Сеиру, када је пред њима затро Хоријце. Они су их истерали, па и дан-данас живе на њиховом. ²³ Авијце, који су живели по селима све до Газе, затрли су Кафторци, који су дошли са Кафтора, и населили се на њиховом.)

²⁴ »Сада се спремите, крените и пређите преко кланца Арнона. Ево предао сам ти у руке Сихона Аморејца, цара Хешбона, и његову земљу. Почни да је запоседаш и с њим заподени бој. ²⁵ Од данас почињем да уносим ужас и страх од тебе у све народе под небом. Када чују за тебе, дрхтаће и трести се од страха због тебе.«

Подсећање на победу над царем Сихоном

(4. Мојс 21,21-30)

²⁶ Из пустиње Кедемот послао сам гласнике Сихону, цару Хешбона, понудивши му мир и рекавши:

²⁷ »Пусти нас да прођемо кроз твоју земљу. Држаћемо се главног пута – нећемо скретати ни десно ни лево. ²⁸ Продај нам хране за јело и воде за пиће. Само нас пусти да прођемо пешице, ²⁹ као што су нас пустили Исавови потомци, који живе у Сеиру, и Моавци, који живе у Ару, док не пређемо преко реке Јордан у земљу коју нам даје ГОСПОД, наш Бог.«

³⁰ Али Сихон, цар Хешбона, није хтео да нас пусти да прођемо, јер га је ГОСПОД, твој Бог, учинио тврдоглавим и отврднуо му срце, да би га предао у твоје руке, као што је сада и учинио.

³¹ ГОСПОД ми је рекао: »Ево, почео сам да ти предајем Сихона и његову земљу. Почни освајање и заповедни његову земљу.«

³² Када је Сихон са свом својом војском изашао да с нама поведе бој код Јахаца, ³³ ГОСПОД, наш Бог, предао га је нама и ми смо га поразили, заједно са његовим синовима и свом његовом војском. ³⁴ Тада смо заузели све његове градове и потпуно их уништили – и мушкарце и жене и нејач – никог нисмо оставили у животу. ³⁵ А стоку и плен из градова које смо заузели узели смо за себе. ³⁶ Од Ароера, на рубу кланца Арнона, и од града у кланцу, па све до Гилада, ниједан град није могао да нам се супротстави – ГОСПОД, наш Бог, предао нам их је све. ³⁷ Једини се ниси примицао земљи Амонаца, ни оној уз поток Јабок, ни градовима у горском крају, као што је ГОСПОД, наш Бог, и заповедио.

Подсећање на победу над царем Огом

(4. Мојс 21,31-35)

3 Онда смо скренули и пошли путем према Башану, а Ог, цар Башана, изашао је са свом својом војском да с нама заповедне бој код Едреја.

² ГОСПОД ми је рекао: »Не плаши га се, јер сам ти га предао у руке, заједно са свом његовом војском и земљом. Учини с њим као што си учинио са Сихоном, царем Аморејаца, који је владао у Хешбону.«

³ Тако нам је ГОСПОД, наш Бог, у руке предао и башанског цара Ога и сву његову војску. Поразили смо га, не оставивши никога у животу. ⁴ Заузели смо све његове градове. Није било града, од њих шездесет, а да им га нисмо отели – целу покрајину Аргов, Огово царство у Башану. ⁵ Сви ти градови били су утврђени високим зидинама и капијама са преворницама, а било је тамо и много неутврђених села. ⁶ Потпуно смо их уништили, као што смо учинили и са хешбонским царем Сихоном. Уништили смо сваки град – и мушкарце и жене и нејач – ⁷ а сву стоку и плен из њихових градова узели смо за себе.

⁸ Тако смо у то време од ова два аморејска цара отели земљу источно од реке Јордан, од кланца Арнона све до горе Хермон. ⁹ (Сидонци Хермон зову Сирјон, а Аморејци га зову Сенир.) ¹⁰ Заузели смо све градове на висоравни, цео Гилад и цео Башан све до Салхе и Едреја, градова Оговог царства у Башану. ¹¹ (Од Рефајаца је био преостао само башан-

ски цар Ог. Постојећа му је била од гвожђа, девет лаката дуга и четири лакта широка †. Она се још налази у Раби Амонској.)

Подсећање на деобу земље источно од Јордана

(4. Мојс 32,1-42)

¹² Од земље коју смо запосели у то време, Рувимовцима и Гадовцима дао сам подручје северно од Ароера код кланца Арнона, укључујући пола горског краја Гилада са његовим градовима. ¹³ Остатак Гилада, као и цео Башан, Огово царство, дао сам половини Манасијиног племена. (Цела покрајина Аргов у Башану била је позната као земља Рефајаца. ¹⁴ Јаир, један од Манасијиних потомака, заузео је сву покрајину Аргов све до границе Гешураца и Маахатејаца. Назвао ју је по себи, па се Башан још и данас зове Хавот Јаир ††.) ¹⁵ Гилад сам дао Махиру, ¹⁶ а Рувимовцима и Гадовцима дао сам подручје од Гилада доле до кланца Арнона – граница је ишла средином кланца – и горе до потока Јабока, границе Амона. ¹⁷ На западу је граница ишла реком Јордан у Арави, од Кинерета до мора Араве, Сланог мора ‡, испод обронака горе Пизге на истоку.

¹⁸ У то време сам вам заповедио: »ГОСПОД, ваш Бог, дао вам је у посед ову земљу. Сви ваши ратници, наоружани за борбу, нека пређу преко реке Јордан испред своје сабраће Израелаца. ¹⁹ Али ваше жене, нејач и стока – знам да имате много стоке – нека остану у градовима које сам вам дао ²⁰ док ГОСПОД и вашој сабраћи не дâ починак као и вама, док и они не заповедну земљу коју им ГОСПОД, ваш Бог, даје с оне стране реке Јордан. После тога сваки од вас може да се врати на посед који сам вам дао.«

²¹ У то време сам заповедио Исусу Навину: »Својим очима си видео шта је ГОСПОД, ваш Бог, урадио са ова два цара. ГОСПОД ће исто урадити и са свим царствима преко реке Јордан, тамо куда идеш. ²² Не плаши их се, јер ће се сâм ГОСПОД, ваш Бог, борити за вас.«

Подсећање на Божију забрану Мојсију да уђе у Хаан

²³ У то време сам молио ГОСПОДА: ²⁴ »Господе ГОСПОДЕ, почео си мени, свом слузи, да показујеш своју величину и силу. Јер, постоји ли бог на небу или на земљи који би могао да изведе таква дела и подвиге као ти? ²⁵ Пусти ме да одем преко и видим ону добру земљу с оне стране реке Јордан – онај прелепи горски крај и Либан.«

²⁶ Али ГОСПОД је због вас био љут на мене и није хтео да ме услиши.

»Доста!« рекао је. »Не говори ми више о томе. ²⁷ Иди на врх горе Пизге, па погледај на запад и на север, на југ и на исток. Добро погледај ону земљу, пошто нећеш прећи преко реке Јордан. ²⁸ Али издај

† девет ... широка 4,05 метара дуга и 1,8 метара широка.

†† Хавот Јаир Или: Јаирова насеља. ‡ мора Араве, Сланог мора То јест: Мртвог мора.

заповести Исусу Навину, ободри га и оснажи, јер ће он повести овај народ преко реке Јордан и увести га у посед земље коју ћеш видети.»

²⁹ Тако смо остали у долини близу Бет-Пеора.

Послушност Богу

4 А сада, Израеле, чуј уредбе и законе којима вас учим. Извршавајте их да бисте живели и ушли у земљу коју вам даје ГОСПОД, Бог ваших праотаца, и запосели је. ² Немојте ништа да додајете оном што вам заповедам нити од тога да одузимате, него се држите заповести ГОСПОДА, свога Бога, које вам дајем.

³ Својим очима сте видели шта је ГОСПОД учинио у Ваал-Пеору. ГОСПОД, ваш Бог, затро је између вас све оне који су пошли за Ваалом Пеорским, ⁴ а сви ви који сте се чврсто држали ГОСПОДА, свога Бога, и данас сте живи.

⁵ Ето, научио сам вас уредбама и законима као што ми је заповедио ГОСПОД, мој Бог, да бисте их извршавали у земљи у коју улазите да је запоседнете. ⁶ Држите их се и извршавајте их, јер ће то показати вашу мудрост и разборитост народима, који ће чути за све ове уредбе и рећи: »Заиста је овај велики народ мудар и разборит народ.«

⁷ Који други народ је тако велик да му његови богови буду тако близу као што је нама ГОСПОД, наш Бог, кад год му завапимо? ⁸ И који други народ је тако велик да има тако праведне уредбе и законе као сав овај Закон који вам данас излажем?

⁹ Само, пази и добро се чувај да не заборавиш оно што си својим очима видео. Нека ти то не ишчезне из срца док си жив. Учи о томе своју децу и децу своје деце. ¹⁰ Не заборави онај дан када си стајао пред ГОСПОДОМ, својим Богом, на гори Хорев, а он ми рекао: »Окупи народ преда мном, да чује моје речи како би научио да ме се боји све док живи на земљи и да томе учи своју децу.«

¹¹ Пришли сте и стали у подножју горе, а гора је пламтела огњем, до неба обавијена густим облаком и тмином. ¹² Тада вам је ГОСПОД говорио из огња. Чули сте звук речи, али никакво обличје нисте видели – само сте чули глас. ¹³ Он вам је објавио свој Савез, десет заповести, за које вам је заповедио да их извршавате и које је написао на две камене плоче. ¹⁴ У то време ми је ГОСПОД заповедио да вас учим уредбама и законима које треба да извршавате у земљи у коју идете преко реке Јордан да је запоседнете.

Упозорење против идолопоклонства

¹⁵ Никакво обличје нисте видели онога дана када вам је ГОСПОД говорио из огња на гори Хорев. Зато добро пазите ¹⁶ да се не искварите и себи не направите неког идола, неки лик у било ком обличју, било у обличју жене или мушкарца, ¹⁷ било неке животиње на земљи, било птице која лети вазду-

хом, ¹⁸ било створења које гмиже по тлу, било неке рибе која је доле у води.

¹⁹ И када погледаш у небо и видиш сунце, месец и звезде – све мноштво на небу – нека те не наведу да им се клањаш и да им служиш. Њих је Бог дао свим народима под небом. ²⁰ А вас је ГОСПОД узео и извео вас из ужарене пећи, из Египта, да будете његов народ †, то што сте данас.

²¹ ГОСПОД се разгневио на мене због вас и заклео се да нећу прећи преко реке Јордан и ући у добру земљу коју вам ГОСПОД, ваш Бог, даје у наследство. ²² Ја ћу умрети у овој земљи – нећу прећи преко реке Јордан. Али ви ћете прећи и запосести ону добру земљу. ²³ Пазите да не заборавите Савез ГОСПОДА, вашег Бога, који је склопио с вама. Не правите себи идола у обличју било чега што вам је ГОСПОД, ваш Бог, забранио. ²⁴ Јер, ГОСПОД, твој Бог, огањ је који прождире, Бог љубоморан.

²⁵ Када вам се роде деца и унуци и када већ дуго будете живели у оној земљи, ако се тада искварите и направите било каквог идола, тако чинећи оно што је зло у очима ГОСПОДА, вашег Бога, и изазивајући га на гнев ²⁶ – земља и небо су ми данас сведоци против вас – брзо ћете нестати из земље у коју идете преко реке Јордан да је запоседнете. Нећете дуго у њој живети, него ћете бити потпуно затрти. ²⁷ ГОСПОД ће вас распршити по народима и само мали број вас ће преживети међу народима међу које ће вас ГОСПОД отерати. ²⁸ Тамо ћете служити боговима који су дело људских руку од дрвета и камена, који не виде, не чују, не једу и немају чуло мириса.

²⁹ Али, ако тамо будеш тражио ГОСПОДА, свога Бога – наћи ћеш га ако га будеш тражио свим својим срцем и свом својом душом. ³⁰ Када будеш у невољи и све ово те снађе, после тога ћеш се вратити ГОСПОДУ, своме Богу, и покорити му се. ³¹ Јер, ГОСПОД, твој Бог, милостив је Бог. Неће те оставити ни уништити, нити ће заборавити Савез с твојим праоцима, који им је потврдио заклетвом.

ГОСПОД је једини Бог

³² Распитај се о ранијим временима, која су била давно пре тебе, од дана када је Бог створио човека на земљи. Распитај се од једног краја неба до другог: Да ли се икад догодило нешто овако велико? Да ли се икад нешто слично чуло? ³³ Да ли је икад неки други народ чуо глас Бога како му говори из огња, као што си га ти чуо и остао жив? ³⁴ Да ли је икад неки бог покушао да за себе узме један народ из другог народа искушењима, знамењима и чудима, ратом, моћном руком и испруженом десницом, или великим и застрашујућим делима каква су сва она која је ГОСПОД, ваш Бог, вама наочиглед учињено за вас у Египту?

† да будете његов народ Дословно: да му будете народ наследства.

³⁵ А теби је то показано да знаш да је ГОСПОД Бог. Нема другога осим њега. ³⁶ Он ти се огласио с неба да те поучи. На земљи ти је показао свој силни огањ, и ти си из огња чуо његове речи. ³⁷ Зато што је волео твоје праоце, изабрао је њихове потомке и извео те из Египта својом великом снагом, ³⁸ да пред тобом истера народе веће и јаче од тебе и да те уведе у њихову земљу и преда ти је у наследство, као што је то данас.

³⁹ Данас, дакле, признај и усади у своје срце да је ГОСПОД Бог горе на небу и доле на земљи – нема другога. ⁴⁰ Држи се његових уредби и заповести, које ти данас дајем, да буде добро и теби и твојим потомцима и да дуго живиш у земљи коју ти ГОСПОД, твој Бог, даје за сва времена.

Градови уточишта источно од Јордана

⁴¹ Мојсије изабра три града источно од реке Јордан ⁴² у која ће човек моћи да побегне ако ненамерно убије свога ближњег кога пре тога није мрзео. Моћи ће, дакле, бежећи у један од ових градова, да спасе живот. ⁴³ А ово су ти градови: Бецер на пустињској висоравни за Рувимовце, Рамот у Гиладу за Гадовце и Голан у Башану за Манасијевце.

Увод у давање Божијег закона

⁴⁴ Ово је Закон који је Мојсије изложио Израелцима. ⁴⁵ Ово су прописи, уредбе и закони које им је Мојсије дао када су изашли из Египта ⁴⁶ и били у долини близу Бет-Пеора, на источној страни реке Јордан, у земљи Сихона, цара Аморејаца, који је владао у Хешбону. Њега су Мојсије и Израелци поразили када су изашли из Египта. ⁴⁷ Запосели су његову земљу и земљу Ога, цара Башана, двојице аморејских царева који су владали источно од реке Јордан, ⁴⁸ земљу која се простира од Ароера на рубу кланца Арнона до горе Сион, то јест Хермона, ⁴⁹ а обухвата целу Араву источно од реке Јордан све до мора Араве † испод обронака горе Пизге.

Десет заповести

(2. Мојс 20,1-17)

5 Мојсије сазва цео Израел и рече: Слушај, Израеле, уредбе и законе које вам данас објављујем. Научите их, држите их се и извршавајте их. ² ГОСПОД, наш Бог, склопио је с нама савез на гори Хорев. ³ Он тај савез није склопио с нашим праоцима, него с нама, са свима нама који смо данас овде живи. ⁴ ГОСПОД је говорио с вама лицем у лице из огња на гори. ⁵ У то време сам ја стајао између ГОСПОДА и вас и објављивао вам реч ГОСПОДЊУ, јер сте се плашили огња и нисте се попели на гору. А он је рекао:

⁶ »Ја сам ГОСПОД, твој Бог, који те је извео из Египта, куће ропства.

⁷ »Немој да имаш других богова осим мене. ⁸ Не прави себи идола у облику било чега што је горе на небу или доле на земљи или испод у води. ⁹ Не клањај им се, нити им служи, јер сам ја, ГОСПОД, твој Бог, љубоморан Бог и кажњавам децу за грехе родитеља до трећег и четвртог колена оних који ме мрзе, ¹⁰ а показујем љубав до хиљадитог колена онима који ме воле и држе се мојих заповести.

¹¹ »Не злоупотребљавај име ГОСПОДА, свога Бога, јер ГОСПОД неће оставити некажњеног онога ко злоупотребљава његово име.

¹² »Поштуј суботу држећи је светом, као што ти је ГОСПОД, твој Бог, заповедио. ¹³ Шест дана ради и обављај све своје послове, ¹⁴ али седми дан је субота ГОСПОДА, твога Бога. Тога дана не обављај никакав посао, ни ти, ни твој син, ни твоја кћи, ни твој роб, ни твоја робиња, ни твој во, ни твоје магаре, ни сва твоја стока, ни дошљак у твом граду, да и твој роб и робиња могу да се одморе као и ти. ¹⁵ Се ти се да си и ти био роб у Египту и да те је ГОСПОД, твој Бог, оданде извео моћном руком и испруженом десницом. Зато ти је ГОСПОД, твој Бог, заповедио да славиш суботу.

¹⁶ »Поштуј свога оца и своју мајку, као што ти је заповедио ГОСПОД, твој Бог, да поживиш дуго и да ти буде добро у земљи коју ти даје ГОСПОД, твој Бог.

¹⁷ »Не убиј.

¹⁸ »Не учини прељубу.

¹⁹ »Не укради.

²⁰ »Не сведочи лажно против свога ближњег.

²¹ »Не пожели жену свога ближњег. Не жуди за кућом свога ближњег, ни за његовом њивом, ни за његовим робом или робињом, ни за његовим волом или магарцем, ни за било чим другим што припада твоме ближњему.«

²² То су заповести које је ГОСПОД силним гласом објавио свем вашем скупу тамо на гори, из огња, облака и густе тмине. И више ништа није додао. Онда их је написао на две камене плоче и предао их мени.

Народ у страху

(2. Мојс 20,18-21)

²³ Када сте чули глас из тмине, док је гора пламтела огњем, све вође ваших племена и ваше старешине дошли су к мени.

²⁴ Рекли сте: »ГОСПОД, наш Бог, показао нам је своју славу и своје величанство, и чули смо његов глас из огња. Данас смо видели да човек може да остане жив иако Бог говори с њим. ²⁵ Али зашто да се и даље излажемо смртној опасности? Овај велики огањ ће нас прождрети и погинућемо ако још будемо слушали глас ГОСПОДА, нашега Бога. ²⁶ Јер, који је смртник чуо глас живог Бога како говори из огња, као што смо ми, и остао жив? ²⁷ Него, ти приђи и слушај све што ти каже ГОСПОД, наш Бог. А онда нам реци све што ти ГОСПОД, наш Бог, буде рекао, и ми ћемо то послушати и извршити.«

† мора Араве То јест: Мртвог мора.

²⁸ ГОСПОД је чуо када сте са мном разговарали, па ми је рекао: »Чуо сам шта ти је овај народ рекао. Добро је све што су рекли. ²⁹ Када би им само срце било такво да ме се увек боје и држе се мојих заповести. Тада би њима и њиховој деци било добро до века. ³⁰ Иди и кажи им да се врате у своје шаторе, ³¹ а ти остани са мном овде, да ти дам све заповести, уредбе и законе којима ћеш их учити да их извршавају у земљи коју им дајем у посед.«

³² Зато помно извршавајте оно што вам је ГОСПОД, ваш Бог, заповедио. Не скрећите ни десно ни лево. ³³ Чините све онако како † вам је ГОСПОД, ваш Бог, заповедио, да бисте живели, да би вам било добро и да бисте дуго живели у земљи коју ћете запосести.

Највећа заповест

6 Ово су заповести, уредбе и закони за које ми је ГОСПОД, ваш Бог, заповедио да вас научим да их извршавате у земљи у коју идете преко реке Јордан да је запоседнете. ² Док сте живи, ти, твоја деца и њихова деца, бојте се ГОСПОДА, свога Бога. Држи се свих његових уредби и заповести које ти дајем, и дуго ћеш живети. ³ Слушај, Израеле, и помно их извршавај, да ти буде добро и да се силно намножиш у земљи којом тече мед и млеко, као што ти је обећао ГОСПОД, Бог твојих праотаца.

⁴ Чуј, Израеле! ГОСПОД је наш Бог, ГОСПОД је један! †⁵ Воли ГОСПОДА, свога Бога, свим својим срцем, свом својом душом и свом својом снагом. ⁶ Нека ти у срцу буду заповести које ти данас дајем.

⁷ Понављај их својој деци. Говори о њима када седиш у кући и када идеш путем, када лежеш и када устајеш. ⁸ Привежи их себи на руку и носи их на челу као знак. ⁹ Испиши их на довращима своје куће и на својој капији.

Упозорење против непослушности

¹⁰ Када те ГОСПОД, твој Бог, уведе у земљу за коју се заклео твојим праоцима, Аврааму, Исааку и Јакову, да ће ти је дати – земљу великих, лепих градова које ниси ти подигао, ¹¹ кућа препуних сваковрсних добара којима их ниси ти напунио, бунарâ које ниси ти ископао, виноградâ и маслињакâ које ниси ти посадио – тада, када будеш јео и био сит, ¹² пази да не заборавиш ГОСПОДА, који те је извео из Египта, куће ропства. ¹³ Бој се ГОСПОДА, свога Бога, само њему служи и само се његовим именом заклињи.

¹⁴ Не идите за другим боговима, боговима народâ око вас. ¹⁵ Јер, ГОСПОД, твој Бог, који је усред тебе, љубоморан је Бог и разгневиће се на тебе, па ће те истребити са лица земље. ¹⁶ Не искушавајте ГОСПОДА, свога Бога, као што сте га искушавали код Масае. ¹⁷ Чврсто се држите заповести ГОСПОДА, свога Бога, и прописа и уредби које вам је дао.

† Чините све онако како Дословно: Ходајте свим путевима које. †† ГОСПОД је наш Бог, ГОСПОД је један Овај израз на хебрејском може да значи и »ГОСПОД је наш Бог, једино ГОСПОД«.

¹⁸ Чини оно што је исправно и добро у ГОСПОДЊИМ очима, да ти буде добро и да ућеш у ону добру земљу за коју се ГОСПОД заклео твојим праоцима и запоседнеш је. ¹⁹ ГОСПОД ће из ње протерати све твоје непријатеље пред тобом, као што је и обећао.

²⁰ Сутра, када те твој син упита: »Шта значе прописи, уредбе и закони које вам је ГОСПОД, наш Бог, дао?« ²¹ кажи му: »Били смо фараонове робови у Египту, али нас је ГОСПОД моћном руком извео из Египта. ²² ГОСПОД је наочиглед нама послао велика и страшна знамења и чуда на Египат, на фараона и све његове укућане. ²³ А нас је извео оданде да би нас увео у ову земљу и дао нам је, ову земљу за коју се заклео нашим праоцима. ²⁴ ГОСПОД нам је заповедио да извршавамо све његове уредбе и да се бојимо ГОСПОДА, свога Бога, да би нам увек било добро и да би нас сачувао у животу, као што је то данас. ²⁵ Ако будемо помно извршавали све ове заповести пред ГОСПОДОМ, својим Богом, као што нам је заповедио, у томе ће бити наша праведност.«

Израел је изабрани Божији народ

(2. Мојс 34,11-16)

7 ГОСПОД, твој Бог, увешће те у земљу у коју улазиш да је запоседнеш и пред тобом истерати многе народе – Хетите, Гиргашане, Аморејце, Хананце, Перижане, Хивијце и Јевусејце – седам народа већих и јачих од тебе. ² Када ти их ГОСПОД, твој Бог, преда и када их поразиш, потпуно их уништи. Не склапај савез с њима и немај према њима милости. ³ Не склапај с њима бракове. Немој да удаш своју кћер за њиховог сина и немој да ожениш свога сина њиховом кћери. ⁴ Јер, они би одвратили твоју децу од мене, па би служила другим боговима. Тада би се ГОСПОД разгневио на вас и брзо би вас затро.

⁵ Него, овако им урадите: порушите им жртвенике, поразбијајте њихове свете стубове, посеките њихове Ашерине мотке и спалите њихове идоле. ⁶ Јер, ти си народ свет ГОСПОДУ, твоме Богу. ГОСПОД, твој Бог, изабрао те је између свих народа на лицу земље да будеш његов народ, његов драгоцен посед.

⁷ Нисте ГОСПОДУ прирасли срцу и није вас изабрао зато што сте бројнији од других народа – у ствари, били сте најмањи од свих народа. ⁸ Него, зато што вас је волео и што је одржао заклетву којом се заклео вашим праоцима, ГОСПОД вас је моћном руком извео и избавио вас из куће ропства, из руку фараона, египатског цара. ⁹ Стога знај да је ГОСПОД, твој Бог, прави Бог. Он је веран Бог, који се држи свог Савеза љубави са хиљадама поколења оних који га воле и држе се његових заповести. ¹⁰ А онима који га мрзе, њима ће сваком понаособ узвратити уништењем – неће оклевати да узврати онима који га мрзе, сваком понаособ.

¹¹ Зато се држи заповести, уредби и законâ које ти данас дајем да их извршаваш.

Награда за покорност (3. Мојс 26,1-13; 5. Мојс 28,1-14)

¹² Ако се будеш покоравао свим овим законима и држао их се и извршавао их, онда ће се ГОСПОД, твој Бог, држати свог Савеза љубави с тобом, као што се заклео твојим праоцима. ¹³ Волеће те и благословиће те и умножиће те. Благословиће твој пород и твоје усеве – твоје жито, младо вино и уље – твоју телад и твоју јагњад у земљи за коју се заклео твојим праоцима да ће ти је дати. ¹⁴ Бићеш благословен више од било ког другог народа. Неће код тебе бити ни неплодног ни неплодне, ни међу људима ни међу стоком. ¹⁵ ГОСПОД ће од тебе уклонити сваку болест и неће те ударити ужасним болестима које си упознао у Египту, него ће њима ударити све који те мрзе.

¹⁶ Затри све народе које ти ГОСПОД, твој Бог, преда. Немој да имаш сажаљења према њима и не служи њиховим боговима, јер они ће ти бити замка.

¹⁷ Можда ћеш помислити: »Ови народи су бројнији од мене. Како, онда, да их истерам?« ¹⁸ Не плаши их се. Само се сети шта је ГОСПОД, твој Бог, урадио са фараоном и са целим Египтом. ¹⁹ Својим очима си видео велика искушења, знамења и чуда, моћну руку и испружену десницу којима те је ГОСПОД, твој Бог, извео. ГОСПОД, твој Бог, урадиће исто и свим народима којих се сада плашиш. ²⁰ И више од тога: ГОСПОД, твој Бог, послаће стршљена † међу њих док не буду уништени и они преостали који се сакрију од тебе. ²¹ Не стрепи од њих. Јер, усред тебе је ГОСПОД, твој Бог, Бог велики и страшни. ²² ГОСПОД, твој Бог, истераће те народе пред тобом мало-помало. Нећеш моћи све одједном да их истребиш, јер би се тада око тебе намножиле дивље животиње. ²³ ГОСПОД, твој Бог, предаће их у твоје руке и бацити их у велику пометњу док не буду затрти. ²⁴ Предаће ти у руке и њихове царева, и ти ћеш им затрти име под небом. Нико неће моћи да ти се супротстави – све ћеш их затрти. ²⁵ Спали ликове њихових богова. Не жуди за сребром и златом које је на њима. Не узимај га за себе, да те не увуче у замку. Јер, идол је огаван ГОСПОДУ, твојем Богу. ²⁶ Не уноси огавног идола у своју кућу, да не будеш, као и он, одвојен за уништење. Гнушај га се и нека ти је одвратан, јер је одвојен за потпуно уништење.

Упозорење Израела да не заборави ГОСПОДА

8 Помно извршавајте сваку заповест коју вам данас дајем, да бисте живели и намножили се и да бисте ушли у земљу за коју се ГОСПОД заклео вашим праоцима и запосели је.

² Сети се како те је ГОСПОД, твој Бог, водио целим путем кроз пустињу ових четрдесет година, да те

понижи и провери да би сазнао шта ти је у срцу: да ли ћеш се држати његових заповести или нећеш.

³ Понизио те морећи те глађу, а онда те нахранио маном, за коју ни ти ни твоји праоци нисте знали, да те научи да човек не живи само од хлеба него и од сваке речи која излази из ГОСПОДЊИХ уста.

⁴ Одећа ти се није отрцала нити су ти ноге натекле у ових четрдесет година. ⁵ Дакле, ово знај: као што отац стегом одгаја свога сина, тако и ГОСПОД, твој Бог, стегом одгаја тебе.

⁶ Држи се заповести ГОСПОДА, свога Бога, чини оно што он тражи †† и бој га се. ⁷ Јер, ГОСПОД, твој Бог, уводи те у добру земљу – земљу потокâ који не пресушују, извора и подземних вода које избијају по долинама и горама, ⁸ земљу пшенице и јечма, лозе, смокава и нарова, земљу маслиновог уља и меда, ⁹ земљу где нећеш јести хлеб као сиротиња и у којој ни у чему нећеш оскудевати, земљу у којој су стене од гвожђа и из чијих ћеш планина вадити бакар.

¹⁰ Када будеш јео и наситио се, благослови ГОСПОДА, свога Бога, због добре земље коју ти је дао.

¹¹ Пази да не заборавиш ГОСПОДА, свога Бога, занемарујући његове заповести, законе и уредбе које ти данас дајем. ¹² Зато, када будеш јео и наситио се, када изградиш лепе куће и у њима се настаниш, ¹³ када ти се крупна и ситна стока намножи, твоје сребро и злато се нагомила и умножи се све што имаш, ¹⁴ немој да се узохолиш и заборавиш ГОСПОДА, свога Бога, који те је извео из Египта, куће ропства. ¹⁵ Он те је провео кроз ону велику и страшну пустињу, ону жедну и безводну земљу љутих змија и шкорпиона. Он ти је извео воду из тврде стене.

¹⁶ Он те је у пустињи хранио маном, за коју твоји праоци нису знали, да те понизи и провери, да би ти на крају било добро. ¹⁷ Можда ћеш помислити: »Својом моћи и снагом својих руку стекао сам ово богатство.« ¹⁸ Сети се ГОСПОДА, свога Бога, јер он је тај који ти даје моћ да стичеш богатство и тако потврђује свој Савез, за који се заклео твојим праоцима, као што чини и данас.

¹⁹ Ако икад заборавите ГОСПОДА, свога Бога, и пођете за другим боговима, па им служите и клањате им се, упозоравам вас данас да ћете сигурно бити уништени. ²⁰ Као народи које ГОСПОД уништава пред вама, тако ћете и ви бити уништени што нисте послушали ГОСПОДА, свога Бога.

Подсећање на непокорност Израела

9 Чуј, Израеле! Данас ћеш прећи преко реке Јордан да одузмеш посед народима већим и јачим од тебе, чији су градови велики и са зидинама до неба. ² То су снажни и високи људи, Анакови потомци. Знаш за њих и чуо си да се каже: »Ко може да се супротстави Анаковцима?« ³ Али знај данас да ГОСПОД, твој Бог, иде преко пред тобом као огањ

† стршљена Можда: пошаст или анђела уништења.

†† чини оно што он тражи Дословно: ходај његовим путевима.

који прождире. Он ће их затрти и потући пред тобом. Ти ћеш им одузети посед и брзо их уништити, као што ти је ГОСПОД обећао.

⁴ Након што их ГОСПОД, твој Бог, истера пред тобом, немој да помислиш: »Због моје праведности ГОСПОД ме је довео овамо да запоседнем ову земљу.« Не, него због opakости тих народа ГОСПОД ће их истерати пред тобом. ⁵ Нећеш ти ући у њихову земљу да је запоседнеш због своје праведности или честитости. Не, него због opakости тих народа ГОСПОД ће их истерати пред тобом да изврши оно за шта се закleo твојим праоцима, Аврааму, Исааку и Јакову. ⁶ Знај, дакле, да ти ГОСПОД, твој Бог, не даје ову добру земљу у посед због твоје праведности, јер ти си народ тврдоглав.

⁷ Сећај се и не заборављај како си у пустињи гневio ГОСПОДА, свога Бога. Од дана када сте отишли из Египта, па све док нисте стигли овамо, стално сте се бунили против ГОСПОДА. ⁸ Толико сте разгневили ГОСПОДА на Хореву да је хтео да вас затре. ⁹ Када сам се попео на гору да примим камене плоче, плоче Савеза који је ГОСПОД склопио с вама, остао сам на гори четрдесет дана и четрдесет ноћи а да нисам јео ни пио. ¹⁰ Тада ми је ГОСПОД дао две камене плоче исписане Божијим прстом. На њима су биле све речи које вам је ГОСПОД рекао из огња на гори онога дана када сте се тамо окупили †.

¹¹ Када је прошло четрдесет дана и четрдесет ноћи, ГОСПОД ми је дао оне две камене плоче, плоче Савеза, ¹² и рекао ми: »Одмах сиђи одавде, јер се твој народ, који си извео из Египта, искварио. Брзо су скренули са пута којим сам им заповедио да иду. Направили су себи ливеног идола.«

¹³ И још ми је ГОСПОД рекао: »Видео сам тај народ – заиста су тврдоглави! ¹⁴ Дај да их затрем и да им избришем име под небом. А од тебе ћу начинити народ јачи и бројнији од њих.«

¹⁵ Тако сам се окренуо и сишао са горе, која је још пламтела огњем, а у рукама су ми биле оне две плоче Савеза. ¹⁶ Онда сам видео да сте згрешили против ГОСПОДА, свога Бога: излили сте себи идола у облику телета. Брзо сте скренули са пута којим вам је ГОСПОД заповедио да идете. ¹⁷ Узео сам оне две плоче и бацио их из руку, разбивши их вама наочиглед.

¹⁸ Онда сам се ничице бацио пред ГОСПОДА. И опет четрдесет дана и четрдесет ноћи нисам јео ни пио због свих греха које сте починили чинећи зло пред ГОСПОДОМ и изазивајући га на гнев. ¹⁹ Било ме је страх ГОСПОДЊЕГ гнева и јарости, јер је био толико гневан на вас да је хтео да вас затре. Али ГОСПОД ме је опет услишио. ²⁰ ГОСПОД је и на Аарона био силно гневан и хтео да га затре, али сам се ја тада молио и за Аарона. ²¹ Узео сам ваше грешно дело – теле које сте направили – и спалио га. Онда сам га смрвио и самлео у прах, па сам његов прах бацио у поток који тече са горе.

† онога ... окупили Дословно: на дан скупа.

²² ГОСПОДА сте гневили и у Тавери, Маси и Киврот-Хатаави.

²³ А када вас је ГОСПОД слао из Кадеш-Барнее, рекавши: »Идите и запоседните земљу коју вам дајем«, побунили сте се против заповести ГОСПОДА, свога Бога. Нисте му веровали ни покоравали му се. ²⁴ Буните се против ГОСПОДА откад вас знам.

²⁵ Лежао сам ничице пред ГОСПОДОМ четрдесет дана и четрдесет ноћи, јер је ГОСПОД рекао да ће вас затрти. ²⁶ Молио сам се ГОСПОДУ и рекао: »Господе ГОСПОДЕ, немој да истребиш свој народ, свој посед који си избавио својом великом силом и моћном руком га извео из Египта. ²⁷ Сети се својих слугу, Авраама, Исаака и Јакова. Не базирај се на тврдоглавост овога народа, на његову opakост и на његов грех, ²⁸ да не кажу у земљи из које си нас извео: 'ГОСПОД није могао да их уведе у земљу коју им је обећао, па их је, зато што их мрзи, извео да их помори у пустињи.' ²⁹ А они су твој народ, твој посед који си извео својом силном снагом и испруженом руком.«

Подсећање на поновно примање заповести

(2. Мојс 34,1-10)

10 У то време ми је ГОСПОД рекао: »Исклеши две камене плоче као што су биле оне прве, па се попни к мени на гору. А направи и дрвени ковчег. ² На плоче ћу написати речи које су биле на оним првим плочама, које си разбио, а ти их онда стави у ковчег.«

³ И ја сам направио ковчег од багремовог дрвета и исклесао две камене плоче као што су биле оне прве, па сам се попео на гору са те две плоче у рукама. ⁴ ГОСПОД је написао на ове плоче исто што и пре: десет заповести које вам је објавио на гори, из огња, онога дана када сте се тамо окупили ††. Онда је ГОСПОД дао плоче мени, ⁵ а ја сам сишао са горе и ставио их у ковчег који сам био направио. Оне су још тамо, као што ми је ГОСПОД и заповедио.

⁶ (Израелци су од извора Јаакановаца отишли у Мосеру. Тамо је умро Аарон и био сахрањен, а на месту свештеника наследио га је његов син Елеазар. ⁷ Оданде су отишли у Гудгоду, а из Гудгоде у Јотвату, земљу потока који не пресушују. ⁸ У то време је ГОСПОД одвојио Левијево племе да носи Ковчег ГОСПОДЊЕГ савеза, да стоји пред ГОСПОДОМ вршећи службу и да благосиља у његово име, као што то чини и данас. ⁹ Због тога Левијево племе нема наследног дела земље као друга племена. ГОСПОД је његово наследство, као што му је ГОСПОД, твој Бог, и рекао.)

¹⁰ На гори сам, као и први пут, остао четрдесет дана и четрдесет ноћи, и ГОСПОД ме је и овај пут услишио – није вас истребио.

¹¹ »Спреми се«, рекао ми је ГОСПОД, »и поведи овај народ на пут, у земљу за коју сам се закleo њи-

†† онога ... окупили Дословно: на дан скупа.

ховим праоцима да ћу им је дати, да уђу у њу и за-
поседну је.»

Шта Бог тражи

¹² Дакле, Израеле, шта то ГОСПОД, твој Бог, тражи од тебе? Само да се бојиш ГОСПОДА, свога Бога, да чиниш све што он тражи † и да га волиш, да служиш ГОСПОДУ, своме Богу, свим својим срцем и свом својом душом, ¹³ и да се држиш ГОСПОДЊИХ заповести и уредби које ти данас дајем за твоје добро. ¹⁴ ГОСПОДУ, твом Богу, припада небо и небеса над небесима, земља и све што је на њој. ¹⁵ Али ГОСПОДУ омилише твоји праоци и он их заволе, па је између свих народа изабрао вас, њихове потомке, као што је очигледно данас.

¹⁶ Зато обрежете своје необрезано срце и немојте више да будете тврдоглави. ¹⁷ Јер, ГОСПОД, ваш Бог, јесте Бог над боговима и Господар над господарима, Бог велик, силан и страшан, који није прирастан и не прима мито. ¹⁸ Он стаје у одбрану си-
рочета и удовице, воли дошљака и даје му храну и одећу. ¹⁹ Волите дошљаке, јер сте и сами били дошљаци у Египту. ²⁰ Бој се ГОСПОДА, свога Бога, и служи му. Држи га се чврсто и у његово име се заклињи. ²¹ Он је твоја хвала. Он је твој Бог, који је за тебе учинио она велика и страхотна дела која си својим очима видео. ²² Када су твоји праоци отишли у Египат, било их је само седамдесет, а сада је ГОСПОД, твој Бог, учинио да те има као звезда на небу.

11 Воли ГОСПОДА, свога Бога, и увек се држи онога што тражи, његових уредби, његових закона и његових заповести.

² Запамтите данас да сте ви, а не ваша деца, видели и искусили стегу ГОСПОДА, свога Бога, његово величанство, његову моћну руку, његову испружену десницу, ³ знамења и дела која је учинио усред Египта, на фараону, цару Египта, и по свој његовој земљи. ⁴ Видели сте шта је учинио са египатском војском, њеним коњима и борним колима – како их је поклопио водама Црвеног мора док су вас гонили и како их је заувек уништио. ⁵ Видели сте шта је чинио за вас у пустињи док нисте стигли на ово место. ⁶ Видели сте шта је учинио са Датаном и Авиромом, синовима Елиава Рувимовца, када је земља отворила своја уста усред целог Израела и прогутала њих, њихове укућане, њихове шаторе и све животиње што су имали. ⁷ Својим очима сте видели сва та велика дела која је ГОСПОД учинио.

⁸ Држите се свих заповести које вам данас дајем, да бисте имали снаге да уђете и запоседнете земљу у коју преко реке Јордан идете да је запоседнете ⁹ и да бисте дуго живели у земљи за коју се ГОСПОД заклео вашим праоцима да ће је дати њима и њиховим потомцима, земљу којом тече мед и млеко.

¹⁰ Земља у коју улазиш да је запоседнеш није као

† чиниш све што он тражи Дословно: ходаш свим његовим путевима.

Египат, одакле сте дошли, где си сејао семе и муко-
трпно га заливао као што се залива врт с поврћем. ¹¹ Него, земља у коју преко Јордана идете да је запоседнете, земља је планина и долина која се натапа кишом са неба. ¹² О тој земљи стара се ГОСПОД, твој Бог. Поглед му је непрестано на њој, од почетка до краја године.

¹³ Ако се, дакле, потпуно покорите заповестима које вам данас дајем – да волите ГОСПОДА, свога Бога, и да му служите свим својим срцем и свом својом душом – ¹⁴ »слаћу на вашу земљу кишу у право време, и у јесен и у пролеће, па ћеш моћи да сакупљаш своје жито, младо вино и уље, ¹⁵ и даваћу да на твојим пољима расте трава за твоја говеда. Тако ћеш јести и бити сит.«

¹⁶ Пазите да не будете заведени, па се окренете и служите другим боговима и клањате им се. ¹⁷ Тада би ГОСПОД плануо гневом на вас. Затворио би небо да не пада киша, земља не би давала свој род и брзо бисте нестали са добре земље коју вам ГОСПОД даје.

¹⁸ Утисните ове моје речи у своје срце и своју душу. Привежите их себи на руку и носите их на челу као знак. ¹⁹ Учите о њима своју децу. Говорите о њима када седите у кући и када идете путем, када лежете и када устајете. ²⁰ Испиши их на довращама своје куће и на својој капији, ²¹ да бисте ви и ваша деца дуго живели у земљи за коју се ГОСПОД заклео да ће је дати вашим праоцима – све док траје небо над земљом.

²² Ако се будете чврсто држали свих ових заповести које вам дајем да их извршавате – да волите ГОСПОДА, свога Бога, да чините све што он тражи †† и да га се чврсто држите – ²³ ГОСПОД ће све ове народе истерати пред вама и ви ћете одузети посед народима већим и јачим од себе. ²⁴ Свако место на које ступите ногом биће ваше. Ваше подручје ће се простирати од пустиње до Либана, и од реке Еуфрат до Западног мора ‡. ²⁵ Нико неће моћи да вам се одупре. ГОСПОД, ваш Бог, рашириће ужас и страх од вас по целој земљи, куд год будете ишли, као што вам је обећао.

Благослов и проклетство

²⁶ Ево, стављам пред вас данас благослов и проклетство. ²⁷ Благослов – ако се будете покоравали заповестима ГОСПОДА, свога Бога, које вам данас дајем. ²⁸ Проклетство – ако се не будете покоравали заповестима ГОСПОДА, свога Бога, и окренете се од пута којим вам данас заповедам да идете, па пођете за другим боговима, које нисте познавали.

²⁹ Када те ГОСПОД, твој Бог, уведе у земљу у коју улазиш да је запоседнеш, на гори Геризим изреци благослов, а на гори Евал проклетство. ³⁰ Оне се налазе с оне, западне стране реке Јордан, близу великог дрвета Море, на подручју Ханаанаца који живе

†† чините све што он тражи Дословно: ходате свим његовим путевима. ‡ Западног мора То јест: Средоземног мора.

у Арави у околини Гилгала.³¹ Прећи ћете преко реке Јордан да уђете у земљу коју вам ГОСПОД, ваш Бог, даје, и да је запоседнете. А када је запоседнете и када будете у њој живели,³² помно извршавајте све уредбе и законе које вам данас дајем.

Право место за служење Богу

12 Ово су уредбе и закони које треба помно да извршавате у земљи коју вам ГОСПОД, Бог ваших праотаца, даје у посед, све док будете живели у тој земљи.

² Потпуно уништите сва места на високим горама, на брдима и под сваким крошњатим дрветом где народи којима ћете одузети посед служе својим боговима.³ Порушите им жртвенике, поразбијајте њихове свете стубове и спалите њихове Ашерине мотке. Посеците ликове њихових богова и затрите њихова имена на тим местима.

⁴ Немојте ГОСПОДУ, своме Богу, да служите на њихов начин.⁵ Него, тражите место које ће ГОСПОД, ваш Бог, изабрати међу свим вашим племенима за своје боравиште, да би тамо ставио своје Име, и тамо идите.⁶ Тамо донесите своје жртве паљенице и клане жртве, своје десетке и прилоге, своје жртве заветне и жртве драговољне, и првине своје крупне и ситне стоке.⁷ Тамо, пред ГОСПОДОМ, својим Богом, ви и ваши укућани једите и радујте се због свега што сте постигли, чиме вас је ГОСПОД, ваш Бог, благословио.

⁸ Немојте тада да чините овако како то чинимо сада – свако по свом нахођењу.⁹ Јер, још нисте стигли у Почивалиште, у наследство које вам ГОСПОД, ваш Бог, даје.¹⁰ Али, када пређете преко реке Јордан и настаните се у земљи коју вам ГОСПОД, ваш Бог, даје у наследство, и када вам да починак од свих непријатеља око вас да бисте живели спокојно,¹¹ тада на место које ће ГОСПОД, ваш Бог, изабрати за боравиште свога Имена донесите све што вам заповедам: своје жртве паљенице и клане жртве, своје десетке и прилоге, и све оно најбоље што сте заветовали ГОСПОДУ.¹² И радујте се тамо пред ГОСПОДОМ, својим Богом, ви, ваши синови и кћери, ваше слуге и слушкиње, и Левити из ваших градова, који немају наследног дела земље као ви.

¹³ Пази да своје жртве паљенице не приносиш где год ти се свиди,¹⁴ него само на месту које ГОСПОД изабере у једном од твојих племена. Тамо извршавај све што ти заповедам.

¹⁵ Али своје животиње можеш да кољеш кад год пожелиш у било ком од својих градова и да једеш меса колико ти душа жели према благослову који ти је ГОСПОД, твој Бог, дао. Могу да га једу и нечисти и чисти као да је од газеле или јелена.¹⁶ Али крв немојте да једете. Излијте је на земљу као воду.

¹⁷ Десетак од свога жита, младог вина и уља, ни првине своје крупне и ситне стоке, ни било шта од својих жртава заветних, ни од својих жртава драговољних, ни од својих прилога немој да једеш у

свом граду.¹⁸ Него, то једи пред ГОСПОДОМ, својим Богом, на месту које ће ГОСПОД изабрати – ти, твоји синови и кћери, твоје слуге и слушкиње, и Левит из твога града – и радуј се пред ГОСПОДОМ, својим Богом, због свега што си постигао.¹⁹ Пази да не занемариш Левита све док живиш у својој земљи.

²⁰ Када ГОСПОД, твој Бог, прошири твоје подручје као што ти је обећао, а ти пожелиш меса и кажеш: »Једе ми се меса«, можеш да га једеш колико ти душа жели.²¹ Ако место које ће ГОСПОД, твој Бог, изабрати за своје Име буде сувише далеко од тебе, можеш да кољеш животиње од своје крупне или ситне стоке коју ти је ГОСПОД дао, као што сам ти заповедио, и можеш у свом граду да једеш колико ти душа жели.²² Једи их као што би јео газелу или јелена, а могу да их једу и нечисти и чисти.²³ Али пази да не једеш крв, јер крв је живот – не једи живот заједно с месом.²⁴ Немој да једеш крв. Излиј је на земљу као воду.²⁵ Не једи је, да би било добро и теби и твојим потомцима, јер ћеш тако чинити оно што је исправно у ГОСПОДЊИМ очима.

²⁶ Али своје свете дарове и жртве заветне узми, па иди на место које ће ГОСПОД изабрати.²⁷ Своје жртве паљенице, и њихово месо и крв, принеси на жртвенику ГОСПОДА, свога Бога. Крв својих кланих жртава излиј на жртвеник ГОСПОДА, свога Бога, а месо можеш да једеш.

²⁸ Држи се свих ових прописа које ти дајем и покуравај им се, да увек буде добро и теби и твојим потомцима, јер ћеш чинити оно што је добро и исправно у очима ГОСПОДА, твога Бога.

²⁹ ГОСПОД, твој Бог, пред тобом ће поразити народе на које идеш да им одузмеш посед, и ти ћеш их истерати и настанити се у њиховој земљи.³⁰ Али, када буду затрти пред тобом, пази да не паднеш у замку, па почнеш да се распитујеш о њиховим боговима, говорећи: »Како су ови народи служили својим боговима? Тако ћу и ја.«³¹ Немој да служиш ГОСПОДУ, своме Богу, на њихов начин. Јер, они, када служе својим боговима, чине сваковрсне гадости, које ГОСПОД мрзи. Чак и своје синове и кћери спаљују на жртву својим боговима.

³² Помно извршавајте све што вам заповедам. Немој томе ништа да додајеш ни од тога да одузимаш.

Лажни пророци

13 Ако се међу вама појави неки пророк, или неко ко прориче помоћу снова, и најави ти неко знамење или чудо,² и то се знамење или чудо о ком ти је говорио догоди, па ти он каже: »Хајде да идемо за другим боговима« – које досад ниси познавао – »и да им служимо«,³ не слушај речи тог пророка или сањаоца. Јер, то вас ГОСПОД, ваш Бог, искушава да сазна да ли ГОСПОДА, свога Бога, волите свим својим срцем и свом својом душом.

⁴ Идите за ГОСПОДОМ, својим Богом, и њега се бојте. Његових заповести се држите и покуравајте му

се. Њему служите и чврсто га се држите. ⁵Тај пророк или сањалац нека се погуби, јер је проповедао отпадништво од ГОСПОДА, вашег Бога, који вас је извео из Египта и откупио вас из куће ропства. Тај је хтео да те одврати од пута којим ти је ГОСПОД, твој Бог, заповедио да идеш. Искорени зло из своје средине.

⁶Када би те и твој рођени брат, или твој син или кћи, или жена коју волиш, или твој најбољи пријатељ, потајно наговарао, говорећи: »Хајде да служимо другим боговима« – које ни ти ни твоји праоци нисте познавали, ⁷ боговима народâ око вас, који живе близу или далеко, од једног краја земље до другог – ⁸немој да пристанеш и не слушај га! Не сажаљевај га! Не штеди га и не штити, ⁹него га уби! Ти први дигни руку на њега да га погубиш, а онда сав остали народ. ¹⁰Каменуј га до смрти, јер је покушао да те одврати од ГОСПОДА, твога Бога, који те је извео из Египта, из куће ропства. ¹¹Тада ће сав Израел то чути и уплашити се, и више нико неће учинити такво зло међу вама.

Градови који морају да буду уништени

¹²Ако чујеш да се за неки град који ти је ГОСПОД, твој Бог, дао да у њему живиш говори ¹³да су се у њему појавили погани људи и да су његове житеље одвратили од ГОСПОДА, твога Бога, говорећи: »Хајде да служимо другим боговима« – које нисте познавали – ¹⁴тада се о томе помно распитај и то брижљиво истражи и испитај. Ако се покаже да је то истина и утврди се да је таква гадост почињена међу вама, ¹⁵погуби мачем житеље тога града. Потпуно уништи тај град и све људе у њему и њихову сток. ¹⁶Сва добра из града сакупи наспред трга, па спали цео град са свим његовим добрима као жртву паљеницу ГОСПОДУ, своме Богу. Нека остане у рушевинама до века. Нека се више никад не сазида. ¹⁷Не узимај себи ништа од онога што је одређено за потпуно уништење, па ће ГОСПОД одустати од свога љутог гнева и смиловати ти се. У својој ће те самилости умножити као што се заклео твојим праоцима ¹⁸зато што се покораваш ГОСПОДУ, своме Богу, држећи се свих његових заповести које ти данас дајем и чинећи оно што је исправно у очима ГОСПОДА, твога Бога.

Израел – Божији драгоцени посед

14 Ви сте деца ГОСПОДА, свога Бога. Не сеците се и не бријте чело од жалости за покојником. ²Јер, ти си народ свет ГОСПОДУ, своме Богу. Од свих народа на лицу земље ГОСПОД је тебе изабрао да будеш његов драгоцени посед.

Чисте и нечисте животиње

(3. Мојс 11,1-23)

³Немој да једеш ништа одвратно. ⁴Ово су животиње које смете да једете: во, овца, коза, ⁵јелен, га-

зела, срндаћ, дивокоза, козорог, антилопа и муфлон. ⁶Смете да једете сваку животињу која има потпуно раздвојене папке и прежива.

⁷Али немојте да једете оне које само преживају или само имају раздвојене папке. Камила, зец и даман за вас су нечисти – иако преживају, немају раздвојене папке. ⁸И свиња је нечиста – иако има раздвојене папке, не прежива. Не једите њихово месо и не дотичите њихове цркотине.

⁹Од свих створења која живе у води смете да једете свако које има пераја и крљушти. ¹⁰Али, које год нема пераја и крљушти, њега немојте да једете – за вас је нечисто.

¹¹Можете да једете сваку чисту птицу. ¹²Али ове немојте да једете: орла, орлушину, црног стрвинара, ¹³црвенкасту луњу, црну луњу, све врсте сокола, ¹⁴све врсте гаврана, ¹⁵ноја, буљину, галеба, све врсте копца, ¹⁶ђука, ушару, кукувију, ¹⁷пустињску сову, орла рибара, гњурца, ¹⁸роду, све врсте чапље, пупавца и слепог миша.

¹⁹Сви крилати инсекти за вас су нечисти – немојте да их једете. ²⁰Али смете да једете свако крилато створење које је чисто.

²¹Немојте да једете ништа цркнуто. То можеш да даш дошљаку који је у твом граду – он то сме да једет. Или, можеш то да продаш странцу. Али ти си народ свет ГОСПОДУ, своме Богу.

Не кувај јаре у млеку његове мајке.

Десетак

²²Старај се да сваке године одвојиш десетак од рода својих поља. ²³Десетак од свога жита, младог вина и уља и првине своје крупне и ситне стоке једи пред ГОСПОДОМ, својим Богом, на месту које ће он изабрати да тамо настани своје Име, да научиш да се увек бојиш ГОСПОДА, свога Бога.

²⁴Али, ако ти пут буде сувише дуг, јер је место које је ГОСПОД изабрао за своје Име сувише далеко, па не можеш онамо да однесеш свој десетак када те ГОСПОД, твој Бог, благослови, ²⁵продај свој десетак за новац, па узми новац и иди на место које је ГОСПОД, твој Бог, изабрао. ²⁶Тим новцем купи што год ти душа жели – говеда, овце, вино или неко друго опожно пиће, или било шта друго што ти душа пожели – па ти и твоји укућани једите тамо пред ГОСПОДОМ, твојим Богом, и радујте се. ²⁷Немој да занемариш Левита који живи у твом граду, јер он нема наследног дела земље као ти.

²⁸На крају сваке треће године, донеси све десетке од рода те године и спреми их у свом граду, ²⁹да би Левит – који нема наследног дела земље као ти – дошљак, сироче и удовица, који живе у твом граду, могли да дођу и једу и насите се, и да те ГОСПОД, твој Бог, благослови у свему што чиниш.

Отпис дугова

15 На крају сваке седме године, отпиши дугове. ² А то ће се чинити овако: Нека свако ко је позајмио новац своје ближњему отпише дуг. Нека не тражи исплату од свога ближњег или свога сународника, јер је проглашено ГОСПОДЊЕ време отписивања дугова. ³ Од туђинца можеш да тражиш исплату, али свом сународнику отпиши све што ти дугује. ⁴ Нека међу вама не буде сиромаша, јер ће те ГОСПОД, твој Бог, обилно благословити у земљи коју ти даје у посед као наследство, ⁵ ако се будеш потпуно покоравао ГОСПОДУ, своје Богу, и помно извршавао све ове заповести које ти данас дајем. ⁶ Јер, ГОСПОД, твој Бог, благословиће те као што је обећао, па ћеш позајмљивати многим народима, а ни од кога нећеш узаймљивати. Владаћеш над многим народима, а ниједан неће владати над тобом. ⁷ Ако буде који сиромаш међу твојим сународницима, у било ком граду у земљи коју ти даје ГОСПОД, твој Бог, не буди неосетљив ни шкрт према њему. ⁸ Него, буди широке руке и спремно му позајми што год му треба. ⁹ Пази да ти се у срце не усади ова зла мисао: »Близу је седма година, година отписивања дугова«, па покажеш злу вољу према свом сународнику у нужди и не даш му ништа. Он ће се потужити ГОСПОДУ на тебе, и ти ћеш бити крив за грех. ¹⁰ Дај му радо, не жалећи, јер ће те због тога ГОСПОД, твој Бог, благословити у сваком твојем послу и у свему што предузмеш. ¹¹ У земљи ће увек бити сиромаша. Зато ти заповедам да будеш широке руке према свом сународнику, према сиромашу и убогоне у твојој земљи.

Закон о робовима

(2. Мојс 21,2-11)

¹² Ако ти се прода твој сународник – Јеврејин или Јеврејка – нека ти служи шест година, а седме године га пусти на слободу. ¹³ А када га пустиш, не шаљи га од себе празних руку. ¹⁴ Даруј га обилато од своје ситне стоке, са свога гумна и из своје муљаче. Дај му онако како је тебе благословио ГОСПОД, твој Бог. ¹⁵ Сети се да си био роб у Египту и да те је ГОСПОД, твој Бог, ослободио. Зато ти ово данас заповедам.

¹⁶ Али, ако ти твој роб каже: »Не желим да одем од тебе«, зато што воли тебе и твоје укућане и зато што му је код тебе добро, ¹⁷ тада му прислони ухо уз врата и шилом му пробуши ресицу, а он нека ти буде роб до краја живота. Исто учини и са својом робинjom.

¹⁸ Нека ти не буде тешко да пустиш свога роба на слободу, јер ти је његово служење тих шест година вредело двоструко више него служење најамника. ГОСПОД, твој Бог, благословиће те у свему што будеш чинио.

Првине стоке

¹⁹ Одвој за ГОСПОДА, свога Бога, сваког мушког првенца своје крупне и ситне стоке. Вола првенца не користи за рад и првенца од ситне стоке не стрижи. ²⁰ Сваке године их ти и твоји укућани једите пред ГОСПОДОМ, својим Богом, на месту које ће он изабрати. ²¹ Ако животиња има неку ману, ако је хрома или слепа или има неки озбиљан недостатак, немој да је жртвујеш ГОСПОДУ, своје Богу. ²² Једи је у свом граду. Нека је једу и нечисти и чисти као да је газела или јелен. ²³ Али крв немој да једеш. Излиј је на земљу као воду.

Пасха и Празник бесквасног хлеба

(2. Мојс 12,1-20)

16 Поштуј месец авив и слави Пасху ГОСПОДА, твога Бога, јер те је у месецу авиву ГОСПОД, твој Бог, ноћу извео из Египта. ² Као пасхалну жртву ГОСПОДУ, своје Богу, принеси животињу од своје ситне или крупне стоке на месту које ће ГОСПОД изабрати да тамо настани своје Име. ³ Немој да је једеш с хлебом умешеним с квасцем, него седам дана једи бесквасни хлеб, хлеб јада, јер си из Египта отишао у журби – да би целог свог живота памтио дан када си отишао из Египта. ⁴ Нека се седам дана квасац не нађе код тебе на целом твојем подручју. И нека ништа од меса жртве коју принесеш увече првога дана не остане до јутра.

⁵ Немој да приносиш пасхалну жртву ни у једном граду који ти ГОСПОД, твој Бог, даје, ⁶ него само на месту које ће он изабрати да тамо настани своје Име. Тамо принеси пасхалну жртву, увече, када сунце зађе, у доба дана када си изашао из Египта. ⁷ Испеци је и поједи на месту које ће ГОСПОД, твој Бог, изабрати, а ујутро се врати у свој шатор. ⁸ Шест дана једи бесквасни хлеб, а седмога дана одржи свечани скуп у част ГОСПОДА, свога Бога, и никакав посао не обављај.

Празник седмица

(2. Мојс 34,22; 3. Мојс 23,15-21)

⁹ Одброј седам седмица од дана када српом почнеш да жањеш класје, ¹⁰ а онда прослави Празник седмица ГОСПОДА, твога Бога, приневши жртву драговољну у складу с благословом који ти је дао ГОСПОД, твој Бог. ¹¹ И радуј се пред ГОСПОДОМ, својим Богом, на месту које ће он изабрати да тамо настани своје Име – ти, твоји синови и кћери, твоје слуге и слушкиње, Левит из твога града, дошљак, сироче и удовица који живе међу вама. ¹² Сети се да си био роб у Египту и држи се ове уредбе и извршавај је.

Празник сеница

(3. Мојс 23,33-43)

¹³ Након што сакупиш плодове са свога гумна и из своје муљаче, седам дана слави Празник сеница.

¹⁴ Радуј се на свој празник – ти, твоји синови и кћери, твоје слуге и слушкиње, Левит и дошљак, сироче и удовица који живе у твом граду. ¹⁵ Седам дана слави овај празник ГОСПОДА, твога Бога, на месту које ће он изабрати. Јер, ГОСПОД, твој Бог, благословиће те у свим твојим жетвама и у свему што чиниш, и твоја радост биће потпуна.

¹⁶ Три пута годишње нека се свако твоје мушко покаже пред ГОСПОДОМ, твојим Богом, на месту које ће он изабрати: на Празник бесквасног хлеба, на Празник седмица и на Празник сеница. Нека нико пред ГОСПОДА не излази празних руку, ¹⁷ него нека сваки од вас донесе дар у складу с благословом који му је дао ГОСПОД, твој Бог.

Спровођење правде

¹⁸ У сваком граду који ти даје ГОСПОД, твој Бог, постави судије и надгледнике над сваким од својих племена, а они нека народу суде праведно. ¹⁹ Не искривљуј правду и не буди пристражан. Не узимај мито, јер мито заслепљује очи мудрима и изврће речи праведнима †. ²⁰ Тежи за правдом и ни за чим другим, да живиш и запоседнеш земљу коју ти даје ГОСПОД, твој Бог.

²¹ Не постављај дрвене Ашерине мотке поред жртвеника који подигнеш ГОСПОДУ, своме Богу, ²² и не подижи свете стубове, јер их ГОСПОД, твој Бог, мрзи.

17 Немој да жртвујеш ГОСПОДУ, своме Богу, ни вола ни овцу са неком маном или озбиљним недостатком, јер би то било одвратно ГОСПОДУ, твоме Богу.

² Ако се међу вама, у неком од градова које ти даје ГОСПОД, твој Бог, нађу мушкарац или жена који чине оно што је зло у очима ГОСПОДА, твога Бога, кршећи његов Савез ³ и, противно мојој заповести, служећи другим боговима и клањајући се њима или сунцу, или месецу, или звездама на небу, ⁴ а ти то дознаш, онда то помно истражи. Ако то буде истина и докаже се да је та гадост учињена у Израелу, ⁵ тог мушкараца или жену који су починили то злодело одведи на градску капију и камену до смрти. ⁶ Нека се човек погуби на основу сведочења два или три сведока, али нека нико не буде погубљен на основу сведочења само једног сведока. ⁷ Нека сведоци први дигну руку да га погубе, а потом сав остали народ. Искорени зло из своје средине.

⁸ Ако пред суд у твом граду дође случај који је сувише тежак за пресуђивање – проливање крви, размирица или тешка телесна повреда – изнеси га на месту које ће ГОСПОД, твој Бог, изабрати. ⁹ Иди

† изврће речи праведнима Овај израз на хебрејском може да значи и »угрожава случај недужних«.

свештеницима, који су Левити, и судији који буде у то време, па њих питај, и они ће донети пресуду.

¹⁰ Поступи по одлуци коју ти они буду дали на месту које ће ГОСПОД изабрати. Помно учини све онако како те они упуте – ¹¹ поступи по закону у који ће те упутити и по пресуди коју ће ти дати. Не скрећи ни десно ни лево од онога што ти они кажу. ¹² Ко се дрзне да не послуша свештеника који тамо обавља службу пред ГОСПОДОМ, твојим Богом, или судију, нека се погуби. Искорени зло из Израела. ¹³ Када сав народ чује за то, уплашиће се, па се више неће дрзнути да не послуша.

Прописи о цару

¹⁴ Када уђеш у земљу коју ти даје ГОСПОД, твој Бог, и када је запоседнеш и настаниш се у њој, па кажеш: »Хајде да над собом поставим цара као што су учинили сви народи око мене«, ¹⁵ пази да за цара над собом поставиш онога кога изабере ГОСПОД, твој Бог. Нека то буде један од твојих сународника. Не постављај над себе странца, некога ко није твој сународник.

¹⁶ Нека цар не узима за себе много коња и нека не тера народ назад у Египат да би себи нагомилао још коња. Јер, ГОСПОД вам је рекао: »Овим путем се више не враћајте!« ¹⁷ Нека себи не узима много жена, да се не окрене од ГОСПОДА, и нека за себе не нагомилава сребра и злата.

¹⁸ Када дође на царски престо, нека од свештеника, који су Левити, себи на свитак препише овај закон. ¹⁹ Нека га држи код себе и нека га чита целог свог живота, да би научио да се боји ГОСПОДА, свога Бога, и држао се свих речи овог закона и ових уредби и извршавао их, ²⁰ а не да себе сматра бољим од својих сународника, па скрене од ове заповести десно или лево. Тако ће он и његови потомци дуго владати над својим царством у Израелу.

Прописи о Левитима

18 Нека свештеници, који су Левити – у ствари, цело Левијево племе – немају наследног дела земље као остали Израелци. Нека живе од жртава ГОСПОДУ спаљених ватром, јер то је њихово наследство. ² Нека немају никаквог наследног дела земље међу својим сународницима. ГОСПОД је њихово наследство, као што им је обећао.

³ Ово је свештенички део од народа, од оних који жртвују вола или овцу: плећка, чељусти и изнутрице. ⁴ Дај им и првине свога жита, младог вина и уља и прву вуну својих оваца. ⁵ Јер, ГОСПОД, твој Бог, изабрао је њих и њихове потомке између свих племена да довека обављају службу у ГОСПОДЊЕ име.

⁶ Кад год пожели, Левит може да дође из било ког твог града у целом Израелу у ком живи на место које ће ГОСПОД изабрати ⁷ да обавља службу у име ГОСПОДА, свога Бога, као и сва његова сабраћа Левити који тамо служе пред ГОСПОДОМ. ⁸ Нека доби-

ја исту количину хране као и они, иако је добио новац од продаје своје очевине.

Прописи о гатању и пророцима

⁹ Када уђеш у земљу коју ти даје ГОСПОД, твој Бог, немој да се учиш да чиниш гнусна дела тамошњих народа. ¹⁰ Нека се међу вама не нађе нико ко би жртвовао свога сина или кћер у огњу, бавио се погађањем будућности, враџбинама, гатањем и врачањем, ¹¹ или бацао чини, или био медијум, или призивао духове, или тражио савет од мртвих. ¹² Ко год чини тако нешто, одвратан је ГОСПОДУ. Због таквих гадости ГОСПОД, ваш Бог, истераће те народе пред тобом. ¹³ Буди беспрекоран пред ГОСПОДОМ, својим Богом.

¹⁴ Народи којима ћеш одузети посед слушају оне који се баве враџбинама и гатањем, али теби ГОСПОД, твој Бог, не допушта да то чиниш. ¹⁵ ГОСПОД, твој Бог, подићи ће ти између твојих сународника пророка као што сам ја. Њега слушајте. ¹⁶ Јер, ево шта си тражио од ГОСПОДА, свога Бога, на гори Хорев онога дана када си се тамо окупио †, када си рекао: »Немој више да слушам глас ГОСПОДА, свога Бога, ни да гледам овај силни огањ, да не погинем.«

¹⁷ ГОСПОД ми је рекао: »Добро кажу. ¹⁸ Подићи ћу им између њихових сународника пророка као што си ти. Рећи ћу му шта да говори, и он ће им говорити све што му заповедим. ¹⁹ Ако неко не послуша моје речи које ће пророк говорити у моје име, сâм ја ћу га позвати на одговорност. ²⁰ Али пророк који се дрзне да у моје име говори оно што му ја нисам заповедио да говори или пророк који буде говорио у име других богова, нека се погуби.«

²¹ Можда ћеш помислити: »Како ћемо знати коју поруку није изговорио ГОСПОД?« ²² Ако се оно што пророк објави у ГОСПОДЊЕ име не догоди или не обистини, ту поруку није изговорио ГОСПОД. Тај пророк се дрзнуо да говори сам од себе. Не плаши га се.

Градови уточишта

(4. Мојс 35,9-34; ИсНав 20,1-9)

19 Када ГОСПОД, твој Бог, порази народе чију земљу ти даје и ти их истераш и настаниш се у њиховим градовима и кућама, ² тада за себе одвој три града која леже усред земље коју ти ГОСПОД, твој Бог, даје да је запоседнеш. ³ До њих изгради путеве и на три дела подели подручје које ти ГОСПОД, твој Бог, даје у наследство, да ко год неког убије, може да побегне у један од тих градова.

⁴ Ово је пропис за онога ко убије другога и побегне у један од ових градова да спасе свој живот, то јест за онога ко ненамерно убије свога ближњег, кога није раније мрзео. ⁵ На пример, човек може са својим ближњим да оде у шуму да сече дрва. Када

замахне секиром да обори дрво, сечиво може да излети са дршке и да погоди и убије оног другог. Убица може да побегне у један од ових градова и спасе свој живот. ⁶ Када би пут до града био сувише дуг, крвни осветник би, гонећи га у свом бесу, могао да га стигне и да га убије, иако овај није заслужио смрт, јер убијенога није раније мрзео. ⁷ Зато ти заповедам да за себе одвојиш три града.

⁸ Ако ГОСПОД, твој Бог, прошири твоје подручје, као што се заклео твојим праоцима, па ти да сву ону земљу коју им је обећао, ⁹ зато што помно извршаваш све ове законе које ти данас дајем – да волиш ГОСПОДА, свога Бога, и увек чиниш оно што он тражи †† – онда одвој још три града. ¹⁰ Учини то да се недужна крв не би проливала у твојој земљи, коју ти ГОСПОД, твој Бог, даје у наследство, и да не будеш крив за проливање крви.

¹¹ Али, ако неко мрзи свога ближњег, па вреба на њега, нападне га и убије, а онда побегне у један од ова три града, ¹² старешине његовог града треба да пошаљу по њега, врате га из оног града и предају крвном осветнику да га погуби. ¹³ Не сажалевај га. Искорени кривицу због проливања недужне крви из Израела, да би ти било добро.

Међе

¹⁴ Не померај суседов камен-међаш. Њега су поставили твоји претходници да означе твоје наследство у земљи коју ти ГОСПОД, твој Бог, даје у посед.

Сведоци

¹⁵ Један сведок није довољан да се осуди човек који је оптужен за злодело или прекршај. Нека се свака ствар утврди на основу сведочења два или три сведока.

¹⁶ Ако злонамеран сведок покуша да науди некоме оптуживши га за злочин, ¹⁷ онда нека оба учесника у спору стану пред ГОСПОДОМ пред свештенике и судије који буду у то време. ¹⁸ Нека судије изврше темељну истрагу, па ако се покаже да је сведок лажов, да је лажно сведочио против другога, ¹⁹ онда њему учините оно што је он хтео да учини другоме. Искорени зло из своје средине. ²⁰ Када остали чују за то, уплашиће се и такво зло се више неће чинити међу вама. ²¹ Немај сажалења: живот за живот, око за око, зуб за зуб, рука за руку, нога за ногу.

Прописи о ратовању

20 Када пођеш у рат против својих непријатеља, па видиш коње и борна кола и војску већу од своје, не плаши их се, јер ГОСПОД, твој Бог, који те је извео из Египта, биће с тобом. ² Пре боја, нека дође свештеник и обрати се војсци. ³ Нека каже: »Чуј, Израеле! Данас идете у бој против својих

† онога ... окупио Дословно: на дан скупа.

†† чиниш оно што он тражи Дословно: ходаш његовим путевима.

непријатеља. Не будите малодушни и не плашите се. Не страхујте и не дрхтите пред њима. ⁴ Јер, ГОСПОД, ваш Бог, иде с вама да се за вас бори против ваших непријатеља и донесе вам победу.»

⁵ А надгледници нека кажу војсци: »Да ли је неко сазидао нову кућу, а још је није посветио? Нека иде кући, да не погине у боју, па му кућу посвети други. ⁶ Да ли је неко засадио виноград, а још га није брао? Нека иде кући, да не погине у боју, па му га други бере. ⁷ Да ли се неко верио, а још се није оженио? Нека иде кући, да не погине у боју, па се други ожени његовом вереницом.« ⁸ Онда нека надгледници још кажу војсци: »Да ли се неко плаши или је малодушан? Нека иде кући, да се и други не обесхрабре.« ⁹ Када надгледници заврше свој говор војсци, нека над њом поставе заповеднике да је предводе.

¹⁰ Када се примакнеш неком граду да га нападнеш, најпре његовим житељима понуди да се мирно предају. ¹¹ Ако прихвате и отворе ти капије, сав народ у њему нека буде подвргнут кулуку – нека раде за тебе. ¹² Али, ако одбију да се мирно предају, па се упусте у борбу с тобом, опседни тај град. ¹³ Када ти га ГОСПОД, твој Бог, преда у руке, све мушкарце у њему побиј мачем, ¹⁴ а жене, нејач, стоку и све друго у граду узми као плен за себе. Искористи плен који ти ГОСПОД, твој Бог, даје од твојих непријатеља. ¹⁵ Тако поступи са свим градовима који су далеко од тебе, који не припадају оближњим народима.

¹⁶ Али у градовима оних народа које ти ГОСПОД, твој Бог, даје у наследство, не остављај у животу ништа што дише. ¹⁷ Потпуно уништи Хетите, Аморејце, Ханаанце, Перижане, Хивијце и Јевусејце, као што ти је ГОСПОД, твој Бог, заповедио, ¹⁸ да вас не науче да чините све оне гадости које они чине за своје богове, па згрешите против ГОСПОДА, свога Бога.

¹⁹ Када нападнеш неки град и дуго га опседаш да би га освојио, не уништавај његова стабла секући их секиром, јер можеш да једеш њихове плодове. Не сеци их, јер стабла у пољу нису људи које си дошао да опседнеш. ²⁰ Али можеш да уништиш и посечеш она стабла за која знаш да нису воћке и да од њих градиш опсадне справе док не падне град који је с тобом у рату.

Неразјашњено убиство

21 Ако се у земљи коју ти ГОСПОД, твој Бог, даје у посед, нађе убијен човек где лежи у пољу, а не зна се ко га је убио, ² нека твоје старешине и судије оду и измере удаљеност од леша убијенога до околних градова. ³ Нека тада старешине града који је најближи лешу убијенога узму јуницу која још није радила и још није носила јарам, ⁴ одведу је у долину која није узорана и засејана и којом тече поток, и нека јој тамо, у долини, сломе шију. ⁵ Тада нека дођу свештеници, Левијеви потомци, јер је њих

ГОСПОД, твој Бог, изабрао да му служе и да у ГОСПОДЊЕ име благосиљају и да пресуђују у свим споровима и у сваком случају насиља. ⁶ Нека старешине града који је најближи лешу убијенога оперу руке над јуницом којој је сломљена шија у долини ⁷ и нека изјаве: »Ми нисмо пролили ову крв, нити смо видели како се то десило. ⁸ ГОСПОДЕ, опрости свом народу Израелу, који си ослободио, и не сматрај свој народ кривим за проливање недужне крви.« Тако ћете добити опроштење за проливену крв ⁹ и од себе отклонити кривицу за проливање недужне крви, пошто сте учинили оно што је исправно у ГОСПОДЊИМ очима.

Жене заробљене у рату

¹⁰ Када пођеш у рат против својих непријатеља и ГОСПОД, твој Бог, преда их у твоје руке, па их заробиш, ¹¹ ако међу заробљенима опазиш лепу жену и она ти се допадне, можеш да се ожениш њоме. ¹² Одведи је својој кући, па нека обрије главу, одсече нокте ¹³ и одбаци одећу коју је имала на себи када је заробљена. Тек пошто у твојој кући проведе месец дана оплакујући свога оца и мајку, можеш да спаваш с њом. Тада ћете постати муж и жена. ¹⁴ Ако не будеш задовољан њоме, пусти је нека иде куд год јој драго. Немој да је продаш ни да с њом поступиш као са робињом, јер с њом си имао полне односе.

Право првородства

¹⁵ Ако човек има две жене, па једну воли, а другу не, и обе му роде синове, али прворођени син буде од оне жене коју не воли, ¹⁶ када буде остављао своју имовину синовима, нека право првородства не даје сину жене коју воли место свом правом првенцу, сину жене коју не воли. ¹⁷ Него, нека за првенца призна сина жене коју не воли тако што ће му дати двоструки део од свега што има. Тај син је његов први син [†] и њему припада право првородства.

Непослушни син

¹⁸ Ако човек има тврдоглавог и бунтовног сина, који не слуша свога оца и мајку и не покораваш им се иако га одгајају стегом, ¹⁹ нека га његов отац и мајка одведу старешинама на капији свога града. ²⁰ Нека кажу старешинама града: »Овај наш син је тврдоглав и бунтован. Не слуша нас, распикућа је и пијаница.« ²¹ Нека га онда сви људи из његовог града каменују до смрти. Искорени зло из своје средине. Када сав Израел чује за то, уплашиће се.

Разни прописи

²² Ако се погуби неко чији прекршај заслужује смрт и буде обешен о дрво, ²³ нека његов леш не остане на дрвету преко ноћи. Сахрани га истога дана, јер је онај ко је обешен под Божијим проклет-

[†] његов први син Дословно: почетак очеве снаге.

ством. Не чини нечистом земљу коју ти ГОСПОД, твој Бог, даје у наследство.

22 Ако видиш вола или овцу свога сународника како лутају, не претварај се да их не видиш, него му их врати. ² Ако он не живи близу тебе, или ако га не познајеш, поведи их својој кући, па их задржи код себе док он не дође да их потражи. Тада му их врати. ³ Исто учини ако нађеш магарца свога сународника, или његов огртач, или било шта што је изгубио. Не претварај се да их не видиш.

⁴ Ако видиш да је магарац или во твога сународника пао на путу, не претварај се да то не видиш, него му помози да их подигне.

⁵ Нека жена не облачи мушку одећу, а мушкарац нека не облачи женску, јер је ГОСПОДУ, твојем Богу, одвратан свако ко то чини.

⁶ Ако наиђеш на птичје гнездо поред пута, било на дрвету или на земљи, а мајка лежи на птићима или на јајима, не узимај мајку с птићима. ⁷ Птиће узми, али мајку пусти, да ти буде добро и да дуго поживиш.

⁸ Када зидаш нову кућу, подигни ограду дуж ивица крова, да не будеш крив за проливену крв ако неко падне с крова твоје куће.

⁹ Немој у свом винограду да сејеш друге усеве осим лозе. Ако то учиниш, неће само усеви које сејеш бити укаљани, него и род винограда.

¹⁰ Немој да ореш са волом и магарцем упрегнутима заједно.

¹¹ Немој да носиш одећу исткану и од вуне и од лана.

¹² На четири угла огртача који носиш направи ресе.

Прописи о браку, прељуби и блуду

¹³ Ако се човек ожени, па спава са женом, а она му се после не допадне ¹⁴ и он је оклевета и изнесе на рђав глас говорећи: »Оженио сам се овом женом, али кад сам спавао с њом, нисам нашао доказ њеног девичанства«, ¹⁵ нека тада девојчин отац и мајка градским старешинама на капији однесу доказ да је била девица. ¹⁶ Нека девојчин отац каже: »Удао сам своју кћер за овог човека, али она му се не допада, ¹⁷ па је клевете говорећи: „Нисам нашао доказ девичанства твоје кћери.“ Али ево доказа девичанства моје кћери.« Нека тада родитељи рашире чаршав пред градским старешинама. ¹⁸ Старешине нека узму оног човека и нека га казне. ¹⁹ Нека му наплате казну од сто шекела † сребра зато што је на рђав глас изнео једну израелску девицу и нека их дају девојчином оцу. Она нека и даље буде његова жена, а он нека се од ње не разводи док је жив.

²⁰ Али, ако је оптужба истинита и доказ њеног девичанства не може да се нађе, ²¹ нека је доведу на врата куће њеног оца и нека је људи из њеног града каменују до смрти. Починила је дело бестидно-

сти у Израелу јер се одавала блуду док је била у очевом дому. Искорени зло из своје средине.

²² Ако се човек затекне у полном односу са туђом женом, нека се погубе и човек и жена с којом је имао полни однос. Искорени зло из Израела.

²³ Ако човек у неком граду сретне девицу која је верена за другога и спава с њом, ²⁴ доведите обоје на градску капију и каменујте их до смрти – девојку зато што је била у граду, а није звала у помоћ, а мушкарца зато што је имао полне односе с туђом женом. Искорени зло из своје средине.

²⁵ Али, ако човек у пољу сретне девојку која је верена за другога и силује је, нека се погуби само он.

²⁶ Девојци немојте да учините ништа. Она није починила грех који заслужује смрт. Ово је као када неко нападне и убије свога ближњега: ²⁷ човек је девојку затекао у пољу и, иако је верена девојка викала, није било никога да јој прискочи у помоћ.

²⁸ Ако човек сретне девицу која није верена за другога и силује је, па буду откривени, ²⁹ нека девојчином оцу плати педесет шекела †† сребра и нека се девојком ожени. Зато што је с њом имао полне односе не може од ње да се разведе док је жив.

³⁰ Нека човек не наноси срамоту својем оцу тако што ће се оженити његовом женом.

Забрана уласка у Божију заједницу

23 Нека у ГОСПОДЊУ заједницу не улази нико коме су мошнице згњечене или му је полни уд одсечен.

² Нека у ГОСПОДЊУ заједницу не улази нико ко је рођен у незаконитом браку, а ни његови потомци све до десетог колена.

³ Нека у ГОСПОДЊУ заједницу не улази ниједан Амонац ни Моавац, ни било који њихов потомак све до десетог колена ⁴ зато што нису изашли пред вас са хлебом и водом на вашем путу када сте изашли из Египта и зато што су унајмили Валаама сина Веоровог из Петора у Арам-Нахарајиму да вас прокуне. ⁵ Али ГОСПОД, ваш Бог, није хтео да услыши Валаама, него је проклетство претворио у благослов за вас, јер вас ГОСПОД, ваш Бог, воли. ⁶ Не залажи се за њихово благостање или добробит док си жив.

⁷ Не презири Едомца, јер он ти је сродник. Не презири Египћанина, јер си као дошљак живео у његовој земљи. ⁸ Почев од трећег колена, њихови потомци могу да уђу у ГОСПОДЊУ заједницу.

Чистоћа војничког табора

⁹ Када се утабориш након што си кренуо на своје непријатеље, чувај се свега што је нечисто. ¹⁰ Ако је неки од ваших мушкараца нечист због ноћног излива, нека изађе ван табора и нека тамо остане.

¹¹ Предвече нека се опере, па по заласку сунца може да се врати у табор.

† сто шекела 1.140 грама.

†† педесет шекела 570 грама.

¹² Одреди место ван табора где ћете вршити нужду. ¹³ Са својом опремом носи и нешто за копање, па када обавиш нужду, ископај рупу и затрпај свој измет. ¹⁴ Јер, ГОСПОД, твој Бог, иде по твом табору да би те заштитио и да би ти изручио твоје непријатеље. Зато нека твој табор буде свет, да он код тебе не примети ништа недолично, па се окрене од тебе.

Разни прописи

¹⁵ Ако је роб побегао и потражио уточиште код тебе, немој да га изручиш његовом господару. ¹⁶ Нека живи код тебе, међу твојим народом, где год му драго и у било ком твом граду који изабере. Не тлачи га.

¹⁷ Нека ниједна Израелка ни Израелац не буду храмски блудници. ¹⁸ Не уноси у Дом ГОСПОДА, свога Бога, зараду блуднице или плату блудника † да би испунио завет, јер је и једно и друго одвратно ГОСПОДУ, твоје Богу.

¹⁹ Не наплаћуј камату свом сународнику, ни на новац, ни на храну, ни на било шта друго што доноси камату. ²⁰ Странцу можеш да наплатиш камату, али не и свом сународнику, да би те ГОСПОД, твој Бог, благословио у свему што будеш чинио у земљи у коју улазиш да је запоседнеш.

²¹ Ако се заветујеш ГОСПОДУ, своје Богу, не оклевај да испуниш завет, јер ће га ГОСПОД, твој Бог, сигурно тражити од тебе и бићеш крив за грех. ²² Али, ако се не заветујеш, нећеш бити крив. ²³ Држи се свега што обећаш и то изврши, јер си се својим устима драговољно заветовао ГОСПОДУ, своје Богу.

²⁴ Ако уђеш у туђи виноград, можеш да једеш грожђа колико ти драго док се не наситиш, али немој да га стављаш у своју корпу. ²⁵ Ако уђеш у жито свога ближњег, можеш да кидаш класове руком, али немој српом да сечеш његово жито.

Развод и преудаја

24 Ако се човек ожени женом која му после не буде по вољи зато што код ње открије нешто недолично, па јој напише потврду о разводу, да јој је и отера је из своје куће, ² и ако се она, када оде из његове куће, уда за другог човека, ³ па ни свом другом мужу не буде по вољи и он јој напише потврду о разводу, да јој је и отера је из своје куће, или ако он умре, ⁴ њен први муж, који се од ње развео, не може опет да је узме за жену након што је постала нечиста, јер то би било гнусно пред ГОСПОДОМ. Не навлачи грех на земљу коју ти ГОСПОД, твој Бог, даје у наследство.

Разни прописи

⁵ Ако се човек тек оженио, нека се не шаље у рат и нека му се не намеће било која друга обавеза. Не-

† блудника Дословно: пса.

ка буде слободан да код куће проведе годину дана и чини срећном жену којом се оженио.

⁶ Не узимај млински камен – ни горњи ни доњи – као залог за дуг, јер би тиме као залог узео оно од чега човек живи.

⁷ Ако неко отме свог сународника Израелца, па с њим поступи као да је овај роб или га прода, нека се отмичар погуби. Искорени зло из своје средине.

⁸ Ако се појави нека заразна кожна болест, добро пази да урадиш све онако како вас упуте свештеници, који су Левити. Помно извршите све што сам им заповедио. ⁹ Сети се шта је ГОСПОД, твој Бог, учинио Мирјам на путу када сте изашли из Египта.

¹⁰ Када своје ближњему даш нешто на зајам, немој да улазиш у његову кућу да узмеш оно што ти нуди као залог. ¹¹ Остани напољу, а човек коме позајмљујеш нека ти изнесе залог. ¹² Ако је сиромашан, немој да задржиш његов залог преко ноћи.

¹³ Врати му огртач до заласка сунца, да би могао у њему да спава, па ће те он благосиљати. Тако ћеш учинити праведно дело пред ГОСПОДОМ, својим Богом.

¹⁴ Не искоришћавај сиромашног и убогог најамника био он Израелац или дошљак у једном од твојих градова. ¹⁵ Исплати му надницу сваког дана пре заласка сунца, јер је сиромашан и рачуна на њу. Иначе ће завапити ГОСПОДУ против тебе, па ћеш бити крив за грех.

¹⁶ Нека се родитељи не погубљују због своје деце, ни деца због родитеља – нека се свако погуби за свој грех.

¹⁷ Не ускраћуј правду дошљаку или сирочету. Од удовице не узимај одећу као залог. ¹⁸ Сети се да си био роб у Египту и да те је ГОСПОД, твој Бог, оданде ослободио. Зато ти заповедам да тако чиниш.

¹⁹ Када пожањеш жито на својој њиви, па заборавиш неки сноп на њој, не враћај се да га узмеш. Остави га дошљаку, сирочету и удовици, да би те ГОСПОД, твој Бог, благословио у свему што чиниш.

²⁰ Када омлатиш своју маслину, не треси гране по други пут. Оно што остане остави дошљаку, сирочету и удовици.

²¹ Када обереш грожђе у свом винограду, не пабирчи за собом. Оно што остане остави дошљаку, сирочету и удовици. ²² Сети се да си био роб у Египту – зато ти заповедам да тако чиниш.

25 Када међу двојицом настане спор, нека га изнесу пред суд, а судије ће донети пресуду: недужнога ће ослободити, а кривца осудити. ² Ако кривац заслужује да буде ишибан, нека му судија нареди да легне. Нека му тамо, пред судијом, одброје онолико удараца колико његов прекршај заслужује, ³ али не више од четрдесет. Јер, ако би добио више удараца, твој сународник би био понижен пред тобом.

⁴ Не завезуј уста волу који врше.

Деверска дужност

⁵ Ако браћа живе заједно, па један од њих умре а да није имао сина, нека се његова удовица не преу- даје ван породице. Нека се њен девер ожени њоме и с њом спава, и тако изврши деверску дужност према њој. ⁶ Први син кога роди нека се води на име покојног брата, да се овоме име не избрише из Израела.

⁷ Али, ако човек не жели да се ожени женом свога брата, нека она оде старешинама на градској капи- ји и каже: »Мој девер одбија да сачува име свога брата у Израелу. Неће да изврши деверску дужност према мени.« ⁸ Нека га тада старешине његовог града позову и поразговарају с њим. Ако он буде упорно говорио: »Не желим да се оженим њоме«, ⁹ нека му удовица његовог брата приђе у присуству старешина, изује му сандалу с једне ноге, плуње му у лице и каже: »Овако се ради човеку који неће да подигне потомство своје брату.« ¹⁰ А породица то- га човека нека буде позната у Израелу као »Поро- дица онога коме су изули сандалу«.

Разни прописи

¹¹ Ако се двојица потуку, па жена једнога од њих крене да избави свога мужа и ухвати његовог напа- дача за полни уд, ¹² одсеци јој руку. Немој да имаш сажалења према њој.

¹³ Немој у својој торби да носиш два тега – тежи и лакши. ¹⁴ Немој у својој кући да имаш две различи- те мере – већу и мању. ¹⁵ Нека твоји тегови и мере буду тачни и поштени, да би дуго живео у земљи коју ти ГОСПОД, твој Бог, даје. ¹⁶ Јер, ГОСПОДУ, тво- ме Богу, одвратан је свако ко поступа непоштено.

Налог за истребљење Амалечана

¹⁷ Сети се шта су ти Амалечани учинили на путу када сте изашли из Египта. ¹⁸ Нису се бојали Бога, па када си био уморан и изнурен, пресрели су те на путу и побили све који су били заостали. ¹⁹ Када ти ГОСПОД, твој Бог, да починак од свих твојих непри- јатеља око тебе у земљи коју ти даје у наследство, не заборави да избришеш спомен на Амалечане под небом.

Приношење првина

26 Када уђеш у земљу коју ти ГОСПОД, твој Бог, даје у наследство, када је запоседнеш и на- станиш се у њој, ² узми нешто првина од свега што будеш узгајио у земљи коју ти ГОСПОД, твој Бог, да- је и стави их у корпу. Онда отиди на место које ће ГОСПОД, твој Бог, изабрати да буде боравиште за његово Име, ³ па кажи свештенику који буде у то време: »Данас изјављујем ГОСПОДУ, твоме Богу, да сам дошао у земљу за коју се ГОСПОД закleo на- шим праоцима да ће нам је дати.« ⁴ Свештеник ће узети корпу од тебе и ставити је испред жртвеника

ГОСПОДА, твога Бога. ⁵ Ти тада изјави пред ГОСПО- ДОМ, својим Богом: »Праотац ми је био луталица Арамејац и отишао је у Египат са свега неколико људи. Боравио је тамо и постао народ велик, моћан и бројан. ⁶ Али Египћани су рђаво поступали с на- ма, тлачили нас и терали да обављамо тешке по- слове. ⁷ Зато смо завапили ГОСПОДУ, Богу наших праотаца, и ГОСПОД је чуо наш глас и видео наш јад, муку и потлаченост. ⁸ ГОСПОД нас је извео из Египта моћном руком и испруженом десницом, ве- ликим застрашујућим делима, знамењима и чуди- ма. ⁹ Довео нас је на ово место и дао нам ову зе- мљу, земљу којом тече мед и млеко. ¹⁰ Зато сам сада донео првине плодова тла које си ми ти дао, ГО- СПОДЕ.« Стави корпу пред ГОСПОДА, свога Бога, и поклони му се. ¹¹ Потом ти, Левит и дошљак међу вама уживајте у свему добром што је ГОСПОД, твој Бог, дао теби и твојим укућанима.

Година десетка

¹² Када треће године, године десетка, завршиш одвајање десетка свих својих усева, дај га Левиту, дошљаку, сирочету и удовици у твој граду, да једу и да се насите. ¹³ Онда кажи пред ГОСПОДОМ, сво- јим Богом: »Изнео сам из куће свети прилог и дао га Левиту, дошљаку, сирочету и удовици, као што си заповедио. Нисам занемарио ни заборавио ни- једну од твојих заповести. ¹⁴ Нисам јео од светог прилога док сам био у жалости, нити сам било шта од њега износио док сам био нечист, нити сам било шта од њега приносио мртвацу. Покораво сам се ГОСПОДУ, своје Богу. Учинио сам све што си ми за- поведио. ¹⁵ Погледај са неба, из свога светог преби- валишта, и благослови свој народ Израел и земљу коју си нам дао као што си се закleo нашим прао- цима, земљу којом тече мед и млеко.«

Израел – Божији драгоцени посед

¹⁶ ГОСПОД, твој Бог, заповеда ти данас да изврша- ваш ове уредбе и законе. Држи их се и извршавај их свим својим срцем и свом својом душом. ¹⁷ Да- нас си изјавио да је ГОСПОД твој Бог и да ћеш чи- нити оно што он тражи †, држати се његових уред- би, заповести и законâ и покоравати му се. ¹⁸ А ГО- СПОД је данас изјавио да си ти његов народ, његов драгоцени посед, као што ти је и обећао, и да треба да се држиш свих његових заповести. ¹⁹ Тада ће те хвалом, славом и чашћу издићи изнад свих народа које је створио и бићеш народ свет ГОСПОДУ, тво- ме Богу, као што је обећао.

Божији закони написани на камењу

27 Мојсије и израелске старешине заповедише народу: »Држите се свих ових заповести које вам данас дајем. ² Када пређете преко реке Јордан у

† чинити оно што он тражи Дословно: ходати његовим пу- тевима.

земљу коју ти даје ГОСПОД, твој Бог, усправи велико камење и облепи га малтером. ³ Напиши на њему све речи овог Закона када пређеш преко и уђеш у земљу коју ти даје ГОСПОД, твој Бог, земљу којом тече мед и млеко, као што ти је ГОСПОД, Бог твојих праотаца, обећао. ⁴ Када пређете преко реке Јордан, поставите то камење на гори Евал, као што вам данас заповедам, и облепите га малтером. ⁵ Тамо подигни жртвеник ГОСПОДУ, своме Богу, жртвеник од камења које нећеш обрадити гвозденом алатком. ⁶ Подигни жртвеник ГОСПОДУ, своме Богу, од неклесаног камења и на њему принеси жртве паљенице ГОСПОДУ, своме Богу. ⁷ Принеси тамо и жртве за заједништво и једи их и радуј се пред ГОСПОДОМ, својим Богом. ⁸ А на оном камењу читко напиши све речи овог Закона.«

⁹ Тада Мојсије и свештеници, који су Левити, рекоше целом Израелу: »Стишај се и слушај, Израеле! Данас си постао народ ГОСПОДА, свога Бога. ¹⁰ Покоравај се ГОСПОДУ, своме Богу, и извршавај његове заповести и уредбе које ти данас дајем.«

Проклетства

¹¹ Тог истог дана, Мојсије заповеди народу:

¹² Када пређете преко реке Јордан, ова племена нека стану на гору Геризим и нека благослове народ: Симеон, Левије, Јуда, Исахар, Јосиф и Венијамин. ¹³ А ова племена нека стану на гору Евал и изрекну проклетства: Рувим, Гад, Асир, Завулон, Дан и Нефталим.

¹⁴ Нека Левити јаким гласом кажу целом израелском народу:

¹⁵ »Проклет био ко изрезбари лик или излије идола – нешто одвратно ГОСПОДУ, дело занатлије – и тајно га постави.«

Нека тада сав народ каже: »Амин!«

¹⁶ »Проклет био ко нанесе срамоту своме оцу или мајци.«

Нека тада сав народ каже: »Амин!«

¹⁷ »Проклет био ко помери туђи камен-међаш.«

Нека тада сав народ каже: »Амин!«

¹⁸ »Проклет био ко слепога заведе на странпутицу.«

Нека тада сав народ каже: »Амин!«

¹⁹ »Проклет био ко ускрати правду дошљаку, сирочету или удовици.«

Нека тада сав народ каже: »Амин!«

²⁰ »Проклет био ко има полне односе са женом свога оца, јер наноси срамоту своме оцу.«

Нека тада сав народ каже: »Амин!«

²¹ »Проклет био ко има полне односе са било којом животињом.«

Нека тада сав народ каже: »Амин!«

²² »Проклет био ко има полне односе са својом сестром, кћери свога оца или кћери своје мајке.«

Нека тада сав народ каже: »Амин!«

²³ »Проклет био ко има полне односе са својом таштом.«

Нека тада сав народ каже: »Амин!«

²⁴ »Проклет био ко из потаје убије свога ближњег.«

Нека тада сав народ каже: »Амин!«

²⁵ »Проклет био ко прими мито да убије недужнога.«

Нека тада сав народ каже: »Амин!«

²⁶ »Проклет био ко не подржава речи овог Закона извршавајући их.«

Нека тада сав народ каже: »Амин!«

Награда за покорност

(3. Мојс 26,1-13; 5. Мојс 7,12-24)

28 Ако се будеш потпуно покоравао ГОСПОДУ, своме Богу, држећи се свих његових заповести које ти данас дајем и извршавајући их, ГОСПОД, твој Бог, узвисиће те изнад свих народа на земљи.

² Ако се будеш покоравао ГОСПОДУ, своме Богу, на тебе ће сићи и пратити те сви ови благослови:

³ Бићеш благословен у граду и благословен на пољу.

⁴ Биће благословен твој пород, и твоји усеви, и младунчад твоје стоке – и телад и јагњад.

⁵ Биће благословена твоја корпа и твоје наћве.

⁶ Бићеш благословен у свему што предузмеш †.

⁷ ГОСПОД ће дати да пред тобом буду поражени непријатељи који устану против тебе. Напашће те с једне стране, а разбежати се пред тобом на седам.

⁸ ГОСПОД ће послати благослов на твоје амбаре и на све што будеш чинио. ГОСПОД, твој Бог, благословиће те у земљи коју ти даје.

⁹ Ако се будеш држао заповести ГОСПОДА, свога Бога, и чинио оно што он тражи ††, ГОСПОД ће те учврстити као свој свети народ, као што ти се заклекло. ¹⁰ Тада ће сви народи на земљи ‡ видети да се зловеш ГОСПОДЊИМ именом и бојати те се. ¹¹ ГОСПОД ће те обасути обилним добрима – породом, младунчади стоке и усевима – у земљи за коју се твојим праоцима заклекло да ће ти је дати.

¹² ГОСПОД ће ти отворити небо, своје богато спремиште, да да̄ кишу твојој земљи у право време и да благослови све што чиниш. Многим народима ћеш давати у зајам, али ни од једнога нећеш узјамљивати. ¹³ ГОСПОД ће те учинити главом, а не репом. Ако будеш слушао заповести ГОСПОДА, свога Бога, које ти данас дајем, држао их се и извршавао их, увек ћеш бити на врху, никад на дну. ¹⁴ Не одступај ни од једне заповести коју ти данас дајем, идући за другим боговима и служећи им.

† благословен ... предузмеш Дословно: благословен када улазиш и благословен када излазиш; исто и у 19. стиху. †† чинио оно што он тражи Дословно: ходао његовим путевима. ‡ народи на земљи Овај израз на хебрејском може да значи и »народи земље«.

Казна за непокорност

(3. Мојс 26,14-46)

¹⁵ Али, ако се не будеш покоравао ГОСПОДУ, својме Богу, и не будеш помно извршавао све његове заповести и уредбе које ти данас дајем, снаћи ће те и стићи сва ова проклетства:

¹⁶ Бићеш проклет у граду и проклет на пољу.

¹⁷ Биће проклета твоја корпа и твоје наћве.

¹⁸ Биће проклет твој пород, и твоји усеви, и твоја телад, и твоја јагњад.

¹⁹ Бићеш проклет у свему што предузmesh.

²⁰ ГОСПОД ће на тебе слати проклетства, пометњу и невољу у свему што будеш чинио све док не будеш затрт и брзо не пропаднеш због зла које си учинио оставивши га. ²¹ ГОСПОД ће на тебе слати помор за помором док те не нестане из земље у коју улазиш да је запоседнеш. ²² ГОСПОД ће те ударати сушицом, грозницом и упалом, жегом и сушом, медљиком и буђи, које ће те прогонити све док те не нестане. ²³ Небо ће ти над главом бити бронза, а земља испод тебе гвозђе. ²⁴ ГОСПОД ће кишу твоје земље претварати у прах и прашину – падаће с неба све док не будеш затрт.

²⁵ ГОСПОД ће учинити да те твоји непријатељи поразе. Напашћеш их с једне стране, а побећи пред њима на седам. Сва царства на земљи згражаваће се над тобом. ²⁶ Твоја лешина биће храна свим птицама и зверима, а никога неће бити да их поплаши. ²⁷ ГОСПОД ће те ударати чиревима какве су имали Египћани, туморима, гнојним ранама и сврабом, од којих нећеш моћи да се излечиш. ²⁸ ГОСПОД ће те ударати лудилом, слепилом и сметеношћу ума. ²⁹ У пљ бела дана ћеш пипати као што слепац пипа у мраку. Нећеш имати успеха ни у чему што будеш чинио. Из дана у дан бићеш тлачен и пљачкан, а никога неће бити да те избави.

³⁰ Верићеш се са женом, али други ће с њом спавати. Сазидаћеш кућу, али нећеш у њој становати. Посадићеш виноград, али нећеш јести од његовог рода. ³¹ Твога вола ће теби наочиглед заклати, али ти нећеш јести меса од њега. Магарца ће ти отети и неће ти га вратити. Твоје овце ће предавати твојим непријатељима, а никога неће бити да их избави.

³² Твоје синове и кћери предаваће другом народу, а теби ће очи ишчилети повоздан их чекајући, немоћан да ишта учиниш. ³³ Народ који не познајеш појешће ти усеви и све око чега си се мучио, а ти ћеш из дана у дан бити тлачен и злостављан. ³⁴ Излудећеш од призора које будеш гледао. ³⁵ ГОСПОД ће ти колена и ноге ударати болним чиревима који се не могу излечити, а шириће се по теби од призора до темена.

³⁶ ГОСПОД ће тебе и цара кога будеш поставио над собом отерати међу народ који ни ти ни твоји

праоци нисте познавали. Тамо ћеш служити другим боговима, боговима од дрвета и камена. ³⁷ Згражаваће се над тобом, презирати те и ругати ти се сви народи међу које те ГОСПОД буде отерао.

³⁸ Много ћеш семена сејати на пољу, али ћеш мало жњети, јер ће ти скакавци прождирати усеви.

³⁹ Садићеш винограде и обрађивати их, али нећеш пити вина ни брати грождја, јер ће га црви изједати. ⁴⁰ Имаћеш стабла маслина широм своје земље, али се уљем нећеш мазати, јер ће ти маслине поотпадати. ⁴¹ Рађаће ти се синови и кћери, али их нећеш имати за себе, јер ће одлазити у сужањство.

⁴² Ројеви скакаваца преплавиће сва твоја стабла и усеви у твојој земљи.

⁴³ Дошљак у твојој средини све више ће се уздизати изнад тебе, а ти ћеш падати све ниже и ниже.

⁴⁴ Он ће теби давати у зајам, а не ти њему. Он ће бити глава, а ти ћеш бити реп.

⁴⁵ Сналазиће те сва ова проклетства. Гониће те и стизати те док не будеш затрт, јер се ниси покоравао ГОСПОДУ, својме Богу, држећи се заповести и уредби које ти је дао. ⁴⁶ Ова проклетства биће знамење и чудо на теби и на твојим потомцима до века. ⁴⁷ Пошто ниси ГОСПОДУ, својме Богу, служио веселог и радосног срца због изобиља свега, ⁴⁸ служићеш својим непријатељима, које ће ГОСПОД послати на тебе, у глади и жеђи, у голотињи и у свему оскудевајући. Он ће ти на врат навалити гвоздени јарам док те не затре.

⁴⁹ ГОСПОД ће издалека, са крајева земље, на тебе довести народ који се обрушава као орао, народ чији језик нећеш разумети, ⁵⁰ народ свирепа изгледа, који не поштује старца и нема милости према младићу. ⁵¹ Прождираће младунчад твоје стоке и усеви твоје земље док не будеш затрт. Неће ти остати ни жита, ни младог вина, ни уља, ни телади, ни јагњади док те не уништи. ⁵² Опседаће те у свим градовима широм твоје земље док не попадају високи, утврђени бедеми у које се уздаш. Опседаће те у свим градовима широм земље коју ти ГОСПОД, твој Бог, даје.

⁵³ Због мука којима ће те твој непријатељ притиснути током опсаде, јешћеш свој пород – месо синова и кћери које ти ГОСПОД, твој Бог, буде дао.

⁵⁴ Ни најнежнији и најосетљивији човек у твојој средини неће имати самилости према рођеном брату, ни према жени коју воли, ни према деци која му преостану. ⁵⁵ Ниједном од њих неће дати меса своје деце које буде јео, јер ће му једино то преостати због опсаде и мука којима ће те твој непријатељ притиснути у свим твојим градовима. ⁵⁶ Ни најнежнија и најосетљивија жена у твојој средини – толико осетљива и нежна да се не усуђује да табанима дотакне земљу – неће имати самилости према мужу кога воли ни према свом сину или кћери.

⁵⁷ Неће им дати постељицу која јој изађе по порођају ни меса деце коју роди, јер ће их, због оскудице свега, јести у потаји за време опсаде и мука којима

ће те твој непријатељ притиснути у твојим градовима.

⁵⁸ Ако не будеш помно извршавао све речи овог Закона, које су записане у овој књизи, и не будеш се бојао овог славног и страшног Имена – ГОСПОДА, свога Бога – ⁵⁹ ГОСПОД ће на тебе и твоје потомке слати страшне поморе, поморе велике и дуготрајне, и тешке и дуготрајне болести. ⁶⁰ Пуштаће на тебе све египатске болештине којих си се плашио, и оне ће се лепити за тебе. ⁶¹ ГОСПОД ће на тебе пуштати и све друге болести и поморе који нису записани у овој Књизи закона док не будеш затрт. ⁶² Вас, којих је било колико и звезда на небу, остаће свега неколико, јер се нисте покоравали ГОСПОДУ, своме Богу. ⁶³ Као што је ГОСПОДУ било мило да вам дâ благостање и да вас умножи, тако ће му бити мило да вас уништи и затре. Бићете ишчупани из земље у коју улазите да је запоседнете.

⁶⁴ Тада ће те ГОСПОД распршити по свим народима, с краја на крај земље. Тамо ћеш служити другим боговима – боговима од дрвета и камена, које ни ти ни твоји праоци нисте познавали. ⁶⁵ Међу тим народима нећеш наћи мира ни одморишта за себе, него ће ти ГОСПОД тамо дати унезверено срце, ископнеле очи и тескобну душу. ⁶⁶ Живећеш у сталној неизвесности. Плашићеш се и дању и ноћу и никад нећеш бити сигуран за свој живот. ⁶⁷ Ујутро ћеш говорити: »О, да је бар већ вече!« а увече: »О, да је бар већ јутро!« због ужаса који ће те спопадати и због призора које ћеш гледати. ⁶⁸ ГОСПОД ће те у жалости † послати назад у Египат, на путовање за које сам ти рекао да га више никада не предузмеш. Тамо ћете се сами нудити на продају својим непријатељима за робове и робиње, али вас нико неће куповати.

Божији савез са Израелом у Моаву

29 Ово су речи Савеза који је ГОСПОД заповедио Мојсију да склопи с Израелцима у Моаву, поврх Савеза који је с њима склопио на Хореву.

² Мојсије сазва све Израелце, па им рече:

Својим очима сте видели све што је ГОСПОД у Египту учинио са фараоном, свим његовим службеницима и целом његовом земљом. ³ Својим очима сте видели она велика искушења, она знамења и велика чуда. ⁴ Али ГОСПОД вам ни до дана данашњег није дао памет да схватите, очи да видите ни уши да чујете. ⁵ У четрдесет година колико сам вас водио кроз пустињу, није се отрцала ни одећа на вама ни сандале на вашим ногама. ⁶ Нисте јели хлеб ни пили вино ни друга опојна пића, да бисте спознали да је ГОСПОД ваш Бог.

⁷ Када сте стигли на ово место, Сихон, цар Хешбона, и Ог, цар Башана, изашли су да с нама заподену бој, али ми смо их поразили. ⁸ Заузели смо њихову

земљу и дали је у наследство Рувимовцима, Гадовцима и половини Манасијиног племена.

⁹ Држите се речи овог Савеза и извршавајте их, да бисте имали успеха у свему што чините. ¹⁰ Сви ви данас стојите пред ГОСПОДОМ, својим Богом – ваши племенски поглавари, ваше старешине и ваши надгледници, и сви други мушкарци у Израелу, ¹¹ ваша нејач и ваше жене, и дошљаци у вашем табору, који вам секу дрва и доносе воду. ¹² Стојите овде да бисте ступили у савез са ГОСПОДОМ, својим Богом, савез потврђен заклетвом, савез који ГОСПОД, ваш Бог, склапа с вама данас, ¹³ да би данас потврдио да сте његов народ и да је он ваш Бог, као што вам је обећао и као што се заклео вашим праоцима, Аврааму, Исааку и Јакову. ¹⁴ Али он не склапа овај савез уз заклетву само с вама ¹⁵ који данас стојите с нама овде пред ГОСПОДОМ, нашим Богом, него и са онима који нису данас овде.

¹⁶ И сами знате како смо живели у Египту и како смо прошли кроз народе на путу овамо. ¹⁷ Видели сте код њих њихове огавне ликове и идоле од дрвета и камена, сребра и злата. ¹⁸ Нека данас међу вама не буде ни мушкарца, ни жене, ни братства, ни племена чије ће се срце окренути од ГОСПОДА, нашега Бога, па да иде да служи боговима тих народа. Нека међу вама не буде корена из кога би никла таква горка и отровна биљка.

¹⁹ Нека се нико, када чује речи ове заклетве, не нада благослову ако помисли: »Биће ми добро иако идем за својим тврдокорним срцем.« То би водило у потпуну пропаст! ²⁰ Таквоме ГОСПОД неће опростити – његов гнев и љубомора распалиће се против тог човека. Сва проклетства записана у овој књизи пашће на њега и ГОСПОД ће избрисати његово име под небом. ²¹ ГОСПОД ће га од свих Израелових племена одвојити за пропаст, у складу са свим проклетствима Савеза која су записана у овој Књизи закона.

²² Наредно поколење ваше деце и странци који дођу из далеких земаља видеће поморе који су снашли земљу и болештине којима ју је ГОСПОД ударио. ²³ Цела земља биће горућа пустара сумпора и соли – ништа неће бити засејано, ништа неће ницати, ни травка неће расти. Биће као кад су уништени Содом и Гомора, Адма и Цевоим, које је ГОСПОД уништио у свом љутом гневу. ²⁴ Сви народи ће питати: »Зашто је то ГОСПОД учинио овој земљи? Због чега тај велики, пламтећи гнев?«

²⁵ А одговор ће бити: »Зато што је овај народ остао Савез ГОСПОДА, Бога својих праотаца, Савез који је с њима склопио када их је извео из Египта.

²⁶ Отишли су и служили другим боговима и клањали им се, боговима које нису познавали, боговима које им он није дао. ²⁷ Зато се ГОСПОД разгневио на ову земљу и на њу довео сва проклетства записана у овој књизи. ²⁸ У љутом гневу и великој срџби, ГОСПОД их је ишчупао из њихове земље и бацио у другу земљу, где су и данас.«

† у жалости Овај израз на хебрејском може да значи и »лађама«.

²⁹ Има тајни које припадају ГОСПОДУ, нашем Богу, али оно што је откривено припада нама и нашој деци до века, да бисмо извршавали све речи овог Закона.

30 Када ти се догоде сви ови благослови и проклетства која сам ставио пред тебе, и ти их примиш к срцу где год да те ГОСПОД, твој Бог, отера међу народе, ² и ти и твоја деца се вратите ГОСПОДУ, своме Богу, и покорите му се свим својим срцем и свом својом душом у складу са свим овим што ти данас заповедам, ³ тада ће те ГОСПОД, твој Бог, вратити из изгнанства, смиловати ти се и поново те сабрати из свих народа међу које те је распршио. ⁴ Ако будеш отеран и на крај света, и оданде ће те ГОСПОД, твој Бог, сабрати и довести те назад. ⁵ ГОСПОД, твој Бог, довешће те у земљу која је припадала твојим праоцима, и ти ћеш је запосести, а он ће ти дати да живиш у већем благостању и учинити те бројнијим од твојих праотаца.

⁶ ГОСПОД, твој Бог, обрезаће твоје срце и срце твојих потомака да би волео ГОСПОДА, свога Бога, свим својим срцем и свом својом душом, и живео. ⁷ ГОСПОД, твој Бог, ставиће сва ова проклетства на твоје непријатеље, на оне који те мрзе и прогоне. ⁸ Опет ћеш се покоравати ГОСПОДУ и извршавати све његове заповести које ти данас дајем. ⁹ Тада ће те ГОСПОД, твој Бог, обилно благословити у свему што будеш чинио, твојим породом, младунчади твоје стоке и твојим усевима. ГОСПОД ће се опет радовати због тебе и обасути те добрима, баш као што се радовао због твојих праотаца, ¹⁰ ако се будеш покоравао ГОСПОДУ, своме Богу, држећи се његових заповести и уредби записаних у овој Књизи закона, и окренуо се ГОСПОДУ, своме Богу, свим својим срцем и свом својом душом.

¹¹ Ова заповест коју ти данас дајем није за тебе сувише тешка, нити је ван твог домаћаја. ¹² Није на небу, па да кажеш: »Ко ће се попети на небо да је узме за нас, па да је чујемо и извршавамо?« ¹³ Није ни преко мора, па да кажеш: »Ко ће прећи море да је узме за нас, па да је чујемо и извршавамо?« ¹⁴ Не, Реч ти је сасвим близу, у твојим устима и у твојем срцу, па можеш да је извршаваш.

Избор између живота и смрти

¹⁵ Ево стављам пред тебе избор: живот и благостање или смрт и уништење. ¹⁶ Заповедам ти данас да волиш ГОСПОДА, свога Бога, да чиниш оно што он тражи † и да се држиш његових заповести, уредби и законâ. Тада ћеш живети и множити се и ГОСПОД, твој Бог, благословиће те у земљи у коју улазиш да је запоседнеш.

¹⁷ Али, ако се твоје срце окрене и одбијеш да слушаш, па застраниш и почнеш да се клањаш другим боговима и да им служиш, ¹⁸ објављујем ти данас да ћеш сигурно бити уништен. Нећеш дуго живети у

† чиниш оно што он тражи Дословно: ходаш његовим путевима.

земљи у коју преко реке Јордан улазиш да је запоседнеш.

¹⁹ Данас позивам небо и земљу да буду сведоци против вас да сам пред вас ставио избор између живота и смрти, благослова и проклетства. Изабери живот, да бисте ти и твоји потомци живели.

²⁰ Воли ГОСПОДА, свога Бога, покоравај му се и чврсто га се држи. Јер, он је твој живот и он ће ти дати много година у земљи за коју се заклео твојим праоцима, Аврааму, Исаку и Јакову, да ће им је дати.

Исус Навин постаје Мојсијев наследник

31 Мојсије настави да говори целом Израелу: ² »Сада имам сто двадесет година и више нисам у стању да вас водим. А и ГОСПОД ми је рекао: »Ти нећеш прећи преко реке Јордан.« ³ Сâм ГОСПОД, твој Бог, прећи ће преко пред тобом. Он ће пред тобом затрти оне народе, а ти ћеш запосести њихову земљу. Исус Навин ће те повести преко као што је ГОСПОД рекао. ⁴ ГОСПОД ће с њима учинити исто што је учинио са Сихоном и Огом, аморејским царевима, и њиховом земљом, које је затро. ⁵ ГОСПОД ће вам их изручити, а ви учините с њима све што сам вам заповедио. ⁶ Будите јаки и храбри. Не бојте се и не стрепите од њих. Сâм ГОСПОД, твој Бог, иде с тобом. Он те неће напустити ни оставити.«

⁷ Онда Мојсије позва Исуса Навина, па му рече пред целим Израелом: »Буди јак и храбар, јер ти ћеш ићи са овим народом у земљу за коју се ГОСПОД заклео његовим праоцима да ће им је дати, а ти учини све да је он запоседне. ⁸ Сâм ГОСПОД иде пред тобом и биће с тобом. Он те неће напустити ни оставити. Не бој се и не обесхрабруј се.«

Читање Закона сваке седме године

⁹ Мојсије написа овај Закон и предаде га свештеницима, Левијевим потомцима, који су носили Ковчег ГОСПОДЊЕГ савеза, и свим израелским старешинама. ¹⁰ Онда им Мојсије заповеди: »На крају сваке седме године, у години отписивања дугова, за време Празника сеница, ¹¹ када сав Израел дође да се покаже пред ГОСПОДОМ, вашим Богом, на месту које ће он изабрати, читајте овај Закон пред свим Израелом, да га чује. ¹² Окупите народ – мушкарце, жене и нејач, и дошљаке који су у вашим градовима – да чују и да науче да се боје ГОСПОДА, вашег Бога, и да помно извршавају све речи овог Закона. ¹³ Нека га чују њихова деца, која га још не знају, и нека науче да се боје ГОСПОДА, вашег Бога, све док будете живели у земљи у коју идете преко реке Јордан да је запоседнете.«

Последњи Божији налози Мојсију

¹⁴ ГОСПОД рече Мојсију: »Ево, примиче се дан твоје смрти. Позови Исуса Навина, па се покажите у Шатору састанка, да му издам заповести.«

И Мојсије и Исус Навин дођоше у Шатор састанка,¹⁵ а ГОСПОД се показа у Шатору у стубу од облака, и облак стаде изнад улаза у Шатор.

¹⁶ ГОСПОД рече Мојсију: »Ти ћеш умрети, а овај народ ће ускоро да се ода блуду са туђим боговима земље у коју ће ући. Оставиће ме и прекршити Савез који сам с њима склопио.¹⁷ Тога дана ћу се разгневити на њих и оставити их. Сакрићу своје лице од њих, и биће уништени. Снаћи ће их многе несреће и невоље, па ће тога дана питати: „Зар нас нису ове несреће снашле зато што наш Бог није с нама?“¹⁸ А ја ћу тога дана заиста сакрити своје лице од њих због свега зла које су учинили окренувши се другим боговима.

¹⁹ »Сада запишите себи ову песму и научите Израелце да је певају. Нека је певају, да ми она буде сведок против њих.²⁰ Када их уведем у земљу којом тече мед и млеко, земљу за коју сам се заклео њиховим праоцима, и када буду јели, наситили се и угојили, окренуће се другим боговима и служити им, а мене ће презрети и прекршити мој Савез.²¹ Тада, када их снађу многе несреће и невоље, ова песма ће сведочити против њих, јер је њихови потомци неће заборавити. Знај шта су све спремни да учине, чак и пре него што их уведем у земљу за коју сам им се заклео.«

²² Тога дана Мојсије записа ту песму и научи Израелце да је певају.

²³ ГОСПОД издаде ову заповест Исусу Навину: »Буди јак и храбар, јер ти ћеш увести Израелце у земљу за коју сам им се заклео, а ја ћу бити с тобом.«

²⁴ Када је Мојсије од почетка до краја написао речи овог Закона у књигу,²⁵ издаде ову заповест Левитима који су носили Ковчег ГОСПОДЊЕГ савеза:²⁶ »Узмите ову Књигу закона и ставите је поред Ковчега савеза ГОСПОДА, нашега Бога. Нека стоји тамо као сведок против вас.²⁷ Јер, знам колико сте бунтовни и тврдоглави. Ако се буните против ГОСПОДА док сам ја још жив и с вама, колико ћете се тек бунити после моје смрти?²⁸ Окупите преда мноме све старешине својих племена и све своје надгледнике, да им све ово кажем и да позовем небо и земљу да сведоче против њих.²⁹ Јер, знам да ћете се после моје смрти сасвим искварити и да ћете скренути с пута којим сам вам заповедио да идете. У будућности ће вас сналазити несрећа јер ћете чинити оно што је зло у ГОСПОДЊИМ очима и изазивати га на гнев оним што чините.«

Мојсијева песма

³⁰ Потом Мојсије од почетка до краја изговори речи ове песме целој израелској заједници:

32 Слушајте, небеса, а ја ћу говорити,
чуј, земљо, речи мојих уста.

² Нека моје учење капље као киша,
нека моје речи падају као роса,
као кишица на нежно биље,
као пљусак на младу траву.

³ Објављиваћу Име ГОСПОДЊЕ,
а ви величајте Бога нашега.

⁴ Он је Стена, дела су му савршена,
праведни су сви његови путеви.
Он је Бог веран и неправду не чини.
Он је праведан и правичан.

⁵ Али они су се искварили;
на своју срамоту нису му више деца,
нарастај изопачени и препредени.

⁶ Зар тако узвраћаш ГОСПОДУ,
народе неразумни и немудри?
Зар он није твој Отац, твој Створитељ,
који те начинио и саздао?

⁷ Сети се прадавних дана,
погледај давнашња поколења.
Упитај свога оца, и он ће ти испричати,
своје старешине, и они ће ти одговорити.

⁸ Када је Свевишњи народима
делио њихово наследство,
када је размештао потомке Адамове,
одредио је народима међе
у складу са бројем синова Божијих †.

⁹ А ГОСПОДЊИ је део његов народ,
Јаков је његов посед.

¹⁰ Нашао га је у земљи пустињској,
у пустари голој, где звери завијају.
Обгрлио га је и гајио,
чувао га као зеницу свога ока

¹¹ као орао што бди над својим гнездом,
над орлићима својим лебди,
крила шири да их ухвати
и однесе на својим перима.

¹² ГОСПОД га је сам водио –
туђег бога није било с њим.

¹³ Учинио је да по висовима земље јаше
и хранио га пољским плодовима,
меда му давао из стене
и уља из кремене литице,

¹⁴ кравље урде и млека овчијег и козјег,
лоја јагњећег и јарећег,
најбоље овнове башанске,
јарце и најсочнија зрна пшенице.

Пенушаву крв грожђа си пио.

¹⁵ Јешурун †† се угојио, па се узритао;
угојио се, утовио се и усалио.

Оставио је Бога, који га је начинио,
и одбацио Стену, свога Спаситеља.

¹⁶ Чинили су га љубоморним туђим боговима,
гневили га гнусним идолима.

¹⁷ Демонима су приносили жртве, а не Богу,
боговима које нису познавали,
боговима који се недавно појавише,
боговима којих се ваши праоци нису бојали.

¹⁸ Занемарио си Стену која те донела на свет,

† синова Божијих Овако стоји у старогрчком преводу Септуагинти и једном од кумранских свитака. У традиционалном хебрејском тексту стоји: синова Израелових. †† Јешурун значи »честит«, а у 5. Мојсијевој и у Исајији односи се на Израел.

заборавио Бога који те родио.
¹⁹ ГОСПОД то виде и одбаци их,
 јер су га његови синови и кћери разгневили.
²⁰ »Сакрићу своје лице од њих«, рече,
 »и видећу шта ће од њих настати.
 Јер, они су нараштај изопачен,
 деца која немају верности.
²¹ Учинише ме љубоморним оним што није бог,
 разгневише ме својим ништавним идолима.
 Зато ћу ја њих учинити љубоморнима народом ко-
 ји то није,
 разгневити их народом неразумним.
²² Јер, од мога гнева огањ се запалио
 који гори до дубина Шеола;
 прождреће земљу и њене усеве
 и запалити темеље планина.
²³ »Несрећу за несрећом слаћу на њих;
 своје стреле на њих ћу потрошити.
²⁴ Од глади ће умирати;
 изједаће их огњица и смртоносна пошаст.
 Послаћу на њих очњаке звери,
 отров гуја које по прашина гмижу.
²⁵ Напољу ће им мач затирати децу,
 а унутра ће владати ужас.
 Гинуће момци и девојке,
 одојчад и старци седокоси.
²⁶ Рекох да ћу их расејати
 и избрисати спомен на њих међу људима.
²⁷ Али нисам хтео да ме непријатељ разгневи,
 да душмани њихови не схвате погрешно,
 па кажу: „Ми смо победили!
 Није ГОСПОД све ово учинио!“
²⁸ Они су народ без памети,
 нема у њима разборитости.
²⁹ Да су мудри, разумели би ово,
 увидели шта ће им се десити.
³⁰ Како може један да гони хиљаду
 или двојица десет хиљада да нагнају у бекство
 ако их њихова стена није продала,
 ако их ГОСПОД није изручио?
³¹ Али њихова стена није као наша Стена –
 то чак и наши непријатељи признају.
³² Лоза им потиче од лозе содомске
 и са поља гоморских;
 грождје им је пуно отрова,
 гроздови пуни горчине,
³³ вино им змијски отров,
 кобрин отров смртоносни.
³⁴ Зар нисам ово чувао
 запечаћено у мојим спремиштима?
³⁵ Моја је освета, ја ћу узвратити.
 У своје време нога ће им се оклизнути;
 близу је дан њихове пропасти,
 њихов усуд брзо им се примиче.
³⁶ Јер, ГОСПОД ће оправдати свој народ
 и сажалити се на своје слуге
 када види да им је ишчилела снага
 и да нико, ни роб ни слободњак, није остао.

³⁷ Рећи ће: »Где су сада њихови богови,
 стена у којој су тражили уточиште,
³⁸ богови који су јели лој њихових жртава
 и пили вино њихових леваница?
 Нека они устану да вам помогну!
 Нека вас они заклоне!
³⁹ »Видите сада да једино ја сам Бог
 и да нема другог бога уз мене.
 Ја усмрћујем и ја оживљавам,
 ја рањавам и ја исцељујем.
 Из моје руке нема избављења.
⁴⁰ Дижем своју руку ка небу и заклињем се:
 Тако ми мога живота вечног,
⁴¹ када наоштрим свој мач блистави
 и узмем правду у своје руке,
 осветићу се својим душманима
 и узвратити онима који ме мрзе.
⁴² Своје стреле напојићу крвљу
 и мој мач најешће се меса:
 крвљу побijenих и заробљених,
 глава предводника непријатељевих.
⁴³ »Веселите се, народи, с његовим народом,
 јер он ће осветити крв својих слугу.
 Осветиће се својим душманима
 и очистити своју земљу и народ.«
⁴⁴ Тада Мојсије дође са Хошеом сином Навиним †
 и изговори народу све речи ове песме.
⁴⁵ Када је Мојсије изговорио све ово целом Израе-
 лу, ⁴⁶ рече им: »Усадите у срце све што сам вам да-
 нас свечано објавио, да бисте својој деци могли да
 заповедите да помно извршавају све речи овог За-
 кона. ⁴⁷ Јер, оне за вас нису само празне речи – оне
 су ваш живот. По њима ћете дуго живети у земљи у
 коју идете преко реке Јордан да је запоседнете.«

Мојсију допуштено да види Ханаан

⁴⁸ Тог истог дана ГОСПОД рече Мојсију: ⁴⁹ »Попни
 се на гору Нево у горју Аварим у Моаву, преко пута
 Јерихона, па погледај Ханаан, земљу коју дајем у
 посед Израелцима. ⁵⁰ Тамо ћеш умрети, на гори на
 коју ћеш се попети, баш као што је и твој брат Аа-
 рон умро на гори Хор. ⁵¹ То је зато што сте ме обоји-
 ца изневерили пред Израелцима код водâ Мерива-
 Кадеша у пустињи Цин и зато што ме међу Израе-
 лцима нисте показали као светог. ⁵² Ту земљу ћеш
 видети издалека, али нећеш ући у њу, у земљу коју
 дајем Израелцима.«

Мојсије благосиља израелска племена

33 Ово је благослов којим је Мојсије, Божији чо-
 век, благословио Израелце пре своје смрти.
² Он рече:
 »ГОСПОД дође са Синаја,
 зазори са Сеира и засја са горе Паран.
 Дође са многим хиљадама светих;
 уз бок му његова силна војска.

† Хошеом сином Навиним То јест: Исусом Навином.

³ Ти заиста волиш народ;
сви свети у твојој су руци.
Пред твојим ногама сви се окупљају
и од тебе примају налоге,
⁴ закон који нам је дао Мојсије,
посед заједнице Јаковљеве.
⁵ ГОСПОД постаде цар над Јешуруном †
када су се вође народа окупиле
заједно с племенима Израеловим.

Рувим

⁶ »Нека Рувим живи и нека не изумре,
иако је мало мушких његових.«

Јуда

⁷ А ово рече за Јуду:
»Чуј, ГОСПОДЕ, вапај Јудин
и доведи га његовом народу.
Снагу му увећај
и помагач му буди
против његових душмана.«

Левије

⁸ За Левија рече:
»Твој Тумим и Урим припадају
оном који ти је веран.
Искушао си га код Маса,
с њим се препирао код водâ Мериве.
⁹ Он за свог оца и мајку рече:
,Не познајем их.'
Своју браћу не препозна,
на своју децу не обрати пажњу.
Само се твоје Речи држао
и твој Савез поштовао.
¹⁰ Он Јакова учи твојим законима,
Израела твоме Закону.
Он пред тобом приноси кâд
и целе жртве паљенице на твом жртвенику.
¹¹ Благослови га снагом, ГОСПОДЕ,
и нека ти је мило оно што чини.
Прободи слабине оних што се на њега дижу
и оних што га мрзе, да више не устану.«

Венијамин

¹² За Венијамина рече:
»Нека љубимац ГОСПОДЊИ у њему спокојно почи-
ва,
јер ГОСПОД га поваздан заклања,
а он живи међу бреговима ††.«

Јосиф

¹³ За Јосифа рече:
»Нека му ГОСПОД благослови земљу
обиљем са неба,

† Јешуруном Јешурун значи »честит«, а у 5. Мојсијевој и у
Исаији односи се на Израел; исто и у 26. стиху. †† бреговима
Ова реч на хебрејском може да значи и »плећима«.

росом и водама подземним,
¹⁴ обиљем усева – дарова сунца –
и обиљем онога што сваки месец даје,
¹⁵ најбољим даровима древних планина
и обиљем са вечних брда,
¹⁶ обиљем са земље и свега на њој
и наклоношћу Онога који је у горућем грму бора-
вио.

Нека све то дође на Јосифову главу,
на теме кнеза међу својом браћом.
¹⁷ Он је као првенац бика величанствен.
Рогови му рогови дивљег бивола –
њима ће народе пробадати
све до крајева земље.
Један рог је Ефрем са десетинама хиљада,
други Манасија са својим хиљадама.«

Завулон и Исахар

¹⁸ За Завулону рече:
»Радуј се, Завулоне, у својим походима
и ти, Исахаре, у својим шаторима.
¹⁹ Позиваће народе на гору
и тамо приносити праве жртве.
Гостиће се изобиљем мора
и благом у песку скривеним.«

Гад

²⁰ За Гада рече:
»Благословен био ко Гадово подручје прошири!
На њему Гад живи као лав
и руку или главу откида.
²¹ За себе је најбољу земљу изабрао;
за њега се чува део владарски.
Када су се вође народа окупиле,
он изврши праведне налоге ГОСПОДЊЕ
и његову правду с Израелом.«

Дан

²² За Дана рече:
»Дан је лавић
који скаче из Башана.«

Нефталим

²³ За Нефталима рече:
»Нефталим се сити наклоношћу ГОСПОДЊОМ
и пун је његових благослова.
Његов је посед према југу до језера.«

Асир

²⁴ За Асира рече:
»Асир је најблагословенији међу синовима.
Нека буде миљеник своје браће
и нека ноге умаче у уље.
²⁵ Преворнице твојих капија биће од гвожђа и
бронзе,
а снага ти трајати док си жив.

²⁶ »Нико није као Бог Јешурунов,
који небом јаше да вам помогне
и на облацима у свом величанству.
²⁷ Бог вечити ваше је уточиште,
његове вечне мишице ваш ослонац.
Непријатеља истерује пред вама,
говорећи: „Затри!“
²⁸ Тако ће Израел живети спокојно,
извор Јаковљев бити на миру
у земљи жита и младог вина,
где роса капље с неба.
²⁹ Благо теби, Израеле!
Ко је као ти,
народ који је ГОСПОД спасао?
Он ти је штит који ти помаже
и мач који ти доноси победу.
Непријатељи ће ти се улагивати,
а ти ћеш им газити по леђима †.»

Мојсијева смрт

34 Потом се Мојсије са Моавских пољана попе
на гору Нево, на врх горе Пизге, преко пута
Јерихона. ГОСПОД му показа целу земљу од Гилада
до Дана, ² цео Нефталим, Ефремову и Манасијину
земљу, сву Јудину земљу све до Западног мора ††,

† газити по леђима Овај израз на хебрејском може да значи и »изгазити узвишице«. †† Западног мора То јест: Средоземног мора.

³ Негев и цео крај од долине Јерихона, Града палми,
до Цоара.

⁴ ГОСПОД му рече: »Ово је земља за коју сам се заклео Аврааму, Исааку и Јакову када сам рекао: „Даћу је вашим потомцима.“ Дао сам ти да је видиш својим очима, али ти нећеш прећи онамо.«

⁵ Потом Мојсије, слуга ГОСПОДЊИ, умре тамо у Моаву, као што је ГОСПОД и рекао. ⁶ Сахранише га у Моаву, у долини преко пута Бет-Пеора, али до данашњег нико не зна где му је гроб. ⁷ Мојсије је имао сто двадесет година када је умро, али вид му није био ослабио ни снага ишчилела. ⁸ Израелци су тридесет дана оплакивали Мојсија на Моавским пољанама, а потом се оконча време жалости за Мојсијем.

⁹ Исус Навин је био пун духа мудрости, јер је Мојсије на њега положио руке. Израелци су га слушали и чинили онако како је ГОСПОД заповедио Мојсију.

¹⁰ Никада више у Израелу није било пророка као што је Мојсије, кога је ГОСПОД познавао лицем у лице, ¹¹ који је учинио сва она знамења и чуда ради којих га је ГОСПОД послао у Египат да их учини на фараону, на свим његовим службеницима и на целој његовој земљи. ¹² Нико никад није показао тако силну моћ или учинио тако застрашујућа дела каква је Мојсије учинио наочиглед целом Израелу.

Исус Навин

Бог заповеда Исусу Навину да запоседне Ханаан

1 После смрти Мојсија, слуге ГОСПОДЊЕГ, ГОСПОД рече Исусу Навину, Мојсијевом помоћнику: ² »Мој слуга Мојсије је умро. Зато се сада спреми, ти и сав овај народ, да пређеш преко реке Јордан, у земљу коју ћу дати Израелцима. ³ Даћу вам свако место на које ступите ногом, као што сам обећао Мојсију. ⁴ Ваше подручје ће се простирати од пустиње до Либана и од велике реке, реке Еуфрат – кроз сву земљу Хетита – до Великог мора † на западу. ⁵ Док си жив, нико неће моћи да ти се одупре. Као што сам био с Мојсијем, тако ћу бити и с тобом: никада те нећу напустити ни оставити. ⁶ Буди јак и храбар, јер ти ћеш повести овај народ да запоседне земљу за коју сам се закleo његовим праоцима да ћу им је дати. ⁷ Само буди јак и врло храбар. Помно извршавај сав Закон који ти је дао мој слуга Мојсије. Не скрећи од њега ни лево ни десно, да будеш успешан куд год пођеш. ⁸ Непрестано понављај речи ове Књиге закона. Дан и ноћ размишљај о њима, да би могао помно да извршаваш све што је у њој записано. Тада ће ти бити добро и бићеш успешан.

⁹ »Заповедио сам ти: ‚Буди јак и храбар.‘ Не бој се и не страхуј, јер ће ГОСПОД, твој Бог, бити с тобом куд год пођеш.«

Народ обећава да ће слушати Исуса Навина

¹⁰ Исус Навин заповеди надгледницима народа: »Прођите кроз табор и кажите народу: ¹¹ ‚Спремите себи хране. За три дана прећи ћете преко реке Јордан да бисте ушли у земљу коју вам ГОСПОД, ваш Бог, даје да буде ваша и запосели је.‘«

¹² А Рувимовцима, Гадовцима и половини Манастијиног племена рече: ¹³ »Сетите се заповести коју вам је дао Мојсије, слуга ГОСПОДЊИ. ГОСПОД, ваш Бог, даје вам починак и дао вам је ову земљу. ¹⁴ Ваше жене, нејач и стока могу да остану у земљи коју вам је Мојсије дао с ове, источне стране реке Јордан. Али сви ви, ратници, морате наоружани да пређете испред својих сународника и помогнете им ¹⁵ док им ГОСПОД не да починак као и вама и док и они не запоседну земљу коју им даје ГОСПОД, ваш Бог. После тога можете да се вратите у своју земљу, коју вам је дао Мојсије, слуга ГОСПОДЊИ, са ове, источне стране реке Јордан.«

† Великог мора То јест: Средоземног мора.

¹⁶ Они одговорише Исусу Навину: »Учинићемо све што си нам заповедио и ићи куд год нас пошаљеш.

¹⁷ Као што смо у свему слушали Мојсија, тако ћемо слушати и тебе. Само, нека ГОСПОД, твој Бог, буде с тобом као што је био с Мојсијем. ¹⁸ Ко год се побуни против твојих заповести и не послуша твоје речи, шта год да му заповедиш, биће погубљен. Само буди јак и храбар.«

Исус Навин шаље уходе у Јерихон

2 Тада Исус Навин тајно посла из Шитима двојицу ухода.

»Идите и извидите земљу«, рече им, »посебно град Јерихон.«

И они одоше и уђоше у кућу блуднице која се звала Раава, да тамо преноће.

² Јерихонском цару јавише: »Ено су ноћас неки Израелци дошли овамо да уходе земљу.«

³ Тада јерихонски цар посла људе Раави с поруком: »Изведи људе који су дошли к теби и ушли у твоју кућу, јер су дошли да уходе целу земљу.«

⁴ Али она узме ону двојицу и сакри их, па рече: »Ти људи су заиста дошли к мени, али не знам одакле.

⁵ Отишли су у сутон, кад се затвара градска капија. Не знам на коју страну су отишли. Пожурите за њима, па ћете их стићи.«

⁶ А она их је била одвела на кров и сакрила под стабљике лана које је распрострла по крову.

⁷ Тако цареви људи кренуше у потеру за уходама путем ка газовима на реци Јордан. Чим је потера изашла, градска капија се затвори.

⁸ Пре него што су уходе легле на починак, Раава се попе к њима на кров, ⁹ па им рече: »Знам да вам је ГОСПОД дао ову земљу. Обузео нас је силан страх од вас, па сви становници ове земље стрепе од вас.

¹⁰ Јер, чули смо како је ГОСПОД пред вама исушио воде Црвеног мора кад сте изашли из Египта и шта сте учинили са двојицом аморејских царева источно од реке Јордан, Сихоном и Огом, које сте потпуно уништили. ¹¹ Када смо то чули, клонули смо духом и све нас је због вас оставила храброст. Јер ГОСПОД, ваш Бог, Бог је горе на небу и доле на земљи. ¹² Зато ми се сада закуните ГОСПОДОМ да ћете милостиво поступити с мојом породицом, јер сам и ја милостиво поступила с вама. Дајте ми поуздан знак ¹³ да ћете поштедети живот мом оцу и мајци, мојој браћи и сестрама, и свима њиховима, и да ћете нас спасти од смрти.«

¹⁴ »Наш живот за ваш живот«, рекоше јој они. »Ако не одате шта радимо овде, одржаћемо реч и милостиво поступити с тобом кад нам ГОСПОД дâ ову земљу.«

¹⁵ Тада их она помоћу конопца спусти кроз прозор, јер је кућа у којој је живела била део градских зидина.

¹⁶ »Идите у брда«, рече им она, »да вас гонитељи не нађу. Кријте се тамо три дана док се они не врате, а онда идите својим путем.«

¹⁷ Они јој рекоше: »Бићемо слободни од заклетве којом си тражила да се закунемо ¹⁸ ако, када уђемо у земљу, не вежеш ову скерлетну узицу за прозор кроз који си нас спустила и ако не доведеш свога оца и мајку, своју браћу и сву своју породицу у своју кућу. ¹⁹ Ако неко изађе из твоје куће, сам ће бити крив за своју смрт, а не ми. Али, ако буде с тобом у кући, па неко на њега дигне руку, ми ћемо бити криви за његову смрт. ²⁰ Ако одаш шта радимо овде, бићемо слободни од заклетве којом си тражила да се закунемо.«

²¹ »Нека буде како кажете«, одврати она.

Потом их испрати и они одоше, а она веза скерлетну узицу за прозор.

²² Они одоше и стигоше у брда, где остадоше три дана, док гонитељи нису претражили све дуж пута и вратили се не нашавши их. ²³ Тада њих двојица кренуше назад. Спустише се са брдâ, пређоше преко реке и дођоше Исусу Навину, па му испричаше све што им се догодило.

²⁴ Рекоше му: »ГОСПОД нам је заиста предао целу земљу у руке. Сви становници земље стрепе од нас.«

Прелазак преко Јордана

3 Исус Навин порани следећег јутра, па он и сви Израелци кренуше из Шитима и стигоше до реке Јордан, где се утаборише пре преласка.

² После три дана, надгледници прођоше кроз табор ³ и заповедише народу: »Када видите Ковчег савеза ГОСПОДА, вашег Бога, и свештенике, који су Левити, како га носе, крените са свог места и пођите за њим. ⁴ Тако ћете знати којим путем да идете, пошто никад пре нисте ишли тим путем. Али нека између вас и Ковчега буде растојање од око две хиљаде лаката † – не прилазите му ближе.«

⁵ Исус Навин рече народу: »Освештајте се, јер ће сутра ГОСПОД међу вама учинити чудесна дела.«

⁶ А свештеницима рече: »Подигните Ковчег савеза и крените испред народа.«

И они га подигоше и кренуше испред народа.

⁷ ГОСПОД рече Исусу Навину: »Данас ћу почети да те узвисујем пред очима целог Израела, да знају да сам с тобом као што сам био с Мојсијем. ⁸ Реци свештеницима који носе Ковчег савеза: »Када дођете до руба воде Јордана, уђите у реку и станите.«

⁹ Исус Навин рече Израелцима: »Дођите да чујете речи ГОСПОДА, вашег Бога!«

¹⁰ Онда рече: »По овоме ћете знати да је живи Бог међу вама и да ће он заиста пред вама истерати Хаанаце, Хетите, Хивијце, Перижане, Гиргашане, Аморејце и Јевусејце: ¹¹ Ево, Ковчег савеза Господара целог света ући ће у реку Јордан пред вама.

¹² Сада изаберите дванаест људи из Израелових племена, по једног из сваког племена. ¹³ Чим свештеници који носе Ковчег ГОСПОДА, Господара целог света, ступе ногом у Јордан, зауставиће се његове воде које теку одозго и стајаће као брана.«

¹⁴ Када је народ кренуо из табора да пређе преко реке Јордан, испред њега су пошли свештеници носећи Ковчег савеза. ¹⁵ Чим су свештеници који су носили Ковчег дошли до Јордана и ступили ногом у воду – иако се Јордан прелива преко обала све време жетве – ¹⁶ воде које су текле одозго престадоше да теку. Нагомилале су се као иза бране, све до града Адама близу Цартана, а воде које су текле у море Араву, Слано море †† сасвим су отекле. Тако народ пређе реку тачно преко пута Јерихона. ¹⁷ Свештеници који су носили Ковчег ГОСПОДЊЕГ савеза стајали су чврсто на сувом тлу усред реке Јордан док сав израелски народ није прешао преко Јордана по сувом.

Спомен-каменови

4 Када је сав народ прешао преко реке Јордан, ГОСПОД рече Исусу Навину: ² »Изаберите дванаест људи из народа, по једног из сваког племена, ³ и заповедите им да изваде дванаест каменова из средине Јордана, баш оданде где стоје свештеници. Понесите их са собом, па их положите на месту где ћете преноћити.«

⁴ Исус Навин позва дванаест људи које је био одредио међу Израелцима, по једнога из сваког племена, ⁵ па им рече: »Отидите до средине Јордана, пред Ковчег ГОСПОДА, вашег Бога, и нека сваки од вас на раме подигне један камен, по један за свако израелско племе, ⁶ да буду знак међу вама. Када вас ваша деца сутра упитају: »Шта значе ови каменови?« ⁷ одговорите им: »Река Јордан престала је да тече пред Ковчегом ГОСПОДЊЕГ савеза. Када је Ковчег ушао у Јордан, воде Јордана престале су да теку.« Нека ови каменови буду спомен за израелски народ до века.«

⁸ Израелци урадише како им је Исус Навин заповедио. Узеше дванаест каменова са средине реке Јордан, по један за свако израелско племе, као што је ГОСПОД рекао Исусу Навину, па их пренеше до свог преноћишта и тамо их положише. ⁹ Исус Навин постави других дванаест каменова на средини Јордана, на месту где су стајали свештеници који су носили Ковчег савеза. Ти каменови стоје тамо и данас.

† две хиљаде лаката 900 метара.

†† море Араву, Слано море То јест: Мртво море.

¹⁰ Свештеници који су носили Ковчег остадоше да стоје наспред Јордана све док није учињено све што је ГОСПОД заповедио Исусу Навину да каже народу да учини – исто оно што је Мојсије заповедио Исусу Навину. Народ је журно прелазило преко ¹¹ и чим су сви прешли, пређоше и свештеници са ГОСПОДЊИМ ковчегом и одоше испред народа.

¹² Људи из Рувимовог, Гадовог и половине Манастијиног племена наоружани пређоше испред других Израелаца, као што им је Мојсије заповедио.

¹³ Око четрдесет хиљада људи спремних за борбу пређе пред ГОСПОДОМ да се бори на Јерихонским пољанама.

¹⁴ Тога дана ГОСПОД узвиси Исуса Навина пред очима целог Израела. Док је био жив, Израелци су га поштовали исто као што су поштовали и Мојсија.

¹⁵ ГОСПОД рече Исусу Навину: ¹⁶ »Заповеди свештеницима који носе Ковчег сведочанства да изађу из Јордана.«

¹⁷ И Исус Навин заповеди свештеницима: »Изађите из Јордана!«

¹⁸ Тада свештеници изађоше из реке, носећи Ковчег ГОСПОДЊЕГ савеза. И само што су ногом ступили на суво тле, воде Јордана се вратише на своје место и прелише се преко обала као и пре.

¹⁹ Народ је изашао из реке Јордан десетог дана првог месеца и утаборио се у Гилгалу, на источној граници Јерихона. ²⁰ Исус Навин постави у Гилгалу оних дванаест каменова које су извадили из Јордана, ²¹ па рече Израелцима: »Када ваша деца сутра буду питала вас, своје очеве: ‚Шта значе ови каменови?‘ ²² објасните им: ‚Израел је прешао преко реке Јордан по сувом тлу.‘ ²³ Јер, ГОСПОД, ваш Бог, пред вама је исушио Јордан, док не пређете преко њега, баш као што је учинио и са Црвеним морем када га је пред нама исушио док нисмо прешли преко. ²⁴ Учинио је то да би сви народи на земљи знали колико је ГОСПОДЊА рука моћна и да бисте се ви увек бојали ГОСПОДА, свога Бога.«

5 Када су сви аморејски цареви западно од реке Јордан и сви ханаански цареви у приморју чули како је ГОСПОД исушио реку Јордан испред Израелаца док они нису прешли преко, клонуше духом и храброст их остави због Израелаца.

Обрезање у Гилгалу

² У то време ГОСПОД рече Исусу Навину: »Направи ножеве од кремена и поново обрежи Израелце.«

³ И Исус Навин направи ножеве од кремена, па на Гиват-Хааралоту [†] обреза Израелце. ⁴ А ево зашто је то урадио: Сви који су изашли из Египта – сви мушкарци способни за борбу – помрли су током пута кроз пустињу после изласка из Египта. ⁵ Сав народ који је изашао био је обрезан, а они који су се родили у пустињи, на путу, после изласка из Египта, нису били обрезани. ⁶ Израелци су четрдесет годи-

[†] Гиват-Хааралот значи »брдо обрезака«.

на лутали пустињом све док нису помрли сви који су били способни за борбу када су отишли из Египта, пошто се нису покоравали ГОСПОДУ. ГОСПОД им се заклео да неће видети земљу за коју се њиховим праоцима заклео да ће је дати нама, земљу којом тече мед и млеко. ⁷ Тако је место њих подигао њихове синове – оне које је Исус Навин обрезао.

Били су необрезани јер се на путу нису обрезивали. ⁸ Када је сав народ обрезан, остадоше у табору док нису оздравили.

⁹ Тада ГОСПОД рече Исусу Навину: »Данас сам са вас скинуо ^{††} срамоту Египта.«

Зато се то место и дан-данас зове Гилгал [‡].

Прослава прве Пасхе у Ханаану

¹⁰ Увече, четрнаестог дана тог месеца, док су били утаборени у Гилгалу, на Јерихонским пољанама, Израелци прославише Пасху. ¹¹ Дан после Пасхе, баш на тај дан, јели су од рода оне земље: бесквасни хлеб и пржено зрневље. ¹² Дан након што су јели од рода оне земље, мана престаде да пада ^{††}. Више није било мане за Израелце, него су се те године хранили плодовима ханаанске земље.

Исус Навин и заповедник ГОСПОДЊЕ војске

¹³ Када је био близу Јерихона, Исус Навин диже поглед и виде како пред њим стоји човек са исуканим мачем у руци.

Исус Навин му приђе и упита га: »Јеси ли ти с нама или с нашим непријатељима?«

¹⁴ А он му одговори: »Ја сам заповедник ГОСПОДЊЕ војске. Управо сам дошао.«

На то Исус Навин паде ничице и поклони му се, па га упита: »Шта имаш да ми кажеш, господару?«

¹⁵ »Изуј обућу са својих ногу«, одговори му заповедник ГОСПОДЊЕ војске, »јер је место на ком стојиш свето.«

И Исус Навин учини тако.

Пад Јерихона

6 А Јерихон је био чврсто затворен због Израелаца – нико није могао ни да изађе ни да уђе.

² ГОСПОД рече Исусу Навину: »Ево предајем ти у руке Јерихон с његовим царем и ратницима. ³ Обиђи једном око града са свим војницима. Тако ради шест дана. ⁴ Нека седам свештеника носи пред Ковчегом седам труба од овнујских рогова. Седмога дана обиђите око града седам пута, а свештеници нека дувају у рогове. ⁵ Када они отегнуто затрубе овнујским рогом, нека сва војска, чим чује звук трубе, испусти бојни поклич. Тада ће се срушити градске зидине, па сва војска нека се попне у град, свако право испред себе.«

^{††} скинуо Ова реч на хебрејском може да значи и »одваљао«. [‡] Гилгал звучи као хебрејска реч за »одваљати«. ^{††} мана престаде да пада в. 2. Мојс 16,35.

⁶ Тада Исус Навин позва свештенике и рече им: »Подигните Ковчег ГОСПОДЊЕГ савеза и нека испред њега седам свештеника носи седам труба од овнујских рогова.«

⁷ А војсци рече: »Напред! Обиђите око града. Нека наоружани људи иду испред ГОСПОДЊЕГ ковчега.«

⁸ Када је Исус Навин то рекао војсци, седам свештеника, који су пред ГОСПОДОМ носили седам труба од овнујских рогова, кренуше напред дувајући у рогове, а за њима крену Ковчег ГОСПОДЊЕГ савеза. ⁹ Наоружани људи ишли су испред свештеника који су дували у рогове, а заштитница је ишла за Ковчегом. Све то време разлегао се звук рогова.

¹⁰ Исус заповеди војсци: »Не вичите, не правите буку, ни реч не проговарајте све до онога дана када вам будем рекао: ‚Вичите!‘ Тада ћете викати.«

¹¹ Тако је ГОСПОДЊИ ковчег једном обишао око града. Затим се вратише у табор и тамо преноћише.

¹² Исус Навин порани следећег јутра, а свештеници подигоше ГОСПОДЊИ ковчег. ¹³ Седам свештеника који су носили седам труба од овнујских рогова пођоше напред, идући испред ГОСПОДЊЕГ ковчега и дувајући у рогове. Пред њима су ишли наоружани људи, а заштитница је ишла иза ГОСПОДЊЕГ ковчега. Све то време разлегао се звук рогова. ¹⁴ Тако су и другог дана једном обишли око града и вратили се у табор.

Тако су радили шест дана.

¹⁵ Седмога дана усталоше у зору и обиђоше око града на исти начин. Али тога дана око њега обиђоше седам пута. ¹⁶ Када су око њега обилазили седми пут и када су свештеници задували у овнујске рогове, Исус Навин заповеди војсци: »Вичите! Јер, ГОСПОД вам је предао град! ¹⁷ Нека град и све што је у њему буде потпуно уништено као жртвени принос ГОСПОДУ. Поштедите живот само блудници Раави и свима који су с њом у кући, јер је она сакрила гласнике које смо послали. ¹⁸ Али држите се подаље од онога што је одређено за уништење, да не паднете у искушење да нешто од тога узмете и тиме на израелски табор доведете уништење и невољу. ¹⁹ Све сребро и злато и предмети од бронзе и гвожђа нека буду одвојени за ГОСПОДА и нека се ставе у његову ризницу.«

²⁰ Када су се овнујски рогови огласили, војска испусти бојни поклич. И на звук рога, када је војска испустила силан бојни поклич, зидине се срушише. Војска се попе у град, свако право испред себе, и заузе га. ²¹ Мачем потпуно уништише све живо у њему – мушкарце и жене, младо и старо, говеда, овце и магарад.

²² Исус Навин рече оној двојци који су уходили земљу: »Идите у кућу оне блуднице, па изведите њу и све њене, као што сте јој се заклели.«

²³ Тако они младићи, уходе, уђоше и изведоше Рааву, њеног оца и мајку, браћу и све њене – изведо-

ше сву њену породицу и сместише је ван израелског табора.

²⁴ Град и све у њему спалише, а сребро и злато и предмете од бронзе и гвожђа ставише у ризницу Дома ГОСПОДЊЕГ.

²⁵ Али Исус Навин поштеде блудницу Рааву, њену породицу и све њене зато што је била сакрила гласнике које је послао да уходе Јерихон, и она и дан-данас живи у Израелу.

²⁶ У то време Исус Навин изрече ово проклетство: »Проклет био пред ГОСПОДОМ човек који предузме да опет сагради овај град, Јерихон:

»По цену свога првенца градио му темеље, по цену најмлађега свога капије му постављао.«

²⁷ ГОСПОД је био са Исусом Навином и глас о њему прошири се по целој земљи.

Аханов грех

7 Али Израелци прекршише заповест о потпуном уништењу града: Ахан син Кармија сина Завдија † сина Зариног, из Јудиног племена, узне од предмета одређених за уништење, па се ГОСПОД разгневи на Израелце.

² Исус Навин посла људе из Јерихона у Ај, који је близу Бет-Авена, источно од Бетела, и рече им: »Идите и извидите онај крај.«

И они одоше и извидеше Ај.

³ Када су се вратили Исусу Навину, рекоше му: »Не мора сва војска да иде на Ај. Пошаљи две-три хиљаде људи да га нападну. Не замарај сву војску, јер тамо има мало људи.«

⁴ Тако онамо оде око три хиљаде људи, али су морали да беже пред Ајанима. ⁵ Ајани убише око тридесет шест људи, гонећи Израелце од градске капије све до каменолома и убијајући их по падинама. Због тога народ клону духом и обесхрабри се.

⁶ Тада Исус Навин и израелске старешине раздреше своју одећу и падоше ничице на земљу пред ГОСПОДЊИМ ковчегом, посувши се прашином по глави, и тако остадоше до вечери.

⁷ Исус Навин рече: »Авај, Господе ГОСПОДЕ. Зашто си превео овај народ преко реке Јордан? Зар да нас предаш у руке Аморејцима, да нас униште? Камо среће да смо остали са друге стране Јордана! ⁸ Господе, шта да кажем сада када је Израел окрегнуо леђа пред својим непријатељима? ⁹ Када Хананци и остали становници ове земље чују за ово, опколиће нас и избрисати нам име са земље. Шта ћеш, дакле, да учиниш за своје велико име?«

¹⁰ ГОСПОД рече Исусу Навину: »Устани! Зашто лежиш ничице? ¹¹ Израел је згрешио. Погазили су мој Савез, за који сам им заповедио да га се држе. Узели су од предмета одређених за уништење и ставили их међу своје ствари. И не само да су украли већ су и слагали. ¹² Зато Израелци не могу да се супротставе својим непријатељима, него окрећу леђа

† Завдија Или: Зимрија, како стоји у старогрчком преводу Септуагинти и 1. Лет 2,6; исто и у 17. и 18. стиху.

пред њима, јер су и сами постали одређени за уништење. Нећу више бити с вама ако не уништите оно што је код вас, а одређено је за уништење.

¹³ »Устани и освештај народ. Реци им: ,Освештајте се за сутра, јер овако каже ГОСПОД, Бог Израелов: Израеле, усред тебе је оно што је одређено за уништење. Док то не уклониш, нећеш моћи да се супротставиш својим непријатељима. ¹⁴ Ујутро приступите, племе по племе. Из племена које ГОСПОД изабере нека прилази братство по братство. Из братства које ГОСПОД изабере нека прилази породица по породица. А из породице коју ГОСПОД изабере нека прилази човек по човек. ¹⁵ Онај који буде изабран, нека се спали на ломачи са свиме што има, јер је код њега оно што је одређено за уништење. Погазио је ГОСПОДЊИ савез и извршио срамно дело у Израелу.«

¹⁶ Исус Навин порани следећег јутра и изведе Израел племе по племе, и би изабрано Јудино племе. ¹⁷ Из Јудиног племена изведе братство по братство, и би изабрано братство Зароваца. Он изведе братство Зароваца, породицу по породицу, и би изабрана Завдијева породица. ¹⁸ Исус изведе Завдијеву породицу, човека по човека, и би изабран Ахан син Кармија сина Завдија сина Зариног, из Јудиног племена.

¹⁹ Исус Навин рече Ахану: »Синко, дај славу ГОСПОДУ, Богу Израеловом, и признај му. Кажу ми шта си учинио, ништа не кријући.«

²⁰ Ахан одговори: »Истина је! Ја сам тај који је згрешио против ГОСПОДА, Бога Израеловог. Ево шта сам урадио: ²¹ Кад сам видео у плену леп шинарски † огртач, двеста шекела †† сребра и златну шипку тешку педесет шекела ‡, пожелео сам их и узео. Ено све је закопано у мом шатору, а сребро је одоздо.«

²² Исус Навин посла људе ††, који отрчаше до шатора. Све је било тамо, сакривено у шатору, а сребро одоздо. ²³ Они то узеше из шатора, па донеше Исусу Навину и свим Израелцима и распростреше пред ГОСПОДОМ.

²⁴ Тада Исус Навин, и сав Израел с њим, узе Ахана сина Зариног, оно сребро, огртач и златну шипку, његове синове и кћери, његова говеда, магарад и овце, његов шатор и све што је имао, па га одведе у долину Ахор.

²⁵ »Зашто си нас увалио у невољу?« упита Исус Навин. »Данас ће ГОСПОД тебе увалити у невољу.«

Тада га сви Израелци каменоваше, а када су каменовали и остале, спалише их на ломачи. ²⁶ На Ахана набацаше велику гомилу камења, која тамо стоји и данас. Тада ГОСПОД одврати свој љути гнев. Зато се и дан-данас оно место зове долина Ахор ††.

Освајање и уништење Аја

8 ГОСПОД рече Исусу Навину: »Не бој се и не обесхрабруј. Поведи са собом сву војску, па иди и нападни Ај. Јер, предајем ти у руке цара Аја, његов народ, његов град и његову земљу. ² Уради с Ајем и његовим царем исто што си урадио са Јерихоном и његовим царем, само што њихова добра и стоку можете да узмете за себе. Постави заседу иза града.«

³ Исус Навин и сва војска спремише се да нападну Ај. Он изабра тридесет хиљада врсних ратника и посла их ноћу, ⁴ заповедивши им: »Слушајте пажљиво: Поставите заседу иза града, не много далеко од њега, и сви будите спремни. ⁵ А ја и сва војска која је са мном, прићи ћемо граду, па кад они изађу на нас као и први пут, ми ћемо почети да бежимо пред њима. ⁶ Они ће поћи за нама, па ћемо их тако одвући од града. Јер, они ће рећи: 'Беже од нас као и први пут.' Дакле, док ми будемо бежали пред њима, ⁷ ви изађите из заседе и запоседните град. ГОСПОД, ваш Бог, предаће вам га у руке. ⁸ Кад заузмете град, запалите га. Учините онако како је ГОСПОД заповедио. Постарајте се да буде баш тако. То су моје заповести.«

⁹ Тада их Исус Навин посла и они одоше да поставе заседу. Сместише се између Бетела и Аја, западно од Аја. А Исус Навин ту ноћ проведе с војском.

¹⁰ Исус Навин порани следећег јутра и окупи војску, па он и израелске старешине пођоше пред војском према Ају. ¹¹ Сва војска која је била с њим пође и стиже пред град, па се утабори северно од њега, тако да је између ње и града била долина. ¹² А Исус Навин је био узео око пет хиљада људи и поставио их у заседу између Бетела и Аја, западно од града. ¹³ Тако су сви били спремни – и они у табору северно од града и заседа западно од њега.

Те ноћи Исус Навин сиђе у долину. ¹⁴ Када је цар Аја то видео, он и сва његова војска устадоше рано ујутро, па похиташе из града према Арави, да заподену бој с Израелом. Али цар није знао да му је иза града постављена заседа. ¹⁵ Исус Навин и сви Израелци пустише да их они потерају пред собом, па побегоше према пустињи. ¹⁶ Сву војску из града позваше да крене у потеру за њима и тако је, гонећи Исуса Навина, била одвучена далеко од града. ¹⁷ Ни у Ају ни у Бетелу не остаде ниједан човек – сви су кренули у потеру за Израелцима. Тако су, гонећи Израелце, оставили град отворен.

¹⁸ Тада ГОСПОД рече Исусу Навину: »Упери копље које ти је у руци према Ају, јер ћу ти тај град предати у руке.«

И Исус Навин упери копље према Ају. ¹⁹ Чим је тако пружио руку, људи из заседе брзо се диглоше са свога места и потрчаше, па уђоше у град, заузеле га и одмах га запалише.

²⁰ Када су се Ајани осврнули, видеше како се из града диже дим у небо. Али нису могли да побегну

† шинарски То јест: вавилонски. †† двеста шекела 2.280 грама. ‡ педесет шекела 570 грама. †† људе Дословно: гласнике. †† Ахор значи »невоља«.

ни на коју страну пошто су се Израелци, који су бежали према пустињи, сада окренули против њих. ²¹ Јер, када су Исус Навин и сви Израелци видели да је заседа заузела град и да се из њега диже дим, окренули су се и ударили на Ајане. ²² А и они из града су им пошли у сусрет, па су се Ајани нашли у средини, притешњени од Израелаца са обе стране. Израелци ударише на њих, и ниједан не остаде жив нити побеже. ²³ Али цара Аја ухватише живог и доведоше Исусу Навину.

²⁴ Када су побили све Ајане на пољима и у пустињи, где су их ови гонили – када су сви Ајани погубљени мачем – сви Израелци се вратише у Ај и погубише мачем и све који су били у њему. ²⁵ Тога дана паде свих дванаест хиљада житеља Аја, и мушкараца и жена. ²⁶ Исус Навин није спуштао руку којом је уперо копље све док није потпуно уништио све житеље Аја. ²⁷ Али стоку и добра из града Израелци узеше за себе, као што је ГОСПОД и заповедио Исусу Навину.

²⁸ Тако је Исус Навин спалио Ај † и заувек га претворио у гомилу рушевина, место које је и дан-данас пусто. ²⁹ Цара Аја обеси о дрво и тако га остави до вечери. Када је сунце зашло, Исус Навин заповеди да његов леш скину са дрвета и да га баце пред улаз градске капије. Преко њега набацаше велику гомилу камења, која тамо стоји и дан-данас.

Читање Закона на гори Евал

³⁰ У то време Исус Навин подиже на гори Евал жртвеник ГОСПОДУ, Богу Израеловом, ³¹ као што је Израелцима заповедио Мојсије, слуга ГОСПОДЊИ, и као што је записано у Мојсијевој Књизи закона – жртвеник од неклесаног камена, недирнутог гвозденом алатком. На њему принеше ГОСПОДУ жртве паљенице и жртве за заједништво.

³² Ту, пред Израелцима, Исус Навин преписа на каменове Закон који је записао Мојсије. ³³ Сав Израел и његове старешине, надгледници и судије, дошљаци и рођени Израелци, стајали су са обе стране Ковчега ГОСПОДЊЕГ савеза, лицем према онима који су га носили, свештеницима, који су Левити. Пола народа је стајало испред горе Геризим, а пола испред горе Евал, као што је био заповедио Мојсије, слуга ГОСПОДЊИ, када је заповедио да се благослови израелски народ.

³⁴ Потом Исус Навин прочита све речи Закона – благослове и проклетства – баш као што је записано у Књизи закона. ³⁵ Није било ничега што је Мојсије заповедио, а да то Исус Навин није прочитао пред целом израелском заједницом, укључујући жене и нејач, и дошљаке који су живели међу њима.

Савез против Израела

⁹ Када су сви цареви западно од реке Јордан – они у Горју, Шефели и дуж целе обале Великог мора †† све до Либана: цареви Хетита, Аморејаца, Ханаанаца, Перижана, Хивијаца и Јевусејаца – чули шта се догодило, ² окупише се да заједничким снагама нападну Исуса Навина и Израел.

Варка Гивонаца

³ Чувши шта је Исус Навин учинио са Јерихоном и Ајем, житељи Гивона ⁴ прибегоше лукавству. Одоше и узеше хране, па на магарце натоварише отрцане вреће и старе, поцепане и искрпљене мешине за вино. ⁵ На ноге обуше изношене и закрпљене сандале и обукоше стару одећу. Сав хлеб који су понели као залиху био је бајат и буђав. ⁶ Када су дошли Исусу Навину у табор у Гилгалу, рекоше њему и Израелцима: »Долазимо из далеке земље. Склопите с нама савез.«

⁷ »А шта ако живите близу нас?« упиташе Израелци Хивијце. »Како онда да с вама склопимо савез?«

⁸ »Твоје смо слуге«, рекоше они Исусу Навину, а он их упита: »Ко сте ви и одакле сте дошли?«

⁹ Они одговорише: »Ми, твоје слуге, дошли смо из веома далеке земље због гласа о ГОСПОДУ, твоме Богу. Јер, чули смо за све што је учинио у Египту ¹⁰ и за све што је учинио са двојицом аморејских царева источно од реке Јордан – Сихоном, царем Хешбона, и Огом, царем Башана, који је владао у Аштароту. ¹¹ Зато нам наше старешине и сви становници наше земље рекоше: „Узмите залиха хране за пут, па идите и састаните се с њима и реците им: „Ваше смо слуге. Склопите с нама савез.“ ¹² Овај наш хлеб био је још топао када смо га понели од куће оног дана кад смо пошли к вама, а сада је, ево, бајат и буђав. ¹³ И ове мешине за вино биле су нове када смо их напунили, а сада су се, ево, поцепале. И одећа и сандале су нам се отрцале од дуга пута.«

¹⁴ Израелци прегледаше њихове залихе хране, али ништа о томе не упиташе ГОСПОДА. ¹⁵ Исус Навин склопи с њима мир и савез којим се обавеза да ће их пустити да живе, а поглавари заједнице то потврдише заклетвом.

¹⁶ Али три дана након склапања савеза, Израелци сазнаше да су им Гивонци суседи, да живе близу њих. ¹⁷ Стога Израелци кренуше на пут и трећег дана стигоше до њихових градова – Гивона, Кефире, Беерота и Кирјат-Јеарима – ¹⁸ али их не нападоше јер су им се поглавари заједнице заклели ГОСПОДОМ, Богом Израеловим.

Цела заједница поче да гунђа против поглаварâ, ¹⁹ али сви поглавари одговорише: »Заклели смо им се ГОСПОДОМ, Богом Израеловим и сада не смемо да их дирамо. ²⁰ Ево шта ћемо да урадимо: пустиће-

† Ај значи »гомила рушевина«.

†† Великог мора То јест: Средоземног мора.

мо их да живе, да се на нас не свали Божија срџба због кршења заклетве којом смо им се заклели.

²¹ Пустите их да живе«, рекоше, »али нека буду дрвосече и водоноше за целу заједницу.«

Тако поглавари одлучише о њима.

²² Тада Исус Навин позва Гивонце и рече им: »Зашто сте нас преварили рекавши: „Живимо далеко од вас, када, у ствари, живите близу нас?“ ²³ Сада сте под проклетством: никада нећете престати да служите као дрвосече и водоноше за Дом мога Бога.«

²⁴ Они му одговорише: »Нама, твојим слугама, јасно је речено да је ГОСПОД, ваш Бог, заповедио свом слузи Мојсију да вам да сву ову земљу и да пред вама затре све њене становнике. Стога смо се због вас уплашили за свој живот и зато смо тако поступили. ²⁵ Сада смо у твојим рукама. Уради с нама онако како мислиш да је добро и исправно.«

²⁶ И Исус Навин овако уради: избави их из руку Израелаца и ови их не побише. ²⁷ Тога дана их одреди за дрвосече и водоноше за заједницу и за ГОСПОДЊИ жртвеник на месту које ће ГОСПОД избрати, и они су то и дан-данас.

Пораз Аморејаца

10 Адони-Цедек, цар Јерусалима, чуо је да је Исус Навин заузео Ај и потпуно га уништио, учинивши са Ајем и његовим царем исто што и са Јерихоном и његовим царем, и да су житељи Гивона склопили мир са Израелцима и да живе близу њих. ² Он и његов народ силно се уплашише, јер је Гивон био велик град, као један од царских градова. Био је већи од Аја и сви су његови мушкарци били ратници. ³ Стога Адони-Цедек, цар Јерусалима, поручи Хохаму, цару Хеврона, Пираму, цару Јармута, Јафији, цару Лахиша, и Девиру, цару Еглона: ⁴ »Дођите и помозите ми да нападнем Гивон зато што је склопио мир са Исусом Навином и Израелцима.« ⁵ Тако се пет аморејских царева – цар Јерусалима, цар Хеврона, цар Јармута, цар Лахиша и цар Еглона – удружише и кренуше са свом својом војском, утаборише се пред Гивоном и нападоше га.

⁶ Тада Гивонци послаше поруку Исусу Навину у табор у Гилгалу: »Не остављај нас, твоје слуге, на цедилу. Брзо дођи к нама и спаси нас! Помози нам, јер су се сви аморејски цареви из Горја удружили против нас.«

⁷ Исус Навин крену из Гилгала са свом својом војском и врсним ратницима, ⁸ а ГОСПОД му рече: »Не плаши их се, јер сам их предао у твоје руке. Ниједан од њих неће моћи да ти се супротстави.«

⁹ Исус Навин је од Гилгала ишао целу ноћ, па их нападе изненада. ¹⁰ ГОСПОД међу њима створи пометњу пред Израелцима, који им нанеше тежак пораз код Гивона, па су их гонили дуж пута који води горе до Бет-Хорона и убијали их све до Азеке и Македе. ¹¹ Док су они бежали пред Израелцима путем од Бет-Хорона доле ка Азеки, ГОСПОД је са неба на

њих бацао толико крупан грађ да је било више оних који су погинули од грађа него оних које су Израелци убили мачем.

¹² Тога дана када је ГОСПОД предао Аморејце Израелцима, Исус Навин рече ГОСПОДУ наочиглед Израелу:

»Стани, сунце, изнад Гивона,
и ти, месече, изнад долине Ајалон.«

¹³ И сунце стаде и месец се заустави док се народ није осветио својим непријатељима, као што је записано у Књизи Јашаровој. Сунце се зауставило посред неба и није се спустило готово цео дан. ¹⁴ Ни пре ни после није било таквог дана – дана када је ГОСПОД послушао човека. Јер, ГОСПОД се борио за Израел.

¹⁵ Потом се Исус Навин, и сав Израел с њим, врати у табор у Гилгалу.

Исус Навин хвата пет царева

¹⁶ А оних пет царева побеже и сакри се у пећини код Македе.

¹⁷ Када су Исусу Навину рекли да су их нашли како се крију у пећини код Македе, ¹⁸ он рече: »Наваљајте велико камење на улаз пећине и поставите људе да чувају стражу. ¹⁹ Али ви се не заустављајте: гоните своје непријетеље, пресеците им одступницу и не дајте им да дођу до својих градова, јер их је ГОСПОД, ваш Бог, предао у ваше руке.«

²⁰ Када су Исус Навин и Израелци завршили покољ над њима побивши све осим неколико њих који умакоше у своје утврђене градове, ²¹ сва војска се жива и здрава врати Исусу Навину у табор код Македе. И нико више не изусти ни реч против Израелаца.

²² Исус Навин рече: »Отворите улаз у пећину и изведите ми оних пет царева.«

²³ Тако изведоше из пећине пет царева – цара Јерусалима, цара Хеврона, цара Јармута, цара Лахиша и цара Еглона.

²⁴ Када су их извели пред Исуса Навина, он сазва све Израелце и рече главним заповедницима војске који су били с њим: »Приђите и станите ногама на вратове ових царева.«

И они приђоше и стадоше им ногама на вратове.

²⁵ Исус Навин им рече: »Не бојте се и не страхујте. Будите јаки и храбри. Овако ће ГОСПОД учинити са свим вашим непријатељима против којих се будете борили.«

²⁶ Онда Исус Навин удари и поби царева, обеси их о пет стабала, па их оставише да тамо висе до вечери. ²⁷ Када је сунце зашло, Исус Навин заповеди да их скину са стабала и баце у пећину у којој су се крили. На улаз пећине наваљаше велико камење, које тамо стоји и данас.

Исус Навин осваја јужна подручја

²⁸ Тог истог дана Исус Навин заузео Македу и мачем погуби житеље града и његовог цара. Он потпуно уништи све живо у њему, не оставивши ниједног преживелог. Са царем Македе учини исто што и са царем Јерихона.

²⁹ Потом Исус Навин, и сав Израел с њим, крену из Македе на Ливну и нападе је. ³⁰ ГОСПОД и тај град и његовог цара предаде Израелцима у руке. Исус Навин мачем погуби све живо у њему, не оставивши ниједног преживелог. И са његовим царем учини исто што и са царем Јерихона.

³¹ Потом Исус Навин, и сав Израел с њим, крену из Ливне на Лахиш, утабори се пред њим и нападе га. ³² ГОСПОД предаде Лахиш Израелу и Исус Навин га другога дана заузео. Мачем погуби све живо у њему, исто као и у Ливни. ³³ У то време дође Хорам, цар Гезера, да помогне Лахишу, али Исус Навин порази и њега и његову војску, не оставивши ниједног преживелог.

³⁴ Потом Исус Навин, и сав Израел с њим, крену из Лахиша на Еглон. Утаборише се пред њим и нападоше га, ³⁵ па га заузеше истог дана и погубише његове житеље мачем. Потпуно уништише све живо у њему као што су учинили и у Лахишу.

³⁶ Потом Исус Навин, и сав Израел с њим, оде из Еглона у Хеврон, па га нападе. ³⁷ Заузеше град и околна села и мачем погубише његовог цара и све живо у њему, не оставивши ниједног преживелог као ни у Еглону. Исус Навин потпуно уништи град и све живо у њему.

³⁸ Потом се Исус Навин, и сав Израел с њим, врати до Девира и нападе га. ³⁹ Заузео град с његовим царем и околна села и све погуби мачем. Потпуно уништи све живо, не оставивши ниједног преживелог. Са Девиром и његовим царем учини исто што и са Хевроном и његовим царем и са Ливном и њим царем.

⁴⁰ Тако је Исус Навин покорио цело оно подручје: Горје, Негев, Шефелу и Ашдот, и све њихове царева, не оставивши ниједног преживелог. Потпуно је уништио све што дише, баш као што је заповедио ГОСПОД, Бог Израелов. ⁴¹ Покорио је народе од Кадеш-Барне до Газе и од целог гошенског краја све до Гивона. ⁴² Све ове царева Исус Навин је поразио и заузео њихове земље у једном походу зато што се ГОСПОД, Бог Израелов, борио за Израел.

⁴³ Потом се Исус, и сав Израел с њим, врати у тabor у Гилгалу.

Исус Навин осваја северна подручја

11 Када је за то чуо Јавин, цар Хацора, он то јави Јоваву цару Мадона, цару Шимрона, цару Ахшафа ² и царевима у северном Горју, у Арави јужно од Кинерета [†], у Шефели и у Нафот-Дору на за-

[†] Кинерета То јест: Галилејског мора.

паду, ³ Ханаанцима на истоку и западу, Аморејцима, Хетитима, Перижанима и Јевусејцима у Горју и Хивијцима који су живели у подножју горе Хермон на подручју Мицпе. ⁴ Ови изађоше са свом својом војском и са великим бројем коња и борних кола. Била је то огромна војска које је било као песка на морској обали. ⁵ Сви ови царева се удружише, па се сви заједно утаборише код вода Мерома с намером да нападну Израел.

⁶ ГОСПОД рече Исусу Навину: »Не плаши их се, јер ћу их сутра у ово време све предати Израелцима, побијене. А ти им осакати коње и спали борна кола.«

⁷ Исус Навин и сва војска с њим изненада изађоше на њих код вода Мерома и нападоше их. ⁸ ГОСПОД их предаде у руке Израелцима и они их поразише. Гонили су их све до Великог Сидона, до Мисрефот-Мајима и до долине Мицпе на истоку, убијајући их док их све нису побили. ⁹ Исус Навин учини онако како је ГОСПОД рекао: осакати им коње и спали борна кола.

¹⁰ Потом се Исус Навин врати, заузео Хацор и мачем погуби његовог цара. Хацор је био предводник свих ових царстава. ¹¹ Све живо у њему погубише мачем. Потпуно их уништише, не поштедевши ништа што дише, а сам Хацор Исус Навин спали.

¹² Исус Навин заузео све царске градове и мачем погуби њихове царева. Он их потпуно уништи, као што је заповедио Мојсије, слуга ГОСПОДЊИ. ¹³ Од тих градова, који су били подигнути на брежуљцима, Израел није спалио ниједан осим Хацора, који је спалио Исус Навин. ¹⁴ Израелци узеше за себе сва добра и стоку из ових градова, а све људе су убијали мачем док их нису затрли, не поштедевши никог живог.

¹⁵ Као што је ГОСПОД заповедио свом слуги Мојсију, тако је Мојсије заповедио Исусу Навину, и Исус Навин је тако учинио – ништа није пропустио да учини од свега што је ГОСПОД заповедио Мојсију.

Подручје које је освојио Исус Навин

¹⁶ Тако је Исус Навин заузео целу земљу: Горје, цео Негев, цео гошенски крај, Шефелу, Араву и горје Израела са његовим подгорјем, ¹⁷ од горе Халак, која се уздиже према Сеиру, до Ваал-Гада у либанској долини испод горе Хермон. Поразио је, заробио и погубио све њихове царева. ¹⁸ Исус Навин је дуго ратовао са свим овим царевима. ¹⁹ Осим Гивона, у ком су живели Хивијци, ниједан град није склопио мир са Израелцима – они су их све заузели у боју. ²⁰ Јер, сâм ГОСПОД отврднуо је њихово срце да би ратовали против Израела, и Израел их је потпуно уништио, затирући их без милости, као што је ГОСПОД заповедио Мојсију.

²¹ У то време Исус Навин оде и истреби Анаковце из Горја, Хеврона, Девира и Анава, из целог горја Јуде и целог горја Израела. Исус Навин потпуно уништи и њих и њихове градове. ²² У израелској зе-

мљи не остаде ниједан од Анаковаца. Остаде их само неколико у Гази, Гату и Ашдоду.²³ Тако је Исус Навин заузео целу земљу, баш као што је ГОСПОД наложио Мојсију, и дао је у наследство Израелу према његовим племенима.

Тада земља отпочину од рата.

Цареви које је поразио Мојсије

12 Ово су цареви земље које су Израелци поразили и чије подручје су заузели с оне, источне стране реке Јордан, од кланца Арнона до горе Хермон, укључујући цео источни део Араве:

² Први је био Сихон, цар Аморејаца, који је владао у Хешбону, а чија се власт протезала од Ароера, на ивици кланца Арнона, средином тога кланца до потока Јабока, који је граница Амонаца – пола Гилада –³ укључујући источну Араву од Кинеретског мора † према југу, у правцу Бет-Јешимота, до мора Араве, Сланог мора †† и обронака горе Пизге.

⁴ Други је био Ог, цар Башана, један од последњих Рефајаца, који је владао у Аштароту и Едреју.⁵ Он је имао власт над гором Хермон, Салхом, над целим Башаном до границе са Гешурцима и Маахатовцима и над другом половином Гилада до границе Сихона, цара Хешбона.

⁶ Њих су поразили Мојсије, слуга ГОСПОДЊИ, и Израелци. Мојсије, слуга ГОСПОДЊИ, дао је њихову земљу у посед Рувимовцима, Гадовцима и половици Манасијиног племена.

Цареви које је поразио Исус Навин

⁷ Ово су цареви земље које су Исус Навин и Израелци поразили с ове, западне стране реке Јордан, од Ваал-Гада у либанској долици до горе Халак, која се уздиже према Сеиру, цареви чију је земљу Исус Навин дао у посед Израеловим племенима према оном што им је додељено⁸ – Горје, Шефелу, Араву, Ашдот, пустињу и Негев – земље које су припадале Хетитима, Аморејцима, Ханаанцима, Перижанима, Хивијцима и Јевусејцима:

- ⁹ цар Јерихона, један,
- цар Аја, близу Бетела, један,
- ¹⁰ цар Јерусалима, један,
- цар Хеврона, један,
- ¹¹ цар Јармута, један,
- цар Лахиша, један,
- ¹² цар Еглона, један,
- цар Гезера, један,
- ¹³ цар Девира, један,
- цар Гедера, један,
- ¹⁴ цар Хорме, један,
- цар Арада, један,
- ¹⁵ цар Ливне, један,
- цар Адулама, један,
- ¹⁶ цар Македе, један,

† Кинеретског мора То јест: Галилејског мора. †† мора Араве, Сланог мора То јест: Мртвог мора.

- цар Бетела, један,
- ¹⁷ цар Тапуаха, један,
- цар Хефера, један,
- ¹⁸ цар Афека, један,
- цар Лашарона ‡, један,
- ¹⁹ цар Мадона, један,
- цар Хацора, један,
- ²⁰ цар Шимрон-Мерона, један,
- цар Ахшафа, један,
- ²¹ цар Таанаха, један,
- цар Мегиди, један,
- ²² цар Кедеша, један,
- цар Јокнаама на Кармелу, један,
- ²³ цар Дора у Нафот-Дору, један,
- цар Гојима у Гилгалу, један,
- ²⁴ цар Тирце, један –
- укупно тридесет један цар.

Неосвојена подручја

13 Када је Исус Навин зашао у дубоку старост, ГОСПОД му рече: »Зашао си у дубоку старост, а остало је још много земље да се запоседне.² Ово је земља која је још остала: сва подручја Филистејаца и Гешураца,³ подручје од реке Шихор, источно од Египта, до границе Екрона на северу – све се то рачуна као ханаанско подручје иако је на њему пет филистејских владара у Гази, Ашдоду, Ашкелону, Гату и Екрону, и Авијци⁴ на југу – сва ханаанска земља и Меара, која припада Сидонцима, све до Афека на аморејској граници,⁵ земља Гевелаца и цео Либан према истоку, од Ваал-Гада испод горе Хермон до Лево-Хамата.

⁶ »Ја сâм истераћу испред Израелаца све Сидонце који живе у горју од Либана до Мисрефот-Мајима, а ти се само постарај да ту земљу коцком доделиш Израелу у наследство, као што сам ти заповедио.⁷ Раздели је као наследство на девет племена и половину Манасијиног племена.«

Племена која су добила земљу источно од Јордана

⁸ Друга половина Манасије, Рувимовци и Гадовци добили су наследство које им је Мојсије дао с оне, источне стране реке Јордан, онако како им га је он, слуга ГОСПОДЊИ, доделио:⁹ од Ароера на ивици кланца Арнона, и од града усред кланца, укључујући целу висораван Медву све до Дивона¹⁰ и све градове Сихона, цара Аморејаца, који је владао у Хешбону, до границе Амонаца,¹¹ затим Гилад, подручје Гешураца и Маахатоваца, целу гору Хермон и цео Башан све до Салхе –¹² то јест цело царство Ога у Башану. Ог је владао у Аштароту и Едреју и био један од последњих Рефајаца. Мојсије их је поразио и заузео њихову земљу.¹³ Али Израелци нису истерали Гешурце и Маахатовце, па ови живе међу Израелцима и дан-данас.

‡ Лашарона Или: Шарона.

¹⁴ Левијевом племену Мојсије није дао земљу у наследство, јер су њихово наследство жртве ГОСПОДУ, Богу Израеловом, спаљене ватром – као што им је и обећао.

Подручје Рувимовог племена

¹⁵ Ово је Мојсије дао Рувимовом племену по његовим братствима:

¹⁶ Подручје од Ароера на ивици кланца Арнона, укључујући град усред кланца, и целу висораван иза Медве ¹⁷ са Хешбоном и свим његовим градовима на висоравни укључујући Дивон, Бамот Ваал, Бет Ваал Меон, ¹⁸ Јахцу, Кедемот, Мефаат, ¹⁹ Кирјатајим, Сивму, Церет Шахар на брду у долини, ²⁰ Бет Пеор, обронке Пизге и Бет Јешимот, ²¹ то јест све градове на висоравни и цело царство Сихона, цара Аморејаца, који је владао у Хешбону. Мојсије је поразио њега и мидјанске поглаваре Евија, Рекема, Цура, Хура и Реву – Сихонове кнежеве који су живели у тој земљи. ²² Осим оних који су убијени у боју, Израелци су мачем погубили и врача-погађача Валаама сина Веоровог. ²³ Граница Рувимоваца била је обала реке Јордан. Ти градови и њихова села били су наследство Рувимоваца по њиховим братствима.

Подручје Гадовог племена

²⁴ Ово је Мојсије дао Гадовом племену по његовим братствима:

²⁵ Подручје Јаазера, све гиладске градове и половину земље Амонаца све до Ароера близу Рабе, ²⁶ и од Хешбона до Рамат-Мицпе и Бетонима, и од Маханајима до границе Девира †, ²⁷ а у долини, Бет Харам, Бет-Нимру, Сукот и Цафон са преосталим делом царства Сихона, цара Хешбона. Западна граница им је била река Јордан све до Кинеретског мора ††.

²⁸ Ти градови и њихова села били су наследство Гадоваца по њиховим братствима.

Подручје половине Манасијиног племена

²⁹ Ово је Мојсије дао половини Манасијиног племена по његовим братствима:

³⁰ Подручје од Маханајима, укључујући цео Башан, цело царство Ога, цара Башана, свих шездесет Јаирових насеља у Башану, ³¹ пола Гилада са Аштаротом и Едрејем, Оговим царским градовима у Башану. То је припало потомцима Махира сина Манасијиног – половини Махирових синова по њиховим братствима.

³² То је наследство које је Мојсије расподелио када је био на Моавским пољанама, с оне стране Јордана, источно од Јерихона.

³³ Левијевом племену Мојсије није дао земљу у наследство. Њихово наследство је ГОСПОД, Бог Израелов, као што им је обећао.

Почетак деобе земље западно од Јордана

14 Ово су подручја која су Израелци добили у наследство у Ханаану, она која су им доделили свештеник Елеазар, Исус Навин и главе Израелових племенских породица. ² Њихово наследство је подељено коцком на девет племена и половину Манасијиног племена, као што је ГОСПОД заповедио преко Мојсија. ³ Два и по племена добила су од Мојсија земљу у наследство источно од Јордана, али он међу њима није дао наследство Левитима, ⁴ јер су од Јосифових синова настала два племена: Манасија и Ефрем. Левити нису добили ниједан део земље, већ само градове да живе у њима, са пашњацима за своју стоку и друге животиње. ⁵ Тако су Израелци поделили земљу баш онако како је ГОСПОД заповедио Мојсију.

Калев добија Хеврон

⁶ Људи из Јудиног племена приђоше Исусу Навину у Гилгалу, а Калев син Јефунеа Кеназовца му рече: »Ти знаш шта је у Кадеш-Барнеи ГОСПОД рекао Мојсију, Божијем човеку, о мени и теби. ⁷ Имао сам четрдесет година када ме је Мојсије, слуга ГОСПОДЊИ, послао из Кадеш-Барнее да извидим земљу, и ја сам му донео поштен извештај. ⁸ Они који су ишли са мном утерали су народу страх у кости, али ја сам верно ишао за ГОСПОДОМ, својим Богом. ⁹ Зато ми се тога дана Мојсије заклео: „Земља којом си газио биће твоје наследство и наследство твојих потомака до века јер си верно ишао за ГОСПОДОМ, мојим Богом.“

¹⁰ »И ево, као што је и обећао, ГОСПОД ме је одржао у животу ових четрдесет пет година од када је то обећао Мојсију, док је Израел лутао по пустињи. Ево ме, дакле, данас: Имам осамдесет пет година, ¹¹ а још сам и дан-данас снажан као онога дана кад ме је Мојсије послао. И сада сам способан за борбу као што сам био и онда. ¹² Сада ми дај овај горски крај о коме је ГОСПОД говорио онога дана. И сам си тада чуо да су тамо Анаковци и да су им градови велики и утврђени. Али, буде ли ГОСПОД са мном, ја ћу их истерати оданде, као што је и обећао.«

¹³ Тада Исус благослови Калева сина Јефунеовог и у наследство му даде Хеврон. ¹⁴ Тако Хеврон припада Калеву сину Јефунеа Кеназовца до дана данашњег јер је верно ишао за ГОСПОДОМ, Богом Израеловим. ¹⁵ Хеврон се некада звао Кирјат Арба, по Арби, највећем међу Анаковцима.

Тада земља отпочину од рата.

Подручје Јудиног племена

15 Део земље који је коцком припао Јудином племену по његовим братствима простирао

† Девира Или: Лидбира. †† Кинеретског мора То јест: Галилејског мора.

се на југ до границе Едома и пустиње Цин на крајњем југу.

² Њихова јужна граница почињала је код залива на јужном крају Сланог мора [†], ³ пролазила јужно од превоја Акрабима, продужавала до Цина и затим се пењала јужно од Кадеш-Барнее. Одатле је продужавала до Хецрона, пењала се до Адара и скретала до Каркае ⁴ и даље до Ацмона. Потом је избијала на Египатски поток и завршавала се на мору. То је њихова јужна граница.

⁵ Источна граница било је Слано море све до ушћа реке Јордан.

Северна граница је почињала код морског залива на ушћу Јордана, ⁶ па се пењала до Бет-Хогле и продужавала северно од Бет-Араве пењући се до камена Бохана сина Рувимовог. ⁷ Одатле се граница пењала од долине Ахор до Девира и скретала на север до Гилгала, који гледа на превој Адумим јужно од кланца. Потом је ишла даље до водâ Ен-Шемеша и завршавала се код Ен-Рогела. ⁸ Одатле се долином Бен Хином пењала јужним обронком Јевусејског града, то јест Јерусалима, и настављала да се пење до врха планине западно од долине Хином на северном крају долине Рефаим. ⁹ Са врха планине граница је ишла према врелу Нефтоаху, избијала код градова на гори Ефрон и спуштала се ка Ваали, то јест Кирјат-Јеариму. ¹⁰ Од Ваале је скретала на запад до горе Сеир, па ишла северним обронком горе Јеарим, то јест горе Кесалон, спуштала се до Бет-Шемеша и продужавала до Тимне. ¹¹ Одатле је граница избијала на северни обронак Екрона, ишла до Шикрона, продужавала до горе Ваала, избијала код Јавнеела и завршавала се на мору.

¹² Западна граница била је обала Великог мора ^{††}.

То је била граница око Јудиног народа по његовим братствима.

Калев заузима Хеврон и Демир

(Суд 1,10-15)

¹³ У складу с оним што му је ГОСПОД заповедио, Исус Навин даде Калеву сину Јефунеовом део у Јуди: Кирјат-Арбу, то јест Хеврон. Арба је био Анаков праотац. ¹⁴ Калев из Хеврона истера три Анакова потомка – Шешаја, Ахимана и Талмаја – ¹⁵ па оданде крену на житеље Девира, који се раније звао Кирјат Сефер.

¹⁶ Калев рече: »Даћу своју кћер Ахсу за жену ономе ко нападне Кирјат Сефер и заузме га.«

¹⁷ И заузео га Отниел, син Калевовог брата Кеназа, па му Калев даде своју кћер Ахсу за жену. ¹⁸ Када је дошла Отниелу, он је наговори да од свог оца затражи поље.

Она сјаха с магарца, а Калев је упита: »Шта хоћеш?«

¹⁹ »Молим те, благослови ме«, одговори она. »Кад си ми дао суву земљу у Негеву, дај ми и изворе воде.«

Тако јој он даде горње и доње изворе.

Јудини градови

²⁰ Ово је наследство Јудиног племена по његовим братствима.

²¹ Најјужнији градови Јудиног племена, у Негеву, према граници са Едомом били су: Кавцеел, Едер, Јагур, ²² Кина, Димона, Адада, ²³ Кедеш, Хацор, Јитнан, ²⁴ Зиф, Телем, Беалот, ²⁵ Хацор Хадата, Керијот Хецрон, то јест Хацор, ²⁶ Амам, Шема, Молада, ²⁷ Хацар Гада, Хешмон, Бет Палет, ²⁸ Хацар Шуал, Беер Шева, Бизјотја, ²⁹ Ваала, Ијим, Ацем, ³⁰ Елтолад, Кесил, Хорма, ³¹ Циклаг, Мадмана, Сансана, ³² Леваот, Шилхим, Ајин и Римон – укупно двадесет девет градова са њиховим селима.

³³ Градови у Шефели били су: Ештаол, Цора, Ашна, ³⁴ Заноах, Ен Ганим, Тапуах, Енам, ³⁵ Јармут, Адулам, Сохо, Азека, ³⁶ Шаарајим, Адитајим и Гедера, то јест Гедеротајим [‡] – четрнаест градова са њиховим селима. ³⁷ Ценан, Хадаша, Мигдал Гад, ³⁸ Дилан, Мицпа, Јоктеел, ³⁹ Лахиш, Боцкат, Еглон, ⁴⁰ Кабон, Лахмас, Китлиш, ⁴¹ Гедерот, Бет Дагон, Наама и Македа – шеснаест градова са њиховим селима. ⁴² Ливна, Етер, Ашан, ⁴³ Јефта, Ашна, Нецив, ⁴⁴ Кеила, Ахзив и Мареша – девет градова са њиховим селима. ⁴⁵ Екрон са околним насељима и селима. ⁴⁶ Западно од Екрона сви градови близу Ашдода са њиховим селима. ⁴⁷ Ашдод са његовим насељима и селима и Газа са њеним насељима и селима све до Египатског потока и обале Великог мора ^{††}.

⁴⁸ Градови у Горју били су: Шамир, Јатир, Сохо, ⁴⁹ Дана, Кирјат Сана, то јест Демир, ⁵⁰ Анав, Ештемо, Аним, ⁵¹ Гошен, Холон и Гило – једанаест градова са њиховим селима. ⁵² Арав, Дума, Ешан, ⁵³ Јанум, Бет Тапуах, Афека, ⁵⁴ Хумта, Кирјат Арба, то јест Хеврон, и Циор – девет градова са њиховим селима. ⁵⁵ Маон, Кармел, Зиф, Јута, ⁵⁶ Јизреел, Јокдеам, Заноах, ⁵⁷ Кајин, Гива и Тимна – десет градова са њиховим селима. ⁵⁸ Халхул, Бет Цур, Гедор, ⁵⁹ Маарат, Бет Анот и Елтекон – шест градова са њиховим селима. ⁶⁰ Кирјат Ваал, то јест Кирјат Јеарим, и Раба – два града са њиховим селима.

⁶¹ Градови у пустињи били су: Бет Арава, Мидин, Сехаха, ⁶² Нившан, Ир Хамелах и Ен Геди – шест градова са њиховим селима.

⁶³ Али Јудеји нису могли да истерају Јевусејце који су живели у Јерусалиму, па Јевусејци живе тамо с њима и дан-данас.

Подручје Јосифових потомака

16 Граница дела земље коцком додељеног Јосифовим потомцима ишла је од реке Јордан код

[†] Сланог мора То јест: Мртвог мора; исто и у 5. стиху. ^{††} Великог мора То јест: Средоземног мора.

[‡] Гедера, то јест Гедеротајим Или: Гедера и Гедеротајим. У старогрчком преводу Септуагинти стоји: и Гедера са својим селима. ^{††} Великог мора То јест: Средоземног мора.

Јерихона, источно од вода Јерихона, кроз пустињу која се пење од Јерихона кроз Горје до Бетела. ² Од Бетела је ишла до Луза и продужавала до Атарота на подручју Аркијаца. ³ Одатле се спуштала на запад до подручја Јафлетоваца и подручја Доњег Бет-Хорона, па до Гезера, и завршавала се на мору.

⁴ Тако су Јосифови потомци – Манасијино и Ефремово племе – добили своје наследство.

Подручје Ефремовог племена

⁵ Ово је Ефремово подручје по његовим братствима:

Граница њиховог наследства ишла је од Атрот-Адара на истоку до Горњег Бет-Хорона, ⁶ а одатле до мора. Од Михметата на северу скретала је на исток до Таанат-Шила, па с његове источне стране продужавала до Јанохе. ⁷ Од Јанохе се спуштала до Атрота и Наарата и, дотичући Јерихон, завршавала се на реци Јордан. ⁸ Од Тапуаха је граница ишла на запад дуж потока Кане и завршавала се на мору.

То је наследство Ефремовог племена по његовим братствима. ⁹ У њега су улазили и градови са њиховим селима одвојени за Ефремовце унутар наследства Манасијеваца.

¹⁰ Ефремовци нису истерали Ханаанце који су живели у Гезеру, па ови живе међу њима и дан-данас, али су им Ефремовци наметнули кулук.

Подручје Манасијиног племена

17 Ово је део који је коцком припао Манасијиним племену, јер је Манасија био Јосифов прворођени син. Махиру, Манасијиним прворође-ном сину и праоцу Гилађана, припали су Гилад и Башан зато што је био врстан ратник. ² И остали Манасијевци добили су коцком део по својим братствима – потомци Авиезера, Хелека, Асриела, Сихема, Хефера и Шемиде. То су били мушки потомци Манасије сина Јосифовог, по њиховим братствима.

³ А Целофхад син Хефера сина Гилада сина Махира сина Манасијиног није имао синове, него само кћери. Оне су се звале Махла, Ноа, Хогла, Милка и Тирца. ⁴ Оне дођоше пред свештеника Елеазара, Исуса Навина и поглаваре народа и рекоше: »ГОСПОД је заповедио Мојсију да нам да наследство међу нашим рођацима.«

И он им даде наследство међу рођацима њиховог оца, као што је ГОСПОД заповедио. ⁵ Тако је Манасија добио још десет делова земље поврх Гилада и Башана источно од реке Јордан, ⁶ јер су Манасијине кћери добиле наследство међу његовим синовима, док је Гилад припао осталим Манасијиним потомцима.

⁷ Манасијино подручје протезало се од Асира до Михметата, источно од Сихема. Одатле је граница ишла јужно до Ен-Тапуаха. ⁸ Земља око Тапуаха припадала је Манасији, али сам Тапуах, на Манасијиној граници, припадао је Ефремовцима. ⁹ Затим

се граница спуштала на југ до потока Кане. Градови јужно од потока припадали су Ефрему иако су били на Манасијиним подручју. Граница Манасије ишла је северном обалом потока и завршавала се на мору. ¹⁰ Земља на јужној страни потока припадала је Ефрему, а на северној Манасији. Манасијино подручје допирало је до мора и граничило се са Асиром на северу, а са Исахаром на истоку. ¹¹ Унутар Исахара и Асира, Манасија је имао Бет Шеан и Јивлеам са околним насељима и житеље Дора, Ендора, Таанаха и Мегида са околним насељима. Последња три су на висовима †.

¹² Манасијевци нису могли да запоседну ове градове, јер су Ханаанци били одлучни у намери да остану у том крају. ¹³ Када су Израелци ојачали, наметнули су Ханаанцима кулук, али их нису докраја истерали.

Ефремово и Манасијино племе траже још земље

¹⁴ Јосифовци упиташе Исуса Навина: »Зашто си нам доделио само један део земље у наследство кад смо ми бројан народ, пошто нас је ГОСПОД до сада обилно благосиљао?«

¹⁵ Исус Навин им одговори: »Ако сте толико бројни, па вам је Ефремово горје тесно, идите горе у шуму и искрчите је за себе у земљи Перижана и Рефајаца.«

¹⁶ Јосифовци рекоше: »Горје нам није довољно. Осим тога, сви Ханаанци који живе у долини имају борна кола од гвожђа, и они у Бет-Шеану и његовим околним насељима и они у долини Јизреел.«

¹⁷ Тада Исус Навин рече Јосифовим потомцима – Ефремовом и Манасијиним племену: »Ви сте бројан и врло јак народ. Нећете имати само један део земље ¹⁸ него и шумовито горје. Искрчите га и цело ће бити ваше. Иако Ханаанци имају гвоздена борна кола и јаки су, истераћете их.«

Седам преосталих племена добија земљу

18 Цела израелска заједница окупи се у Шилу, па тамо поставише Шатор састанка. Земља је била покорена, ² али седам Израелових племена још није добило своје наследство.

³ Стога Исус Навин рече Израелцима: »Докле ћете оклевати да одете и запоседнете земљу коју вам је дао ГОСПОД, Бог ваших праотаца? ⁴ Изаберите по три човека из сваког племена, а ја ћу их послати да прођу земљом и опишу је имајући у виду своје наследство. Када се врате мени, ⁵ поделиће земљу на седам делова. Јуда ће остати на свом подручју на југу, а Јосифова племена на свом подручју на северу. ⁶ Када направите опис седам делова земље, донесите ми га овамо, а ја ћу за вас бацити коцку овде пред ГОСПОДОМ, нашим Богом. ⁷ Левити неће добити део земље међу вама, јер је њихово наслед-

† Последња ... висовима Ова реченица на хебрејском може да значи и »Трећи је Нафет«.

ство да служе ГОСПОДУ као свештеници. Гад, Рувим и половина Манасијиног племена већ су добили своје наследство с оне, источне стране реке Јордан, које им је дао Мојсије, слуга ГОСПОДЊИ.«

⁸ Док су се они људи спремали да крену, Исус Навин им заповеди да опишу земљу: »Идите и прођите земљом, опишите је и вратите се мени. Тада ћу ја овде у Шилу, пред ГОСПОДОМ, бацити коцку за вас.«

⁹ И људи пођоше и пропутоваше земљом, па саставише писмени опис земље, град по град, у седам делова. Онда се вратише Исусу Навину у табор у Шилу. ¹⁰ Исус Навин баци коцку за њих у Шилу, пред ГОСПОДОМ, и тамо расподели земљу Израелцима према њиховим племенима.

Подручје Венијаминовог племена

¹¹ Коцка паде на Венијаминово племе по његовим братствима. Подручје које им је додељено лежало је између Јудиног племена и Јосифових племена.

¹² На северу је њихова граница почињала на реци Јордан, пењала се северном падином Јерихона, продужавала на запад у Горје и завршавала се у пустињи Бет Авен. ¹³ Одатле је скретала ка јужној падини Луза, то јест Бетела, па се спуштала до Атрот-Адара преко планине јужно од Доњег Бет-Хорона.

¹⁴ Од планине јужно од Бет-Хорона, граница је скретала на југ, дуж западне стране, и завршавала се у Кирјат-Ваалу, то јест Кирјат-Јеариму, граду који припада Јудином племену. То је била западна граница. ¹⁵ Јужна граница је почињала на рубу Кирјат-Јеарима и ишла на запад до врела Нефтоаха. ¹⁶ Потом се спуштала до подножја планине преко пута долине Бен Хином, на северној страни долине Рефаим, па се спуштала даље у долину Хином и ишла надоле дуж јужне падине Јевусејског града до Ен-Рогела.

¹⁷ Затим је скретала на север, ишла до Ен-Шемеша, па даље до Гелилота, који гледа на превој Адумим, и спуштала се до камена Бохана сина Рувимовог.

¹⁸ Одатле је ишла до северне падине која гледа на Араву, па се спуштала у Араву. ¹⁹ Граница је даље ишла дуж северне падине Бет-Хогле и завршавала се код северног залива Сланог мора †, на јужном крају реке Јордан. То је била јужна граница. ²⁰ На источној страни граница је била река Јордан.

То су биле границе које су окруживале наследство Венијаминовог племена по његовим братствима.

²¹ Градови који су припадали Венијаминовом племену по његовим братствима били су: Јерихон, Бет Хогла, Емек Кециц, ²² Бет Арава, Цемарајим, Бетел, ²³ Авим, Пара, Офра, ²⁴ Кефар Амони, Офни и Гава – дванаест градова са њиховим селима. ²⁵ Гивон, Рама, Беерот, ²⁶ Мицпа, Кефира, Моца, ²⁷ Рекем, Јирпел, Тарала, ²⁸ Цела, Хаелеф, Јевусејски град, то јест Јерусалим, Гиват и Кирјат – четрнаест градова са њиховим селима.

То је било наследство Венијаминових братстава.

† Сланог мора То јест: Мртвог мора.

Подручје Симеоновог племена

¹⁹ Друга коцка паде на Симеоново племе по његовим братствима. Њихово наследство се налазило унутар наследства Јудиног племена. ² Они су добили: Беер Шеву, то јест Шеву, Моладу, ³ Хацар Шуал, Баалу, Ацем, ⁴ Елтолад, Бетул, Хорму, ⁵ Ци-клаг, Бет Маркавот, Хацар-Сусу, ⁶ Бет Леваот и Шарухен – тринаест градова са њиховим селима;

⁷ Ајин, Римон, Етер и Ашан – четири града са њиховим селима ⁸ и сва села око ових градова све до Ваалат-Беера, то јест Рамат-Негева. То је било наследство Симеоновог племена по његовим братствима. ⁹ Њихово наследство је узето од дела Јудиног племена, јер је део додељен Јудином племену био већи него што му је било потребно. Тако је Симеоново племе добило своје наследство унутар наследства Јудиног племена.

Подручје Завулоновог племена

¹⁰ Трећа коцка паде на Завулоново племе по његовим братствима. Граница њиховог наследства протезала се све до Сариде. ¹¹ Пењала се на запад до Марале, дотицала Дабашет и поток близу Јокнеама. ¹² Од Сариде је скретала на исток до границе Кислот-Тавора и ишла до Доврата, па се пењала до Јафије. ¹³ Одатле је продужавала на исток до Гита-Хефера и Ита-Кацина, избијала на Римон и скретала према Неи, ¹⁴ одакле је граница завијала на север према Ханатону и завршавала се у долини Јифтах Ел. ¹⁵ Са Кататом, Нахалалом, Шимроном, Јидалом и Витлејемом било је дванаест градова са њиховим селима. ¹⁶ Ови градови са својим селима били су наследство Завулоновог племена по његовим братствима.

Подручје Исахаровог племена

¹⁷ Четврта коцка паде на Исахарово племе по његовим братствима. ¹⁸ На њиховом подручју су били: Јизреел, Кесулот, Шунем, ¹⁹ Хафарајим, Шион, Анахарат, ²⁰ Рабит, Кишјон, Авец, ²¹ Ремет, Ен Ганим, Ен Хада и Бет Пацец. ²² Граница је дотицала Тавор, Шахациму и Бет Шемеш и завршавала се на реци Јордан. Било је шеснаест градова са њиховим селима. ²³ Ови градови са својим селима били су наследство Исахаровог племена по његовим братствима.

Подручје Асировог племена

²⁴ Пета коцка паде на Асирово племе по његовим братствима. ²⁵ На њиховом подручју су били: Хелкат, Хали, Бетен, Ахшаф, ²⁶ Аламелех, Амад и Мишал. На западу је граница дотицала Кармел и Шихор Ливнат. ²⁷ Затим је скретала на исток према Бет-Дагону, дотицала Завулону и долину Јифтах Ел, па ишла на север до Бет-Емека и Неиела. Потом је ишла даље на север до Кавула, ²⁸ Авдона, Рехова, Хамона и Кане, све до Великог Сидона. ²⁹ Тамо је

скретала према Рами и ишла до утврђеног града Тира, где је граница скретала према Хоси и завршавала се на мору на подручју Ахзива,³⁰ Уме, Афека и Рехова. Било је двадесет два града са њиховим селима.³¹ Ови градови са својим селима били су наследство Асировог племена по његовим братствима.

Подручје Нефталимовог племена

³² Шеста коцка паде на Нефталима по његовим братствима.³³ Њихова граница је ишла од Хелефа и великог дрвета у Цаананиму преко Адами-Некева и Јавнеела до Лакума и завршавала се на реци Јордан.³⁴ Потом је граница скретала на запад према Азнут-Тавору и избијала код Хукока. На југу је дотичала Завулону, на западу Асира, а на истоку реку Јордан.³⁵ Утврђени градови су били: Цидим, Цер, Хамат, Ракат, Кинерет,³⁶ Адама, Рама, Хаџор,³⁷ Кедеш, Едреј, Ен Хаџор,³⁸ Јирон, Мигдал Ел, Хорем, Бет Анат и Бет Шемеш – деветнаест градова са њиховим селима.

³⁹ Ови градови са својим селима били су наследство Нефталимовог племена по његовим братствима.

Подручје Дановог племена

⁴⁰ Седма коцка изађе за Даново племе по његовим братствима.⁴¹ На подручју његовог наследства били су: Цора, Ештаол, Ир Шемеш,⁴² Шаалабин, Ајалон, Јитла,⁴³ Елон, Тимна, Екрон,⁴⁴ Елтеке, Гибетон, Ваалат,⁴⁵ Јехуд, Бене Берак, Гат Римон,⁴⁶ Ме Јаркон и Ракон, са подручјем близу Јопе.

⁴⁷ Али ово подручје је било сувише мало за Дановце, па одоше и нападаше Лешем и заузеше га. Све житеље погубише мачем и запосеше град, наставише се у њему и по свом праоцу га назваше Дан.

⁴⁸ Ти градови са својим селима били су наследство Дановог племена по његовим братствима.

Исус Навин добија свој посед

⁴⁹ Када су завршили деобу земље, одредивши међе племенима, Израелци дадоше наследство међу собом и Исусу Навину,⁵⁰ као што је ГОСПОД заповедио. Дадоше му град који је тражио – Тимнат Серах у Ефремовом горју – а он га обнови и настани се у њему.

⁵¹ То су подручја која су свештеник Елеазар, Исус Навин и главе Израелових племенских породица разделили коцком у Шилу, пред ГОСПОДОМ, на улазу у Шатор састанка. Тако су завршили деобу земље.

Градови уточишта

20 ГОСПОД рече Исусу Навину:² »Реци Израелцима: .Изаберите себи градове уточишта о којима сам вам говорио преко Мојсија,³ да ко год случајно или ненамерно убије некога, може да по-

бегне онамо и буде заштићен од крвног осветника.⁴ Када побегне у један од ових градова, нека стане на улаз градске капије и старешинама тога града изложи свој случај. Нека га они онда пусте у свој град и одреде му где ће живети код њих.⁵ Ако га гонни крвни осветник, нека оптуженога за убиство не предају у његове руке, јер је оптужени убио свога ближњег ненамерно и није га мрзео.⁶ Нека оптужени остане у том граду док не изађе на суд пред заједницом или док не умре првосвештеник који буде у то време. Тек тада сме да се врати у свој град и у своју кућу – у град из којег је побегао.«

⁷ И они одвојише Кедеш у Галилеји, у Нефталимовом горју, Сихем у Ефремовом горју и Кирјат-Арбу, то јест Хеврон, у Јудином горју.⁸ А на источној страни реке Јордан, источно од Јерихона, изабраше Бецер у пустињи, на висоравни која је припадала Рувимовом племену, Рамот у Гиладу, који је припадао Гадовом племену, и Голан у Башану, који је припадао Манасијином племену.⁹ Ови градови су били одређени за све Израелце и дошљаке који бораве међу њима, да ко год од њих некога убије случајно, може да побегне онамо, да га крвни осветник не убије пре него што изађе на суд пред заједницом.

Градови за Левите

21 Главе левитских породица приђоше свештенику Елеазару, Исусу Навину и главама других Израелових племенских породица² у Шилу, у Ханаану, па им рекоше: »ГОСПОД је преко Мојсија заповедио да нам се дају градови у којима ћемо живети и пашњаци за нашу стоку.«

³ Тада, као што је ГОСПОД заповедио, Израелци од свог наследства дадоше Левитима следеће градове са пашњацима:

⁴ Прва коцка паде на Кехатовце по њиховим братствима. Левитима који су међу њима били потомци свештеника Аарона коцком је додељено тринаест градова од Јудиног, Симеоновог и Венијаминовог племена.⁵ Осталим Кехатовим потомцима коцком је додељено десет градова од братстава Ефремовог и Дановог племена и половине Манасијиног племена.

⁶ Гершоновим потомцима је коцком додељено тринаест градова од братстава Исахаровог, Асировог и Нефталимовог племена и половине Манасијиног племена у Башану.

⁷ Мераријеви потомци су по својим братствима добили дванаест градова од Рувимовог, Гадовог и Завулоновог племена.

⁸ Тако су Израелци коцком доделили Левитима ове градове са њиховим пашњацима, као што је ГОСПОД заповедио преко Мојсија.

Градови Кехатоваца

⁹ Ово су имена градова које су од Јудиног и Симеоновог племена доделили¹⁰ Аароновим потомци-

ма из левитских братстава Кехатоваца, пошто је прва коцка пала на њих. ¹¹ Дали су им Кирјат-Арбу, то јест Хеврон, у Јудином горју, са околним пашњацима. Арба је био Анаков праотац. ¹² Али поља и села око града већ су били дали у посед Калеву сину Јефунеевом.

¹³ Тако су потомцима свештеника Аарона дали: Хеврон, град уточишта за убицу, Ливну, ¹⁴ Јатир, Ештемоу, ¹⁵ Холон, Девир, ¹⁶ Ајин, Јуту и Бет Шемеш са пашњацима – девет градова од ова два племена.

¹⁷ Од Венијаминовог племена дали су им: Гивон, Геву, ¹⁸ Анатот и Алмон са пашњацима – четири града. ¹⁹ Свештеницима, Аароновим потомцима, припало је укупно тринаест градова са пашњацима.

²⁰ Осталим левитским братствима Кехатоваца коцком су додељени градови од Ефремовог племена. ²¹ У Ефремовом горју дати су им: Сихем, град уточишта за убицу, Гезер, ²² Кивцајим и Бет Хорон са пашњацима – четири града.

²³ Од Дановог племена добили су: Елтеке, Гибетон, ²⁴ Ајалон и Гат Римон са пашњацима – четири града.

²⁵ Од половине Манасијиног племена добили су: Таанак и Гат Римон са пашњацима – два града.

²⁶ Осталим братствима Кехатоваца припало је укупно десет градова са пашњацима.

Градови Гершоноваца

²⁷ Левитским братствима Гершоноваца дати су:

Од половине Манасијиног племена: Голан у Башану, град уточишта за убицу, и Бе Ештера са пашњацима – два града.

²⁸ Од Исахаровог племена: Кишјон, Доврат, ²⁹ Јармут и Ен Ганим са пашњацима – четири града.

³⁰ Од Асировог племена: Мишал, Авдон, ³¹ Хелкат и Рехов са пашњацима – четири града.

³² Од Нефталимовог племена: Кедеш у Галилеји, град уточишта за убицу, Хамот Дор и Картан са пашњацима – три града.

³³ Гершоновцима је припало укупно тринаест градова са пашњацима.

Градови Мераријеваца

³⁴ Братства Мераријеваца – преостали Левити – добила су: Од Завулоновог племена: Јокнеам, Карту, ³⁵ Димну и Нахалал са пашњацима – четири града.

³⁶ Од Рувимовог племена: Бецер, Јахцу, ³⁷ Кедемот и Мефаат са пашњацима – четири града.

³⁸ Од Гадовог племена: Рамот у Гиладу, град уточишта за убицу, Маханајим, ³⁹ Хешбон и Јаазер са пашњацима – укупно четири града.

⁴⁰ Братствима Мераријеваца – преосталим Левитима – коцком је додељено укупно дванаест градова.

⁴¹ На подручју које су држали Израелци било је укупно четрдесет осам левитских градова са пашњацима. ⁴² Сваки од ових градова око себе је имао пашњаке.

⁴³ Тако је ГОСПОД дао Израелцима сву земљу за коју се заклео њиховим праоцима да ће им је дати, и они су је запосели и настанили се у њој. ⁴⁴ ГОСПОД им је дао мир са свих страна, баш као што се и заклео њиховим праоцима. Нико од њихових непријатеља није могао да им се супротстави. ГОСПОД им је предао у руке све њихове непријатеље. ⁴⁵ Ниједно од свих обећања које је ГОСПОД дао израелском народу није остало неиспуњено – сва је одржао.

Исус Навин благосиља племена источно од Јордана

22 Исус Навин позва Рувимовце, Гадовце и половину Манасијиног племена, ² па им рече: »Држали сте се свега што вам је заповедио Мојсије, слуга ГОСПОДЊИ, а покоравали сте се и мени у свему што сам вам заповедио. ³ Нисте напустили своје сународнике све ово дуго време до дана данашњег, него сте извршили задатак који вам је поверио ГОСПОД, ваш Бог.

⁴ »А сада, пошто је ГОСПОД, ваш Бог, и вашим сународницима дао починак као што им је обећао, вратите се својим кућама у земљи коју вам је Мојсије, слуга ГОСПОДЊИ, дао у посед на источној страни реке Јордан. ⁵ Само, врло помно извршавајте заповести и законе које вам је дао Мојсије, слуга ГОСПОДЊИ: да волите ГОСПОДА, свога Бога, да идете свим његовим путевима, да се држите његових заповести, да га се чврсто држите и да му служите свим својим срцем и свом својом душом.«

⁶ Онда их Исус Навин благослови и отпусти, и они одоше кући.

⁷ (Једној половине Манасијиног племена Мојсије је дао земљу у Башану, а другој половине је Исус Навин дао земљу међу њиховим сународницима на западној страни реке Јордан.)

Када их је Исус Навин послао кући, благослови их ⁸ и рече: »Вратите се кући са својим великим богатством – са много стоке, са сребром, златом, бронзом и гвожђем и са силном одећом – па поделите са својим сународницима плен који сте одузели од својих непријатеља.«

⁹ Тако Рувимовци, Гадовци и половина Манасијиног племена одоше од осталих Израелаца у Шилу у земљи Ханаан, да би се вратили у Гилад, своју земљу, коју су стекли онако како им је ГОСПОД заповедио преко Мојсија.

Жртвеник код Јордана

¹⁰ Стигавши у Гелилот близу реке Јордан у Ханаану, Рувимовци, Гадовци и половина Манасијиног племена подигоше крај реке Јордан велик жртвеник. ¹¹ Када су остали Израелци чули да су Рувимов-

ци, Гадовци и половина Манасијиног племена подигли жртвеник на граници Ханаана, у Гелилоту, близу реке Јордан, на израелској страни,¹² сва израелска заједница окупи се у Шилу да крене у рат против њих.¹³ Израелци послаше у Гилад Рувимовцима, Гадовцима и половини Манасијиног племена Пинхаса, сина свештеника Елеазара.¹⁴ С њим послаше и десет поглавара, по једног из сваког израелског племена, од којих је сваки био глава породице међу израелским братствима.

¹⁵ Када су стигли у Гилад Рувимовцима, Гадовцима и половини Манасијиног племена, рекоше им:

¹⁶ »Овако каже сва ГОСПОДЊА заједница: ,Како сте могли овако да изневерите Бога Израеловог? Како сте могли да се окренете од ГОСПОДА и да сада, у својој побуну против ГОСПОДА, подигнете жртвеник? ¹⁷ Зар нам грех у Пеору није био довољан? Ни до дана данашњег нисмо се очистили од тога греха, иако је помор снашао ГОСПОДЊУ заједницу.¹⁸ Зар се сада окрећете од ГОСПОДА? Ако се ви данас буните против ГОСПОДА, сутра ће се он разгневити на сву израелску заједницу.¹⁹ Ако је земља коју поседујете нечиста, пређите овамо, у ГОСПОДЊУ земљу, где стоји ГОСПОДЊЕ боравиште, и узмите део земље међу нама. Али не буните се против ГОСПОДА ни против нас подижући за себе други жртвеник осим жртвеника ГОСПОДА, нашег Бога.

²⁰ Када је Ахан син Зарин прекршио заповест о потпуном уништењу града, зар се није ГОСПОДЊА срџба оборила на сву израелску заједницу? Није само он погинуо због свога греха.«

²¹ Тада Рувимовци, Гадовци и половина Манасијиног племена одговорише главама Израелових братстава: ²² »Бог над боговима, ГОСПОД, Бог над боговима, ГОСПОД, зна! Нека и Израел зна! Ако је ово била побуна или ако смо изневерили ГОСПОДА, немојте данас да нас поштедите.²³ Ако смо себи саградили жртвеник да бисмо се окренули од ГОСПОДА и да бисмо на жртвенику приносили жртве паљенице или житне жртве или жртве за заједништво, нека нас сâм ГОСПОД казни.²⁴ Не, него то смо урадили из страха да ће сутра ваши потомци рећи нашим потомцима: ,Шта ви имате са ГОСПОДОМ, Богом Израеловим? ²⁵ ГОСПОД је поставио реку Јордан као границу између нас и вас Рувимоваца и Гадоваца! Ви немате удела у ГОСПОДУ! Тако би ваши потомци могли да наведу наше потомке да престану да се боје ГОСПОДА.²⁶ Зато смо рекли: ,Хајде да се припремимо за то и да подигнемо жртвеник, али не за жртве паљенице и клане жртве, ²⁷ него да буде сведочанство између нас и вас и између нараштаја који ће доћи, да ћемо заиста да служимо ГОСПОДУ у његовом светилишту нашим жртвама паљеницама, кланим жртвама и жртвама за заједништво. Тако ваши потомци неће сутра моћи да кажу нашим потомцима: ,Ви немате удела у ГОСПОДУ.«²⁸ И још смо рекли: ,Ако икад тако кажу нама или нашим потомцима, одговорићемо: »По-

гледајте ову преслику ГОСПОДЊЕГ жртвеника коју су начинили наши праоци, не за жртве паљенице и клане жртве, него као сведочанство између вас и нас.«²⁹ Далеко било да се бунимо против ГОСПОДА и да се окренемо од њега данас подижући жртвеник за жртве паљенице, житне и клане жртве, осим жртвеника ГОСПОДА, нашег Бога, који стоји пред његовим Боравиштем.«

³⁰ Када су свештеник Пинхас и поглавари заједнице – главе израелских братстава – чули шта су рекли Рувимовци, Гадовци и Манасијевци, били су задовољни.

³¹ Тада Пинхас, син свештеника Елеазара, рече Рувимовцима, Гадовцима и Манасијевцима: »Данас знамо да је ГОСПОД међу нама, јер нисте изневерили ГОСПОДА. Сада сте избавили Израелце из ГОСПОДЊЕ руке.«

³² Потом се Пинхас, син свештеника Елеазара, и поглавари вратише из Гилада, од Рувимоваца и Гадоваца, Израелцима у Ханаан и известише их.

³³ Израелци су били задовољни оним што су чули, па су благосиљали Бога и нису више говорили да ће да ратују против Рувимоваца и Гадоваца и да опустоше земљу у којој ови живе.³⁴ А Рувимовци и Гадовци назваше жртвеник: »Сведочанство међу нама да је ГОСПОД Бог.«

Опроштајни говор Исуса Навина

23 Много времена након што је ГОСПОД дао Израелу починак од свих његових непријатеља око њега, Исус Навин, који је зашао у дубоку старост,² окупи све Израелце, њихове старешине, поглаваре, судије и надгледнике, па им рече: »Ја сам зашао у дубоку старост.³ Сами сте видели шта је све ГОСПОД, ваш Бог, учинио са свим овдашњим народима ради вас. Јер, сâм ГОСПОД, ваш Бог, борио се за вас.⁴ Ето, коцком сам поделио вашим племенима у наследство сву земљу народâ који су остали, као и народâ које сам истребио, од реке Јордан на запад до Великог мора †.⁵ Сâм ГОСПОД, ваш Бог, потиснуће их пред вама и истерати их пред вашим очима, и ви ћете запосести њихову земљу, као што вам је ГОСПОД, ваш Бог, и обећао.⁶ Будите веома јаки, да бисте се држали свега што је записано у Књизи Мојсијевог закона и то извршавали, не скрећући ни десно ни лево.⁷ Не мешајте се с овим народима који су остали међу вама. Не помињите имена њихових богова нити се њима заклињите. Не служите им нити им се клањајте,⁸ него се чврсто држите ГОСПОДА, свога Бога, као што сте то чинили све до данас.⁹ ГОСПОД је пред вама истерао велике и моћне народе и до дана данашњег нико није могао да вам се супротстави.¹⁰ Један од вас може да гони њих хиљаду, јер се ГОСПОД, ваш Бог, бори за вас, као што вам је обећао.¹¹ Стога добро пазите да волите ГОСПОДА, свога Бога.

† Великог мора То јест: Средоземног мора.

¹² »Али, ако се окренете и повежете се са преосталима из ових народа који остају међу вама, па почнете да склапате бракове и дружите се с њима и они с вама, ¹³ онда знајте да ће ГОСПОД, ваш Бог, престати да истерује ове народе пред вама. Они ће вам постати замка и клопка, бич на вашим леђима и трн у оку док не нестанете из ове добре земље коју вам је ГОСПОД, ваш Бог, дао.

¹⁴ »Ево, ја сада идем куда иде све живо на земљи, а ви знате у свом срцу и души да ниједно од свих обећања која вам је дао ГОСПОД, ваш Бог, није остало неиспуњено – сва су одржана, ниједно није остало неиспуњено. ¹⁵ Али као што се обистинило све што вам је ГОСПОД, ваш Бог, обећао, тако ће ГОСПОД, ваш Бог, на вас довести и свако зло којим је запретио, док вас не истреби из ове добре земље коју вам је дао. ¹⁶ Ако погазите Савез ГОСПОДА, свога Бога, који је с вама склопио, па одете да служите другим боговима и да им се клањате, ГОСПОД ће планути гневом на вас и брзо ћете нестати из ове добре земље коју вам је дао.«

Исус Навин говори народу у Сихему

24 Исус Навин окупи сва Израелова племена у Сихему. Сазва Израелове старешине, поглаваре, судије и надгледнике, и они стадоше пред Бога.

² Исус Навин рече целом народу: »Овако каже ГОСПОД, Бог Израелов: ,У давна времена ваши праоци, укључујући Тару, Авраамовог и Нахоровог оца, живели су са оне стране реке Еуфрат [†] и служили другим боговима. ³ Али ја сам узео вашег праоца Авраама с оне стране реке Еуфрат, провео га кроз цео Ханаан и умножио његово потомство. Дао сам му Исаака, ⁴ а Исааку Јакова и Исава. Исаву сам дао у посед Сеирско горје, а Јаков и његова деца отишли су доле у Египат. ⁵ Онда сам тамо послао Мојсија и Аарона и ударио Египћане пошастима, а потом сам вас извео оданде.

⁶ »Када сам ваше праоце извео из Египта, стигли сте до мора. Египћани су ваше праоце гонили борним колима и коњаницима све до Црвеног мора. ⁷ Када су завапили ГОСПОДУ, он је између вас и Египћана ставио таму, склопио море над њима и прекрио их. Својим очима сте видели шта сам урадио са Египтом. Потом сте дуго живели у пустињи.

⁸ »После сам вас довео у земљу Аморејаца, који су живели источно од реке Јордан. Они су вас напали, али сам их ја предао у ваше руке. Затро сам их пред вама, и ви сте запосели њихову земљу.

⁹ »Када се Валак син Ципоров, цар Моава, спремао да нападне Израел, послао је по Валаама сина Веоровог, да овај на вас баци клетву. ¹⁰ Али ја нисам хтео да послушам Валаама, па вас је он само благосиљао. Тако сам вас избавио из његових руку.

¹¹ »Онда сте прешли преко реке Јордан и дошли до Јерихона. Житељи Јерихона борили су се против

вас, а тако и Аморејци, Перижани, Ханаанци, Хетити, Гиргашани, Хивијци и Јевусејци, али ја сам их предао у ваше руке. ¹² Пред вама сам послао стршљена ^{††}, и он је, а не ваш мач или лук, пред вама истерао она два аморејска цара. ¹³ Дао сам вам земљу око које се нисте трудили и градове које нисте ви изградили, и ви живите у њима и једете род виноградâ и маслињакаâ које нисте ви посадили.'

¹⁴ »Зато се бојте ГОСПОДА и служите му беспрекорно и верно. Уклоните богове којима су служили ваши праоци с оне стране реке Еуфрат и у Египту, и служите ГОСПОДУ. ¹⁵ Али, ако вам се не свиђа да служите ГОСПОДУ, онда данас одаберите коме ћете служити: боговима којима су служили ваши праоци с оне стране реке Еуфрат или боговима Аморејаца, у чијој земљи живите. А што се тиче мене и мојих укућана, ми ћемо служити ГОСПОДУ.«

¹⁶ »Далеко било да оставимо ГОСПОДА да бисмо служили другим боговима!« одговори народ. ¹⁷ »Јер, ГОСПОД, наш Бог, јесте онај који је нас и наше праоце извео из Египта, куће ропства, и нама наочиглед учинио она велика знамења. Он нас је чувао целим путем којим смо ишли и међу свим народима кроз које смо пролазили. ¹⁸ ГОСПОД је пред нама истерао све народе – Аморејце који су живели у овој земљи. И ми ћемо исто да служимо ГОСПОДУ, јер је он наш Бог.«

¹⁹ Тада Исус Навин рече народу: »Ви нисте у стању да служите ГОСПОДУ, јер он је свети Бог. Он је љубоморан Бог. Он вам неће опростити вашу побуну и грехе. ²⁰ Ако оставите ГОСПОДА и служите туђим боговима, он ће се окренути против вас и довести на вас несрећу, па ће вас затрти, иако је био добар према вама.«

²¹ »Не!« рече народ Исусу Навину. »Служићемо ГОСПОДУ!«

²² Тада Исус Навин рече: »Сведоци сте сами против себе да сте изабрали ГОСПОДА, да њему служите.«

А народ одврати: »Сведоци смо.«

²³ »Онда сада уклоните туђе богове који су међу вама«, рече Исус Навин, »и срцем се приклоните ГОСПОДУ, Богу Израеловом.«

²⁴ А народ рече Исусу Навину: »Служићемо ГОСПОДУ, своме Богу, и покоравати му се.«

²⁵ Тога дана Исус Навин склопи савез с народом, и тамо, у Сихему, изложи му прописе и законе. ²⁶ Потом све то записа у Књигу Божијег закона, па узео један велик камен и постави га под смрдљиком близу ГОСПОДЊЕГ светилишта.

²⁷ »Ево«, рече Исус Навин целом народу, »овај камен ће бити сведок против нас, јер је чуо све речи које нам је ГОСПОД говорио. Он ће бити сведок против вас ако будете неверни своме Богу.«

²⁸ Онда Исус Навин отпусти народ, свакога на његово наследство.

[†] реке Еуфрат Дословно: реке; исто и у 3, 14. и 15. стиху.

^{††} стршљена Можда: пошаст или анђела уништења.

Смрт Исуса Навина и свештеника Елеазара

²⁹ После ових догађаја, умре Исус Навин, слуга ГОСПОДЊИ. Имао је сто десет година. ³⁰ Сахранише га у крају који је наследио, у Тимнат-Сераху, у Ефремовом горју, северно од горе Гааш.

³¹ Израел је служио ГОСПОДУ све док је Исус Навин био жив и док су биле живе старешине које су га надживеле и које су знале све што је ГОСПОД учинио за Израел.

³² Јосифове кости, које су Израелци донели из Египта, сахрањене су у Сихему, на оном комаду земље који је Јаков био купио за сто сребрњака од синова Сихемовог оца Хамора, и то постаде наследство Јосифових потомака.

³³ Умре и Елеазар син Ааронов, па га сахранише у Гиви, која је била додељена његовом сину Пинхасу у Ефремовом горју.

Судије

Јудеји и Симеоновци хватају Адони-Безека

1 После смрти Исуса Навина, Израелци упиташе ГОСПОДА: »Ко ће први да иде да нападне Ханаанце за нас?«

² А ГОСПОД одговори: »Нека иде Јудино племе. Ево предао сам ову земљу у њихове руке.«

³ Тада Јудеји рекоше својој сабраћи Симеоновцима: »Пођите с нама на подручје које нам је додељено коцком, да заједно нападнемо Ханаанце. Потом ћемо ми поћи с вама на ваше подручје.«

И Симеоновци пођоше с њима.

⁴ Када су Јудеји отишли горе, ГОСПОД им предаде Ханаанце и Перижане у руке, па код Безека поразише десет хиљада људи. ⁵ Тамо затекоше Адони-Безека и нападоше га. Поразише Ханаанце и Перижане, ⁶ а Адони-Безек побеже. Они кренуше у потеру за њим и ухватише га, па му одсекоше палчеве на рукама и ногама.

⁷ Адони-Безек рече: »Седамдесет царева са одсеченим палчевима на рукама и ногама скупљало је мрвице под мојим столом. Како сам чинио, тако ми је Бог вратио.«

Потом га одведоше у Јерусалим и он тамо умре.

Јудеји заузимају Јерусалим и Хеврон

⁸ Јудеји нападоше и Јерусалим и заузеше га. Његове житеље погубише мачем, а град запалише.

⁹ После тога Јудеји одоше да се боре против Ханаанца који су живели у Горју, Негеву и Шефели.

¹⁰ Нападоше Ханаанце који су живели у Хеврону, који се раније звао Кирјат-Арба, и поразише Шешаја, Ахимана и Талмаја.

Отниел заузима Девир

(ИсНав 15,13-19)

¹¹ Одатле кренуше на житеље Девира, који се раније звао Кирјат-Сефер.

¹² Калев рече: »Даћу своју кћер Ахсу за жену ономе ко нападне Кирјат Сефер и заузме га.«

¹³ И заузео га Отниел, син Калевовог млађег брата Кеназа, па му Калев даде своју кћер Ахсу за жену.

¹⁴ Када је дошла Отниелу, он је наговори да од свог оца затражи поље.

Она сјаха с магарца, а Калев је упита: »Шта хоћеш?«

¹⁵ »Молим те, благослови ме«, одговори она. »Кад си ми дао суву земљу у Негеву, дај ми и изворе воде.«

Тако јој он даде горње и доње изворе.

Победе Јудеја и неуспех Венијаминоваца

¹⁶ Потомци Мојсијевог таста, Кенејца, пођоше с Јудејима из Града палми [†] горе у Јудејску пустињу, која је у Негеву близу Арада, па се настанише међу тамошњим народом.

¹⁷ Јудеји кренуше са својом сабраћом Симеоновцима и потукоше Ханаанце који су живели у Цефату. Град потпуно уништише, па га због тога прозваше Хорма ^{††}. ¹⁸ Јудеји заузеше и Газу, Ашкелон и Екрон са подручјима око њих.

¹⁹ ГОСПОД је био с Јудејима, и они заузеше Горје. Али становнике низије нису успели да истерају јер су ови имали гвоздена борна кола. ²⁰ Као што је Мојсије обећао, Хеврон дадоше Калеву, који из њега истера три Анакова потомка.

²¹ А Венијаминовци нису истерали Јевусејце који су живели у Јерусалиму, па ови и дан-данас живе у Јерусалиму с Венијаминовцима.

Ефремовци и Манасијевци заузимају Бетел

²² Јосифова племена [‡] нападоше Бетел, и ГОСПОД је био с њима.

²³ Док су извиђали Бетел, који се раније звао Луз, ²⁴ извидници видеше једног човека како излази из града, па му рекоше: »Покажи нам како да уђемо у град, па ћемо с тобом милостиво поступити.«

²⁵ Он им показа, и они мачем погубише житеље града, али тог човека и сву његову породицу поштедеше. ²⁶ Он оде у земљу Хетита, где подиже град и назва га Луз, како се он зове и дан-данас.

Народи које Израелци нису истерали

²⁷ Манасијевци нису истерали житеље Бет-Шеана, Таанаха, Дора, Јивлеама и Мегидо и насеља око њих, јер су Ханаанци били одлучни у намери да остану у том крају. ²⁸ Када су Израелци ојачали, наметнули су Ханаанцима кулук, али их нису докраја истерали.

[†] Града палми То јест: Јерихона. ^{††} Хорма значи »потпуно уништено« или »неповратно предато«. [‡] Јосифова племена То јест: Ефрем и Манасија; исто и у 35. стиху.

²⁹ Ни Ефремовци нису истерали Ханаанце који су живели у Гезеру, па ти Ханаанци остадоше да живе међу њима.

³⁰ Ни Завулоновци нису истерали Ханаанце који су живели у Китрону и Нахалолу, па Ханаанци остадоше међу Завулоновцима као њихови кулчари.

³¹ Ни Асировци нису истерали житеље Ака, Сидона, Ахлава, Ахзива, Хелбе, Афика и Рехова. ³² Тако су Асировци живели међу Ханаанцима, становницима тога краја, јер их нису истерали.

³³ Ни Нефталимово племе није истерало житеље Бет-Шемеша и Бет-Аната. Тако су и Нефталимовци живели са Ханаанцима, становницима тога краја, али су житељи Бет-Шемеша и Бет-Аната постали њихови кулчари.

³⁴ Аморејци потиснуше Дановце у Горје, не дозвољавајући им да се спусте у низију. ³⁵ Аморејци су били одлучни у намери да остану на гори Херес, у Ајалону и Шаалвиму, али када су Јосифова племена ојачала, Аморејци постадоше њихови кулчари.

³⁶ Граница Аморејаца ишла је од превоја Акрабима до Селе, па навише.

Анђео ГОСПОДЊИ у Бохиму

2 Анђео ГОСПОДЊИ дође из Гилгала у Бохим и рече: »Извео сам вас из Египта и довео вас у земљу за коју сам се заклео да ћу је дати вашим праоцима. Рекао сам: ‚Никад нећу раскинути свој савез с вама, ² а ви немојте да склапате савез са становницима ове земље, него порушите њихове жртвенике.‘ Али ви ме нисте послушали. Зашто сте то учинили? ³ Зато вам кажем: нећу их истерати пред вама. Они ће вам бити бич на леђима, а њихови богови замка.«

⁴ Када је анђео ГОСПОДЊИ изговорио ове речи свим Израелцима, народ гласно заплака. ⁵ Због тога оно место назваше Бохим [†] и тамо принеше жртве ГОСПОДУ.

Смрт Исуса Навина

⁶ Када је Исус Навин отпустио народ, Израелци су отишли да запоседну земљу, сваки на своје наследство. ⁷ Народ је служио ГОСПОДУ за живота Исуса Навина и за живота старешина које су га надживеле и виделе сва велика дела која је ГОСПОД учинио за Израел. ⁸ Исус Навин, слуга ГОСПОДЊИ, умро је када је имао сто десет година. ⁹ Сахранили су га у крају који је наследио, у Тимнат-Хересу, у Ефремовом горју, северно од горе Гааш.

¹⁰ Након што је цело то поколење помрло, дође ново поколење, које није знало ни за ГОСПОДА, ни за оно што је он учинио за Израел.

Израелци престају да служе ГОСПОДУ

¹¹ Израелци су чинили оно што је зло у ГОСПОДЊИМ очима и служили Ваалима. ¹² Оставили су

[†] Бохим значи »они који плачу«.

ГОСПОДА, Бога својих праотаца, који их је извео из Египта, и пошли за другим боговима, боговима околних народа, па су им се клањали. Разгневили су ГОСПОДА, ¹³ јер су га оставили и служили Ваалу и Астартама.

¹⁴ ГОСПОД се силно разгневи на Израелце и предаде их у руке пљачкашима да их пљачкају и свим непријатељима око њих, којима више нису могли да се супротставе. ¹⁵ Кад год су одлазили у бој, бивали су поражени јер је ГОСПОД био против њих, као што је рекао и као што им се заклео. Тако су се нашли у великој невољи.

¹⁶ Тада ГОСПОД поче да им подиже судије, да их спасавају од пљачкаша. ¹⁷ Али они ни своје судије нису слушали, већ су се одавали блуду са другим боговима и клањали им се. Брзо су скренули с пута којим су ишли њихови праоци, који су слушали ГОСПОДЊЕ заповести. Они нису тако чинили. ¹⁸ Кад год би им ГОСПОД подигао неког судију, био би с њим и спасавао их од њихових непријатеља док год је тај судија био жив. Јер, ГОСПОД би се сажалио на њих због њиховог роптања под онима који су их мучили и тлачили. ¹⁹ А када би судија умро, они би се враћали својим поквареним делима, горим од оних која су чинили њихови очеви. Ишли су за другим боговима, служили им и клањали им се, одбијајући да се оставе својих дела и тврдоглавости.

²⁰ Зато се ГОСПОД силно разгневи на Израелце и рече: »Пошто је овај народ прекршио савез који сам склопио са њиховим праоцима и није ми се покорио, ²¹ нећу више истерати пред њима ниједан од народâ које је Исус Навин оставио када је умро. ²² Помоћу њих ћу проверити Израелце, да видим да ли ће се држати мога пута и ићи њиме као што су то чинили њихови праоци.«

²³ Зато је ГОСПОД и пустио оне народе да остану. Није их одмах истерао нити их је предао у руке Исусу Навину.

Народи који су остали у земљи

3 Ово су народи које је ГОСПОД пустио да остану у земљи да би помоћу њих проверио све оне Израелце који нису искусили ниједан рат у Ханаану, ² да би вештини ратовања научио оне нараштаје Израелаца који нису раније искусили рат: ³ пет филистејских владара, сви Ханаанци, Сидонци и Хивијци који су живели у либанском горју од горе Ваал-Хермон до Лево-Хамата. ⁴ Они су остављени да се помоћу њих провере Израелци, да се покаже да ли ће послушати ГОСПОДЊЕ заповести, које је дао њиховим праоцима преко Мојсија.

⁵ Тако су Израелци живели међу Ханаанцима, Хетитима, Аморејцима, Перижанима, Хивијцима и Јевусејцима, ⁶ женили се њиховим кћерима, своје кћери удавали за њихове синове и служили њиховим боговима. ⁷ Чинили су оно што је зло у ГОСПО-

ДЊИМ очима. Заборавили су ГОСПОДА, свога Бога, и служили Ваалима и Ашерама.

Отниел

⁸ ГОСПОД се разгневи на Израелце, па их предаде у руке Кушан-Ришатајиму, цару Арам-Нахарајима, коме су Израелци служили осам година. ⁹ Али, када су завапили ГОСПОДУ, он им подиже спаситеља – Отниела, сина Калеевог млађег брата Кеназа – да их спасе. ¹⁰ На њега сиђе Дух ГОСПОДЊИ, па он постаде Израелов судија и крену у рат. ГОСПОД му предаде у руке Кушан-Ришатајима, цара Арам-Нахарајима, и он га победи. ¹¹ Тако је у земљи четрдест година владао мир, док није умро Отниел син Кеназов.

Ехуд

¹² Израелци опет почеше да чине оно што је зло у ГОСПОДЊИМ очима, па због тога ГОСПОД учини Еглона, цара Моава, јачим од Израела. ¹³ Еглон се удружи с Амонцима и Амалечанима, па дође, порази Израел и запоседе Град палми †. ¹⁴ Израелци су тако осамнаест година служили моавском цару Еглону.

¹⁵ Израелци опет завапише ГОСПОДУ, и он им подиже спаситеља – Ехуда, леворуког сина Гере Венијаминовца. Израелци га послаше да однесе данак моавском цару Еглону. ¹⁶ Ехуд искова кратак †† двосекли мач и припаса га уз десно бедро, испод одеће, ¹⁷ па однесе данак Еглону, који је био врло дебео човек. ¹⁸ Када је предао данак, Ехуд отпусти људе који су донели данак, ¹⁹ па се код камених идола близу Гилгала окрену и врати Еглону.

»Имам за тебе једну тајну поруку, царек«, рече Ехуд.

»Тишина!« рече цар, и сви који су били код њега изађоше.

²⁰ Тада Ехуд приђе цару, који је седео сам у горњој соби своје палате, и рече му: »Имам за тебе поруку од Бога.«

Док је цар устајао са престола, ²¹ Ехуд посегну левом руком, извуче мач са десног бедра и зари му га у трбух. ²² Чак и дршка мача улете за оштрицом, која му изађе на леђа. А како Ехуд није извукао мач из Еглоновог трбуха, око мача се склопи сало. ²³ Потом Ехуд изађе на трем, за собом затворивши и закључавши врата горње собе. ²⁴ Када је он отишао, дођоше Еглонове слуге и видеше да су врата горње собе закључана, па рекоше: »Сигурно се олакшава у нужнику.«

²⁵ Чекали су колико су смели, па како Еглон и даље није отварао врата собе, узеше кључ. Када су откључали врата, а оно – господар им лежи на поду, мртав!

† Град палми То јест: Јерихон. †† кратак Дословно: гомед. Вероватно: мера за дужину од две трећине лакта, то јест 30 центиметара.

²⁶ А док су они чекали, Ехуд је умакао. Прошао је поред камених идола и побегао у Сеиру. ²⁷ Када је стигао онамо, дуну у овнујски рог у Ефремовом горју, па Израелци, с њим на челу, сиђоше са горја.

²⁸ »Пођите за мном«, рече им, »јер вам је ГОСПОД предао у руке ваше непријатеље Моавце.«

Тако они сиђоше за њим и на реци Јордан запосеше газове према Моаву, па никог нису пуштали да пређе преко. ²⁹ У то време убише око десет хиљада Моаваца, све кршних и снажних људи – ниједан није умакао. ³⁰ Тога дана је Израел потукао Моав. Након тога је у земљи осамдесет година владао мир.

Шамгар

³¹ После Ехуда био је Шамгар син Анатов, који волујским останом уби шест стотина Филистејаца. Тако је и он спасао Израел.

Девора и Варак

4 После Ехудове смрти, Израелци поново почеше да чине оно што је зло у ГОСПОДЊИМ очима. ² Зато их ГОСПОД предаде у руке Јавину, хананском цару који је владао у Хацору. Заповедник његове војске био је Сисра, а живео је у Харошет-Хагоиму. ³ Пошто је имао девет стотина гвоздених борних кола и пошто је двадесет година сурово тлачио Израелце, они завапише ГОСПОДУ.

⁴ У то време је у Израелу судила пророчица Девора, Лapidотова жена. ⁵ Судила је под Деворином палмом, између Раме и Бетела, у Ефремовом горју, и Израелци су јој долазили да пресуђује у њиховим споровима.

⁶ Она посла по Варака сина Авиноамовог, који је био из Кедеша у Нефталиму, и рече му: »ГОСПОД, Бог Израелов, ти заповеда: ,Иди и узми са собом десет хиљада Нефталимоваца и Завулоноваца, па их поведи на гору Тавор. ⁷ Ја ћу к теби на поток Кишон намамити Сисру, заповедника Јавинове војске, са његовим борним колима и војском, и тамо ћу ти га предати у руке.«

⁸ Варак јој одговори: »Ићи ћу само ако и ти пођеш са мном. Али, ако ти не пођеш са мном, нећу ићи.«

⁹ »Добро, ићи ћу с тобом«, рече му Девора. »Али знај да зато слава неће припасти теби, јер ГОСПОД ће Сисру предати у руке једној жени.«

Тако Девора крену с Варакком у Кедеш, ¹⁰ куда он позва Завулоново и Нефталимово племе. За њим пође десет хиљада људи, а с њим пође и Девора.

¹¹ А Хевер Кенејац био се одвојио од осталих Кенејаца, потомака Мојсијевог таста Ховава, и разапео шатор крај великог дрвета у Цаананиму, близу Кедеша.

¹² Када су Сисри јавили да је Варак син Авиноамов отишао на гору Тавор, ¹³ он позва сва своја борна кола – девет стотина гвоздених борних кола – и сву своју војску из Харошет-Хагоима да дођу на поток Кишон.

¹⁴ Тада Девора рече Вараку: »Спреми се! Ово је дан када ће ГОСПОД предати Сисру у твоје руке. ГОСПОД иде пред тобом.«

Тако Варак сиђе с горе Тавор, а за њим његових десет хиљада људи. ¹⁵ ГОСПОД баца Сисру, његова борна кола и сву војску у његовом табору у пометњу пред Вараковим налетом, па Сисра сиђе са својих кола и побеже пешице. ¹⁶ Варак је гонио борна кола и војску све до Харошет-Хагоима и сва Сисрина војска паде од мача – ниједан војник не остаде жив.

¹⁷ Сисра побеже пешице до шатора Јаел, жене Хевера Кенејца, јер је између Јавина, цара Хацора, и породице Хевера Кенејца владао мир.

¹⁸ Јаел изађе у сусрет Сисри, па му рече: »Уђи, господару. Уђи код мене. Не бој се.«

И он уђе у њен шатор, а она га покри покривачем.

¹⁹ Он јој рече: »Молим те, дај ми да попијем мало воде. Жедан сам.«

Она отвори мешину с млеком, даде му да пије, па га опет покри.

²⁰ »Стани на улаз у шатор«, рече јој он, »па ако неко наиђе и упита те: ‚Има ли ту кога?‘ ти кажи: ‚Нема.‘«

²¹ Када је он чврсто заспао од исцрпљености, Јаел, Хеверова жена, узне шаторски кочић и прикраде му се с чекићем у руци. Она му заби кочић кроз слепоочницу тако да се зарио у земљу, и он умре.

²² Уто наиђе и Варак у потери за Сисром, а Јаел му изађе у сусрет и рече: »Уђи да ти покажем човека кога тражиш.«

Када је ушао у њен шатор, а оно – Сисра лежи мртав, с кочићем у слепоочници!

²³ Тако је тога дана Бог пред Израелцима потукао ханаанског цара Јавина. ²⁴ Израелци су бивали све јачи и јачи док га нису уништили.

Деворина и Варакова победничка песма

5 Тога дана Девора и Варак син Авиноамов запеваше ову песму:

² »Када се Израелци спремају за бој,
када се народ на то драговољно реши,
благосиљајте ГОСПОДА!

³ »Чујте, цареви,
почујте, владари!

Певаћу ГОСПОДУ,
псалме ћу певати ГОСПОДУ, Богу Израеловом.

⁴ ГОСПОДЕ, када си изашао из Сеира,
када си искорачио из земље едомске,
земља се тресла, са неба је лило,

облаци су воду изливали,
⁵ горе су се тресле пред ГОСПОДОМ Синајским,
пред ГОСПОДОМ, Богом Израеловим.

⁶ »У време Шамгара сина Анатовог,
у Јаелино време, опустеше друмови,
путници пођоше стазама обилазним.

⁷ Живот је замроу у селима Израеловим,
док ја, Девора, не устадох,
док не устадох као мајка у Израелу.

⁸ Када нове богове изабраше за себе,
рат стиже на градске капије,
а ниједног штита ни копља
међу четрдесет хиљада у Израелу.

⁹ »Моје је срце с вођама Израеловим,
са добровољцима међу народом.
Благосиљајте ГОСПОДА!

¹⁰ »Размислите ви који јашете на белим магарицама,
седећи на меким покровцима,
и ви који ходате путем.

¹¹ Послушајте глас певача † на појилима:
они ГОСПОДЊЕ победе набрајају,
победе за његова села у Израелу.

Тада народ ГОСПОДЊИ сиђе до градских капија.
¹² »Пробуди се, пробуди се, Деворо!

Пробуди се, пробуди се, песму запевај!
Устани, Вараче!

Зароби своје сужње, сине Авиноамов!

¹³ »Тада преостали сиђоше

к великашима,
народ ГОСПОДЊИ сиђе к мени
као ратници.

¹⁴ Из Ефрема дођоше они чији је корен у Амалеку,
за тобом Венијамин међу твојим народом.

Из Махира сиђоше вође,
из Завулоне они с палицама надгледничким.

¹⁵ Са Девором су били заповедници Исахара.

Да, Исахар је био с Вараком
и за њим похрлио у долину.

»Међу Рувимовим четама
било је много премишљања.

¹⁶ Зашто ли си остао крај торова
да слушаш свирку међу стадима?

»Међу Рувимовим четама
било је много премишљања.

¹⁷ Гилад остаде с оне стране Јордана.

А зашто ли је Дан оклевао крај лађа?

Асир је боравио на обали мора
и остао у својим увалама.

¹⁸ Али Завулонов народ стави живот на коцку,
а тако и Нефталим на бојном пољу.

¹⁹ »Дошли су цареви и борили се.

Цареви ханаански су се борили
код Таанаха, крај водâ Мегида,
али нимало сребра не однеше као плен.

²⁰ Са неба су се бориле звезде,
са својих путања против Сисре су се бориле.

²¹ Поток Кишон отплати царева,
древни поток, поток Кишон.

»Крочи снажно, душо моја!

²² »Тад копита коњска загрмеше –
силним трком јуре моћни коњи његови!

²³ ,Прокуните Мероз', рече анђео ГОСПОДЊИ,

† певачâ Ова реч на хебрејском може да значи и »стрелца«.

,прокуните, прокуните његове житеље,
јер не притекоше у помоћ ГОСПОДУ,
у помоћ ГОСПОДУ као ратници.'⁴
²⁴ »Нека је благословена међу женама
Јаел, жена Хевера Кенејца,
благословена међу женама у шаторима.
²⁵ Сисра затражи воде, а она му даде млека,
урде му донесе у господској чинији.
²⁶ Левицом посегну за шаторским кочићем,
десницом за чекићем ковачким.
Удари Сисру, главу му смрска,
слепоочницу му разби и прободе.
²⁷ Он јој се сручи крај ногу, паде
и остаде да лежи.
Крај ногу јој се сручи, паде –
где се сручио, ту мртав паде.
²⁸ Кроз прозор погледа Сисрина мајка
и иза прозорске решетке закука:
,Што толико нема кола његових?
Што штропот његових кола касни?'
²⁹ Одговарају јој најмудрије дворкиње,
а она себи понавља:
³⁰ ,Плен су нашли, па га деле:
по девојку-две за свакога,
шарено рухо за Сисру,
рухо шарено, везено,
две мараме шарене, везене
за врат победников.'⁴
³¹ »Нека тако страдају сви твоји непријатељи, ГО-
СПОДЕ,
а они који те воле нека буду као сунце
када се диже у свом пуном сјају.«
Потом је у земљи четрдесет година владао мир.

Израел поново чини грех

6 Израелци опет почеше да чине оно што је зло у ГОСПОДЊИМ очима. Зато их ГОСПОД на седам година предаде у руке Мидјанцима. ² Мидјан је постао јачи од Израела, па су Израелци правили себи склоништа у горским процепима, пећинама и скровиштима. ³ Кад год би Израелци сејали, Мидјанци, Амалечани и други источни народи би их нападали. ⁴ Утаборили би се на њиховој земљи и уништавали усеве све до Газе, не остављајући Израелу ништа од чега би се прехранио – ни овце, ни говеда, ни магарад. ⁵ Долазили су са својом стоком и шаторима као ројеви скакаваца – није се знало броја ни људима ни њиховим камилама. Улазили су у земљу и уништавали је. ⁶ Тако је Израел силно осиромашео због Мидјанаца, па Израелци завапише ГОСПОДУ.

⁷ Када су Израелци завапили ГОСПОДУ због Мидјанаца, ⁸ ГОСПОД им посла пророка, који им рече: »Овако каже ГОСПОД, Бог Израелов: ,Извео сам вас из Египта, из куће ропства. ⁹ Избавио сам вас из руку Египћана и из руку свих који су вас тлачили. Истерао сам их пред вама и дао вам њихову земљу.

¹⁰ Рекао сам вам: »Ја сам ГОСПОД, ваш Бог. Не бојте

се богова Аморејаца, у чијој земљи живите.« Али нисте ме послушали.»

Гедеон позван

¹¹ Анђео ГОСПОДЊИ дође и седе под једну смрдљику у Офри која је припадала Јоашу Авиезеровцу. Тамо је Јоашев син Гедеон вршио пшеницу у муљачи не би ли је сачувао од Мидјанаца.

¹² Анђео ГОСПОДЊИ показа се Гедеону и рече му: »ГОСПОД је с тобом, врсни ратниче.«

¹³ »Али, господару«, одврати Гедеон, »ако је ГОСПОД с нама, зашто нас је снашло све ово? Где су сва она његова чуда о којима су нам причали наши очеви када су говорили: ,ГОСПОД нас је извео из Египта? Али ГОСПОД нас је сада напустио и предао нас у руке Мидјану.«

¹⁴ ГОСПОД се окрену према њему и рече: »Пођи с том својом снагом и спаси Израел из Мидјанових руку. Ја те шаљем.«

¹⁵ »Али, господару«, рече Гедеон, »како да спасем Израел? Моје братство је најслабије у Манасији, а ја сам најнезнатнији у својој породици.«

¹⁶ »Ја ћу бити с тобом«, одговори ГОСПОД, »па ћеш поразити Мидјанце као да је само један човек.«

¹⁷ »Ако сам сада нашао милост у твојим очима«, рече Гедеон, »дај ми знак да то ти говориш са мнош. ¹⁸ Молим те, немој да одеш одавде док се не вратим са својим даром и не ставим га пред тебе.«

А ГОСПОД рече: »Остаћу док се не вратиш.«

¹⁹ Тада Гедеон уђе у кућу, спреми јаре и од ефе † брашна умеси бесквасне хлебове. Месо стави у корпу, а чорбу у лонац, па их изнесе напоље и принесе му их под оном смрдљиком.

²⁰ Анђео ГОСПОДЊИ му рече: »Узми месо и бесквасне хлебове и положи их на ову стену, а чорбу проспи.«

И Гедеон тако учини.

²¹ Врхом штапа који му је био у руци анђео ГОСПОДЊИ дотаче месо и бесквасне хлебове, и из стене сукну огањ и спали месо и хлеб. Потом анђео ГОСПОДЊИ нестаде.

²² Када је Гедеон схватио да је то заиста био анђео ГОСПОДЊИ, узвикну: »Авај, Господе ГОСПОДЕ! Видео сам анђела ГОСПОДЊЕГ лицем у лице!«

²³ А ГОСПОД му рече: »Смири се. Не бој се, нећеш умрети.«

²⁴ Гедеон тамо подиже жртвеник ГОСПОДУ и назва га »ГОСПОД је мир«, и он и дан-данас стоји у Офри Авиезеровој.

Гедеон руши Ваалов жртвеник

²⁵ Те исте ноћи ГОСПОД рече Гедеону: »Узми из крда свога оца утовљеног бика од седам година, па сруши жртвеник који је твој отац подигао Ваалу и посеци Ашерину мотку која је поред њега. ²⁶ Затим

† ефе 22 литра.

на врху те узвисине на прописани начин подигни жртвеник ГОСПОДУ, своје Богу, па узми оног утовљеног бика и принеси га као жртву паљеницу на дрвету Ашерине мотке коју си посекао.»

²⁷ Гедеон узме десеторицу од својих слугу и учини како му је ГОСПОД рекао. Али, пошто се бојао своје породице и мештана, он то учини ноћу. ²⁸ Када су мештани устали рано следећег јутра, а оно – Ваалов жртвеник разрушен, Ашерина мотка поред њега посечена, а утовљени бик жртвован на тек саграђеном жртвенику!

²⁹ »Ко ли је то учинио?« питали су један другог.

Када су се подробније распитали, неко им рече: »То је учинио Гедеон син Јоашев.«

³⁰ Тада мештани рекоше Јоашу: »Изведи сина. Он мора да умре зато што је срушио Ваалов жртвеник и посекао Ашерину мотку која је била поред њега.«

³¹ »Зар ћете ви бранити Ваала?« одврати Јоаш свима који су стајали око њега. »Зар ви хоћете да га спасете? Ко год га буде бранио, до јутра ће погинути. Ако је Ваал заиста бог, онда може сам да се одбрани кад му неко сруши жртвеник.«

³² Тако тога дана Гедеона прозваше Јерув-Ваал †, јер је речено: »Нека се Ваал брани кад му неко сруши жртвеник.«

Гедеон окупља војску

³³ Сви Мидјанци, Амалечани и други источни народи удружише се, пређоше преко реке Јордан и утаборише се у долини Јизреел. ³⁴ Тада Дух ГОСПОДЊИ сиђе на Гедеона и овај дуну у овнујски рог, позивајући Авиезеровце да пођу за њим. ³⁵ Он посла гласнике широм Манасијиног племена, позивајући народ да пође за њим. А посла гласнике и у Асирово, Завулоново и Нефталимово племе, па и они кренуше да се састану с њим.

³⁶ Гедеон рече Богу: »Обећао си да ћеш да спасеш Израел преко мене. ³⁷ Ево, ја ћу на гумно ставити овчије руно. Ако буде росе само на руно, а сва земља остане сува, онда ћу знати да ћеш преко мене спасти Израел, као што си обећао.«

³⁸ И тако је и било. Гедеон устаде рано следећег јутра, стисну руно и из њега исцеди росу – пуну чинију воде.

³⁹ Тада Гедеон рече Богу: »Немој да се разгневиш на мене ако те још нешто замолим. Допусти ми још једну проверу с руном: нека само руно буде суво, а сва земља нека буде прекривена росом.«

⁴⁰ И те ноћи Бог учини тако. Само је руно остало суво, а сва земља је била прекривена росом.

Гедеон наноси пораз Мидјанцима

7 Јерув-Ваал, то јест Гедеон, и сва војска с њим устадоше рано ујутро и утаборише се код Ен-Харода. Табор Мидјанаца био је северно од њих, у долини близу брда Море.

† Јерув-Ваал значи »нека се Ваал брани«.

² ГОСПОД рече Гедеону: »С тобом је превише војске да бих Мидјанце могао да јој предам у руке. Да се Израел не би хвалисао говорећи: ‚Својом снагом сам се спасао‘, ³ објави војсци: ‚Ко се боји и дрхти од страха, нека се окрене и оде са горе Гилад.‘«

И двадесет две хиљаде војника оде, а остаде десет хиљада.

⁴ ГОСПОД рече Гедеону: »Још има превише војске. Одведи их доле до воде, а ја ћу их тамо пробрати за тебе. За кога ти кажем: ‚Нека овај иде с тобом,‘ тај нека иде. Али за кога кажем: ‚Нека овај не иде с тобом,‘ тај нека не иде.«

⁵ Тако Гедеон одведе војску доле до воде, а ГОСПОД му рече: »Одвој оне који језиком лапћу воду као пас од оних који клекну да пију.«

⁶ Три стотине људи је лаптало воду, руком је приносили устима, а сви остали су клекнули да пију.

⁷ ГОСПОД рече Гедеону: »Спашћу вас са ових три стотине који су лаптали воду и предаћу Мидјанце у твоје руке. Остали нека иду кући.«

⁸ Тако Гедеон посла остале Израелце кући, а задржа оних три стотине људи, који од осталих преузеше залихе хране и овнујске рогове.

А мидјански табор налазио се испод њега, у долини.

⁹ Те ноћи ГОСПОД рече Гедеону: »Устани и нападни табор, јер ћу ти га предати у руке. ¹⁰ Ако се бојиш да га нападнеш, сиђи до табора са својим слугом Пуром ¹¹ и слушај шта говоре, па ћеш после тога имати храбрости да га нападнеш.«

И Гедеон и његов слуга Пура сиђоше до првих таборских стража. ¹² Мидјанци, Амалечани и сви остали источни народи сместили су се у долини као јато скакаваца. Њиховим камилама није се знало броја – било их је као песка на морској обали.

¹³ Гедеон стиже баш кад је један човек свом другу причао свој сан.

»Сањао сам«, рече, »како се округао јечмени хлеб укотрљао у мидјански табор и ударио у један шатор таквом силином да се шатор преврнуо и срушио.«

¹⁴ А друг му одврати: »То није ништа друго него мач Гедеона сина Јоашевог, Израелца. Бог му је предао у руке Мидјанце и цео овај табор.«

¹⁵ Када је Гедеон чуо сан и његово тумачење, поклонил се ГОСПОДУ, па се врати у Израелов табор и викну: »Устајте! ГОСПОД је мидјански табор предао у ваше руке!«

¹⁶ Потом подели оних три стотине људи у три чете, па сваком човеку у руке даде овнујски рог и празан ћуп у коме је била бакља.

¹⁷ »Гледајте мене«, рече им, »и чините што и ја. Кад стигнем до руба табора, урадите исто што и ја.

¹⁸ А кад ја и сви који су са мном дунемо у рогове, дуните и ви у своје свуда око табора и вичите: ‚За ГОСПОДА и за Гедеона!‘«

¹⁹ Гедеон и стотину људи с њим дођоше до руба табора у време када је почињала средња стража, одмах након смене страже, па дунуше у рогове и

разбише ђупове који су им били у рукама. ²⁰ Све три чете дунуше у рогове и поразбијаше ђупове. Стежући бакље у левој руци, а у десној држећи рогове у које ће дунути, повикаше: »Мач за ГОСПОДА и за Гедеона!« ²¹ Док је сваки држао свој положај око табора, сви Мидјанци почеше да беже, вичући. ²² Када се огласило три стотине рогова, ГОСПОД учини да људи по целом табору мачем насрну један на другог. Војска побеже до Бет-Шите према Церери, све до границе Авел-Мехоле близу Табата. ²³ Тада позваше Израелце из Нефталима, Асира и из целог Манасије, па су гонили Мидјанце.

²⁴ Гедеон разасла гласнике широм Ефремовог гора с поруком: »Сиђите и навалите на Мидјанце и заузмите појилишта и реку Јордан све до Бет-Баре.«

Тако су позвани сви Ефремовци, и они заузеше појилишта и реку Јордан све до Бет-Баре. ²⁵ Ухватише и двојицу мидјанских заповедника, Орева и Зеева. Орева убише код Оревове стене, а Зеева код Зеевог муљаче, па наставише да гоне Мидјанце. Оревову и Зееову главу донеше Гедеону, који је био на реци Јордан.

8 Ефремовци рекоше Гедеону, жестоко му приговарајући: »Зашто си се тако понео према нама? Зашто нас ниси позвао кад си кренуо да нападнеш Мидјанце?«

² А он им одговори: »Шта сам то ја постигао у поређењу с вама? Зар нису Ефремови пабирци бољи него цела Авиезерова берба [†]? ³ Бог је у ваше руке предао мидјанске поглаваре Орева и Зеева. Шта сам то ја могао да урадим у поређењу с вама?«

Када је то рекао, више се нису љутили на њега.

⁴ Гедеон стиже до реке Јордан и пређе преко са својих три стотине људи, који су били исцрпљени, али су ипак настављали потеру.

⁵ Он рече људима из Сукота: »Дајте мојој војсци коју векну хлеба. Исцрпљени су, а ја још гоним мидјанске царева Зеваха и Цалмуну.«

⁶ Али сукотски поглавари рекоше: »Што да дамо хлеба твојој војсци кад још ниси ухватио Зеваха и Цалмуну?«

⁷ Тада Гедеон одврати: »За ово ћу вам пустињским трњем и драчем одрати тело кад ми ГОСПОД преда Зеваха и Цалмуну у руке.«

⁸ Он одатле оде у Пенуел и исто затражи од Пенуелаца, али му они одговорише као и Сукоћани.

⁹ Зато он рече Пенуелцима: »Кад се вратим као победник, срушићу ову кулу.«

¹⁰ А Зевах и Цалмуна су били у Каркору са војском од око петнаест хиљада људи, колико их је преостало од све војске источних народа, од које је пало сто двадесет хиљада војника наоружаних мачем.

¹¹ Гедеон пође караванским путем источно од Новаха и Јогбехе и на препад порази мидјанску војску.

¹² Два мидјанска цара, Зевах и Цалмуна, побегоше, али он пође у потеру за њима, па их зароби и изазва пометњу међу свом њиховом војском.

¹³ Гедеон син Јоашев враћао се из боја преко превоја Хереса. ¹⁴ Он ухвати једног младића из Сукота и испита га, а овај му написа имена седамдесет седам сукотских поглавара, градских старешина.

¹⁵ Потом Гедеон оде Сукоћанима и рече: »Ево Зеваха и Цалмуне, због којих сте ме увредили кад сте рекли: „Што да дамо хлеба твојој војсци кад још ниси ухватио Зеваха и Цалмуну?“«

¹⁶ Онда узме градске старешине, па пустињским трњем и драчем ишиба Сукоћане. ¹⁷ Он сруши и пенуелску кулу и поби мушкарце из града.

¹⁸ Тада упита Зеваха и Цалмуну: »Какве сте људе побили на Тавору?«

»Људе као што си ти«, одговорише они. »Сваки је лично на царског сина.«

¹⁹ »То су била моја браћа, синови моје мајке«, одврати Гедеон. »Тако ми ГОСПОДА живога, да сте им поштедели живот, не бих вас побио.«

²⁰ Онда рече свом прворођеном сину Јетеру: »Устани и убиј их!«

Али Јетер не исука мач јер је још био дечак и плашио се.

²¹ Зевах и Цалмуна рекоше: »Ти устани, па то уради. Јер, то је мушки посао.«

И Гедеон устаде и уби Зеваха и Цалмуну, па с врата њихових камила скину украсе у облику полумесеца.

Гедеон прави идола од злата

²² Израелци рекоше Гедеону: »Владај над нама – ти, твој син и твој унук – зато што си нас спасао из руку Мидјанаца.«

²³ Али Гедеон им одврати: »Ја нећу владати над вама, а неће ни мој син. Над вама ће владати ГОСПОД.«

²⁴ И још рече: »Само једно тражим. Нека ми сваки од вас да по минђушу из свог плена.« Јишмаеловци ^{††} су носили златне минђуше.

²⁵ »Радо ћемо ти их дати«, рекоше они, па простреше огртач и сваки од њих на њега баци по једну минђушу из свог плена. ²⁶ Тежина златних минђуша које је од њих затражио износила је 1.700 шекела [‡], не рачунајући украсе у облику полумесеца, привеске и пурпурне одоре које су носили мидјански цареви, ни ланце који су били око врата њихових камила. ²⁷ Од тог злата Гедеон направи наплећак и постави га у свом граду Офри. Сав Израел се одаде блуду с тим наплећком, који постаде замка Гедеону и његовој породици.

²⁸ Тако су Израелци потукли Мидјан, па више није дизао главу. За Гедеоновог живота, у земљи је четрдесет година владао мир.

[†] Авиезерова берба Гедеон је био из Авиезеровог братства.

^{††} Јишмаеловци Мидјанци су били потомци Авраамовог сина Јишмаела. [‡] 1.700 шекела 19,38 килограма.

Гедеонова смрт

²⁹ Јерув-Ваал † син Јоашев врати се да живи код своје куће. ³⁰ Имао је седамдесет рођених синова, јер је имао много жена. ³¹ Сина му је родила и његова наложница која је живела у Сихему, а он му је дао име Авимелех. ³² Гедеон син Јоашев умро је у дубокој старости. Сахрањен је у гробници свога оца Јоаша у Офри Авиезеровој.

³³ Чим је Гедеон умро, Израелци се опет одадоше блуду с Ваалима. Поставише себи Ваал-Берита за бога ³⁴ и нису више мислили на ГОСПОДА свога Бога, који их је избавио из руку свих њихових непријатеља унаоколо. ³⁵ А ни са Јерув-Вааловом, то јест Гедеоновом, породицом нису милостиво поступили упркос свега добра које је он учинио за Израел.

Авимелех убија своју браћу

9 Авимелех син Јерув-Ваалов оде својим ујацима у Сихем и рече њима и целом братству своје мајке: ² »Упитајте све грађане Сихема: ,Шта је боље за вас – да над вама влада свих седамдесет Јерув-Ваалових синова или само један човек?‘ Сетите се да сам ја ваша крв ††.«

³ Када су његови ујаци пренели његове речи грађанима Сихема, они се приклонише Авимелеху, јер рекоше: »Он нам је рођак.«

⁴ Дадоше му седамдесет сребрњака ‡ из Ваал-Беритовог храма, па Авимелех унајми неке пустахије, и они пођоше за њим. ⁵ Потом оде у кућу свога оца у Офри и на једном камену поби своју браћу, Јерув-Ваалове синове, њих седамдесет. Измаче му само Јотам, најмлађи Јерув-Ваалов син, јер се сакрио.

⁶ Тада се сви грађани Сихема и Бет-Мила окупише крај великог дрвета код стуба у Сихему и прогласише Авимелеха за цара.

Јотамова прича

⁷ Када су то јавили Јотаму, он се попе на врх горе Геризим и довикну им: »Чујте ме, житељи Сихема, да би и вас чуо Бог!

⁸ »Дрвеће крену да помаже себи цара, па рече маслиновом дрвету: ,Буди нам цар.‘

⁹ »Али маслиново дрво одговори: ,Зар да престанем да дајем уље, којим се указује част и боговима и људима, да бих имало власт над дрвећем?‘

¹⁰ »Тада дрвеће рече смоквином дрвету: ,Хајде, буди нам цар.‘

¹¹ »Али смоквино дрво одговори: ,Зар да престанем да доносим свој слатки и добри плод да бих имало власт над дрвећем?‘

¹² »Онда дрвеће рече лози: ,Хајде, буди нам цар.‘

¹³ »Али лоза одговори: ,Зар да престанем да дајем младо вино, које разгаљује и богове и људе, да бих имала власт над дрвећем?‘

¹⁴ »На крају све дрвеће рече трновом грму: ,Хајде, буди нам цар.‘

¹⁵ »А трнов грм одговори дрвећу: ,Ако заиста хоћете да ме помажете за свога цара, дођите и склоните се у мој хлад. Али, ако нећете, онда нека из трновог грма сукне огањ и прогута либанске кедрове.‘

¹⁶ »Зар сте, дакле, поступили часно и поштено кад сте Авимелеха прогласили за цара и зар сте се добро понели према Јерув-Ваалу и његовој породици, онако како заслужује? ¹⁷ Мој отац се борио за вас, стављајући свој живот на коцку да би вас избавио из руку Мидјанаца, ¹⁸ а ви сте се данас дигли против породице мога оца, побили његових седамдесет синова на једном камену, и његовог сина Авимелеха, сина његове робиње, прогласили за цара над житељима Сихема зато што вам је рођак. ¹⁹ Ако сте се, дакле, часно и поштено данас понели према Јерув-Ваалу и његовој породици, онда се радујте с Авимелехом и он с вама. ²⁰ Али, ако нисте, нека сукне огањ из Авимелеха и прогута житеље Сихема и Бет-Мила и нека из житеља Сихема и Бет-Мила сукне огањ и прогута Авимелеха.«

²¹ Онда Јотам брзо побеже у Беер, па је тамо живео, јер се плашио свога брата Авимелеха.

Побуна Сихемаца и Авимелехова одмазда

²² Након што је Авимелех три године управљао Израелом, ²³ Бог посла злог духа да унесе раздор између Авимелеха и житеља Сихема, па они почеше да му раде иза леђа. ²⁴ Бог је тако учинио да би крвави злочин почињен над седамдесеторицом Јерув-Ваалових синова био освећен на Авимелеху, који их је побио, и на житељима Сихема, који су му у томе помогли. ²⁵ Тако су грађани Сихема почели да постављају заседе по врховима планина и да пљачкају свакога ко би онуда прошао. То дојавише Авимелеху.

²⁶ Гаал син Еведов досели се у Сихем са својом браћом, и житељи Сихема му поклонилише своје поверење. ²⁷ Након што су изашли на поља, обрали грождје и изгазили га, направише славље у храму свога бога, па су јели и пили и проклињали Авимелеха.

²⁸ Гаал син Еведов рече: »Ко је тај Авимелех и зашто бисмо му ми Сихемци служили? Он је Јерув-Ваалов син, а Зевул је његов намесник. Служите потомцима Хамора, Сихемовог оца! Зашто бисмо служили Авимелеху? ²⁹ Е да је овај народ под мојим заповедништвом! Тада бих уклонио Авимелеха! Рекао бих му: ,Скупи велику војску и изађи на мегдан!‘«

³⁰ Када је Зевул, управитељ града, чуо шта је рекао Гаал син Еведов, разгневи се, ³¹ па потајно посла гласнике Авимелеху с поруком: »Гаал син Еведов и његова браћа дошли су у Сихем и сада подбуњују град против тебе. ³² Зато ти дођи ноћу са својом војском, па постави заседу у пољу. ³³ А ујутро, чим гране сунце, пораните и навалите на град. Ка-

† Јерув-Ваал То јест: Гедеон; в. 6,32. †† ваша крв Дословно: ваша кост и месо. ‡ седамдесет сребрњака 798 грама сребра.

да Гаал са својима изађе да те нападне, учини с њима што ти драго.»

³⁴ Тако Авимелех и сва његова војска кренуше ноћу и поставише заседе близу Сихема, подељени у четири чете. ³⁵ А Гаал син Еведов био је изашао, па је стајао на улазу градске капије баш када су се Авимелех и његова војска дигли из заседе.

³⁶ Када их је угледао, Гаал рече Зевулу: »Гледај! Војска силази са врхова планина!«

А Зевул му одврати: »То ти се од планинских сенки причињавају људи.«

³⁷ Али Гаал опет рече: »Гледај! Војска силази са Земљиног пупка, а цела чета стиже из правца Гатаочевог дрвета!«

³⁸ Тада му Зевул рече: »Где су ти сад она брбљива уста којима си говорио: „Ко је Авимелех да му служимо?“ Ово је баш она војска о којој си с презиром говорио. Сад изађи и нападни их!«

³⁹ И Гаал изађе предводећи житеље Сихема и нападе Авимелеха. ⁴⁰ Авимелех потера Гаала, па овај побеже пред њим, а многи његови падоше смртно рањени пред улазом градске капије. ⁴¹ Авимелех остаде да живи у Аруми, а Зевул протера Гаала и његову браћу из Сихема.

⁴² Сутрадан јавише Авимелеху да житељи Сихема излазе на поља, ⁴³ па он поведе своју војску, подели је у три чете и постави заседу на пољима. Када је Авимелех видео да народ излази из града, устаде да их нападне. ⁴⁴ Он и његова чета извршише јуриш на град и заузеше положај код улаза градске капије, а оне друге две чете извршише јуриш на оне који су били на пољу и побише их. ⁴⁵ Читавог тог дана Авимелех је нападао град док га није заузео и побио народ у њему. Потом је разорио град и по њему посуо со.

⁴⁶ Сви житељи Сихемске Куле † чули су за то и ушли у утврђени део Ел-Беритовог храма. ⁴⁷ Када су Авимелеху јавили да су се сви житељи Сихемске Куле тамо окупили, ⁴⁸ он се са свом својом војском попе на гору Цалмон.

Тамо Авимелех узео секиру и насече грања, па га подиже на раме и рече својој војсци: »Брзо! Урадите исто ово што сте видели да ја радим!«

⁴⁹ Тако сва војска насече грања, па пође за Авимелехом. Грање наслагаше уз утврђење и запалише га заједно с људима који су били унутра. Тако изгинуше и сви житељи Сихемске Куле – око хиљаду мушкараца и жена.

Авимелехова смрт

⁵⁰ Авимелех затим оде у Тевец, утабори се пред њим и заузео га. ⁵¹ Али у граду је била утврђена кула, у коју побегоше сви мушкарци и жене, сви житељи града. Они за собом закључаше врата и попеше се на кров куле. ⁵² Авимелех оде до куле и нападе је. Али, док је прилазио улазу у кулу да је запали, ⁵³ не-

† Сихемске Куле највероватније места у близини Сихема, а не дела овога града; исто и у 47. и 49. стиху.

ка жена му на главу баца горњи млински камен и разби му лобању.

⁵⁴ Он одмах довикну свом штитоноши: »Исуци мач и убиј ме, да се после не би говорило: „Убила га жена.“«

И штитоноша га прободео, па Авимелех умре.

⁵⁵ Када су Израелци видели да је Авимелех мртав, вратише се кући.

⁵⁶ Тако је Бог узвратио Авимелеху за зло које је учинио своме оцу када је побио седамдесеторицу своје браће. ⁵⁷ Бог учини да се и Сихемцима све њихово зло обије о главу. Тако их је стигла клетва Јотамана сина Јерув-Вааловог.

Тола

10 После Авимелеха устаде Исахаровац Тола син Пуе сина Додовог да спасе Израел. Он је живео у Шамиру, у Ефремовом горју. ² Судео је у Израелу двадесет три године, а онда је умро и био сахрањен у Шамиру.

Јаир

³ После Толе устаде Јаир Гилађанин, који је судио у Израелу двадесет две године. ⁴ Имао је тридесет синова, који су јахали на тридесет магараца. Они су држали тридесет градова у Гиладу, који се до дана данашњег зову Хавот Јаир ††. ⁵ Када је Јаир умро, сахранише га у Камону.

Израелци поново чине грех

⁶ Израелци опет почеше да чине оно што је зло у ГОСПОДЊИМ очима. Служили су Ваалима и Астартама и боговима Арама, боговима Сидона, боговима Моава, боговима Амонаца и боговима Филистејаца, а ГОСПОДА су оставили и нису му више служили.

⁷ ГОСПОД се разгневи на Израелце и предаде их у руке Филистејцима и Амонцима, ⁸ који их те године скршише и потлачише. Осамнаест година су тлачили све Израелце источно од реке Јордан, у Гиладу, земљи Аморејаца. ⁹ Амонци пређоше и преко реке Јордан да нападну Јудино, Венијаминово и Ефремово племе. Тако се Израел нашао у великој невољи.

¹⁰ Тада Израелци завапише ГОСПОДУ: »Згрешили смо против тебе, јер смо оставили тебе, свога Бога, и служили Ваалима.«

¹¹ А ГОСПОД одврати: »Када су вас Египћани, Аморејци, Амонци, Филистејци, ¹² Сидонци, Амалечани и Маонци тлачили и кад сте ми завапили, зар вас нисам спасао из њихових руку? ¹³ Али ви сте ме оставили и служили другим боговима. Зато нећу опет да вас спасавам. ¹⁴ Идите и вапите оним боговима које сте изабрали. Нека вас они спасавају кад сте у невољи.«

†† Хавот Јаир Или: Јаирова насеља.

¹⁵ Али Израелци рекоше ГОСПОДУ: »Згрешили смо. Учини с нама како мислиш да је најбоље, само нас, молимо те, данас избави.«

¹⁶ И онда од себе одбацише туђе богове, па су служили ГОСПОДУ. А ГОСПОД више није могао да гледа како Израел пати.

¹⁷ Када су Амонци позвали војску на окуп, па се утаборили у Гиладу, Израелци се окупише и утаборише у Мицпи.

¹⁸ Тада поглавари гиладског народа рекоше један другом: »Онај ко поведе напад на Амонце нека буде владар над свим становницима Гилада.«

Јефтај

11 Јефтај Гилађанин био је врстан ратник. Био је син блуднице, која га је родила Гиладу. ² А Гиладу је и његова жена родила синове, па када су они одрасли, отераше Јефтаја.

»За тебе нема наследства у нашој породици«, рекоше му, »зато што си син друге жене.«

³ Тако Јефтај побеже од своје браће и настани се у земљи Тов, где се око њега окупише неке пустахије, па су с њим ишли у пљачкашке походе.

⁴ После неког времена, када су Амонци напали Израел, ⁵ гиладске старешине одоше да доведу Јефтаја из земље Тов.

⁶ »Дођи«, рекоше му, »и буди нам главни заповедник, да можемо да се боримо против Амонаца.«

⁷ А Јефтај им рече: »Зар ме ви нисте мрзели и отерали ме из куће мога оца? Зашто ми долазите сад кад сте у невољи?«

⁸ »Баш зато ти се и обраћамо«, рекоше му гиладске старешине. »Пођи с нама да се бориш против Амонаца и да будеш вођа нама и свим становницима Гилада.«

⁹ »Ако ме поведете назад да се борим против Амонаца и ГОСПОД ми их преда«, одговори Јефтај, »хоћу ли вам заиста бити вођа?«

¹⁰ »ГОСПОД нам је сведок«, одвратише гиладске старешине. »Сигурно ћемо учинити онако како ти кажеш.«

¹¹ И Јефтај пође са гиладским старешинама. Народ га постави за свога вођу и главног заповедника, а он у Мицпи понови пред ГОСПОДОМ све што је рекао.

Јефтај преговара с Амонцима

¹² Јефтај посла гласнике амонском цару с питањем: »Шта то имаш против мене, па си дошао да нападнеш моју земљу?«

¹³ Амонски цар одговори Јефтајевим гласницима: »Када је изашао из Египта, Израел је отео моју земљу од кланца Арнона до потока Јабока и реке Јордан. Зато ми је сада врати милом.«

¹⁴ Јефтај опет посла гласнике амонском цару ¹⁵ с поруком:

»Овако каже Јефтај: ,Израел није отео земљу Моав ни земљу Амонаца. ¹⁶ Него, када је Израел изашао из Египта и прешао пустињу до Црвеног мора и даље до Кадеша, ¹⁷ послао је гласнике цару Едома с поруком: »Пусти ме да прођем кроз твоју земљу«, али цар Едома није хтео ни да чује. Онда је послао гласнике и цару Моава, али му ни он није дозволио, па је Израел остао у Кадешу.

¹⁸ »Затим су Израелци ишли кроз пустињу, заобилазећи Едом и Моав, прошавши дуж источне границе Моава. Утаборили су се са друге стране кланца Арнона и нису улазили на моавско подручје, јер је Арнон граница Моава.

¹⁹ »Онда је Израел послао гласнике Сихону, цару Аморејаца, који је владао у Хешбону, и рекао му:

»Пусти ме да кроз твоју земљу прођем до своје.«
²⁰ Али Сихон није веровао Израелу и није га пустио да пређе преко његовог подручја, већ је окупио сву своју војску, утаборио се у Јахацу и напао Израел.

²¹ Тада је ГОСПОД, Бог Израелов, предао Сихона и сву његову војску Израелу у руке. Израелци су их поразили и запосели сву земљу Аморејаца који су живели у тој земљи. ²² Запосели су сву земљу Аморејаца од кланца Арнона до потока Јабока, и од пустиње до реке Јордан.

²³ »Сада, дакле, када је ГОСПОД, Бог Израелов, истерао Аморејце испред свога народа Израела, ти би да истераш нас? ²⁴ Зар ти не поседујеш оно што ти даје твој бог Кемош? Тако ћемо и ми поседовати оно што нам је дао ГОСПОД, наш Бог. ²⁵ Зар си ти бољи од Валака сина Ципоровог, цара Моава? Да ли се он некад спорио с Израелом или га напао?

²⁶ Већ три стотине година Израел живи у Хешбону и Ароеру и њиховим насељима и у свим градовима дуж Арнона. Зашто их за то време нисте повратили? ²⁷ Ја теби нисам ништа скривио, него ти мени чиниш неправду нападајући ме. Нека ГОСПОД, Судија, данас пресуди између Израелаца и Амонаца.«

²⁸ Али амонски цар није марио за поруку коју му је Јефтај послао.

Јефтајев завет

²⁹ Тада Дух ГОСПОДЊИ сиђе на Јефтаја. Јефтај прође кроз Гилад и Манасију и кроз Мицпу Гиладску, па из ње крену на Амонце.

³⁰ Јефтај се заветова ГОСПОДУ рекавши: »Ако предаш Амонце у моје руке, ³¹ што год ми на врата моје куће изађе у сусрет када се као победник будем враћао од Амонаца, биће ГОСПОДЊЕ, и ја ћу то принети као жртву паљеницу.«

³² Тако Јефтај оде да нападне Амонце, и ГОСПОД их предаде у његове руке. ³³ Он до ногу порази двадесет градова од Ароера до околине Минита, све до Авел-Керамима. Тако Израелци потукоше Амонце.

³⁴ Када је Јефтај дошао кући у Мицпу, а оно – његова кћи му изађе у сусрет, играјући уз звуке даира! Она му је била једино дете. Осим ње Јефтај није

имао синова и кћери.³⁵ Угледавши је, он раздре своју одећу и рече: »Авај, кћери моја! На колена си ме бацила! Велик јад си ми донела. Дао сам обећање ГОСПОДУ и не могу да га прекршим.«

³⁶ »Оче мој«, одговори му она, »дао си обећање ГОСПОДУ и зато са мном уради оно што си обећао, пошто те је ГОСПОД осветио на твојим непријатељима Амонцима.«³⁷ Онда још рече оцу: »Само ово учини за мене: пусти ме да два месеца лутам планинама и са својим другарицама оплакујем своје девичанство.«

³⁸ »Иди«, рече јој он и пусти је на два месеца.

Тако она оде са другарицама у планине, где је оплакивала своје девичанство.³⁹ После два месеца она се врати своје оцу и он учини с њом како се заветовао. А она никад није спавала с мушкарцем. Отуда потиче израелски обичај⁴⁰ да младе Израелке сваке године одлазе на четири дана да оплакују кћер Јефтаја Гилађанина.

Рат између Ефрема и Гилада

12 Ефремовци позваше војску на окуп, пређоше преко реке Јордан у Цафон и рекоше Јефтају: »Зашто си ишао да нападнеш Амонце, а нас ниси позвао да идемо с тобом? Спалићемо ти и кућу и тебе у њој!«

² А Јефтај им одговори: »Ја и мој народ водили смо велику борбу с Амонцима. Звао сам вас, али ви ме нисте избавили из њихових руку.³ Када сам видео да ми нећете притећи у помоћ, узео сам свој живот у своје руке и кренуо на Амонце, и ГОСПОД их је предао у моје руке. Зашто сте, дакле, данас дошли да ме нападнете?«

⁴ Онда Јефтај окупи све Гилађане, па нападе Ефрема. И Гилађани поразише Ефремовце. Јер, Ефремовци су рекли: »Ви Гилађани сте отпадници од Ефрема и Манасије.«

⁵ Гилађани заузеше газове на Јордану који су водили ка Ефрему и, кад год би неки бегунац Ефремовац рекао: »Пустите ме да пређем преко«, Гилађани би га упитали: »Јеси ли ти Ефремовац?« Ако би овај одговорио: »Нисам«, ⁶ рекли би му: »Добро, реци ‚шиболет‘.« Ако би овај рекао »шиболет«, зато што није умео правилно да изговори ту реч, ухватили би га и убили на јорданским газовима. У то време је тако убијено четрдесет две хиљаде Ефремоваца.

Јефтајева смрт

⁷ Јефтај је био судија у Израелу шест година.

Онда је Јефтај Гилађанин умро и био сахрањен у једном граду у Гиладу.

Ивцан

⁸ После Јефтаја, судија у Израелу био је Ивцан из Витлејема. ⁹ Имао је тридесет синова и тридесет кћери. Кћери је поудавао за људе ван свога брат-

ства, а својим синовима је за жене довео тридесет младих жена које исто нису биле из његовог братства. Ивцан је био судија у Израелу седам година.

¹⁰ Онда је Ивцан умро и био сахрањен у Витлејему.

Елон

¹¹ После Ивцана, судија у Израелу десет година био је Елон Завулоновац.

¹² Онда је Елон умро и био сахрањен у Ајалону, у Завулоновој земљи.

Авдон

¹³ После Елона, судија у Израелу био је Авдон син Хилелов, Пиратонац. ¹⁴ Имао је четрдесет синова и тридесет унука, који су јахали на седамдесет магарца. Авдон син Хилелов био је судија у Израелу осам година.

¹⁵ Онда је Авдон умро и био сахрањен у Пиратону, у Ефремовој земљи, у амалечком горју.

Самсоново рођење

13 Израелци опет почеше да чине оно што је зло пред ГОСПОДОМ, па их ГОСПОД предаде Филистејцима у руке на четрдесет година.

² А један човек из Цоре по имену Маноах, из једног братства Дановаца, имао је жену која није могла да има деце.

³ Њој се показа анђео ГОСПОДЊИ и рече: »Ниси могла да имаш деце, али сада ћеш затруднети и родити сина.⁴ Само, одсад пази да не пијеш ни вино ни друга опојна пића и да не једеш ништа нечисто,⁵ јер, ево, затруднећеш и родити сина. Нека му бриства не дотакне главу, јер ће дечак бити назиреј, одвојен за Бога још од мајчине утробе. Он ће почети да спасава Израел из руку Филистејаца.«

⁶ Тада жена оде своје мужу и рече му: »Дошао ми је Божији човек. Изгледао је као Божији анђео, веома застрашујуће. Нисам га питала одакле долази, а он ми не рече своје име.⁷ Али ово ми је рекао: ‚Ево, затруднећеш и родити сина. Зато немој да пијеш ни вино ни друга опојна пића и немој да једеш ништа нечисто, јер ће дечак бити назиреј, одвојен за Бога од мајчине утробе до дана своје смрти.‘«

⁸ Маноах се тада помоли ГОСПОДУ и рече: »Молим те, Господе, нека нам опет дође Божији човек кога си нам послао, да нас поучи шта да чинимо са дечаком који ће се родити.«

⁹ Бог услиши Маноаха, и анђео ГОСПОДЊИ опет дође жени док је била на пољу.

Њен муж Маноах није био с њом,¹⁰ па жена брзо отрча да га обавести и рече му: »Ено, опет ми се показа онај човек који је долазио пре неки дан!«

¹¹ И Маноах устаде и пође за својом женом.

Када је дошао до оног човека, упита га: »Јеси ли ти онај који је разговарао са мојом женом?«

»Јесам«, одговори он.

¹² Тада га Маноах упита: »Када се твоје речи обистине, по којим правилима ће тај дечак живети и поступати?«

¹³ Анђео ГОСПОДЊИ одговори Маноаху: »Нека твоја жена пази да се држи свега што сам јој рекао.

¹⁴ Нека не једе ништа што потиче од винове лозе. Нека не пије вино или друга опојна пића, нити једе нешто нечисто. Нека се држи свега што сам јој заповедио.«

¹⁵ Тада Маноах рече анђелу ГОСПОДЊЕМ: »Молим те, остани док ти не спремимо јаре.«

¹⁶ »Ако и останем«, одврати анђео ГОСПОДЊИ, »нећу јести вашу храну. А ако спремите жртву паљеницу, принесите је ГОСПОДУ.«

Маноах није знао да је то анђео ГОСПОДЊИ.

¹⁷ Тада Маноах упита анђела ГОСПОДЊЕГ: »Како ти је име, да можемо да ти одамо почаст када се обистине твоје речи?«

¹⁸ »Зашто ме питаш за име?« одврати анђео. »Оно је чудесно †.«

¹⁹ Потом Маноах узео јаре, заједно са житном жртвом, и на једној стени га принесе на жртву ГОСПОДУ. Док су Маноах и његова жена гледали, ГОСПОД учини нешто чудесно: ²⁰ док је пламен са жртвеника сукљао ка небу, анђео ГОСПОДЊИ узађе у пламену. Када су Маноах и његова жена то видели, падоше ничице на земљу. ²¹ Пошто се анђео ГОСПОДЊИ више није показао Маноаху и његовој жени, Маноах схвати да је то био анђео ГОСПОДЊИ.

²² »Сигурно ћемо умрети«, рече он својој жени, »јер смо видели Бога.«

²³ »Да је ГОСПОД мислио да нас убије«, одврати његова жена, »не би од нас примио жртву паљеницу и житну жртву. Не би нам све ово показао ни рекао.«

²⁴ Жена роди дечака и даде му име Самсон. Дечак је растао и ГОСПОД га је благословио. ²⁵ А док је био у Махане-Дану, између Цоре и Ештаола, Дух ГОСПОДЊИ поче да делује у њему.

Самсон се жени Филистејком

14 Самсон оде доле у Тимну, где виде једну жену, Филистејку.

² Када се вратио, рече својој оцу и мајци: »У Тимни сам видео једну Филистејку. Доведите ми је за жену.«

³ »Зар нема жена међу твојим рођакама и у целом нашем народу«, одвратише његови отац и мајка, »па мораш да узмеш себи жену од оних необрезаних Филистејаца?«

Али Самсон рече оцу: »Њу ми доведите, јер она је она права за мене.«

⁴ Његови отац и мајка нису знали да то потиче од ГОСПОДА, који је тражио прилику да се сукоби с Филистејцима, јер су они у то време владали Израелом.

† чудесно Ова реч на хебрејском може да значи и »недокучиво«.

⁵ Самсон с оцем и мајком пође доле у Тимну. Када су стигли до тимњанских винограда, одједном један млади лав ричући крену на њега. ⁶ Дух ГОСПОДЊИ обузе Самсона и он голим рукама раскида лава као да је јаре. Али ни оцу ни мајци не рече шта је учинио. ⁷ Затим оде и поприча с оном женом, и она му се силно допаде.

⁸ После неког времена, када се враћао по њу да се њоме ожени, скрену да види лешину оног лава, а оно – у лешини рој пчела и мед! ⁹ Он захвати меда рукама, па оде даље, једући га. Када се вратио оцу и мајци, даде га и њима, па су и они јели. Али он им не рече да га је узео из лавље лешине.

¹⁰ Његов отац оде да види ону жену, а Самсон тамо приреди гозбу, као што су младићи имали обичај. ¹¹ Када су га Филистејци видели, дадоше му тридесет пратилаца.

¹² »Да вам задам једну загонетку«, рече им Самсон. »Ако је одгонетнете током седам дана гозбе, даћу вам тридесет ланених кошуља и тридесет одела. ¹³ А ако је не одгонетнете, ви ћете мени дати тридесет ланених кошуља и тридесет одела.«

»Задај нам загонетку«, рекоше му они. »Дај да је чујемо.«

¹⁴ И он им рече:

»Из онога који једе нешто за јело изађе, из јакога – нешто најслађе.«

Прођоше три дана, а они нису умели да је одгонетну.

¹⁵ Четвртога дана †† рекоше Самсоновој жени: »Измами од мужа одгонетку за нас или ћемо спалити и тебе и твоју породицу. Зар сте нас овамо позвали да нас опљачкате?«

¹⁶ Самсонова жена се онда плачући обисну мужу око врата и рече: »Ти ме мрзиш! Не волиш ме! Мојим сународницима си задао загонетку, а мени ниси рекао одгонетку.«

»Нисам је рекао ни оцу ни мајци«, одврати он. »Зашто бих је рекао теби?«

¹⁷ Тако је она плакала до краја седмодневне гозбе. Седмога дана он јој ипак рече, јер није престајала да наваљује на њега. Она онда рече одгонетку својим сународницима.

¹⁸ Седмога дана, пред залазак сунца, људи из онога града рекоше Самсону:

»Шта је од меда слађе?

Шта је од лава јаче?«

А он им одговори:

»Да нисте с мојом јуницом орали, не бисте моју загонетку одгонетнули.«

¹⁹ Тада га обузе Дух ГОСПОДЊИ, па он оде доле у Ашкелон и уби тридесет људи. Узео одећу с њих и даде је за одела онима који су одгонетнули загонетку. Потом се, сав гневан, врати очевој кући. ²⁰ А

†† Четвртога дана Овако стоји у старогрчком преводу Септуагинти, док у традиционалном хебрејском тексту стоји »Седмога дана«.

Самсонову жену дадоше једноме од пратилаца, који му је био кум на свадби.

15 После неког времена, у време жетве пшенице, Самсон узео једно јаре и оде да посети своју жену.

»Идем да спавам са својом женом у њеној соби«, рече, али га њен отац не пусти да уђе.

² »Мислио сам да си је замрзео«, рече му он, »па сам је дао твом куму. Зар њена млађа сестра није још лепша? Узми њу место ње.«

³ Самсон му рече: »Овог пута нећу бити крив Филистејцима кад им нанесем зло.«

⁴ Онда оде и ухвати три стотине лисица, па их, две по две, веза репом за реп, а између репова причврсти по бакљу. ⁵ Потом запали бакље и пусти лисице у непожњевено филистејско жито. Тако им је спалио и жито у сноповима и непожњевено жито и винограде и маслињаке.

⁶ Када су Филистејци упитали: »Ко је ово урадио?«, рекоше им: »Самсон, зет оног Тимњанина, зато што му је овај узео жену и дао је његовом куму.«

Тада Филистејци одоше и спалише и њу и њеног оца.

⁷ Самсон им рече: »Пошто сте тако урадили, нећу се смирити док вам се не осветим.«

⁸ Он жестоко навали на њих и уби многе. Потом оде да живи у једној пећини на литици Етам.

Самсон наноси пораз Филистејцима

⁹ Филистејци дођоше и утаборише се у Јуди, па напалоше Лехи.

¹⁰ Јудеји их упиташе: »Зашто сте кренули на нас?«
»Кренули смо да заробимо Самсона«, одговорише они, »и да му урадимо исто што је и он нама.«

¹¹ Тада три хиљаде Јудеја оде до пећине на литици Етам и рече Самсону: »Зар ти не знаш да Филистејци владају над нама? Шта си нам то урадио?«

»Само сам им урадио оно што су они урадили мени«, одговори Самсон.

¹² Они му рекоше: »Дошли смо да те вежемо и да те предамо у руке Филистејцима.«

А Самсон рече: »Закуните ми се да ме ви сами нећете убити.«

¹³ »Не«, одговорише му они. »Само ћемо те везати и предати те њима у руке. Нећемо те погубити.«

Онда га везаше са два нова конопца и одвеоше га литице. ¹⁴ Када је стигао до Лехија, Филистејци кренуше према њему, вичући од радости. Тада га обузе Дух ГОСПОДЊИ, па конопци на његовим рукама постадоше као ватром нагорели ланени конци и спадоше му с руку. ¹⁵ Он угледа једну сирову магарећу чељуст, дограби је и њоме уби хиљаду људи.

¹⁶ Самсон тада рече:

»Магарећом чељусту
наслагах их на гомиле †,
магарећом чељусту

† гомиле Хебрејска реч за »гомилу« значи и »магарац«.

хиљаду убих.«

¹⁷ Када је то изговорио, баца чељуст од себе, а оно место назва Рамат Лехи ††.

¹⁸ Пошто је био веома жедан, завапи ГОСПОДУ рекавши: »Мени, своје слузи, дао си ову велику победу. Па зар да сад умрем од жеђи и паднем необрезанима у руке?«

¹⁹ Тада Бог раствори једно удубљење код Лехија и из њега покуља вода. Када се Самсон напио воде, врати му се снага и он живну. Зато тај извор назва Ен Хакоре ‡. Он и дан-данас постоји у Лехију.

²⁰ Самсон је двадесет година био судија у Израелу у време владавине Филистејаца.

Самсон у Гази

16 Једном приликом Самсон оде у Газу. Тамо виде једну блудницу, па је с њом спавао.

² А житељима Газе јавише: »Самсон је дошао овамо!«

Они тада опколише оно место, па су целе ноћи вребали на њега код градске капије. Током ноћи нису ништа предузимали, говорећи: »Убићемо га у зору.«

³ Али Самсон је тамо лежао само до поноћи. У поноћ устаде и ухвати крила градске капије заједно са оба довратка и извали их заједно са преворницом. Онда их диже на плећа и однесе на врх планине која гледа на Хеврон.

Самсон и Делила

⁴ Нешто касније, Самсон се у кланцу Сорек заљуби у жену по имену Делила.

⁵ К њој дођоше филистејски владари, па јој рекоше: »Наведи га да ти открије где лежи његова силна снага и како да га савладамо да бисмо га везали и учинили немоћним. За то ће ти сваки од нас дати по хиљаду сто сребрњака ††.«

⁶ Тако Делила упита Самсона: »Молим те, реци ми где лежи твоја силна снага и како те неко може везати и учинити немоћним?«

⁷ »Кад би ме везали са седам сирових, неосушених тетива«, рече јој он, »занемоћао бих и постао као и свако други.«

⁸ Тада јој филистејски владари донеше седам сирових, неосушених тетива, којима га она веза.

⁹ Док су у другој соби људи чекали да га заскоче, она му викну: »Самсоне, ево Филистејаца на тебе!«

Али он покида тетиве као што се покида кончић када се примакне пламену. Тако тајна његове снаге остаде неоткривена.

¹⁰ Делила рече Самсону: »Направио си будалу од мене и слагао ме. Хајде, сада ми реци чиме би те требало везати.«

†† Рамат Лехи значи »вис чељусту«. ‡ Ен Хакоре значи »извор онога који вапије«. †† хиљаду сто сребрњака 12,54 килограма сребра.

¹¹ »Кад би ме чврсто везали новим, неупотребљеним конопцима«, рече јој он, »занемоћао бих и постао као и свако други.«

¹² Тада Делила узме нове конопце и веза га њима.

Док су у другој соби чекали да га заскоче, она му викну: »Самсоне, ево Филистејаца на тебе!«

Али он покида конопце с руку као да су кончићи.

¹³ Делила рече Самсону: »Стално правиш будалу од мене и лажеш ме. Реци ми чиме би те требало везати.«

»Кад би од седам перчина моје косе направила ткање на разбоју«, рече јој он, »па га причврстила клином, занемоћао бих и постао као и свако други.«

Док је Самсон спавао, Делила од његових седам перчина направи ткање ¹⁴ и причврсти га клином, па му довикну: »Самсоне, ево Филистејаца на тебе!«

Он се трже из сна и ишчупа и клин и разбој заједно с ткањем.

¹⁵ Тада му она рече: »Како можеш да ми кажеш: „Волим те“, а нећеш да ми се повериш? Већ си трипут направио будалу од мене и ниси ми рекао где лежи твоја силна снага.«

¹⁶ Тако му је додијавала и кињила га из дана у дан док му није дозлогрдило, ¹⁷ па јој све отворено рече: »Бритва ми није никад дотакла главу, јер сам назиреј, одвојен за Бога још од мајчине утробе. Да ми обрију главу, оставила би ме снага, па бих занемоћао и постао као и свако други.«

¹⁸ Видевши да јој је све отворено рекао, Делила поручи филистејским владарима: »Дођите још једном, јер ми је све отворено рекао.«

Тада филистејски владари дођоше к њој и са собом донеше новац. ¹⁹ Када је успавала Самсона на свом крилу, Делила позва једног човека да му с главе обрије седам перчина. Тако Самсон поче да слаби и снага га сасвим остави.

²⁰ Она викну: »Самсоне, ево Филистејаца на тебе!«

Он се трже из сна и помисли: »Извући ћу се као и раније и ослободити се.«

Али није знао да га је ГОСПОД оставио.

²¹ Тада га Филистејци ухватише, ископаше му очи и одведоше га у Газу. Везаше га двоструким бронзаним ланцима и дадоше му да меље жито у тамници.

²² Али коса поче опет да му расте чим су је обријали.

Самсонова смрт

²³ Филистејски владари се окупише да принесу велику жртву свом богу Дагону и да се веселе.

Говорили су: »Наш Бог нам је предао у руке нашег непријатеља Самсона.«

²⁴ Када га је народ видео, поче да хвали свога бога, говорећи: »Наш Бог нам је предао у руке нашег непријатеља, који нам је опустошио земљу и толике наше убио.«

²⁵ Док су се тако веселили, повикаше: »Позовите Самсона да нам игра!«

Тада позваше Самсона из тамнице и он је играо пред њима.

Када су га поставили између стубова, ²⁶ Самсон рече слуги који га је водио за руку: »Поведи ме тамо где могу да опипам стубове на којима стоји храм, да се наслоним на њих.«

²⁷ А храм је био пун мушкараца и жена. Били су ту сви филистејски владари, а на крову је било око три хиљаде мушкараца и жена који су гледали Самсона како игра.

²⁸ Самсон завапи ГОСПОДУ: »Господе ГОСПОДЕ, сети ме се. Молим те, Боже, само ми још једном дај снаге и дај ми да се једним ударцем осветим Филистејцима за своја два ока.«

²⁹ Онда Самсон дохвати два средишња стуба на којима је стајао храм, одупре се о њих – десном руком о један, а левом о други – ³⁰ и повика: »Нека погинем с Филистејцима!«

Потом упре из све снаге, и храм се сруши на владаре и на сав онај народ у њему. Тако их Самсон уби много више умирући него што их је убио за живота.

³¹ Тада по њега дођоше његова браћа и цела његова породица, па га однесе и сахранише између Цоре и Ештаола, у гробници његовог оца Маноаха.

Самсон је био судија у Израелу двадесет година.

Михејеви идоли

17 У Ефремовом горју живео је човек по имену Михеј.

² Он рече својој мајци: »Оних хиљаду сто сребрњака † који су ти украдени и због којих си изговорила проклетство, које сам својим ушима чуо – то сребро је код мене. Ја сам га узео.«

Тада његова мајка рече: »ГОСПОД те благословио, сине мој!«

³ Када је мајци вратио хиљаду сто сребрњака, она рече: »Ово сребро посвећујем ГОСПОДУ за свога сина. Хоћу да се од њега направи резбарен лик пресвучен сребром. Зато ти га сада враћам.«

⁴ Али Михеј опет врати сребро мајци, а она узме две стотине сребрњака †† и даде их сребрнару. Овај од њих начини резбарен лик пресвучен сребром, који поставише у Михејевој кући. ⁵ Михеј је имао светилиште, па направи наплећак и неколико кућних богова и постави једног од својих синова за свога свештеника. ⁶ У то време Израел није имао цара. Свако је радио по свом нахођењу.

⁷ Један младић, Левит из Витлејема у Јуди, који је живео као дошљак у Јудином братству, ⁸ оде из Витлејема у потрази за местом где би могао да се настани. Док је тако путовао, наиђе у Ефремовом горју на Михејеву кућу.

⁹ Михеј га упита: »Одакле си?«

† хиљаду сто сребрњака 12,54 килограма сребра; исто и у 3. стиху. †† две стотине сребрњака 2,8 килограма сребра.

»Ја сам Левит из Витлејема у Јуди«, рече овај, »и тражим где бих се настанио.«

¹⁰ »Остани да живиш код мене«, рече му Михеј, »и буди ми отац и свештеник, а ја ћу ти дати десет сребрњака † годишње и одећу и храну.«

И Левит уђе ¹¹ и пристаде да живи код Михеја. Младић је Михеју био као један од његових синова. ¹² Михеј постави Левита за свештеника, и тако младић постаде његов свештеник, па је живео у његовој кући.

¹³ Тада Михеј рече: »Сада знам да ће ГОСПОД бити добар према мени, јер имам Левита за свештеника.«

Михеј и Даново племе

18 У то време Израел није имао цара. А у то време је и Даново племе тражило за себе место где би живело, јер још није добило наследство међу Израеловим племенима. ² Стога Дановци послаше петорицу ратника из Цоре и Ештаола, представнике свих својих братстава, да извиде земљу и истраже је.

»Идите и истражите земљу«, рекоше им.

Тако они уђоше у Ефремово горје, дођоше до Михејеве куће и тамо заночише.

³ Док су били близу Михејеве куће, препознаше глас оног младог Левита, па свратише и упиташе га: »Ко те је довео овамо? Шта радиш овде? Шта ћеш ту?«

⁴ Левит им исприча шта је Михеј учинио за њега и рече: »Он ме је унајмио и ја сам постао његов свештеник.«

⁵ Тада му они рекоше: »Молимо те, упитај Бога да ли ће наше путовање бити успешно.«

⁶ »Идите у миру«, одговори им свештеник. »ГОСПОД одобрава ваше путовање.«

⁷ Она петорица пођоше даље и стигоше у Лаиш, где видеше да тамошњи народ живи спокојно као Сидонци, мирно и безбрижно. Били су богати јер им у земљи није ничега недостајало. Живели су далеко од Сидонаца и нису одржавали везе ни са ким.

⁸ Када су се вратили у Цору и Ештаол, њихова сабраћа их упиташе: »Шта сте сазнали?«

⁹ А они им одговорише: »Спремите се, па да их нападнемо! Земља коју смо видели веома је добра. Зар ћете седети скрштених руку? Пођите онамо без оклевања и запоседните земљу. ¹⁰ Када стигнете, затећи ћете безбрижан народ и пространу земљу коју је Бог предао у ваше руке, земљу која ничим не оскудева.«

¹¹ Тада шест стотина наоружаних људи из братства Дановаца крену из Цоре и Ештаола. ¹² На свом путу се утаборише код Кирјат-Јеарима, у Јуди, па се зато то место западно од Кирјат-Јеарима и дан-да-

нас зове Махане Дан ††. ¹³ Одатле одоше даље у Ефремово горје и стигоше до Михејеве куће.

¹⁴ Тада она петорица која су ишла да извиде лаишску земљу рекоше својој сабраћи: »Знате ли да се у једној од ових кућа налази наплећак, кућни богови и резбарен лик пресвучен сребром? Сада знате шта треба да урадите.«

¹⁵ Тако они скренуше и дођоше до куће младог Левита, то јест Михејеве куће, и поздравише га.

¹⁶ Шест стотина наоружаних Дановаца стаде на улазу капије, ¹⁷ а она петорица која су ишла у извиђање земље уђоше и узеше резбарени лик пресвучен сребром, наплећак и кућне богове. А свештеник је стајао са оних шест стотина наоружаних људи на улазу капије.

¹⁸ Када су ови ушли у Михејеву кућу и узели резбарени лик пресвучен сребром, наплећак и кућне богове, свештеник им рече: »Шта то радите?«

¹⁹ »Ћути!« одговорише му они. »Ни реч да ниси рекао! Пођи с нама и буди нам отац и свештеник. Зар ти је боље да будеш свештеник у кући једног човека него да будеш свештеник једног племена и братства у Израелу?«

²⁰ То се свиде свештенику, па он узео наплећак, кућне богове и резбарени лик, и пође с народом.

²¹ Народ се окрену и оде, оставивши нејач и стоку напред са својом имовином. ²² Када су већ били одмакли од Михејеве куће, окупише се људи који су живели у кућама близу Михејеве и сустигоше Дановце.

²³ Викали су за њима, па се Дановци окренуше и упиташе Михеја: »Шта ти је? Зашто сте се окупали?«

²⁴ »Узели сте богове које сам направио и мог свештеника и отишли«, одговори он. »Шта ми је још остало? Како можете да ме питате: „Шта ти је?“«

²⁵ Дановци му рекоше: »Боље ти је да ћутиш. Има међу нама наглих људи, који би могли да те нападне, па бисте ти и твоја породица изгубили живот.«

²⁶ Тада Дановци одоше својим путем, а Михеј се окрену и врати кући, јер је видео да су сувише јаки за њега.

²⁷ Пошто су узели и оно што је Михеј направио и његовог свештеника, Дановци одоше у Лаиш. Нападоше његове мирне и безбрижне становнике, погубише их мачем, а град спалише. ²⁸ Није било никога да их избави, јер су били далеко од Сидона, а нису одржавали везе ни са ким. Град је лежао у долини близу Бет-Рехова. Дановци потом обновише град и настанише се у њему. ²⁹ Назваше га Дан по свом праоцу Дану, који се родио Израелу, иако се град првобитно звао Лаиш.

³⁰ Дановци поставише себи онај резбарени лик, а Јонатан син Гершомов, унук Мојсијев, и његови потомци били су свештеници Дановог племена све до времена изгнанства. ³¹ Резбарени лик који је на-

† десет сребрњака 114 грама сребра.

†† Махане Дан значи »Данов табор«.

правио Михеј стајао је све док је Божији дом био у Шилу.

Левит и његова наложница

19 У време када Израел још није имао цара, један Левит који је живео у забаченом делу Ефремовог горја узео себи наложницу из Витлејема у Јуди. ² Она се једном наљути на њега, па га остави и врати се кући свога оца у Витлејему у Јуди. После четири месеца, ³ њен муж дође да је наговори да му се врати. Са собом је имао слугу и два магарца.

Она уведе мужа у кућу свога оца, а када га је девојчин отац видео, радосно га дочека. ⁴ Таст га наговори да остане, и он проведе код њега три дана у јелу, пићу и спавању. ⁵ Четвртога дана устадоше рано ујутро и он поче да се спрема за полазак.

Тада девојчин отац рече зету: »Окрепи се јелом, па после иди.«

⁶ И њих двојица седоше да заједно једу и пију.

Девојчин отац му рече: »Молим те, остани и ноћас и провесели се.«

⁷ Човек се већ био спремио за полазак, али га таст одврати, па он остаде и те ноћи.

⁸ Када је рано ујутро петог дана устао да крене, девојчин отац му рече: »Окрепи се нечим. Остани до поподне.«

Тако су њих двојица опет јели.

⁹ Када се човек спремао да крене са својом наложницом и слугом, његов таст, девојчин отац, рече: »Ето, ускоро ће вече. Остани још једну ноћ. Дан је на измаку – преноћи овде и провесели се, а сутра пораните, па крените на пут кући.«

¹⁰ Али Левит не хтеде да остане још једну ноћ, него се спреми и крену, па са два оседлана магарца и својом наложницом стиже до Јевуса, то јест Јерусалима. ¹¹ Када су били близу Јевуса, дан се већ примакао крају, па слуга рече свом господару: »Хајде да свратимо у овај јевусејски град и преноћимо у њему.«

¹² »Не«, одврати његов господар, »нећемо да улазимо у град туђинаца, где не живе Израелци. Продужићемо до Гиве.« ¹³ И још рече слуги: »Хајдемо на неко друго место. Преноћићемо у Гиви или Рами.«

¹⁴ Тако продужише даље. Сунце зађе када су били близу Гиве Венијаминове, ¹⁵ па скренуше онамо да преноће. Левит дође на градски трг и седе, али их нико не прими у своју кућу на конак.

¹⁶ Тада наиђе неки старац, који се увече враћао с рада на пољу. Био је из Ефремовог горја, али је као дошљак живео у Гиви, чији су житељи били Венијаминови.

¹⁷ Старац угледа путника на градском тргу, па упита: »Куда идеш и одакле долазиш?«

¹⁸ »Путујемо из Витлејема у Јуди«, одговори Левит, »у један забачени део Ефремовог горја, где живим. Био сам у Витлејему у Јуди, а сада идем у Дом ГОСПОДЊИ. Али нико ме није примио у своју кућу.

¹⁹ Ми, твоје слуге, имамо и сламе и крме за своје магарце и хлеба и вина за мене, жену и слугу који је с нама. Ништа нам не треба.«

²⁰ »Добро ми дошао«, рече старац. »Ја ћу се побринути за све што ти треба, само немој да ноћиш на тргу.«

²¹ И одведе га својој кући и даде крме његовим магарцима. Људи опраше ноге, па су јели и пили.

²² Док су се они веселили, неки погани људи из града опколише кућу, па залупаше на врата, довикујући старцу, власнику куће: »Изведи нам човека који ти је дошао у кућу, да спавамо с њим!«

²³ Власник куће изађе пред њих и рече им: »Немојте, браћо! Немојте да учините такво зло! Тај човек је гост у мојој кући. Немојте да учините то безумно дело! ²⁴ Ево, овде су моја кћи, која је девица, и његова наложница. Извешћу вам њих, па њих напаствујте и чините с њима што вам драго. Само немојте овом човеку да учините то безумно дело.«

²⁵ Али они људи не хтедоше да га послушају, па Левит узео своју наложницу и гурну је напоље к њима. Они су је силовали и зостављали сву ноћ до јутра, а када је почело да свиће, пустише је.

²⁶ У свануће, жена се врати до куће онога човека у којој је био њен муж, паде пред вратима и остаде да лежи док се није разданило. ²⁷ Када је њен муж ујутро устао, отворио врата куће и изашао да настави пут, а оно – његова наложница лежи на улазу у кућу с рукама на прагу!

²⁸ »Устани, па да идемо«, рече јој он.

Али одговора није било. Он је онда стави на магарца и крену кући. ²⁹ Када је стигао кући, узео нож и исече своју наложницу, уд по уд, на дванаест комада, које посла у све крајеве Израела.

³⁰ Сви који су то видели, говорили су: »Овако нешто још није виђено ни учињено откад су Израелци изашли из Египта до данас. Треба о томе размислити, посаветовати се и говорити.«

Израелци ратују против Венијаминовог племена

20 Сви Израелци од Дана до Беер-Шеве и из Гилада дођоше у Мицпу и заједница се сложила окупи пред ГОСПОДОМ. ² Вође целог народа, свих Израелових племена, заузеше своја места на скупу Божијег народа, који је чинило четири стотине хиљада пешака наоружаних мачем. ³ А Венијаминови су чули да су Израелци отишли горе у Мицпу.

Израелци рекоше: »Кажите нам како се догодило то зло.«

⁴ Тада онај Левит, муж убијене, рече: »Са наложницом сам дошао у Гиву Венијаминову да тамо преноћим. ⁵ Током ноћи житељи Гиве дигоше се на мене и опколише кућу у којој сам био. Мене су хтели да убију, а моју наложницу су напаствовали, и она је умрла. ⁶ Тада сам узео своју наложницу и исечао је на комаде, које сам разаслао у све крајеве Израеловог наследства, јер су то гнусно и безумно

дело учинили у Израелу. ⁷ Сада, сви ви Израелци, говорите и донесите одлуку.«

⁸ Тада сав народ сложено устаде, говорећи: »Нико од нас неће отићи у свој шатор ни вратити се својој кући. ⁹ Овако ћемо учинити са Гивом: Коцком ћемо одредити како ћемо против ње. ¹⁰ Узећемо по десеторицу од сваке стотине из сваког Израеловог племена, стотину од хиљаде и хиљаду од десет хиљада, да набаве залихе хране за војску. Када војска стигне у Гиву Венијаминову, казниће њене житеље за свако безумно дело које су учинили у Израелу.«

¹¹ Тако се сви Израелци окупише и сложено ујединише против тога града.

¹² Израелова племена разаслаше гласнике широм Венијаминовог племена с питањем: »Какво се то зло догодило међу вама? ¹³ Изручите нам оне погане људе из Гиве, да их погубимо и искоренимо зло из Израела.«

Али Венијаминовци не хтедоше да послушају остале Израелце, ¹⁴ него дођоше из својих градова у Гиву и окупише се за бој против Израелаца. ¹⁵ Тога дана је двадесет шест хиљада људи наоружаних мачем дошло из Венијаминових градова и окупило се за бој заједно са седам стотина најбољих ратника из Гиве. ¹⁶ Међу свом том војском било је седам стотина најбољих ратника, левака, од којих је сваки био у стању да каменом из праћке гађа длаку и не промаши. ¹⁷ А број Израелаца, без Венијаминоваца, износио је четири стотине хиљада људи наоружаних мачем, све самих ратника.

Прва битка

¹⁸ Израелци се спремише и одоше у Бетел да упитају Бога: »Ко ће од нас да иде први да се бори против Венијаминоваца?«

А ГОСПОД одговори: »Нека прво иде Јудино племе.«

¹⁹ Сутрадан ујутро Израелци поранише и утаборише се пред Гивом. ²⁰ Кренуше у бој против Венијаминоваца и сврсташе се у бојне редове испред града. ²¹ Венијаминовци изађоше из Гиве и тога дана на бојном пољу убише двадесет две хиљаде Израелаца.

Друга битка

²² Израелска војска се ипак охрабри и опет се сврста у бојне редове на истом месту где се сврстала и првога дана.

²³ Израелци су плакали пред ГОСПОДОМ до вечери, па га упиташе: »Да ли да опет кренемо у бој против наше сабраће Венијаминоваца?«

А ГОСПОД одговори: »Крените на њих.«

²⁴ Тог другог дана Израелци дођоше близу Венијаминоваца, ²⁵ али Венијаминовци изађоше из Гиве да их нападну и тога дана на бојном пољу убише још осамнаест хиљада Израелаца, све људи наоружаних мачем.

Трећа битка и покољ Венијаминоваца

²⁶ Сви Израелци и сва војска одоше у Бетел, па су тамо седели и плакали пред ГОСПОДОМ. Тога дана су постили до вечери и приносили ГОСПОДУ жртве паљенице и жртве за заједништво.

²⁷ Онда Израелци опет упиташе ГОСПОДА. У то време се Ковчег Божијег савеза налазио у Бетелу, ²⁸ а пред њим је служио Пинхас син Елеазаров, унук Ааронов.

»Да ли да опет кренемо у бој против наше сабраће Венијаминоваца или не?« упиташе они.

А ГОСПОД одговори: »Крените, јер ћу вам их сутра предати у руке.«

²⁹ Тада Израел постави заседе око Гиве. ³⁰ Трећега дана Израелци кренуше на Венијаминовце и заузеле борбене положаје пред Гивом као и раније.

³¹ Венијаминовци изађоше да нападну израелску војску, која их одмами даље од града. Почеше да наносе губитке израелској војсци као и раније, па тако убише тридесетак Израелаца на отвореном пољу и на друмовима, од којих један води у Бетел, а други у Гиву.

³² Док су Венијаминовци говорили: »Побеђујемо их као и раније«, Израелци су говорили: »Повуцимо се и одмамимо их даље од града, на друмове.«

³³ Израелски војници се померише са свог положаја и сврсташе се у бојне редове код Ваал-Тамара. Тада израелска заседа изађе из свог заклона западно од Гиве, ³⁴ и десет хиљада најбољих Израелових ратника удари на Гиву. Битка је била жестока. Венијаминовци нису ни слутили да ће их задесити зло.

³⁵ ГОСПОД порази Венијамина пред Израелом. Тога дана Израелци убише двадесет пет хиљада сто Венијаминоваца, све људи наоружаних мачем.

³⁶ Тада Венијаминовци увидеше да су поражени.

Израелска војска је била узмакла пред Венијаминовцима, јер се уздала у заседу коју су поставили код Гиве. ³⁷ Војници из заседе извели су хитар јуриш на Гиву, раширили се по граду и мачем погубили све житеље у њему. ³⁸ Израелци су били уговорили знак са заседом: када се из града дигне стуб дима, ³⁹ Израелци ће се окренути и напасти.

Венијаминовци су већ били почели да наносе губитке Израелцима убивши њих тридесетак, па су говорили: »Побеђујемо их као и у првој бици.«

⁴⁰ Али, када је из града почео да се диже стуб дима, Венијаминовци се осврнуше и видеше како из целог града дим куља у небо. ⁴¹ Тада се Израелци окренуше на њих, а Венијаминовце спопаде ужас, јер увидеше да их је задесило зло. ⁴² Стога пред Израелцима побегоше путем према пустињи, али нису успели да умакну, јер су се нашли између главнине војске и Израелаца који су долазили из градова и убијали их. ⁴³ Када су тако опколили Венијаминовце, Израелци почеше да их гоне, не дајући им да предахну док их не прегазише источно од Гиве. ⁴⁴ Тако паде осамнаест хиљада Венијаминоваца,

све храбрих ратника,⁴⁵ а остали се окренуше и побегоше према пустињи до литице Римон. Израелци покосише пет хиљада људи дуж друмова, па наставише да гоне Венијаминовце све до Гидома, где убише још две хиљаде људи.⁴⁶ Тога дана паде укупно двадесет пет хиљада Венијаминоваца наоружаних мачем, све храбрих ратника.⁴⁷ Али шест стотина људи се окрену и побеже у пустињу до литице Римон, где остадоше четири месеца.

⁴⁸ Израелци се вратише на Венијаминово подручје и у свим градовима погубише житеље, животиње и све што су затекли. Спалише и све градове на које су наишли.

Жене за Венијаминово племе

21 Израелци су се били овако заклели у Мицпи: »Ниједан од нас неће своју кћер удати за Венијаминовца.«

² Народ оде у Бетел, па су тамо седели пред Богом до вечери, гласно кукајући и горко плачући.

³ »ГОСПОДЕ, Боже Израелов«, говорили су, »зашто се ово догодило Израелу, па је данас Израел остао без једног племена?«

⁴ Сутрадан народ устаде рано ујутро, па сагради жртвеник и принесе жртве паљенице и жртве за заједништво.

⁵ Потом Израелци упиташе: »Које се од свих Израелових племена није појавило на скупу пред ГОСПОДОМ?« – јер су се били свечано заклели да ће погубити свакога ко се не појави пред ГОСПОДОМ у Мицпи.

⁶ Израелци су туговали због своје сабраће Венијаминоваца.

»Данас је једно племе одсечено од Израела«, говорили су.⁷ »Како да нађемо жене за оне који су преостали, пошто смо се заклели ГОСПОДОМ да ниједну од својих кћери не удамо за њих?«

⁸ Онда упиташе: »Које се од Израелових племена није појавило пред ГОСПОДОМ у Мицпи?«

И показа се да у табор, на скуп, није дошао нико из Јавеш-Гилада.⁹ Јер, када су бројали народ, из Јавеш-Гилада није било никога.

¹⁰ Стога заједница посла онамо дванаест хиљада ратника и заповеди им: »Идите и погубите мачем

становнике Јавеш-Гилада заједно са женама и нејачи.¹¹ Овако урадите: убијте сваког мушкарца и сваку жену која је већ спавала с мушкарцем.«

¹² Међу становницима Јавеш-Гилада нађоше четири стотине младих жена које још нису спавале с мушкарцем и доведоше их у табор у Шилу у Ханаану.

¹³ Тада цела заједница посла гласнике Венијаминовцима код литице Римон и понуди им мир.¹⁴ Тако се тада Венијаминовци вратише, и они им дадоше оне жене које су оставили у животу у Јавеш-Гиладу. Али женâ није било довољно за све њих.

¹⁵ Народу је било жао Венијамина, јер је ГОСПОД створио јаз међу Израеловим племенима.

¹⁶ Старешине заједице рекоше: »Како да нађемо жене за преостале Венијаминовце када су им све жене истребљене?«

¹⁷ Неки рекоше: »Преживели Венијаминовци треба да имају наследнике, да се не затре једно Израелово племе.¹⁸ Своје кћери им не можемо дати за жене, јер смо се ми Израелци овако заклели: „Проклет био ко год дâ жену Венијаминовцу.“

¹⁹ Други рекоше: »Сваке године се у Шилу одржава ГОСПОДЊА светковина. Град лежи северно од Бетела, источно од друма који из Бетела води у Сихем и јужно од Левоне.«

²⁰ Стога заповедише Венијаминовцима: »Идите и сакријте се у виноградима,²¹ па оданде мотрите. Када девојке из Шила изађу на игранку, ви искочите из винограда и нека сваки од вас уграби себи жену међу девојкама из Шила, па се вратите у Венијаминову земљу.²² Када нам се њихови очеви или браћа пожале, ми ћемо им рећи: „Молимо вас да овако остане, јер нисмо за свакога од њих заробили жену у боју. Ви нећете бити криви, јер им их нисте сами дали.“

²³ И Венијаминовци тако учинише. Сваки себи уграби по једну девојку од оних које су биле на игранци и одведе је да му буде жена. Затим се вратише на своје наследство, обновише градове и настанише се у њима.

²⁴ Тада се Израелци разиђоше, по племенима и братствима, сваки на своје наследство.

²⁵ У то време Израел није имао цара. Свако је радио по свом нахођењу.

Рута

Елимелех се сели у Моав

1 За време владавине судија настаде глад у Јудиној земљи. Један човек из Витлејема у Јуди оде са својом женом и своја два сина да као дошљак живи у земљи Моав. ² Човек се звао Елимелех, његова жена Нооми, а његова два сина Махлон и Килјон. Били су Ефратовци из Витлејема у Јуди и отишли су у земљу Моав и у њој се настанили.

³ Ноомин муж Елимелех умре, и она остаде са своја два сина. ⁴ Они се оженише Моавкама, од којих се једна звала Орпа, а друга Рута. Када су тамо поживели десет година, ⁵ умреше и Махлон и Килјон. Тако Нооми остаде и без деце и без мужа.

Нооми и Рута се враћају у Витлејем

⁶ Када је чула у Моаву да је ГОСПОД прискочио у помоћ свом народу и дао му хране, Нооми се спреми да се оданде врати са својим снахама. ⁷ Тако она изађе са своје две снахе из места у ком је живела, па кренуше путем да се врате у Јудину земљу.

⁸ Тада Нооми рече својим двома снахама: »Вратите се свака у дом своје мајке. Нека ГОСПОД покаже љубав према вама као што сте ви према својим покојницима и мени. ⁹ Дао вам ГОСПОД да обе нађете мир, свака у дому свога мужа.«

Потом их пољуби за растанак, а оне гласно заплакаше, ¹⁰ па јој рекоше: »Не. Ми ћемо с тобом твоје народу.«

¹¹ Али Нооми рече: »Вратите се, кћери моје. Зашто бисте ишле са мном? Зар ћу родити још синова који би вам могли бити мужеви? ¹² Идите, вратите се, кћери моје. Ја сам сувише стара за удају. Чак и кад бих мислила да за мене има наде, кад бих се колико ноћас удала, па родила синове, ¹³ зар бисте их чекале док не одрасту? Зар бисте због њих остале неударе? Не, кћери моје. Мени је чемерније него вама, јер се ГОСПОД окренуо против мене.«

¹⁴ На то оне опет гласно заплакаше.

Потом Орпа пољуби своју свекрву и оде, али Рута остаде с њом.

¹⁵ Нооми јој рече: »Ено твоја јетрва се враћа своје народу и својим боговима. Врати се и ти с њом.«

¹⁶ Али Рута рече: »Не наговарај ме да те оставим и окренем се од тебе. Јер, куд год ти идеш, идем и ја, и где год се ти настаниш, настанићу се и ја. Твој народ биће мој народ и твој Бог биће мој Бог. ¹⁷ Где ти умреш, умрећу и ја и тамо ће ме сахранити. Нека

ме ГОСПОД најстроже казни ако ме ишта осим смрти растави од тебе.«

¹⁸ Видевши да је Рута чврсто одлучила да иде с њом, Нооми престаде да је одговара. ¹⁹ Тако су њих две ишле док нису стигле у Витлејем.

А када су стигле, читав град се ускомеша због њих.

Жене су говориле: »Да ли је могуће – Нооми!«

²⁰ Али она им рече: »Не зовите ме Нооми †. Зовите ме Мара ††, јер ми је Свесилни испунио живот горчином. ²¹ Отишла сам пуних руку, а сада ме ГОСПОД враћа без игде ичега. Зашто да ме зовете Нооми кад ме је ГОСПОД ударио невољом и Свесилни довео несрећу на мене?«

²² Тако се Нооми вратила из Моава са својом снахом Рутом Моавком. Стигле су у Витлејем баш када је почињала жетва јечма.

Рута среће Вооза

2 Нооми је имала рођака по мужу, врло имућног човека из Елимелеховог братства, који се звао Вооз.

² Рута Моавка рече Нооми: »Пусти ме да идем у поља и скупљам класје остало иза онога у чијим очима нађем милост.«

А Нооми јој рече: »Иди, кћери.«

³ Тако Рута оде у поља, па је пабирчила за жетеоцима. А срећа је доведе у део поља који је припадао Воозу из Елимелеховог братства.

⁴ Уто Вооз дође из Витлејема и поздрави жетеоце: »ГОСПОД с вама!«

»ГОСПОД те благословио!« одговорише му они.

⁵ Вооз упита надгледника жетелаца: »Чија је она млада жена?«

⁶ »То је млада Моавка која се са Нооми вратила из Моава«, одговори надгледник жетелаца. ⁷ »Рекла је: 'Молим те, пусти ме да пабирчим и скупљам међу сноповима иза жетелаца.' Дошла је рано јутрос и остала све до сада – само се мало одморилa у сеници.«

⁸ Тада Вооз рече Руди: »Слушај, кћери. Немој да идеш да пабирчиш на неком другом пољу и не одлази одавде, него остани са мојим слушкињама. ⁹ Гледај на ком пољу ће моје слуге да жању, па иди за слушкињама. Слугама сам заповедио да те не

† Нооми значи »срећна« или »мила«. †† Мара значи »честерна, горка« или »тужна«.

дирају, а кад ожедниш, иди до посуда и пиј воде коју су слуге захватиле.»

¹⁰ На то се она ничице поклони, па му рече: »Како сам нашла толику милост у твојим очима да на мене обрађаш пажњу иако сам туђинка?«

¹¹ А Вооз јој одговори: »Рекли су ми шта си све учинила за своју свекрву после смрти свога мужа – како си отишла од свога оца и мајке и из свога завичая и дошла да живиш с народом који раније ниси познавала. ¹² Нека ти ГОСПОД плати за оно што си учинила. Нека те богато награди ГОСПОД, Бог Израелов, под чија крила си дошла да се склониш.«

¹³ »Дај да и даље налазим милост у твојим очима, господару«, рече Рута. »Утешио си ме и љубазно си говорио са мном, својом слушкињом, иако нисам равна ниједној од твојих слушкиња.«

¹⁴ Када је било време ручка, Вооз јој рече: »Дођи овамо, па једи хлеба, умачући га у сирће.«

Она седе крај жетелаца, а он јој пружи пржених зрна. Јела је док се није најела, и још јој претече.

¹⁵ Када је устала да даље пабирчи, Вооз заповеди својим слугама: »Ако пабирчи и међу сноповима, не прекоревајте је. ¹⁶ Чак и намерно испуштајте класје из руковети и остављајте га да га она покупи, и не грдите је.«

¹⁷ Тако је она пабирчила све до вечери, а онда овршила све што је сакупила – око једне ефе [†] јечма. ¹⁸ Она то узме и врати се у град, и њена свекрва виде колико је накупила. Рута извади и оно што јој је претекло од ручка и даде Нооми.

¹⁹ »Где си то пабирчила данас?« упита је свекрва. »Где си радила? Нека је благословен онај који је на тебе обратио пажњу!«

Тада она исприча свекрви код кога је радила и рече: »Човек код кога сам данас радила зове се Вооз.«

²⁰ »Благословио га ГОСПОД, који није престао да показује љубав и према живима и према мртвима!« рече Нооми својој снахи и додаде: »Тај човек је наш близак род, један од наших рођака-откупитеља.«

²¹ Тада Рута Моавка рече: »Чак ми је рекао: „Држи се мојих слугу док не пожању све моје жито.“«

²² А Нооми рече Рути, својој снахи: »Добро је, кћери, да идеш с његовим слушкињама, јер на другом пољу би неко могао да ти учини нешто нажао.«

²³ Тако се Рута држала Воозових слушкиња и пабирчила до краја жетве јечма и пшенице. А живела је код своје свекрве.

Рута и Вооз на гумну

3 Једног дана рече Рути њена свекрва Нооми: »Кћери, требало би да ти нађем добар дом.

² Ето, Вооз, са чијим си слушкињама била, наш је рођак. Он ће ноћас да веје јечам на гумну. ³ Умиј се и намириши и лепо се обуци, па сиђи до гумна. Али немој да он сазна да си тамо док не престане да једе и пије. ⁴ Запамти место где ће лећи, па по-

[†] једне ефе 22 литра.

сле иди онамо, откриј му ноге и лези, а он ће ти рећи шта да урадиш.«

⁵ А Рута одговори: »Учинићу све како ми кажеш.«

⁶ Тако она сиђе до гумна и учини све како јој је свекрва рекла. ⁷ Када је Вооз престао да једе и пије и орасположио се, оде да легне крај гомиле жита. Тада Рута тихо приђе, откри му ноге и леже. ⁸ Усред ноћи, Вооз се трже и окрену, а оно – жена му лежи код ногу!

⁹ »Ко си ти?« упита је он.

»Рута, твоја слушкиња«, одговори она. »Рашири скут свога огртача нада мном ^{††}, јер си мој рођак-откупитељ.«

¹⁰ »ГОСПОД те благословио, кћери«, одврати он. »Овај твој чин љубави вреднији је од оног ранијег, јер ниси тражила младића – ни сиромашна ни богата. ¹¹ А сада се не бој, кћери. Учинићу за тебе све што тражиш, јер сви у нашем граду знају да си врсна жена. ¹² Истина је да сам ти ја рођак-откупитељ, али има један твој рођак-откупитељ који ти је ближе род од мене. ¹³ Преноћи овде, а ујутро, ако он буде хтео да изврши своју дужност рођака-откупитеља према теби, добро, нека је изврши. Али, ако не буде хтео, тако ми ГОСПОДА живога, ја ћу. Лези овде до јутра.«

¹⁴ Тада је она лежала код његових ногу до јутра, али је устала пре него што је било довољно светло да се разазна нечији лик, јер је Вооз рекао: »Не треба да се зна да је жена долазила на гумно.«

¹⁵ Тада Вооз рече: »Дај ту мараму коју имаш на себи и рашири је.«

Она је рашири, а он јој насу шест мерица јечма и напрти јој на леђа, па она оде у град.

¹⁶ Када је стигла к свекрви, ова је упита: »Како је било, кћери?«

И Рута јој исприча све што је Вооз учинио за њу, ¹⁷ па додаде: »Дао ми је и ових шест мерица јечма, говорећи: „Не можеш се вратити свекрви празних руку.“«

¹⁸ Тада Нооми рече: »Стрпи се, кћери, док не дознаш шта ће се десити, јер он се неће смирити док још данас све не заврши.«

Вооз се жени Рутом

4 Вооз оде на градску капију и седе, а када је наишао онај рођак-откупитељ кога је помињао, Вооз му рече: »Дођи овамо, пријатељу, и седи.« И онај дође и седе.

² Вооз онда узме десеторицу од градских старешина, па им рече: »Седите овде«, и они седоше.

³ Потом рече оном рођаку-откупитељу: »Нооми, која се вратила из Моава, продаје комад земље који је припадао нашем рођаку Елимелеху. ⁴ Зато сам одлучио да те о томе обавестим и да ти предложим да га ти купиш пред овима који овде седе и пред старешинама мога народа. Ако хоћеш да га отку-

^{††} Рашири ... нада мном То јест: Изврши своју дужност према мени.

пиш, откупи га. А ако нећеш, кажи ми да знам. Јер, пре тебе нико нема право да га откупи, а после тебе сам на реду ја.»

А онај рече: »Откупићу га.«

⁵ Тада Вооз рече: »Онога дана када купиш земљу од Нооми, купујеш и Руту Моавку, покојникову удовицу, да сачуваш покојниково име на његовом поседу.«

⁶ На то онај рођак-откупитељ рече: »Е онда не могу да је откупим, да не угрозим свој посед. Ти је откупи пошто ја не могу.«

⁷ А раније су се у Израелу откуп и замена имовине потврђивали тако што би један од учесника изуо сандалу и дао је оном другом – то је у Израелу био доказ о склопљеној погодби.

⁸ Стога онај рођак-откупитељ рече Воозу: »Ти је купи«, и изу сандалу.

⁹ Тада Вооз рече старешинама и свему народу: »Ви сте данас сведоци да сам од Нооми купио све што је било Елимелехово, Килјоново и Махлоново.
¹⁰ Тако сам уједно себи за жену купио и Руту Моавку, Махлонову удовицу, да сачувам покојниково име на његовом поседу, да му се име не затре међу његовима и у његовом завичају. Ви сте данас томе сведоци.«

¹¹ А старешине и сви који су били код градске капије рекоше: »Сведоци смо. Нека ГОСПОД учини да жена која улази у твој дом буде као Рахиља и Лија, које су обе подигле дом Израелу, а ти да будеш човек угледан у Ефрати и славан у Витлејему †. ¹² Нека

† Ефрати ... Витлејему Два назива за исти град.

твој дом, преко потомства које ће ти ГОСПОД дати од ове младе жене, буде као дом Фареса, кога је Тамара родила Јуди.«

Давидов родослов

¹³ Тако Вооз узе Руту и она му постаде жена. Спавао је с њом, а ГОСПОД јој даде да затрудни, и она роди сина.

¹⁴ Жене рекоше Нооми: »Хвала ГОСПОДУ, који те данас није оставио без рођака-откупитеља. Нека му име буде славно у Израелу. ¹⁵ Он ће те препородити и бринути се о теби у твојој старости. Јер, родила ти га је снаха, која те воли и која ти је боља него седам синова.«

¹⁶ Нооми узе дете, стави га на крило, па се о њему старала.

¹⁷ А име су му дале сусетке.

»Нооми се родио син«, рекоше и дадоше му име Јовид. Он је био отац Јесеја, Давидовог оца.

¹⁸ А ово је родослов Фаресових потомака:

Фаресу се родио Есром,

¹⁹ Есрому се родио Арам,

Араму се родио Аминадав,

²⁰ Аминадаву се родио Наасон,

Наасону се родио Салмон,

²¹ Салмону се родио Вооз,

Воозу се родио Јовид,

²² Јовиду се родио Јесеј,

а Јесеју се родио Давид.

1. Самуило

Самуилово рођење

1 Био један човек из Раматајима, у Ефремовом горју, Цуфовац из Ефремовог племена, по имену Елкана син Јерохама сина Елихуа сина Тохуа сина Цуфовог. ² Имао је две жене: једна се звала Ана, а друга Пенина. Пенина је имала деце, а Ана није.

³ Елкана је сваке године ишао из свога града да се поклони и принесе жртву ГОСПОДУ над војскама у Шилу, где су два Елијева сина, Хофни и Пинхас, били ГОСПОДЊИ свештеници. ⁴ Онога дана када би приносио жртву, Елкана би давао по део меса својој жени Пенини и свим њеним синовима и кћерима, ⁵ а Ана би давао двоструко, јер ју је волео. Али њој ГОСПОД није дао да има деце †. ⁶ Пошто Ана ГОСПОД није дао да има деце, њена супарница ју је стално кињила не би ли је узрујала. ⁷ Тако је то било из године у годину: кад год би полазили у Дом ГОСПОДЊИ, Пенина би кињила Ану све док се ова не би толико расплакала да није могла ни да једе.

⁸ Њен муж Елкана би је тада упитао: »Ана, зашто плачеш? Зашто не једеш? Зашто си потиштена? Зар ти ја не значим више од десет синова?«

⁹ Једном, након што су јели и пили у Шилу, Ана устаде.

А свештеник Ели је седео на својој столици крај довратка ГОСПОДЊЕГ храма.

¹⁰ Сва очајна, Ана се, горко плачући, помоли ГОСПОДУ ¹¹ и заветова се говорећи: »ГОСПОД над војскама, ако благонаклоно погледаш на мој јад и сетиш се мене, своје слушкиње, ако ме не заборавиш, него ми даш мушко дете, ја ћу га дати теби, ГОСПОДЕ, за цео живот, и бритва му неће прећи преко главе.«

¹² Она се дуго молила пред ГОСПОДОМ, а Ели јој је посматрао уста. ¹³ Ана се молила у себи – мицале су јој се само усне, али јој се глас није чуо. Ели зато помисли да је пијана, ¹⁴ па јој рече: »Докле ћеш се опијати? Остави се вина.«

¹⁵ »Није то, господару«, одговори Ана, »него сам очајна. Нисам пила ни вина ни опојног пића. Изливала сам своје срце пред ГОСПОДОМ. ¹⁶ Не гледај на мене, своју слушкињу, као на порочну жену. Молила сам се овде због своје велике муке и жалости.«

¹⁷ Тада јој Ели рече: »Иди у миру и нека ти Бог Израелов дâ то што си од њега тражила.«

¹⁸ А она рече: »Нека ја, твоја слушкиња, нађем милост у твојим очима.«

Онда она оде својим путем и узме да нешто поједе, и лице јој више није било тужно.

¹⁹ Сутрадан поранише, поклонише се ГОСПОДУ, па се вратише кући у Раму. Елкана је спавао са својом женом Аном, и ГОСПОД је се сети: ²⁰ Ана затрудне и, када је дошло време, роди сина. Даде му име Самуило ††, говорећи: »Јер сам га затражила од ГОСПОДА.«

Ана даје Самуила Богу

²¹ Када је потом Елкана ишао са свом својом породицом да принесе годишњу жртву ГОСПОДУ и да изврши свој завет, ²² Ана не пође, већ рече мужу: »Чим дечака престанем да дојим, повешћу га и показати пред ГОСПОДОМ, и он ће тамо остати целог свог живота ‡.«

²³ »Учини како мислиш да је најбоље«, рече јој њен муж Елкана. »Остани код куће док не престанеш да га дојиш. Нека ГОСПОД учини да испуниш своје обећање.«

Тако она остаде код куће да доји сина док више не буде морала да га доји. ²⁴ А када је престала да га доји, поведе га, још онако малог, у Дом ГОСПОДЊИ у Шилу, узевши са собом јунца од три године, ефу †† брашна и мешину вина.

²⁵ Када су заклали јунца, дечака доведоше Елију, ²⁶ коме Ана рече: »Жив био, господару. Ја сам она жена која је стајала овде крај тебе и молила се ГОСПОДУ. ²⁷ Молила сам се за ово дете, и ГОСПОД ми је дао то што сам тражила. ²⁸ Зато га сада дајем ГОСПОДУ – биће ГОСПОДЊИ целог свог живота.«

Онда се Елкана тамо поклони ГОСПОДУ.

Анин хвалоспев Богу

2 Тада се Ана помоли и рече:
»Срце ми се радује у ГОСПОДУ.
ГОСПОД ми даде победу ††.

Над непријатељима гласно ликујем,
јер се радујем што си ме спасао.

² Нема светогга као што је ГОСПОД!

†† Самуило (хебрејски: Шемуел

† њој ... деце Дословно: њој је Јахве (ГОСПОД) затворио утробу; исто и у б. стиху.

‡ целог свог живота Дословно: до века. †† ефу 22 литра. †† ГОСПОД ... победу Дословно: У Јахвеу (ГОСПОДУ) мој рог је уздигнут.

Осим тебе нема ниједнога!
 Нема Стене као што је наш Бог!
³ Не говорите више тако охоло;
 нека вам бахате речи не излазе из уста,
 јер ГОСПОД је Бог који зна
 и он одмерава дела.
⁴ Ратницима лук се сломи,
 а посрнули се опасују снагом.
⁵ Који беху сити, под најам се дају ради хлеба,
 а који беху гладни, више не гладују.
 Нероткиња родила седморо,
 а копни мајка многих синова.
⁶ ГОСПОД убија и оживљава,
 у Шеол обара и из њега диже.
⁷ ГОСПОД сиромаштво и богатство даје,
 унизује и узвисује.
⁸ Сиромаша подиже из прашине
 и убогога уздиже с буњишта
 да их посади уз кнежевеве
 и одреди им почасна места.
 ГОСПОДЊИ су темељи земље,
 на њих је поставио свет.
⁹ На своје верне пази где год кроче,
 а опаки су ућуткани у тами,
 јер човек не побеђује својом снагом.
¹⁰ ГОСПОД крши своје противнике,
 са небеса на њих грми.
 ГОСПОД суди с краја на крај земље.
 Свом цару даје снагу
 и свом помазанику победу †.«
¹¹ Елкана се потом врати кући у Раму, а дечак
 остаде да служи пред ГОСПОДОМ под надзором
 свештеника Елија.

Грех Елијевих синова

¹² Елијеви синови, свештеници, били су погани
 људи и нису марили за ГОСПОДА. ¹³ Овако су посту-
 пали с народом: кад год би неко приносио жртву,
 док се месо још кувало, свештеников слуга би дола-
 зио с трозубом виљушком у руци ¹⁴ и забадао је у
 шерпу, котао, казан или лонац, и што год би се на-
 боло на виљушку, свештеник би узимао за себе. Та-
 ко су поступали са свим Израелцима који су дола-
 зили у Шило.

¹⁵ Чак и пре него што би лој био спаљен, свеште-
 никова слуга би дошао и рекао човеку који приноси
 жртву: »Дај свештенику меса, да га испече. Он неће
 да прими кувано месо од тебе, него само сирово.«

¹⁶ Ако би му човек тада рекао: »Нека се прво спа-
 ли лој, па онда узми шта год хоћеш«, слуга би му
 одвратио: »Не! Дај ми га одмах! Ако нећеш, узећу га
 силом!«

¹⁷ Грех ових младића био је врло велик пред ГО-
 СПОДОМ, јер су се с презиром односили према да-
 ру који се приносио ГОСПОДУ.

¹⁸ А дечак Самуило је служио пред ГОСПОДОМ
 обучен у ланени наплећак. ¹⁹ Мајка му је сваке го-

† победу Дословно: уздиже рог.

дине шила мали огртач и доносила му га када би с
 мужем долазила да принесе годишњу жртву.

²⁰ Ели би тада благосиљао Елкану и његову жену,
 говорећи: »Нека ти ГОСПОД дâ потомке од ове же-
 не, да замене ово дете које је затражила у молитви,
 па га дала ГОСПОДУ.«

Потом би се вратили кући.

²¹ ГОСПОД се смиловао Ани, па је опет могла да
 затрудни. Тако је родила још три сина и две кћери.
 А дечак Самуило је растао пред ГОСПОДОМ.

²² Ели, који је већ био веома стар, чуо је шта све
 његови синови чине свему Израелу и како спавају
 са женама које су радиле код улаза у Шатор састан-
 ка, ²³ па им рече: »Зашто се тако понашате? Од свег
 овог народа слушам о вашим злоделима. ²⁴ Немојте
 тако, синови моји, јер није добро то што чујем да се
 прича међу ГОСПОДЊИМ народом. ²⁵ Ако човек
 згреши против човека, Бог може да се заузме за
 њега. Али, ако човек згреши против ГОСПОДА, ко
 ће се за њега заузети?«

Али они не послушаше свога оца, јер је ГОСПОД
 одлучио да их погуби.

²⁶ А дечак Самуило је растао и стицао ГОСПОДЊУ
 наклоност и наклоност људи.

Најава казне за Елијеву породицу

²⁷ Једном један Божији човек дође Елију и рече му:
 »Овако каже ГОСПОД: ‚Зар се нисам јасно објавио
 породици твога праоца Аарона када су били у Еги-
 пту и робовали фараону? ²⁸ Зар нисам твога праоца
 изабрао између свих Израелових племена да ми
 буде свештеник, да приноси жртве на мом жртве-
 нику, да преда мноме пали кад и носи наплећак? И
 зар нисам породици твога праоца дао све жртве
 спаљене ватром које Израелци приносе? ²⁹ Зашто
 презирете моје клане жртве и дарове које сам
 одредио за своје Боравиште? Зашто својим синови-
 ма указујеш већу част него мени товећи се најбо-
 љим деловима сваког дара који ми приноси мој на-
 род Израел? ³⁰ Стога овако каже ГОСПОД, Бог Изра-
 елов: ‚Обећао сам да ће твоја породица и породица
 твога праоца довека служити преда мноме.‘ Али са-
 да ГОСПОД каже: ‚Далеко било! Указиваћу част они-
 ма који је указују мени, а презираћу оне који прези-
 ру мене. ³¹ Долази време када ћу ти одузети снагу и
 снагу породице твога праоца, па у твојој породици
 неће бити ниједног старца. ³² Видећеш невољу у
 мом Боравишту. Израелу ће бити добро, али у тво-
 јој породици више неће бити ниједног старца дове-
 ка. ³³ Поштедећу једнога за тебе, да служи код мог
 жртвеника, да му очи ослепе од плакања и срце
 пресвисне, а сви други твоји потомци умреће у цве-
 ту младости. ³⁴ Оно што ће задесити твоја два сина,
 Хофнија и Пинхаса, биће ти знак: обојица ће умре-
 ти истог дана. ³⁵ А ја ћу себи подићи верног свеште-
 ника, који ће чинити оно што ми је по вољи. Учвр-
 стићу његову породицу и она ће довека служити
 пред мојим помазаником. ³⁶ Тада ће сви који су пре-

остали из твоје породице долазити да му се поклоне за сребрњак или за корицу хлеба и да га моле: »Одреди ми неку свештеничку службу, да имам парче хлеба да поједем.«⁴

Бог позива Самуила

3 Дечак Самуило служио је пред ГОСПОДОМ под Елијевим надзором. У то време је ГОСПОД ретко говорио људима, а ни виђења нису била честа.

²Једне ноћи, док је Ели, чије су очи већ биле толико слабе да је једва шта видео, лежао на свом убицајеном месту, ³а Божија светиљка још није била угашена, Самуило је спавао у ГОСПОДЊЕМ храму, где се налазио Божији ковчег.

⁴ГОСПОД зовну Самуила, а он одговори: »Молим?«⁵ па отрча Елију и рече: »Молим? Звао си ме.«

Али Ели му одговори: »Нисам те звао, синко. Врати се и лези.«

И он се врати и леже.

⁶ГОСПОД га опет зовну: »Самуило!« па он устаде, оде Елију и рече: »Молим? Звао си ме.«

А Ели рече: »Нисам те звао, синко. Врати се и лези.«

⁷Самуило тада још није познавао ГОСПОДА, јер му се реч ГОСПОДЊА још није била открила.

⁸ГОСПОД зовну Самуила трећи пут, па он устаде, оде Елију и рече: »Молим? Звао си ме.«

Тада Ели схвати да је то ГОСПОД звао дечака, ⁹па му рече: »Иди и лези, па ако те опет зовне, реци: ,Говори, ГОСПОДЕ. Твој слуга те слуша.«

И Самуило оде и леже на своје место.

¹⁰Тада ГОСПОД дође и стаде тамо, па зовну као и раније: »Самуило! Самуило!«

А Самуило рече: »Говори. Твој слуга те слуша.«

¹¹ГОСПОД рече Самуилу: »Ево, учинићу нешто у Израелу од чега ће свакоме ко за то чује забридети оба уха. ¹²Тога дана ћу против Елија од почетка до краја спровести све што сам рекао против његове породице. ¹³Јер, рекао сам му да ћу његову породицу довека осудити због греха за који је знао: његови синови су ме презрели, а он их није обуздао.

¹⁴Зато сам се заклео Елијевој породици: ,Грех Елијеве породице никада неће бити окајан никаквом жртвом ни даром.«

¹⁵Самуило остаде да лежи до јутра, а онда отвори врата Дома ГОСПОДЊЕГ. Плашио се да Елију исприча своје виђење.

¹⁶Али Ели га позва говорећи: »Самуило сине!«

А Самуило одврати: »Молим?«

¹⁷»Шта ти је рекао?« упита Ели. »Немој ништа да тајиш од мене. Бог те најстроже казнио ако ми затајиш ишта од онога што ти је рекао.«

¹⁸И Самуило му све исприча, ништа не затајивши.

Тада Ели рече: »Он је ГОСПОД. Нека учини како мисли да је најбоље.«

¹⁹Самуило је растао, а ГОСПОД је био с њим и није дао да се не обистини иједна од његових речи †.

²⁰Тако је сав Израел, од Дана до Беер-Шеве, увидео да је Самуило осведочен пророк ГОСПОДЊИ. ²¹ГОСПОД се и даље показивао у Шилу, где се откривао Самуилу кроз своју реч.

4 А оно што је Самуило говорио, прочуло се по целом Израелу.

Филистејци отимају Ковчег савеза

Израелци кренуше у бој против Филистејаца. Утаборише се код Евенезера, а Филистејци код Афека.

²Филистејци се сврсташе у бојне редове према Израелцима, па се поведе жесток бој. Филистејци поразише Израелце и убише четири хиљаде људи на бојном пољу.

³Када се војска вратила у табор, израелске старешине упиташе: »Зашто је ГОСПОД данас пустио да нас Филистејци поразе? Хајде да донесемо Ковчег ГОСПОДЊЕГ савеза из Шила, да буде уз нас и спасе нас из руку наших непријатеља.«

⁴Тако војска посла људе у Шило, и ови донеше Ковчег савеза ГОСПОДА над војскама, који седи на престолу међу херувимима. А уз Ковчег Божијег савеза била су и два Елијева сина, Хофни и Пинхас.

⁵Када је Ковчег ГОСПОДЊЕГ савеза стигао у табор, сви Израелци почеше толико гласно да кличу да се земља тресла.

⁶Филистејци зачуше вику и упиташе: »Каква је оно вика у јеврејском табору?«

Када су сазнали да је то Ковчег ГОСПОДЊЕГ савеза стигао у табор, ⁷уплашише се и рекоше: »Богови су стигли у табор! Тешко нама! Тога досад није било! ⁸Тешко нама! Ко ће нас избавити из руку тих моћних богова? То су они богови који су Египћане у пустињи ударали свакаким пошастима! ⁹Будите јаки, Филистејци, и држите се мушки, иначе ће вас Јевреји поробити као што сте ви њих! Држите се мушки и борите се!«

¹⁰Тада Филистејци нападаше и поразише Израелце, који побегоше, свако својој кући. Био је то силан покољ: тридесет хиљада израелских пешака паде у боју. ¹¹Божији ковчег би отет, а Хофни и Пинхас, два Елијева сина, погинуше.

Елијева смрт

¹²Тога дана један Венијаминовац побеже са бојишта у Шило, раздеране одеће и главе посуте прашином. ¹³Баш када је он долазио, Ели је седео крај пута на својој столици и осматрао, јер је стрепео због Божијег ковчега. Када је онај човек ушао у град и испричао шта се догодило, цео град закука.

¹⁴Ели чу кукњаву, па упита: »Каква је то граја?«

Онај човек похита да јави Елију, ¹⁵који је имао деведесет осам година, а очи му биле толико слабе да више није видео. ¹⁶Он му рече: »СТИЖЕМ СА БОЈИШТА. Данас сам побегао оданде.«

† да се не обистини ... речи Дословно: да иједна од његових речи падне на земљу.

Ели га упита: »Како је било, синко?«

¹⁷ »Израел је побегао пред Филистејцима«, одговори гласник. »Војска је претрпела тежак пораз. Твоја два сина, Хофни и Пинхас, мртви су, а Божији ковчег је отет.«

¹⁸ Када је онај поменуо Божији ковчег, Ели паде са столице наузрак крај капије, сломи врат и умре, јер је био стар и тежак.

Ели је био судија у Израелу четрдесет година.

¹⁹ А Елијева снаха, Пинхасова жена, била је трудна и пред порођајем. Када је чула да је Божији ковчег отет и да су јој свекар и муж мртви, пресамити се од трудова и роди. Али није могла да издржи трудове.

²⁰ Док је умирала, жене које су биле крај ње рекоше: »Не бој се, родила си сина!«

Али она не одговори, нити показа да јој је стало.

²¹ Дечаку даде име Ихавод †, говорећи: »Слава је отишла из Израела«, мислећи на отети Божији ковчег и смрт свога свекара и мужа. ²² »Слава је отишла из Израела«, рече, »јер је Божији ковчег отет.«

Божији ковчег међу Филистејцима

5 Када су Филистејци отели Божији ковчег, пренели су га из Евенезера у Ашдод, ² па га унели у Дагонов храм и ставили крај Дагона. ³ Када су житељи Ашдода сутрадан ујутро устали, а оно – Дагон лежи ничице на земљи пред ГОСПОДЊИМ ковчегом! Они подигоше Дагона и вратише га на место, ⁴ али када су устали следећег јутра, Дагон је опет лежао ничице на земљи пред ГОСПОДЊИМ ковчегом. Глава и руке су му лежале на прагу, одломљене – остао му је само труп. ⁵ Због тога до дана данашњег ни Дагонови свештеници ни други који улазе у Дагонов храм у Ашдоду не стају ногом на његов праг.

⁶ ГОСПОД жестоко казни житеље Ашдода и околине, уливши силан страх у њих, пошто је учинио да им израсту тумори.

⁷ Када су житељи Ашдода видели шта се догађа, рекоше: »Ковчег Израеловог бога не сме да остане код нас, јер он кажњава и нас и нашег бога Дагона.«

⁸ Стога позваше све филистејске владаре и упиташе их: »Шта да радимо с ковчегом Израеловог бога?«

А ови одговорише: »Нека се ковчег Израеловог бога премести у Гат.«

Тако преместише Ковчег Бога Израеловог. ⁹ Али, чим су га преместили, ГОСПОД казни и тај град и изазва у њему силан страх, учинивши да његовим житељима, од најмлађег до најстаријег, израсту тумори. ¹⁰ Стога Божији ковчег послаше у Екрон.

Али, када је Божији ковчег стигао у Екрон, Екронци повикаше: »Донели су нам ковчег Израеловог бога да поморе и нас и наш народ!«

¹¹ Стога позваше све филистејске владаре и рекоше: »Носите одавде ковчег Израеловог бога! Нека се врати на своје место, иначе ће поморити и нас и наш народ!«

Јер, смртни страх је обузео цео град, пошто их је Бог жестоко кажњавао. ¹² Код оних који нису помирли израсли су тумори, па се запомагање из града дизало до неба.

Филистејци враћају Ковчег савеза

6 Када је ГОСПОДЊИ ковчег већ седам месеци био на филистејском подручју, ² Филистејци позваше свештенике и гатаоце, па их упиташе: »Шта да радимо са ГОСПОДЊИМ ковчегом? Реците нам како да га вратимо на његово место.«

³ »Ако враћате ковчег Израеловог бога«, одговорише ови, »не враћајте га празног, већ уз њега обавезно пошаљите и жртву за кривицу. Тек тада ћете се излечити и знати зашто вас кажњава.«

⁴ Они упиташе: »Какву жртву за кривицу треба да му пошаљемо?«

А ови одговорише: »Пошто филистејских владара има пет, пошаљите пет златних тумора и пет златних пацова, јер је иста пошаст погодила и вас и ваше владаре. ⁵ Направите ликове тумора и ликове пацова који харају земљом и одајте почаст Израеловом богу. Можда ће тада престати да кажњава вас, ваше богове и вашу земљу. ⁶ Зашто бисте били тврда срца као што су били Египћани и фараон? Када их је жестоко притиснуо, зар нису пустили Израелце да оду?«

⁷ »Сада, дакле, направите нова кола и узмите две краве које су се отелиле али још нису носиле јарам. Краве упрегните у кола, а њихову телад одведите од њих назад у стају. ⁸ Онда узмите ГОСПОДЊИ ковчег и ставите га на кола, а у сандук крај њега ставите златне предмете које му приносите као жртву за кривицу. Тада све то пошаљите на пут. ⁹ Али, држите кола на оку: ако крену горе према свом подручју, пут Бет-Шемеша, онда је ГОСПОД довео ову велику несрећу на нас. Али, ако не крену онамо, онда ћемо знати да нас није он казнио, већ да нам се ово догодило случајно.«

¹⁰ Они тако и учинише. Узеше две краве које су се отелиле и упрегнуше их у кола, а њихову телад затворише у стају. ¹¹ На кола ставише ГОСПОДЊИ ковчег и уз њега сандук са златним пацовима и ликовима тумора. ¹² Краве кренуше, и то право путем ка Бет-Шемешу. Држале су се друма не скрећући с њега ни лево ни десно и стално мукале, а филистејски владари су ишли за њима све до границе Бет-Шемеша.

¹³ Житељи Бет-Шемеша управо су жели пшеницу у долини. Када су дигли поглед и угледали Ковчег, обрадоваше се што га виде. ¹⁴ Кола стигоше на поље Исуса из Бет-Шемеша и стадоше крај једног великог камена. Људи исцепаше дрво од кола, а краве принеше ГОСПОДУ као жртву паљеницу. ¹⁵ Леви-

† Ихавод значи »где је слава?«.

ти скинуше ГОСПОДЊИ ковчег и сандук који је био уз њега и у ком су били златни предмети, па све ставише на онај велики камен. Тога дана житељи Бет-Шемеша принеше ГОСПОДУ жртве паљенице и клане жртве. ¹⁶ Она петорица филистејских владара видеше све што се догодило и истог дана се вратише у Екрон.

¹⁷ Пет златних тумора које су Филистејци послали као жртву за кривицу ГОСПОДУ били су: један за Ашдод, један за Газу, један за Ашкелон, један за Гат и један за Екрон. ¹⁸ Златних пацова је било колико и свих филистејских градова оне петорице владара – утврђених градова са околним селима. А онај велики камен на који су положили ГОСПОДЊИ ковчег и дан-данас стоји на пољу Исуса из Бет-Шемеша.

¹⁹ Али ГОСПОД уби неке од житеља Бет-Шемеша, њих седамдесет, зато што су погледали у унутрашњост ГОСПОДЊЕГ ковчега, па је народ туговао због тешког удараца који им је ГОСПОД задао.

²⁰ Житељи Бет-Шемеша упиташе: »Ко сме да стане пред ГОСПОДА, тог светог Бога? И коме ће сада Ковчег отићи од нас?«

²¹ Онда житељима Кирјат-Јеарима послаше гласнике с поруком: »Филистејци су вратили ГОСПОДЊИ ковчег. Дођите и однесите га к себи.«

7 Тада људи из Кирјат-Јеарима дођоше, узеше ГОСПОДЊИ ковчег и однеше га у Авинадавову кућу, која је била на брду, а његовог сина Елеазара освешташе да би могао да чува ГОСПОДЊИ ковчег.

Нови сукоб с Филистејцима

² Ковчег је у Кирјат-Јеариму остао дуго – укупно двадесет година – и сав израелски народ је туговао и чезнуо за ГОСПОДОМ.

³ Самуило рече свем израелском народу: »Ако се ГОСПОДУ враћате од свега срца, онда из своје средине уклоните туђе богове и Астарте. Предајте своје срце ГОСПОДУ и само њему служите. Тада ће вас он избавити из руку Филистејаца.«

⁴ И Израелци уклонише Ваале и Астарте, па су служили само ГОСПОДУ.

⁵ Тада Самуило рече: »Окупите сав Израел у Мицпи, да се за вас помолим ГОСПОДУ.«

⁶ Када су се окупили у Мицпи, захватили су воду и изливали је пред ГОСПОДОМ. Тога дана су постили и говорили: »Згрешили смо против ГОСПОДА.«

Самуило је у Мицпи пресуђивао у споровима међу Израелцима.

⁷ Филистејци су чули да су се Израелци окупили у Мицпи, па филистејски владари кренуше на њих.

Када су Израелци за то чули, уплашише се Филистејаца, ⁸ па рекоше Самуилу: »Немој да престажеш да вапијеш ГОСПОДУ, нашем Богу, за нас да нас спасе из руку Филистејаца!«

⁹ Самуило тада узео једно јагње-сисанче и принесе га ГОСПОДУ као целу жртву паљеницу. Потом завапи ГОСПОДУ за Израел, и ГОСПОД га услиши.

¹⁰ Док је Самуило приносио жртву паљеницу, Филистејци се примакоше да поведу бој с Израелом. Али ГОСПОД тога дана страшно загрме на Филистејце, и међу њима настаде силна пометња, па их Израелци поразише. ¹¹ Израелски ратници изађоше из Мицпе и потераше Филистејце, убијајући их све до испод Бет-Кара.

¹² Самуило тада узео један камен, постави га између Мицпе и Шена и даде му име Евенезер †, говорећи: »Довде нам је ГОСПОД помогао.«

¹³ Тако су Филистејци потучени и више нису нападали израелско подручје – ГОСПОД их је у томе спречавао све док је Самуило био жив. ¹⁴ Градови између Екрона и Гата које су Филистејци отели Израелу, враћени су, а Израелци су и подручје око тих градова ослободили из руку Филистејаца.

А мир је владао и између Израела и Аморејаца.

¹⁵ Самуило је целог свог живота био судија у Израелу. ¹⁶ Из године у годину ишао је у Бетел, Гилгал и Мицпу, и у свим тим местима пресуђивао у споровима међу Израелцима. ¹⁷ Потом се враћао у Раму, где му је био дом, па је и тамо пресуђивао у споровима. А тамо је подигао и жртвеник ГОСПОДУ.

Израелци траже цара

8 Када је Самуило остарио, поставио је своје синове за судије у Израелу. ² Његов прворођени син звао се Јоил, а други Авија, и обојица су судили у Беер-Шеви. ³ Али његови синови нису пошли очевим стопама, него су жудели за непоштеним добитком, узимали мито и извртали правду.

⁴ Стога се све Израелове старешине окупише и дођоше Самуилу у Раму, ⁵ па му рекоше: »Ето, остарио си, а твоји синови нису пошли твојим стопама. Зато нам постави цара да нам буде судија, као што је то код свих других народа.«

⁶ Самуилу се није свидело што су рекли: »Дај нам цара да нам буде судија«, па се помоли ГОСПОДУ.

⁷ А ГОСПОД му рече: »Послушај све што ти народ каже. Јер, они нису одбацили тебе, него су одбацили мене као свога цара. ⁸ Како су чинили од дана када сам их извео из Египта па до дана данашњег, остављајући ме и служећи другим боговима, тако сада чине и теби. ⁹ Зато их послушај, али их строго опомени и објасни им шта ће радити цар који ће владати над њима.«

¹⁰ Самуило пренесе све ове ГОСПОДЊЕ речи народу, који је од њега тражио цара, ¹¹ и рече: »Ево шта ће радити цар који ће владати над вама: Узимаће ваше синове да му опслужују борна кола и коње и да трче пред његовим борним колима. ¹² Неке ће постављати за заповеднике над хиљадама и заповеднике над педесетинама, неке да му ору њиве и жању жетву, неке да му праве оружје за рат и опрему за његова борна кола. ¹³ Узимаће ваше кћери да му справљају мирисе и да му буду куварице и лекарке. ¹⁴ Узимаће ваша најбоља поља, винограде

† Евенезер значи »камен помоћи«.

и маслињаке и поклањати их својим службеницима. ¹⁵ Узимаће десетак од вашег жита и ваших винограда и поклањати га својим евнусима и службеницима. ¹⁶ Узимаће за своје потребе ваше слуге и слушкиње и ваша најбоља говеда и магарце. ¹⁷ Узимаће десетак од ваше ситне стоке и постаћете његови робови. ¹⁸ Тога дана ћете завапити због цара кога сте себи изабрали, али ГОСПОД вас неће услишити.»

¹⁹ Али народ одби да послуша Самуила и рече: »Не! Хоћемо цара! ²⁰ Да и ми будемо као сви други народи, с царем који ће нам бити судија и вођа и који ће водити наше ратове.«

²¹ Када је Самуило саслушао све што је народ рекао, пренесе то ГОСПОДУ.

²² А ГОСПОД рече Самуилу: »Послушај их и дај им цара.«

Тада Самуило рече Израелцима: »Нека се свако врати у свој град.«

Сусрет Самуила и Саула

9 У то време је живео један врло имућан човек из Венијаминовог племена по имену Кис син Авиела сина Церора сина Бехората сина Афиаховог. ² Он је имао сина, лепог младића по имену Саул, коме међу Израелцима није било равна по лепоти – за главу је био виши од свих осталих.

³ Једном када су се изгубиле магарице Сауловог оца Киса, Кис рече Саулу: »Поведи са собом једног слугу, па се спреми и иди да тражиш магарице.«

⁴ Тако Саул прође кроз Ефремово горје и кроз подручје Шалише, али их не нађоше. Прођоше и кроз подручје Шаалима, али магарица није било ни тамо. Потом прође и кроз подручје Венијамина, али их ни ту не нађоше.

⁵ Када су стигли на подручје Цуфа, Саул рече оном слуги који је био с њим: »Хајде да се вратимо, јер ће мој отац престати да мисли на магарице, а почети да се брине за нас.«

⁶ Али слуга рече: »Ево у овом граду има један Божији човек, кога веома поштују. Што год каже, обистини се. Хајдемо тамо. Можда ће нам рећи којим путем да идемо.«

⁷ Саул упита слугу: »Ако одемо Божијем човеку, шта ћемо му дати? У врећама више нема хране, а немамо никакав поклон који бисмо му однели. Шта уопште имамо?«

⁸ Слуга одговори: »Ево ја имам четврт шекела † сребра. Даћу га Божијем човеку, и он ће нам рећи којим путем да идемо.«

⁹ Некада се у Израелу, када се ишло да се од Бога потражи савет, говорило: »Хајдемо видеоцу«, јер онога кога данас зову »пророк« некада су звали »виделац«.

¹⁰ »Добро кажеш«, рече Саул слуги. »Хајдемо.«
И кренуше ка граду у ком је био Божији човек.

¹¹ Док су се пењали падином према граду, сретосе неке девојке које су изашле да захвате воде, па их упиташе: »Је ли виделац ту?«

¹² »Јесте«, одговорише оне. »Ушао је мало пре вас. Само пожурите, јер је данас дошао у град пошто народ приноси клану жртву на узвишици. ¹³ Чим уђете у град, наћи ћете га пре него што се попне на узвишицу да једе. Званице неће почети да једу док он не дође, пошто мора да благослови жртву. Зато одмах идите горе у град, јер га сада можете наћи.«

¹⁴ Тако они кренуше горе у град. Баш кад су улазили у град, Самуило је ишао према њима путем ка узвишици.

¹⁵ А дан пре него што је Саул дошао, ГОСПОД је објавио Самуилу: ¹⁶ »Сутра у ово време послаћу ти једног човека из Венијаминове земље. Помажи га за владара над мојим народом Израелом. Он ће спасти мој народ из руку Филистејаца. Јер, видео сам невољу свога народа. Њихов вапај је допро до мене.«

¹⁷ Када је Самуило угледао Саула, ГОСПОД му рече: »То је човек о ком сам ти говорио. Он ће управљати мојим народом.«

¹⁸ Саул приђе Самуилу на капији и рече: »Кажими, молим те, где је видеочева кућа.«

¹⁹ »Ја сам тај виделац«, одврати Самуило. »Хајде преда мном на узвишицу. Данас ћеш са мном јести, а ујутро ћу ти рећи све што ти лежи на срцу и пустити те да идеш. ²⁰ А што се тиче магарица које си изгубио пре три дана, не брини, нашли су их. Уосталом, ко је драгоцен Израелу ако не ти и сва твоја породица?«

²¹ А Саул одговори: »Али ја сам Венијаминовац, из најмањег Израеловог племена, а моје братство је најнезнатније од свих братстава Венијаминовог племена. Зашто ми, онда, овако говориш?«

²² Самуило тада уведе Саула и његовог слугу у собу и посади их у чело трпезе међу званицама, којих је било тридесетак.

²³ Самуило рече кувару: »Донеси онај комад меса који сам ти дао и рекао ти да га ставиш на страну.«

²⁴ Кувар узе бут и стави га пред Саула, коме Самуило рече: »Ево, пред тобом је оно што смо сачували. Једи, јер ово се чува за тебе баш за ову прилику још од кад сам рекао: ‚Позвао сам госте.‘«

Тако је Саул тога дана јео са Самуилом.

²⁵ Када су са узвишице сишли у град, Саулу спремише лежај на крову куће.

²⁶ Устадоше у зору, а Самуило довикну Саулу, који је био на крову: »Спреми се, па да те испратим на пут!«

Саул се спреми, па он и Самуило изађоше.

²⁷ Када су дошли до краја града, Самуило рече Саулу: »Кажими слуги да иде напред, а ти стани начас овде, да ти пренесем Божију реч.«

† четврт шекела 2,85 грама.

Самуило помазује Саула

10 Тада Самуило извади посудуцу с уљем, па је изли на Саулову главу, пољуби га и рече: »ГОСПОД те је помазао за владара над својим народом Израелом. Владаћеш над ГОСПОДЊИМ народом и избавити га из руку његових непријатеља око њега. А ово ће ти бити знак да те је ГОСПОД помазао за владара над својим поседом †. ² Када данас одеш од мене, наићи ћеш на два човека близу Рахилиног гроба, у Целцаху, на граници Венијамина. Они ће ти рећи: „Пронађене су магарице које си кренуо да тражиш. Твој отац је престао да мисли на њих, а забринуо се за тебе и пита: »Шта ми је са сином?«³ А када одатле пођеш даље и стигнеш до великог дрвета Тавора, сретћеш три човека која иду к Богу горе у Бетел. Један ће носити три јарета, други три хлеба, а трећи мешину вина. ⁴ Они ће те поздравити и понудити ти два хлеба, која ћеш узети. ⁵ Затим ћеш поћи у Гиву Божију, у којој је филистејска предстража. Док будеш прилазио граду, сретћеш се с поворком пророка који се спуштају са узвишице и свирају лире, даире, фруле и харфе и пророкују. ⁶ Тада ће Дух ГОСПОДЊИ сићи на тебе, па ћеш и ти с њима пророковати и преобразити се у другог човека. ⁷ А након што се испуне сви ови знаци, чини што год нађеш за сходно, јер Бог је с тобом. ⁸ Иди преда мном доле у Гилгал, а ја ћу доћи к теби да принесем жртве паљенице и жртве за заједништво. Седам дана чекај док не дођем к теби и кажем ти шта да чиниш.«

Саул одређен за цара

⁹ Чим се Саул окренуо да оде од Самуила, Бог му промени нарав. Сви они знаци се испунише оног истог дана. ¹⁰ Када су стигли у Гиву, у сусрет му дође поворка пророка. Дух Божији сиђе на њега и он поче да пророкује с њима.

¹¹ Видевши га како пророкује с пророцима, сви који су га одраније познавали упиташе један другог: »Шта се то догодило с Кисовим сином? Зар је и Саул један од пророка?«

¹² А један од мештана одврати: »А ко је њихов отац?«

Тако је настала изрека: »Зар је и Саул један од пророка?«

¹³ Када је престао да пророкује, Саул оде на узвишицу.

¹⁴ Саулов стриц упита њега и његовог слугу: »Куда сте то ишли?«

»Да тражимо магарице«, одговори Саул. »Али кад смо видели да их нема, отишли смо Самуилу.«

¹⁵ Тада Саулов стриц рече: »Испричај ми шта ти је Самуило рекао.«

† за владара над својим народом ... поседом Овако стоји у старогрчком преводу Септуагинти, док у традиционалном хебрејском тексту стоји само: за владара над својим поседом.

¹⁶ А Саул му одговори: »Рекао нам је да су магарице нађене.«

Али му не исприча за царску власт о којој је Самуило говорио.

¹⁷ Самуило сазва израелски народ пред ГОСПОДА у Мицпу, ¹⁸ па им рече: »Овако каже ГОСПОД, Бог Израелов: Ја сам Израел извео из Египта и избавио вас из руку Египћана и из руку свих царстава која су вас угњетавала. ¹⁹ Али ви сте сада одбацили свога Бога, који вас спасава од свих несрећа и невоља. Рекли сте: »Не, постави над нама цара!« Зато се сада постројте пред ГОСПОДОМ по својим племенима и братствима.«

²⁰ Онда Самуило нареди да приступе сва Израелова племена, и би изабрано Венијаминово племе.

²¹ Потом нареди да приступи Венијаминово племе по својим братствима, и би изабрано Матријево братство, а из њега Саул син Кисов. Али када су га потражили, нису могли да га нађу.

²² Стога упиташе ГОСПОДА: »Да ли је тај дошао овамо?«

А ГОСПОД одговори: »Ено се крије међу залихама.«

²³ Они отрчаше и изведоше га оданде, и он стаде међу народ, за главу виши од свих осталих.

²⁴ Тада Самуило рече народу: »Видите ли човека кога је ГОСПОД изабрао? Нема му равна у целом народу!«

А народ повика: »Живео цар!«

²⁵ Самуило објасни народу права и дужности цара, па их записа на свитак, који положи пред ГОСПОДА ††. Потом посла сав народ кући.

²⁶ И Саул оде кући, у Гиву, а с њим пођоше и неки врсни људи чије је срце Бог дотакао.

²⁷ Али неки погани људи рекоше: »Како нас овај може спасти?«

И пошто су га презирали, не донеше му никакве дарове. А Саул им то оћута.

Саул прискаче у помоћ житељима Јавеша

11 Нахаш, цар Амонаца, злостављао је Гадово и Рувимово племе тако што би свим њиховим мушкарцима ископао десно око, не дајући да им ико притекне у помоћ. Нахаш је тако ископао десно око сваком израелском мушкарцу источно од реке Јордан. Али седам хиљада њих умаче Амонцима и дође у Јавеш Гилад. ‡

Око месец дана касније, Нахаш Амонац дође и опседе Јавеш Гилад.

Јавешани му рекоше: »Склопи с нама савез, па ћемо ти служити.«

² Али Нахаш Амонац одврати: »С вама ћу склопити савез само под условом да сваком од вас иско-

†† в. 5. Мојс 17,14-20. ‡ Нахаш, цар Амонаца ... Гилад Овај текст се не налази у традиционалном хебрејском тексту, него је преузет из неколико старих рукописа, укључујући и један курански.

пам десно око и тако целом Израелу нанесем срамоту.»

³ »Дај нам седам дана да пошаљемо гласнике у све крајеве Израела«, рекоше му старешине Јавеша, »па ако нико не дође да нас спасе, предаћемо ти се.«

⁴ Када су гласници дошли у Гиву Саулову и народу пренели вест, сви гласно заплакаше. ⁵ А Саул је управо долазио са њива за воловима.

Он упита: »Шта је овом народу да толико плаче?« И они му испричаше шта су Јавешани рекли.

⁶ Када је Саул то чуо, Дух ГОСПОДЊИ сиђе на њега и он се силно разгневи. ⁷ Узе пар волова и исече их на комаде, које по гласницима разасла у све крајеве Израела с поруком: »Овако ће проћи волови сваког онога ко не пође за Саулом и Самуилом.«

Страх од ГОСПОДА обузе народ, па сви кренуше као један. ⁸ Када их је Саул пребројао у Безеку, било је три стотине хиљада Израелаца и тридесет хиљада Јудеја.

⁹ Тада рекоше гласницима који су били дошли: »Овако реците житељима Јавеш-Гилада: ,Сутра, када сунце припече, стиже вам спас.«

Када су гласници отишли и то пренели житељима Јавеша, ови се обрадоваше.

¹⁰ Тада Јавешани рекоше Амонцима: »Сутра ћемо вам се предати, па чините с нама што вам драго.«

¹¹ Сутрадан Саул подели војску у три чете. У време јутарње страже провалише у табор Амонаца, па су их убијали све до подневне припеке. А они који су преживели распршише се тако да ни двојица нису остала заједно.

Саул проглашен за цара

¹² Тада народ рече Самуилу: »Ко је оно говорио: ,Зар да Саул влада над нама? Доведите те људе, да их погубимо!«

¹³ Али Саул рече: »Данас нико неће бити погубљен, јер је данас ГОСПОД спасао Израел.«

¹⁴ Самуило рече народу: »Хајдемо у Гилгал, да тамо потврдимо царску власт.«

¹⁵ Тако сав народ оде у Гилгал, где пред ГОСПОДОМ прогласише Саула за цара. Принеше пред ГОСПОДОМ жртве за заједништво, а онда Саул и сви Израелци одржаше велико славље.

Самуило се повлачи пред Саулом

12 Самуило рече свем Израелу: »Послушао сам све што сте ми рекли и поставио сам над вама цара. ² Сада вас, ето, предводи цар. А ја сам остарио и оседео – ево и моји синови су међу вама. Предводио сам вас од своје младости до данас. ³ Ево ме, дакле. Сведочите против мене пред ГОСПОДОМ и његовим помазаником: Ко ме сам отео вола? Ко ме сам отео магарца? Кога сам преварио? Кога сам тлачио? Од кога сам примио мито да за-

жмурим на једно око? Ако сам ишта од тога урадио, вратићу.«

⁴ А они одговорише: »Ниси нас варао ни тлачио. Ни од кога ниси ништа отео.«

⁵ »ГОСПОД је сведок против вас, а сведок је данас и његов помазаник«, рече им Самуило, »да нисте имали за шта да ме оптужите †.«

А они рекоше: »Да, сведок је.«

⁶ Тада Самуило рече народу: »ГОСПОД је тај који је изабрао Мојсија и Аарона и ваше праоце извео из Египта. ⁷ Стога, дакле, станите овде, да вас оптужим пред ГОСПОДОМ подсећајући вас на сва велика дела која је ГОСПОД учинио за вас и ваше праоце.

⁸ »Када је Јаков дошао у Египат, ваши праоци завапише ГОСПОДУ. ГОСПОД тада посла Мојсија и Аарона, и они изведоше ваше праоце из Египта и населише их на овом месту. ⁹ Али они заборавише ГОСПОДА, свога Бога, и он их предаде у руке Сисри, заповеднику хацорске војске, и у руке Филистејцима и моавском цару, који су се борили против њих.

¹⁰ Они тада завапише ГОСПОДУ и рекоше: ,Згрешили смо, јер смо оставили ГОСПОДА и служили Ваалима и Астартама. Избави нас из руку наших непријатеља, па ћемо служити теби.« ¹¹ Тада ГОСПОД посла Јерув-Ваала, Варака, Јефтаја и мене, Самуила, и избави вас из руку ваших непријатеља унаоколо, па сте живели спокојно.

¹² »Али, када сте видели како амонски цар Нахаш иде на вас, рекли сте ми: ,Не, хоћемо да над нама влада цар – иако је ваш цар ГОСПОД, ваш Бог.

¹³ Ево вам, дакле, цара кога сте тражили и изабрали. Ето, ГОСПОД вам је дао цара. ¹⁴ Ако се будете бојали ГОСПОДА, служили му и покоравали му се, а не будете се бунили против његових заповести, ако и ви и цар који над вама влада будете ишли за ГОСПОДОМ, вашим Богом, биће вам добро. ¹⁵ Али, ако се не будете покоравали ГОСПОДУ и ако се будете бунили против његових заповести, онда ће ГОСПОД † бити и против вас и вашег цара.

¹⁶ »Сада, дакле, стојте ту где сте и погледајте велико дело које ће ГОСПОД извести пред вашим очима. ¹⁷ Зар није сада жетва пшенице? Призваћу ГОСПОДА да пошаље громове и кишу, па ћете увидети какво сте велико зло починили пред ГОСПОДОМ кад сте затражили цара.«

¹⁸ Тада Самуило призна ГОСПОДА, и ГОСПОД тог истог дана посла громове и кишу.

Сав народ се силно уплаши ГОСПОДА и Самуила, ¹⁹ па рече Самуилу: »Помоли се ГОСПОДУ, своме Богу, за нас, твоје слуге, да не помремо, јер смо свим својим другим гресима додали и зло што смо тражили цара.«

²⁰ Али Самуило рече народу: »Не бојте се! Ви јесте учинили сва та зла, али не окрећите се од ГОСПОДА, него му служите свим својим срцем. ²¹ Више се не приклањајте ништавним идолима. Од њих вам

† да нисте ... оптужите Дословно: да у мојој руци нисте ништа нашли. †† ГОСПОД Дословно: рука Јахвеова (ГОСПОДЊА).

нема користи ни избављења, јер су ништавни.
²² Ради свога великог Имена неће ГОСПОД одбаци-
 ти свој народ, јер свидело му се да будете његов на-
 род. ²³ А што се мене тиче, далеко било да згрешим
 против ГОСПОДА не молећи се за вас и не упућују-
 ћи вас на добар и исправан пут. ²⁴ Само, бојте се
 ГОСПОДА и верно му служите свим својим срцем.
 Гледајте каква је велика дела учинио за вас! ²⁵ Али,
 ако и даље будете чинили зло, пропаћћете и ви и
 ваш цар.»

Саул изневерава Бога

13 У то време је Саул владао годину дана.
 А када је владао над Израелом две године †,
² изабра себи три хиљаде Израелаца – од којих је
 две хиљаде било с њим у Михмасу и у Бетелском
 горју, а једна хиљада с Јонатаном у Гиви Венијами-
 новој – а остале посла кући.

³ Јонатан нападе филистејску предстражу у Геви и
 Филистејци то дознаше. Тада Саул нареди да се за-
 труби у овнујске рогове широм земље, говорећи:
 »Нека Јевреји чују.« ⁴ Тако је сав Израел чуо: »Саул
 је напао филистејску предстражу. Сада се Израел
 замерио Филистејцима.« Стога народ би позван да
 се придружи Саулу у Гилгалу.

⁵ Филистејци се окупише да нападну Израел –
 тридесет хиљада †† борних кола, шест хиљада ко-
 њаника и пешака као песка на морској обали – па
 одоше и утаборише се код Михмаса, источно од
 Бет-Авена. ⁶ Видећи да су у невољи, пошто им је
 војска била притешњена, Израелци се посакрива-
 ше по пећинама и шикарама, међу стенама и по ја-
 мама и чатрњама. ⁷ Неки Јевреји чак пређоше пре-
 ко реке Јордан, у Гадову и Гиладову земљу. Саул је
 још био у Гилгалу, а сва његова војска тресла се од
 страха. ⁸ Он сачека седам дана, како је одредио Са-
 муило, али када Самуило не дође у Гилгал, војска
 поче да му се осипа.

⁹ Саул рече: »Донесите ми жртву паљеницу и жр-
 тве за заједништво.«

И принесе жртву паљеницу. ¹⁰ Али само што ју је
 принео, стиже Самуило.

Саул изађе да га поздрави, ¹¹ а Самуило га упита:
 »Шта то уради?«

»Када сам видео да ми се војска осипа«, одговори
 Саул, »да ти не долазиш у договорено време и да се
 Филистејци окупљају у Михмасу, ¹² помислио сам:
 ,Сада ће Филистејци да навале на мене у Гилгалу, а
 ја нисам затражио ГОСПОДЊУ наклоност.' Зато сам
 сматрао да треба да принесем жртву паљеницу.«

¹³ »Направио си глупост!« рече Самуило. »Ниси се
 држао заповести коју ти је дао ГОСПОД, твој Бог. Да

† Хебрејски текст није сасвим јасан, пошто очигледно недо-
 стају делови бројева. Овај стих се не налази у већини рукописа
 старогрчког превода Септуагинте, а у неколико каснијих рукопи-
 са тог превода стоји овако: Саул је имао тридесет година када је
 почео да влада, а над Израелом је владао четрдесет две године.
 †† тридесет хиљада У неким рукописима старогрчког превода
 Септуагинте и неким другим рукописима стоји: три хиљаде.

јеси, ГОСПОД би довека учврстио твоју царску
 власт над Израелом. ¹⁴ Али сада се твоја царска
 власт неће одржати. ГОСПОД је себи потражио чо-
 века који му је по вољи и поставио га за владара
 над својим народом, јер се ти ниси држао ГОСПО-
 ДЊЕ заповести.»

¹⁵ Онда Самуило оде из Гилгала својим путем. Оно
 народа што је остало са Саулом крену из Гилгала у
 Гиву Венијаминову, у сусрет ратницима. Саул их
 преброја – било их је око шест стотина. ¹⁶ Саул, ње-
 гов син Јонатан и војска која је била с њима остадо-
 ше у Гиви Венијаминовој, док су Филистејци били
 утаборени у Михмасу. ¹⁷ Три дружине пљачкаша
 изађоше из филистејског табора: једна крену пре-
 ма Офри близу Шуала, ¹⁸ друга према Бет-Хорону, а
 трећа према граничном појасу изнад долине Цево-
 им, према пустињи.

¹⁹ У целом Израелу није се могао наћи ниједан ко-
 вач, пошто су Филистејци рекли: »То ће спречити
 Јевреје да праве мачеве и копља.« ²⁰ Зато су сви
 Израелци ишли доле к Филистејцима да им ови
 брусе раонике, мотике, секире и српове. ²¹ Цена је
 била две трећине шекела ‡ за брушење раоника и
 мотика, а трећина шекела †† за брушење вила и се-
 кира и насађивање останâ. ²² Тако се догодило да
 на дан битке код Михмаса ниједан од војника који
 су били са Саулом и Јонатаном није у руци имао ни
 мач ни копље – имали су их само Саул и његов син
 Јонатан.

Јонатан напада филистејску предстражу

²³ Један одред Филистејаца изађе на превој код
 Михмаса.

14 Једног дана Јонатан син Саулов рече слузи
 који му је био штитоноша: »Хајдемо преко до
 филистејске предстраже.«

Али о томе не обавести свога оца.

² Саул је седео на крају Гиве, под нарoвим дрве-
 том у Мигрону. С њим је било око шест стотина вој-
 ника ³ и Ахија, који је носио наплећак. Он је био
 син Ихаводовог брата Ахитува сина Пинхасовог и
 унук Елија, ГОСПОДЊЕГ свештеника у Шилу. Нико
 од војске није приметио да Јонатана нема.

⁴ Са сваке стране превоја којим је Јонатан намера-
 вао да прође до филистејске предстраже дизала се
 литица – једна се звала Боцец, а друга Сене. ⁵ Се-
 верна литица је била ближа Михмасу, а јужна Геви.

⁶ Јонатан рече штитоноши: »Хајдемо преко до
 предстраже оних необрезаних. Можда ће нам ГО-
 СПОД помоћи. ГОСПОДА ништа не спречава да дâ
 победу, било нас много или мало.«

⁷ А штитоноша одврати: »Уради како год хоћеш.
 Уз тебе сам свим срцем.«

⁸ »Добро«, рече Јонатан. »Прећи ћемо до њих и
 пустити их да нас виде. ⁹ Ако нам кажу: ,Чекајте да
 ми дођемо к вама', остаћемо где смо и нећемо ићи

‡ две трећине шекела 7,6 грама. †† трећина шекела 3,8
 грама.

горе к њима. ¹⁰ Али ако кажу: „Дођите горе к нама“, онда ћемо се попети, јер ће нам то бити знак да нам их је ГОСПОД предао у руке.«

¹¹ Тако се обојица показаше филистејској предстражи.

»Гледајте!« повикаше Филистејци. »Јевреји излазе из рупа у којима су се крили!«

¹² Војници из предстраже довикнуше Јонатану и његовом штитоноши: »Дођите горе к нама, да вам нешто покажемо!«

На то Јонатан рече свом штитоноши: »Пењи се за мнош. ГОСПОД их је предао у руке Израелу.«

¹³ Јонатан се успуза горе на рукама и ногама, а за њим и штитоноша. Јонатан је обарао Филистејце пред собом, а штитоноша их убијао иза њега. ¹⁴ У том првом окршају Јонатан и његов штитоноша убише двадесетак људи на простору од око пола јутра. ¹⁵ Страх обузе све у филистејском табору и ван њега, сву војску и пљачкашке чете, и земља се затресе. Био је то страх послан од Бога.

¹⁶ Саулови осматрачи у Гиви Венијаминовој видеше како филистејска војска у пометњи трчи на све стране.

¹⁷ На то Саул рече војсци која је била с њим: »Извршите смотру и видите ко је отишао од нас.«

Када су извршили смотру, видеше да нема Јонатана и његовог штитоноше.

¹⁸ Тада Саул рече Ахији: »Донеси наплећак!« – пошто је Ахија у то време носио наплећак пред Израелцима †.

¹⁹ Док је Саул разговарао са свештеником, граја у филистејском табору бивала је све већа, па Саул рече свештенику: »Немој! ††«

²⁰ Онда се Саул и сва војска с њим окупише и кренуше у бој. Филистејце затекоше у великој пометњи где потезу мачеве један на другог. ²¹ А они Јевреји који су одраније били с Филистејцима и били горе у њиховом табору, пређоше на страну Израелаца који су били са Саулом и Јонатаном. ²² Када су сви Израелци који су се били посакривали у Ефремовом горју чули да Филистејци беже, појурише за њима у бој.

²³ Тако је ГОСПОД тога дана дао победу Израелцима, а битка се пренела до иза Бет-Авена.

Јонатан крши Саулову забрану

²⁴ Израелци се тога дана онеспокојише, пошто је Саул заклео војску говорећи: »Проклет био ко буде јео пре вечери, пре него што се осветим својим непријатељима!«

Тако нико од војске ништа не окуси.

²⁵ Сва војска уђе у неку шуму, а оно – на земљи мед! ²⁶ Када су зашли дубље у шуму, видеше како

мед цури, али нико се не усуди да га једе, јер су се плашили заклетве.

²⁷ Али Јонатан није чуо да је његов отац заклетвом обавезао војску. Он пружи штап који је држао у руци и умочи га у медно саће. Када је узео да једе мед, очи му засјаше.

²⁸ Тада му један од војника рече: »Твој отац је обавезао војску строгом заклетвом рекавши: „Проклет био ко данас буде јео! Зато је војска изнемогла.«

²⁹ А Јонатан рече: »Мој отац је земљу увалио у невољу. Гледајте како су ми очи засјале кад сам окусио само мало овог меда. ³⁰ Шта би тек било да се војска најела од плена који је нашла код непријатеља? Зар покољ Филистејаца не би био још већи?«

³¹ А тог дана је војска убијала Филистејце од Михмаса до Ајалона и била исцрпљена. ³² Стога се војска баци на плен, па узе овце, говеда и телад, закла их на голој земљи и поједе заједно с крвљу.

³³ То јавише Саулу говорећи: »Ено војска чини грех против ГОСПОДА једући месо с крвљу!«

»Прекршили сте савез!« рече он. »Сместа ми овамо доваљајте један велик камен!« ³⁴ А онда рече: »Идите међу војску и кажите: „Нека ми сваки од вас доведе свога вола или овцу, па ћете их клати овде и јести, а нећете грешити против ГОСПОДА једући месо у коме је још крв.“«

Тако те ноћи свако онамо доведе свога вола и закла га. ³⁵ Тада Саул подиже свој први жртвеник ГОСПОДУ.

³⁶ Саул рече: »Хајдемо ноћас доле за Филистејцима, да их пљачкамо до зоре, и хајде да не оставимо ниједнога у животу.«

А они одговорише: »Учини како мислиш да је најбоље.«

Али свештеник рече: »Хајде да овде упитамо Бога за савет.«

³⁷ Тако Саул упита Бога: »Да ли да идем доле за Филистејцима? Хоћеш ли их предати у руке Израелу?«

Али Бог му не одговори тога дана.

³⁸ Зато Саул рече: »Дођите овамо, сви заповедници војске, и сазнајте који грех је данас почињен. ³⁹ Јер, тако ми ГОСПОДА живог, који спасава Израел, таман да га је починио мој син Јонатан, мора да умре!«

Али нико од војске не рече ништа.

⁴⁰ Тада Саул рече свим Израелцима: »Станите тамо, а ја и мој син Јонатан стаћемо овде.«

»Учини како мислиш да је најбоље«, одврати војска.

⁴¹ Саул се онда овако помоли ГОСПОДУ, Богу Израеловом: »ГОСПОДЕ, зашто данас ниси одговорио мени, своје слузи? ГОСПОДЕ, Боже Израелов, ако сам крив ја, или мој син Јонатан, одговори Уримом, а ако су криви Израелци, одговори Тумимом.«

‡

Коцка паде на Јонатана и Саула, а војска се показала нејужна.

† Донеси ... Израелцима Овако стоји у старогрчком преводу Септуагинти, док у хебрејском тексту стоји: »Донеси Божији ковчег!« У то време је Ковчег био код Израелаца. †† Немој До-словно: Повуци руку.

⁴² На то Саул рече: »Одлучи коцком између мене и мога сина Јонатана.«

И коцка паде на Јонатана.

⁴³ Тада Саул упита Јонатана: »Каж ми шта си учинио.«

»Само сам окусио мало меда с врха штапа који ми је био у руци«, рече Јонатан. »Зар сада зато треба да умрем?«

⁴⁴ А Саул рече: »Нека ме Бог најстроже казни ако не умреш, Јонатане!«

⁴⁵ Али војска рече Саулу: »Зар да умре Јонатан – он који је извојевао ову велику победу за Израел? Далеко било! Тако нам ГОСПОДА живог, не сме му пасти ни длака с главе, јер је он то данас учинио с Божијом помоћи!«

Тако војска спасе Јонатана од смрти.

⁴⁶ Саул тада престаде да гони Филистејце, а они се повукоше у своју земљу.

⁴⁷ Када је Саул преузео царску власт над Израелом, ратовао је против свих непријатеља унаоколо: Моава, Амонаца, Едома, царева Цове и Филистејаца. На кога год је кренуо, побеђивао је. ⁴⁸ Храбро се борио и поразио Амалечане, избавивши Израелце из руку оних који су их пљачкали.

Саулова породица

⁴⁹ Саулови синови били су Јонатан, Јишви и Малки-Шуа. Старија кћи му се звала Мерав, а млађа Михал. ⁵⁰ Жена му се звала Ахиноам кћи Ахимаацова.

Главни заповедник његове војске звао се Авнер син Неров, а Нер је био Саулов стриц. ⁵¹ Саулов отац Кис и Авнеров отац Нер били су Авиелови синови.

⁵² Све време Саулове владавине трајао је жесток рат с Филистејцима, и кад год би Саул запазио неког способног или храброг човека, узимао би га у службу.

Бог одбацује Саула као цара

15 Самуило рече Саулу: »Ја сам онај кога је ГОСПОД послао да те помаже за цара над његовим народом Израелом. Стога сада чуј речи ГОСПОДЊЕ:

² »Овако каже ГОСПОД над војскама: ‚Казнићу Амалечане за оно што су учинили Израелу пресревши га на путу када је изашао из Египта. ³ Стога сада иди, нападни Амалечане и докраја уништи све што имају. Немој да их поштедиш – погуби сваког мушкарца и жену, дете и одојче, вола и овцу, камилу и магарца.‘«

⁴ Тада Саул окупи војску и изврши смотру у Телаи-му. Било је две стотине хиљада пешака и десет хиљада Јудеја. ⁵ Потом оде до амалечког града и постави заседу у кланцу.

‡ ГОСПОДЕ ... Тумимом Овако стоји у старогрчком преводу Септуагинти, док у хебрејском тексту стоји само: »Дај прави одговор.«

⁶ Саул поручи Кенејцима: »Идите! Одвојте се од Амалечана, да вас не уништим заједно с њима! Јер, ви сте милостиво поступали са свим Израелцима када су изашли из Египта.«

И Кенејци се одвојише од Амалечана.

⁷ Тада Саул нападе Амалечане од Хавиле до Шура, источно од Египта. ⁸ Амалечког цара Агага ухвати живог, а сав народ поби мачем. ⁹ Али Саул и војска поштедеше Агага и најбољу ситну стоку и говеда, угојену телад и јагњад, и све друго што је било вредно. То не хтедоше да униште, него уништише све што је било бескорисно и безвредно.

¹⁰ Тада реч ГОСПОДЊА дође Самуилу: ¹¹ »Жао ми је што сам Саула поставио за цара, јер се окренуо од мене и није извршио оно што сам му рекао.«

Самуила обузе гнев, па је целе те ноћи вапио ГОСПОДУ.

¹² Сутрадан Самуило порани и пође да се састане са Саулом, али му рекоше: »Саул је отишао у Кармел. Тамо је себи у част подигао споменик, па је оданде отишао доле у Гилгал.«

¹³ Када је Самуило дошао Саулу, овај му рече: »ГОСПОД те благословио! Извршио сам оно што ми је ГОСПОД рекао!«

¹⁴ А Самуило рече: »Откуд онда чујем блејање оваца и мукање говедâ?«

¹⁵ »Дотерали су их од Амалечана«, рече Саул, »јер је војска поштедела најбоље од ситне стоке и говеда да их принесе на жртву ГОСПОДУ, твоме Богу. А све остало смо докраја уништили.«

¹⁶ »Стани!« рече Самуило. »Хоћу да ти кажем шта ми је ГОСПОД ноћас рекао.«

А Саул рече: »Каж ми.«

¹⁷ »Док си још био незнатан у својим очима«, рече Самуило, »зар ниси постао глава Израеловим племенима? ГОСПОД те је помазао за цара над Израелом. ¹⁸ ГОСПОД те је послао у ратни поход, рекавши ти: ‚Иди и докраја уништи онај грешни народ, Амалечане. Бори се с њима док их не докрајчиш.‘ ¹⁹ Зашто ниси послушао ГОСПОДА него си се бацио на плен и учинио оно што је зло у ГОСПОДЊИМ очима?«

²⁰ А Саул одговори Самуилу: »Али ја јесам послушао ГОСПОДА: пошао сам у ратни поход на који ме је ГОСПОД послао, докраја сам уништио Амалечане и довео њиховог цара Агага. ²¹ Војска је од плена узела овце и говеда, најбоље од онога што је требало да буде докраја уништено, да их у Гилгалу принесе на жртву ГОСПОДУ, твоме Богу.«

²² Али Самуило одврати:

»Зар су ГОСПОДУ паљенице и клане жртве миле колико и послушност [†]?

Послушати је боље него жртвовати, и покорити се боље од лоја овнујског.

²³ Јер, побуна је као грех гатања и бахатост као зло идолопоклонства.

† послушност Дословно: слушање гласа Јахвеовог (ГОСПОДЊЕГ).

Зато што си одбацио реч ГОСПОДЊУ,
он је тебе одбацио као цара.»

²⁴ Тада Саул рече Самуилу: »Згрешио сам. Прекршио сам ГОСПОДЊУ заповест и оно што си ти рекао. Уплашио сам се војске, па сам их послушао.

²⁵ Сада те молим, опрости мој грех и врати се са мном, да се поклоним ГОСПОДУ.»

²⁶ Али Самуило му одврати: »Нећу се вратити с тобом, јер си одбацио реч ГОСПОДЊУ, и ГОСПОД те је одбацио као цара Израела.»

²⁷ Када се Самуило окренуо да оде, Саул га ухвати за skut огртача, и он се откину.

²⁸ Тада му Самуило рече: »Данас је ГОСПОД од тебе откинуо Израелово царство и дао га једноме од твојих ближњих, бољем од тебе. ²⁹ Слава Израелова не лаже и не предомишља се, јер није човек, па да се предомисли.»

³⁰ »Згрешио сам«, одврати Саул. »Али, молим те, укажи ми част пред старешинама мога народа и пред Израелом: врати се са мном, да се поклоним ГОСПОДУ, твоје Богу.»

³¹ И Самуило се врати са Саулом, и Саул се покони ГОСПОДУ.

³² Потом Самуило рече: »Доведите ми Агага, цара Амалечана.»

Агаг му приђе дрхтећи од страха и мислећи: »Како је горка смрт!«

³³ Самуило му рече: »Као што је твој мач многим женама одузео децу, тако ће и твоја мајка сада остати без деце.»

Тада Самуило погуби Агага пред ГОСПОДОМ у Гилгалу.

³⁴ Самуило затим оде у Раму, а Саул се врати кући у Гиву Саулову. ³⁵ Све до своје смрти Самуило више није видео Саула, али га је оплакивао.

А ГОСПОДУ је било жао што је Саула поставио за цара Израела.

Самуило помазује Давида за цара

16 ГОСПОД рече Самуилу: »Докле ћеш оплакивати Саула? Ја сам га одбацио као цара Израела. Него, напуни рог уљем и хајде на пут. Шаљем те Јесеју из Витлејема. Изабрао сам једног од његових синова за цара.»

² Али Самуило рече: »Како да идем? Саул ће то сазнати и убити ме!«

ГОСПОД рече: »Поведи са собом једну јуницу и реци: „Дошао сам да принесем жртву ГОСПОДУ.“

³ Позови Јесеја на приношење жртве, а ја ћу ти показати шта да радиш. Помазаћеш ми онога за кога ти кажем.»

⁴ И Самуило учини онако како је ГОСПОД рекао.

Када је стигао у Витлејем, градске старешине задрхташе од страха када су га среле, па га упиташе: »Долазиш ли у миру?«

⁵ »Да, у миру«, одговори Самуило. »Дошао сам да ГОСПОДУ принесем жртву. Освештајте се, па дођите са мном на приношење жртве.»

Потом освешта Јесеја и његове синове и позва их на приношење жртве.

⁶ Када су ови стигли, Самуило запази Елиава и помисли: »Сигурно је он помазаник ГОСПОДЊИ.«

⁷ Али ГОСПОД рече Самуилу: »Нека те не завашава његов стас или висина, јер њега сам одбацио. ГОСПОД не гледа оно што гледа човек. Човек гледа спољашњост, а ГОСПОД гледа у срце.»

⁸ Јесеј тада позва Авинадава и доведе га пред Самуила.

Али Самуило рече: »ГОСПОД није одабрао ни овога.»

⁹ Јесеј потом доведе Шаму, али Самуило рече: »ГОСПОД није одабрао ни овога.»

¹⁰ Јесеј тако доведе седам својих синова пред Самуила, али Самуило му рече: »ГОСПОД није одабрао ниједнога од њих.»

¹¹ Онда упита Јесеја: »Јесу ли ти ово сви синови које имаш?«

»Има још само најмлађи«, одговори Јесеј, »али он чува овце.«

На то Самуило рече: »Пошаљи по њега, а ми нећемо седати за трпезу док он не стигне.»

¹² И Јесеј посла да га доведу. Био је то румен момак, лепих очију и лепе спољашњости.

Тада ГОСПОД рече: »Устани и помажи га – он је тај.»

¹³ Самуило узе рог с уљем и помаза Давида пред његовом браћом. Дух ГОСПОДЊИ сиђе на Давида, па је од тога дана стално био с њим.

Потом се Самуило спреми и оде у Раму.

Давид код Саула

¹⁴ А Дух ГОСПОДЊИ оставио је Саула, па је овога мучио зао дух кога је ГОСПОД послао.

¹⁵ Саулови службеници му рекоше: »Мучи те зао дух кога је послао Бог. ¹⁶ Заповеди, господару, па ћемо ми, твоје слуге, да потражимо некога ко уме да свира лиру. Он ће ти свирати када на тебе сиђе зао дух од Бога, па ће ти бити боље.»

¹⁷ Саул рече својим службеницима: »Нађите некога ко лепо свира и доведите ми га.»

¹⁸ Један од дворана одговори: »Ја сам видео једног од синова Јесеја из Витлејема који уме да свира лиру. Он је врстан ратник и војник, добар говорник, лепо изгледа и ГОСПОД је с њим.»

¹⁹ Тако Саул посла гласнике Јесеју с поруком: »Пошаљи ми свог сина Давида, онога који чува овце.»

²⁰ Јесеј узе магарца натовареног хлебом, мешину вина и једно јаре, па их са својим сином Давидом посла Саулу. ²¹ Тако Давид дође Саулу и ступи у његову службу. Саул веома заволе Давида, па га узе за штитоношу.

²² Саул поручи Јесеју: »Пусти Давида да остане у мојој служби, јер сам задовољан њиме.»

²³ Кад год би онај дух послан од Бога силазио на Саула, Давид би узимао лиру и свирао. То би доно-

сило олакшање Саулу – бивало би му боље и зао дух би одлазио од њега.

Давид и Голијат

17 Филистејци сабраше војску за бој и окупише се код Сохоа у Јуди. Утаборише се код Ефес-Дамима, између Сохоа и Азеке, ² а Саул и Израелци се окупише и утаборише у долини Ела, где се сврсташе у бојне редове према Филистејцима. ³ Филистејци су стајали на једном брду, Израелци на другом, а између њих је била долина.

⁴ Тада из филистејског табора иступи њихов изабрани ратник. Звао се Голијат, а био је из Гата. Био је висок шест лаката и педаљ [†]. ⁵ На глави је имао шлем од бронзе и био обучен у плочасту бронзану оклоп тежак пет хиљада шекела ^{††}. ⁶ На ногама је носио бронзане штитнике, а преко плећа му је висило бронзано копље [‡] чија је копљача била као ткачачко вратило, а гвоздени шиљак тежак шест стотина шекела [‡]. Пред њим је ишао његов штитноша.

⁸ Голијат стаде и викну према Израеловим бојним редовима: »Зашто сте изашли и сврстали се за бој? Зар ја нисам Филистејац, а ви Саулове слуге? Изаберите једнога, па нека ми дође овамо доле. ⁹ Ако буде могао да се бори са мном и убије ме, ми ћемо постати ваши робови. Али ако ја савладам њега и убијем га, ви ћете постати наши робови и служити нам.«

¹⁰ Потом Филистејац рече: »Данас изазивам Израелове бојне редове! Дајте ми човека, да се бори-мо!«

¹¹ Када су Саул и сви Израелци чули Филистејчеве речи, унезверише се и силно уплашише.

¹² А Давид је био син Јесеја, Ефратовца из Витлејема у Јуди. Јесеј је имао осам синова, а у Саулово време већ је био веома стар. ¹³ Три најстарија Јесејева сина – прворођени Елиав, други Авинадав и трећи Шама – пошла су за Саулом у рат. ¹⁴ Давид је био најмлађи. Док су ова тројица најстаријих стално били са Саулом, ¹⁵ Давид је повремено одлазио од Саула да напаса стадо свога оца у Витлејему.

¹⁶ Четрдесет дана, сваког јутра и вечери, Филистејац Голијат је излазио и изазивао Израелце.

¹⁷ Јесеј рече свом сину Давиду: »Узми ову ефу ^{‡†} прженог жита и ових десет хлебова, па похитај и однеси то својој браћи у табор. ¹⁸ Ових десет сирева однеси заповеднику њихове чете. Види како су ти браћа и донеси ми од њих нешто по чему ћу знати да си ме послушао. ¹⁹ Они су са Саулом и Израелцима у долини Ела и боре се против Филистејаца.«

²⁰ Сутрадан Давид порани, остави стадо једном пастиру, натовари ону храну и крену као што му је Јесеј заповедио. До табора стиже баш када је војска излазила на борбени положај и извикивала ратни

[†] шест лаката и педаљ Око три метра. ^{††} пет хиљада шекела 57 килограма. [‡] шест стотина шекела 6,84 килограма.

^{‡†} ефу 22 литра.

поклич. ²¹ Израелци и Филистејци сврставали су се у бојне редове једни наспрам других. ²² Давид остави ону храну чувару залиха и отрча до бојних редова да поздрави браћу. ²³ Док је с њима разговарао, онај изабрани ратник Голијат, Филистејац из Гата, изађе из бојних редова и изговори онај исти изазов, па га је и Давид чуо. ²⁴ Када су Израелци угледали Голијата, побегоше пред њим у силном страху.

²⁵ Говорили су: »Видите ли како онај стално излази? То он излази да вређа Израел. Цар ће дати велико благо ономе ко га убије. А даће му и своју кћер за жену и његову породицу ће ослободити плаћања пореза у Израелу.«

²⁶ Давид упита људе који су стајали близу њега: »Шта ће то добити онај ко убије овог Филистејца и скине ову срамоту са Израела? Ко је тај необрезани Филистејац да вређа војске Бога живог?«

²⁷ Војници му поновише шта су говорили и рекоше: »Ето то ће добити онај ко га убије.«

²⁸ Када је Елиав, Давидов најстарији брат, чуо да овај разговара с војницима, наљути се на Давида, па га упита: »Зашто си дошао овамо доле и коме си оставио оно мало оваца у пустињи? Знам колико си уображен и колико ти је срце зло. Дошао си само да гледаш битку.«

²⁹ »Шта ли сам сад урадио?« упита Давид. »Зар не смем ни да говорим?«

³⁰ Онда се окрену неком другом и упита оно исто, а војници су му одговарали као и пре.

³¹ Када се прочуло шта је Давид питао и када су то пренели Саулу, он посла по њега.

³² Давид рече Саулу: »Нека се нико не обесхрабрује због тог Филистејца. Ја, твој слуга, ићи ћу и борити се с њим.«

³³ Саул одврати: »Ниси ти у стању да изађеш против тог Филистејца и да се бориш с њим. Јер, ти си још дечак, а он је ратник од своје младости.«

³⁴ Али Давид рече Саулу: »Ја, твој слуга, чувам овце свога оца. Када лав или медвед дође и однесе неку овцу из стада, ³⁵ ја потрчим за њим, ударим га и истргнем му овцу из чељусти. А ако насрне на мене, ја га ухватим за гриву, ударим га и убијем. ³⁶ Ја, твој слуга, убио сам и лава и медведа. Овај необрезани Филистејац проћи ће као један од њих, јер је вређао војске Бога живог. ³⁷ ГОСПОД, који ме је избавио из лављих и медвеђих шапа, избавиће ме и из шака овог Филистејца.«

На то Саул рече Давиду: »Иди и нека ГОСПОД буде с тобом.«

³⁸ Саул онда обуче Давида у своју ратну одору, на главу му стави бронзану шлем и обуче га у оклоп.

³⁹ Давид припаса свој мач преко оклопа и покуша да хода, али није био навикао на такву опрему.

»Не могу у овоме да идем«, рече Саулу, »јер нисам навикао.«

И све скину.

⁴⁰ Онда узео у руку свој штап, изабра пет облутака из потока, стави их у џеп своје пастирске торбе, па с праћком у руци крену према Филистејцу.

⁴¹ Филистејац се примицао све ближе Давиду, а његов штитоноша је ишао пред њим. ⁴² Када је Филистејац боље погледао Давида, презре га, пошто је видео да је овај још дечак, румен и леп.

⁴³ »Зар сам ја пас«, рече он Давиду, »кад на мене идеш штаповима?«

Онда прокле Давида својим боговима, ⁴⁴ па му рече: »Само дођи. Даћу твоје месо птицама и зверима.«

⁴⁵ Али Давид рече Филистејцу: »Ти на мене идеш мачем, копљем и сулицом, а ја на тебе идем у име ГОСПОДА над војскама, Бога војски Израелових, које си вређао. ⁴⁶ Данас ће те ГОСПОД предати у моје руке, и ја ћу те оборити и одрубити ти главу. Данас ћу лешеве филистејских војника дати птицама и зверима, па ће сва земља знати да у Израелу има Бог. ⁴⁷ И сви овде окупљени знаће да ГОСПОД не спасава мачем или копљем. Јер, битка је ГОСПОДЊА, и он ће вас предати у наше руке.«

⁴⁸ Док се Филистејац примицао да га нападне, Давид брзо потрча према филистејским бојним редовима да нападне њега. ⁴⁹ Он посегну руком у торбу, извади из ње један камен, па га хитну из праће и погоди Филистејца у чело. Овоме се камен зари у чело и он паде ничице на земљу. ⁵⁰ Тако је Давид праћком и каменом савладао Филистејца – без мача у руци оборио је Филистејца и убио га.

⁵¹ Давид притрча до Филистејца и наднесе се над њега, па му извуче мач из корица, уби га и одруби му главу.

Када су Филистејци видели да је њихов ратник мртав, побегоше. ⁵² Тада Израелци и Јудеји јурнуше напред уз бојни поклич, па су гонили Филистејце све до улаза у Гат † и до капија Екрона. Убијени Филистејци лежали су по путу за Шаарајим све до Гата и Екрона. ⁵³ Када су се Израелци вратили из потере за Филистејцима, опљачкаше њихов табор.

⁵⁴ Давид узео Филистејчеву главу и однесе је у Јерусалим, а његово оружје стави у свој шатор.

⁵⁵ Док је гледао како Давид излази на мегдан Филистејцу, Саул упита Авнера, главног заповедника војске: »Авнере, чији је син тај младић?«

А Авнер одговори: »Живога ми тебе, царе, не знам.«

⁵⁶ Тада цар рече: »Сазнај.«

⁵⁷ Чим се Давид вратио пошто је убио Филистејца, Авнер га доведе пред Саула. А Давид је још у руци држао Филистејчеву главу.

⁵⁸ »Чији си ти син, младићу?« упита га Саул.

А Давид одговори: »Ја сам син твога слуге Јесеја из Витлејема.«

Саулов страх од Давида

18 После Давидовог разговора са Саулом, Јонатан осети велику блискост с Давидом и заволе га као самога себе. ² Од тога дана Саул задржа Давида крај себе и није га пуштао да се врати очевој кући. ³ Јонатан склопи савез са Давидом, јер га је заволео као самога себе. ⁴ Он скиде огртач који је носио и даде га Давиду, а тако и свој оклоп, па чак и свој мач, лук и појас.

⁵ Кад год га је Саул слао да нешто обави, Давид је то тако успешно чинио да га је Саул поставио за заповедника над ратницима. То је било мило не само свој војсци него и Сауловим службеницима.

⁶ Када се војска враћала кући из битке у којој је Давид погубио Филистејца, жене из свих израелских градова изашле су да дочекају цара Саула радосно играјући и певајући уз звуке даира и лира. ⁷ А док су играле, певале су:

»Саул уби своје хиљаде,
а Давид десетине хиљада.«

⁸ Саул се силно наљути, јер му се није допала та песма.

»Давиду су приписали десетине хиљада«, помисли он, »а мени само хиљаде! Шта му још недостаје осим царства?«

⁹ Од тога дана Саул је Давида гледао попреко.

¹⁰ Сутрадан зао дух послан од Бога сиђе на Саула. Саул је пророковао у кући, а Давид је, као и обично, свирао лиру. Саул је држао копље у руци, ¹¹ па га хитну, говорећи у себи: »Прибићу Давида за зид.«

Али Давид му се два пута измаче.

¹² Саул се бојао Давида, јер је ГОСПОД био с њим, а од Саула се окренуо. ¹³ Стога он уклони Давида из своје близине и постави га за заповедника над хиљадама. Давид је предводио своју војску у ратним походима ¹⁴ и био веома успешан у свему што је чинио, јер је ГОСПОД био с њим. ¹⁵ Видећи колико је Давид успешан, Саул га се још више плашио.

¹⁶ Али сав Израел и Јуда волели су Давида јер их је предводио у ратним походима.

¹⁷ Саул рече Давиду: »Ено моје старије кћери Мерав. Даћу ти је за жену, само ме храбро служи и биј ГОСПОДЊЕ битке.«

Јер Саул је мислио: »Не треба ја да дижем руку на њега. Нека то учине Филистејци.«

¹⁸ Али Давид рече Саулу: »Ко сам ја и шта је моја породица и братство мога оца у Израелу да бих постао царев зет?«

¹⁹ Када је дошло време да се Мерав уда за Давида, удадоше је за Адриела Мехољанина.

²⁰ А Саулова кћи Михал била је заљубљена у Давида. Када су то рекли Саулу, би му мило.

²¹ »Даћу му њу«, мислио је, »па ће му она бити замка и Филистејци ће га лакше убити.«

Тако Саул рече Давиду: »Данас имаш другу прилику да ми постанеш зет.«

† Гат Овако стоји у старогрчком преводу Септуагинти, док у хебрејском тексту стоји слична реч која можда значи »долина«.

²² Онда заповеди својим службеницима: »Разговарајте насамом с Давидом и реците му: ,Ето, омилио си цару и сви његови службеници те воле. Зато му сада постани зет.«

²³ Службеници то пренеше Давиду, али он рече: »Зар мислите да је ситница постати царев зет? Ја сам само неугледни сиромах.«

²⁴ Када су службеници испричали Саулу шта је Давид рекао, ²⁵ он рече: »Кажите Давиду: ,Цар за невесту не тражи ништа осим стотину филистејских обрезака, да би се осветио својим непријатељима.«

Саулов наум је био да Давид падне од филистејске руке.

²⁶ Када су службеници то пренели Давиду, он прихвати да постане Саулов зет. Стога и пре истека рока ²⁷ он и његови људи одоше и убише две стотине Филистејаца. Давид донесе њихове обреске и све до једног их изнесе пред цара, да би могао да постане царев зет. Тада му Саул даде своју кћер Михал за жену.

²⁸ Када је Саул схватио да је ГОСПОД с Давидом и да његова кћи Михал воли Давида, ²⁹ још више се бојао Давида и до краја му је остао непријатељ.

³⁰ Филистејски заповедници наставише да иду у бој против Израелаца, али колико год пута су то чинили, Давид је имао више успеха него остали Саулови заповедници. Тако му је име постало веома славно.

Саул покушава да убије Давида

19 Саул наложи свом сину Јонатану и свим својим службеницима да убију Давида.

Али Јонатану је Давид веома омилио, ² па га упозори: »Мој отац Саул вреба прилику да те убије. Буди на опрезу сутра ујутро. Нађи неко скровиште и сакриј се. ³ Ја ћу изаћи и стајати поред свога оца у пољу где ти будеш. Разговараћу с њим о теби, па ћу ти рећи шта сам сазнао.«

⁴ Јонатан похвали Давида свом оцу Саулу и рече му: »Нека цар не учини свом слузи Давиду ништа нажао. Он теби није учинио ништа нажао, а оно што је учинио било ти је од велике користи. ⁵ Ставио је живот на коцку када је убио оног Филистејца. ГОСПОД је однео велику победу за сав Израел, и ти си то видео и било ти је мило. Зашто да починиш грех проливајући недужну крв тако што ћеш убити Давида без икаквог разлога?«

⁶ Саул послуша Јонатана и овако се закле: »Тако ми ГОСПОДА живога, Давид неће бити погубљен.«

⁷ Јонатан позва Давида и све му исприча. Потом га одведе Саулу, па је Давид био код Саула као и пре.

⁸ Када је опет избио рат, Давид оде да нападне Филистејце. Удари на њих таквом силином да се разбежаше пред њим.

⁹ Зао дух послан од ГОСПОДА сиђе на Саула док је седео у својој кући с копљем у руци. Док је Давид свирао, ¹⁰ Саул покуша да га копљем прибије за

зид. Али Давид се измаче, па се копље зари у зид, а Давид побеже и спасе се. Те ноћи ¹¹ Саул посла људе да мотре на Давидову кућу, па да га ујутро убију.

Давидова жена Михал рече Давиду: »Ако ноћас не побегнеш на сигурно, сутра ћеш бити мртав.«

¹² Онда Михал спусти Давида кроз прозор, па он побеже и спасе се. ¹³ Потом Михал узе једног кућног бога и положи га на постељу, на узглавље стави козје длаке и покри идола одећом.

¹⁴ Када је Саул послао људе да ухвате Давида, Михал рече: »Болестан је.«

¹⁵ Саул их врати да виде Давида и рече им: »Донесите ми га на постељи, да га ја убијем.«

¹⁶ Али када су људи ушли, а оно – на постељи лежи кућни бог, а на узглављу козја длака.

¹⁷ Саул рече Михал: »Зашто си ме тако преварила и пустила мог непријатеља да побегне и да се спасе?«

А Михал му одговори: »Рекао ми је: ,Пусти ме да побегнем или ћу те убити.«

¹⁸ Када је Давид побегао и спасао се, оде Самуилу у Раму и исприча му све што му је учинио Саул. Потом он и Самуило одоше у Најот и тамо остадоше.

¹⁹ Саулу јавише: »Ено Давида у Најоту код Раме.«

²⁰ Саул посла људе да га ухвате, али када су његови људи поделили дружину пророка како пророкује и Самуила како стоји као њен предводник, Дух Божији сиђе на њих, па и они почеше да пророкују.

²¹ То јавише Саулу, па он посла друге људе, али и они почеше да пророкују. Саул посла људе и трећи пут, али и ови почеше да пророкују.

²² На крају и сам Саул пође у Раму.

Када је стигао до велике чатрње код Сехуа, упита: »Где су Самуило и Давид?«

»У Најоту код Раме«, рекоше му.

²³ Тако Саул крену у Најот код Раме. Дух Божији сиђе и на њега, па је ишао пророкујући све док није стигао у Најот. ²⁴ Тамо скиде са себе и одећу, па је пророковао и пред Самуилом. Тако је гô лежао цео тај дан и ноћ. Зато се говори: »Зар је и Саул један од пророка?«

Јонатан штити Давида

20 Давид потом побеже из Најота код Раме и оде Јонатану, па га упита: »Шта сам учинио? Шта сам згрешио? Шта сам то учинио нажао твом оцу кад хоће да ми одузме живот?«

² »Далеко било! Нећеш ти погинути!« одврати Јонатан. »Јер, види: мој отац не предузима ништа, ни велико ни мало, а да се не повери мени. Зашто би онда то крио од мене? То не може бити.«

³ Али Давид се закле и рече: »Твој отац добро зна да сам нашао милост у твојим очима, па је помислио: Јонатан не сме да сазна за ово, да се не ражалости.« Али, тако ми ГОСПОДА живога и живога ми тебе, само је корак између мене и смрти.«

⁴ Јонатан му рече: »Кажи ми шта хоћеш да учиним за тебе.«

⁵ А Давид одврати: »Ето, сутра је Празник младог месеца и требало би да обедујем с царем. Али ти ме пусти да одем и сакријем се у пољу до прекосутра увече. ⁶ Ако твој отац уопште примети да ме нема, ти реци: „Давид ме усрдно замолио да га пустим да оде до свог родног града Витлејема, јер се тамо приноси годишња жртва за цело његово братство.“ ⁷ Ако он каже: „Добро, ја, твој слуга, бићу миран. Али ако се разгневи, буди сигуран да је одлучио да ми нанесе зло.“ ⁸ А ти милостиво поступи према мени, свом слузи, јер си са мном склопио савез пред ГОСПОДОМ. Ако сам крив, онда ме сам убиј! Зашто да ме предаш свом оцу?»

⁹ »Далеко било!« рече Јонатан. »Када бих било шта знао о томе да је мој отац одлучио да ти нанесе зло, зар ти не бих рекао?»

¹⁰ Давид упита: »Ко ће ми јавити ако ти твој отац оштро одговори?»

¹¹ »Хајде«, одврати Јонатан, »изађимо у поље.«

Када су обојица изашли у поље, ¹² Јонатан рече Давиду: »Тако ми ГОСПОДА, Бога Израеловог, до прекосутра у ово доба испитаћу свог оца. Ако буде добронамеран према теби, послаћу некога к теби и јавити ти. ¹³ Али ако мој отац намерава да ти нанесе зло, нека ме ГОСПОД најстроже казни ако ти то не јавим и не пустим те да одеш у миру. Нека ГОСПОД буде уз тебе као што је био уз мог оца. ¹⁴ А ти према мени поступај милостиво попут ГОСПОДА док год будем жив, да не погинем. ¹⁵ И немој никада да ускратиш своју љубав мојој породици, чак ни када ГОСПОД уклони све твоје непријатеље са лица земље.«

¹⁶ Тада Јонатан склопи савез с кућом Давидовом, говорећи: »Нека ГОСПОД затражи од Давидових непријатеља да му положи рачун.«

¹⁷ И Јонатан затражи од Давида да потврди своју заклетву, јер га је волео као самога себе.

¹⁸ Јонатан рече: »Сутра је Празник младог месеца. Приметиће да те нема, јер ће твоје место бити празно. ¹⁹ Прекосутра предвече иди онамо где си се био сакрио кад су ове невоље почеле и чекај код камена Езела. ²⁰ Ја ћу одапети три стреле према њему, као да гађам мету, ²¹ па ћу послати слугу и рећи му: „Иди да нађеш стреле.“ Ако му кажем: „Ево стреле су ти с ове стране. Донеси их“, ти онда дођи, јер, тако ми ГОСПОДА живога, безбедан си, нема опасности. ²² Али, ако му кажем: „Ено ти стрелâ с оне стране,“ онда мораш да одеш, јер те је ГОСПОД послао одавде. ²³ А што се тиче онога о чему смо разговарали – упамти: ГОСПОД је сведок између тебе и мене довека.«

²⁴ Тако се Давид сакри у пољу.

Када је дошао Празник младог месеца, цар седе да обедује. ²⁵ Седео је на свом уобичајеном месту поред зида, преко пута Јонатана. Авнер је седео поред Саула, а Давидово место било је празно.

²⁶ Саул тога дана не рече ништа, јер је помислио: »Давиду се сигурно нешто десило, па је постао нечист – да, сигурно је нечист.«

²⁷ Али сутрадан, другог дана у месецу, Давидово место је опет било празно, па Саул упита свога сина Јонатана: »Зашто син Јесејев ни јуче ни данас није дошао на обед?»

²⁸ А Јонатан одговори: »Давид ме усрдно замолио да га пустим да оде у Витлејем. ²⁹ Рекао ми је: „Пустите ме, јер моја породица приноси жртву у граду и брат ми је заповедио да будем тамо. Ако сам нашао милост у твојим очима, пусти ме да одем да се видим с браћом.“ Зато није дошао за цареву трпезу.«

³⁰ Саул на то плану гневом на Јонатана и рече му: »Изроде издајнички! † Мислиш да не знам да си стао на страну сина Јесејевог на своју срамоту и на срамоту мајке која те родила! ³¹ Све док син Јесејев живи на земљи, нећеш бити сигуран ни ти, ни твоје царство. А сад, пошаљи по њега и доведи ми га, јер мора да умре!«

³² »Зашто да буде погубљен? Шта је учинио?» упита Јонатан оца, ³³ а овај баци копље на њега, да га убије.

Тада Јонатан увиде да је његов отац одлучио да убије Давида. ³⁴ Он устаде од трпезе силно љут, и тог другог дана у месецу није јео, јер га је узрујало то што његов отац срамно поступа с Давидом. ³⁵ Сутрадан ујутро оде у поље да се састане с Давидом, а са собом поведе једног младог слугу.

³⁶ »Трчи«, рече слузи, »и нађи стреле које одапнем.«

Док је слуга трчао, он одапе стрелу даље од њега.

³⁷ Када је слуга дошао до места на које је пала Јонатанова стрела, Јонатан повика за њим: »Зар није стрела онамо даље од тебе?»

³⁸ А онда повика: »Пожури! Иди брзо! Не заустављај се!«

Слуга покупи стрелу и врати се господару. ³⁹ Ништа није приметио, јер су само Јонатан и Давид знали шта се дешава.

⁴⁰ Тада Јонатан даде своје оружје слузи и рече: »Иди и врати ово у град.«

⁴¹ Када је слуга отишао, Давид се диже с јужне стране камена, паде ничице на земљу и трипут се поклони. Онда се изљубише и заплакаше. А Давид је плакао јаче.

⁴² Јонатан рече Давиду: »Иди у миру, јер смо се у име ГОСПОДА један другом заклели на пријатељство, рекавши: „ГОСПОД је сведок између тебе и мене и између твојих и мојих потомака довека!“«

Тада Давид оде, а Јонатан се врати у град.

Давид у Нову

21 Давид дође у Нов, свештенику Ахимелеху, који задрхта кад га је срео.

† Изроде издајнички Овај израз на хебрејском може да значи и »сине изопачене бунтовнице«.

Ахимелех га упита: »Зашто си сам? Зашто нико није с тобом?«

² Давид одговори: »Цар ми је заповедио да нешто обавим и рекао ми: ‚Нико не сме ништа да зна о задатку на који сам те послао ни о наређењима која сам ти издао.‘ А што се тиче мојих слугу, рекао сам им да се нађемо на једном месту. ³ Него, шта имаш при руци? Дај ми пет хлебова, или било шта друго што нађеш.«

⁴ Али свештеник одговори Давиду: »Немам при руци обичног хлеба, само светог – али само ако су се твоје слуге држале подаље од жена.«

⁵ А Давид одврати: »Да, жене су нам заиста биле ускраћене, као и увек када идем у поход. Тело мојих слугу је чисто чак и на обичним задацима, а данас поготово.«

⁶ Тако му свештеник даде светог хлеба, пошто тамо није било другог хлеба осим хлеба Присуства који је уклоњен испред ГОСПОДА да би се истог дана заменио врућим хлебом.

⁷ А тога дана се тамо неким послом пред ГОСПОДОМ задржао један од Саулових службеника, Доег Едомац, Саулов главни пастир.

⁸ Давид упита Ахимелеха: »Да немаш овде неко коље или мач? Нисам понео свој мач ни друго оружје, јер је царев посао био хитан.«

⁹ »Овде је мач Филистејца Голијата, кога си убио у долини Ела«, одговори свештеник. »Умотан је у платно и положен иза наплећка. Узми га ако хоћеш. Овде нема другог мача осим тог.«

А Давид рече: »Њему нема равна. Дај ми га.«

Давид код Филистејаца

¹⁰ Тога дана Давид побеже од Саула и оде Ахишу, цару Гата.

¹¹ А Ахишеви службеници рекоше: »Зар ово није Давид, цар оне земље? Зар он није онај о коме певају док играју:

»Саул уби своје хиљаде,

а Давид десетине хиљада?«

¹² Давид размисли о овим речима и веома се уплаши Ахиша, цара Гата. ¹³ Стога се пред њима претварао да је умоболан. Пошто је био у њиховој власти, понашао се као лудак: урезивао је знакове у крила капије и пуштао да му пљувачка цури низ браду.

¹⁴ Ахиш рече својим службеницима: »Гледајте овог лудака! Што ми га доводите? ¹⁵ Зар немам довољно лудака, него морате да ми доводите још и овога, да се овако понаша преда мном? Зар он мора да ми улази у кућу?«

Давид у пећини Адулам и Мицпи

22 Давид оде из Гата и побеже у пећину Адулам. Када су за то чули његова браћа и породица, одоше к њему. ² Сви који су били у невољи или неком дужни или незадовољни, окупише се око њега

и он им постаде вођа. Уз њега је било око четири стотине људи.

³ Оданде Давид оде у Мицпу Моавску и рече моавском цару: »Дозволи да моји отац и мајка дођу и буду код вас док не сазнам шта ће Бог да учини за мене.«

⁴ Тако их остави код моавског цара, где остадоше све док је Давид био у скровишту.

⁵ Пророк Гад рече Давиду: »Немој више да будеш у скровишту, него иди у Јудину земљу.«

И Давид оде у шуму Херет.

Саул убија свештенике

⁶ Али Саул је чуо да су Давид и његови људи откривени. Седео је с копљем у руци под тамариском на брду код Гиве, а око њега су стајали сви његови службеници.

⁷ Он им рече: »Слушајте, Венијаминовци! Хоће ли син Јесејев свима вама дати њиве и винограде? Хоће ли вас поставити за заповеднике над хиљадама и стотинама? ⁸ Јесте ли се зато сви заверили против мене? Нико ми не говори када мој син склапа савез са сином Јесејевим. Никог од вас није брига за мене и нико ми не говори да је мој син наговорио мог слугу да из заседе вреба на мене, као што то ради данас.«

⁹ На то Доег Едомац, који је стајао са Сауловим службеницима, рече: »Ја сам видео сина Јесејевог када је дошао Ахимелеху сину Ахитувовом у Нов.

¹⁰ Ахимелех је питао ГОСПОДА за њега и дао му хране. А дао му је и мач Филистејца Голијата.«

¹¹ Тада цар посла по свештеника Ахимелеха сина Ахитувовог и сву његову породицу, свештенике у Нову, и они сви дођоше пред цара.

¹² Саул рече: »Слушај ти, сине Ахитувов!«

А овај одврати: »Молим, господару?«

¹³ »Зашто си се заверио против мене«, рече му Саул, »ти и син Јесејев? Дао си му хлеба и мач и питао ГОСПОДА за њега, па се он против мене дигао и вреба на мене из заседе, као што то ради данас.«

¹⁴ Ахимелех одговори цару: »Ко је од свих твојих службеника веран као Давид, царев зет, заповедник твоје телесне страже и човек веома поштован у твојој кући? ¹⁵ Зар сам тада први пут питао Бога за њега? Наравно да нисам! Нека цар не оптужује мене, свог слугу, или било кога из моје породице, јер ја, твој слуга, баш ништа не знам о свему томе.«

¹⁶ Али цар рече: »Умрећеш, Ахимелеше, и ти и сва твоја породица!«

¹⁷ Онда нареди стражарима који су стајали крај њега: »Идите и побијте ГОСПОДЊЕ свештенике, јер су и они стали на Давидову страну! Знали су да је у бекству, а нису ми то јавили.«

Али цареве слуге не хтедоше да дигну руку на ГОСПОДЊЕ свештенике.

¹⁸ Цар онда рече Доегу: »Ти иди и побиј их!«

И Доег Едомац оде и поби их. Он тога дана уби осамдесет пет мушкараца који су носили ланени

наплећак,¹⁹ а мачем погуби и све у Нову, граду свештеника – мушкарце и жене, децу и одојчад, волове, магарце и овце.

²⁰ Али један од синова Ахимелеха сина Ахитувог, који се звао Авиатар, умаче и побеже к Давиду²¹ и јави му да је Саул побио ГОСПОДЊЕ свештенике.

²² Тада Давид рече Авиатару: »Онога дана када је Доег Едомац био тамо, знао сам да ће сигурно све рећи Саулу. Ја сам одговоран за смрт целе твоје породице.²³ Остани са мном и не плаши се. Човек који хоће да ти одузме живот хоће да одузме и мој. Са мном ћеш бити сигуран.«

Давид спасава град Кеилу

23 Када су Давиду рекли: »Ено Филистејци су напали Кеилу и пљачкају гумна«, ² он упита ГОСПОДА: »Да ли да идем и нападнем ове Филистејце?«

А ГОСПОД му одговори: »Иди, нападни Филистејце и спаси Кеилу.«

³ Али Давидови људи му рекоше: »Ми смо у страху и овде у Јуди, а колико ли ћемо се тек плашити ако одемо у Кеилу против филистејских војски.«

⁴ Давид онда поново упита ГОСПОДА, а ГОСПОД му одговори: »Иди доле у Кеилу, јер ћу ти предати Филистејце у руке.«

⁵ Тако Давид са својим људима оде у Кеилу, нападе Филистејце и одузе им стоку. Он нанесе тежак пораз Филистејцима и спасе житеље Кеиле.

Давид поново успева да умакне Саулу

⁶ Када је побегао к Давиду у Кеилу, Авиатар син Ахимелехов донео је са собом наплећак.

⁷ Саулу јавише да је Давид ушао у Кеилу, па он рече: »Бог ми га је предао у руке. Давид је заробио самога себе када је ушао у град са капијама и преворницама.«

⁸ Тада Саул позва сву своју војску да оде доле у Кеилу и опседне Давида и његове људе.

⁹ Када је Давид дознао да Саул кује заверу против њега, рече свештенику Авиатару: »Донеси наплећак.«

¹⁰ »ГОСПОДЕ, Боже Израелов«, рече Давид, »ја, твој слуга, поуздано сам чуо да Саул хоће да дође у Кеилу и уништи град због мене.¹¹ Хоће ли ме грађани Кеиле предати њему у руке? Хоће ли Саул доћи као што сам ја, твој слуга, чуо? О, ГОСПОДЕ, Боже Израелов, одговори своме слузи.«

А ГОСПОД одговори: »Хоће.«

¹² Тада Давид упита: »Хоће ли грађани Кеиле предати мене и моје људе у Саулове руке?«

А ГОСПОД одговори: »Хоће.«

¹³ На то Давид и његови људи, њих око шест стотина, одоше из Кеиле, па су стално ишли од места до места. Када је чуо да је Давид побегао из Кеиле, Саул не оде онамо.

¹⁴ Давид је боравио у пустињским скровиштима и у горју у пустињи Зиф. Саул га је тражио из дана у дан, али Бог му га не предаде у руке.

¹⁵ Док је Давид био у Хорешу, у пустињи Зиф, са зна да је Саул кренуо да му одузме живот.¹⁶ Јонатан син Саулов оде к Давиду у Хореш, па му је помогао да нађе снагу у Богу.

¹⁷ »Не бој се«, рече му. »Мој отац Саул неће ставити руку на тебе. Ти ћеш бити цар Израела, а ја ћу бити први до тебе. То зна чак и мој отац Саул.«

¹⁸ Њих двојица склопише савез пред ГОСПОДОМ. Давид остаде у Хорешу. а Јонатан оде кући.

¹⁹ Неки Зифљани дођоше горе у Гиву к Саулу и рекоше: »Давид се крије код нас, у скровиштима у Хорешу, на брду Хахила, јужно од Јешимона.²⁰ Стога, царе, дођи доле кад год хоћеш, а на нама је да ти га предамо у руке.«

²¹ »Благословио вас ГОСПОД«, одврати Саул, »због ваше бриге за мене.²² Идите и још једном све проверите. Сазнајте куда Давид обично иде и ко га је тамо видео. Јер, кажу ми да је веома лукав.²³ Сазнајте све о местима на којима се крије, па ми се вратите када будете све поуздано знали. Тада ћу ја поћи с вама. Ако је у том крају, ући ћу му у траг међу свим Јудиним братствима.«

²⁴ Тако они кренуше и пред Саулом одоше у Зиф. Давид и његови људи били су у пустињи Маон, у Арави, јужно од Јешимона.²⁵ Саул и његови људи кренуше у потрагу. Када су то јавили Давиду, он сиђе у стеновити део и остаде у пустињи Маон. Чувши за то, Саул пође у пустињу Маон у потрази за Давидом.²⁶ Саул је ишао једном страном планине, а Давид и његови људи другом. Давид је журио да побегне од Саула, али Саул и његови људи опколише Давида и његове људе с намером да их ухвате.

²⁷ Али један гласник дође Саулу и рече: »Брзо дођи! Филистејци су напали земљу!«

²⁸ Саул на то престаде да гони Давида и крену на Филистејце. Зато оно место зову Села Хамахлекот †.²⁹ Оданде Давид оде горе у Ен Геди, па је живео у тамошњим скровиштима.

Давид поштеђује Саула

24 Када се Саул вратио из потере за Филистејцима, јавише му: »Ено Давида у пустињи Ен Геди.«

² Тада Саул узе три хиљаде људи пробраних из целог Израела и крену да тражи Давида и његове људе близу Литица дивокоза.³ Уз пут наиђе на овчије торове, где је била и једна пећина, у коју Саул уђе да обави нужду. А Давид и његови људи били су савим у дну пећине.

⁴ Људи рекоше Давиду: »Ово је тај дан о којем је говорио ГОСПОД када је рекао: „Предаћу ти непријатеља у руке, да с њим урадиш што ти драго.“«

Давид се тада прикраде и одсече skut Сауловог огртача.⁵ Али после га запече савест што је то учи-

† Села Хамахлекот значи »стена разлаза«.

нио, ⁶ па рече својим људима: »Не дао ГОСПОД да тако нешто урадим свом господару, помазанику ГОСПОДЊЕМ – да дигнем руку на њега. Јер, он је помазаник ГОСПОДЊИ.«

⁷ Тим речима обузда своје људе и не даде им да нападну Саула. А Саул изађе из пећине и оде својим путем.

⁸ Тада Давид изађе из пећине и довикну Саулу: »Мој господару царе!«

Када се Саул осврнуо, Давид клекну и ничице му се поклони, ⁹ па рече: »Зашто слушах људе када ти говори: „Давид тражи прилику да ти нанесе зло“? ¹⁰ Данас си својим очима могао да видиш како те је ГОСПОД у пећини предао у моје руке. Неки су ме наговарали да те убијем, али ја сам те поштедео, рекавши: „Нећу да дигнем руку на свога господара, јер он је помазаник ГОСПОДЊИ.“ ¹¹ Погледај, оче мој, овај скут свог огртача у мојој руци! Одсекао сам ти скут, а нисам те убио. Сада схвати и признај да нисам крив ни за какво зло или побуну. Нисам ти учинио ништа нажао, а ти из заседе вребаш на мој живот. ¹² Нека ГОСПОД пресуди између тебе и мене. И нека ГОСПОД освети зло које си ми учинио, али моја рука се неће дићи на тебе. ¹³ Као што каже стара изрека: „Од опаких долазе злодела“, зато нећу да дигнем руку на тебе. ¹⁴ На кога је то изашао цар Израела? Кога то гониш? Мртвог пса? Буву? ¹⁵ Нека нам ГОСПОД буде судија и нека пресуди међу нама. Нека размотри мој случај и подржи га. Нека ме оправда тако што ће ме избавити из твојих руку.«

¹⁶ Када је Давид ово изговорио, Саул га упита: »Је ли то твој глас, Давиде, сине мој?«

И гласно заплака.

¹⁷ »Праведнији си од мене«, рече. »Лепо си се понео према мени, а ја сам се према теби понео рђаво. ¹⁸ Управо си ми рекао за добро које си ми учинио. ГОСПОД ме је предао теби у руке, а ти ме ниси убио. ¹⁹ Када човек нађе свог непријатеља, зар га пушта да оде неповређен? Нека те ГОСПОД богато награди за то како си се данас понео према мени. ²⁰ Сада знам да ћеш бити цар и да ће се Израелово царство учврстити у твојим рукама. ²¹ А сада ми се закуни ГОСПОДОМ да нећеш истребити моје потомке ни избрисати моје име из моје породице.«

²² И Давид се закле Саулу.

Тада се Саул врати кући, а Давид и његови људи одоше горе у скровиште.

Самуилова смрт

25 Самуило умре, и сав Израел се окупи и ожали га. Сахранише га у његовој кући у Рами. А Давид оде доле у пустињу Паран.

Давид и Авигајил

² У Маону је живео један човек који је имао имање у Кармелу. Био је веома богат: имао је три хиљаде оваца и хиљаду коза. Управо је стригао своје ов-

це у Кармелу. ³ Звао се Навал, а његова жена Авигајил. Она је била лепа и паметна жена, а њен муж, који је био из Калеевог братства, био је суров и зао човек.

⁴ Када је Давид чуо у пустињи да Навал стриже овце, ⁵ посла десеторицу слугу, рекавши им: »Идите Навалу горе у Кармел и поздравите га у моје име.

⁶ Реците му: „Живео дуго и у миру! Мир теби и твојим укућанима и свему што је твоје! ⁷ Чујем да сада стрижеш овце. Када су твоји пастири били с нама, нисмо им учинили ништа нажао нити им је нешто нестало све време док су боравили у Кармелу. ⁸ Питај своје слуге, и они ће ти то потврдити. Зато буди благонаклон према мојим слугама, јер долазимо у време весеља. Молим те, дај њима, својим слугама, и мени, свом сину Давиду, што год можеш.“

⁹ Када су Давидове слуге стигле, пренеше Навалу ову Давидову поруку, па причекаше.

¹⁰ »Ко је тај Давид?« рече Навал Давидовим слугама. »Ко је тај син Јесејев? Ових дана многе слуге беже од својих господара. ¹¹ Зашто бих ја свој хлеб и воду и месо стоке коју сам заклао за своје стригаче дао људима који долазе ко зна одакле?«

¹² На то се Давидове слуге окренуше и вратише. Када су стигли, пренеше Давиду сваку реч.

¹³ Тада Давид рече својим људима: »Нека свако припаше свој мач!«

И свако припаса свој мач, а и Давид припаса свој. Око четири стотине људи пође горе с Давидом, док их две стотине остаде код залиха.

¹⁴ Један од слугу рече Наваловој жени Авигајил: »Давид је послао гласнике из пустиње да нашем господару пренесу његове поздраве, а он се извикао на њих. ¹⁵ Ти људи су били веома добри према нама. Нису нам учинили ништа нажао нити нам је нешто нестало све време док смо били у пољу крај њих. ¹⁶ И дан и ноћ су нам били као бедем све док смо крај њих напасали стада. ¹⁷ Сада размисли и види шта можеш да учиниш, јер несрећа се спрема нашем господару и свим његовим укућанима, а наш господар је поган човек коме нико не може ништа да каже.«

¹⁸ Авигајил брзо узе две стотине хлебова, две мешине вина, пет спремљених оваца, пет сеи † прженог жита, сто гроздова сувог грожђа и две стотине колутова стишњених смокава, па све то натовари на магарце.

¹⁹ Онда рече својим слугама: »Ви пођите напред, а ја ћу за вама.«

Али свом мужу Навалу не рече ништа.

²⁰ Док се јашући на магарцу спуштала у једну клисуру у планини, Давид и његови људи спуштали су се према њој, и она се сусрете с њима.

²¹ Давид је управо мислио: »Дакле, узалуд сам у пустињи пазио на све што тај човек има, да му ништа не нестане. А он ми враћа зло за добро. ²² Нека

† пет сеи Око 37 литара.

ме Бог најстроже казни ако до зоре оставим у животу иједнога од његове мушке чељади!»

²³ Када је Авигајил угледала Давида, брзо сјаха с магарца и ницице му се поклонили.

²⁴ Пошто му је тако пала пред ноге, рече: »Господару, нека сва кривица падне само на мене. Молим те, дозволи да ја, твоја слушкиња, разговарам с тобом и саслушај ме. ²⁵ Молим те, не обраћај пажњу на оног поганог Навала. Он је, баш као што му име и каже, безумник † и безумље га прати. Ја, твоја слушкиња, нисам видела слуге које си ти, господару, послао. ²⁶ Пошто те је ГОСПОД сада одвратио од тога да пролијеш крв и да се светиш својом руком, тако ми ГОСПОДА живога и живога ми тебе, нека сви твоји непријатељи и сви они који хоће да ти нанесу зло буду као Навал. ²⁷ И нека се овај поклон који сам ти донела, господару, да слугама које те прате. ²⁸ Молим те, опрости мој преступ, господару, јер ГОСПОД ће сигурно учврстити твоју породицу зато што бијеш ГОСПОДЊЕ битке и у свом животу ниси учинио никакво зло. ²⁹ Ако те неко буде гонио да ти одузме живот, ГОСПОД, твој Бог, чврсто ће уплести твој живот у клупко живих, а живот твојих непријатеља избациће као из праћке. ³⁰ Господару, када ГОСПОД учини за тебе све оно добро које ти је обећао и када те постави за владара над Израелом, ³¹ нећеш имати на савести тешки терет беспотребног крвопролића и освете коју си извршио својом руком. А када ти ГОСПОД подари успех, сети се мене, своје слушкиње.»

³² Давид рече Авигајил: »Благословен ГОСПОД, Бог Израелов, који те је данас послао мени у сусрет!

³³ Благословена била због своје проицљивости и благословена била што си ме данас спречила да пролијем крв и да се осветим својом руком. ³⁴ Али, тако ми живога ГОСПОДА, Бога Израеловог, који ме је спречио да ти нанесем зло, да ми ниси похитала у сусрет, до зоре ниједно Навалово мушко чељаде не би остало у животу.»

³⁵ Онда Давид прими оно што му је она донела и рече: »Иди кући у миру. Саслушао сам те и услишио ти молбу.»

³⁶ Када се Авигајил вратила Навалу, он је у кући одржавао гозбу попут царске. Био је добро расположен и веома пијан, па му она до зоре не рече ништа. ³⁷ А ујутро, када се Навал отрезнио, његова жена му све исприча, на шта њега издаде срце и он се укочи као камен. ³⁸ Десетак дана касније, ГОСПОД га удари, и он умре.

³⁹ Чувши да је Навал умро, Давид рече: »Хвала ГОСПОДУ, који ме је подржао против Навала и осветио срамоту коју ми је он нанео. Спречио је мене, свога слугу, да учиним зло, а Навалово злодело свалио је на његову главу.»

Потом Давид посла поруку Авигајил тражећи од ње да му буде жена.

⁴⁰ Његове слуге одоше у Кармел и рекоше Авигајил: »Давид нас је послао да те одведемо к њему да му будеш жена.»

⁴¹ Она се ницице поклати и рече: »Ја, твоја слушкиња, господару, спремна сам да ти служим и да перем ноге твојим слугама.»

⁴² Потом Авигајил брзо узјаха магарца и, у пратњи пет својих слушкиња, пође за Давидовим гласницима, и постаде му жена. ⁴³ Давид је био ожењен и Ахиноам из Јизреела, па је тако имао две жене.

⁴⁴ Саул је своју кћер Михал, Давидову жену, дао Палтију сину Лаишевом, који је био из Галима.

Давид поново поштеђује Саула

26 Неки Зифљани дођоше Саулу у Гиву и рекоше: »Давид се крије на брду Хахила близу Јешимона.»

² На то Саул оде доле у пустињу Зиф са три хиљаде пробраних Израелаца, да тамо потражи Давида, ³ и утабори се поред пута на брду Хахила близу Јешимона. Давид је боравио у пустињи па, видевши да је Саул дошао за њим у пустињу, ⁴ посла извиднике и увери се да је Саул заиста стигао. ⁵ Онда крену и оде до места на ком се Саул утаборио и виде где леже Саул и Авнер син Неров, главни заповедник његове војске. Саул је лежао усред табора, а војска га је окруживала.

⁶ Давид упита Ахимелеха Хетита и Авишаја сина Церујиног, Јоавовог брата: »Ко ће са мном доле у табор к Саулу?»

»Ја ћу«, рече Авишај.

⁷ Тако Давид и Авишај одоше ноћу до војске и виде Саула како спава усред табора, а копље му забодено крај узглавља. Око њега су лежали Авнер и војска.

⁸ Авишај рече Давиду: »Данас ти је Бог предао твог непријатеља у руке. Пусти ме да га прибодем за земљу једним јединим ударцем његовог копља – нећу морати да ударим други пут.»

⁹ Али Давид рече Авишају: »Немој да га убијеш! Ко сме да дигне руку на помазаника ГОСПОДЊЕГ, а да не буде крив? ¹⁰ Тако ми ГОСПОДА живога«, рече, »сам ГОСПОД ће га ударити, било кад му дође дан да умре природном смрћу или кад оде у бој и погине. ¹¹ Али не дао ми ГОСПОД да ја дигнем руку на његовог помазаника! Него, узми сада копље с његовог узглавља и врч с водом, па идемо.»

¹² Тако Давид узео копље и врч с водом који су стајали Саулу крај узглавља, па он и Авишај одоше. Нико их није видео ни знао шта се дешава, нити се ко пробудио. Сви су спавали, јер је ГОСПОД учинио да утону у дубок сан.

¹³ Тада Давид пређе на другу страну и стаде на врх једног брда, које је било подаље, тако да је између њега и Сауловог табора био велик простор.

¹⁴ Он довикну војсци и Авнеру сину Неровом: »Авнере, одазови се!»

А Авнер одговори: »Ко то зове цара?»

† безумник Навал на хебрејском значи »безумник«, »будала«.

¹⁵ Давид рече: »Зар ниси мушко? Ко ти је раван у Израелу? Зашто ниси чувао свога господара цара? Неко је дошао да га убије. ¹⁶ Не ваља ти то. Тако ми ГОСПОДА живог, ти и твоји војници заслужили сте смрт јер нисте заштитили свога господара, помазаника ГОСПОДЊЕГ. Погледај око себе. Где су царско копље и врч с водом који су му стајали крај узглавља?»

¹⁷ Саул препозна Давидов глас, па рече: »Је ли то твој глас, Давиде, сине мој?»

А Давид одговори: »Јесте, мој господару царе.«

¹⁸ Онда рече: »Господару, зашто прогониш мене, свог слугу? Шта сам то учинио и какво сам ти зло нанео? ¹⁹ Молим те, саслушај ме сада, господару. Ако те је ГОСПОД подстакао против мене, умилостивиће га жртва. Али, ако су то учинили људи, нека су проклетни пред ГОСПОДОМ! Сада су ме отерали са мог дела у ГОСПОДЊЕМ поседу, рекавши: 'Иди и служи другим боговима.' ²⁰ Не дај да моја крв падне на земљу далеко од ГОСПОДЊЕГ лица. Цар Израела пошао је да тражи буву као што се лови јаребица по планинама.«

²¹ На то Саул рече: »Згрешио сам! Врати се, Давиде, сине мој. Пошто ти је данас мој живот био драгоцен, нећу више покушавати да ти нанесем зло. Заиста сам се понео као безумник и силно погрешо.«

²² »Ево царског копља«, рече Давид. »Нека један од твојих слугу дође овамо и узме га. ²³ ГОСПОД свакога награђује према његовој праведности и верности. Иако те је ГОСПОД данас предао у моје руке, нисам хтео да дигнем руку на помазаника ГОСПОДЊЕГ. ²⁴ Као што је твој живот данас био драгоцен мени, нека тако мој живот буде драгоцен ГОСПОДУ и нека ме избави из свих невоља.«

²⁵ Тада Саул рече Давиду: »Благословен био, Давиде, сине мој. Чинићеш велика дела и сигурно ћеш успети.«

Потом Давид оде својим путем, а Саул се врати кући.

Давид поново код Филистејаца

27 Давид помисли: »Ипак ћу једног од ових дана погинути од Саулове руке. Најбоље је да побегнем у земљу Филистејаца. Тако ће Саул престати да ме тражи по Израелу и ја ћу му измаћи из руку.«

² Тако он и оних шест стотина људи одоше Ахишу сину Маоховом, цару Гата. ³ Давид и његови људи настанише се код Ахиша у Гату, сваки са својом породицом, а Давид са својим двома женама, Ахином из Јизреела и Авигајил из Кармела, Наваловом удовицом. ⁴ Када су Саулу јавили да је Давид побегао у Гат, он престаде да га тражи.

⁵ Давид рече Ахишу: »Ако сам нашао милост у твојим очима, дај ми место у неком од градова у унутрашњости, да могу тамо да живим. Зашто да ја, твој слуга, живим с тобом у царском граду?»

⁶ Тако му тога дана Ахиш даде Циклаг, који од тада припада царевима Јуде. ⁷ Давид је у филистејској унутрашњости живео годину дана и четири месеца.

⁸ Давид и његови људи ишли су у пљачкашке походе против Гешураца, Гизријаца и Амалечана, народа који су од давнина живели у земљи која се пружа од Шура све до Египта. ⁹ Када би Давид напao неки крај, не би остављао у животу ни мушкарца ни жену, а узимао би овце и говеда, магарце и камиле и одећу. Потом би се враћао Ахишу.

¹⁰ Када би га Ахиш упитао: »Где си данас био у пљачки?» Давид би одговорио: »У Јудином Негеву«, или: »У Јерахмееловом Негеву«, или: »У кенејском Негеву.«

¹¹ Давид није остављао у животу ни мушкарца ни жену да би их довео у Гат, јер је мислио: »Могли би да нас поткажу говорећи: 'Ево шта је учинио Давид.'« Тако је чинио све време док је живео у филистејској унутрашњости.

¹² Ахиш је веровао Давиду и говорио: »Толико је омражен међу својим народом Израелом да ће ми служити до века.«

Саул и врачара из Ендора

28 У то време Филистејци окупише војску с намером да нападну Израел.

Ахиш рече Давиду: »Треба да знаш да ћете ти и твоји људи ићи у бој са мношвом и мојом војском.«

² Давид на то рече: »Онда ћеш се сам уверити у то шта ја, твој слуга, умем.«

Ахиш на то одговори: »Добро, поставићу те за свог доживотног телохранитеља.«

³ Када је Самуило умро, сав Израел га је ожалио, па су га сахранили у његовом родном граду Рами. А Саул је из земље протерао призиваче духова и врачаре.

⁴ Филистејци се окупише, па дођоше и утаборише се у Шунему, а Саул окупи сав Израел и утабори се у Гилбои. ⁵ Видевши филистејски табор, Саул се уплаши и ужас му обузе срце. ⁶ Он упита ГОСПОДА за савет, али ГОСПОД му не одговори ни кроз снове, ни преко Урима, ни преко пророка.

⁷ Стога Саул рече својим службеницима: »Нађите ми неку жену која је призивач духова, да одем к њој и упитам је за савет.«

»Има једна у Ендору«, одговорише му.

⁸ Тада се Саул преруши, па ноћу он и још двојица одоше оној жени.

»Врачај ми помоћу духа«, рече он, »и призови ми онога кога ти именујем.«

⁹ Али жена му рече: »Ваљда знаш шта је Саул учинио – да је из земље истребио призиваче духова и врачаре. Зашто ми, онда, постављаш замку да погинем?»

¹⁰ Тада јој се Саул закле ГОСПОДОМ: »Тако ми ГОСПОДА живог, за ово нећеш бити кажњена.«

¹¹ Жена на то упита: »Кога да ти призовем?»

»Призови ми Самуила«, одговори он.

¹² Када је жена угледала Самуила, повика из свега гласа и рече Саулу: »Зашто си ме преварио? Па ти си Саул!«

¹³ А цар јој рече: »Не бој се. Шта видиш?«

»Видим духа како излази из земље«, рече жена.

¹⁴ »Како изгледа?« упита он.

»Излази старац огрнут плаштом«, одговори она.

Саул схвати да је то Самуило, па клекну и ничице се поклони.

¹⁵ Самуило упита Саула: »Зашто си ме узнемирио призивајући ме?«

»У великој сам невољи«, одврати Саул. »Филистејци ратују против мене, а Бог се од мене окренуо. Више ми не одговара ни преко пророка ни кроз снове, па сам позвао тебе да ми кажеш шта да радим.«

¹⁶ Самуило рече: »Зашто питаш мене, сад кад се ГОСПОД окренуо од тебе и постао ти непријатељ?«

¹⁷ ГОСПОД је учинио оно што је рекао преко мене: истргнуо је царство из твојих руку и дао га једном од твојих ближњих – Давиду. ¹⁸ Пошто ниси послушао ГОСПОДА ни искалио његов љути гнев на Амалечанима, ГОСПОД ти је учинио ово данас. ¹⁹ ГОСПОД ће и Израел и тебе предати у руке Филистејцима, а сутра ћете ти и твоји синови бити са мном. ГОСПОД ће и израелску војску предати у руке Филистејцима.«

²⁰ На то се Саул одмах целом својом дужином простре ничице по земљи, силно уплашен због Самуилових речи. Снага га остави, јер целог тог дана и ноћи није ништа јео.

²¹ Када је она жена пришла Саулу и видела да је силно потресен, рече му: »Ето, ја, твоја слушкиња, послушала сам те. Ставила сам живот на коцку и учинила оно што си ми рекао. ²² А сада ти послушај мене и дозволи ми да ти дам да нешто поједеш како би имао снаге за пут.«

²³ Он одби рекавши: »Нећу да једем.«

Али и његове слуге се придружише жени у наговарању, и он их послуша, па устаде са земље и седе на лежај.

²⁴ Жена је код куће имала угојено теле, које сместа закла. Она узме и брашна, замеси га без квасца и испече хлеб. ²⁵ Онда то изнесе пред Саула и његове слуге, па су јели. Исте те ноћи они се дигоше и одоше.

Филистејски заповедници одбацују Давида

29 Филистејци окупише сву своју војску код Афека, а Израелци се утаборише код извора у Јизреелу. ² Док су филистејски владари ишли на челу својих чета од по стотину и хиљаду војника, Давид и његови људи ишли су на зачељу с Ахишем.

³ Филистејски заповедници упиташе: »Шта раде ови Јевреји овде?«

А Ахиш одговори: »То је Давид, бивши слуга израелског цара Саула. Код мене је више од годину да-

на, а од дана када је пребегао до данас, нисам му нашао мане.«

⁴ Али филистејски заповедници се наљутише на Ахиша и рекоше: »Врати га. Нека се врати у место које си му доделио. Не сме с нама у бој, да се у борби не окрене против нас. Како боље да поврати наклоност свога господара него тако што ће сећи главе нашим војницима? ⁵ Зар то није онај Давид о коме су играјући певали:

»Саул уби своје хиљаде,

Давид десетине хиљада?«

⁶ Тада Ахиш позва Давида и рече му: »Тако ми ГОСПОДА живога, честит си и драго ми је што служиш у мојој војсци. Откад си дошао к мени до данас, нисам ти нашао мане, али осталим владарима се не свиђаш. ⁷ Зато се окрени и иди у миру. Не ради ништа што се не би допало филистејским владарима.«

⁸ »Шта сам урадио?« упита Давид. »Шта си нашао против мене откад сам дошао к теби до данас? Зашто не могу да идем и борим се против непријатеља мога господара цара?«

⁹ Ахиш му одговори: »Знам да си у мојим очима био мио као Божији анђео. Али филистејски заповедници су рекли: „Не сме с нама у бој.“ ¹⁰ Стога сутра порани са слугама твога господара које су дошле с тобом и иди чим сване.«

¹¹ Тако Давид и његови људи устадоше рано ујутро и кренуше да се врате у филистејску земљу, а Филистејци одоше горе у Јизреел.

Давид и Амалечани

30 Трећег дана Давид и његови људи стигоше у Циклаг. А Амалечани су били у пљачкашком походу на Негев и Циклаг. Напали су Циклаг, спалили га ² и заробили све жене и све у њему, младо и старо. Али никога нису убили, него су их само повели са собом и отишли својим путем.

³ Када су Давид и његови људи стигли у Циклаг, нађоше га спаљеног и видеше да су им жене, синови и кћери одведени у робље. ⁴ На то Давид и његови људи гласно заплакаше, па су плакали до изнемоглости. ⁵ Заробљене су биле и две Давидове жене – Ахиноам из Јизреела и Авигајил, удовица Нава-ла из Кармела. ⁶ Давид је био на великој муци, јер су људи говорили да га треба каменовати, пошто су сви били огорчени због својих синова и кћери.

Али Давид нађе снагу у ГОСПОДУ, своме Богу, ⁷ па рече свештенику Авиатару сину Ахимелеховом: »Донеси ми наплећак.«

Авиатар му га донесе, ⁸ па Давид упита ГОСПОДА: »Да ли да кренем у потеру за оним пљачкашима? Хоћу ли их стићи?«

»Крени«, одговори ГОСПОД. »Сигурно ћеш их стићи и избавити заробљене.«

⁹ Тако Давид и шест стотина његових људи кренуше и стигоше до кланца Бесора, где неки заосташе, ¹⁰ пошто је њих две стотине било толико изнемогло

да нису могли да пређу кланац. Али Давид и четири стотине људи наставише потеру.

¹¹ У неком пољу наиђоше на једног Египћанина, па га доведоше Давиду. Дадоше му да пије воде и да једе – ¹² парче колута стишњених смокава и два грозда сувог грожђа. Он то поједе и поврати снагу, јер пре тога није ни јео ни пио три дана и три ноћи.

¹³ Давид га упита: »Чији си и одакле си?«

»Ја сам Египћанин, роб једног Амалечанина«, одговори овај. »Кад сам се пре три дана разболео, господар ме оставио. ¹⁴ Били смо у пљачкашком походу у керећанском Негеву, на подручју које припада Јуди и у Калевовом Негеву, а Циклаг смо спалили.«

¹⁵ Давид га упита: »Можеш ли ме одвести до тих пљачкаша?«

Овај му одговори: »Закуни ми се Богом да ме нећеш убити ни предати ме у руке мом господару, па ћу те одвести до њих.«

¹⁶ И он одведе Давида до њих. Пљачкаши су били раштркани свуда по оном месту. Јели су, пили и веселили се због великог плена који су однели из земље Филистејаца и из Јуде. ¹⁷ Давид их је нападао од сумрака до наредне вечери, и ниједан од њих се не извуче, осим четири стотине младића који одјашаше на камилама и побегоше. ¹⁸ Тако Давид поврати све што су Амалечани однели, укључујући и своје две жене. ¹⁹ Ништа није нестало – ни старо ни младо, ниједан дечак ни девојчица, ни добра, ни ишта друго што су пљачкаши били отели: Давид је све повратио. ²⁰ Он узео сву ситну и крупну стоку, коју потераше испред остале стоке, говорећи: »Ово је Давидов плен.«

²¹ Тада Давид оде до оних две стотине људи који су били сувише изнемогли да иду за њим и који су били остали код кланца Бесора. Они изађоше у сусрет Давиду и људима који су ишли с њим, а он их поздрави док им се приближавао са својим људима.

²² Али сви зли и погани људи међу онима који су ишли с Давидом рекоше: »Пошто нису ишли с нама, нећемо им дати ништа од добара која смо повратили. Али сваки од њих може да узме своју жену и децу и да иде.«

²³ На то Давид рече: »Не, браћо, не смете да учините тако с оним што нам је дао ГОСПОД. Он нас је заштитио и предао нам у руке пљачкаше који су кренули на нас. ²⁴ Ко ће се сложити с тим што говорите? Онај који остаје код залиха треба да добије исто као и онај који иде у бој. Сви ће добити једнак део.«

²⁵ Давид учини да од тога дана надаље ово буде уредба и закон у Израелу, и тако је и дан-данас.

²⁶ Стигавши у Циклаг, Давид посла део плена својим пријатељима, старешинама Јуде, с поруком: »Ово је поклон за вас од плена отетог од ГОСПОДЊИХ непријатеља.«

²⁷ А послао га је старешинама у Бетелу, Рамот-Негеву, Јатиру, ²⁸ Ароеру, Сифмоту, Ештемои, ²⁹ Рахалу, у градовима Јерахмееловаца и у градовима Кенејаца, ³⁰ у Хорми, Бор-Ашану, Атаху ³¹ и Хеврону, као и у свим другим местима у која су он и његови људи одлазили.

Саулова смрт

31 Филистејци нападаше Израел, и многи Израелци, бежећи пред њима, падоше покошени на гори Гилбои. ² Филистејци притеснише Саула и његове синове, и убише му синове Јонатана, Авинадава и Малки-Шуу. ³ Око Саула настаде жестока битка, а када га сустигоше стрелци, тешко га ранише.

⁴ Тада Саул рече свом штитоноши: »Извуци свој мач и прободи ме, да не дођу ови необрезани да ме прободу и муче.«

Али његов штитоноша се ужасну и не хтеде да то учини. Стога Саул узео свој мач и баци се на њега.

⁵ Када је штитоноша видео да је Саул мртав, и он се баци на свој мач и умре са Саулом. ⁶ Тако Саул, његова три сина и његов штитоноша погинуше заједно тог истог дана.

⁷ Када су Израелци с другог краја долине и они с друге стране реке Јордан чули [†] да је израелска војска побегла и да су Саул и његови синови погинули, напустише своје градове и побегоше, а Филистејци дођоше и настанише се у њима.

⁸ Дошавши сутрадан да пљачкају мртве, Филистејци нађоше тела Саула и његових синова како леже на гори Гилбои. ⁹ Саулу одсекоше главу, скинуше с њега оружје и разаслаше гласнике по филистејској земљи да објаве вест у храму њихових идола и међу народом. ¹⁰ Његово оружје ставише у храм посвећен Астартама, а мртво тело приковаше уза зид Бет-Шана. ¹¹ Када су житељи Јавеш-Гилада чули шта су Филистејци урадили Саулу, ¹² најхрабрији од њих кренуше и, пошто су целу ноћ пешачили до Бет-Шана, скинуше Саулово тело и тела његових синова са зида, па се вратише у Јавеш, где их спалише. ¹³ Онда узеше њихове кости и сахранише их под тамариском у Јавешу, па су седам дана постили.

[†] чули Дословно: видели.

2. Самуило

Давид сазнаје за Саулову и Јонатанову смрт

1 После Саулове смрти, Давид се, пошто је поразио Амалечане, врати у Циклаг и тамо остаде два дана. ² Трећег дана дође један човек из Сауловог табора, раздеране одеће и главе посуте земљом. Када је дошао пред Давида, ницице му се поклонили.

³ »Одакле долазиш?« упита га Давид.

А он одговори: »Умакао сам из Израеловог табора.«

⁴ »Шта се догодило?« упита га Давид. »Испричај ми!«

»Војска је побегла из боја«, одврати човек, »али много војника је и погинуло. И Саул и његов син Јонатан су мртви.«

⁵ На то Давид упита младића који му је донео вест: »Откуд знаш да су Саул и његов син Јонатан мртви?«

⁶ »Случајно сам се затекао на гори Гилбои«, одговори младић, »и наишао на Саула. Био је ослоњен на своје копље, а борна кола и коњаници само што нису стигли до њега. ⁷ Он се окрену и угледа ме, па ме позва, а ја рекох: „Молим?“ ⁸ Он ме упита: „Ко си?“ а ја му рекох: „Амалечанин.“ ⁹ Он ми на то рече: „Стани над мене и убиј ме! У смртним сам мукама, али сам још жив.“ ¹⁰ Тако ја стадох над њега и убих га, јер сам знао да, онако рањен, неће остати жив. Онда сам скинуо круну с његове главе и наруквицу која му је била на руци, па сам их, ево, донео теби, господару.«

¹¹ На то Давид зграби и раздре своју одећу, а тако учинише и сви људи с њим. ¹² Жалили су, плакали и постили до вечери зато што су Саул и Јонатан, ГОСПОДЊА војска и израелски народ пали од мача.

¹³ Давид упита оног младића који му је донео вест: »Одакле си?«

»Ја сам син једног дошљака, Амалечанина«, одговори овај.

¹⁴ »Како си се усудио да дигнеш руку на помазаника ГОСПОДЊЕГ и да га убијеш?« упита га Давид,

¹⁵ па позва једнога од својих слугу рекавши: »Дођи и погуби овога!«

И слуга га уби.

Док је младић умирао, ¹⁶ Давид му добаци: »Сâm си крив за своју смрт, јер си сведочио сâм против себе када си рекао: „Убио сам помазаника ГОСПОДЊЕГ.“«

Давидова тужбалица за Саулом и Јонатаном

¹⁷ Тада Давид испева ову тужбалицу о Саулу и његовом сину Јонатану ¹⁸ и рече: »Нека Јудеји уче ову Песму о лџуку.« Та песма је записана у Књизи Јашаревој.

¹⁹ »Слава твоја, Израеле, покошена на твојим висовима лежи.

О како падоше ратници!

²⁰ Не причај о томе у Гату, не обзнањуј то на улицама Ашкелона, да филистејским кћерима не буде мило, да се не обрадују кћери необрезаних.

²¹ Ој горе гилбоанске, немале ни росе ни кише, ни њива што принос жртвени рађају, јер на вама је штит ратников окаљан, штит Саулов уљем непремазан.

²² Од крви побијених, од сала ратника није се лџук Јонатанов окретао, нити се мач Саулов враћао ненасићен.

²³ Саул и Јонатан, за живота вољени и мили, ни у смрти нису раздвојени.

Од орлова беху бржи, од лавова снажнији.

²⁴ Кћери израелске, за Саулом плачите.

У скерлет вас је и гиздаво рухо облачио, златним украсима китио вам одећу.

²⁵ О како у боју падоше ратници!

На висовима твојим Јонатан покошен лежи.

²⁶ Срце ми се цепа за тобом, Јонатане, брате, много сам те волео.

Љубав ми је твоја дивнија била од љубави жена.

²⁷ О како падоше ратници

и скрши се бојно оружје!»

Давид помазан за цара

2 После тога Давид упита ГОСПОДА: »Да ли да одем горе у неки Јудин град?«

А ГОСПОД рече: »Иди.«

Давид упита: »Куда да иђем?«

»У Хеврон«, одговори ГОСПОД.

² Тако Давид оде онамо са своје две жене, Ахиноам из Јизреела и Авигајил, удовицом Навала из Кармела. ³ Давид поведе са собом и људе који су били с њим и њихове породице, па се настанише у Хеврону и околним градовима. ⁴ Онда Јудеји дођо-

ше у Хеврон и тамо помазаше Давида за цара над Јудиним племеном.

Када су Давиду рекли да су житељи Јавеш-Гилада сахранили Саула, ⁵ он им посла гласнике с поруком: »Благословио вас ГОСПОД што сте показали овакву љубав према свом господару Саулу тиме што сте га сахранили. ⁶ Нека сада ГОСПОД вама покаже своју љубав и верност, а и ја ћу вам узвратити добрим зато што сте то учинили. ⁷ Сада будите јаки и храбри, јер ваш господар Саул је мртав, а мене је Јудино племе помазало за свога цара.«

Давидова војска се сукобљава са Сауловом

⁸ У међувремену је Авнер син Неров, главни заповедник Саулове војске, узео Сауловог сина Иш-Бошета и одвео га преко у Маханајим, ⁹ па га поставио за цара над Гиладом, Ашуријем, Јизреелом, Ефремом, Венијамином и целим Израелом. ¹⁰ Иш-Бошет син Саулов имао је четрдесет година када је постао цар Израела и владао је две године. Али Јудино племе је подржавало Давида. ¹¹ Давид је у Хеврону владао над Јудиним племеном седам година и шест месеци.

¹² Авнер син Неров оде са слугама Иш-Бошета сина Сауловог из Маханајима у Гивон. ¹³ Јоав син Церујин и Давидове слуге изађоше им у сусрет код језерцета Гивона. Једни седоше с једне стране језерцета, а други с друге.

¹⁴ Тада Авнер предложи Јоаву: »Нека младићи устану и побију се прса у прса овде пред нама.«

»Добро«, одврати Јоав.

¹⁵ Онда одредише једнак број младића – дванаесторицу из Венијамина за Иш-Бошета сина Сауловог и дванаесторицу од Давидових слугу. ¹⁶ Сваки од њих зграби свог противника за главу и зари му бодеж у бок, па падоше заједно. Због тога се то место у Гивону зове Хелкат Хацуриим †.

¹⁷ Тога дана се поведе жестока битка и Давидове слуге поразише Авнера и Израелце. ¹⁸ Тамо су била три Церујина сина: Јоав, Авишај и Асаел. Асаел је био брз као газела, ¹⁹ па он појури за Авнером, не скрећући ни лево ни десно док га је гонио.

²⁰ Авнер се осврну и упита: »Јеси ли то ти, Асаеле?«

»Јесам«, одговори он.

²¹ Тада му Авнер рече: »Скрени десно или лево. Ухвати неког младића, па њему отми оружје.«

Али Асаел не хтеде да престане да га гони.

²² Авнер поново опомену Асаела: »Престани да ме гониш! Што да те убијем? Како бих онда могао да изађем на очи твом брату Јоаву?«

²³ Асаел опет одби да прекине потеру, па му Авнер зари задњи крај свога копља у трбух. Копље Асаелу изађе на леђа и он паде и остаде на месту мртав. Ко год је наишао на место где је Асаел пао и умро, застао је.

²⁴ Али Јоав и Авишај наставише потеру за Авнером и у сутон стигоше до брда Аме близу Гије, на путу према гивонској пустињи.

²⁵ Тада се Венијаминовци окупише иза Авнера, ставише чету и заузеше положај на врху једног брда.

²⁶ Авнер довикну Јоаву: »Зар треба довека да нас прождире мач? Зар не схваташ да ће се ово горко завршити? Колико ћеш још чекати да наредиш својим људима да престану да гоне своју сабраћу?«

²⁷ »Тако ми Бога животога«, одврати Јоав, »да ниси проговорио, моји људи би наставили да гоне своју сабраћу до јутра.«

²⁸ Онда Јоав дуну у овнујски рог, и сва његова војска се заустави – више нису гонили Израел ни борили се.

²⁹ Авнер и његови људи су целу ту ноћ ишли кроз Араву. Прешли су преко реке Јордан, продужили кроз цео Битрон и стигли у Маханајим.

³⁰ Јоав се врати из потере за Авнером и окупи сву војску. Осим Асаела, недостајало је деветнаест Давидових војника. ³¹ Давидове слуге убиле су три стотине шездесет Венијаминоваца који су били с Авнером. ³² Асаела узеше, па га сахранише у гробници његовог оца у Витлејему. Потом су Јоав и његови војници ходали целу ноћ и стигли у Хеврон пред свитање.

3 Рат између Саулове и Давидове владарске куће трајао је дуго. Давид је све више јачао, а Саулова кућа слабила.

² У Хеврону су се Давиду родили ови синови:

његов проворођени, Амнон, син Ахиноам из Јизреела,

³ други Килеав, син Авигајил, удовице Навала из Кармела,

⁴ четврти Адонија, син Хагитин,

пети Шефатја, син Авиталин,

⁵ и шести Јитреам, син Давидове жене Егле.

Сви они су се Давиду родили у Хеврону.

Авнер прелази на Давидову страну

⁶ Током рата између Саулове и Давидове владарске куће, Авнер је јачао свој положај у Сауловој кући.

⁷ А Саул је имао наложницу која се звала Рицпа кћи Ајина.

Иш-Бошет упита Авнера: »Зашто си спавао с наложницом мога оца?«

⁸ Авнер се силно наљути што му је Иш-Бошет то рекао, па одговори: »Зар сам ја псето које служи Јуди? И дан-данас показујем љубав према кући твог оца Саула и његовој породици и пријатељима. Нисам те предао у Давидове руке, а ти ме сада оптужујеш да сам згрешио с том женом! ⁹ Нека ме Бог најстроже казни ако не учиним за Давида оно што му је ГОСПОД уз заклетву обећао: ¹⁰ да ће одузети

† Хелкат Хацуриим значи »поље бодежа«.

царство Сауловој кући и успоставити Давидов престо над Израелом и Јудом од Дана до Беер-Шеве!»

¹¹ Иш-Бошет се више не усуди да иједном речју одговори Авнеру, јер га се уплашио.

¹² Тада Авнер посла гласнике да у његово име кажу Давиду: »Чија је земља? Склопи савез са мном, и ја ћу ти помоћи да цео Израел пређе у твоје руке.«

¹³ »Добро«, рече Давид. »Склопићу савез с тобом. Али једно тражим од тебе: немој да ми долазиш ако са собом не доведеш Саулову кћер Михал.«

¹⁴ Онда Давид посла гласнике Иш-Бошету сину Сауловом с поруком: »Врати ми моју жену Михал, с којом сам се верио кад сам донео сто филистејских обрезака.«

¹⁵ На то Иш-Бошет посла људе да Михал одузму њеном мужу Палтиелу сину Лаишевом. ¹⁶ Али њен муж пође с њом, плачући иза ње целим путем до Бахурима.

Тамо му Авнер рече: »Врати се кући!»

И он се врати.

¹⁷ Авнер посла поруку старешинама Израела: »Већ неко време желите да прогласите Давида за свога цара. ¹⁸ Учините то сада, јер је ГОСПОД обећао Давиду: „Руком свога слуге Давида спашћу свој народ Израел из руку Филистејаца и свих његових непријатеља.“

¹⁹ А с Венијаминовцима Авнер поразговара лично, па оде у Хеврон да пренесе Давиду све што Израел и цело Венијаминово племе желе. ²⁰ Када је Авнер са двадесторицом својих људи дошао Давиду у Хеврон, Давид им приреди гозбу.

²¹ Авнер рече Давиду: »Пусти ме да одмах пођем и окупим сав Израел за тебе, мога господара цара, да с тобом склопе савез, па ћеш владати над свиме што ти срце жели.«

И Давид га пусти и он оде у миру.

Авнерова смрт

²² Управо тада се из похода вратише Давидове слуге и Јоав и са собом донеше велик плен. Авнер није више био с Давидом у Хеврону, јер га је Давид пустио да оде у миру. ²³ Када је Јоав стигао са свом војском, рекоше му: »Авнер син Неров био је код цара и цар га је пустио да оде у миру.«

²⁴ На то Јоав оде цару и рече: »Шта си то учинио? Авнер је био код тебе, а ти си га пустио да оде! Зашто, ²⁵ кад знаш Авнера сина Неровог – да је дошао к теби само зато да те превари и да види куда се крећеш и сазна све што радиш?«

²⁶ Јоав онда оде од Давида, па посла гласнике за Авнером, и они га вратише од бунара Сире, а да Давид о томе није ништа знао. ²⁷ Када се Авнер вратио у Хеврон, Јоав га одведе на страну, у један улаз, као да жели с њим насамо да разговара, па га, да би осветио крв свога брата Асаела, убодје у трбух, и Авнер умре.

²⁸ Дознавши за то касније, Давид рече: »Ја и моје царство бићемо довека недужни пред ГОСПОДОМ

за крв Авнера сина Неровог. ²⁹ Нека кривица за проливање његове крви буде на Јоаву и на свој његовој породици. Нека у Јоавовој породици увек буде неко ко болује од гнојних рана, или заразне кожне болести, или ко иде уз помоћ штапа, или ко ће пасти од мача, или ко нема шта да једе.«

³⁰ Јоав и његов брат Авишај убили су Авнера зато што је убио њиховог брата Асаела у бици код Гивона.

³¹ Тада Давид рече Јоаву и свем народу с њим: »Раздерите своју одећу и обуците се у кострет, па идите ожалошћени пред Авнером.«

Онда и он сам пође за мртвачким носилима.

³² Авнера сахранише у Хеврону. Цар Давид је гласно плакао на његовом гробу, а плакао је и сав народ.

Цар отпева ову тужбалицу за Авнером: »Зар Авнер да умре као безумник?

³³ Руке ти не беху везане ни ноге оковане.

Пао си као што се пада од зликоваца.«

И сав народ опет заплака за њим.

³⁵ После је сав народ долазио да наговара Давида да нешто поједе док је још дан, али Давид се закле: »Нека ме Бог најстроже казни ако окусим хлеба или нечег другог пре но што зађе сунце.«

³⁶ Сав народ је за то сазнао, па му је одобравао, као што је народ и иначе одобравао све што је чинио. ³⁷ Тога дана су сав народ и сав Израел схватили да цар није имао удела у убиству Авнера сина Неровог.

³⁸ Цар рече својим слугама: »Зар не схватате да је данас у Израелу пао један кнез и велик човек? ³⁹ Ја сам данас слаб, иако сам помазани цар, а ови људи, синови Церујини, за мене су прејаки. Нека ГОСПОД узврати злочинцу према његовом злоделу.«

Иш-Бошетова смрт

4 Када је Иш-Бошет син Саулов чуо да је Авнер погинуо у Хеврону, руке му клонуше од страха, а сав Израел се узнемири. ² Иш-Бошет је имао двојицу људи који су били вође пљачкашких дружина. Један се звао Баана, а други Рехав, а били су синови Римона Бееротејца из Венијаминовог племена. И Беерот се, наиме, сматра делом Венијамина, ³ јер су житељи Беерота побегли у Гитајим, па тамо и дан-данас живе као дошљаци.

⁴ Јонатан син Саулов имао је сина хромог у обе ноге, који се звао Мефивошет. Он је имао пет година када су из Јизреела стигле вести о Сауловој и Јонатановој погибији. Његова дадиља га је дигла у наручје и кренула да бежи, али како јој се силно журило, он јој је испао и обогаљио се.

⁵ Рехав и Баана, синови Римона Бееротејца, кренуше Иш-Бошетовој кући и стигоше до ње по највећој жези, док је Иш-Бошет био на подневном починку. ⁶ Они уђоше у кућу, претварајући се као да хоће да узму пшенице, па га убодоше у трбух и истрадоше се из куће. ⁷ У кућу су ушли док је он ле-

жао на постељи у својој спаваћој соби, па су га убили и убили. Онда су му одсекли главу и понели је, па су целу ноћ ишли кроз Араву.

⁸ Иш-Бошетову главу донеше цару Давиду у Хеврон, па му рекоше: »Ево главе Иш-Бошета, сина твог непријатеља Саула, који је хтео да ти одузме живот. Данас је ГОСПОД осветио мога господара цара на Саулу и његовом породи.«

⁹ Али Давид одговори Рехаву и његовом брату Бани, синовима Римона Бееротејца: »Тако ми ГОСПОДА живога, који ме је избавио из свих невоља, ¹⁰ када ми је један у Циклагу рекао: ‚Саул је мртав‘, мислећи да ми доноси радосну вест, ухватио сам га и погубио. Тако сам га наградио за његову вест.

¹¹ Колико ли ћу тек наградити зликовце који су убили недужног човека у његовој кући и на његовој постељи! Зар нећу од вас тражити да положите рачун за његову крв и зар вас нећу уклонити са земље?»

¹² Онда Давид издаде наређење својим слугама, и ови их убише. Одсекоше им шаке и стопала, а њихова мртва тела обесише крај језерца у Хеврону. А Иш-Бошетову главу узеше и сахранише у Авнеројој гробници у Хеврону.

Давид помазан за цара Израела

(1. Лет 11,1-3)

5 Сва израелска племена дођоше Давиду у Хеврон и рекоше: »Ми смо твоја крв [†]. ² Раније, док нам је Саул био цар, ти си био тај који је предводио Израел у војним походима. ГОСПОД ти је рекао: ‚Ти ћеш бити пастир моме народу Израелу и бићеш владар над њим.«

³ Када су све старешине Израела дошле цару Давиду у Хеврон, он склопи с њима савез пред ГОСПОДОМ и они га помазаше за цара Израела. ⁴ Давид је имао тридесет година када је постао цар, а владао је четрдесет година. ⁵ У Хеврону је над Јудом владао седам година и шест месеци, а у Јерусалиму је тридесет три године владао над целим Израелом и Јудом.

Давид осваја Јерусалим

(1. Лет 11,4-9)

⁶ После тога цар и његови људи кренуше на Јерусалим, да нападну Јевусејце који су живели у земљи.

Јевусејци рекоше Давиду: »Нећеш ући овамо! Чак би те и слепи и хроми спречили!« Мислили су: »Немогуће је да Давид уђе овамо.«

⁷ Али Давид ипак освоји тврђаву Сион, то јест Давидов град.

⁸ Тога дана Давид рече: »Ко хоће да порази Јевусејце мора, пењући се кроз проров за воду, да дође до оних ‚слепих и хромих‘ који ме мрзе.«

Зато се каже: »Слепи и хроми неће ући у палату.«

⁹ Давид се настани у тврђави и назва је Давидов град. Затим поче да зида свуда околу, од Мила према унутра. ¹⁰ Давид је постајао све моћнији, јер је с њим био ГОСПОД, Бог над војскама.

¹¹ Хирам, цар Тира, посла Давиду гласнике, а с њима кедрова дебла, тесаре и зидаре, и они Давиду подигоше палату. ¹² Давид увиде да га је ГОСПОД учврстио као цара Израела и да је узвисио његово царство ради свога народа Израела.

¹³ Када је отишао из Хеврона, Давид у Јерусалиму узе себи још наложница и жена, па му се родило још синова и кћери. ¹⁴ Ово су имена деце која су му се тамо родила: Шамуа, Шовав, Натан, Соломон, ¹⁵ Јивхар, Елишуа, Нефег, Јафија, ¹⁶ Елишама, Елјада и Елифелет.

Сукоб с Филистејцима

(1. Лет 14,8-17)

¹⁷ Чувши да је Давид помазан за цара Израела, Филистејци кренуше са свом својом војском да га траже. Али Давид сазна за то и оде у своје скровиште, ¹⁸ а Филистејци дођоше и разместише се по долини Рефаим.

¹⁹ Давид упита ГОСПОДА: »Да ли да нападнем Филистејце? Хоћеш ли ми их предати у руке?»

А ГОСПОД му одговори: »Нападни, јер ћу ти их сигурно предати у руке.«

²⁰ Тако Давид оде до Ваал-Перацима и тамо порази Филистејце.

Он рече: »Као што вода проваљује, тако је ГОСПОД преда мном провалио међу моје непријатеље.«

Стога то место назваше Ваал Перацим ^{††}.

²¹ Филистејци су тамо оставили своје идоле, па их Давид и његови људи однеше.

²² Филистејци и други пут дођоше и разместише се по долини Рефаим, ²³ па Давид опет упита ГОСПОДА.

ГОСПОД му одговори: »Не иди право пред њих, него им зађи за леђа и нападни их код балсамовог дрвећа. ²⁴ Чим зачујеш топот корака у вршкама балсамовог дрвећа, сместа крени у напад, јер ће то значити да је ГОСПОД кренуо пред тобом да удари на филистејску војску.«

²⁵ Давид учини као што му је ГОСПОД заповедио, па је убио Јевусејце од Геве до Газера.

Давид доноси Ковчег савеза у Јерусалим

(1. Лет 13,1-14; 15,25-16,43)

6 Давид опет окупи све најбоље војнике у Израелу, њих тридесет хиљада, ² па с њима крену из Ваале Јудејске, носећи оданде Божији ковчег, који се зове именом ГОСПОДА над војскама, који је на престолу међу херувимима.

³ Божији ковчег ставише на нова кола и изнеше из Авинадавове куће, која је била на брду. Кола су водили Авинадавови синови Уза и Ахјо. ⁴ Божији

[†] крв Дословно: кост и месо.

^{††} Ваал Перацим значи: »Господар провала«.

ковчег је био на колима, а Ахјо је ишао пред њим.
⁵ Давид и сав израелски народ играли су пред ГОСПОДОМ из све снаге уз песме, харфе, лире, даире, удараљке и чинеле.

⁶ Када су дошли до Нахоновог гумна, волови посрнуше, па Уза руком придржа Божији ковчег. ⁷ ГОСПОД плану гневом на Узу због ове несмотрености: Бог га удари, и он умре тамо, крај Божијег ковчега.

⁸ Давид се наљути што је ГОСПОД искалио свој гнев на Узи. То место се и дан-данас зове Перец Уза †.

⁹ Тога дана се Давид уплаши ГОСПОДА и рече: »Како бих икада могао пренети ГОСПОДЊИ ковчег к себи?«

¹⁰ Стога не хтеде да узме ГОСПОДЊИ ковчег к себи у Давидов град, него га отпреми кући Јовид-Едома Гитејца. ¹¹ ГОСПОДЊИ ковчег остаде у Јовид-Едомовој кући три месеца, и ГОСПОД благослови и њега и све његове укућане.

¹² Цару Давиду рекоше: »ГОСПОД је због Божијег ковчега благословио Јовид-Едомове укућане и све што има.«

Тада Давид оде и из Јовид-Едомове куће пренесе Божији ковчег горе у Давидов град радујући се.

¹³ Када су људи који су носили ГОСПОДЊИ ковчег прешли шест корака, он жртвова вола и утовљено теле. ¹⁴ Давид је на себи имао ланени наплећак и играо је пред ГОСПОДОМ из све снаге ¹⁵ док су он и сав израелски народ, уз клицање и звуке овнујског рога, преносили ГОСПОДЊИ ковчег.

¹⁶ А када је ГОСПОДЊИ ковчег улазио у Давидов град, Михал кћи Саулова гледала је с прозора и видела је како цар Давид скаче и игра пред ГОСПОДОМ, и зато га презре.

¹⁷ ГОСПОДЊИ ковчег донеше и поставише на његово место у шатору који је Давид подигао за њега, а Давид принесе ГОСПОДУ жртве паљенице и жртве за заједништво. ¹⁸ Када је Давид завршио с приношењем жртава паљеница и жртава за заједништво, благослови народ у име ГОСПОДА над војскама, ¹⁹ па сваком човеку и жени у окупљеноме мноштву Израелаца даде по један хлеб, колач од урми и колач од сувог грожђа. После тога сав народ оде кући.

²⁰ Када се и Давид вратио кући да благослови своје укућане, Михал кћи Саулова изађе му у сусрет и рече: »Баш је достојанствен данас био цар Израела онако се откривајући пред слушкињама својих службеника као неки простак!«

²¹ На то јој Давид одговори: »Играо сам пред ГОСПОДОМ, који је изабрао мене, а не твога оца или неког другог из његове куће, и поставио ме за владара над ГОСПОДЊИМ народом Израелом. И ја ћу и даље играти пред ГОСПОДОМ ²² и још ћу се више обешчастити. Ако сам се и понизио у твојим очима, слушкиње о којима говориш указиваће ми част.«

²³ Михал кћи Саулова није имала деце све до своје смрти.

Божије обећање Давиду

(1. Лет 17,1-15)

7 Када се цар настанио у својој палати, а ГОСПОД му дао починак од свих његових непријатеља који су га окруживали, ² он рече пророку Натану: »Ето, ја живим у палати од кедровине, а Божији ковчег је остао у шатору.«

³ А Натан одговори цару: »Учини што год да си наумио, јер ГОСПОД је с тобом.«

⁴ Те ноћи реч ГОСПОДЊА дође Натану: ⁵ »Иди и реци мом слузи Давиду: ,Овако каже ГОСПОД: Зар си ти онај који ће ми саградити кућу у којој ћу боравити? ⁶ Нисам боравио у кући откад сам Израелце извео из Египта па све до сада. Стално сам се селио од места до места, а шатор ми је био боравиште.

⁷ Али, куд год да сам се селио са свим Израелцима, никад нисам рекао неком од њихових судија којима сам заповедио да буду пастири мог народа Израела: »Зашто ми не саградисте кућу од кедровине?«

⁸ »Дакле, реци мом слузи Давиду: ,Овако каже ГОСПОД над војскама: Ја сам онај који те довео с пашњака, где си ишао за стадима, да будеш владар над мојим народом Израелом. ⁹ Био сам с тобом куд год си ишао и пред тобом сам уклонио све твоје непријатеље. Учинићу да ти име буде славно као што су славна имена највећих људи на земљи. ¹⁰ А одредићу и место за свој народ Израел и посадити га на њему да би имао свој дом и да га нико не би узнемиравао. Више га неће тлачити зликовци, као што су чинили у почетку ¹¹ и као што су чинили откад сам поставио судије свом народу Израелу. А даћу ти и починак од свих твојих непријатеља. Ја, ГОСПОД, кажем ти да ћу сâм ја учврстити твоју владарску кућу. ¹² Када дође време да умреш, учинићу да те наследи твој потомак – један од твоје крви – и учврстићу његово царство. ¹³ Он ће саградити дом за моје Име, а ја ћу довека учврстити престо његовог царства. ¹⁴ Ја ћу му бити отац, а он ће ми бити син. Када учини неко зло, казнићу га шибом и ударцима какве задају људи. ¹⁵ Али нећу му ускратити своју љубав, као што сам је ускратио Саулу, кога сам уклонио пред тобом. ¹⁶ Твоја владарска кућа и твоје царство опстаће преда мном довека. Твој престо биће довека учвршћен.«

¹⁷ И Натан пренесе Давиду све ове речи и све што је видео.

Давидова молитва

(1. Лет 17,16-27)

¹⁸ Тада цар Давид уђе и седе пред ГОСПОДА, па рече: »Ко сам ја, Господе ГОСПОДЕ, и шта је моја породица, да си ме оволико уздигао? ¹⁹ И као да ти то није било довољно, Господе ГОСПОДЕ, него си још говорио и о будућности моје породице. И још, Господе ГОСПОДЕ, пушташ да то човек види.

† Перец Уза значи »Узин прекршај«.

²⁰ »Шта бих ја, Давид, још могао да ти кажем? Јер, ти ме знаш, Господе ГОСПОДЕ. ²¹ Ради своје речи и по својој вољи учинио си ово велико дело и обзна- нио га мени, свом слуги. ²² Заиста си велик, Господе ГОСПОДЕ! Нема никога као што си ти и нема другог Бога осим тебе, баш као што смо својим ушима чу- ли. ²³ И ко је као твој народ Израел – једини народ на земљи који је Бог ишао да избави да му буде на- род и да тако обзнани своје Име? Учинио си велика и страшна дела за своју земљу, пред својим наро- дом, који си за себе избавио из Египта, од народа и њихових богова. ²⁴ Поставио си Израел да буде твој народ довека, а ти си, ГОСПОДЕ, постао његов Бог.

²⁵ »А сада ГОСПОДЕ, Боже, нека обећање које си дао о мени, свом слуги, и о мојој породици остане довека. Учини као што си обећао. ²⁶ Име ће ти бити велико довека и људи ће говорити: 'ГОСПОД над војскама Бог је над Израелом!' Владарска кућа твог слуге Давида учврстиће се пред тобом. ²⁷ ГОСПОДЕ над војскама, Боже Израелов, ти си ово открио мени, свом слуги, кад си рекао: 'Подићи ћу ти владар- ску кућу.' Стога сам се и усудио да ти упутим ову мо- литву. ²⁸ Да, Господе ГОСПОДЕ, ти си Бог! Твоје речи су истините, а ти си сва ова добра обећао мени, свом слуги. ²⁹ Сада те молим да благословиш моју владарску кућу, да довека остане пред тобом. Јер, ти си, Господе ГОСПОДЕ, обећао, и нека твојим бла- гословом моја владарска кућа буде благословена довека.«

Давид покорава околне народе

(1. Лет 18,1-13)

8 После тога Давид порази и покори Филистејце и преоте им Метег-Аму.

² Давид порази и Моавце. Натера их да легну на земљу, па их измери ужетом. Сваке две дужине Мо- аваца погуби, а трећу остави у животу. Тако Моав- ци постадоше Давидови поданици, па су му плаћа- ли данак.

³ Када је ишао да себи постави споменик на реци Еуфрат, Давид порази и Хададезера сина Рехо- вог, цара Цове. ⁴ При том зароби хиљаду његових борних кола, седам хиљада коњаника [†] и двадесет хиљада пешака. Онда осакати све коње осим стоти- ну који су вукли борна кола. ⁵ Давид уби и двадесет две хиљаде Арамејаца који су дошли из Дамаска да помогну Хададезеру, цару Цове. ⁶ Онда размести војне посаде на подручју дамашћанских Арамејаца, који му постадоше поданици, па су му плаћали да- нак. ГОСПОД је Давиду давао победу на сваком ње- говом походу. ⁷ Давид узе златне штитове Хададе- зерових заповедника и донесе их у Јерусалим, ⁸ а из Хададезерових градова Бетаха и Беротаја узе си- лно много бронзе.

[†] хиљаду... коњаника Овако стоји у старогрчком преводу, Септуагинти, а тако и у 1. Лет 18,4, док у традиционалном хе- брејском тексту стоји: хиљаду седам стотина коњаника.

⁹ Када је Тои, цар Хамата, чуо да је Давид поразио целу Хададезерову војску, ¹⁰ посла свог сина Јорама цару Давиду да га поздрави и честита му на победи у бици против Хададезера, који је био у рату са Тои- јем. Јорам са собом донесе и предмете од сребра, злата и бронзе, ¹¹ које цар Давид одвоји за ГОСПО- ДА, као што је учинио са сребром и златом свих на- рода које је покорио: ¹² Едомаца ^{††}, Моаваца, Амона- ца, Филистејаца и Амалечана. За ГОСПОДА је одво- јио и плен који је одузео од Хададезера сина Рехо- вог, цара Цове. ¹³ Давид се прославио и када је на повратку убио осамнаест хиљада Едомаца у Доли- ни соли. ¹⁴ Он размести војне посаде широм Едома и сви Едомци постадоше његови поданици.

ГОСПОД је Давиду давао победу на сваком њего- вом походу.

Главни службеници Давидовог царства

(1. Лет 18,14-17)

¹⁵ Давид је владао над целим Израелом и посту- пао право и праведно са свим својим народом.

¹⁶ Јоав син Церујин био је главни заповедник вој- ске, Јосафат син Ахилудов бележник, ¹⁷ Садок син Ахитувов и Ахимелех син Авиатаров свештеници, Сераја писар, ¹⁸ Бенаја син Јехојадин заповедник над Керећанима и Пелетовцима, а Давидови сино- ви били су цареви саветници [‡].

Давид налази Мефивошета

9 Давид упита: »Да ли је остао ико од Саулове породице с ким бих могао да поступим мило- стиво због Јонатана?«

² Међу Сауловим укућанима био је један слуга по имену Цива, кога позваше да дође пред Давида.

Цар га упита: »Јеси ли ти Цива?«

»Јесам«, одговори овај.

³ »Зар нема никог од Саулове породице с ким бих могао да поступим милостиво попут Бога?« упита цар.

Цива одговори: »Остао је још Јонатанов син, који је хром у обе ноге.«

⁴ »А где је он?« упита цар.

»У кући Махира сина Амиеловог у Ло-Девару«, од- говори Цива.

⁵ Тада цар Давид посла људе да Јонатановог сина доведу из Ло-Девара, из куће Махира сина Амиело- вог.

⁶ Када је Мефивошет син Јонатана сина Сауловог дошао пред Давида, ницице му се поклониле.

Давид му рече: »Мефивошете!«

»Твој сам слуга«, одговори он.

⁷ »Не бој се«, рече му Давид, »јер ћу с тобом посту- пити милостиво због твог оца Јонатана. Вратићу ти

^{††} Едомаца Овако стоји у неким хебрејским рукописима и старогрчком преводу Септуагинти, као и у 1. Лет 18,11-12, док у традиционалном хебрејском тексту стоји: Арамејаца; исто и у 13. стиху. [‡] цареви саветници Дословно: свештеници.

сву земљу која је припадала твом деди Саулу и ти ћеш увек јести за мојом трпезом.«

⁸ На то се Мефивошет поклонил и рече: »Шта сам ја, твој слуга, када примећујеш цркнута пса као што сам ја?«

⁹ Тада цар позва Сауловог слугу Циву и рече му: »Дао сам унуку твога господара све што је припадало Саулу и његовој породици. ¹⁰ Ти и твоји синови и твоје слуге обрађиваћете његову земљу и скупљати род, да би породица твога господара имала шта да једе. А Мефивошет, унук твога господара, увек ће јести за мојом трпезом.«

Цива је имао петнаест синова и двадесеторо слугу.

¹¹ На то Цива рече цару: »Учинићу све што ми заповедиш, мој господару царе.«

Тако је Мефивошет јео за Давидовом трпезом као да је један од царевих синова. ¹² Мефивошет је имао синчића који се звао Миха. Сви Цивини укућани били су Мефивошетове слуге.

¹³ Мефивошет је живео у Јерусалиму, јер је увек јео за царевом трпезом. Био је хром у обе ноге.

Давид наноси пораз Амонцима и Арамејцима

(1. Лет 19,1-19)

10 После неког времена умре цар Амонаца, а на месту цара наследи га његов син Ханун.

² Давид помисли: »Показаћу љубав према Хануну сину Нахашевом као што је и његов отац показао љубав према мени.«

Тако Давид посла своје слуге да изразе саучешће Хануну због смрти његовог оца.

Када су Давидове слуге стигле у земљу Амонаца, ³ амонски поглавари рекоше свом господару Хануну: »Мислиш ли да Давид одаје почаст твом оцу тиме што је послао ове да ти изразе саучешће? Он ти их је послао само зато да истраже град и уходе га да би га освојили.«

⁴ Тада Ханун ухвати Давидове слуге, обрија сваком пола браде, скрати им одећу одсекавши је при бедрима, па их пусти.

⁵ Када су то јавили Давиду, он им посла гласнике у сусрет, јер су били ужасно понижени, и поручи им: »Останите у Јерихону док вам не израсте брада, па се онда вратите.«

⁶ Амонци увидеше да су увредили Давида, па унајмише двадесет хиљада арамејских пешака из Бет-Рехова и Цове, као и цара Мааху са хиљаду војника и дванаест хиљада војника из Това. ⁷ Када је Давид то чуо, посла Јоава са свом војском. ⁸ Амонци изађоше и сврсташе се у бојне редове на улазу капије свога града, док су Арамејци из Цове и Рехова, Товљани и Маахини војници били засебно на пољу. ⁹ Јоав виде да се пред њим и иза њега пружају бојни редови, па изабра неке од најбољих војника у Израелу и сврста их у бојне редове према Арамејцима. ¹⁰ Остале војнике стави под заповедништво

свог брата Авишаја и сврста их у бојне редове према Амонцима.

¹¹ Јоав рече: »Ако Арамејци буду прејаки за мене, ви ћете ми притећи у помоћ. А ако Амонци буду прејаки за вас, ја ћу притећи у помоћ вама. ¹² Будите јаки и хајде да се храбро боримо за свој народ и за градове нашега Бога. ГОСПОД ће учинити како мисли да је најбоље.«

¹³ Тако Јоав и његова војска кренуше напред да нападну Арамејце, али они побегоше пред њим. ¹⁴ Амонци видеше да Арамејци беже, па и они побегоше пред Авишајем и уђоше у град. Тада се Јоав врати из боја с Амонцима и дође у Јерусалим.

¹⁵ Када су Арамејци видели да их је Израел поразио, поново се окупише. ¹⁶ Хададезер посла по Арамејце с оне стране Еуфрата †, па ови дођоше у Хелам предвођени Шовахом, заповедником Хададезерове војске.

¹⁷ Када су то јавили Давиду, он окупи сав Израел, пређе преко реке Јордан и дође у Хелам. Арамејци се сврсташе у бојне редове да дочекају Давида, па га нападоше, ¹⁸ али су морали да побегну пред Израелом. Давид уби седам стотина њихових коњаника и четрдесет хиљада њихових пешака. Он обор и Шоваха, заповедника њихове војске, и овај тамо умре.

¹⁹ Видевши да их је Израел поразио, сви цареви који су били Хададезерови поданици склопише мир с Израелом и постадоше његови поданици. Тако се Арамејци више нису усуђивали да помажу Амонцима.

Давид и Витсавеја

11 У пролеће, у време када цареви иду у рат, Давид посла Јоава са својим заповедницима и свом израелском војском. Они поразише Амонце и опседоше Рабу. А Давид је остао у Јерусалиму.

² Једне вечери Давид устаде из постеље, па је шетао по крову своје палате. Са крова виде једну жену како се купа. Била је веома лепа, ³ па Давид посла једнога да се распита о њој, и он му јави: »То је Витсавеја кћи Елиамова, жена Урије Хетита.«

⁴ Тада Давид посла људе да је доведу. И она дође, па је спавао с њом – управо се била очистила од своје месечне нечистоће. Потом се она врати својој кући.

⁵ Пошто је остала у другом стању, она поручи Давиду: »Трудна сам.«

⁶ На то Давид поручи Јоаву: »Пошаљи ми Урију Хетита.«

И Јоав посла Урију Давиду. ⁷ Када је Урија дошао к њему, Давид га упита како је Јоав, како су војници и како се одвија рат.

⁸ Онда му рече: »Иди кући и опери ноге.«

Када је Урија отишао из палате, за њим послаше поклон од цара. ⁹ Али Урија не оде својој кући, него

† Еуфрата Дословно: реке.

остаде пред улазом у палату са свим слугама свога господара.

¹⁰ Када су Давиду јавили: »Урија није отишао кући«, он га упита: »Зар ниси управо дошао с пута? Зашто ниси отишао кући?«

¹¹ А Урија му рече: »Ковчег савеза, Израел и Јуда бораве у сеницама, а мој господар Јоав и твоја војска, мој господару царе, утаборени су на отвореном. Како, онда, ја да идем кући, да једем и пијем и да легнем са својом женом? Живога ми тебе, нећу да урадим тако нешто.«

¹² Тада му Давид рече: »Остани овде још један дан, а сутра ћу те послати назад.«

Тако Урија остаде у Јерусалиму тог и следећег дана. ¹³ Давид га позва, па је јео и пио с њим. Давид га напи, али Урија увече не оде кући, него остаде да спава на својој простирци међу слугама свога господара.

¹⁴ Ујутро Давид написа писмо Јоаву и посла га по Урији. ¹⁵ У њему је написао: »Стави Урију у прве редове где је борба најжешћа, а онда се повуци од њега, да буде оборен и погине.«

¹⁶ Тако, док је Јоав држао град под опсадом, он стави Урију на место где је знао да су најјачи браниоци. ¹⁷ Када су војници из града изашли и напали Јоава, падоше неки из Давидове војске, а погину и Урија Хетит.

¹⁸ Јоав посла Давиду потпун извештај о бици, ¹⁹ заповедивши гласнику: »Када цару испричаш све што се догодило у бици, ²⁰ цар ће можда планути гневом и можда ће те упитати: 'Зашто сте се у борби толико примакли граду? Зар нисте знали да ће они одапињати стреле са зидина?' ²¹ Ко је убио Авимелеха сина Јерув-Бешетовог? Зар није једна жена бацила на њега горњи млински камен са зидина Тевеца, па је погинуо? Зашто сте се толико примакли зидинама?' Ако те то буде питао, ти му реци: 'Погинуо је и твој слуга Урија Хетит.'«

²² Гласник оде, па кад је стигао, исприча Давиду све што му је Јоав рекао да каже.

²³ Он рече: »Надјачали су нас, па су изашли да нас нападну на отвореном, али ми смо их потиснули према улазу градске капије. ²⁴ Тада су стрелци са зидина одапели стреле на нас, твоје слуге, па су неки цареви војници погинули. А погинуо је и твој слуга Урија Хетит.«

²⁵ На то Давид рече гласнику: »Овако реци Јоаву: 'Нека те то не узнемирава, јер се никад не зна ко ће страдати од мача. Навали на град жешће и уништи га.' Реци то да ободриш Јоава.«

²⁶ Када је Уријина жена чула да је он погинуо, ожали га. ²⁷ А када је прошло време жалости, Давид посла да је доведу у његову палату. Она му постаде жена и роди му сина.

Али ГОСПОДУ није било мило то што је Давид учинио.

Пророк Натан прекореве Давида

12 ГОСПОД посла Натана Давиду.

Када је Натан дошао, рече му: »Живела два човека у једном граду – један богат, а други сиромашан. ² Богаташ је имао много ситне и крупне стоке, ³ а сиромаш није имао ништа осим једне једине овчице коју је купио. Гајио ју је, и она је расла уз њега и његову децу. Јела је што и он, пила из његове чаше и спавала му на крилу. Била му је попут кћери. ⁴ »Једном оном богатоме дође неки путник-намерник, али њему би жао да узме једну животињу од своје ситне или крупне стоке да му спреми јело, него узне сиромашову овчицу и спреми од ње јело своје госту.«

⁵ Давид се силно разгневи на богаташа, па рече Натану: »Тако ми ГОСПОДА живога, човек који је то учинио заслужује да умре! ⁶ И још треба да плати четвороструку вредност оне овчице, јер је то учинио без икакве самилости!«

⁷ »Ти си тај човек«, рече му Натан. »Овако каже ГОСПОД, Бог Израелов: 'Сам ја помазао сам те за цара над Израелом и сам ја избавио сам те из Саулових руку. ⁸ Дао сам ти кућу и жене твога господара. Дао сам ти народ Израела и Јуде. И да је то било мало, био бих ти дао још. ⁹ Зашто си презрео реч ГОСПОДЊУ учинивши оно што је зло у његовим очима? Убио си Урију Хетита мачем Амонаца, а његову жену узео си себи. ¹⁰ Зато се мач никада неће окренути од твоје породице, јер си ме презрео и себи узео жену Урије Хетита.'«

¹¹ »Овако каже ГОСПОД: 'Учинићу да ти један од твојих укућана донесе несрећу. На твоје очи ћу ти узети жене и дати их некоме ко ти је близак, и он ће с њима полно општити усред бела дана. ¹² Да, ти си оно учинио тајно, а ја ћу ово учинити усред бела дана, пред целим Израелом.'«

¹³ На то Давид рече Натану: »Згрешио сам против ГОСПОДА.«

А Натан му одговори: »ГОСПОД ти је опростио. Нећеш умрети. ¹⁴ Али зато што си својим чином показао крајњи презир према ГОСПОДУ, умреће син који ти се родио.«

Смрт Давидовог сина

¹⁵ Када је Натан отишао кући, ГОСПОД учини да се разболи дете које је Уријина жена родила Давиду.

¹⁶ Давид се молио Богу за дете и постио, а увече улазио у кућу и проводио ноћ лежећи на голој земљи. ¹⁷ Његови дворани су долазили да га подигну са земље, али он је одбијао, а није хтео ни да једе с њима.

¹⁸ Седмога дана, дете умре.

Давидови службеници су се плашили да му кажу да је дете умрло, јер су мислили: »И док је дете било живо, говорили смо му, али он није хтео да нас

слуша. Како да му кажемо да је дете умрло? Могао би себи учинити неко зло.»

¹⁹ Давид примети да његови службеници нешто шапућу међу собом и схвати да је дете умрло.

»Је ли дете умрло?« упита их он.

»Јесте«, одговорише они, »умрло је.«

²⁰ Тада Давид устаде са земље. Када се опрао, намазао помашћу и пресвукао, оде и поклони се у Дому ГОСПОДЊЕМ. Онда уђе у своју палату, где затражи да му донесу хране, па је јео.

²¹ Његови службеници га упиташе: »Шта то радиш? Док је дете било живо, постио си и плакао, а сад кад је умрло, ти си устао и једеш!«

²² А он одговори: »Да, док је дете још било живо, постио сам и плакао. Мислио сам: „Ко зна? Можда ће ми се ГОСПОД смиловати и пустити дете да живи.“²³ Али зашто да постим сад кад је умрло? Могу ли да га вратим? Ја ћу отићи њему, али оно се мени неће вратити.«

Соломоново рођење

²⁴ Потом Давид утешу своју жену Витсавеју. Опет је спавао с њом, и она роди сина, коме Давид даде име Соломон.

ГОСПОД заволе дечака²⁵ и зато поручи преко пророка Натана да му се дâ име Једидјих[†].

Давид заузима Рабу

(1. Лет 20,1-3)

²⁶ Јоав нападе амонски град Рабу и заузео царску тврђаву,²⁷ па посла гласнике Давиду с поруком: »Напао сам Рабу и заузео градски водовод.²⁸ Сада ти окупи остатак војске, па опседни град и освоји га, јер ћу га иначе ја освојити, и биће назван по мени.«

²⁹ Тако Давид окупи сву војску, оде до Рабе, нападе је и освоји.³⁰ Он узео круну с главе њиховог цара – тешку један талант^{††} злата и са драгим каменом на себи – коју му ставише на главу. Из града узео велик плен³¹ и изведе из њега народ, коме одреди да ради тестерама, гвозденим пијуцима и секирама и да прави цигле. Тако учини у свим амонским градовима. Потом се са свом војском врати у Јерусалим.

Тамара и Амнон

13 После неког времена, Давидов син Амнон заљуби се у Тамару, лепу сестру Давидовог сина Авесалома.² Толико је патио због своје полусестре да се готово разболео. Јер, она је била девица и њему се чинило немогућим да било шта учини с њом.

³ Амнон је имао пријатеља који се звао Јонадав. Он је био син Давидовог брата Шиме и био је веома лукав човек.

⁴ Он упита Амнона: »Зашто ти, царев син, сваког јутра изгледаш тако измучено? Зар нећеш да ми кажеш?«

И Амнон му рече: »Заљубљен сам у Тамару, сестру мога брата Авесалома.«

⁵ »Лези у постељу и претварај се да си болестан«, рече му Јонадав. »А кад твој отац дође да те види, ти му реци: „Допусти да дође моја сестра Тамара и дâ ми да једем. Нека преда мном спреми јело, овде где могу да је видим, па да једем из њене руке.“

⁶ Тако Амнон леже у постељу претварајући се да је болестан.

Када је цар дошао да га види, Амнон му рече: »Допусти да дође моја сестра Тамара и преда мном умеси неки колач, па да једем из њене руке.«

⁷ Давид поручи Тамари у палату: »Иди у кућу свога брата Амнона и спреми му нешто за јело.«

⁸ Тако Тамара оде у кућу свога брата Амнона, који је лежао. Она узео мало теста, замеси пред њим колаче, па их испече.⁹ Потом узео тепсију и изнесе колаче пред њега, али он одби да једе.

»Нареди да сви изађу одавде«, рече Амнон.

И сви изађоше.

¹⁰ Тада Амнон рече Тамари: »Донеси ми јело у спаваћу собу, да ти једем из руке.«

Тамара узео колаче које је испекла и донесе их Амнону у спаваћу собу.

¹¹ Али када му их је пружио да једе, он је зграбио и рече: »Дођи и спавај са мном, сестро.«

¹² »Немој, брате!« рече му она. »Немој да ме напаствујеш. Тако нешто не сме да се чини у Израелу! Не чини такво безумље.¹³ Шта би било са мном? Где бих могла да сперем своју срамоту? А и ти би био као један од безумника у Израелу. Него, разговарај с царем – он ми неће бранити да се удам за тебе.«

¹⁴ Али он је не послуша, него је силова, пошто је био јачи од ње.¹⁵ Одмах потом Амнон је силно замрзе. Његова мржња према њој била је већа од љубави коју је пре тога према њој осећао.

Амнон јој рече: »Устани и одлази!«

¹⁶ »Не!« рече му она. »Ако ме отераш, то би било јоше веће зло од онога које си ми већ учинио.«

Али он је не послуша,¹⁷ него позва свог личног служитеља и рече: »Избаци ову жену одавде и закључај врата за њом.«

¹⁸ И служитељ је избацио и за њом закључа врата. Она је на себи имала дугу хаљину с рукавима какву су у то време носиле царевице које су још биле девице.¹⁹ Тамара се посу пепелом по глави и раздре ону дугу хаљину коју је носила. Онда стави руку на главу и оде ридајући.

²⁰ Њен брат Авесалом јој рече: »Је ли то онај твој брат Амнон био с тобом? Ђути сада, сестро, он ти је брат. Не узимај то к срцу.«

Тако Тамара остаде да живи у кући свога брата Авесалома, утучена и сама.

[†] Једидјих значи: »Јахвеов (ГОСПОДЊИ) миљеник«. ^{††} Један талант Око 34 килограма.

²¹ Када је цар Давид чуо све што се догодило, силно се наљути. ²² А Авесалом више није говорио с Амноном, јер га је мрзео што је напаствовао његову сестру Тамару.

Авесалом убија Амнона

²³ Две године касније, када је стригао овце у Ваал-Хацору, близу границе Ефрема, Авесалом позва све цареve синове да дођу онамо.

²⁴ Он оде цару и рече: »Ено моји стригачи су почели да раде. Хоће ли цар и његови службеници да иду онамо са мном, твојим слугом?«

²⁵ »Не, синек«, одговори цар. »Не треба сви да идемо. Само бисмо ти били на терет.«

И, иако га је Авесалом наговарао, он не хтеде да иде, него га благослови.

²⁶ Тада Авесалом рече: »Ако ти нећеш, онда те молим да пустиш мога брата Амнона да иде с нама.«

А цар га упита: »Зашто да он иде с тобом?«

²⁷ Али, пошто је Авесалом наваљивао, он пусти и Амнона и све друге цареve синове да иду с њим.

²⁸ Авесалом заповеди својим слугама: »Слушајте: Кад се Амнон орасположи од вина и ја вам кажем: 'Нападните Амнона', ви га убијте. Не бојте се. Ја сам тај који вам то наређује. Будите јаки и храбри.«

²⁹ Тако Авесаломове слуге урадише с Амноном како им је он заповедио. На то сви цареви синови устадоше, узяхаше своје мазге и побегоше.

³⁰ Док су они још били на путу кући, Давида известише: »Авесалом је побио све цареve синове – ниједан није остао жив.«

³¹ Цар устаде, раздре своју одећу и леже на земљу. А и сви његови службеници раздреше своју одећу, па су стајали крај њега.

³² Тада Јонадав, син Давидовог брата Шиме, рече: »Господару, не треба да мислиш да су побили све цареve синове – мртав је само Амнон. Авесалом је одлучио да то учини још оног дана када је Амнон напаствовао његову сестру Тамару. ³³ Зато нека те не брине то што су те известили да су сви цареви синови мртви. Само је Амнон мртав.«

³⁴ У међувремену, Авесалом побеже.

Слуга који је био на стражи спази много људи на путу западно од себе како се спуштају низ обронак једног брда, па оде и рече цару: »Видим неке људе у правцу Хоронајима, на обронку брда.«

³⁵ Тада Јонадав рече цару: »Ето видиш, цареви синови су овде. Било је баш као што сам ти рекао.«

³⁶ Само што је то изговорио, цареви синови уђоше, гласно плачући. А горко заплакаше и цар и сви његови службеници.

³⁷ Авесалом побеже к Талмају сину Амихудовом, цару Гешура. А цар Давид је оплакивао свога сина сваки дан. ³⁸ Када је побегао у Гешур, Авесалом је тамо остао три године. ³⁹ Пошто је преболео Амнову смрт, цар поче да чезне за Авесаломом.

Давид дозвољава Авесалому да се врати у Јерусалим

14 Јоав син Церујин знао је да цар чезне за Авесаломом, ² па посла у Текоу по једну мудру жену.

Он јој рече: »Претварај се да си у жалости. Обуци одећу за жалост и немој се мазати уљем. Понашај се као жена која већ много дана оплакује покојника, ³ па иди цару и овако му кажи.«

Тада јој Јоав рече шта да каже.

⁴ Када је жена из Текое дошла цару, ницице му се поклониле, па рече: »Помози ми, царе!«

⁵ »Шта те мучи?« упита је цар.

А она одговори: »Удовица сам – муж ми је умро. ⁶ Ја, твоја слушкиња, имала сам два сина. Они се потукоше у пољу, а никог да их растави, па један удари и уби оног другог. ⁷ Сада се цело братство дигло против мене. 'Предај нам братоубицу', говоре, 'да га погубимо зато што је одузео живот своје брату. Тако ћемо затрти и наследника.' Они, дакле, хоће да ми угасе једину живу жераву која ми је још остала, да моме мужу не оставе ни имена ни потомства на лицу земље.«

⁸ Тада јој цар рече: »Иди кући, а ја ћу некоме заповедити да се постара за то.«

⁹ Али жена из Текое му рече: »Мој господару царе, нека кривица буде на мени и мојој породици. Цар и његов престо су недужни у свему овоме.«

¹⁰ »Буде ли ти неко нешто рекао«, рече цар, »доведи га мени, па ти неће више додијавати.«

¹¹ А она рече: »Нека се цар помоли ГОСПОДУ, својме Богу, да спречи крвног осветника да даље убија, да ми не затре сина.«

»Тако ми ГОСПОДА живога«, рече он, »твоме сину неће пасти ни длака с главе.«

¹² Тада жена рече: »Допусти ми да ти још нешто кажем.«

»Кажи«, одговори он.

¹³ А она рече: »Зашто си овако нешто наумио против Божијег народа? Овим што је цар рекао, самога себе је осудио, јер није вратио свога сина кога је прогнао. ¹⁴ Сви ћемо сигурно умрети, јер смо као вода која се проспе на земљу, па не може више да се покупи. Бог не враћа мртваца у живот, али налази начина да изгнаник не остане отуђен од њега.

¹⁵ Дошла сам да ти сада ово кажем, господару, јер су ме људи застрашили. Помислила сам: 'Говорићу с царем. Можда ће учинити оно што га замолим.

¹⁶ Јер, он ће пристати да ме избави из руку човека који и мене и мога сина хоће да лиши наследства које нам је Бог дао.' ¹⁷ Онда помислих: 'Нека реч мога господара цара донесе спокој, јер он попут Божијег анђела разликује добро и зло.' Нека ГОСПОД, твој Бог, буде с тобом.«

¹⁸ Тада јој цар рече: »Немој да ми ускратиш одговор на питање које ћу ти поставити.«

»Кажи, мој господару царе«, одврати жена.

¹⁹ Цар је упита: »Није ли Јоав умешао своје прсте у све ово?«

А жена одговори: »Живога ми тебе, мој господару царе, код тебе нема врдања! Да, управо ми је твој слуга Јоав заповедио да ово урадим. Он ми је рекао шта да кажем. ²⁰ Учинио је то не би ли променио садашње стање. Ти си, господару, мудар као Божији анђео – знаш све што се дешава у земљи.«

²¹ Цар рече Јоаву: »Добро, учинићу то. Иди и врати младића Авесалому.«

²² На то се Јоав ничице поклони цару и благослови га, па рече: »Данас знам, мој господару царе, да сам ја, твој слуга, нашао милост у твојим очима, јер си ми услишио молбу.«

²³ Онда Јоав оде у Гешур и доведе Авесалому назад у Јерусалим.

²⁴ Али цар рече: »Нека иде својој кући. Нећу да га видим.«

Тако Авесалом оде својој кући не видевши цара.

²⁵ А у целом Израелу ниједан човек није био толико хваљен због своје лепоте као Авесалом: био је без мане од главе до пете. ²⁶ Кад год би шишао косу, што је чинио с времена на време, кад би му постала претешка, мерио би је: била би тешка две стотине шекела † царске мере.

²⁷ Авесалому су се родила три сина и кћи. Кћи му се звала Тамара и била је прелепа жена.

²⁸ Авесалом проведе две године у Јерусалиму, а да није видео цара. ²⁹ Он онда посла по Јоаву да га пошаље цару, али овај одби да дође. Он посла по њега други пут, али он опет одби.

³⁰ Тада Авесалом рече својим слугама: »Слушајте: Јоавова њива је поред моје. Он тамо гаји јечам. Идите и запалите је.«

Тако Авесаломове слуге запалише Јоавову њиву.

³¹ Тада Јоав дође у Авесаломову кућу и упита га: »Зашто су ми твоје слуге запалиле њиву?«

³² »Слушај«, рече му Авесалом, »поручио сам ти да дођеш да те пошаљем цару да га питаш: ‚Зашто сам долазио из Гешура? Било би боље да сам остао тамо.‘ Дакле, хоћу да видим цара. Ако сам за нешто крив, нека ме погуби.«

³³ Тако Јоав оде цару и то му исприча, па цар позва Авесалому. Авесалом уђе код цара и ничице му се поклони, а цар га пољуби.

Авесаломов устанак

15 После неког времена, Авесалом набави себи борна кола и коње и педесет људи да трче пред њим. ² Устајао би рано и стајао поред пута који води према градској капији. Кад год би неко дошао да поднесе жалбу да је цар размотри, Авесалом би му довикнуо: »Из ког си града?« А када би му тај одговорио из ког је Израеловог племена, ³ Авесалом би рекао: »Твоји захтеви су оправдани и исправни, али овде нема царевог представника који би те саслушао.« ⁴ И још би додао: »Е, кад би ме-

не поставили за судију у овој земљи! Онда би свако ко има неку жалбу или парницу могао да дође мени, а ја бих се постарао да му се суди по правди.«

⁵ А кад год би му неко пришао да му се поклони, Авесалом би га загрлио и пољубио. ⁶ Тако је поступио према свим Израелцима који су долазили цару да траже правду, и тако је освојио срце Израелаца.

⁷ После четири године, Авесалом рече цару: »Пусти ме да одем у Хеврон и извршим завет који сам дао ГОСПОДУ. ⁸ Док сам ја, твој слуга, живео у Гешуру, у Араму, овако сам се заветовао: ‚Ако ме ГОСПОД одведе назад у Јерусалим, поклонићу се ГОСПОДУ у Хеврону.‘«

⁹ »Иди у миру«, рече му цар, и Авесалом оде у Хеврон.

¹⁰ Потом Авесалом посла тајне гласнике по свим израелским племенима, да кажу: »Чим зачујете звук овнујског рога, реците: ‚Авесалом је цар у Хеврону!‘«

¹¹ С Авесаломом је било отишло две стотине људи из Јерусалима. Били су позвани као гости и пошли су ништа не слутећи. ¹² Док је Авесалом приносио жртве, посла по Ахитофела Гилонца, Давидовог саветника, да дође из свог родног града Гила. Тако је завера ојачала и народ се у све већем броју приклањао Авесалому.

Давид бежи из Јерусалима

¹³ Један гласник дође Давиду и рече: »Израелци су се приклонили Авесалому.«

¹⁴ На то Давид рече свим својим службеницима који су с њим били у Јерусалиму: »Бежимо сместа, иначе му ниједан од нас неће умаћи! Одмах кренимо, да нас не предухитри и порази, па мачем побие све у граду!«

¹⁵ Цареви службеници одговорише: »Господару царе, учинићемо како год одлучиш.«

¹⁶ Цар крену пешице, а сви његови укућани за њим. Оставио је само десет наложница да воде бригу о палати. ¹⁷ Док су цар и сав народ одлазили из града, стадоше код последње куће. ¹⁸ Крај њега прођоше сви његови службеници, а тако и Керећани и Пелетовци, и свих шест стотина Гитејаца који су дошли с њим из Гата.

¹⁹ Цар упита Итаја Гитејца: »Зашто и ти идеш с нама? Врати се и остани уз новог цара. Ти си странац, изгнаник из своје земље. ²⁰ Колико јуче си дошао к нама, па зар да те већ данас терам да се унаоколо потуцаш са мном, кад ни сам не знам куда идем? Врати се и са собом поведи своју сабраћу, а Божија љубав и верност нека буду с тобом.«

²¹ Али Итај одговори цару: »Тако ми ГОСПОДА живога и живога ми тебе, господару царе, где год будеш ти, жив или мртав, бићу и ја, твој слуга.«

²² На то му Давид рече: »Добро, иди напред.«

Тако Итај Гитејац оде напред са свим својим људима и женама и нејачи која је била с њима.

† две стотине шекела 2,28 килограма.

²³ Цела земља је гласно плакала док је сав онај народ пролазио. Цар пређе преко долине Кидрон, и сав народ крену путем према пустињи. ²⁴ Био је ту и Садок и Левити који су носили Ковчег Божијег савеза. Они спустише Божији ковчег, па је Авиатар приносио жртве док сав народ није изашао из града.

²⁵ Цар рече Садоку: »Врати Божији ковчег у град. Ако нађем милост у ГОСПОДЊИМ очима, он ће ме вратити и дати ми да опет видим и Ковчег и његово боравиште. ²⁶ Али ако каже: 'Нисам задовољан тобом', нека са мношћом чини како мисли да је најбоље.«

²⁷ Цар још рече свештенику Садоку: »Ти си виде-лац. Врати се у град у миру, са својим сином Ахима-ацом и с Јонатаном сином Авиатаровим, ²⁸ а ја ћу чекати на газовама у пустињи док од вас не примим поруку.«

²⁹ Тако Садок и Авиатар вратише Божији ковчег у Јерусалим и тамо остадоше.

³⁰ Давид се пењао уз Маслинску гору плачући. Глава му је била покривена, а ноге босе. И сав народ који је био с њим покрио је главу и плакао.

³¹ Давиду рекоше: »Ахитофел је међу завереници-ма с Авесаломом.«

Стога се Давид помоли: »ГОСПОДЕ, учини да Ахитофелови савети буду неразумни.«

³² Када је Давид стигао на врх, тамо где се клањао Богу, дочека га Хушај Аркијац, раздеране одеће и главе посуте земљом.

³³ Давид му рече: »Ако пођеш са мношћом, бићеш ми само на терет. ³⁴ Али, ако се вратиш у град и кажеш Авесалому: 'Бићу ти слуга, царе. Био сам слуга твога оца, а сада ћу бити твој', моћи ћеш да ми помогнеш тако што ћеш осујећивати Ахитофелове савете. ³⁵ Тамо ће с тобом бити и свештеници Садок и Авиатар, па им ти пренеси све што будеш чуо у царевој палати. ³⁶ С њима су и њихова два сина: Ахимаац син Садоков и Јонатан син Авиатаров. По њима ми јављај све што будеш чуо.«

³⁷ Тако Давидов пријатељ Хушај стиже у Јерусалим баш кад је Авесалом улазио у град.

Цива доноси дарове Давиду

16 Када је Давид зашао мало даље од врха Маслинске горе, угледа Циву, Мефивошетовог слугу, који га је чекао са два осамарена магарца на-товарена са двеста хлебова, сто гроздова сувог гро-жђа, сто летњих воћака и мешином вина.

² Цар га упита: »Шта ћеш с тим?«

А Цива одговори: »Магарци су да царева породи-ца јаше на њима, хлеб и воће момцима за јело, а вино за окрепу онима који се уморе у пустињи.«

³ Тада га цар упита: »А где је унук твога господара?«

»Остао је у Јерусалиму«, одговори Цива, »пошто мисли: 'Данас ће ми израелски народ вратити цар-ство мога деде.'«

⁴ На то му цар рече: »Све што је било Мефивоше-тово од сада је твоје.«

А Цива одврати: »Понизно ти захваљујем. Само да увек налазим милост у твојим очима, мој господару царе!«

Шими проклиње Давида

⁵ Када је цар Давид стигао до Бахурима, један чо-век из истог братства као и Саулова породица иза-ђе оданде проклињући. Звао се Шими син Герин. ⁶ Он засу камењем Давида и све његове службени-ке и сав народ и ратнике који су стајали лево и де-сно од цара.

⁷ Проклињући, Шими рече: »Одлази! Одлази, крв-ниче, ништаријо! ⁸ Одузео си Саулу царство, па ти ГОСПОД враћа за сву крв Саулове породице коју си пролио. ГОСПОД је царство предао у руке твом си-ну Авесалому. Ето, снашло те зло јер си крвник!«

⁹ Тада Авишај син Церујин рече цару: »Зар да те проклиње ово цркнато псето, мој господару царе? Пусти ме да одем преко и одрубим му главу.«

¹⁰ Али цар рече: »Шта ја имам с вама, синови Це-рујини? Ако он проклиње зато што му је ГОСПОД наредио: 'Прокуни Давида', ко сме да пита: 'Зашто то радиш?'«

¹¹ Онда рече Авишају и свим својим службеници-ма: »Мој рођени син хоће да ме убије, па што да не-ће овај Вениаминовац. Пустите га нека проклиње, јер му је ГОСПОД тако заповедио. ¹² Можда ће ГО-СПОД видети моју невољу и узвратити ми добро-том за ове његове клетве данас.«

¹³ Тако Давид и његови људи наставише даље пу-тем, а Шими је ишао падином преко пута Давида, проклињући, гађајући га камењем и засипајући га земљом. ¹⁴ Цар и сав народ с њим стигоше на своје одредиште изнурени и тамо се окрепише.

Ахитофелов савет

¹⁵ Када је Авесалом са свом израелском војском ушао у Јерусалим, с њим је био и Ахитофел.

¹⁶ Хушај Аркијац, Давидов пријатељ, дође Авеса-лону и рече му: »Живео цар! Живео цар!«

¹⁷ Авесалом га упита: »Зар тако показујеш љубав према свом пријатељу? Зашто ниси отишао с њим?«

¹⁸ »Не«, одговори му Хушај, »него, бићу с оним ко-га су изабрали ГОСПОД, овај народ и сви Израелци, и остаћу с њим. ¹⁹ Уосталом, коме треба да служим? Зар не треба да служим сину? Као што сам служио твом оцу, тако ћу служити и теби.«

²⁰ Тада се Авесалом обрати Ахитофелу: »Посаветуј нас. Шта да радимо?«

²¹ Ахитофел одговори: »Спавај с наложницама свога оца, које је оставио да воде бригу о палати. Тада ће сав Израел чути како си се ужасно замерио оцу, па ће те сви који су с тобом још више подржа-вати.«

²² Тако за Авесалома разапеше шатор на крову, па је спавао с наложницама свога оца наочиглед целом Израелу. ²³ А у то време су и Давид и Авесалом сматрали да је Ахитофелов савет исто што и савет добијен од Бога.

Ахитофелова смрт

17 Ахитофел рече Авесалому: »Изабрао бих два-наест хиљада људи, па бих још ноћас кренуо у потеру за Давидом. ² Напао бих га док је још уморан и слаб и утерао му страх у кости. Тада би се сав народ који је с њим разбежао. Убио бих само цара, ³ а сав народ вратио теби. Пошто би био убијен само онај кога тражиш, сви би се вратили. Сав народ би остао жив и здрав.«

⁴ Овај наум се свиде Авесалому и свим израелским старешинама, ⁵ али Авесалом ипак рече: »Позовите и Хушаја Аркијца, да чујемо шта он има да каже.«

⁶ Када је Хушај дошао к њему, Авесалом му рече: »Ахитофел нас је тако и тако саветовао. Да ли да урадимо како он каже? Ако не, реци нам шта ти мислиш.«

⁷ Хушај одговори Авесалому: »Овога пута Ахитофелов савет није добар. ⁸ Ти знаш свога оца и његове људе. Они су ратници, жестоки као мечка којој су отели мечиће. Осим тога, твој отац је искусан војник и неће провести ноћ с народом. ⁹ Он се сигурно већ сада склонио у неку пећину или на неко друго место. Ако он први нападне твоју војску, ко год чује за то рећи ће да је твоја војска доживела покољ. ¹⁰ Тада ће се и најхрабрији војник, чије је срце као у лава, одузети од страха. Јер, сав Израел зна да је твој отац ратник и да су они који су с њим храбри.

¹¹ »Стога ти саветујем ово: Окупи све Израелце од Дана до Беер-Шеве – којих има као песка на морској обали – и сâм ти их поведи у бој. ¹² Онда ћемо га напасти где год да је. Оборићемо се на њега као роса на земљу и нећемо оставити у животу ни њега ни било кога од његових људи. ¹³ Ако се повуче у неки град, сви Израелци ће онамо донети ужад и одвући град у кланац, да се ни каменчић од њега више неће моћи наћи.«

¹⁴ Тада Авесалом и сви Израелци рекоше: »Савет Хушаја Аркијца бољи је од Ахитофеловог савета.« Јер ГОСПОД је чврсто одлучио да осујети Ахитофелов добар савет како би Авесалома снашло зло.

¹⁵ Хушај рече свештеницима Садоку и Авиатару: »Ахитофел је Авесалому и израелским старешинама саветовао да ураде тако и тако, а ја сам им саветовао да ураде овако и овако. ¹⁶ Стога сместа поручите Давиду: „Ноћас немој да ноћиш на газозима у пустињи, већ обавезно пређи на другу обалу, да не страдаш и ти и сав народ с тобом.“«

¹⁷ Јонатан и Ахимаац били су код Ен-Рогела. Онамо је одлазила једна слушкиња и обавештавала их, пошто њих нико није смео да види како улазе у

град. Они су онда ишли и обавештавали цара Давида. ¹⁸ Али њих опази један младић и то јави Авесалому, па њих двојица сместа одоше оданде у Бахурим, где дођоше до куће једног човека који је имао бунар у дворишту. Спустише се у бунар, ¹⁹ а његова жена узне прекривач, разастре га преко отвора бунара и посу житом тако да се ништа није могло приметити.

²⁰ Када су Авесаломове слуге дошле тој жени у кућу, упиташе: »Где су Ахимаац и Јонатан?«

А она им одговори: »Отишли су преко потока.«

Они их потражише, али их не нађоше, па се вратише у Јерусалим. ²¹ Када су отишли, она двојица изађоше из бунара и одоше да обавесте цара Давида.

»Крените сместа и пређите преко реке«, рекоше му, »Јер је Ахитофел тако и тако саветовао против вас.«

²² Тако се Давид и сав народ с њим спремише и пређоше преко реке Јордан. До зоре није више било никога ко није прешао преко реке.

²³ Видевши да нису прихватили његов савет, Ахитофел оседла магарца и крену кући у свој родни град. Тамо издаде наређења својим укућанима, а потом се обеси. Тако је умро, па га сахранише у гробници његовог оца.

²⁴ Давид оде у Маханајим, а Авесалом пређе преко реке Јордан са свим Израелцима. ²⁵ Место Јоава, Авесалом је за главног заповедника војске поставио Амасу, сина човека који се звао Јитра. Јитра је био Израелац и био је ожењен Авигал кћери Нахашевом, сестром Јоавове мајке Церује. ²⁶ Израелци и Авесалом утаборише се у Гиладу.

²⁷ Када је Давид стигао у Маханајим, Шови син Нахашев из Рабе Амонске, затим Махир син Амиелов из Ло-Девара и Барзилај, Гиладјанин из Рогелима, ²⁸ донеше постељине, чинија и глинених судова, а за јело пшенице, јечма, брашна, прженог зрневља, боба, сочива, ²⁹ меда, урде, ситне стоке и крављег сира. То донеше Давиду и народу који је био с њим, јер су говорили: »Народ је у пустињи огладнео, уморио се и ожеднео.«

Авесаломова смрт

18 Давид изврши смотру војске која је била с њим и постави заповеднике над хиљадама и стотинама. ² Једну трећину војске стави под Јоавово заповедништво, другу под заповедништво Јоавовог брата Авишаја сина Церујиног и трећу под заповедништво Итаја Гитејца.

Цар онда нареди покрет и рече: »И ја ћу с вама.«

³ Али војска одврати: »Ти не смеш да идеш. Ако будемо бежали, њима то неће ништа значити. Чак ако нас и половина изгине, ни то им неће ништа значити. Али ти сâм вредиш као нас десет хиљада. Зато ће бити боље да нам помажеш из града.«

⁴ На то им цар одговори: »Урадићу онако како мислите да је најбоље.«

Онда стаде крај капије док је кроз њу пролазила војска у четама од по стотину и од по хиљаду људи.

⁵ А Јоаву, Авишају и Итају заповеди: »Будите благи према младићу Авесалому, мене ради.«

Сва војска је чула шта је заповедницима заповедио о Авесалому. ⁶ Тако војска изађе на поље у бој против Израела. Битка се поведе у Ефремовој шуми, ⁷ где Давидове слуге поразише израелску војску. Покољ тога дана био је веома велик: двадесет хиљада погинулих. ⁸ Битка се прошири по целом оном крају, и тога дана више жртава однесе шума него мач.

⁹ А Авесалом случајно паде у руке Давидовим слугама: Јахао је на својој мазги и када је она пролазила испод густог грања једне велике смрдљике, Авесалому глава запе о грање, па он остаде да виси у ваздуху, док мазга откаса даље.

¹⁰ То виде један војник, па јави Јоаву: »Управо сам видео Авесалом како виси на једној смрдљивици.«

¹¹ На то Јоав рече војнику који му је то јавио: »Шта! Видео си га? Па што га онда на лицу места ниси саставио са земљом? За то бих ти дао десет шекела † сребра и ратнички појас.«

¹² А онај му рече: »Да ми на руке изброје и хиљаду шекела †† сребра, не бих дигао руку на царевог сина. Својим смо ушима чули када је цар заповедио теби, Авишају и Итају: 'Чувајте младића Авесалом, мене ради.' ¹³ Да сам га подмукло убио – а од цара се ништа не може сакрити – ти би се од мене ограддио.«

¹⁴ Јоав одврати: »Нећу да дангубим овде с тобом.«

Онда узео три копља и забодео их у срце Авесалому док је овај још жив висио на смрдљивици, ¹⁵ а десет Јоавових штитоноша опколише Авесалом, па га оборише и убише. ¹⁶ Тада Јоав дуну у овнујски рог, и војска престаде да гони Израелце, пошто ју је Јоав тако зауставио. ¹⁷ Авесалом узеше, па га однеше у шуму, бацише у једну дубоку јаму и затрпаше великом гомилом камења. У међувремену, сви Израелци побегоше својим кућама.

¹⁸ Још док је био жив, Авесалом је узео један стуб и поставио га као споменик себи у Царевој долини, јер, рече: »Немам сина који би сачувао успомену на моје име.« Споменик је назвао по себи, па се он и дан-данас зове Авесаломов споменик.

Давид сазнаје за Авесаломову смрт

¹⁹ Ахимаац син Садоков рече Јоаву: »Дај да отрчим и цару јавим добру вест да га је ГОСПОД избавио из руку његових непријатеља.«

²⁰ »Данас не можеш да будеш гласник добрих вести«, рече му Јоав. »Можеш да будеш гласник добрих вести неки други пут, али данас не можеш, јер је царев син мртав.«

²¹ Онда Јоав рече једном Кушанину: »Иди и јави цару шта си видео.«

Кушанин се поклати Јоаву и отрча.

²² Ахимаац син Садоков опет рече Јоаву: »Нека буде шта буде, само ме, молим те, пусти да отрчим за Кушанином.«

»Зашто желиш да идеш, синко«, упита га Јоав, »кад не носиш вест за коју би могао да будеш награђен?«

²³ Али Ахимаац рече: »Нека буде шта буде, хоћу да трчим.«

»Трчи онда«, рече му Јоав, и Ахимаац отрча путем кроз равницу и претече оног Кушанина.

²⁴ Док је Давид седео између спољне и унутрашње капије, стражар се попе на кров над пролазом између капија и угледа једног човека како трчи сам.

²⁵ Стражар то довикну цару, а цар му рече: »Ако је сам, сигурно доноси добре вести.«

А онај се све више примицао.

²⁶ Стражар тада угледа још једнога како трчи, па довикну вратару: »Ено још један трчи сам!«

На то цар рече: »И овај доноси добре вести.«

²⁷ Стражар рече: »Чини ми се да онај први трчи као Ахимаац син Садоков.«

»Он је добар човек«, рече цар, »и долази с добрим вестима.«

²⁸ Ахимаац довикну цару: »Здраво«, па му се ничице поклати и рече: »Хвала ГОСПОДУ, твоме Богу, што нам је у руке предао оне који су се дигли против тебе, мој господару царе.«

²⁹ А цар упита: »Је ли младић Авесалом жив и здрав?«

Ахимаац му на то одговори: »Видео сам велику пометњу баш кад је Јоав слао царевог слугу и мене, твог слугу, али не знам шта је то било.«

³⁰ Цар му рече: »Стани са стране и чекај.«

Тако Ахимаац стаде са стране, па је чекао.

³¹ Уто стиже онај Кушанин и рече: »Мој господару царе, чуј добру вест: ГОСПОД те је данас избавио из руку свих који су се дигли против тебе.«

³² Цар га упита: »Је ли младић Авесалом жив и здрав?«

А Кушанин одговори: »Нека твоји непријатељи, мој господару царе, и сви који се дижу против тебе да ти нанесу зло прођу као тај младић!«

³³ На то се цар силно потресе, па се попе у одају над пролазом између капија и заплака.

А док је ишао, говорио је: »Сине мој Авесаломе! Сине мој, сине мој Авесаломе! Да бар ја погинух место тебе! Авесаломе, сине мој, сине мој!«

19 Јоаву јавише: »Ено цар плаче и тугује за Авесаломом.«

² Тако се тога дана победа претвори у жалост за сву војску, јер је војска чула да цар тугује за својим сином. ³ Војска се тога дана кришом врати у град, као што се кришом враћа војска која се осрамотила побегавши из боја.

⁴ Покривши лице, цар је ридео из свега гласа: »Сине мој, Авесаломе! Авесаломе, сине мој, сине мој!«

† десет шекела 114 грама. †† хиљаду шекела 11,4 килограма.

⁵ Јоав оде цару у кућу и рече: »Данас си понизио све своје војнике, који су управо спасли живот и теби и твојим синовима и кћерима, и твојим женама и наложницама. ⁶ Ти волиш оне који те мрзе, а мрзиш оне који те воле. Данас си јасно показао да ти ништа не значе ни заповедници ни војници, јер видим да би ти било милије да је Авесалом данас жив, а сви ми мртви. ⁷ Него, сада изађи и ободри своје војнике. Јер, кунем ти се ГОСПОДОМ, ако не изађеш, до ноћи ти неће остати ни један једини човек. То ће ти бити гора несрећа од свих које су те снашле од твоје младости до сада.«

⁸ Тада цар устаде и седе у капији.

Када су војсци јавили: »Ено цар седи у капији«, сва војска дође пред цара.

Давид се враћа у Јерусалим

У међувремену су Израелци побегли својим кућама. ⁹ Народ је по свим Израеловим племенима расправљао међу собом говорећи: »Цар нас је спасао из руку наших непријатеља. Избавио нас је из руку Филистејаца, а сада је побегао из земље због Авесалома. ¹⁰ А Авесалом, кога смо помазали за свога цара, погинуо је у боју. Па што сад нико не говори о томе да цара треба довести назад?«

¹¹ То што се причало по свем Израелу дође и до Давидових одаја, па он посла гласнике свештеницима Садоку и Авиатару с поруком: »Питајте старешине Јуде: 'Зашто да ви будете последњи који ће помоћи цару да се врати у своју палату?' ¹² Ви сте моја сабраћа, моја крв [†]. Зашто да будете последњи који ће помоћи цару да се врати?' ¹³ А Амаси реци те: 'Зар ти ниси моја крв? Нека ме Бог најстроже казни ако од сада не будеш главни заповедник моје војске место Јоава.'«

¹⁴ Сви Јудеји се једногласно сложише, па поручише цару: »Врати се са свим својим слугама.«

¹⁵ Тада цар крену да се врати и дође до реке Јордан. Јудеји дођоше у Гилгал да га дочекају и преведу преко Јордана. ¹⁶ У сусрет Давиду с Јудејима похита и Шими син Герин, Венијаминавац из Бахурима. ¹⁷ С њим је било хиљаду Венијаминаваца и Цива, Саулов домоуправитељ, са својих петнаест синова и двадесет слугу. Сви они похиташе преко Јордана, где је био цар. ¹⁸ Пређоше преко газа да превезу царево кућане и да изврше све што буде жељео.

Када је прешао преко Јордана, Шими син Герин паде ничице пред цара, ¹⁹ па му рече: »Не сматрај ме кривим, господару. Заборави зло које сам ја, твој слуга, учинио оног дана кад си одлазио из Јерусалима. Не мисли више о томе, ²⁰ јер знам да сам згрешио. Зато сам, ево, данас дошао први од целог Јосифовог племена да дочекам тебе, свога господара цара.«

²¹ Тада Авишај син Церујин рече: »Шимија треба погубити! Проклињао је помазаника ГОСПОДЊЕГ!«

[†] моја крв Дословно: моје кости и месо; исто и у 13. стиху.

²² На то Давид рече: »Шта ја имам с вама, синови Церујини? Данас сте ми постали противници. Зар данас треба некога погубити у Израелу? Зар ја не знам да сам од данас опет цар над Израелом?«

²³ Онда уз заклетву обећа Шимију: »Нећеш умрети.«

²⁴ А и Саулов је унук Мефивошет био дошао да дочека цара. Није неговао ноге, ни подрезивао бркове, ни прао одећу од дана када је цар отишао, па све до дана када се вратио жив и здрав.

²⁵ Када је из Јерусалима дошао у сусрет цару, овај га упита: »Зашто ниси пошао са мношвом, Мефивошете?«

²⁶ »Мој господару царе«, одговори Мефивошет, »мој слуга Цива ме је преварио. Пошто сам ја, твој слуга, хром, рекао сам му: 'Оседлај ми магарца, да га узашем и пођем с царем.' ²⁷ А он ме је оклеветао код тебе. Али ти си, мој господару царе, попут Божијег анђела. Зато учини како мислиш да је најбоље. ²⁸ Јер, нико од породице мога деде није заслужио од мога господара цара ништа друго осим смрти, а ти си мене ипак примио међу оне који једу за твојом трпезом. Па откуда ми онда право да ти се жалим?«

²⁹ А цар му рече: »Не троши више речи. Одлучио сам да ти и Цива поделите њиве.«

³⁰ »Нека Цива узме све«, рече Мефивошет цару, »само када си се ти, мој господару царе, вратио кући жив и здрав!«

³¹ И Барзилај Гилађанин је био дошао из Рогелима да с царем пређе преко Јордана и да га оданде испрати. ³² Барзилај је већ био веома стар – имао је осамдесет година. Док је цар боравио у Маханајиму, Барзилај га је снабдевао, јер је био врло имућан.

³³ Цар рече Барзилају: »Пређи са мношвом преко и остани код мене у Јерусалиму, да се ја старам о теби.«

³⁴ Али Барзилај одговори цару: »А колико ми то још година живота остаје да бих сада ишао с царем у Јерусалим? ³⁵ Сада ми је осамдесет година. Умем ли да разликујем добро и зло? Могу ли ја, твој слуга, да препознам укус онога што једем и пијем? Могу ли још да чујем гласове певача и певачица? Зашто да ти будем на терет, мој господару царе? ³⁶ Само ћу прећи преко Јордана с тобом и мало те отпратити. Зашто би ме ти тако наградио? ³⁷ Пусти ме да се вратим, да умрем у свом граду, близу гробнице свога оца и мајке. Али, ево твога слуге Кимхама. Нека он пређе с тобом, па за њега учини како мислиш да је најбоље.«

³⁸ Тада цар рече: »Добро, Кимхам ће прећи са мношвом, и ја ћу за њега учинити како ти мислиш да је најбоље. За тебе ћу учинити што год желиш.«

³⁹ Сав народ пређе преко реке Јордан. Када је цар прешао преко, пољуби Барзилаја и благослови га, па се овај врати својој кући.

⁴⁰ Када је цар прешао у Гилгал, с њим је прешао и Кимхам. Цару је при преласку помогла сва Јудина војска и пола Израелове.

⁴¹ Сви Израелци почеше да долазе цару и да га питају: »Зашто су те наша браћа Јудеји отели и довели преко Јордана с твојим укућанима и са свим твојим слугама?«

⁴² А Јудеји одговорише Израелцима: »Зато што је цар наш близак род. Што се љутите због тога? Јесмо ли јели на царев рачун? Јесмо ли ишта узели за себе?«

⁴³ Тада Израелци рекоше Јудејима: »Ми имамо десет удела у цару, па стога полагамо веће право на цара. Зашто нас, онда, презирете? Зар нисмо ми први предложили да се цар врати?«

Али Јудеји одвратише још жешће него Израелци.

Шевина побуна

20 Тамо се случајно затекао један поган човек, Вениаминовац по имену Шева син Бихријев. Он дуну у овнујски рог и викну:

»Ми немамо удела у Давиду ни наследства у сину Јесејевом! Свако у свој шатор, Израеле!«

² Тада сви Израелци напустише Давида и пођоше за Шевом сином Бихријевим. Али Јудеји остадоше уз свога цара целим путем од реке Јордан до Јерусалима.

³ Када се Давид вратио у своју палату у Јерусалиму, узео оних десет наложница које је оставио да воде бригу о палати, па их смести у једну кућу под стражом. Снабдевао их је свиме што им је било потребно, али више није спавао с њима. Тако су до смрти остале затворене, живећи као удовице.

⁴ Цар рече Амаси: »Позови Јудеје да дођу к мени у року од три дана, а и ти буди ту.«

⁵ Тако Амаса оде да позове Јудеје, али се задржа дуже од рока који му је цар одредио.

⁶ Давид рече Авишају: »Сада ће нам Шева син Бихријев наудити више него Авесалом. Узми моје људе, па крени за њим у потеру, да се не домогне утврђених градова и умакне нам.«

⁷ Тако под Авишајевим заповедништвом кренуше Јоавови војници, Кеређани, Пелетовци и сви ратници. Изађоше из Јерусалима и дадоше се у потеру за Шевом сином Бихријевим. ⁸ Док су били код велике стене у Гивону, пред њих дође Амаса. Јоав је на себи имао војничку кошуљу и преко ње на бедру припасан мач у корицама. Али, како је закорачио, тако му мач склизну из корица.

⁹ »Како си, брате?« упита Јоав Амасу, па га десном руком ухвати за браду да га пољуби.

¹⁰ Амаса није био на опрезу због мача у Јоавовој руци, и овај му га зари у трбух. Амаси се црева просуше по земљи и он умре а да није био поново прободен. Тада Јоав и његов брат Авишај наставише потеру за Шевом сином Бихријевим.

¹¹ Један од Јоавових људи стаде крај Амаса и повика: »Ко год је за Јоава и ко год је за Давида, нека пође за Јоавом!«

¹² Амаса је лежао у својој крви насред пута, а онај човек виде да сва војска ту застаје, па одвуче Амасу са друма у поље и прекри га огрточем. ¹³ Када је Амаса склоњен са друма, сва војска крену за Јоавом у потеру за Шевом сином Бихријевим.

¹⁴ Шева прође кроз сва израелска племена до Авел-Бет-Маахе и кроз цео крај Бериђана, који се окупише и пођоше за њим. ¹⁵ Јоавова војска дође и опседе Шеву у Авел-Бет-Маахи. Уз град подигоше опсадни насип који се наслањао на спољне бедеме града. Док је сва војска која је била с Јоавом поткопавала зид не би ли га срушила, ¹⁶ из града им једна мудра жена довикну: »Слушајте! Слушајте! Реците Јоаву да дође овамо да говорим с њим.«

¹⁷ Када јој се Јоав примакао, она га упита: »Јеси ли ти Јоав?«

Он одговори: »Јесам.«

»Саслушај оно што ћу ти ја, твоја слушкиња, рећи«, рече му она.

А он одврати: »Слушам.«

¹⁸ »Некада се говорило«, настави она, »,Потражи одговор у Авелу', и тако се чинило. ¹⁹ Ја представљам мирољубиве и верне Израелце. Наш град је један од најважнијих у Израелу, а ти хоћеш да га уништиш. Зашто хоћеш да упропастиш ГОСПОДЊИ посед?«

²⁰ »Далеко било!« одврати Јоав. »Далеко било од мене да упропаштавам или уништавам. ²¹ Није то посреди, него се један човек по имену Шева син Бихријев из Ефремовог горја дигао против цара Давида. Предајте само њега једнога, па ћу се повући од града.«

Тада жена рече Јоаву: »Пребациће ти његову главу преко зида.«

²² Жена оде и свим житељима града изнесе своју мудру замисао. Они одрубисше главу Шеви сину Бихријевом и бацише је Јоаву. Јоав онда дуну у овнујски рог, и његови војници се разиђоше својим кућама, а он се врати цару у Јерусалим.

²³ Јоав је био заповедник над свом израелском војском, Бенаја син Јехојадин заповедао је Кеређанима и Пелетовцима, ²⁴ Адорам је био задужен за кулук, Јосафат син Ахилудов био је бележник, ²⁵ Шева писар, Садок и Авиатар свештеници, ²⁶ а Ира Јаироввац Давидов саветник †.

Гивонци траже освету

21 За Давидове владавине три узастопне године владала је глад, па се Давид обрати ГОСПОДУ.

ГОСПОД рече: »То је због Саула и његове крвљу окаљане породице, јер је погубио Гивонце.«

² Тада цар позва Гивонце, да с њима разговара. Гивонци нису били Израелци, већ преостали Амо-

† саветник Дословно: свештеник.

рејци којима су се Израелци заклели да ће их поштедети, али је Саул, у својој ревности за Израелце и Јудеје, покушао да их побије.

³ Давид упита Гивонце: »Шта могу да учиним за вас? Чиме да се искупим да бисте ви благословили ГОСПОДЊИ народ![†]«

⁴ Гивонци му одговорише: »Не тражимо од Саула и његове породице ни сребра ни злата, ни да некога у Израелу погубимо.«

»Шта, дакле, хоћете да учиним за вас?« упита Давид.

⁵ »Што се тиче човека који нас је затирао и ковао завере против нас не би ли нас истребио, па да више нигде на израелском подручју за нас не буде места«, рекоше они, ⁶ »нека нам се изручи седам његових мушких потомака, да их погубимо и изложимо пред ГОСПОДОМ у Гиви, родном граду Саула, изабраника ГОСПОДЊЕГ.«

А цар им рече: »Предаћу вам их.«

⁷ Цар поштеде Мефивошета сина Јонатана сина Сауловог због заклете дате пред ГОСПОДОМ која је везивала Давида и Јонатана сина Сауловог, ⁸ али узе Армонија и Мефивошета, двојицу синова Ајине кћери Рицпе, која их је родила Саулу, као и пет синова Саулове кћери Мерав, која их је родила Адриелу сину Барзилаја Мехолца. ⁹ Он их предаде Гивонцима, који их погубише и изложише пред ГОСПОДОМ на једном брду. Сва седморица умреше заједно, а погубљени су првих дана жетве, баш када је почињала жетва јечма.

¹⁰ Рицпа кћи Ајина узе кострети и простре је себи на једној стени. Од почетка жетве, па све док киша с неба није пала на мртва тела, није дала птицама да их дирају дању ни дивљим животињама ноћу.

¹¹ Када су Давиду рекли шта је учинила Ајина кћи Рицпа, Саулова наложница, ¹² он оде и узео Саулове кости и кости његовог сина Јонатана од житеља Јавеш-Гилада, који су их били кришом однели с трга у Бет-Шану, где су их Филистејци обесили када су Саула убили на Гилбои, ¹³ па их пренесе и припоји костима оних погубљених и изложених. ¹⁴ Саулове кости и кости његовог сина Јонатана сахранише у гробници Сауловог оца Киса у Цели, у Венијаминовој земљи, и учинише све како је цар заповедио. После тога Бог услыши молитву за земљу.

Битке с филистејским дивовима

(1. Лет 20,4-8)

¹⁵ Између Филистејаца и Израелаца опет изби рат. Давид оде са својим људима у рат против Филистејаца и у борби се силно умори. ¹⁶ Јишби-Бенов, један од Рафиних потомака, чије је бронзано копље било тешко три стотине шекела^{††} и који је био наоружан новим мачем, помисли да ће убити Давида. ¹⁷ Али Давиду прискочи у помоћ Авишај син Церурин, обори Филистејца и уби га.

[†] ГОСПОДЊИ народ Дословно: Јахвеово (ГОСПОДЊЕ) наследство. ^{††} три стотине шекела 3,42 килограма.

Тада се Давидови људи заклеше Давиду: »Више никад нећеш ићи с нама у бој! Не смеш да оставиш Израел без вође![‡]«

¹⁸ После овога поведе се бој с Филистејцима у Гову. Том приликом Сибехај Хушанин уби Сафа, једног од Рафиних потомака.

¹⁹ У другој бици с Филистејцима код Гова, Елханан син Јааре-Орегимов, Витлејемац, уби Голијата Гитејца, који је имао копље чија је копљача била као ткалачко вратило.

²⁰ У бици код Гата био је један горостасан човек, исто Рафин потомак, са двадесет четири прста – по шест на свакој руци и нози. ²¹ Вређао је Израел, па га уби Јонатан, син Давидовог брата Шиме.

²² Сва ова четворица били су потомци Рафе из Гата и све су их убили Давид и његове слуге.

Давидова песма ГОСПОДУ

(Пс 18)

22 Када га је ГОСПОД избавио из шака свих његових непријатеља и из Саулових шака, Давид запева ову песму ГОСПОДУ:

² Он рече:

»ГОСПОД је хридина моја,
тврђава моја и избавитељ.

³ Мој Бог је стена моја,
у њега се уздам.

Он штит је мој и сила^{‡†} мог спасења, утврђење високо,
уточиште моје и спаситељ – од насилника ме спасава.

⁴ »Завапих ГОСПОДУ – нека је хваљен –
и он ме од непријатеља спасе.

⁵ Таласи смрти ме опколили,
бујице уништења запретиле да ме преплаве.

⁶ Конопци Шеола ме омотали,
замке смрти ми се испречиле.

⁷ У невољи ГОСПОДУ завапих,
свом Богу завапих.

Он у свом Храму чу мој глас,
мој вапај до ушију му допре.

⁸ »Земља задрхта и затресе се,
уздрмаше се темељи небеса,
задрхташе јер се разјарио.

⁹ Дим му покуља из ноздрва,
огањ прождирући сукну му из уста,
угљевље ужарено засја.

¹⁰ Он небеса разгрну и сиђе,
мрачни облаци му под ногама.

¹¹ Херувима узјаха и полете,
на крилима ветра се вину.

¹² Тмину учини заклоном око себе,
око окружен облацима небеским, мрачним и пуним воде.

¹³ Од његовог сјаја
угљевље ужарено запламса.

[‡] да оставиш ... вође Дословно: да угасиш светиљку Израелу. ^{††} сила Дословно: рог.

14 ГОСПОД загрме с неба,
 заори се глас Свевишњега.
 15 Он одапе стреле и распрши непријатеље,
 блеском муње у бег их нагна.
 16 Показаше се кланци на дну мора
 и открише темељи земљини
 пред прекором ГОСПОДЊИМ
 и силином даха његових ноздрва.
 17 »Он посегну руком са висина
 и дохвати ме,
 из силних вода ме извуче.
 18 Он ме од јаког непријатеља избави,
 од оних који ме мрзе.
 Јер, прејаки су били за мене;
 19 напали ме у дан моје несреће,
 али ГОСПОД ми је био ослонац.
 20 »Извео ме на пространо место,
 избавио ме јер сам му омилио.
 21 ГОСПОД ми узврати по мојој праведности,
 награди ме јер су ми руке чисте.
 22 Јер, држао сам се путева ГОСПОДЊИХ,
 нисам се од свог Бога злу окренуо.
 23 Преда мном су сви његови закони,
 нисам од његових уредби одступио.
 24 Пред њим сам беспрекоран био
 и клонио се греха.
 25 ГОСПОД ме награди по мојој праведности
 јер виде чистоту моју.
 26 »Верноме се показујеш као веран,
 беспрекорноме као беспрекоран,
 27 чистоме као чист,
 а поквареноме као препреден.
 28 Понизне спасаваш,
 а охоле на оку држиш, да их унизиш.
 29 Ти си моја светиљка, ГОСПОДЕ,
 ГОСПОД моју таму осветљава.
 30 Уз твоју помоћ на војску јуришам,
 са својим Богом уза зидине се верем.
 31 »Савршен је пут овога Бога,
 без мане је реч ГОСПОДЊА.
 Он штит је сваком
 ко се у њега узда.
 32 Јер, ко је Бог осим ГОСПОДА?
 И ко је Стена осим Бога нашега?
 33 »Бог је тај који ми даје снагу
 и мој пут чини савршеним.
 34 Ноге ми чини као у јелена,
 даје ми да на висовима стојим.
 35 Шаке ми вежба за бој,
 рукама бронзани лук натезем.
 36 »Дајеш ми штит своје победе,
 пригињеш се да ме учиниш великим.
 37 Пут пода мном шириш,
 да ми се ноге не спотакну.
 38 Гоним непријатеље и затирем их,
 не окрећем се док их не докрајчим.
 39 Скршим их потпуно, па не могу да устану,
 под ногама ми попадали леже.

40 Дајеш ми снагу за бој,
 моје противнике тераш да ми се поклоне.
 41 Моје непријатеље у бег нагониш,
 па таманим оне што ме мрзе.
 42 Гледају ко ће им помоћи,
 а никог да их спасе,
 ГОСПОДУ вапију, он се не одазива.
 43 Мрвим их у прах земаљски,
 сабијам и газим као блато на улици.
 44 »Избавио си ме од мог народа бунтовног,
 одржао ме владаром многих народа.
 Народи за које нисам знао сада ми служе.
 45 Туђинци ми удворички прилазе,
 чим чују за мене, покоре ми се.
 46 Нестаје срчаност њихова,
 дрхтећи излазе из својих скровишта.
 47 »Живео ГОСПОД! Благословена Стена моја!
 Узвишен нека је Бог, Стена, мој Спаситељ!
 48 Он је Бог који се свети за мене,
 који ми народе потчињава,
 49 који ме од непријатеља ослобађа.
 »Над мојим противницима си ме узвисио,
 од насилника ме избавио.
 50 Зато ти, ГОСПОДЕ, захваљујем међу народима,
 псалме певам твоме Имену.
 51 »Бог свом цару велике победе дарује.
 Љубав показује
 свом помазанику Давиду
 и његовим потомцима до века.«

Давидове последње речи

23 Ово су последње речи Давида сина Јесејевог,
 човека кога је Свевишњи узвисио, кога је Бог
 Јаковљев помазао за цара, и певача Израелових
 псалама:

2 »Дух ГОСПОДЊИ кроз мене је говорио,
 реч његова била ми је на језику.
 3 Бог Израелов проговори,
 Стена Израелова ми рече:
 »Ко људима влада праведно,
 ко влада у страху од Бога,
 4 тај је као светлост јутарња када сунце изађе,
 као јутро без облака,
 као светлуцање после кише
 која траву измамљује из земље.'
 5 Моја владарска кућа чврсто стоји пред Богом,
 јер он је са мном склопио савез вечан,
 у свему утаначен и утврђен.
 Он ми спасење доноси
 и свакој мојој жељи удовољава.
 6 Све ништарије су као трње које се баца –
 нико га голим рукама не хвата,
 7 нико га не дотиче
 осим алатком гвозденом или копљачом,
 и спаљује га где га затекне.«

Давидови најславнији ратници

(1. Лет 11,10-41)

⁸ Ово су имена Давидових јунака:

Јошев-Башевет, Тахкемонац, први је међу Тројицом. Борио се копљем против осам стотина и све их побио у једној бици.

⁹ Други међу Тројицом је Елеазар син Дода Ахочовца. Он је био с Давидом када су код Пас-Дамима изазивали Филистејце који су се тамо окупили за бој. Израелци су се били повукли, ¹⁰ али Елеазар није узмакао, него је ударао Филистејце док му се рука није толико укочила да није могао да је одвоји од мача. Тако је ГОСПОД тога дана однео велику победу. Војска се потом вратила Елеазару, али имала је само да покупи плен.

¹¹ Трећи међу Тројицом је Шама син Агеа Харарца. Када су се Филистејци окупили у Лехију, где је била једна њива пуна сочива, израелска војска побеже пред њима, ¹² али Шама стаде усред њиве и, бранећи је, порази Филистејце. Тако је ГОСПОД однео велику победу.

¹³ Једном пред жетву, Тројица од Тридесеторице сиђоше до Адуламске пећине Давиду док је једна чета Филистејаца била утаборена у долини Рефим. ¹⁴ У то време је Давид боравио у свом скровишту, а једна филистејска посада била је у Витлејему.

¹⁵ Давид је био жедан, па рече: »Ех, кад би ми неко донео воде из оног бунара крај витлејемске капије.«

¹⁶ Тада се Тројица пробише кроз филистејске редове, захватише воде из бунара крај витлејемске капије и донеше је Давиду. Али Давид не хтеде да је пије, него је изли као леваницу пред ГОСПОДОМ.

¹⁷ »Далеко било, ГОСПОДЕ, да ово попијем«, рече он. »Било би то као да пијем крв ових људи који су свој живот ставили на коцку.«

И не хтеде да пије.

Такви су били подвизи ове тројице јунака.

¹⁸ Авишај, брат Јоава сина Церуиног, био је вођа Тридесеторице. Борио се копљем против три стотине и побио их, па се прославио међу Тридесеторицом. ¹⁹ Он је био најславнији од Тридесеторице и био им заповедник, али није достигао славу Тројице.

²⁰ Бенаја син Јехојадин био је ратник из Кавцеела који је извео многе подвиге. Убио је двојицу најбољих моавских ратника. Једног снежног дана сишао је у једну јаму и у њој убио лава. ²¹ Убио је и једног горостасног Египћанина. Иако је Египћанин у руци имао копље, Бенаја је на њега кренуо само са штапом. Истргнуо је копље Египћанину из руке и њиме га убио. ²² То су били подвизи Бенаје сина Јехојадиног којима се прославио међу Тридесеторицом.

²³ Имао је већи углед од осталих међу Тридесеторицом, али није достигао славу Тројице. Давид га је поставио за заповедника своје телесне страже.

²⁴ Међу Тридесеторицом су били:

Асаел брат Јоавов,
Елханан син Додов из Витлејема,

²⁵ Шама Хародовац,

Елика Хародовац,

²⁶ Хелец Палтијевац,

Ира син Икеша Текоанца,

²⁷ Авиезер Анатотац,

Мевунај Хушанин,

²⁸ Цалмон Ахоховац,

Махрај Нетофљанин,

²⁹ Хелев син Баане Нетофљанина,

Итај син Риваја из Гиве Венијаминове,

³⁰ Бенаја Пиратонац,

Хидај из клисура Гааша,

³¹ Ави-Алвон Аравац,

Азмавет Бархумац,

³² Елјахба Шаалвонац,

Јашенови синови, Јонатан,

³³ Шама Харарац,

Ахиам син Шарара Харарца,

³⁴ Елифелет син Ахасбаја Маахатовца,

Елиам син Ахитофела Гилонца,

³⁵ Хецро Кармелићанин,

Паарај Аравац,

³⁶ Јигал син Натана из Цове,

Бани Гадовац,

³⁷ Целек Амонац,

Нахарај Беероћанин, штитиноша Јоава сина Церуиног,

³⁸ Ира Јетеровац,

Гарев Јетеровац,

³⁹ и Урија Хетит.

Било их је укупно тридесет седам.

Давид врши попис народа

(1. Лет 21,1-27)

24 Једном приликом ГОСПОД плану гневом на Израелце, па подстакну Давида да се окрене против њих.

ГОСПОД му рече: »Иди и изврши попис Израела и Јуде.«

² Цар рече Јоаву и заповедницима војске који су били с њим: »Обиђите сва Израелова племена од Дана до Беер-Шеве и пребројте народ, да знам колико га има.«

³ Јоав рече цару: »Мој господару царе, дао ГОСПОД, твој Бог, да твог народа буде још сто пута више и да ти то доживиш. Зашто хоћеш да урадиш тако нешто?«

⁴ Али царева реч била је јача од Јоавове и од речи заповедника војске, па они одоше од цара да преброје израелски народ. ⁵ Када су прешли преко реке Јордан, утаборише се код Ароера, јужно од тога града у кланцу, па прођоше кроз Гад и даље према Јаззеру. ⁶ Онда одоше у Гилад и у Тахтим-Ходшијев крај, одатле у Дан Јаан, па унаоколо према Сидону. ⁷ Потом кренуше према тврђави Тир и у све градо-

ве Хивијаца и Ханаанаца. На крају одоше у Беер-Шеву у Јудином Негеву.

⁸ Прошли су целом земљом и вратили се у Јерусалим после девет месеци и двадесет дана. ⁹ Јоав извести цара о укупном броју мушкараца способних за војску: у Израелу је било осам стотина хиљада војника који су умели да рукују мачем, а у Јуди пет стотина хиљада.

¹⁰ Након што је пребројао народ, Давида запече савест, па рече ГОСПОДУ: »Тешко сам згрешио што сам то учинио. Сада те молим, ГОСПОДЕ, опрости ми, јер сам поступио врло неразумно.«

¹¹ Пре него што је Давид ујутро устао, реч ГОСПОДЊА дође пророку Гаду, Давидовом видеоцу:

¹² »Иди и реци Давиду: ,Овако каже ГОСПОД: Нудим ти три могућности. Изабери једну од њих, и ја ћу ти то урадити.«

¹³ Гад оде Давиду и рече му: »Хоћеш ли да ти у земљи три године влада глад, или да три месеца бежиш пред непријатељима, или да у твојој земљи три дана влада помор? Дакле, размисли и одлучи шта да одговорим ономе који ме је послао.«

¹⁴ Давид рече Гаду: »На великој сам муци. Дај да паднемо у ГОСПОДЊЕ руке, јер је његова самилост велика. Али немој да паднем у руке људима.«

¹⁵ Тако ГОСПОД пусти помор на Израел, који потраја од тога јутра па до краја рока који је одредио. Од њега погину седамдесет хиљада људи од Дана до Беер-Шеве.

¹⁶ Када је анђеоло пружио руку да уништи Јерусалим, ГОСПОД се сажали због ове несреће, па рече анђелу који је убијао народ: »Доста је било! Немој више!«

Анђеоло је тада био код гумна Аравне Јевусејца.

¹⁷ Када је видео анђела који је убијао народ, Давид рече ГОСПОДУ: »Ја сам тај који је починио грех и учинио зло. А шта је овај јадни народ скривио? Казни мене и моју породицу.«

¹⁸ Тог истог дана Гад дође Давиду и рече му: »Иди и ГОСПОДУ подигни жртвеник на гумну Аравне Јевусејца.«

¹⁹ И Давид оде да учини како му је ГОСПОД заповедио преко Гада.

²⁰ Када је Аравна видео како према њему иду цар и његови службеници, изађе и ницице му се поклонити, ²¹ па упита: »Зашто си, мој господару царе, дошао к мени, своје служи?«

А Давид одговори: »Да од тебе купим ово гумно и на њему подигнем жртвеник ГОСПОДУ, да престане овај помор међу народом.«

²² Аравна рече Давиду: »Нека мој господар цар узме што год му драго и принесе на жртву. Ево волова за паљеницу, млатилâ и волујских јармова за дрва. ²³ Све то, царе, ја, Аравна, дајем теби.«

И још рече: »Нека ти ГОСПОД, твој Бог, прихвати жртву.«

²⁴ Али цар му одврати: »Не, хоћу да ти платим. Нећу да приносим ГОСПОДУ, својем Богу, жртве паљенице које ме ништа не стају.«

Тако Давид купи оно гумно и волове за педесет шекела † сребра, ²⁵ па подиже жртвеник ГОСПОДУ и принесе жртве паљенице и жртве за заједништво. Тада ГОСПОД услиши молитву за земљу, и помор у Израелу престаде.

† педесет шекела 570 грама.

1. Цареви

Цар Давид у старости

1 Када је цар Давид зашао у дубоку старост, није могао да се угреје чак ни када су га покривали.
2 Стога му његови службеници рекоше: »Господару царе, хајде да потражимо за тебе младу девицу која ће бити уз тебе и неговати те. Када буде лежала у твом наручју, господару царе, угрејаћеш се.«
3 Тако потражише лепу девојку по целом подручју Израела и нађоше Шунемку Авишаг, па је доведоше цару. **4** Девојка је била врло лепа. Неговала је цара и служила га, али цар није с њом имао полне односе.

Адонија покушава да се домогне престола

5 Адонија, чија мајка је била Хагит, надмено одлучи: »Ја ћу бити цар«, па набави себи борна кола и коње и педесет људи да трче пред њим. **6** Његов отац га никада није прекорно упитао: »Зашто се тако понашаш?« Адонија је био и врло наочит, а родио се после Авесалома. **7** Адонија се обрати Јоаву сину Церујином и свештенику Авиатару, и они га подржаше. **8** Али свештеник Садок, Бенаја син Јехојадин, пророк Натан, Шими, Реи и Давидови јунаци не придружише се Адонији.
9 Код камена Зохелета, близу Ен-Рогела, Адонија принесе на жртву ситну и крупну стоку и утовљену телад. Позвао је сву своју браћу, цареve синове, и све Јудеје који су били у царевој служби, **10** али није позвао пророка Натана, ни Бенају ни остале јунаке, ни свога брата Соломона.

Соломон проглашен за цара

11 Натан упита Витсавеју, Соломонову мајку: »Зар ниси чула да је Адонија, Хагитин син, постао цар, а да наш господар Давид то не зна? **12** Стога ми допусти да те посаветујем како да спасеш свој живот и живот свог сина Соломона. **13** Иди цару Давиду и реци му: 'Мој господару царе, зар се ниси заклео мени, својој слушкињи: 'Твој син Соломон ће бити цар после мене. Он ће седети на мом престолу? Зашто је онда Адонија постао цар?' **14** Док ти још будеш тамо разговарала с царем, ја ћу ући и потврдити твоје речи.«

15 Тако Витсавеја оде да посети остарелог цара у његовим одајама, где га је служила Шунемка Авишаг.

16 Витсавеја се дубоко поклони цару, а он је упита: »Шта хоћеш?«

17 »Господару«, рече му она, »ти си се мени, својој слушкињи, заклео ГОСПОДОМ, својим Богом: 'Твој син Соломон биће цар после мене. Он ће седети на мом престолу.' **18** Али сада је, ево, Адонија постао цар, а ти, мој господару царе, то не знаш. **19** Принео је на жртву много волова, утовљене телади и ситне стоке и позвао све цареve синове, свештеника Авиатара и главног заповедника војске Јоава, али твог слугу Соломона није позвао. **20** Мој господару царе, очи целог Израела упрте су у тебе, да му ти кажеш ко ће седети на твом престолу после тебе. **21** Ако то не урадиш, чим ти умреш, мој господару царе, мене и мог сина Соломона сматраће злочинцима.«

22 Док је она још разговарала с царем, стиже пророк Натан.

23 Цару рекоше: »Пророк Натан је овде.«

Натан уђе код цара и ничице му се поклони, **24** па рече: »Јеси ли ти, мој господару царе, рекао: 'Адонија ће бити цар после мене. Он ће седети на мом престолу?' **25** Јер, он је данас отишао и принео на жртву много волова, утовљене телади и ситне стоке. Позвао је све цареve синове, заповеднике војске и свештеника Авиатара, и ено их једу и пију с њим и кличу: 'Живео цар Адонија!' **26** Али ни мене, твог слугу, ни свештеника Садока, ни Бенају сина Јехојадиног, ни твог слугу Соломона није позвао. **27** Да ли си то учинио, мој господару царе, не обавестивши мене, свога слугу, о томе ко ће седети на твом престолу после тебе?«

28 На то цар Давид рече: »Позовите Витсавеју.«

Када је она дошла цару и стала пред њега, **29** цар се закле: »Тако ми ГОСПОДА живога, који ме је избавио из сваке невоље, **30** данас ћу извршити оно за што сам се заклео ГОСПОДОМ, Богом Израеловим: Твој син Соломон биће цар после мене. Он ће седети на мом престолу место мене.«

31 Тада се Витсавеја ничице поклони цару и рече: »Довека живео мој господар, цар Давид!«

32 Цар Давид рече: »Позовите свештеника Садока, пророка Натана и Бенају сина Јехојадиног.«

Када су они дошли пред цара, **33** цар им рече: »Узмите службенике свога господара, па посадите мог сина Соломона на моју мазгу и одведите га у Гихон. **34** Нека га тамо свештеник Садок и пророк Натан помажу за цара над Израелом. Потом дуните у овнујски рог и вичите: 'Живео цар Соломон!' **35** Затим се с њим вратите овамо, а он нека дође и седне на

мој престо. Он ће бити цар место мене. Поставио сам га за владара над Израелом и Јудом.«

³⁶ Бенаја син Јехоадин одговори цару: »Биће тако †! И нека то потврди ГОСПОД, Бог мога господара цара. ³⁷ Као што је ГОСПОД био с тобом, мој господару царе, нека тако буде и са Соломоном! Нека учини да он буде још већи цар од †† мога господара, цара Давида!«

³⁸ Тада свештеник Садок, пророк Натан, Бенаја син Јехоадин, Кеређани и Пелетовци сиђоше и посадише Соломона на мазгу цара Давида и одведоше га у Гихон. ³⁹ Свештеник Садок узео је из шатора ‡ рог с уљем и помаза Соломона. Потом дунуше у овујски рог и сав народ повика: »Живео цар Соломон!« ⁴⁰ Тада сав народ пође горе за њим, свирајући фруле и толико гласно кличући да се земља тресла.

⁴¹ Адонија и све званице које су биле с њим зачуше буку баш кад су завршавали гозбу.

Када је чуо звук рога, Јоав упита: »Каква је то силна галама у граду?«

⁴² Док је он још говорио, стиже Јонатан, син свештеника Авиатара.

Адонија му рече: »Уђи. Ваљан човек као ти мора да носи добре вести.«

⁴³ »Не« одговори му Јонатан. »Наш господар, цар Давид, оставио је Соломона за цара. ⁴⁴ Цар је с њим послао свештеника Садока, пророка Натана, Бенају сина Јехоадиног, Кеређане и Пелетовце. Они су га посадили на цареву мазгу, ⁴⁵ и свештеник Садок и пророк Натан су га помазали за цара у Гихону. Одатле су кренули толико кличући да цео град одзвања. То је бука коју чујете. ⁴⁶ Осим тога, Соломон је већ сео на царски престо, ⁴⁷ а цареви службеници су дошли да честитају нашем господару, цару Давиду, говорећи: „Нека твој Бог учини да Соломоново име буде славније од твога и он још већи цар од тебе!“ А цар се поклонио на својој постељи ⁴⁸ и рекао: „Благословен ГОСПОД, Бог Израелов, који ми је дао да данас својим очима видим наследника на свом престолу.“

⁴⁹ На то све Адонијине званице устадоше уплашене и разиђоше се. ⁵⁰ А Адонија, у страху од Соломона, оде и ухвати се за рогове жртвеника.

⁵¹ Соломону рекоше: »Адонија се уплашио цара Соломона и ено се држи за рогове жртвеника и говори: „Нека ми се цар Соломон данас закуне да мене, свога слугу, неће погубити мачем.“

⁵² Соломон одговори: »Ако се покаже као ваљан човек, неће му пасти ни длака с главе. Али, ако се утврди да је учинио зло, умреће.«

⁵³ Тада цар Соломон посла људе да га скину са жртвеника. Адонија дође и поклони се цару Соломону, а Соломон му рече: »Иди кући.«

Давидова последња упутства Соломону

2 Када се приближило време да Давид умре, он заповеди свом сину Соломону:

² »Ускоро ћу умрети«, рече. »Буди јак и покажи се човек. ³ Извршавај дужност коју ти је ГОСПОД, твој Бог, одредио: да чиниш оно што он тражи и држиш се његових уредби и заповести, законâ и прописâ, као што је записано у Мојсијевом закону. Тада ћеш бити успешан куд год будеш ишао и у свему што будеш чинио, ⁴ и ГОСПОД ће испунити своје обећање мени: „Ако твоји потомци буду пазили како живе и верно, свим својим срцем и душом, чинили оно што тражим, увек ће један од њих седети на Израеловом престолу.“

⁵ »И сâм знаш шта ми је учинио Јоав син Церујин – шта је учинио са двојицом главних заповедника Израелове војске, Авнером сином Неровим и Амасом сином Јетеровим. Убио их је и пролио њихову крв у миру као да је рат и том крвљу је умазао појас око свога струка и сандале на својим ногама. ⁶ Поступи с њим према својој мудрости, али не дај да му седа глава оде у Шеол у миру.

⁷ »Милостиво поступи са синовима Барзилаја Гилађанина: нека буду међу онима који једу за твојом трпезом, јер су стали уз мене када сам бежао пред твојим братом Авесаломом.

⁸ »Код тебе је и Шими син Герин, Венијаминовац из Бахурима, који ме је тешким клетвама проклињао онога дана када сам ишао у Маханајим. Када ми је изашао у сусрет на реци Јордан, заклео сам му се ГОСПОДОМ: „Нећу те погубити мачем.“ ⁹ Али ти га не сматрај недужним. Мудар си човек – знаћеш шта ти је чинити с њим да му седу главу крваву спустиш у Шеол.«

Давидова смрт

¹⁰ Потом Давид умре, па га сахранише у Давидовом граду. ¹¹ Над Израелом је владао четрдесет година – седам година у Хеврону и тридесет три године у Јерусалиму.

Адонијина смрт

¹² Соломон седе на престо свога оца Давида и његова царска власт се веома учврсти.

¹³ Адонија, Хагитин син, оде Витсавеји, Соломоновој мајци, која га упита: »Долазиш ли у миру?«

»Да, у миру«, одговори он, ¹⁴ па рече: »Имам нешто да ти кажем.«

»Говори«, одврати она.

¹⁵ »Као што знаш«, рече он, »царство је било моје и сав Израел је на мене гледао као на свог цара. Али царство ми је измакло и отишло мом брату јер му је дошло од ГОСПОДА. ¹⁶ Сада имам нешто да те замолим. Немој да ме одбијеш.«

»Настави«, рече му она.

† Биће тако Дословно: Амин. †† он буде још већи цар од Дословно: његов престо буде већи од престола; исто и у 47. стиху. ‡ шатора Вероватно из Шатора састанка; в. 2. Мојс 27,21.

¹⁷ »Молим те да кажеш цару Соломону«, настави он, »јер тебе неће одбити, да ми Шунемку Авишаг да̑ за жену.«

¹⁸ »Добро«, одврати Витсавеја. »Разговараћу с царем у твоје име.«

¹⁹ Када је Витсавеја отишла цару Соломону да с њим разговара у Адонијино име, цар устаде и пође јој у сусрет, поклонил се, па седе на свој престо. Нареди да се донесе престо за цареву мајку, па му она седе с десне стране.

²⁰ »Имам једну ситницу да те замолим«, рече она. »Немој да ме одбијеш.«

»Говори, мајко«, одврати цар. »Нећу те одбити.«

²¹ Она рече: »Нека се Шунемка Авишаг да̑ за жену твом брату Адонији.«

²² Цар Соломон одговори мајци: »Зашто тражиш Шунемку Авишаг за Адонију? Могла би тако за њега да тражиш и царство, јер ми је старији брат – да, за њега и за свештеника Авиатара и за Јоава сина Церуиног!«

²³ Онда се цар Соломон закле ГОСПОДОМ: »Нека ме Бог најстроже казни ако Адонија својим животом не плати због ове молбе! ²⁴ Тако ми ГОСПОДА живога, који ме је чврсто посадио на престо мога оца Давида и дао ми владарску кућу као што је обећао, Адонија ће још данас бити погубљен!«

²⁵ Потом цар Соломон посла Бенају сина Јехојадиног, који се обори на Адонију и он умре.

Авиатар отеран у изгнанство и Јоавава смрт

²⁶ Цар рече свештенику Авиатару: »Врати се на своја поља у Анатоту. Заслужио си да умреш, али нећу те данас погубити, јер си носио Ковчег Господа ГОСПОДА пред мојим оцем Давидом и с мојим оцем делио све недаће.«

²⁷ Тако Соломон искључи Авиатара из ГОСПОДЊЕГ свештенства, испунивши оно што је ГОСПОД у Шилу рекао о Елијевој породици †.

²⁸ Када је ова вест стигла до Јоава, који је сковао заверу са Адонијом, иако не и са Авесаломом, он побеже у Шатор ГОСПОДЊИ и ухвати се за рогове жртвеника. ²⁹ Цару Соломону јавише да је Јоав побегао у Шатор ГОСПОДЊИ и да је крај жртвеника, па он посла Бенају сина Јехојадиног, рекавши му: »Иди и убиј га.«

³⁰ Бенаја уђе у Шатор ГОСПОДЊИ и рече Јоаву: »Цар каже: „Изађи!“«

Али он одговори: »Не, умрећу овде.«

Бенаја јави цару: »Јоав ми је одговорио тако и тако.«

³¹ Тада цар заповеди Бенаји: »Учини као што каже. Убиј га и сахрани. Тако ћеш са мене и са породице мога оца скинути кривицу због недужне крви коју је Јоав пролио. ³² ГОСПОД ће му узвратити за проливену крв, јер је без знања мога оца Давида напао два човека боља и праведнија од себе и убио их мачем: Авнера сина Неровог, главног заповедника

Израелове војске, и Амасу сина Јетеровог, главног заповедника Јудине војске. ³³ Нека кривица за проливање њихове крви падне на главу Јоава и његових потомака до века. А на Давиду и његовим потомцима, његовој владарској кући и престолу, нека до века буде мир ГОСПОДЊИ.«

³⁴ Тако Бенаја син Јехојадин оде, обори се на Јоава и уби га, па га сахранише у његовој кући у пустињи. ³⁵ Цар постави Бенају сина Јехојадиног да заповеда војском место Јоава, а на Авиатарово место постави свештеника Садока.

Шимијева смрт

³⁶ Цар посла по Шимија и рече му: »Сагради себи кућу у Јерусалиму, па живи у њој и немој никуда да идеш одатле. ³⁷ Онога дана када изађеш и пређеш преко долине Кидрон, буди сигуран да ћеш умрети. Сам ћеш бити крив за своју смрт.«

³⁸ Шими одговори цару: »Добро кажеш. Ја, твој слуга, учинићу како ми кажеш, мој господару царе.«

Тако је Шими дуго живео у Јерусалиму.

³⁹ Али после три године, двојица Шимијевих робова одбегаше Ахишу сину Маахином, цару Гата, па Шимију јавише: »Твоји робови су у Гату.«

⁴⁰ На то се Шими спреми, оседла свог магарца и оде Ахишу у Гат да потражи своје робове. Тако је Шими ишао у Гат и оданде вратио своје робове.

⁴¹ Када су Соломону јавили да је Шими ишао из Јерусалима у Гат и да се вратио, ⁴² цар га позва и рече му: »Зар те нисам заклео ГОСПОДОМ и упозорио те: „Онога дана када изађеш да било куда пођеш, буди сигуран да ћеш умрети?“ Тада си ми рекао: „Добро кажеш. Послушаћу.“ ⁴³ Зашто се онда ниси држао заклетве ГОСПОДУ и заповести коју сам ти дао?«

⁴⁴ Цар још рече Шимију: »Ти добро знаш све зло које си учинио мом оцу Давиду. ГОСПОД ће ти вратити за твоја злодела. ⁴⁵ А цар Соломон биће благословен и Давидов престо остаће чврст пред ГОСПОДОМ до века.«

⁴⁶ Тада цар издаде наредбу Бенаји сину Јехојадином, који изађе и обори се на Шимија и он умре.

Тако се царска власт учврстила у Соломоновим рукама.

Соломон тражи мудрост

(2. Лет 1,1-12)

3 Соломон се ороди с фараоном, царем Египта, оженивши се његовом кћери. Он је доведе у Давидов град док не заврши изградњу своје палате, Дома ГОСПОДЊЕГ и зида око Јерусалима. ² А народ је приносио жртве на узвишицама, јер још није био подигнут храм за ГОСПОДЊЕ Име. ³ Соломон је показивао своју љубав према ГОСПОДУ тако што се држао уредби свог оца Давида у свему, осим што је приносио жртве и палио ка̑д на узвишицама.

† в. 1. Сам 2,31-36.

⁴ Цар Соломон оде у Гивон да принесе жртве, јер је тамо била најважнија узвишица, и на тамошњем жртвенику принесе хиљаду паљеница. ⁵ У Гивону се ГОСПОД показа Соломону ноћу у сну.

Бог рече: »Затражи шта год хоћеш да ти дам.«

⁶ А Соломон одговори: »Показао си велику љубав према свом слуги, мом оцу Давиду, јер је пред тобом живео верно, праведно и честитог срца. Ти и даље чуваш ту велику љубав према њему, јер си му дао сина да данас седи на његовом престолу. ⁷ Сада си, ГОСПОДЕ, мој Боже, поставио мене, свог слугу, за цара после мог оца Давида иако сам само дете и не знам како да вршим своје дужности. ⁸ Ја, твој слуга, овде сам међу народом који си изабрао, народом којег има толико да се не може ни пребројати ни пописати. ⁹ Стога ми дај разборитости, да могу да спроводим правду међу твојим народом и да разликујем добро и зло. Јер, ко може да спроводи правду међу овим твојим великим народом?«

¹⁰ ГОСПОДУ би мило што је Соломон ово тражио, ¹¹ па му рече: »Пошто си тражио ово, а не дуг живот, ни богатство, ни смрт својих непријатеља, него разборитост при спровођењу правде, ¹² даћу ти то што си тражио. Даћу ти мудрости и разборитости какве није имао нико пре тебе и какве неће имати нико после тебе. ¹³ Али, даћу ти и оно што ниси тражио – богатство и славу – па ти за живота неће бити равна међу царевима. ¹⁴ Ако будеш чинио оно што тражимо и држао се мојих уредби и заповести, као што је чинио твој отац Давид, даћу ти и дуг живот.«

¹⁵ Тада се Соломон пробуди и виде да је то био сан. Онда се врати у Јерусалим и стаде пред Ковчег ГОСПОДЊЕГ савеза, па принесе жртве паљенице и жртве за заједништво. Потом приреди гозбу за све своје службенике.

Соломон показује своју мудрост

¹⁶ Две блуднице дођоше цару и стадоше пред њега.

¹⁷ Једна од њих рече: »Господару, ова жена и ја живимо у истој кући, и ја сам се породила док је и она била у њој. ¹⁸ Трећег дана по мом порођају и ова жена је родила. Биле смо саме. У кући није било никога осим нас две. ¹⁹ У току ноћи умре син ове жене, јер је била легла на њега. ²⁰ Она устаде усред ноћи и узе мог сина од мене док сам ја, твоја слушкиња, спавала, па га стави себи у наручје, а свог мртвог сина у наручје мени. ²¹ Кад сам ујутро устала да подојим сина, а он мртав! Али, кад сам га боље погледала при јутарњој светлости, видех да то није син ког сам родила.«

²² Она друга жена рече: »Не! Онај живи је мој син, а мртви је твој.«

А друга одврати: »Не! Онај мртви је твој син, а живи је мој.«

И тако су се препирале пред царем.

²³ Цар рече: »Ова каже: 'Мој син је жив, а твој син је мртав,' а она каже: 'Не! Твој син је мртав, а мој је жив.'«

²⁴ Онда цар рече: »Донесите ми мач.«

Када су донели мач пред цара, ²⁵ он рече: »Расеците оно живо дете надвоје, па једну половину дајте једној жени, а другу половину другој.«

²⁶ На то жену чији је син био жив заболе срце за сином, па рече цару: »Молим те, господару, дајте њој живо дете! Не убијајте га!«

Али она друга рече: »Нека не буде ни мој ни твој – расеците га надвоје!«

²⁷ Тада цар рече: »Дајте живо дете првој жени. Немојте да га убијете. Она му је мајка.«

²⁸ Када су сви Израелци чули пресуду коју је цар изрекао, испунише се поштовањем према цару, јер су видели да му је Бог дао мудрост да спроводи правду.

Главни службеници Соломоновог царства

4 Цар Соломон је владао над целим Израелом, ² а ово су били његови главни службеници:

Азарја син Садоков, свештеник;

³ Елихореф и Ахија, Шишини синови, писари;

Јосафат син Ахилудов, бележник;

⁴ Бенаја син Јехојадин, главни заповедник војске; Садок и Авиатар, свештеници;

⁵ Азарја син Натанов, задужен за управитеље области;

Завуд син Натанов, свештеник и царев саветник;

⁶ Ахишар, управитељ палате;

Адонирам син Авдин, задужен за кулук.

⁷ Соломон је имао дванаест управитеља области по целом Израелу. Они су снабдевали цара и његов двор. Сваки је снабдевао цара једног месеца у години. ⁸ Ово су њихова имена:

Бен Хур у Ефремовом горју;

⁹ Бен Декер у Макацу, Шаалвиму, Бет-Шемешу и Елон-Бет-Ханану;

¹⁰ Бен Хесед у Аруботу. Његов је био Сохо и сав хеферски крај;

¹¹ Бен Авинадав у Нафат-Дору. Он је био ожењен Соломоновом кћери Тафат;

¹² Баана син Ахилудов у Таанаху и Мегиду и у целом Бет-Шеану крај Цартана испод Јизреела, од Бет-Шеана до Авел-Мехоле и даље до иза Јокмаама;

¹³ Бен-Гевер у Рамот-Гиладу. Његова су била насеља Јаира сина Манасијиног у Гиладу, као и област Аргов у Башану са њених шездесет великих градова опасаних зидинама са бронзаним преворницама на капијама;

¹⁴ Ахинадав син Идов у Маханајиму;

¹⁵ Ахимаац у Нефталиму. Он је био ожењен Соломоновом кћери Босмат;

¹⁶ Баана син Хушајев у Асиру и Алоту;

¹⁷ Јосафат син Паруахов у Исахару;

¹⁸ Шими син Елин у Венијамину;

¹⁹Гевер син Уријев у Гиладу, земљи аморејског цара Сихона и башанског цара Ога. Он је био једини управитељ тога краја.

Соломоново богатство и слава

(2. Лет 1,14-17)

²⁰Јудеја и Израелаца било је много као песка на морској обали. Јели су, пили и радовали се. ²¹Соломон је владао над свим царствима од реке Еуфрат † до земље Филистејаца, све до границе Египта. Та царства су Соломону давала данак и била му потчињена целог његовог живота.

²²Свакодневно је Соломону за храну било потребно тридесет кора †† белог брашна и шездесет кора ‡ обичног брашна, ²³десет говеда с јасала, двадесет говеда с паше и стотину грла ситне стоке, као и јелени, газеле, срне и утовљена живина.

²⁴Соломон је владао над свим царствима западно од реке Еуфрат, од Тифсаха до Газе, и живео је у миру са свим суседима унаоколо. ²⁵За његовог живота, Јуда и Израел, од Дана до Беер-Шеве, живели су спокојно, сваки човек под својом лозом и под својом смоквом.

²⁶Соломон је имао четири хиљаде јасала за коње који су вукли борна кола и дванаест хиљада коња ††.

²⁷Управитељи области, сваки свога месеца, набављали су намирнице за цара Соломона и све који су јели за царевом трпезом и старали су се да ничега не понестане. ²⁸А доносили су, на за то одређено место, и свој део јечма и сламе за коње који су вукли борна кола и за остале коње.

²⁹Бог је Соломону дао мудрост, изузетну разборитост и памет неизмерну као песак на морској обали. ³⁰Соломонова мудрост била је већа од мудрости свих Источњака и од све египатске мудрости.

³¹Био је мудрији од свих људи, мудрији и од Етана Езраховца и од Махолових синова Хемана, Халкола и Дарде. Глас о њему проширио се по свим околним народима. ³²Саставио је три хиљаде пословица и хиљаду пет песама. ³³Описао је биљке, од либанског кедра до исопа који расте из зидова, и животиње, птице, гмизавце и рибе. ³⁴Људи из свих народа долазили су да чују Соломонову мудрост, а слали су их сви цареви на земљи који су чули за њу.

Соломон се спрема да сагради Храм

(2. Лет 2,1-18)

5 Када је Хирам, цар Тира, чуо да је Соломон помазан за цара место свог оца Давида, посла изасланике Соломону, јер је увек био Давидов пријатељ.

²Тада Соломон поручи Хираму: ³»Ти знаш да мој отац Давид, због ратова које је водио са свим околним народима, није могао да сагради дом за Име ГОСПОДА, свога Бога, све док му ГОСПОД није по-

† реке Еуфрат Дословно: реке; исто и у 24. стиху. †† тридесет кора 6.600 литара. ‡ шездесет кора 13.200 литара. †† коња Ова реч на хебрејском може да значи и »коњаника«.

ложио непријатеље под ноге. ⁴Али сада ми је ГОСПОД, мој Бог, дао мир са свим суседима и више не прети ниједан противник ни несрећа.

⁵»Стога намеравам да саградим дом за Име ГОСПОДА, свога Бога, као што је ГОСПОД рекао мом оцу Давиду: »Твој син кога ћу поставити на твој престо место тебе саградиће дом за моје Име.« ††

⁶»Зато заповеди да ми се насече либанских кедрова. Моје слуге ће радити с твојим слугама, а ја ћу платити твојим слугама колику год надницу одредиш. Јер, ти знаш да код нас нема никога ко уме да обара стабла као Сидонци.«

⁷Када је Хирам чуо Соломонову поруку, веома се обрадова и рече: »Благословен ГОСПОД данас, јер је Давиду дао мудрог сина да влада овим великим народом.«

⁸Онда Хирам поручи Соломону: »Примио сам поруку коју си ми послао и снабдећу те са колико год желиш кедрових и борових дебала. ⁹Моје слуге ће их довлачити с Либана до мора, а ја ћу их, увезане у сплавове, отпремати морем до места које назначиш. Тамо ћу их развезивати, па их ти одвози. Ти ћеш заузврат снабдевати храном мој двор.«

¹⁰Тако је Хирам снабдевао Соломона кедровим и боровим деблима колико год их је овај желео, ¹¹а Соломон је сваке године давао Хираму двадесет хиљада кора ††† пшенице за исхрану његовог двора и уз то двадесет хиљада бата ††† уља од изгњечених маслина.

¹²ГОСПОД је дао Соломону мудрост, као што му је и обећао. Између Хирама и Соломона владао је мир, па њих двојица склопише савез.

¹³Цар Соломон одреди кулчаре из целог Израела, њих тридесет хиљада. ¹⁴Сваког месеца их је слао у Либан у сменама од по десет хиљада, па су један месец проводили у Либану, а два месеца код куће. За кулчаре је био задужен Адонирам. ¹⁵Соломон је имао седамдесет хиљада носача терета и осамдесет хиљада каменорезаца у брдима, ¹⁶као и три хиљаде три стотине предрадника који су надгледали посао и управљали радницима. ¹⁷По царевом заповести вадиле су из каменоломâ громаде најбољег камена да од њих исклешу темеље Храма. ¹⁸Соломонови и Хирамови градитељи и Гевалци секли су и припремали дрво и камен за изградњу Храма.

Соломон гради Храм

(2. Лет 3,1-7)

6 Четири стотине осамдесете године после изласка Израелаца из Египта, четврте године своје владавине над Израелом, у месецу зиву, другом месецу, Соломон поче да гради Дом ГОСПОДЊИ.

²Храм који је цар Соломон градио ГОСПОДУ био је шездесет лаката ⁵ дуг, двадесет лаката ^{5†} широк и

†† в. 2. Сам 7,13 и 1. Лет 17,12. ††† двадесет хиљада кора 4.400.000 литара. ††† двадесет хиљада бата 440.000 литара.

тридесет лаката † висок. ³ Трем испред главне одаје пружао се ширином Храма и био двадесет лаката дуг и десет лаката †† широк. ⁴ На Храму је направио окна са увученим подбојима. ⁵ Унаоколо, уза зидове главне одаје и унутрашњег светилишта, подигао је здање са побочним одајама. ⁶ Доњи спрат здања био је широк пет лаката ‡, средњи спрат шест лаката ††, а трећи спрат седам лаката ††. Направио је испусте са спољне стране Храма тако да ништа не мора да се умеће у зидове Храма. ⁷ Храм је зидан само од камена који је већ био исклесан у каменолому, па се током градње Храма није чуо ни чекић, ни длето, ни други гвоздени алат. ⁸ Улаз у доњи спрат био је на јужној страни Храма. Степенице су водиле до средњег спрата, а одатле до трећег.

⁹ Тако је Соломон саградио Храм и довршио га, покривши га гредама и кедровим даскама. ¹⁰ Саградио је и побочне одаје дуж читавог Храма. Све су биле пет лаката високе, а за Храм су биле везане кедровим гредама.

¹¹ Реч ГОСПОДЊА дође Соломону: ¹² »Што се тиче овог храма који градиш, ако будеш живео у складу са мојим уредбама, извршавао моје законе и држао се свих мојих заповести и поковавао им се, преко тебе ћу испунити обећање које сам дао твом оцу Давиду. ¹³ Живећу међу Израелцима и нећу оставити свој народ Израел.«

¹⁴ Тако је Соломон градио Храм и довршио га.

Уређење унутрашњости Храма

(2. Лет 3,8-14)

¹⁵ Унутрашње зидове Храма Соломон је од пода до таванице обложио кедровим даскама, а под је покрио боровим даскама. ¹⁶ У задњем делу Храма начинио је унутрашње светилиште, Светињу над светињама, оградивши двадесет лаката кедровим даскама од пода до таванице. ¹⁷ Главна одаја испред ове одаје била је четрдесет лаката ††† дуга. ¹⁸ Унутрашњост Храма била је од кедровине, са изрезбареним украсима у облику тикве и раствореног цвета. Све је било од кедровине – нигде се није видео камен.

¹⁹ Соломон је припремио унутрашње светилиште у Храму да у њега стави Ковчег ГОСПОДЊЕГ савеза. ²⁰ Оно је било двадесет лаката дуго, двадесет лаката широко и двадесет лаката високо. Изнутра га је обложио чистим златом, а тако и жртвеник од кедровине. ²¹ Унутрашњост Храма обложио је чистим златом, а по прочељу унутрашњег светилишта, које је било обложено златом, раширио је златне ланце. ²² Сву унутрашњост Храма обложио је златом, а тако и цео жртвеник у унутрашњем светилишту.

§ шездесет лаката 27 метара. §† двадесет лаката 9 метара; исто и у 3, 16. и 20. стиху. † тридесет лаката 13,5 метара. †† десет лаката 4,5 метара; исто и у 23, 24, 25. и 26. стиху. ‡ пет лаката 2,25 метара; исто и у 10. и 24. стиху. ††† шест лаката 2,7 метара. †††† седам лаката 3,15 метара. ††††† четрдесет лаката 18 метара.

²³ У унутрашњем светилишту начинио је два херувима од маслиновог дрвета, који су били десет лаката високи. ²⁴ Први херувим је имао крила дуга пет лаката, тако да је од врха једног крила до врха другог било десет лаката. ²⁵ И други херувим је био од десет лаката, јер су та два херувима била исте величине и облика. ²⁶ Сваки херувим је био десет лаката висок. ²⁷ Херувиме је ставио у унутрашњу одају Храма. Крила су им била раширена. Крило једног херувима дотицало је један зид, а крило другог други зид. Друга два крила дотицала су једно друго у средини одаје. ²⁸ Херувиме је обложио златом.

²⁹ По зидовима свуда у Храму, и у унутрашњој и у спољној одаји, изрезбарио је украсе у облику херувима, палме и раствореног цвета. ³⁰ Обложио је златом и подове унутрашње и спољне одаје.

³¹ За улаз у унутрашње светилиште направио је двокрилна врата од маслиновог дрвета са петоугаоним довращима. ³² На крилима врата од маслиновог дрвета изрезбарио је украсе у облику херувима, палме и раствореног цвета и обложио их златом. Украсе у облику херувима и палме обложио је листићима злата. ³³ Исто тако је направио и четвороугаоне довратке од маслиновог дрвета за улаз у главну одају. ³⁴ Направио је и двокрилна врата од боровине, која су се отварала на обе стране. ³⁵ Изрезбарио је на њима украсе у облику херувима, палме и раствореног цвета и све резбарије равномерно обложио златом.

³⁶ Саградио је унутрашње двориште од три реда клесаног камена и једног реда тесаних кедрових греда.

³⁷ Темелји Дома ГОСПОДЊЕГ положени су четврте године Соломонове владавине, у месецу зиву. ³⁸ Једанаесте године, у месецу булу, осмом месецу, Храм је довршен у свим појединостима и у складу са нацртима. Соломон га је саградио за седам година.

Соломонова палата

7 Соломону је требало тринаест година да сагради своју палату, ² Палату либанске шуме. Она је била сто лаката дуга, педесет лаката широка и тридесет лаката висока ††† и имала четири реда кедрових стубова који су подупирали кедрове греде. ³ Поврх греда које су лежале на стубовима – четрдесет пет греда, по петнаест у сваком реду – била је таваница од кедровине. ⁴ На бочним зидовима била су по три реда прозора. ⁵ Сва врата и прозори били су четвороугаони, а три реда прозора на једном зиду била су тачно наспрам оних на другом.

⁶ Саградио је Дворану стубова, која је била педесет лаката дуга и тридесет лаката широка, а испред ње је био покривен трем на стубовима.

††† сто лаката дуга ... широка ... висока 45 метара дуга, 22,5 метара широка и 13,5 метара висока.

⁷ Саградио је и престону дворану, Дворану правде, где је судио, и од пода до таванице је обложио кедровином.

⁸ Слично је била грађена и палата у којој је живео, у дворишту позади. Соломон је сличну палату саградио и за фараонову кћер, којом се оженио.

⁹ Све те грађевине, и велико двориште, биле су од темеља до стреха изграђене од најбољег камена, сеченог по мери и изнутра и споља обрађеног тастером. ¹⁰ Темељи су били од најбољих громада, од којих су неке биле од десет лаката †, а неке од осам лаката ††, ¹¹ а надградња од најбољег камена, сеченог по мери, и од кедрових греда. ¹² Велико двориште било је окружено зидом од три реда клесаног камена и једног реда тесаних кедрових греда, као и унутрашње двориште Дома ГОСПОДЊЕГ и његов трем.

Хурамови радови

¹³ Цар Соломон посла по Хурама ‡ из Тира. ¹⁴ Његова мајка је била једна удовица из Нефталимовог племена, а отац му је био ковач бронзе из Тира. Хурам је био врло вешт, способан и искусан у свим врстама рада са бронзом. Он дође цару Соломону и изведе све радове који су му били поверени.

Два бронзана стуба

(2. Лет 3,15-17)

¹⁵ Излио је два бронзана стуба, од којих је сваки био осамнаест лаката †† висок и имао обим дванаест лаката ††. ¹⁶ Направио је и две главице од ливене бронзе да се поставе на врхове стубова. Свака главица је била пет лаката ††† висока. ¹⁷ Мрежа од седам преплетених ланаца красила је главицу сваког стуба. ¹⁸ Израдио је нарове у два реда око сваке мреже да украси главице стубова. ¹⁹ Главице стубова у трему биле су у облику љиљана и четири лакта ††† високе. ²⁰ На главицама оба стуба, изнад заобљеног дела код мреже, било је унаоколо две стотине нарова у редовима. ²¹ Стубове је поставио на улазу у Храм. Јужни стуб назвао је »Јахин«, а северни »Возоз«. ²² Главице на врху биле су у облику љиљана. Тако је завршен рад на стубовима.

Бронзани умиваоник

(2. Лет 4,2-5)

²³ Направио је и Море, умиваоник од ливене бронзе, кружног облика, пречника десет лаката §, пет лаката високо и тридесет лаката §† у обиму. ²⁴ Испод руба је било окружено украсима у облику тикве, њих десет, по један на сваки лакат §††. Тикве

† десет лаката 4,5 метара. †† осам лаката 3,6 метара. ‡ Хурама У хебрејском тексту стоји: Хирама; исто и у 14, 40. и 45. стиху. †† осамнаест лаката 8,1 метар. †† дванаест лаката 5,4 метра. ††† пет лаката 2,25 метара; исто и у 23. стиху. ††† четири лакта 1,8 метара. § десет лаката 4,5 метара. §† тридесет лаката 13,5 метара. §†† на сваки лакат То јест: на сваких 45 центиметара.

су биле изливане у два реда и сливене с Морем, ²⁵ које је стајало на дванаест ливених бикова. Три су гледала на север, три на запад, три на југ и три на исток. Море је лежало на њима, а они су задњим крајем били окренути према унутра. ²⁶ Било је дебело један педаљ §†, а руб му је био као руб пехара, као љиљан. Запремина му је била две хиљаде бата §††.

Бронзана постоља

²⁷ Направио је и десет покретних бронзаних постоља. Свако је било четири лакта дуго, четири лакта широко и три лакта високо §†. ²⁸ Постоља су била овако урађена: Имала су постраничне плоче које су биле причвршћене за пречаге. ²⁹ На плочама међу пречагама били су украси у облику лава, бика и херувима, а на пречагама, изнад и испод лавова и бикова, ковани венци. ³⁰ Свако постоље имало је четири бронзана точка са бронзаним осовинама. На сваком постољу, на четири држача украшена ливеним венцима са сваке стране, стајао је умиваоник. ³¹ На горњој страни постоља био је округло отвор дубок један лакат §†, а са основом лакат и по §††. Око њега су били резбарени украси. Плоче постоља биле су четвртасте, а не округле. ³² Она четири точка била су испод плоча, а осовине су им биле причвршћене за постоље. Сваки точак је имао лакат и по у пречнику. ³³ Точкови су били израђени као точкови кола. Њихове осовине, наплати, паоци и главчине били су ливени.

³⁴ Свако постоље имало је четири држача, по један на сваком углу, која су с њим чинила једну целину. ³⁵ На врху постоља био је кружни обруб висок пола лакта §††. Држачи и плоче чинили су једну целину са постољем. ³⁶ Хурам је, где год је било места на држачима и плочама, урезао украсе у облику херувима, лава и палме уоквирене венцима. ³⁷ Тако је направио десет постоља. Сва су била изливена из истог калупа, па су била исте величине и облика.

³⁸ Направио је и десет бронзаних умиваоника, од којих је сваки имао запремину четрдесет бата §§§ и имао у пречнику четири лакта 18, по један умиваоник за свако од десет постоља. ³⁹ Пет постоља је поставио на јужној страни Храма, а пет на северној. Море је поставио на јужној страни, према југоистоку.

Списак опреме Храма

(2. Лет 4,11-5,1)

⁴⁰ Хурам је направио и лонце, лопатице и чиније за шкропљење. Тако је завршио сав посао који је обављао за цара Соломона у Дому ГОСПОДЊЕМ:

§† један педаљ 8 центиметара. §†† две хиљаде бата 44.000 литара. §† четири ... високо 1,8 метара дуго и широко и 1,35 метара високо. §† један лакат 45 центиметара. §†† лакат и по 67,5 центиметара; исто и у 32. стиху. §§† пола лакта 22,5 центиметара. §§§ четрдесет бата 880 литара. 18 четири лакта 1,8 метара.

⁴¹ два стуба;

две зделичасте главице на врховима стубова;
две мреже које су украшавале зделичасте главице на врховима стубова;

⁴² четири стотине нарова за мреже – два реда нарора за сваку мрежу, који су украшавали зделичасте главице на врховима стубова;

⁴³ десет постоља са њихових десет умиваоника;

⁴⁴ Море и дванаест бикова испод њега;

⁴⁵ лонце, лопатице и чиније за шкропљење.

Сви ови предмети које је Хурам направио цару Соломону за Дом ГОСПОДЊИ били су од углачане бронзе. ⁴⁶ Цар је наредио да се лију у глиненим калупима у Јорданској равници између Сукота и Цартана. ⁴⁷ Соломон није мерио тежину ових предмета, јер их је било веома много, па нису ни утврђивали тежину утрошене бронзе.

⁴⁸ Соломон је дао да се изради и сва опрема у Дому ГОСПОДЊЕМ:

златни жртвеник;

златни сто за хлеб Присуства;

⁴⁹ свећњаци од чистог злата, пет на десној и пет на левој страни испред унутрашњег светилишта; златни цветови, светиљке и машице;

⁵⁰ зделе, маказе за фитиљ, чиније за шкропљење, кутлаче и кадионице, све од чистог злата; и златне шарке за врата унутрашње одаје – Светиње над светињама – и за врата главне одаје Храма.

⁵¹ Када је цар Соломон завршио све радове на Дому ГОСПОДЊЕМ, донесе и предмете које је за ГОСПОДА одвојио његов отац Давид – сребро, злато и друге предмете – и стави их у ризнице Дома ГОСПОДЊЕГ.

Соломон преноси Ковчег савеза у Храм

(2. Лет 5,2-6,2)

8 Тада цар Соломон окупи у Јерусалиму старешине Израела, све племенске поглаваре и главе израелских породица, да са Сиона, из Давидовог града, донесу Ковчег ГОСПОДЊЕГ савеза. ² Сви израелски мушкарци окупише се код цара Соломона за време празника[†] у седмом месецу, месецу етаниму.

³ Када су стигле све старешине Израела, свештеници подигоше Ковчег ⁴ и понеше га. Свештеници и Левити понеше Шатор састанка и сву његову свету опрему. ⁵ Цар Соломон и сва израелска заједница која се окупила око њега били су испред Ковчег и приносили толико много ситне и крупне стоке да није могла ни да се попише ни преброји.

⁶ Свештеници донеше Ковчег ГОСПОДЊЕГ савеза на његово место у унутрашњем светилишту Храма, Светињи над светињама, и ставише га испод крила херувимâ. ⁷ Крила херувимâ ширила су се над местом за Ковчег, па су тако херувими засењивали Ковчег и мотке за ношење. ⁸ Ове мотке су биле то-

лико дугачке да су им се крајеви видели из Светиње испред унутрашњег светилишта, али не и споља. Оне су тамо и данас. ⁹ У Ковчегу није било ничег осим две камене плоче које је у њега ставио Мојсије на Хореву, где је ГОСПОД склопио савез са Израелцима након што су изашли из Египта.

¹⁰ Када су свештеници изашли из Светиње, облак испуни Дом ГОСПОДЊИ. ¹¹ Свештеници нису могли да обављају своју службу од облака, јер је Слава ГОСПОДЊА испунила Дом ГОСПОДЊИ.

¹² Соломон рече: »ГОСПОД рече да ће у тамном облаку пребивати. ¹³ Заиста сам ти величанствен дом саградио, место на ком ћеш пребивати довека.«

Соломон говори народу

(2. Лет 6,3-11)

¹⁴ Док је сва израелска заједница тамо стајала, цар се окрену и благослови је, ¹⁵ па рече: »Благословен ГОСПОД, Бог Израелов, јер је испунио обећање које је дао мом оцу Давиду када је рекао:

¹⁶ »Од дана када сам свој народ Израел извео из Египта, нисам изабрао ниједан град у неком од израелских племена да се у њему сагради дом за моје Име, али сам изабрао Давида да влада над мојим народом Израелом.«

¹⁷ »Мој отац Давид био је наумио да сагради дом за Име ГОСПОДА, Бога Израеловог, ¹⁸ али му је ГОСПОД рекао: »Наумио си да саградиш дом за моје Име, и добро си учинио. ¹⁹ Али нећеш ти градити дом, него твој рођени син. Он ће саградити дом за моје Име.«^{††}

²⁰ »ГОСПОД је испунио своје обећање: ја сам наследио свог оца Давида и сео на Израелов престо, баш као што је ГОСПОД и обећао, и саградио сам дом за Име ГОСПОДА, Бога Израеловог, ²¹ и у њему сам припремио место за Ковчег, у ком је Савез који је ГОСПОД склопио с нашим праоцима када их је извео из Египта.«

Соломонова молитва

(2. Лет 6,12-42)

²² Тада Соломон, пред целом израелском заједницом, стаде пред ГОСПОДЊИ жртвеник, рашири руке према небу ²³ и рече: »ГОСПОДЕ, Боже Израелов. Нема Бога као што си ти, ни горе на небу ни доле на земљи. Ти се држиш свог Савеза љубави са својим слугама који свим срцем живе као што ти тражиш. ²⁴ Одржао си обећање које си дао свом слуги Давиду, мом оцу – данас си испунио оно што си рекао.

²⁵ »Сада, ГОСПОДЕ, Боже Израелов, испуни свом слуги Давиду, мом оцу, и оно што си обећао када си рекао: »Увек ће један од твојих седети преда мном на Израеловом престолу, само ако твоји синови буду пазили да живе по мом Закону као што си ти жи-

[†] празникâ То јест: Дана помирења и Празника сеница.

^{††} в. 2. Сам 7,13 и 1. Лет 17,12.

вео.²⁶ Стога, Боже Израелов, нека се сада обистини оно што си обећао свом слуги Давиду, мом оцу.

²⁷ »Али, зар ће Бог заиста пребивати на земљи? Па ни небеса ни небеса над небесима не могу те обухватити, а камоли овај Дом који сам саградио!

²⁸ Ипак, обрати пажњу на молитву, ГОСПОДЕ, Боже мој, и молбу за милост и чуј вапај и молитву које ти данас ја, твој слуга, упућујем. ²⁹ Нека твоје очи и дан и ноћ гледају према овом Дому, према овом месту за које си рекао: 'Тамо ће бити моје Име', да би чуо молитву коју твој слуга моли окренут према овом месту. ³⁰ Чуј молитву свога слуге и свога народа Израела када се буду молили окренути према овом месту. Чуј са неба, свог пребивалишта, и кад чујеш, опрости.

³¹ »Када неко згреши против свога ближњега и треба да се закуне, па дође и закуне се пред твојим жртвеником у овом Дому, ³² чуј са неба и пресуди међу својим слугама по њиховим делима: кривца осуди, а недужнога ослободи.

³³ »Када твој народ Израел буде поражен од непријатеља зато што је згрешио против тебе, па ти се окрене и призна твоје Име упућујући ти молитве и молбе за милост у овом Дому, ³⁴ тада то чуј са неба и опрости грех свом народу Израелу и врати га у земљу коју си дао његовим праоцима.

³⁵ »Када се небо затвори и не падне киша зато што су згрешили против тебе, а они се помолу окренути према овом месту и признају твоје Име, па се окрену од свога греха јер си их ударио невољом, ³⁶ тада то чуј са неба и опрости грех својим слугама, свом народу Израелу. Научи их да живе исправно и пошаљи кишу на земљу коју си дао свом народу у наследство.

³⁷ »Када у земљи завлада глад или помор, медљика или буђ, скакавци или попци, или када непријатељ опседне неки њихов град, или наиђе нека друга пошаст или болест, ³⁸ па ти молитву или молбу за милост упути било ко из твог народа Израела, знајући зашто га је снашла пошаст, и рашири руке према овом Дому, ³⁹ чуј то тада са неба, свог пребивалишта. Опрости и поступи са сваким човеком у складу са свим оним што чини, јер знаш његово срце – ти једини знаш срце људи. ⁴⁰ Тада ће те се бојати све док живе у земљи коју си дао нашим праоцима.

⁴¹ »Што се тиче туђинца, некога ко не припада твојем народу Израелу, него је због твог Имена дошао из далеке земље ⁴² – јер људи ће чути за твоје велико Име и твоју моћну руку и испружену десницу – када туђинац дође и помоли се према овом Дому, ⁴³ чуј то тада са неба, свог пребивалишта, и учини то што туђинац од тебе тражи, да би сви народи на земљи знали твоје Име и бојали те се као и твој народ Израел, и знали да овај Дом који сам саградио носи твоје Име.

⁴⁴ »Када твој народ крене у рат против непријатеља, куд год га послао, па се помоли ГОСПОДУ пре-

ма граду који си изабрао и према Дому који сам саградио за твоје Име, ⁴⁵ чуј тада са неба њихову молитву и молбу за милост и оправдај их.

⁴⁶ »Када згреше против тебе – јер нема човека који не греши – и ти се разгневиш на њих и предаш их непријатељу да их као робље одведе у своју земљу, далеко или близу, ⁴⁷ па ако се промене у земљи свог заточеништва и покају се и замоле те за милост у земљи својих поробљивача, говорећи: 'Згрешили смо. Зло и опако смо поступили', ⁴⁸ и ако ти се окрену свим својим срцем и свом својом душом у земљи својих непријатеља који су их одвели у робље, и помолу ти се окренути према земљи коју си дао њиховим праоцима, према граду који си изабрао и Дому који сам саградио за твоје Име, ⁴⁹ чуј тада са неба, свог пребивалишта, њихову молитву и молбу за милост, и оправдај их. ⁵⁰ Опрости свом народу, који је згрешио против тебе. Опрости му све преступе које је против тебе учинио и учини да му се смилују његови поробљивачи. ⁵¹ Јер, они су твој народ и твој посед који си извео из Египта, пећи у којој се топи гвожђе.

⁵² »Милостиво погледај на молбу мене, твога слуге, и на молбу свога народа Израела за милост – чуј их кад год ти завапе. ⁵³ Јер, Израел си издвојио од свих народа на земљи да буде твој посед, баш као што си објавио преко свога слуге Мојсија када си, Господе ГОСПОДЕ, наше праоце извео из Египта.»

Завршна молитва

⁵⁴ Када је Соломон изговорио све ове молитве и молбе за милост ГОСПОДУ, устаде са места на ком је клечао пред жртвеником руку раширених према небу ⁵⁵ и јаким гласом благослови сву израелску заједницу, говорећи: ⁵⁶ »Благословен ГОСПОД, који је свом народу Израелу дао починак као што је и обећао. Није се изјаловила ниједна реч свих оних лепих обећања која је дао преко свога слуге Мојсија. ⁵⁷ Нека ГОСПОД, наш Бог, буде с нама као што је био с нашим праоцима. Нека нас никада не напусти и не одбаца. ⁵⁸ Нека наше срце приклони себи, да живимо како он тражи и да се држимо заповести, уредби и законâ које је дао нашим праоцима. ⁵⁹ Нека ове моје молитве буду и дан и ноћ близу ГОСПОДА, нашега Бога, да би оправдао мене, свога слугу, и свој народ Израел када буде потребно, ⁶⁰ како би сви људи на земљи знали да је ГОСПОД Бог и да нема другога. ⁶¹ Свим срцем будите одани ГОСПОДУ, нашем Богу, живећи по његовим уредбама и држећи се његових заповести као што је то данас.»

Соломон освештава Храм

(2. Лет 7,4-10)

⁶² Тада цар и сав Израел с њим принеше клане жртве пред ГОСПОДОМ. ⁶³ Соломон принесе ГОСПОДУ жртву за заједништво: двадест две хиљаде грла крупне стоке и сто двадесет хиљада грла ситне

стоке. Тако цар и сви Израелци посветише Дом ГОСПОДЊИ.

⁶⁴ Тог истог дана цар освешта средњи део дворишта испред Дома ГОСПОДЊЕГ и тамо принесе жртве паљенице, житне жртве и лој жртава за заједништво, јер је бронзани жртвеник пред ГОСПОДОМ био сувише мали да прими све жртве.

⁶⁵ Соломон, и сав Израел с њим – силно мноштво народа од Лево-Хамата до Египатског потока – прослави празник † који је падао у то време. Славили су га пред ГОСПОДОМ, нашим Богом, седам дана ††. ⁶⁶ Осмога дана Соломон отпусти народ, који благовести цара и оде кући, срећан и задовољан због свега доброг што је ГОСПОД учинио за свога слугу Давида и свој народ Израел.

Бог се поново показује Соломону

(2. Лет 7,11-22)

9 Када је Соломон завршио изградњу Дома ГОСПОДЊЕГ и царске палате и свега другог што је желео да сагради, ² ГОСПОД му се показа по други пут, онако како му се показао у Гивону, ³ и рече му: »Чуо сам молитву и молбу за милост које си ми упутио. Освештао сам овај храм који си саградио тако што сам у њега довека ставио своје Име. Моје очи и срце стално ће бити тамо.

⁴ »А ти, ако будеш живео преда мном искрено и честито као твој отац Давид и чинио све што заповедам и држао се мојих уредби и законâ, ⁵ учврстићу твој царски престо у Израелу довека, као што сам обећао твом оцу Давиду кад сам рекао: »Увек ће један од твојих потомака седети на Израеловом престолу.«

⁶ »Али, ако се ти или твоји синови окренете од мене и не будете се држали заповести и уредби које сам вам дао, па одете да служите другим боговима и да им се клањате, ⁷ тада ћу уклонити Израел из земље коју сам му дао и одбацићу овај храм који сам освештао за своје Име. Тада ће Израел постати узречица и ругалица међу свим народима. ⁸ Овај храм ће бити гомила рушевина ‡ и сви који буду пролазили згражаваће се и цоктати. »Зашто је ГОСПОД учинио овако нешто овој земљи и овом храму?« питаће они, ⁹ а други ће одговарати: »Зато што су оставили ГОСПОДА, свога Бога, који је извео њихове праоце из Египта, и приклонили се другим боговима, клањали им се и служили им – зато је ГОСПОД на њих довео сву ову несрећу.«

Соломонов споразум са Хирамом

¹⁰ После двадесет година током којих је изградио ове две грађевине – Дом ГОСПОДЊИ и царску палату – ¹¹ цар Соломон даде Хираму, цару Тира, два-

† празник То јест: Празник сеница. †† седам дана Овако стоји у старогрчком преводу Септуагинти, а у традиционалном хебрејском тексту стоји: седам дана и седам дана, четрнаест дана. ‡ гомила рушевина Овако стоји у неким старим рукописима, док у традиционалном хебрејском тексту стоји: висок.

десет градова у Галилеји зато што га је овај снабдевао кедровином, боровином и златом колико год је Соломон хтео. ¹² Али, када је Хирам дошао из Тира да види градове које му је Соломон дао, нису му се свидели.

¹³ »Какве си ми то градове дао, брате?« упита.

Он их назва земља Кавул ‡, а тако се зову и данас.

¹⁴ Хирам је био послао цару сто двадесет таланата ‡ злата.

Други Соломонови подухвати

(2. Лет 8,1-18)

¹⁵ Цар Соломон је био наметнуо кулук да би саградио Дом ГОСПОДЊИ, своју палату, Мило, јерусалимски зид и градове Хацор, Мегидо и Гезер. ¹⁶ Фараон, египатски цар, био је напао и освојио Гезер и спалио га. Побео је његове житеље, Ханаанце, па га дао у мираз својој кћери, Соломоновој жени.

¹⁷ Соломон је обновио Гезер, као и Доњи Бет Хорон, ¹⁸ Ваалат, Тадмор у пустињском делу земље, ¹⁹ као и све своје градове-складишта и градове за своја борна кола и коње – све што је желео да сагради у Јерусалиму, у Либану и на целом подручју којим је владао.

²⁰ Све преостале Аморејце, Хетите, Перижане, Хивијце и Јевусејце, дакле све који нису били Израелци, ²¹ односно њихове потомке који су преостали у земљи, које Израелци нису могли докраја да затру, Соломон је претворио у робове-кулучаре, што су и данас. ²² Али Соломон ниједног Израелца није учинио робом, него су они били његови војници, службеници, војни заповедници, четовође и заповедници његових борних кола и коњаника. ²³ Они су били и главни предрадници задужени за Соломонове радове. Било је пет стотина педесет таквих предрадника који су надгледали раднике.

²⁴ Када је фараонова кћи прешла из Давидовог града у палату коју је Соломон саградио за њу, он сагради Мило.

²⁵ Соломон је три пута годишње приносио жртве паљенице и жртве за заједништво на жртвенику који је подигао ГОСПОДУ и уз њих је палио кад пред ГОСПОДОМ. Тако је испуњавао своје храмске обавезе.

²⁶ Цар Соломон је градио и лађе у Еџон-Геверу, близу Елота у Едому, на обали Црвеног мора. ²⁷ Хирам посла своје слуге, искусне морепловце, да служе на тим лађама са Соломоновим слугама. ²⁸ Они отпловише у Офир и оданде донеше четири стотине двадесет таланата ‡‡ злата и предадоше их цару Соломону.

‡‡ Кавул звучи као хебрејски израз за »не вреди ништа«.

‡‡‡ сто двадесет таланата Око 4.100 килограма. ‡‡‡‡ четири стотине двадесет таланата Око 14.500 килограма.

Соломон и краљица од Сабе (2. Лет 9,1-12)

10 Када је глас о Соломоновој слави и њеној повезаности са ГОСПОДЊИМ именом дошао до краљице од Сабе, она дође да га искуша тешким питањима. ² Стигла је у Јерусалим са великом пратњом и камилама натовареним зачинима, великом количином злата и драгим камењем. Она оде Соломону, па је с њим разговарала о свему што јој је било на уму. ³ Соломон одговори на сва њена питања – ништа му није било толико тешко да не би умео да јој објасни. ⁴ Када је краљица од Сабе видела сву Соломонову мудрост и палату коју је саградио, ⁵ јела на његовој трпези, одаје његових службеника, његову послугу у њиховим одорама, његове пехарнике и жртве паљенице које је приносио у Дому ГОСПОДЊЕМ, остала је без даха.

⁶ Она рече цару: »Истина је оно што сам у својој земљи чула о теби и твојој мудрости. ⁷ Али нисам у то веровала док нисам дошла и својим очима се уверила. А није ми речена ни половина. Твоја мудрост и богатство далеко превазилазе оно што сам чула. ⁸ Благо твојим људима! Благо овим твојим службеницима, који стално стоје пред тобом и слушају твоју мудрост! ⁹ Благословен ГОСПОД, твој Бог, коме си толико омилио да те поставио на Израелов престо. Због своје вечне љубави према Израелу, ГОСПОД те је учинио царем, да чиниш оно што је право и праведно.«

¹⁰ Она даде цару сто двадесет таланата [†] злата, силно много зачина и драго камење. Никада више није неко неком донео толико зачина колико је краљица од Сабе дала цару Соломону.

¹¹ (А Хирамове лађе, које су довезле злато из Офира, донеле су оданде и силно много сандаловине и драгог камења. ¹² Цар је од сандаловине направио потпорње за Дом ГОСПОДЊИ и за царску палату и харфе и лире за свираче. До дана данашњег није виђено толико сандаловине.)

¹³ Цар Соломон даде краљици од Сабе све што је пожелела и затражила поврх уобичајеног царског поклона. Потом она оде са својим слугама и врати се у своју земљу.

Соломоново богатство (2. Лет 9,13-29)

¹⁴ Злато које је Соломон добијао сваке године било је тешко шест стотина шездесет шест таланата ^{††}, ¹⁵ не рачунајући приход који су доносили трговци, продавци, сви цареви Арабије и управитељи области у земљи.

¹⁶ Цар Соломон је направио две стотине великих штитова од кованог злата. За сваки штит је утрошено шест стотина шекела [‡] злата. ¹⁷ Направио је и

[†] сто двадесет таланата Око 4.100 килограма. ^{††} шест стотина шездесет шест таланата Око 22.650 килограма. [‡] шест стотина шекела 6,84 килограма; исто и у 29. стиху.

три стотине малих штитова од кованог злата, а за сваки су утрошене три мине ^{‡‡} злата. Цар их је ставио у Палату либанске шуме.

¹⁸ Цар је направио и велик престо украшен слоновачом и обложен најбољим златом. ¹⁹ Престо је имао шест степеника, а наслон му је на врху био заобљен. На обе стране седишта били су наслони за руке, а крај сваког је стајао по један кип лава. ²⁰ На оних шест степеника стајало је дванаест лавова, по један на сваком крају степеника. Никад ништа слично није израђено ни у једном другом царству.

²¹ Сви пехари цара Соломона били су од злата и све посуђе у Палати либанске шуме било је од чистог злата. Ништа није било израђено од сребра, јер се у Соломоново време сребро није сматрало вредним. ²² Цар је имао трговачке лађе ^{‡‡‡} које су пловиле заједно са Хирамовим лађама. Оне су се враћале сваке треће године, доносећи злато, сребро и слоновачу, мајмуне и паунове.

²³ Цар Соломон био је богатији и мудрији од свих других царева на земљи ²⁴ и цео свет је желео да дође и чује мудрост којом је Бог обдарио Соломона. ²⁵ Из године у годину, ко год је долазио, доносио је поклон – предмете од сребра и злата, одећу, оружје, зачине, коње и мазге.

²⁶ Соломон је сакупио и много борних кола и коња. Имао је хиљаду четири стотине борних кола и дванаест хиљада коња, које је држао у градовима одређеним за борна кола и код себе у Јерусалиму. ²⁷ Учинио је да у Јерусалиму буде сребра као камења, а кедрова у изобилју као дивљих смокава у Шефели. ²⁸ Соломон је увозио коње из Египта и Квеа ^{‡‡‡} – цареви добављачи куповали су их у Квеу. ²⁹ Из Египта су увозили борна кола по шест стотина шекела сребра, а коње по сто педесет шекела ^{‡‡‡} сребра. Кола и коње продавали су и свим хетитским и арамејским царевима.

Соломон се окреће од Бога

11 Осим фараонове кћери, цар Соломон је волео многе друге туђинке – Моавке, Амонке, Едомке, Сидонке и Хетиткиње. ² Оне су биле из народа за које је ГОСПОД рекао Израелцима: »Не склапајте бракове с њима, јер ће вас оне сигурно окренути својим боговима«, али се Соломон ипак у њих заљубљивао.

³ Имао је седам стотина жена царског рода и три стотине наложница, и његове жене су га окренуле од ГОСПОДА. ⁴ Када је Соломон остарио, жене га окренуше другим боговима, па више није био до краја одан ГОСПОДУ, своме Богу, као што је био његов отац Давид. ⁵ Ишао је за Астартом, богињом Сидонаца, и Молохом, одвратним богом Амонаца. ⁶ Тако је Соломон чинио оно што је зло у ГОСПОДЊИМ очима и није у потпуности ишао за ГОСПО-

^{‡‡} три мине 1,71 килограм. ^{‡‡‡} трговачке лађе Дословно: лађе да иду у Таршиш. ^{‡‡‡‡} Квеа Вероватно: Киликије. ^{‡‡‡‡‡} сто педесет шекела 1,71 килограм.

ДОМ као његов отац Давид. ⁷ На једном брду источно од Јерусалима, подигао је узвишицу Кемошу, одвратном богу Моава, и Молоху, одвратном богу Амонаца. ⁸ Исто је урадио за све своје жене туђинке, да би могле да пале кад и приносе жртве својим боговима.

⁹ ГОСПОД се разгневи на Соломона, јер се окренуо од ГОСПОДА, Бога Израеловог, који му се два пута показао ¹⁰ и заповедио му да не иде за другим боговима. Али Соломон се није држао ГОСПОДЊЕ заповести.

¹¹ Стога ГОСПОД рече Соломону: »Пошто тако чиниш и не држиш се мога савеза и уредби које сам ти дао, истргнућу ти царство и дати га једном од твојих службеника. ¹² Али, због мога слуге Давида, нећу то учинити за твог живота – истргнућу га из руку твога сина. ¹³ Али нећу му истргнути цело царство, него ћу му, због мога слуге Давида и због Јерусалима, који сам изабрао, оставити једно племе.«

Соломонови непријатељи

¹⁴ Тада ГОСПОД подиже Соломону противника, Хадада Едомца, из Едомове царске лозе. ¹⁵ Када је Давид ратовао с Едомом, главни заповедник војске Јоав, који је отишао да сахрани погинуле, побио је свако мушко у Едому. ¹⁶ Јоав и сви Израелци остали су тамо шест месеци, све док нису истребили свако мушко у Едому. ¹⁷ Али Хадад, који је још био дечак, побегао је у Египат с Едомцима који су били службеници његовог оца. ¹⁸ Отишли су из Мидјана у Паран, повели са собом неке људе из Парана и отишли у Египат. Фараон, египатски цар, дао је Хададу кућу и земљу и снабдео га храном.

¹⁹ Хадад је нашао толику милост у фараоновим очима да му је овај за жену дао сестру своје жене, царице Тахпенес. ²⁰ Тахпенесина сестра му је родила сина Генувата, кога је Тахпенес одгајила у царској палати, где је живео са фараоновим синовима.

²¹ Када је Хадад чуо у Египту да је Давид умро и да је умро и Јоав, главни заповедник војске, рече фараону: »Пусти ме да се вратим у своју земљу.«

²² »Шта ти овде недостаје«, упита га фараон, »па желиш да се вратиш у своју земљу?«

»Ништа«, одговори Хадад, »али ме пусти да идем.«

²³ Бог против Соломона подиже још једног противника, Резона сина Елјадиног. Овај је побегао од свога господара Хададезера, цара Цове, ²⁴ окупив око себе људе и постао вођа пљачкашке дружине. Када је Давид покушао да их убије, отишли су у Дамаск, где су се настанили и завладали градом. ²⁵ Резон је био противник Израела целог Соломоновог живота. Причињавао је исто толико мука Израелу као и Хадад и мрзео је Израел. Он је владао над Арамом.

²⁶ Против цара се побуни и Јаровам син Неватов. Он је био један од Соломонових службеника, Ефре-

мовац из Цереде, а мајка му је била удовица по имену Церуа.

²⁷ Ово је приказ његове побуне: Соломон је саградио Мило и попунио шупљину у зиду града свог оца Давида. ²⁸ Јаровам је био способен човек, па га Соломон, видевши како младић добро обавља свој посао, постави да управља свим кулчарима из Јосифовог племена.

²⁹ У то време Јаровам отпутова из Јерусалима, а на путу га сусрете Ахија, пророк из Шила, огрнут новим огртачем. Њих двојица су били сами на отвореном пољу.

³⁰ Ахија узме онај нови огртач који је имао на себи и раздре га на дванаест комада, ³¹ па рече Јароваму: »Узми за себе десет комада, јер овако каже ГОСПОД, Бог Израелов: ,Ево, истргнућу царство из Соломонових руку и теби дати десет племена. ³² Али, због мога слуге Давида и града Јерусалима, који сам изабрао између свих Израелових племена, ње му ће остати једно племе. ³³ Учинићу тако јер су ме оставили и клањали се Астарту, богињи Сидонаца, Кемошу, богу Моаваца, и Молоху, богу Амонаца, и нису живели како ја тражим, нити су чинили оно што је исправно у мојим очима ни држали се мојих уредби и законâ као што је то чинио Давид отац Соломонов.

³⁴ »Али нећу узети цело царство из Соломонових руку. Пустићу га да влада док је жив, због мога слуге Давида, кога сам изабрао и који се држао мојих заповести и уредби. ³⁵ Одузећу царство из руку његовог сина и десет племена ћу дати теби. ³⁶ Једно племе ћу дати његовом сину, да би владарска кућа мога слуге Давида наставила да ми служи † у Јерусалиму, граду који сам изабрао да у њега ставим своје Име. ³⁷ А тебе ћу узети да владаш над свим што ти срце зажели, да будеш цар Израела. ³⁸ Ако се будеш покоравао свему што ти заповедим, живео како ја тражим, чинио оно што је исправно у мојим очима и држао се мојих уредби и заповести, као што је чинио мој слуга Давид, бићу с тобом. Подићи ћу ти трајну владарску кућу, попут оне коју сам подигао Давиду, и даћу ти Израел. ³⁹ Понизићу Давидове потомке због Соломоновог греха, али не заувек.«

⁴⁰ Соломон покуша да убије Јаровама, али овај побеже у Египат, цару Шишаку, и тамо остаде до Соломонове смрти.

Соломонова смрт

(2. Лет 9,29-31)

⁴¹ Остали догађаји Соломонове владавине – све што је учинио и мудрост коју је показао – записани су у Књизи Соломонових летописа. ⁴² Соломон је у Јерусалиму четрдесет година владао над целим Израелом. ⁴³ Када је умро, сахранише га у Давидовом граду. На месту цара наследи га његов син Ровао.

† владарска ... служи Дословно: да би мој слуга Давид увек имао светиљку преда мном.

Побуна северних племена

(2. Лет 10,1-19)

12 Ровоам оде у Сихем, јер је сав Израел отишао онамо да га прогласи за цара. ²Јаровам син Неватов чуо је за то у Египту, куда је побегао пред царем Соломоном и тамо се настанио.

³Када су послали по Јаровама, он и сва израелска заједница одоше Ровоаму и рекоше му: ⁴»Твој отац је на нас навалио тежак јарам. Ти нам олакшај мукотрпни рад и тешки јарам који је он навалио на нас, и ми ћемо ти служити.«

⁵Ровоам одговори: »Идите, па ми дођите поново за три дана.«

И народ оде.

⁶Тада се цар Ровоам посаветова са старешинама које су служиле његовом оцу Соломону за његовог живота.

»Шта ми саветујете да одговорим овом народу?« упита он.

⁷»Ако данас хоћеш да удовољиш овом народу †«, одговорише они, »и даш им повољан одговор, они ће ти увек служити.«

⁸Али Ровоам одбаци савет који су му дале старешине, па се посаветова са младићима с којима је одрастао и који су били у његовој служби.

⁹Он их упита: »Шта ми саветујете? Како да одговоримо овом народу који ми говори: „Олакшај јарам који је на нас навалио твој отац?“«

¹⁰На то младићи који су с њим одрасли одговорише: »Кажите том народу који ти је тако рекао: „Мој мали прст је дебљи од струка мога оца.“ ¹¹Мој отац је на вас навалио тежак јарам – ја ћу га учинити још тежим. Мој отац вас је кажњавао обичним бичевима – ја ћу вас кажњавати тешким корбачима ††.«

¹²Трећега дана Јаровам и сав народ дођоше цару Ровоаму, као што им је рекао.

¹³Цар оштро одговори народу, пошто је одбацио савет који су му дале старешине, ¹⁴а прихватио савет младића: »Мој отац је на вас навалио тежак јарам – ја ћу га учинити још тежим. Мој отац вас је кажњавао обичним бичевима, а ја ћу тешким корбачима.«

¹⁵Тако цар не послуша народ, јер је ГОСПОД хтео да тако буде да би се испунило оно што је рекао Јароваму сину Неватовом преко Ахије Шилонца.

¹⁶Када су сви Израелци видели да цар неће да их послуша, рекоше му:

»Кoji је наш удео у Давиду?»

Ми немамо наследство у сину Јесејевом!

У своје шаторе, Израеле!

А ти се, Давиде, за своју владарску кућу старај.«

† удовољиш овом народу Дословно: будеш слуга овом народу и да му служиш. †† тешким корбачима Дословно: шкопционима, највероватније бичевима којима су ударани само робови; исто и у 14. стиху.

И Израелци одоше кући, ¹⁷па је Ровоам владао само над оним Израелцима који су живели у градовима Јуде.

¹⁸Цар Ровоам посла Израелцима Адорама, који је био задужен за кулук, али га они каменоваше до смрти. Тада се цар Ровоам брже-боље попе у своја кола и побеже у Јерусалим. ¹⁹Тако је Израел у побуни против Давидове владарске куће до дана данашњег.

²⁰Када је сав Израел чуо да се Јаровам вратио, послаше по њега и позваше га на народни збор, па га прогласише за цара над свим Израелом. Само је Јудино племе остало одано Давидовој владарској кући.

Шемајино пророштво

(2. Лет 11,1-4)

²¹Када је Ровоам стигао у Јерусалим, окупи сто осамдесет хиљада најбољих ратника из целог Јудиног и Венијаминовог племена, да поведу рат против Израела и врате царство Ровоаму сину Соломоном.

²²Али Божија реч дође Шемаји, Божијем човеку: ²³»Кажите Ровоаму сину Соломоновом, цару Јуде, и целом Јудином и Венијаминовом племену и осталом народу: ²⁴„Овако каже ГОСПОД: Немојте да идете да ратујете против своје браће Израелаца. Нека се сваки од вас врати својој кући, јер је све ово моје дело.“«

И они послушаше реч ГОСПОДЊУ, па се окренуше и одоше.

Јаровам се окреће од Бога

²⁵Јаровам утврди Сихем у Ефремовом горју, па је тамо живео. После оде оданде и утврди Пенуел.

²⁶Тада Јаровам помисли: »Царство би се сада могло вратити Давидовој владарској кући ²⁷ако овај народ буде ишао да приноси жртве у Дому ГОСПОДЊЕМ у Јерусалиму. Могао би поново да се приклони свом некадашњем господару, Ровоаму, цару Јуде. Мене би убили и вратили се цару Ровоаму.«

²⁸Пошто се посаветовао, цар начини два златна телета, па рече народу: »Доста сте ишли у Јерусалим. Ево твојих богова, Израеле, који су те извели из Египта ‡.«

²⁹Онда једно теле постави у Бетелу, а друго у Дану. ³⁰То постаде извор греха, јер је народ ишао у Бетел и Дан да им се клања.

³¹Јаровам подиже светилишта на узвишицама, а за свештенике постави свакакве људе, који нису били Левити. ³²Он уведе и празник петнаестог дана осмог месеца, сличан оном који се славио у Јуди, и на жртвенику у Бетелу принесе жртве телади коју је начинио. У Бетелу је, по светилиштима која је подигао на узвишицама, поставио и свештенике.

³³Жртве на жртвенику у Бетелу принео је петнаест-

‡ Ево ... Египта Исто ово је речено када је Аарон начинио златно теле у пустињи; в. 2. Мојс 32,4.

стог дана осмог месеца, месеца који је самовољно за то изабрао. Тако је установио празник за Израелце и на жртвенику принео жртве.

13 Један Божији човек дође по ГОСПОДЊОЈ заповести из Јуде у Бетел баш кад је Јаровам стао пред жртвеник да принесе жртву. ² Он по ГОСПОДЊОЈ заповести повика против жртвеника: »Жртвениче, жртвениче! Овако каже ГОСПОД: ,Ево, син по имену Јосија родиће се у Давидовој владарској кући. Он ће на теби жртвовати свештенике узвишица који сада приносе жртве на теби, па ће се на теби спаљивати људске кости.'«

³ Тог истог дана Божији човек објави и знак: »Ово је знак да је ГОСПОД говорио: Жртвеник ће се распући и пепео се просути с њега.«

⁴ Када је цар Јаровам чуо шта је Божији човек повикао против жртвеника у Бетелу, он пружи руку од жртвеника према њему и рече: »Ухватите га!«

Али рука коју је пружио осуши му се, па више није могао да је привуче к себи. ⁵ Жртвеник се распуче и пепео се просу с њега, у складу са знаком који је Божији човек објавио по ГОСПОДЊОЈ заповести.

⁶ Тада цар рече Божијем човеку: »Заузми се за мене код ГОСПОДА, твога Бога, и помоли му се да ми рука оздрави.«

Божији човек се заузео код ГОСПОДА, и царева рука оздрави, па је била као и пре.

⁷ Цар рече Божијем човеку: »Пођи са мном кући, да нешто поједеш, а даћу ти и поклон.«

⁸ Али Божији човек одговори цару: »Да ми даш и половину свог имања, не бих пошао с тобом, нити бих на овом месту јео хлеба ни пио воде. ⁹ Јер, овако ми је заповеђено речју ГОСПОДЊОМ: ,Не једи и не пиј, нити се враћај путем којим си дошао.'«

¹⁰ Тако он оде и врати се другим путем од оног којим је дошао у Бетел.

Стари пророк из Бетела

¹¹ А у Бетелу је живео један стари пророк. Његови синови дођоше и испричаше му све што је Божији човек учинио тог дана у Бетелу и шта је рекао цару.

¹² Тада их отац упита: »Којим путем је отишао?«

Када су му синови показали којим путем је отишао Божији човек који је дошао из Јуде, ¹³ он им рече: »Оседлајте ми магарца.«

Они му оседлаше магарца, па он узјаха ¹⁴ и крену за Божијим човеком.

Нађе га како седи под једном смрдљиком, па га упита: »Јеси ли ти Божији човек који је дошао из Јуде?«

»Јесам«, одговори овај.

¹⁵ Тада му пророк рече: »Пођи са мном кући, да једеш.«

¹⁶ Божији човек одврати: »Не смем да се вратим с тобом нити смем да једем ни пијем с тобом на овом месту. ¹⁷ Јер, заповеђено ми је речју ГОСПОДЊОМ: ,Тамо не једи и не пиј, нити се враћај путем којим си дошао.'«

¹⁸ Тада му стари пророк рече: »И ја сам пророк као и ти и анђеоло ми је заповедио речју ГОСПОДЊОМ: ,Доведи га назад својој кући да једи и пије.'«

Али стари пророк га је слагао.

¹⁹ Тако се Божији човек врати с њим, па је јео и пио у његовој кући.

²⁰ Док су седели за трпезом, реч ГОСПОДЊА дође старом пророку, ²¹ па он повика Божијем човеку који је дошао из Јуде: »Овако каже ГОСПОД: ,Побунио си се против онога што ти је ГОСПОД рекао и ниси се држао заповести коју ти је дао ГОСПОД, твој Бог. ²² Вратио си се и јео и пио на месту за које сам ти рекао да на њему не једеш и не пијеш. Зато твој леш неће бити сахрањен у гробници твојих праотаца.'«

²³ Када је Божији човек престао да једи и пије, пророк који га је довео назад оседла му магарца.

²⁴ На путу га пресрете лав и уби га. Његов леш је лежао на путу, а крај њега су стајали магарац и лав.

²⁵ Неки људи прођоше онуда и видеше леш како лежи на путу и лава који стоји поред њега, па одоше и то завише у граду у ком је живео онај стари пророк.

²⁶ Када је пророк који је онога вратио с пута то чуо, рече: »То је онај Божији човек који није послушао оно што је ГОСПОД заповедио. ГОСПОД га је предао лаву, који га је растргао и убио, као што га је ГОСПОД и опоменуо.«

²⁷ Тада пророк рече својим синовима: »Оседлајте ми магарца.«

Они то учинише, ²⁸ па он оде и нађе леш како лежи на путу и магарца и лава како стоје поред њега – лав није прождро тело ни растргао магарца.

²⁹ Пророк подиже леш Божијег човека, положи га на магарца и однесе у свој град да га ожали и сахрани. ³⁰ Леш положи у своју гробницу, па га ожалише и рекоше: »Авај, брате мој!«

³¹ Пошто га је сахранио, рече својим синовима: »Када умрем, сахраните ме у гробници где је сахрањен и Божији човек: положите моје кости поред његових костију. ³² Јер, сигурно ће се обистинити оно што је он по ГОСПОДЊОЈ заповести објавио против жртвеника у Бетелу и против свих светилишта на узвишицама у градовима Самарије.«

Најава пропасти Јаровамове владарске куће

³³ Јаровам се ни после овога не одврати од свога злог пута, већ је и даље свакакве људе постављао за свештенике. Ко год је то желео, он му је давао службу свештеника на узвишицама. ³⁴ То је био грех Јаровамове владарске куће који је довео до њеног пада и нестанка са лица земље.

14 У то време се разболе Јаровамов син Авија. ² Јаровам рече својој жени: »Хајде, преруши се, да се не зна да си моја жена, па иди у Шило. Тамо је пророк Ахија, онај који ми је рекао да ћу бити цар овом народу. ³ Понеси са собом десет хлебова,

мало колача и посуду меда и иди к њему. Он ће ти рећи шта ће бити са дечаком.»

⁴ Јаровамова жена учини као што јој је он рекао и оде Ахијиној кући у Шилу. А Ахија није више видео – изгубио је вид због старости.

⁵ ГОСПОД му рече: »Јаровамова жена долази да те пита за свог сина јер је болестан, а ти јој одговори тако и тако. Када дође, претвараће се да је нека друга.«

⁶ Када је Ахија чуо звук њених корака на улазу, рече јој: »Уђи, Јаровамова жено. Зашто се претвараш да си нека друга? Послан сам ти с рђавим вестима.

⁷ Иди и реци Јароваму: ,Овако каже ГОСПОД, Бог Израелов: Подигао сам те из народа и учинио те владаром над мојим народом Израелом. ⁸ Истргнуо сам царство од Давидове владарске куће и дао га теби. Али ти ниси био као мој слуга Давид, који се држао мојих заповести и ишао за мном свим својим срцем и чинио само оно што је исправно у мојим очима. ⁹ Ти си учинио више зла од свих пре тебе. Одбацио си ме и разгневио начинивши себи друге богове – ливене идоле. ¹⁰ Због тога ћу пустити несрећу на Јаровамову владарску кућу. Истребићу свако Јаровамово мушко чељаде у Израелу – и роба и слободњака. Спалићу Јаровамову владарску кућу као што се спаљује балега, да ништа не остане.

¹¹ Пси ће појести оне Јаровамове који умру у граду, а птице оне који умру у пољу. Тако каже ГОСПОД.

¹² »Ти се сада врати кући. Чим ногом крочиш у град, дечак ће умрети. ¹³ Сав Израел ће га ожалити и сахранити. Он ће бити једини од Јаровамових који ће бити сахрањен, јер је он једини из Јаровамове породице код кога је ГОСПОД, Бог Израелов, нашао нешто добро.

¹⁴ »ГОСПОД ће себи подићи цара над Израелом који ће уклонити Јаровамову владарску кућу. Данас је тај дан и час. ¹⁵ ГОСПОД ће ударити Израел, па ће се Израел љуљати као трска у води. Ишчупаће Израелце из ове добре земље коју је дао њиховим праоцима и расејати их с оне стране реке Еуфрат †, јер су разгневили ГОСПОДА правећи себи Ашерине мотке. ¹⁶ Он ће оставити Израел због грехâ које је Јаровам чинио и на њих наводио и Израел.«

¹⁷ Тада Јаровамова жена устаде и оде у Тирцу. Чим је крочила преко кућног прага, дечак умре. ¹⁸ Сахранише га и сав Израел га ожали, као што је ГОСПОД и рекао преко свог слуге, пророка Ахије.

Јаровамова смрт

¹⁹ Остали догађаји Јаровамове владавине, његови ратови и како је владао, записани су у Књизи летописа царева Израела. ²⁰ Владао је двадесет две године, а онда умро. На месту цара наследи га његов син Надав.

Ровоам, цар Јуде

(2. Лет 11,5-12,16)

²¹ Ровоам син Соломонов владао је у Јуди. Имао је четрдесет једну годину када је постао цар. Седамнаест година је владао у Јерусалиму, граду који је ГОСПОД изабрао између свих Израелових племена да у њега стави своје Име. Мајка му се звала Наама, а била је Амонка.

²² Јудеји су чинили оно што је зло у ГОСПОДЊИМ очима. Гресима које су чинили изазивали су љубоморни гнев ГОСПОДЊИ више него њихови праоци. ²³ Дизали су себи и узвишице, свете стубове и Ашерине мотке на сваком високом брду и под сваким крошњатим дрветом, ²⁴ а било је чак и храмских блудника у земљи. Народ је чинио све гнусобе као и народи које је ГОСПОД истерао пред Израелцима.

²⁵ Пете године Ровоамове владавине, египатски цар Шишак нападе Јерусалим ²⁶ и однесе све драгоцености из Дома ГОСПОДЊЕГ и царске палате, укључујући и златне штитове које је направио Соломон. ²⁷ Стога цар Ровоам направи бронзане штитове место оних и повери их заповедницима страже на улазу у царску палату. ²⁸ Кад год је цар одлазио у Дом ГОСПОДЊИ, стража је носила штитове, а потом их је враћала у стражару.

²⁹ Остали догађаји Ровоамове владавине, све што је учинио, записани су у Књизи летописа царева Јуде. ³⁰ Све то време водио се рат између Ровоама и Јаровама. ³¹ Ровоам умре, па га сахранише крај његових праотаца у Давидовом граду. Мајка му се звала Наама, а била је Амонка. На месту цара наследи га његов син Авија.

Авија, цар Јуде

(2. Лет 13,1-14,1)

15 Осамнаесте године владавине цара Јаровама сина Неватовог, Авија постаде цар Јуде. ² У Јерусалиму је владао три године. Мајка му се звала Мааха кћи Авесаломова. ³ Чинио је све грехе које је чинио и његов отац пре њега. Није био свим срцем одан ГОСПОДУ, своје Богу, као што је био његов праотац Давид. ⁴ Али ГОСПОД му, због Давида, даде сина који ће га наследити †† и ГОСПОД ојача Јерусалим. ⁵ Јер, Давид је целог свог живота чинио оно што је исправно у ГОСПОДЊИМ очима и није се оглушио ни о једну ГОСПОДЊУ заповест, осим у случају Урије Хетита.

⁶ Рат који је почео између Ровоама и Јаровама водио се и целог Авијиног живота. ⁷ Остали догађаји Авијине владавине, све што је учинио, записани су у Књизи летописа царева Јуде. Док се још водио рат између њега и Јаровама, ⁸ Авија умре, па га сахранише у Давидовом граду. На месту цара наследи га његов син Аса.

† реке Еуфрат Дословно: реке.

†† сина који ће га наследити Дословно: светиљку у Јерусалиму подигавши му сина после њега.

Аса, цар Јуде (2. Лет 14,1-16,14)

⁹ Двадесете године владавине Јаровама, цара Израела, Аса постаде цар Јуде. ¹⁰ У Јерусалиму је владао четрдесет једну годину. Бака † му се звала Мааха кћи Авесалемова.

¹¹ Аса је чинио оно што је исправно у ГОСПОДЊИМ очима, као што је чинио и његов праотац Давид. ¹² Протерао је из земље храмске блуднице и уклонио све идоле које су направили његови претходници. ¹³ Чак је и своју баку Мааху уклонио са положаја царице-мајке, јер је направила огавну Ашерину мотку. Аса посече мотку и спали је у долини Кидрон. ¹⁴ Иако није уклонио и узвишице, Аса је целог живота свим срцем био одан ГОСПОДУ. ¹⁵ Он је у Дом ГОСПОДЊИ унео сребро, злато и предмете које су он и његов отац одвојили за ГОСПОДА.

¹⁶ Између Асе и Бааше, цара Израела, водио се рат све време њихове владавине. ¹⁷ Бааша нападе Јуду и поче да утврђује Раму да би спречио да се улази на подручје јудејског цара Асе или да се излази из њега.

¹⁸ Тада Аса узе све преостало сребро и злато из ризнице Дома ГОСПОДЊЕГ и своје палате, па их повери својим службеницима и по њима посла Бен-Хададу сину Тавримона сина Хезјоновог, цару Арама, који је владао у Дамаску, с поруком: ¹⁹ »Хајде да један с другим склопимо савез какав је био између мог и твог оца. Ево ти шаљем на поклон сребра и злата. Раскини савез с Баашом, царем Израела, да би се он повукао од мене.«

²⁰ Бен-Хадад прихвати понуду цара Асе, па посла заповеднике своје војске на израелске градове и порази Ијон, Дан, Авел-Бет-Мааху и сав Кинерот и Нефталимову земљу. ²¹ Када је Бааша то чуо, престаде да утврђује Раму и повуче се у Тирцу. ²² Тада цар Аса издаде проглас свим Јудејима без изузетка да из Раме однесу камен и дрво које је Бааша тамо користио. Том грађом Аса обнови Геву Венијаминову и Мицпу.

²³ Остали догађаји Асине владавине, све што је постигао и учинио и сви градови које је обновио, записани су у Књизи летописа царева Јуде. Када је остарио, оболеше му ноге. ²⁴ Аса умре, па га сахранише крај његових праотаца у граду његовог праоца Давида. На месту цара наследи га његов син Јосафат.

Надав, цар Израела

²⁵ Надав син Јаровамов постаде цар Израела друге године владавине Асе, цара Јуде, а владао је две године. ²⁶ Чинио је оно што је зло у ГОСПОДЊИМ очима, идући стопама свога оца и чинећи исти грех на који је наводио и Израел.

²⁷ Бааша син Ахијин, из Исахаровог племена, скова заверу против Надава, па га уби код филистејског града Гибетона док су га Надав и сав Израел опседали. ²⁸ Било је то треће године владавине Асе, цара Јуде. Тако Бааша завлада место Надава ²⁹ и одмах поби сву Јаровамову породицу. Не остави Јароваму никог живог, већ их све истреби, у складу с оним што је ГОСПОД рекао преко свог слуге Ахије Шилонца – ³⁰ због грехâ које је Јаровам чинио и на њих наводио и Израел и тиме разгневио ГОСПОДА, Бога Израеловог.

³¹ Остали догађаји Надавове владавине, све што је учинио, записани су у Књизи летописа царева Израела. ³² Између Асе и Бааше, цара Израела, водио се рат све време њихове владавине.

Бааша, цар Израела

³³ Треће године владавине Асе, цара Јуде, Бааша син Ахијин постаде цар над свим Израелом у Тирци, па је владао двадесет четири године. ³⁴ Чинио је оно што је зло у ГОСПОДЊИМ очима, идући Јаровамовим стопама и чинећи исти грех на који је наводио и Израел.

16 Реч ГОСПОДЊА против Бааше дође Јехуу сину Хананијевом: ² »Уздигао сам те из прашине и учинио те владаром над мојим народом Израелом, али ти си кренуо Јаровамовим стопама и навео мој народ Израел да згреши и да ме разгневи својим гресима. ³ Зато ћу затрти Баашу и његову породицу: учинићу с твојом породицом исто што и са породицом Јаровама сина Неватовог. ⁴ Пси ће појести оне Баашине који умру у граду, а птице оне који умру у пољу.«

⁵ Остали догађаји Баашине владавине, све што је учинио и његови успеси, записани су у Књизи летописа царева Израела. ⁶ Бааша умре, па га сахранише у Тирци. На месту цара наследи га његов син Ела.

⁷ Оно што је ГОСПОД рекао против Бааше и његове породице преко пророка Јехуа сина Хананијевог било је због свега зла које је овај учинио пред ГОСПОДОМ. Бааша га је разгневио својим делима, укључујући и то што је затро Јаровамову породицу, па је зато његова породица постала као Јаровамова.

Ела, цар Израела

⁸ Двадесет шесте године владавине Асе, цара Јуде, Ела син Баашин постаде цар Израела, па је владао у Тирци две године.

⁹ Зимри, један од његових службеника, заповедник половине његових борних кола, скова заверу против њега. Док је Ела био у Тирци и опијао се у кући Арце, управитеља палате у Тирци, ¹⁰ Зимри уђе, нападе га и уби. То је било двадесет седме године владавине Асе, цара Јуде. Тако је Зимри завладао место Еле. ¹¹ Чим је завладао и засео на престо,

† Бака Дословно: мајка; исто и у 13. стиху.

Зимри поби сву Баашину породицу, не поштедевши ниједно мушко чељаде, а поби и његове рођаке и пријатеље. ¹² Тако је Зимри затро сву Баашину породицу, у складу с оним што је ГОСПОД рекао против Бааше преко пророка Јехуа ¹³ због свих греха које су починили Бааша и његов син Ела и на њих наводили и Израел. Својим ништавним идолима разгневили су ГОСПОДА, Бога Израеловог.

¹⁴ Остали догађаји Елине владавине, све што је учинио, записани су у Књизи летописа царева Израела.

Зимри, цар Израела

¹⁵ Двадесет седме године владавине Асе, цара Јуде, Зимри је владао у Тирци седам дана. Зимри је постао цар док је израелска војска била утаборена близу филистеевог града Гибетона. ¹⁶ Када су Израелци у табору чули да је Зимри сковао заверу против цара и убио га, одмах тога дана у табору прогласише заповедника војске Омрија за цара Израела. ¹⁷ Тада се Омри и сви Израелци с њим повукоше од Гибетона и опседоше Тирцу. ¹⁸ Када је Зимри видео да ће град бити освојен, оде у кулу на царској палати и запали палату. Тако је погинуо ¹⁹ због грехâ које је починио. Чинио је оно што је зло у ГОСПОДЊИМ очима, идући Јаровамовим стопама и чинећи исти грех на који је наводио и Израел.

²⁰ Остали догађаји Зимријеве владавине и побуна коју је дигао записани су у Књизи летописа царева Израела.

Омри, цар Израела

²¹ Тада настаде подвојеност у израелском народу: пола народа је хтело за цара Тивнија сина Гинатовог, а пола народа Омрија. ²² Омријеви следбеници показаше се јачи од Тивнијевих, па Тивни погину, а Омри постаде цар.

²³ Тридесет прве године владавине Асе, цара Јуде, Омри постаде цар Израела. Владао је дванаест година, од којих шест у Тирци. ²⁴ Од Шемера је за два таланта † сребра купио брдо Самарију, на њему подигао град и назвао га Самарија, по Шемеру, претходном власнику брда.

²⁵ Омри је чинио оно што је зло у ГОСПОДЊИМ очима и згрешио више од свих својих претходника. ²⁶ Ишао је стопама Јаровама сина Неватовог, чинећи исти грех на који је наводио и Израел. Својим ништавним идолима разгневили су ГОСПОДА, Бога Израеловог.

²⁷ Остали догађаји Омријеве владавине, оно што је учинио и постигао, записани су у Књизи летописа царева Израела. ²⁸ Омри умре, па га сахранише у Самарији. На месту цара наследи га његов син Ахав.

Ахав, цар Израела

²⁹ Тридесет осме године владавине Асе, цара Јуде, Ахав син Омријев постаде цар Израела, па је двадесет две године владао у Самарији. ³⁰ Чинио је оно што је зло у ГОСПОДЊИМ очима више од свих својих претходника. ³¹ И као да му је било мало што је чинио грехе Јаровама сина Неватовог, него се још и оженио Језавељом кћери Етбаала, цара Сидонаца, и почео да служи Ваалу и да му се клања. ³² Поставио је жртвеник Ваалу у Вааловом храму који је саградио у Самарији, ³³ а направио је и Ашерину мотку. Он је учинио више да разгневи ГОСПОДА, Бога Израеловог, од свих израелских царева пре њега.

³⁴ За време Ахавове владавине, Хиел Бетелац обновити Јерихон. Темеље му положи по цену свог прворођеног сина Авирама, а градске капије постави жртвујући живот свог најмлађег сина Сегува, у складу с оним што је ГОСПОД рекао преко Исуса Навина ††.

Пророк Илија и суша

17 Илија Тишбејац, из Тишбе у Гиладу, рече Ахаву: »Живога ми ГОСПОДА, Бога Израеловог, коме служим, неће бити ни росе ни кише следећих неколико година, осим на моју заповест.«

² Реч ГОСПОДЊА дође Илији: ³ »Иди одавде, па скрени на исток и сакриј се у кланцу Кериту, источно од реке Јордан. ⁴ Пићеш из потока, а гавранима сам заповедио да те тамо хране.«

⁵ Илија учини као што му је ГОСПОД рекао: оде до кланца Керита, источно од реке Јордан, и тамо остаде. ⁶ Гаврани су му доносили хлеб и месо ујутро и увече, а пио је из потока.

⁷ После неког времена, поток пресуши, јер у земљи није било кише.

Илија и удовица из Сарепте

⁸ Тада му дође реч ГОСПОДЊА: ⁹ »Иди сместа у Сарепту Сидонску и остани тамо. Заповедио сам једној удовици у том месту да те снабдева храном.«

¹⁰ Тако Илија оде у Сарепту. Када је дошао до градске капије, наиђе на једну удовицу како тамо сакупља пруже.

Он је позва и замоли: »Донеси ми мало воде у врчу, да пијем.«

¹¹ Како она крену да му донесе, он викну за њом: »Донеси ми, молим те, и мало хлеба.«

¹² »Живога ми ГОСПОДА, твога Бога«, одговори она, »немам хлеба – само шаку брашна у ћупу и мало уља у врчу. Сакупљам пруже, да га однесем кући и спремим јело себи и свом сину, да га поједемо, па да умремо.«

¹³ Илија јој рече: »Не бој се. Иди кући и учини као што си рекла. Али прво мени испеци једну погачу

† два таланта Око 68 килограма.

†† в. ИсНав 6,26.

од онога што имаш и донеси ми, а онда спремимеш себи и свом сину. ¹⁴ Јер, овако каже ГОСПОД, Бог Израелов: 'Неће у ћупу нестати брашна нити ће пресушити врч с уљем све док ГОСПОД на земљу не пусти кишу.'«

¹⁵ Она оде и учини као што јој је Илија рекао. Тако је сваког дана било хране за Илију и за ону жену и њену породицу, ¹⁶ пошто брашна у ћупу није нестало нити је врч с уљем пресушио, баш као што је ГОСПОД и рекао Илији.

¹⁷ После неког времена, разболе се син власнице куће. Било му је све горе и горе, док на крају није престао да дише.

¹⁸ Жена рече Илији: »Шта ти имаш против мене, Божији човече? Зар си дошао да ме подсетиш на мој грех и да ми убијеш сина?«

¹⁹ »Дај ми свог сина«, одврати Илија, па га узе из њених руку, однеше га у собу на спрату у којој је становао и положи га на своју постељу.

²⁰ Онда завапи ГОСПОДУ: »ГОСПОДЕ, Боже мој, зар си пустио несрећу и на ову удовицу код које станујем усмртивши јој сина?«

²¹ Потом се три пута пружи по дечаку и завапи ГОСПОДУ: »ГОСПОДЕ, Боже мој, дај да се у овог дечака врати живот!«

²² ГОСПОД услиши Илијин вапај: у дечака се врати живот и он оживе.

²³ Илија подиже дете и однесе га из собе на спрату доле у кућу, па га даде мајци, рекавши: »Гледај, син ти је жив!«

²⁴ А жена му рече: »Сада знам да си Божији човек и да је истина оно што ГОСПОД говори кроз твоја уста.«

Илија и царев службеник

18 После много времена, треће године, реч ГОСПОДЊА дође Илији: »Иди и појави се пред Ахавом, а ја ћу послати кишу на земљу.«

² И Илија оде да се појави пред Ахавом.

Глад у Самарији била је страшна, ³ па Ахав позва Авдију, управитеља палате. А Авдија се силно бојао ГОСПОДА. ⁴ Када је Језавеља убијала ГОСПОДЊЕ пророке, Авдија је узео стотину пророка и сакрио их у две пећине, по педесет у сваку, и снабдевао их храном и водом.

⁵ Ахав рече Авдији: »Хајде да обиђемо све изворе и потоке у земљи. Можда нађемо траве да сачувамо у животу коње и мазге, да не морамо да убијемо ниједну од наших животиња.«

⁶ Онда поделише земљу коју ће претражити, па Ахав оде на једну страну, а Авдија на другу.

⁷ Док је Авдија ишао путем, ето му Илије у сусрет.

Авдија га препозна, паде ничице и рече: »Јеси ли то ти, господару Илија?«

⁸ »Јесам«, одврати Илија. »Иди и реци свом господару: 'Ево Илије.'«

⁹ »Шта сам то згрешио«, упита Авдија, »да мене, свог слугу, предајеш у руке Ахаву, да ме погуби?«

¹⁰ Живога ми ГОСПОДА, твога Бога, нема народа ни царства куда мој господар није послао некога да те тражи. И кад год је неки народ или царство јавило да ниси тамо, терао их је да се закуну да те нису нашли. ¹¹ А ти ми сад кажеш да идем свом господару и да му кажем: 'Ево Илије.' ¹² Откуд знам куда Дух ГОСПОДЊИ може да те однесе кад ја одем. Ако одем и кажем то Ахаву, а он те не нађе, убиће ме. А ја, твој слуга, бојим се ГОСПОДА од своје младости. ¹³ Зар ниси чуо, господару, шта сам учинио кад је Језавеља убијала ГОСПОДЊЕ пророке? Стотину њих сам сакрио у две пећине, по педесет у сваку, и снабдевао их храном и водом. ¹⁴ А ти ми сад кажеш да идем свом господару и да му кажем: 'Ево Илије.' Убиће ме!«

¹⁵ Илија рече: »Живога ми ГОСПОДА над војскама, коме служим, колико данас ћу се појавити пред Ахавом.«

Илија и Ваалови пророци

¹⁶ Авдија оде Ахаву и рече му за Илију, па Ахав пође Илији у сусрет.

¹⁷ Када је угледао Илију, рече му: »Јеси ли то ти, изазивачу невоља у Израелу?«

¹⁸ »Не изазивам ја невоље у Израелу«, одговори Илија, »него ти и твоја породица. Одбацили сте ГОСПОДЊЕ заповести и пошли за Ваалима. ¹⁹ Него, сада позови сав Израел да се окупи преда мном на гори Кармел, а доведи и четири стотине педесет Ваалових пророка и четири стотине Ашериних пророка, који једу за Језавељином трпезом.«

²⁰ Ахав позва све Израелце и окупи пророке на гори Кармел.

²¹ Илија изађе пред сав народ и рече: »Докле ћете се још колебати између две стране? Ако је ГОСПОД Бог, идите за њим, а ако је Ваал Бог, идите за њим.«

Али народ му не одговори ниједном речју.

²² Тада Илија рече народу: »Ја сам једини остао од ГОСПОДЊИХ пророка, а Ваал има четири стотине педесет пророка. ²³ Дајте нам два јунца, па нека они изаберу једнога за себе. Нека га исеку на комаде и положи на дрва, али нека не пале ватру. Ја ћу припремити другог јунца и положити га на дрва, али нећу палити ватру. ²⁴ Онда ви призовите име свога бога, а ја ћу призовати ГОСПОДЊЕ име. Бог који одговори огњем – тај је прави Бог.«

Сав народ рече: »Добро кажеш.«

²⁵ Илија рече Вааловим пророцима: »Изаберите једног јунца, па га ви први припремите, јер вас има много. Призовите име свога бога, али не палите ватру.«

²⁶ Тако они узеше јунца и припремише га, па су од јутра до поднева призивали Ваалово име.

»Ваале, услиши нас!« викали су.

Али ни од кога гласа ни одговора. А они су скакали око жртвеника који су направљени.

²⁷ У подне Илија поче да им се руга.

»Вичите гласније«, рече. »Јер, бог је то. Можда се занео у мисли, или је заузет, или је на путу. Можда спава, па га треба пробудити.«

²⁸ Тада они завикаше још гласније, па су се до крви засецали мачевима и копљима, као што им је био обичај. ²⁹ Прође и подне, а они наставише да пророкују све док није било време за приношење вечерње жртве. Али нигде гласа; ни од кога одговора ни знака да неко обраћа пажњу.

³⁰ Тада Илија рече целом народу: »Приђите ми.«

Они му приђоше, а он поправи ГОСПОДЊИ жртвеник, који је био порушен. ³¹ Узе дванаест каменова, по један за свако племе које је потекло од Јакова, коме је ГОСПОД рекао: »Име ће ти бити Израел«[†], ³² па од тих каменова подиже жртвеник ГОСПОДЊЕМ имену и око њега ископа јарак толико широк да су у њега могле да стану две сее^{††} семена.

³³ Онда наслага дрва, исече јунца на комаде и положи га на дрва, па рече: »Напуните четири крчага водом и излијте на жртву и на дрва.«

³⁴ Потом рече: »Учините то још једном«, и они то учинише још једном.

»Учините то и трећи пут«, рече он, и они то учинише и трећи пут.

³⁵ Вода се сливала око жртвеника, па је напунила и јарак.

³⁶ Када је било време да се принесе жртва, пророк Илија приђе жртвенику и помоли се: »ГОСПОДЕ, Боже Авраамов, Исааков и Израелов, обзнани да нас да си ти Бог у Израелу и да сам ја твој слуга и да сам све ово учинио по твојој заповести. ³⁷ Услиши ме, ГОСПОДЕ, услиши ме, да би овај народ знао да си ти, ГОСПОДЕ, Бог и да ћеш им срце окренути к себи.«

³⁸ Тада паде огањ ГОСПОДЊИ и сажеже жртву, дрва, каменове и прашину, па чак исуши и воду у јарку.

³⁹ Када је сав народ то видео, попада ничице и повика: »ГОСПОД је Бог! ГОСПОД је Бог!«

⁴⁰ Тада им Илија рече: »Похватајте Ваалове пророке. Нека ниједан не умакне!«

Тако их похваташе, а Илија их одведе у кланац Кишон и тамо их поби.

Престанак суше

⁴¹ Илија рече Ахаву: »Иди горе, једи и пиј, јер чује се шум велике кише.«

⁴² Ахав оде да једе и пије, а Илија се попе на врх Кармела, сави се према земљи и стави главу међу колена.

⁴³ »Иди и погледај према мору«, рече он своје слуги.

Слуга се попе и погледа, па рече: »Нема тамо ничега.«

Илија му седам пута рече: »Иди и погледај[‡].«

⁴⁴ Седми пут слуга рече: »Облак, мален као људски длан, диже се с мора.«

Тада Илија рече: »Иди и кажи Ахаву: „Упрегни коње и сиђи пре него што те спречи киша.“«

⁴⁵ Убрзо се небо зацрне од облака, подиже се ветар и поче да пада велика киша. Ахав се одвезе према Јизреелу, ⁴⁶ а сила ГОСПОДЊА сиђе на Илију, који се упаса, па је пред Ахавом трчао све до Јизреела.

Илија на Хореву

19 Ахав исприча Језавељи све што је Илија урадио и како је мачем побио све пророке.

² Тада Језавеља посла Илији гласника с поруком: »Нека ме богови најстроже казне ако до сутра у ово време не учиним с твојим животом онако како си ти учинио с њиховим.«

³ Илија се уплаши, па побеже да спасе живот. Када је стигао у Беер-Шеву у Јуди, тамо остави свог слугу, ⁴ а сам оде дан хода у пустињу. Стиже до једне жуке, седе под њу и помоли се да умре.

»ГОСПОДЕ, доста ми је свега«, рече. »Узми ми живот, јер нисам ништа бољи од својих праотаца.«

⁵ Онда леже под жуку и заспа.

Уто га дотаче анђео и рече: »Устани и једи.«

⁶ Илија погледа око себе, а оно – крај главе му погача испечена на жеравици и крчаг воде! Он узе да једе и пије, па опет леже.

⁷ Анђео ГОСПОДЊИ дође други пут, дотаче га и рече: »Устани и једи, јер ти предстоји тежак пут.«

⁸ Илија устаде, па је јео и пио. Ојачао од те хране, путовао је четрдесет дана и четрдесет ноћи док није дошао до Божије горе Хорев. ⁹ Тамо уђе у једну пећину, па у њој преноћи.

ГОСПОД му рече: »Шта радиш овде, Илија?«

¹⁰ А он одговори: »Био сам силно ревностан за ГОСПОДА, Бога над војскама. Израелци су одбацили твој Савез, порушили твоје жртвенике и мачем побили твоје пророке. Само сам ја остао, а они и мене хоће да убију.«

¹¹ ГОСПОД рече: »Изађи и стани на гори пред ГОСПОДОМ. Ево ГОСПОД управо пролази.«

Тада наиђе силан вихор, толико јак да је цепао горе и мрвио стене пред ГОСПОДОМ – али ГОСПОД није био у вихору. После вихора настаде земљотрес – али ГОСПОД није био у земљотресу. ¹² После земљотреса наиђе огањ – али ГОСПОД није био у огњу. После огња дође благ шапат. ¹³ Када га је Илија чуо, превуче огртач преко лица, па изађе и стаде пред улаз пећине.

Уто га неки глас упита: »Шта радиш овде, Илија?«

¹⁴ Он одговори: »Био сам силно ревностан за ГОСПОДА, Бога над војскама. Израелци су одбацили твој Савез, порушили твоје жртвенике и мачем побили твоје пророке. Само сам ја остао, а они и мене хоће да убију.«

¹⁵ ГОСПОД му рече: »Врати се путем којим си дошао, па иди у Дамашћанску пустињу. Када тамо

[†] Име ... Израел в. 1. Мојс 32,28 и 35,10. ^{††} две сее Око 15 литара. [‡] Иди и погледај Дословно: Врати се.

стигнеш, помажи Хазаела за цара Арама. ¹⁶ Помажи и Јехуа сина Нимшијевог за цара Израела и помажи Јелисија сина Шафатовог из Авел-Мехоле за пророка место тебе. ¹⁷ Јеху ће погубити свакога ко умакне Хазаеловом мачу, а Јелисије свакога ко умакне Јехуовом мачу. ¹⁸ Али у Израелу ћу оставити седам хиљада људи – све оне који нису савили колена пред Ваалом и чија га уста нису пољубила.»

¹⁹ Тако Илија оде оданде и нађе Јелисија сина Шафатовог док је овај орао. Пред њим је ишло дванаест пари волова, а он сâм био је уз дванаести. Илија му приђе и пребаци свој огртач преко њега.

²⁰ Јелисије остави волове и потрча за Илијом, па рече: »Пусти ме да пољубим оца и мајку за раста-нак, па ћу онда с тобом.«

»Врати се«, одврати Илија. »Ја те не спречавам.«

²¹ Јелисије се врати, узео пар волова и закла их, па на запаљеном јарму скува месо и даде га народу да једе. Онда се спреми и крену за Илијом, да му служи.

Бен-Хадад напада Израел

20 Бен-Хадад, цар Арама, окупи сву своју војску. С њим су била и тридесет два цара са својим коњима и борним колима. Он оде, опседе Самарију и нападе је.

² Бен-Хадад посла гласнике у град израелском цару Ахаву с поруком: »Овако каже Бен-Хадад: ³ ,Твоје сребро и злато, моји су, а тако и твоје најбоље жене и деца.'«

⁴ Израелски цар одговори: »Тако је као што кажеш, мој господару царе: твој сам и ја и све моје.«

⁵ Гласници дођоше опет и рекоше: »Овако каже Бен-Хадад: ,Послао сам ти поруку да ми даш своје сребро, злато, жене и децу. ⁶ Али сутра у ово доба послаћу своје службенике да претраже твоју палату и куће твојих службеника, па ће узети и однети све што им се учини да је вредно.'«

⁷ Тада израелски цар сазва све старешине земље, па им рече: »Видите ли како овај човек тражи невољу! Када је послао по моје жене и децу, моје сребро и злато, нисам га одбио.«

⁸ Све старешине и сав народ му одговорише: »Немој да га послушаш и да пристанеш.«

⁹ Тада он овако одговори Бен-Хададовим гласницима: »Кажите мом господару цару: ,Ја, твој слуга, учинићу све што си тражио први пут, али ово друго не могу.'«

Гласници одоше и однеше одговор Бен-Хададу, ¹⁰ који онда посла још једну поруку Ахаву: »Нека ме богови најстроже казне ако у Самарији остане толико прашине да сваком од мојих војника буде по шака.«

¹¹ Израелски цар одговори: »Реците му: ,Нека се онај који облачи оклоп не хвали као онај који га скида.'«

¹² Бен-Хадад чу ову поруку док су он и цареви пили под сеницама, па нареди својим људима: »Спремите се.«

И они се спремише да нападну град.

Бог избавља Израел

¹³ Један пророк дође израелском цару Ахаву и рече: »Овако каже ГОСПОД: ,Видиш ли сву ову силну војску? Данас ћу ти је предати у руке и тада ћеш знати да сам ја ГОСПОД.'«

¹⁴ »Ко ће то да учини?« упита Ахав.

Пророк одговори: »Овако каже ГОСПОД: ,Млади заповедници управитеља области.'«

»А ко ће да почне битку?« упита Ахав.

Пророк одговори: »Ти.«

¹⁵ Тада Ахав окупи младе заповеднике управитеља области, њих две стотине тридесет два, а потом окупи сву војску – седам хиљада Израелаца. ¹⁶ Они кренуше у подне док су се Бен-Хадад и тридесет два цара с њим у савезу опијали под својим сеницама. ¹⁷ Млади заповедници управитеља области изађоше први.

Бен-Хадад је био послао извиднике, који му јавише: »Из Самарије су изашли неки људи.«

¹⁸ Он рече: »Било да су изашли да затраже мир или да ратују, похватајте их живе.«

¹⁹ Али, када су млади заповедници управитеља области изашли из града, иза њих изађе војска, ²⁰ па сваки војник удари на по једног непријатеља. На то Арамејци побегоше, а Израелци кренуше да их гоне. Бен-Хадад, цар Арама, умаче на коњу заједно са неколико коњаника. ²¹ Тада изађе израелски цар, па удари на коње и борна кола и нанесе тешке губитке Арамејцима.

Други арамејски напад и избављење

²² Онај пророк дође израелском цару и рече: »Утврди свој положај и види шта ти је чинити, јер ће те на пролеће арамејски цар поново напасти.«

²³ Службеници рекоше арамејском цару: »Њихови богови су богови брдâ. Зато су били јачи од нас. Али, ако их нападнемо у равници, сигурно ћемо бити јачи од њих. ²⁴ Овако поступи: Уклони све царе-ве са њихових положаја и замени их заповедницима. ²⁵ И окупи себи војску каква је била и она коју си изгубио, са исто толико коња и борних кола, па ћемо их напасти у равници. Тада ћемо сигурно бити јачи од њих.«

Он их послуша и поступи тако.

²⁶ Наредног пролећа Бен-Хадад окупи Арамејце и оде у Афек да нападне Израел. ²⁷ Израелци се окупише и снабдеше се храном, па им изађоше у сусрет. Када су се Израелци утаборили преко пута њих, били су као два мала стада коза, док су Арамејци прекрили земљу.

²⁸ Онај Божији човек дође и рече израелском цару: »Овако каже ГОСПОД: ,Зато што Арамејци мисле

да је ГОСПОД бог брдâ, а не бог долинал, предаћу ти ову силну војску у руке, и тада ћеш знати да сам ја ГОСПОД.⁴²»

²⁹ Седам дана су били утаборени једни преко пута других, а седмог дана поведе се бој. Израелци у једном дану убише сто хиљада арамејских пешака,³⁰ док осталих двадесет седам хиљада побеже у град Афек, где се на њих обруши зид.

И Бен-Хадад побеже у град, па се сакри у једној задрњој одаји.

³¹ Његови службеници му рекоше: »Слушај, чули смо да су израелски цареви милостиви. Хајдемо цару Израела у кострети око бокова и с конопцем око главе. Можда ће ти поштедети живот.«

³² Тако они свезаше кострет око бокова и конопац око главе, па одоше израелском цару и рекоше: »Твој слуга Бен-Хадад каже: ,Молим те, остави ме у животу.'³³»

А цар одговори: »Зар је још жив? Он је мој брат.«

³³ Они људи то узеше као добар знак, па пожурисе да га ухвате за реч, рекавши: »Да, твој брат Бен-Хадад!«

»Идите и доведите га«, рече цар.

Када је Бен-Хадад изашао к њему, Ахав га узео у своја кола.

³⁴ »Вратићу ти градове које је мој отац узео од твог оца«, рече му Бен-Хадад. »Можеш за себе да изградиш трговачку четврт у Дамаску, као што је мој отац учинио у Самарији.«

Израелски цар рече: »Пустићу те на основу таквог споразума.«

Онда склопи с њим споразум, па га пусти.

Пророк осуђује Ахава

³⁵ По ГОСПОДЊОЈ заповести, један из дружине пророка рече другом пророку: »Удари ме.«

Али овај одби,³⁶ па му пророк рече: »Зато што ниси послушао ГОСПОДА, чим одеш од мене, убиће те лав.«

Чим је онај човек отишао, нађе га лав и уби.

³⁷ Онај пророк нађе једног другог човека, па му рече: »Удари ме.«

И човек га удари и повреди.³⁸ Тада пророк оде и стаде крај пута да чека цара, а преко очију стави повез, да га не препознају.

³⁹ Када је цар пролазио, пророк му довикну: »Ја, твој слуга, отишао сам у љути бој, а један ми дође са заробљеником и рече: ,Чувај овог човека. Ако побегне, својим животом ћеш платити за његов живот или ћеш платити талант † сребра.'⁴⁰ Али док сам ја, твој слуга, био заузет сад овде, сад онде, онај нестаде.«

»Ето ти пресуде«, рече израелски цар. »Сам си је изрекао.«

⁴¹ Тада пророк брзо склони повез с очију, па цар виде да је то један од пророка.

⁴² Он рече цару: »Овако каже ГОСПОД: ,Зато што си пустио човека кога сам одредио за потпуно уништење, својим животом ћеш платити за његов живот, а твој народ за његов народ.'⁴³»

⁴³ На то израелски цар оде смркнут и љут у своју палату у Самарији.

Навотов виноград

21 После ових догађаја десило се ово: Навот Јизреелац имао је виноград у Јизреелу, близу палате самаријског цара Ахава.

² Ахав рече Навоту: »Дај ми свој виноград да ми буде повртњак, пошто је тако близу моје палате. У замену ћу ти дати бољи виноград или, ако ти је драже, платићу ти колико вреди.«

³ Али Навот одговори: »Далеко било да теби дам наследство својих праотаца.«

⁴ На то Ахав уђе у своју палату смркнут и љут, јер му је Навот Јизреелац рекао: »Не дам ти наследство мојих праотаца«, па леже у постељу дурећи се и не хтеде да једе.

⁵ Његова жена Језавеља уђе к њему и упита га: »Што си се тако смркнуо? Што не једеш?«

⁶ Он јој одговори: »Зато што сам рекао Навоту Јизреелцу: ,Продај ми свој виноград, или, ако ти је драже, даћу ти други виноград место њега,' а он рече: ,Не дам ти свој виноград.'⁷»

⁷ Његова жена Језавеља му рече: »Зар се тако понаша цар Израела? Устани и једи и разведри се. Ја ћу ти дати виноград Навота Јизреелца.«

⁸ Тада она написа писма у Ахавово име, запечати их његовим печатом и посла старешинама и племићима који су живели у Навотовом граду.⁹ У писмима је стајало:

»Прогласите пост и посадите Навота на почасно место међу народом.¹⁰ Преко пута њега посадите двојицу ништарија, па нека сведоче: ,Проклињао си Бога и цара.' Тада га изведите и каменујте до смрти.«

¹¹ Старешине и племићи који су живели у Навотовом граду учинише како им је Језавеља наредила у писмима која им је написала.¹² Прогласише пост и посадише Навота на почасно место међу народом.¹³ Онда дођоше двојица ништарија и седоше преко пута њега, па су пред народом сведочили против њега говорећи: »Навот је проклињао Бога и цара.«

Тада га изведоше ван града и каменоваше га до смрти,¹⁴ па поручише Језавељи: »Навот је каменован и умро је.«

¹⁵ Чим је Језавеља чула да је Навот каменован и да је умро, рече Ахаву: »Иди и узми себи онај виноград Навота Јизреелца који није хтео да ти прода. Навот више није жив – умро је.«

¹⁶ Када је Ахав чуо да је Навот мртав, оде да узме себи његов виноград.

¹⁷ Тада реч ГОСПОДЊА дође Илији Тишбејцу:

¹⁸ »Спреми се и иди доле у сусрет израелском цару Ахаву, који влада у Самарији. Ено га у Навотовом

† талант око 34 килограма.

винограду, у који је отишао да га узме за себе. ¹⁹ Реци му: 'Овако каже ГОСПОД: Убио си човека и отео му посед.' Онда му реци: 'Овако каже ГОСПОД: На истом месту где су пси полизали Навотову крв, пси ће полизати и твоју – да, твоју!'

²⁰ Ахав рече Илији: »Нађе ли ме, непријатељу мој?«

»Нађох«, одврати Илија, »јер си се продао да би чинио оно што је зло у ГОСПОДЊИМ очима. ²¹ 'Ево, пустићу на тебе несрећу. Уништићу твоје потомке и истребити свако Ахавово мушко чељаде у Израелу – и роба и слободњака. ²² Учинићу с твојом владарском кућом као и са владарском кућом Јаровама сина Неватовог и владарском кућом Бааше сина Ахириног, јер си ме разгневио и навео Израел на грех.' ²³ А за Језавељу ГОСПОД каже: 'Пси ће прождрети Језавељу код јизреелског зида.' ²⁴ Пси ће појести оне Ахавове који умру у граду, а птице оне који умру у пољу.«

²⁵ Никада није било таквога као Ахав, који се продао да би по наговору своје жене Језавеље чинио оно што је зло у ГОСПОДЊИМ очима. ²⁶ Чинио је велике грозоте идући за идолима, исто као Аморејци које је ГОСПОД истерао пред Израелцима.)

²⁷ Када је Ахав чуо ове речи, разре своју одећу, обуче се у кострет, па је постио. Спавао је у кострети и ишао унаоколо покуњен.

²⁸ Тада реч ГОСПОДЊА дође Илији Тишбејцу: ²⁹ »Јеси ли видео како се Ахав понизио преда мном? Зато што се тако понизио, нећу пустити несрећу на његову владарску кућу за његове владавине, већ ћу је пустити за владавине његовог сина.«

Ахавова смрт (2. Лет 18,2-34)

22 Три године није било рата између Арама и Израела. ² Треће године, Јосафат, цар Јуде, дође у посету израелском цару.

³ Израелски цар рече својим службеницима: »Знаете ли ви да Рамот Гилад припада нама, а ми не предузимамо ништа да га повратимо од арамејског цара?«

⁴ Онда упита Јосафата: »Хоћеш ли са мном у рат против Рамот-Гилада?«

Јосафат одговори израелском цару: »Ја, моја војска и коњи стојимо ти на располагању.«

⁵ Али Јосафат рече израелском цару и ово: »Прво потражи савет од ГОСПОДА.«

⁶ Стога израелски цар окупи пророке, њих око четири стотине, и упита их: »Да ли да идем у рат против Рамот-Гилада или да одустанем?«

»Иди«, одговорише они, »јер Господ ће га предати у цареве руке.«

⁷ Али Јосафат рече: »Зар овде нема још неки ГОСПОДЊИ пророк, да и њега упитамо?«

⁸ Израелски цар одговори Јосафату: »Има још један човек, Михеј син Јимлин, преко кога можемо да

питамо ГОСПОДА. Али ја га мрзим јер ми никад не пророкује ништа добро, него само зло.«

Јосафат на то рече: »Нека цар не говори тако.«

⁹ Тада израелски цар позва једног свог евнуха и рече: »Одмах доведи Михеја сина Јимлиног.«

¹⁰ Обучени у своје царске одоре, цар Израела и Јосафат, цар Јуде, седели су на својим престолима на гумну пред улазом самаријске капије, а сви пророци су пророковали пред њима.

¹¹ Цидкија син Кенаанин направио је гвоздене рогове и рекао: »Овако каже ГОСПОД: 'Овим ћеш пробадати Арамејце све док не буду докрајчени.'«

¹² Тако су пророковали и сви други пророци и говорили: »Нападни Рамот Гилад и успећеш, јер ГОСПОД ће ти га предати у руке.«

¹³ А гласник који је отишао да позове Михеја рече му: »Ено сви пророци као један проричу цару успех. Нека се твоја реч сложи с њиховом, зато говори повољно.«

¹⁴ Али Михеј рече: »Тако ми ГОСПОДА живог, говорићу само оно што ми каже ГОСПОД.«

¹⁵ Када је стигао цару, цар га упита: »Михеје, да ли да идемо у рат против Рамот-Гилада или да одустанемо?«

»Нападни и успећеш«, одговори Михеј, »јер ГОСПОД ће га предати у цареве руке.«

¹⁶ Цар му рече: »Колико пута треба да тражим од тебе да се закунеш да ћеш ми говорити само истину у ГОСПОДЊЕ име?«

¹⁷ Тада Михеј одговори: »Видех сав Израел раштркан по брдима као овце без пастира, а ГОСПОД рече:

»Овај народ нема господара.

Нека се свако врати кући у миру.'«

¹⁸ Тада израелски цар рече Јосафату: »Нисам ли ти рекао да никад не пророкује ништа добро о мени, већ само зло?«

¹⁹ Михеј рече: »Пошто је тако, чуј реч ГОСПОДЊУ. Видех ГОСПОДА како седи на свом престолу, а сва небеска војска стоји му са десне и леве стране.

²⁰ ГОСПОД рече: 'Ко ће да намами Ахава да нападне Рамот Гилад и да тамо погине?'

»Једни предложише ово, други оно, ²¹ док на крају не дође један дух, стаде пред ГОСПОДА и рече: 'Ја ћу га намамити.'

²² »Чиме?' упита ГОСПОД.

»Изаћи ћу и бићу лажљив дух у устима свих његових пророка', рече онај.

»Успећеш да га намамиш', рече ГОСПОД. 'Иди и учини то.'

²³ Тако је сада ГОСПОД ставио лажљивог духа у уста свих ових твојих пророка. ГОСПОД ти је одредио несрећу.«

²⁴ Тада приђе Цидкија син Кенаанин и ошамари Михеја.

»Кojим путем је ГОСПОДЊИ дух отишао од мене да би говорио теби?« упита он.

²⁵ А Михеј одговори: »Видећеш оног дана када будеш ишао да се сакријеш у задњој одаји.«

²⁶ Тада израелски цар рече: »Ухватите Михеја и одведите га заповеднику града Амону и мом сину Јоашу, ²⁷ па реците: ,Овако каже цар: Баците овога у тамницу и не дајте му ништа осим хлеба и воде док се ја не вратим жив и здрав.«

²⁸ Михеј рече: »Ако се ти икада вратиш жив и здрав, ГОСПОД није говорио кроз мене.«

Онда додаде: »Упамти моје речи, сав народе!«

²⁹ Цар Израела и Јосафат, цар Јуде, кренуше на Рамот Гилад.

³⁰ »Ући ћу у бој прерушен«, рече израелски цар Јосафату, »али ти носи своју царску одору.«

Тако се израелски цар преруши и оде у бој.

³¹ А арамејски цар је био заповедио тридесет двојици својих заповедника борних кола: »Не нападајте никог, ни малог ни великог, већ само израелског цара.«

³² Када су заповедници борних кола видели Јосафата, рекоше: »Ово мора да је израелски цар.«

Зато кренуше према њему, да га нападну. Али, када је Јосафат завапио ГОСПОДУ, ³³ видеше да он није израелски цар, па престадоше да га гоне. ³⁴ А један војник насумице одапе стрелу и погоди израелског цара између плоча оклопа.

На то цар рече возачу својих кола: »Окрени кола и изведи ме из бојних редова. Рањен сам.«

³⁵ Док је битка беснела целог тог дана, цар је стајао подупрт у колима, окренут ка Арамејцима. Али увече умре, јер је искрварио на под кола.

³⁶ Када је сунце било на заласку, разлеже се повик кроз бојне редове: »Свако у свој град и у своју земљу!«

³⁷ Тако је цар умро, па га однеше у Самарију и сахранише. ³⁸ Његова кола опраше у самаријском језерету – где су се купале блуднице – а пси полизаше његову крв, као што је ГОСПОД и рекао.

³⁹ Остали догађаји Ахавове владавине, све што је учинио, палата коју је саградио и обложио слоновачом и градови које је обновио, записани су у Књизи летописа цара Израела. ⁴⁰ Ахав је умро, а на месту цара наследио га је његов син Ахазја.

Јосафат, цар Јуде

(2. Лет 17,1-21,1)

⁴¹ Јосафат син Асин постао је цар Јуде четврте године владавине израелског цара Ахава. ⁴² Јосафат је имао тридесет пет година када је постао цар и владао је у Јерусалиму двадесет пет година. Мајка му се звала Азува кћи Шилхијева. ⁴³ У свему је ишао стопама свог оца Асе и није од тога одступао. Чинио је оно што је исправно у ГОСПОДЊИМ очима. Али узвишице нису уклоњене – народ је на њима и даље приносио жртве и палио кад. ⁴⁴ Јосафат је био у миру са израелским царем.

⁴⁵ Остали догађаји Јосафатове владавине, шта је учинио и постигао и његови војни походи, записани су у Књизи летописа царева Јуде. ⁴⁶ Из земље је уклонио храмске блуднице, преостале још из времена његовог оца Асе.

⁴⁷ У то време у Едому није било цара, него је владао намесник.

⁴⁸ Јосафат је саградио трговачке лађе †, да би ишле у Офир по злато. Али оне никада нису тамо стигле, јер су се разбиле код Ецјон-Гевера.

⁴⁹ Тада Ахазја син Ахавов рече Јосафату: »Нека моје слуге плове с твојима.«

Али Јосафат то одби.

⁵⁰ Јосафат умре, па га сахранише крај његових праотаца у граду његовог праоца Давида. На месту цара наследи га његов син Јорам.

Ахазја, цар Израела

⁵¹ Ахазја син Ахавов постаде цар Израела у Самарији седамнаесте године владавине јудејског цара Јосафата и владао је над Израелом две године.

⁵² Чинио је оно што је зло у ГОСПОДЊИМ очима идући стопама свога оца и мајке и стопама Јаровам сина Неватовог, који је наводио Израел на грех.

⁵³ Служио је Ваалу и клањао му се, изазивајући гнев ГОСПОДА, Бога Израеловог, баш као што је то чинио и његов отац.

† трговачке лађе Дословно: лађе да иду у Таршиш.

2. Цареви

Пророк Илија и цар Ахазја

1 После Ахавове смрти, Моав се побуни против Израела.

2 А Ахазја је био пао кроз решетке из своје собе на спрату у Самарији и повредио се.

Он посла гласнике, рекавши им: »Идите и питајте Ваал-Зевува, бога Екрона, да ли ћу се опоравити од ове повреде.«

3 Али анђео ГОСПОДЊИ рече Илији Тишбејцу: »Иди у сусрет гласницима самаријског цара и упитај их: „Да ли то нема Бога у Израелу, па идете да питате Ваал-Зевува, бога Екрона? **4** Зато овако каже ГОСПОД: Нећеш устати из постеље на којој лежиш, него ћеш сигурно умрети.“«

И Илија оде.

5 Када су се гласници вратили цару, он их упита: »Зашто сте се вратили?«

6 »Срео нас је неки човек«, одговорише они, »и рекао нам: „Вратите се цару који вас је послао и реците му: „Овако каже ГОСПОД: Да ли то нема Бога у Израелу, па шаљеш људе да питају Ваал-Зевува, бога Екрона? Зато нећеш устати из постеље на којој лежиш, него ћеш сигурно умрети.“«

7 Цар их упита: »Како је изгледао тај човек који вас је срео и то вам рекао?«

8 А они одговорише: »Био је у кожуху и са кожним појасом око струка.«

Цар рече: »То је Илија Тишбејац.«

9 Онда посла Илији једног заповедника са његових педесет људи.

Заповедник се попе к Илији, који је седео на врху брда, и рече му: »Божији човече, цар ти поручује да сиђеш.«

10 А Илија му одговори: »Ако сам Божији човек, нека сиђе огањ са неба и прогута тебе и твојих педесет људи.«

И огањ сиђе са неба и прогута заповедника и његове људе.

11 Онда му цар посла другог заповедника са његових педесет људи.

Заповедник рече Илији: »Божији човече, цар ти поручује да одмах сиђеш.«

12 »Ако сам Божији човек«, одговори Илија, »нека сиђе огањ са неба и прогута тебе и твојих педесет људи.«

И Божији огањ сиђе са неба и прогута заповедника и његових педесет људи.

13 Цар посла и трећег заповедника са његових педесет људи.

Овај се попе и паде на колена пред Илијом, па замоли: »Божији човече, молим те да поштедиш мој живот и живот ових педесет људи, твојих слугу!

14 Ето, огањ је сишао са неба и прогутао она два заповедника и све њихове људе, а ја те молим да ме ни поштедиш живот!«

15 Анђео ГОСПОДЊИ рече Илији: »Сиђи с њим. Не бој га се.«

И Илија устаде и сиђе с њим цару, **16** коме рече: »Овако каже ГОСПОД: „Да ли то нема Бога у Израелу, да њега питаш, па си послао гласнике да питају Ваал-Зевува, бога Екрона? Зато што си то учинио, никада нећеш устати из постеље у којој лежиш, јер ћеш сигурно умрети.“«

17 И Ахазја умре, баш као што је ГОСПОД и рекао преко Илије. Пошто Ахазја није имао сина, његов брат Јорам наследи га на месту цара друге године владавине Јорама сина Јосафатовог, цара Јуде. **18** А остали догађаји Ахазјине владавине, и шта је учинио, записани су у Књизи летописа царева Израела.

Илијино вазнесење

2 Пре него што је ГОСПОД узео Илију на небо у вихору, Илија и Јелисије ишли су из Гилгала.

2 Илија рече Јелисију: »Остани овде. ГОСПОД ме шаље у Бетел.«

Али Јелисије рече: »Живога ми ГОСПОДА и живога ми тебе, нећу те оставити.«

И одоше доле до Бетела.

3 Дружина пророка из Бетела дође Јелисију и упита га: »Да ли знаш да ће ти данас ГОСПОД узети господара?«

»Да, знам«, одврати Јелисије, »али не причајте о томе.«

4 Тада му Илија рече: »Остани овде, Јелисије. ГОСПОД ме шаље у Јерихон.«

А овај одговори: »Живога ми ГОСПОДА и живога ми тебе, нећу те оставити.«

И одоше у Јерихон.

5 Дружина пророка из Јерихона дође Јелисију и упита га: »Да ли знаш да ће ти данас ГОСПОД узети господара?«

»Да, знам«, одврати он, »али не причајте о томе.«

6 Тада му Илија рече: »Остани овде. ГОСПОД ме шаље на реку Јордан.«

А овај одговори: »Живога ми ГОСПОДА и живогога ми тебе, нећу те оставити.«

И обојица пођоше даље.

⁷ Педесеторица из дружине пророка дођоше и стадоше подаље, преко пута места на коме су се Илија и Јелисије зауставили на Јордану. ⁸ Илија узе свој огртач, смота га и удари њиме по води, и вода се раздвоји налево и надесно, па њих двојица пређоше по сувом.

⁹ Када су прешли, Илија рече Јелисију: »Кажи ми шта да учиним за тебе пре него што од тебе будем узет.«

»Да на мени буде двострука мера твога духа«, одговори Јелисије.

¹⁰ »Много тражиш«, рече Илија. »Али, ако ме будеш видео када будем узет од тебе, биће ти, а ако ме не будеш видео, неће.«

¹¹ И док су њих двојица тако ишли и разговарали, одједном се појавише огњена кола и коњи и раздвојише их, и Илија се у вихору подиже на небо.

¹² Јелисије то виде, па повика: »Оче мој! Оче мој! Кола и коњаници Израелови!«

И Јелисије га више не виде. Онда зграби и раздре своју одећу надвоје.

¹³ Потом подиже огртач који је пао Илији, врати се и стаде на обалу Јордана, ¹⁴ па Илијиним огртачем удари по води.

»Где је сада ГОСПОД, Бог Илијин?« упита.

И када је ударио по води, она се раздвоји налево и надесно, па он пређе.

¹⁵ А дружина пророка из Јерихона, која је то гледала, рече: »Илијин дух почива на Јелисију.«

И кренуше му у сусрет, па му се ничице поклонише.

¹⁶ »Слушај«, рекоше. »Ми, твоје слуге, имамо педесет способних људи. Нека иду и потраже твога господара. Можда га је Божији Дух подигао и спустио на неку планину или у неку долину.«

»Не шаљите их«, одврати он, ¹⁷ али они су упорно наваљивали све док њега није било срамота да их даље одбија.

Стога рече: »Пошаљите их.«

И они послаше педесет људи, који су три дана трагали за Илијом, али га не нађоше.

¹⁸ Када су се вратили Јелисију, који је остао у Јерихону, он им рече: »Зар вам нисам рекао да не идете?«

Јелисијева прва чуда

¹⁹ Мештани рекоше Јелисију: »Ето, господару, овај град је, као што видиш, на лепом месту, али вода је лоша, а земља неплодна.«

²⁰ А он рече: »Донесите ми нову чинију и у њу ставите соли.«

И они му је донеше.

²¹ Он оде до извора и баци у њега ону со, говорићи: »Овако каже ГОСПОД: Чиним ову воду здравом. Никада више неће изазивати смрт ни неплодност.«

²² И вода остаде здрава до дана данашњег, баш као што је Јелисије и рекао.

²³ Оданде Јелисије оде горе у Бетел.

А док се успињао путем, неки дечаки изађоше из града, па су му се ругали вичући: »Одлази, ћелави! Одлази, ћелави!«

²⁴ Он се окрете, погледа их, па на њих призва проклетство у ГОСПОДЊЕ име. Тада из шуме изађоше две медведице и растргоше четрдесет два дечака.

²⁵ А Јелисије продужи на гору Кармел, па се оданде врати у Самарију.

Рат између Израела и Моава

3 Јорам син Ахавов постаде цар Израела у Самарији осамнаесте године владавине Јосафата, цара Јуде, а владао је дванаест година. ² Чинио је оно што је зло у ГОСПОДЊИМ очима, али не као његов отац и мајка, јер је уклонио Ваалов свети стуб који је направио његов отац. ³ Али упорно је чинио грехе Јаровама сина Неватовог, на које је овај наводио Израел, и није од њих одступао.

⁴ А Меша, цар Моава, држао је овце и морао је да снабдева израелског цара са сто хиљада јагњади и вуном од сто хиљада овнова. ⁵ Али, када је Ахав умро, моавски цар се побуни против израелског цара.

⁶ Тада цар Јорам изађе из Самарије и окупи сав Израел, ⁷ а посла и ову поруку Јосафату, цару Јуде: »Моавски цар се побунио против мене. Хоћеш ли са мном у рат против Моава?«

»Хоћу«, одговори овај. »Ја, моја војска и коњи стојимо ти на располагању«, ⁸ па упита: »Којим путем ћемо напасти?«

А Јорам одговори: »Кроз Едомску пустињу.«

⁹ Тако израелски цар крену с јудејским царем и едомским царем. После седам дана хода обилазним путем, војска више није имала воде ни за себе ни за стоку која је била с њима.

¹⁰ »Авај!« повика израелски цар. »Зар је ГОСПОД позвао нас тројицу царева само да нас преда у руке Моавцима?«

¹¹ А Јосафат упита: »Зар овде нема неки ГОСПОДЊИ пророк, да преко њега упитамо ГОСПОДА?«

Један заповедник израелског цара одговори: »Овде је Јелисије син Шафатов. Он је био Илијин помоћник †.«

¹² Јосафат рече: »Реч ГОСПОДЊА је с њим.«

И израелски цар, Јосафат и едомски цар одоше к њему.

¹³ Јелисије рече израелском цару: »Шта хоћеш од мене? Иди пророцима свога оца и пророцима своје мајке.«

»Не«, одговори израелски цар, »јер је баш ГОСПОД позвао нас тројицу царева да нас преда у руке Моавцима.«

† био Илијин помоћник Дословно: Илији поливао руке водом.

¹⁴ А Јелисије рече: »Живога ми ГОСПОДА над војскама, коме служим, да не поштујем Јосафата, цара Јуде, тебе не бих ни погледао ни приметио. ¹⁵ Него, сада ми доведите свирача.«

И док је свирач свирао, рука ГОСПОДЊА сиђе на Јелисија ¹⁶ и он рече: »Овако каже ГОСПОД: ,Ископајте у овој долини много јарака.' ¹⁷ Јер, овако каже ГОСПОД: ,Нећете видети ни ветар ни кишу, а ипак ће се ова долина испунити водом, па ћете пити и ви и ваша говеда и друге животиње.' ¹⁸ Али то је лако за ГОСПОДА. Он ће вам и Моав предати у руке. ¹⁹ Заузећете сваки утврђени град и свако важније место. Исећи ћете свако добро дрво, затрпати све изворе и уништити сваку добру њиву засувши је камењем.«

²⁰ Сутрадан ујутро, у време када се приноси жртва, потече вода из правца Едома и преплави земљу.

²¹ Када су Моавци чули да су цареви дошли да их нападну, сваки човек, од најмлађег до најстаријег, који је могао да носи оружје, би позван и постављен на границу. ²² Када су устали рано ујутро, сунце је обасјавало воду, па им је са друге стране вода изгледала као крв.

²³ »То је крв!« рекоше. »Мора да су се цареви потукли међу собом и поклали се. Зато сада на плен, Моавци!«

²⁴ Али, када су Моавци дошли до израелског табора, Израелци се диглоше, па су их ударили док они не побегоше. Израелци пожурише за њима и побише их. ²⁵ Разорише градове, а сваки човек баци по камен на сваку добру њиву док је не засуше. Затрпаше све изворе и посекоше свако добро дрво. Остаде још само Кир Харесет, који опколише људи наоружани праћкама, па и њега нападоше.

²⁶ Када је моавски цар видео да губи битку, узео са собом седам стотина људи наоружаних мачевима да се пробију до едомског цара, али им не пође за руком. ²⁷ Тада он узео свог сина првенца, који је требало да га наследи на месту цара, и принесе га на жртву на градском зиду. Израелци се ужаснуше †, па се повукоше и вратише у своју земљу.

Јелисије помаже удовици

4 Жена једнога из дружине пророка заваци Јелисију: »Твој слуга, мој муж, умро је, а ти знаш да се он бојао ГОСПОДА. А сада је дошао његов поверилац да узме моја два сина да му буду робови.«

² Јелисије јој одговори: »Како да ти помогнем? Реци ми, шта имаш у кући?«

»Ја, твоја слушкиња, немам тамо ништа«, одврати она, »осим једног врчића уља.«

³ Тада Јелисије рече: »Иди и тражи од свих суседа празне врчеве, али нека их не буде премало, ⁴ па уђи у кућу и затвори се са својим синовима. Сипај

уље у све врчеве, а како се који напуни, стави га на страну.«

⁵ И она оде од њега, па се затвори у кућу са својим синовима. Они су јој доносили врчеве, а она их је пунила. ⁶ Када су сви врчеви били пуни, она рече једном од синова: »Донеси ми још један.«

Али он одговори: »Нема више ниједног врча.« И уље престаде да тече.

⁷ Она оде и то исприча Божијем човеку, а он јој рече: »Иди, продај уље и плати своје дугове, а од оног што преостане моћи ћете да живите и ти и твоји синови.«

Јелисије враћа у живот сина богате Шунемке

⁸ Једног дана Јелисије оде у Шунем. Тамо је живела једна богата жена, која га позва да једе код ње. И отада је, кад год је пролазио онуда, ишао онамо да једе.

⁹ Она рече своме мужу: »Знам да је овај човек који често долази овамо Божији свети човек. ¹⁰ Хајде да му направимо собицу на крову и ставимо у њу постељу, сто, столицу и светиљку, па нека борави у њој кад год дође к нама.«

¹¹ Када је једног дана Јелисије опет дошао, попе се у своју собу и леже, ¹² па рече свом слузи Гехазију: »Позови Шунемку.«

Овај је позва и она стаде пред Јелисија, ¹³ а он рече слузи: »Кажи јој: ,Лепо си се старала о нама. Шта ми можемо да учинимо за тебе? Треба ли да кажемо коју реч за тебе цару или заповеднику војске?«

Она одговори: »Ја живим међу својим народом.«

¹⁴ »Шта да учинимо за њу?« упита Јелисије.

А Гехази рече: »Ето, она нема сина, а муж јој је стар.«

¹⁵ Тада Јелисије рече: »Позови је.«

И он је позва, а она стаде код улаза.

¹⁶ »Догодине у ово време«, рече Јелисије, »у наручју ћеш држати сина.«

»Не, господару«, одврати она. »Не завањај своју слушкињу, Божији човече.«

¹⁷ Али жена затрудне и роди сина баш у оно време наредне године за које јој је Јелисије и рекао.

¹⁸ Када је дете порасло, оде једног дана свом оцу, који је био код жетелаца.

¹⁹ »Моја глава! Моја глава!« закука оцу.

А отац рече једном слузи: »Однеси га мајци.«

²⁰ Када га је слуга подигао и однео мајци, дечак преседе у њеном крилу до поднева, а онда умре.

²¹ Она оде горе и положи га у постељу Божијег човека, затвори врата и изађе.

²² Онда позва мужа и рече: »Молим те, пошаљи ми једног слугу и магарца да могу брзо да одем к Божијем човеку и да се вратим.«

²³ »Зашто да идеш к њему данас?« упита он. »Није ни млад месец ни субота.«

»Ништа не смета«, одврати она, ²⁴ па оседла магарца и рече слузи: »Поведи и не успоравај због мене, осим ако ти не кажем.«

† Израелци се ужаснуше Дословно: Била је силна срџба на Израелу.

²⁵ Тако она оде и стиже к Божијем човеку на гори Кармел.

Угледавши је у даљини, Божији човек рече свом слуги Гехазију: »Гледај! Ено Шунемке! ²⁶ Потрчи јој у сусрет и питај је да ли су она, њен муж и дете добро.«

А она рече: »Сви смо добро.«

²⁷ Стигавши до Божијег човека на гори, обгрли му ноге.

Гехази приђе да је одгурне, али Божији човек рече: »Остави је! Тешко је потресена, али ГОСПОД је то сакрио од мене и није ми рекао зашто.«

²⁸ »Зар сам тражила сина, господару?« упита она. »Зар ти нисам рекла да ме не завараваш?«

²⁹ Јелисије рече Гехазију: »Опаши се, па узми мој штап у руку и трчи. Ако неког сретнеш, не поздрављај га, а ако неко поздрави тебе, не одздрављај. Мој штап положи преко дечаковог лица.«

³⁰ Али дететова мајка рече: »Живога ми ГОСПОДА и живога ми тебе, нећу те оставити.«

И Јелисије устаде и пође за њом. ³¹ А Гехази оде напред и положи штап преко дечаковог лица, али од њега не би ни гласа ни покрета.

Тада Гехази оде назад, у сусрет Јелисију, па му рече: »Дечак се није пробудио.«

³² Јелисије стиже до куће и нађе дечака како лежи мртав на његовој постељи, ³³ па уђе, затвори врата за собом и помоли се ГОСПОДУ. ³⁴ Онда се попе на постељу и леже на дечака уста на уста, очи на очи, руке на руке. Како се пружио над њим, тако се дечаково тело загреја. ³⁵ Јелисије устаде, па се усхода по соби, а онда се попе на постељу и опет се пружи над дечаком. Дечак кину седам пута и отвори очи.

³⁶ Јелисије позва Гехазија и рече: »Зови Шунемку.« И овај тако учини.

Када је дошла, он рече: »Узми свог сина.«

³⁷ Она уђе, паде му пред ноге и ничице се поклонити, па узме свог сина и изађе.

Јелисије чини отровно јело јестивим

³⁸ Јелисије се врати у Гилгал, а у том крају је владала глад.

Док је дружина пророка седела пред њим, он рече свом слуги: »Пристави велики лонац и скувај чорбу овим људима.«

³⁹ Један од њих оде у поље да набере биља, па нађе дивљу пузавицу. Набра њених плодова и напуни њима скутове свог огртача, а кад се вратио, нареза их у лонац са чорбом, иако нико није знао шта су.

⁴⁰ Када су чорбу сипали људима, ови почеше да је једу, па повикаше: »Божији човече, у овом лонцу је смрт!«

И нису могли да једу.

⁴¹ Јелисије рече: »Донесите брашна.«

Онда усу брашна у лонац, па рече: »Дај људима да једу.«

И у лонцу није више било ничег штетног.

Јелисије храни стотину људи

⁴² Из Ваал-Шалише дође један човек и донесе Божијем човеку двадесет векни јечменог хлеба, печеног од првина зрелог зрневља, и неколико класова.

»Дај то људима да једу«, рече Јелисије Гехазију.

⁴³ »Како да ово ставим пред стотину људи?« упита га слуга, али Јелисије одговори: »Дај то људима да једу. Јер, овако каже ГОСПОД: Јешће и преостаће им.«

⁴⁴ Тада их он стави пред њих, па су јели и још им преостаде, као што је ГОСПОД и рекао.

Јелисије исцељује арамејског заповедника

5 Неман, заповедник војске арамејског цара, био је на великој цени код свога господара и био је веома угледан, јер је преко њега ГОСПОД дао победу Араму. Али овај врсни ратник имао је губу.

² Једном су Арамејци у пљачкашком походу заробили једну младу Израелку, па је она служила код Неманове жене.

³ Она рече својој господарици: »Када би само мој господар отишао оном пророку у Самарији. Он би га излечио од губе.«

⁴ Неман оде до свога господара и исприча му шта је рекла израелска девојка.

⁵ »Само иди«, одговори цар Арама, »а ја ћу послати писмо израелском цару.«

И Неман оде, поневши са собом десет таланата † сребра, шест хиљада шекела †† злата и десет одела.

⁶ У писму које је носио израелском цару стајало је: »Уз ово писмо ти шаљем свог слугу Немана, да га излечиш од губе.«

⁷ Чим је израелски цар прочитао писмо, раздре своју одећу и рече: »Зар сам ја Бог? Зар могу да убијем, па да вратим у живот? Зашто ми овај шаље некога да га излечим од губе? Ето како хоће да се завади са мном!«

⁸ Када је Јелисије, Божији човек, чуо да је израелски цар раздро своју одећу, овако му поручи: »Зашто си раздро своју одећу? Нека тај човек дође к мени, па ће знати да има пророк у Израелу.«

⁹ И Неман оде са својим коњима и колима и застави се пред улазом Јелисијеве куће.

¹⁰ Јелисије му посла гласника да му каже: »Иди и седам пута се окупај у реци Јордан, и тело ће ти оздравити и очистићеш се.«

¹¹ Али Неман се наљути и оде оданде, говорећи: »Мислио сам да ће сигурно изаћи к мени и стати и призвати име ГОСПОДА, свога Бога, махнути руком преко болесног места и излечити ме од губе. ¹² Зар Авана и Парпар, реке у Дамаску, нису боље од свих вода у Израелу? Зар се нисам могао у њима окупати и очистити се?«

И окрену се и оде бесан.

† десет таланата Око 340 килограма. †† шест хиљада шекела 68,4 килограма.

¹³ Тада му приђоше његове слуге и рекоше: »Оче мој, да ти је пророк рекао да урадиш нешто тешко, зар ти то не би урадио? Па како нећеш кад ти каже: „Окупај се, и очистићеш се?“«

¹⁴ На то он оде и седам пута се окупа у Јордану, као што му је рекао Божији човек, и тело му оздрави и постаде чисто као у малог детета.

¹⁵ Тада се Неман и сви његови пратиоци вратише Божијем човеку.

Он стаде пред њега и рече: »Сада знам да нигде у целом свету нема Бога осим у Израелу. Молим те, прими поклон од мене, твог слуге.«

¹⁶ Пророк одговори: »Тако ми ГОСПОДА живога, коме служим, нећу ништа да примим.«

И мада је Неман наваљивао на њега да прими поклон, не хтеде.

¹⁷ »Ако нећеш«, рече Неман, »молим те допусти мени, твој слуги, да узмем онолико земље колико две мазге могу да понесу, јер ја, твој слуга, више нећу приносити жртве паљенице ни клане жртве другом богу осим ГОСПОДУ. ¹⁸ Али, нека ми ГОСПОД опрости само једно: Када мој господар уђе у Римон-ов храм да се поклони, па се ослони на моју руку и тако се и ја поклоним – када се, дакле, поклоним у Римоновом храму, нека ми ГОСПОД то опрости.«

¹⁹ »Иди у мир«, рече Јелисије.

Пошто је Неман превалио део пута, ²⁰ Гехази, слуга Божијег човека Јелисија, помисли: »Мој господар је био сувише благ према том Арамејцу Неману кад није примио од њега оно што је донео. Тако ми ГОСПОДА живога, потрчаћу за њим и узети нешто од њега.«

²¹ И Гехази пожури за Неманом.

Видевши га како трчи према њему, Неман сиђе с кола да га дочека, па га упита: »Је ли све у реду?«

²² »Јесте«, одговори Гехази. »Господар ме је послао да ти кажем: „Управо су ми из Ефремовог горја стигла два младића из дружине пророка. Молим те, дај им талант † сребра и два одела.“«

²³ »Ма узми два таланта«, рече Неман, па наговори Гехазија да их узме. Онда завеза два таланта сребра у две вреће, узме два одела, па све даде двојици својих слугу да понесу пред Гехазијем. ²⁴ Стигавши до брда, Гехази узме оно од слугу и остави у кући. Тада отпусти ону двојицу и они одоше, ²⁵ а он оде и стаде пред свога господара Јелисија.

»Где си био, Гехази?« упита га Јелисије.

»Ја, твој слуга, нисам ишао никуда«, одговори Гехази.

²⁶ Али Јелисије му рече: »Зар није мој дух био с тобом кад је онај човек сишао с кола да те дочека? Зар је сада време да се узима новац, прима одећа, маслињаци, виногради, ситна и крупна стока, или слуге и слушкиње? ²⁷ Неманова губа прилепиће се за тебе и за твоје потомке до века.«

И Гехази оде од Јелисија сав као снег бео од губе.

† талант Око 34 килограма.

Јелисије чудесно извлачи секиру из воде

6 Дружина пророка рече Јелисију: »Слушај, место на ком се састајемо с тобом сувише је мало за нас. ² Хајде да одемо до реке Јордан, где сваки од нас може да узме по брвно, па да тамо себи саградимо боравиште.«

А он рече: »Идите.«

³ Један од њих рече: »Хоћеш ли, молим те, и ти да пођеш с нама, твојим слугама?«

»Хоћу«, одговори Јелисије, ⁴ па и он пође с њима.

Када су дошли до Јордана, почеше да секу дрвеће.

⁵ Док је један од њих обарао дебло, секира му паде у воду, па он завапи: »Авај, господару, узајмљена је!«

⁶ Божији човек упита: »Где је пала?« па кад му онај показа место, Јелисије исече један штап, баци га и учини да секира исплива.

⁷ »Извади је«, рече, а онај човек посегну руком и дохвати је.

Пораз арамејске војске

⁸ А цар Арама био је у рату са Израелом. Пошто се договорио са својим заповедницима, рече: »Подигни ћу табор на том и том месту.«

⁹ Божији човек поручи израелском цару: »Пази кад пролазиш поред оног места, јер Арамејци иду онамо.«

¹⁰ И израелски цар провери место на које му је указао Божији човек. Јелисије је тако много пута упозоравао цара, па се овај чувао тих места.

¹¹ То разбесне арамејског цара, па он позва своје заповеднике и упита их: »Зар ми нећете рећи ко је од нас на страни израелског цара?«

¹² »Ниједан од нас, мој господару царе«, рече један заповедник, »него то Јелисије, пророк који је у Израелу, говори цару оно што ти изговориш у својој спаваћој соби.«

¹³ »Идите и сазнајте где је«, рече цар, »да могу да пошаљем људе да га ухвате.«

Када му рекоше: »У Дотану је«, ¹⁴ он онамо посла коње и борна кола и велику војску, који одоше ноћу и опколише град.

¹⁵ Када је слуга Божијег човека устао и изашао напоље рано следећег јутра, а оно – војска с коњима и борним колима опколила град!

»Авај, господару, шта да радимо?« упита слуга.

¹⁶ »Не плаши се«, одговори пророк. »Више је оних који су с нама него оних који су с њима.«

¹⁷ И Јелисије се помоли: »ГОСПОДЕ, отвори ми очи, да види.«

Тада ГОСПОД отвори очи слуги, и овај погледа и виде брда пуна коња и огњених кола свуда око Јелисија.

¹⁸ Док се непријатељ спуштао према Јелисију, он се помоли ГОСПОДУ: »Удари ове људе слепилом.«

И ГОСПОД их удари слепилом као што је Јелисије тражио.

¹⁹ Јелисије им рече: »Ово није пут и ово није град. Пођите за мном, и ја ћу вас одвести човеку кога тражите.«

И одведе их у Самарију.

²⁰ Када су ушли у град, Јелисије рече: »ГОСПОДЕ, отвори очи овим људима, да виде.«

И ГОСПОД им отвори очи и они видеше да су у Самарији.

²¹ Када их је израелски цар видео, упита Јелисија: »Да ли да их побијем, оче мој? Да ли да их побијем?«

²² »Немој да их побијеш«, одговори он. »Зар би побио оне које ниси заробио својим луком и мачем? Стави пред њих хране и воде, да једу и пију, па нека се врате свом господару.«

²³ И цар им приреди велику гозбу. Пошто су јели и пили, он их отпусти, и они се вратише свом господару. Тако арамејски пљачкаши више нису харали израелским подручјем.

Опсада Самарије

²⁴ После неког времена Бен-Хадад, цар Арама, окупи сву своју војску, па оде и опседе Самарију.

²⁵ У граду настаде велика глад. Опсада потраја толико дуго да се магарећа глава продавала за осамдесет шекела † сребра, а четврт кава †† голубијег измета за пет шекела ‡.

²⁶ Док је израелски цар пролазио дуж зидина, једна жена му довикну: »Помози ми, мој господару царе!«

²⁷ А цар одговори: »Ако ти ГОСПОД не помогне, где ја да ти нађем помоћ? Са гумна или из муљаче?«

²⁸ Онда је упита: »Шта ти је?«

»Ова жена ми је рекла«, одврати она, »Дај свог сина, да га данас поједемо, а сутра ћемо појести мог.' ²⁹ Тако смо скувале мог сина и појеле га. Сутрадан јој рекох: 'Дај свог сина, да га поједемо', али она га је сакрила.«

³⁰ Чувши женине речи, цар раздре своју одећу. Док је ишао дуж зидина, народ га виде, а оно – испод одеће му кострет.

³¹ Он рече: »Бог ме казнио ако глава Јелисија сина Шафатовог данас остане на његовим раменима!«

³² А Јелисије је седео у својој кући и с њим старешине. Цар пред собом посла гласника, али пре него што је овај стигао, Јелисије рече старешинама: »Зар не видите да онај убица шаље некога да ми одруби главу? Слушајте: кад стигне гласник, затворите врата и држите их затворена. Зар се иза њега не чује звук корака његовог господара?«

³³ Док им је још говорио, дође му гласник и рече: »Ова девоља је од ГОСПОДА. Зашто да још чекам ГОСПОДА?«

† осамдесет шекела 912 грама. †† четврт кава око 300 милилитара. ‡ пет шекела 57 грама.

7 Јелисије рече: »Чуј реч ГОСПОДЊУ. Овако каже ГОСПОД: 'Сутра у ово време на самаријској капији сеа † брашна продаваће се за шекел †† и две сее ††† јечма за шекел.'«

² Заповедник на чију руку се цар ослањао рече Божијем човеку: »И кад би ГОСПОД отворио небеске уставе, да ли би то могло бити?«

»Видећеш својим очима«, одговори Јелисије, »али ти од тога нећеш јести.«

³ А на улазу градске капије била су четири губавца.

Они рекоше један другом: »Зашто да останемо овде док не умремо? ⁴ Ако одлучимо да одемо у град – тамо влада глад, па ћемо умрети. А умрећемо и ако останемо овде. Зато хајдемо у арамејски табор и предајмо се. Ако нас поштеде, остаћемо живи, а ако нас убију, умрећемо.« ⁵ У сумрак устадоше и кренуше у арамејски табор. Када су стигли до руба табора, а оно – нигде никог, ⁶ јер је ГОСПОД учинио да Арамејци зачују звук борних кола и коња и силне војске, па су говорили један другом: »Ено израелски цар је унајмио хетитског и египатског цара да нас нападну!« ⁷ Тако су се дигли и побегли у сумрак оставивши своје шаторе, коње и магарце. Оставили су табор какав је био и побегли да спасу живу главу.

⁸ Губавци дођоше до руба табора и уђоше у један шатор, па су јели и пили. Онда узеше злата, сребра и одеће и одоше да то сакрију. Потом се вратише и уђоше у други шатор, узеше нешто ствари из њега, па и њих сакрише.

⁹ Онда рекоше један другом: »Не радимо добро. Ово је дан радосних вести, а ми их чувамо за себе. Ако будемо чекали да сване, стићи ће нас казна. Хајде да о овом одмах обавестимо царску палату.«

¹⁰ И одоше и викнуше чувара градске капије, па му рекоше: »Ушли смо у арамејски табор, а тамо нигде никог. Никоме ни трага ни гласа – само везани коњи и магарци и шатори остављени какви су били.«

¹¹ Чувар капије то довикну осталим чуварима, и они то јавише у палату.

¹² Цар устаде ноћу и рече својим заповедницима: »Рећи ћу вам шта су нам учинили Арамејци. Знају да гладујемо, па су зато напустили табор да се сакрију у пољу, мислећи: 'Сигурно ће изаћи, па ћемо их онда ухватити живе и ући у град.'«

¹³ Један од његових заповедника рече: »Нека неколико људи узме пет од преосталих коња у граду. Њихов усуд биће исти као и свега мноштва Израелаца који остану овде. Пошаљимо их, па ћемо сазнати шта је било.«

¹⁴ Тако изабраше двоја борна кола са коњима и цар их посла за арамејском војском, заповедивши возачима: »Идите и сазнајте шта је било.«

† сеа Око 7,5 литара; исто и у 16. и 18. стиху. †† шекел 11,4 грама; исто и у 16. и 18. стиху. ††† две сее Око 15 литара; исто и у 16. и 18. стиху.

¹⁵ Пратили су Арамејце све до реке Јордан, а цео пут је био прекривен одећом и опремом коју су Арамејци побацали при бекству. Тада се гласници вратише и известише цара, ¹⁶ па народ изађе и опљачка арамејски табор. Тако се сеа брашна продавала за шекел и две сее јечма за шекел, као што је ГОСПОД и рекао.

¹⁷ А цар је на градску капију поставио оног заповедника на чију руку се ослањао, па га народ изгази на капији и он издахну, баш као што је Божији човек рекао када је цар дошао у његову кућу. ¹⁸ Догодило се баш онако како је Божији човек рекао цару: »Сутра у ово време на самаријској капији сеа брашна продаваће се за шекел и две сее јечма за шекел.«

¹⁹ А онај заповедник је био рекао Божијем човеку: »Слушај, чак кад би ГОСПОД отворио небеске уставе, да ли би то могло бити?«

Божији човек је одговорио: »Видећеш својим очима, али ти од тога нећеш јести.«

²⁰ И баш тако му се десило, јер га је народ изгазио на капији и он је умро.

Повратак Шунемке

8 Јелисије је био рекао жени чијег сина је вратио у живот: »Иди са својом породицом и неко време остани где год будеш могла, јер је ГОСПОД одредио да у земљи завлада глад која ће потрајати седам година.«

² И жена се спремила и учинила као што јој је Божији човек рекао: она и њена породица одоше и седам година остадоше у земљи Филистејаца. ³ После седам година, она се врати из земље Филистејаца и оде цару да га моли за своју кућу и земљу.

⁴ А цар је разговарао са Гехазијем, слугом Божијег човека. »Причај ми«, рече, »о свим великим делима која је Јелисије учинио.«

⁵ Док је Гехази причао цару како је Јелисије мртвога вратио у живот, жена чијег је сина Јелисије оживео дође да моли цара за своју кућу и земљу.

Гехази рече: »Ово је та жена, мој господару царе, и ово је њен син кога је Јелисије вратио у живот.«

⁶ Цар упита жену о томе и она му исприча. Он онда задужи једног службеника за њен случај и рече му: »Врати јој све што јој је припадало, као и сав приход од њене земље од дана кад је отишла из земље до сада.«

Јелисије и арамејски цар

⁷ Јелисије оде у Дамаск.

Бен-Хадад, цар Арама, био је болестан, па кад су му рекли: »Божији човек је дошао чак овамо«, ⁸ он рече Хазаелу: »Понеси са собом поклон и иди да се састанеш са Божијим човеком. Питај ГОСПОДА преко њега: „Да ли ћу оздравити од ове болести?“«

⁹ Хазаел пође да се састане са Јелисијем и понесе са собом поклон од свега најбољег у Дамаску натоварен на четрдесет камила.

Он уђе и стаде пред Јелисија, па рече: »Твој син Бен-Хадад, цар Арама, послао ме је да те упитам: „Да ли ћу оздравити од ове болести?“«

¹⁰ Јелисије одговори: »Иди и реци му: „Сигурно ћеш оздравити“, иако ми је ГОСПОД открио да ће умрети.«

¹¹ Онда се упиљи у Хазаела све док се овај не постиде. Тада Божији човек заплака.

¹² »Зашто мој господар плаче?« упита Хазаел.

»Зато што знам колико ћеш зла учинити Израелцима«, одговори он. »Палићеш њихова утврђена места, убијати мачем младиће, о земљу разбијати децу и парати трбух трудницама.«

¹³ Хазаел рече: »Како бих ја, твој слуга, бедни пас, могао да изведем такав подвиг?«

»ГОСПОД ми је показао да ћеш постати цар Арама«, одговори Јелисије.

¹⁴ Тада Хазаел оде од Јелисија и врати се свом господару.

Када га је Бен-Хадад упитао: »Шта ти је рекао Јелисије?« Хазаел одговори: »Рекао ми је да ћеш сигурно оздравити.«

¹⁵ Али сутрадан узе један тежак покривач, натопи га водом и њиме покри царево лице, и Бен-Хадад умре. Тада га Хазаел наследи на месту цара.

Јорам, цар Јуде

(2. Лет 21,1-20)

¹⁶ Пете године владавине израелског цара Јорама сина Ахавовог, Јорам син Јосафатов поче да влада као цар Јуде. ¹⁷ Имао је тридесет две године када је постао цар, а у Јерусалиму је владао осам година.

¹⁸ Ишао је стопама царева Израела као и Ахавова владарска кућа, јер се оженио Ахавовом кћери. Чинио је оно што је зло у ГОСПОДЊИМ очима. ¹⁹ Али, ради свог слуге Давида, ГОСПОД не хтеде да уништи Јуду, пошто је обећао да ће му он и његови потомци служити † до века.

²⁰ У Јорамово време Едом се побуни против Јуде и постави свог цара. ²¹ Стога Јорам оде у Цаир са свим својим борним колима. Едомци опколише њега и његове заповеднике борних кола, али он се диже ноћу и изврши пробој, па његова војска умаче кући. ²² Све до дана данашњег Едом је одметнут од Јуде. У то исто време побунила се и Ливна.

²³ Остали догађаји Јорамове владавине, и све што је учинио, записани су у Књизи летописа царева Јуде. ²⁴ Јорам умре, па га сахранише крај његових праотаца у Давидовом граду. На месту цара наследи га његов син Ахазја.

† да ће му ... служити Дословно: да ће њему и његовим синовима дати светиљку.

Ахазја, цар Јуде (2. Лет 22,1-6)

²⁵ Дванаесте године владавине израелског цара Јорама сина Ахавовог, у Јуди поче да влада цар Ахазја син Јорамов. ²⁶ Ахазја је имао двадесет две године када је постао цар, а у Јерусалиму је владао годину дана. Мајка му се звала Аталја, а била је унука израелског цара Омрија. ²⁷ Ишао је стопама Ахавове владарске куће и чинио оно што је зло у ГОСПОДЊИМ очима, као што је чинила и Ахавова владарска кућа, јер се браком ородио с Ахавовом породицом.

²⁸ Ахазја пође у Рамот Гилад са Јорамом сином Ахавовим у рат против арамејског цара Хазаела. Арамејци ранише Јорама, ²⁹ па се цар Јорам врати у Јизреел да се опорави од рана које су му Арамејци задали у Рамоту у борби са Хазаелом, царем Арама.

Тада јудејски цар Ахазја син Јорамов оде доле у Јизреел да види Јорама сина Ахавовог пошто је овај био рањен.

Јеху помазан за цара Израела

9 Пророк Јелисије позва једнога из дружине пророка и рече му: »Опаши се, понеси овај врч с уљем и иди у Рамот Гилад. ² Кад стигнеш, потражи Јехуа сина Јосафата сина Нимшијевог. Иди к њему, одвој га од његових другова и одведи у унутрашњу собу. ³ Онда узми овај врч, па му излиј уље на главу и реци: ‚Овако каже ГОСПОД: Помазујем те за цара Израела.‘ Затим отвори врата и бежи без оклевања.«

⁴ Тако онај младић, пророк, оде у Рамот Гилад.

⁵ Када је стигао, виде заповеднике војске како седе заједно, па рече: »Имам поруку за тебе, заповедниче.«

»За којег од нас?« упита Јеху.

»За тебе, заповедниче«, одговори онај, ⁶ па Јеху устаде и уђе у кућу.

Тада пророк изли уље на Јехуову главу и рече: »Овако каже ГОСПОД, Бог Израелов: ‚Помазујем те за цара ГОСПОДЊЕГ народа, Израела. ⁷ Ти ћеш уништити владарску кућу свога господара Ахава, и ја ћу осветити крв мојих слугу пророка и крв свих слугу ГОСПОДЊИХ коју је пролила Језавеља. ⁸ Сва Ахавова породица биће уништена. Истребићу до последњег све Ахавове мушке у Израелу – и роба и слободњака. ⁹ Учинићу да Ахавова владарска кућа буде као владарска кућа Јаровама сина Неватовог и као владарска кућа Бааше сина Ахијиног. ¹⁰ А Језавељу ће прождрети пси на њиви у Јизреелу и нико је неће сахранити.‘«

Онда отвори врата и побеже.

¹¹ Када је Јеху изашао к својим друговима заповедницима, један од њих га запита: »Је ли све у реду? Зашто ти је долазио онај лудак?«

»Знате човека и шта говори«, одговори Јеху.

¹² »Не знамо«, рекосе они. »Кажи нам.«

Јеху рече: »Ево шта ми је рекао: ‚Овако каже ГОСПОД: Помазујем те за цара Израела.‘«

¹³ Тада они брзо узеше своје огртаче и простреше их пред њим по голим степеницама, па дунуше у овнујске рогове и повикаше: »Јеху је цар!«

Смрт Јорама, цара Израела

¹⁴ Јеху син Јосафата сина Нимшијевог скова заверу против Јорама. А Јорам и сав Израел бранили су Рамот Гилад од арамејског цара Хазаела, ¹⁵ али се цар Јорам вратио у Јизреел да се опорави од рана које су му задали Арамејци у борби са Хазаелом, царем Арама.

Јеху рече: »Ако се слажете, не дајте ником да побегне из града и оде да јави ову вест у Јизреел.«

¹⁶ Онда се попе у своја кола и оде према Јизреелу, јер се Јорам тамо одмарао. А јудејски цар Ахазја дошао је да види Јорама.

¹⁷ Када је осматрач који је стајао на кули у Јизреелу видео Јехуове војнике како долазе, повика: »Видим неке војнике!«

»Нађи једног коњаника«, нареди Јорам, »па им га пошаљи у сусрет да их упита да ли долазе у миру.«

¹⁸ Коњаник одјаха у сусрет Јехуу и рече: »Овако каже цар: ‚Долазиш ли у миру?‘«

»Шта се тебе тиче мир?« одговори Јеху. »Јаши за мном.«

Осматрач јави: »Гласник је стигао до њих, али се не враћа.«

¹⁹ Тада цар посла другог коњаника.

Када је овај дошао до њих, рече: »Овако каже цар: ‚Долазиш ли у миру?‘«

Јеху одговори: »Шта се тебе тиче мир? Јаши за мном.«

²⁰ Осматрач јави: »Стигао је до њих, али се ни он не враћа. А начин вожње је као вожња Јехуа сина Нимшијевог – вози као суманут.«

²¹ »Упрегни ми кола«, нареди Јорам.

Када су их упрегли, израелски цар Јорам и јудејски цар Ахазја извезоше се у сусрет Јехуу, сваки у својим колима. Сусретоше га на њиви Навота Јизреелца.

²² Када је Јорам видео Јехуа, упита га: »Долазиш ли у миру, Јеху?«

»Како може бити мира«, одговори Јеху, »док је оноликог идолопоклонства и врачања твоје мајке Језавеље?«

²³ На то се Јорам окрену и поче да бежи, довикнувши Ахазји: »Издаја, Ахазја!«

²⁴ А Јеху дохвати лук и погоди Јорама међу плећа. Стрела му прободје срце и он се стропашта у колима.

²⁵ Јеху рече Бидкару, заповеднику својих кола:

»Подигни га и баци на њиву Навота Јизреелца. Сети се како смо се ти и ја возили у колима иза његовог оца Ахава када је ГОСПОД изрекао пророштво против њега: ²⁶ ‚Видех јуче Навотову крв и крв његових синова, говори ГОСПОД, и учинићу да за то

платиш на овој њиви, говори ГОСПОД.⁴ Подигни га, дакле, и баци на ту њиву као што је ГОСПОД и рекао.«

Смрт Ахазје, цара Јуде

²⁷ Када је јудејски цар Ахазја видео шта се догодило, побеже путем ка Бет-Хагану.

Јеху пође у потеру за њим, вичући: »И њега убијте!«

Ранише га у колима на путу за Гур, близу Јивлеама, али он побеже у Мегидо и тамо умре. ²⁸ Његове слуге га колима пренеше у Јерусалим и сахранише крај његових праотаца у гробници у Давидовом граду. ²⁹ Ахазја је постао цар једанаесте године владавине Јорама сина Ахавовог.

Смрт царице Језавеље

³⁰ Онда Јеху оде у Јизреел.

Када је Језавеља то чула, намаза очи, уреди косу и погледа кроз прозор.

³¹ Чим је Јеху ушао на капију, она упита: »Долазиш ли у миру, Зимри, убицо свога господара?«

³² Јеху погледа према прозору и повика: »Ко је на мојој страни? Ко?«

Два-три евнуха погледаше према њему, ³³ а Јеху рече: »Баците је доле!«

И они је бацише. Њена крв попрска зидове и коње који је изгазише.

³⁴ Тада Јеху уђе, па је јео и пио.

»Постарајте се за ону проклетницу«, рече, »и сахраните је, јер је била царева кћи.«

³⁵ Али, када су отишли да је сахране, не нађоше ништа осим њене лобање, стопалâ и шакâ, ³⁶ па се вратише и то јавише Јехуу, који рече: »То је оно што је ГОСПОД рекао преко свог слуге Илије Тишбејца: „На јизреелској њиви пси ће прождрети Језавељино месо.“ ³⁷ Језавељин леш биће као ђубриво на њиви у Јизреелу, па нико неће моћи да каже: »Ово је Језавеља.«[†]

Ахавови потомци и рођаци побијени

10 У Самарији је било седамдесет мушких потомака из Ахавове породице, па Јеху написа писма и посла их у Самарију поглаварима Јизреела, старешинама и старатељима Ахавове деце. У писмима је стајало: ² »Чим ово писмо стигне до вас, пошто су потомци вашег господара с вама, а ви имате кола и коње, утврђен град и оружје, ³ изаберите најбољег и најчеститијег од потомака свога господара и поставите га на очев престо. Онда се борите за кућу свога господара.«

⁴ А они се препадоше и рекоше: »Ако два цара није могла да му се одупру, како ћемо ми?«

⁵ Стога управитељ палате, заповедник града, старешине и старатељи послаше Јехуу ову поруку: »Ми смо твоје слуге и чинићемо све што нам будеш ре-

као. Никог нећемо прогласити за цара. Учини како мислиш да је најбоље.«

⁶ Тада им Јеху написа друго писмо, у коме рече: »Ако сте на мојој страни и хоћете да ми се покорите, узмите главе потомака вашег господара и дођите к мени у Јизреел сутра у ово време.«

А цареви потомци, њих седамдесет, били су код великашâ тога града, који су их одгајали. ⁷ Када је писмо стигло, они узеше царева потомке и заклаше сву седамдесеторицу. Ставише њихове главе у корпе и послаше их Јехуу у Јизреел.

⁸ Када је гласник стигао, рече Јехуу: »Донели су главе царевих потомака.«

Тада Јеху нареди: »Ставите их до јутра у две гомиле на улазу градске капије.«

⁹ Ујутро Јеху изађе, стаде пред сав народ и рече: »Ви сте недужни. Ја сам тај који је сковао заверу против свога господара и убио га. Али, ко је побио све ове? ¹⁰ Знајте, дакле, да се неће изјаловити ниједна реч коју је ГОСПОД изрекао против Ахавове куће. ГОСПОД је учинио оно што је обећао преко свога слуге Илије.«

¹¹ Тако Јеху поби све у Јизреелу који су остали од Ахавове владарске куће, као и све његове великаше, блиске пријатеље и свештенике, ниједног му не оставивши у животу.

¹² Потом се Јеху спреми и крену у Самарију. На путу код Пастирског Бет-Екеда ¹³ срене неке рођаке јудејског цара Ахазје и упита их: »Ко сте ви?«

Они рекоше: »Ми смо Ахазјини рођаци, а дошли смо да поздравимо породице цара и царице-мајке.«

¹⁴ »Ухватите их живе!« нареди Јеху, па их ухватише и заклаше поред бунара код Бет Екеда. Од њих четрдесет двојице, он ниједнога не остави у животу.

¹⁵ Када је Јеху отишао оданде, наиђе на Јехонадава сина Рехавовог, који му је долазио у сусрет.

Јеху га поздрави и упита: »Да ли си у срцу одан мени као што сам ја теби?«

»Јесам«, одговори Јехонадав.

»Ако је тако«, рече Јеху, »пружи руку.«

И овај је пружи, а Јеху му поможе да се попне у кола.

¹⁶ Јеху рече: »Хајде са мном да видиш моју ревност за ГОСПОДА.«

И одвезе га својим колима.

¹⁷ Када је стигао у Самарију, Јеху поби све који су тамо остали од Ахавове породице – он их истреби у складу с оним што је ГОСПОД рекао Илији.

Ваалови следбеници побијени

¹⁸ Онда Јеху окупи сав народ и рече им: »Ахав је мало служио Ваалу, Јеху ће му служити много. ¹⁹ Позовите све Ваалове пророке, све његове служитеље и све свештенике. Пазите да нико не изостане јер ћу принети Ваалу велику жртву. Ко не дође, неће га бити међу живима.«

[†] в. 1. Цар 21,23-24.

А Јеху је прибегао лукавству да би уништио Ваалове служитеље.

²⁰ Јеху рече: »Сазовите свечани скуп у Ваалову част.«

И прогласише свечани скуп. ²¹ Он онда посла глас по целом Израелу, и сви Ваалови служитељи дођоше – ниједан не изоста. Они се нагураше у Ваалов храм све док није био пун од једног краја до другог.

²² Јеху рече чувару одеће: »Изнеси одоре за све Ваалове служитеље.«

И овај им изнесе одоре.

²³ Тада Јеху и Јехонадав син Рехавов уђоше у Ваалов храм, па Јеху рече Вааловим служитељима:

»Погледајте добро око себе да нема с вама служитеља ГОСПОДЊИХ, него само оних који служе Ваалу.«

²⁴ Тако уђоше да принесу клане жртве и жртве паљенице.

А Јеху је напољу поставио осамдесет људи и овако их упозорио: »Ако који од вас пусти да побегне неки од ових људи које вам предајем у руке, својим животом платиће за његов.«

²⁵ Чим је Јеху принео жртву паљеницу, нареди стражарима и заповедницима: »Уђите и побијте их! Не дајте да иједан умакне!«

И они их погубише мачем. Онда стражари и заповедници избацише лешеве и уђоше у унутрашње светилиште Вааловог храма. ²⁶ Изнесе свети стуб, па запалише храм. ²⁷ Разбише Ваалов свети стуб и порушише Ваалов храм, који народ до дана данашњег користи као нужник.

²⁸ Тако је Јеху из Израела искоренио служење Ваалу, ²⁹ али се није окренуо од грехâ Јаровама сина Неватовог, на које је овај наводио Израелце – златна телад остала су у Бетелу и Дану.

³⁰ ГОСПОД рече Јехуу: »Зато што си добро извршио оно што је исправно у мојим очима и зато што си са Ахавовом владарском кућом урадио све што сам наумио, твоји потомци ће седети на израелском престолу до четвртог колена.«

³¹ Али Јеху се није свим срцем држао Закона ГОСПОДА, Бога Израеловог. Није се окренуо од Јаровамових греха, на које је овај наводио Израелце.

Јехуова смрт

³² У то време ГОСПОД поче да смањује Израел. Хазаел надјача Израелце широм њиховог подручја ³³ источно од реке Јордан: у целом Гиладу – земљи Гада, Рувима и Манасије – од Ароера поред кланца Арнона кроз Гилад до Башана.

³⁴ Остали догађаји Јехуове владавине, све што је учинио и постигао, записани су у Књизи летописа царава Израела.

³⁵ Јеху умре, па га сахранише у Самарији. На месту цара наследи га његов син Јехоахаз. ³⁶ Јеху је двадесет осам година владао над Израелом у Самарији.

Аталја, царица Јуде

(2. Лет 22,10-23,15)

11 Када је Ахазина мајка Аталја видела да јој је син погинуо, крену да затре сву царску породицу. ² Али Јехошева, кћи цара Јорама и Ахазина сестра, узе Јоаша сина Ахазиног и украде га између царевих потомака, које су убијали. Она стави њега и његову дојкињу у једну спаваћу собу да га сакрије од Аталје, па га тако не убише. ³ Он остаде сакривен са својом дојкињом у Дому ГОСПОДЊЕМ током шест година Аталјине владавине земљом.

⁴ Седме године, Јехојада посла по заповеднике Каријаца и стражаре и нареди да му их доведу у Дом ГОСПОДЊИ, где склопи с њима савез и обавеза их заклетвом, па им показа царевог сина.

⁵ Он им заповеди: »Овако ћете учинити: Трећина чете која је на дужности у суботу чуваће цареву палату, ⁶ друга трећина биће код Сурске капије, а трећа код капије иза страже – на смену ћете чувати палату. ⁷ Оне две чете које нису на дужности суботом чуваће Храм да заштите цара. ⁸ Распоредите се око цара, сваки с оружјем у руци. Убијте свакога ко се приближи вашим редовима. Останите уз цара куд год он буде ишао.«

⁹ Заповедници учинише као што им је заповедио свештеник Јехојада. Сваки узео своје људе – оне који су били на дужности у суботу и оне који нису – и дође свештенику Јехојади. ¹⁰ Он заповедницима даде копља и штитове који су припадали цару Давиду и били у Дому ГОСПОДЊЕМ. ¹¹ Стражари, сваки с оружјем у руци, распоредише се око цара, близу жртвеника и Храма, од јужне до северне стране Храма.

¹² Онда Јехојада изведе царевог сина, стави му круну и даде му Сведочанство †. Прогласише га за цара и помазаше. Пљескали су и викали: »Живео цар!«

¹³ Аталја је чула грају коју су дизали стражари и народ, па оде до народа у Дому ГОСПОДЊЕМ.

¹⁴ Она погледа, а оно – цар стоји поред стуба, као што је обичај, поред цара заповедници и трубачи, а сав народ се радује и дува у трубе.

Тада Аталја раздре своју одећу и повика: »Издаја! Издаја!«

¹⁵ Свештеник Јехојада наложи заповедницима над стотинама: »Изведите је кроз редове и убијте мачем свакога ко крене за њом«, пошто није хтео да се она погуби у Дому ГОСПОДЊЕМ. ¹⁶ Они је ухватише када је стигла до Коњске капије царске палате и тамо је убише.

Јехојадине реформе

(2. Лет 23,16-21)

¹⁷ Тада Јехојада склопи савез између ГОСПОДА и цара и народа да ће бити ГОСПОДЊИ народ. А

† Сведочанство Вероватно: препис царске свечане заклетве; в. 5. Мојс 17,18-20.

склопи савез и између цара и народа. ¹⁸ Сав народ оде до Вааловог храма и поруши га. Жртвенике и идоле разбише у парампарчад и пред жртвеницима убише Вааловог свештеника Матана.

Потом свештеник Јехојада постави страже код Дома ГОСПОДЊЕГ. ¹⁹ Са собом узе заповеднике, Каријце, стражаре и сав народ, па заједно поведоше цара од Дома ГОСПОДЊЕГ до палате, у коју уђоше кроз Стражарску капију, па цар седе на царски престо. ²⁰ Сав народ се радовао, јер је у граду завладао мир када је Аталја убијена мачем у палати.

²¹ Јоаш је имао седам година када је почео да влада.

Јоаш, цар Јуде

(2. Лет 24,1-16)

12 Јоаш је постао цар седме године Јехуове владавине, а у Јерусалиму је владао четрдесет година. Мајка му се звала Цивја, а била је из Беер-Шеве. ² Јоаш је целог свог живота чинио оно што је исправно у ГОСПОДЊИМ очима, као што га је научио свештеник Јехојада. ³ Али узвишице нису укљоњене – народ је тамо и даље приносио жртве и палио кâд.

⁴ Јоаш рече свештеницима: »Сакупите сав новац који је донет у Дом ГОСПОДЊИ као свети прилог – новац сакупљен при попису, новац добијен од заветâ и новац који је драговољно донет у Храм. ⁵ Нека свештеници од ризничара узимају новац и поправљају оштећења на Храму.«

⁶ Али ни до двадесет треће године његове владавине нису свештеници поправили Храм.

⁷ Стога цар Јоаш позва свештеника Јехојаду и друге свештенике и упита их: »Зашто не поправљате оштећења на Храму? Немојте више да узимате новац од ризничара ако не мислите да поправите Храм.«

⁸ Свештеници пристадоше да више не сакупљају новац од народа и да не поправљају Храм сами.

⁹ Свештеник Јехојада узе један ковчег и избуши рупу на поклопцу. Стави га с десне стране жртвеника, близу улаза у Дом ГОСПОДЊИ. Свештеници који су чували улаз стављали су у тај ковчег сав новац који је доношен у Дом ГОСПОДЊИ. ¹⁰ Кад год би видели да је у ковчегу много новца, дошли би царев бележник и првосвештеник и пребројали новац који је донет у Дом ГОСПОДЊИ и стављали га у вреће.

¹¹ Када је износ био утврђен, давали су новац људима одређеним да надгледају радове на Храму. Ови су њиме плаћали оне који су обављали поправке на Дому ГОСПОДЊЕМ – тесаре и градитеље, ¹² зида-ре и клесаре. Куповали су дрво и тесани камен за поправке на Дому ГОСПОДЊЕМ и измиривали све друге трошкове.

¹³ Новац који је доношен у Дом ГОСПОДЊИ није се трошио за израду сребрних умиваоника, маказа за фитиљ, чинија, труба, ни других предмета од злата и сребра за Дом ГОСПОДЊИ, ¹⁴ него је преда-

ван надгледницима, који су га користили за поправке на Дому ГОСПОДЊЕМ. ¹⁵ Од надгледника се није тражио обрачун трошкова, јер су радили поштено. ¹⁶ Новац од жртава за кривицу и жртава за очишћење није се доносио у Дом ГОСПОДЊИ – он је припадао свештеницима.

¹⁷ У то време арамејски цар Хазаел нападе Гат и освоји га, па одлучи да крене горе на Јерусалим.

¹⁸ Јудејски цар Јоаш узе све свете предмете које су за Бога одвојили његови преци Јосафат, Јорам и Ахазја, цареви Јуде, дарове које је он сам одвојио за Бога и све злато из ризница Дома ГОСПОДЊЕГ и царске палате, па их посла арамејском цару Хазаелу, и Хазаел се повуче од Јерусалима.

¹⁹ Остали догађаји Јоашеве владавине, и све што је учинио, записани су у Књизи летописа царева Јуде. ²⁰ Његови службеници сковаше заверу против њега и убише га у Бет-Милу, на путу ка Сили. ²¹ А службеници који су га убили били су Јозахар син Шиматин и Јехозавад син Шомеров. Тако Јоаш умре, па га сахранише крај његових праотаца у Давидовом граду. На месту цара наследи га његов син Амаџа.

Јехоахаз, цар Израела

13 Двадесет треће године владавине јудејског цара Јоаша сина Ахазиног, Јехоахаз син Јехуов постаде цар Израела у Самарији, а владао је седамнаест година. ² Чинио је оно што је зло у ГОСПОДЊИМ очима, поводећи се за гресима Јаровама сина Неватовог, на које је овај наводио Израелце, и није од њих одступао. ³ Стога ГОСПОД плану гневом на Израелце, па их предаде у руке арамејском цару Хазаелу и у руке његовом сину Бен-Хададу.

⁴ Тада Јехоахаз замоли ГОСПОДА за милост, и ГОСПОД га услыши, јер је видео како је окрутно арамејски цар тлачио Израел. ⁵ ГОСПОД даде Израелцима спаситеља, и они се ослободише арамејске власти. Тако су Израелци живели у својим домовима као и раније. ⁶ Али, они не одступише од грехâ Јаровамове владарске куће, на које је Јаровам наводио Израелце, него су истрајали у њима. Чак је и Ашерина мотка стајала у Самарији.

⁷ Јехоахазу није ништа остало од војске осим педесет коњаника, десет борних кола и десет хиљада пешака, пошто ју је уништио арамејски цар и згазио је као прашину.

⁸ Остали догађаји Јехоахазове владавине, и све што је учинио и постигао, записани су у Књизи летописа царева Израела. ⁹ Јехоахаз умре, па га сахранише у Самарији. На месту цара наследи га његов син Јехоаш.

Јехоаш, цар Израела

¹⁰ Тридесет седме године владавине јудејског цара Јоаша, Јехоаш син Јехоахазов постаде цар Израела

у Самарији, а владао је шеснаест година.¹¹ Чинио је оно што је зло у ГОСПОДЊИМ очима и није одступао ни од једног греха Јаровама сина Неватовог, на које је овај наводио Израелце, него је истрајао у њима.

¹² Остали догађаји Јехоашеве владавине, све што је учинио и постигао, укључујући његово ратовање против јудејског цара Амаце, записани су у Књизи летописа царева Израела.¹³ Јехоаш умре, а на престолу га наследи Јаровам. Јехоаша сахранише у Самарији, крај израелских царева.

Јелисијева смрт

¹⁴ Када се Јелисије разболео на смрт, израелски цар Јехоаш оде доле да га види, па се расплака над њим, говорећи:

»Оче мој! Оче мој! Кола и коњаници Израелови!«

¹⁵ Јелисије му рече: »Узми лук и стреле«, и он то учини.

¹⁶ »Натегни лук«, рече му.

Када је цар натегнуо лук, Јелисије стави своје руке на његове,¹⁷ па му рече: »Отвори прозор према истоку«, и он га отвори.

»Одапни стрелу!« рече Јелисије, и он је одапе.

»ГОСПОДЊА стрела победе, стрела победе над Арамом!« рече Јелисије. »До ногу ћеш потући Арамејце код Афека.«

¹⁸ Онда рече: »Узми стреле«, и цар их узе.

Јелисије му рече: »Удари о земљу.«

Цар удари о земљу три пута и стаде.

¹⁹ Божији човек се наљути на њега и рече: »Треба ло је да удариш о земљу пет-шест пута. Тада би савим поразио Арамејце и докрајчио их. Овако ћеш их победити само три пута.«

²⁰ И Јелисије умре, па га сахранише.

А моавски пљачкаши упадали су у земљу сваког пролећа.²¹ Једном неки Израелци, док су сахрањивали једнога, изненада угледаше пљачкашку дружину, па бацише мртваца у Јелисијев гроб. Када је мртавац дотакао Јелисијеве кости, оживе и стаде на ноге.

Рат Израела и Арама

²² Арамејски цар Хазаел тлачио је Израелце све време Јехоахазове владавине.²³ Али ГОСПОД им се смилова и сажали се на њих, па им поможе због свог савеза са Авраамом, Исааком и Јаковом, и до дана данашњег не хтеде да их затре или одбаци од себе.

²⁴ Арамејски цар Хазаел умре, а на месту цара наследи га његов син Бен-Хадад.²⁵ Тада Јехоаш син Јехоахазов поврати од Бен-Хадада сина Хазаеловог градове које је овај у рату одузео од његовог оца Јехоахаза. Победи га три пута и тако поврати израелске градове.

Амаца, цар Јуде

(2. Лет 25,1-24)

14 Друге године владавине израелског цара Јехоаша сина Јехоахазовог, поче да влада Амаца син јудејског цара Јоаша.² Имао је двадесет пет година када је постао цар, а у Јерусалиму је владао двадесет девет година. Мајка му се звала Јехоадан, а била је из Јерусалима.³ Чинио је оно што је исправно у ГОСПОДЊИМ очима, али не као његов праотац Давид. У свему је следио пример свог оца Јоаша,⁴ али узвишице нису уклоњене – народ је на њима и даље приносио жртве и палио кад.

⁵ Када је учврстио своју власт у царству, погуби оне службенике који су убили његовог оца, цара.⁶ Али синове тих убица не погуби, у складу са оним што је записано у Књизи Мојсијевог закона, где је ГОСПОД заповедио: »Нека се родитељи не погубљују због своје деце, ни деца због родитеља – нека се свако погуби за свој грех.«[†]

⁷ Он уби десет хиљада Едомаца у бици у Сланог долини и заузео Селу, којој даде име Јоктеел, које носи и данас.

⁸ Онда Амаца посла гласнике израелском цару Јехоашу сину Јехоахаза сина Јехуовог и поручи му: »Хајде да се огледамо у боју.«

⁹ На то израелски цар одговори јудејском: »Либански чичак послао поруку либанском кедрју: 'Дај своју кћер мом сину за жену.' Тада наиђе либанска звер и згази чичак.^{††} Потукао си Едомце, и сад си се узохолио. Наслађуј се победом, али седи код куће! Зашто тражиш кавгу у којој ћеш пропасти, а с тобом и Јуда?«

¹¹ Али Амаца не послуша, па израелски цар Јехоаш нападе. Он и Амаца огледаше се у боју код Бет-Шемеша у Јуди.¹² Израелци до ногу потукоше Јудеје, па они сви побегоше кући.¹³ Јехоаш зароби Амацу у Бет-Шемешу, па оде у Јерусалим, где сруши четири стотине лаката^{††} јерусалимског зида од Ефремове до Угаоне капије.¹⁴ Када је узео све злато и сребро и све предмете који су се налазили у Дому ГОСПОДЊЕМ и у ризницама царске палате, узео таоце и врати се у Самарију.

¹⁵ Остали догађаји Јехоашеве владавине, све што је учинио и постигао, укључујући и рат против Амаце, цара Јуде, записани су у Књизи летописа царева Израела.¹⁶ Јехоаш умре, па га сахранише у Самарији, крај израелских царева. На месту цара наследи га његов син Јаровам.

¹⁷ Јудејски цар Амаца син Јоашев живео је још петнаест година по смрти израелског цара Јехоаша сина Јехоахазовог.¹⁸ Остали догађаји Амацине владавине записани су у Књизи летописа царева Јуде.

¹⁹ Против Амаце сковаше заверу у Јерусалиму, па он побеже у Лахиш, али за њим послаше људе, који га тамо убише.²⁰ Оданде га на коњима пренеше

† в. 5. Мојс 24,16. †† четири стотине лаката 180 метара.

назад, па га сахранише у Јерусалиму крај његових праотаца, у Давидовом граду.

²¹ Тада сав јудејски народ узе Азарју, који је имао шеснаест година, и постави га за цара на место његовог оца Амаџе. ²² Он обнови Елат и врати га Јуди након што је Амаџа умро.

Јаровам II, цар Израела

²³ Петнаесте године владавине јудејског цара Амаџе сина Јоашевог, Јаровам син Јехоашев постаде цар у Самарији, а владао је четрдесет једну годину. ²⁴ Чинио је оно што је зло у ГОСПОДЊИМ очима и није одступао ни од једног греха Јаровама сина Неватовог, на које је овај наводио Израелце. ²⁵ Он поврати израелске међе од Лево-Хамата до мора Араве †, као што је ГОСПОД, Бог Израелов, рекао преко свог слуге Јоне сина Амитајевог, пророка из Гат-Хефера.

²⁶ ГОСПОД је видео како у Израелу сви тешко пате – и роб и слободњак – а никога да им помогне. ²⁷ И пошто ГОСПОД није рекао да ће Израелово име избрисати испод неба, он их спасе преко Јаровама сина Јехоашевог.

²⁸ Остали догађаји Јаровамове владавине, све што је учинио и постигао, као и његови ратни походи, укључујући и то како је Израелу вратио Дамаск и Хамат Јудејски, записани су у Књизи летописа царева Израела. ²⁹ Јаровам умре, па га сахранише крај израелских царева. На месту цара наследи га његов син Захарија.

Азарја, цар Јуде (2. Лет 26,1-23)

15 Двадесет седме године владавине израелског цара Јаровама, поче да влада јудејски цар Азарја син Амаџин. ² Имао је шеснаест година када је постао цар, а у Јерусалиму је владао педесет две године. Мајка му се звала Јехолја, а била је из Јерусалима. ³ Чинио је оно што је исправно у ГОСПОДЊИМ очима, као и његов отац Амаџа, ⁴ али узвишице нису уклоњене – народ је на њима и даље приносио жртве и палио кâд.

⁵ ГОСПОД удари цара губом, па овај остаде такав све до смрти. Становао је у одвојеној кући, а његов син Јоатам управљао је двором и народом у земљи.

⁶ Остали догађаји Азарјине владавине, и све што је учинио, записани су у Књизи летописа царева Јуде. ⁷ Азарја умре, па га сахранише крај његових праотаца у Давидовом граду. На месту цара наследи га његов син Јоатам.

Захарија, цар Израела

⁸ Тридесет осме године владавине јудејског цара Азарје, Захарија син Јаровамов постаде цар Израела у Самарији, а владао је шест месеци. ⁹ Чинио је оно што је зло у ГОСПОДЊИМ очима као и његови

праоци. Није одступао од грехâ Јаровама сина Неватовог, на које је овај наводио Израелце.

¹⁰ Шалум син Јавешов скова заверу против Захарије, нападе га пред народом и уби, па постаде цар место њега. ¹¹ Остали догађаји Захаријине владавине записани су у Књизи летописа царева Израела. ¹² Тако се испунило оно што је ГОСПОД рекао Јехуу: »Твоји потомци ће седети на израелском престолу до четвртог колена.«

Шалум, цар Израела

¹³ Шалум син Јавешов постао је цар тридесет девете године владавине Озије ††, цара Јуде, а владао је у Самарији месец дана. ¹⁴ Тада Менахем син Гадиев крену из Тирце на Самарију, па нападе Шалума сина Јавешовог, уби га и постаде цар место њега.

¹⁵ Остали догађаји Шалумове владавине, и завера коју је сковао, записани су у Књизи летописа царева Израела.

¹⁶ А Менахем је тада, док је долазио из Тирце, напао Тифсах и погубио све у њему и околини, јер су одбили да отворе капије. Чак је и свим трудницама распорио трбух.

Менахем, цар Израела

¹⁷ Тридесет девете године владавине јудејског цара Азарје, Менахем син Гадиев постаде цар Израела, а владао је у Самарији десет година. ¹⁸ Чинио је оно што је зло у ГОСПОДЊИМ очима. Све време своје владавине није одступао од грехâ Јаровама сина Неватовог, на које је овај наводио Израелце.

¹⁹ Тада Тиглатпилесер, цар Асирије, освоји земљу, а Менахем му даде хиљаду таланата ‡ сребра да би придобио његову подршку и учврстио своју власт у царству. ²⁰ Менахем је тај новац добио од имућних Израелаца тако што је од сваког изнудио по педесет шекела †† сребра за асирског цара. Тако се асирски цар повукао и није остао у земљи.

²¹ Остали догађаји Менахемове владавине, и све што је учинио, записани су у Књизи летописа царева Израела. ²² Менахем умре, а на месту цара наследи га његов син Пекахја.

Пекахја, цар Израела

²³ Педесете године владавине јудејског цара Азарје, Пекахја син Менахемов постаде цар Израела у Самарији, а владао је две године. ²⁴ Чинио је оно што је зло у ГОСПОДЊИМ очима. Није одступао од грехâ Јаровама сина Неватовог, на које је овај наводио Израелце. ²⁵ Један од његових главних заповедника, Пеках син Ремалјин, скова заверу против њега. Он поведе педесет људи из Гилада, па у кули царске палате у Самарији уби Пекахју, заједно са

†† Озије То јест: Азарје; в. 15,1; Озија је друго име за Азарју; исто и у 30, 32. и 34. стиху. ‡ хиљаду таланата Око 34.000 килограма. †† педесет шекела 570 грама.

† мора Араве То јест: Мртвог мора.

Арговом и Арјеом. Тако Пеках уби Пекаху и постаде цар место њега.

²⁶ Остали догађаји Пекахјине владавине, и све што је учинио, записани су у Књизи летописа царева Израела.

Пеках, цар Израела

²⁷ Педесет друге године владавине јудејског цара Азарје, Пеках син Ремалјин постаде цар Израела у Самарији, а владао је двадесет година. ²⁸ Чинио је оно што је зло у ГОСПОДЊИМ очима. Није одступао од грехâ Јаровама сина Неватовог, на које је овај наводио Израелце.

²⁹ У време израелског цара Пекаха, дође Тиглатпилесер, цар Асирије, и заузео градове Ијон, Авел-Бет-Мааху, Јаноах, Кедеш и Хаџор и подручје Гилада и Галилеје, укључујући и цео Нефталимов крај, и одведе народ у Асирију. ³⁰ Тада Осија син Елин скова заверу против Пекаха сина Ремалјиног, па га нападе и уби и постаде цар место њега двадесете године владавине Јоатама сина Озијиног.

³¹ Остали догађаји Пекахове владавине, и све што је учинио, записани су у Књизи летописа царева Израела.

Јоатам, цар Јуде

(2. Лет 27,1-9)

³² Друге године владавине израелског цара Пекаха сина Ремалјиног, Јоатам син Озијин постаде цар Јуде. ³³ Имао је двадесет пет година када је постао цар, а у Јерусалиму је владао шеснаест година. Мајка му се звала Јеруша кћи Садокова. ³⁴ Чинио је оно што је исправно у ГОСПОДЊИМ очима, као што је чинио и његов отац Озија, ³⁵ али узвишице нису уклоњене – народ је на њима и даље приносио жртве и палио кâд. Јоатам је обновио Горњу капију Дома ГОСПОДЊЕГ.

³⁶ Остали догађаји Јоатамове владавине, и све што је учинио, записани су у Књизи летописа царева Јуде. ³⁷ У то време ГОСПОД поче против Јуде да шаље арамејског цара Рецина и израелског цара Пекаха сина Ремалјиног. ³⁸ Јоатам умре, па га сахралише крај његових праотаца у Давидовом граду, граду његовог оца. На месту цара наследи га његов син Ахаз.

Ахаз, цар Јуде

(2. Лет 28,1-27)

16 Седамнаесте године владавине Пекаха сина Ремалјиног, поче да влада јудејски цар Ахаз син Јоатамов. ² Ахаз је имао двадесет година када је постао цар, а у Јерусалиму је владао шеснаест година. Али није чинио оно што је исправно у очима ГОСПОДА, његовог Бога, као његов праотац Давид. ³ Ишао је стопама царева Израела, па је чак и свог сина принео као жртву паљеницу по гнусном обичају народâ које је ГОСПОД истерао пред Израелци-

ма. ⁴ Приносио је жртве и палио кâд на узвишицама, на врховима брдâ и под сваким крошњатим дрветом.

⁵ Тада арамејски цар Рецин и израелски цар Пеках син Ремалјин нападоше Јерусалим и опседоше га, али нису могли да надјачају Ахаза. ⁶ У исто време арамејски цар Рецин поврати Елат тако што из њега истера Јудеје. Тада се у Елат уселише Едомци, који тамо живе и данас.

⁷ Ахаз посла гласнике да кажу асирском цару Тиглатпилесеру: »Ја сам твој слуга и поданик. Дођи и спаси ме из руку цара Арама и цара Израела, који ме нападају.«

⁸ Ахаз узео сребро и злато који су се налазили у Дому ГОСПОДЊЕМ и у ризницама царске палате и посла их на поклон цару Асирије. ⁹ Цар Асирије га услиши, па нападе Дамаск и освоји га. Његове житеље одведе у Кир, а Рецина погуби.

¹⁰ Када је цар Ахаз отишао у Дамаск да се сретне са асирским царем Тиглатпилесером, виде тамошњи жртвеник, па свештенику Урији посла његов нацрт и све појединости за његову изградњу. ¹¹ Свештеник Урија сагради жртвеник по свим упутствима која је цар Ахаз послао из Дамаска, довршивши га пре царевог повратка. ¹² Када се цар вратио из Дамаска и видео жртвеник, принесе жртве на њему. ¹³ Принесе своју жртву паљеницу и житну жртву, изли своју жртву леваницу и запљусну жртвеник крвљу своје жртве за заједништво. ¹⁴ А бронзани жртвеник који је стајао пред ГОСПОДОМ, испред Храма – између новог жртвеника и Дома ГОСПОДЊЕГ – премести северно од новог жртвеника.

¹⁵ Онда цар Ахаз овако заповеди свештенику Урији: »На великом новом жртвенику приноси јутарњу жртву паљеницу и вечерњу житну жртву, цареву жртву паљеницу и његову житну жртву, и жртве паљенице целог народа и њихове житне жртве и жртве леванице. Запљуску жртвеник крвљу свих паљеница и кланих жртава. А ја ћу користити бронзани жртвеник да од Бога тражим савет.«

¹⁶ И свештеник Урија уради све онако како му је заповедио цар Ахаз.

¹⁷ Цар Ахаз скину постраничне плоче са покретних постоља и скиде умиваонике с њих. Скину и Море са бронзаних бикова који су га држали и постави га на камени под. ¹⁸ Да би показао покорност асирском цару, он из Дома ГОСПОДЊЕГ уклони унутрашњу надстрешницу, која му је служила суботом, и спољни царски улаз.

¹⁹ Остали догађаји Ахазове владавине, и шта је учинио, записани су у Књизи летописа царева Јуде. ²⁰ Ахаз умре, па га сахралише крај његових праотаца у Давидовом граду. На месту цара наследи га његов син Езекија.

Осија, цар Израела

17 Дванаесте године владавине јудејског цара Ахаза, Осија син Елин постаде цар Израела у

Самарији, а владао је девет година. ² Чинио је оно што је зло у ГОСПОДЊИМ очима, али не као други израелски цареви, његови претходници.

³ Асирски цар Салманасар нападе Осију, учини га својим подаником, па му је Осија плаћао данак.

⁴ Када је открио да је Осија издајник, пошто је овај послао гласнике египатском цару Соу и није платио данак асирском цару као сваке године, Салманасар га ухвати и баца у тамницу.

Пад Самарије

⁵ Асирски цар прође кроз сву земљу и крену на Самарију, па ју је опседао три године. ⁶ Девете године Осијине владавине, асирски цар освоји Самарију и одведе Израелце у Асирију, где их насели у Халаху, у Гозану на реци Хавор и у међанским градовима.

⁷ Све се то догодило зато што су Израелци згрешили против ГОСПОДА, свога Бога, који их је извео из Египта, где су били под влашћу фараона, египатског цара. Клањали су се другим боговима ⁸ и држали се обичаја народа које је ГОСПОД истерао пред њима, као и обичаја које су увели цареви Израела. ⁹ Израелци су против ГОСПОДА, свога Бога, потајно чинили оно што није исправно. Подигли су себи узвишице у свим градовима, од најмањег до највећег. ¹⁰ Поставили су свете стубове и Ашерине мотке на сваком брду и под сваким крошњатим дрветом. ¹¹ На свакој узвишици палили су кад, као што су чинили народи које је ГОСПОД истерао пред њима. Чинили су зла дела и изазивали ГОСПОДА на гнев. ¹² Служили су идолима иако је ГОСПОД рекао: »Не чините то.« ¹³ ГОСПОД је опомињао Израел и Јуду преко свих својих пророка и виделаца: »Окрените се од свога злог начина живота. Држите се мојих заповести и уредби из целог Закона који сам дао вашим праоцима и који сам вам објавио преко мојих слугу пророка.«

¹⁴ Али они нису послушали, јер су били тврдоглави као и њихови праоци, који нису веровали ГОСПОДУ, своме Богу. ¹⁵ Одбацили су његове уредбе и савез који је склопио с њиховим праоцима и опомене које им је упућивао и пошли за ништавним идолима, па су и сами постали ништавни. Угледали су се на околне народе иако им је ГОСПОД заповедио: »Не чините оно што они чине.« ^{††}

¹⁶ Одбацили су све заповести ГОСПОДА, свога Бога, и начинили себи два ливена идола у облику телета и Ашерину мотку. Клањали су се свим звездама и служили Ваалу. ¹⁷ Приносили су своје синове и кћери као жртве паљенице, бавили се враџбинама и гатањем и сасвим се посветили чињењу онога што је зло у ГОСПОДЊИМ очима, изазивајућу га на гнев.

¹⁸ Зато се ГОСПОД силно разгневио на Израелце и одбацио их од себе ‡. Остало је само Јудино племе,

† в. 2. Мојс 20,3-5. †† в. 3. Мојс 18,3. ‡ од себе Дословно: од свога лица; исто и у 20. и 23. стиху.

¹⁹ али ни Јудеји се нису држали заповести ГОСПОДА, свога Бога, него су прихватили обичаје којих су се држали Израелци. ²⁰ Зато је ГОСПОД одбацио све Израелове потомке: ударао их је невољама и предавао у руке пљачкашима све док их није потпуно одбацио од себе.

²¹ Када их је отргнуо од Давидове владарске куће, Израелци су поставили Јаровама сина Неватовог за свога цара. Јаровам је одмамио Израелце од ГОСПОДА и навео их да почине велик грех. ²² Израелци су истрајали у свим Јаровамовим гресима и нису одступали од њих ²³ док их ГОСПОД није сасвим одбацио од себе, као што их је опомињао преко свих својих слугу пророка да ће учинити. Тако су Израелци одведени из своје земље у Асирију и још су тамо.

Асирци насељавају Израел

²⁴ Асирски цар доведе људе из Вавилона, Куте, Аве, Хамата и Сефарвајима и насели их по самаријским градовима, да тамо замене Израелце. Они заповести Самарију, па су живели у њеним градовима. ²⁵ Када су почели да се насељавају, нису се клањали ГОСПОДУ, па ГОСПОД посла лавове међу њих да их убијају.

²⁶ То јавише асирском цару: »Народ који си пресељено и населио га по самаријским градовима не зна шта тражи бог те земље, па је он зато послао лавове међу њих, који их убијају.«

²⁷ Тада асирски цар издаде ову наредбу: »Нека се један од свештеника које сте одвели оданде врати да тамо живи и да научи народ шта бог те земље тражи.«

²⁸ Тако један од свештеника који су били одведени из Самарије дође да живи у Бетелу, па је учио народ како да се клања ГОСПОДУ.

²⁹ Али сви ови народи, сваки у свом граду, и даље су правили своје богове и постављали их по светилиштима која су Самарићани изградили на узвишицама. ³⁰ Вавилонци направеше Сукот-Бенота, Кутани Нергала, а Хамаћани Ашиму. ³¹ Авијци направеше Нивхаза и Тартака, а Сефарвајимци су приносили своју децу као жртве паљенице својим боговима Адрамелеху и Анамелеху. ³² Клањали су се и ГОСПОДУ, али су поставили неке од својих људи да служе као свештеници у светилиштима на узвишицама. ³³ Клањали су се ГОСПОДУ, али су служили и својим боговима по обичајима народа између којих су доведени.

³⁴ Они се до дана данашњег држе својих старих обичаја. Нити се клањају ГОСПОДУ, нити се држе уредби и законâ, Закона и заповести које је ГОСПОД дао потомцима Јакова, коме је дао име Израел. ³⁵ Када је ГОСПОД склопио савез са Израелцима, заповедио им је: »Не клањајте се другим боговима. Не падајте ничице пред њима, не служите им и не приносите им жртве. ³⁶ Него, клањајте се ГОСПОДУ, који вас је силном снагом и испруженом руком из-

вео из Египта. Пред њим падајте ничице и њему приносите жртве. ³⁷ Довека помно извршавајте уредбе и законе, Закон и заповести које је за вас записао. Не клањајте се другим боговима. ³⁸ Не заборавите Савез који сам склопио с вама и не клањајте се другим боговима, ³⁹ него само ГОСПОДУ, своме Богу. Он ће вас избавити из руку свих ваших непријатеља.»

⁴⁰ Али они нису хтели да слушају, него су се и даље држали својих старих обичаја. ⁴¹ А чак и када су се ови народи клањали ГОСПОДУ, служили су и својим идолима. И дан-данас њихова деца и унуци и даље чине као што су чинили њихови праоци.

Езекија, цар Јуде (2. Лет 29,1-2; 31,1)

18 Треће године владавине израелског цара Осије сина Елиног, Езекија син Ахазов поче да влада у Јуди. ² Имао је двадесет пет година, а у Јерусалиму је владао двадесет девет година. Мајка му се звала Ави кћи Захаријина. ³ Чинио је оно што је исправно у ГОСПОДЊИМ очима, као што је чинио и његов праотац Давид. ⁴ Уклонио је узвишице, поразбијао свете стубове и посекао Ашерине мотке. А разбио је и бронзану змију, звану Нехуштан, коју је направио Мојсије, јер су јој све до тада Израелци палили кад.

⁵ Езекија је веровао ГОСПОДУ, Богу Израеловом. Ни пре ни после њега није међу јудејским царевима било ниједнога као он. ⁶ Чврсто се држао ГОСПОДА и није престајао да иде за њим – држао се заповести које је ГОСПОД дао Мојсију. ⁷ ГОСПОД је био с њим, па је био успешан у свему што је предузимао. Побунио се против асирског цара и није му служио. ⁸ Поразио је Филистејце у свим градовима од најмањег до највећег †, све до Газе и њеног подручја.

⁹ Четврте године владавине цара Езекије, а седме године владавине израелског цара Осије сина Елиног, асирски цар Салманасар крену на Самарију и опседе је, ¹⁰ а после три године је и освојио. Тако је Самарија освојена шесте године Езекијине владавине, а девете године владавине израелског цара Осије. ¹¹ Асирски цар одведе Израелце у Асирију и насели их у Халаху, у Гозану на реци Хавор и у међанским градовима. ¹² Ово се десило зато што се нису покоравали ГОСПОДУ, своме Богу, него су прекршили његов Савез – све што је заповедио Мојсије, слуга ГОСПОДЊИ. Нити су слушали његове заповести, нити су их извршавали.

Асирци прете Јерусалиму (2. Лет 32,1-19; Ис 36,1-22)

¹³ Четрнаесте године владавине цара Езекије, Санхериб, цар Асирије, нападе све утврђене јудејске градове и освоји их.

† од најмањег до највећег Дословно: од куле-стражаре до утврђеног града.

¹⁴ Тада јудејски цар Езекија посла ову поруку асирском цару у Лахиш: »Погрешио сам. Престани да ме нападаш, и платићу ти колико год затражиш.«

Асирски цар затражи три стотине таланата † сребра и тридесет таланата ‡ злата, ¹⁵ па му Езекија даде све сребро које се налазило у Дому ГОСПОДЊЕМ и у ризницама царске палате. ¹⁶ У исто време Езекија саструга и злато којим је био обложио врата и доворотке Храма ГОСПОДЊЕГ, па и њега даде асирском цару.

¹⁷ Асирски цар посла из Лахиша цару Езекији у Јерусалим свог врховног заповедника војске, главног евнуха и главног саветника са великом војском. Они дођоше до Јерусалима и зауставише се код водова на Горњем језерцету, на путу за Перачево поље, ¹⁸ па позваше цара. Пред њих изађоше управитељ палате Елјаким син Хилкијин, главни писар Шевна и бележник Јоах син Асафов.

¹⁹ Главни саветник им рече: »Реците Езекији: ,Овако каже велики цар, цар Асирије: »,На чему се заштива твоја самоувереност? ²⁰ Зар празне речи могу да замене војну вештину и снагу? На кога ли се то ослањаш кад се буниш против мене? ²¹ Зар на Египат, тај напукли штап од трске, који човеку прободу руку и рани га ако се на њега ослони? Такав је фараон, цар Египта, свакоме ко се ослони на њега. ²² А ако ми кажеш: »Ослањамо се на ГОСПОДА, нашега Бога« – зар није он онај бог чије је узвишице и жртвенике Езекија уклонио, говорећи народу Јуде и Јерусалима: »Клањајте се само пред овим жртвеником у Јерусалиму?«

²³ »Сада се нагоди с мојим господаром, царем Асирије, и даћу ти две хиљаде коња ако успеш да нађеш јахаче за њих. ²⁴ Па ти не можеш да се одбраниш ни од једног јединог од најнижих заповедника мога господара, чак ако се и ослањаш на то да ће ти Египат дати кола и коњанике. ²⁵ Осим тога, ни сам дошао да нападнем и уништим ово место без ГОСПОДЊЕ заповести. Сâм ГОСПОД ми је рекао да кренем на ову земљу и уништим је.«

²⁶ Тада Елјаким син Хилкијин, Шевна и Јоах рекоше главном саветнику: »Молимо те, говори с нама, твојим слугама, на арамејском, јер ми га разумемо, а немој на хебрејском, пошто нас чује народ на зидинама.«

²⁷ Али главни саветник им одговори: »Мој господар ме није послао да ово кажем само вашем господару и вама, него и овом народу који седи на зидинама. Јер, они ће јести свој измет и пити своју мокраћу, а тако и ви.«

²⁸ Потом главни саветник устаде и повика на хебрејском: »Чујте поруку великога цара, цара Асирије!«

²⁹ »Овако каже цар: ,Не дајте Езекији да вас зава-ра, јер он не може да вас избави из мојих руку. ³⁰ Не дајте Езекији да вас наговори да се уздате у ГОСПО-

†† три стотине таланата Око 10.200 килограма. ‡ тридесет таланата Око 1.020 килограма.

ДА када буде рекао: »ГОСПОД ће нас сигурно избавити. Овај град неће пасти у руке асирском цару.«
³¹ Не слушајте Езекију.'

»Овако каже цар Асирије: ,Склопите мир са мном и изађите к мени. Тако ће сваки од вас јести са своје лозе и своје смокве и пити воду из своје чатрње,
³² док ја не дођем и одведем вас у земљу као што је ваша, земљу жита и младог вина, земљу хлеба и винограда, земљу маслина и меда. Тада ћете живети, а не гинути. Не слушајте Езекију, јер вас он зава-
рава када каже: »ГОСПОД ће нас избавити.«
³³ Зар је бог било ког народа икада избавио своју земљу из руку асирског цара? ³⁴ Где су богови Хамата и Арпада? Где су богови Сефарвајима, Хене и Иве? Да ли су богови избавили Самарију из мојих руку? ³⁵ Који је од богова тих земаља избавио своју земљу из мојих руку? Како ће онда ГОСПОД да избави Јерусалим из мојих руку?«

³⁶ Али народ је ћутао и ништа му није одговорио, јер је цар заповедио: »Не одговарајте му.«

³⁷ Тада управитељ палате Елјаким син Хилкијин, главни писар Шевна и бележник Јоах син Асафов одоше Езекији раздеране одеће и пренеше му шта је главни саветник рекао.

Езекија тражи савет од Исаије

(Ис 37,1-7)

19 Када је цар Езекија то чуо, раздре своју одећу, обуче се у кострет и оде у Дом ГОСПОДЊИ, ² а управитеља палате Елјакима, писара Шевну и главне свештенике, све обучене у кострет, посла пророку Исаји сину Амоцовом ³ да му кажу: »Овако каже Езекија: ,Ово је дан невоље, увредâ и срамоте, као када дете треба да изађе из мајчине утробе, а она нема снаге да га роди. ⁴ Можда ће ГОСПОД, твој Бог, чути све оно што је рекао главни саветник у име свога господара, асирског цара, који га је послао да вређа Бога живога. А кад га чује, можда ће га ГОСПОД, твој Бог, казнити због онога што је рекао. Стога се помоли за овај Остатак који је још преостао.«

⁵ Када су службеници цара Езекије дошли Исаји, ⁶ он им рече: »Реците свом господару: ,Овако каже ГОСПОД: Не плаши се оног што си чуо – поругâ којима су ме обасуле слугице асирског цара. ⁷ Ставићу у њега духа, па кад чује једну вест, вратиће се у своју земљу. А онда ћу га у његовој земљи погубити мачем.«

Асирци поново прете

(Ис 37,8-20)

⁸ Када је главни саветник чуо да је асирски цар отишао из Лахиша, он се повуче и оде у Ливну, где нађе цара како ратује против ње.

⁹ Санхериб доби вест да је Тирхака, цар Куша, кренуо да зарати с њим.

Он опет посла гласнике јудејском цару Езекији, рекавши им: ¹⁰ »Кажите јудејском цару Езекији: ,Не-

мој да те завара бог на кога се ослањаш када каже: »Јерусалим неће бити предат асирском цару.«

¹¹ Свакако си чуо шта су асирски цареви учинили са свим земљама – да су их потпуно уништили. Зар мислиш да ћете се ви избавити? ¹² Зар су богови Гозана, Харана, Рецефа и Еденаца у Теласару избавили своје народе, које су моји преци затрли? ¹³ Где су сада цар Хамата, цар Арпада и цар Лаира, Сефарвајима, Хене и Иве?«

¹⁴ Езекија узе писмо од гласника и прочита га, а затим оде у Дом ГОСПОДЊИ и рашири га пред ГОСПОДОМ.

¹⁵ Онда се Езекија помоли пред ГОСПОДОМ: »ГОСПОДЕ, Боже Израелов, који си на престолу међу херувимима. Ти једини си Бог над свим царствима на земљи. Ти си саздао небо и земљу. ¹⁶ Слушај, ГОСПОДЕ, и чуј. Отвори очи, ГОСПОДЕ, и погледај. Чуј Санхерибову поруку коју је послао да извређа Бога живога. ¹⁷ Истина је, ГОСПОДЕ, да су асирски цареви уништили ове народе и њихове земље. ¹⁸ Бацили су њихове богове у ватру и уништили их, јер они и нису били богови, него дела људских руку израђена од дрвета и камена. ¹⁹ Сада нас, ГОСПОДЕ, Боже наш, спаси из његових руку, да сва царства на земљи знају да си ти, ГОСПОДЕ, једини Бог.«

Исаијина порука Езекији

(Ис 37,21-38)

²⁰ Тада Исаија син Амоцов посла ову поруку Езекији: »Овако каже ГОСПОД, Бог Израелов: ,Чуо сам твоју молитву због Санхериба, цара Асирије. ²¹ Ево шта ГОСПОД каже против њега:

»Девица-кћи сионска презире те, руга ти се. Кћи јерусалимска за тобом маше главом.
²² Кога си вређао и кога хулио? На кога си викао и бахато га гледао? Зар на Свеца Израеловог!

²³ Преко својих слугу Господа си вређао. И рекао си:
 »Са мноштвом својих кола попех се на висове гора, на највише врхове Либана. Посекох му највише кедрове и најлепше борове. Стигох му до најдаљих крајева, до шума најгушћих.

²⁴ Копао сам зденце у туђим земљама и пио воду.

Табанима својим све сам египатске реке исушио.«

²⁵ »Зар ниси чуо?

Давно сам то одредио, од искона наумио,

а сада остварујем:
да ти утврђене градове
у гомиле крша претвориш.
²⁶ Житељи њихови, изнемогли,
унезверени су и постиђени.
Као биљке су у пољу,
као зелени изданци,
као трава наврх крова
медљиком нападнута пре но што нарасте.
²⁷ Знам када садаш
и када излазиш и враћаш се
и како на мене бесниш.
²⁸ А зато што бесниш на мене
и што ми је твоја бахатост допрла до ушију,
ставићу ти куку у ноздрве и жвале у уста
и вратити те путем којим си дошао.
²⁹ »А ово ће ти бити знак, Езекија:
»Ове ћете године јести оно што само никне,
а догодине оно што само израсте.
Треће године сејаћете и жњети,
садити винограде и јести од њиховог рода.
³⁰ Преостали од народа Јуде
пустиће корен и донети род.
³¹ Из Јерусалима ће изаћи Остатак,
са горе Сион Преживели.
Учиниће то ревност ГОСПОДА над војскама.
³² »Стога овако каже ГОСПОД о цару Асирије:
Неће ући у овај град
ни овде одапети стрелу.
Неће пред њега доћи са штитом
ни опсадне насипе дићи око њега.
³³ Путем којим је дошао,
њиме ће се и вратити.
Неће ући у овај град, говори ГОСПОД.
³⁴ Бранићу овај град и спасти га,
себе ради и ради мога слуге Давида.«
³⁵ Те ноћи изађе анђео ГОСПОДЊИ и погуби сто
осамдесет пет хиљада људи у асирском табору. Ка-
да су људи ујутро устали, а оно – свуда лешеви!
³⁶ Тада асирски цар Санхериб растури табор и пову-
че се, па се врати у Ниниву и тамо остаде.
³⁷ Једног дана, док се клањао у храму свога бога
Нисроха, његови синови Адрамелех и Шарецер по-
губише га мачем и побегоше у земљу Арарат. На
месту цара наследи га његов син Есархадон.

Езекијина болест и опоравак (Ис 38,1-8, 21-22; 2. Лет 32,24-26)

20 У то време Езекија се на смрт разболе, а про-
рок Исаија син Амоцов оде к њему и рече:
»Овако каже ГОСПОД: 'Издај последње заповести
својим укућанима, јер ћеш умрети. Нећеш оздрави-
ти.'«

² Тада Езекија окрену лице зиду и помоли се ГО-
СПОДУ: ³ »Сети се, ГОСПОДЕ, како сам верно и свим
срцем одано пред тобом живео и како сам чинио
оно што је добро у твојим очима.«

И горко заплака.

⁴ А Исаија још није био изашао из средњег двори-
шта када му дође реч ГОСПОДЊА: ⁵ »Врати се и ре-
ци Езекији, владару мога народа: 'Овако каже ГО-
СПОД, Бог твога праоца Давида: Чуо сам твоју мо-
литву и видео твоје сузе. Излечићу те. Трећег дана
од данас ићи ћеш у Дом ГОСПОДЊИ. ⁶ Додаћу твом
животу петнаест година. И избавићу тебе и овај
град из руку асирског цара. Одбранићу овај град
ради себе и ради мога слуге Давида.'«

⁷ Исаија рече: »Направите облог од смокава.«
Они га послушаше и привише облог на чир, и
Езекија оздрави.

⁸ Он упита Исаију: »Који ће бити знак да ће ме ГО-
СПОД излечити и да ћу трећег дана од данас ићи у
Дом ГОСПОДЊИ?«

⁹ Исаија одговори: »Ово је ГОСПОДЊИ знак за те-
бе да ће учинити као што је обећао: Хоћеш ли да
сенка оде десет степеника унапред или десет сте-
пеника уназад?«

¹⁰ »Лако је сенци да оде десет степеника уна-
пред«, рече Езекија. »Нека оде десет степеника уна-
зад.«

¹¹ Тада пророк Исаија призва ГОСПОДА, и ГОСПОД
учини да сенка на Ахазовом степеништу оде десет
степеника уназад.

Гласници из Вавилона (Ис 39,1-8)

¹² У то време Меродах-Баладан син Баладанов,
цар Вавилона, посла Езекији писма и поклон, јер је
чуо за Езекијину болест. ¹³ Езекија прими гласнике
и показа им све сребро, злато, зачине и мирисна
уља у својим спремиштима, своју оружарницу и све
што је било у његовим ризницама. Није било ниче-
га у његовој палати или у целом његовом царству
што им није показао.

¹⁴ Тада пророк Исаија оде цару Езекији и упита га:
»Шта су рекли они људи? Одакле су?«

»Из далеке земље«, одговори Езекија, »из Вавило-
на.«

¹⁵ Пророк упита: »Шта су видели у твојој палати?«
»Видели су све у мојој палати«, одговори Езекија.
»Нема ничега у мојим ризницама што им нисам по-
казао.«

¹⁶ Тада Исаија рече Езекији: »Чуј реч ГОСПОДЊУ:
¹⁷ 'Ево, долази време када ће све из твоје палате, и
све што су твоји праоци накупили до данас, бити
однето у Вавилон. Ништа неће остати,' каже ГО-
СПОД. ¹⁸ 'Неки од твојих потомака, твоја рођена крв
и месо, биће одведени и постати ушкопљеници у
палати вавилонског цара.'«

¹⁹ »Добра је реч ГОСПОДЊА коју си ми објавио«,
одговори Езекија. Јер, мислио је: »Биће мира и си-
гурности за мог живота.«

Крај Езекијине владавине

(2. Лет 32,32-33)

²⁰ Остали догађаји Езекијине владавине, све што је постигао и како је направио језерце и проров којим је довео воду у град, записани су у Књизи летописа царева Јуде. ²¹ Езекија умре, а на месту цара наследи га његов син Манасија.

Манасија, цар Јуде

(2. Лет 33,1-20)

21 Манасија је имао дванаест година када је постао цар, а у Јерусалиму је владао педесет пет година. Мајка му се звала Хефцива. ² Чинио је оно што је зло у ГОСПОДЊИМ очима, поводећи се за гнусобама народâ које је ГОСПОД истерао пред Израелцима. ³ Поново је саградио узвишице које је разорио његов отац Езекија, а подигао је и жртвенике Ваалу и направио Ашерину мотку, као што је учинио и израелски цар Ахав. Клањао се свим звездама и служио им. ⁴ Подигао је жртвенике у Дому ГОСПОДЊЕМ, за који је ГОСПОД рекао: »У Јерусалим ћу ставити своје Име.« ⁵ У оба дворишта Дома ГОСПОДЊЕГ подигао је жртвенике свим звездама. ⁶ Принео је свог сина као жртву паљеницу, бавио се враџбинама и гатањем, саветовао се са медијумима и призивачима духова. Чинио је много тога што је зло у ГОСПОДЊИМ очима, изазивајући га на гнев.

⁷ Узео је резбарену Ашерину мотку коју је направио и ставио је у Храм, за који је ГОСПОД рекао Давиду и његовом сину Соломону: »У овај Храм и у Јерусалим, који сам изабрао између свих Израелових племена, ставићу своје Име довека. ⁸ Нећу учинити да Израелци поново оду из земље коју сам дао њиховим праоцима, само ако буду помно извршавали све што сам им заповедио и држали се целог Закона који им је дао мој слуга Мојсије.«

⁹ Али народ није слушао. Манасија их одведе на странпутицу, па су чинили више зла него народи које је ГОСПОД затро пред Израелцима.

¹⁰ ГОСПОД рече преко својих слугу пророка: ¹¹ »Зато што је јудејски цар Манасија починио ове гнусобе и учинио више зла него Аморејци пре њега и својим идолима навео Јудеје на грех, ¹² овако каже ГОСПОД, Бог Израелов: ,Пустићу такву невољу на Јерусалим и Јуду да ће бридети уши сваком ко чује за њу. ¹³ Растегнућу над Јерусалимом исто мерничко уже као над Самаријом и исти висак као над Ахавовом владарском кућом. Избрисаћу Јерусалим онако како се брише чинија: обрише се, па се изврне наопако. ¹⁴ Напустићу Остатак свог народа и предати га у руке његовим непријатељима. Опљачкаће га и похарати сви његови душмани, ¹⁵ јер чини оно што је зло у мојим очима и изазива ме на гнев од дана кад су његови праоци изашли из Египта до данас.«

¹⁶ Поврх тога, Манасија је пролио толико недужне крви да је њоме испунио Јерусалим с краја на крај – поред греха на који је навео Јудеје, па су чинили оно што је зло у ГОСПОДЊИМ очима.

¹⁷ Остали догађаји Манасијине владавине, и све што је учинио, укључујући и грех који је починио, записани су у Књизи летописа царева Јуде. ¹⁸ Манасија умре, па га сахранише у врту његове палате, у Узином врту. На месту цара наследи га његов син Амон.

Амон, цар Јуде

(2. Лет 33,21-25)

¹⁹ Амон је имао двадесет две године када је постао цар, а у Јерусалиму је владао две године. Мајка му се звала Мешулемет кћи Харуцова, а била је из Јотве. ²⁰ Чинио је оно што је зло у ГОСПОДЊИМ очима, као и његов отац Манасија. ²¹ У свему је ишао стопама свога оца: служио је идолима којима је служио и његов отац и клањао им се. ²² Оставио је ГОСПОДА, Бога својих праотаца, и није живео као што ГОСПОД тражи.

²³ Амонови службеници сковаше заверу против њега и убише га у његовој палати. ²⁴ Потом народ земље поби све који су сковали заверу против цара Амона и на место цара постави његовог сина Јосију.

²⁵ Остали догађаји Амонове владавине, и шта је учинио, записани су у Књизи летописа царева Јуде. ²⁶ Сахранише га у његовој гробници у Узином врту, а на месту цара наследи га његов син Јосија.

Јосија, цар Јуде

(2. Лет 34,1-35,27)

22 Јосија је имао осам година када је постао цар, а у Јерусалиму је владао тридесет једну годину. Мајка му се звала Једида кћи Адајина, а била је из Боцката. ² Чинио је оно што је исправно у ГОСПОДЊИМ очима и у потпуности ишао стопама свога праоца Давида.

Откриће Књиге закона

(2. Лет 34,8-28)

³ Осамнаесте године своје владавине, цар Јосија посла бележника Шафана сина Ацалје сина Мешуламовог у Дом ГОСПОДЊИ, рекавши му: ⁴ »Иди првосвештенику Хилкији. Нека изброји новац који је донет у Дом ГОСПОДЊИ, који су чувари капија сакупили од народа. ⁵ Нека га повери на чување људима одређеним да надгледају радове у Дому ГОСПОДЊЕМ, а ови нека исплате раднике ⁶ – тесаре, градитеље и зидаре. Нека купе и дрво и тесани камен за оправку Храма. ⁷ Они не треба да полагају рачун за новац који им је поверен, јер раде поштено.«

⁸ Првосвештеник Хилкија рече бележнику Шафану: »Нашао сам Књигу закона у Дому ГОСПОДЊЕМ.«

Онда му је даде и овај је прочита.

⁹ Потом бележник Шафан оде цару и извести га: »Твоји службеници су исплатили новац који је био у Храму и поверили га на чување радницима и надгледницима у Дому ГОСПОДЊЕМ.«

¹⁰ Онда обавести цара: »Свештеник Хилкија ми је дао једну књигу«, па поче да чита из ње пред царем.

¹¹ Када је цар чуо речи Књиге закона, раздре своју одећу, ¹² па заповеди свештенику Хилкији, Ахикаму сину Шафановом, Ахбору сину Михејевом, бележнику Шафану и свом службенику Асаји: ¹³ »Идите и упитајте ГОСПОДА у моје име, у име народа и целе Јуде о ономе што пише у књизи која је нађена. Велик је гнев ГОСПОДЊИ којим је плануо на нас зато што наши праоци нису слушали речи ове књиге и нису чинили оно што је у њој записано за нас.«

¹⁴ Свештеник Хилкија, Ахикам, Ахбор, Шафан и Асаја одоше да разговарају са пророчицом Хулдом, која је била жена Шалума сина Тикве сина Хархасовог, чувара одеће. Она је живела у Другој четврти у Јерусалиму.

¹⁵ Она им рече: »Овако каже ГОСПОД, Бог Израелов: ,Реците човеку који вас је послао к мени:

¹⁶ Овако каже ГОСПОД: Пуститићу несрећу на ово место и његове житеље онако како је записано у књизи коју је јудејски цар прочитао. ¹⁷ Зато што су ме оставили и палили кад другим боговима и изазивали ме на гнев свим идолима које су направили, мој гнев ће планути на ово место и неће се угасити.

¹⁸ Кажите јудејском цару, који вас је послао да питате ГОСПОДА: Овако каже ГОСПОД, Бог Израелов, о речима које си чуо: ¹⁹ Зато што ти се срце смекшало и што си се понизио пред ГОСПОДОМ када си чуо шта сам рекао против овог места и његових житеља – да ће бити опустошени и проклети – и зато што си раздро своју одећу и заплакао преда мном, чуо сам те, говори ГОСПОД. ²⁰ Зато ћу те пустити да умреш и будеш сахрањен у миру. Твоје очи неће видети сву несрећу коју ћу пустити на ово место.«

И они пренеше њен одговор цару.

Јосијин обрачун са идолопоклонством

(2. Лет 34,3-7, 29-33; 35,1-19)

23 Тада цар сазва све старешине Јуде и Јерусалима, ² па оде у Дом ГОСПОДЊИ са Јудејима, житељима Јерусалима, свештеницима и пророцима – са свим народом, од најмањег до највећег – и прочита им све што пише у Књизи савеза, коју су нашли у Дому ГОСПОДЊЕМ. ³ Потом цар стаде поред стуба и обнови савез пред ГОСПОДОМ – да ће ићи за ГОСПОДОМ и држати се његових заповести, прописâ и уредби свим својим срцем и свом својом душом, потврђујући тако речи савеза записане у оној књизи. Затим и сав народ потврди своју верност савезу.

⁴ Цар заповеди првосвештенику Хилкији, нижим свештеницима и чуварима капија да из Храма ГО-

СПОДЊЕГ уклоне све предмете направљене за Ваала и Ашеру и за све звезде, па их спали ван Јерусалима, на кидронским пољима, а пепео однесе у Бетел. ⁵ Уклони и све незнабожачке свештенике које су постављали јудејски цареви да пале кад на узвишицама јудејских градова и у околини Јерусалима – оне који су палили кад Ваалу, сунцу и месецу, сазвезђима и свим звездама. ⁶ Ашерину мотку из Дома ГОСПОДЊЕГ однесе ван Јерусалима, у долину Кидрон, и тамо је спали, па је смрви у прах, који развеза по гробовима обичног народа. ⁷ А поруши и станове храмских блудника, који су били у Дому ГОСПОДЊЕМ и у којима су жене ткале за Ашеру.

⁸ Јосија доведе све свештенике из јудејских градова и обесвети узвишице од Геве до Беер-Шеве, где су ови палили кад. Поруши и светилишта на капијама – код улаза капије Исуса, заповедника града, која се налази лево од Градске капије. ⁹ Иако свештеници узвишица нису служили код ГОСПОДЊЕГ жртвеника у Јерусалиму, јели су бесквасни хлеб са осталим свештеницима.

¹⁰ Јосија обесвети Тофет, у долини Бен Хином, да нико не би могао сина или кћер да принесе као жртву паљеницу Молоху. ¹¹ Са улаза у Дом ГОСПОДЊИ, у дворишту близу собе службеника који се звао Натан-Мелех, уклони коње које су јудејски цареви посветили сунцу, а потом спали и кола посвећена сунцу.

¹² Разори жртвенике које су јудејски цареви подигли на крову Ахазове собе на спрату и жртвенике које је саградио Манасија у оба дворишта Дома ГОСПОДЊЕГ, уклони их одатле, разби у парампарчад и баци у долину Кидрон. ¹³ Цар обесвети и узвишице источно од Јерусалима, на јужној страни Брда искварености, оне које је израелски цар Соломон подигао одвратној сидонској богињи Астартини, одвратном моавском богу Кемошу и гнусном амонском богу Молоху. ¹⁴ Јосија поразбија свете стубове и посече Ашерине мотке и та места покри људским костима.

¹⁵ Он разори и жртвеник у Бетелу, на узвишици коју је начинио Јаровам син Неватов, који је наводио Израелце на грех. Узвишицу спали и смрви је у прах, а спали и Ашерину мотку. ¹⁶ Потом погледа унаоколо, па кад виде гробнице на падини брда, нареди да се изваде кости из њих, па их спали на жртвенику да би га обесветио, као што је ГОСПОД објавио преко Божијег човека док је Јаровам стајао крај жртвеника на једној светковини.

Цар се окрену и угледа гроб Божијег човека који је то прорекао, ¹⁷ па упита: »Какав је оно споменик?«

Мештани му одговорише: »То је гроб Божијег човека који је дошао из Јуде и објавио баш ово што си ти учинио са жртвеником у Бетелу.« †

¹⁸ »Њега оставите. Нека нико не дира његове кости«, рече цар.

† в. 1. Цар 13,1-5.

Тако оставише његове кости на миру, а и кости пророка који је дошао из Самарије.

¹⁹ Као што је учинио у Бетелу, Јосија уклони и обесвети сва светилишта на узвишицама која су израелски цареви подигли у самаријским градовима и која су изазивала ГОСПОДА на гнев. ²⁰ Он поби све свештенике тих узвишица на жртвеницима и спали људске кости на њима, па се врати у Јерусалим.

²¹ Цар заповеди целом народу: »Прославите Пасху ГОСПОДА, свога Бога, као што је записано у овој Књизи савеза.«

²² Таква Пасха се није славила још од времена судија које су предводиле Израел, па све време владавине израелских и јудејских царева ²³ до осамнаесте године владавине цара Јосије, када је таква Пасха прослављена у Јерусалиму.

²⁴ Јосија уклони и све медијуме и призиваче духов, кућне богове, идоле и све друге гнусобе које су се могле видети у Јуди и Јерусалиму, да би испунио све што тражи закон записан у књизи коју је свештеник Хилкија нашао у Дому ГОСПОДЊЕМ.

²⁵ Ни пре ни после Јосије није било цара који се као он окренуо ГОСПОДУ свим својим срцем, свом својом душом и свом својом снагом, у складу са целим Мојсијевим законом.

²⁶ Али ГОСПОД не одступи од жестине свог љутог гнева, којим је плануо на Јуду због свега што је Манасија учинио да га изазове на гнев.

²⁷ Стога ГОСПОД рече: »Уклонићу и Јуду испред себе као што сам уклонио Израел, и одбацићу Јерусалим, град који сам изабрао, и овај Храм, за који сам рекао: „Тамо ће бити моје Име.“«

Крај Јосијине владавине

(2. Лет 35,20-27)

²⁸ Остали догађаји Јосијине владавине, и све што је учинио, записани су у Књизи летописа царева Јуде.

²⁹ Док је Јосија био цар, фараон Нехо, цар Египта, крену ка реци Еуфрат да помогне асирском цару. Цар Јосија изађе да га нападне, али га Нехо уби у Мегиду, при првом сусрету. ³⁰ Јосијини службеници на колима пренеше његово тело из Мегиде у Јерусалим и сахранише га у његовој гробници. Народ земље узме Јехоахаза сина Јосијиног, па га помаза и постави за цара место његовог оца.

Јехоахаз, цар Јуде

(2. Лет 36,2-4)

³¹ Јехоахаз је имао двадесет три године када је постао цар, а у Јерусалиму је владао три месеца. Мајка му се звала Хамутал кћи Јеремијина, а била је из Ливне. ³² Чинио је оно што је зло у ГОСПОДЊИМ очима, као што су чинили и његови праоци. ³³ Фараон Нехо баци га у окове у Ривли, у земљи Хамат, да не би могао да влада у Јерусалиму, и наметну Јуди данак од сто таланата сребра и једног таланта злата †. ³⁴ Фараон Нехо постави Елјакима сина Јоси-

јиног за цара место његовог оца и промени му име у Јехојаким, а Јехоахаза узме и одведе у Египат, где овај умре. ³⁵ Јехојаким је плаћао фараону Неху сребром и златом које је овај тражио, а да би то могао, увео је порез у земљи. Од народа је узимао сребро и злато према процени имовинског стања, да би могао да плати фараону Неху.

Јехојаким, цар Јуде

(2. Лет 36,5-8)

³⁶ Јехојаким је имао двадесет пет година када је постао цар, а у Јерусалиму је владао једанаест година. Мајка му се звала Зевида кћи Педајина, а била је из Руме. ³⁷ Чинио је оно што је зло у ГОСПОДЊИМ очима, као и његови праоци.

24 За време Јехојакимове владавине, вавилонски цар Навуходоносор запоседе земљу. Јехојаким му је три године био поданик, а онда се побунио против њега. ² Тада ГОСПОД на њега посла вавилонске, арамејске, моавске и амонске пљачкаше да униште Јуду, као што је ГОСПОД објавио преко својих слугу пророка. ³ Да, све ово се десило Јуди у складу са ГОСПОДЊОМ заповешћу, да би Јуда била уклоњена испред њега због Манасијиних греха и свега што је овај учинио, ⁴ укључујући и проливање недужне крви. Јер, он је испунио Јерусалим недужном крвљу, и ГОСПОД није хтео да опрости.

⁵ Остали догађаји Јехојакимове владавине, и све што је учинио, записани су у Књизи летописа царева Јуде. ⁶ Јехојаким умре, а на месту цара наследи га његов син Јоахин.

⁷ Египатски цар није више кретао у походе из своје земље, јер је вавилонски цар заузео цело његово подручје од Египатског потока до реке Еуфрат.

Јоахин, цар Јуде

(2. Лет 36,9-10)

⁸ Јоахин је имао осамнаест година када је постао цар, а у Јерусалиму је владао три месеца. Мајка му се звала Нехушта кћи Елнатанова, а била је из Јерусалима. ⁹ Чинио је оно што је зло у ГОСПОДЊИМ очима, исто као и његов отац.

¹⁰ У то време заповедници вавилонског цара Навуходоносора нападоше Јерусалим и опседоше га. ¹¹ Када је и сâм Навуходоносор дошао до града док су га његови заповедници опседали, ¹² предадоше му се јудејски цар Јоахин, његова мајка, службеници, поглавари и евнуси. Вавилонски цар зароби Јоахина осме године своје владавине ¹³ и, као што је ГОСПОД објавио, изнесе све драгоцености из Дома ГОСПОДЊЕГ и царске палате, однесе све златне предмете које је израелски цар Соломон направио за Храм ГОСПОДЊИ ¹⁴ и одведе у сужањство сав Јерусалим: све заповеднике и врсне ратнике, све занатлије и уметнике – укупно њих десет хиљада. **Остаде само најсиромашнији народ.**

† сто таланата ... злата Око 3.400 килограма сребра и 34 килограма злата.

¹⁵ Навуходоносор одведе Јоахина као сужња из Јерусалима у Вавилон, а тако и цареву мајку, његове жене, евнухе и све истакнуте људе земље. ¹⁶ Он одведе у Вавилон и свих седам хиљада људи способних за војску и хиљаду занатлија и уметника. ¹⁷ На место цара постави Јоахиновог стрица Матанју и даде му име Цидкија.

Цидкија, цар Јуде, и пад Јерусалима

(2. Лет 36,11-21; Јер 52,1-11)

¹⁸ Цидкија је имао двадесет једну годину када је постао цар, а у Јерусалиму је владао једанаест година. Мајка му се звала Хамутал кћи Јеремијина, а била је из Ливне. ¹⁹ Чинио је оно што је зло у ГОСПОДЊИМ очима, као и Јехојаким.

²⁰ Све се ово десило Јерусалиму и Јуди због гнева ГОСПОДЊЕГ, и ГОСПОД их је на крају одбацио од себе.

Цидкија се побуни против вавилонског цара.

25 Стога Навуходоносор, цар Вавилона, десетог дана десетог месеца девете године своје владавине крену на Јерусалим са свом својом војском, утабори се ван града и свуда око њега подиже опсадне куле. ² Град је био под опсадом све до једанаесте године владавине цара Цидкије. ³ До деветог дана четвртог [†] месеца, глад у граду постала је толико велика да народ више није имао шта да једе. ⁴ Онда непријатељ проби градске зидине, па сва јудејска војска побеже ноћу кроз капију између два зида близу царевог врта, иако су Халдејци опколили град. Побегоше према Арави, ⁵ али вавилонска војска крену у потеру за царем, па га стиже на Јерихонским пољанама. Тада се сви његови војници раштркаше, ⁶ а њега ухватише, па га одведоше вавилонском цару у Ривлу, где му изрекоше пресуду. ⁷ Цидкији побише синове пред његовим очима, а онда му ископаше очи, оковаше га у бронзане ланце и одведоше у Вавилон.

Вавилонци разарају Храм и одводе Јудеје у сужањство

(Јер 52,12-33)

⁸ Седмог дана петог месеца, деветнаесте године владавине вавилонског цара Навуходоносора, Невузарадан, заповедник царске страже, службеник вавилонског цара, дође у Јерусалим. ⁹ Он спали Дом ГОСПОДЊИ, царску палату и све куће у Јерусалиму – сваку важнију грађевину у граду. ¹⁰ Сва халдејска војска која је дошла са заповедником царске страже поруши зидове који су опасивали Јерусалим. ¹¹ Невузарадан одведе у сужањство народ који је преостао у граду, заједно са осталим становништвом и са онима који су прешли на страну вавилонског цара. ¹² Али неке од најсиромашнијих заповедник остави да обрађују винограде и њиве.

¹³ Вавилонци разбише бронзане стубове, покретна постоља и бронзано Море, који су били у Дому ГОСПОДЊЕМ, па бронзу однеше у Вавилон. ¹⁴ Однесе и лонце, лопатице, маказе за фитиљ, чиније и све бронзане предмете који су коришћени при служби у Храму. ¹⁵ Заповедник царске страже однесе и кадионице и чиније за шкропљење – све што је било направљено од чистог злата или сребра.

¹⁶ Бронзе од два стуба, Мора и покретних постоља, које је Соломон направио за Дом ГОСПОДЊИ, било је толико да се није могло измерити. ¹⁷ Сваки стуб је био осамнаест лаката ^{††} висок, а бронзана главица на врху једног стуба три лакта [‡] висока и унаоколо украшена мрежицом и наровима од бронзе. Сличан је био и други стуб са својом украшом мрежицом.

¹⁸ Заповедник царске страже зароби главног свештеника Серају, нижег свештеника Софонију и три чувара капија. ¹⁹ Из града одведе заповедника задуженог за војнике и пет царевих саветника, а тако и бележника, који је био и главни заповедник задужен за попуну војске људством, и шездесет његових људи који су се затекли у граду. ²⁰ Заповедник царске страже Невузарадан све њих одведе вавилонском цару у Ривлу, ²¹ у земљи Хамат, где цар нареди да се погубе.

Тако су Јудеји одведени из своје земље.

Гедалја, управитељ Јуде

(Јер 40,7-10; 41,1-3)

²² Вавилонски цар Навуходоносор постави Гедалју сина Ахикама сина Шафановог за управитеља народу који је преостао у Јуди. ²³ Када су сви заповедници војске – Јишмаел син Нетанјин, Јоанан син Кареахов, Сераја син Танхумета из Нетофе и Језанја из Маахе – и њихови људи чули да је вавилонски цар поставио Гедалју за управитеља, одоше Гедалји у Мицпу.

²⁴ Да би њима и њиховим људима улио сигурност, Гедалја се закле и рече: »Не бојте се вавилонских службеника. Настаните се у овој земљи и служите вавилонском цару, и биће вам добро.«

²⁵ Али, седмог месеца, Јишмаел син Нетанје сина Елишаминог, који је био царске крви, дође са десеторицом и уби Гедалју и све Јудеје и Вавилонце који су били с њим у Мицпи. ²⁶ На то сав народ, од најмањег до највећег, заједно са заповедницима војске, побеже у Египат из страха од Вавилонаца.

Јоахин ослобођен

(Јер 52,31-34)

²⁷ Тридесет седме године изгнанства јудејског цара Јоахина, Евил-Меродах постаде цар Вавилона, а двадесет седмог дана дванаестог месеца помилова Јоахина и пусти га из тамнице. ²⁸ Љубазно се односио према њему и дао му почасније место него осталим царевима који су били код њега у Вавило-

[†] четвртог У хебрејском тексту не стоји »четвртог«, али в. Јер 52,6.

^{††} осамнаест лаката 8,1 метар. [‡] три лакта 1,35 метара.

ну. ²⁹ Тако је Јоахин скинуо затвореничку одећу и до краја живота редовно је јео за царевом трпезом. ³⁰ Цар му је сваког дана, све до Јоахинове смрти, давао издржавање.

1. Летописи

Од Адама до Авраама

(1. Мојс 5,1-32; 10,1-32; 11,10-26)

- 1** Адам, Сит, Енос, ² Каинам, Малалеил, Јарет, ³ Енох, Матусала, Ламех, Ноје.
⁴ Нојеви синови †: Сим, Хам и Јафет.
⁵ Јафетови синови: Гомер, Магог, Мадај, Јаван, Тувал, Мешех и Тирас.
⁶ Гомерови синови: Ашкеназ, Рифат и Тогарма.
⁷ Јаванови синови: Елиша, Таршиш, Китим и Роданим.
⁸ Хамови синови: Куш, Мицрајим, Пут и Ханаан.
⁹ Кушови синови: Сева, Хавила, Савта, Раама и Савтеха.
 Раамини синови: Шева и Дедан.
¹⁰ Кушу се родио и Нимрод, који је постао први моћник на земљи.
¹¹ Од Мицрајима су потекли Лудијци, Анамци, Лехавци и Нафтухејци, ¹² Патрусци, Каслухејци, од којих су потекли Филистејци, и Кафторци.
¹³ Од Ханаана су потекли његов прворођени син Сидон и Хетити, ¹⁴ Јевусејци, Аморејци, Гиргашани, ¹⁵ Хивијци, Аркијци, Синијци, ¹⁶ Арвађани, Цемарци и Хамађани.
¹⁷ Симови синови: Елам, Ашур, Арфаксад, Луд и Арам.
 Арамови синови ††: Уц, Хул, Гетер и Мешех.
¹⁸ Арфаксаду се родио Сала, а Сали се родио Евер.
¹⁹ Еверу су се родила два сина. Један се звао Фалек, јер се у његово време свет поделио ‡, а његов брат се звао Јоктан. ²⁰ Јоктану су се родили Алмодад, Шелеф, Хацармавет, Јерах, ²¹ Хадорам, Узал, Дикла, ²² Евал, Авимаел, Шева, ²³ Офир, Хавила и Јовав. Сви ови су били Јоктанови синови.
²⁴ Сим, Арфаксад, Сала, ²⁵ Евер, Фалек, Рагав, ²⁶ Серух, Нахор, Тара ²⁷ и Аврам, то јест Авраам.

Јишмаелови потомци

(1. Мојс 25,12-16)

- ²⁸ Авраамови синови: Исаак и Јишмаел. ²⁹ Ово су њихови потомци:
 Јишмаелов прворођени син Невајот, па Кедар, Адбеел, Мивсам, ³⁰ Мишма, Дума, Маса, Хадад, Те-

† Нојеви синови Овако стоји у старогрчком преводу Септуагинти; у традиционалном хебрејском тексту нема ових речи.

†† Арамови синови Овако стоји у неколико хебрејских рукописа, старогрчком преводу Септуагинти и у 1. Мојс 10,23; у традиционалном хебрејском тексту нема ових речи. ‡ поделио Фалек (хебрејски: Пелег

ма, ³¹ Јетур, Нафиш и Кедма. То су били Јишмаелови синови.

Остали Авраамови потомци

(1. Мојс 25,1-4)

- ³² Синови Кетуре, Авраамове наложнице: Зимран, Јокшан, Медан, Мидјан, Јишбак и Шуах.
 Јокшанови синови: Шева и Дедан.
³³ Мидјанови синови: Ефа, Ефер, Енох, Авида и Елдаа.
 Све су то били Кетуруни потомци.

Исавови потомци

(1. Мојс 36,1-19)

- ³⁴ Аврааму се родио Исаак.
 Исаакови синови: Исав и Израел.
³⁵ Исавови синови: Елифаз, Реуел, Јеуш, Јаалам и Корей.
³⁶ Елифазови синови: Теман, Омар, Цефи, Гаатам и Кеназ, а од Тимне ††: Амалек.
³⁷ Реуелови синови: Нахат, Зара, Шама и Миза.

Сеирови потомци

(1. Мојс 36,20-30)

- ³⁸ Сеирови синови: Лотан, Шовал, Цивон, Ана, Дишон, Ецер и Дишан.
³⁹ Лотанови синови: Хори и Хомам.
 Тимна је била Лотанова сестра.
⁴⁰ Шовалови синови: Алјан, Манахат, Евал, Шефи и Онам.
 Цивонови синови: Аја и Ана.
⁴¹ Анин син: Дишон.
 Дишонови синови: Хемдан, Ешбан, Јитран и Керан.
⁴² Ецерови синови: Билхан, Зааван и Јаакан.
 Дишанови синови: Уц и Аран.

Цареви Едома

(1. Мојс 36,31-43)

- ⁴³ Ово су цареви који су владали у Едому пре него што је владао цар Израелаца:
 Бела син Беоров. Његов град се звао Динхава.
⁴⁴ Када је Бела умро, на месту цара наследио га је Јовав син Заре из Боцре.

†† а од Тимне Овако стоји у неколико грчких рукописа; в. и 1. Мојс 36,12; у традиционалном хебрејском тексту стоји: Кеназ, Тимна, Амалек.

⁴⁵ Када је Јовав умро, на месту цара наследио га је Хушам из земље Теманаца.

⁴⁶ Када је Хушам умро, на месту цара наследио га је Хадад син Бедадов, који је поразио Мидјанце на подручју Моава. Његов град се звао Авит.

⁴⁷ Када је Хадад умро, на месту цара наследио га је Самла из Масреке.

⁴⁸ Када је Самла умро, на месту цара наследио га је Саул из Реховота на реци Еуфрат †.

⁴⁹ Када је Саул умро, на месту цара наследио га је Ваал-Ханан син Ахборов.

⁵⁰ Када је Ваал-Ханан умро, на месту цара наследио га је Хадад. Његов град се звао Пау ††. Жена му се звала Мехетавел кћи Матред кћери Ме-Захавове. ⁵¹ И Хадад је умро.

Едомова племена: Тимна, Алва, Јетет, ⁵² Охוליвама, Ела, Пинон, ⁵³ Кеназ, Теман, Мивцар, ⁵⁴ Магдиел и Ирам. То су била Едомова племена.

Израелови потомци

2 Ово су били Израелови синови: Рувим, Симеон, Левије, Јуда, Исахар, Завулон, ² Дан, Јосиф, Венијамин, Нефталим, Гад и Асир.

Јудини потомци

³ Јудини синови: Ер, Онан и Сала. Ову тројицу му је родила Ханаанка, Шуина кћи. Ер, Јудин прворођени син, био је зао у ГОСПОДЊИМ очима, па га је ГОСПОД погубио. ⁴ Тамара, Јудина снаха, родила му је Фареса и Зару. Јуда је имао укупно пет синова.

⁵ Фаресови синови: Хецрон и Хамул.

⁶ Зарини синови: Зимри, Етан, Хеман, Калкол и Дара – укупно петорица.

⁷ Кармијев син: Ахар. Он је на Израел навукао невољу прекршивши забрану узимања предмета одређених за потпуно уништење ‡.

⁸ Етанов син: Азарја.

⁹ Хецрону су се родили синови: Јерахмеел, Рам и Келувај ††.

Рамови потомци

¹⁰ Раму се родио Аминадав, Аминадаву се родио Наасон, поглавар Јуде. ¹¹ Наасону се родио Салмон, Салмону се родио Вооз, ¹² Воозу се родио Јовид, а Јовиду се родио Јесеј. ¹³ Јесејев прворође-ни син био је Елиав, други син Авинадав, трећи Шима, ¹⁴ четврти Натанаил, пети Радај, ¹⁵ шести Оцем и седми Давид. ¹⁶ Сестре су им се звале Церуја и Авигајил. Церујини синови: Авшај, Јоав и Асаел – укупно тројица. ¹⁷ Авигајил је родила Амасу, чији отац је био Јетер Јишмаелац.

† реци Еуфрат Дословно: реци. †† Пау Овако стоји у неким хебрејским и грчким рукописима и у 1. Мојс 36,39; у традиционалном хебрејском тексту стоји: Паи. ‡ в. ИсНав 7; Ахар је друго име за Ахана. †† Келувај То јест: Калев.

Калевови потомци

¹⁸ Калеву сину Хецроновом његова жена Азува родила је децу – као и његова жена Јериот. Азувини синови: Јешер, Шовав и Ардон. ¹⁹ Када је Азува умрла, Калев се оженио Ефратом, која му је родила Хура. ²⁰ Хуру се родио Ури, а Урију се родио Бецалел.

²¹ После је Хецрон спавао с кћери Махира оца Гиладовог. Њоме се оженио када је имао шездесет година и она му је родила Сегува. ²² Сегуву се родио Јаир, који је имао двадесет три града у земљи Гилад, ²³ али су Гешур и Арам освојили Хавот Јаир ‡, као и Кенат са шездесет околних насеља. Све су ово били потомци Махира оца Гиладовог.

²⁴ Када је Хецрон умро у Калев-Ефрати, његова жена Авија родила му је Ашхура оца Текоиног.

Јерахмеелови потомци

²⁵ Синови Хецроновог прворођеног сина Јерахмеела: његов прворођени син Рам, Буна, Орен, Оцем и Ахија. ²⁶ Јерахмеел је имао још једну жену, која се звала Атара. Она је била Онамова мајка.

²⁷ Синови Јерахмееловог прворођеног сина Рама: Маац, Јамин и Екер.

²⁸ Онамови синови: Шамај и Јада. Шамајеви синови: Надав и Авишур.

²⁹ Авишурова жена звала се Авихајил и родила му је Ахбана и Молида.

³⁰ Надавови синови: Селед и Апајим. Селед је умро без деце.

³¹ Апајимов син: Јиши. Јишијев син: Шешан. Шешанова кћи: Ахлај.

³² Синови Јаде, Шамајевог брата: Јетер и Јонатан. Јетер је умро без деце.

³³ Јонатанови синови: Пелет и Заза. То су били Јерахмеелови потомци.

³⁴ Шешан није имао синова, него само кћери.

Имао је једног слугу, Египћанина по имену Јарха.

³⁵ Шешан је удао своју кћер за Јарху, коме је она родила Атаја.

³⁶ Атају се родио Натан, Натану се родио Завад,

³⁷ Заваду се родио Ефлал, Ефлалу се родио Јовид,

³⁸ Јовиду се родио Јеху, Јехуу се родио Азарја,

³⁹ Азарји се родио Хелец, Хелецу се родио Еласа,

⁴⁰ Еласи се родио Сисмај, Сисмају се родио Шалум, ⁴¹ Шалуму се родио Јекамја, Јекамји се родио Елишама.

Остали Калевови потомци

⁴² Синови Јерахмееловог брата Калева: прворође-ни син Меша, који је био Зифов отац, и други син Мареша отац Хевронов.

⁴³ Хевронови синови: Корей, Тапуах, Рекем и Ше-ма. ⁴⁴ Шеми се родио Рахам отац Јоркеамов. Реке-

‡‡ Хавот Јаир значи »Јаирова насеља«.

му се родио Шамај. ⁴⁵ Шамајев син: Маон. Маон је био Бет-Цуров отац.

⁴⁶ Калеева наложница Ефа родила је Харана, Моцу и Газеза. Харану се родио Газез.

⁴⁷ Јохдајеви синови: Регем, Јоатам, Гешан, Пелет, Ефа и Шааф.

⁴⁸ Калеева наложница Мааха родила је Шевера и Тирхану. ⁴⁹ Она је родила и Шаафа оца Мадманиног и Шеву оца Махбениног и Гивиног. Калеева кћи звала се Ахса.

⁵⁰ То су били Калееви потомци. Синови Ефратиног прворођеног сина Хура: Шовал отац Кирјат-Јеаримов, ⁵¹ Салма отац Витлејемов и Хареф отац Бет-Гадеров.

⁵² Потомци Шовала оца Кирјат-Јеаримовог: Хароех, половина Менуховаца ⁵³ и Кирјат-Јеаримова братства: Јетеровци, Путовци, Шуматовци и Мишраовци. Од њих су потекли Цорани и Ештаоци.

⁵⁴ Салмини потомци: Витлејем, Нетофљани, Атрот Бет-Јоав, половина Менуховаца, Цорани ⁵⁵ и братства писара која су живела у Јаабецу: Тиратовци, Шиматовци и Сухатовци. То су Кенејци који су потекли од Хамата, праоца Рехавове породице.

Давидова деца

3 Ово су Давидови синови који су му се родили у Хеврону:

прворођени син Амнон, кога му је родила Јизреелка Ахиноам,

други Данило, кога му је родила Кармелићанка Авигајил,

² трећи Авесалом, кога му је родила Мааха кћи Талмаја, цара Гешура,

четврти Адонија, кога му је родила Хагит,

³ пети Шефатја, кога му је родила Авитал, и шести Јитреам, кога му је родила Егла.

⁴ Ова шесторица су се Давиду родила у Хеврону, где је он владао седам година и шест месеци.

Давид је владао у Јерусалиму тридесет три године, ⁵ а ово су они који су му се тамо родили:

Шима, Шовав, Натан и Соломон. Ову четворицу родила му је Витсавеја кћи Амиелова.

⁶ Других девет синова који су му се родили били су Јивхар, Елишуа †, Елифелет, ⁷ Ногах, Нефег, Јафија, ⁸ Елишама, Елјада и Елифелет.

⁹ Све су ово били Давидови синови, поред синова које су му родиле његове наложнице. Сестра Давидових синова звала се Тамара.

Соломонови потомци

¹⁰ Соломонов син био је Ровоам, Ровоамов син Авија, Авијин син Аса, Асин син Јосафат, ¹¹ Јосафатов син Јорам, Јорамов син Ахазја, Ахазјин син Јоаш, ¹² Јоашев син Амаџа, Амаџин син Азарја,

† Елишуа Овако стоји у неким хебрејским рукописима и у 1. Лет 14,5 и 2. Сам 5,15; у традиционалном хебрејском тексту стоји: Елишама.

Азарјин син Јоатам, ¹³ Јоатамов син Ахаз, Ахазов син Езекија, Езекијин син Манасија, ¹⁴ Манасијин син Амон, Амонов син Јосија.

¹⁵ Јосијини синови: прворођени син Јоанан, други Јехојаким, трећи Цидкија, четврти Шалум.

¹⁶ Јехојакимови потомци: његов син Јехонија, Јехонијин син Цидкија.

Јехонијини потомци

¹⁷ Потомци Јехоније Заточеника: његов син Салатиил, ¹⁸ Малкирам, Педаја, Шенацар, Јекамја, Хошама и Недавја.

¹⁹ Педајини синови: Зоровавел и Шими. Зоровавелови синови: Мешулам и Ананија. Сестра им се звала Шеломит. ²⁰ Било је и пет других: Хашува, Охел, Берехја, Хасадја и Јушав-Хесед.

²¹ Ананијини потомци: Пелатја и Исаија и синови Рефајини, Арнанови, Авдијини и Шеханјини.

²² Шеханјини потомци: Шемаја и његови синови Хатуш, Јигал, Бариах, Неарја и Шафат – укупно шесторица.

²³ Неарјини синови: Елјоенај, Езекија и Азрикам – укупно тројица.

²⁴ Елјоенајеви синови: Ходавја, Елјашив, Пелаја, Акув, Јоанан, Делаја и Анани – укупно седморица.

Јудини потомци

4 Јудини потомци: Фарес, Хецрон, Карми, Хур и Шовал.

² Реаји сину Шоваловом родио се Јахат, а Јахату су се родили Ахумај и Лахад. То су била братства Цороваца.

³ Ови су се родили Етаму: Јизреел, Јишма и Јидбаш. Сестра им се звала Хацелелпони. ⁴ Пенуелу се родио Гедор, а Езеру се родио Хуша. То су били потомци Хура, Ефратиног прворођеног сина и оца Витлејемовог.

⁵ Ашхур отац Текоин имао је две жене: Хелу и Наару. ⁶ Наара му је родила Ахузама, Хефера, Темнија и Хаахаштарија. То су били Наарини потомци.

⁷ Хелини синови: Церет, Цохар, Етнан ⁸ и Коц, коме су се родили Анув и Хацовева и братства Ахархела сина Харумовог.

⁹ Јаабец је уживао већу част од своје браће. Мајка му је дала име Јаабец †† говорећи: »Родила сам га с муком.«

¹⁰ Јаабец је завапио Богу Израеловом: »О, кад би ме благословио и увећао моје подручје. Нека твоја рука буде са мном и сачува ме од зла, да се не мучим.«

И Бог му је услишио молитву.

Други родослови

¹¹ Келуву брату Шухином родио се Мехир отац Ештонов. ¹² Ештону су се родили Бет Рафа, Пасеах

†† Јаабец звучи као хебрејска реч за муку, труд.

и Техина отац Ир-Нахашев. То су били људи из Рехе.

¹³ Кеназови синови: Отниел и Сераја. Отниелови синови: Хатат и Меонотај. ¹⁴ Меонотају се родио Офра.

Сераји се родио Јоав, који је основао Ге Харашим. Овај град се тако звао зато што су његови житељи били занатлије †.

¹⁵ Синови Калева сина Јефунеовог: Јиру, Ела и Нам. Елин син: Кеназ.

¹⁶ Јехалеелови синови: Зиф, Зифа, Тирја и Асарел.

¹⁷ Езрини синови: Јетер, Меред, Ефер и Јалон. Једна од Мередових жена родила је Мирјам, Шамаја и Јишбаха оца Ештемоиног. ¹⁸ (Његова жена Јудејка родила је Јереда оца Гедоровог, Хевера оца Сохоовог и Јекутиела оца Заноаховог.) То су била деца фараонове кћери Битје, којом се Меред оженио.

¹⁹ Синови Ходијине жене, сестре Нахамове: отац Кејле Гармијевца и Ештемое Маахатовца. ²⁰ Синови синови: Амнон, Рина, Бен-Ханан и Тилон. Јишијеви потомци: Зохет и Бен-Зохет.

Салини потомци

²¹ Потомци Сале сина Јудиног: Ер отац Лехин, Лаада отац Марешин, братства платнара из Бет-Ашбее, ²² Јоким, житељи Козеве и Јоаш и Сараф, који су владали у Моаву и Јашуви-Лехему. Ови подаци су из давних времена. ²³ Они су били грнчари и живели су у Нетаиму и Гедери, где су били у царској служби.

Симеонови потомци

²⁴ Симеонови потомци: Немуел, Јамин, Јарив, Зара и Саул, ²⁵ Саулов син Шалум, Шалумов син Мившам и Мившамов син Мишма.

²⁶ Мишмини потомци: његов син Хамуел, Хамуелов син Закур и Закуров син Шими.

²⁷ Шими је имао шеснаест синова и шест кћери, али његова браћа нису имала много деце, па цело њихово братство није постало толико бројно као Јудини потомци. ²⁸ Живели су у Беер-Шеви, Молади, Хацар-Шуалу, ²⁹ Билхи, Ецему, Толаду, ³⁰ Бетуелу, Хорми, Циклагу, ³¹ Бет-Маркавоту, Хацар-Сусиму, Бет-Бирију и Шаарајиму. То су били њихови градови све до Давидове владавине.

³² Они су насељавали и ових пет градова: Етам, Ајин, Римон, Тохен и Ашан ³³ и сва села око ових градова све до Ваалата. То су била њихова насеља и њихов родослов.

³⁴ Мешовав, Јамлех, Јоша син Амацин, ³⁵ Јоил, Јеху син Јошивје сина Сераје сина Асиеловог, ³⁶ Елјое-нај, Јаакова, Јешохаја, Асаја, Адиел, Јисимиел, Бенаја, ³⁷ и Зиза син Шифија сина Алона сина Једаје сина Шимрија сина Шемајиног. ³⁸ Сви ови помениути именом били су поглавари својих братстава.

Њихове породице веома су се увећале, ³⁹ па су они, тражећи пашу за своја стада, отишли све до улаза у Гедор, на источној страни долине, ⁴⁰ где су нашли сочне, добре пашњаке. Земља је била пространа, мирна и тиха, а одраније су у њој живели неки Хамити. ⁴¹ Ови људи чија су имена наведена дошли су ту за време владавине јудејског цара Езекије. Напали су Хамите у њиховим насељима, а тако и Маонце који су се тамо затекли, и потпуно их уништили, што је и дан-данас очигледно. Тада су се населили на њиховом подручју, јер је ту било паше за њихова стада.

⁴² А пет стотина ових Симеоноваца, предвођених Јишијевим синовима Пелатјом, Неарјом, Рефајом и Узиелом, напали су горски крај Сеир, ⁴³ где су побили преостале амалечке избеглице, па и дан-данас тамо живе.

Рувимови потомци

5 Синови Рувима, Израеловог прворођеног сина. Он је био рођен први, али када је укаљао брачну постељу свога оца, његово право првородства дато је синовима Израеловог сина Јосифа. Стога он није уврштен у родослов у складу са својим правима по рођењу. ² Иако је Јуда био најјачи међу својом браћом и иако је од њега потекао владар, право првородства припало је Јосифу.

³ Синови Рувима, Израеловог прворођеног сина: Ханох, Палу, Хецрон и Карми.

⁴ Јоилови потомци: син Шемаја, Шемајин син Гог, Гогов син Шими, ⁵ Шимијев син Михеј, Михејев син Реаја, Реајин син Ваал ⁶ и Ваалов син Беера, кога је Тиглатпилесер, цар Асирије, одвео у сузањство. Беера је био поглавар Рувимоваца.

⁷ Њихова сабраћа, по братствима, наведена по својим родословима: поглавар Јеиел, Захарија ⁸ и Бела син Азаза сина Шеме сина Јоиловог. Они су се населили на подручју од Ароера до Нева и Вал-Меона. ⁹ Према истоку су заузимали земљу до ивице пустиње која се простире до реке Еуфрат, јер се њихова стока намножила у Гиладу. ¹⁰ За време Саулове владавине заратили су са Хагарцима и поразили их, па су живели у њиховим шаторима у целој области источно од Гилада.

Гадови потомци

¹¹ Гадовци су живели поред њих у Башану, све до Салхе. ¹² Њихов поглавар у Башану био је Јоил, Шафам први до њега, па Јаанај и Шафат. ¹³ Њихова сабраћа, по породицама: Михаило, Мешулам, Шева, Јорај, Јахан, Зија и Евер – укупно седморица. ¹⁴ Они су били синови Авихајила сина Хурија сина Јароаха сина Гилада сина Михаила сина Јешишаја сина Јахдоа сина Бузовог. ¹⁵ Глава породице био је Ахи син Авдиела сина Гунијевог.

† занатлије Харашим значи »занатлије«.

¹⁶ Гадовци су живели у Гиладу, у Башану и његовим селима и на свим пашњацима Шарона докле год су се они простирали.

¹⁷ Сви су они уписани у родослов за време владавине Јоатама, цара Јуде, и владавине Јаровама, цара Израела.

Војска источних Израелових племена

¹⁸ Рувимовци, Гадовци и половина Манасијиног племена имали су четрдесет четири хиљаде седам стотина шездесет мушкараца способних за војску, снажних мушкараца који су умели да рукују штитом и мачем и да користе лук, увежбаних за борбу.

¹⁹ Они су заратили са Хагарцима, Јетуром, Нафисем и Нодавом. ²⁰ Бог им је пружио помоћ у боју и предао им Хагарце и све њихове савезнике у руке. Завапили су к њему у току битке, и он им је услишио молитве, јер су се уздали у њега. ²¹ Тако су запленили њихову стоку – педесет хиљада камила, две стотине педесет хиљада оваца и две хиљаде магараца – и заробили сто хиљада људи. ²² Још многи су убијени, јер је та битка била Божија. Тада су се населили на тој земљи и тамо остали све до изгнанства.

Половина Манасијиног племена

²³ Половина Манасијиног племена била је бројна. Они су се населили на земљи од Башана до Ваал-Хермона, то јест Сенира, горе Хермон. ²⁴ Ово су главе њихових породица: Ефер, Јиши, Елиел, Азриел, Јеремија, Ходаваја и Јахдиел. Били су то врсни ратници, угледни људи и главе својих породица.

Источна племена одведена у сужањство

²⁵ Али народ је био неверан Богу својих праотаца одавши се блуду са боговима народâ ове земље, које је Бог био истребио пред њима. ²⁶ Зато је Бог Израелов подстакао Пула, то јест Тиглатпилесера, цара Асирије, и овај је одвео Рувимовце, Гадовце и половину Манасијиног племена у сужањство. Одвео их је у Халах, Хавор, Хару и на реку Гозан, где су и данас.

Родослов првосвештеника

6 ¹ Левијеви синови: Гершон, Кехат и Мерари.

² Кехатови синови: Амрам, Јицхар, Хеврон и Узиел.

³ Амрамова деца: Аарон, Мојсије и Мирјам.

Ааронов синови: Надав, Авиху, Елеазар и Итамар.

⁴ Елеазару се родио Пинхас, Пинхасу се родио Авишуа, ⁵ Авишуи се родио Буки, Букију се родио Узи, ⁶ Узију се родио Зерахја, Зерахји се родио Мерајот, ⁷ Мерајоту се родио Амарја, Амарји се родио Ахитув, ⁸ Ахитуву се родио Садок, Садоку се родио Ахимаац, ⁹ Ахимаацу се родио Азарја, Азарји се родио Јоанан, ¹⁰ Јоанану се родио Азарја – то је онај Азарја који је служио као свештеник у

храму који је Соломон саградио у Јерусалиму – ¹¹ Азарји се родио Амарја, Амарји се родио Ахитув, ¹² Ахитуву се родио Садок, Садоку се родио Шалум, ¹³ Шалуму се родио Хилкија, Хилкији се родио Азарја, ¹⁴ Азарји се родио Сераја, а Сераји се родио Јехоцадак.

¹⁵ Јехоцадак је изгнан када је ГОСПОД Навуходносоровом руком одвео Јуду и Јерусалим у сужањство.

Остали Левијеви потомци

¹⁶ Левијеви синови: Гершом, Кехат и Мерари.

¹⁷ Ово су имена Гершомових синова: Ливни и Шими.

¹⁸ Кехатови синови: Амрам, Јицхар, Хеврон и Узиел.

¹⁹ Мераријеви синови: Махли и Муши.

Ово су братства Левитâ по њиховим праоцима:

²⁰ Од Гершоме: његов син Ливни, Ливнијев син Јахат, Јахатов син Зима, ²¹ Зимин син Јоах, Јоахов син Идо, Идов син Зара и Зарин син Јеатрај.

²² Кехатови потомци: његов син Аминадав, Аминадавов син Кореј, Корејев син Асир, ²³ Асиров син Елкана, Елканин син Евјасаф, Евјасафов син Асир, ²⁴ Асиров син Тахат, Тахатов син Уриел, Уриелов син Узија и Узијин син Саул.

²⁵ Елканини потомци: Амасај, Ахимот, ²⁶ Ахимотов син Елкана, Елканин син Цофај, Цофајев син Нахат, ²⁷ Нахатов син Елиав, Елиавов син Јерохам, Јерохамов син Елкана и Елканин син Самуило.

²⁸ Самуилови синови: његов прворођени син Јоил и други син Авија.

²⁹ Мераријеви потомци: Махли, Махлијев син Ливни, Ливнијев син Шими, Шимијев син Уза,

³⁰ Узин син Шима, Шимин син Хагија и Хагијин син Асаја.

Храмски певачи

³¹ Ово су они које је Давид одредио да буду певачи у Дому ГОСПОДЊЕМ након што је Ковчег савеза смештен у њега. ³² Они су певајући служили пред Боравиштем, Шатором састанка, док Соломон није саградио Дом ГОСПОДЊИ у Јерусалиму. Вршили су своју службу по утврђеном реду и правилима.

³³ Ово су они који су служили са својим синовима: од Кехатоваца: Хеман, певач, син Јоилов, син Самуилов, ³⁴ син Елканин, син Јерохамов, син Елиелов, син Тоахов, ³⁵ син Цуфов, син Елканин, син Махатов, син Амасајев, ³⁶ син Елканин, син Јоилов, син Азарјин, син Софонијин, ³⁷ син Тахатов, син Асиров, син Евјасафов, син Корејев, ³⁸ син Јицхаров, син Кехатов, син Левијев, син Израелов;

³⁹ и Хеманов сабрат Асаф, који му је стајао с десне стране, а био је син Берехјин, син Шимин, ⁴⁰ син Михаилов, син Баасејин, син Малкијин, ⁴¹ син Етанијев, син Зарин, син Адајин, ⁴² син Етанов, син

Зимин, син Шимин, ⁴³ син Јахатов, син Гершомов, син Левијев;

⁴⁴ а од њихове сабраће Мераријеваца, њему слева: Етан син Кишијев, син Авдијев, син Малухов, ⁴⁵ син Хашавјин, син Амаџин, син Хилкијин, ⁴⁶ син Амџијев, син Банијев, син Шемеров, ⁴⁷ син Махлијев, син Мушијев, син Мераријев, син Левијев. ⁴⁸ Њиховој сабраћи, осталим Левитима, биле су одређене све друге дужности у Боравишту, Божијем Дому.

Ааронови потомци

⁴⁹ Аарон и његови потомци приносили су жртве на жртвенику за жртве паљенице и кад на кадионном жртвенику и обављали посао у Светињи над светињама, вршећи обред помирења за Израел, у складу са свим оним што је заповедио Мојсије, слуга Божији.

⁵⁰ Ааронови потомци: његов син Елеазар, Елеазаров син Пинхас, Пинхасов син Авишуа, ⁵¹ Авишуин син Буки, Букијев син Узи, Узијев син Зерахја, ⁵² Зерахјин син Мерајот, Мерајотов син Амарја, Амарјин син Ахитув, ⁵³ Ахитувов син Садок и Садоков син Ахимаац.

Левитска насеља

⁵⁴ Ово су насеља која су додељена Аароновим потомцима из братства Кехатоваца као њихово подручје, јер је прва коцка пала на њих: ⁵⁵ Дат им је Хеврон у Јуди са околним пашњацима, ⁵⁶ али су поља и села око града дата Калеву сину Јефунеовом. ⁵⁷ Тако су Аароновим потомцима дати Хеврон, град уточишта, и Ливна, Јатир, Ештемоа, ⁵⁸ Хилен, Девир, ⁵⁹ Ашан, Јута и Бет Шемеш, заједно са пашњацима око њих. ⁶⁰ А од Венијаминовог племена дати су им Гивон †, Гева, Алемет и Анатот, заједно са припадајућим пашњацима. Свих градова раздељених међу братствима Кехатоваца било је тринаест.

⁶¹ Осталим Кехатовим потомцима коцком је додељено десет градова од братстава половине Манасијиног племена.

⁶² Гершомовим потомцима, братству по братству, додељено је тринаест градова од Исахаровог, Асировог и Нефталимовог племена и половине Манасијиног племена у Башану.

⁶³ Мераријевим потомцима, братству по братству, коцком је додељено дванаест градова од Рувимовог, Гадовог и Завулуновог племена.

⁶⁴ Тако су Израелци дали Левитима ове градове са припадајућим пашњацима. ⁶⁵ Од Јудиног, Симеоновог и Венијаминовог племена коцком су им доделили поменуто градове.

⁶⁶ Неким братствима Кехатоваца дати су као њихово подручје градови Ефремовог племена. ⁶⁷ У Ефремовом горју дат им је Сихем, град уточишта,

† Гивон не стоји у традиционалном хебрејском тексту, али је очигледно изостављен, пошто без њега укупан број градова чини 12, а не 13, како стоји на крају овог стиха; в. ИсНав 21,17.

Гезер, ⁶⁸ Јокмеам, Бет Хорон, ⁶⁹ Ајалон и Гат Римон, са припадајућим пашњацима. ⁷⁰ Од половине Манасијиног племена Израелци су осталим братствима Кехатоваца дали Анер и Билам, са припадајућим пашњацима.

⁷¹ Гершомовци су добили следеће: од братства половине Манасијиног племена: Голан у Башану и Аштарот, са припадајућим пашњацима; ⁷² од Исахаровог племена: Кедеш, Доврат, ⁷³ Рамот и Анем, са припадајућим пашњацима; ⁷⁴ од Асировог племена: Машал, Авдон, ⁷⁵ Хукок и Рехов, са припадајућим пашњацима; ⁷⁶ и од Нефталимовог племена: Кедеш у Галилеји, Хамон и Кирјатајим, са припадајућим пашњацима.

⁷⁷ Мераријевци, то јест преостали Левити, добили су следеће: од Завулуновог племена: Јокнеам, Карту ††, Римон и Тавор, са припадајућим пашњацима; ⁷⁸ од Рувимовог племена преко реке Јордан, источно од Јерихона, Бецер у пустињи, Јахцу, ⁷⁹ Кедемот и Мефаат, са припадајућим пашњацима; ⁸⁰ и од Гадовог племена добили су Рамот у Гиладу, Маханајим, ⁸¹ Хешбон и Јаазер, са припадајућим пашњацима.

Исахарови потомци

7 Исахар је имао четири сина: Толу, Пуу, Јашува и Шимрона.

² Толини синови: Узи, Рефаја, Јериел, Јахмај, Јивсам и Самуило. Сви су били главе својих породица. У време Давидове владавине, у родослову Толиних потомака записано је двадесет две хиљаде шест стотина врсних ратника.

³ Узијев син: Јизрахја. Јизрахјини синови: Михаило, Авдија, Јоил и Јишија. Сва петорица су били поглавари. ⁴ Према њиховом породичном родослову имали су тридесет шест хиљада мушкараца способних за војску, јер су имали много жена и деце. ⁵ У родословима осталих Исахарових братстава записано је укупно осамдесет седам хиљада врсних ратника.

Венијаминови потомци

⁶ Венијамин је имао три сина: Белу, Бехера и Једиаела.

⁷ Бела је имао пет синова: Ецбона, Узија, Узиела, Јеримота и Ирија. Сви су били главе породица. У њиховом породичном родослову записано је двадесет две хиљаде тридесет четири врсна ратника.

⁸ Бехерови синови: Земира, Јоаш, Елиезер, Елјоенај, Омри, Јеремот, Авија, Анатот и Аламет. ⁹ У њиховом родослову записане су главе породица и двадесет хиљада две стотине врсних ратника.

¹⁰ Једиаелов син: Билхан. Билханови синови: Јеуш, Венијамин, Ехуд, Кенаана, Зетан, Таршиш и

†† Јокнеам, Карту не стоји у традиционалном хебрејском тексту, али је очигледно изостављено, пошто без ова два града укупан број градова чини 10, а не 12, како стоји у 63. стиху; в. ИсНав 21,34-35.

Ахишахар. ¹¹ Сви они су били главе породица потеклих од Једиаела. Било је укупно седамнаест хиљада две стотине врсних ратника, спремних да иду у рат. ¹² Шупијевци и Хупијевци били су Ирови потомци, а Хушијевци су били Ахерови потомци.

Нефталимови потомци

¹³ Нефталимови синови: Јахациел, Гуни, Јецер и Шалум. Они су били Билхини потомци.

Манасијини потомци

¹⁴ Манасијини потомци: Асриел, преко његове наложнице Арамејке, која му је родила Махира оца Гиладовог. ¹⁵ Махир је узео жену од Хупијеваца и Шупијеваца. Његова сестра се звала Мааха. Име једног другог Манасијиног потомка било је Целофхад. Он је имао само кћери. ¹⁶ Махинова жена Мааха родила је сина и дала му име Переш. Његов брат се звао Шареш, а његови синови су били Улам и Ракем. ¹⁷ Уламов син: Бедан. То су били синови Гилада сина Махира сина Манасијиног. ¹⁸ Његова сестра Хамолехет родила је Ишхода, Авиезера и Махлу. ¹⁹ Шемидини синови: Ахјан, Сихем, Ликхи и Аниам.

Ефремови потомци

²⁰ Ефремови потомци: Шуталах, Шуталахов син Беред, Бередов син Тахат, Тахатов син Елада, Еладин син Тахат, ²¹ Тахатов син Завад и Завадов син Шутеллах.

Ефрем је имао и синове Езера и Елада, које су убили домороци Гата када су сишли онамо да им отму стоку. ²² Њихов отац Ефрем много дана их је оплакивао, а његова браћа су долазила да га теше. ²³ Потом је опет спавао са својом женом, и она је затруднела и родила сина. Он му је дао име Берија †, јер му је породицу задесила несрећа. ²⁴ Кћи му је била Шеера. Она је изградила Доњи и Горњи Бет Хорон као и Узен-Шееру.

²⁵ Ефрем је имао и сина Рефаха, чији потомци су били: његов син Решеф, Решефов син Теллах, Теллахов син Тахан, ²⁶ Таханов син Ладан, Ладанов син Амихуд, Амихудов син Елишама, ²⁷ Елишамин син Нава и Навин син Исус.

²⁸ Њихов посед и насеља били су: Бетел са околним селима, Нааран према истоку, Гезер са околним селима према западу и Сихем са околним селима све до Аје и околних села, ²⁹ а уз границу Манасијиног племена Бет Шеан, Таанах, Мегидо и Дор, заједно са околним селима. У овим градовима живели су потомци Јосифа сина Израеловог.

† Берија звучи као хебрејска реч за »несрећа«.

Асирови потомци

³⁰ Асирови синови: Јимна, Јишва, Јишви и Берија. Сестра им се звала Серах.

³¹ Беријини синови: Хевер и Малкиел отац Бирзацитов.

³² Хеверу су се родили Јафлет, Шомер и Хотам и њихова сестра Шуа.

³³ Јафлетови синови: Пасах, Бимхал и Ашват.

³⁴ Синови његовог брата Шомера: Рохга, Хуба и Арам.

³⁵ Синови његовог брата Хелема: Цофах, Јимна, Шелеш и Амал.

³⁶ Цофахови синови: Суах, Харнефер, Шуал, Бери, Јимра, ³⁷ Бецер, Ход, Шама, Шилша, Јитран и Беера.

³⁸ Јетерови синови: Јефуне, Писпа и Ара.

³⁹ Улини синови: Арах, Ханиел и Рица.

⁴⁰ Све су ово били Асирови потомци – главе породица, врсни ратници и истакнути поглавари. Број мушкараца способних за војску према њиховом родослову био је двадесет шест хиљада.

Венијаминови потомци

8 Венијамину су се родили: његов прворођени син Бела, други Ашбел, трећи Ахрах, ² четврти Ноха и пети Рафа.

³ Белини синови су били: Адар, Гера, Авихуд,

⁴ Авишуа, Неман, Ахоах, ⁵ Гера, Шефуфан и Хурам.

⁶ Ехудови потомци, главе породица оних који су живели у Геви и били одведени у Манахат: ⁷ Неман, Ахија и Гера, који их је одвео и коме су се родили Уза и Ахихуд.

⁸ Шахарајиму су се у Моаву родили синови, након што се развео од својих жена Хушим и Бааре.

⁹ Његова жена Ходеш родила му је Јовава, Цивју, Мешу, Малкама, ¹⁰ Јеуца, Сахју и Мирму. Сви његови синови били су главе породица. ¹¹ Хушим му је родила Авитува и Елпаала.

¹² Елпаалови синови: Евер, Мишам, Шамед, који је саградио Оно и Лод са околним селима, ¹³ и Берија и Шема, који су били главе породица оних који су живели у Ајалону и који су истерали житеље Гата.

¹⁴ Беријини синови: Ахјо, Шашак, Јеремот, ¹⁵ Зевадја, Арад, Адер, ¹⁶ Михаило, Јишпа и Јоха. ¹⁷ Елпаалови синови: Зевадја, Мешулам, Хизки, Хевер, ¹⁸ Јишмерај, Јизлија и Јовав.

¹⁹ Шимијеви синови: Јаким, Зихри, Завди, ²⁰ Елиенај, Цилтај, Елиел, ²¹ Адаја, Бераја и Шимрат.

²² Шашакови синови: Јишпан, Евер, Елиел, ²³ Авдон, Зихри, Ханан, ²⁴ Ананија, Елам, Анотија, ²⁵ Јифедја и Пенуел.

²⁶ Јерохамови синови: Шамшерај, Шехарја, Аталја, ²⁷ Јаарешја, Илија и Зихри.

²⁸ Сви су они били главе породица и поглавари, као што је наведено у њиховом родослову, а живели су у Јерусалиму.

²⁹ Јеиел је основао Гивон и живео у њему. Жена му се звала Мааха, ³⁰ а његов прворођени син Авдон. Затим су му се родили Цур, Кис, Ваал, Нер †, Надав, ³¹ Гедор, Ахјо, Захер ³² и Миклот, коме се родио Шима. И они су живели близу своје сабраће у Јерусалиму.

³³ Неру се родио Кис, Кису се родио Саул, Саулу су се родили Јонатан, Малки-Шуа, Авинадав и Еш-Ваал.

³⁴ Јонатанов син: Мерив-Ваал, коме се родио Михеј.

³⁵ Михејеви синови: Питон, Мелех, Тареа и Ахаз.

³⁶ Ахазу се родио Јехоада, Јехоади су се родили Алемет, Азмавет и Зимри, а Зимрију се родио Моца. ³⁷ Моцини потомци: његов син Бина, Бинин син Рафа, Рафин син Еласа и Еласин син Ацел.

³⁸ Ацел је имао шест синова, који су се звали Азрикам, Бохру, Јишмаел, Шеарја, Авдија и Ханан.

³⁹ Синови Ацеловог брата Ешека: његов прворођени син Улам, други Јеуш и трећи Елифелет.

⁴⁰ Уламови синови били су врсни ратници који су се вешто служили луком. Имали су много синова и унука – укупно сто педесет.

Сви ови су били Венијаминови потомци.

9 Сав Израел је уписан у родослове у Књизи царева Израела.

Повратници из изгнанства

Народ Јуде одведен је у Вавилон због свог неверства. ² Први који су се поново населили на својим некадашњим подручјима били су неки Израелци, свештеници, Левити и храмски служитељи.

³ Из Јудиног, Венијаминовог, Ефремовог и Маназијиног племена у Јерусалиму су живели: ⁴ Утај син Амихуда сина Омрија сина Имрија сина Банијевог, који је био потомак Јудиног сина Фареса. ⁵ Од Шилоноваца: прворођени син Асаја и његови синови.

⁶ Од Зароваца: Јеуел. Укупно шест стотина деведесет људи из Јуде.

⁷ Од Венијаминоваца: Салу син Мешулама сина Ходавје сина Хаснуиног, ⁸ Јивнија син Јерохамов, Ела син Узија сина Михријевог и Мешулам син Шефатје сина Реуела сина Јивнијиног. ⁹ Венијаминоваца је, по њиховом родослову, било девет стотина педесет шест. Сви они су били главе породица.

¹⁰ Од свештеника: Једаја, Јехојарив, Јахин, ¹¹ Азарја син Хилкије сина Мешулама сина Садока сина Мерајота сина Ахитувовог, главни службеник у Божијем Дому, ¹² Адаја син Јерохама сина Пашхура сина Малкијиног и Маасај син Адиела сина Јах-

зере сина Мешулама сина Мешилемита сина Имеровог.

¹³ Свештеника, који су били главе породица, било је хиљаду седам стотина шездесет. Били су то способни људи, задужени за вршење службе у Божијем Дому.

¹⁴ Од Левита: Мераријевац Шемаја син Хашува сина Азрикама сина Хашавјиног, ¹⁵ Бакбакар, Хереш, Галал и Матанја син Михеја сина Зихрија сина Асафовог, ¹⁶ Авдија син Шемаје сина Галала сина Једутуновог и Берехја син Асе сина Елканиног, који је живео у нетофљанским селима.

¹⁷ Чувари капија: Шалум, Акув, Талмон, Ахиман и њихова сабраћа. Шалум им је поглавар ¹⁸ и све до сада је код Цареве капије на истоку. То су чувари капија из табора Левита. ¹⁹ Шалум син Кореа сина Евјасафа сина Корејевог и његова сабраћа, чувари капија из његове породице, породице Корејеваца, задужени су за чување прагова Шатора баш као што су њихови праоци били задужени за чување улаза у Боравиште ГОСПОДЊЕ.

²⁰ Раније је надгледник над чуварима капија био Пинхас син Елеазаров, и ГОСПОД је био с њим.

²¹ Захарија син Мешелемјин био је чувар улаза у Шатор састанка.

²² Укупно је било две стотине дванаест изабраних чувара прагова записаних по родословима у својим селима. Њих су Давид и виделац Самуило поставили на овај одговоран положај, ²³ да они и њихови потомци чувају капије Дома ГОСПОДЊЕГ, који се зове Шатор. ²⁴ Чувари капија били су на четири стране: на истоку, на западу, на северу и на југу.

²⁵ Њихова сабраћа са села морала су с времена на време да дођу и помажу им седам дана. ²⁶ А четворици најспособнијих чувара капија, који су били Левити, било је поверено старање о одајама и ризници у Божијем Дому. ²⁷ Ноћ су проводили око Божијег Дома, јер им је дужност била да га чувају и откључавају сваког јутра.

²⁸ Неки од Левита старали су се о предметима за службу у Храму и пребројавали их при уношењу и изношењу. ²⁹ Други су били одређени да воде бригу о опреми и другим предметима у светилишту, а и о брашну, вину, уљу, тамјану и зачинима. ³⁰ Али за справљање помасти од зачина били су задужени свештеници. ³¹ Левиту по имену Матитја, прворођеном сину Корејевца Шалума, поверена је брига о свему што се пекло у тигању. ³² А неки од њихове сабраће Кехатоваца водили су бригу о спремању светог хлеба сваке суботе.

³³ Певачи, главе левитских породица, били су ослобођени сваког другог посла и живели су у храмским одајама, јер су даноноћно били на дужности.

³⁴ Сви ови су били главе левитских породица, поглавари наведени у својим родословима, а живели су у Јерусалиму.

† Нер не стоји у традиционалном хебрејском тексту, већ у неким грчким рукописима; Нер се помиње у истоветном списку у 9,36.

Преци и потомци цара Саула

(1. Лет 8,29-38)

³⁵ У Гивону је живео оснивач Гивона, Јеиел, чија жена се звала Мааха, ³⁶ а његов прворођени син Авдон. Остали његови синови били су Цур, Кис, Ваал, Нер, Надав, ³⁷ Гедор, Ахјо, Захарија и Миклот, ³⁸ коме се родио Шимам. И они су живели у Јерусалиму, близу своје сабраће.

³⁹ Неру се родио Кис, Кису се родио Саул, а Саулу су се родили Јонатан, Малки-Шуа, Авинадав и Еш-Ваал.

⁴⁰ Јонатанов син: Мерив-Ваал, коме се родио Михеј.

⁴¹ Михејеви синови: Питон, Мелех, Тахреа и Ахаз.

⁴² Ахазу се родио Јада, Јади су се родили Алемет, Азмавет и Зимри, а Зимрију се родио Моца. ⁴³ Моци се родио Бина, Бини Рефаја, Рефаји Еласа, а Еласи Ацел.

⁴⁴ Ацел је имао шест синова, који су се звали Азрикам, Бохру, Јишмаел, Шеарја, Авдија и Ханан.

Смрт цара Саула

(1. Сам 31,1-13)

10 Филистејци нападаше Израел, и многи Израелци, бежећи пред њима, падоше покошени на гори Гилбои. ² Филистејци притеснише Саула и његове синове, и убише му синове Јонатана, Авинадава и Малки-Шуу. ³ Око Саула настаде жестока битка, а када га сустигоше стрелци, ранише га.

⁴ Тада Саул рече свом штитоноши: »Извуци свој мач и прободи ме, да не дођу ови необрезани и ликују нада мнош.«

Али његов штитоноша се ужасну и не хтеде да то учини. Стога Саул узео свој мач и баца се на њега.

⁵ Када је штитоноша видео да је Саул мртав, и он се баца на свој мач и умре. ⁶ Тако погинуше Саул и његови синови и пропаде његова владарска кућа.

⁷ Када су сви Израелци у долини чули [†] да су њихови побегли и да су Саул и његови синови погинули, напустише своје градове и побегоше, а Филистејци дођоше и настанише се у њима.

⁸ Када су сутрадан Филистејци дошли да пљачкају мртве, нађоше тела Саула и његових синова како леже на гори Гилбои. ⁹ Пошто су га опљачкали, узеше његову главу и оружје и разаслаше гласнике по целој филистејској земљи да објаве вест њиховим идолима и народу. ¹⁰ Његово оружје ставише у храм својих богова, а главу му обесише у Дагоновом храму. ¹¹ Када су сви житељи Јавеш-Гилада чули шта су Филистејци урадили Саулу, ¹² најхрабрији од њих одоше и узеше Саулово тело и тела његових синова и донеше их у Јавеш. Њихове кости сахранише под великим дрветом у Јавешу, па су седам дана постили.

¹³ Саул је погинуо зато што је био неверан ГОСПОДУ. Није се држао речи ГОСПОДЊЕ и чак је и меди-

[†] чули Дословно: видели.

јума питао за савет, ¹⁴ а није питао ГОСПОДА. Зато га је ГОСПОД погубио и предао царство Давиду синову Јесејевом.

Давид постаје цар

(2. Сам 5,1-5)

11 Сав Израел се окупи у Хеврону и рече Давиду: »Ми смо твоја крв ^{††}. ² Раније, још док је Саул био цар, ти си био тај који је предводио Израел у војним походима. ГОСПОД, твој Бог, рекао ти је: »Ти ћеш бити пастир моме народу Израелу и бићеш владар над њим.«

³ Када су све старешине Израела дошле цару Давиду у Хеврон, он склопи с њима савез у Хеврону пред ГОСПОДОМ и они га помазаше за цара Израела, као што је ГОСПОД и рекао преко Самуила.

Давид осваја Јерусалим

(2. Сам 5,6-16)

⁴ После тога Давид и сви Израелци кренуше на Јерусалим, то јест Јевус.

Јевусејци који су живели у том граду ⁵ рекоше Давиду: »Нећеш ући овамо!«

Али Давид ипак освоји тврђаву Сион, то јест Давидов град.

⁶ А Давид је био обећао: »Онај ко поведе напад на Јевусејце постаће главни заповедник војске.«

Јоав син Церујин крену на тврђаву први, и тако он постаде заповедник.

⁷ Тада се Давид настани у тврђави, коју назваше Давидов град. ⁸ Он обнови град око тврђаве, од Мила до зида унаоколо, а Јоав обнови остатак града.

⁹ Давид је постајао све моћнији, јер је с њим био ГОСПОД над војскама.

Давидови најславнији ратници

(2. Сам 23,8-39)

¹⁰ Ово су биле вође Давидових јунака, које су му, заједно са целим Израелом, помогле да постане цар и одржи своје царство, као што је ГОСПОД и рекао о Израелу. ¹¹ Ово је списак Давидових јунака:

Јашовам син Хахмонијев био је вођа заповедника. Борио се копљем против три стотине и све их побио у једној бици.

¹² После њега Елеазар син Дода Ахоховца, један од Тројице. ¹³ Он је био са Давидом код Пас-Дамима, где су се Филистејци окупили за бој. На једном месту где је била њива пуна јечма, војска поче да бежи пред Филистејцима, ¹⁴ али он и његови војници стадоше насред њиве, бранећи је, и побише Филистејце. Тако је ГОСПОД однео велику победу.

¹⁵ Једном Тројица од Тридесеторице сиђоше Давиду до стене код Адуламске пећине док је једна чета Филистејаца била утаборена у долини Рефаим. ¹⁶ У то време је Давид боравио у свом скровишту, а једна филистејска војна посада била је у Витлејему.

^{††} крв Дословно: кост и месо.

¹⁷ Давид је био жедан, па рече: »Ех, кад би ми неко донео воде из оног бунара крај витлејемске капије.«

¹⁸ Тада се Тројица пробише кроз филистејске редове, захватише воде из бунара крај витлејемске капије и донеше је Давиду. Али Давид не хтеде да је пије, него је изли као леваницу пред ГОСПОДОМ.

¹⁹ »Не дао ми Бог да тако нешто учиним«, рече он. »Било би то као да пијем крв ових људи који су свој живот ставили на коцку да је донесу.«

И не хтеде да пије.

Такви су били подвизи Тројице.

²⁰ Авишај брат Јоавов био је вођа Тридесеторице. Борио се копљем против три стотине и побио их, па се прославио међу Тридесеторицом. ²¹ Он је био најславнији од Тридесеторице и био им заповедник, али није достигао славу Тројице.

²² Бенаја син Јехојадин био је ратник из Кавцеела који је извео многе подвиге. Убио је двојицу најбољих моавских ратника. Једног снежног дана сишао је у једну јаму и у њој убио лава. ²³ Убио је и једног горостасног Египћанина, високог пет лаката †. Иако је Египћанин у руци имао копље велико као ткалачко вратило, Бенаја је на њега кренуо само са штапом. Истргнуо је копље Египћанину из руке и њиме га убио. ²⁴ То су били подвизи Бенаје сина Јехојадиног којима се прославио међу Тридесеторицом.

²⁵ Имао је већи углед од осталих међу Тридесеторицом, али није достигао славу Тројице. Давид га је поставио за заповедника своје телесне страже.

²⁶ Остали јунаци су били:

Асаел брат Јоавов,
Елханан син Додов из Витлејема,

²⁷ Шамот Харорејац,
Хелец Пелонац,

²⁸ Ира син Икеша Текоанца,
Авиезер Анатотац,

²⁹ Сибехај Хушанин,
Илај Ахоховац,

³⁰ Махрај Нетофљанин,
Хелед син Баане Нетофљанина,

³¹ Итај син Риваја из Гиве Венијаминове,
Бенаја Пиратонац,

³² Хурај из клисура Гааша,
Авиел Аравац,

³³ Азмавет Бахуримац,
Елјахба Шаалвонац,

³⁴ синови Хашема Гизонца,
Јонатан син Шаге Харарца,

³⁵ Ахиам син Сахара Харарца,
Елифал син Уров,

³⁶ Хефер Мехерац,
Ахија Пелонац,

³⁷ Хецро Кармелићанин,
Наарај син Езбајев,

³⁸ Јоил брат Натанов,
Мивхар син Хагријев,

³⁹ Целек Амонац,
Нахрај Беероћанин, штитиноша Јоава сина Церујиног,

⁴⁰ Ира Јетеровац,
Гарев Јетеровац,

⁴¹ Урија Хетит,
Завад син Ахлајев,

⁴² Адина син Шизе Рувимовца, заповедник Рувимоваца, и тридесеторица с њим,

⁴³ Ханан син Маахин,
Јосафат Митњанин,

⁴⁴ Узија Аштароћанин,

Шама и Јеиел, синови Хотама Ароерца,

⁴⁵ Једиаел син Шимријев и његов брат Јоха из Тица,

⁴⁶ Елиел Махевац,

Јиривај и Јошавја, синови Елнаамови,

Јитма Моавац,

⁴⁷ Елиел, Јовид и Јаасиел Мецовајац.

Ратници који су се придружили Давиду у Циклагу

12 Ово су људи који су дошли Давиду у Циклагу, када је био протеран из близине Саула сина Кисовог – они су били међу ратницима који су му помагали у борби; ² били су наоружани луковима и умели су да гађају стрелама и да бацају камење из праћке и левом и десном руком, а били су Саулови саплеменици, из Венијаминовог племена:

Јиривај и Јошавја, синови Елнаамови, Јитма Моавац, ³ Ахиезер, њихов вођа, и његов брат Јоаш, синови Шемааје Гивејца, Језиел и Пелет, синови Азмаветови, Бераха, Јеху Анатотац, ⁴ и Јишмаја Гивонац, један од Тридесеторице и њихов вођа, Јеремија, Јахазиел, Јоанан, Јозавад Гедерац, ⁵ Елузај, Јеримот, Беалја, Шемарја и Шефатја Харифац; ⁶ Корејевци Елкана, Јишија, Азарел, Јоезер и Јашовам, ⁷ и Јоела и Зевадја, синови Јерохама из Гедора.

⁸ Неки Гадовци су пребегли Давиду док је боравио у свом скровишту у пустињи. Били су то врсни ратници, спремни за бој и вешти у руковању копљем и штитом. Лица су им била као у лавова и били су брзи као газеле у гори. ⁹ Езер им је био вођа, Авдија његов заменик, Елиав трећи, ¹⁰ Мишмана четврти, Јеремија пети, ¹¹ Атај шести, Елиел седми, ¹² Јоанан осми, Елзавад девети, ¹³ Јеремија десети и Махбанај једанаести. ¹⁴ Ови Гадовци су били заповедници војске. Најмањи међу њима био је дорастао стотини, а највећи хиљади. ¹⁵ Они су били ти који су прегазили реку Јордан у првом месецу, када је преплавилa своје обале, и натерали у бекство све који су живели у долинама источно и западно од ње.

¹⁶ И други Венијаминовци и неки Јудеји дошли су Давиду у његово скровиште.

¹⁷ Давид им изађе у сусрет и рече им: »Ако сте ми дошли у миру, да ми помогнете, вољан сам да се удружим с вама. Али, ако сте дошли да ме издате мојим непријатељима, иако нисам укаљао руке на-

† пет лаката 2,25 метара.

сиљем, нека Бог наших праотаца то види и суди вам.»

¹⁸ Тада Дух сиђе на Амосаја, вођу Тридесеторице, и он рече:

»Твоји смо, Давиде!

Уз тебе смо, сине Јесејев!

Успех, успех теби

и онима који ти помажу,

јер теби помаже твој Бог.»

И Давид их прими и постави за четовође.

¹⁹ И неки из Манасијиног племена пребегли су Давиду када је са Филистејцима кренуо у рат против Саула. Али он и његова војска нису помогли Филистејцима, јер су га њихови владари, пошто су се саветовали, отпустили, говорећи: »Стајаће нас главе ако пребегне свом господару Саулу.« ²⁰ Када се Давид вратио у Циклаг, к њему су пребегли ови људи из Манасијиног племена: Адна, Јозавад, Једиаел, Михаило, Јозавад, Елиху и Цилтај, заповедници над хиљадама Манасијеваца. ²¹ Они су помагали Давиду против пљачкашких чета, јер су сви били врсни ратници и заповедници у његовој војсци.

²² Дан за даном људи су долазили у помоћ Давиду, све док му војска није постала бројна као Божија војска.

²³ Ево броја људи наоружаних за борбу који су дошли Давиду у Хеврон, да му предају Саулово царство, као што је ГОСПОД рекао:

²⁴ Јудеја, са штитом и копљем: 6.800 наоружаних за борбу;

²⁵ Симеоноваца, ратника спремних за борбу: 7.100;

²⁶ Левита: 4.600, ²⁷ заједно са Јехојадом, вођом Ааронове породице, са 3.700 људи, ²⁸ и Садоком, врсним младим ратником, са двадесет два заповедника из његове породице;

²⁹ Венијаминаоваца, Саулових саплеменика: 3.000, од којих је већина до тада била одана Сауловој владарској кући;

³⁰ Ефремоваца, врсних ратника, славних у својим братствима: 20.800;

³¹ људи из половине Манасијиног племена, поименце одређених да дођу и поставе Давида за цара: 18.000;

³² Јисахароваца, који су увидели какво је време и шта Израел треба да чини: 200 поглавара са свим њиховим саплеменицима под њиховим заповедништвом;

³³ Зевулуноваца, искусних војника спремних за борбу сваковрсним оружјем, спремних да свесрдно помогну Давиду: 50.000;

³⁴ Нефталимоваца: 1.000 заповедника са 37.000 људи опремљених штитовима и копљима;

³⁵ Дановаца, спремних за борбу: 28.600;

³⁶ Асироваца, искусних војника спремних за борбу: 40.000;

³⁷ и, са источне стране реке Јордан, Рувимоваца, Гадоваца и људи из половине Манасијиног племена, наоружаних сваковрсним оружјем: 120.000.

³⁸ Сви ови ратници, спремни за борбу, искреног срца дошли су у Хеврон да поставе Давида за цара над целим Израелом. И сви остали Израелци били су једнодушни у томе да Давида поставе за цара. ³⁹ Они провели са Давидом три дана, једући и пијући оно што су им саплеменици спремили. ⁴⁰ А народ је долазио чак из Исахара, Завулоне и Нефталима и доносио храну на магарцима, камилама, мазгама и воловима. Било је брашна, стишњених смокава, гроздова сувог грожђа, вина, уља, говеда и оваца у изобиљу, јер у Израелу је владала радост.

Ковчег савеза одлази из Кирјат-Јеарима

(2. Сам 6,1-11)

13 Давид се саветова са свим својим заповедницима – заповедницима над хиљадама и заповедницима над стотинама – ² па рече целој заједници Израелаца: »Ако мислите да је тако добро и да је то воља ГОСПОДА, нашега Бога, хајде да свој нашој осталој сабраћи широм земље Израел и свештеницима и Левитима који су с њима у градовима и на пашњацима пошаљемо поруку да нам се придруже. ³ Хајде да опет к себи пренесемо Божији ковчег, јер га нисмо тражили за време Саулове владавине.«

⁴ И цела заједница се сложи да тако ураде, јер је сав народ сматрао да је то добро.

⁵ Тада Давид окупи све Израелце од реке Шихор у Египту све до Лево-Хамата, да би из Кирјат-Јеарима пренели Божији ковчег. ⁶ Давид и сви Израелци одоше у Ваалу Јудејску, то јест Кирјат Јеарим, да оданде донесу Ковчег који носи име Бога ГОСПОДА, који је на престолу међу херувимима. ⁷ Повезоше Божији ковчег из Авинадавових куће, на новим колима која су водили Уза и Ахјо. ⁸ Давид и сви Израелци играли су из све снаге пред Богом уз песме, харфе, лире, даире, чинеле и трубе. ⁹ Када су стигли до гумна Кидона, волови посрнуше, па Уза руком придржа Божији ковчег. ¹⁰ ГОСПОД плану гневом на Узу зато што је руком дотакао Ковчег, па га удари, и он умре тамо пред Богом. ¹¹ Давид се наљути што је ГОСПОД искалио свој гнев на Узи. То место се и дан-данас зове Перец Уза †.

¹² Тога дана се Давид уплаши Бога и рече: »Како бих икада могао пренети Божији ковчег к себи?«

¹³ Стога Давид не хтеде да узме Ковчег к себи у Давидов град, него га отпреми кући Јовид-Едома Гитејца. ¹⁴ Божији ковчег остаде код Јовид-Едомове породице у његовој кући три месеца, и ГОСПОД благослови његове укућане и све што је имао.

† Перец Уза значи »Узин прекршај«.

Давид у Јерусалиму

(2. Сам 5,11-16)

14 Хирам, цар Тира, посла Давиду гласнике, а с њима кедрова дебла, зидаре и тесаре, да Давиду подигну палату. ² Давид увиде да га је ГОСПОД учврстио као цара Израела и да је узвисио његово царство ради свога народа Израела.

³ Давид у Јерусалиму узео себи још жена, па му се родило још синова и кћери. ⁴ Ово су имена деце која су му се тамо родила: Шамуа, Шовав, Натан, Соломон, ⁵ Јивхар, Елишуа, Елпелет, ⁶ Ногах, Нефег, Јафија, ⁷ Елишама, Беелјада и Елифелет.

Сукоб с Филистејцима

(2. Сам 5,17-25)

⁸ Чувши да је Давид помазан за цара целог Израела, Филистејци окупише све своје снаге с намером да га нападну. Али Давид сазна за то и изађе пред њих.

⁹ А Филистејци су били дошли и почели да пљачкају по долини Рефаим. ¹⁰ Давид упита Бога: »Да ли да нападнем Филистејце? Хоћеш ли ми их предати у руке?«

А ГОСПОД му одговори: »Нападни, предаћу ти их у руке.«

¹¹ Тако Давид оде до Ваал-Перацима и порази Филистејце.

Он рече: »Као што вода проваљује, тако је Бог преда мном провалио међу моје непријатеље.«

Стога то место назваше Ваал Перацим †. ¹² Филистејци су тамо оставили своје богове, па Давид заповеди да се спале.

¹³ Филистејци и други пут почеше да пљачкају долину, ¹⁴ па Давид опет упита Бога, који му одговори: »Не иди право пред њих, него им зађи за леђа и нападни их код балсамовог дрвећа. ¹⁵ Чим зачујеш топот корака у вршкама балсамовог дрвећа, сместа крени у бој, јер ће то значити да је Бог кренуо пред тобом да удари на филистејску војску.«

¹⁶ Давид учини као што му је ГОСПОД заповедио, па су убијали филистејску војску од Гивона до Газера.

¹⁷ Глас о Давиду рашири се по свим земљама и ГОСПОД учини да га се сви народи боје.

Припреме за преношење Ковчега савеза у Јерусалим

15 Када је Давид подигао себи зграде у Давидовом граду, он припреми и место за Божији ковчег и подиже шатор за њега.

² Онда рече: »Нико осим Левитâ не сме да носи Божији ковчег, јер је ГОСПОД њих изабрао да носе ГОСПОДЊИ ковчег и да служе пред њим довека.«

† Ваал Перацим значи: »Господар провала«.

³ Давид окупи сав Израел у Јерусалиму како би пренели ГОСПОДЊИ ковчег на место које је за њега припремио.

⁴ Он сазва Ааронове потомке и Левите:

⁵ од Кехатових потомака, поглавара Уриела и сто двадесеторо његове сабраће,

⁶ од Мераријевих потомака, поглавара Асају и двеста двадесеторо његове сабраће,

⁷ од Гершомових потомака, поглавара Јоила и сто тридесеторо његове сабраће,

⁸ од Елицафанових потомака, поглавара Шемају и две стотине његове сабраће,

⁹ од Хевронових потомака, поглавара Елиела и осамдесеторо његове сабраће,

¹⁰ од Узиелових потомака, поглавара Аминадава и сто дванаесторо његове сабраће.

¹¹ Тада Давид позва свештенике Садока и Авиатара и Левите Уриела, Асају, Јоила, Шемају, Елиела и Аминадава, ¹² па им рече: »Ви сте главе левитских породица. Ви и ваша сабраћа Левити треба да се освештате и да донесете Ковчег ГОСПОДА, Бога Израеловог, на место које сам за њега припремио.

¹³ Прошли пут га нисте преносили ви, Левити, па је ГОСПОД, наш Бог, плануо гневом на нас зато што га нисмо питали како да то урадимо као што је прописано.«

¹⁴ И свештеници и Левити се освешташе, да би пренели ковчег ГОСПОДА, Бога Израеловог. ¹⁵ Левити су Ковчег носили на раменима помоћу мотки, као што је заповедио Мојсије у складу са Божијом речју.

¹⁶ Давид рече левитским поглаварима да одреде међу својом сабраћом певаче, да певају радосне песме уз звуке музичких инструмената: лира, харфи и чинела. ¹⁷ И Левити одредише Хемана сина Јоиловог, од његове сабраће Асафа сина Берехиног, а од њихове сабраће Мераријеваца Етана сина Кушаиног ¹⁸ и са њима њихову сабраћу нижег реда: Захарију, Јазиела, Шемирамота, Јехиела, Унија, Елиава, Бенају, Маасеју, Матитју, Елифелеха, Микнеју, Јовид-Едома и Јеиела, чуваре капија. ¹⁹ Свирачи Хеман, Асаф и Етан одређени су да ударају у бронзане чинеле, ²⁰ Захарија, Азиел, Шемирамот, Јехиел, Уни, Елиав, Маасеја и Бенаја да свирају лире према аламоту, ²¹ а Матитја, Елифелех, Микнеја, Јовид-Едом, Јеиел и Аззја да свирају харфе према шеминиту. ²² Кенанју, поглавара Левитâ, одредише да води певање. Ту дужност су му поверили зато што је био томе вичан.

²³ Берехју и Елкану одредише за стражаре код Ковчега.

²⁴ Свештенике Шеванју, Јосафата, Натанаила, Амасаја, Захарију, Бенају и Елиезера одредише да свирају трубе пред Божијим ковчегом. И Јовид-Едома и Јехију одредише за стражаре код Ковчега.

Давид доноси Ковчег савеза у Јерусалим

(2. Сам 6,12-23)

²⁵ Тада Давид и израелске старешине и заповедници над хиљадама одоше да пренесу Ковчег ГОСПОДЊЕГ савеза из Јовид-Едомове куће радујући се. ²⁶ Пошто је Бог помогао Левитима који су преносили Ковчег ГОСПОДЊЕГ савеза, принето је на жртву седам јунаца и седам овнова.

²⁷ Давид је на себи имао огртач од танког лана, а тако и сви Левити који су носили Ковчег, певачи и Кенанја, који је руководио певањем хорова. А Давид је на себи имао и ланени наплећак.

²⁸ Сав Израел је доносио Ковчег ГОСПОДЊЕГ савеза уз клицање, звук овнујских рогова, труба и чинела, и свирку лира и харфи. ²⁹ А када је Ковчег ГОСПОДЊЕГ савеза улазио у Давидов град, Михал кћи Саулова гледала је с прозора и видела је како цар Давид скаче и игра, и зато га презре.

16 Божији ковчег донеше и поставише у шатору који је Давид подигао за њега, па принеше жртве паљенице и жртве за заједништво пред Богом.

² Када је Давид завршио с приношењем жртава паљеница и жртава за заједништво, благослови народ у ГОСПОДЊЕ име, ³ па сваком Израелцу и Израелки даде по један хлеб, колач од урми и колач од сувог грождја.

⁴ Он постави неке од Левита да служе пред ГОСПОДЊИМ ковчегом, да упућују молбе ГОСПОДУ, Богу Израеловом, да му захваљују и хвале га: ⁵ Асафа као поглавара, Захарију првог до њега, а за њима Јеиела, Шемирамота, Јеиела, Матитју, Елиава, Бенају, Јовид-Едома и Јеиела, да свирају лире и харфе, а Асаф да удара у чинеле. ⁶ Свештенике Бенају и Јахазиела постави да редовно свирају трубе пред Ковчегом Божијег савеза.

⁷ Тога дана Давид одреди Асафа и његове помоћнике да захваљују ГОСПОДУ:

Хвалоспев Богу

(Пс 105,1-15; 96,1-13; 106,1, 47-48)

⁸ Захваљујте ГОСПОДУ, његово име објављујте, обзнањујте његова дела међу народима.

⁹ Певајте му, псалме му певајте, говорите о свим његовим делима чудесним.

¹⁰ Хвалите се његовим светим Именом.

Нека се радује срце оних који ГОСПОДА траже.

¹¹ Тражите ГОСПОДА и његову силу,

његово лице тражите без престанка.

¹² Сећајте се чудесних дела која је учинио,

чуда и пресуда које је изрекао,

¹³ потомци Израела, његовог слуге,

синови Јаковљеви, изабрани његови.

¹⁴ Он је ГОСПОД, наш Бог,

по свој земљи његови су закони.

¹⁵ Довека се сећајте његовог Савеза,

речи коју је заповедио хиљади нараштаја,

¹⁶ савеза који је склопио с Авраамом, његове заклетве Исааку,

¹⁷ коју као уредбу потврди Јакову, као вечан савез Израелу:

¹⁸ »Теби ћу дати земљу Ханаан, она ће ти бити наследство.«

¹⁹ Кад их је још било мало, сасвим мало, и док су још били дошљаци у земљи

²⁰ и лутали од народа до народа, од једног царства до другог,

²¹ ником није дао да их тлачи.

Због њих је опомињао царе:

²² »Не дирајте помазанике моје!

Не наносите зло мојим пророцима!«

²³ Певај ГОСПОДУ, сва земљо!

Из дана у дан његово спасење објављујте!

²⁴ О његовој слави причајте међу незнабошцима, о чудима његовим међу свим народима.

²⁵ Јер, велик је ГОСПОД и хвале предостојан,

бојати га се треба више од свих богова.

²⁶ Јер, ништавни су сви богови народâ, а ГОСПОД је небеса начинио.

²⁷ Пред њим су сјај и величанство, сила и радост у његовом су Боравишту.

²⁸ Дајте ГОСПОДУ, породице народâ,

дајте ГОСПОДУ славу и силу.

²⁹ Дајте ГОСПОДУ славу достојну његовог Имена.

Дар донесите и пред њега дођите,

поклоните се ГОСПОДУ у сјају његове светости.

³⁰ Дрхти пред њим, сва земљо!

Чврсто стоји свет, неће се пољуљати.

³¹ Нека се радују небеса,

нека кличе земља,

нека се међу незнабошцима говори: »ГОСПОД

царује!«

³² Нека грми море и све што је у њему,

нека се радују поља и све на њима.

³³ Тада ће шумско дрвеће клицати пред ГОСПОДОМ,

јер он долази да суди земљи.

³⁴ Захваљујте ГОСПОДУ, јер је добар;

љубав његова остаје довека.

³⁵ Завапите: »Спаси нас, Боже, Спаситељу наш,

сабери нас и избави од незнабожаца,

да твој светом Имену захваљујемо,

да се хвалама теби поносимо.«

³⁶ Благословен ГОСПОД, Бог Израелов,

заувек и довека.

Тада сав народ рече: »Амин« и »Нека је хваљен ГОСПОД.«

³⁷ Давид остави Асафа и његове помоћнике да редовно служе пред Ковчегом ГОСПОДЊЕГ савеза, онако како треба сваког појединог дана. ³⁸ Јовид-Едома и његових шездесет осморо сабраће остави да служе с њима. Јовид-Едом син Једитунов и Хоса били су чувари капија. ³⁹ Свештеника Садока и његову сабраћу свештенике Давид остави пред Боравиштем ГОСПОДЊИМ на узвишици у Гивону, ⁴⁰ да

на жртвенику за жртве паљенице редовно, сваког јутра и вечери, приносе ГОСПОДУ жртве паљенице, у складу са свиме што је записано у Закону који је ГОСПОД дао Израелу. ⁴¹ С њима су били Хеман и Једутун и остали који су били изабрани и одређени поименце да захваљују ГОСПОДУ, »јер његова љубав остаје довека«[†]. ⁴² Хеман и Једутун били су задужени да дувају у трубе и ударају у чинеле и да свирају друге инструменте у част Богу. Једутунови синови били су чувари капија.

⁴³ Тада се сав народ разиђе, свако својој кући, а и Давид се врати кући да благослови своје укућане.

Божије обећање Давиду

(2. Сам 7,1-17)

17 Када се Давид настанио у својој палати, он рече пророку Натану: »Ето, ја живим у кући од кедровине, а Ковчег ГОСПОДЊЕГ савеза је под шатором.«

² А Натан му одговори: »Учини што год да си нау-мио, јер Бог је с тобом.«

³ Те ноћи Божија реч дође Натану: ⁴ »Иди и реци мом слуги Давиду: ,Овако каже ГОСПОД: Ниси ти онај који ће ми саградити кућу у којој ћу боравити. ⁵ Нисам боравио у кући откад сам Израел извео из Египта па све до сада. Стално сам се селио од једног места за шатор до другог, од једног боравишта до другог. ⁶ Али, куд год да сам се селио заједно са свим Израелцима, да ли сам икада рекао неком од њихових судија којима сам заповедио да буду пастири мог народа: »Зашто ми не саградисте кућу од кедровине?«

⁷ »Дакле, реци мом слуги Давиду: ,Овако каже ГОСПОД над војскама: Ја сам онај који те довео с пашњака, где си ишао за стадима, да будеш владар над мојим народом Израелом. ⁸ Био сам с тобом куд год си ишао и пред тобом сам уклонио све твоје непријатеље. Учинићу да ти име буде славно као имена највећих људи на земљи. ⁹ А одредићу и место за свој народ Израел и посадити га на њему да би имао свој дом и да га нико не би узнемиравао. Више га неће тлачити зликовци као што су чинили у почетку ¹⁰ и као што су чинили откад сам поставио судије свом народу Израелу. А покорићу и све твоје непријатеље. Ја, ГОСПОД, кажем ти да ћу сâм ја учврстити твоју владарску кућу. ¹¹ Када дође време да умреш и сахране те крај твојих праотаца, учинићу да те наследи твој потомак – један од твојих синова – и учврстићу његово царство. ¹² Он ће саградити дом за мене, а ја ћу довека учврстити његов престо. ¹³ Ја ћу му бити отац, а он ће ми бити син. Никада му нећу ускратити своју љубав, као што сам је ускратио твом претходнику. ¹⁴ Поставићу га над мојим домом и мојим царством довека. Његов престо биће довека учвршћен.«

¹⁵ И Натан пренесе Давиду све ове речи и све што је видео.

[†] Јер ... довека в. Пс 100,5.

Давидова молитва

(2. Сам 7,18-29)

¹⁶ Тада цар Давид уђе и седе пред ГОСПОДА, па рече: »Ко сам ја, ГОСПОДЕ, Боже, и шта је моја породица, да си ме оволико уздигао? ¹⁷ И као да ти то није било довољно, Боже, него си још говорио и о будућности моје породице. Погледао си на мене као да сам најузвишенији међу људима, ГОСПОДЕ, Боже. ¹⁸ Шта бих још могао да ти кажем кад си мене, свог слугу, огрнуо таквом славом? Јер, ти ме знаш, ¹⁹ ГОСПОДЕ. Ради мене, свог слуге, и по својој вољи учинио си ово велико дело и обзнанио сва ова велика дела. ²⁰ Нема никога као што си ти, ГОСПОДЕ, и нема другог Бога осим тебе, баш као што смо својим ушима чули. ²¹ И ко је као твој народ Израел – једини народ на земљи који је Бог ишао да избави да му буде народ и да тако обзнани своје Име? Учинио си велика и страшна дела и истерао народе пред својим народом, који си избавио из Египта. ²² Учинио си да Израел буде твој народ довека, а ти си, ГОСПОДЕ, постао његов Бог.

²³ »А сада, ГОСПОДЕ, нека обећање које си дао о мени, свом слуги, и о мојој породици остане довека. Учини као што си обећао. ²⁴ Нека буде тако, да твоје Име буде велико довека и да људи говоре: ,ГОСПОД над војскама, Бог Израелов, заиста је Бог Израелов! Владарска кућа твог слуге Давида учврстиће се пред тобом.

²⁵ »Ти си, Боже мој, открио мени, свом слуги, да ћеш ми подићи владарску кућу. Стога сам се и усудио да ти упутим ову молитву. ²⁶ ГОСПОДЕ, ти си Бог! Ти си сва ова добра обећао мени, свом слуги. ²⁷ Сада те молим да благословиш моју владарску кућу, да довека остане пред тобом. Јер, ти си је, ГОСПОДЕ, благословио, и биће благословена довека.«

Давид покорава околне народе

(2. Сам 8,1-14)

18 После тога Давид порази и покори Филистејце и преоте им Гат и околна села.

² Давид порази и Моавце, и они постадоше његови поданици, па су му плаћали данак.

³ Када је ишао да себи подигне споменик на реци Еуфрат, Давид порази и Хададезера, цара Цове, близу Хамата. ⁴ При том зароби хиљаду његових борних кола, седам хиљада коњаника и двадесет хиљада пешака. Онда осакати све осим стотину коња који су вукли борна кола.

⁵ Давид уби и двадесет две хиљаде Арамејаца који су дошли из Дамаска да помогну Хададезеру, цару Цове. ⁶ Онда размести војне посаде на подручју дамашћанских Арамејаца, који му постадоше поданици, па су му плаћали данак. ГОСПОД је Давиду давао победу на сваком његовом походу. ⁷ Давид узе златне штитове Хададезерових заповедника и донесе их у Јерусалим, ⁸ а из Хададезерових градова Тивхата и Куна узе силно много бронзе, од које је

Соломон касније направио бронзано Море, стубове и посуде.

⁹ Када је Тоу, цар Хамата, чуо да је Давид побио сву војску Хададезера, цара Цове, ¹⁰ посла свог сина Хадорама цару Давиду да га поздрави и честита му на победи у бици против Хададезера, који је био у рату са Тоуом. Хадорам донесе и предмете од сребра, злата и бронзе, ¹¹ које цар Давид одвоји за ГОСПОДА, као што је учинио са сребром и златом свих ових народа: Едомаца, Моаваца, Амонаца, Филитејаца и Амалечана.

¹² Авишај син Церујин уби осамнаест хиљада Едомаца у Долини соли. ¹³ Он размести војне посаде широм Едома и сви Едомци постадоше Давидови поданици.

ГОСПОД је Давиду давао победу на сваком његовом походу.

Главни службеници Давидовог царства

(2. Сам 8,15-18)

¹⁴ Давид је владао над целим Израелом и поступао право и праведно са свим својим народом.

¹⁵ Јоав син Церујин био је главни заповедник војске, Јосафат син Ахилудов бележник, ¹⁶ Садок син Ахитувов и Ахимелех син Авиатаров свештеници, Шавша писар, ¹⁷ Бенаја син Јехоадин заповедник над Керећанима и Пелетовцима, а Давидови синови били су први до цара.

Давид наноси пораз Амонцима и Арамејцима

(2. Сам 10,1-19)

19 После неког времена умре Нахаш, цар Амонаца, а на месту цара наследи га његов син.

² Давид помисли: »Показаћу љубав према Хануну сину Нахашевом, јер је и његов отац показао љубав према мени.«

Тако Давид посла гласнике да изразе саучешће Хануну због смрти његовог оца.

Када су Давидове слуге дошле Хануну у земљи Амонаца да му изразе саучешће, ³ амонски поглавари рекоше Хануну: »Мислиш ли да Давид одаје почаст твом оцу тиме што је послао ове да ти изјаве саучешће? Они су дошли к теби да истраже земљу и уходе је да би је освојили.«

⁴ Тада Ханун ухвати Давидове слуге, обрија их, скрати им одећу одсекавши је при бедрима, па их пусти.

⁵ Када је неко дошао и јавио Давиду за његове људе, он им посла гласнике у сусрет, јер су били ужасно понижени, и поручи им: »Останите у Јерихону док вам не израсте брада, па се онда вратите.«

⁶ Амонци увидеше да су увредили Давида, па Ханун и Амонци послаше хиљаду таланата [†] сребра да унајме борна кола и коњанике из Арам-Нахарајима, Арам-Маахе и Цове. ⁷ Унајмише тридесет две хиљаде борних кола и коњаника и уз то цара Маахе и његове војнике, па ови дођоше и утаборише

се код Медве, док су се Амонци окупили из својих градова и кренули у рат.

⁸ Када је Давид то чуо, посла Јоава са свом војском.

⁹ Амонци изађоше и сврсташе се у бојне редове на улазу капије свога града, док су цареви који су дошли били засебно на пољу. ¹⁰ Јоав виде да се пред њим и иза њега пружају бојни редови, па изабра неке од најбољих војника у Израелу и сврста их у бојне редове према Арамејцима. ¹¹ Остале војнике стави под заповедништво свог брата Авишаја и сврста их у бојне редове према Амонцима.

¹² Јоав рече: »Ако Арамејци буду прејаки за мене, ви ћете ми притећи у помоћ. А ако Амонци буду прејаки за вас, ја ћу притећи у помоћ вама. ¹³ Будите јаки и хајде да се храбро боримо за свој народ и за градове нашега Бога. ГОСПОД ће учинити онако како мисли да је најбоље.«

¹⁴ Онда Јоав и његови војници кренуше напред да нападну Арамејце, али они побегоше пред њим.

¹⁵ Амонци видеше да Арамејци беже, па и они побегоше пред Јоавовим братом Авишајем и уђоше у град. Тада се Јоав врати у Јерусалим.

¹⁶ Када су Арамејци видели да их је Израел поразио, послаше гласнике да доведу Арамејце предвођене Шофахом, заповедником Хададезерове војске с оне стране Еуфрата ^{††}.

¹⁷ Када су то јавили Давиду, он окупи сав Израел и пређе преко реке Јордан. Он крену на Арамејце и сврста војску у бојне редове према Арамејцима. Они га нападоше, ¹⁸ али су морали да побегну пред Израелом. Давид уби седам хиљада њихових коњаника и четрдесет хиљада њихових пешака, а уби и Шофаха, заповедника њихове војске.

¹⁹ Видевши да их је Израел поразио, Хададезеро-ви поданици склопише мир с Давидом и постадоше његови поданици. Тако Арамејци више нису хтели да помажу Амонцима.

Давид заузима Рабу

(2. Сам 12,26-31)

20 Наредног пролећа, у време када цареви полазе у рат, Јоав изведе војску и опустоши земљу Амонаца, па оде и опседе Рабу, а Давид остаде у Јерусалиму. Јоав нападе Рабу и поруши је. ² Давид узне круну с главе њиховог цара – тешку један талант [‡] злата и са драгим каменом на себи – па му је ставише на главу. Из града узе велик плен ³ и изведе из њега народ, коме одреди да ради тестерама, гвозденим пијуцима и секирама. Тако учини у свим амонским градовима. Потом се Давид са свом војском врати у Јерусалим.

[†] хиљаду таланата Око 34.000 килограма.

^{††} Еуфрата Дословно: реке. [‡] један талант Око 34 килограма.

Битке с филистејским дивовима

(2. Сам 21,15-22)

⁴ После неког времена, изби рат са Филистејцима у Гезеру. Том приликом Сибехај Хушанин уби Сипаја, једног од потомака Рефајаца, и тако покори Филистејце. ⁵ У другој бици с Филистејцима, Елханан син Јаиров уби Лахмија, брата Голијата Гитејца, који је имао копље чија је копљача била као ткалачко вратило. ⁶ У бици код Гата био је један горостасан човек, исто Рафин потомак, са двадесет четири прста – по шест на свакој руци и ноzi. ⁷ Вређао је Израел, па га уби Јонатан, син Давидовог брата Шиме.

⁸ То су били потомци Рафе из Гата, и све су их убили Давид и његове слуге.

Давид врши попис народа

(2. Сам 24,1-25)

21 Сатана се диже против Израела и подстакну Давида да изврши попис Израела.

² Давид рече Јоаву и заповедницима војске: »Идите и пребројте Израелце од Беер-Шеве до Дана, па ме известите, да знам колико их има.«

³ Јоав рече: »Учинио ГОСПОД да његовог народа буде још сто пута више. Али, мој господару царе, зар нису сви они твоји поданици? Зашто хоћеш да урадиш тако нешто? Зашто да навучеш кривицу на Израел?«

⁴ Али царева реч била је јача од Јоавове, па Јоав оде, прође целим Израелом и врати се у Јерусалим. ⁵ Он извести Давида о укупном броју мушкараца способних за војску: у целом Израелу било је милион и сто хиљада људи коју су умели да рукују мачем, а у Јуди четири стотине седамдесет хиљада.

⁶ Али Јоав није пребројао Левите и Венијаминовце, јер му је царово наређење било одвратно.

⁷ А то наређење је било зло и у Божијим очима, па он казни Израел.

⁸ Тада Давид рече Богу: »Тешко сам згрешио што сам то учинио. Сада те молим, опрости ми, јер сам поступио врло неразумно.«

⁹ ГОСПОД рече Гаду, Давидовом видеоцу: ¹⁰ »Иди и реци Давиду: ,Овако каже ГОСПОД: Нудим ти три могућности. Изабери једну од њих, и ја ћу ти то урадити.«

¹¹ Гад оде Давиду и рече му: »Овако каже ГОСПОД: ,Изабери: ¹² три године глади или да те три месеца сатиру непријатељи и да те њихови мачеви сустижу или три дана ГОСПОДЊЕГ мача – три дана помора у земљи када ће анђеоро ГОСПОДЊИ пустошити сваки део Израела.‘ Сада, дакле, одлучи шта да одговорим ономе који ме је послао.«

¹³ Давид рече: »На великој сам муци. Дај да паднем у ГОСПОДЊЕ руке, јер је његова самилост веома велика. Али немој да паднем у руке људима.«

¹⁴ Тако ГОСПОД пусти помор на Израел, од кога погину седамдесет хиљада људи у Израелу. ¹⁵ А Бог

посла анђеоро да уништи и Јерусалим. Али када је анђеоро почео то да чини, ГОСПОД то виде и сажали се због ове несреће, па рече анђеоро који је убијао народ: »Доста је било! Немој више!«

Анђеоро је тада стајао код гумна Орнана Јевусејца.

¹⁶ Давид подиже поглед и угледа анђеоро ГОСПОДЊЕГ како стоји између неба и земље, а у руци му исукан мач дигнут над Јерусалимом. Тада се Давид и старешине обукоше у кострет и падоше ничице.

¹⁷ Давид рече Богу: »Зар нисам ја наредио да се изброје мушкарци способни за војску? Ја сам тај који је починио грех и учинио зло. А шта је овај јадни народ скривио? ГОСПОДЕ, Боже мој, казни мене и моју породицу, али немој да овај помор остане на твојем народу.«

¹⁸ Тада анђеоро ГОСПОДЊИ нареди Гаду да каже Давиду да оде и подигне жртвеник ГОСПОДУ на гумну Орнана Јевусејца.

¹⁹ И Давид оде, послушавши оно што му је Гад рекао у ГОСПОДЊЕ име.

²⁰ Док је Орнан вејао пшеницу, осврну се и виде анђеоро, а његова четири сина, која су била с њим, сакрише се. ²¹ Уто се приближи Давид. Када га је Орнан угледао, сиђе са гумна и ничице му се поклонили.

²² Давид му рече: »Дај ми земљу на којој ти је ово гумно, да на њему подигнем жртвеник ГОСПОДУ, да престане овај помор међу народом. Продај ми је по пуној цени.«

²³ А Орнан рече: »Узми је! Нека мој господар цар уради што год му драго, а ја ћу, ево, дати волове за жртву паљеницу, млатила за дрва и пшеницу за житну жртву. Све ћу то дати.«

²⁴ Али цар Давид му одврати: »Не, хоћу да ти платим пуној цену. Нећу да узем за ГОСПОДА оно што је твоје, нити да приносим жртве паљенице које ме ништа не стају.«

²⁵ Тако Давид за ону земљу плати Орнану шест стотина шекела † злата, ²⁶ па подиже жртвеник ГОСПОДУ и принесе му жртве паљенице и жртве за заједништво. Он призва ГОСПОДА, и ГОСПОД га услиши огњем који се с неба спусти на жртвеник за жртве паљенице.

²⁷ Тада ГОСПОД заповеди анђеоро, и овај врати свој мач у корице.

²⁸ У то време, пошто је видео да га је ГОСПОД тамо услишио, Давид је приносио жртве на гумну Орнана Јевусејца. ²⁹ Боравиште ГОСПОДЊЕ, које је Мојсије био направио у пустињи, и жртвеник за жртве паљенице били су тада на узвишици у Гивону.

³⁰ Али Давид није смео да оде пред њега, да пита Бога, јер се бојао мача анђеоро ГОСПОДЊЕГ.

22 Стога Давид рече: »Овде ће бити Дом ГОСПОДА, Бога, а тако и жртвеник за жртве паљенице за Израел.«

† шест стотина шекела 6,84 килограма.

Припреме за изградњу Храма

² Давид нареди да се окупе странци који су живели у Израелу и међу њима одреди каменоресце, да припреме клесани камен за изградњу Божијег Дома. ³ Он набави велике количине гвожђа, да се направе клинови за крила капија и за окове, и бронзе више него што се може измерити. ⁴ Набави и кедрових дебала, више него што се може избројати, јер су му Сидонци и Тирци донели много кедровине.

⁵ Давид рече: »Мој син Соломон је млад и неискусан, а храм који треба да се сагради ГОСПОДУ треба да буде силно величанствен, славан и сјајан у очима свих народа. Зато ћу ја све спремити за њега.«

Тако је Давид пре своје смрти обавио опсежне припреме, ⁶ а онда позвао свог сина Соломона и заповедио му да сагради храм за ГОСПОДА, Бога Израеловог.

⁷ Давид рече Соломону: »Сине мој, гајио сам у срцу жељу да саградим храм који ће носити Име ГОСПОДА, мога Бога. ⁸ Али дође ми реч ГОСПОДЊА: „Пролио си много крви и водио много ратова. Нећеш ти саградити храм који ће носити моје Име, јер си преда мном пролио много крви на земљи. ⁹ Него, имаћеш сина који ће бити човек мира и спокоја. Даћу му починак од свих његових непријатеља унаоколо. Зваће се Соломон и за време његове владавине даћу Израелу мир и спокојство. ¹⁰ Он је тај који ће саградити храм за моје Име. Он ће ми бити син, а ја ћу му бити отац. И ја ћу довека учврстити престо његовог царства над Израелом.«

¹¹ »А сада, сине мој, нека ГОСПОД буде с тобом, да успеш да саградиш храм ГОСПОДУ, своме Богу, као што је рекао за тебе. ¹² Нека ти ГОСПОД да проницљивости и мудрости када те постави над Израелом, да се држиш Закона ГОСПОДА, твога Бога. ¹³ Успешеш ако се будеш помно држао уредби и законâ које је ГОСПОД дао Мојсију за Израел. Буди јак и храбар. Не бој се и не обесхрабруј. ¹⁴ Много сам се трудио да за Дом ГОСПОДЊИ прикупим сто хиљада таланата † злата, милион таланата †† сребра, толико бронзе и гвожђа да се не може ни измерити, и дрво и камен. А ти томе можеш и додати. ¹⁵ Имаш много радника: клесарâ, зидарâ и тесарâ, а тако и људи вичних свакој врсти рада ¹⁶ са златом и сребром, бронзом и гвожђем – не зна им се броја. А сада, почни да градиш и нека је ГОСПОД с тобом.«

¹⁷ Потом Давид заповеди свим израелским поглаварима да помогну његовом сину Соломону.

¹⁸ Он им рече: »Зар није ГОСПОД, ваш Бог, уз вас? Зар вам није дао починак свуда унаоколо? Јер, он ми је предао у руке становнике земље, и они су сада поданици ГОСПОДА и његовог народа. ¹⁹ Сада се срцем и душом посветите тражењу ГОСПОДА, свога

† сто хиљада таланата Око 3.400.000 килограма. †† милион таланата Око 34.000.000 килограма.

Бога. Почните да градите светилиште ГОСПОДА, Бога, да бисте могли да донесете Ковчег ГОСПОДЊЕГ савеза и свете Божије предмете у храм који ће се сазидати за ГОСПОДЊЕ Име.«

23 Када је Давид зашао у дубоку старост, поставио је свог сина Соломона за цара над Израелом.

Дужности Левитâ

² Он окупи све израелске старешине, а тако и свештенике и Левите. ³ Пребројаше Левите који су имали тридесет или више година – било их је укупно тридесет осам хиљада.

⁴ Давид рече: »Од ових, њих двадесет четири хиљаде нека управљају радовима на Дому ГОСПОДЊЕМ, а њих шест хиљада нека буду надгледници и судије. ⁵ Четири хиљаде њих нека буду чувари капија, а четири хиљаде нека славе ГОСПОДА музичким инструментима које сам за то направио.«

⁶ Давид је Левите поделио у редове према Левијевим синовима Гершону, Кехату и Мерарију.

⁷ Гершоноvcима су припадали Лаадан и Шими.

⁸ Лаадан је имао три сина: прворођеног Јехиела, па Зетама и Јоила.

⁹ И Шими је имао три сина: Шеломита, Хазиела и Харана. То су биле главе Лааданових породица.

¹⁰ Шимијеви синови: Јахат, Зиза, Јеуш и Берија. То су била четири Шимијева сина. ¹¹ Јахат је био прворођени, а Зиза другорођени. Јеуш и Берија нису имали много синова, па су их бројали као једну породицу, са једном службом.

¹² Кехат је имао четири сина: Амрама, Јицхара, Хеврона и Узиела.

¹³ Амрамови синови: Аарон и Мојсије. Аарон је био одвојен довека, он и његови потомци, да свешта највеће светиње, да приноси жртве пред ГОСПОДОМ, да служи пред њим и да благосиља у његово име довека.

¹⁴ И синови Мојсија, Божијег човека, рачунали су се као део Левијевог племена. ¹⁵ Мојсијеви синови: Гершом и Елиезер. ¹⁶ Гершомови потомци: први међу њима Шевуел. ¹⁷ Елиезер је имао само једног сина, Рехавју, али Рехавја је имао много синова.

¹⁸ Јицхарови синови: први међу њима Шеломит.

¹⁹ Хеврон је имао четири сина: прворођеног Јерију, другог Амарју, трећег Јахазиела и четвртог Јекамама.

²⁰ Узиелови синови: прворођени Михеј и другорођени Јишија.

²¹ Мераријеви синови: Махли и Муши. Махлијеви синови: Елеазар и Кис.

²² Елеазар је умро без синова. Имао је само кћери, којима су се оженили њихови рођаци, Кисови синови.

²³ Муши је имао три сина: Махлија, Едера и Јеремота.

²⁴ То су били Левијеви потомци по њиховим породицама – главе породица како су поименце пописане и пребројане, то јест они који су имали двадесет или више година, а радили су и служили у Дому ГОСПОДЊЕМ.

²⁵ Јер Давид је био рекао: »Пошто је ГОСПОД, Бог Израелов, дао свом народу починак и дошао да се настани у Јерусалиму довека, ²⁶ Левити више не морају да носе Боравиште ни предмете који се у њему користе за службу.«

²⁷ По Давидовим последњим налозима, пребројани су Левити од двадесет година и старији.

²⁸ Левитима је била дужност да помажу Аароновим потомцима у служби у Дому ГОСПОДЊЕМ: да воде бригу о двориштима, одајама, очишћењу свих светих предмета и обављању других служби у Божијем Дому, ²⁹ а тако и о хлебу који се стављао на сто, брашну за житне жртве, бесквасним хлебовима, печеним жртвеним приносима, жртвеним приносима замешеним с уљем и о свим мерењима количина и величина. ³⁰ Требало је и да сваког јутра стоје и захваљују ГОСПОДУ и хвале га, а тако и сваке вечери ³¹ и кад год су се ГОСПОДУ приносиле жртве паљенице, суботом и о светковинама младог месеца и у време прописаних празника. Требало је да редовно служе пред ГОСПОДОМ, у одговарајућем броју и на прописан начин.

³² Тако су Левити извршавали своје дужности везане за Шатор састанка, за Светињу и за службу у Дому ГОСПОДЊЕМ под руководством своје сбраће, Ааронових потомака.

Дужности свештеника

24 Свештенички редови Ааронових синова:
Ааронове синови: Надав, Авиху, Елеазар и Итамар.

² Надав и Авиху су умрли пре свог оца и нису имали синова. Зато су Елеазар и Итамар служили као свештеници. ³ Уз помоћ Садока, Елеазаровог потомка, и Ахимелеха, Итамаровог потомка, Давид их је поделио у редове према одређеном распореду служења. ⁴ Међу Елеазаровим потомцима нашао се већи број глава породица него међу Итамаровим, па су их према томе и поделили: шеснаест глава породица од Елеазарових потомака и осам глава породица од Итамарових потомака. ⁵ А пошто је и међу Елеазаровим и међу Итамаровим потомцима било високих службеника светилишта и високих Божијих службеника, равноправно су их поделили бацајући коцку.

⁶ Писар Шемаја син Натанаилов, Левит, записао је њихова имена пред царем и поглаварима, свештеником Садоком, Ахимелехом сином Авиатаровим и главама свештеничких и левитских породица, узимајући по једну породицу од Елеазарових и по једну од Итамарових потомака.

⁷ Прва коцка је пала на Јехојарива, друга на Једају,

⁸ трећа на Харима, четврта на Сеорима,

⁹ пета на Малкију,

¹⁰ шеста на Мијамина,

¹¹ седма на Хакоца,

¹² осма на Авију,

¹³ девета на Исуса,

¹⁴ десета на Шеханју,

¹⁵ једанаеста на Елјашива,

¹⁶ дванаеста на Јакима,

¹⁷ тринаеста на Хупу,

¹⁸ четрнаеста на Јешевава,

¹⁹ петнаеста на Билгу,

²⁰ шеснаеста на Имера,

²¹ седамнаеста на Хезира,

²² осамнаеста на Хапицеца,

²³ деветнаеста на Петахју,

²⁴ двадесета на Јехезкела,

²⁵ двадесет прва на Јахина,

²⁶ двадесет друга на Гамула,

²⁷ двадесет трећа на Делуа,

²⁸ двадесет четврта на Маазу.

²⁹ То је био редослед вршења службе по ком су улазили у Дом ГОСПОДЊИ, према прописима које им је дао њихов праотац Аарон, онако како му је заповедио ГОСПОД, Бог Израелов.

Остали Левити

²⁰ Што се тиче осталих Левијевих потомака:

од Амрамових синова: Шуваел;

од Шуваелових синова: Јехеда.

²¹ Што се тиче Рехавје, први међу његовим синовима био је Јишија.

²² Од Јицхароваца: Шеломот;

од Шеломотових синова: Јахат.

²³ Хеврон је имао четири сина: прворођеног Јерију,

другог Амарју,

трећег Јахазиела

и четвртог Јекамама.

²⁴ Узиелов син: Михеј;

од Михејевих синова: Шамир.

²⁵ Михејев брат: Јишија;

од Јишијиних синова: Захарија.

²⁶ Мераријеви синови: Махли и Муши. Јазијин син: Бено.

²⁷ Мераријеви потомци: од Јазије: Бено, Шохам, Закур и Иври;

²⁸ од Махлија: Елеазар, који није имао синова;

²⁹ од Киса: његов син Јерахмеел.

³⁰ Мушијеви синови: Махли, Едер и Јеримот.

То су били Левити према њиховим породицама.

³¹ И они су, као и њихова сбраћа Ааронове потомци, бацали коцку пред царем Давидом и Садоком, Ахимелехом и главама свештеничких и левитских породица. Са породицама најстарије браће поступало се исто као и са породицама најмлађе.

Храмски свирачи

25 Давид, заједно са заповедницима војске, изабра неке од Асафових, Хеманових и Једутунових синова за службу пророковања уз пратњу харфи, лира и чинела. Ово је списак оних који су обављали ову службу:

² Од Асафових синова: Закур, Јосиф, Нетанја и Асарела. Асафови синови били су под Асафовим надгледништвом, а он је пророковао под надгледништвом цара.

³ Од Једутунових синова: Гедалја, Цери, Исаија, Шими, Хашавја и Матитја, укупно њих шест, под надгледништвом њиховог оца Једутуна, који је пророковао, користећи харфу при захваљивању ГОСПОДУ и хваљењу ГОСПОДА.

⁴ Од Хеманових синова: Букија, Матанја, Узиел, Шевуел, Јеримот, Ананија, Ханани, Елиата, Гидалти, Ромамти-Езер, Јошбекаша, Малоти, Хотир и Махазиот. ⁵ Сви су они били синови царевог видеоца Хемана. Они су му били дати по Божијим обећањима, да га узвисе. Бог је Хеману дао четрнаест синова и три кћери.

⁶ Сви ови су, под надгледништвом својих очева, певали и свирали у Дому ГОСПОДЊЕМ уз чинеле, лире и харфе, служећи у Божијем Дому. Асаф, Једутун и Хеман били су под надгледништвом цара.

⁷ Било их је две стотине осамдесет осам, заједно са њиховим рођацима, који су сви били увежбани у певању и свирању ГОСПОДУ.

⁸ И млади и стари, и учитељи и ученици, сви су подједнако бацали коцку за своје дужности.

⁹ Прва коцка, која је била за Асафа, пала је на Јосифа, његове синове и рођаке, њих дванаест; друга на Гедалју, његове рођаке и синове, њих дванаест;

¹⁰ трећа на Закура, његове рођаке и синове, њих дванаест;

¹¹ четврта на Јицрија, његове синове и рођаке, њих дванаест;

¹² пета на Нетанју, његове синове и рођаке, њих дванаест;

¹³ шеста на Букију, његове синове и рођаке, њих дванаест;

¹⁴ седма на Јесарелу, његове синове и рођаке, њих дванаест;

¹⁵ осма на Исаију, његове синове и рођаке, њих дванаест;

¹⁶ девета на Матанју, његове синове и рођаке, њих дванаест;

¹⁷ десета на Шимија, његове синове и рођаке, њих дванаест;

¹⁸ једанаеста на Азарела, његове синове и рођаке, њих дванаест;

¹⁹ дванаеста на Хашавју, његове синове и рођаке, њих дванаест;

²⁰ тринаеста на Шуваела, његове синове и рођаке, њих дванаест;

²¹ четрнаеста на Матитју, његове синове и рођаке, њих дванаест;

²² петнаеста на Јеримота, његове синове и рођаке, њих дванаест;

²³ шеснаеста на Ананију, његове синове и рођаке, њих дванаест;

²⁴ седамнаеста на Јошбекашу, његове синове и рођаке, њих дванаест;

²⁵ осамнаеста на Хананија, његове синове и рођаке, њих дванаест;

²⁶ деветнаеста на Малотија, његове синове и рођаке, њих дванаест;

²⁷ двадесета на Елијату, његове синове и рођаке, њих дванаест;

²⁸ двадесет прва на Хотира, његове синове и рођаке, њих дванаест;

²⁹ двадесет друга на Гидалтија, његове синове и рођаке, њих дванаест;

³⁰ двадесет трећа на Махазиота, његове синове и рођаке, њих дванаест;

³¹ двадесет четврта на Ромамти-Езера, његове синове и рођаке, њих дванаест.

Чувари капија

26 Редови чувара капија:

Од Корејеваца: Мешелемја син Кореја сина Асафовог. ² Мешелемјини синови: прворођени Захарија, други Једиаел, трећи Зевадја, четврти Јатниел, ³ пети Елам, шести Јоанан и седми Елиехоенај.

⁴ И Јовид-Едом је имао синове: прворођеног Шемају, другог Јехозавада, трећег Јоаха, четвртог Сахара, петог Натанаила, ⁵ шестог Амиела, седмог Исахара и осмог Пеулетаја. Јер, Бог је благословио Јовид-Едома.

⁶ И његов син Шемаја имао је синове. Они су били вође у породици свога оца, јер су били врло способни. ⁷ Шемајини синови: Отни, Рефаел, Јовид и Елзавад. И његови рођаци Елиху и Семахја били су способни људи.

⁸ Сви су ови били потомци Јовид-Едома – њих укупно шездесет два. Они и њихови синови и њихови рођаци имали су способност и снагу за обављање овог посла.

⁹ Мешелемја је имао укупно осамнаест синова и рођака, који су били способни људи.

¹⁰ Хоса Мераријевац имао је синове: Шимри је био први – иако није био прворођени, него га је отац прогласио за првог – ¹¹ други Хилкија, трећи Тевалја и четврти Захарија. Хосиних синова и рођака било је укупно тринаест.

¹² Ови редови чувара капија, сваки са својим вођом, имали су дужност да служе у Дому ГОСПОДЊЕМ, исто као и њихова сабраћа. ¹³ Бачене су коцке за сваку капију, према њиховим породицама, за младе и старе подједнако. ¹⁴ Коцка за Источну капију паде на Шелемју. Онда бацише коцку за његовог сина Захарију, мудрог саветника, и на њега паде

коцка за Северну капију. ¹⁵ Коцка за Јужну капију паде на Јовид-Едома, а коцка за спремишта паде на његове синове. ¹⁶ Коцке за Западну капију и капију Шалехет на горњем путу падоше на Шупима и Хосу. Чувар је био до чувара: ¹⁷ сваког дана шест Левита на истоку, четири на северу, четири на југу и два наизменично код спремиштâ. ¹⁸ Што се тиче дворишта на западу, четворица су била на путу, а двојица у самом дворишту.

¹⁹ То су били редови чувара капија, који су били Корејеви и Мераријеви потомци.

Друге дужности везане за Храм

²⁰ Њихова сабраћа Левити били су задужени за ризнице Божијег Дома и ризнице са светим предметима. ²¹ Лааданови потомци, који су по њему били Гершонови и главе његових породица, били су: Јехиели, ²² Јехиелијеви синови, Зетам и његов брат Јоил. Они су били задужени за ризнице Дома ГОСПОДЊЕГ.

²³ Од Амрамоваца, Јицхароваца, Хевроноваца и Узиеловаца:

²⁴ Шевуел, потомак Гершома сина Мојсијевог, био је службеник задужен за ризнице. ²⁵ Његови рођаци по Елиезеру: Елиезеров син Рехавја, Рехавјин син Исаија, Исаијин син Јорам, Јорамов син Зихри и Зихријев син Шеломит. ²⁶ Шеломит и његови рођаци били су задужени за све ризнице са предметима које су освештали цар Давид, главе породица које су биле заповедници над хиљадама и заповедници над стотинама и други заповедници војске.

²⁷ Нешто од плена заробљеног у борби наменили су за поправке Храма ГОСПОДЊЕГ. ²⁸ А за све што су освештали виделац Самуило и Саул син Кисов, Авнер син Неров и Јоав син Церујин и за све друге свете предмете били су задужени Шеломит и његови рођаци.

Дужности Левитâ које нису везане за Храм

²⁹ Од Јицхароваца: Кенанји и његовим синовима биле су поверене дужности ван Храма, дужности надгледника и судија у Израелу. ³⁰ Од Хевроноваца: Хашавја и његови рођаци – хиљаду седам стотина способних људи – били су задужени у Израелу западно од реке Јордан за све послове везане за ГОСПОДА и цареву службу. ³¹ Што се тиче Хевроноваца, према њиховим породичним родословима, главни међу њима био је Јерија. Четрдесете године Давидове владавине претражили су њихов родослов и нашло се да међу Хевроновцима у Јазеру у Гиладу има способних људи. ³² Јерија је имао две хиљаде седам стотина рођака, способних људи и глава породица, и цар Давид их је поставио да се за Рувимовце, Гадовце и половину Манасијиног племена старају о свему што се тиче Бога и о свим царевим пословима.

Заповедници војске

27 Ово је списак Израелаца – глава породица, заповедника над хиљадама и заповедника над стотинама и њихових службеника који су служили цару у свему што се тицало војних одреда који су били на дужности из месеца у месец током целе године. Сваки одред састојао се од 24.000 људи.

² Јашовам син Завдиелов био је задужен за први одред, који је био на дужности првог месеца. У његовом одреду било је 24.000 људи. ³ Он је био Фаресов потомак и био је првога месеца заповедник свих војних заповедника.

⁴ Додај Ахоховац био је задужен за одред на дужности у другом месецу. Заповедник његовог одреда био је Миклот. У његовом одреду било је 24.000 људи.

⁵ Бенаја син свештеника Јехојаде био је трећи заповедник војске, у трећем месецу. Он је био главни у одреду од 24.000 људи. ⁶ То је био онај Бенаја који је био један од јунака међу Тридесеторицом и који је био заповедник Тридесеторице. Његов син Амизавад био је задужен за његов одред.

⁷ Четврти, у четвртом месецу, био је Асаел брат Јоавов. Његов наследник био је његов син Зевадја. У његовом одреду било је 24.000 људи.

⁸ Пети, у петом месецу, био је заповедник Шамхут Јизрахејац. У његовом одреду било је 24.000 људи.

⁹ Шести, у шестом месецу, био је Ира син Икеша Текоанца. У његовом одреду било је 24.000 људи.

¹⁰ Седми, у седмом месецу, био је Хелец Пелонац, Ефремовац. У његовом одреду било је 24.000 људи.

¹¹ Осми, у осмом месецу, био је Сибехај Хушанин, Заровац. У његовом одреду било је 24.000 људи.

¹² Девети, у деветом месецу, био је Авиезер Анатотац, Венијаминовац. У његовом одреду било је 24.000 људи.

¹³ Десети, у десетом месецу, био је Махарај Нетофљанин, Заровац. У његовом одреду било је 24.000 људи.

¹⁴ Једанаести, у једанаестом месецу, био је Бенаја Пиратонац, Ефремовац. У његовом одреду било је 24.000 људи.

¹⁵ Дванаести, у дванаестом месецу, био је Хелдај Нетофљанин, из Отниелове породице. У његовом одреду било је 24.000 људи.

¹⁶ Заповедници над израелским племенима:

над Рувимовцима: Елиезер син Зихријев;

над Симеоновцима: Шефатја син Маахин;

¹⁷ над Левитима: Хашавја син Кемуелов;

над Аароном: Садок;

¹⁸ над Јудом: Елиху брат Давидов;

над Исахаром: Омри син Михаилов;

¹⁹ над Завулоном: Јишмаја син Авдијин;

над Нефталимом: Јеримот син Азриелов;

²⁰ над Ефремовцима: Осија син Азајин;

над половином Манасијиног племена: Јоил син Педајин;

²¹ над половином Манасијиног племена у Гиладу: Јидо син Захаријин;

над Венијамином: Јаасиел син Авнеров;

²² над Дановцима: Азарел син Јерохамов.

То су били заповедници над израелским племенама.

²³ Давид није бројао људе од двадесет година и млађе, јер је ГОСПОД обећао да ће учинити Израелце бројнима као звезде на небу. ²⁴ Јоав син Церујин почео је да их пописује, али није завршио. Божији гнев дошао је на Израел због овог пописа и стога број није уписан у Књигу летописа цара Давида.

Цареви службеници

²⁵ Азмавет син Адиелов био је задужен за царска спремишта.

Јонатан син Узијин био је задужен за ризнице у удаљеним областима, градовима, селима и кулама-стражарама.

²⁶ Езри син Келувов био је задужен за ратаре.

²⁷ Шими Раманин био је задужен за винограде.

Завди Шефамац био је задужен за винске подруме.

²⁸ Ваал-Ханан Гедерац био је задужен за маслине и смокве у Шефели.

Јоаш је био задужен за залихе маслиновог уља.

²⁹ Шитрај Шаронац био је задужен за крупну стоку која је пасла у Шарону.

Шафат син Адлајев био је задужен за крупну стоку у долинама.

³⁰ Овил Јишмаеловац био је задужен за камиле.

Јехдеја Меронотац био је задужен за магарце.

³¹ Јазиз Хагарац био је задужен за ситну стоку.

Све су ово били службеници задужени за имање цара Давида.

³² Јонатан, Давидов стриц, био је мудар саветник и писар. Јехиел син Хахмонијев служио је царевим синовима. ³³ Ахитофел је био царев саветник. Хушај Аркијац је био царев пријатељ. ³⁴ Ахитофела су наследили Јехојада син Бенајин и Авиатар. Јоав је био главни заповедник цареве војске.

Давид издаје упутства за изградњу Храма

28 Давид позва све службенике у Израелу да се окупе у Јерусалиму: поглаваре племена, заповеднике одреда у царској служби, заповеднике над хиљадама и заповеднике над стотинама и службенике који су били задужени за све имање и стоку која је припадала цару и његовим синовима, заједно са дворским службеницима, јунацима и свим врским ратницима.

² Цар Давид устаде и рече: »Чујте ме, браћо моја и мој народе. Желео сам да изградим храм као место починка за Ковчег ГОСПОДЊЕГ савеза, за подножје

ногама нашем Богу. Припремио сам све за његову изградњу. ³ Али Бог ми рече: »Нећеш ти изградити храм који ће носити моје Име, јер си ратник и проливао си крв.«

⁴ »Али ГОСПОД, Бог Израелов, ипак је од целе моје породице изабрао мене, да будем цар над Израелом до века. Изабрао је Јуду за вођу, из Јудиног племена изабрао је моју породицу, а од синова мога оца свидело му се да мене учини царем над целим Израелом.

⁵ »Од свих мојих синова – а ГОСПОД ми их је дао много – изабрао је мог сина Соломона да буде на престолу ГОСПОДЊЕГ царства у Израелу. ⁶ Рекао ми је: »Твој син Соломон је онај који ће ми саградити храм и дворишта, јер сам њега изабрао да ми буде син, а ја ћу њему бити отац. ⁷ Учврстићу његово царство до века ако буде непоколебљиво извршавао моје заповести и законе, као што се чини сада.«

⁸ »Стога вам сада налажем пред очима целог Израела и ГОСПОДЊЕ заједнице и пред ушима нашега Бога: Помно извршавајте све заповести ГОСПОДА, свога Бога, да задржите у свом поседу ову добру земљу и да је као наследство предате својим потомцима до века.

⁹ »А ти, Соломоне, сине мој, признај Бога свога оца и служи му из свег срца и вољне душе. Јер, ГОСПОД испитује свако срце и прониче све мисли и намере. Ако га будеш тражио, даће ти да га нађеш. Али ако га оставиш, он ће те заувек одбацити.

¹⁰ Схвати да те је ГОСПОД изабрао да му саградиш храм да буде његово светилиште. Буди јак и обави тај посао.«

¹¹ Тада Давид даде свом сину Соломону нацрте за трем Храма, његове зграде, спремишта, горње делове, унутрашње одаје и место за Помирилиште.

¹² Даде му и нацрте свега што је замислио † у вези са двориштима Дома ГОСПОДЊЕГ и свим одајама, ризницама Дома ГОСПОДЊЕГ и ризницама за свете предмете. ¹³ Даде му и упутства за свештеничке и левитске редове и за обављање службе у Дому ГОСПОДЊЕМ, као и за све предмете који ће се користити при вршењу службе. ¹⁴ Он одреди тежину злата за све златне предмете који ће се користити при разним врстама служења и тежину сребра за све сребрне предмете који ће се користити при разним врстама служења: ¹⁵ тежину злата за златне свећњаке и њихове светиљке, са тежином за сваки свећњак и његове светиљке; тежину сребра за сваки сребрни свећњак и његове светиљке, према намени сваког свећњака; ¹⁶ тежину злата за сваки сто за свети хлеб; тежину сребра за сребрне столове; ¹⁷ тежину чистог злата за виљушке, чиније за шкропљење и врчеве; тежину злата за сваку златну посуду; тежину сребра за сваку сребрну посуду; ¹⁸ и тежину пречишћеног злата за кадиони жртвеник. Да-

† свега што је замислио Дословно: свега што је било у духу с њим.

де му и нацрт за кола, то јест за златне херувиме који шире крила и наткриљују Ковчег ГОСПОДЊЕГ савеза.

¹⁹ »Све то«, рече Давид, »имам записано ГОСПОДЊОМ руком и он ми је дао да разумем све појединости овог нацрта.«

²⁰ Давид рече свом сину Соломону и ово: »Буди јак и храбар, и обави тај посао. Не бој се и не обесхрабруј, јер с тобом је ГОСПОД, Бог, мој Бог. Он те неће изневерити ни оставити све док сав посао око Дома ГОСПОДЊЕГ не буде завршен. ²¹ Свештенички и левитски редови спремни су за службу у Божијем Дому, и сваки човек који има жељу и вешт је у било ком занату помоћи ће ти у свем послу. Поглавари и сав народ послушаће сваку твоју заповест.«

Прилози за изградњу Храма

29 Тада цар Давид рече целој заједници: »Мој син Соломон, онај кога је Бог изабрао, млад је и неискусан. Задатак је велик, јер ово здање није за човека, него за ГОСПОДА, Бога. ² Све што сам могао да припремим за храм свога Бога – злато за златне предмете, сребро за сребрне, бронзу за бронзане, гвожђе за гвоздене и дрво за дрвене, као и оникс за оптакање, тиркиз, разнобојно драго камење и сваку врсту камена и мермер – све сам то припремио у изобилју. ³ Осим тога, због своје привржености храму свога Бога, сада дајем и своје злато и сребро за храм свога Бога, поврх онога што сам већ спремио за овај свети храм: ⁴ три хиљаде таланата † злата из Офира и седам хиљада таланата †† пречишћеног сребра, за облагање зидова храмских зграда, ⁵ за златне и сребрне предмете и за све оно што треба да направе занатлије. А сада, ко је данас спреман да нешто приложи за ГОСПОДА?«

⁶ Тада поглавари породица, поглавари израелских племена, заповедници над хиљадама и заповедници над стотинама и службеници задужени за цареве послове приложише драговољно. ⁷ За радове на Божијем Дому дадоше пет хиљада таланата ‡ и десет хиљада дарика †† злата, десет хиљада таланата †† сребра, осамнаест хиљада таланата ††† бронзе и сто хиљада таланата ††† гвожђа. ⁸ Они који су имали драгог камења, дадоше га у ризницу Дома ГОСПОДЊЕГ, коју је чувао Јехиел Гершоновац.

⁹ Народ је драговољно и од свег срца давао прилоге и радовао се због тога. И цар Давид се силно радовао.

Давид захваљује Богу

¹⁰ Давид благослови ГОСПОДА пред целом заједницом говорећи: »Благословен био довека, ГОСПО-

† три хиљаде таланата Око 102.000 килограма. †† седам хиљада таланата Око 238.000 килограма. ‡ пет хиљада таланата Око 170.000 килограма. †† десет хиљада дарика Око 84 килограма. ††† десет хиљада таланата Око 340.000 килограма. †††† осамнаест хиљада таланата Око 612.000 килограма. ††††† сто хиљада таланата Око 3.400.000 килограма.

ДЕ, Боже нашег праоца Израела. ¹¹ Твоја је, ГОСПОДЕ, величина и моћ и слава и величанство и сјај, јер је све на небу и на земљи твоје. Твоје је, ГОСПОДЕ, царство. Ти си узвишен као глава свему. ¹² Богатство и част од тебе долазе, ти си владар над свиме. У твојој руци је снага и моћ да све уздигнеш и оснажиш. ¹³ Сада ти, Боже наш, захваљујемо и хвалимо твоје славно Име.

¹⁴ »Али ко сам ја, ко је мој народ, да оволико можемо драговољно да приложимо? Све је од тебе, и ми ти дајемо само оно што смо добили из твоје руке. ¹⁵ Ми смо само странци и дошљаци пред тобом, као што су били и сви наши праоци. Дани на земљи су нам као сенка, без наде. ¹⁶ ГОСПОДЕ, Боже наш, све ово обиље које смо спремили да ти подигнемо храм за твоје свето Име, све је то из твоје руке и све то теби припада. ¹⁷ Знај, Боже мој, да ти испитујеш срце и да ти је мила честитост. Све сам ти ово дао драговољно и искрено, а сада сам с радошћу гледао како ти драговољно даје народ који је овде. ¹⁸ ГОСПОДЕ, Боже наших праотаца Авраама, Исаака и Израела, одржи ову жељу у срцу свога народа заувек и учврсти му срце у оданости теби. ¹⁹ И дај мом сину Соломону да се из свега срца држи твојих заповести, прописâ и уредби и да све учини да изгради ово здање за које сам све спремио.«

²⁰ Тада Давид рече целој заједници: »Благослови те ГОСПОДА, свога Бога.«

И сви они благословише ГОСПОДА, Бога својих праотаца, дубоко се поклонилише и падоше ничице пред ГОСПОДОМ и пред царем.

²¹ Следећег дана принеше ГОСПОДУ клане жртве и жртве паљенице: хиљаду јунаца, хиљаду овнова и хиљаду мушких јагањаца, са њиховим жртвама леваницама, и обиље других кланих жртава за сав Израел. ²² Тог дана су јели и пили пред ГОСПОДОМ силно се радујући. Потом по други пут прогласише Соломона сина Давидовог за цара, помазавши га за владара подложеног ГОСПОДУ, а Садока за свештеника.

²³ Тако Соломон седе на ГОСПОДЊИ престо као цар место свог оца Давида. Био је успешан цар и сав Израел га је слушао. ²⁴ Сви заповедници и ратници, а тако и сви Давидови синови, заклеше се на покорност цару Соломону. ²⁵ ГОСПОД веома узвиси Соломона наочиглед целом Израелу и обдари га царским сјајем какав није имао ниједан цар Израела пре њега.

Сажетак владавине цара Давида

²⁶ Давид син Јесејев био је цар над целим Израелом. ²⁷ Владао је над Израелом четрдесет година – седам година у Хеврону и тридесет три године у Јерусалиму. ²⁸ Умро је у дубокој старости, науживавши се живота, богатства и части. На месту цара наследио га је његов син Соломон. ²⁹ Што се тиче догађаја владавине цара Давида, сви су, од првог до

последњег, забележени у записима видеоца Самуила, пророка Натана и видеоца Гада,³⁰ са свим појединостима везаним за његову владавину и моћ и све што се догодило њему, Израелу и царствима других земаља.

2. Летописи

Соломон тражи мудрост (1. Цар 3,1-15)

1 Соломон син Давидов учврстио је своју власт у свом царству, јер је ГОСПОД, његов Бог, био с њим и учинио га силно великим.

² Соломон издаде заповест целом Израелу – заповедницима над хиљадама и заповедницима над стотинама, судијама, свим поглаварима Израела и главама породица – ³ па он и цела заједница пођоше на узвишицу у Гивону, јер је тамо био Божији Шатор састанка, који је у пустињи био направио Мојсије, Божији слуга. ⁴ Давид је био пренео Божији Ковчег из Кирјат-Јеарима на место које је припремио, пошто је у Јерусалиму разапео шатор за њега. ⁵ А у Гивону је, испред Боравишта ГОСПОДЊЕГ, био и бронзани жртвеник који је направио Бецалел син Урија сина Хуровог, па Соломон и заједница одоше до њега. ⁶ Соломон се, пред ГОСПОДОМ, попе до бронзаног жртвеника, који је стајао уз Шатор састанка, и на њему принесе хиљаду жртава паљеница.

⁷ Те ноћи Бог се показа Соломону и рече му: »Затражи шта год хоћеш да ти дам.«

⁸ А Соломон одговори Богу: »Показао си велику љубав према мом оцу Давиду и мене поставио за цара после њега. ⁹ Сада ГОСПОДЕ, Боже, потврди своје обећање дато мом оцу Давиду, јер поставио си ме за цара народу којег има као земаљског праха. ¹⁰ Стога ми дај мудрости и знања, да могу да управљам [†] овим народом. Јер, ко може да спроводи правду међу овим твојим великим народом?«

¹¹ Бог рече Соломону: »Пошто си пожелео ово, а ниси тражио богатство, ни благо, ни славу, ни смрт својих непријатеља и пошто ниси тражио дуг живот, него мудрост и знање да би могао да спроводиш правду међу мојим народом над којим сам те поставио за цара, ¹² даће ти се мудрост и знање. А даћу ти и богатство, благо и славу какве није имао ниједан цар пре тебе нити ће их имати иједан после тебе.«

¹³ Потом се Соломон са узвишице у Гивону, где је био Шатор састанка, врати у Јерусалим, па је владао над Израелом.

Соломоново богатство и слава (1. Цар 4,20-34)

¹⁴ Соломон је накупио много борних кола и коња. Имао је хиљаду четири стотине борних кола и два наест хиљада коња ^{††}, које је држао у градовима одређеним за борна кола и код себе у Јерусалиму. ¹⁵ Учинио је да у Јерусалиму буде сребра и злата као камења, а кедрова у изобилју као дивљих смокава у Шефели. ¹⁶ Соломон је увозио коње из Египта и Квеа [‡] – цареви добављачи куповали су их у Квеу. ¹⁷ Из Египта су увозили борна кола по шест стотина шекела ^{††} сребра, а коње по сто педесет шекела ^{‡‡}, а извозили су их свим хетитским и арамејским царевима.

Соломон се спрема да сагради Храм (1. Цар 5,1-18)

2 Соломон нареди да се сагради дом за ГОСПОДЊЕ Име, а њему царска палата. ² Он одреди седамдесет хиљада људи да буду носачи, осамдесет хиљада људи да буду каменоресци у брдима и над њима три хиљаде шест стотина предрадника.

³ Соломон поручи Хираму, цару Тира: »Пошаљи ми кедрових дебала као што си послао и мом оцу Давиду када је себи градио палату да у њој живи. ⁴ Ја се спремам да саградим дом за Име ГОСПОДА, свога Бога, да му га посветим, да се пред ГОСПОДОМ приноси мирисни кâд, да се редовно постављају свети хлебови и да се приносе жртве паљенице сваког јутра и сваке вечери, суботом и кад је млад месец и о празницима ГОСПОДА, нашега Бога. То је трајна уредба за Израел.

⁵ »Дом који намеравам да саградим биће велик, јер је наш Бог већи од свих других богова. ⁶ И ко би био у стању да сагради дом за њега када га ни небеса ни небеса над небесима не могу обухватити? И како бих ја могао да му саградим дом који би био ишта друго осим места за паљење кâда пред Богом?

⁷ »Стога ми пошаљи човека вична обради злата и сребра, бронзе и гвожђа, који уме да ради са пурпурним, гримизним и плавим предивом, искусног у уметности резбарења, да ради у Јуди и Јерусалиму са мојим вештим занатлијама, које је одредио мој отац Давид.

[†] управљам Дословно: излазим и улазим пред.

^{††} коња Ова реч на хебрејском може да значи и »коњаника«. [‡] Квеа Вероватно: Киликије. ^{††} шест стотина шекела 6,84 килограма. ^{‡‡} сто педесет шекела 1,71 килограм.

⁸»Пошаљи ми и кедрових, борових и сандалових дебала из Либана, јер знам да су твоји људи вешти у сечењу либанских стабала. Моји људи ће радити заједно с твојима, ⁹ да би ме снабдели великом количином дрвета, јер дом који градим биће велик и величанствен. ¹⁰ Твојим слугама, дрвосечама, даћу двадесет хиљада кора [†] млевене пшенице, двадесет хиљада кора јечма, двадесет хиљада бата ^{††} вина и двадесет хиљада бата уља.«

¹¹ Хирам, цар Тира, одговори Соломону писмом: »ГОСПОД воли свој народ, па му је зато баш тебе поставио за цара.«

¹² Хирам још додаде: »Благословен ГОСПОД, Бог Израелов, који је саздао небо и земљу. Он је дао цару Давиду мудрог сина, обдареног памећу и проницљивовошћу, сина који ће за ГОСПОДА саградити дом, а за себе палату.

¹³»Шаљем ти Хурам-Авија, човека велике вештине, ¹⁴ чија је мајка из Дановог племена, а отац из Тира. Хурам-Ави је вешт у раду са златом и сребром, бронзом и гвожђем, каменом и дрветом, а исто тако и пурпурним, плавим и гримизним предивом и танким ланом. Он има искуства у свакој врсти резбарског рада и може да изради сваки узорак који му се дâ. Он ће радити с твојим занатлијама и занатлијама мога господара, твог оца Давида.

¹⁵»Сада, господару, пошаљи нама, својим слугама, пшеницу и јечам, пољае и вино које си обећао, ¹⁶ а ми ћемо посећи колико год ти треба дебала из Либана. Увезаћемо их у сплавове и отпремити морем до Јопе. Одатле можеш да их одвезеш у Јерусалим.«

¹⁷ Соломон изврши попис свих странаца који су живели у Израелу. Тај попис је био после оног пописа који је извршио његов отац Давид. Соломон утврди да има сто педесет три хиљаде шест стотина странаца, ¹⁸ па одреди њих седамдесет хиљада за носаче, осамдесет хиљада за каменоресце у брдима, а над свима три хиљаде шест стотина предрадника да управљају њиховим радом.

Соломон гради Храм

(1. Цар 6,1-38)

3 Тада Соломон поче да гради Дом ГОСПОДЊИ у Јерусалиму, на гори Морији, где се ГОСПОД показао његовом оцу Давиду. Било је то на гумну Орнана Јевусејца, на месту које је припремио Давид. ² Почео је да га гради другог дана другог месеца четврте године своје владавине.

³ Темелј који је Соломон поставио да на њему изгради Божији Дом био је шездесет лаката [‡] дуг и двадесет лаката ^{††} широк, према старој мери лакта.

⁴ Трем на предњој страни Храма био је двадесет лаката дуг и двадесет лаката висок и пружао се ши-

[†] двадесет хиљада кора 4.400.000 литара. ^{††} двадесет хиљада бата 440.000 литара; исто и у наставку стиха. [‡] шездесет лаката 27 метара. ^{†††} двадесет лаката 9 метара; исто и у 4, 8, 11. и 13. стиху.

рином Храма. Изнутра га је Соломон обложио чистим златом. ⁵ Главну одају обложио је боровим плочама, које је прекрио чистим златом и украсио изрезбареним палмама и ланцима, ⁶ а цео Храм је украсио драгим камењем. Злато које је употребио било је из Парвајима. ⁷ Греде на таваници, довратке, зидове и врата Храма обложио је златом, а на зидовима изрезбариио херувиме.

⁸ Светињу над светињама саградио је тако да је њена дужина одговарала ширини Храма – била је двадесет лаката дуга и двадесет лаката широка. Њену унутрашњост обложио је са шест стотина таланата ^{‡‡} чистог злата. ⁹ Златни клинови били су тешки педесет шекела ^{‡‡†}. И горње делове је обложио златом.

¹⁰ У Светињи над светињама направио је два кипа – херувиме – и обложио их златом. ¹¹ Укупан распон крила оба херувима био је двадесет лаката. Једно крило првог херувима било је пет лаката ^{‡‡‡} дуго и додиривало је зид Храма, док му је друго, пет лаката дуго крило дотицало крило другог херувима.

¹² Исто тако, једно крило другог херувима било је пет лаката дуго и дотицало је други зид Храма, а друго, које је било исто пет лаката дуго, дотицало је крило првог херувима. ¹³ Распон крила ових херувима био је укупно двадесет лаката. Херувими су стајали на ногама, лицем окренути према главној одаји.

¹⁴ Направио је и завесу од плавог, пурпурног и гримизног предива и танког лана. У њу су били уткани херувими.

Два бронзана стуба

(1. Цар 7,15-22)

¹⁵ Испред Храма је направио два стуба који су били тридесет пет лаката [§] високи, а сваки је на врху имао главицу од пет лаката. ¹⁶ Направио је и уплетене ланце и ставио их на врх стубова, а тако и стотину нарова, које је причврстио за ланце. ¹⁷ Стубове је подигао испред Храма, један на југу, а други на северу. Јужни стуб назвао је »Јахин«, а северни »Вооз«.

Опрема Храма

(1. Цар 7,23-51)

4 Направио је и бронзани жртвеник, двадесет лаката дуг, двадесет лаката широк и десет лаката висок ^{§†}. ² Направио је и Море, умиваоник од ливене бронзе, кружног облика, пречника десет лаката ^{§††}, пет лаката ^{§‡} високо и тридесет лаката ^{§†††} у обиму. ³ Испод руба је било окружено ликовима бикова, њих десет, по један на сваки лакат ^{§†}. Бикови

^{‡‡} шест стотина таланата Око 20.400 килограма. ^{‡‡†} педесет шекела 570 грама. ^{‡‡‡} пет лаката 2,25 метара; исто и у наставку стиха и у 12. и 15. стиху. [§] тридесет пет лаката 15,75 метара. ^{§†} двадесет ... висок 9 метара дуг и широк и 4,5 метара висок. ^{§††} десет лаката 4,5 метара. ^{§‡} пет лаката 2,25 метара. ^{§†††} тридесет лаката 13,5 метара. ^{§†} на сваки лакат То јест: на сваких 45 центиметара.

су били изливени у два реда и сливени с Морем,⁴ које је стајало на дванаест бикова. Три су гледала на север, три на запад, три на југ и три на исток. Бикови су задњим крајем били окренути према унутра. ⁵ Море је било један педаљ † дебело, а руб му је био као руб пехара, као љиљан. Запремина му је била три хиљаде бата ††.

⁶ Направио је још и десет умиваоника и поставио пет на јужној, а пет на северној страни. У њима се прало све што се користило за жртве паљенице, док је Море служило за прање свештеника.

⁷ Направио је и десет златних свећњака према опису и поставио их у Храму, пет на јужној, а пет на северној страни. ⁸ Направио је још и десет столова и поставио их у Храму, пет на јужној, а пет на северној страни. Направио је и стотину златних чинија за шкропљење.

⁹ Саградио је свештеничко двориште и велико двориште, као и капију за велико двориште, коју је обложио бронзом. ¹⁰ Море је поставио на јужној страни, у југоисточном углу. ¹¹ Направио је и лонце и лопатице и чиније за шкропљење.

Тако је Хурам завршио посао који је обављао за цара Соломона у Божијем Дому:

¹² два стуба;

две зделичасте главице на врховима стубова;
две мреже које су украшавале зделичасте главице на врховима стубова;

¹³ четири стотине нарова за мреже – два реда нарора за сваку мрежу, који су украшавали зделичасте главице на врховима стубова;

¹⁴ постоља са умиваоничима на њима;

¹⁵ Море и дванаест бикова испод њега;

¹⁶ лонце, лопатице, виљушке за месо и све припадајуће предмете.

Сви предмети које је Хурам-Ави направио за цара Соломона за Дом ГОСПОДЊИ били су од углачане бронзе. ¹⁷ Цар је наредио да се лију у глиненим калупима у Јорданској равници између Сукота и Цартана ‡. ¹⁸ Соломон је направио толико много предмета да нису ни утврђивали тежину утрошене бронзе.

¹⁹ Соломон је дао да се изради и сва опрема у Божијем Дому:

златни жртвеник;

столови за хлеб Присуства;

²⁰ свећњаци од чистог злата са светиљкама, да горе испред унутрашњег светилишта као што је прописано;

²¹ златни цветови, светиљке и машице од чистог злата;

²² маказе за фитиљ, чиније за шкропљење, кутлаче и кадионице, све од чистог злата;

и златна врата Храма: унутрашња врата Светиње над светињама и врата главне одаје.

5 Када је Соломон завршио све радове на Дому ГОСПОДЊЕМ, донесе и предмете које је одвојио његов отац Давид – сребро, злато и друге предмете – и стави их у ризнице Божијег Дома.

Соломон преноси Ковчег савеза у Храм

(1. Цар 8,1-9)

² Тада Соломон окупи у Јерусалиму старешине Израела, све племенске поглаваре и главе израелских породица, да са Сиона, из Давидовог града, донесу Ковчег ГОСПОДЊЕГ савеза. ³ Сви израелски мушкарци окупише се код цара за време празника ‡ у седмом месецу.

⁴ Када су стигле све старешине Израела, Левити подигоше Ковчег ⁵ и понеше га. Свештеници и Левити понеше Шатор састанка и сву његову свету опрему. ⁶ Цар Соломон и сва заједница која се окупила око њега били су испред Ковчега и приносили толико много ситне и крупне стоке да није могла ни да се попише ни преброји. ⁷ Свештеници донеше Ковчег ГОСПОДЊЕГ савеза на његово место у унутрашњем светилишту Храма, Светињи над светињама, и ставише га испод крила херувима. ⁸ Крила херувима ширила су се над местом за Ковчег, па су тако херувими наткриљивали Ковчег и мотке за ношење. ⁹ Ове мотке су биле толико дугачке да су им се крајеви видели из Светиње испред унутрашњег светилишта, али не и споља. Оне су тамо и данас. ¹⁰ У Ковчегу није било ничег осим две камене плоче које је у њега ставио Мојсије на Хореву, где је ГОСПОД склопио савез са Израелцима након што су изашли из Египта.

¹¹ Свештеници се затим повукоше из Светиње. Сви свештеници који су тамо били, без обзира на ред ком су припадали, осветаше се. ¹² Сви Левити који су били певачи – Асаф, Хеман, Једутун и њихови синови и рођаци – стајали су са источне стране жртвеника, обучени у танак лан и држали чинеле, харфе и лире. Пратило их је сто двадесет свештеника који су дували у трубе. ¹³ Трубачи и певачи певали су и трубили сложено, као један глас, хвалећи ГОСПОДА и захваљујући му. Уз пратњу труба, чинела и других музичких инструмената гласно су певали хвалећи ГОСПОДА: »Он је добар; љубав његова остаје довека.« ‡

Тада облак испуни Дом ГОСПОДЊИ. ¹⁴ Свештеници нису могли да обављају службу од облака, јер је Слава ГОСПОДЊА испунила Божији Дом.

6 Соломон рече: »ГОСПОД рече да ће у тамном облаку пребивати. ² Саградио сам ти величанствен дом, место на ком ћеш пребивати довека.«

Соломон говори народу

(1. Цар 8,12-21)

³ Док је сва израелска заједница тамо стајала, цар се окрену и благослови је, ⁴ па рече: »Благословен

† један педаљ 8 центиметара. †† три хиљаде бата 66.000 литара. ‡ Цартана У хебрејском тексту стоји: Цередате; в. 1. Цар 7,46.

‡† празник То јест: Дана помирења и Празника сеница.

‡‡ Он је добар ... довека в. Пс 100,5.

ГОСПОД, Бог Израелов, јер је испунио обећање које је дао мом оцу Давиду када је рекао: ⁵ „Од дана када сам свој народ извео из Египта, нисам изабрао ниједан град у неком од израелских племена да се у њему сагради дом за моје Име, нити сам изабрао икога да влада над мојим народом Израелом.“ ⁶ А сада сам изабрао Јерусалим, да моје Име буде у њему, и изабрао сам Давида да влада над мојим народом Израелом.⁷ Мој отац Давид био је наумио да сагради дом за Име ГОСПОДА, Бога Израеловог, ⁸ али му је ГОСПОД рекао: „Наумио си да саградиш дом за моје Име, и добро си учинио.“ ⁹ Али, нећеш ти градити дом, него твој рођени син. Он ће саградити дом за моје Име.[†]

¹⁰ »ГОСПОД је испунио своје обећање: ја сам наследио свог оца Давида и сео на Израелов престо, баш као што је ГОСПОД и обећао, и саградио сам дом за Име ГОСПОДА, Бога Израеловог, ¹¹ и у њега сам ставио Ковчег у ком је Савез који је ГОСПОД склопио са израелским народом.«

Соломонова молитва

(1. Цар 8,22-53)

¹² Тада Соломон, пред целом израелском заједницом, стаде пред ГОСПОДЊИ жртвеник и рашири руке. ¹³ А био је направио бронзано постоље пет лаката дуго, пет лаката широко и три лакта високо ^{††} и поставио га наспред спољног дворишта. Он се попе на њега, клекну пред целом израелском заједницом, рашири руке према небу ¹⁴ и рече: »ГОСПОДЕ, Боже Израелов, нема Бога као што си ти, ни на небу ни на земљи. Ти се држиш свог Савеза љубави са својим слугама који свим срцем живе као што ти тражиш. ¹⁵ Одржао си обећање које си дао свом слуги Давиду, мом оцу – данас си испунио оно што си рекао.

¹⁶ »Сада, ГОСПОДЕ, Боже Израелов, испуни свом слуги Давиду, мом оцу, и оно што си обећао када си рекао: „Увек ће један од твојих седети преда многа на Израеловом престолу, само ако твоји синови буду пазили да живе по мом Закону као што си ти живео.“ ¹⁷ Стога, ГОСПОДЕ, Боже Израелов, нека се сада обистини оно што си обећао свом слуги Давиду.

¹⁸ »Али, зар ће Бог заиста пребивати на земљи, са људима? Па ни небеса ни небеса над небесима не могу те обухватити, а камоли овај Дом који сам саградио! ¹⁹ Ипак, обрати пажњу на молитву, ГОСПОДЕ, Боже мој, и молбу за милост и чуј вапај и молитву које ти ја, твој слуга, упућујем. ²⁰ Нека твоје очи и дан и ноћ гледају према овом Дому, према овом месту за које си рекао да ћеш у њега ставити своје Име, да би чуо молитву коју твој слуга моли окренут према овом месту. ²¹ Чуј молитву свога слуге и свога народа Израела када се буду молили окренути према овом месту. Чуј са неба, свог пребивалишта, и кад чујеш, опрости.

²² »Када неко згреши против свога ближњег и треба да се закуне, па дође и закуне се пред твојим жртвеником у овом Дому, ²³ чуј са неба и пресуди међу својим слугама по њиховим делима: кривца осуди, а недужнога ослободи.

²⁴ »Када твој народ Израел буде поражен од непријатеља зато што је згрешио против тебе, па ти се окрене и призна твоје Име упућујући ти молитве и молбе за милост у овом Дому, ²⁵ тада то чуј са неба и опрости грех свом народу Израелу и врати га у земљу коју си дао његовим праоцима.

²⁶ »Када се небо затвори и не падне киша зато што су згрешили против тебе, а они се помолу окренути према овом месту и признају твоје Име, па се окрену од свога греха јер си их ударио невољом, ²⁷ тада то чуј са неба и опрости грех својим слугама, свом народу Израелу. Научи их да живе исправно и пошаљи кишу на земљу коју си дао свом народу у наследство.

²⁸ »Када у земљи завлада глад или помор, медљица или буђ, скакавци или попци, или када непријатељ опседне неки њихов град, или најиђе нека друга пошаст или болест, ²⁹ па ти молитву или молбу за милост упутуј било ко из твог народа Израела, знајући зашто га је снашла пошаст, и рашири руке према овом Дому, ³⁰ чуј то тада са неба, свог пребивалишта. Опрости и поступи са сваким човеком у складу са свим оним што чини, јер знаш његово срце – ти једини знаш срце људи. ³¹ Тада ће те се бојати и живети као што тражиш све док живе у земљи коју си дао нашим праоцима.

³² »Што се тиче туђинца, некога ко не припада твојем народу Израелу, него је због твог великог Имена, твоје моћне руке и испружене деснице дошао из далеке земље – када туђинац дође и помоли се према овом Дому, ³³ чуј то тада са неба, свог пребивалишта, и учини то што туђинац од тебе тражи, да би сви народи на земљи знали твоје Име и бојали те се као и твој народ Израел, и знали да овај Дом који сам саградио носи твоје Име.

³⁴ »Када твој народ крене у рат против непријатеља, куд год га послао, па се помоли ГОСПОДУ према граду који си изабрао и према Дому који сам ја саградио за твоје Име, ³⁵ чуј тада са неба њихову молитву и молбу за милост и оправдај их.

³⁶ »Када згреше против тебе – јер нема човека који не греши – и ти се разгневиш на њих и предаш их непријатељу да их као робље одведе у своју земљу, далеко или близу, ³⁷ па ако се промене у земљи свог заточеништва и покају се и замоле те за милост у земљи свог заточеништва, говорећи: „Згрешили смо. Зло и опако смо поступили“, ³⁸ и ако ти се окрену свим својим срцем и свом својом душом у земљи свог заточеништва у коју су одведени, и помолу се окренути према земљи коју си дао њиховим праоцима, према граду који си изабрао и Дому који сам ја саградио за твоје Име, ³⁹ чуј тада са неба, свог пребивалишта, њихову молитву и молбу

† в. 2. Сам 7,13 и 1. Лет 17,12. †† пет лаката ... високо 2,25 метара дуго и широко и 1,35 метара високо.

за милост, и оправдај их. Опрости свом народу, који је згрешио против тебе.

⁴⁰ »Боже мој, помно гледај и слушај молитве које се моле на овом месту. ⁴¹ А сада, устани, ГОСПОДЕ, Боже, и дођи на место свога починка, ти и Ковчег твоје моћи. Нека се твоји свештеници, ГОСПОДЕ, Боже, заодену спасењем, нека се твоји верни радују у благостању. ⁴² ГОСПОДЕ, Боже, не одбаци свога помазаника. Сети се љубави свога слуге Давида.«

Соломон освештава Храм

(1. Цар 8,62-66)

7 Када је Соломон завршио молитву, са неба се спусти огањ и сажече жртве паљенице и клане жртве. Слава ГОСПОДЊА испуни Храм, ² па свештеници нису могли да уђу у Дом ГОСПОДЊИ јер га је испунила Слава ГОСПОДЊА.

³ Када су сви Израелци видели огањ који је сишао и Славу ГОСПОДЊУ изнад Храма, клекнуше на плочник лицем до земље, па су се клањали и захваљивали ГОСПОДУ, говорећи: »Он је добар; љубав његова остаје довека.«[†]

⁴ Тада цар и сав народ принеше клане жртве пред ГОСПОДОМ. ⁵ Цар Соломон принесе жртву: двадесет две хиљаде грла крупне стоке и сто двадесет хиљада грла ситне стоке. Тако цар и сав народ посветише Божији Дом.

⁶ Свештеници заузеше своја места, а тако и Левити са ГОСПОДЊИМ музичким инструментима, које је цар Давид био направио за хваљење ГОСПОДА и који су се користили када је он захваљивао, говорећи: »Љубав његова остаје довека.« Стојећи преко пута Левитâ, свештеници су дували у трубе, а сви Израелци су стајали.

⁷ Соломон освешта средњи део дворишта испред Дома ГОСПОДЊЕГ и тамо принесе жртве паљенице и лој жртава за заједништво, јер је бронзани жртвеник који је направио био сувише мали да прими све жртве паљенице, житне жртве и лој.

⁸ Потом Соломон, и сав Израел с њим – силно мноштво народа од Лево-Хамата до Египатског потока – прослави празник^{††} који је падао у то време. ⁹ Осмога дана одржаше свечани скуп, пошто су седам дана славили посвећење жртвеника и још седам дана славили празник.

¹⁰ Двадесет трећег дана седмог месеца Соломон отпусти народ, који је био срећан и задовољан због свега доброг што је ГОСПОД учинио за Давида и Соломона и за свој народ Израел.

Бог се поново показује Соломону

(1. Цар 9,1-9)

¹¹ Када је Соломон завршио Дом ГОСПОДЊИ и царску палату и када је успео да изврши све што је био наумио да уради у Дому ГОСПОДЊЕМ и у својој палати, ¹² ГОСПОД му се показа ноћу и рече му:

[†] Он је добар ... довека в. Пс 100,5; исто и у 6. стиху. ^{††} празник То јест: Празник сеница.

»Чуо сам твоју молитву и изабрао сам ово место да ми буде храм за приношење жртава.

¹³ »Када затворим небо, па не пада киша, или заповедим скакавцима да опустоше земљу, или на свој народ пошаљем помор, ¹⁴ ако се мој народ, који се зове мојим Именом, понизи и помоли, потражи моје лице и окрене се од свога злог начина живота, ја ћу чути са неба и опростити му грех и исцелити његову земљу. ¹⁵ Моје очи и уши помно ће пазити на молитве које се моле на овоме месту.

¹⁶ Изабрао сам и освештао овај храм, да у њему до века буде моје Име. Моје очи и срце стално ће бити тамо.

¹⁷ »А ти, ако будеш живео преда мном као што је живео твој отац Давид и чинио све што заповедам и држао се мојих уредби и законâ, ¹⁸ учврстићу твој царски престо, као што сам рекао твом оцу кад сам с њим склопио савез: »Увек ће један од твојих потомака владати у Израелу«.

¹⁹ »Али, ако се окренете од мене и одбаците уредбе и заповести које сам вам дао, па одете да служите другим боговима и да им се клањате, ²⁰ ишчупаћу Израелце из моје земље, коју сам им дао, и одбацићу овај храм који сам освештао за своје Име.

Учинићу га узречицом и ругалицом међу свим народима. ²¹ И мада је сада овај храм тако узвишен, сви који буду пролазили згражаваће се. »Зашто је ГОСПОД учинио овако нешто овој земљи и овом храму?« питаће они, ²² а други ће одговарати: »Зато што су оставили ГОСПОДА, Бога својих праотаца, који их је извео из Египта, и приклонили се другим боговима, клањали им се и служили им – зато је он на њих довео сву ову несрећу.«

Други Соломонови подухвати

(1. Цар 9,15-28)

8 После двадесет година током којих је саградио Дом ГОСПОДЊИ и своју палату, ² Соломон је обновио села која му је дао Хирам и населио их Израелцима. ³ Потом је отишао у Хамат-Цову и освојио је. ⁴ Обновио је и Тадмор у пустињи и све градове-складишта које је изградио у Хамату. ⁵ Обновио је и Горњи и Доњи Бет Хорон, утврђене градове, са зидовима, капијама и преворницама, ⁶ а тако и Ваалат и све своје градове-складишта и градове за своја борна кола и коње – све што је желео да сагради у Јерусалиму, Либану и на целом подручју којим је владао.

⁷ Све преостале Хетите, Аморејце, Перижане, Хивијце и Јевусејце, дакле све који нису били Израелци, ⁸ односно њихове потомке који су преостали у земљи, које Израелци нису докраја затрли – Соломон је претворио у робове-кулучаре, што су и данас. ⁹ Али Соломон ниједног Израелца није учинио робом-кулучарем, него су они били његови војници, заповедници над четовођама и заповедници његових борних кола и коњаника. ¹⁰ Они су били и

главни службеници цара Соломона, њих две стотине педесет, који су управљали народом.

¹¹ Соломон је преселио фараонову кћер из Давидовог града у палату коју је сазидео за њу, говорећи: »Моја жена не сме да живи у палати Израеловог цара Давида, јер је та палата света откад је у њој био Божији Ковчег.«

¹² Соломон је приносио жртве паљенице ГОСПОДУ на ГОСПОДЊЕМ жртвенику који је подигао испред трема, ¹³ према дневном распореду жртава који је заповедио Мојсије за суботе, младе месеце и три годишња празника – Празник бесквасног хлеба, Празник седмица и Празник сеница. ¹⁴ У складу са законом свог оца Давида, одредио је свештеничке редове за њихове дужности и Левите да воде слављење и помажу свештеницима према дневним потребама. Одредио је и чуваре капија за поједине капије по њиховим редовима, јер је тако био наредио Давид, Божији човек. ¹⁵ Они ни у чему нису одступали од царевих заповести за свештенике и Левите, укључујући и ризнице.

¹⁶ Тако су завршени сви Соломонови радови, од дана када је постављен темељ Дома ГОСПОДЊЕГ до његовог завршетка.

Тако је завршен Дом ГОСПОДЊИ.

¹⁷ Потом је Соломон отишао у Еџон Гевер и Елот на обали Едома. ¹⁸ А Хирам му по својим слугама посла лађе и искусне морепловце. Они са Соломоновим слугама отпловише у Офир и оданде донеше четири стотине педесет таланата † злата и предадоше их цару Соломону.

Соломон и краљица од Сабе

(1. Цар 10,1-13)

9 Када је глас о Соломоновој слави дошао до краљице од Сабе, она дође у Јерусалим да га испушта тешким питањима. Стигла је са великом пратњом и камилама натовареним зачинама, великом количином злата и драгим камењем. Она оде Соломону, па је с њим разговарала о свему што јој је било на уму. ² Соломон одговори на сва њена питања – ништа му није било толико тешко да не би умео да јој објасни. ³ Када је краљица од Сабе видела Соломонову мудрост и палату коју је саградио, ⁴ јела на његовој трпези, одаје његових службеника, његову послугу и његове пехарнике у њиховим одорама и жртве паљенице које је приносио у Дому ГОСПОДЊЕМ, остала је без даха.

⁵ Она рече цару: »Истина је оно што сам у својој земљи чула о теби и твојој мудрости. ⁶ Али нисам у то веровала док нисам дошла и својим очима се уверила. А није ми речена ни половина твоје велике мудрости. Ти далеко превазилазиш оно што сам чула. ⁷ Благо твојим људима! Благо твојим службеницима, који стално стоје пред тобом и слушају твоју мудрост! ⁸ Благословен ГОСПОД, твој Бог, коме си толико омилио да те поставио на свој престо за

† четири стотине педесет таланата Око 15.300 килограма.

цара, да владаш за ГОСПОДА, свога Бога. Због своје љубави према Израелу и жеље да га одржи довека, он те је учинио царем, да чиниш оно што је право и праведно.«

⁹ Она даде цару сто двадесет таланата †† злата, силно много зачина и драго камење. Никада није било таквих зачина какве је краљица од Сабе дала цару Соломону.

¹⁰ (А Хирамове и Соломонове слуге донеле су злата из Офира, а тако и сандаловине и драгог камења. ¹¹ Цар је од сандаловине направио степенице за Дом ГОСПОДЊИ и царску палату и харфе и лире за свираче. Ништа слично није дотад виђено у Јуди.)

¹² Цар Соломон даде краљици од Сабе све што је пожелела и затражила – даде јој више него што је она донела њему. Потом она оде са својим слугама и врати се у своју земљу.

Соломоново богатство

(1. Цар 10,14-25)

¹³ Злато које је Соломон добијао сваке године било је тешко шест стотина шездесет шест таланата ‡, ¹⁴ не рачунајући приход који су доносили трговци и продавци. А и сви цареви Арабије и управитељи области у земљи доносили су Соломону злато и сребро.

¹⁵ Цар Соломон је направио две стотине великих штитова од кованог злата. За сваки штит је утрошено шест стотина шекела †† злата. ¹⁶ Направио је и три стотине малих штитова од кованог злата, а за сваки је утрошено три стотине шекела †† злата. Цар их је ставио у Палату либанске шуме.

¹⁷ Цар је направио и велик престо украшен слоновачом и обложен чистим златом. ¹⁸ Престо је имао шест степеника и златно подножје за ноге причвршћено за престо. На обе стране седишта били су наслони за руке, а крај сваког је стајао по један кип лава. ¹⁹ На оних шест степеника стајало је дванаест лавова, по један на сваком крају степеника. Никад ништа слично није израђено ни у једном другом царству.

²⁰ Сви пехари цара Соломона били су од злата и све посуђе у Палати либанске шуме било је од чистог злата. Ништа није било израђено од сребра, јер се у Соломоново време сребро није сматрало вредним.

²¹ Цар је имао трговачке лађе †††, чију посаду су чиниле Хирамове слуге. Оне су се враћале сваке треће године, доносећи злато, сребро и слоновачу, мајмуне и паунове.

²² Цар Соломон био је богатији и мудрији од свих других царева на земљи. ²³ Сви цареви на земљи

†† сто двадесет таланата Око 4.100 килограма. ‡ шест стотина шездесет шест таланата Око 22.650 килограма. †† шест стотина шекела 6,84 килограма. ††† три стотине шекела 3,42 килограма. †††† трговачке лађе Дословно: лађе да иду у Таршиш.

желели су да дођу и чују мудрост којом је Бог обдарио Соломона. ²⁴ Из године у годину, ко год је долазио, доносио је поклон – предмете од сребра и злата, одећу, оружје, зачине, коње и мазге.

²⁵ Соломон је имао четири хиљаде штала за коње и борна кола и дванаест хиљада коњаника, које је држао у градовима одређеним за борна кола и код себе у Јерусалиму. ²⁶ Владао је над свим царевима од реке Еуфрат † до филистејске земље, све до границе Египта. ²⁷ Учинио је да у Јерусалиму буде сребра као камења, а кедрова у изобиљу као дивљих смокава у Шефели.

²⁸ Соломон је увозио коње из Египта и свих других земаља.

Соломонова смрт

(1. Цар 11,41-43)

²⁹ Што се тиче осталих дела цара Соломона, сва су, од првог до последњег, забележена у записима пророка Натана, у пророштву Ахије Шилонца и у виђењима видеоца Ида о Јароваму сину Неватовом.

³⁰ Соломон је у Јерусалиму четрдесет година владао над целим Израелом. ³¹ Када је умро, сахранише га у Давидовом граду. На месту цара наследи га његов син Ровоам.

Побуна северних племена

(1. Цар 12,1-20)

10 Ровоам оде у Сихем, јер је сав Израел отишао онамо да га прогласи за цара. ² Јаровам син Неватов чуо је за то у Египту, куда је побегао пред царем Соломоном, па се врати из Египта.

³ Када су послали по Јаровама, он и сав Израел одоше Ровоаму и рекоше му: ⁴ »Твој отац је на нас навалио тежак јарам. Ти нам олакшај мукотрпни рад и тешки јарам који је он навалио на нас, и ми ћемо ти служити.«

⁵ Ровоам одговори: »Дођите ми поново за три дана.«

И народ оде.

⁶ Тада се цар Ровоам посаветова са старешинама које су служиле његовом оцу Соломону за његовог живота.

»Шта ми саветујете да одговорим овом народу?« упита он.

⁷ »Ако будеш добар према овом народу«, одговорише они, »и даш им повољан одговор којим ће бити задовољни, они ће ти увек служити.«

⁸ Али Ровоам одбаци савет који су му дале старешине, па се посаветова са младићима с којима је одрастао и који су били у његовој служби.

⁹ Он их упита: »Шта ми саветујете? Како да одговоримо овом народу који ми говори: „Олакшај јарам који је на нас навалио твој отац?“«

¹⁰ На то младићи који су с њим одрасли одговорисше: »Кажи том народу који ти је тако рекао: „Мој ма-

† реке Еуфрат Дословно: реке.

ли прст је дебљи од струка мога оца. ¹¹ Мој отац је на вас навалио тежак јарам – ја ћу га учинити још тежим. Мој отац вас је кажњавао обичним бичевима, а ја ћу тешким корбачима †.«

¹² Трећега дана Јаровам и сав народ дођоше цару Ровоаму, као што им је рекао.

¹³ Цар оштро одговори народу, пошто је одбацио савет старешина, ¹⁴ а прихватио савет младића:

»Мој отац је на вас навалио тежак јарам – ја ћу га учинити још тежим. Мој отац вас је кажњавао обичним бичевима, а ја ћу тешким корбачима.«

¹⁵ Тако цар не послуша народ, јер је Бог хтео да тако буде да би се испунило оно што је ГОСПОД рекао Јароваму сину Неватовом преко Ахије Шилонца.

¹⁶ Када су сви Израелци видели да цар неће да их послуша, рекоше му:

»Који је наш удео у Давиду?

Ми немамо наследство у сину Јесејевом!

Свако у свој шатор, Израеле!

А ти се, Давиде, за своју владарску кућу старај.«

И сви Израелци одоше кући, ¹⁷ па је Ровоам владао само над оним Израелцима који су живели у градовима Јуде.

¹⁸ Цар Ровоам посла Израелцима Хадорама, који је био задужен за кулук, али га они каменоваше до смрти. Тада се цар Ровоам брже-боље попе у кола и побеже у Јерусалим. ¹⁹ Тако је Израел у побуни против Давидове владарске куће до дана данашњег.

Шемајино пророштво

(1. Цар 12,21-24)

11 Када је Ровоам стигао у Јерусалим, окупи сто осамдесет хиљада најбољих ратника из Јудиног и Венијаминовог племена, да поведу рат против Израела и врате царство Ровоаму.

² Али реч ГОСПОДЊА дође Шемаји, Божијем човеку: ³ »Кажи Ровоаму сину Соломоновом, цару Јуде, и свим Израелцима који живе у Јуди и Венијамину:

⁴ Овако каже ГОСПОД: Немојте да идете да ратујете против своје браће. Нека се сваки од вас врати својој кући, јер је све ово моје дело.«

И они послушаше речи ГОСПОДЊЕ и одусташе од похода против Јаровама.

Ровоам, цар Јуде

(1. Цар 14,21-31)

⁵ Ровоам је живео у Јерусалиму и обновио градове за одбрану у Јуди: ⁶ Витлејем, Етам, Текоу, ⁷ Бет Цур, Сохо, Адулам, ⁸ Гат, Марешу, Зиф, ⁹ Адорајим, Лахиш, Азеку, ¹⁰ Цору, Ајалон и Хеврон. Све су то били утврђени градови у Јуди и Венијамину. ¹¹ Он им ојача одбрану и постави у њих заповеднике, а тако и залихе хране, уља и вина. ¹² У све градове

†† тешким корбачима Дословно: шкорпионима; највероватније бичевима којима су ударани само робови; исто и у 14. стиху.

посла штитове и копља и силно их ојача. Тако су Јуда и Венијамин остали његови.

¹³ Свештеници и Левити из свих области широм Израела стадоше на његову страну. ¹⁴ Левити чак оставише и своје пашњаке и имања и дођоше у Јуду и Јерусалим, пошто су их Јаровам и његови синови одбацили као ГОСПОДЊЕ свештенике. ¹⁵ А Јаровам постави своје свештенике да на узвишицама служе киповима јараца и теладима које је он направио.

¹⁶ Али сви они из сваког израелског племена којима је било у срцу да траже ГОСПОДА, Бога Израеловог, дођоше за Левитима у Јерусалим, да принесу жртве ГОСПОДУ, Богу својих праотаца. ¹⁷ Они су ојачали јудејско царство и три године подржавали Ровоама сина Соломоновог, све време идући стопама Давида и Соломона.

¹⁸ Ровоам узе за жену Махалат, кћер Давидовог сина Јеримота и Авихајил, кћери Јесејевог сина Елиава. ¹⁹ Она му роди синове Јеуша, Шемарју и Захама. ²⁰ После тога он се ожени Маахом кћери Авесаломовом, која му роди Авију, Атаја, Зизу и Шеломита. ²¹ Ровоам је волео Мааху кћер Авесаломову више од свих својих жена и наложница. Имао је укупно осамнаест жена и шездесет наложница, двадесет осам синова и шездесет кћери. ²² Ровоам постави Авију сина Маахиног за главног кнеза међу свом његовом браћом, како би га он наследио на месту цара. ²³ Мудро је поступао, разаславши неке од својих синова по областима Јуде и Венијамина и по свим утврђеним градовима. Он им даде хране у изобиљу и ожени их многим женама.

12 Када је Ровоам учврстио царство и ојачао, он и сав Израел с њим одбацише Закон ГОСПОДЊИ.

² Пошто су били неверни ГОСПОДУ, пете године владавине цара Ровоама, египатски цар Шишак нападе Јерусалим. ³ Са хиљаду двеста борних кола, шездесет хиљада коњаника и небројеном војском састављеном од Либијаца, Сукејаца и Кушана која је с њим дошла из Египта, ⁴ он освоји утврђене градове Јуде и стиже све до Јерусалима.

⁵ Тада пророк Шемаја дође Ровоаму и јудејским поглаварима, који су се, у страху од Шишака, окупали у Јерусалиму, и рече им: »Овако каже ГОСПОД: ,Оставили сте ме, зато ћу сада ја вас оставити Шишаку.'«

⁶ Тада се Израелски поглавари и цар понизише и рекоше: »ГОСПОД је праведан.«

⁷ Када је ГОСПОД видео да су се понизили, реч ГОСПОДЊА дође Шемаји: »Пошто су се понизили, нећу их уништити, него ћу им ускоро дати избављење. Моја јарост се неће излити на Јерусалим преко Шишака, ⁸ али они ће постати његове слуге, да науче разлику између служења мени и служења царевима других земаља.«

⁹ Тако египатски цар Шишак нападе Јерусалим, однесе све благо из Дома ГОСПОДЊЕГ и царске па-

лате, укључујући и златне штитове које је направио Соломон. ¹⁰ Стога цар Ровоам начини бронзане штитове место оних и повери их заповедницима страже на улазу у царску палату. ¹¹ Кад год је цар одлазио у Дом ГОСПОДЊИ, стража је ишла с њим, носећи штитове, а потом их је враћала у стражару.

¹² Пошто се Ровоам понизио, гнев ГОСПОДЊИ се одвратио од њега и ГОСПОД га није сасвим уништио, јер је у Јуди још било добра.

¹³ Цар Ровоам се учврсти у Јерусалиму и настави да влада. Имао је четрдесет једну годину када је постао цар. Седамнаест година је владао у Јерусалиму, граду који је ГОСПОД изабрао између свих израелских племена да у њега стави своје Име. Мајка му се звала Наама, а била је Амонка. ¹⁴ Чинио је зло зато што му није било у срцу да тражи ГОСПОДА.

¹⁵ Остали догађаји Ровоамовове владавине, од првог до последњег, и његов родослов, забележени су у записима пророка Шемаје и видеоца Ида. Све то време водио се рат између Ровоама и Јаровама.

¹⁶ Ровоам умре, па га сахранише у Давидовом граду. На месту цара наследи га његов син Авија.

Авија, цар Јуде

(1. Цар 15,1-8)

13 Осамнаесте године владавине цара Јаровама, Авија постаде цар Јуде. ² У Јерусалиму је владао три године. Мајка му се звала Михаја кћи Уриела из Гиве.

Између Авије и Јаровама изби рат. ³ Авија пође у бој са четири стотине хиљада врсних ратника, а Јаровам сврста осам стотина хиљада најбољих војника у бојне редове према њему.

⁴ Авија стаде на гори Цемарајим, у Ефремовом горју, и рече: »Јароваме и сав Израеле, чујте ме! ⁵ Зар не знате да је савезом соли ГОСПОД, Бог Израелов, дао Израелово царство Давиду и његовим потомцима до века? ⁶ А Јаровам син Неватов, службеник Соломона сина Давидовог, побунио се против свога господара. ⁷ Око њега су се окупиле ништарије и неваљалци и дигли се против Ровоама сина Соломоновог док је још био млад и неодлучан и недовољно јак да им се одупре. ⁸ А и сада сте наумили да се одупрете ГОСПОДЊЕМ царству, које је у рукама Давидових потомака, јер имате огромну војску и златну телад коју вам је Јаровам направио да вам буду богови. ⁹ И зар нисте истерали ГОСПОДЊЕ свештенике, Ааронове потомке, и Левите и сами себи поставили свештенике као што раде и народи других земаља? Ко год дође и освешта се једним јунцем и седам овнова може да постане свештеник онога што нису богови. ¹⁰ А што се нас тиче, ГОСПОД је наш Бог и ми га нисмо оставили. Свештеници који служе ГОСПОДУ Аароновима су потомци, а Левити им помажу. ¹¹ Сваког јутра и сваке вечери они приносе жртве паљенице и мирисни кад ГОСПОДУ. Постављају хлебове на чист сто и сваке ве-

чери пале светиљке на златном свећњаку. Ми се држимо онога што од нас тражи ГОСПОД, наш Бог, а ви сте га оставили. ¹² Бог је с нама – он је наш вођа. Његови свештеници ће својим трубама засвирати бојни поклич против вас. Израелци, немојте да се борите против ГОСПОДА, Бога својих праотаца, јер нећете успети.»

¹³ А Јаровам је послао део војске њима иза леђа, тако да је он био испред Јудеја, а заседа иза њих.

¹⁴ Када су се Јудеји окренули и видели да су нападнути и спреда и с леђа, завапише ГОСПОДУ. Свештеници дунуше у трубе, ¹⁵ а Јудеји испустише бојни поклич. Када је одјекнуо њихов поклич, Бог удари Јаровама и све Израелце пред Авијом и Јудом, ¹⁶ па Израелци побегоше пред Јудејима и Бог их предаде у њихове руке. ¹⁷ Авија и његова војска нанесе им тешке губитке – погину пет стотина хиљада најбољих израелских ратника. ¹⁸ Тако су тада Израелци поражени. А Јудеји су победили, јер су се ослободили на ГОСПОДА, Бога својих праотаца.

¹⁹ Авија потера Јаровама и од њега оте градове Бетел, Јешану и Ефрон са припадајућим селима. ²⁰ Јаровам се више није опоравио за време Авијине владавине – ГОСПОД га удари и он умре.

²¹ А Авија је бивао све јачи. Имао је четрнаест жена и с њима двадесет два сина и шеснаест кћери.

²² Остали догађаји Авијине владавине, оно што је чинио и говорио, записани су у Књизи тумачења пророка Ида.

Аса, цар Јуде (1. Цар 15,9-24)

14 Када је Авија умро и када су га сахранили у Давидовом граду, на месту цара наследи га његов син Аса, за чије владавине је земља била у миру десет година. ² Аса је чинио оно што је добро и исправно у очима ГОСПОДА, његовог Бога. ³ Уклонио је туђинске жртвенике и узвишице, поразбијао свете стубове и посекао Ашерине мотке. ⁴ Наредио је Јудејима да траже ГОСПОДА, Бога својих праотаца, и да извршавају његове законе и заповести. ⁵ Из сваког града у Јуди уклонио је узвишице и кадионе жртвенике и царство је било у миру под њим. ⁶ Обновио је утврђене градове у Јуди, пошто је земља живела у миру. Ни са ким није ратовао тих година, јер му је ГОСПОД дао починак.

⁷ Он рече Јудејима: »Хајде да поново изградимо ове градове и да око њих дигнемо зидове са кулама, капијама и преворницама. Земља је још наша, јер смо тражили ГОСПОДА, нашега Бога. Тражили смо га и он нам је дао починак са свих страна.«

Тако су градили и живели у благостању. ⁸ Аса је имао војску од три стотине хиљада војника из Јудиног племена, наоружаних великим штитовима и копљима, и две стотине осамдесет хиљада војника из Венијаминовог племена, наоружаних малим штитовима и луковима. Сви су они били храбри ратници.

⁹ На њих крену Зара Кушанин са силном војском † и три стотине борних кола и стиже све до Мареше. ¹⁰ Аса му крену у сусрет, па се његова војска сврста у бојне редове у долини Цефат код Мареше.

¹¹ Тада Аса завапи ГОСПОДУ, своме Богу, говорећи: »ГОСПОДЕ, нема никога као што си ти, који помажеш беспомоћнима против моћних. Помози нам, ГОСПОДЕ, Боже наш, јер ми се уздамо у тебе и у твоје име смо кренули против ове силне војске. ГОСПОДЕ, ти си наш Бог, не дај да човек надвлада против тебе.«

¹² И ГОСПОД удари Кушане пред Асом и Јудом. Кушани побегоше, ¹³ а Аса и његова војска су их гонили све до Герара. Толико Кушана погину да више нису могли да се опораве. Били су скршени пред ГОСПОДОМ и његовом војском. Јудеји однеше велик плен ¹⁴ и уништише сва села око Герара, јер је житеље обузео ужас ГОСПОДЊИ. Јудеји опљачкаше сва ова села, јер је у њима било много плена, ¹⁵ а нападоше и таборе сточара и одведоше стада ситне стоке и камила. Потом се вратише у Јерусалим.

15 Дух ГОСПОДЊИ сиђе на Азарју сина Одедовог. ² Азарја изађе у сусрет Аси и рече му: »Чуј ме, Аса, и сва Јудо и Венијамине: ГОСПОД је с вама када сте и ви с њим. Ако га будете тражили, он ће вам дати да га нађете, а ако га оставите, он ће оставити вас. ³ Дуго је Израел био без истинитога Бога, без свештеника да га поучи и без Закона. ⁴ Али он се у својој невољи окренуо ГОСПОДУ, Богу Израеловом, потражио га и нашао. ⁵ У то време није било безбедно путовати, јер је велик метеж владао међу становницима свих земаља. ⁶ Један народ је сатирао други народ, један град други град, јер их је Бог притискао свакојаким невољама. ⁷ Али ви будите јаки и не одустајте, јер ће ваш труд бити награђен.«

⁸ Када је Аса чуо ове речи и пророштво пророка Азарје сина Одедовог, охрабри се. Уклони одвратне идоле из целе Јудине и Венијаминове земље и из градова које је освојио у Ефремовом горју и поправи ГОСПОДЊИ жртвеник који је био испред трема Храма ГОСПОДЊЕГ. ⁹ Потом окупи све Јудеје и Венијаминовце и дошљаке из Ефремовог, Манасијиног и Симеоновог племена који су живели међу њима, пошто је много њих дошло из Израела када су видели да је ГОСПОД, његов Бог, с њим. ¹⁰ Окупише се у Јерусалиму трећег месеца петнаесте године Асине владавине, ¹¹ па принеше ГОСПОДУ на жртву седам стотина грла крупне стоке и седам хиљада грла ситне стоке од плена који су донели. ¹² Потом се заветоваше да ће да траже ГОСПОДА, Бога Израеловог, свим својим срцем и свом својом душом, ¹³ а ко год не буде хтео да тражи ГОСПОДА, Бога Израеловог, био мали или велики, мушкарац или жена, да буде погубљен. ¹⁴ Заклеше се на верност ГОСПОДУ гласним одобравањем и повицима уз звуке труба и овнујских рогова. ¹⁵ Сва Јуда се радовала због ове заклетве, јер су се заклели од свег ср-

† силном војском Дословно: војском од хиљаду хиљада.

ца. Ревносно су тражили Бога, и он им даде да га нађу. Тако им ГОСПОД даде починак са свих страна.

¹⁶ А цар Аса је чак и своју баку † Мааху уклонио са положаја царице-мајке, јер је направила огавну Ашерину мотку. Аса посече мотку, изломи је и спали у долини Кидрон. ¹⁷ Иако није уклонио и узвишице из Израела, Аса је целог живота свим срцем био одан ГОСПОДУ. ¹⁸ Он је у Божији Дом унео сребро, злато и предмете које су он и његов отац одвојили за Бога. ¹⁹ И више није било рата све до тридесет пете године Асине владавине.

16 Тридесет шесте године Асине владавине, Бааша, цар Израела, нападе Јуду и поче да утврђује Раму да спречи да се улази на подручје јудејског цара Асе или да се излази из њега. ² Тада Аса узме све злато и сребро из ризнице Дома ГОСПОДЊЕГ и из своје палате и посла Бен-Хададу, цару Арама, који је владао у Дамаску, с поруком:

³ »Хајде да један с другим склопимо савез какав је био између мог и твог оца. Ево ти шаљем сребра и злата. Раскини савез с Баашом, царем Израела, да би се он повукао од мене.«

⁴ Бен-Хадад прихвати понуду цара Асе, па посла заповеднике своје војске на израелске градове и они поразише Ијон, Дан, Авел Мајим и све градове-складишта у Нефталиму. ⁵ Када је Бааша то чуо, престадне да утврђује Раму. ⁶ Тада цар Аса доведе све Јудеје, па однеше из Раме камење и дрво које је Бааша користио. Том грађом Аса обнови Геву и Мичпу.

⁷ У то време виделац Ханани дође јудејском цару Аси, па му рече: »Зато што си се ослонио на цара Арама, а не на ГОСПОДА, свога Бога, војска цара Арама отела се твојој власти. ⁸ Зар Кушани и Либијци нису били моћна војска са великим бројем борних кола и коњаника? А ипак, пошто си се ослонио на ГОСПОДА, он ти их је предао у руке. ⁹ Јер, ГОСПОДЊЕ очи гледају по свој земљи да оснаже оне који су му одани свим срцем. А ти си поступио безумно и од сада ћеш бити у рату.«

¹⁰ Аса се разгневи на видеоца и толико је био бесан на њега да га је бацио у тамницу. А у то исто време Аса је окротно тлачио народ.

¹¹ Догађаји Асине владавине, од првог до последњег, записани су у Књизи цара Јуде и Израела.

¹² Тридесет девете године Асине владавине, њему оболеше ноге. Иако је његова болест била тешка, он ни у болести не потражи помоћ од ГОСПОДА, него од лекара. ¹³ Тако је, у четрдесет првој години своје владавине, Аса умро, ¹⁴ па га сахранише у гробници коју је за себе усекао у Давидовом граду. Положише га на одар прекривен зачинама и мешавином миомириса и у његову част запалише велику ватру.

Јосафат, цар Јуде

(1. Цар 22,41-50; 22,1-40)

17 Асу на месту цара наследи његов син Јосафат, који ојача у односу на Израел. ² Он постави војску по свим утврђеним градовима Јуде и размести војне посаде по Јуди и градовима Ефрема које је освојио његов отац Аса. ³ ГОСПОД је био са Јосафатом, јер је овај у својој младости ишао стопама свог праоца Давида. Није се саветовао са Баалима, ⁴ него је тражио Бога свога оца и држао се његових заповести, а не израелских обичаја. ⁵ ГОСПОД учврсти царство под његовом влашћу. Сва Јуда је Јосафату доносила поклоне, па је стекао велико богатство и част. ⁶ Свим срцем је живео онако као што ГОСПОД тражи, а из Јудеје је уклонио и узвишице и Ашерине мотке.

⁷ Треће године своје владавине, послао је своје службенике Бен-Хаила, Авдију, Захарију, Натанаила и Михеја да уче народ у јудејским градовима. ⁸ С њима су били и Левити Шемаја, Нетанја, Зевадја, Асаел, Шемирамот, Јонатан, Адонија, Товија и Тов-Адонија и свештеници Елишама и Јорам. ⁹ Они су учили народ по целој Јуди носећи са собом Књигу закона ГОСПОДЊЕГ. Тако су, учећи народ, обишли све јудејске градове.

¹⁰ Страх од ГОСПОДА обузе сва царства у земљама које су окруживале Јуду, па нису ратовала против Јосафата. ¹¹ Неки Филистејци чак донеше Јосафату поклоне и сребро као данак, а Арапи му дотераше ситне стокe: седам хиљада седам стотина овнова и седам хиљада седам стотина јараца.

¹² Јосафат је постајао све моћнији. Саградио је тврђаве и градове-складишта у Јуди, ¹³ а обављао је и многе радове и у другим јудејским градовима. У Јерусалиму је држао врсне ратнике, ¹⁴ а ово је њихов број по породицама:

Из Јуде, заповедници над хиљадама:

заповедник Адна са три стотине хиљада врсних ратника;

¹⁵ затим заповедник Јоанан, са две стотине осамдесет хиљада;

¹⁶ затим Амасја син Зихријев, који се добровољно јавио да служи ГОСПОДУ, са две стотине хиљада врсних ратника.

¹⁷ Из Венијамина:

Елјада, врстан ратник, са две стотине хиљада људи наоружаних луковима и штитовима;

¹⁸ затим Јехозавад, са сто осамдесет хиљада људи наоружаних за борбу.

¹⁹ То је била војска која је служила цару, осим оне коју је поставио по утврђеним градовима широм Јуде.

18 Када је Јосафат стекао велико богатство и част, ороди се с Ахавом, царем Израела, ² а после неколико година оде да посети Ахава у Самарији. За њега и његову пратњу Ахав закла много

† баку Дословно: мајку.

ситне стоке и говеда, па га је наговарао да нападне Рамот Гилад.

³ Ахав, цар Израела, упита Јосафата, цара Јуде: »Хоћеш ли са мном на Рамот Гилад?«

Јосафат му одговори: »Ја и моја војска стојимо ти на располагању – придружићемо ти се у том рату.«

⁴ Али Јосафат рече израелском цару и ово: »Прво потражи савет од ГОСПОДА.«

⁵ Стога израелски цар окупи пророке, њих четири стотине, и упита их: »Да ли да идем у рат против Рамот-Гилада или да одустанем?«

»Иди« одговорише они, »јер Бог ће га предати у цареве руке.«

⁶ А Јосафат упита: »Зар овде нема још неки ГОСПОДЊИ пророк, да и њега упитамо?«

⁷ Израелски цар одговори Јосафату: »Има још један човек, Михеј син Јимлин, преко кога можемо да питамо ГОСПОДА. Али ја га мрзим јер ми никад не пророкује ништа добро, него само зло.«

Јосафат на то рече: »Нека цар не говори тако.«

⁸ Тада израелски цар позва једног свог евнуха и рече: »Одмах доведи Михеја сина Јимлиног.«

⁹ Обучени у своје царске одоре, цар Израела и Јосафат, цар Јуде, седели су на својим престолима на гумну пред улазом самаријске капије, а сви пророци су пророковали пред њима.

¹⁰ Цидкија син Кенаанин направио је гвоздене рогове и рекао: »Овако каже ГОСПОД: ,Овим ћеш пробадати Арамејце све док не буду докрајчени.«

¹¹ Тако су пророковали и сви други пророци и говорили: »Нападни Рамот Гилад и успећеш, јер ГОСПОД ће га предати у цареве руке.«

¹² А гласник који је отишао да позове Михеја рече му: »Ено сви пророци као један проричу цару успех. Нека се твоја реч сложи с њиховом, зато говори повољно.«

¹³ Али Михеј рече: »Тако ми ГОСПОДА живог, говорићу само оно што каже мој Бог.«

¹⁴ Када је стигао цару, цар га упита: »Михеје, да ли да идемо у рат против Рамот-Гилада или да одустанем?«

»Нападни и успећеш,« одговори Михеј, »јер биће ти предат у руке.«

¹⁵ Цар му рече: »Колико пута треба да тражим од тебе да се закунеш да ћеш ми говорити само истину у ГОСПОДЊЕ име?«

¹⁶ Тада Михеј одговори: »Видех сав Израел раштркан по брдима као овце без пастира, а ГОСПОД рече:

»Овај народ нема господара.

Нека се свако врати кући у миру.«

¹⁷ Тада израелски цар рече Јосафату: »Нисам ли ти рекао да никад не пророкује ништа добро о мени, већ само зло?«

¹⁸ Михеј рече: »Пошто је тако, чуј реч ГОСПОДЊУ. Видео сам ГОСПОДА како седи на свом престолу, а сва небеска војска стоји му са десне и леве стране.

¹⁹ ГОСПОД рече: ,Ко ће да намами Ахава, цара Израела, да нападне Рамот Гилад и да тамо погине?«

»Једни предложише ово, други оно, ²⁰ док на крају не дође један дух, стаде пред ГОСПОДА и рече: ,Ја ћу га намамити.«

»Чиме?« упита ГОСПОД.

²¹ »Изаћи ћу и бићу лажљив дух у устима свих његових пророка, рече онај.

»Успећеш да га намамиш, рече ГОСПОД. ,Иди и учини то.«

²² Тако је сада ГОСПОД ставио лажљивог духа у уста ових твојих пророка. ГОСПОД ти је одредио несрећу.«

²³ Тада приђе Цидкија син Кенаанин и ошамари Михеја.

»Којим путем је ГОСПОДЊИ дух отишао од мене да би говорио теби?« упита он.

²⁴ А Михеј одговори: »Видећеш оног дана када будеш ишао да се сакријеш у задњој одаји.«

²⁵ Тада израелски цар рече: »Ухватите Михеја и одведите га заповеднику града Амону и мом сину Јоашу, ²⁶ па реците: ,Овако каже цар: »Баците овога у тамницу и не дајте му ништа осим хлеба и воде док се ја не вратим жив и здрав.««

²⁷ Михеј рече: »Ако се ти икада вратиш жив и здрав, ГОСПОД није говорио кроз мене.«

Онда додаде: »Упамти моје речи, сав народе!«

²⁸ Цар Израела и Јосафат, цар Јуде, кренуше на Рамот Гилад.

²⁹ »Ући ћу у бој прерушен«, рече израелски цар Јосафату, »али ти носи своју царску одору.«

Тако се израелски цар преруши и оде у бој.

³⁰ А арамејски цар је био заповедио својим заповедницима борних кола: »Не нападајте никог, ни малог ни великог, већ само израелског цара.«

³¹ Када су заповедници борних кола видели Јосафата, рекоше: »Ово мора да је израелски цар.«

Зато кренуше према њему, да га нападне. Али Јосафат завапи и ГОСПОД му поможе. Бог их одвуче од њега, ³² јер кад су заповедници борних кола видели да он није израелски цар, престадоше да га гоне. ³³ А један војник насумице одапе стрелу и погоди израелског цара између плоча оклопа.

На то цар рече возачу: »Окрени кола и изведи ме из бојних редова. Рањен сам.«

³⁴ Док је битка беснела целог тог дана, израелски цар је стајао подупрт у колима, окренут ка Арамејцима. Али, када је сунце било на заласку, он умре.

19 Када се јудејски цар Јосафат жив и здрав вратио у своју палату у Јерусалиму, ² видецац Јеху син Хананијев изађе му у сусрет, па му рече: »Зар треба да помажеш опакима и да волиш оне који мрзе ГОСПОДА? Због тога је на теби јарост ГОСПОДЊА. ³ Али има у теби и добра, јер си из земље уклонио Ашерине мотке и свим срцем тражиш Бога.«

⁴ Јосафат проведе неко време у Јерусалиму, а онда опет оде међу народ од Беер-Шеве до Ефремовог горја и поново их приклони ГОСПОДУ, Богу њихових праотаца. ⁵ Он постави судије у земљи, у сваком од утврђених градова Јуде, ⁶ и рече им: »Добро размислите шта радите, јер не судите у име човека, него у име ГОСПОДА, који је с вама кад год доносите пресуду. ⁷ Дакле, бојте се ГОСПОДА. Судите правдољубиво, јер код ГОСПОДА, нашега Бога, нема неправде, ни пристрасности, ни подмићивања.«

⁸ А када се вратио у Јерусалим, Јосафат постави неке од Левита, свештеника и глава израелских породица да у Јерусалиму спроводе ГОСПОДЊИ закон и решавају спорове.

⁹ Он им овако рече: »Радите то верно и свим срцем, у страху од ГОСПОДА. ¹⁰ У сваком случају који дође пред вас, а односи се на вашу сабраћу која живе у градовима – било да је реч о проливању крви, било о нечем другом што се помиње у Закону и заповестима, уредбама и законима – треба да их опомињете да не греше против ГОСПОДА, иначе ће јарост ГОСПОДЊА сићи на вас и вашу сабраћу. Тако чините и нећете погрешити. ¹¹ Главни свештеник Амарја биће ваш претпостављени у свему што се тиче ГОСПОДА, Зевадја син Јишмаелов, поглавар Јудиног племена, биће ваш претпостављени у свему што се тиче цара, а Левити ће бити ваши надгледници. Поступајте храбро и нека ГОСПОД буде с оних који чине добро.«

20 После ових догађаја, Моавци и Амонци и неки од Меунаца дођоше да ратују против Јосафата.

² Неки дођоше и рекоше Јосафату: »Силна војска иде на тебе из Едома, с оне стране мора, и већ је у Хацецон-Тамару« – то јест Ен-Гедију.

³ Јосафат се уплаши и одлучи да упита ГОСПОДА за савет, па прогласи пост у целој Јуди. ⁴ Јудеји из сваког града у Јуди окупише се и дођоше да траже помоћ од ГОСПОДА.

⁵ Тада Јосафат устаде усред скупа Јудеја и Јерусалимљана у Дому ГОСПОДЊЕМ, пред новим двориштем, ⁶ па рече: »ГОСПОДЕ, Боже наших праотаца, ти си Бог на небу и владаш над свим царствима незнабожаца. Моћ и сила у твојим су рукама и нико не може да ти се одупре. ⁷ Боже наш, ти си отерао становнике ове земље пред својим народом Израелом и довека је дао потомцима свог пријатеља Авраама. ⁸ Они живе у њој и у њој су подигли светилиште за твоје Име, говорећи: ⁹ »Ако нас снађе несрећа – мач осуде, помор или глад – ми ћемо стати пред тебе, пред овај Храм који носи твоје Име, и завапити ти у својој невољи, и ти ћеш нас чути и спасти нас.«

¹⁰ »А ево сада Амонаца, Моаваца и оних из горског краја Сеира, оних чије подручје ниси дао Израелцима да га освоје када су дошли из Египта, па су се Израелци окренули од њих и нису их затрли.

¹¹ Види како нам они узвраћају: долазе да нас оте-

рају са поседа који си нам дао у наследство. ¹² Боже наш, зар им нећеш судити? Јер, ми смо немоћни да се суочимо са овом силном војском која иде на нас. Не знамо шта да радимо – зато су наше очи упрте у тебе.«

¹³ Сви Јудеји, са својом нејачи, женама и децом, стајали су тамо пред ГОСПОДОМ.

¹⁴ Тада Дух Јахеов сиђе на Јахазиела сина Захарије сина Бенаје сина Јеиела сина Мататјиног, Левита, Асафовог потомка, док је стајао на скупу.

¹⁵ Он рече: »Чуј, сва Јудо, житељи Јерусалима и ти царе Јосафате! Овако вам каже ГОСПОД: »Не бојте се и не обесхрабрујте због ове силне војске. Јер, битка није ваша, него Божија. ¹⁶ Крените сутра на њих. Они ће се пењати уз превој Циц, а ви ћете их затећи на крају кланца у пустињи Јеруел. ¹⁷ Нећете морати да се борите у овој бици. Само заузмите положаје, Јудо и Јерусалиме, и чврсто стојте и гледајте како ГОСПОД побеђује. Не бојте се и не обесхрабрујте. Крените сутра на њих, јер ГОСПОД ће бити с вама.«

¹⁸ На то се Јосафат ницице поклони, а и сви Јудеји и житељи Јерусалима падоше ницице пред ГОСПОДОМ, клањајући му се. ¹⁹ Тада устадоше и неки Левити Кехатовци и Корејевци, па су из свега гласа хвалили ГОСПОДА, Бога Израеловог.

²⁰ Ујутро поранише и кренуше у пустињу Текоу. Када су полазили, Јосафат устаде и рече: »Чујте ме, Јудо и житељи Јерусалима! Верујте у ГОСПОДА, свога Бога, и опстајете. Верујте његовим пророцима, и успећете.«

²¹ Пошто се посаветовао са народом, Јосафат одреди људе да, корачајући на челу војске, певају ГОСПОДУ и хвале сјај његове светости говорећи:

»Захваљујте ГОСПОДУ,
јер љубав његова остаје довека.«

²² Када су почели да певају и хвале ГОСПОДА, ГОСПОД постави заседе Амонцима, Моавцима и Сеирцима, који су кренули на Јуду, и удари их. ²³ Амонци и Моавци се диглоше на Сеирце, да их униште и затру. А када су поубијали све Сеирце, почеше да се убијају међу собом.

²⁴ Када су Јудеји стигли до места које гледа на пустињу и погледали пут оне силне војске, а оно – само мртва тела леже на земљи – нико није утекао!

²⁵ Тада Јосафат и његова војска одоше да покупе плен, па нађоше међу онима много опреме, одеће и вредних предмета – више него што су могли да понесу. Плена је било толико да су га сакупљали три дана. ²⁶ Четвртог дана се окупише у долини Бераха, где благословише ГОСПОДА. Зато се та долина и дан-данас зове Бераха †.

²⁷ Потом се, са Јосафатом на челу, сви Јудеји и Јерусалимљани радосни вратише у Јерусалим, јер им је ГОСПОД дао повода да ликују над својим непријатељима. ²⁸ Када су ушли у Јерусалим, одоше у Дом ГОСПОДЊИ са харфама, лирама и трубама. ²⁹ Страх

† Бераха значи »благослов«.

од Бога обузе сва царства на земљи која су чула да се ГОСПОД борио против Израелових непријатеља.³⁰ А Јосафатово царство било је у миру, јер му је његов Бог дао починак са свих страна.

³¹ Тако је Јосафат владао над Јудом. Имао је тридесет пет година када је постао цар Јуде и владао је у Јерусалиму двадесет пет година. Мајка му се звала Азува кћи Шилхијева.³² Он је ишао стопама свог оца Асе и није од тога одступао, чинећи оно што је исправно у ГОСПОДЊИМ очима.³³ Али узвишице нису уклоњене и народ се ни даље није свим срцем приклонио Богу својих праотаца.

³⁴ Остали догађаји Јосафатове владавине, од првог до последњег, записани су у Летописима Јехуа сина Хананијевог, који су забележени у Књизи царева Израела.

³⁵ Касније је јудејски цар Јосафат склопио савез са израелским царем Ахазјом, који је опако поступао.³⁶ С њим се договорио да саграде трговачке лађе †. Када су оне биле саграђене у Еџон-Геверу,³⁷ Елиезер син Додавахуов из Мареше пророковао је против Јосафата, говорећи: »Зато што си склопио савез са Ахазјом, ГОСПОД ће уништити оно што си саградио.«

И оне лађе се разбише, па нису могле да плове.

Јорам, цар Јуде (2. Цар 8,16-24)

21 Јосафат умре, па га сахранише крај његових праотаца у Давидовом граду. На месту цара наследи га његов син Јорам.² Јорамова браћа, Јосафатови синови, звали су се Азарја, Јехиел, Захарија, Азарја, Михаило и Шефатја. Сви су они били синови Јосафата, цара Израела.³ Њихов отац им је поклонио много злата, сребра и вредних предмета и утврђене градове у Јуди, али је царство дао Јораму, јер је он био његов прворођени син.⁴ Када се Јорам учврстио на власти у царству које је наследио од оца, он мачем погуби сву своју браћу, а с њима и друге израелске кнежеве.

⁵ Јорам је имао тридесет две године када је постао цар, а у Јерусалиму је владао осам година.⁶ Ишао је стопама царева Израела, као и Ахавова владарска кућа, јер се оженио Ахавовом кћери. Чинио је оно што је зло у ГОСПОДЊИМ очима.⁷ Али, због савеза који је склопио са Давидом, ГОСПОД не хтеде да уништи Давидову владарску кућу, пошто је обећао да ће му он и његови потомци служити †† до века.

⁸ У Јорамово време Едом се побуни против Јуде и постави свог цара.⁹ Стога Јорам крену на њих са свим својим заповедницима и борним колима. Едомци опколише њега и његове заповеднике борних кола, али он се диже ноћу и изврши пробој.

¹⁰ Све до дана данашњег Едом је одметнут од Јуде. У то исто време побунила се и Ливна, јер је Јорам

† трговачке лађе Дословно: лађе да иду у Таршиш. †† да ће му ... служити Дословно: да ће њему и његовим синовима дати светилку.

оставио ГОСПОДА, Бога својих праотаца.¹¹ Јорам је дизао узвишице по брдима Јуде, наводио житеље Јерусалима да се клањају другим боговима и тако Јуду одвео на странпутицу.

¹² Јорам је од пророка Илије добио писмо у ком је стајало:

»Овако каже ГОСПОД, Бог твога праоца Давида: ,Ниси пошао стопама свога оца Јосафата, ни стопама Асе, цара Јуде,¹³ него си пошао стопама царева Израела и навео Јудеје и житеље Јерусалима да се клањају другим боговима, баш као и Ахавова владарска кућа. А поубијао си и своју рођену браћу, своју породицу, оне који су били бољи од тебе.

¹⁴ Зато ће сада ГОСПОД великом пошашћу ударити твој народ, твоје синове, твоје жене и све што је твоје.¹⁵ А ти ћеш се разболети од дуготрајне болести црева, од које ће ти се на крају црева просути.«

¹⁶ ГОСПОД против Јорама подстакну непријатељство Филитејаца и Арапа који су живели близу Кушана,¹⁷ па они нападоше Јуду, провалише у њу и однеше сва добра која су се налазила у царској палати. А одведоше и Јорамове синове и жене, не оставивши му ниједног сина осим најмлађег, Ахазје.

¹⁸ После свих ових догађаја, ГОСПОД удари Јорама неизлечивом болешћу црева.¹⁹ Након неког времена, на крају друге године, црева му испадоше од болести и он умре у великим мукама. Његов народ не запали ни ватру у његову част као што је палио његовим претходницима.²⁰ Јорам је имао тридесет две године када је постао цар, а у Јерусалиму је владао осам година. Умро је, а да нико није зажалио за њим. Сахранише га у Давидовом граду, али не у царској гробници.

Ахазја, цар Јуде (2. Цар 8,25-29; 9,21-28)

22 Житељи Јерусалима поставише Ахазју, Јорамовог најмлађег сина, за цара, пошто су нападачи, који су с Арапима упали у табор, побили све његове старије синове. Тако је почео да влада Ахазја син Јорамов, цар Јуде.

² Ахазја је имао двадесет две године када је постао цар, а у Јерусалиму је владао годину дана. Мајка му се звала Аталја, а била је Омријева унука.

³ Ишао је стопама Ахавове владарске куће, јер га је мајка охрабривала да чини зло.⁴ Чинио је оно што је зло у ГОСПОДЊИМ очима, као и Ахавова владарска кућа, јер су му баш они, на његову пропаст, постали саветници после смрти његовог оца.⁵ Он послуша њихов савет и када је са Јорамом сином Ахавовим, царем Израела, пошао у битку код Рамот-Гилада против Хазаела, цара Арама. Арамејци ранише Јорама,⁶ па се он врати у Јизреел да се опорави од рана које су му задали у Рамоту у борби са Хазаелом, царем Арама. Тада јудејски цар Ахазја син Јорамов оде доле у Јизреел да види Јорама сина Ахавовог пошто је овај био рањен.⁷ Бог учини да

ова његова посета Јораму буде Ахазји на пропаст. Када је стигао, Ахазја изађе с Јорамом у сусрет Јехуу сину Нимшијевом, кога је ГОСПОД помазао да затре Ахавову владарску кућу.⁸ Док је Јеху извршавао казну над Ахавовом владарском кућом, затече тамо и јудејске кнежеве и синове Ахазјиних рођака, који су били у Ахазјиној служби, па поби и њих.⁹ Потом крену да тражи и Ахазју. Његови људи га ухватише док се крио у Самарији, па га доведоше Јехуу и погубише. Ипак га сахранише, јер рекоше: »Био је потомак Јосафата, који је тражио ГОСПОДА свим својим срцем.« Тако у Ахазјиној владарској кући не остаде нико довољно моћан да задржи царску власт.

Аталја, царица Јуде (2. Цар 11,1-16)

¹⁰ Када је Ахазјина мајка Аталја видела да јој је син погинуо, крену да затре сву царску породицу Јудиног племена.¹¹ Али Јехошават, кћи цара Јорама, узео Јоаша сина Ахазјиног и украде га између царевих потомака, које су убијали. Она стави њега и његову дојкињу у једну спаваћу собу. Јехошават, кћи цара Јорама и жена свештеника Јехојаде, била је Ахазјина сестра и зато је сакрила дете од Аталје, да га ова не убије.¹² Он остаде сакривен с њима у Божијем Дому током шест година Аталјине владавине земљом.

23 Седме године, Јехојада показа своју снагу. Он склопи савез са заповедницима над стотинама: Азарјом сином Јерошамовим, Јишмаелом сином Јоанановим, Азарјом сином Јовидовим, Маасејом сином Адајиним и Елишафатом сином Зихријевим.² Они пођоше по свој Јуди и окупише Левите и главе израелских породица из свих градова. Када су дошли у Јерусалим,³ цела заједница склопи савез са царем у Божијем Дому.

Јехојада им рече: »Владаће царев син, баш као што је ГОСПОД и обећао о Давидовим потомцима.⁴ Ево шта треба да урадите: трећина вас свештеника и Левита који сте на дужности у суботу чуваћете капије,⁵ друга трећина биће код царске палате, а трећа код Темел-капије. Сав народ ће бити у двориштима Дома ГОСПОДЊЕГ.⁶ Нико не сме да уђе у Дом ГОСПОДЊИ осим свештеника и Левита који су на дужности. Они могу да уђу, зато што су освештани, а сви остали треба да чувају оно што им је ГОСПОД одредио.⁷ Левити треба да се распореде око цара, сваки с оружјем у руци. Ко год уђе у Храм, нека се погуби. Останите уз цара куд год он буде ишао.«

⁸ Левити и сви Јудеји учинише као што им је заповедио свештеник Јехојада. Сваки узео своје људе – оне који су били на дужности у суботу и оне који нису – јер свештеник Јехојада није ослободио дужности ниједан ред.⁹ Он даде заповедницима над стотинама копља и велике и мале штитове који су припадали цару Давиду и били у Божијем Дому.

¹⁰ Потом распореди људе око цара, сваког с оружјем у руци, близу жртвеника и Храма, од јужне до северне стране Храма.¹¹ Онда изведоше царевог сина и ставише му круну, дадоше му Сведочанство[†], и прогласише га за цара. Јехојада и његови синови га помазаше и повикаше: »Живео цар!«

¹² Аталја је чула грају коју је дизао народ трчећи и кличући цару, па оде у Дом ГОСПОДЊИ.¹³ Када је погледала, а оно – цар стоји поред свог стуба на улазу, поред цара заповедници и трубачи, сав народ земље се радује и дува у трубе, а певачи уз музичке инструменте предводе славље.

Тада Аталја разре своју одећу и повика: »Издаја! Издаја!«

¹⁴ Свештеник Јехојада посла заповеднике над стотинама који су заповедали војницима и рече им: »Изведите је кроз редове и убијте мачем свакога ко крене за њом«, пошто није хтео да се она погуби у Дому ГОСПОДЊЕМ.¹⁵ Они је ухватише на улазу Коњске капије царске палате и тамо је убише.

Јехојадине реформе (2. Цар 11,17-21)

¹⁶ Тада Јехојада склопи савез да ће он, цар и народ бити ГОСПОДЊИ народ.¹⁷ Сав народ оде до Вааловог храма и поруши га. Жртвенике и идоле разбише у парампарчад и пред жртвеницима убише Вааловог свештеника Матана.

¹⁸ Потом Јехојада надзор над Домом ГОСПОДЊИМ повери свештеницима, који су били Левити и које је Давид одредио да у Дому ГОСПОДЊЕМ приносе жртве паљенице ГОСПОДУ као што је записано у Мојсијевом закону, радујући се и певајући, као што је Давид заповедио.¹⁹ Он распореди и чуваре капија на капије Дома ГОСПОДЊЕГ, да у њега не може да уђе нико ко је од било чега нечист.

²⁰ Јехојада поведе са собом заповеднике над стотинама, племиће, управитеље народа и сав народ земље и изведе цара из Дома ГОСПОДЊЕГ, па уђоше у палату кроз Горњу капију и посадише цара на царски престо.²¹ Сав народ земље се радовао, јер је у граду завладао мир када је Аталја убијена мачем.

Јоаш, цар Јуде (2. Цар 12,1-21)

24 Јоаш је имао седам година када је постао цар, а у Јерусалиму је владао четрдесет година. Мајка му се звала Цивја, а била је из Беер-Шеве.² Јоаш је чинио оно што је исправно у ГОСПОДЊИМ очима све док је био жив свештеник Јехојада.³ Јехојада му изабра две жене, па је Јоаш с њима имао синове и кћери.

⁴ После неког времена, Јоаш одлучи да обнови Дом ГОСПОДЊИ.

[†] Сведочанство Вероватно: препис царске свечане заклете; в. 5. Мојс 17,18-20.

⁵ Он окупи свештенике и Левите и рече им: »Сместа идите у јудејске градове и сакупите новац који сав Израел треба да даје сваке године, да се поправи Храм вашег Бога.«

Али Левити то не учинише одмах, ⁶ па цар позва главног свештеника Јехојаду и упита га: »Зашто ниси тражио од Левитâ да донесу из Јуде и Јерусалима порез за Шатор састанка који им је одредио Мојсије, Божији слуга, и сва израелска заједница?«

⁷ А синови оне опаке жене Аталје били су опљачкали Божији Дом, па су чак и свете предмете из Дома ГОСПОДЊЕГ користили при служењу Ваалима.

⁸ Стога цар заповеди да направе ковчег и ставе га испред капије Дома ГОСПОДЊЕГ. ⁹ Потом објавише по Јуди и Јерусалиму да треба ГОСПОДУ да се донесе порез који је Мојсије, Божији слуга, одредио Израелу у пустињи. ¹⁰ Сви службеници и сав народ радо су доносили прилоге и стављали их у ковчег док се овај није напунио. ¹¹ Кад год би Левити донели ковчег царевим службеницима и они видели да је у њему много новца, дошли би царев бележник и првосвештеников службеник и испразнили ковчег, па га поново вратили на место. То су чинили редовно и прикупили много новца. ¹² Цар и Јехојада давали су тај новац људима који су обављали послове око Дома ГОСПОДЊЕГ, да унајме зидаре, тесаре и људе вичне раду са бронзом и гвозђем за обнову и поправку Дома ГОСПОДЊЕГ. ¹³ Људи који су водили посао били су марљиви и поправке су добро напредовале под њиховим надзором, па је Божији Дом враћен у првобитно стање и ојачан.

¹⁴ А када су завршили, донеше преостали новац цару и Јехојади, што послужи да се направе предмети за Дом ГОСПОДЊИ: предмети за службу и жртве паљенице, судови и други предмети од злата и сребра. Све док је Јехојада био жив, непрекидно су се приносиле жртве паљенице у Дому ГОСПОДЊЕМ.

¹⁵ Јехојада остари и умре у дубокој старости од сто тридесет година. ¹⁶ Сахранише га крај царева у Давидовом граду, због добра које је учинио у Израелу за Бога и његов Храм.

¹⁷ После Јехојадине смрти, јудејски службеници дођоше цару и поклонили се му се, и он је слушао њихове савете. ¹⁸ Јудеји оставише Дом ГОСПОДА, Бога својих праотаца, и почеше да се клањају Ашериним моткама и идолима. Због њихове кривице, Божији гнев сиђе на Јуду и Јерусалим. ¹⁹ Иако им је ГОСПОД слао пророке да их врате њему и иако су они сведочили против њих, они не хтедоше да послушају. ²⁰ Тада Дух ГОСПОДЊИ сиђе на Захарију, сина свештеника Јехојаде.

Он стаде пред народ и рече: »Овако каже Бог: ‚Зашто се не покоравате ГОСПОДЊИМ заповестима? Неће вам бити добро. Зато што сте оставили ГОСПОДА, он ће оставити вас.‘«

²¹ Али они сковаше заверу против њега и по царевом наређењу каменоваше га до смрти у дворишту Дома ГОСПОДЊЕГ. ²² Цар Јоаш није се више сећао

љубави коју је према њему показивао Захаријин отац Јехојада, него уби његовог сина, који, умирући, рече: »Нека ГОСПОД ово види и позове те на одговорност.«

²³ Крајем те године, арамејска војска крену на Јоаша, нападе Јуду и Јерусалим и поби све вође народа, а сав плен посла свом цару у Дамаск. ²⁴ Иако је арамејска војска дошла са мало људи, ГОСПОД им предаде у руке много већу војску. Јоаш је кажњен зато што је Јуда оставила ГОСПОДА, Бога својих праотаца. ²⁵ Када су се Арамејци повукли, оставише Јоаша тешко рањеног. Његови службеници сковаше заверу против њега зато што је убио сина свештеника Јехојаде, па га убише на његовој постељи. Тако он умре, па га сахранише у Давидовом граду, али не у царској гробници. ²⁶ А против њега су сковали заверу Завад, син Амонке Шимат, и Јехозавад, син Моавке Шимрит.

²⁷ Извештај о његовим синовима, многа пророчтва о њему и запис о обнови Божијег Дома записани су у Тумачењу Књиге о царевима. На месту цара наследи га његов син Амаџа.

Амаџа, цар Јуде

(2. Цар 14,1-20)

25 Амаџа је имао двадесет пет година када је постао цар, а у Јерусалиму је владао двадесет девет година. Мајка му се звала Јехоадан, а била је из Јерусалима. ² Чинио је оно што је исправно у ГОСПОДЊИМ очима, али не из свега срца. ³ Када је учврстио своју власт у царству, погуби оне службенике који су убили његовог оца, цара. ⁴ Али њихове синове не погуби, држећи се онога што је записано у Књизи Мојсијевог закона, где је ГОСПОД заповедио: »Нека се родитељи не погубљују због своје деце, ни деца због родитеља – нека се свако погуби за свој грех.« [†]

⁵ Амаџа окупи јудејски народ из Јуде и Венијамина, разврста их по породицама и постави им заповеднике над хиљадама и заповеднике над стотинама. Онда пописа све оне од двадесет година и старије, и утврди да има три стотине хиљада мушкараца способних за војску и који умеју да рукују копљем и штитом. ⁶ Он унајми још и сто хиљада врских ратника из Израела за сто таланата ^{††} сребра.

⁷ Али дође му један Божији човек и рече: »Царе, ова војска из Израела не сме да иде с тобом, јер ГОСПОД није са Израелом – ни са једним Ефремовим потомком. ⁸ Чак ако и одеш и храбро се бориш, Бог ће те оборити пред непријатељем, јер Бог има моћ и да помогне и да обори.«

⁹ Амаџа упита Божијег човека: »А шта ћемо са оних сто таланата које сам платио израелској војсци?«

А Божији човек одговори: »ГОСПОД може да ти да много више од тога.«

[†] в. 5. Мојс 24,16. ^{††} сто таланата Око 3.400 килограма; ис-то и у 9. стиху.

¹⁰ И Амаџа отпусти војнике који су му дошли из Ефрема и посла их кући. Они се силно разгневише на Јуду и одоше кући у великом гневу.

¹¹ Амаџа скупи снагу, па поведе своју војску у Слану долину, где уби десет хиљада Сеираца. ¹² Јудеји заробише живе десет хиљада људи, које одведоше на врх литице и бацише оданде, па се сви смрскаше.

¹³ А они војници које је Амаџа вратио не давши им да учествују у рату, нападоше јудејске градове од Самарије до Бет-Хорона, убише три хиљаде људи и однеше много плена.

¹⁴ Када се Амаџа вратио после покоља Едомаца, он донесе и богове Сеираца, па их постави себи за богове и поче да им се клања и да им приноси кâд.

¹⁵ ГОСПОД плану гневом на Амаџу, па му посла пророка, који рече: »Зашто питаш за савет богове тог народа кад они нису могли ни свој народ да спасу од твоје руке?«

¹⁶ Док је овај још говорио, цар му рече: »Јесмо ли те ми поставили за царевог саветника? Престани! Зашто да погинеш?«

И пророк престаде, али ипак рече: »Знам да је Бог одлучио да те затре зато што си ово урадио и ниси послушао мој савет.«

¹⁷ Пошто се посаветовао, Амаџа, цар Јуде, посла ову поруку Јехоашу сину Јехоахаза сина Јехуовог, цару Израела: »Хајде да се огледамо у боју.«

¹⁸ На то израелски цар одговори јудејском: »Либански чичак послао поруку либанском кедрџу: 'Дај своју кћер мом сину за жену'. Тада наиђе либанска звер и згази чичак. ¹⁹ Ти говориш: 'Ето, потукао сам Едом', и сад си се узохолио и пуцаш од поноса. Али, боље седи код куће! Зашто тражиш кавгу у којој ћеш пропасти, а с тобом и Јуда?«

²⁰ Али Амаџа не послуша, јер је Бог тако учинио да Јудеје преда у руке Јехоашу зато што су питали за савет богове Едома, ²¹ па израелски цар Јехоаш нападе. Он и Амаџа огледаше се у боју код Бет-Шемеша у Јуди. ²² Израелци до ногу потукоше Јудеје, па они сви побегоше кући. ²³ Јехоаш зароби Амаџу у Бет-Шемешу и одведе га у Јерусалим, где сруши четири стотине лаката † јерусалимског зида од Ефремове до Угаоне капије. ²⁴ Када је узео све злато и сребро и све предмете који су се налазили у Божијем Дому и о којима се старао Јовид-Едом, као и благо из палате и таоце, врати се у Самарију.

²⁵ Јудејски цар Амаџа син Јоашев живео је још петнаест година по смрти израелског цара Јехоаша сина Јехоахазовог.

²⁶ Остали догађаји Амаџине владавине, од првог до последњег, записани су у Књизи царева Јуде и Израела. ²⁷ Од времена када је Амаџа престао да иде за ГОСПОДОМ ковала се завера против њега у Јерусалиму, па он побеже у Лахиш, али за њим послаше људе, који га тамо убише. ²⁸ Оданде га на ко-

њима пренеше назад, па га сахранише крај његових праотаца у Јудином граду.

Озија, цар Јуде

(2. Цар 15,1-7)

26 Тада сав јудејски народ узео Озију, који је имао шеснаест година, и постави га за цара на место његовог оца Амаџе. ² Он обнови Елат и врати га Јуди након што је Амаџа умро.

³ Озија је имао шеснаест година када је постао цар, а у Јерусалиму је владао педесет две године. Мајка му се звала Јехолја, а била је из Јерусалима. ⁴ Чинио је оно што је исправно у ГОСПОДЊИМ очима, као и његов отац Амаџа. ⁵ Тражио је савете од Бога у време Захарије, који га је учио да се боји Бога. Све док је тражио савете од ГОСПОДА, Бог му је давао да му све полази за руком.

⁶ Ратовао је против Филистејаца и пробио бедеме Гата, Јавнеа и Ашдода, а потом обновио градове близу Ашдода и другде међу Филистејцима. ⁷ Бог му је помагао против Филистејаца, против Арапа који су живели у Гур-Ваалу и против Меунаца. ⁸ Амонци су Озији доносили данак, а име му се прочуло све до границе Египта, јер је постао веома моћан.

⁹ Озија је саградио куле у Јерусалиму на Угаоној капији, на Долинској капији и на углу зида, и утврдио их. ¹⁰ Саградио је и куле у пустињи и ископао много чатрња, јер је имао много стоке у Шефели и у равницама. Имао је и људе који су обрађивали његова поља и винограде у брдима и плодним крајевима, јер је волео земљу.

¹¹ Озија је имао добро увежбану војску, спремну за покрет по четама, сходно броју људи који су јој одредили његов бележник Јеиел и надгледник Маасаја, а предводио ју је Ананија, један од царевих заповедника. ¹² Било је укупно две хиљаде шест стотина глава породица које су заповедале ратницима. ¹³ Под њиховим заповедништвом била је војска од три стотине седам хиљада пет стотина људи вичних рату, моћна сила која је помагала цару против његових непријатеља. ¹⁴ Озија је сву војску снабдео штитовима, копљима, кацигама, оклопима, луковима и камењем за праћке. ¹⁵ У Јерусалиму је направио борбене справе, које су смислили домишљати људи, и ставио их на куле и углове бедема. Те справе су избацивале стреле и велико камење. Име му се прочуло надалеко, јер је имао велику помоћ од Бога док се није осилио.

¹⁶ Али, када се Озија осилио, његова охолост довела га до његове пропасти. Био је неверан ГОСПОДУ, своме Богу, и ушао у Храм ГОСПОДЊИ да на кадионном жртвенику пали кâд.

¹⁷ За њим уђе свештеник Азарја са још осамдесет храбрих ГОСПОДЊИХ свештеника ¹⁸ и они се успротивише цару Озији, рекавши му: »Није право, Озија, да ти палиш кâд ГОСПОДУ! То треба да раде свештеници, Ааронови потомци, који су освештани да

† четири стотине лаката 180 метара.

пале кâд. Изађи из светиштва, јер си неверан. То ти не служи на част пред ГОСПОДОМ, Богом!»

¹⁹ На то се Озија, који је у руци држао кадионицу, спреман да запали кâд, разгневи. И док је био тако обузет гневом на свештенике пред кадионим жртвеником у Дому ГОСПОДЊЕМ, на челу му изби губа. ²⁰ Када су главни свештеник Азарја и сви остали свештеници погледали у њега, видеше да му је на челу губа, па га брже-боље истераше напоље. А он је једва чекао да изађе, јер га је ГОСПОД ударио.

²¹ Цар Озија је имао губу све до дана своје смрти. Живео је у одвојеној кући, губав и одстрањен од Дома ГОСПОДЊЕГ, а његов син Јоатам управљао је царевим двором и народом у земљи.

²² Остала Озијина дела, од првог до последњег, записао је пророк Исаија син Амоцов.

²³ Озија умре, па га сахранише крај његових праотаца на пољу близу царске гробнице, пошто су рекли: »Имао је губу.« На месту цара наследи га његов син Јоатам.

Јоатам, цар Јуде

(2. Цар 15,32-38)

27 Јоатам је имао двадесет пет година када је постао цар, а у Јерусалиму је владао шеснаест година. Мајка му се звала Јеруша кћи Садокова.

² Чинио је оно што је исправно у ГОСПОДЊИМ очима, као што је чинио и његов отац Озија, само што није ушао у Храм ГОСПОДЊИ. Али народ је и даље поступао искварено.

³ Јоатам је обновио Горњу капију Дома ГОСПОДЊЕГ и много је градио на офелском зиду. ⁴ Подигао је градове у јудејском горју и утврђења и куле у шумским пределима. ⁵ Јоатам је ратовао против амонског цара и поразио Амонце. Они су му те године платили стотину таланата † сребра, десет хиљада кора †† пшенице и десет хиљада кора јечма, а толико су му дали и друге и треће године.

⁶ Јоатам је постао моћан, јер је доследно живео онако како тражи ГОСПОД, његов Бог.

⁷ Остали догађаји Јоатамове владавине, сви његови ратови и све што је учињено, записани су у Књизи царева Израела и Јуде. ⁸ Имао је двадесет пет година када је постао цар, а у Јерусалиму је владао шеснаест година. ⁹ Јоатам умре, па га сахранише у Давидовом граду. На месту цара наследи га његов син Ахаз.

Ахаз, цар Јуде

(2. Цар 16,1-20)

28 Ахаз је имао двадесет година када је постао цар, а у Јерусалиму је владао шеснаест година. Али није чинио оно што је исправно у ГОСПОДЊИМ очима као његов праотац Давид. ² Ишао је стопама царева Израела, а начинио је и ливене ливе за клањање Ваалима. ³ Палио је кâд у долини

† стотину таланата Око 3.400 килограма. †† десет хиљада кора 220.000 литара; исто и у наставку стиха.

Бен Хином и чак је и своје синове приносио као жртве паљенице по гнусном обичају народâ које је ГОСПОД истерао пред Израелцима. ⁴ Приносио је жртве и палио кâд на узвишицама, на врховима брда и под сваким крошњатим дрветом. ⁵ Зато га је ГОСПОД, његов Бог, предао у руке арамејском цару. Арамејци су га поразили, заробили много његових војника и одвели их у Дамаск.

А био је предат и у руке израелском цару, који му је нанео тешке губитке. ⁶ У једном дану Пеках син Ремалјин убио је сто двадесет хиљада војника у Јуди, зато што је Јуда оставила ГОСПОДА, Бога својих праотаца. ⁷ Зихри, један од Ефремових ратника, убио је царевог сина Маасеју, управитеља палате Азрикама и Елкану, првог до цара. ⁸ Израелци су од своје сабраће заробили две стотине хиљада жена, синова и кћери, а узели су и силан плен и однели га у Самарију.

⁹ А тамо је био ГОСПОДЊИ пророк по имену Овед, који изађе у сусрет војсци када се враћала у Самарију и рече: »ГОСПОД, Бог ваших праотаца, био је гневан на Јудеје и зато вам их је предао у руке. Али ви сте их побили у бесу који досеже до неба, ¹⁰ а сад сте наумили и мушкарце и жене из Јуде и Јерусалима да учините својим робовима и робињама. Па зар нисте и ви криви за грехе против ГОСПОДА, свога Бога? ¹¹ Стога ме послушајте: вратите своју сабраћу коју сте заробили, јер је љути гнев ГОСПОДЊИ на вама.«

¹² Тада се неки од вођа Ефремоваца – Азарја син Јоананов, Берехја син Мешилемотов, Езекија син Шалумов и Амаса син Хадлајев – успротивише онима који су се враћали из рата, ¹³ говорећи: »Не смеете да доведете те заробљенике овамо, јер ћемо бити криви пред ГОСПОДОМ. Зар хоћете да још надодате на наш грех и кривицу? Јер, наша кривица је већ велика и љути гнев ГОСПОДЊИ је на Израелу.«

¹⁴ И војници оставише заробљенике и плен пред службеницима и целим скупом. ¹⁵ Људи прозвани по имену устадоше и узеше заробљенике, па све који су били голи обукоше у одећу из плена. Када су их обукли и обули, нахранили и напојили, намазали им ране уљем и изнемогле посадили на магарце, одведоше их назад њиховој сабраћи у Јерихон, Град палми, а онда се вратише у Самарију.

¹⁶ У то време цар Ахаз посла гласнике цару Асирије молећи га за помоћ, ¹⁷ пошто су Едомци били поново дошли, напали Јуду и одвели заробљенике, ¹⁸ а Филистеејци напали градове у Шефели и Јудином Негеву и заузели Бет Шемеш, Ајалон и Гедерот, а тако и Сохо, Тимну и Гимзо, са припадајућим селима, и тамо се настанили. ¹⁹ ГОСПОД је понизио Јуду због Ахаза, цара Израела ‡, зато што је подстицао зло у Јуди и био крајње неверан ГОСПОДУ.

²⁰ Тиглатпилесер, цар Асирије, дође Ахазу, али место помоћи донесе му невољу.

‡ Израела То јест: Јуде.

²¹ Ахаз узне неке предмете из Дома ГОСПОДЊЕГ, из царске палате и од поглаварâ и поклони их асирском цару, али му ни то није помогло. ²² У време своје невоље цар Ахаз постаде још невернији ГОСПОДУ. ²³ Приносио је жртве боговима Дамаска, који га је поразио, мислећи: »Пошто су богови арамејског цара помогли Арамејцима, принећу им жртве да би помогли и мени.« Али они су били разлог његове пропасти и пропасти целог Израела. ²⁴ Ахаз скупи сву опрему из Божијег Дома и однесе је. Он затвори врата Дома ГОСПОДЊЕГ, а жртвенике постави по свим угловима улица у Јерусалиму. ²⁵ У сваком јудејском граду подиже узвишице, да пали кâд другим боговима, изазивајући гнев ГОСПОДА, Бога својих праотаца.

²⁶ Остали догађаји његове владавине, и све што је чинио, од првог до последњег, записани су у Књизи царева Јуде и Израела.

²⁷ Ахаз умре, па га сахранише у Јерусалиму, али не у гробници царева Израела. На месту цара наследи га његов син Езекија.

Езекија, цар Јуде (2. Цар 18,1-20,21)

29 Езекија је имао двадесет пет година када је постао цар, а у Јерусалиму је владао двадесет девет година. Мајка му се звала Авија кћи Захаријана. ² Чинио је оно што је исправно у ГОСПОДЊИМ очима, као што је чинио и његов праотац Давид.

Очишћење и освештање Храма

³ Првог месеца прве године своје владавине, Езекија отвори врата Дома ГОСПОДЊЕГ и поправи их.

⁴ Доведе свештенике и Левите, окупи их на тргу на источној страни ⁵ и рече: »Чујте ме, Левити. Освештајте се сада и освештајте Дом ГОСПОДА, Бога својих праотаца. Уклоните из светилишта све што је погано. ⁶ Наши очеви су били неверни. Чинили су оно што је зло пред ГОСПОДОМ, нашим Богом, и оставили га. Окренули су лице од ГОСПОДЊЕГ боравишта и окренули му леђа. ⁷ Затворили су и врата на трему и угасили светиљке. Нису палили кâд ни приносили жртве паљенице у светилишту Бога Израеловог. ⁸ Зато је гнев ГОСПОДЊИ био на Јуди и Јерусалиму. Он их је учинио предметом ужасавања, згражавања и цоктања, као што својим очима можете да видите. ⁹ Зато су наши очеви пали од мача, а наши синови, кћери и жене су у заточеништву.

¹⁰ »Сада сам одлучио да склопим савез са ГОСПОДОМ, Богом Израеловим, да се његов љути гнев одврати од нас. ¹¹ Синови моји, не будите сада немарни, јер ГОСПОД вас је изабрао да стојите пред њим и служите му, да пред њим обављате службу и палите кâд.«

¹² Тада ови Левити прионуше на посао: од Кехатоваца: Махат син Амасажев и Јоил син Азарјин; од Мераријеваца: Кис син Авдијев и Азарја син Јехале-

лелов; од Гершоноваца: Јоах син Зимин и Еден син Јоахов; ¹³ од Елицафанових потомака: Шимри и Јеиел; од Асафових потомака: Захарија и Матанја; ¹⁴ од Хеманових потомака: Јехиел и Шими; од Једутунових потомака: Шемаја и Узиел. ¹⁵ Када су окупили своју сабраћу и освештали се, ућоше да изврше очишћење Дома ГОСПОДЊЕГ, као што је цар наредио, у складу с речју ГОСПОДЊОМ. ¹⁶ Свештеници ућоше у светилиште ГОСПОДЊЕ да изврше очишћење. У двориште Дома ГОСПОДЊЕГ изнесе све нечисто што су затекли у Храму ГОСПОДЊЕМ, па то Левити узеше и изнесе у долину Кидрон. ¹⁷ Почели су да освештавају првог дана првога месеца и до осмог дана истог месеца стигли су до ГОСПОДЊЕГ трема. Још осам дана су освештавали сâм Дом ГОСПОДЊИ и завршили шеснаестог дана првог месеца.

¹⁸ Потом одоше цару Езекији и известише га: »Извршили смо очишћење целог Дома ГОСПОДЊЕГ, жртвеника за жртве паљенице и свег његовог прибора и стола за постављање светог хлеба са свим његовим прибором. ¹⁹ Припремили смо и освештали све предмете које је цар Ахаз у својој невери уклонио док је био цар. Ено их сада пред ГОСПОДЊИМ жртвеником.«

²⁰ Цар Езекија порани наредног јутра, окупи све градске службенике и оде до Дома ГОСПОДЊЕГ. ²¹ Дотераше седам јунаца, седам овнова, седам јагањаца и седам јараца за жртву за очишћење за цело царство, за светилиште и за Јуду, а цар заповеди свештеницима, Аароновим потомцима, да их принесу на ГОСПОДЊЕМ жртвенику. ²² Тада заклаше јунце, а свештеници узеше крв и њоме заплуснуше жртвеник. Затим заклаше овнове и њиховом крвљу заплуснуше жртвеник, а потом заклаше јагањеце и заплуснуше жртвеник њиховом крвљу. ²³ Јарце за жртву за очишћење дотераше пред цара и скуп, и они на њих положише руке. ²⁴ Тада свештеници заклаше јарце и принеше њихову крв на жртвенику као жртву за очишћење, да изврше обред помирења за сав Израел, јер је цар наредио да се принесу жртва паљеница и жртва за очишћење за сав Израел.

²⁵ Цар постави Левите у Дому ГОСПОДЊЕМ, са чинелама, харфама и лирама, онако како су прописали Давид, Божији видецац Гад и пророк Натан, пошто је ГОСПОД тако заповедио преко својих пророка. ²⁶ Тако су Левити стајали с Давидовим музичким инструментима, а свештеници са својим трубама. ²⁷ Езекија нареди да се на жртвенику принесе жртва паљеница. Када је почело приношење жртве, поче и певање ГОСПОДУ, праћено трубама и музичким инструментима Давида, цара Израела.

²⁸ Сав скуп се поклони, док су певачи певали, а трубачи трубили. То је трајало све док се није завршило приношење жртве паљенице.

²⁹ Када је завршено приношење, цар и сви који су били с њим клекнуше и поклонише се. ³⁰ Цар Езе-

кија и његови службеници наредише Левитима да певају хвалоспеве ГОСПОДУ речима Давида и видеоца Асафа, и они су их певали с радошћу, па погнули главе и клањали се ГОСПОДУ.

³¹ Тада Езекија рече: »Сада сте посвећени ГОСПОДУ. Дођите и донесите клане жртве и жртве захвалнице у Дом ГОСПОДЊИ.«

И скуп донесе клане жртве и жртве захвалнице, а сви који су то желели донеше жртве паљенице.

³² Број жртава паљеница које је скуп донео био је: седамдесет јунаца, сто овнова и две стотине јагањаца, све за жртве паљенице ГОСПОДУ. ³³ Број животиња које су освештали за жртве износио је шест стотина јунаца и три хиљаде грла ситне стоке.

³⁴ Али свештеника је било сувише мало да би могли да одеру све жртве паљенице, па им помогоше њихова сабраћа Левити док посао није обављен и док се нису освештали други свештеници, јер Левити су се савесније освештавали него свештеници.

³⁵ Било је у изобиљу жртава паљеница, лоја од жртава за заједништво и жртава леваница уз жртве паљенице. Тако је поново успостављена служба у Дому ГОСПОДЊЕМ.

³⁶ Езекија и сав народ радовали су се ономе што је Бог припремио за свој народ, јер се све одиграло тако ненадано.

Припреме за прославу Пасхе

30 Езекија разасла гласнике по целом Израелу и Јуди, а написа и писма Ефремовом и Манасином племену, позивајући их да дођу у Дом ГОСПОДЊИ у Јерусалиму, да прославе Пасху ГОСПОДА, Бога Израеловог. ² Цар и његови службеници и сва заједница у Јерусалиму одлучише да прославе Пасху у другом месецу. ³ Нису могли да је прославе у прописано време, јер се још није био освештао довољан број свештеника, а ни народ се још није био окупио у Јерусалиму. ⁴ Овај наум се учини добар и цару и целој заједници, ⁵ па одлучише да пошаљу проглас по целом Израелу, од Беер-Шеве до Дана, позивајући народ да дође у Јерусалим и прослави Пасху ГОСПОДА, Бога Израеловог, јер то дуго нису чинили у великом броју, онако како је записано.

⁶ По царевој заповести, гласници пођоше по целом Израелу и Јуди са писмима од цара и његових службеника у којима је стајало:

»Израелци, вратите се ГОСПОДУ, Богу Авраамовом, Исааковом и Израеловом, да би се он вратио вама који сте преостали, који сте утекли из руку цара Асирије. ⁷ Не будите као ваши очеви и браћа, који су били неверни ГОСПОДУ, Богу својих праотаца, па их је он учинио предметом згражавања, као што и сами видите. ⁸ Не будите тврдоглави, као што су били ваши очеви – покорите се ГОСПОДУ. Дођите у светилиште, које је он освештао довека. Служите ГОСПОДУ, своме Богу, да се његов љути гнев окрене од вас. ⁹ Ако се вратите ГОСПОДУ, онда ће ваша

браћа и деца наћи милост код оних који су их заробили и вратити се у ову земљу, јер је ГОСПОД, ваш Бог, милостив и сажалив и неће окренути своје лице од вас ако му се вратите.«

¹⁰ Гласници су ишли од града до града у Ефрему и Манасији, све до Завулоне, али им се народ ругао и исмевао их. ¹¹ Ипак, неки из Асировог, Манасијиног и Завулоновог племена понизише се и дођоше у Јерусалим. ¹² А у Јуди је Божија рука била на народу и дала му да сложено изврши оно што су заповедили цар и његови службеници, у складу с речју ГОСПОДЊОМ.

Прослава Пасхе

¹³ Силно мноштво народа окупи се у Јерусалиму у другом месецу да прослави Празник бесквасног хлеба. ¹⁴ Из Јерусалима уклонише жртвенике и кадионе жртвенике, па их бацише у долину Кидрон. ¹⁵ Четрнаестог дана другог месеца заклаше пасхално јагње. Свештеници и Левити се постидеше, па се освешташе и унесе жртве паљенице у Дом ГОСПОДЊИ. ¹⁶ Потом заузеше своја уобичајена места као што је прописано у закону Мојсија, Божијег човека, па су свештеници запљускивали крвљу коју су им додавали Левити. ¹⁷ Пошто се многи од народа нису освештали, Левити су морали да кољу пасхалну јагњад место свих оних који су били нечисти, да би их освештали за ГОСПОДА. ¹⁸ Иако се већина од мноштва оних који су дошли из Ефрема, Манасије, Исахара и Завулоне нису очистили, ипак су јели пасхално јагње, противно ономе што је записано.

Али Езекија се овако помоли за њих: »Нека ГОСПОД, који је добар, опрости свакоме ¹⁹ ко свим срцем тражи Бога – ГОСПОДА, Бога својих праотаца – ако и није чист онако како се захтева у светилишту.«

²⁰ И ГОСПОД услиши Езекију и излечи народ.

²¹ Израелци који су били у Јерусалиму с великом су радошћу седам дана славили Празник бесквасног хлеба, а Левити и свештеници певали су хвалоспеве ГОСПОДУ сваки дан уз ГОСПОДЊЕ музичке инструменте. ²² Езекија је хвалио све Левите, који су вешто обављали ГОСПОДЊУ службу. Тих седам дана јели су оно што им је припадало од жртве, приносили жртве за заједништво и захваљивали ГОСПОДУ, Богу својих праотаца.

²³ Потом се сва заједница сложи да славе још седам дана, па су још седам дана радосно славили. ²⁴ Езекија, цар Јуде, прибави за заједницу хиљаду јунаца и седам хиљада грла ситне стоке, а поглавари још хиљаду јунаца и десет хиљада грла ситне стоке. Тада се освешта и велик број свештеника. ²⁵ Сва Јудина заједница радовала се заједно са свештеницима и Левитима, свим окупљенима из Израела и са дошљацима који су дошли из Израела и дошљацима који су живели у Јуди. ²⁶ У Јерусалиму је владала велика радост, јер још од времена Соломона сина Давидовог, цара Израела, није било ничег слич-

ног у Јерусалиму.²⁷ На крају свештеници и Левити устадоше да благослове народ, и Бог их услиши, јер је њихова молитва допрла до неба, његовог светог пребивалишта.

Езекијине реформе

31 Када се све ово завршило, Израелци који су били у Јерусалиму кренуше по јудејским градовима, поразбијаше свете стубове и посекоше Ашерине мотке. Разорише узвишице и жртвенике широм Јуде и Венијамина и у Ефрему и Манасији. Када су их све разорили, Израелци се вратише у своје градове и на своје поседе.² Езекија подели свештенике и Левите на редове, свакога према његовој свештеничкој или левитској дужности, да приносе жртве паљенице и жртве за заједништво, да обављају службу, да захваљују и певају хвалоспеве на капијама Боравишта ГОСПОДЊЕГ.³ Цар од свог личног имања даде прилог за јутарње и вечерње жртве паљенице и за жртве паљенице о суботама, младим месецима и прописаним празницима као што је записано у Закону ГОСПОДЊЕМ.⁴ Он нареди житељима Јерусалима да дају део који припада свештеницима и Левитима, да би они могли да се посвете Закону ГОСПОДЊЕМ.⁵ Чим је ова наредба објављена, Израелци почеше да доносе првине свога жита, младог вина, уља, меда и свега што је родило на њивама – доносили су велике количине, десетак од свега.⁶ А и они Израелци и Јудеји који су живели у јудејским градовима доносили су десетак од своје крупне и ситне стоке и десетак од светих предмета које су одвојили за ГОСПОДА, свога Бога, и стављали га на гомиле.⁷ То су почели да чине у трећем месецу, а завршили у седмом.

⁸ Када су Езекија и његови службеници дошли и видели ове гомиле, благословише ГОСПОДА и његов народ Израел.

⁹ Езекија упита свештенике и Левите за те гомиле,¹⁰ па му Азарја, главни свештеник, из Садокове породице, одговори: »Откад је народ почео да доноси своје прилоге у Дом ГОСПОДЊИ, имамо довољно да једемо и много нам претекне, јер је ГОСПОД благословио свој народ, па је овако много остало.«

¹¹ Езекија нареди да се припреме одаје у Дому ГОСПОДЊЕМ, па тако и учинише.¹² Потом унесе прилоге, десетке и свете дарове, да се тамо чувају под управом Левита Конанје и његовог брата Шимија, који је био његов заменик.¹³ По одлуци цара Езекије и Азарје, службеника задуженог за Божији Дом, Конанја и његов брат Шими били су надређени надзорницима Јехиелу, Азази, Нахату, Асаелу, Јеримоту, Јозаваду, Елиелу, Јисмахји, Махату и Бенаји.

¹⁴ Левит Коре син Јимнин, чувар Источне капије, водио је бригу о жртвама драговољним које су се приносиле Богу, па је делио прилоге дате ГОСПОДУ као и свете дарове.¹⁵ Еден, Минјамин, Исус, Шемаја, Амарја и Шеханја верно су му помагали у свештеничким градовима, делећи својој сабраћи свеште-

ницима према њиховим редовима, како старима тако и младима.¹⁶ Поврх тога, делили су и дечацима од три године и старијима, чија су имена била записана у родословима – свима који ће ући у Дом ГОСПОДЊИ да врше свакодневне дужности везане за посао у њиховој надлежности и према њиховом свештеничком реду.¹⁷ Делили су свештеницима уписанима у родослове по породицама и Левитима од двадесет година и старијима, према њиховим дужностима и левитском реду,¹⁸ а тако и свој нејачи, женама, синовима и кћерима у целој заједници, уписанима у родослове. Јер, они су се искрено освештавали.¹⁹ Што се тиче свештеника, Ааронових потомака, који су живели на пољима око својих или других градова, поименце су одређивани људи који су сваком мушкарцу међу њима и свима који су били уписани у родослове Левитâ давали њихов део.²⁰ Тако је Езекија радио по целој Јуди, чинећи оно што је добро, исправно и верно пред ГОСПОДОМ, његовим Богом.

²¹ У свему што је предузимао служећи Божијем Дому и покоравајући се Закону и заповестима, тражио је свога Бога и радио свим срцем, и било му је добро.

Асирци прете Јерусалиму

(2. Цар 18,13-37; 19,14-19, 35-37; Ис 36,1-22; 37,8-38)

32 После свега што је Езекија тако верно урадио, Санхериб, цар Асирије, дође и нападе Јуду. Он опседе утврђене градове с намером да их освоји за себе.² Када је Езекија видео да је Санхериб дошао и да намерава да ратује против Јерусалима,³ посаветова се са својим заповедницима и ратницима о томе да затвори воду у изворима ван града, и они му у томе помогоше.⁴ Окупи се велико мноштво народа, па затворише све изворе и поток који је текао земљом, говорећи: »Зашто да цареви Асирије дођу и нађу много воде?«

⁵ Потом Езекија приону на поправљање порушених делова зида и дизање кула на њему. Са спољне стране изгради још један зид и ојача Мило у Давидовом граду. Он изради и много оружја и штитова.

⁶ Постави војне заповеднике над народом, па их окупи пред собом на тргу код градске капије и охрабри их говорећи:⁷ »Будите јаки и храбри. Не бојте се и не обесхрабрујте због асирског цара и силне војске која је с њим, јер уз нас је већа сила него уз њега.⁸ Уз њега је само рука од меса, а уз нас је ГОСПОД, наш Бог, који ће нам помоћи и борити се у нашим биткама.«

И народ се испуни уздањем због онога што је рекао Езекија, цар Јуде.

⁹ Касније, када је асирски цар Санхериб са свом својом војском опседао Лахиш, он посла своје службенике у Јерусалим са овом поруком јудејском цару Езекији и свем јудејском народу који се тамо налазио:¹⁰ »Овако каже Санхериб, цар Асирије: ,Нашта се ослањаш кад остајеш у Јерусалиму, под

опсадом? ¹¹ Када Езекија каже: »ГОСПОД, наш Бог, избавиће нас из руку асирског цара«, он вас зава-рава да би вас пустио да умрете од глади и жеђи. ¹² Зар није баш Езекија уклонио Божије узвишице и жртвенике, говорећи народу Јуде и Јерусалима: »Клањајте се само пред једним жртвеником и само на њему палите кад.« ¹³ Зар не знате шта смо ја и моји преци учинили с народима других земаља? Зар су богови тих народа икада избавили своју земљу из мојих руку? ¹⁴ Који је од свих богова народâ које су моји преци потпуно уништили могао да избави свој народ из мојих руку? Како ће онда ваш бог моћи да избави вас из мојих руку? ¹⁵ Не дајте, дакле, да вас Езекија зава-ра и заведе. Не верујте му, јер ниједан бог ниједног народа ни царства није избавио свој народ из мојих руку или руку мојих предака. Утолико мање ће ваш бог моћи да избави вас из мојих руку.»

¹⁶ Санхерибови службеници још много тога рекоше против ГОСПОДА, Бога, и његовог слуге Езекије.

¹⁷ Асирски цар написа и писма у којима је вређао ГОСПОДА, Бога Израеловог, и говорио против њега: »Као што богови народâ других земаља нису избавили своје народе из мојих руку, тако ни Езекијин бог неће избавити свој.«

¹⁸ А асирски службеници почеше и на хебрејском језику да добацују житељима Јерусалима који су били на зидинама, да их уплаше и застраше како би освојили град, ¹⁹ говорећи о Богу Јерусалимовом исто што су говорили и о боговима других народа у свету, творевинама људских руку.

²⁰ Због тога цар Езекија и пророк Исаија син Амоцов у молитви завапише до неба, ²¹ и ГОСПОД посла анђела, који уништи све врсне ратнике, вође и заповеднике у табору асирског цара, па се он повуче у своју земљу, осрамоћен. А када је ушао у храм свога бога, неки од његових синова погубише га мачем.

²² Тако је ГОСПОД спасао Езекију и житеље Јерусалима из руку асирског цара Санхериба и из руку свих других непријатеља. Он се старао о њима на свакој страни. ²³ Многи донеше у Јерусалим жртве ГОСПОДУ и вредне поклоне Езекији, цару Јуде, кога су од тада сви народи почели веома да цене.

Езекијина болест и охолост

(2. Цар 20,1-3, 12-19; Ис 38,1-3; 39,1-8)

²⁴ У то време Езекија се на смрт разболе, па се по-моли ГОСПОДУ, који га услиши и даде му знак.

²⁵ Али Езекија се узохоли и не узврати на доброту која му је показана, па је срџба ГОСПОДЊА била на њему и на Јуди и Јерусалиму. ²⁶ Тада се Езекија пока-ја због своје охолости, а тако и Јерусалимљани, па срџба ГОСПОДЊА не сиђе на њих за време Езекијине владавине.

Езекијино богатство и слава

(2. Цар 20,12-19; Ис 39,1-8)

²⁷ Езекија је стекао силно богатство и славу. Сагра-дио је ризнице за своје сребро, злато и драго каме-ње, зачине, штитове и сваковрсне драгоцености.

²⁸ Саградио је и спремишта, да ускладишти пожње-вено жито, младо вино и уље, и штале за све врсте животиња и торове за стада ситне стоке. ²⁹ Градио је села и стекао много ситне и крупне стоке, јер му је Бог дао силно богатство. ³⁰ Езекија је био тај који је запречио горњи рукавац Гихона и спровео воду до западне стране Давидовог града. Био је успешан у свему што је предузимао.

³¹ Али, када су вавилонски владари послали иза-сланике да га питају о знаку који се показао у њего-вој земљи, Бог га остави, да га провери и сазна све што му је у срцу.

Крај Езекијине владавине

(2. Цар 20,20-21)

³² Остала Езекијина дела и његова љубав према Богу записани су у Виђењу пророка Исаије сина Амоцовог у Књизи царева Јуде и Израела.

³³ Езекија умре, па га сахранише на брду где су гробнице Давидових потомака. Када је умро, сва Ју-да и житељи Јерусалима одаше му почаст. На месту цара наследи га његов син Манасија.

Манасија, цар Јуде

(2. Цар 21,1-18)

33 Манасија је имао дванаест година када је по-стао цар, а у Јерусалиму је владао педесет пет година. ² Чинио је оно што је зло у ГОСПОДЊИМ очима, поводећи се за гнусобама народâ које је ГО-СПОД истерао пред Израелцима. ³ Поново је сагра-дио узвишице које је разорио његов отац Езекија, а подигао је и жртвенике Ваалима и направио Аше-рине мотке. Клањао се свим звездама и служио им. ⁴ Подигао је жртвенике и у Дому ГОСПОДЊЕМ, за који је ГОСПОД рекао: »Моје Име ће остати у Јеруса-лиму до века.« ⁵ У оба дворишта Дома ГОСПОДЊЕГ подигао је жртвенике свим звездама. ⁶ Приносио је своје синове као жртве паљенице у долини Бен Хи-ном, бавио се враџбинама, гатањем и врачањем, саветовао се са медијумима и призивачима духова. Чинио је много тога што је зло у ГОСПОДЊИМ очи-ма, изазивајући га на гнев.

⁷ Узео је резбарени лик који је начинио и ставио га у Божији Дом, за који је Бог рекао Давиду и њего-вом сину Соломону: »У овај Храм и у Јерусалим, ко-ји сам изабрао између свих Израелових племена, ставићу своје Име до века. ⁸ Нећу учинити да Израе-лци поново оду из земље коју сам дао њиховим праоцима, само ако буду помно извршавали све што сам им заповедио – сав Закон и уредбе и зако-не које сам им дао преко Мојсија.«

⁹ Али Манасија одведе Јуду и житеље Јерусалима на странпутицу, па су чинили више зла него народи које је ГОСПОД затро пред Израелцима. ¹⁰ ГОСПОД је говорио Манасији и његовом народу, али они га нису слушали.

¹¹ Зато ГОСПОД на њих доведе заповеднике војске асирског цара, који заробише Манасију, ставише му куку у нос, везаше га бронзаним оковима и одведоше у Вавилон. ¹² У својој невољи, он замоли ГОСПОДА, свога Бога, за милост и дубоко се понизи пред Богом својих праотаца. ¹³ А када му се помолио, ГОСПОДА дирну његово преклињање, па му услиши молитву и врати га у Јерусалим, у његово царство. Тада Манасија спозна да је ГОСПОД Бог.

¹⁴ После тога Манасија обнови спољни зид Давидовог града, западно од извора Гихона у долини, све до улаза Рибље капије и око брда Офела, а уједно му повећа и висину. Он постави и војне заповеднике у свим утврђеним градовима Јуде. ¹⁵ Манасија одбаци туђе богове и уклони онај лик из Дома ГОСПОДЊЕГ, као и све жртвенике које је био саградио на Храмском брду и у Јерусалиму и баци их ван града. ¹⁶ Потом обнови ГОСПОДЊИ жртвеник и на њему принесе жртве за заједништво и жртве захваљнице и рече Јудејима да служе ГОСПОДУ, Богу Израеловом. ¹⁷ А народ је наставио да приноси жртве на узвишицама, али само ГОСПОДУ, своме Богу.

¹⁸ Остала Манасијина дела, укључујући и молитву Богу и речи које су му видеоци говорили у име ГОСПОДА, Бога Израеловог, записана су у Летописима царева Израела. ¹⁹ Његова молитва и како је Бога дирнуло његово преклињање, као и сви његови греси, невера и места на којима је саградио узвишице и поставио Ашерине мотке и идоле пре него што се понизио – све је то забележено у записима виделаца. ²⁰ Манасија умре, па га сахранише у његовој палати. На месту цара наследи га његов син Амон.

Амон, цар Јуде

(2. Цар 21,19-26)

²¹ Амон је имао двадесет две године када је постао цар, а у Јерусалиму је владао две године. ²² Чинио је оно што је зло у ГОСПОДЊИМ очима, као и његов отац Манасија. Служио је свим идолима које је направио његов отац Манасија и приносио им жртве. ²³ Али, за разлику од свога оца Манасије, није се понизио пред ГОСПОДОМ, него је још увећао своју кривицу. ²⁴ Амонови службеници сковаше заверу против њега и убише га у његовој палати.

²⁵ Потом народ земље поби све који су сковали заверу против цара Амона и на место цара постави његовог сина Јосију.

Јосија, цар Јуде

(2. Цар 22,1-23,30)

34 Јосија је имао осам година када је постао цар, а у Јерусалиму је владао тридесет једну

годину. ² Чинио је оно што је исправно у ГОСПОДЊИМ очима и у потпуности ишао стопама свога праоца Давида.

Јосијин обрачун са идолопоклонством

(2. Цар 23,1-27)

³ Осме године своје владавине, док је још био млад, Јосија поче да тражи Бога свога праоца Давида. У дванаестој години своје владавине, он поче да чисти Јуду и Јерусалим од узвишица, Ашериних мотки, резбарених ликова и ливених идола. ⁴ Под његовим надзором срушише Ваалове жртвенике и на комадиће исекоше кадионе жртвенике који су били над њима, а Ашерине мотке, резбарене ликове и ливене идоле разбише у парампарчад и разасуше по гробовима оних који су им приносили жртве. ⁵ Јосија спали кости свештеника на њиховим жртвеницима и тако очисти Јуду и Јерусалим. ⁶ У градовима Манасије, Ефрема и Симеона, све до Нефталима, и у рушевинама око њих, ⁷ поруши жртвенике и Ашерине мотке и у прах смрви резбарене ликове и исече на комадиће све кадионе жртвенике по целом Израелу. Потом се врати у Јерусалим.

Откриће Књиге закона

(2. Цар 22,3-20)

⁸ Осамнаесте године своје владавине, да би очистио земљу и Храм, Јосија посла Шафана сина Ацалјиног и заповедника града Маасеју са бележником Јоахом сином Јоахазовим да поправе Дом ГОСПОДА, његовог Бога. ⁹ Они одоше првосвештенику Хилкији и дадоше му новац који је доношен у Божији Дом, а који су Левити, чувари капија, сакупили од Манасије, Ефрема и свег преосталог Израела и од целог Јуде и Венијамина и житеља Јерусалима.

¹⁰ Потом новац поверише на чување људима одређеним да надгледају радове на Дому ГОСПОДЊЕМ, а ови су онда исплаћивали раднике који су поправљали и обнављали Храм. ¹¹ Дали су новац и тесарима и градитељима да купе тесани камен и дрво за пречаге и друге греде за зграде које су цареви Јуде оставили да пропадају. ¹² Људи су поштено радили, а њима су руководили Левити Јахат и Авдија, Мераријеви потомци, и Захарија и Мешулам, Кехатови потомци. Левити – сви који су умели да свирају – ¹³ били су задужени за носаче терета и надгледали раднике у свим пословима. Неки Левити су били писари, надгледници и чувари капија.

¹⁴ Док су износили новац који је био унет у Дом ГОСПОДЊИ, свештеник Хилкија нађе Књигу закона ГОСПОДЊЕГ, који је дат преко Мојсија.

¹⁵ Хилкија рече бележнику Шафану: »Нашао сам Књигу закона у Дому ГОСПОДЊЕМ.«

И даде је Шафану, ¹⁶ а овај однесе књигу цару и извести га: »Твоји службеници раде све што им је поверено. ¹⁷ Исплатили су новац који је био у Дому

ГОСПОДЊЕМ и поверили га на чување надгледницима и радницима.«

¹⁸ Онда обавести цара: »Свештеник Хилкија ми је дао једну књигу«, па поче да чита из ње пред царем.

¹⁹ Када је цар чуо речи Закона, раздре своју одећу, ²⁰ па заповеди Хилкији, Ахикаму сину Шафановом, Авдону сину Михејевом, бележнику Шафану и свом службенику Асаји: ²¹ »Идите и упитајте ГОСПОДА у моје име и у име оних који су преостали у Израелу и Јуди о ономе што пише у овој књизи која је нађена. Велик је гнев ГОСПОДЊИ који се излио на нас зато што се наши праоци нису држали речи ГОСПОДЊЕ и нису чинили оно што је записано у овој књизи.«

²² Хилкија и они које је цар послао с њим одоше да разговарају са пророчицом Хулдом, која је била жена Шалума сина Токхата сина Хасриног, чувара одеће. Она је живела у Другој четврти у Јерусалиму.

²³ Она им рече: »Овако каже ГОСПОД, Бог Израелов: ,Реците човеку који вас је послао к мени:

²⁴ Овако каже ГОСПОД: Пустифи несрећу на ово место и његове житеље – сва проклетства записана у књизи коју су читали пред јудејским царем. ²⁵ Зато што су ме оставили и палили кад другим боговима и изазивали ме на гнев свим идолима које су направили, мој гнев ће се излити на ово место и неће се угасити. ²⁶ Кажите јудејском цару, који вас је послао да питате ГОСПОДА: Овако каже ГОСПОД, Бог Израелов, о речима које си чуо: ²⁷ Зато што ти се срце смекшало и што си се понизио пред Богом када си чуо шта је рекао против овог места и његових житеља, зато што си се преда мном понизио и раздро своју одећу и заплакао преда мном, чуо сам те, говори ГОСПОД. ²⁸ Сада ћу те пустити да умреш и будеш сахрањен у миру. Твоје очи неће видети сву несрећу коју ћу пустити на ово место и његове житеље.«

И они пренеше њен одговор цару.

²⁹ Тада цар сазва све старешине Јуде и Јерусалима, ³⁰ па оде у Дом ГОСПОДЊИ са Јудејима, житељима Јерусалима, свештеницима и Левитима – са свим народом, од најмањег до највећег – и прочита им све што пише у Књизи савеза, коју су нашли у Дому ГОСПОДЊЕМ. ³¹ Потом цар стаде поред стуба и обнови савез пред ГОСПОДОМ – да ће ићи за ГОСПОДОМ и држати се његових заповести, прописâ и уредби свим својим срцем и свом својом душом и да ће извршавати све речи савеза које су записане у оној књизи. ³² Затим нареди свима у Јерусалиму и Венијамину да потврде своју верност савезу, што житељи Јерусалима и учинише у складу са Божијим савезом, савезом Бога њихових праотаца.

³³ Јосија уклони све гнусне идоле са свих подручја која су припадала Израелцима и свима у Израелу заповеди да служе ГОСПОДУ, своме Богу. Све док је он био жив, нису одступали од тога да иду за ГОСПОДОМ, Богом својих праотаца.

Јосија прославља Пасху

(2. Цар 23,21-23)

35 Јосија потом у Јерусалиму прослави ГОСПОДЊУ Пасху – пасхално јагње је заклано четрнаестог дана првог месеца. ² Он одреди свештеницима њихове дужности и охрабри их за службу у Дому ГОСПОДЊЕМ.

³ Он рече Левитима, који су учили сав Израел и били одвојени за ГОСПОДА: »Ставите свети Ковчег у Храм који је саградио Соломон син Давидов, цар Израела. Немојте да га носите на раменима. Служите ГОСПОДУ, своме Богу, и његовом народу Израелу. ⁴ Припремите се по породицама, по својим редовима, према упутствима која су записали Давид, цар Израела, и његов син Соломон. ⁵ Стојте у светилишту са једним редом Левитâ на сваки род из породица своје сабраће, обичног народа. ⁶ Закољите пасхално јагње, освештајте се и спремите јагње за своју сабраћу онако како вам је ГОСПОД заповедио преко Мојсија.«

⁷ За сав народ који је тамо био Јосија набави укупно тридесет хиљада грла ситне стоке за пасхалне жртве и три хиљаде говеда – све са свог имања. ⁸ И његови поглавари дадоше драговољне прилоге за народ и свештенике и Левите. Хилкија, Захарија и Јехиел, управитељи Божијег Дома, дадоше свештеницима две хиљаде шест стотина пасхалних жртава и три стотине говеда. ⁹ А и Конанја, са својом браћом Шемајом и Натанаилом и вођама Левитâ Хашавјом, Јеиелом и Јозавадом, даде пет хиљада пасхалних жртава и пет стотина говеда за Левите.

¹⁰ Тако је све било припремљено за службу, па свештеници стадоше на своја места, с Левитима по њиховим редовима, као што је цар заповедио.

¹¹ Клали су пасхалну јагњад, а свештеници су заплъскивали крвљу коју су им додали Левити који су дерали животиње. ¹² Одвојише жртве паљенице које ће дати родовима из породица обичног народа, да их они принесу ГОСПОДУ као што је записано у Мојсијевој књизи. Исто учинише и са говедима. ¹³ Пасхалне животиње су пекли над ватром, као што је прописано, а свете жртве кували у лонцима, котловима и тепсијама и брзо их делили целом народу. ¹⁴ После тога Левити спремише за себе и свештенике, јер су свештеници, Ааронови потомци, приносили жртве паљенице и лој све до ноћи.

¹⁵ Свирачи, Асафови потомци, били су на местима која су им прописали Давид, Асаф, Хеман и царев видељак Једутун. Ни чувари капија нису морали да напуштају своја места крај капија, јер су њихова сабраћа Левити спремила и за њих.

¹⁶ Тако је тог дана извршена цела ГОСПОДЊА служба везана за прославу Пасхе и приношење жртава паљеница на ГОСПОДЊЕМ жртвенику, као што је заповедио цар Јосија. ¹⁷ Израелци који су се тамо нашли славили су Пасху и Празник бесквасног хлеба седам дана. ¹⁸ Пасха се није овако славила у

Израелу још од времена пророка Самуила. Ниједан од израелских царева није никад прославио такву Пасху као Јосија, са свештеницима, Левитима и свим Јудејима и Израелцима, који су тамо били са житељима Јерусалима. ¹⁹ Ова Пасха је прослављена осамнаесте године Јосијине владавине.

Крај Јосијине владавине

(2. Цар 23,28-30)

²⁰ После свега овога, када је Јосија уредио Храм, египатски цар Нехо дође да нападне Кархемиш на Еуфрату, па Јосија изађе на њега.

²¹ А Нехо му посла гласнике с поруком: »Шта ја имам с тобом, јудејски царе? Нисам сада кренуо на тебе, него на владарску кућу с којом сам у рату. Бог ми је рекао да пожурим, зато престани да се противиш Богу, који је са мнош, да те не затре.«

²² Али Јосија не хтеде да се окрене од њега, него се преруши не би ли га увукао у борбу. Није хтео да послуша оно што му је Нехо рекао по Божијој заповести, него га нападе на мегидској равници.

²³ Стрелци погодише цара Јосију, па он рече својим службеницима: »Водите ме одавде, јер сам тешко рањен.«

²⁴ И они га изнесе из његових кола и унесе у друга која је имао, па га одвезоше у Јерусалим, где он умре. Сахранише га у гробници његових праотаца, и сва Јуда и Јерусалим га ожалише.

²⁵ Јеремија састави тужбалице за Јосијом, па и дан-данас сви певачи и певачице помињу Јосију у тужбалицама. Ове тужбалице су се уобичајиле у Израелу, а записане су у Књизи тужбалица.

²⁶ Остали догађаји Јосијине владавине, и његова љубав према Богу у складу с оним што је записано у Закону ГОСПОДЊЕМ ²⁷ – сва његова дела, од првог до последњег – записани су у Књизи царева Израела и Јуде.

Јехоахаз, цар Јуде

(2. Цар 23,31-34)

36 Тада народ узе Јехоахаза сина Јосијиног, па га постави за цара у Јерусалиму место његовог оца. ² Јехоахаз је имао двадесет три године када је постао цар, а у Јерусалиму је владао три месеца.

³ Египатски цар Нехо свргну га с престола у Јерусалиму и наметну Јуди данак од сто таланата сребра и једног таланта злата †. ⁴ Египатски цар постави Јехоахазовог брата Елјакима за цара над Јудом и Јерусалимом и промени му име у Јехојаким, а његовог брата Јехоахаза узе и одведе у Египат.

Јехојаким, цар Јуде

(2. Цар 23,35-24,6)

⁵ Јехојаким је имао двадесет пет година када је постао цар, а у Јерусалиму је владао једанаест година. Чинио је оно што је зло у очима ГОСПОДА, његовог

† сто таланата ... злата Око 3.400 килограма сребра и 34 килограма злата.

Бога. ⁶ Њега нападе Навуходоносор, цар Вавилона, и веза бронзаним оковима, па га одведе у Вавилон. ⁷ Навуходоносор однесе у Вавилон предмете из Дома ГОСПОДЊЕГ и стави их у свој храм у Вавилону.

⁸ Остали догађаји Јехојакимове владавине, и гнусобе које је чинио и све што се утврдило против њега, записани су у Књизи царева Израела и Јуде. На месту цара наследи га његов син Јоахин.

Јоахин, цар Јуде

(2. Цар 24,8-17)

⁹ Јоахин је имао осамнаест година када је постао цар, а у Јерусалиму је владао три месеца и десет дана. Чинио је оно што је зло у ГОСПОДЊИМ очима.

¹⁰ У пролеће, цар Навуходоносор посла по њега и доведе га у Вавилон, заједно са вредним предметима из Дома ГОСПОДЊЕГ, а за цара над Јудом и Јерусалимом постави Јоахиновог стрица †† Цидкију.

Цидкија, цар Јуде, и пад Јерусалима

(2. Цар 24,18-25,7; Јер 52,1-33)

¹¹ Цидкија је имао двадесет једну годину када је постао цар, а у Јерусалиму је владао једанаест година. ¹² Чинио је оно што је зло у очима ГОСПОДА, његовог Бога, и није се понизио пред пророком Јеремијом, који је говорио реч ГОСПОДЊУ. ¹³ А побунио се и против цара Навуходоносора, који га је натерао да се закуне Божијим именом. Постао је тврдоглав и окорелог срца и није хтео да се окрене ГОСПОДУ, Богу Израеловом. ¹⁴ Поврх тога, и све вође свештеника и народа постајале су све неверније, поводећи се за свим гнусним обичајима незнабожаца и скврнавећи Дом ГОСПОДЊИ, који је ГОСПОД освештао у Јерусалиму. ¹⁵ ГОСПОД, Бог њихових праотаца, стално их је опомињао преко својих гласника, јер му је било жао његовог народа и Боравишта. ¹⁶ Али они су се ругали Божијим гласницима, презирали његове речи и исмевали његове пророке, све док се његова срџба није дигла на његов народ и више није било лека. ¹⁷ ГОСПОД на њих доведе халдејског цара, који њихове младиће погуби мачем у светилишту, не штедећи ни младиће ни девојке, ни старце ни немоћне. Бог их све предаде Навуходоносору. ¹⁸ Навуходоносор однесе у Вавилон све предмете из Дома ГОСПОДЊЕГ, и велике и мале, и благо из Дома ГОСПОДЊЕГ и благо које је припадало цару и његовим заповедницима. ¹⁹ Божији Дом запалише и срушише јерусалимски зид. Спалише и све палате и уништише све што је у њима нешто вредело. ²⁰ Преостали народ који није погинуо од мача Навуходоносор одведе у сужањство у Вавилон, па су служили њему и његовим синовима до појаве Персијског царства.

²¹ Тада се испунило оно што је ГОСПОД објавио преко свога слуге Јеремије: »Док се земља не наужива суботњих починака, почиваће пуста док се не наврши седамдесет година.«

†† стрица Дословно: брата; в. 2. Цар 24,17.

²² Прве године владавине персијског цара Кира, да би се испунило оно што је ГОСПОД објавио преко Јеремије, ГОСПОД подстаче Кира да широм свога царства, усмено и писмено, објави:

²³ »Овако каже Кир, цар Персије:

»ГОСПОД, Бог неба, дао ми је сва царства на земљи и одредио ме да му сазидам храм у Јерусалиму у Јуди. Ко је међу вама из његовог народа – нека је његов Бог с њим – нека иде.«

Езра

Цар Кир наређује повратак јудејских изгнаника

1 Прве године владавине персијског цара Кира, да би се испунило оно што је ГОСПОД објавио преко Јеремије, ГОСПОД подстаче персијског цара Кира да широм свога царства, усмено и писмено, објави:

² »Овако каже Кир, цар Персије:

»ГОСПОД, Бог неба, дао ми је сва царства на земљи и одредио ме да му сазидам храм у Јерусалиму у Јуди. ³ Ко је међу вама из његовог народа, нека је његов Бог с њим. Нека иде у Јерусалим у Јуди да зида Дом ГОСПОДА, Бога Израеловог, Бога који је у Јерусалиму. ⁴ И где год још да живи неко ко је преостао из тог народа, нека га људи из тог места снабдеју сребром и златом, добрима и стоком и жртвама драговољним за Божији Дом у Јерусалиму.«

⁵ Тада се главе породица Јуде и Венијамина, као и свештеници и Левити – сви које је Бог подстачао – спремише да иду и сазидају Дом ГОСПОДЊИ у Јерусалиму. ⁶ Сви суседи им помогоше предметима од сребра и злата, добрима и стоком и скупоценим даровима поред свих жртава драговољних. ⁷ Чак и цар Кир изнесе предмете који су припадали Дому ГОСПОДЊЕМ, а које је Навуходоносор однео из Јерусалима и ставио у храм свога бога. ⁸ Кир, цар Персије, нареди да их изнесе Митридат, ризничар, који их преброја пред Шешбацаром, поглаваром Јуде.

⁹ А ово је њихов број:

златних посуда: 30;

сребрних посуда: 1.000;

кадионица: 29;

¹⁰ златних чинија: 30;

одговарајућих сребрних чинија: 410;

осталих предмета: 1.000.

¹¹ Укупно је било 5.400 златних и сребрних предмета. Шешбацар их све понесе када су се изгнаници враћали из Вавилона у Јерусалим.

Списак повратника из изгнанства

(Нем 7,4-73)

2 Ово су људи из оне покрајине који су изашли из изгнаничког сужањства, које је вавилонски цар Навуходоносор као сужње одвео у Вавилон, и вратили се у Јерусалим и Јуду, свако у свој град, ² предвођени Зоровавелом, Исусом, Немијом, Сера-

јом, Реелајом, Мордехајем, Билшаном, Миспаром, Бигвајем, Рехумом и Бааном.

Попис Израелаца:

³ Парошевих потомака: 2.172;

⁴ Шефатјиних потомака: 372;

⁵ Арахових потомака: 775;

⁶ Пахат-Моавових потомака преко Исуса и Јоава: 2.812;

⁷ Еламових потомака: 1.254;

⁸ Затуових потомака: 945;

⁹ Закајевих потомака: 760;

¹⁰ Банијевих потомака: 642;

¹¹ Бевајевих потомака: 623;

¹² Азгадових потомака: 1.222;

¹³ Адоникамових потомака: 666;

¹⁴ Бигвајевих потомака: 2.056;

¹⁵ Адинових потомака: 454;

¹⁶ Атерових потомака преко Езекије: 98;

¹⁷ Бецајевих потомака: 323;

¹⁸ Јориних потомака: 112;

¹⁹ Хашумових потомака: 223;

²⁰ Гибарових потомака: 95;

²¹ људи из Витлејема: 123;

²² мушкараца из Нетофе: 56;

²³ мушкараца из Анатота: 128;

²⁴ људи из Азмавета: 42;

²⁵ људи из Кирјат-Јеарима, Кефире и Беерота: 743;

²⁶ људи из Раме и Гаве: 621;

²⁷ мушкараца из Михмаса: 122;

²⁸ мушкараца из Бетела и Аја: 223;

²⁹ људи из Нева: 52;

³⁰ људи из Магбиша: 156;

³¹ људи из другог Елама: 1.254;

³² људи из Харима: 320;

³³ људи из Лода, Хадида и Она: 725;

³⁴ људи из Јерихона: 345

³⁵ људи из Сене: 3.630.

³⁶ Свештеници:

Једајиних потомака преко Исусове породице: 973;

³⁷ Имерових потомака: 1.052;

³⁸ Пашхурових потомака: 1.247;

³⁹ Харимових потомака: 1.017.

⁴⁰ Левити:

Исусових и Кадмиелових потомака преко Ходавје: 74.

⁴¹ Певачи:

Асафових потомака: 128.

⁴² Чуvari капија:

Шалумових, Атерових, Талмонових, Акувових, Хатитиних и Шовајевих потомака: 139.

⁴³ Храмски служитељи:

потомци Цихе, Хасуфе, Табаота,

⁴⁴ Кероса, Сијахе, Падона,

⁴⁵ Леване, Хагаве, Акува,

⁴⁶ Хагава, Шалмаја, Ханана,

⁴⁷ Гидела, Гахара, Реаје,

⁴⁸ Рецина, Некоде, Газама,

⁴⁹ Узе, Пасаха, Бесаја,

⁵⁰ Асне, Меунима, Нефусима,

⁵¹ Бакбука, Хакуфе, Хархура,

⁵² Бацлута, Мехиде, Харше,

⁵³ Баркоса, Сисре, Тамаха,

⁵⁴ Нециаха и Хатифе.

⁵⁵ Потомци Соломонових слугу:

потомци Сотаја, Хасоферета, Перуде,

⁵⁶ Јаале, Даркона, Гидела,

⁵⁷ Шефатје, Хатила, Похерет-Хацевајима и Амија.

⁵⁸ Храмских служитеља и потомака Соломонових слугу: 392.

⁵⁹ Људи који су дошли из Тел-Мелаха, Тел-Харше, Керува, Адана и Имера, али нису могли да докажу да су њихове породице потекле од Израела, били су:

⁶⁰ потомци Делаје, Товије и Некоде, њих 652,

⁶¹ и међу потомцима свештеника:

потомци Ховаје, Хакоца и Барзилаја, који се ожењено кћери Барзилаја Гилађанина и узео његово име.

⁶² Они су тражили своје родослове по званичним књигама, али их нису нашли, па су били искључени из свештенства као нечисти. ⁶³ Стога им је намењен наредни да не једу од пресвете хране све док се не појави свештеник који ће доносити одлуке помоћу Урима и Тумима.

⁶⁴ Цела заједница бројала је 42.360 људи, ⁶⁵ не рачунајући њихове слуге и слушкиње, којих је било 7.337. А имали су и 200 певача и певачица ⁶⁶ и поседовали 736 коња, 245 мазги, ⁶⁷ 435 камила и 6.720 магараца.

⁶⁸ Када су стигли до Дома ГОСПОДЊЕГ у Јерусалиму, неке главе породица дале су жртве драговољне за Божији Дом, да се поново сазида на свом месту.

⁶⁹ За радове су, према својим могућностима, дали у ризницу 61.000 дарика † злата, 5.000 мина †† сребра и 100 свештеничких одора. ⁷⁰ Свештеници, Левити, део народа, певачи, чувари капија и храмски служитељи настанише се у својим градовима, а остали Израелци у својим.

Обнова жртвеника

3 Када је дошао седми месец и Израелци већ били у својим градовима, цео народ се сложено окупи у Јерусалиму. ² Тада Исус син Јоцадаков са својим сусвештеницима и Зоровавел син Салатилов са својом сабраћом почеше да подижу жртве-

† 61.000 дарика 512,4 килограма. †† 5.000 мина Око 2.850 килограма.

ник Богу Израеловом да би на њему приносили жртве паљенице, као што је записано у Закону Мојсија, Божијег човека. ³ Упркос великом страху од околних народа, подигоше жртвеник на његовом првобитном месту, па су на њему приносили жртве паљенице ГОСПОДУ, и јутарње и вечерње. ⁴ Затим, као што је записано, прославише Празник сеница, приносећи онолико паљеница колико је било прописано за сваки дан празника. ⁵ Потом су приносили редовне жртве паљенице, жртве у време младог месеца и жртве за све ГОСПОДЊЕ свете празнике, као и оне које се приносе као жртве драговољне ГОСПОДУ. ⁶ Првог дана седмог месеца почеше да приносе жртве паљенице ГОСПОДУ, иако темељи Храма ГОСПОДЊЕГ још нису били положени.

Почетак обнове Храма

⁷ Онда дадоше новца зидарима и тесарима и хране, пића и уља Сидонцима и Тирцима да им, по допуштењу Кира, цара Персије, из Либана морем до Јопе превезу кедрових дебала.

⁸ Другог месеца, друге године по њиховом доласку у Божији Дом у Јерусалиму, Зоровавел син Салатилов и Исус син Јоцадаков почеше да изводе радове, заједно са осталом својом сабраћом свештеницима, Левитима и свима који су се из сужањства вратили у Јерусалим, одређујући Левите од двадесет година и старије да надгледају зидање Дома ГОСПОДЊЕГ. ⁹ Исус и његови синови и браћа, Кадмиел и његови синови – Ходавјини потомци – и Хенададови синови са својим синовима и браћом – све Левити – удружише се да надгледају оне који су радили на Божијем Дому.

¹⁰ Када су градитељи положили темеље Храма ГОСПОДЊЕГ, свештеници у својим одорама и са трубама, а Левити који су били Асафови потомци са чинелама, заузеше своја места да хвале ГОСПОДА, као што је прописао Давид, цар Израела, ¹¹ па су певали хвалоспеве и песме захвалнице ГОСПОДУ: »Он је добар;

његова љубав према Израелу остаје довека.« И сав народ је веома гласно викао хвалећи ГОСПОДА, јер су били положени темељи Дома ГОСПОДЊЕГ.

¹² А многи од старијих свештеника, Левита и глава породица који су видели ранији храм, гласно заплакаше када су видели да су положени темељи овог храма, док су многи други клицали од радости. ¹³ И нико није могао да разликује звук радног клицања од звука плача, јер је народ веома гласно викао. А тај звук се чуо веома далеко.

Противници обнове Храма и обнове Јерусалима

4 Када су Јудини и Венијаминови непријатељи чули да изгнаници зидају храм ГОСПОДУ, Богу Израеловом, ² дођоше Зоровавелу и главама породица, па рекоше: »Дајте да вам помогнемо да зида-

те, јер и ми, као и ви, тражимо вашег Бога и приносимо му жртве још од времена владавине Есархадона, цара Асирије, који нас је довео овамо.»

³ Али Зоровавел, Исус и остале главе израелских породица одговорише: »Немате ви никаквог удела с нама у зидању храма нашем Богу. Ми ћемо га сами сазидати за ГОСПОДА, Бога Израеловог, као што нам је заповедио Кир, цар Персије.«

⁴ Тада околни народи почеше да застрашују народ Јуде и да га ометају у зидању. ⁵ Све време владавине Кира, цара Персије, до владавине Дарија, цара Персије, унајмљивали су саветнике да роваре против Јудеја и да осујећују њихове науме.

⁶ За време Ксеркса, на почетку његове владавине, написао тужбу против народа Јуде и Јерусалима.

⁷ А у време владавине Артаксеркса, цара Персије, Бишлам, Митридат, Товел и његови сарадници писали су Артаксерксу. Њихова представка била је написана арамејским писмом и на арамејском језику. ⁸ Заповедник Рехум и бележник Шимшај написали су следеће писмо цару Артаксерксу против Јерусалима:

⁹ Заповедник Рехум и бележник Шимшај са својим сарадницима – судијама и управитељима над становницима Триполија, Персије, Ереха и Вавилона, Еламцима из Сусе ¹⁰ и осталим народом који је велики и часни Асурбанипал иселио, па га населио у граду Самарији и другим местима с оне стране Еуфрата †.

¹¹ Ово је препис писма које су му послали: Цару Артаксерксу, од твојих слугу, људи с оне стране Еуфрата.

¹² Нека цар зна да су Јудеји који су од тебе дошли к нама отишли у Јерусалим и поново зидају тај бунтовнички и опаки град. Обновљају зидине и поправљају темеље. ¹³ Надаље, нека цар зна: ако тај град буде сазидан и његове зидине обновљене, више се неће плаћати ни порези, ни данак, ни царина, па ће због тога трпети царски приход. ¹⁴ Будући да смо у обавези према двору и да нам не приличи да гледамо како се цару наноси срамота, шаљемо ово и обавештавамо цара, ¹⁵ да би се истражили летописи твојих претходника. У тим летописима ћеш наћи да је тај град бунтовнички град, невоља за царе и покрајине и да се у њему дижу буне још од прдавних времена. Зато је тај град и био опустошен.

¹⁶ Обавештавамо цара: ако овај град буде сазидан и његове зидине обновљене, ништа ти неће остати с оне стране Еуфрата.

¹⁷ Цар је послао овај одговор: Заповеднику Рехуму и бележнику Шимшају, и осталим њиховим сарадницима који живе у Самарији и на другим местима с оне стране Еуфрата: Поздрав.

¹⁸ Писмо које сте нам послали прочитано је у преводу преда мнош. ¹⁹ По наредби коју сам издао обављено је истраживање и утврђено да се тај град од

давнина дизао против царева и да су се у њему дизале буне и устанци. ²⁰ Јерусалим је имао моћне царева који су владали над свиме с оне стране Еуфрата и којима су се плаћали порези, данак и царина. ²¹ Зато наредите тим људима да прекину радове, да се тај град не зида док ја то не наредим. ²² Пазите да не занемарите овај случај. Зашто би то зло расло на цареву штету?

²³ Чим је препис писма цара Артаксеркса прочитан пред Рехумом, бележником Шимшајем и њиховим сарадницима, они одмах одоше Јудејима у Јерусалим и силом их натераше да прекину радове.

²⁴ Тако су радови на Божијем Дому у Јерусалиму били обустављени све до друге године владавине персијског цара Дарија.

Татнајево писмо Дарију

5 А пророци Агеј и Захарија, потомак Идов, почеше да пророкују Јудејима у Јуди и Јерусалиму у име Бога Израеловог, који је био над њима. ² Тада Зоровавел син Салатиилов и Исус син Јоцадаков почеше поново да зидају Божији Дом у Јерусалиму, а Божији пророци су били с њима и помагали им.

³ У то време дођоше к њима Татнај, намесник подручја с оне стране Еуфрата ††, Шетар-Бознај и њихови сарадници и рекоше им: »Ко вам је дозволио да поново зидате овај храм и да обнављате ово здање?«

⁴ И још упиташе: »Како се зову људи који дижу ово здање?«

⁵ Али око њиховог Бога бдело је над јудејским старешинама, па нису били спречени да раде док извештај није отишао Дарију и док од њега није стигао писмени одговор.

⁶ Ово је препис писма које су Татнај, намесник подручја с оне стране Еуфрата, Шетар-Бознај и њихови сарадници, управитељи подручја с оне стране Еуфрата, послали цару Дарију. ⁷ Извештај који су му послали гласио је овако:

Цару Дарију: срдачан поздрав.

⁸ Нека цар зна да смо отишли у покрајину Јуду, до храма великога Бога. Граде га од великог камења, а у зидове умећу греде. Радове марљиво изводе и добро им напредују.

⁹ Испитали смо њихове старешине и упитали их: »Ко вам је дозволио да поново зидате овај храм и да обновите ово здање?« ¹⁰ Распитали смо се и за њихова имена, да бисмо могли да запишемо имена њихових вођа и дојавимо их теби.

¹¹ А они су нам овако одговорили:

»Ми смо слуге Бога неба и земље и поново зидамо храм који је био сазидан пре много година, а сазидо га је и завршио један велики израелски цар.

¹² Али, зато што су наши очеви разгневили Бога неба, он их је предао у руке Халдејцу Навуходносору, цару Вавилона, и он је разорио овај храм и одвео народ у Вавилон. ¹³ А прве године владавине Кира,

† Еуфрата Дословно: реке; исто и у 11, 16, 17. и 20. стиху.

†† Еуфрата Дословно: реке; исто и у 6. стиху.

цара Вавилона, цар Кир је донео указ о поновном зидању овог Божијег Дома. ¹⁴ И још је из храма у Вавилону цар Кир изнео златне и сребрне предмете који су припадали Божијем Дому – које је Навуходоносор узео из храма у Јерусалиму и однео у храм у Вавилону – и предао их човеку по имену Шешбацар, кога је поставио за намесника ¹⁵ и рекао му: „Узми ове предмете, иди и стави их у храм у Јерусалиму. И нека се Божији Дом поново сазида на свом месту.“ ¹⁶ Тако је тај Шешбацар дошао и положио темеље Божијег Дома у Јерусалиму. И од тог времена па до сада он се зида, али још није довршен.«
¹⁷ Ако, дакле, цар жели, нека се претражи царски архив у Вавилону, да се види да ли је цар Кир заиста донео указ о поновном зидању Божијег Дома у Јерусалиму, па нека нам онда цар пошаље своју одлуку о томе.

Даријева наредба

6 Тада цар Дарије издаде наредбу, па претражише архив смештен у вавилонској ризници. ² У тврђави града Екбатане, у покрајини Медији, пронађен је свитак на ком је писало: Службена белешка: ³ Прве године владавине цара Кира, цар је донео овај указ у вези са Божијим Домом у Јерусалиму:

Нека се храм поново сазида као место где ће се приносити жртве и нека му се положе темељи. Нека буде шездесет лаката висок и шездесет лаката широк [†], ⁴ са три реда великог камења и једним редом дрвених греда. Трошкови ће се подмирити из царске ризнице. ⁵ Уз то, златни и сребрни предмети који припадају Божијем Дому, а које је Навуходоносор узео из храма у Јерусалиму и донео у Вавилон, нека се врате на своје место у храму у Јерусалиму и нека се чувају у Божијем Дому.

⁶ Стога, дакле, Татнаје, намесниче подручја с оне стране Еуфрата ^{††}, Шетар-Бознаје и ваши сарадници, управитељи подручја с оне стране Еуфрата, држите се даље од тог места. ⁷ Не мешајте се у радове на овом Божијем Дому. Нека јудејски намесник и јудејске старешине поново сазидају Божији Дом на његовом месту.

⁸ Поврх тога, наређујем шта треба да чините за јудејске старешине током зидања овог Божијег Дома: Нека се трошкови тих људи у потпуности подмире из царске ризнице, од пореских прихода подручја с оне стране Еуфрата, да се радови не би прекидали. ⁹ Све што буде потребно – јунци, овнови, мушка јагњад за жртве паљенице Богу неба, затим пшеница, со, вино и уље на захтев свештеника у Јерусалиму – нека им се неизоставно даје сваког дана, ¹⁰ да Богу неба могу да приносе пријатне жртве и да се моле за живот цара и његових синова.

¹¹ Надаље наређујем: ко год прекрши овај указ, нека му се из куће извади греда, а њега нека подигну

[†] шездесет ... широк 27 метара висок и 27 метара широк. ^{††} Еуфрата Дословно: реке; исто и у 8. и 13. стиху.

и набију на ту греду. Нека му због тога кућа постане буњиште. ¹² Нека Бог, који је тамо настанио своје име, обори сваког цара или народ који дигне руку да прекрши ову наредбу или поруши овај Божији Дом у Јерусалиму.

Ја, Дарије, издао сам ову наредбу. Нека се она изврши са свом прилежношћу.

Завршетак обнове Храма

¹³ Тада Татнај, намесник подручја с оне стране Еуфрата, Шетар-Бознај и њихови сарадници прилежно извршише наредбу коју је послао цар Дарије. ¹⁴ Тако су јудејске старешине успешно наставиле да зидају под пророковањем пророка Агеја и Захарије, потомка Идовог. Завршише зидање у складу са заповешћу Бога Израеловог и са наредбама персијских царева Кира, Дарија и Артаксеркса. ¹⁵ Храм је завршен трећег дана месеца адара, шесте године владавине цара Дарија. ¹⁶ Тада Израелци – свештеници, Левити и остали изгнаници – с радошћу прославише посвећење Божијег Дома. ¹⁷ За посвећење овог Божијег Дома принеше стотину јунаца, две стотине овнова, четири стотине мушке јагњаци и, као жртву за очишћење за сав Израел, дванаест јараца, по једног за свако Израелово племе. ¹⁸ Поставише свештенике по њиховим редовима и Левите по њиховим одредима да служе Богу у Јерусалиму, као што је записано у Књизи Мојсијевој.

Прослава Пасхе

¹⁹ Четрнаестог дана првог месеца изгнаници прославише Пасху. ²⁰ Свештеници и Левити се очистише, и сви су били чисти. Левити заклаше пасхално јагње за све изгнанике, за своју сабраћу свештенике и за себе.

²¹ Тако су Израелци који су се вратили из изгнанства јели пасхално јагње, а с њима и сви они који су се одвојили од нечистих дела својих незнабожачких суседа да би тражили ГОСПОДА, Бога Израеловог. ²² Седам дана су с радошћу славили Празник бесквасног хлеба, јер их је ГОСПОД испунио радошћу променивши став асирског цара према њима, па им је овај помогао око радова на Дому Бога, Бога Израеловог.

Езра долази у Јерусалим

7 После ових догађаја, за време владавине Артаксеркса, цара Персије, Езра син Серајин, син Азарјин, син Хилкијин, ² син Шалумов, син Садоков, син Ахитувов, ³ син Амарјин, син Азарјин, син Мерајотов, ⁴ син Зерахјин, син Узијин, син Букијев, ⁵ син Авишуин, син Пинхасов, син Елеазаров, син првосвештеника Аарона – ⁶ тај Езра дође из Вавилона. Он је био учитељ добро упућен у Мојсијев закон, који је дао ГОСПОД, Бог Израелов. Пошто је рука ГОСПОДА, његовог Бога, била на њему, цар му је дао све што је тражио. ⁷ И неки Израелци и свеште-

ници, Левити, певачи, чувари капија и храмски служитељи дођоше у Јерусалим седме године владавине цара Артаксеркса. ⁸ Езра стиже у Јерусалим петог месеца седме године цареве владавине.

⁹ Кренуо је из Вавилона првог дана првог месеца и стигао у Јерусалим првог дана петог месеца, пошто је милостива рука његовог Бога била на њему.

¹⁰ Јер, Езра се посветио проучавању Закона ГОСПОДЊЕГ и његовом извршавању и поучавању Израела уредбама и законима.

Артаксерксово писмо Езри

¹¹ Ово је препис писма које је цар Артаксерекс дао свештенику и учитељу Езри, зналцу заповести и уредби које је ГОСПОД дао Израелу:

¹² Артаксерекс, цар царева,
Езри, свештенику, учитељу Закона Бога неба:
Поздрав.

¹³ Ово наређујем: Ко год од Израелаца и њихових свештеника и Левита у мом царству жели да иде у Јерусалим, може да иде с тобом. ¹⁴ Тебе шаље цар и седам његових саветника да испиташ како се Јуда и Јерусалим придржавају Закона твога Бога, који имаш са собом. ¹⁵ Осим тога, понеси са собом сребро и злато које цар и његови саветници драговољно дају Богу Израеловом, чије је Боравиште у Јерусалиму, ¹⁶ као и све сребро и злато које прикупиш у покрајини Вавилон, и жртве драговољне од народа и свештеника за храм њиховог Бога у Јерусалиму.

¹⁷ Постарај се да тим новцем купиш јунце, овнове, мушку јагњад, са њиховим житним жртвама и жртвама леваницама, па их принеси на жртвенику храма свога Бога у Јерусалиму. ¹⁸ Са преосталим сребром и златом ти и твоја сабраћа урадите како вам се чини да је најбоље, у складу с вољом вашег Бога. ¹⁹ Предај пред јерусалимским Богом све предмете који су ти поверени за службу у храму твога Бога. ²⁰ И што год друго буде потребно за храм твога Бога, а ти будеш у прилици да набавиш, набави на рачун царева ризнице.

²¹ Ја, цар Артаксерекс, још наређујем свим ризничарима подручја с оне стране Еуфрата †: све што свештеник Езра, учитељ Закона Бога неба, затражи од вас, приљежно обезбедите – ²² до сто таланата †† сребра, сто кора ‡ пшенице, сто бата †† вина, сто бата уља за помазивање, а соли колико хоће. ²³ Све што је Бог неба прописао нека се ревностно учини за храм Бога неба, да његова срџба не дође на царско царство и његове синове. ²⁴ Треба да знате и то да ниједном свештенику, Левиту, певачу, чувару капија, храмском служитељу и другим службеницима овог Божијег Дома не сме да се намеће порез, данак или царина. ²⁵ А ти, Езра, у складу с мудрошћу свога Бога, коју имаш, постави ниже и више судије да деле правду свем народу с оне стране Еу-

† Еуфрата Дословно: реке; исто и у 25. стиху. †† сто таланата Око 3.400 килограма. ‡ сто кора 2.200 литара. †† сто бата 2.200 литара.

фрата, свима који познају законе твога Бога. А ти поучи оне који их не знају. ²⁶ Ко год се не покорава закону твога Бога и царевом закону, нека се строго казни: смрћу, прогонством, одузимањем имовине или затвором.

²⁷ Нека је благословен ГОСПОД, Бог наших праотаца, који је подстакао цара да овако укаже част Дому ГОСПОДЊЕМ у Јерусалиму ²⁸ и који ми је пред царем, његовим саветницима и свим његовим моћним службеницима показао своју љубав. Пошто је рука ГОСПОДА, мога Бога, била на мени, охрабрих се и окупих главе израелских породица, да иду са мном.

Попис глава породица које су се вратиле са Езром

8 Ово су главе породица и они с њима уписани који су пошли са мном из Вавилона за време владавине цара Артаксеркса:

² Од Пинхасових потомака: Гершом; од Итамарових потомака: Данило; од Давидових потомака: Хатуш;

³ од Шеханјиних потомака; од Парошевих потомака: Захарија и с њим уписаних 150 мушкараца;

⁴ од Пахат-Моавових потомака: Елјехоенај син Зерахјин и с њим 200 мушкараца;

⁵ од Затуових потомака: Шеханја син Јахазиелов и с њим 300 мушкараца;

⁶ од Адинових потомака: Евед син Јонатанов и с њим 50 мушкараца;

⁷ од Еламових потомака: Исаија син Аталјин и с њим 70 мушкараца;

⁸ од Шефатјиних потомака: Зевадја син Михаилов и с њим 80 мушкараца;

⁹ од Јоавових потомака: Авдија син Јехиелов и с њим 218 мушкараца;

¹⁰ од Банијевих потомака: Шеломит син Јосифјин и с њим 160 мушкараца;

¹¹ од Бевајевих потомака: Захарија син Бевајев и с њим 28 мушкараца;

¹² од Азгадових потомака: Јоанан син Хакатанов и с њим 110 мушкараца;

¹³ од последњих Адоникамових потомака: Елифелет, Јеиел и Шемаја, и с њима 60 мушкараца;

¹⁴ од Бигвајевих потомака: Утај и Закур и с њима 70 мушкараца.

Повратак у Јерусалим

¹⁵ Окупио сам их код реке која тече према Ахави, па смо тамо остали утаборени три дана. Када сам прегледао народ и свештенике, утврдих да нема Левита. ¹⁶ Зато позвах поглаваре Елиезера, Ариела, Шемају, Елнатана, Јарива, Елнатана, Натана, Захарију и Мешулама и учитеље Јојарива и Елнатана ¹⁷ и послах их Иду, поглавару у месту Касифји. Рекох им шта да кажу Иду и његовим рођацима, храмским служитељима у Касифји, да нам доведу слу-

жбенике за Дом нашега Бога. ¹⁸ И пошто је милостива рука нашега Бога била на нама, они нам доведоше Шеревју – способног човека, потомка Махлија сина Левија сина Израеловог – и његове синове и браћу, њих осамнаест, ¹⁹ и Хашавју – са Исаијом, једним од Мераријевих потомака – и његову браћу и братанце, њих двадесет. ²⁰ А од храмских служитеља, које су Давид и поглавари одредили да помажу Левитима, доведоше њих две стотине двадесет. Сви они су поименце уписани.

²¹ Тамо сам, поред реке Ахаве, прогласио пост, да бисмо се понизили пред нашим Богом и замолили га за срећан пут нама и нашој нејачи са свом нашом имовином. ²² Било ме је стид да од цара тражим војнике и коњанике, да нас путем штите од непријатеља, пошто смо цару били рекли: »Милостива рука нашега Бога на свима је који га траже, а његов силни гнев на свима онима који га остављају.« ²³ Тако смо постили и молили Бога за то, и он нас је услишио.

²⁴ Потом сам између главних свештеника издвојио дванаесторицу: Шеревју, Хашавју и десеторицу њихове сабраће, ²⁵ и измерио им сребро, злато и предмете које су као прилог за Дом нашега Бога дали цар, његови саветници, његови службеници и цео тамошњи Израел. ²⁶ Измерио сам им на руке шест стотина педесет таланата [†] сребра, сребрних предмета тежине сто таланата ^{††}, сто таланата злата, ²⁷ двадесет златних чинија вредних хиљаду дарика [‡] и два прекрасна предмета од углачане бронзе, драгоцене као злато.

²⁸ Рекох им: »И ви и ови предмети свети сте ГОСПОДУ. Ово сребро и злато жртва су драговољна ГОСПОДУ, Богу наших праотаца. ²⁹ Пазите на њих и чувајте их док их не измерите пред главним свештеницима, Левитима и главама Израелових породица у одајама Дома ГОСПОДЊЕГ у Јерусалиму.«

³⁰ Тада свештеници и Левити примише измерено сребро, злато и предмете да их однесу у Дом нашега Бога у Јерусалиму.

³¹ Дванаестог дана првог месеца кренусмо са реке Ахаве и упутисмо се у Јерусалим. Рука нашега Бога била је на нама, па нас је на путу штитио од непријатеља и пљачкаша. ³² Тако стигосмо у Јерусалим, где се одморисмо три дана. ³³ Четвртог дана измерисмо сребро, злато и предмете на руке свештенику Меремоту сину Уријином у Дому нашега Бога. С њим су били Елеазар син Пинхасов и Левити Јозавад син Исусов и Ноадја син Бинујев. ³⁴ Све је проверено по броју и тежини, а онда је уписана целокупна тежина.

³⁵ Тада изгнаници који су се вратили из сужањства принеше жртве паљенице Богу Израеловом: дванаест јунаца за сав Израел, деведесет шест овнова, седамдесет седморо мушке јагњаци и дванаест ја-

раца за жртву за очишћење. Све је то било жртва паљеница ГОСПОДУ. ³⁶ Предадоше цареве указе царским сатрапима и намесницима подручја с оне стране Еуфрата ^{††}, и ови помогоше народу и Божијем Дому.

Езра сазнаје за мешовите бракове

9 Када је све то обављено, дођоше к мени поглавари и рекоше: »Израелски народ, свештеници и Левити нису се држали одвојено од суседних народа и гнусоба које чине Ханаанци, Хетити, Перижани, Јевусејци, Амонци, Моавци, Египћани и Аморрејци. ² Јер, за себе и за своје синове узимали су њихове кћери за жене и помешали свети род са околним народима. А поглавари и службеници били су предводници у овом неверству.«

³ Када сам то чуо, раздро сам своју кошуљу и огртач, чупао косу и браду, па сео згрожен. ⁴ Тада се, због овог неверства изгнанника, око мене окупише сви који се боје речи Бога Израеловог. А ја сам, згрожен, седео све до вечерње жртве.

⁵ Онда, за вечерње жртве, устадох у свом понижењу, раздеране кошуље и огртача, па падох на колена и раширих руке ка ГОСПОДУ, своме Богу, ⁶ говорећи:

»Боже мој! Срамота ме је и стидим се да подигнем своје лице к теби, Боже мој, јер су нам се греси намножили преко главе и наша кривица нарасла до неба. ⁷ Од времена наших праотаца па до данас, велика је наша кривица. Због наших греха, нас, наше царе и наше свештенике земаљски цареви подвргавали су мачу и сужањству, пљачки и понижењу, као што је и данас.

⁸ »А сада је, тек на трен, ГОСПОД, наш Бог, био милостив према нама јер нам је оставио Остатак и дао нам чврсто упориште на свом светом месту. Бог је дао светлост нашим очима и мало олакшања у нашем ропству. ⁹ Јер, робови смо, али наш Бог нас није оставио у ропству. Показао је љубав према нама наочиглед царева Персије: дао нам је нови живот, да бисмо поново сазидали Дом свога Бога и обновили његове рушевине, и дао нам је уточиште ^{##} у Јуди и Јерусалиму.

¹⁰ »Али сада, Боже наш, шта да кажемо после овога? Јер, занемарили смо твоје заповести, ¹¹ које си дао преко својих слугу пророка када си рекао: »Земља у коју улазите да је запоседнете нечиста је од искварености својих народа. Својим гнусобама испунили су земљу нечистотом с краја на крај. ¹² Стога не дајте своје кћери за жене њиховим синовима нити узимајте њихове кћери за жене својим синовима. Никад не жудите за њиховим миром или благостањем, да бисте били јаки и јели добре плодове земље и да бисте је оставили у наследство својој деци до века.«

¹³ »Све што нас је снашло, снашло нас је због наших злих дела и наше велике кривице, а ти си нас,

[†] шест стотина педесет таланата Око 22.000 килограма.

^{††} сто таланата Око 3.400 килограма; исто и у наставку стиха.

[‡] хиљаду дарика 8,4 килограма.

^{††} Еуфрата Дословно: реке. ^{##} уточиште Дословно: зид.

Боже наш, казнио блаже него што наши греси заслужују и дао си нам овакав Остатак. ¹⁴ Па зар да опет кршимо твоје заповести и склапамо бракове са народима који чине такве гнусобе? Зар се не би разгневио на нас толико да нас затреш, да не буде ни Остатка ни иког живог? ¹⁵ ГОСПОДЕ, Боже Израелов, ти си праведан. Ми смо данас остављени као Остатак. Ево нас пред тобом у својој кривици, иако због ње нико не може да стане пред тебе.«

Народ признаје грех

10 Док се Езра молио и признавао грехе, плачући и ничице се бацајући пред Божијим Домом, силно мноштво Израелаца – мушкараца, жена и деце – окупило се око њега. И народ је горко плакао.

² Тада Шеханја син Јехиелов, један од Еламових потомака, рече Езри: »Били смо неверни нашем Богу женећи се туђинкама из народâ око нас. Али, ипак још има наде за Израел. ³ Стога, хајде да сада склопимо савез пред нашим Богом и обавеземо се да отерамо све те жене и њихову децу, по твом савету, господару, и савету оних који се боје заповести нашега Бога. Нека се то уради по Закону. ⁴ Устани, јер то је твој посао, а ми ћемо бити с тобом. Буди храбар и уради то.«

⁵ И Езра устаде, па затражи да се главни свештеници, Левити и сви Израелци зауну да ће урадити како је речено. И они се закеше.

⁶ Онда Езра оде од Божијег Дома и уђе у собу Јоанана сина Елјашивовог. А док је био тамо, није јео хлеба ни пио воде, јер је и даље туговао због неверства изгнаника. ⁷ Потом је у Јуди и у Јерусалиму издат проглас да се сви изгнаници окупе у Јерусалиму, ⁸ а ко не дође за три дана, биће му, у складу с одлуком поглаварâ и старешинâ, заплењена сва имовина и биће искључен из заједнице изгнаника. ⁹ Тако су се за три дана сви људи Јуде и Венијамина окупили у Јерусалиму. А двадесетог дана деветог месеца, сав народ је седео на тргу пред Божијим Домом, дрхтећи због повода овом окупљању и због јаке кише.

¹⁰ Тада устаде свештеник Езра и рече им: »Били сте неверни. Женили сте се туђинкама и тако увећали Израелову кривицу. ¹¹ Зато то сада признајте ГОСПОДУ, Богу ваших праотаца, и извршите његову вољу. Одвојте се од народâ земље и од ваших жена-туђинки.«

¹² Цела заједница одврати снажним гласом: »Тако је! Морамо да урадимо као што кажеш. ¹³ Али, овде има много народа и кишно је доба, па не можемо да стојимо напољу. Осим тога, то не може да се изврши за дан-два, јер много нас је који смо у томе тешко згрешили. ¹⁴ Нека наши поглавари заступају целу заједницу, па нека онда свако из наших градова ко се оженио туђинком дође у заказано време, а с њим старешине и судије из сваког града, док се

љути гнев нашега Бога због овога не одврати од нас.«

¹⁵ Томе се успротивише само Јонатан син Асахелов и Јахзеја син Тиквин, које подржаше Мешулам и Левит Шабетај.

¹⁶ Изгнаници учинише како је речено. Свештеник Езра одабра људе који су били главе породица, по једног из сваког дома, а сви су били одређени по имену. Они седоше да испитују случајеве првог дана десетог месеца, ¹⁷ а до првог дана првог месеца завршише са свима који су се оженили туђинкама.

Списак оних који су се оженили туђинкама

¹⁸ Међу потомцима свештеника, ови су се оженили туђинкама:

од потомака Исуса сина Јоцадаковог и његове браће: Маасеја, Елиезер, Јарив и Гедалја; ¹⁹ сви они обећаше да ће отерати своје жене и сваки за своју кривицу принесе овна из стада као жртву за кривицу;

²⁰ од Имерових потомака: Ханани и Зевадја;

²¹ од Харимових потомака: Маасеја, Илија, Шемаја, Јехиел и Узија;

²² од Пашхурових потомака: Елјоенај, Маасеја, Јишмаел, Натанаил, Јозавад и Еласа.

²³ Међу Левитима:

Јозавад, Шими, Келаја, то јест Келита, Петахја, Јуда и Елиезер.

²⁴ Од певача: Елјашив.

Од чувара капија: Шалум, Телем и Ури.

²⁵ Међу осталим Израелцима:

од Парошевих потомака: Рамја, Јизија, Малкија, Мијамин, Елеазар, Малкија и Бенаја;

²⁶ од Еламових потомака: Матанја, Захарија, Јехиел, Авди, Јеремот и Илија;

²⁷ од Затуових потомака: Елјоенај, Елјашив, Матанја, Јеремот, Завад и Азиза;

²⁸ од Бевајевих потомака: Јоанан, Ананија, Забај и Ателај;

²⁹ од Банијевих потомака: Мешулам, Малух, Адаја, Јашув, Шеал и Јеремот;

³⁰ од Пахат-Моавових потомака: Адна, Келал, Бенаја, Маасеја, Матанја, Бецалел, Бинуј и Манасија;

³¹ од Харимових потомака: Елиезер, Јишија, Малкија, Шемаја, Симеон, ³² Венијамин, Малух и Шемарја;

³³ од Хашумових потомака: Матенај, Матата, Завад, Елифелет, Јеремај, Манасија и Шими;

³⁴ од Банијевих потомака: Маадај, Амрам, Уел,

³⁵ Бенаја, Бедја, Келуху, ³⁶ Ванја, Меремот, Елјашив, ³⁷ Матанја, Матенај и Јаасу;

³⁸ од Бинујевих потомака: Шими, ³⁹ Шелемја, Натан, Адаја, ⁴⁰ Махнадвај, Шашај, Шарај, ⁴¹ Азарел, Шелемја, Шемарја, ⁴² Шалум, Амарја и Јосиф;

⁴³ од Невових потомака: Јеиел, Матитја, Завад, Зевина, Јадај, Јоил и Бенаја.

⁴⁴ Сви ови су се били оженили туђинкама и неке од њих су родиле децу [†].

[†] и неке ... децу Овај текст на хебрејском може да значи и »али отераше и жене и децу«.

Немија

Немијина молитва

1 Речи Немије сина Хахалјиног:

Месеца кислева, двадесете године, док сам био у тврђави града Сузе, ² из Јуде дође Ханани, један од моје браће, са још неким људима, и ја се код њих распитах о Јудејима, о Остатку који је преживео изгнанство, и о Јерусалиму.

³ Они ми рекоше: »Они који су преживели изгнанство и вратили се у покрајину у великој су невољи и срамоти. Јерусалимски зид је разваљен, а капије су му спаљене.«

⁴ Кад сам чуо те речи, седох и заплаках. Туговао сам данима, постио и молио се пред Богом неба.

⁵ Онда рекох: »ГОСПОДЕ, Боже неба, велики и страшни Боже, који чуваш свој Савез љубави са онима који те воле и покоравају се твојим заповестима. ⁶ Ослухни и отвори очи, да чујеш молитву свог слуге, који се и дан и ноћ пред тобом моли за твоје слуге, израелски народ. Признајем ти грехе које смо ми Израелци – и ја и породица мога оца – учинили против тебе. ⁷ Веома зло смо се понели према теби. Нисмо се држали твојих заповести, уредби и законâ које си дао своје слузи Мојсију.

⁸ »Сети се речи коју си заповедио своје слузи Мојсију: »Ако будете неверни, расејаћу вас међу народима. ⁹ Али, ако ми се вратите и држите се мојих заповести, таман били изгнани и на крај неба, ја ћу вас оданде сабрати и одвести на место које сам изабрао да буде боравиште за моје Име.«

¹⁰ »Они су твоје слуге и твој народ, који си откупио својом великом снагом и својом моћном руком.

¹¹ »О Господе, пажљиво саслушај молитву овог твог слуге и молитву твојих слугу који с радошћу поштују твоје Име. Дај твом слузи да данас нађе самилост у царевим очима.«

Артасеркс шаље Немију у Јерусалим

Ја сам био царев пехарник.

2 Месеца нисана, двадесете године владавине цара Артасеркса, када су цару донели вино, ја га узех и дадох му га.

Раније нисам био тужан пред њим, ² па ме цар упита: »Зашто ти је лице тужно кад ниси болестан? То не може да буде ништа друго него туга у срцу.«

Ја се веома уплаших, ³ па рекох цару: »Живео до века, царе! Како да ми лице не буде тужно када

град у ком су гробови мојих предака лежи у рушевинама, а капије му је прогутала ватра?»

⁴ Тада ме цар упита: »Шта желиш?»

Ја се помолих Богу неба, ⁵ па одговорих цару: »Ако је цару по вољи и ако сам ја, твој слуга, стекао твоју наклоност, пошаљи ме у Јуду, у град гробова мојих предака, да га поново сазидам.«

⁶ Тада ме цар, уз кога је седела царица, упита: »Колико ће трајати твој пут и када ћеш се вратити?»

И пошто је цару било по вољи да ме пошаље, ја му назначих време ⁷ и још му рекох: »Ако је цару по вољи, нека ми се дају писма за намеснике с оне стране Еуфрата [†], да ме безбедно спроведу до Јуде, ⁸ и писмо за Асафа, чувара цареве шуме, да ми да дебала да направим греде за капије на тврђави поред Храма, за градски зид и за кућу у којој ћу станovati.«

И цар ми даде писма, јер је милостива рука мога Бога била на мени.

⁹ Тако одох намесницима с оне стране Еуфрата и дадох им царева писма. А цар је са мношвом послао и војне заповеднике и коњанике. ¹⁰ Када су за то чули Санвалат Хоронац и амонски службеник Товија, било им је веома криво што је неко дошао да ради за добробит Израелаца.

Немија прегледа јерусалимски зид

¹¹ Ја стигох у Јерусалим, па, пошто сам тамо остао три дана, ¹² кренух ноћу са неколико људи. Ником нисам рекао шта ми је Бог ставио у срце да учиним за Јерусалим. Са собом нисам имао других јахаћих животиња осим оне на којој сам јахао. ¹³ Ноћу се упутих кроз Долинску капију према Змајевом бунару и до Сметлишне капије и прегледах зидове Јерусалима, који су били разорени, и његове капије, које је прогутала ватра. ¹⁴ Потом одох даље, према Изворској капији и према Царевом језерцету, али тамо није било места да прође животиња коју сам јахао, ¹⁵ па сам се ноћу попео долином и даље прегледајући зид. Онда сам се вратио и ушао кроз Долинску капију.

¹⁶ Службеници нису знали куда сам отишао нити шта сам радио, јер још ништа нисам био рекао Јудејима, ни свештеницима, ни племићима, ни службеницима, ни другима који ће обављати радове.

¹⁷ Ја им рекох: »Видите у каквој смо невољи: Јерусалим лежи у рушевинама, а капије су му спаљене.

[†] Еуфрата Дословно: реке; исто и у 9. стиху.

Стога хајде да поново сазидамо јерусалимски зид, да више не будемо ругло.«

¹⁸ А испричах им и о милостивој руци свога Бога на мени и шта ми је цар рекао.

Они одвратише: »Почнимо одмах да зидамо.«
И прионуше на то добро дело.

¹⁹ Када су за то чули Санвалат Хоронац, амонски службеник Товија и Гешем Арапин, почеше да нам се ругају и да нас исмевају.

»Шта то радите?« питали су. »Зар се буните против цара?«

²⁰ А ја им одговорих: »Бог неба даће нам да успемо. Ми, његове слуге, почећемо да зидамо, а ви немате удела у Јерусалиму, ни законско ни историјско право на њега.«

Градитељи зида

3 Првосвештеник Елјашив и његова сабраћа свештеници прионуше на посао и поново саградише Овчију капију. Освешташе је и наместише јој крила, па наставише да зидају све до Стотина-куле, коју освешташе, и даље, до Хананелове куле.

² До њих су зидали Јерихонци, а до ових Закур син Имријев. ³ Хасенини синови поново саградише Рибљу капију. Поставише јој греде и наместише крила, браве и преворнице. ⁴ До њих је поправке обављао Меремот син Урије сина Хакоцовог, до њега Мешулам син Берехје сина Мешезавеловог, а до њега Садок син Баанин. ⁵ До њих су поправке обављали Текоанци, али њихови племићи не пристадоше да раде под својим надзорницима [†].

⁶ Јојада син Пасеахов и Мешулам син Бесодјин поправише Стару капију. Поставише јој греде и наместише крила, браве и преворнице. ⁷ До њих су поправке обављали Мелатја Гивонац и Јадон Меронотац, људи из Гивона и Мицпе, местâ под влашћу намесника с оне стране Еуфрата ^{††}. ⁸ До њих је поправке обављао Узиел син Хархајин, један од златара, а до њега Ананија, један од мирисара. Они обновише Јерусалим све до Широког зида. ⁹ До њих је поправке обављао Рефаја син Хуров, поглавар половине области Јерусалима.

¹⁰ До њега је Једаја син Харумафов обављао поправке преко пута своје куће, а до њега Хатуш син Хашавнејин. ¹¹ Малкија син Харимов и Хашув син Пахат-Моавов поправљали су следећи део и Пећну кулу. ¹² До њих је, са својим кћерима, поправке обављао Шалум син Халохешов, поглавар половине области Јерусалима. ¹³ Ханун и житељи Заноаха поправише Долинску капију. Поново је саградише и наместише јој крила, браве и преворнице. Они поправише и хиљаду лаката [‡] зида све до Сметлишне капије, ¹⁴ коју поправи Малкија син Рехавов, погла-

[†] под својим надзорницима Овај текст на хебрејском може да значи и »за свога Господа« или »за свога господара« (то јест Немију). ^{††} Еуфрата Дословно: реке. [‡] хиљаду лаката 450 метара.

вар области Бет-Хакарем. Он је поново сагради и постави јој крила, браве и преворнице.

¹⁵ Шалун син Кол-Хозеов, поглавар области Мицпе, поправи Изворску капију. Сагради је, покри и постави јој крила, браве и преворнице. Он поправи и зид језерца Силоама код Царевог врта, све до степеница које се спуштају из Давидовог града. ¹⁶ Иза њега је, до преко пута Давидових гробова, све до вештачког језерца и Куће ратникаâ, поправке обављао Немија син Азбуков, поглавар половине области Бет-Цур. ¹⁷ До њега су поправке обављали Левити под руководством Рехума сина Банијевог, а до њега је, за своју област, поправке обављао Хашавја, поглавар половине области Кеила. ¹⁸ До њега су поправке обављала њихова сабраћа под руководством Баваја сина Хенададовог, поглавара половине области Кеила, ¹⁹ а до њега је Езер син Исусов, поглавар Мицпе, поправљао део од места наспрам успона ка Оружарници до угла. ²⁰ До њега је Барух син Завајев с великим жаром поправљао део од угла до улаза у кућу првосвештеника Елјашива.

²¹ До овога је Меремот син Урије сина Хакоцовог, поправљао део од улаза у Елјашивову кућу до њеног краја. ²² До њега су поправке обављали свештеници који су живели у околини. ²³ До њих су Венијамин и Хашув обављали поправке пред својом кућом, а до ових је Азарја син Маасеје сина Ананијиног обављао поправке поред своје куће. ²⁴ До њега је Бинуј син Хенададов поправљао део од Азарјине куће до завоја и даље до угла, ²⁵ а Палал син Узајев преко пута завоја и куле која се диже из горње цареве палате близу дворишта страже. До њега су Педаја син Парошев ²⁶ и храмски служитељи који су живели на брду Офел обављали поправке до места преко пута Водене капије, према истоку, и куле која се диже из палате. ²⁷ До њих су Текоанци поправљали део од велике куле која се диже из палате до Офелског зида. ²⁸ Изнад Коњске капије поправке су обављали свештеници, сваки пред својом кућом. ²⁹ До њих је Садок син Имеров обављао поправке преко пута своје куће, а до њега Шемаја син Шеханјин, стражар на Источној капији. ³⁰ До њега су један део поправљали Ананија син Шелемјин и Ханун, шести Цалафов син. До њих је Мешулам син Берехјин обављао поправке преко пута места где је становао. ³¹ До њега је поправљао Малкија, златар, све до куће храмских служитеља и трговаца, преко пута Надзорне капије и даље све до одаје изнад угла, ³² а између одаје изнад угла и Овчије капије поправке су обављали златари и трговци.

Противници обнове Јерусалима

4 Када је Санвалат чуо да поново градимо зид, разгневио се и силно разјарио. Исмевао је Јудеје ² и пред својом сабраћом и самаријском војском говорио: »Шта то раде они килави Јудеји? Да неће да обнове зид? Да неће да принесу жртве? Да

неће да заврше за један дан? Да неће да врате у живот спаљено камење из оних гомила крша?»

³ А Товија Амонац, који је био поред њега, рече: »Ма, то што они зидају – да им се лисица попне, развалила би им тај њихов камени зид.«

⁴ Чуј, Боже наш, како нас презиру. Скрени њихове увреде на њихову главу. Предај их као плен у земљу сужањства. ⁵ Не покривај њихову кривицу и нека им се грех не избрише пред тобом, јер су вређали градитеље.

⁶ Тако смо градили зид и целог изградили до пола његове висине, јер је народ радио свим срцем.

⁷ Али, када су Санвалат, Товија, Арапи, Амонци и Ашдодци чули да је поправка јерусалимских зидова узнапредовала и да се пукотине затварају, силно се разгневише, ⁸ па сви заједно сковаше заверу да дођу и ударе на Јерусалим и тако му донесу невољу. ⁹ А ми смо се молили своје Богу и постављали стражу и дању и ноћу због њих.

¹⁰ Тада Јудеји рекоше: »Раднике је почела да издаје снага, а крша је толико да нећемо моћи да саградимо зид.«

¹¹ А наши непријатељи рекоше: »Пре него што дознају за то или нас опазе, бићемо међу њима и побити их, и тако ћемо окончати радове.«

¹² Тада дођоше Јудеји који су живели близу њих, па су нам по десет пута понављали: »На коју год страну да се окренете, напашће нас.«

¹³ Стога поставих људе с мачевима, копљима и луковима иза најнижих делова зида на изложеним местима, распоредивши их по братствима. ¹⁴ Пошто сам све прегледао, устадох и рекох племићима, службеницима и осталом народу: »Не бојте их се. Сетите се Господа, који је велик и страшан, и борите се за своју браћу, синове и кћери, за своје жене и дом.«

¹⁵ Када су наши непријатељи чули да знамо за њихову заверу и да ју је Бог осујетио, сви се вратисмо на зид, свако на свој посао.

¹⁶ Од тога дана једна половина мојих људи је радила, а друга половина држала штитове, копља, лукове и оклопе. Заповедници су стајали иза свег народа Јуде ¹⁷ који је градио зид. Носачи терета су радили једном руком, а у другој су држали оружје.

¹⁸ Сваком од градитеља мач је био припасан уз бок док је радио. А поред мене је стајао трубач.

¹⁹ Тада рекох племићима, службеницима и осталом народу: »Посао је велик и обиман, а ми смо на зиду далеко један од другог. ²⁰ Одакле год зачујете звук рога, тамо нам се придружите. Наш Бог ће се борити за нас.«

²¹ Тако смо наставили посао, од ране зоре, па док не изађу звезде, при чему је половина људи држала копља.

²² У то време још рекох народу: »Нека сваки човек са својим помоћником ноћи у Јерусалиму, да би нам ноћу били стражари, а дању радници.«

²³ Ни ја, ни моја браћа, ни моји људи, ни стражари који су били са мном нисмо скидали одећу, и сваки је држао своје оружје чак и када је ишао да мокри.

Немија помаже сиромашнима

5 Народ и њихове жене дигоше силну повику на своју јудејску сабраћу.

² Једни су говорили: »Нас и наших синова и кћери има много. Да бисмо јели и преживели, треба нам жита.«

³ Други су говорили: »Залажемо своје њиве, винограде и куће да добијемо жита за време глади.«

⁴ А трећи су говорили: »Морали смо да узајимно новац да платимо цару порез на наше њиве и винограде. ⁵ Иако је наше тело као и тело наше сабраће, а наши синови као и њихови синови, ми подвргавамо наше синове и кћери ропству. Неке од наших кћери већ су робинје, а ми смо беспомоћни, јер наше њиве и виногради припадају другима.«

⁶ Када сам чуо њихову повику и ове речи, веома се разгневих. ⁷ Потом размислих, па оптужих племиће и службенике, рекавши: »Ви узимате камату од своје сабраће!«

Онда сазвах велик скуп против њих ⁸ и рекох: »Колико год је било могуће, откупили смо своју јудејску сабраћу која су била продата незнабошцима. А сада ви сами продајете своју сабраћу, да би опет била продата нама!«

А они су ћутали, јер нису имали шта да кажу.

⁹ »Није добро то што радите«, рекох даље. »Зар не треба да живите у страху од нашега Бога, да нас наши незнабожачки непријатељи не би више вређали? ¹⁰ И ја и моја сабраћа и моји људи позајмљујемо народу новац и жито. Нека се више не узима камата. ¹¹ Колико данас им вратите њихове њиве, винограде, маслињаке и куће, а тако и камату: један посто од новца, жита, младог вина и уља.«

¹² »Вратићемо«, рекоше они, »и више нећемо ништа тражити од њих. Учинићемо као што кажеш.«

Тада позвах свештенике и затражих од племића и службеника да се закуну да ће учинити као што су рекли.

¹³ А истресох и скуте своје одеће и рекох: »Нека овако и Бог из куће и имања истресе сваког човека који не одржи ово обећање. Нека тако буде истресен и испражњен!«

На то цео скуп рече: »Амин«, па је хвалио ГОСПОДА.

И народ учини као што је обећао.

¹⁴ Осим тога, од двадесете године цара Артаксеркса, када сам постављен за њиховог намесника у Јуди, до његове тридесет друге године – дванаест година – ни ја ни моја браћа нисмо јели храну додељену намеснику. ¹⁵ Ранији намесници, моји претходници, наметали су народу тешко бреме и узимали од њега, осим хране и вина, четрдесет шекела † сребра. Чак су и њихови помоћници господарили

† четрдесет шекела 560 грама.

народом. Али ја, из страха од Бога, нисам тако поступио, ¹⁶ него сам се посветио радovima на овом зиду. Нисмо купили ниједну њиву, а сви моји људи били су укључени у радове. ¹⁷ Штавише, за мојом трпезом било је сто педесет Јудеја и службеника, као и оних који су нам дошли из околних народа. ¹⁸ Сваког дана су за мене спремали једног вола, шест најбољих оваца и нешто перади, а сваких десет дана све врсте вина у изобиљу. Али, без обзира на све то, нисам захтевао храну која припада наме-снику, јер је овај народ већ био тешко оптерећен. ¹⁹ Сети ме се по добру, Боже мој, због свега што сам учинио за овај народ.

Противници обнове куу заверу против Немије

6 Када су Санвалат, Товија, Гешем Арапин и остали наши непријатељи дознали да сам саградио зид и да у њему није остала ниједна пукотина – иако још нисам био поставио крила на капије – ² Санвалат и Гешем ми поручише: »Хајде да се састанемо у једном од села у долини Оно.«

Али они су намеравали да ми учине зло, ³ па им послах гласнике с овим одговором: »У великом сам послу и не могу да дођем доле. Зашто да се посао прекине кад га оставим и одем доле к вама?«

⁴ Четири пута су ми слали исту поруку, а ја сам им сваки пут исто одговарао.

⁵ Онда ми, пети пут, Санвалат посла свог помоћника са истом поруком и са незапечаћеним писмом у руци ⁶ у ком је писало:

»Шире се гласине међу народима – а и Гешем то каже – да се ти и Јудеји спремате на буну и да зато и градите зид. А по тим гласинама, ти треба да поставиш њихов цар ⁷ и већ си поставио пророке да о теби објаве у Јерусалиму овај проглас: 'Цар је у Јуди!' А те ће гласине стићи до цара, зато дођи да се посаветујемо.«

⁸ Ја му послах овај одговор: »Ништа од тога што кажеш није се десило, него си ти све то смислио у својој глави.«

⁹ Сви су они хтели да нас уплаше, мислећи: »Клоуње им руке од посла и неће га завршити.«

Зато, Боже, оснажи моје руке.

¹⁰ Једног дана одох у кућу Шемаје сина Делаје сина Мехатавелоовог, који се затворио у своју кућу.

Он рече: »Хајде да се нађемо у Божијем Дому, у Храму, и затворимо врата Храма, јер ће доћи да те убију – ноћу ће доћи да те убију.«

¹¹ Али ја рекох: »Зар да бежи човек као што сам ја? Или, зар неко као што сам ја може да уђе у Храм и да остане жив? Нећу да идем!«

¹² Схватио сам да га није послао Бог, већ да је проковао против мене зато што су га Санвалат и Товија унајмили. ¹³ Унајмили су га да ме застраши, па да се ја уплашим и онако поступим и згрешим, а они би ме онда изнели на рђав глас и извргли срамоти.

¹⁴ Сети се, Боже мој, Товије и Санвалата због ових њихових дела. Сети се и пророчице Ноадје и осталих пророка који су ме застрашивали.

Завршетак радова на зиду

¹⁵ Зид је завршен двадесет петог елула, за педесет два дана. ¹⁶ Када су сви наши непријатељи чули за то и сви народи око нас то видели, обесхрабрише се, јер су схватили да је то дело учињено уз помоћ нашега Бога. ¹⁷ А тих дана су јудејски племићи слали многа писма Товији, а од Товије су им стизали одговори. ¹⁸ Јер, многи у Јуди били су за њега везани заклетвом, пошто је он био зет Шеханје сина Араховог, а његов син Јоанан за жену је узео кћер Мешулама сина Берехиног. ¹⁹ Осим тога, преданом су говорили о његовим добрим делима, па онда њему причали шта сам рекао, а Товија је слао писма да ме застраши.

7 Када је зид био саграђен и када сам наместио крила на капијама, одређени су чувари капија, певачи и Левити. ² Свог брата Хананија одредио сам да управља Јерусалимом, заједно са Ананијом, заповедником тврђаве, зато што је био честит човек и бојао се Бога више него већина људи.

³ Рекох им: »Нека се капије Јерусалима не отварају док сунце не огреје. Док су чувари капија још на дужности, нека затворе крила и наместе преворнице. За стражаре одредите житеље Јерусалима. Једни нека буду на стражарским местима, а други крај својих кућа.«

Списак повратника из изгнанства

(Езра 2,1-70)

⁴ Град је био велик и простран, али је у њему било мало људи и куће још нису биле сазидане. ⁵ Мој Бог ми стави у срце мисао да окупим племиће, поглаваре и обичан народ, да се напишу по породицама. А нашао сам и књигу родослова првих повратника. У њој нађох записано:

⁶ Ово су људи оне покрајине који су изашли из изгнаничког сужањства, које је вавилонски цар Навуходоносор одвео као сужње и који су се вратили у Јерусалим и Јуду, свако у свој град, ⁷ предвођени Зоровавелом, Исусом, Немијом, Азарјом, Раамјом, Нахаманијем, Мордехајем, Билшаном, Мисперетом, Бигвајем, Нехумом и Бааном.

Попис Израелаца:

⁸ Парошевих потомака: 2.172;

⁹ Шефатјиних потомака: 372;

¹⁰ Арахових потомака: 652;

¹¹ Пахат-Моавових потомака преко Исуса и Јоава: 2.818;

¹² Еламових потомака: 1.254;

¹³ Затуових потомака: 845;

¹⁴ Закајевих потомака: 760;

¹⁵ Бинујевих потомака: 648;

¹⁶ Бевајевих потомака: 628;

¹⁷ Азгадових потомака: 2.322;

- 18 Адоникамових потомака: 667;
 19 Бигвајевих потомака: 2.067;
 20 Адинових потомака: 655;
 21 Атерових потомака преко Езекије: 98;
 22 Хашумових потомака: 328;
 23 Бецајевих потомака: 324;
 24 Харифових потомака: 112;
 25 Гивонових потомака: 95;
 26 мушкараца из Витлејема и Нетофе: 188;
 27 мушкараца из Анатота: 128
 28 мушкараца из Бет-Азмавета: 42;
 29 мушкараца из Кирјат-Јеарима, Кефире и Беерота: 743
 30 мушкараца из Раме и Гаве: 621;
 31 мушкараца из Михмаса: 122;
 32 мушкараца из Бетела и Аја: 123;
 33 мушкараца из другог Нева: 52;
 34 мушкараца из другог Елама: 1.254;
 35 мушкараца из Харима: 320;
 36 мушкараца из Јерихона: 345;
 37 мушкараца из Лода, Хадида и Она: 721;
 38 мушкараца из Сене: 3.930.
 39 Свештеници:
 Једајиних потомака преко Исусове породице: 973;
 40 Имерових потомака: 1.052;
 41 Пашхурових потомака: 1.247;
 42 Харимових потомака: 1.017.
 43 Левити:
 Исусових потомака преко Кадмиела и преко Ходвиних потомака: 74.
 44 Певачи:
 Асафових потомака: 148.
 45 Чуvari капија:
 Шалумових, Атерових, Талмонових, Акувових, Хатитиних и Шовајевих потомака: 138.
 46 Храмски служитељи:
 потомци Цихе, Хасуфе, Табаота, 47 Кероса, Сије, Падона,
 48 Леване, Хагаве, Шалмаја,
 49 Ханана, Гидела, Гахара,
 50 Реаје, Рецина, Некоде,
 51 Газама, Узе, Пасаеа,
 52 Бесаја, Меунима, Нефушсима,
 53 Бакбука, Хакуфе, Хархура,
 54 Бацлита, Мехиде, Харше,
 55 Баркоса, Сисре, Тамаха,
 56 Нециаха и Хатифе.
 57 Потомци Соломонових слугу:
 потомци Сотаја, Соферета, Периде,
 58 Јаале, Даркона, Гидела,
 59 Шефатје, Хатила, Похерет-Хацевајима и Амона.
 60 Храмских служитеља и потомака Соломонових слугу: 392.
 61 Људи који су дошли из Тел-Мелаха, Тел-Харше, Керува, Адона и Имера, али нису могли да докажу да су њихове породице потекле од Израела, били су:
 62 потомци Делаје, Товије и Некоде, њих 642,

63 и међу потомцима свештеника:
 потомци Ховаје, Хакоца и Барзилаја, који се оженио кћери Барзилаја Гилађанина и узео његово име.

64 Они су тражили своје родослове по званичним књигама, али их нису нашли, па су били искључени из свештенства као нечисти. 65 Стога им је намењен да не једу од пресвете хране све док се не појави свештеник који ће доносити одлуке помоћу Урима и Тумима.

66 Цела заједница бројала је 42.360 људи, 67 не рачунајући њихове слуге и слушкиње, којих је било 7.337. А имали су и 245 певача и певачица 68 и поседовали 736 коња, 245 мазги, 69 435 камила и 6.720 магараца.

70 Неке главе породица дале су прилог за радове. Намесник је дао у ризницу 1.000 дарика † злата, 50 чинија и 530 свештеничких одора. 71 Неке главе породица дале су у ризницу за радове 20.000 дарика †† злата и 2.200 мина ‡ сребра. 72 Остали народ је дао укупно 20.000 дарика злата, 2.000 мина †† сребра и 67 свештеничких одора.

73 Свештеници, Левити, чувари капија, певачи, храмски служитељи и остали Израелци настанише се у својим градовима.

Езра чита Закон народу

До седмог месеца сви Израелци су већ били у својим градовима.

8 Цео народ се сложено окупи на тргу испред Водене капије, па рече учитељу Езри да донесе Књигу Мојсијевог закона, који је ГОСПОД дао Израелу. 2 Тако првог дана седмог месеца свештеник Езра изнесе Закон пред скуп сачињен од људи, жена и свих који су били у стању да разумеју. 3 Читао га је гласно на тргу испред Водене капије од раног јутра до поднева пред људима и женама и другима који су били у стању да разумеју. И сав народ је пажљиво слушао Књигу закона. 4 Учитељ Езра стајао је на високом дрвеном постолу које је било подигнуто за ту прилику. Крај њега су стајали: здесна Матитја, Шема, Анаја, Урија, Хилкија и Маасеја, а слева Педаја, Мишаел, Малкија, Хашум, Хашбадана, Захарија и Мешулам.

5 Езра отвори књигу, а сав народ је могао да га види јер је Езра стајао изнад њега. Када ју је отворио, сав народ устаде. 6 Езра благослови ГОСПОДА, великога Бога, а сав народ подиже руке и одговори: »Амин! Амин!« па се ницице поклонили ГОСПОДУ.

7 Левити Исус, Бани, Шеревја, Јамин, Акув, Шабетај, Ходија, Маасеја, Келита, Азарја, Јозавад, Ханан и Пелаја учили су народ Закону док је народ тамо стајао. 8 Читали су из Књиге Божијег закона, образлажући је и објашњавајући смисао да би народ разумео шта се чита.

† 1.000 дарика 8,4 килограма. †† 20.000 дарика 168 килограма: исто и у 72. стиху. ‡ 2.200 мина Око 1.250 килограма. ††† 2.000 мина Око 1.140 килограма.

⁹ Тада намесник Немија, свештеник и учитељ Езра и Левити који су учили народ рекоше свима: »Овај дан је свет ГОСПОДУ, вашем Богу. Не тугујте и не плачите.«

Јер, сав народ је плакао док је слушао речи Закона.

¹⁰ Немија им још рече: »Идите и једите најбољу храну и пијте слатка пића, а део пошаљите онима који немају ништа спремљено. Овај дан је свет нашем Господу. Не жалостите се, јер је радост ГОСПОДЊА ваша снага.«

¹¹ А Левити су умиривали народ говорећи: »Смирите се, јер овај дан је свет. Не жалостите се.«

¹² И сав народ оде да једе и пије, да шаље оброке хране и да с великом радошћу слави, јер су разумели речи које су им обзнањене.

Празник сеница

¹³ Другога дана главе свих породица, са свештеницима и Левитима, окупише се око учитеља Езре да проуче речи Закона. ¹⁴ Нађоше записано у Закону, који је ГОСПОД дао преко Мојсија, да Израелци треба да живе у сеницама за време празника у седмом месецу ¹⁵ и да ово треба да објаве и разгласе по свим градовима и у Јерусалиму: »Идите у Горје и донесите грана маслине, дивље маслине, мирте, палме и осталог лиснатог дрвећа, да се направе сенице«, као што је записано.

¹⁶ И народ оде и донесе грана, па себи направише сенице на својим крововима, у својим двориштима, у двориштима Божијег Дома и на тргу код Воде не капије и оном код Ефремове капије. ¹⁷ Цела заједница која се вратила из изгнанства направила је сенице и живела у њима. А до тог дана Израелци нису тако радили још од времена Исуса Навина. Њихова радост била је веома велика. ¹⁸ Езра је сваког дана, од првог до последњег, читао из Књиге Божијег закона. Седам дана су славили празник, а осмог дана је био свечани скуп, као што је прописано.

Народ признаје своје грехе

9 Двадесет четвртог дана тог месеца, Израелци се окупише, па су постили обучени у кострет и посути прашином. ² Израелови потомци одвојише се од свих туђинаца, па су стајали и признавали своје грехе и преступе својих праотаца. ³ Стајали су, свако на свом месту, и једну четвртину дана наглас читали из Књиге закона ГОСПОДА, свога Бога, а у другој четвртину дана признавали своје грехе и клањали се ГОСПОДУ, своме Богу.

⁴ Левити Исус, Бани, Кадмиел, Шеванја, Буни, Шеревја, Бани и Кенани стајали су на степеницама и из свега гласа вапили ГОСПОДУ, своме Богу.

⁵ Потом Левити Исус, Кадмиел, Бани, Хашавнеја, Шеревја, Ходија, Шеванја и Петахја рекоше: »Уста-

ните и благосиљајте ГОСПОДА, свога Бога, који је одувек и довека:

»Нека је благословено твоје славно Име, од сваког благослова и хвале узвишеније.

⁶ »Ти си, ГОСПОДЕ, једини. Ти си створио небо и небеса над небесима и све мноштво на њима †, земљу и све што је на њој, и мора и све што је у њима. Ти свему дајеш живот и небеско мноштво ти се клања.

⁷ »Ти си ГОСПОДЕ, Бог, који је изабрао Аврама, извео га из Ура Халдејског и дао му име Авраам. ⁸ Нашао си да му је срце верно теби, па си с њим склопио савез: да ћеш његовим потомцима дати земљу Ханаанаца, Хетита, Аморејаца, Перижана, Јевусејаца и Гиргашана. И испунио си своје обећање, јер си праведан.

⁹ »Видео си патњу наших праотаца у Египту. Чуо си њихов вапај крај Црвеног мора. ¹⁰ Послао си знамења и чуда против фараона, против свих његових службеника и свег народа у његовој земљи, јер си знао како су Египћани бахато поступали с њима. Стекао си себи име које траје до дана данашњег.

¹¹ Пред њима си раздвојио море, да кроз њега прођу по сувом, а њихове прогонитеље си бацио у дубине, као камен у моћне воде. ¹² Дању си их водио стубом од облака, а ноћу стубом од огња, да им осветлиш пут којим ће да иду. ¹³ Сишао си на гору Синај и говорио им са неба. Дао си им правичне законе и истинит Закон и добре уредбе и заповести.

¹⁴ Обзнанио си им своју свету суботу и дао им заповести, уредбе и Закон преко свог слуге Мојсија.

¹⁵ Када су били гладни, дао си им хлеб са неба, а када су били жедни, извео си им воду из стене. Рекао си им да иду и запоседну земљу за коју си се закleo да ћеш им је дати.

¹⁶ »Али они, наши праоци, постали су бахати и тврдоглави и нису се држали твојих заповести.

¹⁷ Одбили су да слушају и заборавили су чуда која си учинио међу њима. Постали су тврдоглави, па су се побунили и изабрали себи вођу да се врате у ропство. Али ти си Бог који прашта, милостив и сажалив, спор да се разгневи и препун љубави. Стога их ниси оставио ¹⁸ ни када су себи излили лик телета и рекли: »Ово су твоји богови, који су те извели из Египта, ни када су поступали с великим презиrom. ¹⁹ Али, због своје велике самилости ниси их оставио у пустињи. Стуб од облака није престајао да их води њиховим путем дању, ни стуб од огња да им осветљава пут којим ће да иду ноћу. ²⁰ Дао си им свога доброг Духа да их учи. Своју ману ниси ускраћивао њиховим устима и давао си им воде када су били жедни. ²¹ Четрдесет година си их одржавао у пустињи: ништа им није недостајало, одећа им се није цепала нити су им ноге отицале.

† мноштво на њима Дословно: њихову војску; може да се односи на звезде и небеска бића или анђеле; исто и у другом делу стиха.

²² »Дао си им царства и народе и сваком си одредио његов део. Заузели су земљу Сихона, цара Хешбона, и земљу Ога, цара Башана. ²³ Намножио си им децу као звезде на небу и довео их у земљу за коју си њиховим очевима рекао да у њу уђу и запоседну је. ²⁴ И деца су ушла и запосела земљу, а ти си пред њима покорио становнике земље, Ханаанце, и предао их њима у руке заједно с њиховим царевима и с народима земље, да с њима раде шта год хоће. ²⁵ Освојили су утврђене градове и плодну земљу, узели куће пуне сваковрсних добара, већ ископане бунаре, винограде, маслињаке и многе воћке. Јели су досита и угојили се и уживали твоју велику доброту.

²⁶ »Али били су непослушни и бунили су се против тебе. Твој Закон су бацили за леђа и убијали твоје пророке, који су их опомињали да се врате теби, и поступали су с великим презиром. ²⁷ Зато си их предао у руке душманима, који су их тлачили. А када су били тлачени, вапили су к теби. Ти си их чуо са неба и у својој великој самилости давао си им спаситеље, који су их спасавали из руку душмана. ²⁸ Али, чим би били на миру, опет су чинили зло пред тобом, а ти си их остављао да падну у руке својих непријатеља, да ови владају над њима. А када би ти поново завапили, ти би их чуо са неба и, у својој самилости, много пута их избављао.

²⁹ »Опомињао си их да се врате твом Закону, али они су постали бахати и нису се држали твојих заповести. Кршили су твоје законе, од којих човек живи ако их извршава. Упорно су ти окретали леђа, постали тврдоглави и нису слушали. ³⁰ Много година си био стрпљив с њима, опомињао их својим Духом преко својих пророка, али нису обраћали пажњу. Стога си их предао у руке другим народима. ³¹ Али, због своје велике самилости, ниси их сасвим уништио нити си их оставио, јер ти си милостив и сажалјив Бог.

³² »Сада, Боже наш, Боже велики, силни и страшни, који се држиш свог Савеза љубави, нека у твојим очима не буде незнатна ова невоља која је снашла нас, наше цареve и поглаваре, наше свештенике и пророке, наше очеве и сав твој народ од времена асирских царева до данас. ³³ Био си праведан у свему што нас је задесило. Поступао си верно, а ми смо чинили зло. ³⁴ Наши цареви, поглавари, свештеници и очеви нису се држали твог Закона и нису марили за заповести и опомене које си им давао. ³⁵ Чак и док су били у свом царству, уживајући твоју велику доброту према њима у пространој и плодној земљи коју си им дао, нису ти служили ни окренули се од својих злих дела.

³⁶ »А, ево, ми смо данас робови, робови у земљи коју си дао нашим праоцима да уживају у њеним плодовима и другим добрима. ³⁷ Због наших греха, њена обилна жетва одлази царевима које си поставио над нама и који господаре нашим телима и стоком како им драго. У великој смо невољи.»

Народ се обавезује Богу

³⁸ »Због свега тога склапамо чврст писмени споразум, а наши поглавари, Левити и свештеници стављају на њега свој печат.«

10 А запечатали су га: намесник Немија син Халхин, Цидкија, ² Сераја, Азарја, Јеремија, ³ Пашхур, Амарја, Малкија, ⁴ Хатуш, Шеванја, Малух, ⁵ Харим, Меремот, Авдија, ⁶ Данило, Гинетон, Барух, ⁷ Мешулам, Авија, Мијамин, ⁸ Маазја, Билгај и Шемаја. То су били свештеници.

⁹ Левити: Исус син Азанјин, Бинуј од Хенададових синова, Кадмиел ¹⁰ и њихова сабраћа: Шеванја, Ходија, Келита, Пелаја, Ханан, ¹¹ Михеј, Рехов, Хашавја, ¹² Закур, Шеревја, Шеванја, ¹³ Ходија, Бани и Бенину.

¹⁴ Поглавари народа: Парош, Пахат-Моав, Елам, Зату, Бани, ¹⁵ Буни, Азгад, Бевај, ¹⁶ Адонија, Бигвај, Адин, ¹⁷ Атер, Езекија, Азур, ¹⁸ Ходија, Хашум, Бецај, ¹⁹ Хариф, Анатот, Невај, ²⁰ Магпиаш, Мешулам, Хезир, ²¹ Мешезавел, Садок, Јадуа, ²² Пелатја, Ханан, Анаја, ²³ Осија, Ананија, Хашув, ²⁴ Халохеш, Пилха, Шовек, ²⁵ Рехум, Хашавна, Маасеја, ²⁶ Ахија, Ханан, Анан, ²⁷ Малух, Харим и Баана.

²⁸ »Остали народ – свештеници, Левити, чувари капија, певачи, храмски служитељи и сви они који су се одвојили од туђих народа ради Божијег закона, са својим женама, синовима и кћерима који су у стању да разумеју – ²⁹ придружује се својој сабраћи племићима и везује се проклетством и заклетвом да ће живети по Божијем закону који му је дат преко Мојсија, слуге Божијег, и да ће се држати свих заповести, законâ и уредби ГОСПОДА, нашега Господа, и извршавати их.

³⁰ »Обећавамо да нећемо давати наше кћери за жене другим народима ни узимати њихове кћери за жене својим синовима.

³¹ »Ако други народи буду доносили робу или жито да их продају у суботу, нећемо од њих куповати у суботу ни у други свети дан. Сваке седме године нећемо обрађивати земљу и отписаћемо све дугове.

³² »Обавезујемо се да ћемо давати трећину шеке-ла † сребра годишње за службу у Дому нашега Бога: ³³ за постављени хлеб, за редовне житне жртве и жртве паљенице, за жртве које се приносе суботом, у време младог месеца и о празницима, за свете жртве, за жртве за очишћење да се изврши обред помирења за Израел, и за све дужности везане за Дом нашега Бога.

³⁴ »Ми свештеници, Левити и народ бацали смо коцку да одредимо када свака од наших породица треба у Дом нашега Бога, у одређено време сваке године, да донесе прилог у дрвима за ватру на жртвенику ГОСПОДА, нашега Бога, као што је записано у Закону.

† трећину шеке-ла 3,8 грама.

³⁵ »Обавезујемо се и да ћемо сваке године у Дом ГОСПОДЊИ доносити првине наших усева и сваке воће.

³⁶ »И као што је записано у Закону, своје прворођене синове, првине животиња и првине крупне и ситне стоке доводићемо у Дом нашега Бога, свештеницима који служе у Дому нашега Бога.

³⁷ »Осим тога, доносићемо у спремишта Дома нашега Бога, свештеницима, првине свог млевеног жита, житних жртава, плодова сваког дрвета, младог вина и уља, а Левитима десетак од својих усева, јер Левити прикупљају десетак у свим градовима у којима радимо. ³⁸ Нека свештеник потекао од Аарона прати Левите када ови примају десетак, а Левити нека донесу десетак десетка у Дом нашега Бога, у спремишта ризнице. ³⁹ Израелски народ и Левити треба да доносе своје прилоге у житу, младом вину и уљу у спремишта где се држе предмети светилишта и где бораве свештеници који обављају службу, чувари капија и певачи.

»Нећемо занемарити Дом нашега Бога.«

Народ који се настанио у Јерусалиму

11 Поглавари народа се настанише у Јерусалиму, а остали народ је бацао коцку да би се од сваких десет људи одредио један који ће да живи у Јерусалиму, светом граду, док ће осталих девет остати у својим градовима. ² И народ благослови све који су добровољно пристали да живе у Јерусалиму.

³ Ово су поглавари из покрајина који су се настанили у Јерусалиму (неки Израелци, свештеници, Левити, храмски служитељи и потомци Соломонових слугу живели су у градовима Јуде, сваки на свом поседу у свом граду, ⁴ док су неки други људи из Јуде и Венијамина живели у Јерусалиму):

Од Јудиних потомака:

Фаресов потомак Атаја син Узије сина Захарије сина Амарје сина Шефатје сина Малалеиловог ⁵ и Салин потомак Маасеја син Баруха сина Кол-Хозеа сина Хазаје сина Адаје сина Јојарива сина Захаријиног. ⁶ Свих Фаресових потомака који су живели у Јерусалиму било је 468 способних људи.

⁷ Од Венијаминових потомака:

Салу син Мешулама сина Јоједа сина Педаје сина Колаје сина Маасеје сина Итиела сина Исаијиног ⁸ и његови следбеници Габај и Салај – њих 928. ⁹ Јоил син Зихријев био је њихов главни заповедник, а Јуда син Хасенуин заповедник Другог градског округа.

¹⁰ Од свештеника:

Једаја син Јојаривов, Јахин, ¹¹ Сераја син Хилкије сина Мешулама сина Садока сина Мерајота сина Ахитувовог, главни службеник у Божијем Дому, ¹² и њихова сабраћа, која су обављала послове везане за Храм – њих 822. Адаја син Јерохама сина Пелалје сина Амција сина Захарије сина Пашхура сина Малкијиног ¹³ и његова сабраћа, главе породица –

њих 242. Амашсај син Азарела сина Ахзаја сина Мешилемота сина Имеровог ¹⁴ и његова сабраћа – 128 способних људи. Њихов главни заповедник био је Завдиел син Хагедолимов.

¹⁵ Од Левита:

Шемаја син Хашува сина Азрикама сина Хашавје сина Бунијевог, ¹⁶ Шабетај и Јозавад, двојица левитских поглавара који су били задужени за послове ван Божијег Дома, ¹⁷ Матанја син Михеја сина Завдија сина Асафовог, главни за почињање захваљивања и молитве, Бакбукја, други међу својом сабраћом, и Авда син Шамуе сина Галала сина Једутуновог. ¹⁸ У светом граду је било укупно 284 Левита.

¹⁹ Чувари капија:

Акув, Талмон и њихова сабраћа, који су стражарили на капијама – њих 172.

²⁰ Остали Израелци, свештеници и Левити били су у свим градовима Јуде, свако на свом наследству.

²¹ Храмски служитељи живели су на брду Офел, а надређени су им били Циха и Гишпа. ²² Надгледник над Левитима у Јерусалиму био је Узи син Банија сина Хашавје сина Матанје сина Михејевог. Он је био један од Асафових потомака, певача одговорних за службу у Божијем Дому. ²³ Њихове свакодневне дужности биле су одређене царевом заповешћу. ²⁴ Петахја син Мешезавелов, један од потомака Заре сина Јудиног, био је царев повереник за све послове с народом.

Народ који се настанио ван Јерусалима

²⁵ Што се тиче селâ и њихових поља, неки од народа Јуде живели су у Кирјат-Арби и околним насељима, у Дивону и његовим насељима, у Јекавцеелу и његовим насељима, ²⁶ у Јешуи, Молади, Бет-Пелету, ²⁷ Хацар-Шуалу, Беер-Шеви и њеним насељима, ²⁸ Циклагу, Мехони и њеним насељима, ²⁹ Ен-Римону, Цори, Јармуту, ³⁰ Заноаху, Адуламу и њиховим селима, Лахишу и његовим пољима, и Азеки и њеним насељима. Дакле, живели су све од Беер-Шеве до долине Хином.

³¹ Потомци Венијаминоваца из Гаве живели су у Михмасу, Аији, Бетелу и његовим насељима, ³² Анатоту, Нову, Ананји, ³³ Хацору, Рами, Гитајиму, ³⁴ Хадиду, Цевоиму, Невалату, ³⁵ Лоду, Оноу и Долини занатлија.

³⁶ А неки од левитских редова из Јуде настанили су се у Венијамину.

Списак свештеника и Левита

12 Ово су свештеници и Левити који су се вратили са Зоровавелом сином Салатииловим и са Исусом:

Сераја, Јеремија, Езра,

² Амарја, Малух, Хатуш,

³ Шеханја, Рехум, Меремот,

⁴ Идо, Гинетон, Авија,

⁵ Мијамин, Моадја, Билга,

⁶ Шемаја, Јојарив, Једаја,

⁷ Салу, Амок, Хилкија и Једаја.

То су биле вође свештеника и њихова сабраћа у Исусово време.

⁸ Левити су били: Исус, Бинуј, Кадмиел, Шеревја, Јуда и Матанја, који је са својом сабраћом био задужен за песме захвалнице. ⁹ Њихова сабраћа Бакбукја и Уни стајали су преко пута њих за време службе.

¹⁰ Исусу се родио Јојаким, Јојакиму се родио Елјашив, Елјашиву се родио Јојада, ¹¹ Јојади се родио Јонатан, а Јонатану се родио Јадуа.

¹² У Јојакимово време главе свештеничких породица били су:

Серајине породице: Мераја;

Јеремијине: Ананија;

¹³ Езрине: Мешулам;

Амарине: Јоанан;

¹⁴ Малухове: Јонатан;

Шеханјине: Јосиф;

¹⁵ Харимове: Адна;

Мерајотове: Хелја;

¹⁶ Идове: Захарија;

Гинетонове: Мешулам;

¹⁷ Авијине: Зихри;

Минјаминове и Моадјине: Пилтај;

¹⁸ Билгине: Шамуа;

Шемајине: Јонатан;

¹⁹ Јојаривове: Матенај;

Једајине: Узи;

²⁰ Салајеве: Калај;

Амокове: Евер;

²¹ Хилкијине: Хашавја;

Једајине: Натанаил.

²² Главе левитских породица и свештеници у време Елјашива, Јојаде, Јоанана и Јадуа, пописани су у време владавине Дарија Персијанца. ²³ Главе породица Левијевих потомака до времена Јоанана сина Елјашивовог записане су у Књизи летописа.

²⁴ Вође Левитâ били су Хашавја, Шеревја, Исус син Кадмиелов и њихова сабраћа која су стајала преко пута њих да наизменично хвале Бога и захваљују му, као што је прописао Давид, Божији човек.

²⁵ Матанја, Бакбукја, Авдија, Мешулам, Талмон и Акув били су чувари капија који су чували спремишта код капија. ²⁶ Они су служили у време Јојакима сина Исуса сина Јоцадаковог и у време намесника Немије и свештеника и учитеља Езре.

Посвећење јерусалимског зида

²⁷ Када је било посвећење јерусалимског зида, потражили су Левите у свим местима где су живели и довели их у Јерусалим да радосно, уз песме захвалнице и свирку чинела, харфи и лира, прославе посвећење. ²⁸ Окупили су и певаче из области око Јерусалима – из нетофљанских села, ²⁹ из Бет-Гилгала и са подручја Геве и Азмавета, јер су певачи саградиле за себе села око Јерусалима.

³⁰ Када су се свештеници и Левити очистили, очистиле и народ, капије и зид. ³¹ Тада наредих да јудејски поглавари изађу на зид, а саставих и два велика хора да певају захвалнице. Један је ишао зидом десно, према Сметлишној капији, ³² а за њима Хошаја и половина јудејских поглавара, ³³ са Азарјом, Езром, Мешуламом, ³⁴ Јудом, Венијамином, Шемајом и Јеремијом, ³⁵ неки од свештеника са трубама, па Захарија син Јонатана сина Шемаје сина Матанје сина Михеја сина Закура сина Асафовог ³⁶ и његова сабраћа – Шемаја, Азарел, Милалај, Гилалај, Маај, Натанаил, Јуда и Ханани – са музичким инструментима Давида, Божијег човека. Поворку је предводио учитељ Езра. ³⁷ Код Изворске капије попеш се степеницама на успону према зиду до Давидовог града и прођоше изнад Давидове куће до Водене капије на истоку.

³⁸ Други хор је ишао лево, а ја и половина народа за њима зидом поред Пећке куле до Широког зида, ³⁹ изнад Ефремове капије, Старе капије, Рибље капије, Хананелове куле и Стотина-куле, све до Овчије капије, док не стадосмо код Стражарске капије.

⁴⁰ Тада оба хора заузеше своја места у Божијем Дому, а тако и ја и половина службеника, ⁴¹ свештеници Елјаким, Маасеја, Минјамин, Михеј, Елјоенај, Захарија и Ананија са трубама, ⁴² и Маасеја, Шемаја, Елеазар, Узи, Јоанан, Малкија, Елам и Езер. Хорови су певали под Језрахуином управом.

⁴³ Тога дана принесеше велике жртве, радујући се јер им је Бог дао велику радост. Радовале су се и жене и деца, а звук радости у Јерусалиму чуо се далеко.

⁴⁴ У то време су одређени и људи који ће се старати о спремиштима за прилоге, првине воћа и дестак, и да са њива око градова доносе у спремишта следовања која Закон тражи да буду за свештенике и Левите, јер је Јуда била задовољна свештеницима и Левитима који су служили. ⁴⁵ Обављали су службу свога Бога и службу очишћења, а тако и певачи и чувари капија, у складу са заповестима Давида и његовог сина Соломона. ⁴⁶ Јер, још давно, у време Давида и Асафа, постојали су управници задужени за певаче, хвалоспеве и песме захвалнице Богу. ⁴⁷ Зато је у време Зоровавела и Немије сав Израел сваког дана давао следовања за певаче и чуваре капија. А одвајали су део и за друге Левите, а Левити за Ааронове потомке.

Искључење странаца из заједнице

13 Тога дана су гласно пред народом читали Књигу Мојсијеву. Нађоше да је у њој записано да ниједан Амонац ни Моавац не смеју никада да уђу у Божију заједницу ² пошто нису Израелцима изашли у сусрет са хлебом и водом, него су против њих унајмили Валаама да их прокуне. Али наш Бог је проклетство преокренуо у благослов. ³ Када су чули овај закон, искључише из Израела све странце.

Немијине реформе

⁴ Пре тога је свештеник Елјашив био одређен да води бригу о спремиштима Дома нашега Бога. Пошто је био веома близак са Товијом, ⁵ дао му је једну велику собу у којој су се раније држале житне жртве, тамјан, храмски предмети, десетак од жита, младог вина и уља одређен за Левите, певаче и чуваре капија, и прилози за свештенике.

⁶ А док се све то догађало, ја нисам био у Јерусалиму јер сам се тридесет друге године владавине Артаксеркса, цара Вавилона, вратио цару. После неког времена затражио сам од њега допуштење ⁷ и вратио се у Јерусалим, где дознах за зло које је Елјашив учинио давши Товији собу у двориштима Божијег Дома. ⁸ То ме је веома наљутило, па избацих све Товијине ствари из собе. ⁹ Онда наредих да се собе очисте, па вратих у њих опрему Божијег Дома, као и житне жртве и тамјан.

¹⁰ А дознах и то да Левитима нису давали њихова следовања, те да су се сви Левити и певачи задужени за службу вратили на своје њиве.

¹¹ Стога укорих службенике и упитах их: »Зашто је Божији Дом занемарен?«

Онда окупих Левите и певаче и поставих их на њихова места.

¹² Тада је сва Јуда у спремишта доносила десетак од жита, младог вина и уља. ¹³ Свештеника Шелему, учитеља Садока и Левита Педају одредих да воде бригу о спремиштима, а за помоћника им доделих Ханана сина Закура сина Матанјиног, јер су њих сматрали поузданима. Њихова дужност је била да својој сабраћи деле залихе.

¹⁴ Сети ме се због тога, Боже мој, и немој да избришеш дела љубави која сам учинио за Дом свога Бога и за службу у њему.

¹⁵ У то време сам видео у Јуди људе како у суботу газе грожђе у муљачи, носе снопове жита и стављају их на магарце, а тако и вино, грожђе, смокве и товар сваке врсте. И све су то носили у Јерусалим у суботу. Зато их опоменух да не продају храну на тај дан.

¹⁶ А Тирци који су живели у Јерусалиму доносили су тамо рибу и робу сваке врсте и у суботу их продавали Јудејима.

¹⁷ Зато прекорих јудејске племиће и рекох им: »Какво то зло чините? Скврнавите суботу! ¹⁸ Зар то нису чинили и ваши праоци, па је наш Бог довео сву ову несрећу на нас и на овај град? А ви навлачите још већу срџбу на Израел скврнавећи суботу.«

¹⁹ А када је, уочи суботе, мрак почео да се спушта на капије Јерусалима, наредих да им се крила затворе и да се не отварају до иза суботе. На капије поставих неке од својих људи да се никакав товар не би уносио у суботу.

²⁰ Једном или двапут трговци и продавци робе сваке врсте провели су ноћ ван Јерусалима, ²¹ али их ја опоменух и рекох: »Зашто ноћите пред зидом? Ако то још једном урадите, употребићу силу![†]«

И од тог времена више нису долазили у суботу.

²² Онда заповедих Левитима да се очисте и да иду да стражаре на капијама како би се субота очувала светом. Сети ме се и због овога, Боже мој, и смилуј ми се у својој великој љубави.

²³ А у то време сам видео и Јудеје који су се били оженили женама из Ашдода, Амона и Моава. ²⁴ Пола њихове деце говорило је ашдодски или језик овог или оног народа, а није знало да говори јудејски. ²⁵ Ја сам их прекоревао и проклињао, неке и тукао и чупао им косу, терао их да се закну у Божије име и говорио: »Не дајте своје кћери њиховим синовима за жене нити узимајте њихове кћери за жене својим синовима или себи. ²⁶ Зар није баш тако згрешио Соломон, цар Израела? Међу многим народима није било цара као што је он. Његов Бог га је волео и учинио га царем над целим Израелом. Али туђинке су чак и њега навеле на грех. ²⁷ Зар треба да слушамо како и ви чините ово ужасно зло и како сте неверни нашем Богу јер се жените туђинкама?«

²⁸ Један од синова Јојаде, сина првосвештеника Елјашива, био је зет Санвалата Хоронца, па сам га отерао од себе. ²⁹ Сети их се, Боже мој, јер су укаљали свештеничку службу и савез свештенства и Левитâ.

³⁰ Тако сам свештенике и Левите очистио од свега туђег и одредио им дужности, сваком према његовом послу. ³¹ А побринуо сам се и да се прилози у дрвима и првине доносе у одређено време.

Сети ме се по добру, Боже мој.

[†] употребићу силу Дословно: дићи ћу руку на вас.

Јестира

Ксерксова гозба

1 Ово се догодило у време Ксеркса, онога Ксеркса који је владао над сто двадесет седам покрајина од Индије до Куша. ² У то време је цар Ксеркс владао са свог царског престола у тврђави града Сузе.

³ Треће године своје владавине приредио је гозбу за све своје поглаваре и службенике, па су се тако на њој нашли персијски и међански великаши, племићи и поглавари покрајина. ⁴ Пуних стотину осамдесет дана показивао је он богатство и славу свога царства и сјај и раскош свога величанства.

⁵ После тога, цар је у унутрашњем врту своје палате приредио седмодневну гозбу за сав народ који се налазио у тврђави града Сузе, од најмањег до највећег. ⁶ Завесе од белог и плавог лана биле су гајтанима од танког лана и скерлетног предива причвршћене за сребрне шипке на стубовима од алабастера. На плочнику од порфира, мермера, седефа и другог скупоценог камења биле су лежаљке од злата и сребра. ⁷ Вино се служило у златним пехарима, од којих је сваки био другачији, а царског вина било је у изобиљу, у складу с царевом дарезљивомшћу. ⁸ По царевој заповести, пило се без присиле, јер је цар наложио свим дворским пехарницима да угађају жељама сваке званице.

Царица Вашти пада у немилост

⁹ А и царица Вашти је у царској палати цара Ксеркса приредила гозбу за жене. ¹⁰ Седмога дана, када је цар био весео од вина, он рече Мехуману, Бизти, Харвони, Бигти, Авагти, Зетару и Каркасу, седморици евнуха који су му служили, ¹¹ да пред њега доведу царицу Вашти с царским оглављем, да народу и поглаварима покаже њену лепоту. Јер, Вашти је била прелепа. ¹² Али, када су јој евнуси пренели цареву заповест, царица Вашти одби да дође. На то се цар силно разгневи и разјари.

¹³ Пошто је цар имао обичај да се посаветује са стручњацима за закон и правосуђе, он упита мудраце који су били стручњаци за текућа збивања ¹⁴ и били блиски цару – Каршену, Шетара, Адмату, Таршиша, Мереса, Марсену и Мемухана, седморицу поглавара Персије и Медије који су смели слободно да приступају цару и који су заузимали највише положаје у царству: ¹⁵ »Шта, по закону, треба да се уради са царицом Вашти зато што се није по-

корила заповести цара Ксеркса коју су јој пренели евнуси?»

¹⁶ Тада Мемухан одговори пред царем и поглаварима: »Царица Вашти није скривила само цару већ и свим поглаварима и свим народима свих покрајина цара Ксеркса. ¹⁷ Јер, све жене ће дознати за царичино понашање, па ће презирати своје мужеве и говорити: 'Цар Ксеркс је заповедио да се царица Вашти доведе пред њега, а она није дошла.' ¹⁸ И колико данас ће жене персијских и међанских поглавара које су чуле за царичино понашање то испричати свим царевим поглаварима, па неће бити краја непоштовању и гневу. ¹⁹ Стога, ако је цару по вољи, нека изда царски указ да Вашти више не сме да изађе пред цара Ксеркса и нека се тај указ упише међу законе Персије и Медије, који не могу да се опозову. И нека цар њен царски положај дâ другој, бољој од ње. ²⁰ Тада ће, када се царев указ објави по целом његовом великом царству, све жене поштовати своје мужеве, од најмањег до највећег.«

²¹ Овај савет се свиде цару и његовим поглаварима, па цар учини како му је Мемухан предложио. ²² Посла писма у све покрајине царства, свакој покрајини њеним писмом и сваком народу на његовом језику. У писмима је стајало, на језику сваког народа, да сваки човек треба да буде господар у својој кући.

Избор нове царице

2 После ових догађаја, чим се стишао гнев цара Ксеркса, он се сети Вашти, онога што је она урадила и онога што је он наредио о њој.

² Тада рекоше цареви лични служитељи: »Нека се за цара потраже лепе младе девојке. ³ Нека цар у свим покрајинама свога царства одреди поверенике који ће све те лепе младе девојке довести у харем у тврђави града Сузе. Нека се оне повере бризи царевог евнуха Хегаја, који је задужен за жене, а он ће се постарати за негу њихове лепоте. ⁴ Она девојка која се цару највише допадне, нека буде царица место Вашти.«

Овај предлог се свиде цару, и он тако уради.

⁵ А у тврђави града Сузе био је и један Јудејин из Венијаминовог племена по имену Мордехај син Јаира сина Шимија сина Кисовог. ⁶ Њега су одвели из Јерусалима заједно са изгнаницима које је са Јехонијом, царем Јуде, одвео Навуходоносор, цар Вавилона. ⁷ Он је одгајао Хадасу, то јест Јестиру, кћер

свога стрица, јер није имала ни оца ни мајку. Била је то девојка стасита и привлачна, а Мордехај ју је, после смрти њеног оца и мајке, узео к себи као кћер.

⁸ Када је објављена царева наредба и указ, у тврђаву града Сузе доведоше многе девојке и поверише их Хегајевој бризи. Тако и Јестиру одведоше у цареву палату и поверише је Хегају, који је био задужен за жене. ⁹ Девојка му се допаде и стече његову наклоност, па је он одмах снабде средствима за улепшавање и следовањем хране. Даде јој седам најбољих слушкиња из цареве палате и заједно с њима је премести у најбољи део харема.

¹⁰ А Јестира није помињала свој народ ни сроднике, јер јој је Мордехај забранио да о томе говори. ¹¹ Он је сваког дана ходао горе-доле испред дворишта харема да би сазнао како је Јестира и шта је с њом.

¹² Када би на неку девојку дошао ред да уђе код цара Ксеркса по завршетку дванаестомесечног улепшавања прописаног за жене – шест месеци уљем од смирне и шест месеци мирисима и другим средствима за улепшавање – ¹³ овако је одлазила цару: Што год би пожелела да са собом понесе из харема у цареву палату, дали би јој. ¹⁴ Увече би одлазила цару, а ујутро се враћала у други део харема, на бригу Шаашгазу, царевом евнуху задуженом за наложнице. Она не би поново ишла цару, осим ако би му се допала, па би је он позвао к себи по имену.

¹⁵ Када је дошао ред на Јестиру – коју је усвојио Мордехај и која је била кћи његовог стрица Авихајила – да оде цару, она не затражи ништа осим онога шта јој је предложио Хегај, царев евнух задужен за жене. Тиме Јестира изазва дивљење свих који су је гледали. ¹⁶ Јестиру одведоше цару Ксерксу, у његову царску палату, десетог месеца, месеца тевета, седме године његове владавине. ¹⁷ Цар заволе Јестиру више од свих других жена и она стече његову милост и наклоност већу него иједна друга девојка. Он јој стави царско оглавље на главу и учини је царицом место Вашти. ¹⁸ Потом цар приреди велику гозбу, Јестирину гозбу, за све своје поглаваре и службенике, прогласи празник [†] широм свих покрајина и царски дарешљиво подели поклоне.

Мордехај открива заверу

¹⁹ Када су девојке окупили други пут, Мордехај је седео на цареву капији. ²⁰ А Јестира није говорила о својим сродницима и народу, као што јој је Мордехај заповедио, јер се и даље држала Мордехајевих налога, као што је то чинила и док ју је одгајао.

²¹ У време када је Мордехај седео на цареву капији, Бигтана и Тереш, двојица царевих евнуха који су чували улаз, разгневише се и сковаше заверу да убију цара Ксеркса. ²² Али Мордехај сазна за заверу и обавести царицу Јестиру, а она извести цара у

[†] празник Ова реч на хебрејском може да значи и »прост пореза«.

Мордехајево име. ²³ Када је извештај проверен и када се открило да је истинит, ону двојицу обесише на вешала. Све је то пред царем записано у Књигу летописа.

Хаманова завера против Јудеја

3 После ових догађаја, цар Ксеркс указа част Хаману сину Хамедатином, Агаговцу: узвиси га и даде му место изнад свих других поглавара који су служили с њим. ² Сви цареви службеници на цареву капији падали су на колена и клањали се да одају почаст Хаману, јер је цар тако заповедио за њега. Али Мордехај није падао на колена ни клањао се да му ода почаст.

³ Тада цареви службеници на цареву капији упиташе Мордехаја: »Зашто кршиш цареву заповест?«

⁴ И тако су му говорили из дана у дан, али он их није слушао. Стога они то испричаше Хаману, да виде да ли вреди Мордехајево оправдање, јер им је рекао да је Јудејин. ⁵ Када је Хаман видео да Мордехај не пада на колена и не клања му се да му ода почаст, разгневи се. ⁶ Али, када је сазнао ком народу Мордехај припада, учини му се мало да убије само Мордехаја, па потражи начин да затре све Јудеје у целом Ксерксовом царству. ⁷ Дванаесте године владавине цара Ксеркса, у првом месецу, месецу нисану, бацише пред Хаманом пур, то јест коцку, да одреде дан и месец када ће то учинити, и коцка паде на дванаести месец, месец адар.

⁸ Тада Хаман рече цару Ксерксу: »Има један народ расејан и раштркан међу народима у свим покрајинама твога царства чији се обичаји разликују од обичаја свих осталих народа и који се не покорава царевим законима. Стога није добро за цара да га остави на миру. ⁹ Ако је цару по вољи, нека се изда заповест да се тај народ затре, а ја ћу донети десет хиљада таланата ^{††} сребра у цареву ризницу за оне који ће то извршити.«

¹⁰ Цар скину свој прстен-печатњак и даде га Хаману сину Хамедатином, Агаговцу, непријатељу Јудеја, ¹¹ па му рече: »Задржи то сребро за себе и учини с тим народом што год ти драго.«

¹² Потом, тринаестог дана првог месеца, позваше царске бележнике, који царевим сатрапима, намесницима разних покрајина и поглаварима разних народа написах све Хаманове наредбе писмом сваке покрајине и на језику сваког народа. А написаше их у име цара Ксеркса и запечатише његовим прстеном. ¹³ Дописе послаше по гласницима у све цареве покрајине да се у један дан, тринаестог дана дванаестог месеца, месеца адара, затру, убију и униште сви Јудеји од младог до старог, нејач и жене, и да се заплене њихова добра. ¹⁴ Препис овог указа требало је да постане закон у свакој покрајини и да буде обзнањен свим народима како би били спремни за тај дан. ¹⁵ Гласници похиташе по цареву заповести. Указ објавише и у тврђави града

^{††} десет хиљада таланата Око 340.000 килограма.

Сузе. Цар и Хаман седоше да пију, а у граду Сузи на стаде пометња.

Мордехај тражи Јестирину помоћ

4 Када је Мордехај дознао за све што се догодило, раздре своју одећу, обуче се у кострет и по су пепелом, па оде у град, гласно и горко запомажући. ² Дође до царевог капије, али се у кострети није смело кроз њу. ³ У свакој покрајини у коју су стигли царев указ и његова наредба настаде велика жалост међу Јудејима. Постили су, плакали и кукали, а многи су лежали у кострети и пепелу. ⁴ Када су Јестирине слушкиње и евнуси дошли к њој и то јој јавили, царица се силно узнемири. Она посла Мордехају одећу да је обуче место кострети, али он одби да је прими.

⁵ Тада Јестира позва Хатаха, једног од царевих евнуха, који је био одређен да јој служи, и заповеди му да сазна од Мордехаја шта се догодило и зашто. ⁶ Хатах оде Мордехају на градски трг пред царевом капијом ⁷ и Мордехај му исприча све што му се догодило и о тачном износу новца који је Хаман обећао да ће уплатити у царску ризницу за затирање Јудеја. ⁸ Даде му и препис указа о њиховом уништењу, који је објављен у Сузи, да га покаже и објасни Јестири, и рече му да јој заповеди да оде цару да га моли за милост и да се код њега заузме за свој народ.

⁹ Хатах се врати и исприча Јестири шта је Мордехај рекао, ¹⁰ а она му заповеди да каже Мордехају: ¹¹ »Сви цареви службеници и народ царских покрајина знају да за сваког мушкарца или жену који непозвани приђу цару у унутрашњем дворишту постоји само један закон: да се погубе – осим ако цар таквоме не пружи златно жезло и не поштеди му живот. А ја већ тридесет дана нисам позвана да идем цару.«

¹² Када су Мордехају пренели Јестирине речи, ¹³ он јој овако поручи: »Немој да мислиш да ћеш се, зато што си у царевој палати, једино ти од свих Јудеја спасти. ¹⁴ Јер, ако сада будеш ћутала, помоћ и избављење Јудејима доћи ће са другог места, а ти и твоја породица пропашћете. И ко зна ниси ли ти дошла на царски положај управо ради тренутка као што је овај.«

¹⁵ Тада Јестира поручи Мордехају: ¹⁶ »Иди и окупи све Јудеје који су у Сузи, па постите за мене. Не једите и не пијте три дана, ни ноћу ни дању. Тако ћемо постити и ја и моје слушкиње. Онда ћу отићи цару, иако је то против закона, па ако погинем – погинем.«

¹⁷ И Мордехај оде и учини све што му је Јестира заповедила.

Јестира позива Ксеркса и Хамана на гозбу

5 Трећег дана Јестира обуче своје царско рухо и стаде у унутрашње двориште царске палате,

испред царевог дворана. А цар је седео на свом царском престолу у дворани, окренут према улазу. ² Када је видео царицу Јестиру како стоји у дворишту, она нађе милост у његовим очима. Цар пружи Јестири златно жезло које му је било у руци, и она приђе и дотаче врх жезла.

³ Тада је цар упита: »Шта је, царице Јестиро? Који је твој захтев? Ако је и до половине царства, даће ти се.«

⁴ А Јестира одговори: »Ако је цару по вољи, нека цар, са Хаманом, дође данас на гозбу коју сам припремила за њега.«

⁵ Цар рече: »Кажите Хаману да пожуре и учини то што Јестира тражи.«

Тако и цар и Хаман дођоше на гозбу коју је Јестира припремила.

⁶ Док су пили вино, цар рече Јестири: »Дакле, која је твоја молба? Биће ти услишена. И који је твој захтев? Ако је и до половине царства, биће учињено.«

⁷ »Ово је моја молба и мој захтев«, одговори Јестира. ⁸ »Ако сам нашла милост у царевим очима и ако је цару по вољи да ми услиши молбу и испуни мој захтев, нека цар и Хаман и сутра дођу на гозбу коју ћу припремити за њих. Сутра ћу учинити како цар каже.«

Хаманова завера против Мордехаја

⁹ Тога дана Хаман изађе срећан и расположен. Али, када је на царевој капији видео Мордехаја и да овај не устаје пред њим и не плаши га се, испуни се гневом према њему. ¹⁰ Хаман се ипак суздржа и оде кући. Посла по своје пријатеље и своју жену Зереш, ¹¹ па се пред њима хвалио својим великим богатством, мноштвом својих синова и свиме чиме му је цар указао част и узвисио га изнад поглаварâ и царевих службеника.

¹² »И то још није све«, додаде Хаман. »Царица Јестира је једино мене позвала да будем с царем на гозби коју је припремила. А и сутра сам с царем позван к њој. ¹³ Али ништа од тога ми не пружа задовољство све док гледам оног Јудејина Мордехаја како седи на царевој капији.«

¹⁴ Његова жена Зереш и сви његови пријатељи рекоше му: »Нареди да се подигну вешала педесет лаката † висока, а ујутро затражи од цара да на њих обесе Мордехаја. После иди с царем на гозбу и буди срећан.«

Хаману се предлог свидео, па нареди да се подигну вешала.

Цар одаје почаст Мордехају

6 Те ноћи цар није могао да спава, па нареди да му донесу књигу службених записа – летописе – и да му читају из ње. ² Тамо се нађе записано да је Мордехај разоткрио Бигтана и Тереша, двојицу ца-

† педесет лаката 22,5 метара.

ревих евнуха који су чували улаз, а намеравали су да убију цара Ксеркса.

³ Тада цар упита: »Какву је почаст и признање Мордехај добио за то?«

»Ништа није учињено за њега«, одговорише његови лични служитељи.

⁴ Цар рече: »Ко је то у дворишту?«

А то је Хаман био управо ушао у спољашње дворичке палате да затражи од цара да Мордехај буде обешен на вешала која је за њега спремио.

⁵ Цареви служитељи рекоше: »Ено Хаман стоји у дворишту.«

»Нека уђе«, рече цар.

⁶ Када је Хаман ушао, цар га упита: »Шта треба учинити за човека коме цар хоће да ода почаст?«

Хаман помисли: »Коме ће цар да ода почаст ако не мени?«

⁷ Стога одговори цару: »За човека коме цар хоће да ода почаст ⁸ треба донети царско рухо које је сâм цар носио и довести коња ког је сâм цар јахао, онога са царским оглавом. ⁹ Нека се потом рухо и коњ повере једноме од племића, царевих поглавара, који ће обући човека коме сâм цар хоће да ода почаст и провести га на коњу градским тргом, вичући пред њим: „Овако се поступа са човеком коме цар жели да ода почаст!“«

¹⁰ Тада цар заповеди Хаману: »Одмах узми рухо и коња, па Јудејину Мордехају, који седи на царској капији, учини као што си рекао. И немој да изостајиш ништа од онога што си рекао.«

¹¹ И Хаман узе рухо и коња, па обуче Мордехаја и проведе га на коњу градским тргом, вичући пред њим: »Овако се поступа са човеком коме цар жели да ода почаст!«

¹² После тога се Мордехај врати на цареву капију, а Хаман похита кући, утучен и покривене главе, ¹³ па исприча својој жени Зереш и свим својим пријатељима о свему што га је задесило.

Његови саветници и његова жена Зереш рекоше му: »Пошто је Мордехај, пред којим си почео да падаш, јудејског порекла, нећеш моћи да му се супротставиш, него ћеш сигурно пасти пред њим.«

¹⁴ Док су они с њим разговарали, дођоше цареви евнуси и журно одведоше Хамана на гозбу коју је припремила Јестира.

Јестирина гозба

7 Тако цар и Хаман дођоше на гозбу царице Јестире.

² Док су тог другог дана пили вино, цар опет рече: »Која је твоја молба, царице Јестиро? Биће ти услишена. И који је твој захтев? Ако је и до половине царства, биће учињено.«

³ А царица Јестира одговори: »Ако сам нашла милост у твојим очима, царе, и ако је то цару по вољи, поклони ми живот – то је моја молба. И поштеди мој народ – то је мој захтев. ⁴ Јер, ја и мој народ продати смо да будемо затрти, поклани и униште-

ни. Да смо само продати да будемо робови и робиње, ћутала бих, јер таква невоља не би била разлог да се цар узнемирава.«

⁵ На то цар Ксеркс упита царицу Јестиру: »Ко је тај? Где је човек који се усудио да уради тако нешто?«

⁶ А Јестира рече: »Тај противник и непријатељ јесте овај зли Хаман.«

На то Хамана обузе силан страх пред царем и царицом.

⁷ Тада цар гневно устаде, остави вино и изађе у врт палате. А Хаман, увидевши да је цар већ одлучио шта ће с њим, остаде да моли царицу Јестиру за свој живот. ⁸ И баш кад се цар враћао из врта палате у дворану за гозбе, Хаман се баци на лежаљку на којој је била Јестира.

Цар повика: »Зар ће он то и царицу напаствовати док сам ја у кући?«

Чим је цар то изустио, Хамана зграбише †.

⁹ Тада рече Харвона, један од евнуха који су служили цару: »Ено вешала која је Хаман подигао за Мордехаја, који је цару јавио за заверу. Висока су педесет лаката †† и стоје крај Хаманове куће.«

А цар рече: »Обесите га на њих!«

¹⁰ И обесише Хамана на вешала која је припремио за Мордехаја.

Тада се царев гнев стиша.

Ксерксов указ у корист Јудеја

8 Тог истог дана цар Ксеркс даде царици Јестири имање Хамана, непријатеља Јудеја. А и Мордехај изађе пред цара, јер је Јестира рекла цару шта јој је он. ² Цар скину свој прстен-печатњак, који је одузео Хаману, и даде га Мордехају, а Јестира одреди Мордехаја да управља Хамановим имањем.

³ Потом је Јестира поново разговарала с царем. Бацила му се пред ноге и плачући га преклињала да осујети опаки наум Хамана Агаговца који је овај сковао против Јудеја. ⁴ Цар пружи своје златно жезло према Јестири, и она се диже и стаде пред њега.

⁵ »Ако је цару по вољи«, рече Јестира, »и ако сам нашла милост у његовим очима, и ако мисли да је добро да се тако уради, ако сам му по вољи, нека се написмено опозову писма која је Хаман син Хамедатин, Агаговац, смислио и написао да затре Јудеје у свим царевим покрајинама. ⁶ Јер, како бих могла да гледам зло које би задесило мој народ? Како бих могла да гледам затирање своје породице?«

⁷ Цар Ксеркс одговори царици Јестири и Мордехају Јудејину: »Ето, Хаманово имање дао сам Јестири, а њега су обесили на вешала јер је дигао руку на Јудеје. ⁸ А ви у царско име напишите за Јудеје што вам драго и то запечатите царевим прстеном. Јер, ниједан проглас написан у царско име и запечаћен његовим прстеном не може се опозвати.«

† Хамана зграбише Дословно: Хаману покрише лице. †† педесет лаката 22,5 метара.

⁹ Тада – двадесет трећег дана трећег месеца, месеца сивана – позваше царске бележнике и они написаше све Мордехајеве заповести за Јудеје и за сатрапе, намеснике и поглаваре сто двадесет седам покрајина од Индије до Куша. Свакој покрајини било је написано њеним писмом и сваком народу на његовом језику, а тако и Јудејима њиховим писмом и на њиховом језику. ¹⁰ Мордехај написа писма у име цара Ксеркса, запечати их царевим прстеном и разасла по гласницима који су јахали брзе коње из цареве штале.

¹¹ Цар је дозволио Јудејима у сваком граду да се окупљају и бране свој живот, да затру, убију и униште сваку оружану силу народа или покрајине која нападне њих, њихову нејач и жене, и да заплене добра својих непријатеља, ¹² и то све истог дана у свим покрајинама цара Ксеркса – тринаестог дана дванаестог месеца, месеца адара. ¹³ Требало је да препис овог указа постане закон у свакој покрајини и да се обзнани свим народима како би Јудеји тога дана били спремни да се освете својим непријатељима. ¹⁴ По царевој заповести, гласници похиташе, јашући царске коње. А указ је издат и у тврђави града Сузе.

¹⁵ Мордехај изађе од цара, а на њему је било бело и плаво царско рухо, велика златна круна и пурпурни огртач од танког лана. Град Суза испуни се клицањем и весељем. ¹⁶ За Јудеје је то било време среће и радости, весеља и части. ¹⁷ У свакој покрајини и у сваком граду, у сваком месту у које је дошао царев указ, настајала је радост и весеље међу Јудејима, уз гошћење и славље. И многи људи из других народа постадоше Јудеји, јер их је обузео страх од Јудеја.

Јудеји затиру своје непријатеље

9 Тринаестог дана дванаестог месеца, месеца адара, када је требало да царев указ ступи на снагу, истог оног дана када су се непријатељи Јудеја надали да ће их подврћи својој власти, догоди се обратно: Јудеји добише власт над онима који су их мрзели.

² Јудеји се окупише по својим градовима у свим покрајинама цара Ксеркса, да нападну оне који су хтели да им науде. И нико није могао да им се одупре, јер је страх од њих обузео све народе. ³ Сви поглавари у покрајинама, сатрапи, намесници и цареви службеници помагали су Јудејима јер их је обузео страх од Мордехаја. ⁴ Пошто је Мордехај имао велик утицај на царевом двору, глас о њему проширио се по свим покрајинама, и он је постајао све моћнији.

⁵ Јудеји ударише мачем на све своје непријатеље, убијајући их и затирући, чинећи што им драго са онима који су их мрзели. ⁶ Само у тврђави града Сузе Јудеји убише и затреше пет стотина људи. ⁷ Убише и Паршандату, Далфона, Аспату, ⁸ Порату, Адалу, Аридату, ⁹ Пармашту, Арисаја, Аридаја и Вајзату

¹⁰ – десет синова Хамана сина Хамедатиног, непријатеља Јудеја. Али од добара не узеше ништа.

¹¹ Цара истог дана известише о броју убијених у тврђави града Сузе, ¹² а он рече царици Јестири: »Јудеји су у тврђави града Сузе убили и затрли пет стотина људи и десет Хаманових синова. Шта ли су тек учинили у осталим царевим покрајинама? Дакле, која је твоја молба? Биће ти услишена. И који је твој захтев? И он ће бити испуњен.«

¹³ »Ако је цару по вољи«, одговори Јестира, »дозволи Јудејима у Сузи да и сутра поступе по данашњем указу и нека се десет Хаманових синова обеси на вешала.«

¹⁴ И цар заповеди да се баш тако уради. Издадоше указ у Сузи и обесише десет Хаманових синова.

¹⁵ Јудеји из Сузе се окупише и четрнаестог дана месеца адара и погубише три стотине мушкараца у Сузи. Али од добара не узеше ништа.

¹⁶ И остали Јудеји, они који су живели у царевим покрајинама, окупише се да од непријатеља бране свој живот и мир. Убише њих седамдесет пет хиљада, али од добара не узеше ништа. ¹⁷ Било је то тринаестог дана месеца адара. Четрнаестог дана се одморише и тај дан учинише даном гошћења и весеља. ¹⁸ А Јудеји из Сузе окупили су се тринаестог и четрнаестог дана, а петнаестог дана су се одморили и тај дан прогласили даном гошћења и весеља. ¹⁹ Због тога Јудеји сељани, они који живе у селима, славе четрнаести дан месеца адара као дан весеља и гошћења и међусобне размене дарова у храни.

Установљење празника Пурима

²⁰ Мордехај забележи ове догађаје и посла писма свим Јудејима близу и далеко у покрајинама цара Ксеркса, поручујући им ²¹ да сваке године славе четрнаести и петнаести дан месеца адара ²² као дане када су се Јудеји одморили од својих непријатеља и као месец када им се туга преокренула у радост, а жалост у дан празновања, и да те дане славе као дане гошћења и весеља, међусобне размене дарова у храни и даривања сиромаша. ²³ Јудеји прихватише да наставе оно што су почели, чинећи онако како им је написао Мордехај.

²⁴ Јер, Хаман син Хамедатин, Агаговац, непријатељ свих Јудеја, сковао је заверу да затре Јудеје, па је бацио пур, то јест коцку, за њихову пропаст и уништење. ²⁵ Али Јестира изађе пред цара и он издаде писмени налог да се о Хаманову главу обије опаки наум који је сковао против Јудеја и да њега и његове синове обесе на вешала. ²⁶ Зато су ти дани прозвани Пурим, по речи »пур«.

Због свега што је писало у Мордехајевом писму и свега што су видели и што им се догодило, ²⁷ Јудеји преузеше на себе да установе обичај који се неће прекидати, да они и њихови потомци, и сви који им се придруже, сваке године без изузетка славе та два дана онако како је прописано и у одређено време. ²⁸ Тих дана треба да се сећа и да их слави

свака породица у сваком поколењу, у свакој покрајини и у сваком граду. Јудеји никад не смеју да престану да славе те дане Пурима, нити спомен на њих сме да замре међу њиховим потомцима.

²⁹ Царица Јестира кћи Авихаилова и Мордехај Јудејин написаше писмо с пуним овлашћењем да потврде ово друго писмо о Пуриму. ³⁰ Мордехај разасла писма свим Јудејима у сто двадесет седам покрајина цара Ксеркса с порукама мира и сигурности, ³¹ да се установе ти дани Пурима у за њих одређено време, како су Мордехај Јудејин и царица Јестира одредили за њих и као што су за себе и за своје потомке одредили времена поста и тужбали-

ца. ³² Јестирина наредба потврдила је прописе за Пурим и записана је у књигу.

Ксерксова и Мордехајева величина

10 Потом цар Ксеркс наметну данак земљи и морским острвима. ² Сва дела његове моћи и силе, као и потпун приказ величине Мордехаја, кога је цар узвисио, записани су у Књизи летописа цара Медје и Персије. ³ Мордехај Јудејин био је први до цара Ксеркса, најистакнутији међу Јудејима и веома цењен међу својом многим сабраћом, јер је радио за добро свога народа и био заговорник благостања свих његових потомака.

ЈОВ

Увод

1 У земљи Уз живео је човек по имену Јов. Био је то човек беспрекоран и честит, бојао се Бога и клонио зла. ² Имао је седам синова и три кћери ³ и поседовао седам хиљада грла ситне стоке, три хиљаде камила, пет стотина јармова волова, пет стотина магарица и веома много слугу. Био је најбогатији човек међу свим људима на Истоку.

⁴ Његови синови су имали обичај да наизменично приређују гозбе, сваки у својој кући, а позивали су и своје три сестре да једу и пију с њима. ⁵ Када би се изређали с гозбама, Јов би извршио обред очишћења за њих. Устајао би рано ујутро и приносио жртве паљенице за сваког од њих, мислећи: »Можда су моји синови згрешили и проклели Бога у свом срцу.« И увек је тако чинио.

Сатана искушава Јова

⁶ Једног дана синови Божији дођоше да се покажу пред ГОСПОДОМ, а с њима дође и Сатана.

⁷ »Одакле долазиш?« упита ГОСПОД Сатану.

А Сатана му одговори: »Са лутања земљом. Обишао сам је уздуж и попреко.«

⁸ »Да ли си запазио мог слугу Јова, да му нико на земљи није раван?« упита га ГОСПОД. »То је човек беспрекоран и честит, који се боји Бога и клонио зла.«

⁹ »Зар се Јов боји Бога без разлога?« одврати Сатана ГОСПОДУ. ¹⁰ »Зар ниси подигао ограду око њега и његових укућана и свега што је његово? Благословио си његова дела, па му се посед шири земљом. ¹¹ Али, испружи руку и удари све што је његово, и он ће те проклети у лице.«

¹² »Добро«, рече ГОСПОД Сатани, »све што он има, у твојим је рукама, али на њега самог не диги руку.«

И Сатана оде од ГОСПОДА.

¹³ Једног дана, док су Јовови синови и кћери јели и пили вино у кући најстаријег брата, један гласник дође Јову и рече:

¹⁴ »Волови су орали, а магарице пасле поред њих, ¹⁵ кад Сабјецци нападоше и отеше их, а слуге побише мачем. Једино сам ја побегао да ти то јавим!«

¹⁶ Док је овај још говорио, стиже други и рече: »Са неба паде Божији огањ и спали ситну стоку и слуге. Једино сам ја побегао да ти то јавим!«

¹⁷ Док је овај још говорио, стиже трећи и рече: »Три чете Халдејаца навалише на камиле и отеше их, а слуге побише мачем. Једино сам ја побегао да ти то јавим!«

¹⁸ Док је овај још говорио, стиже четврти и рече: »Твоји синови и кћери су се гостили и пили вино у кући најстаријег брата, ¹⁹ кад се из пустиње диже силан ветар и удари на четири угла куће, и она се сруши на њих, па изгинуше. Једино сам ја побегао да ти то јавим!«

²⁰ Тада Јов устаде, раздре своју одећу и обрија главу, па паде ничице на земљу, поклони се Богу ²¹ и рече:

»Гђ сам изашао из мајчине утробе, гђ ћу и умрети.

ГОСПОД дао, ГОСПОД и узео.

Благословено име ГОСПОДЊЕ.«

²² И, упркос свему, Јов не згреши и не оптужи Бога за зло.

Сатана искушава Јова други пут

2 Једног дана синови Божији опет дођоше да се покажу пред ГОСПОДОМ, а с њима дође и Сатана.

² »Одакле долазиш?« упита ГОСПОД Сатану.

А Сатана му одговори: »Са лутања земљом. Обишао сам је уздуж и попреко.«

³ »Да ли си запазио мог слугу Јова, да му нико на земљи није раван?« упита га ГОСПОД. »То је човек беспрекоран и честит, који се боји Бога и клонио зла. И он се и даље држи своје честитости, иако си ме ти наговорио да га без разлога упропастим.«

⁴ А Сатана одврати: »Кожа за кожу! Човек ће за свој живот дати све што има. ⁵ Али, испружи руку и такни му кости и месо, и он ће те проклети у лице.«

⁶ »Добро«, рече ГОСПОД Сатани, »он је у твојим рукама. Само му поштеди живот.«

⁷ И Сатана оде од ГОСПОДА, па удари Јова болним чиревима од табанâ до темена.

⁸ Јов узе парче црепа, па се њиме чешао док је седео у пепелу.

⁹ »Зар ћеш и даље да се држиш своје честитости?« упита га његова жена. »Прокуни Бога и умри.«

¹⁰ А он одврати: »Говориш као безумница. Зар да од Бога прихватимо добро, али не и зло?«

И, упркос свему, Јов не згреши својим устима.

¹¹ Када су Јовова три пријатеља – Елифаз Теманац, Билдад Шуаховац и Цофар Наамац – чули за нево-

ље које су га снашле, сваки од њих крену од куће, па се састадоше и договорише да оду да му изјаве саучешће и да га утеше. ¹² А када су га издалека угледали, једва га препознаше. Тада бризнуше у гласан плач, па раздреше своју одећу и посуше главу прашином бацајући је ка небу. ¹³ Потом су с њим седам дана и седам ноћи седели на земљи. И нико му не рече ни речи, јер су видели колики је његов бол.

Јов проклиње дан свог рођења

3 После тога, Јов проговори и прокле дан свог рођења.

- ² Рече:
³ »Не било дана кад сам се родио, ни ноћи која рече: „Дечак се зачео!“
⁴ Нека се тај дан претвори у таму, не марио за њега Бог на висини, светлост га не осветљавала.
⁵ Присвојиле га тама и сенка смрти, облаци га застрли, помрачења му надјачала светлост.
⁶ А ону ноћ густа тмина однела, не убрајала се у дане у години, не нашла се ни у једном месецу.
⁷ Јалова била она ноћ, не чуло се у њој радосно клицање.
⁸ Проклели је они који дан проклињу, који левијатана умеју да пробуде.
⁹ Потамнеле звезде њеног сванућа, жудно чекала светлост узалуд, не угледала зраке зорине
¹⁰ што ми није затворила врата утробе ни сакрила муку од мојих очију.
¹¹ Што нисам умро у мајчиној утроби, што не издахнух излазећи из ње?
¹² Што ме колена прихватише и што ме груди подојише?
¹³ Јер, сад бих лежао и био миран, спавао бих и почивао
¹⁴ са царевима и саветницима земаљским који су себи саградили рушевине,
¹⁵ или са кнежевима који су имали злата, који су сребром напунили куће.
¹⁶ Или, што нисам био као недоношче закопано, као нејаче што светлост дана не угледа?
¹⁷ Тамо опаки не изазивају метеж, тамо се изнемогли одмарају.
¹⁸ Сужњи су на миру, не чују више вику стражара.
¹⁹ Тамо су мали и велики, и роб је слободан од свог господара.
²⁰ Зашто је светлост дата паћенику и живот онима чемерне душе,
²¹ онима који чезну за смрћу, а она не долази, који за њом трагају више но за благом закопаном,
²² који су пуни радости

- и од среће кличу кад гроб пронађу?
²³ Шта ће живот човеку чији је пут сакривен, око кога је Бог подигао ограду?
²⁴ Јер, уздаси су ми као хлеб насушни, као вода ми се разливају јецаји.
²⁵ Снашло ме оно од чега сам streпео, стигло ме оно чега сам се плашио.
²⁶ Немам мира ни спокоја, починка немам, само неспокој.«

Елифаз

4 Тада проговори Елифаз Теманац и рече:

- ² »Кад би неко с тобом разговарао, да ли би ти сметало?
 Али, ко може а да не говори?
³ Ти си поучио многе људе, јачао онемоћале руке.
⁴ Својим речима си придизао поклекле, јачао клецава колена.
⁵ Али, сад је стигло тебе, а теби смета, снашло те, а ти се престрашио.
⁶ Зар ти твоја побожност не улива уздање, а твоја беспрекорност наду?
⁷ Размисли: Да ли је ико недужан пропао? Да ли су игде затрти честити?
⁸ Колико сам ја приметио, они који ору зло и који сеју невољу, то и пожању.
⁹ Погину од Божијег даха, од даха гнева његовог нестану.
¹⁰ Лавља рика и урлик умукну и полеме се зуби младих лавова.
¹¹ Лав пропадне јер нема плена, и млади лавичини се раштркају.
¹² »Реч је у потаји стигла до мене, као шапат ми је допрла до уха.
¹³ Међу тешким сновима, ноћу, кад људе дубок сан савлада,
¹⁴ такав ме страх и трепет обузеше да су ми се све кости тресле.
¹⁵ Неки дух ми прође преко лица, све ми се длаци на телу накомстрешеше.
¹⁶ Он стаде, али не могах да препознам ко је. Нека прилика ми је била пред очима. Била је тишина, а онда зачух глас:
¹⁷ »Може ли смртник да буде праведнији од Бога? Може ли човек да буде чистији од свог Творца?
¹⁸ Кад не верује ни својим слугама и своје анђеле оптужује за безумље,
¹⁹ колико ће више оптуживати оне који станују у кућама од глине, којима је темељ у земаљском праху, које је лакше смрвити но мољца.
²⁰ Од јутра до вечери Бог их удара док се у комадиће не претворе.

Пошто темеља немају, нестају заувек.
²¹ Зар није ишчупан кочић њиховог шатора,
па умиру без мудрости?
5 »Завапи! Зар ће ти се неко одазвати?
Којем од светих ћеш се обратити?
² Јер, безумника убија огорченост,
а глупана коље завист.
³ Видео сам безумника како пушта корен,
али убрзо му кућу прогласих проклетом.
⁴ Деца му далеко од сигурности –
сатиру их на суду, а никог да их избави.
⁵ Летину му једу гладни,
купећи је између трња,
а жедни жуде за његовим богатством.
⁶ Недаћа не излази из земаљског праха,
нити невоља ниче из земље.
⁷ Него, човек рађа невољу
као што варнице лете увис.
⁸ »Али, ја бих Бога потражио
и пред њега изнео свој случај.
⁹ Он чини чуда неистражива,
чудеса која се не могу избројати.
¹⁰ Он земљи дарује кишу
и пољима шаље воду.
¹¹ Понижене подиже високо,
ожалостњенима даје спокој.
¹² Он осујећује науке лукавих,
да им ништа не пође за руком.
¹³ Он мудре хвата у њиховом лукавству
и препреденима мрси рачуне.
¹⁴ Дању их обузима тама
и у подне пипају као да је ноћ.
¹⁵ Он убогога спасава
од њиховог оштрог језика
и избавља га из руке силника.
¹⁶ Тако за сиромаша има наде
и неправда затвара уста.
¹⁷ »Благо човеку кога Бог исправља.
Зато не презири стегу Свесилнога.
¹⁸ Јер, он рањава, али и превија,
удара, али и руком исцељује.
¹⁹ Избавиће те из шест тешких недаћа,
а ни у седмој те неће задесити зло.
²⁰ У време глади откупиће те од смрти
и у рату од силе мача.
²¹ Штитиће те од опаког језика,
неће те бити страх кад дође разарање.
²² Смејаћеш се разарању и глади,
нећеш се плашити звери,
²³ јер ћеш бити у савезу с камењем у пољу
и звери ће живети у миру с тобом.
²⁴ Знаћеш да ти је шатор сигуран,
обилазићеш своје имање и ништа неће мањкати.
²⁵ Знаћеш да ћеш имати много деце,
потомака као траве на земљи.
²⁶ До гроба ћеш стићи у пуној снази,
као класје што се скупља у право време.
²⁷ Све смо ово испитали, и истина је.

Зато послушај и примени на себе.«

Јов

6 Тада Јов одговори:
² »О, кад би се моја тескоба могла измерити
и сав мој јад ставити на кантар!
³ Били би тежи од свег морског песка.
Зато су ми речи брзоплете.
⁴ У мени су стреле Свесилнога,
мој дух њихов отров пије.
Божије страхоте на мене се устремиле.
⁵ Зар дивљи магарац њаче крај зелене траве?
Зар во муче кад има крме?
⁶ Зар се бљутаво јело једе без соли?
Зар има сласти у беланцету?
⁷ Нећу то да је једем,
од тога ми је мука.
⁸ »О, кад би ми молба била услышена,
кад би ми Бог дао оно за чим чезнем!
⁹ О, кад би Бог хтео да ме сатре,
да замахне руком и да ме уништи!
¹⁰ Онда бих бар још имао ту утеху
да грчећи се од бола
нисам речи Светога порекао.
¹¹ Какву снагу имам, да бих се још надао?
Шта ме чека на крају, да бих истрајао?
¹² Зар имам снагу камена?
Зар ми је тело од бронзе?
¹³ Зар се могу сâм на себе ослонити,
сад кад ми је сваки успех ускраћен?
¹⁴ Ко нема љубави према пријатељу
одбацује и страх од Свесилнога.
¹⁵ Али, моја браћа су непоуздана
као поток без сталнога тока,
као потоци који се изливају
¹⁶ мутни од леда
и растопљеног снега,
¹⁷ који у сушно доба престају да теку
и од жеге нестају из корита.
¹⁸ С пута свога корита скрећу,
залазе у празно и пропадају.
¹⁹ Каравани из Теме их траже,
путници из Сабе им се надају.
²⁰ И разочарају се, јер су се уздали,
кад стигну до њих, виде да су се преварили.
²¹ Ви сте мени постали такви –
видели сте страхоту, и уплашили се.
²² Зар сам вам рекао: „Дајте ми нешто,
дајте мито за мене од свог богатства,
²³ избавите ме из руку непријатеља,
спасите ме из канџи безочнога“?
²⁴ Поучите ме, и ућутаћу.
Покажите ми где сам погрешо.
²⁵ Како боле речи искрене!
Али, на шта то циљају ваши прекори?
²⁶ Зар мислите речи да прекорите
кад су ветар речи очајника?
²⁷ За сироче бисте бацали коцку

и својим пријатељем трговали.
²⁸ Сада ме, молим вас, погледајте:
 зар бих вас лагао у лице?
²⁹ Попустите, не будите неправедни,
 размислите: о мојој праведности је реч.
³⁰ Зар ми је зло на језику?
 Зар моја уста не разликују лажи?
7 »Зар није тешка човекова служба на земљи?
 Зар не проводи дане као најамник?
² Као што слуга жуди за хладом,
 а најамник жељно чека плату,
³ тако сам и ја месеце јаловости наследио,
 ноћи јада су ми додељене.
⁴ Кад легнем, мислим:
 ‚Кад ћу устати?‘
 А ноћ се отегла
 и доста ми је превртања до зоре.
⁵ Тело ми прекривено црвима и блатом,
 кожа ми испуцала и гнојна.
⁶ Дани ми бржи од ткачког чунка
 и без наде се примичу крају.
⁷ Сети се, Боже, да ми је живот само дашак.
 Моје очи више неће видети срећу.
⁸ Око које ме сада гледа, више ме неће видети.
 Тражићеш ме, али ме неће бити.
⁹ Као што се облак расплине и више га нема,
 тако се не враћа ни ко сиђе у Шеол:
¹⁰ никад се више не враћа кући,
 укућани га више не познају.
¹¹ »Зато нећу да суспрежем уста.
 Говорићу јер ми је дух тескобан,
 жалићу се јер ми је душа чемерна.
¹² Зар сам ја море или морска неман †
 кад си нада мноштво поставио стражу?
¹³ Ако кажем: ‚На постељи ћу наћи утеху,
 мој лежај ће ми олакшати јадање‘,
¹⁴ ти ме сновима плашиш
 и виђењима престрављујеш,
¹⁵ па ми је драже дављење и смрт
 него ове моје кости.
¹⁶ Презирем живот, нећу вечно живети.
 Окани ме се, моји дани су као дах.
¹⁷ »Шта је човек, да ти је толико важан,
 да ти је тако прирастао срцу,
¹⁸ да га походиш сваког јутра
 и сваког трена провераваш?
¹⁹ Зашто не скинеш поглед с мене,
 тек толико да плувачку прогутам?
²⁰ Ако сам згрешио,
 шта сам учинио теби,
 ти надзорниче људи?
 Зашто си ме узео за мету?
 Зар сам ти постао терет?
²¹ Зашто мој прекршај не опростиш
 и не пређеш преко мога греха?
 Јер, ускоро ћу лећи у прашину

† море или морска неман Или: Јам или Танин; феничка бо-
 жанства.

и ти ћеш ме помно тражити,
 али мене више неће бити.«

Билдад

8 Тада одврати Билдад Шуаховац:
² »Докле ћеш тако да говориш?
 Речи су ти као силан ветар.
³ Зар Бог правду изврће?
 Зар Свесилни искривљује оно што је право?
⁴ Ако су твоја деца згрешила против њега,
 он их је казнио према њиховом преступу.
⁵ Али, ако потражиш Бога
 и за милост замолиш Свесилнога,
⁶ ако си чист и честит,
 он ће се и сада ради тебе пренути
 и вратити те на твоје праведничко место.
⁷ Прошлост ће ти бити безначајна
 према твом благостању будућем.
⁸ »Само питај раније нараштаје
 и сазнај шта су њихови очеви научили.
⁹ Јер, ми смо од јуче и ништа не знамо
 и само су сенка наши дани на земљи.
¹⁰ Зар те они неће поучити и објаснити ти?
 Зар неће из срца изнети речи?
¹¹ Зар папирус расте где нема мочваре?
 Зар трска буја без воде?
¹² Још зелена и непосечена,
 пре сваке друге биљке увене.
¹³ Тако је и са свима који забораве Бога,
 тако пропада нада безбожника.
¹⁴ Крхко је његово уздање,
 паукова кућа његов је ослонац.
¹⁵ Наслони ли се на њу, она попушта,
 ухвати ли се за њу, она се руши.
¹⁶ Он је као заливена биљка на сунцу:
 по врту шири своје младице,
¹⁷ корењем је хрпу стења преплела
 и тражи место међу камењем.
¹⁸ А кад је с њеног места ишчупају,
 место је се одриче говорети:
 ‚Никад те не видех.‘
¹⁹ Живот јој се гаси,
 а из тла друге биљке расту.
²⁰ Не, Бог не одбацује беспрекорнога,
 нити снажи руку зликоваца.
²¹ Још ће ти он смехом испунити уста
 и усне прекрити радосним клицањем.
²² Твоји ће непријатељи обући срамоту
 и нестаће шатори злих.«

Јов

9 Тада Јов одврати:
² »Да, знам да је тако.
 Али, како да смртник буде праведан пред Богом?
³ Када би хтео да се расправља с Богом,
 не би му ни једном у хиљаду одговорио.
⁴ Он је свемудар и свесилан.

Ко му се то опро и остао нетакнут?
 5 Он планине помера, а оне и не знају,
 и у свом гневу их преврће.
 6 Он земљу покреће с места
 и тресе јој стубове.
 7 Он говори сунцу, и оно не изађе,
 печатом својим печати звезде.
 8 Он једини небеса разапиње
 и гази по морским таласима.
 9 Он је створио Медведа и Ориона,
 Влашиће и јужна сазвежђа.
 10 Да, он чини чуда неистражива,
 чудесна дела која се не могу избројати.
 11 Да, он крај мене пролази, а ја га не видим,
 поред мене промиче, а ја га не опајам.
 12 Ако нешто уграби, ко ће га спречити?
 Ко сме да му каже: „Шта то радиш?“
 13 Бог свој гнев не суспреже.
 Чак су му се и Рахавове слуге поклониле.
 14 Како онда ја да му одговорим?
 Како да нађем речи против њега?
 15 И да сам недужан,
 не бих умео да му одговорим.
 Свог Судију бих само за милост могао да молим.
 16 А кад би се на мој позив и одазвао,
 не верујем да би ме саслушао.
 17 Јер, он ме због ситнице сатире
 и без разлога ми умножава ране.
 18 Не да ми да дођем до даха,
 него ме чемером преплављује.
 19 Ако је реч о снази, он је најсилнији,
 ако о правди, ко ће њега на суд?
 20 Иако сам недужан, моја уста ме осуђују,
 иако сам беспрекоран, она ме проглашавају кри-
 вим.
 21 Беспрекоран сам, али ми није стало до мене,
 свој живот презирем.
 22 Све је свеједно, па зато кажем:
 он затире и беспрекорног и опаког.
 23 Кад бич смрти изненада ошине,
 он се руга очајању недужних.
 24 Кад земља падне у руке опаких,
 он застире очи њеним судијама.
 А ако не он, ко онда?
 25 »Моји су дани бржи од гласника,
 без трунке радости пролећу.
 26 Промичу хитро као лађе од папируса,
 као орао кад се на плен обрушава.
 27 И кад бих рекао: „Заборамићу своје јадање,
 променићу израз на лицу и смешкати се‘,
 28 опет бих стрепео од свих својих мука,
 јер знам да ме не сматраш недужним.
 29 И пошто ћу бити крив,
 што да се трудим узалуд?
 30 Да се оперем и водом снежницом
 и руке да истрљам лужницом,
 31 ти би ме гурнуо у каљужу,
 па бих и својој одећи био одвратан.

32 Бог није човек као ја,
 да могу да му одговорим:
 „Хајде да се судимо.“
 33 О, кад би било неког
 ко би могао да пресуди међу нама,
 ко би на обојицу положио руку,
 34 ко би Божији прут одвратио од мене,
 да ме његова страхота више не плаши.
 35 Тада бих говорио без страха од њега,
 јер сад нисам какав сам иначе.
10 »Презирем свој живот.
 Стога ћу дати маха свом јадању,
 излити сав чемер своје душе.
 2 Рећи ћу Богу: „Не осуђуј ме,
 него ми кажи за шта ме оптужујеш.
 3 Зар ти је мило да ме тлачиш,
 да своје дело одбацујеш,
 а да се радујеш сплеткама злих?
 4 Зар имаш телесне очи,
 зар гледаш као што гледа смртник,
 5 зар су ти дани као у смртника,
 зар су ти године као у човека,
 6 кад истражујеш моју кривицу
 и испитујеш мој грех,
 7 иако знаш да нисам крив
 и да из твоје руке нема избављења?
 8 »„Твоје руке су ме обликовале и саздале.
 Зар ћеш се окренути и уништити ме?
 9 Сети се да си ме обликовао као глину.
 Зар ћеш ме опет вратити у прах?
 10 Зар ме ниси излио као млеко
 и згрушао ме као сир?
 11 Обукао си ме у кожу и месо
 и исплео ме костима и жилама.
 12 Дао си ми живот и љубав
 и брижљиво бдео над мојим духом.
 13 Али, ово си сакрио у свом срцу,
 знам да ти је ово била намера:
 14 мотрићеш на мене, да, ако згрешим,
 мој прекршај не прође некажњен.
 15 Ако сам крив, тешко мени!
 А ако сам недужан,
 главу не могу да дигнем.
 Пун сам стида и у невољу сам заглибио.
 16 Ако се усправим, ти ми се прикрадеш као лав
 и опет ми силна чуда показујеш.
 17 Против мене доводиш нове сведоке
 и све је већи твој гнев на мене.
 Твоја војска стално на мене наваљује.
 18 »„Зашто си ме из утробе извео?
 Да сам бар умро, да ме нико не види!
 19 Да бар никад нисам живео!
 Да су ме бар из мајчине утробе однели у гроб!
 20 Зар ми дани нису одбројани?
 Окрени се од мене, да се још мало повеселим
 21 пре него што одем на пут без повратка,
 у земљу таме и сенке смрти,
 22 земљу најцрње ноћи,

оно место сенке смрти и метежа
где је и светлост као тама.«

Цофар

11 Тада Цофар Наамац одврати:
² »Зар да ово мноштво речи остане без одговора?

Зар да се овај брбљивац још и оправда?

³ Зар да твоје бесмислице ућуткају људе?

Зар да те нико не прекори кад се ругаш?

⁴ Говориш: „Моје учење је беспрекорно и чист сам пред тобом.“

⁵ О, кад би Бог проговорио,
кад би ти се својим устима обратио

⁶ и открио ти тајне мудрости

– јер права мудрост има две стране –

сазнао би да ти је неке грехе заборавио.

⁷ Можеш ли у Божије тајне да проникнеш,
да досегнеш границе Свесилнога?

⁸ Од небеса су више – шта ти ту можеш?

Од Шеола су дубље – шта ти о томе знаш?

⁹ Од земље су дуже, од мора шире.

¹⁰ Ако он наиђе и баци те у тамницу,

па сазове суд, ко ће га спречити?

¹¹ Јер, он зна ништавне људе.

Кад види зло, зар га не памти?

¹² Празноглавац ће се опаметити

кад се дивље магаре роди као човек!

¹³ »Али, ако своје срце усмериш к њему
и пружиш му руке,

¹⁴ ако из своје руке одбациш грех

и не даш злу да у твој шатору станује,

¹⁵ тада ћеш без стида дизати поглед,
стајати чврсто и без страха.

¹⁶ Јер, заборавићеш своју невољу,

сећати је се колико и водâ протеклих.

¹⁷ Живот ће ти бити светлији од поднева,
тама ће ти постати као јутро.

¹⁸ Бићеш сигуран, јер има наде;

заштићен, на сигурном ћеш се одмарати.

¹⁹ Кад легнеш, нико те неће плашити.

Многи ће тражити твоју наклоност.

²⁰ А очи опаких ишчилеће

и више неће налазити уточиште.

Једина нада биће им да издахну.«

Јов

12 Тада Јов одврати:

² »Ви сте заиста народ

с којим ће мудрост изумрети!

³ Али, и ја имам памет као и ви;

нисам ништа гори од вас!

Ко за те ствари не зна?

⁴ Својим пријатељима постадох ругло,

ја, који сам призивао Бога

и он ми одговарао;

ја, праведан и беспрекоран – ругло!

⁵ Безбрижни с презиром мисле
о онима у невољи

кад невоља зада ударац

онима који посрћу.

⁶ Мирни су шатори пљачкашâ

и спокојни они који изазивају Бога,

иако их Бог држи у шаџи.

⁷ »А ви кажете: „Питај звери, и оне ће те поучити,

или птице, и оне ће ти рећи;

⁸ или, обрати се земљи, и она ће те поучити,

и рибе морске ће ти испричати.

⁹ Ко од свих њих не зна

да је ово рука ГОСПОДЊА учинила?

¹⁰ У руци му лежи живот сваког бића

и дах свих људи.

¹¹ Зар ухо не испитује речи

као што непце куша храну?

¹² Мудрост је одлика стараца,

дуг живот умност доноси.«

¹³ Богу припада мудрост и сила,

његови су савет и умност.

¹⁴ Да, што он поруши, нико не може да сагради,

кога он утамничи, нико не може да ослободи.

¹⁵ Да, кад запречи воде, суша настаје,

а кад их пусти, земљу опустоше.

¹⁶ Његова је снага и права мудрост,

његови су и варалица и преварени.

¹⁷ Он саветнике разголићује

и од судија прави будале.

¹⁸ Он царевима развезује појас

и везује им уже око бокова.

¹⁹ Он свештеницима скида одоре

и обара давно укореење.

²⁰ Он ућуткује оне којима се верује

и старешинама моћ расуђивања одузима.

²¹ Он поглаваре засипа презиром

и моћницима развезује појас.

²² Он дубине таме разоткрива

и сенку смрти износи на видело.

²³ Он народе подигне, па их уништи,

умножи их, па их расеје.

²⁴ Он вођама народа разум одузима

и шаље их да лутају беспућем,

²⁵ па без светлости пипају по мраку

и тетурају се као пијани.

13 »Да, све сам то својим очима видео,
својим ушима чуо и разумео.

² То што ви знате, знам и ја;

нисам ништа гори од вас.

³ Са Свесилним бих хтео да разговарам,

са Богом да се расправим.

⁴ Али, ви ширите лажи

и сви сте неспособни исцелитељи.

⁵ О, кад бисте бар сасвим ућутали!

Тиме бисте показали мудрост.

⁶ Саслушајте моје доказе,

чујте приговор мојих усана.

⁷ Зар ћете ради Бога износити лажи?

Зар ћете ради њега изговарати преваре?
 8 Зар ћете према њему бити пристрасни?
 Зар ћете за њега водити парницу?
 9 Зар би било добро да вас он испита?
 Зар бисте га преварили као човека?
 10 Он би вас сигурно прекорио
 кад бисте потајно били пристрасни.
 11 Зар вас не би његов сјај престравио?
 Зар вас не би обузео ужас од њега?
 12 Ваше изреке су од пепела,
 ваша одбрана је одбрана од блата.
 13 Ћутите и пустите ме да говорим,
 па нека ме снађе што му драго.
 14 Зашто се излажем опасности
 и свој живот у своје руке узимам?
 15 Да, нека ме и убије,
 ја ћу се у њега уздати
 и бранити своје поступке пред њим.
 16 И већ то ће ми бити на спасење,
 јер безбожник не би ступио пред њега.
 17 »Пажљиво саслушајте моје речи,
 добро чујте шта ћу вам рећи:
 18 Ево, припремио сам своју парницу
 и знам да ћу се оправдати.
 19 Може ли неко да ме оптужи?
 Тада бих заћутао и умро.
 20 Само ми ово двоје учини, Боже,
 па се од твога лица нећу скривати:
 21 Склони своју руку далеко од мене
 и не плаши ме више својим страхотама.
 22 Тада ме позиви, и одговарају ти,
 или ме пусти да говорим, а ти одговарај.
 23 Колико сам злоделâ и грехâ починио?
 Покажи ми мој преступ и грех!
 24 Зашто своје лице кријеш
 и непријатељем ме сматраш?
 25 Зар ћеш мучити лист који носи ветар
 и суву стрњику гонити?
 26 Јер, горке оптужбе против мене исписујеш
 и за грехе из младости ме кажњаваш.
 27 Сапињеш ми ноге у окове
 и све моје стазе надзиреш
 пратећи трагове мојих стопала.
 28 Човек се као нешто труло распада,
 као одећа коју мољци изједају.
14 »Рођени од жене
 кратка је века и пун невоља.
 2 Као цвет никне па увене,
 као сенка која бежи, не опстаје.
 3 Зар у таквога упиреш поглед?
 Зар њега изводиш на суд пред себе?
 4 Ко ће из нечистог извући чисто?
 Нико!
 5 Човеков је век одређен;
 одбројао си му месеце
 и поставио границе које не може да пређе.
 6 Стога одврати поглед од њега
 и остави га на миру,

да се свога века наужива.
 7 »Па и за дрво има наде:
 ако га посеку, опет ће нићи
 и младице му се намножити.
 8 Ако му корен у земљи и остари
 и пањ му се у прашини сасуши,
 9 чим осети воду, пропупеће
 и као биљка потерати младице.
 10 Али, кад човек умре, постаје беспомоћан,
 кад смртник издахне, где је?
 11 Као што вода испарава из мора
 и корито реке испуца и осуши се,
 12 тако и човек легне и не устаје.
 Док небеса не ишчезну,
 неће се људи пробудити
 ни отргнути од сна.
 13 О, кад би у Шеол хтео да ме сакријеш
 и склониш ме док те гнев не прође,
 кад би ми рок одредио кад ћеш ме се сетити.
 14 Ако човек умре,
 хоће ли опет живети?
 Све време свог тешког служења
 чекаћу док ми не дође замена.
 15 Зваћеш, и ја ћу се одазвати;
 чезнућеш за својим делом.
 16 Да, тада ћеш ми бројати кораке,
 али на моје грехе нећеш вребати.
 17 Да, мој преступ запечатићеш у врећи,
 мој грех ћеш покрити.
 18 Али, као што се планина одроњава и мрви
 и стена помера са свог места,
 19 као што вода спира камење
 и бујице отплављују земљу,
 тако и ти човеку уништаваш наду.
 20 Надјачаш га једном заувек, и њега нема,
 лик му промениш и одбациш га.
 21 Да ли му синове поштују, он то не зна,
 да ли их понижавају, он то не види.
 22 Он само бол свога тела осећа
 и само себе оплакује.«

Елифаз

15 Тада одврати Елифаз Теманац:
 2 »Зар би мудар човек одговарао празним
 знањем
 или пунио трбух источним ветром?
 3 Зар би расправљао жаловим речима
 и беседама од којих нема користи?
 4 А ти чак побожност поништаваш
 и преданост Богу укидаш.
 5 Твој грех ти учи уста шта да кажу,
 служиш се језиком лукавих.
 6 Твоја уста те осуђују, не ја,
 твоје усне против тебе сведоче.
 7 »Зар си ти први човек који се родио?
 Зар си се пре брегова изнедрио?
 8 Зар си Божији савет прислушкивао?
 Зар само себи приписујеш мудрост?

9 Шта то ти знаш, а да и ми не знамо?
 Шта си то ти спознао, а да и ми нисмо?
 10 Има међу нама седих и времешних,
 људи и од твог оца старијих.
 11 Зар су ти премалене Божије утехе
 и благе речи које су ти упућене?
 12 Зашто те твоје срце занело,
 зашто ти очи севају,
 13 па свој гнев окрећеш против Бога
 и таквим речима га обасипаш?
 14 Шта је човек, да би био чист,
 и рођени од жене, да би био праведан?
 15 Бог ни својим светима не верује,
 ни небеса нису чиста у његовим очима,
 16 а камоли човек, биће погано и искварено,
 које зло пије као воду.
 17 »Саслушај ме, и објаснићу ти;
 пусти ме да ти испричам шта сам видео,
 18 шта су рекли мудраци,
 не кријући шта су примили од својих очева,
 19 од јединих којима је дата земља
 кад још странац није крочио међу њих.
 20 Свег свога века зао човек се у мукама превија,
 безочник свих година које су му дате.
 21 Звуци страве звоне му у ушима.
 Кад све се чини добро, пљачкаш на њега насрће.
 22 Не верује да ће се избавити таме,
 суђено му је да погине од мача.
 23 Лута унаоколо – храна лешинарима,
 зна да му се дан таме примакао.
 24 Мука и тескоба га престрављују,
 обарају се на њега као цар спреман да нападне,
 25 јер је песницом узмахивао на Бога
 и пред Свесилним се бусео у груди,
 26 пркосно насрћући на њега
 иза дебелог, чврстог штита заклоњен.
 27 Иако му је лице задригло,
 а струк му се салом обложио,
 28 живеће у разваљеним градовима
 и у кућама где нико не станује,
 које су се у гомиле крша претвориле.
 29 Неће више бити богат,
 нити ће моћ његова опстати;
 неће му се имање ширити земљом.
 30 Неће моћи да измакне таме.
 Пламен ће му осушити младице,
 а дах уста Божијих одуваће га.
 31 Нека се не завава вером у ништавило,
 јер ништа ће и добити заузврат.
 32 Пре свог времена биће у целости исплаћен
 и гране му се неће зазеленети.
 33 Биће као лоза која незрело грожђе отреса,
 као маслина која одбацује своје цветове.
 34 Јер, јалова ће бити заједница безбожника
 и огањ ће спалити шаторе подмитљиваца.
 35 Они невољом затрудне и рађају зло,
 утроба им превару обликује.«

Јов

16 Тада Јов одврати:
 2 »Многих таквих речи сам се наслушао.
 Јадни сте ми ви тешитељи!
 3 Има ли краја овом блебетању?
 Шта те то мучи па мораш да говориш?
 4 Да сте на мом месту,
 и ја бих могао да говорим као ви,
 да вас оптужбама засипам
 и да над вама одмахујем главом.
 5 Али, моја уста би вас охрабрила,
 утеха с мојих усана умирила.
 6 Ако и говорим, мој бол се не смирује,
 ако заћутим, он не одлази.
 7 Да, Боже, ти си ме изнурио,
 сву си моју заједницу уништио.
 8 Збрчкао си ме, и то поста сведок;
 моја мршавост устаје и против мене сведочи.
 9 Бог у свом гневу насрће на мене,
 растрже ме и на мене шкргуће зубима.
 Мој противник ме погледом пробада.
 10 Људи су на мене разјапили уста,
 с презиром ме шамарају
 и против мене се удружују.
 11 Бог ме предао злима
 и у канџе зликоваца ме бацио.
 12 Мирно сам живео, а он ме скршио,
 за шију ме зграбио и здружио.
 Као мету ме је поставио,
 13 његови ме стрелци опколише.
 Без милости ми пробада бубреге
 и моју жуч на земљу просипа.
 14 Рану за раном на телу ми отвара,
 као ратник на мене јуриша.
 15 На своју кожу нашио сам кострет
 и свој понос у прашину закопао.
 16 Од плача ми се зајапурило лице,
 сенка смрти пала ми по капцима.
 17 А нема насиља на мојим рукама
 и моја молитва је чиста.
 18 »О, земљо, немој моју крв да покријеш
 и нека мом крику не буде починка!
 19 Већ сада је мој Сведок на небу,
 мој Бранитељ на висинама.
 20 Пријатељи ми се ругају
 док сузе лијем пред Богом.
 21 А он се за човека заузима код Бога
 као што се човек заузима за пријатеља.
 22 Али, још коју годину,
 и отићи ћу на пут без повратка.
 17 »Дух ми је скршен, живот ми се гаси,
 гробље ме чека.
 2 »Да, ругаоци ме окружују;
 моје очи на њиховој издаји почивају.
 3 Положи залог за мене, Боже –
 ко би други за мене јемчио?
 4 Јер, ти си им затворио срце, да не разумеју;

- зато им нећеш дати да буду узвишени.
⁵ Ко поткаже пријатеља ради награде,
 његовој деци ишчилеће очи.
⁶ »Бог учини да сваком будем узречица погрдна,
 онај коме сви у лице пљују.
⁷ Очи ми се замутиле од бола,
 сви ми удови попут сенке постали.
⁸ Честити се због тога згражавају,
 недужни устаје на безбожнога.
⁹ Праведник се држи својих путева
 и човек неокаљаних руку јачи постаје.
¹⁰ Хајде, опет сви покушајте;
 међу вама нећу наћи мудрога.
¹¹ Моји дани су прошли,
 изјаловили се моји науми
 и жеље мога срца.
¹² Ови ноћ у дан претварају
 и пред лицем тмине говоре:
 'Светлост се примиче.'
¹³ Ако је Шеол дом ком се надам,
 ако свој лежај простирем у тмини,
¹⁴ ако гробној јами говорим: 'Ти си ми отац'
 и црву: 'Мајко' или: 'Сестро',
¹⁵ где ми је онда нада?
 Види ли неко какву наду за мене?
¹⁶ Да ли ће она са мношћом до капија Шеола сићи?
 Хоћемо ли се заједно спустити у прах?«

Билдад

- 18** Тада одврати Билдад Шуаховац:
² »Када ћеш окончати овакве беседе?
 Уразуми се, па да разговарамо.
³ Зашто нас сматраш за стоку?
 Зашто смо глупи у твојим очима?
⁴ Ти који се раздиреш од гнева,
 зар хоћеш да земља опусти због тебе,
 да се хридица помери с места?
⁵ Гаси се светлост опакога,
 не светли више пламен ватре његове.
⁶ Помрачила се светлост у његовом шатору,
 утрнула је светиљка над њим.
⁷ Нестала је жустрина његовог корака,
 о сопствене сплетке се спотиче.
⁸ Ноге га воде у мрежу
 и он у њене петље забаса.
⁹ Замка га шчепа за пету,
 клопка га чврсто стеже.
¹⁰ Вреба га омча скривена на земљи,
 замка лежи на његовој стази.
¹¹ Ужас га спада са свих страна
 и у стопу га прати.
¹² Недаћа за њим гладује,
 несрећа само чека да посрне.
¹³ Болест му изједа кожу,
 првенац смрти удове му прождире.
¹⁴ Извлаче га из његовог шатора
 и пред Цара ужаса одводе.
¹⁵ У шатору му се настањује огањ,

- горући сумпор по стану му посипају.
¹⁶ Доле му се суши корење,
 а горе му гране вену.
¹⁷ Спомен на њега нестаје са земље,
 име му се не помиње на улици.
¹⁸ Из светлости га терају у таму
 и из света изгоне.
¹⁹ Нема рода ни порода у свом народу,
 никог преживелог тамо где је боравио.
²⁰ Западњаци се грозје његове судбине,
 источњаке ужас спада.
²¹ Да, такво је боравиште човека безбожног
 и место онога ко Бога не познаје.«

Јов

- 19** Тада Јов одврати:
² »Докле ћете ме мучити
 и сатирати речима?
³ Већ сте ме десет пута изгрдили
 и није вас стид што ме нападате.
⁴ Па и да је истина да сам застранио,
 моја заблуда се само мене тиче.
⁵ Ако хоћете да се узвисите нада мношћом
 и да моје понижење против мене употребите,
⁶ онда знајте да ми је Бог нанео неправду
 и своју мрежу разапео око мене.
⁷ Да, вичем: 'Неправда!' али одговор не добијам,
 запомажем, али правде нема.
⁸ Пут ми је заградио да не могу да прођем,
 стазе ми је завио у таму.
⁹ Моју част је свукао са мене
 и круну ми скинуо с главе.
¹⁰ Са свих страна ме растрже, док ме не буде.
 Моју наду је као дрво ишчупао.
¹¹ Гневом је плануо на мене
 и у непријатеље ме убраја.
¹² Његове чете сложено надиру;
 до мене пут насипају
 и око мог шатора се утаборују.
¹³ Од мене је удаљио браћу,
 пријатељи се од мене отуђили.
¹⁴ Родбине моје више нема,
 пријатељи ме заборавили.
¹⁵ Гости и служавке сматрају ме странцем,
 туђинац сам у њиховим очима.
¹⁶ Свог слугу зовем, а он се не одзива,
 иако га својим устима заклињем.
¹⁷ Мој дах је мрзак мојој жени,
 рођена браћа ме се гнушају.
¹⁸ Чак ме и дечаци презиру;
 кад наиђем, они ми се ругају.
¹⁹ Одвратан сам пријатељима најближим,
 против мене су они које сам волео.
²⁰ Кост и кожа постадох,
 за длаку сам живу главу извукао.
²¹ »Смилујте ми се, пријатељи, смилујте,
 јер Божија рука ме је ударила.
²² Зашто ме као и Бог гоните?»

Зар се још нисте мог мяса наситити?
²³ О, кад би се моје речи могле прибележити,
кад би се у књигу записале,
²⁴ кад би се гвозденом и оловном писаљком
заувек у стену урезале.
²⁵ Знам да мој Откупитељ живи
и да ће на крају устати над земљом.
²⁶ И кад ми се кожа распадне,
у свом телу видећу Бога.
²⁷ Хоћу својим, а не туђим очима да га видим.
О, како срце у мени за тим жуди!
²⁸ Ако кажете: „Како ћемо га ми гонити
кад је у њему корен невоље?“
²⁹ Тада се сами бојте мача,
јер срџба ће бити кажњена мачем.
И тада ћете знати да има суда.«

Цофар

20 Тада одврати Цофар Наамац:
² »Моје ме мучне мисли нагоне да одгово-
рим

због оног што у себи осећам.
³ Чујем прекор који ме вређа,
па ме разум тера да одговорим.
⁴ Свакако знаш како је од давнина,
откад је човек стављен на земљу:
⁵ да је ликоване опакога кратког века,
да радост безбожника траје само трен.
⁶ Макар му гордост досеже до неба
и глава му додирује облаке,
⁷ попут свог измета, заувек ће нестати.
Они који га видеше, говориће: „Где је?“
⁸ Он одлеће као сан, да се више не нађе,
као ноћно привиђење одагнан.
⁹ Око које га је видело више га неће видети,
његово место више га неће гледати.
¹⁰ Деца ће му од сиротиње тражити помоћ;
својим рукама ће вратити што је оteo.
¹¹ Младалачка крепкост његових костију
с њим ће у прашину лећи.
¹² Иако је зло слатко у његовим устима,
па га под језиком крије,
¹³ иако пази да га не прогута,
па га у устима чува,
¹⁴ храна му у желуцу постаје кисела,
у змијски отров у њему се претвара.
¹⁵ Избљуваће богатство које је прогутао,
Бог ће му га истерати из желуца.
¹⁶ Змијски отров ће сисати,
убиће га језик љуте гује.
¹⁷ Потоке неће видети,
ни реке којима тече мед и млеко.
¹⁸ Плод свога труда вратиће непоједен,
у добити од трговања неће уживати,
¹⁹ јер је тлачио и сатирао сиромаше,
отимао куће које није дигао.
²⁰ Нема краја његовој похлепи,
неће га спасти благо његово.

²¹ Ничег више нема што би прождро,
благостање му неће потрајати.
²² Усред обиља велика мука ће га снаћи,
свом силином јад се оборити на њега.
²³ Кад свој желудац напуни,
Бог ће свој гнев пламтећи на њему исколити
и засути га кишом удараца.
²⁴ Ако гвозденом оружју и измакне,
пробошће га стрела бронзана.
²⁵ Из својих леђа он је извлачи,
блистави шиљак из своје жучи.
Ужас га спопада,
²⁶ потпуна тмина на блага му вреба.
Прогутаће га огањ ни од кога подјарен
и прождрети све у шатору његовом.
²⁷ Небеса ће његову кривицу разоткрити,
земља против њега устати.
²⁸ Кућу ће му однети поплава,
водена бујица на дан Божије срџбе.
²⁹ Такву је судбину Бог одредио опакоме,
то је наследство које му је Бог доделио.«

Јов

21 Тада Јов одврати:
² »Добро слушајте шта ћу рећи;
то нека ми буде утеха од вас.
³ Будите стрпљиви док вам говорим,
а кад завршим, ругајте се даље.
⁴ Зар је моја притужба против човека?
Како онда да не изгубим стрпљење?
⁵ Погледајте ме и запањите се,
од препасти заклоните уста руком.
⁶ Кад на то помислим, престравим се,
дрхтавица ми тело обузме.
⁷ »Зашто опаки остају у животу,
старе и све су моћнији?
⁸ Деца им збринута с њима,
њихови унуци пред њиховим су очима.
⁹ Куће им безбедне и без страха,
Божија шиба на миру их оставља.
¹⁰ Њихови бикови оплођују сигурно,
краве им се теле, а не јалове се.
¹¹ Децу шаљу напоље као јагањце,
дечица им скакућу унаоколо.
¹² Певају уз даире и лиру
и уз звук свирале се веселе.
¹³ Свој век у благостању завршавају
и у миру силазе у Шеол.
¹⁴ А Богу говоре: „Остави нас на миру!
Твоје путеве не желимо да знамо!
¹⁵ Ко је Свесилни, да бисмо му служили?
Каква је корист од тога да му се молимо?“
¹⁶ Али њихово благостање није у њиховој руци;
зато је савет опаких далеко од мене.
¹⁷ Колико често се гаси светиљка опаких
и сналази их недаћа,
бол који Бог одређује у свом гневу?
¹⁸ Колико често су као слама на ветру,

као плева коју односи олуја?
¹⁹ 'Бог чува казну за човекову децу.'
 Нека њега самог казни, да он сам осети.
²⁰ Нека својим очима види своју пропаст,
 нека се напије срџбе Свесилнога.
²¹ Јер, шта га брига за дом који за собом оставља
 кад његовом животу дође крај?
²² Ко може ичему да научи Бога,
 Онога који и највишима суди?
²³ Један умире у сваком благостању,
 потпуно сигуран и спокојан,
²⁴ ухрањеног тела
 и костију пуних мождине,
²⁵ а други умире с огорчењем у души,
 никад не окусивши срећу.
²⁶ Заједно леже у праху
 и обојицу их прекривају црви.
²⁷ »Да, знам ја добро шта мислите
 и сплетке којима бисте да ми учините зло.
²⁸ Јер, кажете: 'Где је сада моћникова кућа,
 шатор у ком су живели опаки?'
²⁹ Зар никад нисте питали путнике?
 Зар нисте прихватили њихово сведочење,
³⁰ да је у дан несреће зликовац поштеђен,
 да се избавља дана срџбе?
³¹ Ко му у лице пребацује за његове поступке?
 Ко му враћа за оно што је учинио?
³² Односе га на гробље
 и над хумком постављају стражу;
³³ лака му је земља у долини.
 Сви људи за њим иду,
 а пред њим мноштво небројено.
³⁴ Како да ме утешите бесмислицама?
 Ваши одговори нису друго до лаж!»

Елифаз

22 Тада одврати Елифаз Теманац:
² »Зар може човек да буде користан Богу?
 Па и од мудраца, каква му је корист?
³ Зар је Свесилноме мило ако си праведан?
 Зар нешто добија ако си беспрекоран?
⁴ Зар те због твоје побожности прекореваш
 и против тебе износи оптужбе?
⁵ Зар није велика твоја opakост?
 Зар твојих греха нема безброј?
⁶ Од браће си без разлога тражио залог
 и са већ голих свлачио одећу.
⁷ Изнуренога ниси напојио водом,
 а гладноме си храну ускраћивао.
⁸ Земља припада моћном човеку
 и частан човек на њој живи.
⁹ Удовице си отпуштао празних руку
 и сирочади кршио снагу.
¹⁰ Зато те одасвуд окружују клопке
 и ужас обузима изненада,
¹¹ зато је тама толика да не видиш,
 зато те силна вода прекрива.
¹² »Зар није Бог на небеским висинама?

Зар не види теме највиших звезда?
¹³ А ти кажеш: 'Шта зна Бог?'
 Зар он кроз такву дубоку таму суди?
¹⁴ Густе облаци га застиру,
 па не види док небеским сводом језди.'
¹⁵ Зар ћеш се држати старе стазе
 којом су газили опаки?
¹⁶ Они су нестали пре времена,
 бујица им је однела темеље.
¹⁷ Они су говорили Богу:
 'Остави нас на миру!
 Шта Свесилни може да нам учини?'
¹⁸ Па иако им је он куће напунио добрима,
 ја се држим подаље од савета opakих.
¹⁹ Праведни виде њихову пропаст и радују се,
 недужни им се ругају:
²⁰ 'Да, пропадоше наши душмани
 и огањ им прождире богатство.'
²¹ Потчини се Богу и буди у миру с њим –
 тако ће ти се благостање вратити.
²² »Прихвати поуку из његових уста
 и његове речи у свом срцу похрани.
²³ Ако се вратиш Свесилноме, препородићеш се.
 Склони opakост далеко од свог шатора
²⁴ и грумење злата баци у прашину,
 злато офирско међу стењу у клисурама,
²⁵ па ће Свесилни бити твоје злато
 и твоје најбоље сребро.
²⁶ Да, тада ћеш наћи радост у Свесилноме
 и своје лице подизати к Богу.
²⁷ Молићеш му се, и услишиће те,
 а ти ћеш испунити своје завете.
²⁸ И шта год да наумиш, оствариће се
 и светлост ће ти обасјати путеве.
²⁹ Кад људи буду унижавани,
 ти ћеш рећи: 'Дигни их!'
 и он ће спасти смерне.
³⁰ Избављаће и оног ко није недужан,
 који ће се због чистоте твојих руку избавити.»

Јов

23 Тада Јов одврати:
² »И данас ми је јадиковка чемерна;
 тешка је његова рука упркос мом јецању.
³ О, кад бих бар знао где да га нађем!
 Кад бих у његово пребивалиште могао да одем!
⁴ Свој случај бих изложио пред њим
 и своја уста напунио доказима.
⁵ Сазнао бих шта би ми одговорио
 и разумео речи које ми је упутио.
⁶ Да ли би с великом силом расправљао са мном?
 Не, он би попустљив био према мени.
⁷ Тамо би честит човек изнео свој случај,
 и ја бих се заувек избавио од свог судије.
⁸ »Али, одем ли на исток, он није тамо,
 кренем ли на запад, не налазим га.
⁹ Кад на северу чини дела, ја га не видим,
 кад скрене на југ, не опајам га.

- ¹⁰ Али, он зна пут којим идем;
кад ме провери, изаћи ћу као злато.
- ¹¹ Ноге су ми његове стопе пратиле,
не скрећући, држао сам се пута његовог.
- ¹² Од заповести његових усана нисам одступао,
речи уста његових похранио сам у грудима.
- ¹³ Али, кад нешто науми, ко да га одврати?
Све што пожели, он и учини.
- ¹⁴ Извршиће што је одредио за мене
и много је још таквих наума спремио.
- ¹⁵ Зато сам се престравио пред њим;
бојим га се кад на све то помислим.
- ¹⁶ Бог ми је следио срце,
Свесилни ме престравио.
- ¹⁷ Али, тама ме није ућуткала,
густа тама која ми је лице покрила.
- 24** »Зашто Свесилни не одреди времена за суд?
Зашто те дане не виде они који га знају?
- ² Људи померају међаше,
украду стадо, па га напасају.
- ³ Одводе магарца који сирочади припада
и удовичиног вола узимају као залог.
- ⁴ Убоге гурају са стазе;
сакрива се сва сиротиња земље.
- ⁵ Да, као дивља магарад у пустињи,
сиротиња јутром рани да нађе хране,
хране у пустари за своју децу.
- ⁶ Крмиво скупља по њивама
и пабирчи по виноградима опаких.
- ⁷ Гола проводи ноћ, јер нема одеће,
ни чиме би се покрила на студени.
- ⁸ Покисла од пљуска горског,
хридине грли, јер нема заклона.
- ⁹ Опаки сироче откидају од дојке,
сиротињско дете узимају као залог.
- ¹⁰ Сиротиња иде гола, јер нема одеће;
снопове жита носи, а гладна остаје.
- ¹¹ Маслине гњечи међу маслињацима,
у муљачи газе, а жедна остаје.
- ¹² Из града допире јецање људи
и рањеници запомажу.
Али Бог се на све то оглушује.
- ¹³ »Има их који се буне против светлости,
који њене путеве не познају,
нити се њених стаза држе.
- ¹⁴ Убица устаје пре сванућа
и сиромаша и убогога убија,
а ноћу је као крадљивац.
- ¹⁵ Око прељубниково пази кад ће сумрак.
,Ниједно око ме неће видети,‘
каже и лице покрива.
- ¹⁶ По мраку проваљују у куће,
а дању се брижљиво крију
јер за светлост не желе да знају.
- ¹⁷ Свима им је јутро као сенка смрти,
а њене ужасе добро познају.
- ¹⁸ Они су тек пена на површини воде;
проклето је што им је додељено на земљи,

- па нико не иде у винограде њихове.
- ¹⁹ Као што жега и суша отопљен снег односе,
тако и Шеол односи грешнике.
- ²⁰ Заборавља их утроба која их је родила;
црв се њима слади.
- Опаких се више нико не сећа,
они су као дрво скршени.
- ²¹ Злостављају нероткиње, жене без деце,
а удовицама не чине добро.
- ²² Али, Бог својом силом одвлачи моћнике;
ако се и одрже, живот им је неизvestан.
- ²³ У сигурност их уљуља,
али му очи мотре на њихове путеве.
- ²⁴ Закратко се узвисе, а онда нестану,
падну и покупе их као и све друге,
као класје буду посечени.
- ²⁵ »Ако није тако, ко ће ме утерати у лаж
и моје речи поништити?«

Билдад

- 25** Тада одврати Билдад Шуаховац:
² »Власт и страх припадају Богу;
он ствара мир на својим висинама.
- ³ Може ли се његова војска пребројати?
Над ким његова светлост не излази?
- ⁴ Како да човек буде праведан пред Богом?
Како да рођени од жене буде чист?
- ⁵ Да, ни месец није сјајан, ни звезде чисте
у његовим очима,
- ⁶ па колико мање је то човек, који је тек црв,
син човечији, који је тек црвић!«

Јов

- 26** Тада Јов одврати:
² »Како си добро помогао немоћноме!
Како си само спасао руку нејаку!
- ³ Како си добро саветовао онога ко нема мудро-
сти!
Колику си само памет показао!
- ⁴ Чијом ли си помоћи изговорио те речи
и чији ли је дух из тебе говорио?
- ⁵ »Мртви се грче од тескобе,
они испод водâ и становника њихових.
- ⁶ Шеол је гò пред Богом,
Авадон нема покроба.
- ⁷ Бог је над празнином север разастро
и земљу о ништа обесио.
- ⁸ Он воде везује у својим облацима,
а облак се од њих не поцепта.
- ⁹ Он лице пуног месеца заклања
преко њега свој облак разастирући.
- ¹⁰ Он је на лицу водâ кружницу оцртао,
границу између светлости и таме.
- ¹¹ Тресу се стубови небеса,
престрављени његовом претњом.
- ¹² Својом силом је море укротио,
својом мудрошћу Рахава раскомадао.

¹³ Од његовог даха небо се разбистрило,
рука му је хитру змију проболоа.
¹⁴ Да, то је само делић његових дела,
само шапат речи о њему чујемо,
па ко да разуме гром силе његове?»
27 Потом Јов настави своју беседу и рече:
² »Тако ми Бога живог, који ми је ускратио
правду,
Свесилнога, који ми је загорчао душу,
³ док је живота у мени,
даха Божијег у мојим ноздрвама,
⁴ усне ми неће говорити зло,
ни језик превару изрицати.
⁵ Далеко било да признам да сте ви у праву;
до смрти се нећу одрећи своје честитости.
⁶ Држаћу се своје праведности и нећу је оставити;
док сам жив, неће ме срце прекоревати.
⁷ »Нека ми непријатељ буде као опаки,
мој противник као покварењак!
⁸ Јер, чему безбожник може да се нада кад је до-
крајчен,
кад му Бог живот одузме.
⁹ Чује ли Бог његов вапај
кад га снађе мука?
¹⁰ Хоће ли се радовати у Свесилноме?
Хоће ли у свако време призивати Бога?
¹¹ Поучићу вас о Божијој ружи,
нећу крити науме Свесилнога.
¹² Ето, сами сте све видели.
Зашто онда говорите бесмислице?
¹³ Ово је судбина коју Бог додељује зломе,
наследство које безочник прима од Свесилнога:
¹⁴ Колико год деце имао, од мача ће изгинути
и потомство му се неће наситити хлеба.
¹⁵ Који га надживе, њих ће сахранити помор,
а удовице његове неће за њим плакати.
¹⁶ Ако сребра нагомила као прашине
и одеће накупи као блата,
¹⁷ то што скупи, обући ће праведник
и недужни ће поделити сребро.
¹⁸ Кућа коју гради као од паучине је,
као сеница коју је подигао чувар.
¹⁹ На починак легне богат, али тако више неће би-
ти:
кад отвори очи, све је нестало.
²⁰ Ужас га преплављује као вода,
ноћу га односи олуја.
²¹ Источни ветар га подигне, и њега нема:
одува га с његовог места.
²² Без милости се обрушава на њега
док он од силине његове бежи главом без обзи-
ра.
²³ Рукама пљешће ругајући му се
и фијуком га истерује с места његовог.
28 Да, сребро има своје налазиште
и злато има место где се пречишћава.
² Гвожђе се узима из земље,
а бакар из рудаче топи.

³ Човек докида таму
и у њеним најдаљим закуцима,
до саме сенке смрти, за рудом трага.
⁴ Окно буши далеко од људских насеобина,
на местима која је људска нога заборавила;
далеко од људи виси и њише се.
⁵ Земља, из које долази храна,
испод је сва као ватром прорована.
⁶ У њеним стенама лазулит се сместио
и у њеној прашини има злата.
⁷ Ниједна птица грабљивица не зна ту стазу,
око соколово није је видело.
⁸ Њоме не газе дивље животиње
и ниједан лав њоме не пролази.
⁹ Човек руком удара на кремен
и темеље планина огољује.
¹⁰ Кроз стену пролаз прокопава,
очи му виде сва њена блага.
¹¹ Изворе река запречује бранама
и на светлост износи скривено.
¹² Али, где да се нађе мудрост?
На ком месту пребива умност?
¹³ Човек не зна где јој је кућа,
не може се наћи у земљи живих.
¹⁴ Океан † каже: „Није у мени“,
море каже: „Није код мене.“
¹⁵ Ни чистим златом не може се купити,
нити јој се цена може одмерити сребром.
¹⁶ Не може се купити златом из Офира,
драгоценим ониксом и лазулитом.
¹⁷ Ни злато ни стакло нису јој равни,
нити се може добити за предмете од злата.
¹⁸ Корали и кристал нису помена вредни,
већа је цена мудрости од цене рубина.
¹⁹ Топаз из Куша није јој раван,
чистим златом не може се купити.
²⁰ »Па, одакле онда долази мудрост?
На ком то месту пребива умност?
²¹ Скривена је од очију свега живог,
заклоњена од птица.
²² Авадон и Смрт говоре:
„Тек глас о њој допро нам је до ушију.“
²³ Само Бог разуме њене путеве
и зна место на ком пребива,
²⁴ јер погледом обухвата крајеве земље
и види све под небесима.
²⁵ Кад је ветру одредио снагу
и кад је мером измерио воду,
²⁶ кад је киши одредио закон
и путање облацима олујним,
²⁷ тада је видео мудрост и измерио је,
учврстио је и проверио.
²⁸ А човеку рече:
„Да, страх од Господа, то је мудрост,
клонити се зла, то је умност.“
29 Потом Јов настави своју беседу и рече:
² »О, да су ми месеци који су протекли,

† Океан Дословно: дубина.

дани кад ме је Бог чувао,
³ кад ми је светиљка његова сијала над главом
и кад сам у његовој светлости ходао кроз таму,
⁴ дани мог зрелог доба,
кад ми је Божије пријатељство шатор наткриљивало,
⁵ кад је Свесилни још био са мном
и моја деца ме окруживала,
⁶ кад су моје стазе пливале у млеку,
а из стена ми се потоци уља изливали.
⁷ Кад сам долазио на градску капију
и заузимао своје место на тргу,
⁸ младићи би ме видели и уклањали се,
а старци се дизали и остајали да стоје.
⁹ Поглавари би прекидали разговор
и уста покривали руком,
¹⁰ гласови племића би утихнули,
језик би им се за непце залепио.
¹¹ Ко год ме чуо, хвалио ме,
и ко год ме видео, лепо је говорио о мени,
¹² јер сам избављао сиромаша када завапи
и сироче без помоћи.
¹³ Самртник ме благосиљао;
учинио сам да срце удовице радосно кличе.
¹⁴ Праведност сам обукао као одећу,
правда ми је била огртач и оглавље.
¹⁵ Био сам очи слепоме и ноге хромоме;
¹⁶ био сам отац убогим
и незнанца заступао у парници.
¹⁷ Ломио сам очњаке покварењаку
и плен му отимао између зуба.
¹⁸ Мислио сам: 'Умрећу у свом гнезду,
дани ће ми бити као зрнца песка.
¹⁹ Корење ће ми допирати до воде,
а роса ми сву ноћ лежати по гранама.
²⁰ Снага ће ми се стално обнављати
и лук ће ми у руци бити као нов.'
²¹ Људи су ме жељно слушали
и у тишини чекали мој савет.
²² После мојих речи, нису проговарали,
моје речи су их шкропиле као роса.
²³ Ишчекивали су ме као кишу
и моје речи упијали као пљусак пролећни.
²⁴ Кад бих им се осмехнуо, испунили би се невери-
цом,
ведрина мог лица била им је драгоценца.
²⁵ Ја сам им пут одређивао
и водио их као поглавар
и као цар који борави међу војском,
као онај који теши ожалошћене.

30 А сад ми се ругају људи млађи од мене,
чије очеве не бих ставио ни међу своје псе
овчаре.
² Шта ми користи снага руку њихових
кад им је крепкост ишчилела?
³ Изнурени оскудицом и глађу,
ноћу су сасушену земљу глодали
по пустолинама самотним.

⁴ У шипражју су брали слану лободу
и жукиним кореном се хранили.
⁵ Из људског друштва су изопштени,
за њима су викали као за крадљивцима.
⁶ По сувим коритима потока су спавали,
по рупама у земљи и међу стењем.
⁷ У грмљу су испуштали урлике
и један уз другог се стискали у шикари.
⁸ Сој презира вредан и без имена –
бичем су истерани из земље.
⁹ »А сад сам ја њима песма ругалица;
међу њима сам погрдна узречица постао.
¹⁰ Одвратан сам им и клоне ме се,
не устежу се да ми пљуну у лице.
¹¹ Сад кад је Бог тетиву мог лука олабавио
и невољом ме ударио,
они се преда мном више не устежу.
¹² Здесна руља на мене устаје;
клипове ми подмећу под ноге
и пут у пропаст за мене граде.
¹³ Моју стазу су разорили
и успели да ме упропасте,
а никог да ми помогне.
¹⁴ Надиру као кроз широк процеп,
преко развалина наваљују.
¹⁵ Ужаси ме преплављују.
Мој углед нестаде као ветар,
мој спокој расплину као облак.
¹⁶ Сад се моја душа у мени растаче,
дани невоље ме зграбише.
¹⁷ Ноћ ми кости пробада,
бол изједајући не одлази на починак.
¹⁸ Великом силом одећу ми гужва,
као оковратник кошуље ме стеже.
¹⁹ У блато ме баца
и као прах и пепео постајем.
²⁰ К теби вапијем, Боже, а ти не одговараш,
устајем, а ти ме не гледаш.
²¹ Окрутан си према мени постао,
силином своје руке на мене се обараш.
²² У ветар ме дижеш и на њему носиш,
олујним ветром ме ковитлаш.
²³ Знаш да ћеш ме у смрт одвести,
на место одређено свим живима.
²⁴ Нико не диже руку на сломљенога
кад у својој муци вапије.
²⁵ Зар нисам плакао над невољницима?
Зар ме није душа болела због убогога?
²⁶ Кад сам се надао добру, дође зло,
кад сам ишчекивао светлост, дође тама.
²⁷ Утроба ми кључа без престанка,
дани патње ме сусрећу.
²⁸ Ходам црн, али не од сунца,
устајем на скупу и вапијем.
²⁹ Шакалима сам постао брат,
нојевима друг.
³⁰ Кожа ми је сва поцрнела,
тело ми врућица сажиге.

31 Лира ми је подешена за жалопојку,
а свирала за нарицање.

31 »Склопих савез са својим очима
да ниједну девојку не погледам појудно.

2 Јер, шта је део човеков од Бога одозго,
какво му је наследство од Свесилнога са висина?

3 Зар није пропаст за покваренога,
несрећа за оне који чине злодела?

4 Зар он не види моје путеве
и не броји све моје кораке?

5 »Ако сам ходао у лажи
или ми је нога хитала за преваром

6 – нека ме Бог измери на кантару праведности,
и знаће да сам беспрекоран –

7 ако ми је корак скренуо са стазе,
ако ми се срце повело за очима,
ако су ми се руке укаљале,

8 нека онда други поједе што сам засејао,
нека моје изданке ишчупају из корена.

9 Ако ми је нека жена завела срце,
ако сам на вратима вребао на ближњега,

10 нека се онда моја жена пода другом,
нека онда с њом спавају други.

11 Јер, то би било срамотно дело,
грех који заслужује осуду.

12 Јер, то је огањ који сажиге до Авадона,
који би све моје живе из корена ишчупао.

13 Ако сам слугама и слушкињама ускратио правду
кад су се на мене жалили,

14 шта ћу учинити кад Бог устане?
Шта ћу одговорити кад полажем рачун?

15 Зар ме није начинио у утроби мајчиној
исти Онај који је и њих саздао у материци?

16 Ако сам се оглушио на молбе сиромаша
или дозволио да удовица очи исплаче,

17 ако сам јео залогај хлеба
а да га са сирочетом нисам поделио

18 – иако сам му од своје младости био као отац
и од свог рођења удовицу водио као пастир –

19 ако сам гледао неког како страда јер нема одеће
или убогога без покривача,

20 а да ме није од срца благосиљао
што сам га руном својих оваца угрејао,

21 ако сам на сироче подигао руку,
знајући да имам утицаја на суду,

22 нека ми плећка испадне из рамена,
нека ми се рука ишчупа из зглоба раменог.

23 Јер, зазирао сам од пропасти од Бога
и због величанства његовог нисам то чинио.

24 Ако сам се уздао у злато
или ако сам чистом злату рекао: ‚Сигурности мо-
ја’,

25 ако сам се радовао свом великом богатству,
благу које сам својим рукама стекао,

26 ако сам гледао сунце у његовој блиставости
или месец како путује у свом сјају,

27 па ми је срце било потајно заведено
да им руком пошаљем пољубац,

28 и то би био злочин који заслужује осуду,
јер бих изневерио Бога на висини.

29 Ако сам се радовао несрећи свога непријатеља
или ликовао због невоље која га је снашла,

30 нисам својим устима дао да згреше
призивајући проклетство на његов живот;

31 ако људи из мог шатора никад нису рекли:
‚Коме он није дао меса да се наједе?’

32 и ниједан дошљак није морао напољу да прено-
ћи,
јер сам путнику увек отварао врата;

33 ако сам тајио свој грех као што то чине људи
у грудима кријући своју кривицу,

34 јер сам се толико плашио гомиле
и streпео од презира братстава
да сам ћутао и нисам излазио на врата...

35 »О, кад би било неког да ме саслуша!
Ево, потписујем своју одбрану.
Нека ми Свесилни одговори,
нека мој тужитељ напише оптужницу.

36 На свом рамену бих је носио,
и ставио је на себе као круну.

37 Положио бих му рачун о свим корацама својим,
као кнез бих му приступио.

38 »Ако моја земља завапи против мене
и све њене бразде заплачу заједно,
39 ако сам њене плодове прождро не плативши
и ојаддио душу њених закупаца,
40 место пшенице нека изникне трњак
и место јечма коров.«
Овим завршавају Јовове беседе.

Елихуове беседе

32 Тако она тројица престадоше да одговарају
Јову јер је он у својим очима био праведан.

2 Али Елиху син Барахела Бузијца, из Рамовог брат-
ства, силно се наљути на Јова што је оправдавао се-
бе, а не Бога. 3 А наљути се и на његова три прија-
теља што нису знали шта да одговоре Јову, а ипак
су га осуђивали. 4 Он сам се до тада уздржавао да
одговори Јову јер су они били старији од њега.

5 Али, када је видео да она тројица више немају
шта да кажу, наљути се. 6 Стога тада проговори Ели-
ху син Барахела Бузијца и рече:
»Ја сам млад по годинама, а ви сте стари;
зато сам се бојажљиво устезао да вам покажем
шта знам.

7 Мислио сам: Нека старост говори,
нека многе године покажу мудрост.

8 Али, дух у човеку, дах Свесилнога,
даје му умност.

9 Нису само стари мудри,
нити само времешни знају шта је правда.

10 Стога кажем: Саслушајте ме,
да и ја изложим своје знање.

11 Ето, чекао сам док сте говорили,
слушао како расуђујете.
Док сте тражили шта ћете рећи,

12 сву своју пажњу сам вам посветио.
 Али, ниједан од вас није Јовове речи оповргао,
 ни одговорио на његове тврдње.
 13 Немојте да кажете: 'Нашли смо мудрост;
 нека га Бог разобличи, а не човек.'
 14 Али Јов није мени упутио своју беседу,
 па му нећу вашим речима одговорити.
 15 Смели су се и више немају шта да кажу,
 речи им је понестало.
 16 Зар још да чекам, сад кад они ћуте,
 кад стоје, а не одговарају?
 17 И ја ћу да кажем своје,
 и ја ћу да изложим своје знање.
 18 Јер, много тога имам да кажем,
 дух ме на то тера изнутра.
 19 Утроба ми је као вино без одушке,
 као нова мешина хоће да се распрсне.
 20 Говорићу и ја, да нађем олакшање,
 отворићу уста и одговорити.
 21 Ни према коме нећу бити пристрастан,
 нити ћу било коме ласкати.
 22 Јер, да сам вичан ласкању,
 одмах би ме мој Творац уклонио.
33 »А сад, Јове, чуј моје речи,
 обрати пажњу на све што ћу ти рећи.
 2 Своја уста отварај,
 језик ми обликује речи под непцем.
 3 Речи ми навиру из праведног срца,
 усне искрено изричу моје знање.
 4 Дух Божији ме је створио,
 дах Свесилнога дао ми је живот.
 5 Одговори ми, дакле, ако умеш,
 спреми се да ми се успротивиш.
 6 Ево и ја сам пред Богом као и ти,
 и ја сам од глине саздан.
 7 Нећу те мучити страхом,
 ни тешком руком те притискати.
 8 »Али, ти си на моје уши рекао –
 јасно сам чуо твоје речи:
 9 Чист сам и без греха;
 недужан сам, нема кривице на мени.
 10 А ипак је Бог на мени нашао ману,
 за свог непријатеља ме сматра.
 11 Ноге ми ставља у кладе,
 све моје стазе будно надзире.'
 12 »Али, ево ја ти кажем: у томе ниси у праву,
 јер Бог је већи од човека.
 13 Зашто против њега износиш оптужбе
 да ни на једну човечију реч не одговара?
 14 Јер, Бог говори – једном овако, други пут онако –
 али човек то не примећује.
 15 Кроз снове, кроз ноћна виђења,
 кад дубок сан обузме људе
 док на свом лежају спавају,
 16 он им на ухо говори
 и претњама престрављује,
 17 да би човека одвратио од његових дела
 и сачувао га од охолости,

18 да би му душу спасао од гробне јаме
 и живот од стреле †.
 19 Или га кажњава боловима на постељи
 и непрестаним севањем у костима,
 20 па се његовом бићу гади храна
 и души његовој јело најукусније.
 21 Тело му наочиглед копни,
 а кости, некад покривене, огољене штрче.
 22 Душа му се гробној јами примиче,
 а његов живот гласницима смрти.
 23 Али, ако се уз њега нађе анђеоло-посредник,
 један од хиљаду,
 да човеку каже шта је за њега добро,
 24 да му се смилује и каже:
 'Поштеди га одласка у гробну јаму;
 нашао сам откупнину за њега,'
 25 тело му се подмлади као у детета,
 у дане своје младости се враћа.
 26 Моли се Богу, и налази милост,
 гледа му лице и кличе од радости.
 Бог му његову праведност враћа.
 27 Онда запева пред људима и каже:
 'Грешео сам и кварео оно што је исправно,
 али не добих оно што сам заслужио.
 28 Душу ми је откупио, да у гробну јаму не оде,
 и мој живот светлост ће видети.'
 29 Да, Бог све то чини човеку
 – два, па и три пута –
 30 да би му душу одвратио од гробне јаме,
 да би му засјала светлост живота.
 31 »Пази, Јове, и саслушај ме,
 ћути, а ја ћу говорити.
 32 Ако имаш шта да кажеш, одговори ми;
 говори, јер хоћу да те оправдам.
 33 А ако немаш одговора, онда ме саслушај;
 ћути, и мудрости ћу те поучити.«
34 Потом Елиху рече:
 2 »Чујте моје речи, ви мудри,
 саслушајте ме, ви учени.
 3 Јер, ухо проверава речи
 као што непце куша храну.
 4 Сами за себе разаберимо шта је право,
 заједно сазнајмо шта је добро.
 5 Јов каже: 'Недужан сам,
 а Бог ми ускраћује правду.
 6 Иако сам у праву, за лажова ме сматрају;
 смртоносном стрелом сам прободен, иако нисам
 крив.'
 7 Који човек је као Јов,
 који презир пије као воду?
 8 Састаје се с онима који чине зло,
 са opakима се дружи.
 9 Јер он каже: 'Никакве користи човеку
 од тога што би да угоди Богу.'
 10 »Зато ме саслушајте, разумни људи.
 Далеко је од Бога да би чинио зло,

† од стреле Овај израз на хебрејском може да значи и »од преласка преко реке смрти«.

од Свесилнога да би чинио неправду.
¹¹ Он човеку враћа по његовим делима,
даје му према његовом владању.
¹² Не, Бог никад не чини зло,
нити Свесилни искривљује правду.
¹³ Ко га је поставио над земљом?
Ко му је цео свет поверио?
¹⁴ Кад би одлучио да свој дух и дах повуче,
¹⁵ сва бића би пропала заједно
и човек би се у прах вратио.
¹⁶ »Ако си разуман, чуј ово,
саслушај шта ти говорим.
¹⁷ Може ли да влада онај ко мрзи правду?
Зар ћеш Праведнога и Силнога да осудиш?
¹⁸ Зар није он Онај који цару каже:
„Ништаријо“ и поглаварима: „Опаки“,
¹⁹ који није пристрастан према кнежевима
и богатоме не даје предност над сиромасом,
јер сви су његово дело?
²⁰ У један трен умиру, усред ноћи;
народ буде протресен и нестане;
без људске руке падају моћници.
²¹ Његове очи мотре на човечије путеве,
он сваки његов корак види.
²² Нема тог мрака ни сенке смрти
где би се злочинци сакрили.
²³ Није на човеку да одређује
када ће ступити на суд пред Богом.
²⁴ Бог без истраге сатире моћнике
и друге поставља на њихово место.
²⁵ Он добро зна њихова дела,
па их ноћу обори и згази.
²⁶ Кажњава их за њихову opakост
тамо где свако може да их види,
²⁷ јер су престали да иду за њим
и занемарили све његове путеве.
²⁸ Због њих је вапај сиромасов допро до њега
и он чује вапај потлачених.
²⁹ Али, ако се и не огласи, ко може да га осуди?
Ако сакрије лице, ко може да га види?
А он је и над народом и над човеком
на исти начин,
³⁰ да не завлада безбожник
па народ одведе у клопку.
³¹ Ако човек каже Богу:
„Крив сам, али нећу више грешити.
³² Поучи ме оном што не видим;
ако сам чинио неправду,
више је нећу чинити.“
³³ Да ли ће ти узвратити по твојој вољи
кад ти његову одбијаш?
Ти треба да одлучиш, не ја;
зато испричај шта знаш.
³⁴ Разумни људи и мудар човек који ме чује
рећи ће:
³⁵ „Јов говори непромишљено,
у његовим речима нема разборитости.“
³⁶ О, кад би Јов био искушан до краја

зато што као грешници одговара!
³⁷ Свом греху додаје побуну,
рукама презриво пљешће међу нама
и своје оптужбе против Бога умножава.«
Потом Елиху рече:
35 ²»Зар ти мислиш да је то праведно?
Говориш: „Бог ће ме оправдати.“
³ А опет питаш: „Шта ми користи
и шта добијам ако не грешим?“
⁴ Одговорићу на то теби
и твојим пријатељима с тобом.
⁵ Погледај небеса и види,
загледај се у облаке, онолико од тебе више.
⁶ Ако грешиш, шта си урадио Богу?
Ако је твојих греха много, да ли си му наудио?
⁷ Ако си праведан, шта му то дајеш
или шта то он прима из твоје руке?
⁸ Твоја opakост погађа само човека сличног теби,
твоја праведност само сину човечијем користи.
⁹ »Људи вапију због тешког тлачења,
траже избављење из руке силника.
¹⁰ Али нико не каже: „Где је Бог, мој Творац,
који ноћу даје песме,
¹¹ који учи нас више него звери
и чини нас мудријима од птица?“
¹² Вапију, али он не одговара
због бахатости злих.
¹³ Не, Бог не слуша њихове празне речи,
Свесилни не мари за њих.
¹⁴ Па колико ће тек мање слушати тебе
кад кажеш да га не видиш,
да је твоја парница пред њим,
а да на њега мораш да чекаш,
¹⁵ и још да његов гнев не кажњава
и да он за твоје силно безумље не мари.
¹⁶ Тако Јов отвара уста за бесмислице
и непромишљено умножава речи.«
Потом Елиху настави:
36 ²»Стрпи се мало, па ћу ти показати
да се још штошта може рећи у прилог Богу.
³ Издалека ћу изнети своје знање
и доказати да је мој Творац праведан.
⁴ Заиста, моје речи нису лажне;
уз тебе је човек чије је знање савршено.
⁵ »Да, Бог је силан, али не презире,
силан је, али богат разумевањем.
⁶ Он не да опакоме да живи,
а невољницима чини по правди.
⁷ Са праведника не скида очи;
на престо их посађује уз цареве
да до века буду узвишени.
⁸ Али, ако су неки везани ланцима
и спутани конопцима невоље,
⁹ он им говори о њиховим делима,
о преступима које су учинили из бахатости.
¹⁰ Уши им отвара да чују опомену
и налаже им да се окрену од греха.
¹¹ Ако га послушају и почну да му служе,

у благостању ће провести остатак својих дана и своје године у задовољству.

- ¹² Али, ако не послушају,
погинуће од стреле † и умрети у незнању.
¹³ А безбожници у срцу гаје љутњу;
кад их он окује, не вапију.
¹⁴ У цвету младости умиру,
међу храмским блудницима.
¹⁵ Али он невољника избавља у невољи
и отвара му уши у потлачености.
¹⁶ Он те из чељусти муке измамљује
на место пространо, безгранично,
и за трпезу те посађује пуну јела бираних.
¹⁷ А сад си под осудом опакога,
дограбиле су те осуда и правда.
¹⁸ Пази да те нико не заведе богатством,
не дај да велико мито учини да застришиш.
¹⁹ Зар ће ти богатство или људи од утицаја
средити да не будеш на муци?
²⁰ Не жуди за ноћи,
кад људе одвлаче из њихових домова.
²¹ Пази се да не загазиш у грех,
јер чини се да ти је дражи од невоље.
²² Да, Бог је узвишен у својој сили.
Ко је учитељ као он?
²³ Ко му је одредио пут,
или ко ће му рећи: „Погрешно си радио“?
²⁴ Сети се да величаш његово дело,
које су људи опевали.
²⁵ Сав људски род га је видео,
човек га гледа издалека.
²⁶ Да, Бог је велик, нама несхватљив.
Број његових година не може се докучити.
²⁷ Он скупља капи воде
које се из кише у маглу претварају.
²⁸ Из облака капљу
и обилато пљуште по људима.
²⁹ Ко да разуме како су облаци разастрти,
како он грми из свога заклона?
³⁰ Да, он своје муње расипа око себе
и дно мора покрива водом.
³¹ Јер, тако он влада народима,
дајући хране у изобиљу.
³² Муњом је напунио руке
и заповеда јој да удари.
³³ Његов гром олују најављује,
а чак јој и говеда обзнањују долазак.
37 »Од тога ми дрхти срце
и хоће да искочи из груди.
² Слушајте тутњаву гласа његовог,
грмљавину која му излази из уста.
³ Он муњу пушта испод целог неба
и до крајева земље је шаље.
⁴ Иза тога глас му затутњи –
то он грми гласом величанственим.
И више муње не зауздава

† погинуће од стреле Овај израз на хебрејском може да значи и »прећи ће реку смрти«.

кад му се једном зачује глас.

- ⁵ Бог чудесно грми својим гласом,
велика дела чини, нама несхватљива.
⁶ Јер, он каже снегу: „Падни на земљу!“
и пљуску кишном: „Запљушти силовито!“
⁷ Он сваком човеку спутава руке
да сви људи његово дело упознају.
⁸ Звери одлазе у своје јазбине
и тамо налазе заклон.
⁹ Вихор долази са југа,
а студен од ветрова северних.
¹⁰ Лед настане од Божијег даха
и широке воде се залее.
¹¹ Он облаке пуни влагом
и својом муњом их пара.
¹² По његовом налогу круже
да изврше што год им заповеди
на лицу целе земље.
¹³ Шаље их да казни људе
или да наводни земљу
или да покаже љубав.
¹⁴ Саслушај ово, Јове;
стани и осмотри Божија чудесна дела.
¹⁵ Знаш ли како Бог заповеда облацима
и чини да његова муња севне?
¹⁶ Знаш ли како висе мрачни облаци,
чудесна дела Онога који је савршен у знању?
¹⁷ Ти, који се куваш у својој одећи
кад се земља умири од јужног ветра,
¹⁸ зар можеш с њим да разапнеш небеса,
чврста као ливено огледало?
¹⁹ Реци нам шта треба да му кажемо;
у таме смо, па не знамо
како да изложимо свој случај.
²⁰ Треба ли му рећи да ја хоћу да говорим?
Ко би тражио да га прогутују?
²¹ Сад нико не може да гледа у светлост
која блиста на небу пошто је ветар растерао
облаке.
²² Са севера златан сјај долази –
Бог у страхотном величанству стиже.
²³ Свесилни је ван нашег домашаја
и узвишен је у сили и правди;
у својој великој праведности никог не тлачи.
²⁴ Зато га људи поштују.
Он не гледа оне који мисле да су мудри.«

ГОСПОД одговара Јову

- 38** Тада ГОСПОД одговори Јову из олује:
² »Ко је овај што незнатичким речима замрачује мој савет?
³ Утегни се као човек;
питаћу те, а ти ми одговори.
⁴ »Где си био кад сам постављао темеље земље?
Кажу, кад си тако паметан.
⁵ Ко јој је одредио мере? То ваљда знаш!
Ко је мерничко уже растегао преко ње?
⁶ На чему јој је смештено подножје

или ко јој је угаони камен поставио
⁷ док су јутарње звезде углас певале
и сви синови Божији клицали од радости?
⁸ »Ко је море затворио вратима
кад је наврло из утробе земљине,
⁹ кад сам га у облаке обукао
и у дубоку таму га повио,
¹⁰ кад сам му одредио међе
и наместио му гвоздене преворнице и врата,
¹¹ кад сам рекао: „Довде можеш да дођеш, не даље;
овде је међа твојих таласа поносних“?
¹² »За свог живота, да ли си икад заповедао јутру
или зори показао где јој је место,
¹³ ухвативши земљу за ивице
и из ње истресавши све опаке?
¹⁴ Земља прима облик као глина под печатом,
а брда и долине стоје јој као набори на одећи.
¹⁵ Злима је ускраћена светлост
и сломљена им уздигнута рука.
¹⁶ »Да ли си ишао до извора мора
или ходао по закуцима океана †?
¹⁷ Да ли су ти показане двери смрти?
Да ли си двери сенке смрти видео?
¹⁸ Да ли си сагледао пространства земље?
Кажу, ако све то знаш.
¹⁹ »Који је пут до боравишта светлости?
Где станује тама?
²⁰ Можеш ли до њиховог места да их одведеш?
Знаш ли стазе до њихових станишта?
²¹ Ма, знаш ти то, јер још тада си се родио!
Велик је број твојих дана!
²² »Да ли си ушао у спремишта снега
или видео спремишта грађа
²³ која држим за времена невоље,
за дане рата и боја?
²⁴ Који је пут до места где се муња разделяје?
Где се ветар источни расипа по земљи?
²⁵ Ко просеца јарак бујици
и стазу грмљавини,
²⁶ да би киша пала на земљу ненастањену,
на пустињу где нема човека,
²⁷ да напоји голу пустош,
да би у њој изникнула трава?
²⁸ Има ли киша оца?
Ко је родитељ капи росе?
²⁹ Из чије утробе излази лед?
Ко је родитељка мразу са небеса,
³⁰ кад се воде стврдну као камен
и лед се хвата на површини океана ††?
³¹ »Можеш ли свезати раскошне Влашиће
или развезати конопце Орионове?
³² Можеш ли у право време извести сазвежђа
или водити Медведа с његовим младима?
³³ Да ли знаш небеске законе?
Зар можеш да им доделиш власт на земљи?
³⁴ »Зар можеш да довикнеш до облака
и силном водом се покријеш?

† океана Дословно: дубинџ. †† океана Дословно: дубине.

³⁵ Зар ти муње шаљеш, и оне иду,
и зар теби говоре: „Ево нас“?
³⁶ Ко је мудрошћу обдарио срце
и умности подарио уму?
³⁷ Ко мудрошћу пребројава облаке?
Ко излива небеске мешине,
³⁸ да се прашина згрудва
и грудве земље следе?
39 »Зар ти ловиш плен лавици
и глад лавовима утољујеш
² кад се шћућуре у свом брлогу
или кад вребају из грмља?
³ Ко гаврану набавља храну
кад му птићи вапију до Бога
и без хране тумарају унаоколо?
⁴ »Да ли знаш време кад се дивокоза кози?
Да ли гледаш кад кошута младе излеже?
⁵ Да ли бројиш колико месеци носе?
Да ли знаш у које време се омладе?
⁶ Шћућуре се и излегу своје младе,
и окончају им се порођајне муке.
⁷ Младунци им јачају и расту у дивљини;
оду од мајке и не враћају се.
⁸ »Ко је дивљем магарцу дао слободу?
Ко му је развезао споне?
⁹ Пустару сам му дао за дом
и слане равнице за постојбину.
¹⁰ Он се смеје градској вреви,
гоничев повик не чује.
¹¹ Тумара брдима, својим пашњацима,
и било какво зеленило тражи.
¹² »Зар ће дивљи биво пристати да ти буде слуга?
Зар ће крај твојих јасала преноћити?
¹³ Можеш ли га уздама задржати уз бразду?
Зар ће за тобом дрљати долове?
¹⁴ Можеш ли се ослонити на њега
јер му је снага велика?
Зар ћеш му тешке послове препустити?
¹⁵ Можеш ли се поуздати у њега
да ће ти вратити жито
и довући ти га на гумно?
¹⁶ »Нојева крила радосно лепршају,
иако нису као родина крила и перје.
¹⁷ Он полаже јаја на земљи
и оставља их да се греју у песку,
¹⁸ не марећи што их нога може згазити
или дивља животиња згњечити.
¹⁹ Он са својим птићима поступа грубо,
као да нису његови;
није га брига ако му је труд био узалуд,
²⁰ јер га Бог није обдарио мудрошћу,
нити му је уделио умности.
²¹ Али, када крила рашири за трк,
смеје се коњу и јахачу.
²² »Зар ти дајеш снагу коњу?
Зар му ти врат украшаваш гривом?
²³ Зар ти чиниш да скаче као скакавац,
да страх утерује поносним фрктањем?

24 Копитом жестоко удара, радујући се у својој снази,
и у окршај јури.
25 Смеје се страху, ничег се не боји,
пред мачем не узмиче.
26 На сапима му тоболац звекеће
и блиставо копље и сулица.
27 У махнитом узбуђењу земљу раскопава;
не може да стоји мирно кад се овнујски рог огласи.
28 На звук рога зафркће: „Ха!
Издајека већ нањуши мирис битке
и вику заповедника и бојни поклич чује.
29 »Зар кобац помоћу твоје мудрости лети
и према југу шири крила?
30 Зар орао по твојем налогу лети ка висовима
и на високом месту гнездо свија?
31 На литици станује и на њој ноћи,
хридина му је тврђава.
32 Одатле вреба на своју храну,
очи му је надалеко опазе.
33 Птићи му се крвљу госте,
и где год шта угине, ето и њега.«
34 Онда ГОСПОД рече Јову:
35 »Зар ће исправљати Свесилнога
онај ко се с њим препире?
Нека одговори Богу онај ко га оптужује!«
36 А Јов одговори ГОСПОДУ:
37 »Да, недостојан сам – како да ти одговорим?
Руку стављам преко уста.
38 Говорио сам једном, нећу више одговарати,
двапут, али више нећу.«
40 Онда ГОСПОД рече Јову из олује:
2 »Утегни се као човек;
питаћу те, а ти ми одговори.
3 Зар би и моју правду хтео да порекнеш?
Зар би мене осудио да себе оправдаш?
4 Зар ти је рука као Божија
и зар ти глас грми као његов?
5 Окити се онда славом и сјајем
и у част и величанство се обуци.
6 Излиј жестину своје срџбе,
погледај сваког охолог и обори га,
7 погледај сваког надменог и унизи га,
опаке сатри на месту.
8 Све их заједно у прашину закопај,
у гробу им стави повез на лице.
9 Тада ћу ти и ја признати
да твоја десница може да те спасе.
10 »Погледај бехемота,
кога сам створио заједно с тобом.
Травом се храни као во,
11 а види колика му је снага у слабинама,
колика сила у мишићима трбушним!
12 Реп му се њише као кедар,
жиле му на бедрима чврсто преплетене.
13 Кости су му цеви бронзане,
удови као гвоздене полуге.

14 Он је првенац међу Божијим делима,
његов Творац с мачем му прилази.
15 Храну му доносе брегови,
где се све дивље звери играју.
16 Он под лотосом лежи,
међу мочварном трском сакривен.
17 Лотоси га сенком заклањају,
окружују га тополе поточне.
18 Кад река набуја, он се не плаши,
безбрижан је и да му Јордан јурне у губицу.
19 Може ли га неко ухватити за очи
или му замку провући кроз њушку?
20 Можеш ли левијатана извући удицом
или му језик везати ужетом?
21 Можеш ли му уже провући кроз ноздрве
или му чељуст пробости куком?
22 Зар ће те он молити за милост?
Зар ће ти умилним речима говорити?
23 Зар ће с тобом склопити савез
да га узмеш за слугу до века?
24 Можеш ли се с њим играти као с птицом
или га на узици водити да своје кћери забавиш?
25 Зар ће се прекупци ценкати за њега?
Зар ће га разделити међу трговцима?
26 Можеш ли му кожу избости копљима
или главу оствама?
27 Дигнеш ли руку на њега,
нећеш више на бој помишљати!
28 Залудна је нада да се може надвладати;
већ сâм поглед на њега човека обара.
41 »Нико није срчан толико да га раздражи.
Па ко онда мени да се супротстави?
2 Ко је то икад мени дошао,
па сам му платио да се нагодимо?
Све под небом мени припада.
3 Нећу ћутати о његовим удовима,
о силној снази и лепоти стаса.
4 Ко може горњу одећу да му свуче?
Ко ће двоструки оклоп да му пробије?
5 Ко сме врата губице његове да отвори,
окружена зубима застрашујућим?
6 На леђима му низови штитова,
једних уз друге чврсто приљубљених;
7 тако су близу један другом
да ни ваздух између њих не пролази.
8 Чврсто су један с другим спојени,
један уз другог приања и не могу се раздвојити.
9 Када кине, светлост из њега севне;
очи су му као зраци зоре.
10 Из уста му буктиње пламте,
огњене варнице из њих фрцају.
11 Из ноздрва му дим куља
као из лонца на ватри трском наложеној.
12 Његов дах угљевље запали
и пламен му из уста сукља.
13 Силна снага лежи му у врату,
а пред њим страх иде.
14 Набори на месу чврсто су му спојени,

сливени и непомерљиви.

¹⁵ Груди су му тврде као стена,
тврде као доњи жрвањ.

¹⁶ Кад се дигне, богови се престраве,
сметени од његових удараца разорних.

¹⁷ Мач га дохвати, али се одбије,
а тако и копље, стрела и сулица.

¹⁸ Њему је гвожђе као слама,
бронза као труло дрво.

¹⁹ Стреле га не терају у бекство,
као стрњика му је камење из праћке.

²⁰ Он тољаге сматра стрњиком,
смеје се фијукању копља.

²¹ Одоздо му црепови назубљени,
који у блату траг као од млатила остављају.

²² Под њим дубине ускључају као лонац
и море се запени као помаст у котлу.

²³ За собом светлуцаву бразду оставља
– човек би помислио да је океан † оседео.

²⁴ Ништа на земљи није му равно,
створењу неустрашивом.

²⁵ Он свисока гледа на све надмене;
он је цар над свим охолома.«

Јов одговара ГОСПОДУ

42 Тада Јов одговори ГОСПОДУ:

² »Знам да све можеш

и да ниједан твој наум не може да се осујети.

³ Питао си: „Ко је овај што незнатичким речима за-
мрачује мој савет?“

Говорио сам о стварима које нисам разумео,
о стварима сувише чудесним за мене, које нисам
схватао.

⁴ Рекао си: „Слушај сада, и ја ћу говорити;
питаћу те, а ти ми одговори.“

⁵ Моје уши су слушале о теби,

а сада су те и моје очи виделе.

⁶ Зато самог себе презирем
и у праху и пепелу се кајем.«

Закључак

⁷ Након што је ГОСПОД све ово рекао Јову, рече Елифазу Теманцу: »Гневан сам на тебе и на твоја два пријатеља, јер нисте о мени говорили право као мој слуга Јов. ⁸ Зато сада узмите седам јунаца и седам овнова, па идите моме слуги Јову и принесите за себе жртву паљеницу. Мој слуга Јов молиће се за вас, и ја ћу му услишити молитву, па нећу с вама поступити како ваше безумље заслужује зато што нисте о мени говорили право као мој слуга Јов.«

⁹ Тада Елифаз Теманац, Билдад Шуаховац и Цофар Наамац одоше и учинише како им је ГОСПОД рекао, и ГОСПОД услиши Јовову молитву.

¹⁰ Након што се Јов молио за своје пријатеље, ГОСПОД му поврати пређашње благостање и још му удвостручи оно што је имао раније. ¹¹ Сва његова браћа и сестре и сви његови пређашњи познаници дођоше, па су јели с њим у његовој кући. Жалили су с њим и тешили га због свих невоља које је ГОСПОД послао на њега, и свако од њих му даде по сребрњак и по златан прстен. ¹² ГОСПОД благослови други део Јововог живота више него први. Имао је четрнаест хиљада грла ситне стоке, шест хиљада камила, хиљаду јармова волова и хиљаду магарица. ¹³ А имао је и седам синова и три кћери. ¹⁴ Првој кћери даде име Јемима, другој Кеција и трећој Керен-Хапух. ¹⁵ И нигде у целој земљи нису се могле наћи жене тако лепе као Јовове кћери, којима отац даде наследство с браћом.

¹⁶ После тога Јов поживе још сто четрдесет година и виде своју децу и децу своје деце до четвртог колена. ¹⁷ И Јов умре у дубокој старости.

† океан Дословно: дубина.

Псалми

Псалам

Књига прва

(Псалми 1-41)

- 1** Благо човеку који не иде за саветима опаких,
на путу грешничком не стоји
и на већу ругалаца не седи,
2 него ужива у Закону ГОСПОДЊЕМ
и о његовом Закону дан и ноћ размишља.
3 Он је као дрво засађено
покрај водâ текућих
које у право време доноси свој род
и лишће му никад не вене.
Све што чини, добро му успева.
4 А опаки нису такви –
они су као плева коју разноси ветар.
5 Зато се опаки неће одржати на суду,
ни грешници у заједници праведних.
6 Јер, ГОСПОД зна пут праведних,
а пут опаких пропашће.

Псалам

- 2** Зашто се незнабошци комешају,
а народи узалуд завере кују?
2 Устају цареви земаљски
и кнежеви се удружују против ГОСПОДА
и против Помазаника његовог:
3 »Скршимо њихове окове
и збацимо њихове ланце!«
4 Смеје се Онај који на небу седи на престолу,
Господ им се изругује.
5 Онда им у свом гневу говори
и у љутој срџби их застрашује:
6 »Свог Цара сам поставио на Сиону,
на својој светој гори.«
7 Објављујем уредбу ГОСПОДЊУ.
Он ми рече:
»Ти си мој Син, данас те родих.
8 Само затражи, и даћу ти незнабошце у наслед-
ство
и крајеве земље у посед.
9 Разбићеш их гвозденом палицом,
сврскати их као посуду грнчарску.«
10 Зато се уразумите, цареви,

- опомену прихватите, владари земаљски.
11 Са страхом служите ГОСПОДУ,
са трепетом му кличите.
12 Пољубите Сина, да се не разгневи,
да не пропаднете на свом путу.
Јер, његов гнев само што није плануо.
Благо свима који се у њега уздају!

Псалам

*Псалам Давидов. Када је бежао пред својим сином
Авесаломом.*

- 3** Како је много мојих душмана, ГОСПОДЕ!
Колики против мене устају!
2 Много их је који за мене говоре:
»Неће га Бог спасти.« *Села*
3 Али, ти си штит мој око мене, ГОСПОДЕ;
ти си слава моја, ти ми главу подижеш.
4 Из свега гласа ГОСПОДУ завапих,
и он ме услиши са своје свете горе. *Села*
5 Лежем и спавам,
и опет се будим, јер ГОСПОД ми је ослонац.
6 Не плашим се десетина хиљада
које ме са свих страна опколише.
7 Устани, ГОСПОДЕ! Спаси ме, Боже мој!
Удари по образу све моје непријатеље,
поразбијај зубе opakима.
8 Од ГОСПОДА долази спасење!
Нека твој благослов буде на твој народу! *Села*

Псалам

*Хоровођи. Уз жичане инструменте. Псалам Дави-
дов.*

- 4** Услиши ме кад ти завапим,
Боже мој праведни!
Олакшај моју невољу.
Смилуј ми се и чуј моју молитву.
2 Докле ћете, људи,
моју част да каљате?
Докле ћете да волите празне оптужбе
и да тражите лажи о мени? *Села*
3 Знајте да је ГОСПОД вернога одвојио за себе.
Чуће ГОСПОД кад му завапим.
4 У свом гневу не чините грех.
Кад лежите на својој постељи,
размислите и смирите се. *Села*
5 Принесите праве жртве

и у ГОСПОДА се уздајте.

⁶ Много их је који говоре:

»Ко ће нам показати нешто добро?«

ГОСПОДЕ, обасјај нас светлошћу свога лица.

⁷ Већом си ми радошћу испунио срце

од њихове кад им обилно роди жито и вино.

⁸ Чим легнем, одмах мирно заспим.

Само ми ти, ГОСПОДЕ, дајеш да живим спокојно.

Псалам

Хоровођи. Уз фруле. Псалам Давидов.

5 Чуј моје речи, ГОСПОДЕ,
проникни у моје уздахе.

² Моје запомагање слушај,

Царе мој и Боже мој,

јер се теби молим.

³ Сваког јутра, ГОСПОДЕ, чујеш ми глас,
сваког јутра своје молбе полажем пред тебе
и чекам.

⁴ Ти ниси Бог коме је мила opakост,
зло код тебе не борави.

⁵ Хвалисавци не опстају пред твојим погледом,
ти мрзиш све који чине зло.

⁶ Лажљивце уништаваш,
крволоци и варалице огавни су ГОСПОДУ.

⁷ А ја ћу због твоје велике љубави ући у твој Дом.

У страху од тебе поклониху се према твом светом
Храму.

⁸ Води ме, ГОСПОДЕ, у својој праведности.

Због мојих душмана
свој пут преда мном поравнај.

⁹ Нема искрености у њиховим устима,
срце им је пуно пропасти.

Грло им је гроб отворен,
језиком ласкају.

¹⁰ Прогласи их кривима, Боже!

Нека им њихове сплетке донесу пропаст.
Отерај их због многих преступа њихових,
јер су се против тебе побунили.

¹¹ Нека се радују сви који се у тебе уздају,
нека кличу од радости довека.

Заштити оне који воле твоје Име,
нека се у теби радују,

¹² Јер ти, ГОСПОДЕ, благосиљаш праведника
и својом наклоношћу га окружујеш као штитом.

Псалам

*Хоровођи. Уз жичане инструменте. Према шемини-
ту. Псалам Давидов*

6 Не грди ме у свом гневу, ГОСПОДЕ,
не притискај ме стегом у својој јарости.

² Смилуј ми се, ГОСПОДЕ, јер сам изнемогао.
Излечи ме, ГОСПОДЕ, јер ми се кости тресу од

страха.

³ Душа ми се силно тресе од страха.

Докле ћеш тако, ГОСПОДЕ?

⁴ Врати се, ГОСПОДЕ, душу ми избави,
због своје љубави ме спаси.

⁵ Јер, у смрти нема спомена на тебе,
у Шеолу, ко да ти захваљује?

⁶ Изнемогах од јецања.

Сву ноћ постељу плачем заливам,
свој лежај сузама натапам.

⁷ Од жалости ми очи ишчилеше,
ослабише због свих душмана мојих.

⁸ Даље од мене, сви који чините неправду,
јер ГОСПОД је чуо мој плач!

⁹ Чуо је ГОСПОД моју молбу,

ГОСПОД је моју молитву прихватио.

¹⁰ Постидеће се и силно уплашити сви моји непри-
јатељи,

узмакнуће, изненада постиђени.

Псалам

*Шигајон Давидов, који је испевао ГОСПОДУ због
оптужби Куша Венијаминовца.*

7 ГОСПОДЕ, Боже мој, у тебе се уздам.

Спаси ме и избави од свих гонитеља мојих,

² да ме као лав не растргну и не одвуку,
а никог да ме избави.

³ ГОСПОДЕ, Боже мој, ако сам то учинио
– ако сам учинио неправду својим рукама,

⁴ ако сам злом узвратио пријатељу
или без разлога избавио његовог душманина –

⁵ нека ме онда мој непријатељ гони и стигне,
нека ми живот угази у земљу

и моју част баци у прашину. *Села*

⁶ Устани, ГОСПОДЕ, у свом гневу!

Дигни се против беса мојих душмана!

Пробуди се, Боже мој, правду затражи!

⁷ Нека те окружи скуп народâ,
а ти седи високо над њима –

⁸ нека ГОСПОД суди народима.

Пресуди ми, ГОСПОДЕ, по мојој праведности,
по мојој честитости.

⁹ Докрајчи зло opakих,
а праведне учврсти,
праведни Боже, који испитујеш срца и мисли.

¹⁰ Мој штит држи Бог,
који спасава људе срца честитог.

¹¹ Бог је праведан судија
и поваздан своју срџбу искаљује.

¹² Не покаје ли се човек,
Бог ће свој мач наоштрити,
свој лук натегнути и уперити.

¹³ Спремиће своје оружје смртоносно,
своје стреле запалити.

¹⁴ Ево, ко зачне зло
и невољом затрудни,
лаж рађа.

¹⁵ Ко рупу копа и продуби је,
сâм пада у јаму коју је ископао.

¹⁶ Невоља коју је изазвао

о његову главу се обија,
 његово насиље на његово теме силази.
 17 Захваљуиваћу ГОСПОДУ због његове праведно-
 сти,
 псалме певати Имену ГОСПОДА Свевишњег.

Псалам

Хоровођи. Према гититу. Псалам Давидов.

8 ГОСПОДЕ, Господе наш,
 како је величанствено твоје Име по свој зе-
 мљи!

Сјај свој над небесима си поставио!
 2 Учинио си да ти са усана деце и одојчади
 стижу хвалоспеви због душмана твојих,
 да би ућуткао непријатеља и осветника.
 3 Када небеса твоја гледам,
 дело прстију твојих,
 месец и звезде што си их поставио...
 4 Шта је човек да га се сећаш,
 син човечији да ти је до њега стало?
 5 Учинио си га тек мало мањим од Бога,
 овенчао га славом и чашћу.
 6 Дао си му власт над делима твојих руку,
 све му под ноге подложио:
 7 све овце и говеда и звери пољске,
 8 птице небеске и рибе морске,
 и све што морским стазама пролази.
 9 ГОСПОДЕ, Господе наш,
 како је величанствено твоје Име по свој земљи!

Псалам

*Хоровођи. По напеву »Смрт сина«. Псалам Дави-
 дов.*

9 Захваљуиваћу ти, ГОСПОДЕ, свим срцем својим,
 причати о свим твојим делима чудесним.
 2 У теби ћу се радовати и веселити,
 твој Имену псалме певати, Свевишњи.
 3 Узмичу непријатељи моји,
 пред тобом посрћу и гину.
 4 Јер, ти си се за моје право и парницу заузео.
 На престо си сео као судија правичан.
 5 Прекорио си незнабошце и уништио опаке,
 име им избрисао заувек и довека.
 6 Непријатељ сконча
 у рушевинама заувек.
 Градове си му тако разорио
 да и спомен на њих неста.
 7 А ГОСПОД на престолу седи довека,
 престо је поставио да са њега суди.
 8 Судиће свету праведно,
 народима управљати правично.
 9 ГОСПОД је потлаченима утврђење високо,
 утврђење високо у временима невоље.
 10 У тебе се уздају они који знају твоје Име,
 јер ти, ГОСПОДЕ, не остављаш оне који твоју по-
 моћ траже.

11 Псалме певајте ГОСПОДУ,
 који на Сиону седи на престолу!
 Његова дела разглашујте међу народима!
 12 Јер, памти Онај који крв проливену освећује,
 запомагање сиромаша не заборавља.
 13 Смилуј ми се, ГОСПОДЕ.
 Види како ме тлаче они што ме мрзе.
 Склони ме са капија смрти
 14 да све хвале теби исказујем
 на капијама Кћери сионске
 и да кличем због твога спасења.
 15 Незнабошци потонуше у јаму
 коју су сами ископали,
 ноге им се ухватише у мрежу коју су сакрили.
 16 ГОСПОД је познат по правди коју спроводи:
 опаки се заплиће у дела својих руку. *Хигајон Села*
 17 Опаки ће се вратити у Шеол,
 сви незнабошци, који су Бога заборавили.
 18 А убоги неће бити заборављени заувек,
 нити ће икад пропасти нада сиромаша.
 19 Устани, ГОСПОДЕ! Не дај да човек надјача.
 Нека се незнабошцима суди пред тобом.
 20 Страхом их удари, ГОСПОДЕ,
 да незнабошци спознају да су само смртници. *Се-
 ла*

Псалам

10 Зашто стојиш далеко, ГОСПОДЕ?
 Зашто се кријеш у временима невоље?
 2 Опаки у својој надмености сиромаше прогони;
 они се хватају у сплетке које је смислио.
 3 Опаки се појудом свога срца хвали,
 лакомог благосиља, а ГОСПОДА презире.
 4 Опаки у својој надмености Бога не тражи,
 нема места за Бога у његовим наумима.
 5 Путеви су му увек успешни,
 надмен је и далеко су од њега твоји закони,
 презире све своје душмане.
 6 Мисли: »Нећу посрнути.
 Никад ме неће задесити зло.«
 7 Уста су му пуна псовки, лукавства и преваре,
 под језиком му мука и несрећа.
 8 У заседи лежи покрај села,
 из потаје убија недужнога,
 очима вреба жртве.
 9 У заседи лежи као лав у брлогу,
 у заседи лежи да сиромаша ухвати,
 да га у мрежу ухвати и одвуче.
 10 Жртве се руше, сатрвене,
 под његовом снагом падају.
 11 А он мисли: »Заборавио је Бог.
 Сакрио је лице и никад ништа не види.«
 12 Устани, ГОСПОДЕ! Подигни руку, Боже!
 Сиромаше не заборави!
 13 Зашто да опаки презире Бога?
 Зашто да мисли: »Неће ме казнити?«
 14 Јер, ти видиш, гледаш муку и јад,
 у руке их узимаш.

Невољник се теби предаје,
ти сирочади помажеш.
15 Сломи руку опакоме и зломе,
казни његову опакоост, да се више не нађе.
16 ГОСПОД је Цар заувек и довека!
Нестаће незнабошци из његове земље.
17 Ти, ГОСПОДЕ, чујеш жеље кротких,
охрабрујеш их и помно слушааш.
18 Браниш права сирочади и потлачених,
да их смртник више не застрашује.

Псалам

Хоровођи. Давидов.

11 У ГОСПОДА се уздам.
Зашто ми, онда, говорите:
»Одлети као птица на своју гору.
2 Јер, ено, опаки натежу лукове,
стреле на тетиве намештају,
да из мрака погоде људе срца честитог.
3 Када се темељи руше,
шта да учини праведник?«
4 ГОСПОД је у свом светом Храму,
престо ГОСПОДЊИ на небесима.
Он гледа људе, очима их испитује.
5 ГОСПОД испитује праведника,
а опакога и онога ко воли насиље
мрзи душа његова.
6 На опаке ће излити угљевље ужарено
и сумпор горући,
дати им да испију чашу ветра огњеног.
7 Јер, ГОСПОД је праведан и воли праведност.
Честити ће гледати његово лице.

Псалам

Хоровођи. Према шеминиту. Псалам Давидов.

12 Помози, ГОСПОДЕ,
јер нема више верних
и нестале поузданих међу људима.
2 Свако ближњему лажи говори
ласкавим уснама и дволичног срца.
3 Нека ГОСПОД одсече све ласкаве усне
и сваки хвалисави језик
4 који говори: »Својим језиком ћемо победити.
Са уснама какве су наше, ко да нам буде госпо-
дар?«
5 »Због пљачкања сиромаша
и роптања убогих,
сада ћу устати«, обећава ГОСПОД.
»Донећу им спасење за којим жуде.«
6 Чиста су обећања ГОСПОДЊА,
сребро пречишћено у пећи земљаној,
седам пута очишћено.
7 Ти ћеш бдети над нама, ГОСПОДЕ,
и штитити нас од ових људи довека.
8 Опаки ходају унаоколо
кад је безвредно на цени међу људима.

Псалам

Хоровођи. Псалам Давидов.

13 Докле, ГОСПОДЕ?
Зар ћеш ме заувек заборавити?
Докле ћеш своје лице крити од мене?
2 Докле ћу носити бол у души,
тугу у срцу поваздан?
Докле ће се непријатељ дизати на мене?
3 Погледај ме, ГОСПОДЕ, Боже мој, и услиши,
снагу ми поврати, да не заспим сном смртним.
4 Нека мој непријатељ не каже: »Надјачао сам га.«
Нека се не веселе душмани када посрнем.
5 Јер, ја се у твоју љубав уздам,
срце ми се због твога спасења радује.
6 Певаћу ГОСПОДУ јер ми учини добро.

Псалам

(Пс 53)

Хоровођи. Давидов.

14 Безумник мисли: »Нема Бога.«
Покварени су, огавна дела су учинили.
Нема никога ко чини добро.
2 ГОСПОД са неба гледа род људски,
да види има ли ко разуман,
неко ко тражи Бога.
3 Сви су застранили,
сви се заједно покварили.
Нема никога ко чини добро,
нема ниједнога.
4 Зар никад неће научити они који чине неправду,
они који мој народ прождиру као да хлеб једу
и који ГОСПОДА не призивају?
5 Ено их, силан их је страх обузео,
јер Бог је с нараштајем праведних.
6 Само се ви ругајте наумима сиромашовим –
ГОСПОД је његово уочиште.
7 О, кад би Израелу дошло спасење са Сиона!
Кад ГОСПОД врати благостање свом народу,
клицаће Јаков, радоваће се Израел!

Псалам

Псалам Давидов.

15 Ко сме да борави у твом шатору, ГОСПОДЕ,
ко да станује на твојој светој гори?
2 Онај ко живи беспрекорно
и чини што је праведно,
ко из срца говори истину
3 и језиком не клевете,
ко не наноси зло другоме
и не вређа ближњег,
4 ко презире оне које је Бог одбацио,
а указује част онима који се боје ГОСПОДА,
ко се закуне и заклетву не прекрши,
па макар била на његову штету,

⁵ ко новац позајмљује без камате
и не прима мито да осуди недужнога.
Ко тако чини, никад неће посрнути.

Псалам

Михтам Давидов.

16 Чувај ме, Боже,
јер у тебе се уздам.
² Ти рече ГОСПОДУ: »Ти си мој Господ,
без тебе ништа добро немам«,
³ али и о боговима који су свети народима земље:
»Величанствени су,
у њима је сва моја наслада.«
⁴ Умножиће се муке
оних који за другим боговима трче.
Нећу да изливам њихове кржаве леванице,
ни њихова имена уснама да помињем.
⁵ ГОСПОДЕ, ти си одредио мој део и моју чашу,
ти чврсто држиш што ми је додељено.
⁶ Међе ми на лепу земљу падоше;
да, прекрасно је моје наследство.
⁷ Благосиљам ГОСПОДА, који ме саветује,
чак ме и ноћу опомиње савест.
⁸ ГОСПОД ми је стално пред очима,
јер ми је здесна, нећу посрнути.
⁹ Зато ми се срце радује и душа весели.
И тело ће ми спокојно почивати,
¹⁰ јер ми душу нећеш оставити у Шеолу,
ни дати да твој верни иструне.
¹¹ Показаћеш ми стазу живота,
својим лицем радостћу ме испунити,
теби здесна милином вечном.

Псалам

Молитва Давидова.

17 Чуј моју молбу за правду, ГОСПОДЕ,
обрати пажњу на мој вапај.
Саслушај моју молитву,
која не долази с усана лажљивих.
² Нека ми од тебе дође оправдање на суду,
нека твоје очи виде шта је правично.
³ Истражиш ли ми срце и испиташ ли ме ноћу,
провериш ли ме огњем, никакво зло нећеш на-
ћи.
Уста ме моја не наводе
⁴ да чиним што други људи чине.
Речју твојих усана сачувах се
од стаза насиља.
⁵ Кораци ми чврсто прионуше уз твоје стазе,
ноге ми се не оклизнуше.
⁶ Вапијем ти, Боже, јер ћеш ме услишити,
саслушај ме и чуј моје речи.
⁷ Покажи своју љубав чудесну,
ти који десницом својом од душмана спасаваш
оне који се у тебе уздају.
⁸ Чувај ме као зеницу свога ока.

У сенци својих крила ме сакриј
⁹ од opakих који на мене насрћу,
од смртних непријатеља који ме окружују.
¹⁰ Затворише своје срце бешћутно,
устима надмено говоре.
¹¹ Ушли су ми у траг, већ ме опколише,
очима вребају да ме на земљу оборе
¹² као лав што једва чека плен да растргне,
као млади лав што вреба из скровишта.
¹³ Устани, ГОСПОДЕ, стани му на пут и обори га!
Својим мачем од опакога ме избави!
¹⁴ Својом руком их уклони, ГОСПОДЕ,
уклони их из света живих,
а драгоцене своје насити:
нека су им трбуси пуни
и нека својој деци остављају што претекне.
¹⁵ А ја, ја ћу у праведности
твоје лице гледати.
Кад се пробудим,
твојим ликом ћу се ситити.

Псалам

(2. Сам 22,1-51)

Хоровођи. Псалам Давида, слуге ГОСПОДЊЕГ, који је ГОСПОДУ запевао ову песму када га је ГОСПОД избавио из шака свих његових непријатеља и из Саулових руку. Он рече:

18 Волим те, ГОСПОДЕ, снаго моја.
² ГОСПОД је хридица моја,
тврђава моја и избавитељ.
Мој Бог је стена моја,
у њега се уздам.
Он штит је мој и сила † мог спасења, утврђење ви-
соко.
³ Завапих ГОСПОДУ – нека је хваљен –
и он ме од непријатеља спасе.
⁴ Таласи смрти ме опколили,
бујице уништења запретиле да ме преплаве.
⁵ Конопци Шеола ме омотали,
замке смрти ми се испречиле.
⁶ У невољи ГОСПОДУ завапих,
у помоћ позвах свога Бога.
Он у свом Храму чу мој глас,
мој вапај стиже пред њега, до ушију му допре.
⁷ Земља задрхта и затресе се,
уздрмаше се темељи планина,
задрхташе јер се разјарио.
⁸ Дим му покуља из ноздрва,
огањ прождирући сукну му из уста,
угљевље ужарено засја.
⁹ Он небеса разгрну и сиђе,
мрачни облаци му под ногама.
¹⁰ Херувима узјаха и полете,
на крилима ветра се вину.
¹¹ Тмину учини својим скровиштем,

† сила Дословно: рог.

облаке небеске, мрачне и пуне воде, заклоном око себе.

¹² Од његовог сјаја
град и угљевље ужарено кроз облаке се пробише.

¹³ ГОСПОД загрме с неба,
заори се глас Свевишњег.

¹⁴ Он одапе стреле и распрши непријатеље,
муње избаци и у бег их нагна.

¹⁵ Показаше се кланци на дну мора
и открише темељи земљини
од твог бојног поклича, ГОСПОДЕ,
од силине даха твојих ноздрва.

¹⁶ Он посегну руком са висина
и дохвати ме,
из силних вода ме извуче.

¹⁷ Он ме од јаког непријатеља избави,
од оних који ме мрзе.

Јер, прејаки су били за мене;
¹⁸ напали ме у дан моје несреће,
али ГОСПОД ми је био ослонац.

¹⁹ Извео ме на пространо место,
избавио ме јер сам му омилио.

²⁰ ГОСПОД ми узврати по мојој праведности,
награди ме јер су ми руке чисте.

²¹ Јер, држао сам се путева ГОСПОДЊИХ,
нисам се од свог Бога злу окренуо.

²² Преда мном су сви његови закони,
нисам од његових уредби одступио.

²³ Пред њим сам беспрекоран био
и клонио се греха.

²⁴ ГОСПОД ме награди по мојој праведности
јер виде чистоту мојих руку.

²⁵ Верноме се показујеш као веран,
беспрекорноме као беспрекоран,

²⁶ чистоме као чист,
а поквареноме као препреден.

²⁷ Понизне спасаваш,
а охоле унижаваш.

²⁸ Ти, ГОСПОДЕ, моју светиљку палиш,
мој Бог моју таму осветљава.

²⁹ Уз твоју помоћ на војску јуришам,
са својим Богом уза зидине се верем.

³⁰ Савршен је пут овога Бога,
без мане је реч ГОСПОДЊА.

Он штит је сваком
ко се у њега узда.

³¹ Јер, ко је Бог осим ГОСПОДА?
И ко је Стена осим Бога нашега?

³² Бог је тај који ми даје снагу
и мој пут чини савршеним.

³³ Ноге ми чини као у јелена,
даје ми да на висовима стојим.

³⁴ Шаке ми вежба за бој,
рукама бронзани лук натезем.

³⁵ Дајеш ми штит своје победе,
твоја ме десница придржава,
пригињеш се да ме учиниш великим.

³⁶ Пут пода мном шириш,
да ми се ноге не спотакну.

³⁷ Гоним непријатеље и стижем их,
не окрећем се док их не докрајчим.

³⁸ Скршим их, па не могу да устану,
под ногама ми попадали леже.

³⁹ Дајеш ми снагу за бој,
моје противнике тераш да ми се поклоне.

⁴⁰ Моје непријатеље у бег нагониш,
па таманим оне што ме мрзе.

⁴¹ Запомажу, а никог да их спасе,
ГОСПОДУ вапију, он се не одазива.

⁴² Мрвим их у прах на ветру,
изливам као блато на улици.

⁴³ Избавио си ме од народа бунтовног,
поставио ме за владара многих народа.

Народи за које нисам знао сада ми служе.
⁴⁴ Чим чују за мене, покоре ми се,

туђинци ми удворички прилазе.

⁴⁵ Нестаје срчаност њихова,
дрхтећи излазе из својих скровишта.

⁴⁶ Живео ГОСПОД! Благословена Стена моја!
Узвишен нека је Бог, мој Спаситељ!

⁴⁷ Он је Бог који се свети за мене,
који ми народе потчињава,

⁴⁸ који ме од непријатеља избавља.
Над мојим противницима си ме узвисио,
од насилника ме избавио.

⁴⁹ Зато ти, ГОСПОДЕ, захваљујем међу народима,
псалме певам твоје Имену.

⁵⁰ Бог свом цару велике победе дарује.
Љубав показује

свом помазанику Давиду
и његовим потомцима до века.

Псалам

Хоровођи. Псалам Давидов.

19 Небеса Божију славу казују,
свод небески објављује дело руку његових.

² Дан дану о томе говори,
ноћ ноћи то обзнањује.

³ Нема ту говора, ни речи,
ни гласа који би се чуо,

⁴ а ипак њихова порука по свој земљи иде
и њихове речи до краја света.

На небесима је шатор разапео сунцу,
⁵ што озарено као младожења из своје одаје излази,
усхићено као јунак спреман да стазом потрчи.

⁶ На једном крају неба излази
и кружи до другог.

Ништа није скривено од врелине његове.
⁷ Савршен је Закон ГОСПОДЊИ

– живот обнавља.

Поуздани су прописи ГОСПОДЊИ
– лаковернога мудрим чине.

⁸ Исправни су налози ГОСПОДЊИ

– срце радују.
 Блиставе су заповести ГОСПОДЊЕ
 – очи просветљују.
 9 Чист је страх од ГОСПОДА
 – остаје довека.
 Поуздани су закони ГОСПОДЊИ
 – сви редом правични,
 10 драгоценији од злата,
 од много чистог злата,
 слађи од меда,
 меда што из саћа капље.
 11 Они мене, твог слугу, опомињу;
 држећи их се, велику награду добијам.
 12 Али ко може да примети своје грешке?
 Очисти ме од скривених пропуста.
 13 Чувај мене, свог слугу, од бахатости,
 да не завлада нада мною.
 Тада ћу бити непрекоран,
 чист од великог преступа.
 14 Нека ти буду миле
 речи мојих уста и мисли мога срца,
 ГОСПОДЕ, Стено моја, Откупитељу мој.

Псалам

Хоровођи. Псалам Давидов.

20 Услишио те ГОСПОД у дан невоље,
 штитило те Име Бога Јаковљево!
 2 Помоћ ти послао из светилишта
 и подржао те са Сиона!
 3 Обратио пажњу на све твоје прилоге
 и твоје паљенице прихватио! *Села*
 4 Дао ти што ти срце жели
 и испунио све твоје науме!
 5 Клицаћемо од радости кад победиш
 и дићи барјаке у име Бога нашега.
 Испунио ГОСПОД сваку твоју молбу!
 6 Сад знам да ГОСПОД свом помазанику
 даје победу.
 Са свог светог неба услишава га
 снагом своје деснице победничке.
 7 Неки се у борна кола уздају,
 неки у коње,
 а ми у Име ГОСПОДА, Бога нашега.
 8 На колена су оборени и падају,
 а ми устајемо и стојимо чврсто.
 9 Дај цару победу, ГОСПОДЕ!
 Услиши нас кад ти завапимо!

Псалам

Хоровођи. Псалам Давидов.

21 Цар се радује због твоје силе, ГОСПОДЕ,
 силно кличе због твоје победе.
 2 Дао си му што му срце жели
 и ниси одбио молбу његових усана. *Села*
 3 У сусрет си му изашао с обилним благословима
 и на главу му ставио круну од чистог злата.

4 За живот те молио, и ти му даде
 век животни заувек и довека.
 5 Велика је његова слава због твоје победе,
 сјај и величанство ставио си на њега.
 6 Дао си му вечне благослове,
 силно га обрадовао својим лицем.
 7 Јер, цар се у ГОСПОДА узда;
 због љубави Свевишњег
 неће посрнути.
 8 Рука ће ти наћи све непријатеље,
 твоја десница оне који те мрзе.
 9 Биће као у пећи огњеној
 кад се појавиш.
 Прогутаће их ГОСПОД у свом гневу
 и огањ ће их прождрети.
 10 Истребићеш им потомке са земље,
 њихово потомство из рода људског.
 11 Иако зло спремају против тебе
 и опаке сплетке смишљају,
 неће успети.
 12 У бекство ћеш их нагнати
 кад у њих упериш свој лук.
 13 Узвишен си, ГОСПОДЕ, у својој сили.
 Певаћемо и свирати твојој снази.

Псалам

Хоровођи. По напеву »Кошута у зору«. Псалам Давидов.

22 Боже мој, Боже мој,
 зашто си ме оставио?
 Далеко су од спасења
 речи мога ридања.
 2 Боже мој, вапијем дању,
 а ти не одговараш,
 и ноћу, али нема ми починка.
 3 Ти си Свети који царује
 међу хвалама Израеловим.
 4 У тебе су се наши праоци уздали,
 уздали се, и ти их избавио.
 5 Вапили су к теби, и спасавали се,
 у тебе се уздали, и нису се постидели.
 6 А ја сам црв, а не човек;
 људи ме вређају, народ презире.
 7 Сви који ме виде, исмевају ме,
 ругају ми се и одмахују главом:
 8 »У ГОСПОДА се узда – нека га ГОСПОД спасе.
 Нека га избави ако му је омилио.«
 9 А ти си ме извео из мајчине утробе,
 испунио ме уздањем већ на грудима мајке.
 10 На тебе се од мајчине утробе ослањам;
 ти си Бог мој још откад сам јој у трбуху био.
 11 Не буди далеко од мене, јер невоља је близу,
 а никога да помогне.
 12 Многи бикови ме опколише,
 снажни бикови башански окружују ме.
 13 Уста су разјапили на мене
 лавови што плен раздиру и ричу.

¹⁴ Као вода се изливам,
 све ми се кости ишчашиле.
 Срце ми као восак,
 у мени се истопило.
¹⁵ Грло ми се осушило као суд грнчарски,
 језик за непце залепио.
 У смртни прах си ме положио.
¹⁶ Пси ме опколише,
 чопор зликоваца око мене кружи.
 Руке и ноге ми прободоше †,
¹⁷ све кости своје пребројати могу.
 Гледају ме и ликују.
¹⁸ Моју одећу поделише међу собом
 и бацише коцку за моје одело.
¹⁹ Али ти, ГОСПОДЕ, не буди далеко од мене!
 Снаго моја, у помоћ ми похитај!
²⁰ Душу ми избави од мача,
 живот драгоцен од псећих шапа.
²¹ Спаси ме из лављих уста,
 услиши ме пред роговима бивољим.
²² Објавићу твоје Име својој браћи,
 усред скупа ћу те хвалити.
²³ Хвалите ГОСПОДА, ви који га се бојите.
 Славите га, сви потомци Јаковљеви.
 Плашите га се, сви потомци Израелови.
²⁴ Јер, он није презрео патње невољникове
 ни гнушао их се.
 Није сакрио своје лице од њега,
 него га је чуо кад је завапио.
²⁵ Од тебе су моје хвале
 на великом скупу;
 пред онима који те се боје
 извршићу своје завете.
²⁶ Кротки ће јести и наситити се;
 хвалиће ГОСПОДА они који га траже.
 Живели довека!
²⁷ Сетиће се ГОСПОДА сви крајеви земље
 и вратити му се;
 поклоните се пред њим
 све породице незнабожаца.
²⁸ Јер, царска власт припада ГОСПОДУ –
 он влада над народима.
²⁹ Јешће и клањати му се сви људи у снази.
 На колена ће пред њим пасти сви који у смртни
 прах силазе,
 који своју душу не могу да сачувају у животу.
³⁰ Потомство ће му служити.
 О Господу ће причати следећем поколењу
³¹ и његову праведност објављивати народу још
 нерођеном:
 »Овако је учинио ГОСПОД.«

Псалам

Псалам Давидов.

† прободоше Овако стоји у старогрчком преводу Септуагин-
 ти, док у традиционалном хебрејском тексту стоји: као лав.

²³ ГОСПОД је пастир мој,
 ни у чему не оскудевам.
² Даје ми да на зеленим ливадама лежим,
 крај водâ ме мирних води,
³ живот ми обнавља.
 Ради свог Имена
 стазама правим ме проводи.
⁴ Макар долином сенке смрти ишао,
 зла се не бојим,
 јер ти си са мном.
 Твој штап и палица
 утеху ми пружају.
⁵ Трпезу простиреш преда мном
 наочиглед душманима мојим.
 Главу ми помазујеш уљем,
 мој пехар се прелива.
⁶ Да, доброта и љубав
 пратиће ме свих дана мог живота
 и у Дому ГОСПОДЊЕМ боравићу свег свога века.

Псалам

Псалам Давидов.

²⁴ ГОСПОДЊА је земља и све на њој,
 свет и сви који на њему живе.
² Јер он га утемељи на морима
 и учврсти на морским струјама.
³ Ко сме да се попне на гору ГОСПОДЊУ?
 Ко сме да стоји на његовом светом месту?
⁴ Онај чије су руке неукаљане и срце чисто,
 који не жуди за ништавним боговима
 и не заклинје се лажно.
⁵ Такав ће примити благослов од ГОСПОДА
 и оправдање од Бога, свог Спаситеља.
⁶ Такви су они који га траже –
 који твоје лице траже, Боже Јаковљев. *Села*
⁷ Дигните своје надвратке, капије,
 отворите се, двери вечне,
 да славни Цар уђе.
⁸ Ко је тај славни Цар?
 ГОСПОД јаки и силни,
 ГОСПОД у боју силни!
⁹ Дигните своје надвратке, капије,
 отворите се, двери вечне,
 да славни Цар уђе.
¹⁰ Ко је тај славни Цар?
 ГОСПОД над војскама – он је славни Цар! *Села*

Псалам

Давидов.

²⁵ К теби своју душу уздижем, ГОСПОДЕ,
² у тебе се уздам, Боже мој.
 Не дај да се постидим,
 не дај да непријатељи ликују нада мном.
³ Неће се постидети који тебе ишчекују
 – постидеће се они који те лако изневере.
⁴ Обзнани ми своје путеве, ГОСПОДЕ,

својим стазама ме научи.
 5 Води ме у својој истини и поучи ме,
 јер ти си Бог, мој Спаситељ;
 тебе поваздан ишчекујем.
 6 Сети се, ГОСПОДЕ, своје самилости и љубави,
 јер су од вечности.
 7 Не сећај се грехâ из моје младости
 ни мојих престапа.
 Сети ме се због своје љубави
 и доброте, ГОСПОДЕ.
 8 Дobar је ГОСПОД и правичан
 – зато грешнике учи своје путу.
 9 Нека кротке води ка оном што је право
 и нека кротке учи своје путу.
 10 Све стазе ГОСПОДЊЕ љубав су и истина
 оном ко се држи његовог Савеза и прописâ.
 11 Свога Имена ради, ГОСПОДЕ, грех мој опрости,
 иако је велик.
 12 Ко се боји ГОСПОДА,
 ГОСПОД ће га усмерити путем
 који треба да изабере.
 13 Живот ће провести у благостању,
 а његови потомци наследиће земљу.
 14 ГОСПОД је присан с онима који га се боје,
 свој Савез им обзнањује.
 15 Очи су ми стално упрте у ГОСПОДА,
 јер ми ноге ослобађа из мреже.
 16 Окренени се к мени и милостив ми буди,
 јер сам усамљен и јадан.
 17 Бриге ми се намножиле у срцу
 – ослободи ме тескобе.
 18 Види мој јад и муку
 и све моје грехе однеси.
 19 Види колико је мојих непријатеља
 и колико жестоком мржњом ме мрзе.
 20 Чувај ми душу и избави ме.
 Не дај да се постидим,
 јер у тебе се уздам.
 21 Нека ме поштење и честитост чувају,
 јер тебе ишчекујем.
 22 Избави Израел, Боже,
 из свих његових невоља.

Псалам

Давидов.

26 Оправдај ме, ГОСПОДЕ, јер сам живео у че-
 ститости,
 у ГОСПОДА се уздао не колебајући се.
 2 Испитај ме, ГОСПОДЕ, и провери,
 моје срце и мисли истражи.
 3 Јер, твоја љубав ми је пред очима
 и у твојој истини живим.
 4 Не седим са ништаријама
 и не улазим к лицемерима.
 5 Мрзак ми је скуп зликоваца
 и нећу да седим с опакима.
 6 Перем руке у недужности, ГОСПОДЕ,

и око твог жртвеника идем,
 7 из свега гласа певајући песму захвалницу
 и причајући о свим твојим делима чудесним.
 8 ГОСПОДЕ, волим Дом у коме живиш
 и место где твоја Слава станује.
 9 Не узми ми душу с грешницима,
 мој живот са крволоцима,
 10 чије руке извршавају опаке науме
 и десница им пуна мита.
 11 А ја живим у својој честитости.
 Избави ме и милостив ми буди.
 12 На равном месту стоје ми ноге.
 На великом скупу благосиљаћу ГОСПОДА.

Псалам

Давидов.

27 ГОСПОД ми је светлост и Спаситељ
 – кога да се бојим?
 ГОСПОД је тврђава мог живота
 – од кога да страхујем?
 2 Кад на мене навале зликовци,
 моји душмани и непријатељи,
 да ми тело прождру,
 посрнуће и пасти.
 3 Ако се и војска утабори против мене,
 срце ми се неће бојати.
 Ако и рат против мене поведу,
 и тада ћу бити спокојан.
 4 Само једно од ГОСПОДА молим,
 само једно тражим:
 да у Дому ГОСПОДЊЕМ боравим
 све дане свога живота,
 да гледам лепоту ГОСПОДЊУ
 и савет тражим у Храму његовом.
 5 Јер, на дан несреће
 он ће ме у свом боравишту чувати,
 сакрити ме у скровишту свога шатора
 и на високу стену поставити.
 6 Тада ћу дићи главу
 над непријатељима око себе.
 Код његовог шатора
 кличући ћу приносити жртве,
 певати и свирати ГОСПОДУ.
 7 Чуј мој глас, ГОСПОДЕ, кад ти завапим,
 милостив ми буди и услиши ме.
 8 Срце ми каже:
 »Тражи његово лице!«
 Тражићу твоје лице, ГОСПОДЕ.
 9 Не криј своје лице од мене,
 не одбиј свог слугу у гневу.
 Ти си Помагач мој.
 Не одбаци ме и не остави,
 Боже, Спаситељу мој.
 10 Ако ме отац и мајка оставе,
 ГОСПОД ће ме примити.
 11 Научи ме свом путу, ГОСПОДЕ,
 равном стазом ме води

због мојих непријатеља.

¹² Не препуштај ме вољи душмана,
јер лажни сведоци против мене устају,
од насиља дашћу.

¹³ У ово сам сигуран:
видећу доброту ГОСПОДЊУ
у земљи живих.

¹⁴ ГОСПОДА ишчекуј.
Буди јак и одважног срца
и ГОСПОДА ишчекуј.

Псалам

Давидов.

28 Теби вапијем, ГОСПОДЕ, Стено моја,
не оглуши се о мене.

Јер, ако будеш ћутао,
бићу као они што у гробну јаму силазе.

² Чуј глас моје молбе кад ти вапијем,
кад дижем руке према твојој Светињи над свети-
њама.

³ Не одвлачи ме са opakима,
са онима који чине неправду,
који са ближњима говоре о миру,
а у срцу им зло.

⁴ Дај им према њиховим делима,
према злоћи њихових поступака.

Дај им према њиховим делима
и врати им како су заслужили.

⁵ Зато што не разумеју оно што ГОСПОД чини
ни његова дела,
он ће их срушити
и више их неће подићи.

⁶ Благословен ГОСПОД,
јер је чуо глас моје молбе.

⁷ ГОСПОД је моја снага и штит.
Моје срце у њега се узда,
и помоћ ми долази.

Стога ми срце кличе од радости
и ГОСПОДУ песмом захваљујем.

⁸ ГОСПОД је снага свом народу,
тврђава спасења свом помазанику.

⁹ Спаси свој народ
и благослови свој посед.

Буди им пастир
и носи их довека.

Псалам

Псалам Давидов.

29 ГОСПОДЊУ славу признајте, моћници,
ГОСПОДЊУ славу и силу признајте,

² признајте славу Имена ГОСПОДЊЕГ.
Поклоните се ГОСПОДУ у сјају његове светости.

³ Глас ГОСПОДЊИ одзвања над водама,
Бог славни грми,

ГОСПОД грми над големим водама.

⁴ Силан је глас ГОСПОДЊИ,

величанствен је глас ГОСПОДЊИ.

⁵ Глас ГОСПОДЊИ кедрове ломи,
ГОСПОД либанске кедрове ломи.

⁶ Од њега Либан поскакује као теле,
Сирјон † као биволче.

⁷ Глас ГОСПОДЊИ муње расцепљује.

⁸ Глас ГОСПОДЊИ пустињу потреса,
ГОСПОД кадешку пустињу потреса.

⁹ Глас ГОСПОДЊИ храстове савија
и шуме огољује ††.

У његовом Храму сви вичу: »Слава!«

¹⁰ ГОСПОД над потопом седи на престолу,
ГОСПОД седи на престолу – Цар вечни.

¹¹ ГОСПОД свом народу даје снагу,
ГОСПОД свој народ миром благосиља.

Псалам

Псалам Давидов. Песма за посвећење Храма.

30 Узвисујем те, ГОСПОДЕ, јер си ме из невоље
извукао

и ниси дао да непријатељи ликују нада мном.

² ГОСПОДЕ, Боже мој, теби сам завапио,
и ти ме исцели.

³ ГОСПОДЕ, душу си ми подигао из Шеола,
у животу ме одржао, да у гробну јаму не сиђем.

⁴ Певајте псалме ГОСПОДУ, верни његови,
његовом светом Имену захваљујте.

⁵ Јер, гнев његов траје само трен,
а наклоност његова цео живот.

Плач може потрајати сву ноћ,
али ујутро долази клицање.

⁶ У својој безбрижности рекох:
»Никада се нећу поколебати.«

⁷ ГОСПОДЕ, својом наклоношћу
учинио си да стојим чврсто као гора.

Али, кад си своје лице сакрио,
уплаших се

⁸ и завапих теби, ГОСПОДЕ,
ГОСПОДА замолих за милост:

⁹ »Каква је корист од моје смрти,
од мога силаска у гробну јаму?

Зар ће ти прах захваљивати?

Зар ће он објављивати твоју истину?»

¹⁰ Чуј, ГОСПОДЕ, и милостив ми буди,
Помагач ми буди, ГОСПОДЕ.

¹¹ Моју си кукњаву окренуо у играње.

Кострет си свукао с мене и у радост ме обукао,

¹² да ти моја душа пева псалме
и да не замукне.

ГОСПОДЕ, Боже мој, довека ћу ти захваљивати.

Псалам

Хоровођи. Псалам Давидов.

† Сирјон је био фенички назив за гору Хермон. †† Глас ... огољује Овај текст на хебрејском може да значи и »Од гласа ГОСПОДЊЕ кошуте се младе и шуме огољују«.

31 У тебе се уздам, ГОСПОДЕ.
 Не дај да се икада постидим;
 избави ме због своје праведности.
² Чуј ме и похитај да ме избавиш.
 Буди ми стена, да ме заштитиш,
 тврђава висока, да ме спасеш.
³ Ти си моја Стена и Тврђава.
 Води ме и управљај
 ради Имена свога.
⁴ Извуци ме из мреже
 коју ми поставише,
 јер ти си моје Уточиште.
⁵ У твоје руке дух свој предајем;
 избави ме, ГОСПОДЕ, Боже истине.
⁶ Мрзим оне што се држе идола ништавних.
 Ја се у ГОСПОДА уздам.
⁷ Веселићу се и радовати у твојој љубави,
 јер си мој јад видео
 и сазнао тескобу моје душе.
⁸ Ниси ме предао у руке непријатељу,
 него си ми ноге учврстио на месту пространом.
⁹ Смилуј ми се, ГОСПОДЕ, јер сам у невољи.
 Очи, душа и тело од жалости ми ослабише.
¹⁰ Живот ми изједа тескоба,
 моје године јецање.
 Снага ме издаје због моје невоље,
 кости ми ослабише.
¹¹ Због свих својих душмана
 велико ругло постадох ближњима.
 Ужасавају ме се познаници;
 ко год ме види на улици, од мене бежи.
¹² Заборавили ме као да сам мртав,
 као сломљен суд постадох.
¹³ Чујем шапутање многих –
 ужас одасвуд:
 заверу кују против мене
 и смишљају како живот да ми узму.
¹⁴ Али ја се у тебе уздам, ГОСПОДЕ,
 и говорим: »Ти си Бог мој.«
¹⁵ Моја је судбина у твојој руци.
 Избави ме из руку непријатеља
 и оних што ме прогоне.
¹⁶ Својим лицем обасјај свога слугу,
 у својој љубави ме спаси.
¹⁷ Не дај да се постидим, ГОСПОДЕ,
 јер теби вапијем.
 Нека се постиде опаки
 и нека у Шеолу умукну.
¹⁸ Нека ућуткане буду усне лажљиве,
 јер дрско, охоло и презриво
 против праведника говоре.
¹⁹ Како је велика твоја доброта,
 коју си спремио за оне који те се боје,
 коју наочиглед људима показујеш
 онима који се у тебе уздају.
²⁰ Склањаш их од људских сплетки
 у скровиште свога лица.
 У свом заклону их сакриваш

од свадљивих језика.
²¹ Благословен ГОСПОД,
 јер ми је чудесну љубав показао
 у граду под опсадом.
²² У свом страху рекох:
 »Уклоњен сам испред твојих очију.«
 Али ти си чуо глас моје молбе
 кад сам ти завапио.
²³ Волите ГОСПОДА, сви верни његови.
 ГОСПОД чува верне,
 а охолима пуном мером враћа.
²⁴ Будите јаки и одважног срца,
 сви који ГОСПОДА ишчекујете.

Псалам

Маскил Давидов.

32 Благо оном коме су преступи опроштени,
 чији су греси покривени.
² Благо човеку коме ГОСПОД не рачуна кривицу
 и у чијем духу нема лукавости.
³ Док сам ћутао, кости ми ослабише
 од мог ридања свакодневног.
⁴ И дан и ноћ твоја ме рука притискала,
 снага ми се сушила као за летње жеге. *Села*
⁵ Тада ти признах свој грех
 и више своју кривицу нисам скривао.
 Рекох: »Признаћу своје преступе ГОСПОДУ«
 – и ти опрости кривицу мога греха. *Села*
⁶ Зато нека ти се сваки верни
 моли у време невоље.
 Када се бујица силних вода дигне,
 до њега неће доћи.
⁷ Ти си заклон мој;
 од невоље ћеш ме сачувати,
 окружити ме песмама избављења. *Села*
⁸ »Научићу те и показати ти пут
 којим треба да идеш.
 Саветоваћу те
 и држати те на оку.
⁹ Не буди као коњ или мазга,
 који немају памети,
 којима се управља жвалама и уздама,
 јер ти иначе не прилазе.«
¹⁰ Многе су муке опакога,
 али ко се у ГОСПОДА узда,
 љубав га окружује.
¹¹ Радуйте се у ГОСПОДУ и веселите, праведници!
 Кличите од радости, сви који сте срца честитог!

Псалам

33 Кличите од радости ГОСПОДУ, праведници!
 Честитима приличи да му певају хвалоспев.
² Захваљујте ГОСПОДУ лиром,
 свирајте му на лири од десет жица.
³ Певајте му нову песму,
 умилно свирајте и кличите од радости.
⁴ Јер, правична је реч ГОСПОДЊА

и поуздана су сва његова дела.
⁵ Он воли праведност и правду,
пуна је земља љубави ГОСПОДЊЕ.
⁶ Небеса су речју ГОСПОДЊОМ начињена,
све мноштво на њима дахом уста његових.
⁷ Он морске воде на куп сабира
и океан † ставља у спремишта.
⁸ Нека се сва земља боји ГОСПОДА,
нека сви житељи света страхују од њега.
⁹ Јер, он рече – и све постаде,
он заповеди – и све се појави.
¹⁰ ГОСПОД разбија науме незнабожаца,
спречава намере народâ.
¹¹ А науми ГОСПОДЊИ остају довека,
намере његовог срца кроз сва поколења.
¹² Благо народу чији Бог је ГОСПОД,
народу који је изабрао себи за посед.
¹³ ГОСПОД са неба гледа
и види све људе,
¹⁴ из свог пребивалишта
на све житеље земље мотри –
¹⁵ он који је свима саздао срце
и прониче сва њихова дела.
¹⁶ Не спасава цара мноштво његове војске,
не избавља ратника његова велика снага.
¹⁷ Узалуд се од коња надати избављењу,
не помаже његова велика снага да се умакне.
¹⁸ Очи ГОСПОДЊЕ на онима су који га се боје,
на онима који се у његову љубав уздају
¹⁹ да их избави од смрти
и одржи у животу у време глади.
²⁰ Наша душа ГОСПОДА ишчекује,
он нам је помагач и штит.
²¹ У њему нам се радује срце,
јер се у његово свето Име уздамо.
²² Нека твоја љубав буде на нама, ГОСПОДЕ,
јер се у тебе уздамо.

Псалам

Давидов. Када је отишао од Авимелеха, пред којим се претварао да је луд, па га је овај отерао.

34 Благосиљаћу ГОСПОДА у свако доба,
стално га хвалити својим устима.
² Душа ће ми се хвалити ГОСПОДОМ –
чуће то кротки и обрадовати се.
³ Величајте са мном ГОСПОДА,
заједно узвисујмо Име његово.
⁴ Тражио сам ГОСПОДА,
и он ме услишио
– избавио ме од свих мојих страхова.
⁵ Који у њега гледају, озарени су,
лице им никад не облива стид.
⁶ Ево, сиромаш завапи,
и ГОСПОД га услиши
и спасе из свих невоља.
⁷ Анђео ГОСПОДЊИ диже табор

† океан Дословно: дубине.

око оних који се ГОСПОДА боје
и избавља их.
⁸ Окусите и видите да је ГОСПОД добар;
благо човеку који се у њега узда.
⁹ Бојте се ГОСПОДА, ви свети његови,
јер који га се боје ничим не оскудевају.
¹⁰ И лавови могу немати хране и огладнети,
али они који траже ГОСПОДА
ничег доброг нису лишени.
¹¹ Дођите, децо, саслушајте ме,
учићу вас страху од ГОСПОДА.
¹² Ако уживаш у животу
и желиш да видиш многе дане среће,
¹³ чувај свој језик од зла
и своје усне од лажљивих речи.
¹⁴ Клони се зла и чини добро,
тражи мир и за њим иди.
¹⁵ Очи су ГОСПОДЊЕ на праведнима,
његове уши чују њихове вапаје.
¹⁶ Лице је ГОСПОДЊЕ против оних
који чине зло,
да спомен на њих уклони са земље.
¹⁷ Праведни завапе, и ГОСПОД их чује,
избавља их из свих невоља.
¹⁸ ГОСПОД је близу онима
који су сломљеног срца
и спасава оне чији је дух скршен.
¹⁹ Праведника могу снаћи многе невоље,
али га ГОСПОД из свих њих избавља;
²⁰ све кости му чува,
ниједна од њих неће се сломити.
²¹ Зло ће погубити опакога
и кажњени ће бити који мрзе праведника.
²² ГОСПОД откупљује своје слуге,
нема казне за онога ко се у њега узда.

Псалам

Давидов.

35 Нападни моје нападаче, ГОСПОДЕ,
бори се против оних што се против мене боре.

² Штит и оклоп узми,
устани и у помоћ ми притекни.
³ Копљем и сулицом замахни
на моје гонитеље.
Мојој души реци:
»Ја сам твој Спаситељ.«
⁴ Нека осрамоћени буду и постиде се
они који би да ми узму живот.
Нека посрамљени узмакну
они који ми смишљају зло.
⁵ Нека буду као плева на ветру
када их анђео ГОСПОДЊИ потера.
⁶ Нека им пут буде мрачан и клизав
када их анђео ГОСПОДЊИ буде гонио.
⁷ Јер, без разлога поставише мрежу пред мене
и без разлога ми ископаше јаму.

8 Нека их задеси пропаст изненадна
– нека их ухвати мрежа коју су поставили,
нека упадну у јаму своје пропасти.

9 Тада ће ми душа клицати у ГОСПОДУ
и радовати се у спасењу његовом.

10 Свим ћу својим бићем рећи:
»Ко је као ти, ГОСПОДЕ?

Сиромаха спасаваш од јачега од њега,
сиромаха и убогога од онога ко од њих отима.«

11 Устају окрутни сведоци,
испитују ме о оном што не знам.

12 Злом ми узвраћају за добро
и душу ми уцвељују.

13 А ја сам се, кад су били болесни,
облачио у кострет
и постом морио своју душу.
Кад су ми се молитве вратиле неуслишене,

14 у жалости сам ишао унаоколо
као за пријатељем или братом,
погружен као да своју мајку оплакујем.

15 А сад кад сам ја посрнуо,
они се обрадоваше и удружише.
Нападаци се удружише против мене,
да ме изненада нападну,
па ме раздиру без престанка.

16 Погано се ругају ругаоци
и на мене шкргућу зубима.

17 Докле ћеш само гледати, ГОСПОДЕ?
Избави ми душу од њихових насртаја,
живот драгоцен од ових лавова.

18 Захваљиваћу ти на великом скупу,
хвалити те међу мноштвом народа.

19 Не дај да нада мношћу ликују
моји лажљиви непријатељи;
не дај да злобно намигују очима
ови што ме без разлога мрзе.

20 Јер, они не говоре о миру,
него смишљају лажне оптужбе
против оних који мирно живе у земљи.

21 Разјапили су уста на мене и говоре:
»Да, да! Својим очима смо видели!«

22 И ти си видео, ГОСПОДЕ
– немој да ћутиш.
Не буди далеко од мене, Господе.

23 Пробуди се и устани да ме одбраниш
у мојој парници, Боже мој и Господе.

24 У својој праведности ме оправдај, ГОСПОДЕ, Го-
споде мој,
и не дај им да ликују нада мношћу.

25 Не дај им да помисле:
»Да, баш то смо хтели«,
не дај им да кажу: »Прогутасмо га.«

26 Нека се постиде и посраме
сви који над мојом несрећом ликују.
Нека стид и срамоту обуку
они који се нада мношћу узвисују.

27 Нека кличу и радују се
они којима је мило што сам оправдан.

Нека стално говоре:
»Велик је ГОСПОД,
мила му је добробит његовог слуге.«

28 А мој ће језик о твојој праведности причати,
хвале ти изрицати поваздан.

Псалам

Хоровођи. Давида, слуге ГОСПОДЊЕГ.

36 Грех говори опакоме дубоко у срцу.
Страх од Бога нема му пред очима,
2 Јер сâм себи сувише ласка
да би свој грех видео и замрзео.

3 Речи његових уста грешне су и лажљиве,
престаде да буде разуман и да чини добро.

4 На својој постељи смишља неправду,
на рђавом путу стоји, зло не одбацује.

5 Љубав твоја, ГОСПОДЕ, досеже до небеса,
твоја верност до облака.

6 Твоја је праведност као моћне планине,
твоја правда као океан †.

7 Човека и животињу спасаваш, ГОСПОДЕ.

8 Како је драгоцен твоја љубав!
У сенци твојих крила род људски налази уточи-
ште.

9 Госте се обиљем из твога Дома,
дајеш им да пију из реке твојих посланица.

10 Јер, код тебе је врело живота,
због твоје светлости светлост видимо.

11 И даље показују љубав онима који те познају
и своју праведност онима срца честитог.

12 Нека ме не гази нога охолога
и не тресе рука опакога.

13 Где како попадали леже
они који чине зло,
оборени да се више не дигну.

Псалам

Давидов.

37 Не жести се због зликоваца
и не завиди онима који чине неправду,
2 Јер они ће се ускоро осушити као трава,
брзо свенути као зелено биље.

3 У ГОСПОДА се уздај и чини добро,
да се настаниш у земљи и да живиш спокојно.

4 У ГОСПОДУ тражи срећу,
и он ће ти дати што ти срце жели.

5 Свој пут ГОСПОДУ препусти,
у њега се уздај и ово ће учинити:
6 учиниће да твоја праведност засија као светлост,
твоја правда као сунце у подне.

7 Смири се пред ГОСПОДОМ и стрпљиво га чекај.
Не жести се због онога ко успева на свом путу,
због човека који своје опаке науме остварује.

8 Окани се гнева и остави се јарости,
не жести се – то води само злу.

† океан Дословно: велика дубина.

9 Јер, зликовци ће бити одстрањени,
 а који ГОСПОДА ишчекују, наследиће земљу.
 10 Још мало, и опакога више неће бити;
 ма колико га тражио на његовом месту, нећеш га
 наћи.
 11 А кротки ће наследити земљу
 и у великом миру уживати.
 12 Опаки против праведника смишља зло
 и шкргуће зубима на њега.
 13 Али ГОСПОД се смеје опакоме,
 јер зна да долази дан његове казне.
 14 Опаки потезу мач и натежу лук
 да оборе сиромаша и убога,
 да покољу оне који живе честито.
 15 Али мач ће пробости њихово срце
 и њихови лукови биће поломљени.
 16 Боље је оно мало што праведник има
 него велико богатство опаких.
 17 Јер, сломиће се руке опаких,
 а ГОСПОД је ослонац праведнику.
 18 ГОСПОД зна живот беспрекорних.
 Њихово наследство остаће довека,
 19 неће се постидети у време зла,
 биће сити у данима глади.
 20 А опаки ће пропасти.
 Нестаће непријатељи ГОСПОДА као лепота лива-
 де,
 као дим ће нестати.
 21 Опаки узима у зајам, али не враћа,
 а праведник је милостив и даје.
 22 Они које ГОСПОД благослови,
 наследиће земљу,
 а које прокуне, биће одстрањени.
 23 ГОСПОД учвршћује кораке човекове
 ако му је мио његов пут.
 24 Ако и посрне, неће пасти,
 јер га ГОСПОД придржава руком.
 25 Био сам млад, а сад сам стар,
 али још не видех да је праведник остављен
 или да му деца просе хлеба.
 26 Увек је милостив и на зајам даје
 и деца су му благослов.
 27 Клони се зла и чини добро,
 и живећеш у својој земљи довека.
 28 Јер, ГОСПОД воли правду
 и неће оставити своје верне.
 Он их довека чува,
 а потомци опаких биће одстрањени.
 29 Праведници ће наследити земљу
 и у њој живети довека.
 30 Праведникова уста говоре мудрост
 и језик казује што је праведно.
 31 У срцу му је Закон Бога његовог,
 кораци му не посрћу.
 32 Опаки вреба на праведника,
 тражи прилику да га усмрти,
 33 али ГОСПОД му га неће оставити у рукама
 ни дати да буде осуђен кад му суде.

34 ГОСПОДА ишчекуј и његовог пута се држи.
 Он ће те узвисити и наследићеш земљу;
 видећеш кад опаки буду одстрањени.
 35 Видео сам опаког окрутника
 како се као зелено дрво шири.
 36 Прођох касније онуда, а оно – њега нема!
 Потражих га, али га не нађох.
 37 Посматрај беспрекорнога и гледај честитога:
 мирољубив човек има будућност.
 38 А сви преступници биће затрти,
 будућност опаких одсечена.
 39 Праведницима спасење долази од ГОСПОДА,
 он им је тврђава у време невоље.
 40 ГОСПОД им помаже и избавља их,
 од опаких их избавља и спасава,
 јер у њега се уздају.

Псалам

Псалам Давидов. За спомен.

38 Не грди ме, ГОСПОДЕ, у свом гневу
 и не притискај ме стегом у својој жарости.
 2 Твоје стреле заболеле се у мене
 и рука твоја на мене се спустила.
 3 Нема здравља у мом телу
 због твоје срцбе,
 нема мира мојим костима
 због мога греха.
 4 Моја кривица над главу ми се наднела
 као тежак терет, за мене претежак.
 5 Моје ране заударују, гноје се
 због мога безумља.
 6 Савијен сам и сасвим погнут,
 повоздан у жалости ходам унаоколо.
 7 Леђа ми жарећи бол пробада,
 на телу ми ништа здраво није.
 8 Изнемогао сам и сав сломљен,
 ридам због срца тескобног.
 9 Пред тобом су све моје жеље, Господе,
 није ти скривено моје жецање.
 10 Срце ми силно лупа, снага ме издаје,
 нестаде и светлост мојих очију.
 11 Не прилазе ми пријатељи и другови
 због моје болести,
 моја родбина подаље се држи.
 12 Замке постављају
 они што би да ми узму живот.
 Они што би да ми науде,
 пропашћу ми прете,
 повоздан смишљају преваре.
 13 А ја сам као глуп, и ништа не чујем,
 и као нем, и уста не отварам.
 14 Постадох као човек који не чује,
 из чијих уста нема одговора.
 15 Тебе ишчекујем, ГОСПОДЕ,
 ти ћеш чути, Господе мој, Боже.
 16 Јер, рекох: »Не дај да ликују нада мнош.
 Кад ми нога посрне,

нека се нада мноме не узвисују.«
¹⁷ Јер, само што не паднем,
 а мој бол стално је са мноме.
¹⁸ Али своју кривицу признајем,
 мој грех ме мучи.
¹⁹ Непријатељи ми пуни живота и многобројни,
 много их је који ме мрзе без разлога.
²⁰ За добро ми узвраћају злом,
 оптужују ме што за добрим идем.
²¹ Не остављај ме, ГОСПОДЕ,
 не буди далеко од мене, Боже мој.
²² У помоћ ми похитај,
 ГОСПОДЕ, Спаситељу мој.

Псалам

Хоровођи. За Једутуна. Псалам Давидов.

39 Рекох: »Пазићу на своје путеве
 да својим језиком не згрешим.
 Брњицу ћу држати на устима
 све док је опаки преда мноме.«
² Заћутах, умукнух,
 чак ни о добру нисам говорио.
 Али мој бол се погорша,
³ срце се у мени ражари.
 Што сам више о томе мислио,
 то је огањ више горео.
 Тада проговорих:
⁴ »ГОСПОДЕ, обзнани ми мој крај
 и меру мојих дана,
 да знам како ми је живот пролазан.
⁵ Ево, дао си ми дане кратке као длан,
 мој век животни као ништа је пред тобом.
 Сваки човек је само дашак. *Села*
⁶ »Сваки човек као авет тумара,
 узалуд трчкара унаоколо,
 богатство гомила,
 а не зна ко ће га покупити.
⁷ »А сада, Господе, шта да чекам?
 У теби је моја нада.
⁸ Избави ме од свих мојих преступа,
 не дај да ме безумници вређају.
⁹ Ућутаћу, нећу отварати уста,
 јер ти си ово учинио.
¹⁰ Склони свој ударац од мене –
 докрајчиће ме сила твоје руке.
¹¹ Ти човека прекореваш и одгајаш стегом
 због његове кривице
 и као мољац разједаш све за чим жуди.
 Сваки човек је само дашак. *Села*
¹² »Чуј моју молитву, ГОСПОДЕ,
 мој вапај саслушај,
 на моје сузе се не оглуши.
 Јер, ја сам само дошљак
 и насељеник код тебе,
 као сви моји праоци.
¹³ Скини свој поглед са мене,
 да се још мало повеселим

пре но што одем и више ме не буде.«

Псалам

Хоровођи. Псалам Давидов.

40 Стрпљиво сам ГОСПОДА чекао,
 и он ми се окрену
 и чу мој вапај.
² Извуче ме из јаме пропасти,
 из муља и блата.
 Ноге ми постави на хридину,
 корак ми учврсти.
³ У уста ми стави нову песму,
 хвалоспев Богу нашем.
 Многи ће то видети и уплашити се
 и у ГОСПОДА се уздати.
⁴ Благо човеку коме је ГОСПОД узданица,
 који се не окреће охолима,
 онима који за лажима иду.
⁵ Многа си чудесна дела учинио, ГОСПОДЕ, Боже
 мој.
 Чудесни су твоји науми – нема ти равна.
 Да их објављујем и говорим о њима,
 толико их је да се не могу пребројати.
⁶ Нису ти биле миле жртве и приноси,
 него си ми уши отворио.
 Паљенице и жртве за очишћење
 ниси тражио.
⁷ Тада рекох:
 »Ево долазим – о мени пише у књизи
⁸ – милина ми је да вршим твоју вољу, Боже мој.
 Закон твој дубоко ми је у срцу.«
⁹ Радосну вест о праведности
 објавих на великом скупу
 – нисам своја уста затворио,
 и ти то знаш, ГОСПОДЕ;
¹⁰ нисам твоју праведност дубоко у срцу сакрио.
 Говорио сам о твојој верности и спасењу,
 нисам твоју љубав и истину прикрио
 од великог скупа.
¹¹ Не ускрати ми своју самилост, ГОСПОДЕ,
 нека ме твоја љубав и истина стално штите.
¹² Јер, сколише ме зла небројена,
 моји греси ме стигоше,
 па више не видим.
 Више их је него власи на глави
 и срце ме издаје.
¹³ Молим те, ГОСПОДЕ, избави ме!
 ГОСПОДЕ, у помоћ ми похитај!
¹⁴ Нека постиђени и осрамоћени буду
 сви који би да ми узму живот.
 Нека осрамоћени узмакну
 сви који ми желе зло.
¹⁵ Нека се згрозе над својом срамотом
 сви који ми говоре: »Да, да.«
¹⁶ А који тебе траже
 нека се у теби радују и веселе.
 Нека они који твоје спасење воле

стално говоре:

»Велик је ГОСПОД!«

¹⁷ Сиромах сам и убог,

али Господ мисли на мене.

Ти си Помагач мој и Избавитељ, Боже

– не оклевај.

Псалам

Хоровођи. Псалам Давидов.

- 41** Благо оном ко мари за сиромаша.
ГОСПОД ће га избавити у време зла,
² ГОСПОД ће га чувати и сачувати га живог;
благословиће га на земљи
и неће га предати на вољу непријатељима;
³ ГОСПОД ће га крепити на постељи болесничкој
и вратити му здравље.
⁴ Рекох: »Смилуј ми се, ГОСПОДЕ,
исцели ме,
јер против тебе сам згрешио.«
⁵ Непријатељи моји рђаво о мени говоре:
»Када ће овај да умре
и име да му нестане?«
⁶ Кад год неки од њих дође да ме види,
испразности говори,
а у срцу зле гласине скупља,
па изађе и исприча их.
⁷ Сви који ме мрзе
сложно се против мене дошаптавају,
зло ми смишљају и говоре:
⁸ »То га нека гадна болештина држи;
сад кад је легао, више неће устати.«
⁹ Чак и мој најбољи пријатељ,
коме сам веровао, који је мој хлеб јео,
своју пету на мене диже.
¹⁰ Али ти ми се смилуј, ГОСПОДЕ,
подигни ме, да им истом мером вратим.
¹¹ По овом знам да сам ти омилио:
мој непријатељ нада мноме не ликује.
¹² Ти ме због моје честитости подржаваш
и пред своје лице стављаш довека.
¹³ Благословен ГОСПОД, Бог Израелов,
од вечности до вечности!
Амин! Амин!

Псалам

Књига друга

(Псалми 42-72)

Хоровођи. Маскил потомака Корејевих.

- 42** Као што јелен жуди за водама потока,
тако душа моја жуди за тобом, Боже.
² Жедна ми је душа Бога, Бога живога.
Када ћу опет ићи да се пред њим покажем?

- ³ Сузе су ми храна дању и ноћу
док ме поваздан питају:
»Где ти је твој Бог?«
⁴ Душа ме боли кад се сетим
како сам с мноштвом народа ишао,
водећи их до Дома Божијег,
уз клицање и захваљивање
силног света који празнује.
⁵ Зашто си потиштена, душо моја?
Зашто си тако узнемирена у мени?
У Бога се уздај,
јер опет ћу му захваљивати,
Спаситељу мом ⁶ и мом Богу.
Душа је у мени потиштена.
Зато ћу те се сећати
на овом брдашцу [†] крај горе Хермон,
у земљи где река Јордан почиње,
⁷ где дубина дубину дозива
хучањем твојих водопада.
Сви твоји валови и таласи
преко мене пређоше.
⁸ Дању ми ГОСПОД своју љубав шаље,
а ноћу је његова песма са мноме,
молитва Богу мог живота.
⁹ Питам Бога, Хридину моју:
»Зашто си ме заборавио?
Зашто унаоколо ходам у жалости,
од непријатеља угњетен?«
¹⁰ Кости ми пуцају од увреда душмана,
који ме поваздан питају: »Где ти је твој Бог?«
¹¹ Зашто си потиштена, душо моја?
Зашто си тако узнемирена у мени?
У Бога се уздај,
јер опет ћу му захваљивати,
Спаситељу мом и мом Богу.

Псалам

- 43** Оправдај ме, Боже;
поведи моју парницу против народа безбож-
ног,
избави ме од човека лукавог и неправедног.
² Ти си Бог, Тврђава моја.
Зашто си ме одбацио?
Зашто унаоколо ходам у жалости,
од непријатеља угњетен?
³ Пошаљи своју светлост и истину,
да ме воде.
Нека ме доведу до твоје свете горе,
до твога Боравишта.
⁴ Тада ћу прићи Божијем жртвенику,
Богу, мојој радости највећој.
Лиром ћу те славити, Боже, мој Боже.
⁵ Зашто си потиштена, душо моја?
Зашто си тако узнемирена у мени?
У Бога се уздај,
јер опет ћу му захваљивати,
Спаситељу мом и мом Богу.

[†] на овом брдашцу Или: на гори Мицар.

Псалам

Хоровођи. Потомака Корејевих. Маскил.

- 44** Својим смо ушима чули, Боже, наши су нам праоци причали о делима која си учинио у њихово време, у данима давним.
- ² Својом руком си истерао незнабошце, а наше праоце засадио; народе си скршио, а њих раширио.
- ³ Нису својим мачем запосели земљу, нити им је њихова рука донела победу, него твоја десница, твоја рука и светлост твога лица, јер си их волео.
- ⁴ Ти си мој Цар и мој Бог, који Јакову дајеш победе.
- ⁵ С тобом душмане потискујемо, твојим Именом газимо оне што се на нас дижу.
- ⁶ Јер, не уздам се у свој лук, нити ми мој мач доноси победу,
- ⁷ него нам ти победу над душманима доносиш, ти руглу изврговаш оне који нас мрзе.
- ⁸ Богом се поваздан хвалимо и довека ћемо твоје Име славити. *Села*
- ⁹ А сада нас ти одбаци и извргну срамоти и више у бој не излазиш с нашим војскама.
- ¹⁰ Учинио си да узмакнемо пред душманином, па нас опљачкаше они који нас мрзе.
- ¹¹ Предао си нас као овце за клање и раштркао нас међу незнабошце.
- ¹² Свој народ си продао у бесцење и по тој цени ниси много зарадио.
- ¹³ Учинио си нас руглом пред нашим суседима, предметом подсмеха и поруге онима око нас.
- ¹⁴ Учинио си нас узречицом међу незнабошцима, на нас народи с презиром главом одмахују.
- ¹⁵ Срамота је моја поваздан преда мном, стид ми лице покрива
- ¹⁶ због граје онога који ме вређа и погрђује, због непријатеља који би да се освети.
- ¹⁷ Све нас је то снашло, али те нисмо заборавили ни прекршили твој Савез.
- ¹⁸ Није нам се окренуло срце ни ноге скренуле са твоје стазе,
- ¹⁹ а ти си нас смрвио међу тим шакалима и сенком смрти нас покрио.
- ²⁰ Ако смо Име свога Бога заборавили или руке ширили ка туђем богу,
- ²¹ зар то Бог не би открио? Јер, он зна тајне срца.
- ²² Ради тебе нас поваздан убијају, сматрају нас овцама за клање.
- ²³ Пробуди се, Господе! Зашто спаваш? Прени се! Не одбаци нас заувек!

- ²⁴ Зашто кријеш лице и наш јад и потлаченост заборављаш?
- ²⁵ Душа нам потону у прашину, трбух нам се за земљу прилепио.
- ²⁶ Устани и помози нам, ради своје љубави нас избави.

Псалам

Хоровођи. По напеву »Љиљани.« Потомака Корејевих. Маскил. Љубавна песма.

- 45** Из срца ми надиру предивне речи док за цара ово дело састављам. Језик ми је писаљка вештог писара.
- ² Најлепши си од рода људског, умилне речи с усана ти теку. Није чудо што те Бог довека благословио.
- ³ Мач припаши уз бедро, ратниче, опаши се сјајем и величанством.
- ⁴ У свом величанству изјаши за истину, кроткост и праведност. Твоја је десница за задивљујућа дела увежбана.
- ⁵ Твоје оштре стреле пробиће срце царевих непријатеља, па ће ти народи падати пред ноге.
- ⁶ Твој престо је, Боже †, заувек и довека и жезло правичности жезло је твога царства.
- ⁷ Волиш праведност, а мрзиш opakост. Зато те је Бог, твој Бог, помазао уљем радости као ниједнога од твојих другова.
- ⁸ Сва твоја одећа смирном, алојем и касијом мирише у палатама слоновачом украшеним док у свирци жичаних инструмената уживаш.
- ⁹ Кнегиње су међу твојим дворанкама, уз десницу ти невеста, будућа царица, окићена златом офирским.
- ¹⁰ »Чуј, кћери, помно ме саслушај: Заборави свој народ и дом свога оца.
- ¹¹ Цар ће жудети за твојом лепотом; потчини му се, јер он ће ти бити господар.
- ¹² Кћи тирска донеће ти дар, народ најбогатији тражити твоју наклоност.«
- ¹³ Кнегиња у венчаници протканој златом као бисер је у златном лежишту.
- ¹⁴ У руку од шареног веза уводе је к цару са деверушама које је прате.
- ¹⁵ Уводе их с радошћу и клицањем, у цареву палату улазе.
- ¹⁶ Твоје праоце наследиће твоји синови; поставићеш их за поглаваре по свој земљи.
- ¹⁷ Учинићу да ти се имена сећају кроз сва поколења; зато ће те народи славити заувек и довека.

† Боже Вероватно се односи на цара. Хебрејска реч елохим

Псалам

Хоровођи. Потомака Корејевих. Према аламоту. Песма.

- 46** Бог је наше уточиште и снага,
спреман помагач у невољама.
² Зато се нећемо бојати
макар се љуљала земља
и горе попадале у срце мора,
³ макар хучале и кључале воде морске
и горе се тресле од њиховог налета. *Села*
⁴ Има једна река чији рукавци
радост доносе Божијем граду,
месту светом, где је Боравиште Свевишњега.
⁵ Бог је усред града, па град неће пасти;
Бог ће му помоћи у свитање.
⁶ Народи се комешају, падају царства,
он глас дигне, земља се растопи.
⁷ С нама је ГОСПОД над војскама,
Бог Јаковљев наше је утврђење високо. *Села*
⁸ Дођите, гледајте дела ГОСПОДЊА,
пустошења која је учинио на земљи.
⁹ До крајева земље он прекида ратове,
лук ломе и копље сече, кола спаљује.
¹⁰ »Престаните и знајте да сам ја Бог.
Бићу узвишен међу народима,
бићу узвишен на земљи.«
¹¹ С нама је ГОСПОД над војскама,
Бог Јаковљев наша је тврђава. *Села*

Псалам

Хоровођи. Потомака Корејевих. Псалам.

- 47** Пљешћите рукама, сви народи,
вичите Богу гласом радосним.
² Страшан је ГОСПОД, Свевишњи,
Цар велики над свом земљом.
³ Он нам потчини народе,
под ноге народности стави.
⁴ Он нам изабра наследство,
понос Јакова, кога је заволео. *Села*
⁵ Бог се успиње уз клицање,
ГОСПОД уз звук рога овнујског.
⁶ Певајте псалме ГОСПОДУ, певајте!
Певајте псалме Цару нашем, певајте!
⁷ Јер, Бог је Цар свега света.
Маскил му певајте!
⁸ Бог влада над народима,
Бог на свом светом престолу седи.
⁹ Окупљају се владари народџа
са народом Бога Авраамовог,
јер сви моћници на земљи
Богу припадају.
Он је силно узвишен.

Псалам

Песма. Псалам потомака Корејевих.

- 48** Велик је ГОСПОД и хвале предостојан
у граду нашега Бога.
Његова света гора,
² на лепој висини, радост је све земље.
Гора Сион је као висови Цафона †,
она је град Цара великога.
³ Бог се у њеним кулама
показа као њено утврђење високо.
⁴ Јер, кад су се цареви удружили,
кад су заједно кренули на њу,
⁵ видеше је и запрепастише се,
па побегоше у силном страху.
⁶ Тамо их обузе дрхтавица,
грчеви као у жене у трудовима,
⁷ као кад источни ветар
лађе таршишке разбија.
⁸ Што смо чули, то смо и видели
у граду ГОСПОДА над војскама,
у граду нашега Бога:
Бог га чини чврстим довека. *Села*
⁹ Усред твога Храма, ГОСПОДЕ,
о твојој љубави размишљамо.
¹⁰ Као и глас о теби, Боже,
тако се и хвале теби
шире до крајева земље.
Твоја десница правду подржава.
¹¹ Радоваће се гора Сион,
клицати Јудини градови
због твојих пресуда.
¹² Прођите око Сиона, идите око њега,
његове куле пребројте;
¹³ добро погледајте његове бедеме,
осмотрите му тврђаве,
да о њима причате нараштају следећем.
¹⁴ Јер, овај Бог је наш Бог заувек и довека,
он ће нас вечно †† водити.

Псалам

Хоровођи. Потомака Корејевих. Псалам.

- 49** Чујте ово, сви народи,
почујте, сви становници света,
² како мали тако и велики,
како богати тако и убоги.
³ Моја уста говориће мудрост,
а речи из мог срца даће умност.
⁴ Помно ћу слушати пословицу,
своју загонетку уз лиру ћу објаснити.
⁵ Зашто да се бојим у данима зла,
кад ме изопачене варалице опколе,
⁶ они што се у своју моћ уздају

† Цафона Цафон је био света планина Ханаанаца, који су веровали да се на њој одржава веће њихових богова. †† вечно Дословно: до смрти.

и својим се силним богатством хвале?
⁷ Нико не може себе да откупи,
не може Богу да плати откупнину за себе –
⁸ превисока је откупна цена живота,
никад се не може платити –
⁹ да живи довека и гробну јаму да не види.
¹⁰ Јер, свако види да мудри умиру,
да и безумник и глупан пропадају,
да другима остављају своје богатство.
¹¹ Довека ће им гробница бити кућа,
њихово боравиште кроз сва поколења,
макар су земље назвали по себи.
¹² Не остаје човек, упркос части коју ужива,
сличан је зверима које угибају.
¹³ То је судбина оних који се безумно у себе уздају
и њихових следбеника,
којима су миле њихове изреке. *Села*
¹⁴ Као овце, за Шеол су одређени,
смрт им је пастир.
Честити ће владати над њима;
брзо ће пропасти њихово обличје,
Шеол ће им бити боравиште.
¹⁵ А Бог ће моју душу избавити из шапа Шеола
и к себи ме узети. *Села*
¹⁶ Не бој се кад се неко обогати,
кад се намножи благо његовог дома.
¹⁷ Јер, кад умре, ништа са собом неће понети,
неће с њим у гроб сићи благо његово.
¹⁸ Иако се за живота сматрао благословеним –
јер, људи те хвале кад ти добро иде –
¹⁹ и он ће отићи поколењу својих праотаца,
где више неће видети светлости.
²⁰ Човек који ужива част, а нема разборитости,
сличан је зверима које угибају.

Псалам

Псалам Асафов.

50 Бог над боговима, ГОСПОД, говори
и зове земљу од места изласка сунца
до места заласка његовог.
² Бог сија са Сиона, града лепоте савршене.
³ Бог наш долази и не ћути.
Пред њим огањ прождире,
око њега олуја бесни.
⁴ Он небо и земљу зове
за сведоке док свом народу суди:
⁵ »Саберите к мени моје верне,
који су жртвом са мношвом склопили савез.«
⁶ Небеса објављују његову праведност,
јер сâм Бог је судија.
⁷ »Слушај, народе мој, ја ћу говорити,
Израеле, против тебе ћу сведочити:
Ја сам Бог, твој Бог.
⁸ Не прекоревам те због твојих жртава
– твоје паљенице стално су преда мном.
⁹ Не треба ми јунац из твоје куће
ни јарци из твојих торова,

¹⁰ Јер моја је свака шумска животиња,
стока на хиљаду планина.
¹¹ Знам сваку горску птицу,
моје је све што се у пољу миче.
¹² Да огладним, не бих ти рекао,
јер свет је мој и све што је у њему.
¹³ Зар ја једем месо бикова
или крв јараца пијем?
¹⁴ Принеси Богу жртву захвалницу,
изврши завете дате Свевишњему,
¹⁵ па кад ме призовеш у дан невоље,
избавићу те, и ти ћеш ме славити.«
¹⁶ А опакоме Бог каже:
»С којим правом моје уредбе препричаваш
и мој Савез узимаш у уста
¹⁷ кад мрзиш поуку
и моје речи бацаш за леђа?
¹⁸ Кад видиш крадљивца,
одмах му се умиљаваш.
Прељубницима ласкаш.
¹⁹ Устима шириш зло,
језиком везеш преваре.
²⁰ Седиш и против брата говориш,
сина своје мајке клеветаш.
²¹ То си чинио, а ја сам ћутао,
па си мислио да сам баш као ти.
Али ја ћу те укорити
и све ово изложити пред твојим очима.
²² »Схватите то, ви који заборављате Бога,
иначе ћу вас раскомадати,
а никог неће бити да вас избави.
²³ Ко приноси жртву захвалницу, тај ме слави,
а ко је одлучио да крене правим путем,
њему ћу Божије спасење показати.«

Псалам

*Хоровођи. Псалам Давидов. Када му је дошао про-
рок Натан након што је Давид учинио прељубу са
Витсавејом.*

51 Смилуј ми се, Боже, према љубави својој,
према великој самилости својој избриши
моје преступе.
² Опери сву моју кривицу
и од мога греха ме очисти.
³ Јер, знам своје преступе
и мој грех стално је преда мном.
⁴ Против тебе, само против тебе згреших
и учиних оно што је зло у твојим очима,
да будеш у праву када донесеш одлуку
и чист када изрекнеш пресуду.
⁵ У кривици сам се родио,
у греху ме зачала мајка.
⁶ Ти желиш верност унутрини бића
и мудрости ме учиш у дубини срца †.

† зачала ... срца Овај текст на хебрејском може да значи и
»зачела мајка, † иако си желео верност још у утроби мајчиној и
мудрости ме учио у материци«.

7 Исопом ме очисти од греха, и бићу чист,
опери ме, и бићу од снега белји.
8 Учини да чујем радост и весеље,
нека се радују кости које си смрвио.
9 Сакриј лице од мојих греха
и избриши сву моју кривицу.
10 Чисто срце створи у мени, Боже,
и обнови у мени дух постојан.
11 Не одбаци ме од свога лица
и не узми свог Светог Духа од мене.
12 Врати ми радост свога спасења
и дај ми дух вољан, да ме подупре.
13 Тада ћу преступнике учити твојим путевима,
и грешници ће се теби враћати.
14 Избави ме од кривице за крв проливену, Боже,
Боже спасења мога,
и мој ће језик твојој праведности клицати.
15 Господе, моје усне раствори,
и моја ће ти уста изрицати хвале.
16 Жртва ти није мила,
иначе бих ти је принео;
не желиш жртву паљеницу.
17 Дух сломљен, то су жртве Богу;
срце сломљено и смрвљено, Боже,
нећеш презрети.
18 Учини добро Сиону у својој наклоности,
опет изгради зидине јерусалимске.
19 Тада ће ти бити миле жртве принете у праведно-
сти,
целе жртве паљенице;
тада ће се на твом жртвенику приносити јунци.

Псалам

*Хоровођи. Маскил Давидов. Када је Доег Едомац
отишао Саулу и рекао му: »Давид је отишао у Ахи-
мелехову кућу.«*

52 Зашто се поваздан хвалиш злом, силниче,
срамото пред Богом!
2 Језик ти смишља пропаст,
као бритва је наоштрен,
варалице.
3 Зло волиш више него добро,
лаж више него да говориш истину. *Села*
4 Волиш све погубне речи,
језиче лукави.
5 Али Бог ће те заувек оборити.
Шчепаће те и ишчупати из твог шатора
и из земље живих те искоренити. *Села*
6 Праведни ће то видети и уплашити се.
Смејаће му се, говорећи:
7 »Ево силника који не узе Бога
за своје утврђење,
него се у своје велико богатство уздао
и снагу налазио у својој похлепи.«
8 А ја сам као дрво маслине зелено
у Дому Божијем:
заувек и довека

у Божију љубав се уздам.
9 Довека ћу ти захваљивати
због оног што си учинио.
Твоје ћу Име извикивати пред твојим вернима,
јер је добро.

Псалам

Хоровођи. Према махалату. Маскил Давидов.

53 Безумник мисли: »Нема Бога.«
Покварени су, огавну неправду су почини-
ли.
Нема никога ко чини добро.
2 Бог са неба гледа род људски,
да види има ли ко разуман,
неко ко тражи Бога.
3 Сви су застранили,
сви се заједно покварили.
Нема никога ко чини добро,
нема ниједнога.
4 Зар никад неће научити они који чине неправду,
они који мој народ прождиру као да хлеб једу
и који Бога не призивају?
5 Ено их, силан их је страх обузео
где нема места страху.
Бог расу кости оних што су те опседали.
Ти их срамоти извргну,
јер их је Бог одбацио.
6 О, кад би Израелу дошло спасење са Сиона!
Кад Бог врати благостање свом народу,
клицаће Јаков, радоваће се Израел!

Псалам

*Хоровођи. Уз жичане инструменте. Маскил Дави-
дов. Када су Зифљани дошли и рекли Саулу: »Давид
се крије код нас.«*

54 Спаси ме својим Именом, Боже,
својом силом ме оправдај.
2 Чуј моју молитву, Боже,
саслушај речи мојих уста.
3 Странци се дигоше на мене,
силници мој живот траже,
људи који не маре за Бога. *Села*
4 Ево, Бог ми помаже,
Господ је међу онима
који ме подржавају.
5 Нека се зло врати мојим душманима,
затри их својом истином.
6 Принећу ти жртву драговољну;
твојој Имену ћу захваљивати, ГОСПОДЕ,
јер је добро.
7 Јер, он ме из свих невоља избавио
и својим очима видех непријатеље поражене.

Псалам

*Хоровођи. Уз жичане инструменте. Маскил Дави-
дов.*

55 Чуј моју молитву, Боже,
не криј се од моје молбе.
² Помно ме саслушај и услиши.
Мисли су ми збркане и сметен сам
³ због онога што говори непријатељ,
због онога како ме опаки тлачи.
Јер, на мене обарају несрећу
и у свом гневу ме мрзе.
⁴ Срце се у мени грчи,
смртни ужас ме спопада,
⁵ страх и трепет ме обузе,
језа ме преплави.
⁶ Рекох: »Е да су ми крила као у голуба,
одлетео бих и био на миру!
⁷ Далеко бих одлепршао,
у пустињи боравио. *Села*
⁸ Похитао бих у своје склониште
од вихора и олује.«
⁹ Говор им збркај, Господе, језике им расколи,
јер насиље и кавгу видим у граду.
¹⁰ Дању и ноћу круже његовим зидинама.
У њему су неправда и мука,
¹¹ у њему је пропаст;
тлачење и превара не одлазе му с улица.
¹² Да ме увредио непријатељ,
то бих поднео.
Да се дигао на мене онај ко ме мрзи,
од њега бих се сакрио.
¹³ Али то си учинио ти, човек као ја,
мој пријатељ, кога тако добро знам,
¹⁴ с којим сам водио присне разговоре
док смо код Дома Божијег ходали међу мно-
штвом.
¹⁵ Нека их заскочи смрт,
нека живи сићу у Шеол,
јер зло им је у дому и срцу.
¹⁶ А ја Бога призивам,
и ГОСПОД ме спасава.
¹⁷ Увече, ујутро, у подне жалим се и јечим,
и он ми чује глас.
¹⁸ Здравог и живог ће ме избавити
из битке коју с многима водим.
¹⁹ Чуће Бог, који од искона седи на престолу,
и поразити их, *Села*
јер не мењају се и Бога се не боје.
²⁰ Мој друг на пријатеља диже руку
и свој савез прекрши.
²¹ Говор му је гладак маслац,
а у срцу му рат.
Речи су му блаже од уља,
а у ствари су мачеви исукани.
²² ГОСПОДУ повери своје бриге,
и он ће те подупрети –

никад неће дати да праведник посрне.
²³ А ти ћеш, Боже,
опаке оборити у јаму пропасти.
Крволоци и варалице
неће доживети ни пола својих дана.
А ја се у тебе уздам.

Псалам

*Хоровођи. По напеву »Голубица на далеким храсто-
вима«. Михтам Давидов. Када су га Филистејци
ухватили у Гату.*

56 Смилуј ми се, Боже,
јер људи ме газе.
Поваздан ме притискају ратници,
² поваздан ме газе душмани.
Много је ратника нада мнош.
³ Кад се уплашим,
у тебе се уздам.
⁴ У Бога, чију реч хвалим,
у Бога се уздам.
Нећу се плашити –
шта ми може смртник?
⁵ Поваздан моје речи искривљују,
стално смишљају како да ми учине зло.
⁶ Састају се, сакривени вребају,
на моје кораке пазе
чекајући да ми узму живот.
⁷ Зар да се с таквим безакоњем извуку?
У свом гневу, Боже, обори народе.
⁸ Пребројао си моје ноћи бесане;
моје сузе стави у мешину –
све је то већ у твојој књизи.
⁹ Чим завапим к теби,
узмакнуће моји непријатељи.
То знам јер Бог је на мојој страни.
¹⁰ У Бога, чију реч хвалим,
у ГОСПОДА, чију реч хвалим,
¹¹ у Бога се уздам.
Нећу се плашити –
шта ми може човек?
¹² Извршићу завете које сам ти дао, Боже;
принећу ти жртве захвалнице.
¹³ Зато што си ме избавио од смрти
– да, ноге си ми сачувао од посртања –
пред тобом ћу ходати у светлости живота.

Псалам

*Хоровођи. По напеву »Не затри«. Давидов. Михтам.
Када је пред Саулом побегао у пећину.*

57 Смилуј ми се, Боже,
смилуј ми се,
јер моја душа у теби тражи уточиште.
У сенци твојих крила потражићу уточиште
док несрећа не прође.
² Богу Свевишњем вапијем,
Богу, који све за мене чини.

³ Са небеса шаље и спасава ме,
срамоти извргава оног ко ме гази. *Села*
Бог своју љубав и истину шаље.

⁴ Међу лавовима лежим,
међу људождерима,
чији су зуби копља и стреле,
а језик оштар мач.

⁵ Буди узвишен над небесима, Боже,
твоја слава над свом земљом.

⁶ Мрежу поставише за моје ноге –
душу ми обузе тескоба.

Јаму ископаше преда мном –
али сами у њу упадоше. *Села*

⁷ Срце ми је постојано, Боже,
срце ми је постојано.
Певаћу и свирати.

⁸ Пробуди се, душо моја!
Пробудите се, харфо и лиро!
Зору ћу да пробудим.

⁹ Захваљиваћу ти међу народима, Господе,
псалме ти певати међу народностима.

¹⁰ Јер, твоја љубав је велика до неба
и твоја истина до облака.

¹¹ Буди узвишен над небесима, Боже,
твоја слава над свом земљом.

Псалам

Хоровођи. По напеву »Не затри«. Давидов. Михтам.

58 Зар заиста праведне пресуде доносите, по-
главари?

Зар поштено судите људима?

² Не, јер у срцу смишљате неправду
и рукама размеравате насиље по земљи.

³ Опаки још од мајчине утробе застрањују,
још од мајчиног трбуха застрањују и говоре ла-
жи.

⁴ Отров им је као змијски отров,
као у кобре која је уши затворила,

⁵ па не чује глас кротитеља,
ма колико били вешти у чарању.

⁶ Поломи им зубе у устима, Боже,
скрши лавље очњаке, ГОСПОДЕ!

⁷ Нека нестану као вода која отиче,
нека буду згажени као трава на стази.

⁸ Нека буду као пуж који се топи док пузи,
као мртворођенче које никад не виде сунца.

⁹ Пре но што им котлићи осете врелину трња,
нека у љутом гневу буду живи одувани.

¹⁰ Радоваће се праведник кад буде освећен,
кад ноге опере у крви opakих.

¹¹ Тада ће људи рећи:

»Заиста праведник добија награду.

Заиста постоји Бог који суди на земљи.«

Псалам

*Хоровођи. По напеву »Не затри«. Давидов. Михтам.
Када је Саул послао људе да мотре на Давидову ку-
ћу и убију га.*

59 Избави ме од мојих непријатеља, Боже,
заштити ме од оних који се на мене дижу.

² Избави ме од зликоваца
и спаси од крволока,

³ јер ено их вребају на мене!

Силници се удружише против мене, ГОСПОДЕ,
иако никакав преступ ни грех нисам починио.

⁴ Ништа не скривих,
а они трче да се спреме за напад.

Пробуди се!

Прискочи ми у помоћ и сам се увери!

⁵ Прени се, ГОСПОДЕ над војскама, Боже Израе-
лов,

да казниш све народе.

Немај милости према opakим издајницима. *Села*

⁶ Свако вече се враћају,
режећи као пси,
и круже градом.

⁷ Види шта им бљују уста,
на уснама им мачеви.

»Ко нас чује?« говоре.

⁸ А ти им се смејеш, ГОСПОДЕ,
свим народима се ругаш.

⁹ Снаго моја, тебе ишчекујем,
јер ти си, Боже, моје утврђење високо.

¹⁰ Бог мој милостиви ићи ће преда мном,
Бог ће ми дати да ликујем над душманима.

¹¹ Немој само да их побијеш,
да мој народ не заборави шта је било.

Својом их силом распрши,
па их обори, Господе, Штите наш.

¹² Због греха њихових уста,
због речи њихових усана,
нека буду ухваћени у својој охолости.

Због клетви и лажи које говоре
¹³ у срцима их докрајчи.

Докрајчи их, да их више не буде,
да се зна да Бог влада у Јакову

и до крајева земље.

¹⁴ Свако вече се враћају,
режећи као пси,
и круже градом.

¹⁵ Лутају унаоколо тражећи шта ће да једу
и завијају ако се не насите.

¹⁶ А ја ћу сваког јутра певати о твојој снази,
радосно певати о твојој љубави.

Јер, ти си моје утврђење високо,
моје уточиште у време невоље.

¹⁷ Снаго моја, теби хвалоспев певам.
Ти си, Боже, моје утврђење високо,
мој милостиви Бог.

Псалам

Хоровођи. По напеву »Љиљан Сведочанства«. Михтам Давидов. За поуку. Када се борио против Арам-Нахарајима и Арам-Цове и када се Јоав вратио и убио дванаест хиљада Едомаца у Долини соли.

- 60** Одбацио си нас, Боже,
пробио нам бојне редове;
разгневио си се.
Сада нас врати.
² Затресао си земљу и расцепио је.
Зацели јој пукотине од силног потреса.
³ Ударио си свој народ тешком невољом,
напио нас вином од ког се посрђе.
⁴ А онима који те се боје
заставу си дигао да се ван домета лука склоне,
Села
⁵ да се избаве они које волиш.
Спаси својом десницом и услиши ме.
⁶ Бог рече у свом светилишту:
»Победићу и Сихем разделити,
долину Сукот измерити.
⁷ Гилад је мој и Манасија је мој,
Ефрем ми је шлем, Јуда моје жезло.
⁸ Моав ми је суд за прање,
на Едом ћу бацити сандалу,
над Филистејом победнички поклич испуштам.«
⁹ Ко ће ме спровести до града утврђеног?
Ко ће ме довести до Едома?
¹⁰ Зар нећеш ти, Боже,
ти који нас одбаци,
ти, Боже, који више не излазиш у бој
с нашим војскама?
¹¹ Помози нам против душмана,
јер ништавна је људска помоћ.
¹² С Богом ћемо чинити силна дела
и он ће згазити наше душмане.

Псалам

Хоровођи. Уз жичане инструменте. Давидов.

- 61** Чуј мој вапај, Боже,
моју молитву помно саслушај.
² С крајева земље те дозивам
док ми срце малакше.
На високу стену ме одведи
где ћу бити спокојан.
³ Јер, ти си моје уточиште,
јака кула против непријатеља.
⁴ Да ми је да у твом шатору боравим довека
и уточиште нађем у заклону твојих крила. *Села*
⁵ Јер, ти си чуо моје завете, Боже,
дао ми наследство које је за оне
који се твога Имена боје.
⁶ Умножи број дана царевог живота,
његове године кроз поколења.
⁷ Нека довека седи на престолу пред Богом,

чија ће љубав и истина бдети над њим.
⁸ Тако ћу твој Имену псалме певати довека
и своје завете извршавати сваки дан.

Псалам

Хоровођи. За Једутуна. Псалам Давидов.

- 62** Само је у Богу починак, душо моја,
од њега је моје спасење.
² Само је он моја Стена и Спаситељ,
моје утврђење високо, нећу се пољуљати.
³ Докле ћете насртати на мене?
Зар хоћете да ме убијете?
Само што не паднем
као нагнут зид, као ограда климава.
⁴ Заверу су сковали
да ме с мог узвишеног места оборе.
Лажи им омилише.
Устима ме благосиљају,
а у себи проклињу. *Села*
⁵ Само је у Богу починак, душо моја,
од њега је моја нада.
⁶ Само је он моја Стена и Спаситељ,
моје утврђење високо, нећу се пољуљати.
⁷ Код Бога је моје спасење и слава,
Бог је моја јака Стена, моје уточиште.
⁸ У њега се уздај у свако доба, народе,
своје срце изливајте пред њим.
Бог је наше уточиште. *Села*
⁹ Људи су само дашак,
људски род је лаж.
Да се сви заједно попну на кантар,
од дашка би били лакши.
¹⁰ Не уздајте се у изнуђено,
не поносите се отетим.
Ако вам се увећа богатство,
нека вам се срце за њега не везује.
¹¹ Бог рече једно,
а ја чух и друго:
да је у Богу снага
¹² и да је у теби, Господе, љубав.
Ти сваком враћаш према његовим делима.

Псалам

Псалам Давидов. Када је био у јудејској пустињи.

- 63** Боже, ти си Бог мој,
кога тражим.
Жедна те је моја душа,
за тобом моје тело жуди
у земљи сувој и изнуреној,
у којој нема воде.
² Да, у светилишту сам те видео,
видео твоју снагу и славу.
³ Зато што је твоја љубав боља од живота,
моје усне ће те хвалити.
⁴ Благосиљаћу те док сам жив;
дизаћу руке у молитви, твоје Име призивајући.

5 Бићу сит као од најбољег јела;
кличућим уснама моја уста ће те хвалити.
6 Сећам те се на својој постељи,
на тебе мислим у ноћним сатима.
7 Ти си Помагач мој,
зато у сенци твојих крила кличем.
8 Душа ми се приљубила уз тебе,
твоја ме десница придржава.
9 А они што би да ми узму живот, да га униште,
у Подземље ће отићи.
10 Биће предати мачу
и постати храна шакалима.
11 А цар ће се радовати у Богу.
Хвалиће се сви који му се заклињу на верност †,
а уста лажљиваца биће запушена.

Псалам

Хоровођи. Псалам Давидов.

64 Чуј, Боже, глас моје јадиковке,
живот ми сачувај од страшног непријатеља.
2 Сакриј ме од завере опаких,
од сплетке зликоваца.
3 Језике оштре као мач
и речи одапињу као љуте стреле.
4 Из потаје гађају недужнога;
гађају га изненада, ни од чега не зазирући.
5 Један другог у злим наумима бодре;
договарају се где да сакрију замке
и говоре: »Ко ће их видети?«
6 Неправду смишљају и говоре:
»Савршен злочин смо смислили.«
Дубока су тајна ум и срце човечије.
7 Али Бог ће их погодити стрелом,
биће рањени изненада;
8 сами ће се о свој језик саплести.
Сви који их виде одмахиваће главом.
9 Уплашиће се сав људски род;
причаће шта је Бог учинио
и извући поуку из његовог дела.
10 Праведник се радује у ГОСПОДУ
и у њега се узда.
Хвалиће се сви који су срца честитог.

Псалам

Хоровођи. Псалам Давидов. Песма.

65 Хвала те чека на Сиону, ГОСПОДЕ,
теби се завет извршава.
2 Теби који чујеш молитве,
теби ће доћи сав људски род
3 грехом савладан.
Ти наше преступе опрашташ.
4 Благо оном кога си изабрао
и дао му да ти приступи,
да борави у твојим двориштима!

† Хвалиће ... верност Овај текст на хебрејском може да значи и »Хвалиће Бога сви који се њиме заклињу«.

Наситисмо се добрима твога Дома,
твога Храма светог.
5 У својој праведности,
ти нас страхотним делима услишаваш,
Боже, Спаситељу наш,
узданице свих крајева земље
и мора далеких.
6 Својом силом учвршћујеш планине
снагом наоружан.
7 Хучање морâ стишаваш,
хучање таласа њихових
и грају народâ.
8 Они што живе на крај света
боје се твојих знамења.
Исходишта јутра и вечери
клицањем одзвањају.
9 О земљи водиш бригу и натапаш је,
чинећи је силно богатом.
Божија река пуна је воде,
да људима спремиш жито,
јер си тако одредио.
10 Натапаш бразде земљине,
грумење поравнаваш;
размекшаваш је пљуском,
усеве јој благосиљаш.
11 Годину крунишеш својим добрима
и обиље се излива куд год прођеш.
12 Пашњаци пустињски обиљем се преливају,
брда се опасују весељем.
13 Ливаде се прекриле стадима,
а долине огрнуле житом –
од радости кличу и певају.

Псалам

Хоровођи. Песма. Псалам.

66 Кличи Богу, сва земљо!
2 Псалме певај слави његовог Имена,
величанственим учини хвалоспев о њему!
3 Кажу Богу:
»Како су страхотна твоја дела!
Због твоје велике силе
улагују ти се непријатељи.
4 Сва земља ти се клања
и пева псалме –
сви певају псалме твоје Имену.« *Села*
5 Дођите и видите шта је Бог учинио:
страхотна дела за људски род.
6 Море претвори у копно,
реку пређоше пешке.
Дођите да се у њему радујемо.
7 Он својом силом влада довека,
његове очи мотре на народе.
Нека се бунтовници не дижу на њега. *Села*
8 Благосиљајте нашег Бога, народи,
нека одзвањају хвалоспеви о њему.
9 Он нам је душу сачувао живу
и није дао да нам се нога оклизне.

10 Јер, ти си нас проверио, Боже,
пречистио нас као што се пречишћава сребро.
11 У мрежу си нас увео,
терет нам натоварио на леђа.
12 Пустио си људе да нам јашу над главом,
кроз ватру и воду прођосмо.
Али ти нас изведе и окрепи нас.
13 С паљеницама ћу ући у твој Дом;
извршићу завете које сам ти дао,
14 које су моје усне обећале
и моја уста изговорила у невољи.
15 Принећу ти паљенице од угојених животиња,
с кâдом од лоја овнујског.
Принећу ти говеда и јарце. *Села*
16 Дођите и чујте, сви који се бојите Бога:
испричаћу вам шта је за мене учинио.
17 Завапио сам му својим устима,
својим језиком га величао.
18 Да сам у срцу размишљао о злу,
не би ме Господ чуо.
19 Али Бог ме чуо
и помно саслушао моју молитву.
20 Нека је благословен Бог,
који ми не одби молитву
и своју љубав ми не ускрати.

Псалам

Хоровођи. Уз жичане инструменте. Псалам. Песма.

67 Смилуј нам се, Боже,
и благослови нас.
Својим лицем нас обасјај, *Села*
2 да сва земља упозна твоје путеве,
сви незнабошци твоје спасење.
3 Нека ти захваљују народи, Боже;
нека ти сви народи захваљују.
4 Нека се народности радују и кличу,
јер народима судиш праведно
и управљаш народностима на земљи. *Села*
5 Нека ти захваљују народи, Боже;
нека ти сви народи захваљују.
6 Земља је дала свој род.
Нека нас Бог, наш Бог, благослови.
7 Нека нас Бог благослови
и нека га се боје сви крајеви земље.

Псалам

Хоровођи. Давидов. Псалам. Песма.

68 Нека устане Бог,
нека се распрше његови непријатељи,
нека се разбеже пред њим они који га мрзе.
2 Као што се растерује дим, растерај их.
Као што се восак топи пред ватром,
нека тако опаки пропадну пред Богом.
3 А праведни нека се радују,
нека се веселе пред Богом,
нека радосно кличу.

4 Певајте Богу, псалме певајте његовом Имену.
Величајте онога који јаше на облацима † –
име му је ГОСПОД –
и кличите пред њим.
5 Бог у свом светом пребивалишту
отац је сирочади, бранитељ удовица.
6 Бог усамљенима налази дом,
сужње изводи на срећну слободу,
а бунтовне оставља да живе
у земљи спрженој сунцем.
7 Кад си ишао пред својим народом, Боже,
кад си кроз пустолину корачао, *Села*
8 земља се тресла, небо лило кишу
пред Богом синајским,
пред Богом, Богом Израеловим.
9 Ти посла изобилну кишу, Боже,
свој изнемогли посед окрепи.
10 Твој народ се насели на њему
и ти, Боже, од својих добара за сиромаше спремни.
11 Господ издаде заповест,
и мноштво жена радосну вест објави:
12 »Цареви над војскама беже ли беже!
Домаћице деле плен!
13 Чак и за вас који сте лежали међу торовима
има крилâ голубице обложених сребром,
с перјем од злата!«
14 Кад је Свесилни развејао царева по земљи,
она постаде као снег на Цалмону.
15 Моћна гора је гора башанска;
гора башанска је гора врлетна.
16 Зашто са завишћу гледате, горе врлетне,
на гору на којој се Богу свидело да борави,
на којој ће се ГОСПОД настанити довека?
17 Божијих је кола десетине хиљада
и хиљаде хиљада:
Господ са Синаја у своје светилиште долази.
18 Када си се попео на висину,
за собом си повео сужње
и од људи примио дарове,
чак и од бунтовника,
да би ГОСПОД, Бог, тамо боравио.
19 Нека је благословен Господ,
Бог наш Спаситељ,
који наш терет носи поваздан. *Села*
20 Наш Бог је Бог који спасава;
ГОСПОД, Господ, од смрти избавља.
21 Заиста, Бог ће смрскати главе својих непријатеља,
космато теме онога ко у својој кривици остаје.
22 Господ рече: »Вратићу их из Башана,
вратићу их из морских дубина,
23 да ноге умочиш, а твоји пси језик
у крв непријатеља.«
24 Народ виде улазак твоје поворке, Боже,
улазак поворке Бога, мога Цара, у светилиште.
25 Напред су певачи, за њима свирачи,

† Величајте ... облацима Овај текст на хебрејском може да значи и »Припремите друм за онога који јаше кроз пустош«.

између њих девојке у даире ударају.
²⁶ Бога благосиљајте на великом скупу,
 ГОСПОДА, Врело Израелово, благосиљајте!
²⁷ Предводи их најмлађи, Венијамин,
 за њим поглавари Јудини са њиховим мноштвом,
 поглавари Завулонови и поглавари Нефталимо-
 ви.
²⁸ Покажи своју силу, Боже,
 силу, Боже, којом си за нас све чинио
²⁹ из свога Храма у Јерусалиму,
 где ти цареви доносе дарове.
³⁰ Запрети звери међу трском,
 крду бикова међу телићима народâ.
 Нека ти, унижена,
 сребрне шипке донесе.
 Распршио си народе којима је мио рат;
 сада ти пузећи долазе са сребрњацима.
³¹ Из Египта ће доћи посланици,
 Куш ће пружити руке Богу.
³² Певајте Богу, царства земаљска,
 псалме певајте ГОСПОДУ, *Села*
³³ Ономе који јаше по небесима,
 по небесима искомским,
 који, ено, силним гласом грми.
³⁴ Признајте Божију силу.
 Његово је величанство над Израелом,
 његова сила у облацима.
³⁵ Страшан си, Боже, у свом светилишту.
 Бог Израелов силу и моћ даје свом народу.
 Нека је благословен Бог!

Псалам

Хоровођи. По напеву »Љиљани«. Давидов.

69 Спаси ме, Боже!
 Воде ми се попеле до гуше,
² у дубок муљ тонем,
 где ногама нема ослонца.
 У дубоке воде упадох,
 таласи ме преплављују.
³ Изнемогах од дозивања,
 грло ми промукло.
 Очи ме заболеше Бога мога ишчекујући.
⁴ Оних што ме низашта мрзе
 више је но власи ми на глави.
 Много је мојих непријатеља без разлога,
 терају ме да вратим што нисам украо.
⁵ Ти знаш моје безумље, Боже,
 моја кривица није ти скривена.
⁶ Нека не буду осрамоћени због мене
 они који те ишчекују,
 Господе ГОСПОДЕ над војскама.
 Нека се не постиде због мене
 они који те траже,
 Боже Израелов.
⁷ Јер, ради тебе трпим увреде
 и стид ми покрива лице.
⁸ Странац сам својој браћи,

туђинац синовима моје мајке.
⁹ Изједа ме ревност за твој Дом
 и на мене падају увреде оних који те вређају.
¹⁰ Кад плачем и постим,
 вређају ме.
¹¹ Кад се у кострет обучем,
 узречица им постанем.
¹² Они што седе на капији,
 против мене говоре,
 а пијанци о мени певају ругалице.
¹³ А ја се теби молим, ГОСПОДЕ.
 У време своје наклоности,
 у својој великој љубави, Боже,
 услиши ме својим спасењем поузданим.
¹⁴ Ишчупај ме из блата,
 не дај да потонем.
 Избави ме од оних који ме мрзе,
 из водâ дубоких.
¹⁵ Не дај да ме преплаве воде,
 ни прогутају дубине,
 ни да гробна јама своја уста затвори нада мнош.
¹⁶ Услиши ме, ГОСПОДЕ,
 јер твоја љубав је добра.
 Окрени ми се у својој великој самилости.
¹⁷ Не криј своје лице од мене, твог слуге,
 брзо ме услиши, јер сам у невољи.
¹⁸ Приђи и избави ми душу,
 спаси ме због мојих непријатеља.
¹⁹ Ти знаш увреде које примих,
 моју срамоту и стид.
 Пред тобом су сви моји душмани.
²⁰ Увреде ми сломише срце,
 и разболех се.
 Чекао сам да се неко сажали,
 али таквог не би,
 и да ме неко утеши,
 али не нађох никог.
²¹ У јело ми ставише жучи,
 кад ожедних, дадоше ми да пијем сирће.
²² Нека им трпеза пред њима постане замка
 и клопка за њихове пријатеље.
²³ Нека им се помраче очи, да не виде,
 и нека им се кукови тресу без престанка.
²⁴ Излиј своју срџбу на њих,
 нека их стигне твој љути гнев.
²⁵ Нека им опусти табор –
 не било никог да им станује у шаторима.
²⁶ Јер, прогоне онога кога ти раниш
 и причају о болу оних које прободеш.
²⁷ Кривицу им додај на кривицу,
 не дај да се оправдају пред тобом.
²⁸ Нека буду избрисани из књиге живих,
 нека не буду уписани с праведнима.
²⁹ А ја сам јадан и болан;
 нека ме твоје спасење заштити, Боже.
³⁰ Песмом ћу хвалити Божије Име
 и величати га песмом захвалницом.
³¹ Биће то ГОСПОДУ милије од вола,

милије од јунца с роговима и папцима.
³² Видеће то кротки и обрадовати се.
 Живело вам срце, ви који Бога тражите.
³³ ГОСПОД чује убоге
 и не презире своје засужњене.
³⁴ Нека га хвале небо и земља,
 мора и све што се у њима креће,
³⁵ јер Бог ће спасти Сион
 и поново подићи градове Јудине.
 Народ ће се тамо населити и запосести га.
³⁶ Наследиће га потомци његових слугу,
 пребивати у њему они који његово Име воле.

Псалам

Хоровођи. Давидов. За спомен.

70 Боже, избави ме!
 ГОСПОДЕ, у помоћ ми похитај!
² Нека осрамоћени и постиђени буду
 сви који би да ми узму живот.
 Нека осрамоћени узмакну
 сви који ми желе зло.
³ Нека узмакну у својој срамоти
 сви који ми се злурадо ругају.
⁴ А они који те траже
 нека се у теби радују и веселе.
 Нека они који воле твоје спасење
 без престанка говоре:
 »Нека је узвишен Бог!«
⁵ А ја, јадан сам и бедан.
 У помоћ ми похитај, Боже.
 Ти си ми Помагач и Избавитељ, ГОСПОДЕ;
 не оклевај.

Псалам

71 У тебе се уздам, ГОСПОДЕ,
 не дај да се икада постидим.
² Избави ме и ослободи у својој праведности,
 помно ме саслушај и спаси.
³ Буди ми стена уточишта
 на коју увек могу да дођем.
 Заповест издај да ме спасеш,
 јер ти си хридина и тврђава моја.
⁴ Ослободи ме из руку опакога, Боже мој,
 из шака човека злог и окрутног.
⁵ Јер, ти си моја нада, Господе ГОСПОДЕ,
 моје уздање од младости.
⁶ На тебе се од мајчине утробе ослањам,
 ти си ме из трбуха мајчиног извео.
 Без престанка ти изричем хвале.
⁷ Пример постадох многим,
 јер ти си моје јако уточиште.
⁸ Уста су ми пуна хвала о теби,
 твоју лепоту поваздан објављују.
⁹ Не одбади ме у старости,
 не остави ме кад ми ишчили снага.
¹⁰ Јер, непријатељи говоре против мене,
 заједно кују заверу они што на мој живот вребају.

¹¹ Говоре: »Бог га је оставио.
 Идите за њим и ухватите га,
 јер нема никог да га избави.«
¹² Не удаљуј се од мене, Боже,
 у помоћ ми похитај, Боже мој.
¹³ Нека моји тужитељи скончају у срамоти,
 нека презир и стид покрију оне који би да ми нау-
 де.
¹⁴ А ја ћу те чекати без престанка,
 све више ти изрицати хвале.
¹⁵ Уста ће моја причати о твојој праведности,
 поваздан о твојим делима спасења,
 иако им не знам броја.
¹⁶ Доћи ћу са снагом Господа ГОСПОДА,
 помињаћу твоју праведност, само твоју.
¹⁷ Ти ме од моје младости учиш, Боже,
 и ја све досад твоја чудесна дела објављујем.
¹⁸ Не остављај ме, Боже, сад кад сам стар и оседео,
 док снагу твоје руке не објавим нараштају новом,
 твоју силу свима који ће доћи.
¹⁹ Твоја праведност до неба досеже, Боже,
 који си велика дела учинио.
 Ко је, Боже, као ти?
²⁰ Иако си ме великим и тешким невољама изло-
 жио,
 опет ћеш ме оживети,
 опет ћеш ме из дубина земље подићи.
²¹ Учинићеш ме већим но икад
 и опет ме утешити.
²² Харфом ћу ти захваљивати за твоју истину, Боже
 мој,
 у лиру ти свирати, Свече Израелов.
²³ Клицаће моје усне док ти свирам
 и моја душа, коју си избавио.
²⁴ Мој језик ће о твојој праведности причати пова-
 здан,
 јер су осрамоћени и постиђени
 они који хтедоше да ми науде.

Псалам

Соломонов.

72 Боже, дај цару, сину царевом,
 свој осећај за правду и правичност,
² да твојом народу суди правично
 и твојим сиромасима по правди.
³ Нека планине народу донесу мир,
 а брда праведност.
⁴ Нека брани сиромаше међу народом,
 нека спасе децу убогих,
 нека скрши тлачитеља.
⁵ Нека те се боје док год је сунца и месеца,
 кроз сва поколења.
⁶ Нека цар буде као киша која пада на покошену
 ливаду,
 као пљускови што натапају земљу.
⁷ Нека у данима његове владавине
 праведни бујају

и мир обилује док год је месеца.
⁸ Нека влада од мора до мора
и од Еуфрата † до крајева земље.
⁹ Нека пред њим клече становници пустиње,
нека његови непријатељи лижу прашину.
¹⁰ Нека му цареви Таршиша и острвâ
доносе данак,
цареви Сабе и Севе дарове.
¹¹ Нека му се клањају сви цареви,
нека му служе сви народи.
¹² Јер, он ће избавити убогога кад завапи,
сиромаша који нема помагача.
¹³ Сажалиће се на сиромаша и убогога
и спасти живот убогима.
¹⁴ Избавиће их од тлачења и насиља,
јер му је њихова крв драгоценa.
¹⁵ Живео цар!
Нека му се дарује злато сабејско.
Нека се моле за њега без престанка.
Нека га повоздан благосиљају.
¹⁶ Нека буде обиље жита у земљи,
нека се повија по врховима гора.
Нека њени плодови бујају као Либан.
Нека житељи града цветају као трава на земљи.
¹⁷ Нека му се име сачува довека,
нека траје док год је сунца.
Нека преко њега сви народи
буду благословени
и нека га славе.
¹⁸ Нека је благословен ГОСПОД, Бог,
Бог Израелов, који једини чини чуда.
¹⁹ Нека је благословено његово славно Име дове-
ка.
Нека се сва земља испуни његовом славом.
Амин! Амин!
²⁰ Овде се завршавају молитве Давида сина Јесеје-
вог.

Псалам

Књига трећа

(Псалми 73-89)

Псалам Асафов.

73 Заиста је добар Бог према Израелу,
према онима чистог срца.
² А ја – замало ми ноге не посрнуше,
замало се не оклизнух корачајући,
³ јер сам завидео бахатима
гледајући благостање опаких.
⁴ Никакву патњу не трпе,
тело им здраво и снажно.
⁵ Немају брига као други,
нити их људске невоље погађају.

† Еуфрата Дословно: реке.

⁶ Зато им је охолост огрлица,
насиље одећа коју облаче.
⁷ Очи им подбуле од сала,
срце им препуно измишљотина.
⁸ Изругују се, говоре пакосно,
надмено прете тлачењем.
⁹ Устима присвајају небеса,
а језиком запоседају земљу.
¹⁰ Зато се народ њима окреће
и њихове речи гута као воду.
¹¹ А они говоре: »Откуд Бог зна шта чинимо?«
и: »Зар Свевишњи има знање?«
¹² Ето такви су опаки –
увек безбрижни, богатство гомилају.
¹³ Узалуд сам чисто срце чувао
и руке прао у недужности.
¹⁴ Повоздан ме погађају невоље
и казну примам сваког јутра.
¹⁵ Да сам рекао: »И ја ћу говорити тако«,
издао бих твоју децу.
¹⁶ Али, кад сам све то покушао да разумем,
сувише тешко ми је било
¹⁷ док нисам ушао у Божије светилиште
– тада схватих какав им је крај:
¹⁸ Заиста, на клизаво место их стављаш,
у пропаст их обараш.
¹⁹ У једном трену пропадају,
докраја збрисани ужасом.
²⁰ Као што човек заборави сан кад се пробуди,
тако ћеш и ти, Господе, заборавити њихов лик
кад устанеш.
²¹ Кад ми је срце било чемерно
и мисли огорчене,
²² био сам безумник и незналица,
живинче бесловесно пред тобом.
²³ Али ипак сам стално с тобом,
ти ме за десницу држиш.
²⁴ Својим саветима ме водиш,
а на крају ћеш ме увести у славу.
²⁵ Кога ја на небу имам осим тебе?
А уз тебе, ништа ми на земљи није мило.
²⁶ Занемоћати ми може тело и срце,
али Бог је снага мога срца
и мој део довека.
²⁷ Пропашиће они који су далеко од тебе;
ти затиреш све који су ти неверни.
²⁸ А за мене је добро да будем у Божијој близини;
у Господу ГОСПОДУ налазим уточиште.
Причаћу о свим твојим делима.

Псалам

Маскил Асафов.

74 Зашто нас довека одбаци, Боже?
Зашто твој гнев тиња против стада твога па-
шњака?
² Сети се свога народа, који си давно купио,
племена које си откупио да буде твој посед,

ове горе Сион, на којој си боравио.
³ Скрени своје кораке ка вечним рушевинама,
 ка свем разарању које непријатељ учини у свети-
 лишту.
⁴ Рикали су твоји душмани
 на месту нашег састанка с тобом,
 знак своје победе поставили.
⁵ Као човек што секиром витла по гуштари,
⁶ секирама и ћускијама
 скршише све даске изрезбарене.
⁷ Твоје светилиште спалише до земље,
 оскврнавише боравиште твога Имена.
⁸ Помислише: »Хајде да их докраја сатремо.«
 И спалише сва места састанка с Богом у земљи.
⁹ Не видимо више своја знамења,
 нема више пророка,
 нико од нас не зна докле ће овако.
¹⁰ Докле ће те вређати душманин, Боже?
 Зар ће ти непријатељ погрђивати Име довека?
¹¹ Зашто суспрежеш руку, своју десницу?
 Дигни је са својих груди, докрајчи их!
¹² Али Бог је мој цар од давнина,
 он спасење доноси на земљу.
¹³ Ти си својом силом расколио море,
 разбио главе неманима у води.
¹⁴ Ти си левијатану смрскао главе,
 дао га за храну створењима пустињским.
¹⁵ Ти си врела и потоке отворио,
 ти си пресушио реке непресушне.
¹⁶ Дан је твој, а и ноћ је твоја,
 ти си поставио месец и сунце.
¹⁷ Ти си одредио све међе земљине,
 ти си створио лето и зиму.
¹⁸ Сети се, ГОСПОДЕ, како те непријатељ вређао,
 како ти је Име погрђивао народ безуман.
¹⁹ Не предај живот своје голубице зверима,
 не заборави живот својих сиромаша довека.
²⁰ Сети се свога Савеза,
 јер пуни су насиља мрачни закуци земље.
²¹ Не дај да потлачени узмакне осрамоћен,
 нека сиромаша и убоги хвале твоје Име.
²² Устани, Боже, заузни се за своју парницу,
 сети се како те безумници повоздан вређају.
²³ Не заборави грају твојих душмана
 и непрестану галаму оних што се дижу против те-
 бе.

Псалам

*Хоровођи. По напеву »Не затри«. Псалам Асафов.
 Песма.*

75 Теби захваљујемо, Боже,
 захваљујемо јер је твоје Име близу.
 О твојим чудесним делима људи причају.
² »Кад изаберам право време,
 судићу правично.
³ Кад се затресе земља и сви њени житељи,
 ја њене стубове у раван враћам. *Села*

⁴ Бахатима говорим: »Не хвалишите се'
 и опакима: »Не дижите рогове.
⁵ Не дижите рогове ка небу,
 не говорите истегнуте шије.«
⁶ Уздизање не долази
 ни са истока, ни са запада,
 ни из пустиње.
⁷ Него, Бог је тај који суди:
 једнога унизује, а другога уздиже.
⁸ Јер, у руци ГОСПОДЊОЈ пехар је гнева,
 пун вина запењеног, зачињеног.
 Кад га излије,
 до талогоа ће га искапити
 и испити сви опаки на земљи.
⁹ А ја ћу ово довека објављивати;
 псалме ћу певати Богу Јаковљевом.
¹⁰ »Одсећи ћу рогове свим опакима,
 а уздигнути биће рогови праведникови.«

Псалам

*Хоровођи. Уз жичане инструменте. Псалам Асафов.
 Песма.*

76 Бог је знаменит у Јуди,
 Име му је велико у Израелу.
² У Салиму је његов шатор,
 на Сиону боравиште.
³ Тамо је поломио пламене стреле,
 штитове и мачеве,
 бојно оружје. *Села*
⁴ Светлошћу блисташ,
 величанственији од прадавних гора.
⁵ Храбри леже опљачкани,
 у последњи сан утонули;
 ниједан ратник не диже руку.
⁶ Од твоје претње, Боже Јаковљев,
 и јахач и коњ у дубок сан утонуше.
⁷ Само се тебе треба бојати.
 Ко сме да стане пред тебе кад се разгневиш?
⁸ Ти с неба изрече пресуду –
 земља се уплаши и умири
⁹ кад Бог устаде да суди,
 да спасе све кротке на земљи. *Села*
¹⁰ Захваљиваће ти и јаросни Едом,
 преостале из Хамата везаћеш за себе †.
¹¹ Заветујте се ГОСПОДУ, своме Богу,
 и завете извршавајте.
 Нека околни народи доносе дарове
 Ономе кога се треба бојати.
¹² Он чини да владари буду понизни,
 њега се боје земаљски цареви.

Псалам

Хоровођи. За Једутуна. Асафов. Псалам.

† Захваљиваће ... за себе Овај текст на хебрејском може да значи и »Захваљиваће ти јарост човекова, преосталу јарост везаћеш за себе«.

77 Богу вапијем за помоћ,
 Богу вапијем, и он ме чује.
² У дан невоље Господа тражим,
 ноћу до изнемоглости пружам руке
 и моја душа одбија да се утешу.
³ Сетим се Бога, и заридам,
 размишљај, и клонем духом. *Села*
⁴ Не даш да ми се склопе очи,
 узрујан сам, не могу да говорим.
⁵ Размишљај о данима давним,
 годинама прадавним.
⁶ Ноћу се сећам својих песама.
 Са својим срцем разговарам,
 а мој дух тражи одговор:
⁷ »Зар ће Господ довека одбацити?
 Зар се више неће смиловати?
⁸ Зар довека нестаде његова љубав?
 Зар за сва поколења пропаде његово обећање?
⁹ Зар је Бог заборавио да буде милостив?
 Зар је у гневу своју самилост закључао?« *Села*
¹⁰ И говорим: »Ово ме боли:
 десница Свевишњега није више с нама.«
¹¹ Сећаћу се дела ГОСПОДЊИХ,
 да, сећаћу се твојих давних чуда.
¹² Мислићу о свим твојим делима
 и размишљајати о оном што си учинио.
¹³ Твој пут је свет, Боже.
 Који је бог тако велик као наш Бог?
¹⁴ Ти си Бог који чини чуда,
 ти своју силу обзнањујеш међу народима.
¹⁵ Својом си руком откупио свој народ,
 потомке Јаковљеве и Јосифове. *Села*
¹⁶ Воде те видеше, Боже,
 воде те видеше и згрчише се,
 дубине задрхташе.
¹⁷ Мрачни облаци излише воду,
 небом се проломи гром,
 твоје стреле се разлетеше.
¹⁸ Твоја грмљавина заори се у вихору,
 муње обасјаше свет,
 земља задрхта и затресе се.
¹⁹ Твој пут је водио кроз море,
 твоја стаза кроз силне воде,
 иако се твоје стопе не видеше.
²⁰ Ти свој народ поведе као стадо
 преко Мојсија и Аарона.

Псалам

Маскил Асафов.

78 Чуј моје учење, народе,
 почуј речи мојих уста.
² Своја уста ћу отворити у причама,
 објавити давне загонетке.
³ Оно што смо чули и сазнали,
 оно што су нам наши очеви испричали,
⁴ нећемо крити од њихових унука.
 Причаћемо следећем нараштају

о хвале достојним делима ГОСПОДЊИМ,
 о његовој сили и чудима која учини.
⁵ Он установи прописе у Јакову
 и постави Закон у Израелу,
 за које заповеди нашим праоцима
 да их својој деци обзнане,
⁶ да их сазна следећи нараштај,
 деца која ће се тек родити,
 која ће онда говорити својој деци
⁷ да се уздају у Бога
 и не забораве Божија дела,
 него да чувају његове заповести,
⁸ да не буду као њихови праоци –
 нараштај бунтован и непокоран,
 нараштај чије је срце непостојано
 и који је духом неверан Богу.
⁹ Ефремовци, иако наоружани луком,
 на дан битке окренуше леђа.
¹⁰ Нису се држали Божијег Савеза
 и одбијали су да живе по његовом Закону.
¹¹ Заборавили су његова дела
 и чуда која им је показао.
¹² Чудесна дела је учинио
 наочиглед њиховим праоцима
 у земљи египатској, у цоанском крају.
¹³ Море је раздвојио и кроз њега их провео,
 учинио да воде стоје као бедем.
¹⁴ Дању их је водио облаком,
 а сву ноћ светлошћу огња.
¹⁵ У пустињи је расколио стене
 и напојио их водом обилном као океан †.
¹⁶ Из хридине је извео потоке
 и учинио да воде потеку као реке.
¹⁷ А они су и даље гршили против њега,
 бунећи се против Свевишњега у пустињи.
¹⁸ Намерно су искушавали Бога
 тражећи храну за којом су жудели.
¹⁹ Против Бога су говорили, питајући:
 »Може ли Бог да простре трпезу у пустињи?
²⁰ Ето, стену је ударио, да вода потече,
 и набујали потоци теку.
 А може ли дати и хлеба?
 Може ли свом народу да набави меса?«
²¹ Кад их је Бог чуо, разјари се.
 Огањ плану против Јакова,
 гнев се диже против Израела,
²² јер нису веровали Богу
 ни уздали се у његово спасење.
²³ Он заповеди облацима на небу
 и отвори двери небеске,
²⁴ па просу ману као кишу, да народ једе;
 даде им жита са неба.
²⁵ Човек је јео хлеб анђела.
 Он им посла хране да једу досита.
²⁶ Он с небеса пусти источни ветар
 и својом силом јужни ветар доведе,
²⁷ па као кишу просу на њих меса као прашине,

† обилном као океан Дословно: као велика дубина.

крилатих птица као морског песка.
²⁸ Он учини да им нападају сред табора, свуд околу њихових шатора.
²⁹ И они су јели док се добро не наједоше, јер им је дао оно за чим су жудели.
³⁰ А док их још није прошла жеља, док им је храна још била у устима,
³¹ Божији гнев се диже на њих. Он поби најснажније међу њима и покоси младиће Израелове.
³² А они су ипак и даље грешили и нису веровали упркос чудима.
³³ Зато им оконча дане у једном даху и њихове године ужасом изненадним.
³⁴ Кад год би их Бог убијао, тражили би га и опет му се свесрдно враћали –
³⁵ сетили би се да је Бог њихова Стена, Бог Свевишњи њихов Откупитељ.
³⁶ А онда би га опет варали устима и лагали га језиком.
³⁷ Нису му били одани срцем, ни верни његовом Савезу.
³⁸ А он, самилостан, праштао би им грех и не би их затро. Много је пута суспрезао гнев и није будио сву своју јарост.
³⁹ Јер, сетио би се да су само тело, ветар који прође и више се не враћа.
⁴⁰ Колико су се само бунили против њега у пусти-
 њи и жалостили га у пустилини!
⁴¹ Стално су изнова искушавали Бога и задавали бол Свецу Израеловом.
⁴² Нису се сећали његове руке – дана кад их је од њиховог душманина откупио,
⁴³ ни знамења која је учинио у Египту, његових чуда у цоанском крају:
⁴⁴ Он им у крв претвори реке и потоке, да не пију из њих.
⁴⁵ Ројеве мува посла међу њих, да их изједу, и жабе, да их затру.
⁴⁶ Усеве им предаде штурку, њихову муку скакавцу чегрташу.
⁴⁷ Лозу им затуче градом, њихове дивље смокве мразом.
⁴⁸ Говеда им предаде граду, њихову стоку муњама.
⁴⁹ Посла на њих сву жестину свога гнева, срџбу, бес и невољу. Гласнике несреће одасла на њих.
⁵⁰ Стазу поравна за свој гнев. Живот им не поштеде смрти, него их предаде помору.
⁵¹ Поби све прворођено у Египту, првине мушкости у Хамовим шаторима.
⁵² А свој народ изведе као овце и кроз пустињу их поведе као стадо.
⁵³ Водио их је поуздано, па се нису плашили,

а море прекри њихове непријатеље.
⁵⁴ Доведе их у своју свету земљу, на ову гору, коју својом десницом освоји.
⁵⁵ Пред њима истера народе; ужетом измери и раздели наследство племенима Израеловим и даде им да се настане у својим шаторима.
⁵⁶ Али они су искушавали Бога Свевишњега и бунили се против њега. Нису се држали његових прописа,
⁵⁷ него се одметнуше као и њихови очеви и изневерише га, непоуздани као лук искривљен.
⁵⁸ Гневили су га својим узвишицама и чинили га љубоморним својим идолима.
⁵⁹ Када их је Бог чуо, разјари се и сасвим одбаци Израел.
⁶⁰ Он напусти Боравиште у Шилу, шатор у ком се настанио међу људима.
⁶¹ Знак своје силе посла у сужањство и знак свога сјаја у душманинове руке.
⁶² Свој народ предаде мачу, разјарен на свој посед.
⁶³ Огањ им прождре младиће и њихове девојке не чуше песму свадбену.
⁶⁴ Свештеници им попадаше од мача – не заплакаше њихове удовице.
⁶⁵ Тада се Господ прену као од сна, као ратник који се трезни од вина.
⁶⁶ Своје душмане потисну, вечној срамоти их предаде.
⁶⁷ Потом одбаци шатор Јосифов и не изабра племе Ефремово,
⁶⁸ него изабра племе Јудино, гору Сион, коју заволе.
⁶⁹ Своје светилиште сагради као висове, као земљу, коју је утемељио до века.
⁷⁰ Изабра Давида, свога слугу, и узе га од овчијих торова.
⁷¹ Доведе га од оваца дојилица да напаса Јакова, његов народ, Израела, његов посед.
⁷² И напасао их је срца честитог, водио их вештим рукама.

Псалам

Псалам Асафов.

79 Боже, народи провалише у твој посед. Укаљаше твој свети Храм, Јерусалим претворише у рушевину.
² Лешеве твојих слугу дадоше за храну птицама, месо твојих верних зверима.
³ Крв им излише око Јерусалима као воду, а никога да их сахрани.
⁴ Ругло постадосмо својим суседима, предмет подсмеха и поруге онима око нас.
⁵ Докле још, ГОСПОДЕ?

Зар ћеш се довека гневити?
 Зар ће твоја љубомора горети као огањ?
 6 Излиј своју јарост на народе који те не знају,
 на царства која ти не призивају Име.
 7 Јер, они прождреше Јакова
 и опустошише његово боравиште.
 8 Не сећај се, против нас, греха наших предака.
 Нека нам твоја самилост похита у сусрет,
 јер смо беспомоћни.
 9 Помози нам, Боже, наш Спаситељу,
 свог славног Имена ради.
 Избави нас и опрости нам грехе Имена свога ра-
 ди.
 10 Зашто да народи говоре:
 »Где им је бог?«
 Нека нама наочиглед народи сазнају
 како се светиш за проливену крв својих слугу.
 11 Нека роптање сузања стигне пред тебе,
 снагом своје руке сачувај живот на смрт осуђе-
 них.
 12 Седмоструко врати у крило нашим суседима
 увреду коју су ти нанели, ГОСПОДЕ.
 13 Тада ћемо ти ми, твој народ,
 овце твога пашњака, довека захваљивати,
 исказивати ти хвале кроз сва поколења.

Псалам

*Хоровођи. По напеву »Љиљан Сведочанства«. Пса-
лам Асафов.*

80 Чуј нас, Пастиру Израелов,
 ти који Јосифов народ водиш као стадо.
 Ти који на престолу
 међу херувимима седиш, засијај
 2 пред Ефремом, Венијамином и Манасијом.
 Пробуди своју снагу,
 дођи и спаси нас.
 3 Обнови нас, Боже;
 нека нас обасја светлост твога лица,
 да се спасемо.
 4 Докле ће, ГОСПОДЕ, Боже над војскама,
 твој гнев тињати против молитви твога народа?
 5 Хлебом од суза га храниш
 и пехарима суза појиш.
 6 Учинио си да се суседи због нас препиру
 и да нам се наши непријатељи ругају.
 7 Обнови нас, Боже над војскама;
 нека нас обасја светлост твога лица,
 да се спасемо.
 8 Ти си из Египта донео лозу,
 истерао народе и посадио је.
 9 За њу си искрчио место,
 и она се закорени и испуни земљу.
 10 Њена сенка планине је прекривала,
 њене гране моћне кедрове.
 11 До Великог мора † пружала је розге,
 своје младице до Еуфрата ††.

† Великог мора То јест: Средоземног мора.

12 Зашто јој поломи ограде
 да са ње беру сви који крај ње прођу?
 13 Вепар из шуме је пустоши,
 пољско звериње прождире.
 14 Врати нам се, Боже над војскама!
 Погледај са неба и види.
 Старај се о овој лози,
 15 чокоту који је твоја десница посадила,
 сину кога си за себе одгајио.
 16 Они који је спалише и посекоше,
 нека изгину од претње твога лица!
 17 Нека твоја рука буде
 на човеку крај твоје деснице,
 на ономе кога си за себе одгајио.
 18 Тада се нећемо окретати од тебе.
 Оживи нас,
 и твоје Име ћемо призивати.
 19 Обнови нас, ГОСПОДЕ, Боже над војскама;
 нека нас обасја светлост твога лица,
 да се спасемо.

Псалам

Хоровођи. На гититу. Асафов.

81 Кличите Богу, нашој снази,
 радосно вичите Богу Јаковљевом!
 2 Псалам запевајте, у даире ударите,
 у милозвучну харфу и лиру засвирајте.
 3 У овнујски рог дуните за млада месеца,
 за пуна месеца на дан нашег Празника.
 4 То је уредба за Израел,
 закон Бога Јаковљевог.
 5 То је Јосифу дао као пропис
 када је изашао против земље египатске.
 Ово чух на језику који нисам знао:
 6 »Плећа му измакних испод терета,
 руке му се ослободише кошаре.
 7 Ти ми завапи у невољи,
 и ја те избавих.
 Услиших те из скровишта грома,
 проверих те код водâ Мериве. Села
 8 »Чуј ме, мој народе, опоменућу те.
 Е кад би ме послушао, Израеле!
 9 Нека код тебе не буде туђег бога
 и страном богу се не клањај.
 10 Ја сам ГОСПОД, твој Бог,
 који те извео из Египта.
 Своја уста отвори,
 и ја ћу их напунити.
 11 »Али мој народ не хтеде да ме послуша,
 Израел ми се не покори.
 12 Зато их предадох њиховом тврдокорном срцу,
 да за својим саветима иду.
 13 Е, кад би ме мој народ послушао,
 мојим путевима ишао Израел!
 14 Брзо бих њихове непријатеље покорио
 и руку окренуо против њихових душмана.

†† Еуфрата Дословно: реке.

- ¹⁵ Улагивали би се ГОСПОДУ они који га мрзе;
време њихове казне било би довека.
¹⁶ А Израел бих хранио најбољом пшеницом
и ситио га медом из стене.«

Псалам

Псалам Асафов.

- 82** Бог устаје на Божијем скупу,
пресуду доноси међу судијама †:
² »Докле ћете судити неправедно
и бити пристрасни према опакима? *Села*
³ »Браните сиромаша и сироче,
оправдавајте потлаченога и сиротана.
⁴ Избављајте сиромаша и убогога,
ослобађајте их из руку опаких.
⁵ »Ништа не знају и ништа не разумеју.
Док тумарају у мраку,
сви се темељи земље љуљају.
⁶ Ја рекох: »Богови сте,
сви сте синови Свевишњега.«
⁷ Али умрећете као сви људи
и пасти као сваки поглавар.«
⁸ Устани, Боже, суди земљи,
јер сви народи су твој посед.

Псалам

Песма. Псалам Асафов.

- 83** Не ћути, Боже!
Не буди нем, Боже, и не мируј!
² Јер, ево, твоји непријатељи се ускомешаше,
дигоше главу они који те мрзе.
³ Лукаве науме кују против твога народа
и спремају завере против твојих штићеника.
⁴ Говоре: »Хајде да их затремо као народ,
да се Израелово име више не помиње.«
⁵ Јер, сложено заверу кују,
савез склапају против тебе
⁶ шатори Едома и Јишмаеловаца,
Моав и Хагарци,
⁷ Гевал, Амон и Амалек,
Филистеја и житељи Тира.
⁸ Чак им се и Асирија придружила,
да помогне Лотовим потомцима. *Села*
⁹ Учини с њима као и с Мидјанцима,
као са Сисром и Јавином код потока Кишона,
¹⁰ који погинуше код Ендора
и постадоше ђубриво на тлу.
¹¹ Учини да им поглавари буду као Орев и Зеев,
сви њихови владари као Зевах и Цалмуна,
¹² који рекоше:
»Хајде да запоседнемо Божије пашњаке.«
¹³ Учини да буду као плева у вихору,
као стрњика на ветру.

† судијама Дословно: боговима. Хебрејска реч елохим

- ¹⁴ Као што огањ прождире шуму
и пламен пали планине,
¹⁵ тако их потерај својим вихором
и престрави својим ветром олујним.
¹⁶ Лица им прекриј срамотом,
да тебе потраже, ГОСПОДЕ.
¹⁷ Нека се довека стиде и плаше,
нека у срамоти пропадну.
¹⁸ Нека знају да си ти,
коме је име ГОСПОД,
једини Свевишњи над свом земљом.

Псалам

Хоровођи. На гититу. Потомака Корејевих. Псалам.

- 84** Како је дивно твоје Боравиште,
ГОСПОДЕ над војскама!
² Душа ми жуди и гине за двориштима ГОСПО-
ДЊИМ,
срце и тело ми кличу Богу живоме.
³ Чак и врабац себи налази дом
и ластавица гнездо за себе,
где ће своје птиће излећи,
крај твојих жртвеника, ГОСПОДЕ над војскама,
Царе мој и мој Боже.
⁴ Благо онима што у твом Дому бораве
– они те без престанка хвале. *Села*
⁵ Благо онима чија је снага у теби,
који су се у срцу одлучили за ходочашће.
⁶ Док пролазе долином Баха,
у место пуно извора је претварају,
а јесења киша благословима је прекрива.
⁷ Све више им расте снага
док се сваки не покаже пред Богом на Сиону.
⁸ ГОСПОДЕ, Боже над војскама, чуј моју молитву,
саслушај ме, Боже Јаковљев. *Села*
⁹ Погледај наш штит, Боже,
лице помазаника свога погледај с наклоношћу.
¹⁰ Бољи је један дан у твојим двориштима
од хиљаду других.
Радије ћу да стојим на прагу Дома мога Бога
него да станујем у шаторима опаких.
¹¹ ГОСПОД, Бог, Сунце је и Штит.
ГОСПОД даје милост и славу;
ниједно добро не ускраћује
онима чији је живот беспрекоран.
¹² ГОСПОДЕ над војскама,
благо човеку који се у тебе узда.

Псалам

Хоровођи. Потомака Корејевих. Псалам.

- 85** Милостив си био својој земљи, ГОСПОДЕ,
Јакову си вратио благостање.
² Уклонио си кривицу свога народа,
све његове грехе покрио. *Села*
³ Склонио си сву своју срџбу
и одвратио се од свог љутог гнева.

4 Обнови нас, Боже, наш Спаситељу,
и окончај свој гнев према нама.
5 Зар ћеш се довека на нас гневити?
Зар ће се твој гнев протезати кроз сва поколења?
6 Зар нас нећеш поново оживети,
да се твој народ радује у теби?
7 Своју љубав нам покажи, ГОСПОДЕ,
и дај нам своје спасење.
8 Хоћу да чујем шта Бог, ГОСПОД, говори,
јер он обећава мир своје народу,
вернима својим –
само нека се опет не окрену безумљу.
9 Да, његово спасење је близу онима који га се бо-
је,
да се Слава настани у нашој земљи.
10 Састају се љубав и истина,
љубе се праведност и мир.
11 Истина ниче из земље,
а праведност гледа са неба.
12 Да, ГОСПОД ће дати оно што је добро
и наша земља даће свој род.
13 Праведност ће ићи пред њим
и пут припремити за његове кораке.

Псалам

Молитва Давидова.

86 Чуј ме, ГОСПОДЕ, услиши ме,
јер сиромах сам и убог.
2 Душу ми чувај, јер сам ти веран.
Ти си мој Бог; спаси мене, свога слугу,
који се у тебе узда.
3 Смилуј ми се, Господе,
јер ти поваздан вапијем.
4 Обрадуј свога слугу,
јер за тобом жудим, Господе.
5 Ти си, Господе, добар и спреман да прашташ,
препун љубави према онима који ти вапију.
6 Чуј, ГОСПОДЕ, моју молитву,
помно саслушај мој вапај за милост.
7 Вапијем ти у дан своје невоље,
јер ћеш ме услишити.
8 Нема међу боговима таквог као ти, Господе,
и нема делâ као што су твоја.
9 Доћи ће сви народи које си створио
и поклонити се пред тобом, Господе,
и Име твоје славити.
10 Јер, ти си велик
и чудесна дела чиниш;
ти једини си Бог.
11 Свом путу ме научи, ГОСПОДЕ,
да у твојој истини ходам.
Дај ми неподељено срце
да се твога Имена бојим.
12 Захваљиваћу ти, Господе, мој Боже,
свим својим срцем;
твоје Име славићу довека.
13 Јер, велика је твоја љубав према мени,

из дубина Шеола живот си ми избавио.
14 Бахати се дигоше на мене, Боже,
скуп силника мој живот тражи.
За тебе они не маре.
15 А ти си, Господе, Бог самилостан и милостив,
спор да се разгневиш, препун љубави и истине.
16 Окрени се к мени и смилуј ми се;
дај своје снаге своје слуги
и спаси сина своје слушкиње.
17 Покажи ми знак своје добротe –
нека га виде они што ме мрзе,
и постиде се,
јер си ми ти помогао, ГОСПОДЕ, и утешио ме.

Псалам

Потомака Корејевих. Псалам. Песма.

87 На светим горама основао је град.
2 ГОСПОД више воли капије сионске
од свих боравишта Јаковљевих.
3 Дивоте о теби говоре, граде Божији. *Села*
4 »Рахав и Вавилон
прибројаћу к онима који ме знају,
а тако и Филистеју, Тир и Куш,
па ће се говорити: „Овај је грађанин Сиона †.«
5 Да, за Сион ће говорити:
»Овај и онај његови су грађани ††
и сâм Свевишњи ће га учврстити.«
6 ГОСПОД ће уписати у књигу народâ:
»Овај је грађанин Сиона.« *Села*
7 И они ће играти и певати:
»У теби су сви моји извори.«

Псалам

*Песма. Псалам потомака Корејевих. Хоровођи. Пре-
ма махалат-леаноту. Маскил Хемана Езраховца.*

88 ГОСПОДЕ, Боже, мој Спаситељу,
и дан и ноћ пред тобом запомажем.
2 Нека моја молитва дође пред тебе,
саслушај мој вапај.
3 Јер, душа ми је сита несреће
и живот ми се примиче Шеолу.
4 Већ ме убрајају у оне
који у гробну јаму силазе.
Као човек сам коме нема помоћи,
5 остављен међу мртвима,
као погинули што леже у гробу,
којих се више не сећаш,
који су одвојени од твоје руке.
6 У најдубљу јаму си ме положио,
у мрачне дубине.
7 Твоја јарост тешко ме притиска,
свим својим таласима ме удараш.
8 Удаљио си од мене моје познанике,
учинио да им постанем одвратан.

† грађанин Сиона Дословно: рођен тамо; исто и у б. стиху.
†† његови су грађани Дословно: рођен је тамо.

Затворен сам и не могу да изађем.
 9 Очи ми ослабише од патње.
 Из дана у дан теби вапијем, ГОСПОДЕ,
 теби пружам руке.
 10 Зар мртвима показујеш чуда?
 Зар духови умрлих устају и захваљују ти? *Села*
 11 Зар се о твојој љубави прича у гробу,
 о верности твојој у Авадону?
 12 Зар се за твоја чуда зна у свету таме,
 за твоју праведност у земљи заборавана?
 13 А ја ти ипак вапијем, ГОСПОДЕ,
 и уутро ће моја молитва доћи пред тебе.
 14 Зашто ме одбацујеш, ГОСПОДЕ,
 и од мене кријеш своје лице?
 15 Од своје младости сам јадан
 и на самрти,
 изнемогах твоје страхоте носећи.
 16 Твој љути гнев преко мене прелази,
 твоје страхоте ме сатиру –
 17 повоздан се око мене вртложе као воде
 и сложно ме ударају.
 18 Удаљио си од мене пријатеља и друга,
 тама ми је познаник једини.

Псалам

Маскил Етана Езраховца.

89 О љубави ГОСПОДЊОЈ певаћу довека,
 устима твоју верност обзнањивати кроз сва
 поколења.

2 Говорићу да твоја љубав чврсто стоји довека,
 да си верност на самом небу учврстио.
 3 »Савез сам склопио са својим изабраником,
 заклео се своме служи Давиду:
 4 »Твоје потомство учврстићу довека
 и твој престо учврстити кроз сва поколења.« *Села*

5 Небеса ће славити твоја чуда, ГОСПОДЕ,
 твоју верност на скупу светих.
 6 Ко је у облацима раван ГОСПОДУ?
 Ко је као ГОСПОД међу бићима небеским?
 7 Страшан је Бог на већу светих,
 већи и страшнији од свих око себе.
 8 ГОСПОДЕ, Боже над војскама, ко је као ти?
 Силни ГОСПОДЕ, твоја верност те окружује.
 9 Ти узбурканим морем владаш,
 кад му се таласи дигну, ти их стишаваш.
 10 Ти Рахава скрши као да је рањен,
 снажном руком непријатеље распрши.
 11 Небеса су твоја, твоја је и земља,
 ти си свет утемељио и све на њему.
 12 Ти си север и југ створио,
 Тавор и Хермон твој Имену кличу.
 13 Мишица ти снажна, рука јака,
 десница уздигнута.
 14 Праведност и правда темељ су твога престола,
 љубав и истина пред тобом иду.
 15 Благо народу који зна да ти кличе:

он у светлости твог лица хода,
 16 у твој Имену повоздан се радује
 и твоју праведност хвали.
 17 Јер, ти му дајеш сјај и снагу.
 Због твоје наклоности победу односимо †.
 18 Наш штит припада ГОСПОДУ,
 наш цар Свецу Израеловом.
 19 Једном си у виђењу својим вернима рекао:
 »Помоћ сам пружио ратнику,
 изабранога издигао из народа:
 20 нашао сам Давида, свог слугу,
 својим светим уљем га помазао.
 21 Моја рука ће га придржавати,
 моја мишица снажити.
 22 Неће му непријатељ узимати данак
 ни опаки га тлачити.
 23 Скршићу пред њим његове душмане
 и оборити оне који га мрзе.
 24 С њим ће бити моја верност и љубав
 и у мом Имену ће победити ††.
 25 Ставићу његову руку на море
 и његову десницу на реке.
 26 Он ће ме звати: »Ти си мој Отац, мој Бог
 и Стена која ме спасава.«
 27 Учинићу га и својим прворођеним,
 најузвишенијим од земаљских царева.
 28 Довека ћу за њега чувати своју љубав
 и мој поуздани савез с њим.
 29 Његово потомство учврстићу заувек
 и његов престо као дане небеске.
 30 »Ако његови синови оставе мој Закон
 и не буду живели по мојим законима,
 31 ако моје уредбе прекрше
 и не буду се држали мојих заповести,
 32 казнићу их шибом због њиховог преступа,
 батинама због њиховог греха,
 33 али му нећу ускратити своју љубав
 ни раскинути своју верност.
 34 Нећу прекршити свој савез
 ни променити своје обећање.
 35 Једном заувек својом светошћу се заклек,
 нећу Давида слагати:
 36 његова владарска кућа остаће довека
 и његов престо као сунце преда мнош;
 37 довека ће бити учвршћен, као месец,
 сведок на небу поуздан.« *Села*
 38 Али ти одбаци, презре
 и разјари се на помазаника свога.
 39 Ти раскиде савез са својим слугом
 и круну му укаља збацивши је на земљу.
 40 Ти му све зидине проби
 и сва његова утврђења претвори у рушевине.
 41 Ко год прође путем, пљачка га;
 ругло постаде својим суседима.
 42 Уздигао си десницу његових душмана,
 учинио да ликују сви његови непријатељи.

† победу односимо Дословно: наш рог се уздиже. †† ће победити Дословно: рог ће му бити подигнут.

43 Ти му отупи оштрицу мача
и у боју га не подржа.
44 Ти учини крај његовом сјају
и престо му баци на земљу.
45 Ти му скрати дане младости
и срамотом га покри. *Села*
46 Докле још, ГОСПОДЕ?
Зар ћеш се довека скривати?
Докле ће твоја јарост горети као огањ?
47 Сети се како је кратак мој живот,
како си ништавним учинио живот људски.
48 Који човек живи а да неће видети смрт?
Може ли свој живот спасти Шеолове руке? *Села*
49 Где је твоја пређашња љубав, ГОСПОДЕ,
на коју си се, у својој верности, заклео Давиду?
50 Сети се, Господе, како су вређали твог слугу,
како у срцу носим увреде свих народа,
51 којима су ме вређали твоји непријатељи, ГО-
СПОДЕ,
којима су на сваком кораку твог помазаника вре-
ђали.
52 Благословен ГОСПОД довека!
Амин! Амин!

Псалам

Књига четврта

(Псалми 90-106)

Молитва Мојсија, Божијег човека.

90 Господе, ти си нам пребивалиште
кроз сва поколења.
2 Пре но што су се родиле горе
и ти земљу и свет изнедрио,
ти си Бог од вечности до вечности.
3 Ти човека враћаш у прах, говорећи:
»У прах се вратите, људи.«
4 Хиљаду је година у твојим очима
као дан јучерашњи када прође,
као неколико ноћних сати.
5 Живот им докрајчиш
и у смртни сан падају.
Ујутро су као трава што никне:
6 ујутро никне и цвета,
а увече свене и осуши се.
7 Твој гнев нас сатира
и твоја јарост престрављује.
8 Пред себе си ставио наша злодела,
наше скривене грехе пред светлост свога лица.
9 Сви дани нам пролазе у твојој срџби,
наше године јецањем се свршавају.
10 Животни век нам је седамдесет година,
ако смо у снази – осамдесет.
Али и најбоље од њих мука су и јад,
јер брзо мину и ми одлетимо.

11 Ко је заиста искусио силу твога гнева?
Твоја срџба је застрашујућа.
12 Научи нас да бројимо своје дане,
да стекнемо мудро срце.
13 Врати се, ГОСПОДЕ! Докле ћеш тако?
Сажали се на своје слуге.
14 Сваког јутра својом љубављу нас насити,
да свих својих дана кличемо и радујемо се.
15 Дај да се радујемо онолико дана
колико си нас ударао невољом,
онолико година колико смо гледали несрећу.
16 Покажи своја дела својим слугама,
своје величанство њиховој деци.
17 Нека наклоност Господа, нашег Бога, буде на на-
ма.
Учврсти за нас наша дела –
да, учврсти наша дела.

Псалам

91 Ко живи у скровишту Свевишњег
остаће у сенци Свесилнога.
2 Рећи ћу за ГОСПОДА:
»Он је моје уточиште и тврђава,
Бог мој, у кога се уздам.«
3 Он ће те избавити из птичареве замке
и од помора погубног.
4 Својим перјем ће те покрити
и под његовим крилима наћи ћеш уточиште.
Његова верност биће ти штит и оклоп.
5 Нећеш се плашити ноћних ужаса,
ни стреле која лети дању,
6 ни помора који се шуња по мраку,
ни пошаст која хара у подне:
7 хиљаду их може пасти крај тебе,
десет хиљада теби здесна,
али теби се неће примаћи.
8 Само гледај својим очима,
и видећеш казну која сналази опаке.
9 Ако ти пребивалиште буде ГОСПОД,
ако ти Свевишњи буде уточиште,
10 никакво зло неће те задесити
ни пошаст се примаћи твоје шатору.
11 Јер, заповедиће својим анђелима за тебе
да те чувају на свим твојим путевима;
12 они ће те носити на рукама
да ногом не запнеш за камен.
13 Лава и кобру ћеш газити,
згазити младог лава и љуту гују.
14 »Зато што ме воли, избавићу га,
зато што моје Име признаје, заштитићу га.
15 Завапиће ми, и ја ћу га услышити.
С њим ћу бити у невољи,
избавити га и прославити.
16 Наситићу га дугим животом
и моје спасење му показати.«

Псалам

Псалам. Песма. За суботу.

- 92** Добро је захваљивати ГОСПОДУ
и твој Имену певати псалме, Свевишњи,
² твоју љубав објављивати ујутро
и твоју верност ноћу,
³ уз лиру од десет жица
и брујање харфе.
⁴ Јер, ти си ме својим делима обрадовао, ГОСПОДЕ,
због твојих дела кличем.
⁵ Како су велика твоја дела, ГОСПОДЕ!
Како су дубоки твоји науми!
⁶ Глупан ово не зна,
безумник не разуме:
⁷ иако опаки ничу као трава
и сви зликовци бујају,
заувек ће бити затрти.
⁸ А ти си, ГОСПОДЕ, узвишен довека.
⁹ Јер, заиста, твоји ће непријатељи, ГОСПОДЕ,
твоји ће непријатељи пропасти,
сви зликовци бити распршени.
¹⁰ Учинио си да будем јак као биво †,
новим уљем сам помазан.
¹¹ Очи ми гледају пораз душманâ што на мене вре-
бају,
уши слушају кукњаву опаких који се на мене ди-
жу.
¹² Праведник ће бујати као палма,
расти као кедар либански.
¹³ Они који су посађени у Дому ГОСПОДЊЕМ
у двориштима нашег Бога бујају
¹⁴ и у старости род доносе,
стамени и крепки,
¹⁵ објављујући: »ГОСПОД је правичан.
Он је моја Стена
и у њему нема неправде.«

Псалам

- 93** ГОСПОД царује у величанство обучен,
ГОСПОД се обукао и наоружао силом.
Чврсто стоји свет, неће се пољуљати.
² Твој престо чврсто стоји од искона,
ти си од вечности.
³ Реке дижу, ГОСПОДЕ,
реке дижу свој глас,
реке своје хучеће таласе дижу.
⁴ Силнији од хучања многих вода,
силнији од морских таласа,
силан је ГОСПОД на небесима.
⁵ Твоји прописи докраја су поуздани,
светост довека краси твој Дом, ГОСПОДЕ.

Псалам

- 94** ГОСПОДЕ, Боже освете,
Боже освете, засијај.
² Устани, Судијо земље,
врати охолома како заслужују.
³ ГОСПОДЕ, докле ће опаки,
докле ће опаки ликовати?
⁴ Докле ће просипати дрске речи?
Докле ће се сви зликовци хвалисати?
⁵ Народ твој сатиру, ГОСПОДЕ,
и твој посед тлаче.
⁶ Удовицу и дошљака кољу,
сироче убијају.
⁷ Говоре: »Не види ГОСПОД,
не обраћа пажњу Бог Јаковљев.«
⁸ Ви обратите пажњу, глупи међу народом!
Безумници, кад ћете се уразумити?
⁹ Зар Онај који је усадио ухо не чује?
Зар Онај који је саздао око не види?
¹⁰ Зар Онај који стегом народе одгаја не кажњава?
Зар Онај који људски род учи нема знања?
¹¹ ГОСПОД зна људске мисли, да су ништавне.
¹² Благо човеку кога одгајаш стегом, ГОСПОДЕ,
и из свог Закона га учиш.
¹³ Ти му дајеш смирење од дана злих
док се за опакога копа јама.
¹⁴ Јер, ГОСПОД неће свој народ одбацити
ни свој посед оставити.
¹⁵ Пресуде ће се опет заснивати на правди
и сви срца честитог за њом ће ићи.
¹⁶ Ко ће за мене устати против злих?
Ко ће за мене стати против зликоваца?
¹⁷ Да ми није ГОСПОД притекао у помоћ,
брзо бих се у смртној тишини настанио.
¹⁸ Кад рекох: »Нога ми се оклизну«,
твоја ме љубав придржа, ГОСПОДЕ.
¹⁹ Кад се намножила тескоба у мени,
твоја утеха ме развесели.
²⁰ Зар могу с тобом у савезу да буду
искварене судије, које муку стварају својим одлу-
кама?
²¹ Удружују се да праведнику узму живот
и да недужнога осуде на смрт.
²² Али ГОСПОД је моје утврђење високо,
мој Бог је стена мога уточишта.
²³ Он ће им вратити за њихове грехе
и због њихове опакости их уништити.
ГОСПОД, наш Бог, уништиће их.

Псалам

- 95** Дођите да кличемо ГОСПОДУ,
да радосно вичемо Стени нашег спасења!
² Изађимо пред њега с песмом захвалницом,
радосно му псалме извикујмо.
³ Јер, ГОСПОД је велики Бог
и велики Цар над свим боговима.

† Учинио ... биво Дословно: Мој рог си уздигао као биволу.

4 У руци су му дубине земљине
и његови су врхунци планина.
5 Море је његово, он га је начинио,
и његове су руке саздале копно.
6 Дођите да се поклонимо и савијемо колена,
да клекнемо пред ГОСПОДОМ, нашим Творцем.
7 Јер, он је наш Бог,
а ми народ његовог пашњака,
стадо које својом руком води.
Данас ако му чујете глас,
8 »нека вам не отврдне срце
као код Мериве,
као онога дана код Масае у пустињи,
9 где су ме ваши праоци
искушавали и проверавали,
иако су гледали моја дела.
10 Четрдесет година гнушао сам се тога нараштаја.
Рекох: „Они су народ који у срцу застрањује;
моје путеве нису упознали.“
11 Тако сам се у свом гневу заклео:
„Неће ући у мој Починак!“

Псалам

(1. Лет 16,23-33)

96 Певајте ГОСПОДУ нову песму!
Певај ГОСПОДУ, сва земљо!
2 Певајте ГОСПОДУ, Име му благосиљајте!
Из дана у дан његово спасење објављујте!
3 О његовој слави причајте међу незнабошцима,
о чудима његовим међу свим народима.
4 Јер, велик је ГОСПОД и хвале предостојан,
бојати га се треба више од свих богова.
5 Јер, ништавни су сви богови народâ,
а ГОСПОД је небеса начинио.
6 Пред њим су сјај и величанство,
сила и лепота у његовом су светилишту.
7 Дајте ГОСПОДУ, породице народâ,
дајте ГОСПОДУ славу и силу.
8 Дајте ГОСПОДУ славу достојну његовог Имена.
Дар донесите и у његова дворишта уђите,
9 поклоните се ГОСПОДУ у сјају његове светости.
Дрхти пред њим, сва земљо!
10 Говорите међу незнабошцима: »ГОСПОД цару-
је!«
Чврсто стоји свет, неће се пољуљати.
Он ће народима судити правично.
11 Нека се радују небеса,
нека кличе земља,
нека грми море и све што је у њему,
12 нека се радују поља и све на њима.
Тада ће све шумско дрвеће клицати
13 пред ГОСПОДОМ, јер он долази,
он долази да суди земљи.
Судиће свету у праведности
и народима у својој верности.

Псалам

97 ГОСПОД царује –
нека кличе земља,
нека се радује све мноштво острва.
2 Око њега су облаци и густа тмина,
праведност и правда темељ су његовог престола.
3 Пред њим огањ иде
и сажиге његове душмане унаоколо.
4 Његове муње свет обасјавају,
земља то гледа и дрхти.
5 Планине се као восак топе пред ГОСПОДОМ,
пред Господаром све земље.
6 Небеса његову праведност објављују
и сви народи гледају његову славу.
7 Срамоти ће бити извргнути
сви који служе ликовима,
који се хвале идолима.
Њему се поклоните, сви богови! †
8 Сион то чује, и радује се,
и јудејска села кличу због твојих пресуда, ГОСПО-
ДЕ.
9 Јер, ГОСПОДЕ, ти си Свевишњи над свом земљом,
ти си силно узвишен над свим боговима.
10 Ви који волите ГОСПОДА, мрзите зло,
јер он чува живот својих верних
и избавља их из руку опаких.
11 Светлост се просипа по праведнима
и радост по онима срца честитог.
12 Радујте се у ГОСПОДУ, праведници,
и захваљујте његовом светом Имену.

Псалам

Псалам.

98 Певајте ГОСПОДУ нову песму,
јер чудесна дела учини.
Његова десница и света мишица
победу му донеше.
2 ГОСПОД обзнани своје спасење,
своју праведност пред народима откри.
3 Сетио се своје љубави и верности
према народу Израеловом.
Сви крајеви земље видеше спасење Бога нашега.
4 Радосно вичи ГОСПОДУ, сва земљо!
Вичи и кличи и псалам певај!
5 Псалам певајте ГОСПОДУ уз лиру!
Уз лиру и звук псалма,
6 уз трубе и звук рога овнујског
радосно вичите пред ГОСПОДОМ Царем!
7 Нека грми море и све што је у њему,
свет и сви који у њему живе!
8 Нека реке пљешћу рукама,
нека планине сложено кличу
9 пред ГОСПОДОМ!
Јер, он долази да суди земљи.

† Њему ... богови Овај текст на хебрејском може да значи и
»њему се клањају сви богови«.

Судиће свету праведно
и народима правично.

Псалам

99 ГОСПОД царује –
нека дрхте народи.
На престолу седи међу херувимима –
нека се земља тресе.
² Велик је ГОСПОД на Сиону,
узвишен над свим народима.
³ Нека захваљују твоме Имену,
великом и страшном.
Он је свет!
⁴ Силни Царе, ти волиш правду.
Правичност си учврстио,
право и праведно поступаш у Јакову.
⁵ Узвисујте ГОСПОДА, Бога нашега,
и клањајте се код његовог подножја.
Он је свет!
⁶ Мојсије и Аарон били су међу његовим свеште-
ницима,
Самуило међу онима који његово Име призивају.
Призвали би ГОСПОДА, и он би их услишио.
⁷ Говорио им је из стуба од облака.
Држали су се његових прописа
и уредби које им је дао.
⁸ Услишавао си их, ГОСПОДЕ, Боже наш.
Био си им Бог који прашта,
иако си кажњавао њихова злодела.
⁹ Узвисујте ГОСПОДА, Бога нашега,
и клањајте се на његовој светој гори.
Јер, свет је ГОСПОД, наш Бог.

Псалам

Псалам. За захваљивање.

100 Радосно вичи ГОСПОДУ, сва земљо!
² Служите ГОСПОДУ с радошћу,
долазите пред њега кличући!
³ Знајте да је ГОСПОД Бог.
Он нас је начинио, и ми смо његови,
његов народ, стадо његовог пашњака.
⁴ Са захвалницом улазите кроз његове капије
и са хвалом у његова дворишта.
Захваљујте му, његово Име благосиљајте.
⁵ Јер, ГОСПОД је добар;
љубав његова остаје довека
и његова верност кроз сва поколења.

Псалам

Давидов.

101 Певаћу о љубави и правди,
теби, ГОСПОДЕ, псалам ћу певати.
² Пазићу да идем путем беспрекорним
– када ли ћеш доћи к мени?
Вршићу дужности у својој палати срца честитог.

³ Ништа погано нећу стављати пред очи.
Мрзим оно што чине неверни,
нећу да имам удела у томе.
⁴ Изопачено срце биће далеко од мене,
нећу да имам ништа са злом.
⁵ Ко ближњег клевете у потаји,
тога ћу затрти.
Коме су очи охоло и срце надмено,
тога нећу трпети.
⁶ Моје очи тражиће верне у земљи,
да код мене живе.
Ко иде путем беспрекорним,
тај ће ми служити.
⁷ Ко се бави преваром,
неће живети у моме дому.
Ко говори лажи,
неће ми стајати пред очима.
⁸ Сваког јутра ћу затирати
све опаке у земљи,
да уклоним све зликовце
из града ГОСПОДЊЕГ.

Псалам

*Молитва сиромасова. Кад је занемоћао и излива
своју јадиковку пред ГОСПОДОМ.*

102 Чуј моју молитву, ГОСПОДЕ,
и нека мој вапај дође до тебе.
² Не криј своје лице
у дан моје невоље,
окрени своје ухо к мени.
Кад ти завапим, брзо ме услиши.
³ Јер, моји дани као дим нестају,
кости ми као жеравица горе.
⁴ Срце ми се као трава разболело и осушило,
хлеб свој заборављам да једем.
⁵ Због свога гласног јаукања
кост и кожа сам постао.
⁶ Сличан сам дивљој птици у пустињи,
сличан сови међу рушевинама.
⁷ Будан лежим,
сличан самотном врапцу на крову.
⁸ Непријатељи ме поваздан вређају,
ругаоци моје име користе као псовку.
⁹ Пепео једем као хлеб
и своје пиће мешам са сузама
¹⁰ због твога беса и срџбе,
јер ти ме подиже и одбаци.
¹¹ Моји дани су као вечерња сенка
и као трава се сушим.
¹² А ти, ГОСПОДЕ, остајеш на престолу довека
и спомен на тебе кроз сва поколења.
¹³ Устаћеш и сажалити се на Сион,
јер дошло је време, време одређено да му се сми-
лујеш.
¹⁴ Јер, његово камење мило је твојим слугама
и жале његов прах.
¹⁵ Бојаће се народи Имена ГОСПОДЊЕГ,

сви цареви земаљски твоје Славе.
¹⁶ Јер, ГОСПОД ће опет саградити Сион
и показати се у својој Слави.
¹⁷ Осврнуће се на молитву убогих
и неће презрети њихову молбу.
¹⁸ Нека се ово запише за будући нараштај,
па ће хвалити ГОСПОДА народ што ће тек бити
створен:
¹⁹ »ГОСПОД погледа из свог светилишта на висинама,
са небеса осмотри земљу
²⁰ да чује роптање засуђених
и ослободи осуђене на смрт
²¹ да Име ГОСПОДЊЕ објављују на Сиону
и хвале му изричу у Јерусалиму
²² када се народи и царства окупе
да служе ГОСПОДУ.«
²³ Сред животног пута снагу ми је скршио,
скратио дане мога живота.
²⁴ Рекох: »Боже мој, не узми ме усред мојих дана!
Кроз сва поколења трају твоје године.
²⁵ Давно си поставио темеље земљине
и небеса су твојих руку дело.
²⁶ Ти остајеш, а они ће нестати,
сасвим се отрцати као одећа.
Као одело ћеш их променити,
и биће одбачени.
²⁷ Али ти остајеш
и твојим годинама нема краја.
²⁸ Деца твојих слугу живеће спокојно,
њихово потомство учврстиће се пред тобом.«

Псалам

Давидов.

103 Захваљуј ГОСПОДУ, душо моја,
и све што је у мени, његовом светом Имену.
² Захваљуј ГОСПОДУ, душо моја,
и не заборави сва добротинства његова.
³ Он је тај који ти прашта грехе,
који све твоје болести исцељује,
⁴ који ти живот откупљује од гробне јаме,
који те љубављу и самилошћу окружује,
⁵ који те добрима сити,
па ти се младост обнавља као орлу.
⁶ ГОСПОД праведно и право поступа
са свим потлаченима.
⁷ Своје је путеве обзнанио Мојсију,
своја дела народу Израеловом.
⁸ ГОСПОД је сажалив и милостив,
спор да се разгневи и препун љубави.
⁹ Он неће стално оптуживати,
ни до века се гневити.
¹⁰ Не поступа с нама према нашим гресима
нити нам узвраћа према нашој кривици.
¹¹ Јер, колико је небо високо над земљом,

толика је његова љубав према онима који га се боје.

¹² Колико је исток далеко од запада,
толико је наше преступе удаљио од нас.
¹³ Као што се отац сажали на децу,
тако се и он сажали на оне који га се боје.
¹⁴ Јер, он зна како смо саздани,
сећа се да смо прах.
¹⁵ А човек – његови дани су као трава.
Као пољски цвет цвета,
¹⁶ ветар преко њега пређе, и нема га,
и више га се не сећа његово место.
¹⁷ А љубав ГОСПОДЊА од вечности је до вечности
на онима који га се боје
и његова праведност на деци њихове деце,
¹⁸ на онима који се држе његовог Савеза
и сећају се да његове налоге извршавају.
¹⁹ ГОСПОД је свој престо поставио на небесима
и његово царство влада над свима.
²⁰ Захваљујте ГОСПОДУ, његови моћни анђели,
који чините како вам он каже
и његовој речи се покоравате.
²¹ Захваљујте ГОСПОДУ, све војске његове,
ви његове слуге које његову вољу извршавате.
²² Захваљујте ГОСПОДУ, сва дела његова
на свим местима његовог царства.
Захваљуј ГОСПОДУ, душо моја.

Псалам

104 Захваљуј ГОСПОДУ, душо моја.
Силно си велик, ГОСПОДЕ, Боже мој.
У сјај и величанство си обучен,
² светлошћу као плаштом огрнут.
Небеса разастиреш као завесу,
³ на водама над небом полажеш греде
својих горњих одаја.
Од облака правиш своја кола
и на крилима ветра путујеш.
⁴ Ветрове чиниш својим гласницима,
огњене пламенове својим слугама.
⁵ Земљу си на њене темеље поставио –
до века се неће пољуљати.
⁶ Океаном † си је покрио као одећом,
воде су стајале над планинама.
⁷ Ти запрети водама, и оне побегоше,
на звук твога грома хитро утекоше.
⁸ Уздигоше се планине, спустише долине
до места које си им одредио.
⁹ Водама си поставио границу
коју не смеју да пређу,
да више не прекрију земљу.
¹⁰ Ти воде из извора изливаш у кланце.
Између планина теку
¹¹ и сваку дивљу животињу поје.
Дивљи магарци гасе жеђ,
¹² крај њих се гнезде птице
и певају међу гранама.

† Океаном Дословно: Дубином.

13 Из својих горњих одаја планине натапаш,
 земља је пуна плодова твог труда.
 14 Ти чиниш да расте трава за стоку
 и биљке које служе човеку,
 да добије храну из земље:
 15 вино, које човеку радује срце,
 уље, да му лице засија,
 и хлеб, који му снажи тело †.
 16 Сите се стабла ГОСПОДЊА,
 кедрови либански, које је засадио.
 17 На њима врапци свијају гнезда,
 рода свој дом на боровима.
 18 Високе планине уточиште су дивокозама,
 хридине даманима.
 19 Ти чиниш да месец одређује времена,
 сунце зна када да зађе.
 20 Ти донесеш таму, и ноћ падне,
 кад све шумске животиње излазе,
 21 лавови ричу за пленом
 и своју храну траже од Бога.
 22 Сунце изађе, и оне се окупе
 и по својим јазбинама полежу.
 23 Тада човек иде на посао,
 на свој рад до вечери.
 24 Колико је много твојих дела, ГОСПОДЕ!
 Сва си их учинио у мудрости.
 Пуна је земља твојих створења.
 25 Ено мора, големог и широког,
 које врви од створења безбројних,
 бића малих и великих.
 26 По њему плове лађе,
 у њему је левијатан,
 кога си створио да се у њему игра.
 27 Сви ови на тебе чекају
 да им храну даш на време.
 28 Ти им је дајеш,
 и они је сабиру,
 руку отвараш,
 и они се добрима сите.
 29 Своје лице сакријеш,
 и они се уплаше,
 дах им одузмеш, и они угибају
 и у прах се враћају.
 30 Ти свој дах пошаљеш,
 и други се стварају,
 и тако обнављаш лице земље.
 31 Нека Слава ГОСПОДЊА остане довека!
 Нека се радује ГОСПОД у својим делима!
 32 Он земљу погледа, и она задрхти,
 планине дотакне, и оне се задиме.
 33 Док сам жив, ГОСПОДУ ћу певати,
 псалме му певати све док ме буде.
 34 Нека му моје мисли буду миле!
 У ГОСПОДУ ћу се радовати.
 35 Нека грешници нестану са земље
 и нека више не буде опаких.
 Захваљуј ГОСПОДУ, душо моја.

† тело Дословно: срце.

Алилуја!

Псалам
 (1. Лет 16,8-22)

105 Захваљујте ГОСПОДУ, његово Име објављујте,
 обзнањујте његова дела међу народима.
 2 Певајте му, псалме му певајте,
 говорите о свим његовим делима чудесним.
 3 Хвалите се његовим светим Именом.
 Нека се радује срце оних који ГОСПОДА траже.
 4 Тражите ГОСПОДА и његову силу,
 његово лице тражите без престанка.
 5 Сећајте се чудесних дела која је учинио,
 чуда и пресуда које је изрекао,
 6 потомци Авраама, његовог слуге,
 синови Јаковљеви, изабрани његови.
 7 Он је ГОСПОД, наш Бог,
 по свој земљи његови су закони.
 8 Он се довека сећа свога Савеза,
 речи коју је заповедио хиљади нараштаја,
 9 савеза који је склопио с Авраамом,
 своје заклетве Исааку,
 10 коју као уредбу потврди Јакову,
 као вечан савез Израелу:
 11 »Теби ћу дати земљу Ханаан,
 она ће ти бити наследство.«
 12 Кад их је још било мало, сасвим мало,
 и док су још били дошљаци у земљи
 13 и лутали од народа до народа,
 од једног царства до другог,
 14 ником није дао да их тлачи.
 Због њих је опомињао царева:
 15 »Не дирајте помазанике моје!
 Не наносите зло мојим пророцима!«
 16 Он позва глад у њихову земљу,
 сасвим пресече снабдевање хлебом.
 17 Пред њима посла човека –
 Јосифа, продатог у робље.
 18 Ноге му спуташе оковима,
 врат му ставише у гвожђе,
 19 док се не испуни оно што је прорекао,
 док реч ГОСПОДЊА не показа да је у праву.
 20 Цар нареди да га пусте,
 владар над народима га ослободи.
 21 Постави га за господара над својим домом
 и за управитеља над свим својим имањем,
 22 да његове поглаваре обучава по својој вољи
 и да његове старешине учи мудрости.
 23 Онда Израел уђе у Египат,
 Јаков се као дошљак насели у Хамовој земљи.
 24 ГОСПОД свој народ учини силно плодним
 и јачим од његових душмана,
 25 чије срце окрену да мрзе његов народ,
 да лукаво поступају с његовим слугама.
 26 Он посла Мојсија, свога слугу,
 и Аарона, кога је изабрао.
 27 Они његова знамења учинише међу њима

и чуда у Хамовој земљи.
²⁸ Он посла таму, и замрачи земљу,
 јер су се против његове речи побунили.
²⁹ Воду им претвори у крв
 и поби њихове рибе.
³⁰ Земља им поврве од жаба –
 чак и царске ложнице испунише.
³¹ Он рече, и долетеше ројеви мува
 и комарци на све њихово подручје.
³² Место кише даде им град,
 с огњеним муњама по њиховој земљи;
³³ потуче им лозу и смоквина стабла,
 поломи дрвеће на њиховом подручју.
³⁴ Он рече, и безброј скакаваца чегрташа
 и коњица дође;
³⁵ прождреше све биљке у њиховој земљи
 и прождреше род њихових њива.
³⁶ Он им поби све прворођено у земљи,
 првине све њихове мушкости.
³⁷ Израел изведе са сребром и златом;
 нико из његових племена не посрну.
³⁸ Египат се обрадова њиховом одласку,
 јер га је од њих страх спопао.
³⁹ ГОСПОД облак распростре као покров
 и огањ да светли ноћу.
⁴⁰ Они затражише,
 и он им препелице доведе
 и небеским хлебом их насити.
⁴¹ Стену отвори, и вода покуља,
 попут реке потече пустињом.
⁴² Јер, сетио се свога светог обећања
 датог Аврааму, своје слузи.
⁴³ Свој народ изведе с радосћу,
 изабране своје с клицањем.
⁴⁴ Даде им земље незнабожаца,
 па запоседоше плод труда народâ,
⁴⁵ да би се држали његових уредби
 и његовим законима се покоравали.
 Алилуја!

Псалам

106 Алилуја!
 Захваљујте ГОСПОДУ, јер је добар;
 љубав његова остаје довека.
² Ко може да исприча сва његова силна дела,
 ко да искаже све хвале о њему?
³ Благо онима који се држе правде,
 који у свако доба чине што је право.
⁴ Сети ме се, ГОСПОДЕ,
 кад свом народу покажеш наклоност.
 У помоћ ми притекни својим спасењем,
⁵ да видим благостање твојих изабраних,
 да се радујем с твојим народом,
 да се твојим поседом хвалим.
⁶ Згрешили смо као наши праоци,
 чинили зло и поступали опако.
⁷ Када су наши праоци били у Египту,
 твоја чудесна дела нису разумели.

Нису се сећали многобројних дела твоје љубави,
 па се побунише крај мора, Црвеног мора.
⁸ Али он их спасе свога Имена ради,
 да обзнани своју силу.
⁹ Он запрети Црвеном мору,
 и оно пресуши,
 кроз дубине их проведе као кроз пустињу.
¹⁰ Он их спасе из руку онога ко их мрзи,
 откупи их из руку непријатељевих.
¹¹ Воде прекрише њихове душмане,
 ни један једини не остаде жив.
¹² Тада повероваше његовим речима
 и хвалоспев му отпеваше.
¹³ Али брзо су заборавили његова дела
 и нису чекали његов савет.
¹⁴ Пожуди су се предали у пустињи,
 Бога искушавали у пустини.
¹⁵ Он им даде оно што су тражили,
 али им посла и опаку болест.
¹⁶ У табору почеше да завиде
 Мојсију и Аарону, светоме ГОСПОДЊЕМ.
¹⁷ Земља се отвори и прогута Датана
 и Авирамове следбенике прекри.
¹⁸ Огањ плану међу њиховим следбеницима,
 пламен сажеже опаке.
¹⁹ Код Хорева направише теле,
 па су се ливеном лику клањали.
²⁰ Тако су своју Славу
 заменили ликом вола, који једе траву.
²¹ Заборавили су Бога, који их је спасао,
 који је велика дела учинио у Египту,
²² чудесна дела у Хамовој земљи
 и страхотна дела крај Црвеног мора.
²³ Зато он рече да ће их истребити.
 Али Мојсије, његов изабраник,
 стаде пред њега да његов гнев одврати,
 да их не затре.
²⁴ Потом презреше земљу пожељну,
 његовој речи не повероваше.
²⁵ Гунђали су у својим шаторима,
 глас ГОСПОДЊИ нису слушали.
²⁶ Зато им се подигнуте руке закleo
 да ће мртви попадати по пустињи,
²⁷ да ће им потомци пасти међу народе
 и да ће их раштркати по земљама.
²⁸ Везали су се за Ваала Пеорског
 и јели жртве принете мртвима †.
²⁹ Својим делима разгневише ГОСПОДА,
 и помор изби међу њима.
³⁰ Тада устаде Пинхас, па је посредовао,
 и помор престаде.
³¹ То му се урачуна у праведност
 за сва поколења довека.
³² Разжарише га крај водâ Мериве,
 па Мојсија задеси невоља због њих:
³³ пошто су му огорчили дух,

† мртвима може да се односи на ‚мртве ликове‘ или ‚беживотне богове‘.

он несмотрене речи изговори.
³⁴ Не затреше народе
 као што им је ГОСПОД заповедио,
³⁵ него се измешаше с незнабошцима
 и научише да чине исто што и они.
³⁶ Служили су њиховим идолима,
 који им постадоше замка.
³⁷ Своје синове и кћери
 жртвовали су демонима.
³⁸ Недужну крв су проливали,
 крв својих синова и кћери,
 жртвујући их ханаанским идолима,
 и земља се оскврнави крвљу.
³⁹ Тако су се каљали својим поступцима
 и постали неверни због својих дела.
⁴⁰ Зато ГОСПОД плану гневом на свој народ
 и његов посед му се згади.
⁴¹ Предаде их у руке незнабошцима,
 па над њима завладаше они што их мрзе.
⁴² Потлачише их непријатељи
 и својој власти их подвргоше.
⁴³ Много их је пута избављао,
 а они су и даље бунтовне науме ковали
 и све дубље тонули у грех.
⁴⁴ Али он погледа на њихову невољу
 када је чуо њихов вапај
⁴⁵ и ради њих се сети свога Савеза.
 Сажали се због своје велике љубави
⁴⁶ и учини да се на њих сажале
 сви који су их засужњили.
⁴⁷ Спаси нас, ГОСПОДЕ, Боже наш,
 и сабери нас између незнабожаца,
 да твом светом Имену захваљујемо
 и да се хвалама теби поносимо.
⁴⁸ Благословен ГОСПОД, Бог Израелов,
 заувек и довека.
 Нека сав народ каже: »Амин!«
 Алилуја!

Псалам

Књига пета

(Псалми 107-150)

107 Захваљујте ГОСПОДУ, јер је добар;
 љубав његова остаје довека.
² Нека тако говоре откупљени ГОСПОДЊИ,
 они које је из душманинове руке откупио
³ и сабрао их из земаља,
 са истока и запада, са севера и југа.
⁴ Неки су лутали беспутном пустињом,
 не налазећи град у ком би се настанили.
⁵ Били су гладни и жедни,
 душа је клонула у њима.
⁶ Тада ГОСПОДУ завапише у својој невољи,
 и он их избави из њихових недаћа.

⁷ Правим путем их поведе
 до града где ће се настанити.
⁸ Нека захваљују ГОСПОДУ због његове љубави
 и чудесних дела која за људски род чини.
⁹ Јер, он напаја жедне
 и гладне добрима сити.
¹⁰ Неки су седели у тами и сенци смрти,
 јадам и гвожђем спутани,
¹¹ јер су се против Божијих речи побунили
 и презрели савете Свевишњега.
¹² Зато их је мукотрпним радом унизио.
 Посртали су, а никога да помогне.
¹³ Тада ГОСПОДУ завапише у својој невољи,
 и он их спасе из њихових недаћа.
¹⁴ Изведе их из таме и сенке смрти
 и раскиде њихове окове.
¹⁵ Нека захваљују ГОСПОДУ због његове љубави
 и чудесних дела која за људски род чини.
¹⁶ Јер, он разбија бронзане капије
 и расеца гвоздене преворнице.
¹⁷ Неки су били безумни,
 па испаштали због свог преступа и греха.
¹⁸ Свако јело гадило се њиховој души,
 па се примакоше дверима смрти.
¹⁹ Тада ГОСПОДУ завапише у својој невољи,
 и он их спасе из њихових недаћа.
²⁰ Он своју реч посла, и исцели их
 и избави од гроба.
²¹ Нека захваљују ГОСПОДУ због његове љубави
 и чудесних дела која за људски род чини.
²² Нека приносе жртве захвалнице
 и радосним песмама о његовим делима причају.
²³ Неки су се на море отиснули у лађама,
 да на големим водама обављају посао.
²⁴ И они су видели ГОСПОДЊА дела,
 његова чудесна дела у дубинама.
²⁵ Јер, он нареди, и вихор задува
 и високо подиже таласе.
²⁶ Они се подиглоше до неба,
 па се спустише до дубина –
 храброст им се топила пред опасношћу.
²⁷ Као пијанци су тетурали и посртали,
 сва њихова вештина постаде бескорисна.
²⁸ Тада ГОСПОДУ завапише у својој невољи,
 и он их изведе из њихових недаћа.
²⁹ Он стиша олују и таласи се смирише.
³⁰ Они се обрадоваше што је настало затишје,
 и он их одведе до жељене луке.
³¹ Нека захваљују ГОСПОДУ због његове љубави
 и чудесних дела која за људски род чини.
³² Нека га узвисују на скупу народа
 и хвале на већу старешина.
³³ Он реке претвори у пустињу
 и изворе воде у жедну земљу,
³⁴ земљу плодну у слану пустилину
 због opakости њених житеља.
³⁵ Он пустињу претвори у језера
 и суву земљу у изворе воде.

36 Тамо насели гладне,
и они подигоше град да се у њему настане.
37 Засејаше њиве и посадише винограде,
који им обилну летину родише.
38 Он их благослови,
па се силно намножише.
Он не даде да се смањи број њихове стоке.
39 А онда им се смањило број и били су понижени
тлачењем, несрећом и тугом.
40 Онај који презир излива на владаре
учини да пустим беспућем лутају.
41 Али он убоге диже из беде
и породице им умножи као стада.
42 Честити то виде и радују се,
а сви неправедни умукнуће.
43 Ко је мудар, нека се тога држи
и нека увиди љубав ГОСПОДЊУ.

Псалам

Песма. Псалам Давидов.

108 Срце ми је постојано, Боже.
Певаћу и свирати свим својим бићем.
2 Пробудите се, харфо и лиро!
Зору ћу пробудити!
3 Захваљуваћу ти међу народима, ГОСПОДЕ,
псалме ти певати пред народностима.
4 Јер, љубав твоја од небеса је виша,
твоја верност до облака досеже.
5 Нека си узвишен над небесима, Боже,
и твоја слава над свом земљом.
6 Спаси десницом својом и услиши ме,
да се твоји миљеници избаве.
7 Бог рече у свом светилишту:
»Победићу. Сихем ћу разделили
и долину Сукот измерити.
8 Мој је Гилад, мој Манасија,
Ефрем ми је шлем, Јуда моје жезло.
9 Моав ће ми бити умиваоник,
на Едом ћу бацити своју сандалу,
над Филистејом клицати као победник.«
10 Ко ће ме увести у град утврђен?
Ко ће ме одвести у Едом?
11 Зар нећеш ти, Боже, који нас одбаци,
ти, Боже, који с нашим војскама више не изла-
зиш?
12 Помози нам против душмана,
јер ништавна је људска помоћ.
13 С Богом ћемо силну снагу показати
и он ће згазити наше душмане.

Псалам

Хоровођи. Давидов. Псалам.

109 Не оглушуй се, Боже,
којем изричем хвале.
2 Јер, уста опаких и варалица разјапише се на ме-
не.

Лажљивим језиком против мене говоре,
3 речима мржње ме окружују,
без икаквог разлога нападају,
4 на моју љубав узвраћају оптужбама.
Све што могу је да се молим.
5 Злом ми за добро узвраћају
и мржњом за моју љубав.
6 Одреди опаког судију над њим
и нека му тужитељ стане здесна.
7 Кад му буду судили, нека се нађе крив
и нека се његове молитве сматрају грехом.
8 Нека му дани буду малобројни.
Нека његову службу преузме други.
9 Нека му деца постану сирочад
и жена удовица.
10 Нека му деца скитају и просе,
нека их истерају из рушевина дома.
11 Нека му поверилац узме све што има,
нека странци заплене плод његове муке.
12 Не било никог да му се смилује,
да се на његову сирочад сажали.
13 Нека му се затру потомци,
нека им се избрише име у следећем колону.
14 Нека се ГОСПОД сећа кривице његових праота-
ца,
нека се не избрише грех његове мајке,
15 нека без престанка буду пред ГОСПОДОМ.
Нека спомен на његову породицу уклони са зе-
мље.
16 Јер, никад му не паде на памет да милостиво по-
ступи,
него је до смрти гонио сиромаша и убогога
и човека сломљеног срца.
17 Проклетство је волео – нека га стигне;
благослов му се није милио – нека је далеко од
њего.
18 Проклетство је облачио као одећу,
као вода му је улазило у тело
и као уље у његове кости.
19 Нека га проклетство обавија као одећа,
као појас којим се стално опасује.
20 Нека ГОСПОД тако узврати мојим тужитељима
и онима који зло говоре о мени.
21 А ти се, ГОСПОДЕ, Господе,
за мене заузми Имена свога ради.
Избави ме због добротe своје љубави.
22 Јер, сиромаш сам и убог
и срце у мени дрхти.
23 Нестајем као вечерња сенка,
као скакавца ме отресају.
24 Од поста ми клецају колена
и тело ми је омршавело.
25 Ругло постадох мојим тужитељима,
кад ме виде, главом одмахују.
26 Помози ми, ГОСПОДЕ, Боже мој,
спаси ме због своје љубави.
27 Нека знају да си то ти својом руком учинио,
да си ти, ГОСПОДЕ, онај који ме спасао.

- ²⁸ Нека они проклињу, ти благосиљаш.
 Кад устану против мене, постидеће се,
 а ја, твој слуга, радоваћу се.
²⁹ Нека се моји тужитељи обуку у срамоту
 и стидом се покрију као огртачем.
³⁰ Силно ћу се ГОСПОДУ захваљивати својим усти-
 ма,
 међу мноштвом га хвалити.
³¹ Јер, он убоготе стоји здесна,
 да га спасе од оних који га осуђују.

Псалам

Давидов. Псалам.

- 110** ГОСПОД рече моме Господу:
 »Седи ми здесна
 док од твојих непријатеља
 не начиним подножје за твоје ноге.«
² ГОСПОД ће твоје моћно жезло пружити са Сиона
 –
 владаћеш усред својих непријатеља.
³ Твој народ ће драговољно за тобом
 на дан твоје битке;
 доћи ће ти твоји младићи
 у светим одорама као роса у рану зору.
⁴ ГОСПОД се заклео
 и неће се предомислити:
 »Ти си свештеник довека
 по реду Мелхиседековом.«
⁵ Господ ти је здесна –
 царева ће сатрти у дан свога гнева.
⁶ Народима ће судити,
 и биће лешева на гомиле.
 По свој земљи владаре ће сатрти.
⁷ Уз пут ће се напити из потока,
 па дићи главу као победник.

Псалам

- 111** Алилуја!
 Свим срцем ћу ГОСПОДУ захваљивати
 на већу честитих и на скупу.
² Велика су ГОСПОДЊА дела –
 жељно их ишчекују сви којима су мила.
³ Сјајно је и величанствено његово дело
 и праведност његова остаје довека.
⁴ Учинио је да се његова чудесна дела памте.
 ГОСПОД је милостив и сажалив.
⁵ Храну даје онима који га се боје,
 довека се сећа свога Савеза.
⁶ Силу својих дела свом народу показа,
 земље незнабожаца даде им у посед.
⁷ Истинита су и праведна његова дела,
 поуздани су његови налози;
⁸ чврсто стоје заувек и довека,
 на истини и правичности засновани.
⁹ Он посла откупљење свом народу,
 заповеди да његов Савез буде довека.
 Свето је и страшно његово Име.

- ¹⁰ Страх од ГОСПОДА почетак је мудрости;
 разумни су сви који његове налоге извршавају.
 Хвале о њему остају довека.

Псалам

- 112** Алилуја!
 Благо човеку који се боји ГОСПОДА,
 који силно ужива у његовим заповестима.
² Потомство ће му бити моћно на земљи,
 биће благословено поколење честитих.
³ Богатство и благо у његовом су дому
 и његова праведност остаје довека.
⁴ И у тами светлост сија честитима,
 сваком ко је милостив, сажалив и праведан.
⁵ Добро је човеку дарезљивом и који даје на за-
 јам,
 који своје послове обавља праведно
⁶ – никада неће посрнути.
 Спомен на праведника остаје довека.
⁷ Не плаши се рђавих вести,
 срце му је постојано, у ГОСПОДА се узда.
⁸ Срце му је спокојно, не боји се,
 ликујући гледа своје душмане.
⁹ Просу, даде сиромасима;
 праведност његова остаје довека.
 Његов рог у части се уздиже.
¹⁰ Види то опаки, и гневи се,
 зубима шкргуће и нестаје.
 Пропашће оно за чим опаки жуди.

Псалам

- 113** Алилуја!
 Хвалите, слуге ГОСПОДЊЕ,
 хвалите Име ГОСПОДЊЕ.
² Нека је благословено Име ГОСПОДЊЕ
 сада и довека.
³ Од изласка сунца до места његовог заласка,
 нека је хваљено Име ГОСПОДЊЕ.
⁴ ГОСПОД је узвишен над народима,
 његова Слава над небесима.
⁵ Ко је као ГОСПОД, Бог наш,
 који на висини седи на престолу,
⁶ који се сагиње да небеса и земљу осмотри?
⁷ Он сиромаша диже из прашине,
 убогога подиже са буњишта,
⁸ да га посади с племићима,
 с племићима његовог народа.
⁹ Нероткињи даје да станује у дому
 као радосна мајка деце.
 Алилуја!

Псалам

- 114** Кад је Израел изашао из Египта,
 народ Јаковљев из народа туђег језика,
² Јуда постаде његово светилиште,
 Израел његово царство.
³ Море то виде, и побеже,

Јордан потече назад.
 4 Горе су поскакивале као овнови,
 брда као јагањци.
 5 Шта ти би, море, да си побегло?
 Јордане, зашто си потекао назад?
 6 Горе, зашто сте као овнови поскакивале,
 ви, брда, као јагањци?
 7 Дрхти, земљо, пред лицем ГОСПОДЊИМ,
 пред лицем Бога Јаковљевог,
 8 који стену претвори у језеро,
 тврду стену у извор воде.

Псалам

115 Не нама, ГОСПОДЕ, не нама,
 него свом Имену дај славу
 због своје љубави и истине.
 2 Зашто да незнабошци говоре:
 »Где је њихов бог?«
 3 На небесима је наш Бог,
 он чини што му се свиди.
 4 А њихови идоли су сребро и злато,
 дело људских руку.
 5 Уста имају а не говоре,
 очи имају а не виде,
 6 уши имају а не чују,
 нос имају а не миришу,
 7 руке имају а не додирују,
 ноге имају а не ходају,
 ни мрмор не излази из њиховог грла.
 8 Такви су и они који их направише
 и сви који се у њих уздају.
 9 Доче Израелов, у ГОСПОДА се уздај
 – он је твој помагач и штит.
 10 Доче Ааронов, у ГОСПОДА се уздај
 – он је твој помагач и штит.
 11 Ви који га се бојите, у ГОСПОДА се уздајте
 – он је ваш помагач и штит.
 12 ГОСПОД нас се сећа и благословиће нас:
 благословиће дом Израелов,
 благословиће дом Ааронов,
 13 благословиће оне који се боје ГОСПОДА,
 и мале и велике.
 14 Умножио вас ГОСПОД,
 вас и вашу децу.
 15 Благословио вас ГОСПОД,
 који је небо и земљу начинио.
 16 ГОСПОДЊА су небеса над небесима,
 а земљу је дао људском роду.
 17 Не хвале ГОСПОДА мртви,
 ни они који силазе у тишину –
 18 ми живи благосиљамо ГОСПОДА
 сада и до века.
 Алилуја!

Псалам

116 ГОСПОДА волим, јер мој глас чује,
 мој вапај за милост.

2 Зато што к мени окреће ухо,
 призиваћу га свег свог живота.
 3 Конопци смрти опколили ме,
 спопала ме тескоба Шеола,
 спопали ме мука и невоља.
 4 Тада Имену ГОСПОДЊЕМ завапих:
 »ГОСПОДЕ, избави ме!«
 5 Милостив је ГОСПОД и праведан,
 наш Бог пун је самилости.
 6 ГОСПОД чува безазлене;
 беспомоћан сам био, а он ме спасао.
 7 Врати се у свој покој,
 јер ГОСПОД ти је учинио добро.
 8 Живот си ми избавио од смрти,
 моје очи од суза,
 моје ноге од посртања.
 9 Ходаћу пред ГОСПОДОМ у земљи живих.
 10 Веровао сам и кад сам рекао:
 »Ово тлачење за мене је претешко«
 11 и кад сам у великом страху рекао:
 »Сви људи су лажови.«
 12 Како да узвратим ГОСПОДУ
 за све добро које ми је учинио?
 13 Дићи ћу чашу спасења
 и призвати Име ГОСПОДЊЕ.
 14 Извршићу своје завете ГОСПОДУ
 пред целим његовим народом.
 15 Драгоцен је у очима ГОСПОДЊИМ
 смрт верних његових.
 16 Твој сам слуга, ГОСПОДЕ,
 твој слуга, син твоје слушкиње;
 ти си ме мојих окова ослободио.
 17 Принећу ти жртву захвалницу
 и призвати Име ГОСПОДЊЕ.
 18 Испунићу своје завете ГОСПОДУ
 пред целим његовим народом,
 19 у двориштима Дома ГОСПОДЊЕГ,
 усред тебе, Јерусалиме.
 Алилуја!

Псалам

117 Хвалите ГОСПОДА, сви незнабошци,
 славите га, сви народи.
 2 Јер, велика је његова љубав према нама
 и истина ГОСПОДЊА остаје до века.
 Алилуја!

Псалам

118 Захваљујте ГОСПОДУ, јер је добар;
 љубав његова остаје до века.
 2 Нека каже Израел:
 »Љубав његова остаје до века.«
 3 Нека дом Ааронов каже:
 »Љубав његова остаје до века.«
 4 Нека кажу они који се боје ГОСПОДА:
 »Љубав његова остаје до века.«
 5 У тескоби завапих ГОСПОДУ,

и он ме услиши и ослободи.
 6 ГОСПОД је са мношвом, нећу се плашити.
 Шта ми може човек?
 7 ГОСПОД је са мношвом, он је мој Помагач,
 ликујући гледам оне који ме мрзе.
 8 Боље је у ГОСПОДА се уздати
 него се ослањати на човека.
 9 Боље је у ГОСПОДУ се уздати
 него се ослањати на поглаваре.
 10 Сви ме народи окружише,
 али ја се Именом ГОСПОДЊИМ одбраних.
 11 Са свих страна ме окружише,
 али ја се Именом ГОСПОДЊИМ одбраних.
 12 Као рој пчела ме окружише,
 али брзо настадоше, као трње запаљено –
 ја се Именом ГОСПОДЊИМ одбраних.
 13 Гурали су ме не бих ли пао,
 али ГОСПОД ми поможе.
 14 ГОСПОД је моја снага и песма,
 он је мој Спаситељ.
 15 Звук клицања победничког
 у шаторима праведника одјекује:
 »Десница ГОСПОДЊА силна дела учини!
 16 Високо је дигнута десница ГОСПОДЊА!
 Десница ГОСПОДЊА силна дела учини!«
 17 Нећу умрети, него ћу живети
 и причати о делима ГОСПОДЊИМ.
 18 ГОСПОД ме тешком казном казнио,
 али ме није предао смрти.
 19 Отворите ми капије праведности –
 ући ћу и ГОСПОДУ захвалити.
 20 Ово је капија ГОСПОДЊА
 кроз коју улазе праведници.
 21 Захвалићу ти, јер си ме услишио;
 ти си мој Спаситељ.
 22 Камен који градитељи одбацише
 постаде камен угаони.
 23 ГОСПОД то учини
 и то је дивно у нашим очима.
 24 Ово је дан који је ГОСПОД начинио –
 кличимо и радујмо се у њему!
 25 Молим те, ГОСПОДЕ, спаси нас!
 Молим те, ГОСПОДЕ, дај нам благостање!
 26 Благословен онај који долази
 у Име ГОСПОДЊЕ!
 Из Дома ГОСПОДЊЕГ те благосиљамо.
 27 ГОСПОД је Бог
 и он нас обасја светлошћу.
 С гранама у руци
 идите у поворци празничко
 до рогова жртвеника.
 28 Ти си Бог мој
 и теби ћу захваљивати.
 Ти си Бог мој,
 тебе ћу узвисивати.
 29 Захваљујте ГОСПОДУ, јер је добар;
 љубав његова остаје довека.

Псалам

Алеф

119 Благо онима чији је живот беспрекоран,
 који живе по Закону ГОСПОДЊЕМ.
 2 Благо онима који се држе његових прописа
 и свим својим срцем га траже,
 3 који не чине неправду,
 него његовим путевима иду.
 4 Заповедио си нам
 да се помно држимо твојих налога.
 5 О, кад би моји путеви били чврсти,
 да се твојих уредби држим!
 6 Тада се не бих стидео
 док твоје заповести проучавам.
 7 Захваљиваћу ти срца честитог
 кад твоје праведне законе научим.
 8 Држаћу се твојих уредби.
 Не остави ме никад.

Бет

9 Како да младић свој живот сачува чистим?
 Држећи се твоје речи.
 10 Свим својим срцем теби се окрећем.
 Не дај да застраним од твојих заповести.
 11 Твоју реч у срцу сам похранио,
 да против тебе не згрешим.
 12 Нека си благословен, ГОСПОДЕ.
 Својим уредбама ме научи.
 13 Својим уснама понављам
 све законе који из твојих уста излазе.
 14 Радујем се по твојим прописима живећи
 као неко богатству великом.
 15 О твојим налозима размишљам
 и твоје путеве проучавам.
 16 Миле су ми твоје уредбе,
 твоју реч нећу заборавити.

Гимел

17 Чини добро мени, твоме слузи, и живећу
 и држати се твоје речи.
 18 Очи ми отвори,
 да видим чудесна дела у твојем Закону.
 19 Дошљак сам на земљи.
 Не криј од мене своје заповести.
 20 Душа ми се цепа
 све време за твојим законима жудећи.
 21 Претиш бахатима, проклетима,
 који од твојих заповести застрањују.
 22 Уклони с мене увреду и презир,
 јер ја се држим твојих прописа.
 23 Иако поглавари седе и говоре против мене,
 ја, твој слуга, о твојим уредбама размишљам.
 24 Твоји прописи моја су наслада,
 моји саветници.

Далет

- 25 Душа ми је за прашину прионула.
Оживи ме као што си обећао.
- 26 Кад сам ти свој живот испричао,
одговорио си ми.
Својим уредбама ме научи.
- 27 Учини да разумем твоје налоге,
и размишљаћу о твојим чудима.
- 28 Душа ми копни од туге.
Подигни ме као што си обећао.
- 29 Скрени ме са пута лажи
и милостиво ме у свој Закон упути.
- 30 Пут верности сам изабрао,
твоје законе пред себе положио.
- 31 Прионуо сам уз твоје прописе, ГОСПОДЕ.
Не дај да будем извргнут срамоти.
- 32 Трчим путем твојих заповести,
јер си ми срце ослободио.

Хе

- 33 Научи ме, ГОСПОДЕ, путу твојих уредби,
и ја ћу га се држати до краја.
- 34 Дај ми да разумем,
и покураваћу се твом Закону
и свим срцем га се држати.
- 35 Упути ме стазом својих заповести,
јер на њој уживам.
- 36 Срце ми приклони својим уредбама,
а не непоштеном добитку.
- 37 Одврати ми очи, да не гледају ништавост.
Живот ми сачувај на свом путу.
- 38 Испуни обећање мени, твоје слузи,
ономе који те се боји.
- 39 Уклони увреде од којих стрепим,
јер твоји закони су добри.
- 40 О, како жудим за твојим налозима!
Живот ми сачувај због своје праведности.

Вав

- 41 Нека до мене стигне твоја љубав, ГОСПОДЕ,
твоје спасење као што си обећао.
- 42 Тада ћу одговорити оном ко ме вређа,
јер се у твоју реч уздам.
- 43 Не отми реч истине из мојих уста,
јер у твоје законе наду полажем.
- 44 Без престанка, заувек и довека,
твог Закона ћу се држати.
- 45 Ходаћу у слободи,
јер сам се твојим налозима окренуо.
- 46 Пред царевима ћу о твојим уредбама говорити,
и нећу се постидети.
- 47 Извор среће су ми твоје заповести,
јер их волим.
- 48 Поштовање исказујем † твојим заповестима,
које волим,

и о твојим уредбама размишљам.

Зајин

- 49 Сети се обећања мени, твоје слузи,
којим си ми улио наду.
- 50 Ово је утеха у мом јаду:
твоја реч ме држи у животу.
- 51 Бахати ми се жестоко изругују,
али ја не скрећем од твога Закона.
- 52 Сећам се твојих древних закона, ГОСПОДЕ,
и утеху налазим.
- 53 Бес ме хвата због опаких,
који су твој Закон оставили.
- 54 Твоје су уредбе моји псалми
у кући где сам само дошљак.
- 55 Ноћу се твог Имена сећам, ГОСПОДЕ,
и твог Закона се држим.
- 56 То чиним
јер се твојим налозима покуравам.

Хет

- 57 Ти си мој део, ГОСПОДЕ;
обећао сам да ћу се твојих речи држати.
- 58 Свим својим срцем те преклињем:
смилуј ми се као што си обећао.
- 59 Размислио сам о свом животу
и твојим прописима се вратио.
- 60 Хитам и не оклевао
да се твојих заповести држим.
- 61 Иако опаки око мене постављају замке,
твој Закон нећу заборавити.
- 62 У поноћ устајем да ти захвалим
због твојих закона праведних.
- 63 Друг сам свима који те се боје
и онима који се твојих налога држе.
- 64 Пуна је земља твоје љубави, ГОСПОДЕ.
Својим уредбама ме научи.

Тет

- 65 Учини добро мени, твоје слузи, ГОСПОДЕ,
као што си обећао.
- 66 Научи ме добром расуђивању и знању,
јер се у твоје заповести уздам.
- 67 Пре него што ме снашао јад,
застрањивао сам,
али сада се твоје речи држим.
- 68 Ти си добар и чиниш добро.
Својим уредбама ме научи.
- 69 Бахати ме изблатише лажима,
али ја се свим срцем твојих налога држим.
- 70 Срце им је окорело и бешћутно,
а ја у твом Закону уживам.
- 71 Добро је што ме снашао јад,
да бих твоје уредбе научио.
- 72 Вреднији ми је Закон из твојих уста
него хиљаде златника и сребрњака.

† Поштовање исказујем Дословно: Руке дижем према.

Јод

73 Твоје руке су ме начиниле и обликовале.
Умношти ми дај да твоје заповести научим.
74 Нека ме виде они који те се боје,
да се обрадују што у твоју реч полажем наду.
75 Знај, ГОСПОДЕ, да су твоји закони праведни
и да си ме због своје верности ударио јадом.
76 Нека ме твоја љубав теши
као што си обећао своме слузи.
77 Нека твоја самилост стигне до мене,
јер у твојем Закону уживам.
78 Нека се бахати постиде
што су ме лажно оптужили,
а ја ћу о твојим налозима размишљати.
79 Нека ми се приклоне који те се боје
и који твоје прописе знају.
80 Нека ми срце буде беспрекорно по твојим уредбама,
да се не постидим.

Каф

81 Душа ми гине за твојим спасењем,
у твоју реч полажем наду.
82 Очи ми ишчилеше твоје обећање чекајући.
Питам: »Кад ћеш ме утешити?«
83 Иако постадох као мешина смежурана од дима,
твоје уредбе нисам заборавио.
84 Колико је дана преостало твојем слузи?
Кад ћеш судити мојим гонитељима?
85 Бахати за мене копају јаме
твојем Закону пркосећи.
86 Поуздане су све твоје заповести.
Помози ми, јер ме лажима прогоне.
87 Умало ме не докрајчише на земљи,
али твоје налоге не оставих.
88 Живот ми сачувај због своје љубави,
и држаћу се прописа које си изрекао.

Ламед

89 Твоја реч, ГОСПОДЕ,
довека чврсто стоји на небесима,
90 твоја верност кроз сва поколења.
Земљу си учврстио, и она стоји;
91 све и данас стоји по твојим законима,
јер све теби служи.
92 Да у твојем Закону нисам уживао,
пропао бих у свом јаду.
93 Нећу заборавити твоје налоге довека,
јер си ми њима сачувао живот.
94 Твој сам – спаси ме!
Јер, твојим налозима сам се окренуо.
95 Опаки чекају да ме униште,
а ја хоћу твоје прописе да разумем.
96 Сваком савршенству видим границу,
али твоје заповести немају међа.

Мем

97 О, како волим твој Закон!
О њему поваздан размишљам.
98 Твоје ме заповести чине мудријим
од мојих непријатеља,
јер су стално са мном.
99 Разборитији сам од свих својих учитеља,
јер о твојим прописима размишљам.
100 Разумем више од старешина,
јер се твојим налозима покоравам.
101 Ноге чувам од сваке зле стазе,
да бих се твоје речи држао.
102 Не застрањујем од твојих закона,
јер ти си ме поучио.
103 Како су ми твоје речи слатке непцу,
од меда слађе мојим устима!
104 Умношт стичем преко твојих налога;
зато мрзим сваку лажну стазу.

Нун

105 Твоја реч је светиљка мојим ногама
и светлост мојој стази.
106 Заклех се и при томе остајем:
држаћу се твојих праведних закона.
107 Толико сам препатио, ГОСПОДЕ.
Живот ми сачувај као што си обећао.
108 Прими жртве драговољне из мојих уста, ГОСПОДЕ,
и својим ме законима научи.
109 Иако живот стално излажем опасности,
твој Закон не забрављам.
110 Опаки ми поставише замку,
али од твојих налога не одступам.
111 Твоји прописи моје су наследство довека,
они су радост мога срца.
112 У срцу сам одлучио
да увек твоје уредбе извршавам до краја.

Самех

113 Мрзим људе дволичне,
а твој Закон волим.
114 Ти си моје скровиште и штит,
у твоју реч наду полажем.
115 Идите од мене, зликовци!
Хоћу заповестима свога Бога да се покоравам.
116 Помози ми као што си обећао, и живећу,
не дај да се у својој нади постидим.
117 Подржи ме, и бићу спасен,
без престанка ћу на твоје уредбе пазити.
118 Одбацујеш све који од твојих уредби застрањују,
јер узалуд је њихова притворност.
119 Све опаке на земљи уклањаш као трску,
зато волим твоје прописе.
120 Тело ми дрхти у страху од тебе,
твојих закона се бојим.

Ајин

121 Чиним што је праведно и правично.
 Не препуштај ме мојим тлачитељима.
 122 Заузми се за добробит свога слуге,
 не дај да ме бахати тлаче.
 123 Очи ми ишчилеше чекајући твоје спасење
 и твоје обећање праведно.
 124 По својој љубави поступи са својим слугом
 и својим уредбама ме научи.
 125 Твој сам слуга – умности ми дај,
 да твоје прописе упознам.
 126 Време је, ГОСПОДЕ, да нешто учиниш
 – твој Закон крше.
 127 Твоје заповести волим више од злата,
 од чистог злата.
 128 Зато што су сви твоји налози правични,
 мрзим сваку лажну стазу.

Пе

129 Чудесни су твоји прописи;
 зато им се моја душа покорава.
 130 Објашњење твојих речи просветљује,
 умност даје лаковерноме.
 131 Уста отварам и уздишем,
 за твојим заповестима жудим.
 132 Окрени ми се и смилуј
 као што увек чиниш онима који твоје Име воле.
 133 Корак ми усмери као што си обећао,
 да ниједан грех нада мноме не завлада.
 134 Ослободи ме мојих тлачитеља,
 да се твојих налога држим.
 135 Својим лицем обасјај свога слугу
 и својим уредбама ме научи.
 136 Потоци суза из очију ми теку,
 јер се људи твог Закона не држе.

Цаде

137 Праведан си, ГОСПОДЕ,
 и правични су твоји закони.
 138 Праведни су и сасвим поуздани
 прописи које си дао.
 139 Изједа ме моја ревност,
 јер моји душмани твоје речи заборавише.
 140 Твоја обећања сасвим су проверена,
 твој слуга их воли.
 141 Незнатан сам и презрен,
 али твоје налоге не заборављам.
 142 Твоја је праведност праведност вечна
 и твој Закон истина.
 143 Невоља и тескоба ме снађоше,
 али у твојим заповестима уживам.
 144 Вечна је праведност твојих прописа;
 дај ми да их разумем, да бих живео.

Коф

145 Из свег срца вапијем –

услиши ме, ГОСПОДЕ,
 твојих уредби ћу се држати.
 146 Теби вапијем,
 спаси ме, и твојих прописа ћу се држати.
 147 Пре зоре устајем и вапијем,
 твоју реч ишчекујем.
 148 Очи ми широм отворене кроз ноћне сате,
 да бих о твојим обећањима размишљао.
 149 ГОСПОДЕ, чуј мој глас због љубави своје,
 живот ми сачувај по законима својим.
 150 Примичу се они који опаке науме смишљају,
 далеко су од твог Закона.
 151 Али ти си близу, ГОСПОДЕ,
 и поуздане су све твоје заповести.
 152 Одавно сам из твојих прописа научио
 да си их утемељио довека.

Реш

153 Погледај на мој јад и избави ме,
 јер нисам твој Закон заборавио.
 154 Поведи моју парницу и ослободи ме,
 живот ми дај као што си обећао.
 155 Спасење је далеко од опаких,
 јер твоје уредбе не траже.
 156 Велика је твоја самилост, ГОСПОДЕ.
 Живот ми сачувај по законима својим.
 157 Много је мојих гонитеља и душмана,
 али од твојих прописа не скрећем.
 158 Видео сам издајнике, и згрозио се,
 јер се твојих обећања не држе.
 159 Види како твоје налоге волим, ГОСПОДЕ.
 Живот ми сачувај због своје љубави.
 160 Истина је срж твоје речи
 и вечни су сви твоји праведни закони.

Син

161 Без разлога ме поглавари прогоне,
 али срце ми једино пред твојом речју дрхти.
 162 Твојим обећањима се радујем
 као онај ко се великог плена докопао.
 163 Мрзим лаж и гади ми се,
 а твој Закон волим.
 164 Седам те пута дневно хвалим
 због твојих закона праведних.
 165 Велик мир имају они који твој Закон воле
 и ни о шта се не спотичу.
 166 Твоје спасење ишчекујем, ГОСПОДЕ,
 и твоје заповести извршавам.
 167 Твојих прописа се држим
 и силно их волим.
 168 Твојих налога и прописа се држим,
 јер је сав мој живот пред тобом.

Тав

169 Нека моје клицање до тебе допре, ГОСПОДЕ.
 Дај ми умности као што си обећао.
 170 Нека моја молба пред тебе стигне.

Избави ме као што си обећао.
¹⁷¹ Нека ми се с усана излива хвалоспев,
 јер ме својим уредбама учиш.
¹⁷² Нека ми језик пева о твојим обећањима,
 јер праведне су све твоје заповести.
¹⁷³ Нека ми твоја рука притекне у помоћ,
 јер сам твоје налоге изабрао.
¹⁷⁴ За твојим спасењем жудим, ГОСПОДЕ,
 и у твом Закону уживам.
¹⁷⁵ Нека живи моја душа и нека те хвали
 и нека ми твоји закони помажу.
¹⁷⁶ Залутах као овца изгубљена;
 потражи свога слугу,
 јер твоје заповести нисам заборавио.

Псалам

Песма приликом успињања до Храма.

120 У својој невољи ГОСПОДУ завапих,
 и он ме услиши.
² Душу ми избави, ГОСПОДЕ, од лажљивих усана
 и језика преварног.
³ Шта ће ти он дати?
 И шта још поврх тога, језиче преварни?
⁴ Оштре стреле ратничке
 с ужареним угљевљем.
⁵ Тешко мени што у Мешеху боравим,
 што станујем у шаторима кедарским!
⁶ Предуго живим с онима који мир мрзе.
⁷ Ја сам за мир.
 Али, кад о миру говорим,
 они рат заговарају.

Псалам

Песма приликом успињања до Храма.

121 Ка горама дижем поглед –
 одакле ће ми стићи помоћ?
² Помоћ ми стиже од ГОСПОДА,
 који је небо и земљу начинио.
³ Он неће дати да ти посрне нога,
 неће твој Чувар задремати.
⁴ Не, неће задремати ни заспати Чувар Израелов.
⁵ ГОСПОД је твој Чувар,
 ГОСПОД је сенка на твојој десници:
⁶ сунце ти неће наудити дању
 ни месец ноћу.
⁷ ГОСПОД ће те чувати од сваког зла,
 он ће твој живот чувати.
⁸ ГОСПОД ће те чувати када одлазиш
 и када долазиш, сада и довека.

Псалам

Песма приликом успињања до Храма. Давидова.

122 Обрадовах се кад ми рекоше:
 »Хајдемо до Дома ГОСПОДЊЕГ.«
² Ноге нам стоје у твојим капијама, Јерусалиме.

³ Јерусалим је сазидан
 као град где се народ сједињује.
⁴ До њега се успињу племена,
 племена ГОСПОДЊА,
 по закону датом Израелу,
 да захваљују Имену ГОСПОДЊЕМ.
⁵ Тамо стоје судијске столице,
 престоли владарске куће Давидове.
⁶ Молите се за мир Јерусалимов.
 Нека спокојни буду који те воле.
⁷ Нека буде мир међу твојим зидинама
 и спокој у твојим тврђавама.
⁸ Ради своје браће и другова рећи ћу:
 »Мир теби.«
⁹ Ради Дома ГОСПОДА, Бога нашега,
 тражићу што је за тебе добро.

Псалам

Песма приликом успињања до Храма.

123 К теби дижем поглед,
 к теби који на престолу седиш на небеси-
 ма.
² Као што су очи слугу упрте у руку господареву,
 као што су очи слушкиње упрте у руку господари-
 чину,
 тако су наше очи упрте у ГОСПОДА, Бога нашега,
 док нам се не смилује.
³ Смилуј нам се, ГОСПОДЕ, смилуј нам се,
 јер се преситисмо презира.
⁴ Пресита нам је душа подсмеха обесних људи,
 презира бахатих.

Псалам

Песма приликом успињања до Храма. Давидова.

124 Да нам није било ГОСПОДА
 – нека Израел каже –
² да нам није било ГОСПОДА
 кад су се људи дигли на нас,
³ живе би нас прогутали.
 Кад је њихов гнев плануо на нас,
⁴ воде би нас преплавиле,
 бујица однела,
⁵ подивљале воде би нас однеле.
⁶ Благословен ГОСПОД, који не даде
 да плен постанемо њиховим зубима.
⁷ Умакосмо као птица из птичарева замке –
 замка се покида, и ми умакосмо.
⁸ Наша је помоћ у Имену ГОСПОДА,
 који је небо и земљу начинио.

Псалам

Песма приликом успињања до Храма.

125 Они који се уздају у ГОСПОДА,
 као гора су Сион,
 која се не може померити,

него довека стоји.
² Као што горе окружују Јерусалим тако ГОСПОД окружује свој народ сада и довека.
³ Жезло опаких неће остати над земљом додељеном праведницима, да праведници не би чинили неправду.
⁴ Чини добро добрима, ГОСПОДЕ, и онима срца честитог.
⁵ А оне што скрећу на криве путеве, ГОСПОД ће одвести с онима који чине неправду. Мир Израелу!

Псалам

Песма приликом успињања до Храма.

126 Када је ГОСПОД вратио благостање Сиону, било нам је као да сањамо.
² Уста су нам била пуна смеха, а језик клицања.
 Тада се међу народима говорило:
 »ГОСПОД велика дела учини за њих.«
³ ГОСПОД велика дела учини за нас, и радост нас обузе.
⁴ Врати нам благостање, ГОСПОДЕ, као негевске потоке.
⁵ Они који у сузама сеју, кличући ће жњети.
⁶ Онај ко плачући излази носећи семе за сетву, вратиће се кличући, носећи снопове жита.

Псалам

Песма приликом успињања до Храма. Соломонова.

127 Ако ГОСПОД кућу не гради, узалуд се труде њени градитељи.
 Ако ГОСПОД град не чува, узалуд стражар бди.
² Узалуд устајете рано и остајете докасно мукотрпно радећи за хлеб који једете.
 Да, онима које воли он даје и док спавају.
³ Деца су наследство од ГОСПОДА, плод утробе награда од њега.
⁴ Као стреле у ратниковој руци, таква су деца рођена у човековој младости.
⁵ Благо оном ко њима напуни свој тоболац – неће се постидети кад с непријатељима буде расправљао на градској капији.

Псалам

Песма приликом успињања до Храма.

128 Благо сваком ко се боји ГОСПОДА, ко његовим путевима хода.

² Јешћеш плод свога труда, бићеш благословен и биће ти добро.
³ Жена ће ти бити као плодна лоза у одајама твоје куће, твоја деца као младице маслине око твоје трпезе.
⁴ Ето, тако је благословен човек који се боји ГОСПОДА.
⁵ Благословио те ГОСПОД са Сиона! Гледао благостање Јерусалимово све дане свога живота!
⁶ Видео децу своје деце! Мир Израелу!

Псалам

Песма приликом успињања до Храма.

129 Силно су ме тлачили од моје младости – нека Израел каже –
² силно су ме тлачили од моје младости, али нису ме савладали.
³ Орачи су ми орали по леђима, дуге бразде повлачили.
⁴ Али ГОСПОД је праведан – он исече ужад опаких.
⁵ Нека се постиде и узмакнут сви који мрзе Сион.
⁶ Нека буду као трава на крововима, која свене пре но што порасте,
⁷ којом жетелац не напуни руку ни наручје онај који веже снопове.
⁸ Нека пролазници не говоре:
 »Нека је на вама благослов ГОСПОДЊИ. У Име ГОСПОДЊЕ благосиљамо вас.«

Псалам

Песма приликом успињања до Храма.

130 Из дубина вапијем теби, ГОСПОДЕ.
² ГОСПОДЕ, чуј мој глас, обрати пажњу на мој вапај за милост.
³ Да грехе бележиш, ГОСПОДЕ, ко би опстао?
⁴ Али ти прашташ – зато те се боје.
⁵ ГОСПОДА ишчекујем, моја душа га ишчекује, и у његову реч своју наду полажем.
⁶ Душа ми Господа ишчекује више него ноћна стража свитање, више него ноћна стража свитање.
⁷ У ГОСПОДА се уздај, Израеле, јер код ГОСПОДА је љубав и код њега је откупљење обилно.
⁸ Он ће откупити Израел од свих његових греха.

Псалам

Песма приликом успињања до Храма. Давидова.

131 Није ми срце гордо, ГОСПОДЕ,
ни очи охولة.

Не бавим се великим стварима
ни делима сувише чудесним за мене.

² Не, душу сам своју смирио и стишао
као одојче на мајчиним грудима,
као одојче је моја душа у мени.

³ Израеле, у ГОСПОДА полагај своју наду
сада и довека.

Псалам

Песма приликом успињања до Храма.

132 Сети се Давида, ГОСПОДЕ,
и свих његових недаћа.

² Он се заклео ГОСПОДУ,
заветовао се Силноме Јаковљевом:

³ »Нећу ући у своју кућу
ни попети се на своју постељу,

⁴ нећу дати да ми сан обузме очи
ни дремеж капке

⁵ док не нађем место за ГОСПОДА,
боравиште за Силнога Јаковљевог.«

⁶ Ево, чули смо за његов Ковчег у Ефрати,
нашли га у честарском крају.

⁷ Хајдемо до његовог Боравишта,
да му се код његовог подножја поклонимо.

⁸ Устани, ГОСПОДЕ, дођи до места свога починка,
ти и Ковчег твоје силе.

⁹ Нека се твоји свештеници обуку у праведност,
нека твоји верни кличу од радости.

¹⁰ Ради свога слуге Давида,
не одврати лице од помазаника свога.

¹¹ ГОСПОД се заклео Давиду
истинитом заклетвом, од које неће одступити:

»Једнога од твојих потомака
поставићу на твој престо.

¹² Ако се твоји синови
буду држали мог Савеза

и прописа којима их учим,
њихови ће синови

довека седети на твом престолу.«

¹³ Јер, ГОСПОД изабра Сион,
њега пожелеле за своје боравиште:

¹⁴ »Ово је место мог починка довека;
овде ћу боравити, јер сам тако пожелео.

¹⁵ Благословићу га обиљем хране,
његове сиромаше наситићу хлебом.

¹⁶ Његове свештенике обући ћу у спасење
и његови верни клицаће од радости.

¹⁷ Овде ћу оснажити Давида †,

† оснажити Давида Дословно: учинити да израсте рог Дави-
дов.

и поставити владарску кућу †† за помазаника мо-
га.

¹⁸ У срамоту ћу обући његове непријатеље,
а на њему ће његова круна блистати.«

Псалам

Песма приликом успињања до Храма. Давидова.

133 О како је добро и како мило
кад браћа живе заједно –

² као на глави драгоцене уље
које се спушта низ браду, браду Ааронову,
које се спушта на оковратник његове одоре,

³ као роса са Хермона
која се спушта на гору Сион.

Тамо је ГОСПОД обећао свој благослов:
живот вечни.

Псалам

Песма приликом успињања до Храма.

134 Хајде, благосиљајте ГОСПОДА,
сви ви слуге ГОСПОДЊЕ,
који ноћу стојите у Дому ГОСПОДЊЕМ.

² Дижите своје руке према светилишту
и ГОСПОДА благосиљајте.

³ Нека вас ГОСПОД,
који је начинио небо и земљу,
благослови са Сиона.

Псалам

135 Алилуја!
Хвалите Име ГОСПОДЊЕ, хвалите,
ви слуге ГОСПОДЊЕ,

² ви који стојите у Дому ГОСПОДЊЕМ,
у двориштима Дома Бога нашега.

³ Хвалите ГОСПОДА, јер ГОСПОД је добар,
псалме певајте његовом Имену, јер је мило.

⁴ Јер, ГОСПОД за себе изабра Јакова,
Израела, да му буде посед драгоцени.

⁵ Знај да је ГОСПОД велик,
да је наш Господ већи од свих богова.

⁶ Што год се ГОСПОДУ свиди,
то чини на небу и на земљи,
на морима и свим океанима ‡.

⁷ Он чини да се облаци дижу с крајева земље.
Муње ствара киши

и ветар изводи из својих спремишта.

⁸ Он поби прворођене Египтове,
првине људи и стоке.

⁹ Он посла знамења и чуда посред тебе, Египте,
против фараона и свих његових службеника.

¹⁰ Он поби многе народе
и погуби моћне царе –

¹¹ Сихона, цара Аморејаца,

†† владарску кућу Дословно: светиљку. ‡ океанима До-
словно: дубинама.

Ога, цара Башана,
и сва ханаанска царства –
12 и њихову земљу даде у наследство,
у наследство свом народу Израелу.
13 Твоје Име, ГОСПОДЕ, остаје довека,
спомен на тебе кроз сва поколења.
14 Јер, ГОСПОД ће оправдати свој народ,
смиловати се својим слугама.
15 Идоли народâ од сребра су и злата,
дело људских руку.
16 Уста имају а не говоре,
очи имају а не виде,
17 уши имају а не чују,
нити има даха у њиховим устима.
18 Они што их праве као они ће скончати,
а тако и сви који се у њих уздају.
19 Благосиљај ГОСПОДА, доме Израелов.
Благосиљај ГОСПОДА, доме Ааронов.
20 Благосиљај ГОСПОДА, доме Левијев.
Благосиљајте ГОСПОДА, ви који га се бојите.
21 Нека је благословен са Сиона ГОСПОД,
који борави у Јерусалиму.
Алилуја!

Псалам

136 Захваљујте ГОСПОДУ, јер је добар
– љубав његова остаје довека.
2 Захваљујте Богу над боговима
– љубав његова остаје довека.
3 Захваљујте Господару над господарима
– љубав његова остаје довека –
4 онеме који једини чини велика чуда
– љубав његова остаје довека –
5 онеме који својом умношћу начини небеса
– љубав његова остаје довека –
6 онеме који земљу разастре над водама
– љубав његова остаје довека –
7 онеме који начини велика светлила
– љубав његова остаје довека –
8 сунце да влада дању
– љубав његова остаје довека –
9 месец и звезде да владају ноћу
– љубав његова остаје довека –
10 онеме који поби прворођене Египтове
– љубав његова остаје довека –
11 и између њих изведе Израела
– љубав његова остаје довека –
12 снажном руком и испруженом десницом
– љубав његова остаје довека –
13 онеме који Црвено море раздвоји
– љубав његова остаје довека –
14 и посред њега проведе Израела
– љубав његова остаје довека –
15 а фараона и његову војску у Црвено море баци
– љубав његова остаје довека –
16 онеме који проведе свој народ кроз пустињу
– љубав његова остаје довека –
17 онеме који поби велике царе

– љубав његова остаје довека –
18 и погуби славне царе
– љубав његова остаје довека –
19 Сихона, цара Аморејаца
– љубав његова остаје довека –
20 и Ога, цара Башана
– љубав његова остаје довека –
21 и земљу њихову даде у наследство
– љубав његова остаје довека –
22 у наследство свом слуги Израелу
– љубав његова остаје довека –
23 онеме који нас се сетио у нашем понижењу
– љубав његова остаје довека –
24 и ослободио нас наших душмана
– љубав његова остаје довека –
25 онеме који сваком живом бићу даје храну
– љубав његова остаје довека.
26 Захваљујте Богу небеском
– љубав његова остаје довека.

Псалам

137 Крај река вавилонских
седали смо и плакали
Сиона се сећајући.
2 Тамо смо своје лире повешали о врбе.
3 Јер, тамо они који су нас засужњили
затражише од нас да певамо,
наши мучитељи затражише да се радујемо:
»Певајте нам неку песму сионску!«
4 Како да певамо песму ГОСПОДЊУ у туђој земљи?
5 Ако те заборавим, Јерусалиме,
нека моја десница заборави да свира.
6 Нека ми се језик залепи за непце
ако те се не будем сећао,
ако ми Јерусалим не буде радост највећа.
7 Сети се, ГОСПОДЕ, како је на дан пада Јерусалима
едомски народ викао:
»Срушите, до темеља га срушите!«
8 Кћери вавилонска, која ћеш бити затрпа,
благо оном ко ти врати за оно што си нам учини-
ла,
9 благо оном ко твоју одојчад
дограби и смрска је о стену.

Псалам

Давидов.

138 Свим срцем ћу ти захваљивати,
пред анђелима † псалме ти певати.
2 Клањаћу се према твом светом Храму
и твом Имену захваљивати
за твоју љубав и истину.
Јер, ти си своје Име и обећање
од свега већим учинио.
3 Кад сам завапио, услишио си ме,
душу ми охрабрио и оснажио.

† анђелима Дословно: боговима.

4 Нека ти захваљују сви цареви земаљски, ГОСПОДЕ,
кад чују речи твојих уста.
5 Нека певају о путевима ГОСПОДЊИМ,
јер величанствена је Слава ГОСПОДЊА.
6 ГОСПОД је на висини,
али на понизнога обраћа пажњу,
а охолога издалека препознаје.
7 Чак и кад сред невоље ходам,
ти ми живот чуваш.
Своју руку пружаш
против гнева мојих непријатеља,
твоја десница ме спасава.
8 ГОСПОД ће довршити што је за мене започео.
Љубав твоја, ГОСПОДЕ, остаје довека –
не остављај своја дела.

Псалам

Хоровођи. Давидов. Псалам.

139 ГОСПОДЕ, проницеш ме свега и познајеш,
2 знаш када седам и када устајем,
издалека мисли ми разазнајеш.
3 Видиш када ходам и када лежем,
знани су ти своји моји путеви.
4 Још ми реч није на језик дошла,
а ти је, ГОСПОДЕ, већ сву знаш.
5 С леђа и с лица ме окружујеш,
на мене си своју руку положио.
6 То знање ми је сувише чудесно,
превисоко да бих га докучио.
7 Куда да одем од Духа твог?
Куда од тебе да побегнем?
8 Попнем ли се на небо – тамо си,
прострем ли свој лежај у Шеолу – и тамо си.
9 Дигнем ли се на крилима зориним
и на крају мора се настаним,
10 и тамо би ме твоја рука водила,
држала ме твоја десница.
11 Кажем ли: »Нека ме тама сакрије
и светлост око мене нека ноћ постане«,
12 ни тама ти неће бити тамна –
ноћ теби као дан сија,
тама исто као светлост.
13 Јер, ти си нутрину мог бића створио,
саткао ме у мајчиној утроби.
14 Хвала ти што сам створен
силно чудесно.
Чудесна су твоја дела –
зна то добро моја душа.
15 Нису ти моје кости биле скривене
док сам настајао у тајности,
док сам у дубинама земље ткан.
16 Твоје очи су ме гледале
док сам тек заметак био.
Сваки мој дан у твоју књигу је записан
пре но што је иједан настао.
17 Како су ми твоје мисли недокучиве, Боже!

Како је огроман њихов збир!
18 Да их бројим – више их је него песка,
и да их пребројим – ти ми преостажеш.
19 О, кад би погубио опаке, Боже!
Одлазите од мене, крволоци!
20 Злонамерно говоре о теби,
Име ти злоупотребљавају душмани.
21 Зар не мрзим оне који мрзе тебе, ГОСПОДЕ,
и зар се не гнушам оних који се против тебе ди-
жу?
22 Мрзим их мржњом потпуном,
у непријатеље их убрајам.
23 Проникни ме, Боже, и срце ми упознај,
испитај ме и сазнај моје мисли тескобне.
24 Види нисам ли на рђавом путу
и вечним путем ме поведи.

Псалам

Хоровођи. Псалам Давидов.

140 Избави ме од зликовца, ГОСПОДЕ,
од насилника ме заштити.
2 Они у срцу смишљају злодела
и поваздан кавге замећу.
3 Језик оштре да буде као змијски,
гујин отров им под уснама. *Села*
4 Сачувај ме, ГОСПОДЕ, од руку људи опаких,
од насилника ме заштити.
Они наумише да ме саплету.
5 Охоли ми поставише замку,
мрежу од ужади раширише
и клопке за мене наместише дуж пута. *Села*
6 Рекох ГОСПОДУ: »Ти си мој Бог.«
Чуј мој вапај за милост, ГОСПОДЕ.
7 Господе ГОСПОДЕ, мој силни Спаситељу,
ти ми штитиш главу у дан битке.
8 Не дај да се испуне жеље опакога, ГОСПОДЕ,
не дај да своје зле науме изврши када нападне.
Села
9 Нека главе оних који ме опколише
прекрије мука коју су својим уснама изазвали.
10 Нека ужарено угљевље запљушти по њима.
Нека у огањ упадну, у дубоку јаму,
да више не устану.
11 Не дај да клеветник дуго живи на земљи,
нека насилника несрећа улови и уништи.
12 Знам да ГОСПОД брани права потлаченога
и убоге оправдава.
13 Да, праведници ће захваљивати твом Имену,
честити живети пред тобом.

Псалам

Псалам Давидов.

141 Теби вапијем, ГОСПОДЕ: похитај к мени!
Саслушај ме кад ти завапим.
2 Нека моја молитва буде прихваћена пред тобом
као кад,

дизање мојих руку као вечерња жртва.
³ Стражу ми постави пред уста, ГОСПОДЕ,
 чувај врата мојих усана.
⁴ Не дај да ми се срце приклони злоделима,
 па да чиним опака дела с људима који неправду
 чине.
 Не дај да једем њихове посласице.
⁵ Нека ме праведник из љубави удари и изгрди –
 биће то уље на мојој глави,
 то моја глава неће одбити,
 јер моја молитва је против злодела зликоваца.
⁶ Кад њихове судије баце с литице,
 увидеће како су благе биле моје речи:
⁷ »Као кад неко оре и копа земљу,
 тако су наше кости расуте пред устима Шеола.«
⁸ А моје очи у тебе су упрте, Господе ГОСПОДЕ,
 у тебе се уздам.
 Живот ми не узимај.
⁹ Чувај ме од замки које ми поставише,
 од клопки оних који чине злодела.
¹⁰ Нека опаки упадну у своје мреже,
 а ја онуда прођем безбедно.

Псалам

Маскил Давидов. Када је био у пећини. Молитва.

142 Из свега гласа ГОСПОДА зовем у помоћ,
 ГОСПОДУ вапијем за милост.
² Пред њега изливам своју јадиковку,
 пред њим објављујем своју невољу.
³ Кад год занемоћам,
 ти си тај који мој пут зна.
 На стази којом идем
 замку су сакрили за мене.
⁴ Погледај десно и види –
 никог за мене није брига.
 Нема за мене уточишта,
 нико за мој живот не мари.
⁵ Тебе у помоћ зовем, ГОСПОДЕ.
 Говорим: »Ти си уточиште моје,
 моје наследство у земљи живих.«
⁶ Помно саслушај мој вапај,
 јер сам беспомоћан.
 Избави ме од мојих гонитеља,
 јер су од мене јачи.
⁷ Душу ми изведи из тамнице,
 да твом Имену захваљујем.
 Тада ће ме окружити праведници
 због твоје добротe према мени.

Псалам

Псалам Давидов.

143 Чуј моју молитву, ГОСПОДЕ,
 саслушај моје молбе за милост.
 Услиши ме у својој верности и праведности.
² Не изводи мене, твог слугу, пред свој суд,
 јер нико жив није праведан пред тобом.

³ Непријатељ ми прогони душу,
 мој живот разбија о земљу.
 Тера ме да боравим у тами
 као они који су давно помрли.
⁴ Зато сам занемоћао,
 срце је у мени престрављено.
⁵ Сећам се давних дана,
 о свим твојим делима размишљам,
 о твојим делима мислим.
⁶ Руке к теби пружам,
 жедна те је моја душа као сува земља. *Села*
⁷ Брзо ме услиши, ГОСПОДЕ,
 снага ме оставља.
 Не криј од мене своје лице,
 да не будем као они што у гробну јаму силазе.
⁸ Дај да ујутро чујем о твојој љубави,
 јер у тебе се уздам.
 Обзнани ми пут којим да идем,
 јер за тобом жудим.
⁹ Избави ме, ГОСПОДЕ, од мојих непријатеља,
 јер у теби се сакривам.
¹⁰ Научи ме да чиним твоју вољу,
 јер ти си Бог мој,
 нека ме твој добри Дух по равној земљи води.
¹¹ Имена свога ради, ГОСПОДЕ, живот ми сачувај,
 ради праведности своје, душу ми из невоље из-
 веди.
¹² У знак своје љубави,
 моје непријатеље потамани
 и све моје душмане уништи,
 јер ја сам твој слуга.

Псалам

Давидов.

144 Благословен ГОСПОД, Стена моја,
 који ми руке увежбава за борбу, а прсте за
 рат.
² Он је моја љубав и тврђава,
 моје утврђење високо и избавитељ,
 мој штит иза ког се склањам.
 Он ми народе потчињава.
³ Шта је човек, ГОСПОДЕ, да ти је до њега стало,
 син човечији, да о њему мислиш?
⁴ Човек је као дашак,
 његови дани као сенка која нестаје.
⁵ Своја небеса нагни, ГОСПОДЕ, и сиђи,
 планине додирни, и задимиће се.
⁶ Севни муњом и моје непријатеље распрши,
 своје стреле одапни и створи пометњу међу њи-
 ма.
⁷ Посегни руком са висина,
 истргни ме и избави из силних вода,
 из руку туђинаца,
⁸ чија уста говоре лажи,
 чија се десница лажно заклинје.
⁹ Певаћу ти нову песму, Боже,
 свирати ти на харфи од десет жица.

¹⁰ Ти царевима дајеш победу,
ти свог слугу Давида истржеш испод мача погуб-
ног.

¹¹ Истргни ме и избави из руку туђинаца,
чија уста говоре лаж,
чија се десница лажно заклиње.

¹² Нека нам синови буду као биљке које у својој
младости нарасту,
а наше кћери као стубови исклесани да палату
украсе.

¹³ Нека нам амбари буду пуни сваковрсног жита,
нека нам овце испуне ливаде
хиљадама својих јагањаца,
¹⁴ нека су нам говеда угојена †.
Нека нико не проваљује кроз зидине,
нека нико не буде засужњен,
нека не буде кукњаве на нашим улицама.

¹⁵ Благо народу коме је тако,
благо народу чији Бог је ГОСПОД.

Псалам

Хвалоспев. Давидов.

145 Узвисиваћу те, Боже, Царе мој,
и твоје Име благосиљати заувек и довека.

² Сваког дана ћу те благосиљати
и твоје Име хвалити заувек и довека.

³ Велик је ГОСПОД и хвале предостојан,
неистражива је величина његова.

⁴ Нараштај ће нараштају хвалити твоја дела
и објављивати дела твоје силе.

⁵ Размишљаћу о сјају славе твога величанства
и о твојим делима чудесним.

⁶ Говориће се о сили твојих дела страхотних,
а ја ћу о твојој величини причати.

⁷ Сећаће се твоје велике доброте
и клицати твојој праведности.

⁸ ГОСПОД је милостив и самилостан,
спор да се разгневи и препун љубави.

⁹ ГОСПОД је добар према свима,
самилост показује према свим својим делима.

¹⁰ Захваљиваће ти сва твоја дела, ГОСПОДЕ,
и благосиљати те сви твоји верни.

¹¹ Говориће о слави твога царства
и о твојој сили причати,

¹² да целом људском роду обзнане твоја силна де-
ла

и величанствени сјај твога царства.

¹³ Твоје царство је вечно царство
и твоја власт кроз сва поколења.

ГОСПОД је веран у свему што каже,
одан у свему што чини ††.

¹⁴ ГОСПОД придржава све који падну
и усправља све погнуте.

† угојена Хебрејска реч може да значи и »стеона« и »натоварена«. †† ГОСПОД ... што чини Овај део недостаје у традиционалном хебрејском тексту, али се налази у неколико старих превода и кумранским рукописима.

¹⁵ Очи свих у тебе су упрте
и ти им дајеш храну у право време.

¹⁶ Своју руку отвараш
и све што живи до миле воље ситиш.

¹⁷ ГОСПОД је праведан на свим својим путевима
и веран у свим својим делима.

¹⁸ ГОСПОД је близу свима који га призивају,
свима који га у истини призивају.

¹⁹ Он испуњава жеље онима који га се боје,
чује њихов вапај и спасава их.

²⁰ ГОСПОД чува све који га воле,
а све опаке ће затрти.

²¹ Моја ће уста изговарати хвале ГОСПОДУ.
Нека свако биће његово Име благосиља
заувек и довека.

Псалам

146 Алилуја!
Хвали ГОСПОДА, душо моја.

² Док сам жив, ГОСПОДА ћу хвалити,
док ме буде, псалме ћу певати своме Богу.

³ Не уздајте се у владаре,
у смртника у ком нема спасења.

⁴ Када његов дух изађе из њега, у земљу се враћа,
тог истог дана пропадају његови науми.

⁵ Благо оном коме је Бог Јаковљев помагач,
ко своју наду полаже у ГОСПОДА, свог Бога,

⁶ који је небо и земљу начинио,
море и све што је у њима,
који остаје веран довека,

⁷ који стаје у одбрану потлачених,
а гладнима даје хлеба.

ГОСПОД ослобађа сужње,
⁸ ГОСПОД отвара очи слепима,

ГОСПОД усправља сагнуте,
ГОСПОД воли праведнике.

⁹ ГОСПОД чува дошљаке,
сирочад и удовице подупире,
а путеве опаких искривљује.

¹⁰ ГОСПОД влада довека,
твој Бог, Сионе, кроз сва поколења.
Алилуја!

Псалам

147 Алилуја!
Добро је псалме певати нашем Богу,
мило је и лепо хвалоспев му певати.

² ГОСПОД гради Јерусалим,
сабира изгнане Израелове.

³ Он лечи оне који су сломљеног срца
и ране им повија.

⁴ Он број звезда одређује
и сваку по имену зове.

⁵ Велик је наш Господ
и силна је његова снага,
нема граница умности његовој.

⁶ ГОСПОД подупире кратке,

а опаке баца на земљу.
⁷ Певајте ГОСПОДУ песму захвалницу,
на лири свирајте нашем Богу.
⁸ Он небо прекрива облацима,
земљи спрема кишу
и чини да трава расте по горама.
⁹ Он даје храну стоци
и младим гавранима кад загракћу.
¹⁰ Није му стало до коњске снаге,
нису му миле човечије ноге.
¹¹ ГОСПОДУ су мили који га се боје,
који се у његову љубав уздају.
¹² Слави ГОСПОДА, Јерусалиме!
Хвали свога Бога, Сионе!
¹³ Јер, он ојачава преворнице твојих капија
и благосиља твоју децу у теби.
¹⁴ Он мир доноси твојим границама
и најбољом пшеницом те сити.
¹⁵ Своју заповест шаље на земљу,
брзо трчи реч његова.
¹⁶ Снег простира као вуну
и мраз расипа као пепео,
¹⁷ град баца као залогаје хлеба.
Ко може његову студен да издржи?
¹⁸ Он своју реч пошаље,
и отопи их,
учини да његов ветар задува,
и воде потеку.
¹⁹ Своју реч је објавио Јакову,
своје уредбе и законе Израелу.
²⁰ Није то учинио ниједном другом народу –
његове законе они не знају.
Алилуја!

Псалам

148 Алилуја!
Хвалите ГОСПОДА са небеса,
хвалите га на висинама.
² Хвалите га, сви његови анђели,
хвалите га, све војске његове.
³ Хвалите га, сунце и месече,
хвалите га, све звезде блиставе.
⁴ Хвалите га, небеса над небесима
и воде над небом.
⁵ Нека хвале Име ГОСПОДЊЕ,
јер он заповеди, и они постадоше,
⁶ он их постави заувек и довека,
издаде уредбу која неће проћи.
⁷ Хвалите ГОСПОДА са земље,
морске немани и сви океани †,
⁸ огњу и граде, снеже и магло,
вихоре који његову реч извршаваш,

† сви океани Дословно: све дубине.

⁹ планине и сва брда,
дрвеће плодносно и сви кедрови,
¹⁰ животиње дивље и сва стоко,
гмизавци и птице крилате,
¹¹ цареви земаљски и сви народи,
поглавари и све судије земаљске,
¹² младићи и девојке,
старци и децо.
¹³ Нека хвале Име ГОСПОДЊЕ,
јер само је његово Име узвишено,
његов је сјај над земљом и небесима.
¹⁴ Свом народу рог је подигао,
славу свих верних својих,
народа Израеловог, народа њему блиског.
Алилуја!

Псалам

149 Алилуја!
Певајте ГОСПОДУ нову песму,
хвалоспев му певајте на скупу верних.
² Нека се Израел радује у свом Створитељу,
нека сионски народ свом Цару кличе.
³ Нека му хвале Име играјући,
нека му свирају у даире и лиру.
⁴ Јер, ГОСПОД воли свој народ,
он кротке победом овенчава.
⁵ Нека се верни радују у слави,
нека кличу на својим постељама.
⁶ Нека им у устима буду хвале Богу,
а у руци мач двосекли,
⁷ да изврше освету над незнабошцима
и казну над народима,
⁸ да им цареве вежу ланцима,
њихове племиће гвозденим оковима,
⁹ да на њима изврше записани суд.
То је почасти дата свим његовим вернима.
Алилуја!

Псалам

150 Алилуја!
Хвалите Бога у његовом светилишту,
хвалите га на моћним небесима његовим,
² хвалите га због дела његове силе,
хвалите га због силне величине његове,
³ хвалите га звуцима овнујског рога,
хвалите га харфом и лиром,
⁴ хвалите га даирама и играњем,
хвалите га жичаним инструментима и фрулом,
⁵ хвалите га чинелама гласним,
хвалите га чинелама громким.
⁶ Нека све што дише хвали ГОСПОДА.
Алилуја!

Пословице

Сврха пословица

- 1** Пословице Соломона сина Давидовог, цара Израела:
2 да се постигну мудрост и стега,
 да се схвате умне речи,
3 да се прихвати стега разборитог живота,
 да би се чинило оно што је право, праведно и честито,
4 да се дâ разборитости лаковернима,
 знања и промишљености младима
5 – нека мудри слушају и увећавају своју ученост
 и нека умни добијају смернице –
6 да се схвате пословице и поучне приче,
 изреке и загонетке мудрих.

Савети сину

- 7** Страх од ГОСПОДА почетак је знања,
 али безумни презиру мудрост и стегу.
8 Сине мој, слушај поуке свога оца
 и не одбаци оно чему те је учила мајка.
9 То ће бити венац који ти краси главу
 и огрлица око твога врата.
10 Сине мој, ако те грешници маме,
 не попуштај им.
11 Ако ти кажу: »Пођи с нама.
 Хајде да вребамо на нечији живот †,
 да неког недужног заскочимо из заседе.
12 Хајде да их прогутamo живе, као Шеол,
 и целе, као оне који силазе у јаму.
13 Добићемо свакојаког блага
 и своје куће напунити пленом.
14 Придружи нам се,
 па ћемо делити једну кесу«
15 – сине мој, не иди с њима,
 не ступај ногом на њихове стазе,
16 јер њихове ноге срљају у грех,
 они хрле да пролију крв.
17 Узалуд је разапињати мрежу
 свим птицама наочиглед!
18 Они на свој живот †† вребају,
 они сами себе заскачу из заседе!
19 Тако заврше сви који се лакоме
 на непоштен добитак – он им узме живот.

† нечији живот Дословно: нечију крв. †† свој живот Дословно: своју крв.

Зов мудрости

- 20** Мудрост гласно зове на улици,
 по трговима диже свој глас,
21 по бучним раскрсницама виче,
 пред градским капијама држи беседу:
22 »Докле ћете, ви лаковерни,
 лаковерност волети?
 Докле ће се ругаоцима милити ругање
 и докле ће безумници мрзети знање?
23 Прихватите мој прекор,
 и пред вас ћу излити своје срце,
 обзнанити вам своје мисли.
24 Али пошто сте ме одбили кад сам звала
 и нико није марио кад сам пружала руку,
25 пошто сте остали глуви на све моје савете
 и мој прекор нисте хтели да прихватите,
26 ја ћу се смејати вашој несрећи,
 ругати се кад вас велика недаћа задеси,
27 кад велика недаћа на вас навали као олуја,
 кад на вас несрећа дође као вихор,
 кад на вас мука и невоља навале.
28 »Тада ће ме звати, али ја се нећу одазвати,
 тражиће ме, али ме неће наћи.
29 Пошто су мрзели знање
 и нису изабрали да се боје ГОСПОДА,
30 пошто нису хтели да прихвате мој савет
 и пошто су презрели мој прекор,
31 јешће плодове својих поступака
 и најести се својих сплетки.
32 Јер, застрањивање ће убити лаковерне,
 а безбрижност уништити безумне.
33 А ко мене слуша, у сигурности ће живети
 и бити спокојан, без страха од зла.«

Вредност мудрости

- 2** Сине мој, ако прихватиш моје речи
 и похраниш у себи моје заповести,
2 помно слушајући мудрост
 и срце предајући умности,
3 будеш ли зазивао мудрост
 и вапио за умношћу,
4 будеш ли их тражио као сребро
 и трагао за њима као за благом скривеним,
5 тада ћеш разумети страх од ГОСПОДА
 и наћи Божије знање.
6 Јер, ГОСПОД даје мудрост
 и из његових уста знање и умност долазе –

- 7 он честитима пружа помоћ,
он штит је онима који живе беспрекорно,
8 јер он штити стазе правде
и чува пут својих верних.
9 Тада ћеш разумети шта је право, праведно и че-
стито
– сваку добру стазу.
10 Јер, мудрост ће ти ући у срце
и знање ће ти обрадовати душу.
11 Промишљеност ће те штитити,
а умност чувати,
12 да те спасу од пута зликоваца,
од људи изопаченог говора,
13 који силазе с равних стаза
да би мрачним путевима ишли,
14 који уживају да чине зло
и радују се изопачености зла,
15 чије су стазе криве
и путеви преварни.
16 То ће те спасти и од прељубнице,
од жене на странпутици, чије су речи умилне,
17 која оставља друга из своје младости
и на свој завет пред Богом заборавља.
18 Јер, кућа њена тоне у смрт
и стазе јој воде к душама умрлих.
19 Ко год к њој уђе, више се не враћа,
нити стазе живота налази.
20 Зато иди путевима добрих људи
и држи се стаза праведника.
21 Јер, честити ће живети на земљи
и беспрекорни ће остати на њој,
22 а опаки ће бити уклоњени са земље
и неверни ишчупани из ње.

Савети сину

- 3 Сине мој, не заборави чему те учим,
већ моје заповести чувај у срцу,
2 јер ће ти за много година продужити живот
и донети ти благостање.
3 Нека те љубав и истина никада не оставе.
Вежи их себи око врата,
упиши их на плочу свога срца.
4 Тада ћеш стећи наклоност и добро име
у очима Бога и људи.
5 Уздај се у ГОСПОДА свим својим срцем,
а на свој разум се не ослањај.
6 Што год чинио, на њега мисли,
и он ће ти поравнати стазе.
7 Не буди мудар у својим очима,
бој се ГОСПОДА и клони се зла.
8 То ће бити лек твоме телу
и окрепа твојим костима.
9 Указуј част ГОСПОДУ својим богатством,
првинама свих својих усева,
10 па ће ти се пресипати амбари
и младо вино преливати из бачви.
11 Сине мој, не презири ГОСПОДЊУ стегу
и нека ти не омрзне његов прекор.

- 12 Јер, ГОСПОД стегом васпитава оне које воли,
као отац сина којим је задовољан.
13 Благо човеку који нађе мудрост,
човеку који стекне умност.
14 Јер, она доноси већу добит него сребро
и већи принос него злато,
15 она је од рубина драгоценија;
шта год да пожелиш, није јој равно.
16 У десној руци јој је дуг живот,
у левој богатство и част.
17 Њени путеви су путеви удобни
и све су јој стазе пуне покоја.
18 Она је дрво живота онима који је пригрле,
благо онима који је се домогну.
19 ГОСПОД је мудрошћу положио темеље земље,
умношћу небеса поставио на њихово место.
20 Његовим знањем океани † су раздвојени
и облаци пустили кишу.
21 Сине мој, чувај здрав разум и проницљивост,
не пуштај их с очију.
22 Они ће ти бити живот,
украш о твојем врату.
23 Тада ћеш спокојно ићи својим путем
и нога ти се неће спотицати.
24 Када на починак легнеш, нећеш се плашити,
када легнеш, слатко ћеш спавати.
25 Не бој се ненадане несреће,
ни пропасти која стиже опаке,
26 јер ГОСПОД ће ти бити узданица
и ногу ти чувати од замке.
27 Не ускрати добро онима који га заслужују
када је у твојој моћи да га учиниш.
28 Не реци ближњему:
»Одлази. Сутра ћу ти дати«,
када то већ сада имаш.
29 Не снуј зла ближњему,
који с поверењем крај тебе живи.
30 Не спори се ни са ким без разлога –
ако ти није учинио зло.
31 Не завиди насилнику,
нити иди његовим путевима,
32 јер ГОСПОДУ је одвратан изопачен човек,
а са честитим је присан.
33 ГОСПОД баца клетву на кућу опакога,
а дом праведников благосиља.
34 Он се руга охолим ругаоцима,
а понизнима дарује милост.
35 Мудри наслеђују част,
а безумни ће понети срамоту.

Вредност мудрости

- 4 Слушајте, синови, очеву поуку,
пазите и стичите умност.
2 Дobar наук вам дајем,
зато не одбацујте моје учење.
3 Када сам био још дечак
у кући свога оца,

† океани Дословно: дубине.

- нежни јединац у мајке,
⁴ он ме је учио и овако ми говорио:
 »Приони уз моје речи свим својим срцем,
 држи се мојих заповести, и живећеш.
⁵ Стичи мудрост, стичи умност.
 Моје речи не заборављај
 нити одступај од њих.
⁶ Не остављај мудрост,
 и она ће те чувати.
 Воли је, и она ће бдети над тобом.
⁷ »Мудрост је најважнија – зато стекни мудрост
 и свиме што имаш стекни умност.
⁸ Цени мудрост, и она ће те узвисити,
 пригрли је, и она ће ти донети част.
⁹ Ставиће ти дражестан венац на главу
 и подарити ти прекрасну круну.«
¹⁰ Послушај, сине мој, прихвати моје речи,
 и умножиће се године твога живота.
¹¹ Поучио сам те путу мудрости,
 упутио те равним стазама.
¹² Кад будеш ходао, кораци ти се неће заплитати,
 кад будеш трчао, нећеш се спотицати.
¹³ Држи се поуке, не пуштај је,
 чувај је, јер она ти је живот.
¹⁴ Не иди стазом опаких
 и не ходај путем зликоваца.
¹⁵ Избегавај га, не прелази га,
 окрени се од њега и иди својим путем.
¹⁶ Јер, они не могу да заспе док зло не учине,
 сан им не долази на очи док некога не оборе.
¹⁷ Они се опакошћу хране као хлебом
 и насиљем се опијају као вином.
¹⁸ Стаза праведникова је као сјај зоре –
 све јаче сија до пуног дана.
¹⁹ А пут опаких је као дубока тмина
 – и не знају о шта се спотичу.
²⁰ Сине мој, обрати пажњу на моје речи,
 помно саслушај шта ти говорим.
²¹ Не испуштај их из вида,
 чувај их у срцу.
²² Јер оне су живот ономе ко их нађе
 и здравље целом човечијем телу.
²³ Више од свега чувај срце,
 јер оно је врело живота.
²⁴ Уклони изопаченост из својих уста,
 нека ти речи преваре буду далеко од усана.
²⁵ Очима гледај право напред,
 поглед право пред себе упири.
²⁶ Осмотри стазу на коју крочиш
 и нека буду чврсти сви твоји путеви.
²⁷ Не скрећи ни десно ни лево,
 ногу склањај од зла.

О прељубници

- 5** Сине мој, обрати пажњу на моју мудрост,
 помно саслушај у шта сам проникнуо,
² да сачуваш промишљеност,
 а речима да исказујеш знање.

- ³ Јер, с усана прељубнице капље мед,
 а непце јој је од уља глађе,
⁴ али на крају је горка као чемер,
 оштра као мач двосекли.
⁵ Ноге јој силазе у смрт,
 кораци јој воде право у Шеол.
⁶ Она не мисли о путу живота,
 стазе су јој криве, а она и не зна.
⁷ Зато ме послушајте, синови,
 не одступајте од овог што вам говорим.
⁸ Држите се стазе далеко од ње,
 не прилазите вратима њене куће,
⁹ да свој углед не дате другима
 и своје године окрутнима,
¹⁰ да се вашег блага не домогну туђинци
 и плод вашег труда у туђу кућу не оде.
¹¹ На крају свог живота болно ћете јецати,
 када вам се тело и мишићи истроше.
¹² Казаћете: »Како сам мрзео стегу!
 Како ми је срце презирало прекор!
¹³ Нисам се покоравао својим учитељима,
 ни слушао оне који су ме учили.
¹⁴ Замало се посве упропастих
 пред целом заједницом.«
¹⁵ Пиј воду из своје чатрње,
 воду текућу из свог студенца.
¹⁶ Зар да ти се врела изливају
 и да твоји потоци теку улицама?
¹⁷ Нека буду само твоји –
 не дели их са туђинцима.
¹⁸ Нека ти извор буде благословен.
 Уживај са женом своје младости,
¹⁹ љупком срном, милом кошutom.
 Нека те њене дојке увек заносе,
 нека те њена љубав увек опија.
²⁰ Зашто да те опија прељубница, сине мој?
 Зашто да грлиш груди туђе жене?
²¹ Јер, ГОСПОД види шта човек чини
 и помно посматра све његове поступке.
²² Опакога хватају његова злодела,
 узице његовог греха чврсто га сапињу.
²³ Погинуће, јер нема стеге,
 големо безумље води га на странпутицу.

О лакомисленом обећању

- 6** Сине мој, ако си јемчио за ближњега,
 ако си се руковао за другога се обавезујући,
² ако си се везао својим речима,
 ако си се заробио својим обећањем,
³ пао си у руке свога ближњега.
 Стога ово учини, сине мој, да се ослободиш:
 иди и понизи се пред својим ближњим
 и салећи га молбама.
⁴ Не дај сна својим очима,
 ни починка својим капцима.
⁵ Ослободи се као газела из ловчеве руке,
 као птица из птичареве замке.

Лењивац и мрав

- 6 Иди мраву, лењивче,
гледај шта он ради и постани мудар.
7 Он нема ни заповедника,
ни надгледника, ни владара,
8 а ипак своје залихе спрема лети
и своју храну скупља у време жетве.
9 Докле ћеш се излежавати, лењивче?
Када ћеш се из сна пробудити?
10 Још мало одспавај,
још мало одремај,
још мало подвиј руке под главу,
11 и сиромаштво ће те заскочити као скитница
и оскудица као ратник са штитом.

Нитков и пропалица

- 12 Нитков и пропалица луња наоколо
говорећи лажи.
13 Очима намигује, ногама шаље знаке,
прстима показује,
14 зло снује с преваром у срцу,
увек раздор сеје.
15 Зато ће га у магновењу стићи несрећа,
изненада ће бити сатрвен неповратно.

Седам одвратних појава

- 16 Има шест појава које ГОСПОД мрзи,
седам које су му одвратне:
17 охол поглед, лажљив језик,
руке које проливају недужну крв,
18 срце које снује опаке сплетке,
ноге које журе да учине зло,
19 лажни сведок који сипа лажи
и човек који сеје раздор међу браћом.

О прељуби

- 20 Сине мој, држи се заповести свога оца
и не заборави чему те је учила мајка.
21 Привежи их себи за срце заувек,
окачи их око свога врата.
22 Када ходаш, оне ће те водити,
када спаваш, оне ће те чувати,
када се пробудиш, оне ће ти говорити.
23 Јер, заповести су светиљка,
учење светлост,
а прекори стеге пут у живот.
24 Они те чувају од зле жене,
од умилног језика жене на странпутици.
25 Не жуди у срцу за њеном лепотом
и не дај јој да те својим очима опчини.
26 Јер, блудници је цена векна хлеба,
а прељубница драгоцени живот лови.
27 Може ли човек да скупи жар у крило
а да одећу не прогори?
28 Може ли да хода по ужареном угљевљу
а ноге да не опрљи?

- 29 Тако је и с оним ко с туђом женом спава;
ко год је дотакне, неће проћи некажњено.
30 Крадљивца не презиру ако је гладан украо
да утоли своју глад,
31 али, ако га ухвате, платиће седмоструко,
макар га стајало свега што има у кући.
32 Али, ко почини прељубу, нема памети,
ко је почини, свој живот затире.
33 Снаћи ће га батине и стид
и са себе неће спрати срамоту.
34 Јер, јаросна је мужевљева љубомора
и он за милост не зна кад крене да се свети.
35 Никакву накнаду неће прихватити
и одбиће дарове ма колико их било.
7 Сине мој, држи се мојих речи
и похрани у себи моје заповести.
2 Држи се мојих заповести, и живећеш,
чувај моја учења као зеницу ока,
3 привежи их себи за прсте,
упиши их на плочу свога срца.
4 Мудрости говори: »Ти си ми сестра«,
а умност зови рођаком.
5 Оне ће те чувати од прељубнице,
од жене на странпутици, чије су речи умилне.
6 С прозора своје куће једном сам гледао
напоље кроз решетку
7 и видео међу лаковернима,
приметио међу младићима,
младића без памети.
8 Ишао је улицом крај њеног угла,
запутивши се у правцу њене куће,
9 у сутон, док је дан измицао,
а ноћна се спуштала тмина.
10 У сусрет му изађе жена
у блудничким хаљинама и с преваром у срцу.
11 Била је наметљива и дрска,
ноге јој се нису могле задржати у кући –
12 час на улици, час на тргу,
код сваког угла је вребала.
13 Она га ухвати и пољуби,
па му бестидно рече:
14 »Имам код куће меса од жртава за заједништво –
данас сам испунила своје завете.
15 Зато сам ти изашла у сусрет,
потражила те и нашла.
16 Пресвукла сам свој лежај
бојеним чаршавима од египатског платна,
17 постељу намирисала
смирном, алојем и циметом.
18 Хајде да водимо љубав до јутра,
да се сладимо љубављу.
19 Мужа ми нема код куће,
на далек пут је отишао.
20 Понео је са собом кесу пуну новца
и неће се вратити до пуног месеца †.«
21 Убедљивим речима наговори га,

† до пуног месеца Овај израз на хебрејском може да значи и »две седмице«.

заведе га уснама умилним.
 22 Он сместа пође за њом,
 као што во иде на клање,
 као јелен који упадне у замку,
 23 где му стрела прободје јетру,
 као птица која улеће у клопку,
 не знајући да ће га то живота стајати.
 24 Стога ме чујте, синови,
 обратите пажњу на моје речи.
 25 Не дајте да вам срце скрене на њене путеве,
 немојте да залутате на њене стазе.
 26 Многе жртве је она оборила,
 силно је мноштво оних које је убила.
 27 Кућа јој је друм који води у Шеол,
 доле у одаје смрти.

Хвалоспев мудрости

8 Зар мудрост не зове?
 Зар умност не диже свој глас?
 2 Она стоји на висовима дуж пута,
 где се стазе сусрећу;
 3 крај градских капија, на улазима,
 из свега гласа виче:
 4 »Вас позивам, људи,
 својим гласом род људски.
 5 Ви лаковерни, стекните разборитост,
 ви нерезумни, уразумите се.
 6 Слушајте, јер о важним стварима ћу говорити,
 својим уснама казиваћу што је право.
 7 Моја уста зборе истину,
 opakост је одвратна мојим уснама.
 8 Правичне су све речи мојих уста,
 ниједна није крива ни изопачена.
 9 Проницљивима све су оне праве,
 исправне онима који имају знање.
 10 Моје поуке узмите место сребра,
 знање место сувог злата.
 11 Јер, мудрост је вреднија од драгуља –
 шта год да пожелите, није јој равно.
 12 »Ја, мудрост, станујем с разборитошћу,
 знање и промишљеност поседујем.
 13 Страх од ГОСПОДА јесте мрзети зло.
 Мрзим охолост и бахатост,
 опако понашање и лажљива уста.
 14 Моји су савети и здраво расуђивање,
 ја имам умност и моћ.
 15 По мени владају цареви
 и владари правичне законе доносе.
 16 По мени владају кнежеви
 и племићи и све судије на земљи.
 17 Ја волим оне који мене воле
 и мене налазе они који ме траже.
 18 Код мене су богатство и част,
 трајно имање и благодатање.
 19 Мој плод је бољи од сувог злата,
 мој принос вреднији од чистог сребра.
 20 Ја идем путем праведности,
 стазама правде,

21 да имање подарим онима који ме воле
 и да им напуним ризнице.
 22 »ГОСПОД ме изнедрио на почетку свога пута,
 пре својих дела прадавних.
 23 У најраније време сам обликована,
 у почетку, пре настанка света.
 24 Рођена сам пре океанâ †,
 док још није било изворâ вода обилних.
 25 Рођена сам пре но што су горе
 стављене на своје место,
 пре брегова,
 26 када још није створио земљу
 ни поља,
 пре праха земаљског.
 27 »Када је небеса постављао, била сам тамо;
 када је круг над океаном †† урезивао,
 28 када је у висинама облаке постављао,
 када је надјачао изворе водâ подземних ‡,
 29 када је међу мору ударао,
 да не пређе своје ивице,
 када је темеље земље означавао,
 30 расла сам крај њега ††,
 његова наслада из дана у дан.
 Све време сам се пред њим радовала,
 31 радујући се свету, његовој земљи;
 људски род био ми је наслада.
 32 »Стога ме послушајте, синови;
 благо онима који се мојих путева држе.
 33 Послушајте моју поуку и будите мудри,
 не занемарујте је.
 34 Благо човеку који ме слуша,
 који на мојим вратима из дана у дан бди
 и крај мојих довратака чека.
 35 Јер, ко мене нађе, живот налази
 и стиче наклоност ГОСПОДЊУ,
 36 а ко против мене згреши,
 души својој наноси штету,
 јер, сви који мене мрзе, смрт воле.«

Мудрост и лудост

9 Мудрост је сазидала своју кућу,
 отесала седам својих стубова.
 2 Спремила је меса,
 зачинила вино и поставила трпезу.
 3 Послала је своје слушкиње
 да с највишег места у граду позову:
 4 »Свратите к мени, сви лаковерни!«
 А онима без памети каже:
 5 »Дођите, једите мога хлеба
 и пијте вина које сам зачинила!
 6 Оканите се своје лаковерности,
 и живећете.
 Путем умности крените!«
 7 Ко исправља ругаоца, увреду прима,

† океанâ Дословно: дубина. †† океаном Дословно: лицем дубине. ‡ водâ подземних Дословно: дубина. †† расла сам крај њега Овај израз на хебрејском може да значи и »била сам уз њега као главни неимар«.

- ко прекорева опакога, настрада.
 8 Не прекоревај ругаоца, јер ће те замрзети, прекори мудрога, и он ће те завоleti.
 9 Поучи мудрога, и биће још мудрији, научи праведнога, и ученост ће му се увећати.
 10 Почетак мудрости страх је од ГОСПОДА, а спознање Светога умност.
 11 »Јер, по мени ти се умножавају дани и године додају твоје животу.
 12 Ако си mudar, на своју корист си mudar, ако си ругалац, сам ћеш испаштати.«
 13 Жена Лудост наметљива је и непокорна и ништа не зна.
 14 Седи пред вратима своје куће, на столици наврх града,
 15 и дозива пролазнике, који иду право својим путем.
 16 »Свратите к мени, сви лаковерни!« А онима без памети каже:
 17 »Слатка је вода украдена, сластан хлеб који се у потаји једе!«
 18 А они и не знају да су тамо духови мртвих, да су њени гости у дубинама Шеола.

Соломонове пословице

- 10** Соломонове пословице:
 Мудар син весели оца, а безуман син жалости мајку.
 2 Непоштено стечено благо безвредно је, а праведност избавља од смрти.
 3 ГОСПОД не дâ да праведници гладују, а опаке спречава да добију што желе.
 4 Лење руке осиромашују човека, а марљиве руке доносе богатство.
 5 Мудар је ко лети скупља усеве, а ко спава у време жетве, навлачи срамоту.
 6 Благослови красе главу праведника, а насиље прекрива уста опакога.
 7 Сећање на праведника биће благослов, а иструнуће име опакога.
 8 Мудри у срцу прихватају заповести, а брбљиви безумник пропада.
 9 Ко живи честито, живи спокојно, а ко пође кривим путем, биће откривен.
 10 Ко намигује, жалост изазива, а брбљиви безумник пропада.
 11 Уста праведникова врело су живота, а насиље прекрива уста опакога.
 12 Мржња сеје раздор, а љубав покрива сва рђава дела.
 13 Мудрост је на уснама умних, а батина је за леђа онога ко нема памети.
 14 Мудри похрањују знање, а безумникова уста блиску пропаст.
 15 Богатство је богатоме утврђен град, а сиромаштво пропаст сиромашу.
 16 Живот је плата праведникова, а добит опакога казна је за грех.

- 17 Ко мари за стегу, на путу је у живот, а ко се не осврће на прекор, креће странпутицом.
 18 Ко скрива мржњу, лажљив је, а ко шири клевете, безуман је.
 19 Где је много речи, ту није без греха, а ко зауздава језик, mudar је.
 20 Језик праведников чисто је сребро, а срце опакога безвредно је.
 21 Усне праведникове хране многе, а безумни гину јер немају памети.
 22 ГОСПОДЊИ благослов доноси богатство које никаква невоља не прати.
 23 Безумник налази насладу чинећи зло, а уман човек у мудрости.
 24 Опакога ће стићи оно од чега стрепи, а праведник ће добити све што жели.
 25 Кад олуја протутњи, опаки нестане, а праведник остаје довека.
 26 Што је сирће зубима, а дим очима, то је лењивац онима који га шаљу да нешто уради.
 27 Страх од ГОСПОДА додаје дане животу, а опакима се године одузимају.
 28 Чему се праведници надају, доноси радост, а нада опаких пропада.
 29 Пут ГОСПОДЊИ уточиште је праведницима, а пропаст онима који чине зло.
 30 Праведници неће бити искорењени довека, а опаких неће остати на земљи.
 31 Праведникова уста говоре мудрост, а изопачен језик биће одсечен.
 32 Праведникове усне знају шта је мило, а уста опакога само шта је изопачено.
11 ГОСПОДУ је гнусан нетачан кантар, а мили су му тачни тегови.
 2 Где има охолости, има и срамоте, а с понизношћу долази мудрост.
 3 Честите води њихово поштење, а неверне уништава њихова дволичност.
 4 Богатство не помаже на дан гнева, а праведност избавља од смрти.
 5 Праведност поравнава пут беспрекорноме, а опакога обара његова опакост.
 6 Праведност избавља честите, а неверни падају у замку пожуде.
 7 Када opak човек умре, његова нада пропада, ништавно је све чему се надао од своје моћи.
 8 Праведник се избавља из невоље, а опаки у њу упада место њега.
 9 Безбожник речима уништава ближњег, а праведници се спасавају знањем.
 10 Када је праведницима добро, град се весели, а када страдају опаки, клицање се ори.
 11 Због благослова на честитима град се уздиже, а због речи опаких људи пропада.
 12 Човек без памети руга се ближњему, а уман човек ћути.
 13 Оговарач издаје поверење куд год иде,

а поуздан човек чува тајну.
¹⁴ Када нема вођства, народ пропада,
 а с многим саветницима долази победа.
¹⁵ Ко положи залог за другогa, рђаво ће проћи,
 а ко одбије да то учини, биће сигуран.
¹⁶ Добродушна жена стиче поштовање,
 а немилосрдни људи само богатство.
¹⁷ Милостив човек чини себи добро,
 а окрутан навлачи невољу на себе.
¹⁸ Опаки зарађује несигурну плату,
 а ко сеје праведност, награда му је сигурна.
¹⁹ Истинска праведност води у живот,
 а ко жури за злом, у своју смрт срља.
²⁰ ГОСПОДУ су мрски људи изопаченог срца,
 а мили су му они чији је живот непрекоран.
²¹ Ово је извесно: опаки неће проћи некажњено,
 а праведници ће се избавити.
²² Златна брњица на свињској њушци,
 таква је лепа жена без памети.
²³ Жеља праведника излази само на добро,
 а нада опаких води само у гнев.
²⁴ Један даје обилато, и све више стиче,
 а други шкртари, и све је сиромашнији.
²⁵ Дарежљив човек стиче благостање
 и ко друге напоји водом, и сам ће бити напојен.
²⁶ Ко гомила жито, народ га проклиње,
 а ко га продаје, народ га благосиља.
²⁷ Ко тражи добро, налази наклоност,
 а ко иде за злом, зло ће га и снаћи.
²⁸ Ко се узда у своје богатство, пашће,
 а праведници успевају као зелен лист.
²⁹ Ко навлачи невољу на своје укућане, наследиће
 ветар,
 и безумник ће бити слуга мудроме.
³⁰ Праведников плод је дрво живота
 и мудар је онај ко придобија душе.
³¹ Ако на земљи праведник добија по заслуги,
 колико ће више безбожник и грешник.
12 Ко воли стегу, воли знање,
 а ко мрзи прекор, глуп је.
² Дobar човек стиче наклоност ГОСПОДЊУ,
 а смутљивца ГОСПОД осуђује.
³ Опакост не даје човеку чврсто упориште,
 али праведников корен се не помера.
⁴ Крепосна жена круна је своме мужу,
 а која срамоти мужа, као трулеж му је у костима.
⁵ Мисли праведника су правичне,
 а савети опаких су преварни.
⁶ Речи опаких вребају на живот,
 а честите избавља њихов говор.
⁷ Опаки се руше и нема их,
 а кућа праведника чврсто стоји.
⁸ Човека цене по његовој разборитости,
 а ко је изопаченог ума, презиру га.
⁹ Боље је бити нико а имати слугу
 него се градити неко а немати ни хлеба.
¹⁰ Праведнику је стало и до живота његовог жи-
 винчета,

а опаки је окрутан и кад је самилостан.
¹¹ Ко своју земљу обрађује, имаће хране у изоби-
 љу,
 а ко жури за тлапњама, нема памети.
¹² Опаки жуди да неко зло учини,
 а корен праведника даје добар плод.
¹³ Зао човек упада у замку својих грешних речи,
 а праведник се избавља из невоље.
¹⁴ Човек ужива у добрима због онога што говори
 као што и за своја дела бива награђен.
¹⁵ Безумник мисли да му је пут прав,
 а мудар човек слуша савете.
¹⁶ Безумник одмах одаје своју љутњу,
 а разборит човек прелази преко увреде.
¹⁷ Истинољубив сведок сведочи поштено,
 а лажни сведок говори лажи.
¹⁸ Непромишљене речи пробадају попут мача,
 а речи мудрих доносе исцељење.
¹⁹ Истинољубиве усне трају до века,
 а лажљив језик само трен.
²⁰ Превара је у срцу оних који снују зло,
 а радост је у срцу оних који заговарају мир.
²¹ Праведника не сналази никакво зло,
 а опаки упадају у многе невоље.
²² ГОСПОД мрзи лажљиве усне,
 а мили су му они који говоре истину.
²³ Разборит човек чува своје знање за себе,
 а безумник разглашава своју глупост.
²⁴ Марљиве руке управљају,
 а лењост води у ропски рад.
²⁵ Брига у срцу тишти човека,
 а лепа реч га чини радосним.
²⁶ Праведник води свога пријатеља,
 а стаза опаких води на странпутицу.
²⁷ Лењивац никад не испече ловину,
 а марљиви стиче драгоцену благо.
²⁸ Праведност је пут у живот,
 а опакост је стаза у смрт †.
13 Мудар син слуша очеве поуке,
 а ругалац не слуша прекор.
² Дobre речи се човеку враћају као добро,
 а неверни жуде само за насиљем.
³ Ко пази на своје речи, на свој живот пази,
 а ко говори непромишљено, пропастиће.
⁴ Лењивац жели, а не добија ништа,
 а марљивима се жеље остварују.
⁵ Праведници мрзе лажљиве речи,
 а опаки се брукају и срамоте.
⁶ Праведност чува честитога,
 а опакост обара грешника.
⁷ Неко се гради да је богат,
 а нема ништа.
 Други се гради да је сиромашан,
 а има велико богатство.
⁸ Човек може богатством да откупи живот,
 а сиромашу нико не прети.

† у живот ... смрт Овај текст на хебрејском може да значи и
 »у живот – на тој стази нема смрти«.

- 9 Светлост праведника весело сија,
а светиљка опаких се гаси.
- 10 Охолост рађа само свађу,
а мудрост је код оних који прихватају савет.
- 11 Непоштено стечено богатство се истопи,
а ко мало-помало скупља, има све више.
- 12 Предуго надање доноси бол срцу,
а испуњена жеља дрво је живота.
- 13 Ко презире поуку, пропашће,
а ко поштује заповест, биће на миру.
- 14 Учење мудрих извор је живота –
одвраћа човека од замки смрти.
- 15 Разборитост доноси наклоност,
а живот неверних је тежак.
- 16 Ко год је разборит, ради промишљено,
а безумник показује своју глупост.
- 17 Непоуздан гласник упада у невољу,
а поуздан весник доноси исцељење.
- 18 Ко не мари за стегу, у сиромаштво и срамоту па-
да,
а ко слуша прекор, стиче част.
- 19 Испуњена жеља слатка је души,
а безумницима је мрско да се окрену од зла.
- 20 Ко иде с мудрима, постаће мудар,
а ко се дружи с безумнима, страдаће.
- 21 Несрећа гони грешнике,
а добро је награда праведницима.
- 22 Добар човек оставља наследство унуцима,
а грешничково богатство чува се за праведника.
- 23 Сиромасова њива може дати обиље хране,
али неправда све однесе.
- 24 Ко штеди прут, мрзи свога сина,
а ко воли свога сина, васпитава га стегом.
- 25 Праведник једе да утоли глад,
а желудац опаких стално је гладан.
- 14** Мудра жена гради свој дом,
а безумна га својим рукама руши.
- 2 Ко живи честито, боји се ГОСПОДА,
а ко поступа преварно, презире га.
- 3 Безумник добија батине због охолог говора,
а речи мудрих штите их.
- 4 Где нема волова, празне су јасле,
а снага вола даје обилну жетву.
- 5 Истинољубив сведок не лаже,
а лажни сведок сипа лажи.
- 6 Ругалац тражи мудрост, али је не налази,
а проницљив човек лако долази до знања.
- 7 Држи се даље од безумника,
јер нећеш наћи знања у његовим речима.
- 8 Мудрост разборитога је у томе
што су му поступци промишљени,
а глупост безумних је обмана.
- 9 Безумници се ругају жртви за кривицу,
а међу честитима је наклоност.
- 10 Срце зна свој чемер и своју радост,
и други у томе нема удела.
- 11 Кућа опаких биће разорена,
а шатор честитих ће опстати.

- 12 Има пут који човеку изгледа прав,
а на крају води у смрт.
- 13 Срце и у смеху може да боли,
а радост се на крају изроди у жалост.
- 14 Отпадник ће платити за своје поступке,
а добар човек биће награђен за своје.
- 15 Лаковеран човек све верује,
а разборит промишља своје кораке.
- 16 Мудар човек се боји и клони се зла,
а безумник иде даље пун поуздања.
- 17 Нагао човек понаша се безумно,
а смутљивац је омражен.
- 18 Лаковерни наслеђују глупост,
а разборити су овенчани знањем.
- 19 Зли ће се поклонити пред добрима
и опаки пред капијама праведниковим.
- 20 Сиромас је мрзак и својим ближњима,
а богаташ има много пријатеља.
- 21 Ко презире ближњег, чини грех,
а благословен је ко се смилује убогим.
- 22 Зар нису на странпутици они који снују зло?
А који снују добро, налазе љубав и истину.
- 23 Сваки тежак рад доноси добит,
а брбљање води у сиромаштво.
- 24 Богатство је круна на глави мудрих,
а глупост безумних само је глупост.
- 25 Истинољубив сведок спасава животе,
а лажни сведок говори лажи.
- 26 Ко се боји ГОСПОДА, има чврсту тврђаву
и она је уточиште његовој деци.
- 27 Страх од ГОСПОДА врело је живота
јер човека одвраћа од замки смрти.
- 28 Царева слава је у мноштву народа,
а владар без поданика пропада.
- 29 Стрпљив човек има велику умност,
а нагао човек показује безумље.
- 30 Здрав дух даје живот телу,
а од зависти труну кости.
- 31 Ко тлачи сиромаса, вређа његовог Творца,
а ко се смилује убогоме, указује му част.
- 32 Опакога обара његово зло,
а праведник и у смрти налази уточиште.
- 33 Мудрост почива у срцу умнога,
а за њу се не зна међу безумнима.
- 34 Праведност узвисује народ,
а грех је срамота сваком народу.
- 35 Цару је мио мудар слуга,
а на срамотног се гневи.
- 15** Благ одговор одвраћа жарост,
а груба реч изазива гнев.
- 2 Језик мудрих хвали знање,
а уста безумних сипају глупости.
- 3 Очи ГОСПОДЊЕ свуда су
и мотре и на зло и на добро.
- 4 Здрав језик је дрво живота,
а покварен језик крши дух.
- 5 Глупан презире очеву стегу,
а ко прихвата прекор, разборит је.

- 6 Велико благо је у праведниковој кући,
а опаком зарада доноси невољу.
- 7 Усне мудрих шире знање,
али срце безумних није такво.
- 8 ГОСПОДУ су одвратне жртве опаких,
а миле су му молитве честитих.
- 9 ГОСПОДУ је одвратан пут опакога,
а он воли оног ко иде за праведношћу.
- 10 Строга стега чека оног ко крене странпутицом,
а ко мрзи прекор, погинуће.
- 11 Шеол и Авадон голи су пред ГОСПОДОМ,
а немоли људска срца.
- 12 Ругалац не воли оног ко га прекорева;
он мудрога не пита за савет.
- 13 Весело срце разведрава лице,
а бол у срцу сатире дух.
- 14 Срце умнога тражи знање,
а уста безумних хране се глупошћу.
- 15 Сирوماху је сваки дан рђав,
а веселом срцу гозба је непрестана.
- 16 Боље је мало са страхом од ГОСПОДА
него велико благо с немиром.
- 17 Бољи је оброк од поврћа где је љубав
него утовљен во где је мржња.
- 18 Нагао човек сеје раздор,
а стрпљив човек смирује свађу.
- 19 Лењивчев пут запречен је трњем,
а стаза честитого друм је простран.
- 20 Мудар син доноси радост оцу,
а безуман презирире мајку.
- 21 Глупост радује човека без памети,
а уман човек иде правим путем.
- 22 Где нема савета, науми пропадају,
а где је много саветника, успевају.
- 23 Човек се радује када дâ прикладан одговор
– како је добра реч у право време!
- 24 Разборитоме стаза живота води навише,
да га сачува силаска у Шеол.
- 25 ГОСПОД руши кућу охолога,
а учвршћује међе удовичине.
- 26 ГОСПОДУ су одвратне мисли злога,
а миле су му мисли чистих.
- 27 Ко се лакоми на непоштен добитак, доноси не-
вољу укућанима,
а ко мрзи мито, живеће.
- 28 Срце праведника одмерава одговор,
а уста опаких сипају зло.
- 29 ГОСПОД је далеко од опаких,
а молитве праведника чује.
- 30 Сјај у очима радује срце,
а радосна вест крепи кости.
- 31 Ко послуша прекор који спасава живот,
пребиваће међу мудрима.
- 32 Ко не мари за стегу, самог себе презирире,
а ко слуша прекор, стиче умност.
- 33 Страх од ГОСПОДА учи човека мудрости,
а понизност долази пре части.

- 16 Човеку припадају науми срца,
а од ГОСПОДА долази шта ће језик одгово-
рити.
- 2 Човеку се сви његови поступци чине чисти,
али ГОСПОД одмерава побуде.
- 3 ГОСПОДУ препусти све што радиш,
па ће ти науми успети.
- 4 ГОСПОД има одговор за све,
чак и за опакога – дан несреће.
- 5 ГОСПОДУ су одвратни сви који су охолог срца;
ово је извесно: неће проћи некажњено.
- 6 Љубављу и истином окајава се грех,
а страхом од ГОСПОДА избегава се зло.
- 7 Када је човеков пут мио ГОСПОДУ,
чак и непријатељи живе с њим у миру.
- 8 Боље је мало с праведношћу
него велика добит стечена неправдом.
- 9 Човеково срце смишља његов пут,
али ГОСПОД управља његовим корацима.
- 10 Када је одлука на царевим уснама,
уста му не изневеравају правду.
- 11 Од ГОСПОДА су тачан кантар и теразије,
сви тегови у џаку његово су дело.
- 12 Неправда је одвратна царевима,
јер се престо учвршћује праведношћу.
- 13 Царевима су миле праведне усне
и они воле оног ко говори право.
- 14 Царева јарост весник је смрти,
али мудар човек уме да је стиша.
- 15 Кад се царово лице озари, то значи живот,
а наклоност му је као облак кише пролећне.
- 16 Колико је боље стећи мудрост него злато
и пожељније стећи умност него сребро!
- 17 Друм честитого заобилази зло
и ко пази на свој пут, чува свој живот.
- 18 Бахатост претходи пропасти,
а надменост паду.
- 19 Боље је бити понизан међу убогима
него делити плен с охолима.
- 20 Ко слуша поуку, биће му добро,
и благословен је ко се узда у ГОСПОДА.
- 21 Ко је мудар у срцу, зову га умним,
а милозвучне речи поткрепљују поуку.
- 22 Разборитост је врело живота оном ко је има,
а глупост је казна глупанима.
- 23 Срце мудрога управља његовим устима,
а његове речи поткрепљују поуку.
- 24 Милозвучне речи су саће,
слатке души и мелем костима.
- 25 Има пут који човеку изгледа прав,
а на крају води у смрт.
- 26 Јешност радникова ради за њега,
јер га глад тера.
- 27 Поган човек смишља зло,
а речи су му пламтећи огањ.
- 28 Изопачен човек изазива кавгу,
а оговарач раставља најбоље пријатеље.
- 29 Насилник мами ближњега

- и одводи га путем који не ваља.
- ³⁰ Ко намигује, нешто изопачено смишља,
а ко стеже усне, спрема зло.
- ³¹ Седа коса је круна славе;
она се стиче на путу праведности.
- ³² Ко је стрпљив, бољи је од ратника,
и ко се суздржава, од освајача града.
- ³³ Коцка се баца у крило,
али од ГОСПОДА је свака њена одлука.
- 17** Бољи је залогај сува хлеба у миру
него кућа пуна жртвеног меса у завади.
- ² Мудар слуга газдоваће над срамотним сином
и имаће удела у наследству као један од браће.
- ³ Топионички лонац је за сребро и пећ за злато,
а ГОСПОД проверава срце.
- ⁴ Опак човек слуша зле усне,
а лажљивац обраћа пажњу на погубан језик.
- ⁵ Ко се руга сиромашу, презире његовог Творца,
и ко се радује туђој несрећи, неће проћи нека-
жњено.
- ⁶ Старима су унуци круна,
а родитељи су дика својој деци.
- ⁷ Узвишене речи не пристају будали,
а још мање лажљиве речи владару.
- ⁸ Мито је амајлија онеме ко га даје:
куд год се окрене, успева.
- ⁹ Ко опрости увреду, тражи љубав,
а ко је стално помиње, раставља пријатеље.
- ¹⁰ Прекор више тишти умнога
него безумника сто удараца бичем.
- ¹¹ Зли мисли само о побуни;
зато се окрутан службеник шаље на њега.
- ¹² Боље је срести медведицу којој су отели младе
него безумника у његовој глупости.
- ¹³ Ко на добро узврати злом,
зло му неће изаћи из куће.
- ¹⁴ Почетак свађе је као да провали вода;
зато попусти пре него што избије кавга.
- ¹⁵ Онај ко оправдава кривога и онај ко осуђује не-
дужнога,
једнако су одвратни ГОСПОДУ.
- ¹⁶ Каква је корист од новца у безумниковој руци?
Да купи мудрост кад нема памети.
- ¹⁷ Пријатељ воли у свако време,
а брат се рађа да помогне у невољи.
- ¹⁸ Човек без памети рукује се
и јемчи за другога.
- ¹⁹ Ко воли свађу, воли побуну;
ко диже високу капију, пропаст призива.
- ²⁰ Човек изопаченог срца не налази срећу,
а коме је језик преваран, упада у невољу.
- ²¹ Велика је жалост имати сина безумника,
нема радости будалином оцу.
- ²² Радосно срце добар је лек,
а скршен дух суши кости.
- ²³ Опаки прима мито у потаји
да искриви путеве правде.
- ²⁴ Умноме је мудрост одмах пред њим,

- а безумникове очи лутају до краја света.
- ²⁵ Безуман син жалост је оцу
и чемер оној која га је родила.
- ²⁶ Не ваља кажњавати недужнога,
ни батинати честитог службеника.
- ²⁷ Ко има знање, користи речи с устезањем,
и уман човек мирне је ћуди.
- ²⁸ И за глупана се мисли да је мудар ако ћути,
и да је уман, ако држи језик за зубима.
- 18** Самотник жуди за себичним циљевима,
пркосећи сваком здравом расуђивању.
- ² Безумнику није мила умност;
само му је до тога да каже своје мишљење.
- ³ Када дође opakост, дође и презир,
а са бруком дође и срамота.
- ⁴ Речи из човекових уста дубоке су воде,
а врело мудрости поток је зуборави.
- ⁵ Не ваља држати страну опакосте
да се недужноме ускрати правда.
- ⁶ Безумникове усне доводе до кавге,
а његова уста призивају батине.
- ⁷ Безумникова уста његова су пропаст,
а усне замка за његов живот.
- ⁸ Оговарачеве речи као најслађи су залогаји:
спуштају се у дубине трбуха.
- ⁹ Ко је немаран у свом послу,
брат је оном који уништава.
- ¹⁰ Име ГОСПОДЊЕ тврда је кула;
праведник трчи к њој и сигурност налази.
- ¹¹ Богаташево богатство његов је утврђен град
и висок зид у његовој машти.
- ¹² Пре пада охоло је срце човеково,
а пре части долази понизност.
- ¹³ Ко одговара пре него што саслуша,
на лудост му је и срамоту.
- ¹⁴ Дух одржава човека у болести,
а скршен дух ко ће да издржи?
- ¹⁵ Срце умнога стиче знање
и уши мудрих га траже.
- ¹⁶ Поклон отвара врата човеку
и доводи га пред великаше.
- ¹⁷ Ко први изложи свој случај, изгледа у праву,
док други не дође и испита га.
- ¹⁸ Коцка решава спорове
и љуте противнике држи на одстојању.
- ¹⁹ Увређен брат тврђи је од утврђеног града,
а спорови су као закључана тврђава.
- ²⁰ Човек пуни трбух плодовима својих уста
и сити се родом својих усана.
- ²¹ Живот и смрт у власти су језика,
и који га воле, јешће његов плод.
- ²² Ко себи нађе жену, налази срећу
и стиче наклоност ГОСПОДЊУ.
- ²³ Сиромаш понизно износи молбу,
а богаташ одговара грубо.
- ²⁴ Човек може да пропадне и крај много другога,
а прави пријатељ приврженији је од брата.

- 19 Бољи је сиромах чији је живот непрекоран него безумник чије су речи изопачене.
- 2 Ревност без знања не ваља, и ко жури, промашује пут.
- 3 Безумље упропашћује човеку живот, а он се у срцу љути на ГОСПОДА.
- 4 Богатство доноси много пријатеља, а сиромаха и пријатељ напушта.
- 5 Лажни сведок неће проћи некажњено, и ко шири лажи, неће умаћи.
- 6 Владару се многи улагују и свако је пријатељ дарезљивом човеку.
- 7 Сиромаха мрзе сви његови рођаци, а колико га се тек клоне другови! Иако их преклињући тражи, не налази их.
- 8 Ко стиче разборитост, воли себе, и ко чува умност, наћи ће срећу.
- 9 Лажни сведок неће проћи некажњено, и ко шири лажи, пропашће.
- 10 Безумнику не приличи да живи у раскоши, а још мање робу да влада над кнежевима.
- 11 Разборитост човеку доноси стрпљење; на част му је кад пређе преко увреде.
- 12 Царев бес је попут лавље рике, а његова наклоност као роса на трави.
- 13 Безуман син је пропаст за оца, а свадљива жена вода која непрестано капље.
- 14 Кућа и богатство наслеђују се од родитеља, а разборита жена је од ГОСПОДА.
- 15 Лењост доноси дубок сан и докон човек остаје гладан.
- 16 Ко се држи заповести, чува свој живот, а ко не мари како живи, погинуће.
- 17 Ко се смилује сиромасу, ГОСПОДУ позајмљује, и он ће му платити за његово добро дело.
- 18 Стегом васпитавај свога сина док има наде; не буди саучесник у његовој смрти.
- 19 Нагао човек сносиће казну; ако га једном избавиш, мораћеш поново.
- 20 Слушај савет и прихватај стегу, па ћеш на крају постати мудар.
- 21 Човек има многе замисли, али оно што ГОСПОД науми, то се остварује.
- 22 Похлепа човекова на срамоту му је; боље је бити сиромах, него лажљивац.
- 23 Страх од ГОСПОДА води у живот; ко га је пун, спокојан је и зло га не сналази.
- 24 Лењивац умочи руку у чинију, али га мрзи да је врати до уста.
- 25 Удари ругаоца, и лаковерни ће се научити памети; прекори умнога, и он ће стећи знање.
- 26 Син који пљачка оца и тера мајку из куће, изазива бруку и срамоту.
- 27 Престани да слушаш поуку, сине мој, па ћеш одлутати од речи знања.
- 28 Покварен сведок руга се правди

и уста опаких гутају зло.

29 Казне су спремне за ругаоце и ударци за леђа безумника.

20 Вино је ругалац и опојно пиће галамција; кога они одведу на странпутицу, није мудар.

2 Царев бес је попут лавље рике:

ко га изазове, самом себи науди.

3 Човеку је на част кад избегне кавгу, али сваки глупан започиње свађу.

4 Лењивац не оре у право време,

па кад за жетве тражи род, ништа не налази.

5 Човечије мисли дубоке су воде,

али уман човек их захвата.

6 Многи тврде да имају љубави,

али ко да нађе верног човека?

7 Праведан човек живи непрекорно;

благо његовим потомцима.

8 Када цар седне на престо да суди,

свако зло својим очима решета.

9 Ко може да каже: »Очистио сам своје срце, чист сам од греха«?

10 Неједнаки тегови и неједнаке мере – обоје је одвратно ГОСПОДУ.

11 И дете се познаје по својим делима,

да ли му је владање чисто и честито.

12 Уши које чују и очи које виде –

обоје је начинио ГОСПОД.

13 Не буди спавалица, јер ћеш осиромашити; остани будан, и наситићеш се хлеба.

14 »Лоше, лоше!« говори купац,

а кад оде, хвали се како је повољно купио.

15 Има злата и много је рубина, али су речи пуне знања најдрагоценији украс.

16 Узми огртач ономе ко јемчи за странца и задржи га као залог када то чини за туђинца.

17 Хлеб стечен на превару сладак је човеку, али после су му уста пуна шљунка.

18 Науми успевају захваљујући савету;

уз добре саветнике води рат.

19 Оговарач издаје тајне;

зато се клони онога ко сувише прича.

20 Ко прокуне свога оца или мајку, светиљка ће му се угасити у најцрњем мраку.

21 Брзо стечено имање на почетку

неће бити благословено на крају.

22 Немој да кажеш: »Вратићу ти за ово зло!«

Сачекај ГОСПОДА, и он ће те спасти.

23 ГОСПОДУ су мрски неједнаки тегови

и нетачан кантар не ваља.

24 ГОСПОД управља човечијим корацама;

како онда да човек разуме свој пут?

25 Клопка је за човека кад пожуре да нешто прогласи светињом,

а потом се покаје због свога завета.

26 Мудар цар распрши опаке,

а онда их прегази точковима.

27 Дух човечији је светиљка ГОСПОДЊА која истражује његово унутрашње биће.

- ²⁸ Љубав и истина чувају цара –
љубављу се његов престо учвршћује.
- ²⁹ Снага краси младиће,
а старцима је седа глава украс.
- ³⁰ Зло се батинама чисти
и ударци чисте унутрашње биће.
- 21** Царево срце је као поток у руци ГОСПОДЊОЈ
–
он га скреће куд га воља.
- ² Човеку се сви његови путеви чине прави,
али ГОСПОД процењује срце.
- ³ Да се чини што је право и праведно
милије је ГОСПОДУ него жртва.
- ⁴ Охولة очи и надмено срце –
светиљка опаких – грех су.
- ⁵ Науми марљивога воде у благостање,
а науми брзоплетога у немаштину.
- ⁶ Богатство стечено лажљивим језиком
дашак је несталан и води у смрт.
- ⁷ Опаке ће однети њихово насиље,
јер неће да чине оно што је право.
- ⁸ Кривац иде искривљеним путем,
а недужни чини оно што је исправно.
- ⁹ Боље је живети на углу крова
него са свадљивом женом у кући.
- ¹⁰ Опаки жуди за злом
и нема милости према ближњему.
- ¹¹ Када се ругалац казни, лаковерни постаје мудар;
када се мудри поучи, стиче знање.
- ¹² Праведни Бог мотри на кућу опакога
и опаке баца у пропаст.
- ¹³ Ко запуши уши на вапај сиромаша,
и он ће тако вапити, а нико му се неће одазвати.
- ¹⁴ Поклон дат у тајности утишава гнев,
а мито у потаји бес.
- ¹⁵ Кад се изврши правда, праведник се радује,
а злочинце обузима ужас.
- ¹⁶ Човек који одлута са пута разборитости
завршава у друштву покојника.
- ¹⁷ Ко воли наслалу, постаће сиромаш;
ко воли вино и уље, неће се обогатити.
- ¹⁸ Опаки је откупнина за праведника,
а неверни за честите.
- ¹⁹ Боље је живети и у пустињи
него са женом свадљивом и зле ћуди.
- ²⁰ У кући мудрога лепе су залихе хране и уља,
а безуман човек одмах све поједе.
- ²¹ Ко тежи за праведношћу и љубављу,
налази живот, праведност и част.
- ²² Мудар човек напада град пун ратника
и обара бедеме у које су се уздали.
- ²³ Ко пази на своја уста и језик,
самог себе чува од невоље.
- ²⁴ Бахатом и надменом име је Ругалац;
он је охол преко сваке мере.
- ²⁵ Лењивца убија његова жудња,
јер његове руке одбијају да раде.
- ²⁶ Он повоздан силно жуди,

- а праведник даје издашно.
- ²⁷ Жртва опаких је одвратна –
каква ли је тек кад је из злих побуда приносе?
- ²⁸ Лажни сведок ће пропасти,
а разборит човек говориће до века.
- ²⁹ Опак човек наступа дрско,
а честит промишљено.
- ³⁰ Нема ни мудрости, ни умности,
ни савета против ГОСПОДА.
- ³¹ Коњ се опрема за дан боја,
али ГОСПОД даје победу.
- 22** Углед је пожељнији од великог богатства,
бити цењен боље од сребра или злата.
- ² Ово је заједничко и богатима и сиромашнима:
ГОСПОД је Творац и једних и других.
- ³ Проницљив човек види опасност и склања се,
а лаковерни иду даље и страдају.
- ⁴ Пониженост и страх од ГОСПОДА
доносе богатство, част и живот.
- ⁵ Пут изопачених присут је трњем и клопкама,
а ко чува свој живот, држи се далеко од њих.
- ⁶ Научи дете којим путем да иде,
па ни у старости неће од њега одступити.
- ⁷ Богати господаре над сиромасима,
а дужник је слуга повериоцу.
- ⁸ Ко сеје неправду, жање невољу,
и доћи ће крај његовом тлачењу †.
- ⁹ Ко је дарезљив, биће благословен,
јер свој залогај дели са сиромашом.
- ¹⁰ Отерај ругаоца, и отићи ће завада,
престаће свађе и вређања.
- ¹¹ Ко воли чисто срце и говори умилно,
имаће цара за пријатеља.
- ¹² ГОСПОДЊЕ очи чувају знање,
а послове невернога он осујећује.
- ¹³ Лењивац каже: »Ено лава напољу!
Погинућу на улици!«
- ¹⁴ Уста прељубнице дубока су јама –
у њу пада онај на кога се ГОСПОД разгневио.
- ¹⁵ Глупост је увезана у детињем срцу,
али је прут стеге отера далеко од њега.
- ¹⁶ Ко угњетава сиромаша да увећа богатство
и ко поклања богатоме, постаће сиромашан.

Изреке мудрих

- ¹⁷ Отвори уши и чуј речи мудрих;
усмери своје срце ка мом знању.
- ¹⁸ Јер, милина је када их чуваш у срцу
и када су ти све спремне на језику.
- ¹⁹ Да би твоје уздање било у ГОСПОДУ,
ја ти их данас обзнањујем.
- ²⁰ Написао сам тридесет изрека †† за тебе,
речи савета и знања,
- ²¹ да те научим истинитим и поузданим речима,

† доћи ... тлачењу Овај текст на хебрејском може да значи и »шиба његовог гнева биће уништена«. †† Написао ... изрека Овај текст на хебрејском може да значи и »раније сам написао изреке« или »написао сам врсне изреке«.

да можеш да однесеш истинит одговор оном ко те послао.

²² Не израбљуј сиромаша зато што је сиромашан и не сатири убогога на суду.

²³ Јер, ГОСПОД ће водити њихову парницу и узети живот онима који њима хоће да га узму.

²⁴ Не спријатељуј се са гневљивим човеком и не дружи се с оним ко се лако наљути,

²⁵ да не прихватиш његове путеве и ухватиш се у замку.

²⁶ Не буди један од оних који се рукују у знак јемства,

који јемче за туђе дугове.

²⁷ Ако немаш чиме да платиш, зашто да однесу и постељу испод тебе?

²⁸ Не померај прастари међаш који су поставили твоји праоци.

²⁹ Јеси ли видео човека вештог у свом послу?

Такав ће служити царевима, а не незнатим људима.

23 Када седнеш да обедујеш с владаром, држи на уму ко је пред тобом.

² Обуздај се † ако си прождрљив.

³ Не жуди за његовим ђаконијама, јер то јело је вараво.

⁴ Не ради мукотрпно да стекнеш богатство – имај памети да се обуздаш.

⁵ Само ли га погледаш, благо нестане, јер му крила израсту као орлу и на небо одлети.

⁶ Немој да једеш тврдичино јело, не жуди за његовим ђаконијама.

⁷ Јер, он је онакав како мисли. »Једи и пиј«, каже ти, али тако не мисли.

⁸ Повратићеш оно мало што си појео и све твоје похвале биће узалудне.

⁹ Не говори безумнику, јер ће презрети мудрост твојих речи.

¹⁰ Не померај прастари међаш и не улази у њиву сирочади.

¹¹ Јер, њихов Бранитељ је јак – он ће водити њихову парницу с тобом.

¹² Срцем приони уз поуку и ушима уз речи знања.

¹³ Не устежи се да дете васпитаваш стегом – ако га истучеш прутом, неће умрети.

¹⁴ Истуци га прутом и спаси га Шеола.

¹⁵ Сине мој, будеш ли мудар, и ја ћу се радовати.

¹⁶ Свим својим бићем ћу клицати кад будеш говорио што је право.

¹⁷ Не завиди грешницима, него увек буди у страху од ГОСПОДА.

¹⁸ Јер, има за тебе будућности и нада ти се неће изјаловити.

¹⁹ Слушај, сине мој, буди мудар и управи своје срце на прави пут.

²⁰ Не дружи се с онима који се наливају вином или се ождеравају месом,

²¹ Јер пијанице и прождрљивци падају у сиромаштво,

а поспаност их облачи у рите.

²² Слушај свога оца, који те је зачео, и не презири мајку када остари.

²³ Купи истину и не продај је; стекни мудрост, стегу и умност.

²⁴ Праведников отац силно се радује; ко има мудрог сина, весели се због њега.

²⁵ Нека ти се отац и мајка веселе, нека се радује она која те родила!

²⁶ Сине мој, обрати пажњу и добро гледај шта чиним.

²⁷ Блудница је дубока јама и прељубница тесан студенац.

²⁸ Попут разбојника вреба у заседи и умножава неверне међу људима.

²⁹ Ко говори »авај«? Ко говори »јао«? Ко се завађа? Ко се жали?

Ко има непотребне ране?

Ко има очи подлирене крвљу?

³⁰ Они који дуго седе за вином, који иду да кушају мешано вино.

³¹ Не гледај у вино зато што је црвено, зато што се искри у чаши,

зато што клизи низ грло.

³² На крају уједа као змија и трује као гуја.

³³ Очи ће ти гледати чудне призоре, а срце помишљати на будалаштине.

³⁴ Биће ти као да спаваш наред мора или лежиш уврх катарке.

³⁵ »Изударали ме«, говорићеш, »али нисам повређен!

Истукли ме, а ја ништа не осећам!

Кад се пробудим, тражићу још пића.«

24 Не завиди злим људима, нити жуди да будеш с њима.

² Јер, они мисле само о насиљу и о неделима говоре.

³ Мудрошћу се кућа гради и умношћу учвршћује.

⁴ Помоћу знања јој се пуне одаје благом ретким и лепим.

⁵ Боље је бити мудар него јак; да, знање је веће него сила.

⁶ По мудрому савету води рат, а победа је у мноштву саветника.

⁷ Мудрост је недокучива за глупана; на већу †† не отвара уста.

⁸ Ко снује зло, зваће се смутљивац;

⁹ безумничке смутње су грех, а ругалац је одвратан људима.

¹⁰ Ако клонеш у дан невоље, мале си снаге.

† Обуздај се Дословно: Стави нож себи под грло.

†† већу Дословно: капији.

- 11 Избави оне које на силу одводе у смрт,
оне што посрћући иду на клање.
- 12 Ако кажеш: »Шта се то нас тиче? †«,
зар то не види Онај који процењује срце?
Зар то не зна Онај који ти чува живот?
Зар он неће сваком узвратити по његовим дели-
ма?
- 13 Једи меда, сине мој, јер је добар,
и саће је слатко твоме непцу;
- 14 знај да је и мудрост таква твојој души.
Ако је нађеш, има за тебе будућности
и нада ти се неће изјаловити.
- 15 Опаки, не вребај на праведникову кућу из засе-
де,
не пљачкај његово боравиште.
- 16 Јер, макар праведник пао и седам пута, опет се
диже,
а опаке обара несрећа.
- 17 Не радуј се када твој непријатељ падне;
посрне ли, не дај срцу да се весели.
- 18 Јер, ГОСПОД ће то видети и неће му бити мило,
па ће свој гнев одвратити од њега.
- 19 Не узрујавај се због злих људи
и не завиди опакима.
- 20 Јер, за злога нема будућности
и угасиће се светиљка опаких.
- 21 Бој се ГОСПОДА и цара, сине мој,
и немој ништа да имаш с бунтовницима.
- 22 Јер, њихова пропаст изненада ће се на њих
обрушити,
а ко зна какву несрећу ГОСПОД или цар могу да
пошаљу.

Друге изреке мудрих

- 23 И ово су изреке мудрих:
Не ваља бити пристрастан при суђењу.
- 24 Ко кривоме каже: »Невин си«,
народи ће га проклињати, народности мрзети,
25 а добро ће проћи који осуде кривога,
јер ће примити богат благослов.
- 26 Искрен одговор пољубац је у уста.
- 27 Заврши свој посао напољу
и припреми своје њиве,
а после тога гради себи кућу.
- 28 Не сведочи против ближњег без разлога
и не варај речима.
- 29 Никад не реци:
»Ја ћу учинити њему као што је он учинио мени;
вратићу том човеку за његова дела.«
- 30 Пролазио сам поред лењивчеве њиве
и крај винограда човека без памети:
31 свуда је изникло трње,
тле обрасло у коров, а камени зид зарушен.
- 32 Размислих о томе што сам видео
и извукох поуку:
33 Још мало одспавај,

† Шта се то нас тиче Овај текст на хебрејском може да значи
и »нисмо то знали«.

- још мало одремај,
још мало подвиј руке под главу,
34 и сиромаштво ће те заскочити као скитница
и оскудица као пљачкаш под оружјем.

Соломонове пословице које је сакупио Езекија

- 25 Ево још Соломонових пословица, које су пре-
писали људи Езекије, цара Јуде:
- 2 Божија слава је да нешто сакрије,
а слава царевâ је да то истражују.
- 3 Небо је високо, земља дубока,
а мисли царева неистраживе.
- 4 Уклони троску из сребра,
и сребрнар може да начини лепу посуду.
- 5 Уклони опакога од цара,
и престо ће му се учврстити праведношћу.
- 6 Не величај себе кад си пред царем
и немој да стојиш међу великашима.
- 7 Јер, боље је да ти се каже: »Попни се овамо«
него да будеш понижен пред владаром.
Оно што си видео,
8 не износи журно пред суд.
Јер, шта ћеш радити на крају
када те твој ближњи извргне срамоти?
- 9 Ако се спориш са својим ближњим,
не откривај туђу тајну,
10 да те онај који је чује не извргне срамоти,
па да те рђав глас прати довека.
- 11 Праве речи у право време
златне су јабуке у сребрном лежишту.
- 12 Прекор мудрога златна је минђуша
или накит од сувог злата послушном уху.
- 13 Као свежина снега у време жетве,
такав је поуздан гласник онима који га шаљу
– својим господарима крепи душу.
- 14 Области и ветар без кише
онај је ко се хвали поклоном који није дао.
- 15 Стрпљивошћу се владар убеди
и мек језик ломити кост.
- 16 Када нађеш мед, једи умерено,
да га не би, прејевши се, повратио.
- 17 Не одлази често у кућу свога ближњег,
да му не дојадиш, па те замрзи.
- 18 Тољага, мач или оштра стрела
човек је који лажно сведочи против ближњег.
- 19 Кваран зуб или уганута нога
уздање је у невернога у време невоље.
- 20 Огртач скинут по хладну времену
или сирће посуто †† на рану
онај је ко пева песме потиштеноме.
- 21 Ако је твој непријатељ гладан,
дај му да једе хлеба;
ако је жедан, дај му да пије воде.
- 22 Јер, ако то учиниш,
посућеш му главу ужареним угљевљем
и ГОСПОД ће те наградити.

†† сирће посуто Овај израз на хебрејском може да значи и
»салитра посута«.

- 23 Северни ветар доноси кишу,
а подмукао језик гневне погледе.
- 24 Боље је живети на углу крова
него са свадљивом женом у кући.
- 25 Студена вода жедноме
добра је вест из далеке земље.
- 26 Замућен извор или загађено врело
праведник је који попушта опакоме.
- 27 Није добро прејести се меда,
нити је часно тражити превелику част.
- 28 Град проваљен и без зидина
човек је који свој дух не може да обузда.
- 26** Као снег у лето или киша о жетви,
тако част приличи безумнику.
- 2 Као врабац који лепрша или ластавица у лету,
тако ни незаслужено проклетство не слеће.
- 3 Бич је за коња, улар за магарца,
а шиба за безумникова леђа.
- 4 Не одговарај безумнику према његовој глупости,
да сâм не постанеш као он.
- 5 Одговори безумнику према његовој глупости,
да он сâм себи не би изгледао мудар.
- 6 Сâм себи одсеца ноге и призива невољу †
ко по безумнику шаље поруку.
- 7 Оклеmbешена нога хромога
пословица је у устима безумникâ.
- 8 Као везивање камена за праћку,
такав је ко безумнику указује част.
- 9 Трнова грана у руци пијанца
пословица је у устима безумникâ.
- 10 Стрелац који насумице рањава
онај је ко најми безумника или пролазника.
- 11 Као што се пас враћа на своју бљувотину,
тако и безумник понавља своју глупост.
- 12 Јеси ли срео човека који је мудар у својим очима?
И за безумника има више наде него за њега!
- 13 Лењивац каже:
»Рикање се чује на путу! Лав је на улицама!«
- 14 Као што се врата окрећу на шаркама,
тако се лењивац преврће на постељи.
- 15 Лењивац умочи руку у чинију,
али га мрзи да је врати до уста.
- 16 Лењивац је у својим очима мудрији
него седам људи који разумно одговарају.
- 17 Пса за уши хвата
пролазник који се у туђу свађу умеша.
- 18 Као лудак који испаљује буктиње и смртоносне
стреле,
19 такав је човек који превари ближњега,
па каже: »Само сам се шалио!«
- 20 Без дрва, ватра се гаси;
без оговарача, свађа престаје.
- 21 Ћумур је за жеравицу и дрво за ватру,
а свадљивац да распири кавгу.
- 22 Оговарачеве речи су као најслађи залогаји:
спуштају се у дубину трбуха.

† призива невољу Дословно: пије насиље.

- 23 Сребрна глеђ на земљаном суду
ласкаве су речи из опаког срца.
- 24 Онај ко мрзи крије се иза речи,
а у себи носи превару.
- 25 Иако умиљато говори, не веруј му,
јер му је седам гнусоба у срцу.
- 26 Мржњу прикрива варком,
али његова опакоост разоткриће се на скупу.
- 27 Ко јаму копа, сам у њу пада;
ко камен ваља, камен се на њега преваљује.
- 28 Лажљив језик мрзи оне којима чини нажао,
а ласкава уста доносе пропаст.
- 27** Не хвали се сутрашњим даном,
јер не знаш шта који дан доноси.
- 2 Нека те хвали други, а не твоја уста,
туђинац, а не твоје усне.
- 3 Камен је тежак и песак је терет,
али огорченост због глупана тежа је од оба.
- 4 Јарост је окрутна и гнев је жесток,
али ко да се одупре љубомори?
- 5 Бољи је отворен прекор
него скривена љубав.
- 6 Пријатељу веруј и кад те рани,
а непријатељу ни кад те пољупцима обасипа.
- 7 Ко је сит, презире мед,
а гладноме је и чемер сладак.
- 8 Као птица кад залута од свога гнезда,
такав је човек који одлута од свога дома.
- 9 Мирисна помаст и кад веселе срце,
а слаткоћа пријатељева од његовог је искреног савета.
- 10 Не остављај свога пријатеља ни пријатеља свога оца;
не иди братовљевој кући када те задеси несрећа –
бољи је сусед близу него брат далеко.
- 11 Буди мудар, сине мој, и развесели ми срце,
па ћу моћи да одговорим оном ко ме вређа.
- 12 Проницљив човек види опасност и склања се,
а лаковерни иду даље и страдају.
- 13 Узми огртач ономе ко јемчи за странца,
задржи га као залог када то чини за туђинца.
- 14 Ко у рано јутро гласно благосиља ближњега,
узеће му се као да га је проклео.
- 15 Свадљива жена је непрестано капање
по кишном дану;
- 16 ко је обуздава, обуздава ветар
и стеже уље у шаџи.
- 17 Гвожђе се оштри гвожђем,
а човек човеком.
- 18 Ко чува смокву, јешће њене плодове,
а ко чува свога господара, биће му указана част.
- 19 Као што се лице огледа у води,
тако се и у човечијем срцу огледа човек.
- 20 Шеол и Авадон никад да се насите,
а тако ни очи човечије.
- 21 Топионички лонац је за сребро и пећ за злато,
а човек се проверава похвалама које добија.

22 Да глупана тучком туцаш у авану као жито,
глупост га неће оставити.

23 Добро пази на своју ситну стоку
и прилежно се брини о својим стадима,

24 Јер благо није довека,
ни круна кроз сва поколења.

25 Када се коси сено и потеря отава
и када се трава скупља са брегова,

26 Јагањци су ти за одећу,
а јарци да платиш њиву.

27 Тада имаш козјег млека у изобилљу
за храну теби и твојим укућанима
и да се твоје слушкиње нахране.

28 Опаки бежи и кад га нико не гони,
а праведници су храбри као лав.

2 Када се у земљи дигне буна, има много кнежева,
али само јој човек уман и од знања доноси посто-
јаност.

3 Опаки моћник који угњетава сиромаше
као пролом облака је после којег нема хлеба.

4 Они који запостављају закон, хвале опаке,
а они који се држе закона, опиру им се.

5 Зли људи не разумеју правду,
а они који траже ГОСПОДА, све разумеју.

6 Боље је бити сиромаш који живи беспрекорно
него богаташ чији су поступци изопачени.

7 Ко се држи закона, тај је разуман син,
а ко се дружи с изелицама, срамоти свога оца.

8 Ко зеленашењем увећава своје богатство,
згрће га за другога, који ће се смиловати сиромаш-
сима.

9 Ко се оглуши о закон,
и молитва му је гнусна.

10 Ко честите скрене на рђав пут,
пашће у сопствену клопку,
а беспрекорни ће добити лепо наследство.

11 Богаташ је мудар у својим очима,
али га уман сиромаш прозире.

12 Када праведници славе победу, велико је сла-
вље,
а када се опаки уздижу, људи се скривају.

13 Ко крије своје преступе, неће уживати у благо-
стању,
а ко их признаје и одриче их се, наћи ће сами-
лост.

14 Благо човеку који је увек на опрезу,
а ко је отворено своје срце, упада у невољу.

15 Као лав који риче или медвед који насрће,
такав је opak владар над сиромашним народом.

16 Владар без памети чини велика зла,
а који мрзи непоштен добитак, живеће дуго.

17 Човек кога тишти кривица за убиство бежаће до
смрти –
нека га нико не хвата †.

18 Ко живи беспрекорно, биће спасен,

† хвата Ова реч на хебрејском може да значи и »подржа-
ва«.

а онај чији су поступци изопачени, изненада па-
да.

19 Ко обрађује своју земљу, имаће хране у изобилљу,
а ко жури за тлапњама, наситиће се сиромаштва.

20 Веран човек биће силно благословен,
а ко жури да се обогати, неће проћи некажњено.

21 Не ваља бити пристрастан,
али човек ће и за парче хлеба да учини преступ.

22 Тврдица жури да се обогати,
а не види да ће га снаћи сиромаштво.

23 Ко прекори човека, на крају стиче већу накло-
ност
него онај ко му ласка.

24 Ко пљачка свога оца или мајку и говори: »То није
преступ«,
друг је оном ко затире.

25 Похлепник изазива кавгу,
а ко се узда у ГОСПОДА, ужива у благостању.

26 Ко се узда у самога себе, безуман је,
а ко живи мудро, избавиће се.

27 Ко даје сиромасима, ништа му не мањка,
а ко одвраћа поглед од њих, стижу га многе кле-
тве.

28 Када се опаки уздигну, људи се скривају,
а када опаки пропадну, праведници се множе.

29 Ко је тврдоглав и после многих прекора,
биће сатрвен изненада и неповратно.

2 Када се праведници множе, народ се радује,
а када опаки влада, народ ропће.

3 Ко воли мудрост, доноси радост своје оцу,
а ко се дружи с блудницама, траћи своје богат-
ство.

4 Цар државу утврђује правдом,
а ко је лаком на мито, руши је.

5 Ко ласка ближњему,
шири мрежу пред његовим ногама.

6 Преступ је клопка за злог човека,
а праведник може да кличе од радости.

7 Праведнику је стало до правде за сиромаше,
а опаки то не разуме.

8 Ругаоци стварају метеж у граду,
а мудри одвраћају гнев.

9 Када се мудар човек парнички с глупаном,
беснео он или се смејао, нема помирења.

10 Крвожедни мрзе беспрекорнога,
а честити му чувају живот.

11 Безумник искаљује сав свој гнев,
а мудар га суспреже.

12 Ако владар слуша лажи,
сви његови службеници постану опаки.

13 Сиромашу и угњетачу ово је заједничко:
обојици ГОСПОД даје очињи вид.

14 Ако цар правично суди сиромасима,
престо ће му бити чврст довека.

15 Прут и укор дарују мудрост,
а дете препуштено само себи срамоти мајку.

16 Када се опаки множе, множе се и преступи,
али праведници ће видети њихов пад.

- 17 Стегом васпитавај свога сина, и бићеш миран – он ће донети радост твојој души.
 18 Када нема пророчких виђења, људи се разуларе, али благо оном ко се држи Закона.
 19 Слугу не можеш поправити само речима, јер, иако разуме, не покорава се.
 20 Јеси ли видео човека који брзоплето говори? Има више наде за безумника него за њега.
 21 Ко тетоши слугу од малена, овај ће му после бити непокоран.
 22 Гневљив човек изазива кавгу, а напрасит чини многе преступе.
 23 Охолост унижава човека, а ко је понизан духом, стиче част.
 24 Ко је саучесник крадљивцу, самог себе мрзи – ни под заклетвом ништа не одаје.
 25 Страх човеку поставља замку, а ко се узда у ГОСПОДА, сачуваће се.
 26 Многи траже да их прими владар, али човек од ГОСПОДА добија правду.
 27 Праведницима је одвратан непоштен човек, опакоме је одвратан ко живи честито.

Изреке Агура сина Јакеовог

- 30** Речи Агура сина Јакеовог из Масае:
 »Уморан сам, Боже, уморан, Боже, и исцрпљен †.
 2 Глупљи сам од других људи, немам памети људске.
 3 Нисам се научио мудрости, немам знања о Светоме.
 4 »Ко се попео на небо и сишао? Ко је ухватио ветар својим рукама? Ко је огртачем обавио воде? Ко је поставио све крајеве земље? Како се зове и како му се зове син? Знаш ли то?
 5 »Свака Божија реч је пречишћена, он је штит онима који се у њега уздају.
 6 Не додај ништа његовим речима, да те не прекори и покаже да лажеш.
 7 »Двоје од тебе молим, не одбиј ме пре но што умрем:
 8 Удаљи од мене празне речи и лажи. Не дај ми ни сиромаштво ни богатство, само ме храни хлебом мојим насушним,
 9 да се не бих, имајући превише, одрекао тебе и рекао: „Ко је ГОСПОД?“ или да не бих, осиромашен, крао, и тако обешчистио име мога Бога.
 10 »Не клевети слугу његовом господару, јер ће те проклетити, па ћеш испаштати.
 11 »Има оних који проклињу свога оца и не благосиљају своју мајку.
 12 Има оних који су чисти у својим очима,

† из Масае ... исцрпљен Овај текст на хебрејском може да значи и »Откривење. Овај човек је говорио Итиелу, Итиелу и Ухалу«.

- а нису се очистили од своје нечисти.
 13 Има оних који гледају с висине, чији су погледи презриви.
 14 Има оних чији су зуби мачеви и очњаци ножеви, да прождру сиромаше са земље и убоге из рода људског.
 15 »Пијавица има две кћери: Дај! и Дај! »Има троје које никад није сито, четворо које никад не каже: „Доста!“
 16 Шеол, јалова материца, земља никад сита воде, и ватра, која никад не каже: „Доста!“
 17 »Око онога ко се руга оцу и презири послушност мајци искључуваће гаврани из долине и појести млади лешинари.
 18 »Троје ми је чудесно, четворо не разумем:
 19 пут орла по небу, пут змије по стени, пут лађе по пучини и пут мушкарца девојци.
 20 »Овако поступа прељубница: једе, па обрише уста и каже: „Нисам учинила ништа рђаво.“
 21 »Од три појаве се земља тресе, четири не може да поднесе:
 22 слугу који постане цар, будалу која се најела хлеба,
 23 жену удату а невољену и слушкињу када истисне господарицу.
 24 »Четворо је мало на земљи, а веома мудро:
 25 Мрави су створења нејака, а ипак лети себи спремају храну.
 26 Дамани су створења слаба, а ипак граде себи дом у стени.
 27 Скакавци немају цара, а ипак се крећу у поретку.
 28 Гуштер се може ухватити руком, а ипак га има у царским палатама.
 29 »Троје хода отмено, четворо се креће гиздаво:
 30 лав, најачи међу зверима, који ни пред чим не узмиче,
 31 кочоперан петао, јарац, и цар међу својим народом.
 32 »Ако си се понео будаласто узохоливши се, или ако си сновао какво зло, руку на уста!
 33 Као што се млаћењем млека добија маслац, а од увртања носа потече крв, тако и потпиривање гнева доводи до кавге.«

Лемуелове изреке

- 31** Речи Лемуела, цара Масае, којима га је учила мајка:
- ² »Сине мој, сине утробе моје,
сине завета мојих,
³ не троши снагу на жене,
своју крепкост на оне што доносе пропаст царевима.
⁴ »Није за царева, Лемуеле,
није за царева да пију вино,
није за владаре да жуде за пићем опојним,
⁵ да у пићу не забораве закон,
па ускрате права свим потлаченима.
⁶ Пиће опојно дај оном ко пропада,
вино онима чија је душа чемерна;
⁷ нека пију и забораве своје сиромаштво,
да се више не сећају своје муке.
⁸ »Заузимај се за оне који не могу да говоре за себе,
за права свих који су осуђени на пропаст.
⁹ Заузимај се, суди правично
и брани права сиромаша и убогога.«

Врсна жена

- ¹⁰ Ко да нађе жену врсну?
Много је вреднија она од рубина.
¹¹ Муж се свим срцем у њу узда
и ни у каквим добрима не оскудева.
¹² Она му чини добро, а не зло
свих дана свога живота.
¹³ Пажљиво бира вуну и лан
и рукама ради с вољом.
¹⁴ Попут трговачке лађе,
издалека доноси храну.

- ¹⁵ Док је још мрак, устаје
да нахрани укућане
и слушкињама одреди послове.
¹⁶ Промишљено изабере њиву, па је купи,
од своје зараде засади виноград.
¹⁷ На посао приања свом снагом
и рукама вредно ради.
¹⁸ Када види да је зарада добра,
светиљку ни ноћу не гаси.
¹⁹ Рукама се хвата преслице,
прстима вретено држи.
²⁰ Широке је руке према сиромашу
и руку пружа убогоме.
²¹ Кад пада снег, за укућане не страхује,
јер сви су топло обучени.
²² За своју постељу шије покриваче,
себе у танак лан и пурпур облачи.
²³ Мужа јој поштују на градској капији,
где седи међу старешинама земље.
²⁴ Ланену одећу шије и продаје,
а трговце снабдева тканицама.
²⁵ Снагом и чашћу је заогрнута,
па се смеје данима будућим.
²⁶ С мудрошћу говори,
а на језику јој поука с љубављу.
²⁷ На владање укућана будно пази
и никад залудна не седи.
²⁸ Деца устају пред њом и зову је срећном,
а тако и муж, хвалећи је:
²⁹ »Многе жене врсно раде,
али ти их све надмашујеш.«
³⁰ Љупкост је варава и лепота пролазна,
али жена која се боји ГОСПОДА, за похвалу је.
³¹ Награди је за оно што је учинила
и нека јој дела донесу хвалу на градској капији.

Проповедник

Све је испразно

1 Речи Проповедника, сина Давидовог, цара у Јерусалиму:

² Испразност над испразношћу! – говори Проповедник. Испразност над испразношћу! Све је испразност! ³ Каква је корист човеку од свег његовог мукотрпног труда под сунцем? ⁴ Поколење оде и поколење дође, а земља остаје довека. ⁵ Сунце изађе и зађе, па хита назад, на место одакле излази. ⁶ Ветар дува на југ, па окрене на север, витла уоколо-наоколо, па опет назад. ⁷ Све реке теку у море, а море се не препуни. Одакле реке долазе, онамо се и враћају. ⁸ Све је заморно, толико да не може да се искаже. Око не може да се нагледа, ни ухо да се наслуша.

⁹ Што је било, опет ће бити, што се чинило, опет ће се чинити – нема ништа ново под сунцем. ¹⁰ Има ли ишта за шта би се могло рећи: »Гле, ово је ново!«? И то је већ било, давно пре нашег времена.

¹¹ Нема сећања на оно што је било пре, нити ће бити сећања на оно што ће тек бити међу онима који ће бити после.

Испразност мудрости

¹² Ја, Проповедник, био сам цар над Израелом у Јерусалиму. ¹³ Одлучио сам да истражим и испитам, помоћу мудрости, све што се чини под небом. Каква је тежак задатак Бог дао људима да се с њим муче! ¹⁴ Видео сам све што се чини под сунцем: све је испразност – трчање за ветром. ¹⁵ Што је криво, не може да се исправи; чега нема, не може да се изброји.

¹⁶ Мислио сам: »Ево, надрастао сам и надмашио у мудрости све који су владали над Јерусалимом пре мене. Стекао сам много мудрости и знања.«

¹⁷ Стога сам одлучио да сазнам у чему је предност мудрости над лудошћу и безумљем, али увидех да је и то само трчање за ветром. ¹⁸ Јер, где је много мудрости, много је и јада, и што је више знања, више је и бола.

Испразност насладе

2 Помислих: »Хајде да испитам насладу, да видим шта је задовољство.« Али и то се показа као испразност. ² »Смех је лудост«, рекох. »И шта се постиже насладом?« ³ Покушах да се разгалим вином – док је мудрост и даље управљала мојим умом – и да пригрлим безумље, да видим шта је добро да

људи чине под небом за ово мало дана свога живота.

⁴ Подухватих се великих дела: Саградих себи куће и засадих винограде. ⁵ Начиних вртове и перивоје и засадих у њима сваковрсне вошке. ⁶ Начиних језерца да заливам заседе бујног дрвећа. ⁷ Накуповах робова и робиња, а имао сам и робова рођених у мом дому. И крупне и ситне стоке имао сам више него ико у Јерусалиму пре мене. ⁸ Нагомилах себи сребра и злата и благо царева и покрајина. Набавих певаче и певачице, а тако и харем какав би човек само пожелети могао. ⁹ Постадох далеко већи од ма кога у Јерусалиму пре мене. Али моја мудрост увек је била уз мене. ¹⁰ Не ускратих себи ништа што би ми очи пожелеле, не одбих себи ниједну насладу. Уживао сам у свему што сам чинио и то је била награда за сав мој мукотрпни труд.

¹¹ Али, када сам погледао све што сам учинио и мукотрпни труд који сам у то уложио, све је било испразност – трчање за ветром. Никакве користи од тога под сунцем.

Испразност мудрости, лудости и безумља

¹² Потом одлучих да проникнем у мудрост, лудост и безумље. Шта би још царев наследник могао да учини а да већ није учињено? ¹³ Видех да је мудрост боља од безумља, баш као што је светлост боља од таме. ¹⁴ Мудар човек користи очи у глави, а безумник хода у тами. Али увидех да обојицу стиже исти усуд. ¹⁵ Помислих: »Безумников усуд стићи ће и мене. Шта, дакле, имам од тога што сам толико мудар?« И рекох: »И то је испразност.« ¹⁶ Јер, мудрота не памте дуго, баш као ни безумника, јер обојица ће бити заборављени после неког времена. Авај, и мудар човек мора да умре као и безумник.

Испразност мукотрпног труда

¹⁷ Тако замрзех живот, јер ми је било мучно све што се догађа под сунцем. Све је испразност – трчање за ветром. ¹⁸ Замрзех све око чега сам се мукотрпно трудио под сунцем, јер ћу све морати да оставим свом наследнику. ¹⁹ Ко зна хоће ли он бити мудар или безуман? А ипак ће он располагати свиме у шта сам ја уложио свој мукотрпни труд и умеће под сунцем. И то је испразност. ²⁰ Тако почех да очајавам над свим својим мукотрпним трудом под сунцем. ²¹ Јер, човек се мукотрпно труди с мудрошћу, знањем и вештином, а онда све што има мора

да остави неком ко се око тога није трудио. И то је испразност и велико зло. ²² Шта човек има од свега свог мукотрпног труда и настојања под сунцем? ²³ Сви његови дани су јадни, а посао му паћење. Чак ни ноћу му се ум не смирује. И то је испразност. ²⁴ Нема ништа боље за човека него да једе и пије и налази задовољство у свом мукотрпном труду. Видео сам да и то долази од Бога. ²⁵ Јер, без њега, ко би могао да једе или да нађе задовољство? ²⁶ Ономе ко му је по вољи, Бог даје мудрост, знање и радост, а грешнику даје задатак да сакупља и гомила богатство да би га предао ономе ко је Богу по вољи. И то је испразност – трчање за ветром.

Време за све

3 Постоји доба за све и време за сваки чин под небом:
² време за рађање и време за умирање,
 време за сађење и време за чупање посађеног,
³ време за убијање и време за лечење,
 време за рушење и време за грађење,
⁴ време за плакање и време за смејање,
 време за туговање и време за играње,
⁵ време за разбацивање камења
 и време за сакупљање камења,
 време за грљење
 и време за суздржавање од грљења,
⁶ време за тражење и време за губљење,
 време за чување и време за бацање,
⁷ време за цепање и време за крпљење,
 време за ћутање и време за причање,
⁸ време за љубав и време за мржњу,
 време за рат и време за мир.
⁹ Каква је корист раднику од његовог мукотрпног труда? ¹⁰ Видео сам задатак који је Бог дао људима да се с њим муче. ¹¹ Он је све начинио да буде лепо у своје време. Усадио је људима и свест о вечности, али човек не може да докучи шта Бог чини од почетка до краја. ¹² Знам да за човека нема ништа боље него да се радује и да чини добро док је жив. ¹³ Ко год једе и пије и налази задовољство у свом мукотрпном труду – то је Божији дар. ¹⁴ Знам да све што Бог чини остаје довека. Томе се ништа не може додати ни одузети. Бог то чини да би га се људи бојали.
¹⁵ Што постоји, то је већ било, и што ће тек бити, већ је и пре било. Бог враћа оно што је прошло.

Неправедност света

¹⁶ А видех и нешто друго под сунцем: место суда – opakост, место правде – opakост.
¹⁷ Помислих: »Бог ће судити и праведноме и opakоме, јер постоји време за сваки чин и за свако дело.«
¹⁸ Помислих и ово о положају људи: »Бог им јасно показује да су животиње. ¹⁹ Усуд људи исти је као и усуд животиња: као што умиру они, тако умиру и

оне. Сви имају исти дух и човек није у предности над животињом. Све је испразност. ²⁰ Сви иду на исто место. Сви су постали од земаљског праха и сви се у прах враћају. ²¹ Ко зна да ли човечији дух иде горе, а дух животиње доле, под земљу?«
²² Тако видех да за човека нема ништа боље него да ужива у својим делима, јер то је његова награда. Јер, ко може да му покаже шта ће бити после њега?

Угњетавање, мукотрпан труд, пријатељство

4 Онда поново погледах свеколико угњетавање које се одиграва под сунцем: Видех сузе угњетених, а никога да их утеши. Сила је била на страни њихових угњетача, а никога да их утеши. ² Стога закључих да су мртви срећнији од живих.
³ Боље него и једнима и другима ономе је ко још није био, ко није видео злодела која се чине под сунцем.
⁴ И видех да сав мукотрпни труд и свако успешно дело извиру из човекове зависти према ближњему. И то је испразност – трчање за ветром.
⁵ Безумник скрсти руке и самога себе изједа †.
⁶ Боље једна прегршт мира него две прегршти мукотрпног труда и трчања за ветром.
⁷ И опет видех испразност под сунцем: ⁸ Човек, сам самцат – нема ни сина ни брата – мукотрпно се труди без краја и конца, очи никако да му се насите богатства, а он се не пита: »За кога се то ја мукотрпно трудим и себе лишавам задовољства?« И то је испразност – тешка мука!
⁹ Двојици је боље него једноме, јер имају добру награду за свој труд. ¹⁰ Ако један падне, онај други ће му помоћи да се дигне. А јадан је онај ко падне, а нема никога да му помогне да се дигне.
¹¹ И ако двојица заједно легну, грејаће један другог. А како да се један сам угреје?
¹² Једнога је лако савладати, а двојица се могу одупрети. И уже од три струка није лако прекинути.

Испразност напредовања

¹³ Бољи је сиромашан а мудар младић, него стар а безуман цар који више не прихвата савет.
¹⁴ Младић је изашао из тамнице, да постане цар, иако се родио сиромашан у свом царству. ¹⁵ Видео сам како сви живи под сунцем иду за младићем, царевим наследником: ¹⁶ нигде краја онима који су га подржавали. Али касније нису били задовољни њиме. И то је испразност – трчање за ветром.

О лакомисленом обећању и завету

5 Пази како се понашаш када идеш у Божији Дом. Боље ти је да приђеш и слушаеш него да приносиш жртву како то чине безумници, који не знају да чине нешто рђаво.

† скрсти руке ... изједа Овај текст на хебрејском може да значи и »скрсти руке, а ипак једе месо«.

² Не буди брз на језику, не жури да нешто изговориш пред Богом. Бог је на небу, а ти си на земљи, зато штеди речи.

³ Као што снови долазе када је много брига, тако и безумников говор када је много речи.

⁴ Кад се заветујеш Богу, не одлажи да испуниш завет. Њему безумници нису мили, зато испуни свој завет. ⁵ Боље је не заветовати се, него се заветовати, па не испунити завет. ⁶ Не дај да те речи одведу у грех, па да после кажеш свештенику †: »Погрешо сам што сам се заветовао.« Зашто да се Бог разгневи због твојих речи, па уништи твоја дела? ⁷ Много снова и мноштво речи, испразно је. Зато се бој Бога.

Испразност богатства

⁸ Ако у некој покрајини видиш да сиромаше угњетавају и да се гази суд и правда, немој да се чудиш томе, јер једног службеника штити други, виши, а обојицу највиши. ⁹ Иза свега стоји корист од земље – чак и цар зависи од њива.

¹⁰ Ко воли новац, никада га нема довољно. Ко воли богатство, никада није задовољан својим приходом. И то је испразност. ¹¹ Како се имовина увећава, тако је све више оних који је троше. И каква је онда власнику корист од ње, осим што је гледа?

¹² Радник слатко спава, имао или немао довољно да једе, а богаташу обиље не дâ да заспи.

¹³ Видео сам велико зло под сунцем: како се богатство гомила на штету своје власнику ¹⁴ јер се то богатство изгубило несрећним случајем, па сину који му се родио ништа није остало.

¹⁵ Човек гô излази из мајчине утробе, и како долази, тако и одлази – ништа од свог мукотрпног труда не може да понесе са собом. ¹⁶ И то је велико зло, што човек како долази, тако и одлази. Шта има од тога што је мукотрпно радио, када му је сав труд отишао у ветар? ¹⁷ Целог свога века живи у мраку, бризи, гневу и болести.

¹⁸ Тада увидех да је за човека добро и исправно да једе и пије и да налази задовољство у свом мукотрпном труду под сунцем за оно мало дана живота што му је Бог дао – јер то је његова награда. ¹⁹ Када Бог некоме дâ богатство и имање и дâ му да у њима ужива, да прихвати своју награду и да налази радост у свом мукотрпном труду – то је дар од Бога. ²⁰ Такав ретко мисли о данима свога живота, јер му је Бог радосту запослио ум.

6 Видех под сунцем још једно зло које тешко притиска људе: ² Бог дâ човеку богатство, имање и част, па има све што му срце жели, али му Бог не дâ да у томе ужива, него у томе ужива туђинац. То је испразност и тешко зло. ³ Може човек да има стотину деце и да живи много година, али, колико год поживео, ако не ужива у свом благостању, таман да живи до века, кажем: и мртворођенчету је боље него њему. ⁴ Мртворођенче дође као дашак, у

† свештенику Дословно: ањелу.

тами оде и тама му обавије име. ⁵ И мада никад није видело сунца и ништа није сазнало, спокојније је од оног човека ⁶ таман да овај поживи и двапут по хиљаду година, а не ужива у свом благостању. Јер, сви иду на исто место.

⁷ Сав је човеков мукотрпни труд за његова уста, али глад никако да му се утоли.

⁸ Каква је предност мудрога над безумником? Шта сиромаш има од тога што зна како да се понаша пред другима?

⁹ Боље је оно што очи виде него лутање жудње. И то је испразност – трчање за ветром.

¹⁰ Што је било, већ има име. Тако се зна и шта је човек – да не може да се парничи с моћнијим од себе.

¹¹ Што више речи, то више испразности, па каква је човеку корист од тога? ¹² Јер, ко зна шта је добро за човека у његовом животу, за оно мало испразних дана који му прођу као сенка? Ко му може рећи шта ће бити под сунцем после њега?

Мудрост

7 Бољи је углед него скупочен мирис и дан смрти него дан рођења.

² Боље је ићи у кућу где је жалост него у кућу где је гозба. Јер, смрт је усуд сваког човека и ко је жив, нека то прими к срцу.

³ Боља је туга него смех, јер тужно лице чини срце бољим.

⁴ Мудар је у мислима у кући где је жалост, а безумници у кући где је весеље.

⁵ Боље је слушати покуду мудрога него славопојку безумника.

⁶ Као праскање трња под лонцем, такав је безумников смех.

И то је испразност.

⁷ Изнуда чини мудрог човека лудим. Мито квари ум.

⁸ Бољи је крај нечега него почетак. Стрпљивост је боља од охолости.

⁹ Не жури да се разгневиш, јер гнев борави у недрима безумника.

¹⁰ Немој да питаш: »Зашто је некада било боље него сада?« јер то није мудро питање.

¹¹ Мудрост је, као и наследство, † добра и на корист онима који живе под сунцем. ¹² Мудрост је заштита као што је и новац заштита, али предност знања је у овоме: мудрост чува живот оном ко је има.

¹³ Погледај Божије дело: ко може да исправи оно што је он искривио?

¹⁴ У време благостања, буди срећан, а у време зла размишљај: Бог је створио и једно и друго, да човек не открије ништа о својој будућности.

¹⁵ У овом свом испразном животу видео сам свашта: и праведника како пропада упркос својој пра-

†† Мудрост ... наследство Овај текст на хебрејском може да значи и »мудрост с наследством је«.

ведности и опакога како дуго живи упркос својој опакојности.

¹⁶ Не буди преправедан ни премудар – зашто да се уништаваш? ¹⁷ Не буди превише opak, а не буди ни безуман – зашто да умреш пре времена? ¹⁸ Добро је да држиш једно, али ни друго да не испушташ из руке, јер ко се боји Бога, избегава крајности †.

¹⁹ Мудрост чини мудрога моћнијим од десет моћника у неком граду.

²⁰ Нема на земљи таквог праведника који чини само добро и никад не згреши.

²¹ Не обрађај пажњу на сваку реч коју људи изрекну, јер ћеш можда чути како те твој слуга проклиње ²² – а и сâм знаш колико си пута ти проклињао друге.

²³ Све сам ово проверио мудрошћу. Рекох: »Хоћу да будем мудар« – али то је било ван мог домашаја. ²⁴ Што постоји, ван домашаја је и сувише дубоко – ко то да открије?

²⁵ Покушах да спознам, истражим и схватим мудрост и смисао ствари и да спознам opakост безумља – а безумље је лудост.

²⁶ Открих да је од смрти горча жена чије срце је клопка и мрежа, а руке окови. Ко је Богу мио, измаћи ће јој, али грешника ће ухватити.

²⁷ Ево, ово сам открио – говори Проповедник. Мало-помало, да откријем смисао ствари, ²⁸ док сам још трагао а ништа нисам налазио, нашао сам једног човека међу хиљаду, а међу свима њима нисам нашао ниједну жену. ²⁹ Само ово сам открио: Бог је створио човека честитим, али људи се дадоше у потрагу за многим сплеткама.

8 Ко је као мудар човек? Ко зна нешто да објасни? Мудрост човеку разведрава лице и мења натмурен изглед.

Послушност цару

² Повинуј се царевој заповести, јер на то си се заклео пред Богом. ³ Када си пред царем, не одлази журно. Не заузимај се за рђаву ствар, јер он чини што је њему воља. ⁴ Царева реч је најјача, и ко сме да му каже: »Шта то радиш?«

⁵ Ко се повинује његовој заповести, избећи ће невољу, а мудар човек зна право време и начин. ⁶ Јер, за све постоји право време и начин. Човека тешко притиска његово зло, ⁷ пошто не зна шта ће бити. Јер, ко му може рећи када ће шта бити? ⁸ Нико нема власт над духом, да га задржи, ни власт над даном своје смрти. Као што у рату нема отпуштања из војске, тако ни opakост не пушта оне којима господари.

Опаки и праведни

⁹ Све ово сам видео проучавајући сва дела која се чине под сунцем: понекад човек има власт да другоме нанесе зло. ¹⁰ А видео сам и како опаке сахрањују, а сви из града у ком су чинили своју opakост, излазећи са гробља ††, хвале их. И то је испразност. ¹¹ Зато што се казна за злодело не извршава брзо, људи су спремни да чине зло. ¹² Иако грешник учини стотину злодела и живи дуго, знам да је боље онима који се боје Бога. ¹³ А opakом не треба да буде боље, нити живот треба да му се продужава као сенка, јер он се не боји Бога. ¹⁴ Испразност је ово што се догађа на земљи: праведници добијају оно што заслужују опаки, а опаки оно што заслужују праведници. И то је, кажем, испразност. ¹⁵ Стога хвалим уживање у животу, јер ништа под сунцем није боље за човека него да једе и пије и весели се. То ће га држати у његовом мукотрпном труду током свих дана које му је Бог дао да проживи под сунцем. ¹⁶ Када сам покушао да спознам мудрост и да видим шта се ради на земљи – чак и не спавајући ни ноћу ни дању – ¹⁷ видео сам све што је Бог учинио. Нико не може да открије смисао онога што се збива под сунцем. Ма колико се човек трудио да то истражи, не може да га открије. Иако мудри тврди да га зна, ни он не може да га открије.

9 Тако сам, размишљајући о свему овоме, закључио да су и праведан и мудар човек, и све што чине, у Божијим рукама, али да нико не зна да ли га очекује љубав или мржња. ² Исти усуд је за свакога, био он праведан или opak, добар или зао, чист или нечист, приносио он жртве или не приносио. Како је доброте, тако је и грешнику. Како је ономе ко се заклиње, тако је и ономе ко се боји да се зауне. ³ У овоме је зло свега што се збива под сунцем: исти усуд је за све. Поврх тога, срце људи пуно је зла. У њима је лудост све док су живи, а потом се придружују мртвима.

⁴ Ко је међу живима, има наду – живом псу је боље него мртвом лаву. ⁵ Јер, живи знају да ће умрети, а мртви не знају ништа. За њих више нема награде, а и успомена на њих је избледела. ⁶ Њихова љубав, њихова мржња и њихова љубомора давно су ишчезли. Они више никад неће имати удела ни у чему што се чини под сунцем. ⁷ Хајде, једи своју храну с радошћу и пиј своје вино с весељем, јер Богу су се већ свидела твоја дела. ⁸ Нека ти је одећа увек бела, а глава увек помазана уљем. ⁹ Уживај у животу са женом коју волиш током свих дана овог испразног живота што ти га је Бог дао под сунцем – током свих својих испразних дана. Јер, то је твоја награда у животу и у твојем мукотрпном труду под сунцем. ¹⁰ И што год мислиш да учиниш, учини то свом својом снагом, јер у Шеолу, куда идеш, нема ни рада, ни ковања наума, ни знања, ни мудрости.

† избегава крајности Овај израз на хебрејском може да значи и »држи се оба савета«.

†† са гробља Дословно: из светог места.

¹¹ Видео сам још нешто под сунцем: Не добија трку најбржи ни битку најјачи, нема хране за мудре, ни богатства за умне, ни наклоности за учене – време зле среће све их задеси, ¹² а човек не зна када ће то време доћи. Као што се рибе улове у подмуклу мрежу или птице ухвате у замку, тако и невоља ухвати људе у клопку када се изненада на њих обори.

О мудрости и безумљу

¹³ А видео сам под сунцем и овај пример мудрости, који ми се учинио важан: ¹⁴ Био један градић и у њему мало људи. Један моћан цар навали на њега, опколи га и подиже велике опсадне куле око њега. ¹⁵ А у градићу је живео један сиромашан али mudar човек, који је могао да спасе град својом мудрошћу, али га се нико није сетио. ¹⁶ Тада рекох: »Мудрост је боља него снага.« Али сиромашова мудрост се презире и његове речи се не слушају. ¹⁷ А више треба слушати тихе речи мудрога него вику заповедника над безумнима. ¹⁸ Мудрост је боља од бојног оружја, али један грешник упропасти много добра.

10 Угинула мува усмрди мирисно уље, а мало глупости поквари мудрост и част. ² Мудрога ум води правим путем, а безумника погрешним †. ³ И док иде путем, глупан, пошто нема памети, одмах свима покаже да је глуп.

⁴ Разгневи ли се на тебе владар, не одлази са свог места – прибраност спречава велике грехе.

⁵ Видео сам још једно зло под сунцем – грешку коју чини владар: ⁶ Глупани се постављају на многе високе положаје, док богати заузимају ниске. ⁷ Виђао сам слуге на коњима, док кнежеви иду пешке попут слугу.

⁸ Ко јаму копа, може у њу упасти. Ко проваљује кроз зид, може га ујести змија.

⁹ Ко вади камен из мајдана, камен га може повредити. Ко цепа дрва, може од њих страдати.

¹⁰ Ако је секира тупа и оштрица јој ненаоштрена, више снаге треба. Али мудрост доноси успех.

¹¹ Уједе ли змија пре него што се зачара, никакве користи од кротитеља.

¹² Речи из уста мудрога умилне су, а безумника изједу сопствене усне: ¹³ у почетку говори глупости, а на крају опакe лудости. ¹⁴ Глупан је пун речи. Човек не зна шта ће бити, и ко може да му каже шта ће бити после њега?

¹⁵ Безумника изнурује његов мукотрпан труд – ко не зна пут, не стиже до града.

¹⁶ Тешко теби, земљо чији цар је био слуга и чији се кнежеви ујутро госте! ¹⁷ Благо теби, земљо чији је цар племенита рода и чији кнежеви се госте у право време, да поврате снагу, а не да се опију.

¹⁸ Због лењости се улежу кровне греде, због доконих руку прокишњава кућа.

† правим ... погрешним Дословно: десно, а безумника лево.

¹⁹ Гозба је ради смеха и вино чини живот веселим, али новац је одговор на све.

²⁰ Не проклињи цара чак ни у мислима, не проклињи богатого ни у својој ложници, јер птица може да однесе твоје речи и крилато створење да пренесе то што говориш.

Шта mudar човек чини

11 Баци свој хлеб на воду, и наћи ћеш га после много дана. ² Раздели седморици, па и осморици, јер не знаш каква несрећа може да снађе земљу. ³ Ако су облаци пуни кише, излиће је на земљу. Пало дрво на југ или на север, остаје где је пало. ⁴ Ко пази на ветар, не сеје; ко мотри на облаке, не жање.

⁵ Као што не разумеш како дах живота улази у дете у мајчиној утроби, тако не разумеш ни дела Бога, који све чини.

⁶ Сеј своје семе ујутро, а ни увече нека ти рука не мирује, јер не знаш које ће успети – ово или оно, или ће обоје бити једнако добро.

⁷ Светлост је слатка и оку је мило да види сунце. ⁸ Колико год година човек живео, нека ужива у њима. Али нека мисли на дане таме јер ће их бити много. Све што ће доћи, испразно је.

Савети младима

⁹ Уживај, младићу, док си млад и нађи задовољство у данима своје младости. Иди куд те срце води и за оним што ти очи виде, али знај да ће ти Бог за све то судити. ¹⁰ Одагнај, дакле, тескобу из срца и удаљи бол од свога тела, јер су младост и црне власи испразне.

12 Сеђај се свога Створитеља у данима своје младости, пре него што дођу дани невоље и примакну се године када ћеш рећи:

»Не миле ми се« –

² пре него што сунце и светлост и месец и звезде потамне

и облаци се врате после кише,

³ када чувари куће задрхте и јаки људи се погуре, када млинаруце престану да мељу, јер их је мало, и замуће се они што гледају кроз прозоре,

⁴ када се затворе врата на улици и пригуши звук млина,

када се тргнеш на глас птице, а све песме утихну,

⁵ када се плашиш висине и опасности на путу, када је бадем у цвету, а скакавац се вуче по тлу и жеља се више не јавља †† –

јер човек иде у своју вечну кућу,

а нарикаче ходају улицама –

⁶ пре него што сребрна узица пукне,

златна чинија се разбије,

врч се на извору разлупа,

†† жеља се више не јавља Дословно: пуца плод мирођије; мирођија се сматрала афродизијаком.

точак на бунару се поломи –
⁷ и прах се врати у земљу из које је и дошао,
а дух се врати Богу, који га је дао.

⁸ »Испразност над испразношћу!« говори Проповедник. »Све је испразност!«

Закључак

⁹ Проповедник није био само мудар, него је и народу преносио знање. Проучио је многе пословице, проверио их и средио. ¹⁰ Проповедник је трагао за правим речима и оно што је написао исправно

је и истинито. ¹¹ Речи мудрих су као остани, а њихове сабране изреке попут чврсто укованих клинова – дао их је једини Пастир. ¹² Пази се, сине мој, свега што је преко тога. Нема краја састављању многих књига и много учење изнурује тело.

¹³ Пошто смо чули све, ево закључка: Бој се Бога и држи се његових заповести, јер то је све што се тражи од човека. ¹⁴ Јер, Бог ће свако дело изнети пред суд, па и све што је скривено, било то добро или зло.

Песма над песмама

1 Соломонова песма над песмама.

Жена

2 Љуби ме пољупцима својих уста,
јер твоја љубав је слађа од вина.
3 Замамно миришу твоје помасти,
име ти је као помаст кад се излије.
Није чудо што те девојке воле!
4 Поведи ме са собом, похитајмо!
Уведи ме у своје одаје, царе!
Веселићемо се и радовати због тебе;
хвалићемо твоју љубав више него вино.
С правом те воле!
5 Црна сам али лепа,
кћери јерусалимске,
као шатори кеदारски,
као завесе у шаторима салманским †.
6 Не гледајте ме тако зато што сам црна,
зато што ме сунце погледало.
Синови моје мајке наљутили се на мене,
натерали ме да чувам винограде,
а свој виноград нисам чувала!
7 Реци ми, ти кога моја душа воли,
где напасаш своја стада
и где одмараш своје овце у подне,
да покрај стада твојих другова
не будем као она што се покрива велом ††.

Мушкарац

8 Ако не знаш, ти најлепша међу женама,
иди за траговима стада
и напасај своје јариће
покрај сеница пастирских.
9 Поредим те, драгано моја,
са ждребицом међу пастувима фараоновим.
10 Лепи су ти образи с украсима,
твој врат с нискама драгуља.
11 Направићемо ти минђуше од злата
са шљокицама сребрним.

Жена

12 Док цар за трпезом лежи,
мој нард мирише.
13 Мој драги ми је врећица смирне
што ми међу дојкама ноћи.
14 Мој драги ми је цваст кане

у виноградима ен-гедијским.

Мушкарац

15 Како си лепа, драгано моја,
како си лепа!
Очи су ти голубице.

Жена

16 Како си леп, драги мој,
како си мио!
Постеља нам од зеленила...

Мушкарац

17 ...греде наше куће кедрови,
а рогови крова борови.

Жена

2 Ја сам шафран из Шарона,
љиљан из долова.

Мушкарац

2 Као љиљан међу трњем,
таква је драгана моја међу девојкама.

Жена

3 Као дрво јабуке међу шумским дрвећем,
такав је драги мој међу младићима.
Милина ми да седим у његовом хладу,
а плод му слатак моме непцу.
4 Довео ме у одају за гозбе,
заставу љубави развио нада мнош.
5 Снагу ми вратите сувим грождјем,
јабукама ме окрепите,
јер сам од љубави слаба.
6 Његова лева рука ми под главом,
а десном ме грли.
7 Кћери јерусалимске, заклињем вас
газелама и кошутама дивљим:
не будите љубав и не отржите је од сна
док сама не буде хтела.

Жена

8 Чујем драгога мога!
Ево га, долази скачући по горама,
поскакујући по бреговима.
9 Мој драги је као газела,

† салманским Или: Соломоновим. †† она што се покрива велом То јест: блудница; в. 1. Мојс 38,13-15.

као јеленче.
 Ево га, стоји за нашим зидом,
 гледа кроз прозоре,
 завирује кроз решетке.
¹⁰ Мој драги ми рече:
 »Устани, драгано моја,
 лепотице моја, и дођи.
¹¹ Јер, ево, зима је минула,
 кише су прошле и нестале.
¹² Цвеће се појављује на тлу,
 време певања је стигло
 и глас грлице се чује у нашој земљи.
¹³ Смоква тера ране плодове,
 лоза, у цвету, мирише.
 Устани, драгано моја,
 лепотице моја, и дођи.
¹⁴ Голубице моја у процепима стена,
 у заклонима врлетним,
 дај да ти видим стас
 и да ти чујем глас.
 Јер, глас ти је умилан
 и стас је твој преkrасан.«
¹⁵ Ухватите нам лисице,
 мале лисице које уништавају винограде,
 јер наши виногради су у цвету.
¹⁶ Мој драги припада мени
 и ја припадам њему;
 он пасе међу љиљанима.
¹⁷ Док дан не сване
 и сенке се не разбеже,
 окрени се, драги мој,
 и буди као газела,
 као јеленче на горским врлетима †.

3 Ноћима сам на свом лежају тражила
 онога кога моја душа воли;
 тражила сам га, али га нисам нашла.
² Устаћу сада и проћи градом,
 улицама и трговима;
 тражићу онога кога моја душа воли.
 И тражила сам га, али га нисам нашла.
³ Нађоше ме стражари који обилазе град.
 »Видесте ли онога кога моја душа воли?«
⁴ И само што сам их прошла,
 нађох онога кога моја душа воли.
 Загрлих га и нисам га пуштала
 док га не уведох у кућу своје мајке,
 у собу у којој ме зачала.
⁵ Кћери јерусалимске, заклињем вас
 газелама и кошутама дивљим:
 не будите љубав и не отржите је од сна
 док сама не буде хтела.

Јерусалимке

⁶ Шта се то диже из пустиње као стуб дима
 од када смирне и тамјана
 и сваког прашка трговчевог?

Жена

⁷ Гледајте! Носиљка Соломонова
 и око ње шездесет ратника
 од ратника Израелових.
⁸ Сви мачеве носе,
 сви у боју прекаљени,
 свакоме мач о боку
 због ноћних опасности.
⁹ Цар Соломон је себи направио
 покривену носиљку
 од либанског дрвета.
¹⁰ Стубове јој направио од сребра,
 наслон од злата, седиште од пурпура.
 Изнутра је обложена кожом ††,
 кћери јерусалимске.
¹¹ Изађите, кћери сионске!
 Погледајте цара Соломона с круном
 којом га је мајка крунисала
 на дан венчања његовог,
 на дан кад му се срце радовало.

Мушкарац

4 Како си лепа, драгано моја,
 како си лепа!
 Очи ти голубице испод твога вела.
 Коса ти као стадо коза
 које силазе са Гилада.
² Зуби ти као стадо оваца,
 управо острижених,
 које долазе са купања;
 свака има своју близнакињу
 и ниједна није усамљена.
³ Усне ти као конач скерлетни,
 уста прекрасна.
 Образи ти под велом
 као кришке нара.
⁴ Врат ти као кула Давидова,
 сазидана од нанизаног камења;
 хиљаду штитова на њој виси,
 све штитови ратника.
⁵ Две дојке твоје као два ланета,
 близанца газелина,
 која пасу међу љиљанима.
⁶ Док дан не сване
 и сенке се не разбеже,
 похитаћу на гору смирне
 и на брдо тамјана.
⁷ Сва си лепа, драгано моја,
 и нема на теби мане.
⁸ Пођи са мнош с Либана, невесто,
 пођи са мнош с Либана.
 Сиђи са врха Амане,
 са врха Сенира и Хермона,
 из лављих брлога,
 са гора леопардских.

† горским врлетима Или: горама Бетера.

†† кожом Ова реч на хебрејском може да значи и »љубављу«.

⁹ Срце си ми занела,
сестро моја, невесто,
срце си ми занела
једним погледом својих очију,
једним драгуљем своје огрлице.
¹⁰ Како је заносна твоја љубав,
сестро моја, невесто!
Колико је љубав твоја слађа од вина
и мирис твојих помасти од свих зачина.
¹¹ С усана твојих, невесто, медно саће капље,
мед и млеко ти под језиком.
Мирис твоје одеће као мирис је Либана.
¹² Ти си врт закључан, сестро моја, невесто,
врт закључан, бунар запечаћен.
¹³ Твоје су младице воћњак нара
пун најбољих плодова,
кане и нарда,
¹⁴ нарда и шафрана,
иђирота и цимета,
сваке врсте тамјановог дрвета,
смирне и алоја и најбољих зачина.
¹⁵ Ти си бунар у врту,
извор живе воде,
потоци који с Либана теку.

Жена

¹⁶ Пробуди се, северни ветре!
Дођи, ветре јужни!
Задувајте над мојим вртом,
нека се шире његови мириси.
Нека мој драги дође у свој врт
и из њега најбоље плодове једе.

Мушкарац

5 Дођох у свој врт, сестро моја, невесто.
Берем смирну своју и зачине своје,
једем саће своје и мед свој,
пијем вино своје и млеко своје.

Јерусалимке

Једите, пријатељи, пијте
и опијте се љубављу.

Жена

² Спавала сам, али срце ми будно.
Одједном глас! Мој драги куца!
»Отвори ми, сестро моја, драгано моја,
голубице моја, савршена моја,
јер глава ми је пуна росе,
коса ноћне влаге.«
³ Скинула сам одећу –
зар да је опет облачим?
Ноге сам опрала –
зар да их опет прљам?
⁴ Мој драги провуче руку кроз отвор,
и сва ми утроба устрепта за њим.
⁵ Устадох да отворим драгоме свом,

а из руку ми прокапа смирна,
течна смирна из прстију,
на ручке преворнице.
⁶ Отворих драгоме свом,
а он се већ окренуо и нестао.
Душа ми клону што је отишао †.
Потражих га, али га не нађох;
позвах га, али он се не одазва.
⁷ Нађоше ме стражари који обилазе град.
Истукоше ме и израђавише
и огртач ми свукоше чувари зидина.
⁸ Заклињем вас, кћери јерусалимске,
нађете ли драгога мога,
реците му
да сам болна од љубави.

Јерусалимке

⁹ Што је твој драги бољи од других,
најлепша међу женама?
Што је твој драги бољи од других,
да нас тако заклињеш?

Жена

¹⁰ Мој драги је сјајан и румен;
истиче се међу десет хиљада.
¹¹ Глава му злато најчистије,
коса кудрава,
црна као гавран.
¹² Очи му као голубице
поред вода текућих,
млеко опране,
као драгуљи усађене.
¹³ Образи му као леје зачина,
леје биља мирисног.
Усне му љиљани
из којих капље смирна.
¹⁴ Руке му шипке од злата
с умецима од јасписа.
Груди му као плоча слоноваче
лазулитима обложена.
¹⁵ Ноге му стубови од алабастера
на подножја од злата постављени.
Стас му као Либан,
као најбољи кедрови.
¹⁶ Уста му слатка
и сав је пожељан.
То је мој драги, то је мој пријатељ,
кћери јерусалимске.

Јерусалимке

6 Куда је нестао твој драги,
најлепша међу женама?
Којим путем је отишао твој драги,
да га потражимо с тобом?

† што је отишао Овај израз на хебрејском може да значи и
»кад је говорио«.

Жена

² Мој драги је у свој врт сишао,
к лејама зачина,
да по вртовима пасе и да бере љиљане.
³ Ја припадам драгоме свом
и он припада мени;
он пасе међу љиљанима.

Мушкарац

⁴ Лепа си, драгано моја, као Тирца,
прекрасна као Јерусалим,
призор задивљујући.
⁵ Окрени своје очи од мене,
јер ме затрављују.
Коса ти је као стадо коза
које силазе са Гилада.
⁶ Зуби ти као стадо оваца
које долазе са купања;
свака има своју близнакињу
и ниједна није усамљена.
⁷ Као кришке нара,
такви су ти образи под велом.
⁸ Има шездесет царица
и осамдесет наложница,
а девојака ни броја се не зна.
⁹ Али само једна је голубица моја,
савршена моја,
кћи једина у своје мајке,
љубимица оне која ју је родила.
Видеше је девојке и назваше срећном,
царице и наложнице изрекоше јој хвалу:
¹⁰ »Ко је ова што се као зора помаља,
лепа као месец, блистава као сунце,
призор задивљујући?«
¹¹ Сиђох до воћњака с орасима,
да погледам младице у долини,
да видим да ли је лоза пропупела
и нар процветао.
¹² Ни сам не знам како,
тек, она ме стави
међу кола мог народа као кнеза.

Мушкарчеви пријатељи

¹³ Врати се, врати се, Шуламко!
Врати се, врати се да те гледамо!

Жена

Што гледате Шуламку
као да пред двома војскама игра?

Мушкарац

⁷ Како су ти лепе ноге у сандалама,
кћери кнежевска!
Облине бутина твојих као драгуљи,
дело руку уметникових.

² Пупак ти чаша заобљена
никад без вина зачињеног.
Трбух ти куп пшенице
љиљанима окружен.
³ Две дојке твоје као два ланета,
близанца газелина.
⁴ Врат ти као кула од слоноваче.
Очи ти језерца у Хешбону
покрај капије бат-рабимске.
Нос ти као кула либанска
која гледа према Дамаску.
⁵ Глава ти као гора Кармел уздигнута,
као пурпур увовци лепршави,
плетенице – да цара опчине.
⁶ Како си лепа и како си љупка,
љубави, девојко заносна!
⁷ Стасом си као палма,
а дојке ти као гроздови урми.
⁸ Рекох себи: »Попећу се на палму;
дохватићу јој гране.«
Нека ти дојке буду
као гроздови на лози,
мирис твога даха као јабуке,
⁹ твоја уста као најбоље вино...

Жена

...које тече право драгоме моме,
клизећи преко усница и зуба.
¹⁰ Ја припадам драгоме свом
и он за мнош жуди.
¹¹ Дођи, драги мој.
Хајдемо у поља,
проведимо ноћ у селима.
¹² Подранимо у винограде,
да видимо да ли је лоза пропупела,
да ли су јој се цветови отворили
и да ли је нар у цвету –
тамо ћу ти дати своју љубав.
¹³ Мандрагоре шире свој мириис,
а над нашим вратима
има свих посланица,
и нових и старих,
које сам за тебе чувала, драги.
⁸ Е да си ми као брат,
који је на грудима моје мајке сисао!
Да те на улици сретнем,
пољубила бих те,
и нико ме због тога не би презирао.
² Повела бих те
и довела кући своје мајке,
оне која ме учила.
Дала бих ти да пијеш вина зачињеног,
слатког сока мојих нарова.
³ О, да ми је његова лева рука под главом,
а десном да ме грли!
⁴ Заклињем вас, кћери јерусалимске:
не будите љубав и не отржите је од сна
док сама не буде хтела.

Јерусалимке

⁵ Ко је ова што долази из пустиње,
наслоњена на драгога свога?

Жена

Под јабуком сам те пробудила.
Тамо су ти мајку спопали трудови,
тамо је у трудовима била она која те родила.

⁶ Стави ме као печат на своје срце,
као печат на своју руку.

Јер, љубав је јака као смрт,
страст жестока као Шеол.

Пламен њен је као пламен ватре,
огањ разбуктали.

⁷ Многе воде не могу да угасе љубав
ни поплаве да је потопе.

Када би неко за љубав понудио
све што има у кући,
било би докраја презрено.

Женина браћа

⁸ Имамо малену сестру,
дојке јој још нису порасле.
Шта да учинимо за своју сестру
на дан када дођу да је просе?

⁹ Ако буде бедем,
на њој ћемо сазидати грудобран од сребра.
Ако буде врата,

оградићемо је даскама кедровим.

Жена

¹⁰ Ја сам бедем,
а моје дојке су као куле.
Тако сам у његовим очима постала
као она која доноси смирење.

Мушкарац

¹¹ Соломон је имао виноград у Ваал-Хамону.
Изнајмио га виноградарима,
и сваки је за његове плодове
морао да донесе хиљаду шекела † сребра.

¹² Мој виноград је само мој,
ја њиме располажем.
Теби, Соломоне, нека је хиљаду шекела,
а две стотине †† онима који му се старају о пло-
вима.

¹³ Ти која боравиш у вртовима,
моји другови слушају твој глас –
дај да га и ја чујем!

Жена

¹⁴ Похитај, драги мој!
Буди као газела и као јеленче
на мирисним горама ‡.

† хиљаду шекела 11,4 килограма; исто и у 12. стиху. ††
две стотине 2,8 килограма. ‡ мирисним горама Овај израз на
хебрејском може да значи и »горама зачина«.

Јеремија

1 Речи Јеремије сина Хилкијиног, једног од свештеника у Анатоту, на Венијаминовом подручју.

² Реч ГОСПОДЊА долазила му је тринаесте године владавине Јосије сина Амоновог, цара Јуде, ³ па све време владавине Јехојакима сина Јосијиног, цара Јуде, до петог месеца једанаесте године владавине Цидкије сина Јосијиног, цара Јуде, када је народ Јерусалима одведен у сужањство.

Бог позива Јеремију

⁴ Дође ми реч ГОСПОДЊА:

⁵ »Знао сам те пре но што сам те у утроби мајчиној обликовао, одвојио те пре но што си се родио.

За пророка народима одредио сам те.«

⁶ »Авај, Господе ГОСПОДЕ«, рекох ја. »Не умем да говорим – још сам дете.«

⁷ Али ГОСПОД ми рече: »Немој да говориш ‚Још сам дете.‘ Ти треба да идеш коме год те пошаљем и да говориш све што ти заповедим. ⁸ Не плаши их се, јер ја сам с тобом и избављаћу те«, говори ГОСПОД.

⁹ Онда ГОСПОД пружи руку и дотаче ми уста, па ми рече: »Сада сам ти ставио своје речи у уста.

¹⁰ Ево, данас те постављам над народе и царства, да чупаш из корена и да рушиш, да сатиреш и да обараш, да градиш и да садиш.«

Два виђења

¹¹ Дође ми реч ГОСПОДЊА: »Јеремија, шта видиш?«

»Видим бадемову грану«, одговорих.

¹² »Добро си видео«, рече ГОСПОД, »јер ја бдим † над својом речи, да се она испуни.«

¹³ Реч ГОСПОДЊА дође ми и други пут: »Шта видиш?«

»Видим лонац који кључа, а врх му је нагнут од севера«, одговорих.

¹⁴ ГОСПОД ми рече: »Са севера ће се излити несрећа на све који живе у овој земљи. ¹⁵ Јер, ево, ја ћу позвати све народе северних царстава«, говори ГОСПОД. »Њихови цареви ће доћи и своје престоле поставити на улазима јерусалимских капија. Навалиће на све бедеме који га окружују и на све градове Јуде. ¹⁶ Изрећи ћу своје пресуде против свог на-

† бдим Хебрејска реч за »бдети« (шакад шакед)

рода због његове опакости. Оставили су ме, палили кâд другим боговима и клањали се својим делима.

¹⁷ »Спреси се! Устани и кажи им све што ти заповедим. Не треси се од страха пред њима, да те не бих ја стресао страхом пред њима. ¹⁸ Данас сам те учинио утврђеним градом, гвозденим стубом и бронзаним бедемом против целе земље – против царева Јуде, њених службеника, свештеника и народа земље. ¹⁹ Они ће се борити против тебе, али те неће надјачати, јер сам ја с тобом, да те избавим«, говори ГОСПОД.

Грех Израелових праотаца

2 Дође ми реч ГОСПОДЊА: ² »Иди и објави Јерусалиму: ‚Овако каже ГОСПОД:

»Сећам се твоје привржености у младости, како си ме волела као невеста и ишла за мном кроз пустињу, кроз земљу незасејану.

³ Израел је био свет ГОСПОДУ, првина његове жетве.

Сви који га прождреше, сматрани су кривима и стиже их несрећа«, говори ГОСПОД.

⁴ Чуј реч ГОСПОДЊУ, народе Јаковљев, сва братства народа Израеловог. ⁵ Овако каже ГОСПОД:

»Коју ми ману нађоше ваши праоци да су толико одлутали од мене?

За ништавним идолима су пошли, па сами постадоше ништавни.

⁶ Нису питали: ‚Где је ГОСПОД, који нас је извео из Египта, кроз голу пустош нас провео, кроз земљу пустиња и провалија, кроз земљу суше и густе тмине, кроз земљу којом нико не путује и у којој нико не живи?‘

⁷ У плодну земљу сам их довео, да њене плодове једу и у њеним добрима уживају.

А они, чим уђоше, укаљаше моју земљу и мој посед учинише гнусним.

⁸ Свештеници нису питали: ‚Где је ГОСПОД?‘

Нису ме упознали они који тумаче Закон. Поглавари су се побунили против мене. Пророци су пророковали у име Ваала,

идући за ништавним идолима.«

Божија парница с Израелом

- ⁹ »Стога опет подижем оптужбе против вас«, говори ГОСПОД,
 »и дизаћу оптужбе против деце ваше деце.
¹⁰ Пређи на обале Китима и погледај,
 пошаљи некога у Кедар и помно осмотри.
 Види да ли је икад било нешто слично овом:
¹¹ Зар је неки народ заменио своје богове,
 који чак и нису богови?
 А мој народ је своју Славу заменио
 за ништавне идоле.
¹² Згрозите се над тим, небеса,
 и задрхтите од силног ужаса«,
 говори ГОСПОД.
¹³ »Мој народ је починио два греха:
 оставио је мене, извор живе воде,
 и себи ископао чатрње, чатрње напукле,
 које не држе воду.«

Последице Израеловог неверства

- ¹⁴ »Зар је Израел слуга, роб по рођењу?
 Зашто, онда, постаде плен душманима?
¹⁵ Као лавови су рикали на њега
 и пустошили му земљу.
 Градови му спаљени и пусти.
¹⁶ Чак и они из Мемфиса [†] и Тахпанхеса
 теме ти обријаше ^{††}.
¹⁷ Зар ниси сам то на себе навукао
 када си оставио ГОСПОДА, свога Бога,
 док те водио путем?
¹⁸ Што би сад ишао у Египат,
 да из Шихора [‡] пијеш воде?
 И што би ишао у Асирију,
 да пијеш воде из Еуфрата ^{‡‡}?
¹⁹ Твоја opakост ће те казнити,
 твоје отпадништво те осудити.
 Размисли, дакле, и схвати
 колико је зло и чемерно за тебе
 када оставиш ГОСПОДА, свога Бога,
 и немаш страха од мене«,
 говори Господ, ГОСПОД над војскама.

Израел одбија да се покори ГОСПОДУ

- ²⁰ »Одавно си сломио свој јарам,
 своје окове покидао и рекао:
 ,Нећу да робујем!'
 А ипак, на свакој узвишици
 и под сваким крошњатим дрветом
 лёгао си као блудница.
²¹ Посадио сам те као племениту лозу
 из најбољег семена.

[†] Мемфиса Хебрејски: Нофа. ^{††} теме ти обријаше Овај израз на хебрејском може да значи и »лобању ти расцопаше«. [‡] Шихора Шихор је десна притока Нила на источној граници Египта. ^{‡‡} Еуфрата Дословно: реке.

- Па како си ми се онда
 у искварену и дивљу лозу изродио?
²² Макар се опрао цеђом
 и много луга употребио,
 мрља твоје кривице и даље је преда мном«,
 говори Господ ГОСПОД.
²³ »Како можеш да кажеш:
 ,Нисам се укаљао.
 Нисам трчао за Ваалима?
 Види како си поступио у долини.
 Размисли о томе што си учинио.
 Ти си хитра камила
 која тамо-амо трчкара,
²⁴ дивља магарица навикла на пустињу,
 која у својој похоти њуши ветар
 – ко да је обузда у време терања?
 Мужјак који је тражи неће се уморити,
 лако ће је наћи у време парења.
²⁵ Не трчи док ти ноге не обосе
 и грло ти се не осуши.
 Али ти рече: ,Не вреди!
 Ја волим туђе богове
 и за њима ћу ићи.«

Израел заслужује казну

- ²⁶ »Као што крадљивац бива осрамоћен
 када га ухвати,
 тако се народ Израелов осрамотио
 – он, његови цареви и службеници,
 његови свештеници и пророци.
²⁷ Они дрвету говоре: ,Ти си ми отац'
 и камену: ,Ти си ме родио.'
 Мени окренуше леђа, а не лице.
 Али, када су у невољи, говоре:
 ,Дођи и спаси нас!'
²⁸ Где су ти тада богови које си себи направио?
 Нека они дођу да те спасу невоље ако могу!
 Јер, ти имаш богова, Јудо, колико и градова.
²⁹ »Зашто против мене подижете оптужбе?
 Сви сте се ви побунили против мене«,
 говори ГОСПОД.
³⁰ »Узалуд сам вам кажњавао децу
 – никакву поуку не извукоше.
 Ваш мач ваше пророке раскомада
 као лав разјарени.
³¹ Ви из овог нараштаја, размислите о речи ГОСПОДЊОЈ.
 Зар сам био пустиња Израелу
 или земља дубоке таме?
 Зашто мој народ говори:
 ,Можемо слободно да лутамо наоколо.
 Теби више нећемо доћи.?'
³² Зар девојка заборавља свој накит
 или невеста свој појас?
 А мој народ мене је заборавио
 током дана безбројних.
³³ Како вешто трагаш за љубављу!

И најгора од жена може на твојим делима да се учи.

³⁴ На одећи ти налазе крв недужних сиромаша, иако их ти не ухвати да ти проваљују у кућу.

³⁵ А ти упркос свему говориш:

„Недужна сам; није он гневан на мене.“

Али судићу ти, јер говориш:

„Нисам згрешила.“

³⁶ Зашто си толико превртљива?

Разочараће те Египат,

као што те разочарала Асирија.

³⁷ И оданде ћеш отићи погнуте главе †,

јер је ГОСПОД одбацио оне у које се уздаш – они ти неће помоћи.«

Израелово блудничење

З »Ако се човек разведе од жене, и она оде и уда се за другога, зар ће јој се он вратити?

Зар земља не би била сасвим укаљана?

А ти си живела као блудница

с многим љубавницима,

и сад би мени да се вратиш!«

говори ГОСПОД.

² »Погледај голе висове

и види има ли места где те нису обљубили.

Крај пута си седела чекајући љубавнике,

као Арапин који у пустињи сачекује жртве.

Својим блудничењем и опакошћу

укаљала си земљу.

³ Зато су кише задржане

и пролећни пљускови не падоше.

А ти још изгледаш као блудница

и одбијаш да се зацрвениш од стида.

⁴ Сада ме зовеш: „Оче мој,

пријатељу из моје младости!

⁵ Зар ћеш се увек гневити?

Зар ће твоја срџба трајати довека?'

Ето, тако говориш,

а и даље чиниш свако зло које можеш.«

Израел и Јуда морају да се покају

⁶ ГОСПОД ми рече у време владавине цара Јосије: »Да ли си видео шта је отпадница Израел урадила?

Пењала се на сваку узвишицу и ишла под свако крошњато дрво и тамо блудничила. ⁷ Мислио сам да ће ми се вратити после свега што је учинила, али није. А видела је то и њена неверна сестра Јуда.

⁸ Дадох отпадници Израел потврду о разводу и отпустих је због њеног прељубништва. Али њену неверну сестру Јуду не обузе страх, него и она оде и одаде се блудничењу. ⁹ Пошто је свој блуд олако схватала, каљала је земљу и чинила прељубу с каменом и дрветом. ¹⁰ Упркос свему, њена неверна сестра Јуда није ми се вратила свим својим срцем, него само притворно«, говори ГОСПОД.

† погнуте главе Дословно: с рукама на глави.

¹¹ ГОСПОД ми рече: »Отпадница Израел праведнија је од невернице Јуде. ¹² Иди и објави ове речи на северу:

»Врати се, отпаднице Израел',

говори ГОСПОД.

„Нећу се више мргодити на тебе,

јер сам милостив',

говори ГОСПОД.

„Нећу се довека гневити.

¹³ Само признај своју кривицу:

побунила си се против ГОСПОДА, свога Бога;

своје дражи си протраћила на туђе богове

под сваким крошњатим дрветом,

и ниси ме слушала',

говори ГОСПОД.

¹⁴ »Вратите се, народе отпаднички,« говори ГОСПОД, »јер ја сам ваш муж. Ја ћу вас узети – једно из града и двоје из братства – и довести вас на Сион.

¹⁵ Тада ћу вам дати пастире који су по мојој вољи,

који ће вас водити знањем и умношћу. ¹⁶ Тих дана,

када се ваш број силно увећа у земљи«, говори ГОСПОД,

»више се неће говорити: „Ковчег ГОСПО-

ДЊЕГ савеза.“ Он им више никад неће падати на

памет, нити ће га се сећати. Неће им недостајати,

нити ће бити направљен други. ¹⁷ У то време ће Је-

русалим звати „Престо ГОСПОДЊИ“ и сви народи ће

се окупити у њему због Имена ГОСПОДЊЕГ. Неће

више ићи за својим тврдокорним и злим срцем.

¹⁸ Тих дана народ Јуде придружиће се народу Изра-

ела и заједно ће доћи из северне земље у земљу ко-

ју сам дао у наследство вашим праоцима.

¹⁹ »Сам ја рекох:

„Хтео сам с вама да поступама као са синовима

и дам вам пожељну земљу,

најлепше наследство међу свим народима.“

Мислио сам зваћете ме „Оче“

и нећете се окренути од мене.

²⁰ Али, као жена која је неверна мужу,

тако сте и ви били неверни мени,

народе Израелов«,

говори ГОСПОД.

²¹ Вапај се чује по голетним висовима,

плач и запомагање народа Израеловог,

јер се изопачише

и заборавише ГОСПОДА, свога Бога.

²² »Вратите се, народе неверни!

Ја ћу вас излечити од отпадништва.«

»Ево, долазимо к теби,

јер ти си ГОСПОД, наш Бог.

²³ Уистину је заблуда

сва та граја по брдима и горама.

Уистину је у ГОСПОДУ, нашем Богу,

спасење Израелово.

²⁴ Од наше младости срамотни богови

прождиру плодове труда наших праотаца

– њихову ситну и крупну стоку,

њихове синове и кћери.

²⁵ Лезимо у своју срамоту,

нека нас наш стид прекрије.
Згрешисмо против ГОСПОДА, свога Бога,
и ми и наши праоци.
Од своје младости до дана данашњег
не слушамо ГОСПОДА, свога Бога.«

4 »Ако хоћеш да се вратиш, Израеле«,
говори ГОСПОД,
»врати ми се.

Ако уклониш своје одвратне идоле
и више не одлуташ,

² и ако се истинито
и поштено † закунеш:

,Тако ми ГОСПОДА живога',
благословићу народе
и они ће ме хвалити.«

³ Овако ГОСПОД каже Јудејима и Јерусалиму:
»Преорите своју неизорану земљу
и не сејте међу трњем.

⁴ Обрежите се ГОСПОДУ,
уклоните кожицу са свога срца,
Јудеји и Јерусалимљани,
иначе ће моја срџба планути као огањ
и горети, а никога да је угаси,
због ваших злих дела.«

Несрећа долази на Јуду са севера

⁵ »Објавите у Јуди и разгласите у Јерусалиму:
,Дуните у овнујски рог по целој земљи!
Вичите из свега гласа и говорите:

,На окуп! Бежимо у утврђене градове!

⁶ Знак поставите према Сиону,
у заклон бежите без оклевања,
јер несрећу доносим са севера,
уништење велико.

⁷ Лав је изашао из свога брлога,
кренуо је уништитељ народâ.
Своје место је оставио да ти опустоши земљу.
Градови ће ти лежати у рушевинама,
без иједног житеља.

⁸ Зато се обуците у кострет,
наричите и кукајте:

,Жестоки гнев ГОСПОДЊИ
није се окренуо од нас!

⁹ »Тога дана«, говори ГОСПОД,
»клонуће духом цар и поглавари,
ужаснути се свештеници
и згрозити пророци.«

¹⁰ Тада ја рекох: »Ах, Господе ГОСПОД, како си тешко преварио овај народ и Јерусалим кад си рекао:
,Имаћете мир', а сад им је мач под грлом.«

¹¹ У то време ће овом народу и Јерусалиму бити
речено:

»Ужарен ветар
са голетних висова пустињских
дува на мој народ,
али не да га развеје или прочисти.

† истинито и поштено Дословно: у истини, правди и праведности.

¹² Жесток ветар долази ми оданде.

Сада изричем пресуду против њих.«

¹³ Ево надире као облаци,
његова кола стижу као вихор,
коњи му од орлова бржи.

Тешко нама! Пропадосмо!

¹⁴ Опери своје срце од зла, Јерусалиме,
и спаси се.

Докле ћеш гајити опаке мисли?

¹⁵ Глас најављује из Дана,
из Ефремових брда обзнањује несрећу.

¹⁶ »Овако кажи народима,
обзнани Јерусалиму:
,Из далеке земље стиже војска да те опседне,
бојни поклич испушта против Јудиних градова.

¹⁷ Попут чуварâ поља окружују Јерусалим,
јер се против мене побунио',
говори ГОСПОД.

¹⁸ »Својим поступцима и делима
ово си навучао на себе,
ово ти је казна.

О, како је горка!

О, како пробада срце!«

Јеремијина жалост због судбине народа

¹⁹ Каква тескоба! Каква тескоба!

Превијам се од бола.

Срце ме боли, срце у мени силно лупа,
не могу да ућутим.

Јер, чуо сам звук рога,
бојне покличе.

²⁰ О несрећи за несрећом јављају,
сва земља је опустошена.

Шатори ми опустошени у магновењу,
моје сенице у трен ока.

²¹ Докле ћу гледати ратне барјаке
и слушати звук рога?

²² »Мој народ је безуман,
не познају ме.

Они су неразумна деца,
ништа не схватају.

Вешти су само да чине зло,
а да чине добро не умеју.«

Виђење о уништењу

²³ Погледах земљу – безоблична и празна;
и небеса – њихова светлост нестала.

²⁴ Погледах планине – тресу се;
сва брда – уздрмала се.

²⁵ Погледах, а људи нигде,
све птице одлетеле.

²⁶ Погледах, а плодна земља постала пустиња,
сви јој градови леже у рушевинама
због ГОСПОДА и његовог жестоког гнева.

²⁷ Јер, овако каже ГОСПОД:
»Сва земља биће опустошена,
иако је нећу докраја уништити.

28 Зато ће земља туговати и небеса потамнети,
јер ја рекох, и нећу се предомислити,
одлучих, и нећу одустати.«
29 На звук коњаника и стрелаца
цео град нададе у бекство.
Једни се завлаче у шикаре,
други се пентрају уз литице.
Сви градови напуштени,
нико више у њима не живи.
30 Шта то радиш, Опустошена?
Зашто се облачиш у скерлет
и златан накит стављаш на себе?
Зашто очи сенчиш бојом?
Узалуд се улепшаваш,
твоји љубавници те презиру:
хоће да ти узму живот.
31 Јер, чујем јаук као у жене у трудовима,
стењање као у оне која рађа прво дете,
јаук Кћери сионске док се за дах бори
и пружа руке, говорећи:
»Тешко мени!
Занемоћих пред убицама.«

Јерусалимов грех

5 »Прођите улицама Јерусалима;
добро погледајте и сами се уверите.
Тражите по његовим трговима,
па ако нађете иједнога ко чини што је право
и тражи истину,
опростићу овом граду.
2 Иако говоре: 'Тако ми ГОСПОДА живог',
ипак се лажно заклинају.«
3 ГОСПОДЕ, зар твоје очи не траже истину?
Удараш их, али њих не боли,
сатиреш их, али они одбијају поуку.
Постали су тврђи од литице
и одбијају да се покају.
4 Мислио сам: »То су само сиромаси.
Безумни су, јер не познају пут ГОСПОДЊИ,
ни правду коју њихов Бог тражи.
5 Зато ћу отићи великашима
и с њима разговарати.
Они познају пут ГОСПОДЊИ
и правду коју њихов Бог тражи.«
Али и они сложено сломише јарам
и покидаше окове.
6 Зато ће их шумски лав нападати,
пустињски вук черечити,
леопард на њих вребати
крај њихових градова.
И ко год изађе, биће раскомадан,
јер је њихова побуна велика
и све веће је њихово отпадништво.
7 »Зашто да ти опростим?
Твоја деца су ме оставила
и заклинају се боговима који то нису.
Досита сам их нахранио,
а они учинише прељубу

и нагрнуше у куће блудница.
8 Они су пастуви угојени, похотни,
сваки за туђом женом њишти.
9 Зар да то не казним?«
говори ГОСПОД.
»Зар да се не осветим таквом народу?
10 »Прођите јерусалимским виноградима
и уништите их, али не докраја.
Све розге покидајте, јер нису ГОСПОДЊЕ.
11 Народ Израела и народ Јуде
докраја су ми неверни«,
говори ГОСПОД.

ГОСПОД одбацује Израел

12 Лагали су о ГОСПОДУ, говорећи:
»Неће он ништа учинити.
Никакво зло нас неће снаћи.
Нећемо искусити ни мач, ни глад.
13 Пророци су само ветар
и Божије речи нема у њима.
Нека њима буде учињено то што говоре.«
14 Стога ми овако каже ГОСПОД, Бог над војскама:
»Зато што су тако говорили,
учинићу огњем речи у твојим устима,
а овај народ дрветом које ће огањ прогутати.
15 Ево, доведићу на тебе народ издалека,
народе Израелов«,
говори ГОСПОД,
»народ дуговечан и дрван,
народ чији језик не знаш
и чији говор не разумеш.
16 Тоболци су им као отворен гроб;
сви су они ратници.
17 Прождреће ти жетву и хлеб,
прождреће ти синове и кћери,
прождреће ти ситну и крупну стоку,
прождреће ти лозу и стабла смоквина.
Мачем ће ти разорити утврђене градове,
у које се уздаш.
18 »Али ни тих дана«, говори ГОСПОД, »нећу те до-
краја затрти. 19 А када народ буде питао: 'Зашто нам
је ГОСПОД, наш Бог, све ово учинио?' рећи ћеш им:
'Зато што сте ме оставили и у својој земљи служили
туђим боговима, сада ћете служити туђинцима у зе-
мљи која није ваша.'«

Бог опомиње свој народ

20 »Обзнани ово народу Јаковљевом
и објави у Јуди:
21 Чуј ово, народе безумни и без памети,
који очи имаш а не видиш,
који уши имаш а не чујеш.
22 Зар ме се не бојите?«
говори ГОСПОД,
»Зар преда мном не дрхтите?
Ја сам учинио да песак буде међа мору,
вечна препрека коју не може да пређе.

Таласи се ваљају, али даље не могу,
хуче, али неће прећи.
²³ Али овај народ је тврдоглав и бунтован;
скренуше они и одоше,
²⁴ и не говоре себи:
»Бојмо се ГОСПОДА, свога Бога,
који нам у право време даје кишу јесењу и про-
лећну
и стара се за седмице одређене за жетву.«
²⁵ Одвратише то од вас ваша злодела,
ваши вас греси лишише добра.
²⁶ »Опаки се налазе међу мојим народом.
У заседи леже као хватачи птица,
замке постављају и хватају људе.
²⁷ Као што је кавез пун птица,
тако су њихове куће пуне преваре.
Моћни и богати постадоше,
²⁸ ухрањени и дебели.
Нема граница њиховим злоделима.
Сирочетову парницу не воде да је добију,
не залажу се за права сиромаша.
²⁹ Зар да их не казним за то?«
говори ГОСПОД.
»Зар да се не осветим народу какав је овај?
³⁰ Нешто ужасно и грозно
догодило се у земљи:
³¹ Пророци пророкују лажи,
свештеници владају на своју руку,
а мом народу је то мило.
Али шта ћете да радите на крају?«

Непријатељ ће опколити Јерусалим

6 »Бежи на сигурно, народе Венијаминов!
Бежи из Јерусалима!
Дуните у овнујски рог у Текои!
Знак поставите над Бет-Хахеремом!
Јер, несрећа се помаља са севера,
пропаст велика.
² Кћи сионска је као нежна ливада:
³ доћи ће на њу пастири са својим стадима,
шаторе разапети око ње,
сваки напасати стадо на свом делу.
⁴ Спремите се за бој против ње!
Устајте, хајде да нападнемо у подне!
Али, авај, дан се гаси,
а вечерње сенке све су дуже.
⁵ Зато устајте, хајде да нападнемо ноћу
и разоримо њене тврђаве!«
⁶ Овако каже ГОСПОД над војскама:
»Посеците дрвеће
и дигните опсадни насип око Јерусалима.
Овај град мора да буде кажњен,
пун је тлачења.
⁷ Као што извор излива своју воду,
тако он излива своју opakост.
Насиље и пропаст њиме се разлежу;
болест и ране стално су ми пред очима.
⁸ Послушај опомену, Јерусалиме,

да се не окренем од тебе
и од тебе не направим пустош,
земљу ненастањену.«

Бунтовничко владање Израела

⁹ Овако каже ГОСПОД над војскама:
»Попабирчи Остатак Израелов,
помно као винову лозу.
Још једном пређи руком по розгама,
као берач грожђа.«
¹⁰ Ко ме да говорим? Кога да опоменем?
Ко ће ме саслушати?
Уши су им затворене †, па не чују.
Вређа их реч ГОСПОДЊА, не мили им се.
¹¹ А ја сам пун срџбе ГОСПОДЊЕ
и не могу да је суспрегнем.
»Излиј је на децу на улици
и на младиће који се окупише.
И муж и жена биће ухваћени,
и старац, онај који је много година поживео.
¹² Куће ће им бити дате другима,
заједно с њиховим пољима и женама
кад испружим руку против становника земље«,
говори ГОСПОД.
¹³ »Од најмањег до највећег,
сви се лакоме на непоштен добитак.
И пророк и свештеник,
сви се преваром баве.
¹⁴ Рану мога народа лече површно.
Говоре: ‚Мир, мир‘, кад мира нема.
¹⁵ Стиде ли се због свог огавног владања?
Не, они стида немају нимало,
нити више умеју да се зацрвене.
Стога ће пасти међу пале,
срушити се кад их будем казнио«,
каже ГОСПОД.
¹⁶ Овако каже ГОСПОД:
»Станите на раскршћа и погледајте.
Распитајте се за древне стазе
и где је најбољи пут,
па њиме пођите,
и наћи ћете спокоја својој души.
Али ви рекосте: ‚Нећемо да идемо њиме.‘
¹⁷ Поставих вам осматраче и рекох:
‚Пазите на звук рога‘,
али ви рекосте: ‚Нећемо да пазимо.‘
¹⁸ »Стога чујте, народи;
окупите се да видите шта ће им се десити.
¹⁹ Чуј, земљо: Ево, на овај народ
сваљујем несрећу,
плод њихових сплетки,
јер моје речи нису послушали,
мој Закон су одбацили.
²⁰ Шта ће ми тамјан из Сабе
или иђирот из далеке земље?
Не прихватам ваше паљенице,
нису ми миле ваше клане жртве.«

† затворене Дословно: необрезане.

²¹ Стога овако каже ГОСПОД:
 »Ево, ставићу препреке пред овај народ:
 о њих ће се спотаћи и очеви и деца,
 погинуће суседи и пријатељи.«

Непријатељ долази са севера

²² Овако каже ГОСПОД:
 »Ево долази војска из северне земље,
 велик народ с крајева земље се диже.
²³ Луком и копљем наоружани,
 окрутни су и немају милости.
 Чују се као море када хучи
 док на својим коњима јашу.
 У бојном поретку стижу
 да те нападну, Кћери сионска.«
²⁴ Када смо чули вест о њима,
 руке нам клонуше.
 Тескоба нас обузе,
 бол као у жене у трудовима.
²⁵ Не излазите у поља,
 не идите путевима,
 јер непријатељ има мач
 и ужас је свуда околу.
²⁶ Обуците се у кострет, мој народе,
 и у пепео се уваљајте.
 Наричите као за сином јединцем,
 горко кукајући,
 јер ће уништитељ изненада навалити на нас.
²⁷ »Учинио сам те кушачем метала, Јеремијо,
 међу мојим народом,
 да сазнаш и испиташ какви су.
²⁸ Сви су они окорели бунтовници,
 тврди као бронза и гвожђе.
 Наоколо клевећу и сви су покварени.
²⁹ Мех силно дува
 да ватра олово сажеже.
 Али залуд пречишћавање,
 јер опаки нису одстрањени.
³⁰ »Одбачено сребро' их зову,
 јер их је ГОСПОД одбацио.«

Јеремија проповеда у Храму

7 Реч дође Јеремији од ГОСПОДА: ² »Стани на капију Дома ГОСПОДЊЕГ и тамо објави ову реч: Чујте реч ГОСПОДЊУ, сви ви Јудеји који улазите на ове капије да се поклоните ГОСПОДУ. ³ Овако каже ГОСПОД над војскама, Бог Израелов: Промените свој начин живота и своја дела, и ја ћу вам дати да и даље живите на овом месту. ⁴ Не уздајте се у преварне речи и не говорите: »Ово је Храм ГОСПОДЊИ! Ово је Храм ГОСПОДЊИ! Ово је Храм ГОСПОДЊИ!« ⁵ Ако уистину промените свој начин живота и своја дела и ако један другом будете чинили оно што је право, ⁶ ако не будете угњетавали дошљака, сироче или удовицу и проливали недужну крв на овом месту и ако не будете ишли за другим боговима на своју несрећу, ⁷ даћу вам да и даље живите на

овом месту, у земљи коју сам довека дао вашим праоцима.

⁸ »Али ви се уздате у преварне речи, од којих нема користи. ⁹ Зар ћете красти, убијати, чинити прељубу, лажно се заклињати, палити кад Ваалу и ићи за другим боговима за које раније нисте ни знали, ¹⁰ а онда доћи и стати пред мене у овом Дому, који носи моје Име, и мислити да можете некажњено да чините све те гнусобе? ¹¹ Зар је овај Дом, који носи моје Име, за вас постао разбојничка јазбина? Али ја помно гледам'«, говори ГОСПОД.

¹² »Идите сада на оно место у Шилу где сам прво начинио боравиште за своје Име и погледајте шта сам урадио с њим због opakости мога народа Израела. ¹³ Док сте ви све то чинили'«, говори ГОСПОД, »говорио сам вам наново и наново, али нисте слушали; звао сам вас, али нисте се одазивали. ¹⁴ Стога, оно што сам урадио са Шилом, сада ћу урадити са Домом који носи моје Име, Храмом у који се уздате, местом које сам дао вама и вашим праоцима. ¹⁵ Одбацићу вас од свога лица као што сам одбацио сву вашу сабраћу, Ефремово потомство.«

Непокорност народа

¹⁶ »Зато немој да се молиш за овај народ и не упућуј ми молбе и молитве за њих – не моли ме, јер те нећу услишити. ¹⁷ Зар не видиш шта раде по градовима Јуде и по улицама Јерусалима? ¹⁸ Деца скупљају дрва, очеви пале ватру, а жене месе тесто и пеку лепиње за Царицу неба. Изливају леванице другим боговима да ме разгневе. ¹⁹ Али они не разгневују мене«, говори ГОСПОД, »него себи наносе штету на своју срамоту. ²⁰ Стога овако каже Господ ГОСПОД: Мој гнев и срџба излиће се на ово место, на људе и стоку, на пољско дрвеће и плодове земље, и гореће и неће се угасити.

²¹ »Овако каже ГОСПОД над војскама, Бог Израелов: Само ви додајте своје паљенице другим кланним жртвама и сами поједите месо! ²² Јер, кад сам ваше праоце извео из Египта и говорио им, нисам им дао заповести за паљенице и клане жртве, ²³ него сам им дао ову заповест: »Слушајте ме, и ја ћу бити ваш Бог, а ви ћете бити мој народ. Живите онако како вам заповедам, да би вам било добро.« ²⁴ Али они нису ни слушали ни обраћали пажњу, него су пошли за саветом свог тврдокорног и злог срца и отишли назад, а не напред. ²⁵ Од оног дана кад су ваши праоци изашли из Египта до дана данашњег слао сам вам своје слуге пророке из дана у дан, непрестано. ²⁶ Али они ме нису слушали ни обраћали пажњу. Били су тврдоглави и учинили више зла него њихови праоци.«

²⁷ »Када им све ово кажеш, неће те послушати. Када их позовеш, неће ти се одазвати. ²⁸ Зато им кажи: »Ово је народ који није послушао ГОСПОДА, свога Бога, ни прихватио његове опомене. Истина нестаде, ишчезну из њихових уста.«

Грешна дела у долини Хином

²⁹ »Одсеците косу и баците је, запевајте тужбалицу на голетним висовима. Јер, ГОСПОД је одбацио и оставио овај нараштај, на који се разгневио.

³⁰ »Народ Јуде је учинио оно што је зло у мојим очима', говори ГОСПОД. 'Поставили су своје одвратне идоле у Дому који носи моје Име и укаљали га. ³¹ Подигли су узвишице у Тофету, у долини Бен Хином, да своје синове и кћери спаљују у ватри – што им ја нисам заповедио, нити ми је пало на памет. ³² Стога пазите: долазе дани', говори ГОСПОД, 'када се више неће звати Тофет, ни долина Бен Хином, већ Долина покоља, јер ће у Тофету сахрањивати мртве док више не буде места. ³³ Тада ће лешеве овога народа постати храна птицама и зверима, а никога неће бити да их плаши и растерује. ³⁴ Уклонићу из градова Јуде и са улица Јерусалима звуке весеља и радости и гласове младожење и младе, јер ће земља остати пуста.

8 »У то време', говори ГОСПОД, 'повадиће из гробова кости цара и поглавара Јуде, кости свештеника и пророка и кости јерусалимског народа, ² па ће их оставити изложене сунцу, месецу и свим звездама, које су волели и служили им, за којима су ишли, питали их за савет и клањали им се. Нико их неће покупити ни сахранити, него ће бити као ђубриво на ораници. ³ Куд год да отерам преостале од овог злог народа, који су преостали на местима на која сам их отерао, свима њима ће смрт бити милија него живот', говори ГОСПОД над војскама.«

Грех и казна

⁴ »Кажим: ,Овако каже ГОСПОД:

Кад неко падне, зар не устаје?
Кад залута, зар се не враћа?

⁵ Зашто, онда, овај јерусалимски народ непрестано лута?

Уз превару приањају,
неће да се врате.

⁶ Помно сам слушао,
али они не говоре што је право.

Нико се не каје за своју opakост
и не каже: »Шта то учиних?«

Свако се држи свога правца,
као коњ који хита у битку.

⁷ Чак и рода на небу
зна право време свога повратка,
и грлица, ластавица и дрозд
пазе на време своје селидбе,
а мој народ не зна шта ГОСПОД тражи.

⁸ »Како можете да говорите: »Мудри смо,
јер имамо Закон ГОСПОДЊИ«,
кад га је лажљива писаљка писарева
претворила у лаж?

⁹ Мудри ће бити осрамоћени;
спопашће их ужас
и ухватиће се у замку.

Пошто су одбацили реч ГОСПОДЊУ,
какову то мудрост имају?

¹⁰ Стога ћу њихове жене дати другима
и њихова поља новим власницима.
Од највећег до најмањег,
сви се лакоме на непоштен добитак.
И свештеник и пророк,
сви се преваром баве.

¹¹ Рану мога народа лече површно.
Говоре: »Мир, мир«, кад мира нема.

¹² Стиде ли се због свог огавног владања?
Не, они стида немају нимало,
нити више умеју да се зацрвене.

Стога ће пасти међу пале,
срушити се кад их будем казнио'«,
каже ГОСПОД.

¹³ »Одузећу им бербу«, говори ГОСПОД.
»Неће бити грожђа на виновој лози,
ни смокава на смоквином дрвету –
чак ће им и лишће свенути.

Што сам им дао, одузеће им се.«

¹⁴ Зашто седимо овде? На окуп!
Бежимо у утврђене градове
и тамо пропаднимо!
Јер, ГОСПОД, наш Бог,
на пропаст нас осуди
и даде нам да пијемо отровне воде,
јер смо против њега згрешили.

¹⁵ Миру смо се надали,
али никакво добро не стиже,
времену исцељења,
али би само ужас.

¹⁶ Фрктање коња непријатељевих
чује се из Дана;
од њиштања његових пастува
сва земља се тресе.

Дошли су да прождру земљу
и све што је у њој,
град и све његове житеље.

¹⁷ »Ево, послаћу отровнице међу вас,
гује које се не могу зачарати,
и оне ће вас уједати«,
говори ГОСПОД.

¹⁸ О, Тешитељу мој у тузи,
срце је у мени изнемогло.

¹⁹ Чуј вапај мога народа
из далеке земље:
»Зар ГОСПОД није на Сиону?
Зар његов Цар није више тамо?«

»Зашто су ме изазвали на гнев
својим ликовима,
идолима туђим, ништавним?«

²⁰ »Жетва прође,
лето се заврши,
а ми нисмо спасени.«

²¹ Сатрвен сам,
 јер је и мој народ сатрвен;
 у жалости сам, а ужас ме спада.
²² Зар нема мелема у Гиладу?
 Зар тамо нема лекара?
 Зашто онда нема исцељења
 за рану мога народа?
⁹ Е да ми је глава извор воде,
 а моје очи врело суза,
 и дан и ноћ бих плакао
 над погинулима мога народа.
² Е да у пустињи имам коначиште,
 оставио бих свој народ
 и отишао далеко од њих,
 јер сви су прељубници,
 неверна руља.
³ »Свој језик натежу као лук;
 лажу, а не истином, побеђују у земљи.
 Из греха у грех срљају,
 а мене не познају«,
 говори ГОСПОД.
⁴ »Чувај се пријатеља,
 не веруј брату,
 јер сваки брат је варалица као Јаков †
 и сваки пријатељ клеветник.
⁵ Пријатељ пријатеља вара,
 ниједан не говори истину.
 Свој језик научише да лаже,
 грехом се исцрпљују.
⁶ Усред преваре живиш.
 У својој превари неће да ме упознају«,
 говори ГОСПОД.
⁷ Стога овако каже ГОСПОД над војскама:
 »Ево, пречистићу их и проверити.
 Јер, шта друго могу
 због греха мога народа?
⁸ Језик им је стрела смртоносна,
 превару изговара.
 Устима љубазно говоре ближњему,
 а у срцу му спремају замку.
⁹ Зар да их због тога не казним?«
 говори ГОСПОД.
 »Зар да се не осветим народу
 какав је овај?«
¹⁰ Заплакаћу и закукати над горама
 и тужбалицу запевати над пашњацима пусти-
 њским.
 Опустеше, нико њима не пролази,
 не чује се мукање говедâ.
 Од птица до стоке,
 све побеже, све нестаде.
¹¹ »Од Јерусалима ћу учинити
 гомилу рушевина,
 јазбину шакалима,
 а од Јудиних градова
 пустош ненастањену.«

† варалица као Јаков в. 1. Мојс 27.

¹² Ко је мудар да ово разуме? Кога је ГОСПОД поу-
 чио, па то може да објасни? Зашто је земља разру-
 шена и опустела као пустиња којом нико не прола-
 зи?

¹³ ГОСПОД рече: »То је зато што су одбацили мој
 Закон, који сам им дао. Нису слушали мој глас ни
 ишли за њим, ¹⁴ него су ишли за својим тврдокор-
 ним срцем и за Ваалима, као што су их научили
 њихови праоци.«

¹⁵ Стога овако каже ГОСПОД над војскама, Бог
 Израелов: »Ево, учинићу да овај народ једе пелен и
 пије отровану воду. ¹⁶ Распршићу их међу народе
 које ни они ни њихови праоци нису познавали и
 гонити их мачем док их не затрем.«

¹⁷ Овако каже ГОСПОД над војскама:
 »Добро пазите! Позовите нарикаче да дођу,
 по највештије од њих пошаљите да дођу.

¹⁸ Нека похитају и наричу над нама,
 да нам сузе навру на очи
 и вода потече из наших капака.

¹⁹ Са Сиона се чује звук кукњавае:
 ,Како пропадосмо!

Колико се осрамотисмо!
 Своју земљу морамо да напустимо,
 јер су нам куће порушене.«

²⁰ Жене, чујте сада реч ГОСПОДЊУ,
 отворите уши за речи његових уста.
 Научите своје кћери да наричу,
 једна другу да пева тужбалицу.

²¹ Смрт се успентрала кроз прозор
 и ушла у наша утврђења,
 децу покосила на улицама,
 младиће на трговима.

²² Реците: »Овако каже ГОСПОД:
 »,Мртва тела ће падати
 као ђубриво по њиви,
 као снопље иза жетеоца,
 а никога да их сакупи.«

²³ Овако каже ГОСПОД:
 »Ко је мудар,
 нека се не хвали својом мудрошћу,
 ни јаки својом снагом,
 ни богати својим богатством.

²⁴ Него, онај ко се хвали,
 нека се хвали тиме
 да разуме и зна мене –
 да сам ја ГОСПОД, који показује љубав,
 правду и праведност на земљи,
 јер оне су ми миле«,
 говори ГОСПОД.

²⁵ »Долазе дани«, говори ГОСПОД, »када ћу казни-
 ти све који су обрезани само на телу: ²⁶ Египат, Јуду,
 Едом, Амонце и Моав и све који живе у пустињи и
 косу секу накратко. Јер, сви су ти народи необреза-
 ни. А и сав народ Израелов необрезаног је срца.«

Бог и идоли

10 Чујте реч коју вам говори ГОСПОД, народе Израелов. ² Овако каже ГОСПОД: »Не учите се обичајима других народа и нека вас не плаше знамења на небу, иако плаше народе.
³ Јер, ништавни су обичаји народâ. Они у шуми посеку дрво, па га дрводеља обликује длетом.
⁴ Украше га сребром и златом, па га причврсте чекићем и клиновима, да се не преврне.
⁵ Као ни страшило на њиви лубеница, тако ни они не говоре. Морају да се носе, јер не умеју да ходају. Не бојте их се, јер они не могу да учине ни зло ни добро.«
⁶ Нико није као ти, ГОСПОДЕ. Ти си велик и твоје Име је велико и силно.
⁷ Ко да те се не боји, Царе народâ? То теби припада. Међу свим мудрима народâ и у свим њиховим царствима нема ниједнога као што си ти.
⁸ Сви су они луди и безумни, од ништавног дрвета поучени.
⁹ Ковано сребро довози се из Таршиша и злато из Уфаза †. Оно што су дрводеља и златар начинили облачи се у плаво и пурпурно – све дело вештог занатлије.
¹⁰ Али ГОСПОД је Бог истински, он је живи Бог, Цар вечити. Када се он разгневи, земља се тресе, народи не могу његову срџбу да поднесу.
¹¹ »Овако им кажи: ‚Ови богови, који нису начинили небо и земљу, нестаће са земље и испод неба.‘«

Хвалоспев ГОСПОДУ

¹² ГОСПОД је својом силом начинио земљу, својом мудрошћу успоставио свет и својом умношћу разапео небо.
¹³ Кад он загрми, воде на небу захуче. Он чини да се облаци дигну с крајева земље, муње шаље с кишом и ветар изводи из својих спремишта.
¹⁴ Сваки човек је незналица бесловесна. Сваког златара његов идол срамоти, јер сви његови ликови су варка – нема у њима даха,
¹⁵ ништавни су, смешне творевине. Кад њихова казна стигне, нестаће.

† Уфаза Вероватно: Офира.

¹⁶ А Бог †† Јаковљев није као они, јер он је све створио. Израел је племе његовог поседа. ГОСПОД над војскама му је име.

Најава изгнанства

¹⁷ Покупите своју имовину, јер идете из земље, ви који живите под опсадом.
¹⁸ Јер, овако каже ГОСПОД: »Овога пута ћу избацити становнике ове земље; ударићу их невољом, да се дозову памети.«
¹⁹ Тешко мени због моје повреде! Моја је рана неисцељива! Али рекох себи: »То је моја болест, морам је поднети.«
²⁰ Шатор ми је оборен, конопци му покидани. Моји синови одоше од мене и нема их. Никог нема да ми разапне шатор или подигне заклон.
²¹ Пастири изгубише памет и од ГОСПОДА не траже помоћ. Зато им ништа не успева и сва су им се стада раштркала.
²² Чујте новост: велика пометња из северне земље долази да Јудине градове претвори у пустош, у јазбину шакалима.
²³ Знам, ГОСПОДЕ, да човечији живот није његов, да човек не управља својим корацима.
²⁴ Казни ме, ГОСПОДЕ, али по правди, а не у свом гневу, да ме не затреш.
²⁵ Излиј своју срџбу на народе који те не признају, на братства која ти не призивају Име. Јер, они прождреше Јакова, докраја га прождреше и опустошише његово боравиште.

Народ је прекршио Савез

11 Реч дође Јеремији од ГОСПОДА: ² »Саслушај услове овог савеза и пренеси их Јудејима и житељима Јерусалима. ³ Реци им: ‚Овако каже ГОСПОД, Бог Израелов: Проклет био човек који се не покори условима овог савеза, ⁴ условима које сам дао вашим праоцима када сам их извео из Египта, из ужарене пећи, говорећи: ‚Слушајте ме и чините све што вам заповедам, и бићете мој народ, а ја ћу бити ваш Бог. ⁵ Тада ћу испунити заклетву којом сам се заклео вашим праоцима, да ћу им дати земљу којом тече мед и млеко«, као што је данас.‘«
 А ја одговорих: »Амин, ГОСПОДЕ.«
⁶ ГОСПОД ми рече: »Објави све ове речи у градовима Јуде и на улицама Јерусалима: ‚Чујте услове овог савеза и извршавајте их. ⁷ Од времена када сам ваше праоце извео из Египта до данас, опоми-

†† Бог Дословно: део.

њао сам говорећи: »Послушајте ме.«⁸ Али они нису слушали ни обраћали пажњу, него су ишли за својим тврдокорним и злим срцем. Стога сам на њих довео сва проклетства из савеза за који сам им заповедио да га се држе, али га се нису држали.»

⁹ Онда ми ГОСПОД рече: »Међу Јудејима и житељима Јерусалима је завера. ¹⁰ Вратили су се греси-ма својих праотаца, који су одбили да послушају моје речи. Ишли су за другим боговима, да би им служили. И народ Израела и народ Јуде прекршили су савез који сам склопио с њиховим праоцима.

¹¹ »Стога овако каже ГОСПОД: Ево, довешћу на њих несрећу којој не могу да умакну. Ако и завапе к мени, нећу их слушати. ¹² Градови Јуде и народ Јерусалима ићи ће и вапити боговима којима пале кад, али они им неће помоћи у време њихове несреће.

¹³ Јудо, имаш богова колико и градова, а жртвеника које си подигао да на њима палиш кад срамотном Ваалу колико и улица. ¹⁴ Стога се не моли за овај народ и не упућуј молбе и мољења за њих, јер ја их нећу слушати када ми завапе због своје несреће.

¹⁵ »Шта ће моја драгана у моме Храму када опаке сплетке кује с толикима? Може ли освештано месо уклонити казну од тебе?

Кад чиниш зло, радујеш се.

¹⁶ ГОСПОД те назвао бујном маслином, с плодовима лепог облика.

Али уз хук велике олује запалиће је и њене гране ће се скршити.

¹⁷ »ГОСПОД над војскама, који те је посадио, одредио је велику несрећу за тебе, јер су народ Израела и народ Јуде учинили зло и разгневили ме палећи кад Ваалу.»

Завера против Јеремије

¹⁸ Пошто ми је ГОСПОД открио њихову заверу, знао сам за њу, јер ми је он у то време показао њихова дела. ¹⁹ Био сам као питомо јагње које воде на клање. Нисам увиђао да су заверу ковали против мене, говорећи: »Хајде да уништимо дрво и плод на њему. Хајде да га искоренимо из земље живих, да му се име више никад не помиње.»

²⁰ Али ти, ГОСПОДЕ над војскама, који судиш праведно и испитујеш срце и ум, дај да видим твоју освету на њима, јер сам теби поверио своју парницу.

²¹ »Стога овако каже ГОСПОД о људима у Анатоту, који хоће да ти одузму живот и говоре: »Не пророкуј у име ГОСПОДА, иначе ћеш погинути од наше руке!«
²² – стога овако каже ГОСПОД над војскама: Казнићу их. Њихови младићи ће погинути од мача, њихови синови и кћери од глади. ²³ Нико жив им неће преостати, јер ћу довести несрећу на људе у Анатоту у години њихове казне.»

Јеремија пита ГОСПОДА

12 ГОСПОДЕ, када бих се парничко с тобом, ти би увек био у праву.

Али допусти ми да говорим с тобом о твојој правди.

Зашто су опаки успешни?

Зашто сви неверни живе лагодно?

² Ти си их засадио, и они се укоренише, расту и доносе плод.

Увек си им на уснама али далеко од срца.

³ А ти ме познајеш, ГОСПОДЕ, и видиш и испитујеш моје мисли о теби.

Одвучи их као јагњад на клање!

Одвој их за дан покоља!

⁴ Докле ће земља лежати испуцала и венути трава на сваком пољу?

Због опакости њених становника угинуше звери и птице.

А људи говоре:

»Бог не види шта радимо.«

Божији одговор

⁵ »Ако си се тркао с пешацима и они те изнурили, како ћеш се надметати с коњима?

Ако се у мирној земљи спотичеш, како ће ти бити у јорданским честарима?

⁶ Чак су те и твоја браћа, твоја породица, издали, и они те силно погрђују иза леђа.

Не веруј им кад с тобом говоре љубазно.

⁷ »Оставићу своју кућу, отићи са свога наследства.

Своју најдражу предаћу у руке њеним непријатељима.

⁸ Мој посед ми постаде као лав у шуми; риче на мене, зато га мрзим.

⁹ Мој посед постаде као шарена птица коју птице грабљивице опколише и нападоше.

Иди и окупи све дивље животиње, да дођу и наждеру се.

¹⁰ Многи пастири уништиће мој виноград и изгазити моје поље.

Моје питомо поље претвориће у голу пустош.

¹¹ У пустош ће га претворити, испуцалу и пусту преда мном.

Сва ће земља бити опустошена, јер ником није прирасла срцу.

¹² Уништитељи ће се сјатити на голе висове у пустињи, јер ће мач ГОСПОДЊИ прождирати с краја на крај земље.

Нико неће имати мира.

¹³ Пшеницу ће сејати а трње жњети.

Сами себе ће изнурити,
али од тога никакве користи.

Зато понесите срамоту своје жетве
због љутог гнева ГОСПОДЊЕГ.«

¹⁴ Овако каже ГОСПОД: »Све моје опаке суседе, који посежу за наследством које дадох мом народу Израелу, ишчупаћу из њихових земаља и ишчупати народ Јуде између њих. ¹⁵ Али, када их ишчупам, опет ћу се смиловати и сваког од њих вратити на његово наследство и у његову земљу. ¹⁶ А ако добро науче обичаје мога народа и почну да се заклинају мојим Именом говорећи: 'Тако ми ГОСПОДА живога' – баш као што су они некад мој народ научили да се куне Ваалом – онда ће се утврдити међу мојим народом. ¹⁷ Али, ако неки народ не послуша, сасвим ћу га ишчупати и затрти«, говори ГОСПОД.

Ланени појас

13 ГОСПОД ми овако рече: »Иди и купи ланен појас и опаши се њиме, али немој да га квашиш водом.«

² И ја купих појас, као што ми је ГОСПОД заповедио, и опасих га.

³ Реч ГОСПОДЊА дође ми други пут: ⁴ »Узми појас који си купио и којим си опасан, иди у Перат †, па га тамо сакриј у процепу у стени.«

⁵ И ја одох и сакрих га у Перату, као што ми је ГОСПОД рекао.

⁶ Много дана касније, ГОСПОД ми рече: »Сада иди у Перат и узми онај појас за који сам ти рекао да га тамо сакријеш.«

⁷ И ја одох у Перат, откопах појас и узех га са места на ком сам га био сакрио, али он је сада био уништен и неупотребљив.

⁸ Дође ми реч ГОСПОДЊА:

⁹ »Овако каже ГОСПОД:

»На исти начин уништићу Јудину охолост и силну охолост Јерусалима.

¹⁰ Овај опаки народ, који неће да слуша моје речи, који следи своје тврдокорно срце и иде за другим боговима, да би им служио и клањао им се, биће као овај појас – неупотребљив!

¹¹ Јер, као што се појас везује око човечијег струка, тако сам и ја уза се свезао цео народ Израела и цео народ Јуде«,

говори ГОСПОД,

»да буду мој народ, мени на славу, хвалу и част. Али они не послушаше.«

Мешина за вино

¹² »Кажи им: 'Овако каже ГОСПОД, Бог Израелов: Свака мешина за вино треба да се напуни вином.' А ако ти они кажу: 'Зар ми не знамо да свака мешина за вино треба да се напуни вином?' ¹³ ти им реци:

† Перат Или: Еуфрат; исто и у 5. б. и 7. стиху.

»Овако каже ГОСПОД: Напунићу пијанством све који живе у овој земљи и цареви који седе на Давидовом престолу, свештенике, пророке и све житеље Јерусалима. ¹⁴ Смрскаћу једног о другог, очеве и синове заједно, говори ГОСПОД. Нећу имати сажаљења, ни милости, ни самилости, него ћу их уништити.«

Најава сужањства

¹⁵ Чујте и добро пазите:

не будите бахати, јер ГОСПОД је говорио.

¹⁶ Дајте славу ГОСПОДУ, своме Богу, пре него што донесе таму, пре него што вам ноге посрну по мрачним брдима.

Светлости се надате, али он ће је у густу тмину преокренути и у мрак претворити.

¹⁷ А ако не послушате,

плакаћу у потаји због ваше охолости: моје ће очи горко плакати, сузе ронити, јер ће стадо ГОСПОДЊЕ бити засушњено.

¹⁸ Кажите цару и царици-мајци:

»Сиђите са својих престола, јер ће вам ваше сјајне круне спасти с главе.«

¹⁹ Градови Негева биће затворени, а никог неће бити да их отвори.

Сва Јуда биће одведена у сужањство, сасвим одведена.

²⁰ Дигни поглед

и погледај оне који долазе са севера.

Где је стадо које ти је поверено, овце којима си се поносио?

²¹ Шта ћеш рећи када ГОСПОД

над тобом постави

оне које си одгајио себи за савезнике?

Зар те неће обузети бол као жену трудови?

²² Упитај ли се: »Зашто ли ме ово снађе?«

– због многих твојих греха

скутове ти поцепаше

и насиље учинише над тобом.

²³ Може ли Кушанин

да промени своју кожу

или леопард своје пеге?

Тако ни ви не можете да чините добро, ви који сте навикли да чините зло.

²⁴ »Распршићу вас као стрњику коју разноси пустињски ветар.

²⁵ Ово је оно што те запало,

део који сам ти одредио«,

говори ГОСПОД,

»зато што си ме заборавио и уздао се у лажне богове.

²⁶ Скутове ћу ти пребацити преко лица, да се покаже твоја срамота,

²⁷ твоје прељубе и похотно њиштање, твоје бестидно блудничење!

Видео сам твоја одвратна дела
на брдима и на пољима.
Тешко теби, Јерусалиме!
Докле ћеш да будеш нечист?»

Суша, глад и мач

14 Реч ГОСПОДЊА о суши дође Јеремији:
² »Јуда тугује, градови јој пропадају.
За земљом кукају
и вапај се диже из Јерусалима.
³ Племићи шаљу слуге по воду.
Ови иду до чатрња, али воду не налазе;
враћају се ненапуњених врчева.
Унезверени и очајни, покривају главу.
⁴ Земља је испуцала,
јер нема кише.
Ратари су постиђени
и покривају главу.
⁵ Чак и кошута у пољу
тек рођено лане оставља,
јер нема траве.
⁶ Дивљи магарци
на голим висовима стоје
и као шакали дахћу.
Очи им ослабише,
јер нема зеленила.
⁷ Иако наши греси сведоче против нас,
ГОСПОДЕ, учини нешто Имена свога ради.
Јер, наше отпадништво је велико,
против тебе згрешисмо.
⁸ Надо Израелова,
његов Спаситељу у време невоље,
зашто си као дошљак у земљи,
као путник што сврати само да преноћи?
⁹ Зашто си као човек који се нашао у чуду,
као ратник немоћан да спасе?
Међу нама си, ГОСПОДЕ,
и ми твоје Име носимо.
Не иди од нас!«
¹⁰ Овако каже ГОСПОД о овом народу:
»Они воле да лутају,
ноге не штеде.
Зато нису мили ГОСПОДУ.
Сетиће се сада њихове опакости
и казнити их за њихове грехе.«
¹¹ Потом ми ГОСПОД рече: »Немој да се молиш за
добро овог народа. ¹² Ако и посте, нећу услишити
њихов вапај. Ако принесу паљеницу и житну жртву,
нећу их прихватити, него ћу их уништити мачем,
глађу и пошашћу.«
¹³ А ја рекох: »Авај, Господе ГОСПОДЕ, пророци су
им стално говорили: ‚Нећете видети мача ни гладо-
вати, него ћу вам дати трајан мир на овом месту.‘«
¹⁴ Тада ми ГОСПОД рече: »Пророци пророкују
лажи у моје име. Нити сам их послао, нити их поста-
вио, нити им говорио. Пророкују вам лажна виђе-
ња, гатања, ништавости и заблуде свога ума. ¹⁵ Сто-
га овако каже ГОСПОД о пророцима који пророкују

у моје име: Нисам их послао, а они говоре: ‚Ни мач
ни глад неће дотаћи ову земљу.‘ Исти ти пророци
страдаће од мача и глади. ¹⁶ А народ коме пророку-
ју нападаће по улицама Јерусалима од глади и ма-
ча, а никог неће бити да их сахрани – ни њих, ни
њихове жене, синове и кћери. Излићу на њих те-
шку невољу коју су заслужили.

¹⁷ »Овако им реци:
»Нека ми очи роне сузе
и дан и ноћ без престанка,
јер Девица-Кћи мога народа
тешку рану задоби, ударац жесток.
¹⁸ Одем ли у поље,
видим покошене мачем.
Одем ли у град,
видим глађу морене.
И пророк и свештеник
своје услуге нуде по земљи,
а немају знања.‘«
¹⁹ Зар си Јуду сасвим одбацио?
Зар Сион презиреш?
Зашто нас удари тако
да нам нема исцељења?
Миру се надасмо,
али ништа добро не дође,
времену исцељења,
а оно само ужас.
²⁰ ГОСПОДЕ, признајемо своју опако-
ст и кривицу својих праотаца.
Заиста смо згрешили против тебе.
²¹ Имена свога ради,
не презри нас.
Не одузми част свом славном престолу.
Сети се свога савеза с нама
и не раскидај га.
²² Зар ништавни идоли народâ доносе кишу?
Зар небеса сама од себе шаљу кишу?
Не, него ти, ГОСПОДЕ, Боже наш.
Зато се у тебе уздамо,
јер ти си Онај који све то чини.

15 Тада ми ГОСПОД рече: »Када би и Мојсије и
Самуило стали пред мене, не бих у срцу ни-
шта осетио за овај народ. Терај ми их с очију! Нека
иду! ² А ако те упитају, ‚Куда да идемо?‘ кажи им:
»Овако каже ГОСПОД:
»Ко је за помор, у помор,
ко је за мач, под мач,
ко је за глад, у глад,
ко је за ропство, у ропство.‘
³ »Послаћу четири врсте затирача на њих«, гово-
ри ГОСПОД. »Мач да убија, псе да развлаче, птице
и звери да прождиру и затиру. ⁴ Учинићу их огавни-
ма свим царствима на земљи због онога што је Ма-
насија син Езекијин, цар Јуде, учинио у Јерусалиму.
⁵ »Ко ће се сажалити на тебе, Јерусалиме?
Ко ће те ожалити?
Ко ће свратити да те упита како си?
⁶ Одбацио си ме«,

говори ГОСПОД,
 »леђа ми окрећеш.
 Зато сам на тебе дигао руку и затро те.
 Дојадило ми да ти стално праштам.
⁷ Развејао сам их вејачом
 на капијама ове земље.
 Уцвело сам, затро сам свој народ,
 јер се не враћају са својих путева.
⁸ Учинио сам да им удовица
 буде више од морског песка.
 У подне сам довео затирача
 на мајке њихових младића.
 Изненада сам на њих пустио
 тескобу и ужас.
⁹ Мајка седморо деце малаксала,
 испустила душу.
 Сунце јој зашло још за дана,
 осрамоћена је била и понижена.
 А оне што су преостали,
 предао сам мачу
 пред непријатељима«,
 говори ГОСПОД.
¹⁰ Тешко мени, мајко моја,
 што си ме родила,
 човека који се са целом земљом
 свађа и препире!
 Нити коме позајмих,
 нити од кога узајмих,
 а ипак ме сви проклињу.
¹¹ ГОСПОД каже:
 »Уистину ћу те избавити ради добра,
 уистину ћу учинити да те непријатељи моле
 у време несреће и у време невоље.
¹² Може ли човек да скрши гвожђе,
 гвожђе са севера, или бронзу?
¹³ Твоје богатство и блага
 даћу да се опљачкају, без накнаде,
 због свих твојих греха по свој твојој земљи.
¹⁴ Учинићу да одеш са својим непријатељима
 у земљу коју не знаш,
 јер мој гнев ће распалити огањ
 који ће горети против тебе.«
¹⁵ ГОСПОДЕ, ти знаш.
 Сети ме се и старај се о мени,
 освети ме на мојим прогонитељима.
 Ти си стрпљив, не одводи ме,
 сети се да ради тебе трпим увреде.
¹⁶ Када су ми твоје речи долазиле,
 јео сам их,
 твоје речи су ми биле радост
 и весеље срцу,
 јер ја твоје Име носим,
 ГОСПОДЕ, Боже над војскама.
¹⁷ Никада у друштву раскалашних нисам седео,
 никада се веселио.
 Сâм сам седео, јер је твоја рука била на мени
 и јер си ме испунио гневом.
¹⁸ Што мом болу нема краја

и што ми је рана болна и неисцељива?
 Зар ћеш ми бити као поток несталан,
 као извор који пресушује?
¹⁹ Стога овако каже ГОСПОД: »Ако ми се вратиш,
 вратићу и ја тебе да ми служиш.
 Будеш ли одвојио драгоцену од безвредног,
 бићеш моја уста.
 Нека се народ окрене теби,
 али ти њима немој.
²⁰ Учинићу од тебе бедем овом народу,
 бедем утврђен и од бронзе.
 Они ће се борити против тебе,
 али те неће надјачати,
 јер ја сам с тобом
 да те избавим и спасем«,
 говори ГОСПОД.
²¹ »Избавићу те из руку опаких
 и откупити те из руку окрутних.«

Дан казне

16 Дође ми реч ГОСПОДЊА: ² »Немој да се жениш и немој да имаш синова или кћери на овом месту.«
³ Јер, овако ГОСПОД каже за синове и кћери рођене у овој земљи и за мајке које су их родиле и за очеве који су их зачели: ⁴ »Помреће од грозних болести. Нико их неће ожалити ни сахранити, него ће бити као ђубриво на тлу. Страдаће од мача и глади и њихови лешеве биће храна птицама и зверима.«
⁵ Јер, овако каже ГОСПОД: »Не улази у кућу где је жалост. Не иди да ожалиш ни да изразиш саучешће, јер ја сам ускратио свој благослов, љубав и сажаљење овом народу«, говори ГОСПОД. ⁶ »И велики и мали помреће у овој земљи. Неће бити ни сахрањени ни ожалени; нико због њих неће правити урез на телу, ни бријати главу. ⁷ Нико неће нудити јело да утеши оне који су у жалости за покојником, ни понудити им чашу пића да се утеше због смрти оца или мајке. ⁸ А не улази ни у кућу где је славље, да би сео да једеш и пијеш с укућанима. ⁹ Јер, овако каже ГОСПОД над војскама, Бог Израелов: Ево, вама наочиглед и у ваше време учинићу да нестану звуци весеља и радости и гласови младе и младожење.
¹⁰ »Када све ово будеш рекао овом народу и они те упитају: ‚Зашто нам је ГОСПОД одредио тако страшну несрећу? Какво смо то зло учинили? Који смо то грех починили против ГОСПОДА, нашег Бога?‘ ¹¹ ти им реци: ‚То је зато што су ме ваши праоци оставили‘, говори ГОСПОД, ‚и ишли за другим боговима и служили им и клањали им се. Оставили су ме и нису се држали мог Закона. ¹² А ви сте се понели још опакије од ваших праотаца. Јер, ево, сваки од вас иде за својим тврдокорним и злим срцем, а мене не слуша. ¹³ Зато ћу вас избацити из ове земље у земљу коју не познајете, а нису је познавали ни ваши праоци, па ћете тамо служити другим бо-

говима и дању и ноћу, јер ја вам се нећу смиловати.¹

¹⁴ »Али долазе дани«, говори ГОСПОД, »када се више неће говорити: „Тако нам ГОСПОДА живога, који је Израелце извео из Египта“, ¹⁵ него: „Тако нам ГОСПОДА живога, који је Израелце извео из северне земље и из свих земаља у које их је отерао.“ Јер, ја ћу их вратити у земљу коју сам дао њиховим праоцима.

¹⁶ »А сада ћу послати по много рибара«, говори ГОСПОД, »и они ће их похватати. Потом ћу послати по много ловаца, и они ће их потерати са сваке горе и брда и из сваког процепа у стенама. ¹⁷ Моје очи прате све њихове путеве; нису ми скривени нити је њихов грех заклоњен од мојих очију. ¹⁸ Двоструко ћу им наплатити њихова злодела и њихов грех, јер су укаљали моју земљу беживотним лешинама својих одвратних идола и напунили мој посед својим гнусобама.«

¹⁹ ГОСПОДЕ, моја снага и моја тврђаво, моје уточиште у време невоље, теби ће доћи народи с крајева земље и рећи: »Наши праоци нису наследили ништа осим лажних богова, ништавних идола, од којих нема користи.

²⁰ Може ли човек себи да направи богове? Не, то нису богови!«

²¹ »Стога ћу им обзнанити, овог пута ћу им обзнанити своју силу и моћ, па ће знати да је моје име ГОСПОД.

17 Грех народа Јудиног урезан је гвозденом алатком, уписан кременим шиљком на плочама њиховог срца и на роговима њихових жртвеника.

² И њихова деца памте њихове жртвенике и Ашерине мотке крај крошњатих стабала, по високим брдима ³ и по горама у земљи.

Ваше богатство и сва ваша блага даћу да буду опљачкана са вашим узвишицама, због греха по свој вашој земљи.

⁴ Својом кривицом ћеш изгубити наследство које сам ти дао.

Учинићу те робљем твојих непријатеља у земљи коју не познајеш, јер си распалио мој гнев и он ће довека горети.«

Разне изреке

⁵ Овако каже ГОСПОД:

»Проклет био ко се узда у човека и тело сматра својом снагом и чије се срце окреће од ГОСПОДА.

⁶ Такав ће бити као грм у пустоши – кад благодостање дође, неће га видети. Боравиће на спарушеним местима у пустињи,

у сланој земљи где нико не живи.

⁷ А благо човеку који се узда у ГОСПОДА, чија је узданица ГОСПОД.

⁸ Такав ће бити као дрво посађено крај водâ, које пушта корење дуж потока.

Не боји се када дође жега, лишће му увек зелено, нема брига у сушној години и никад није да род не донесе.

⁹ »Срце је од свега подмуклије и непоправљиво. Ко да га разуме?

¹⁰ Ја, ГОСПОД, истражујем срце и испитујем ум, да сваком човеку узвратим према његовом начину живота, према плодовима његових дела.

¹¹ Као препелица која лежи на јајима која није снела, такав је човек који богатство стиче неправдом. Када му прође пола живота, богатство му оде и он на крају испадне будала.«

Јеремија вапије ГОСПОДУ за помоћ

¹² Славни престо, узвишен од почетка, место је нашег светилишта.

¹³ ГОСПОДЕ, надо Израелова, сви који те оставе, постидеће се, који се од тебе окрену, биће уписани у прашину, јер су оставили ГОСПОДА, извор живе воде.

¹⁴ Исцели ме, ГОСПОДЕ, и бићу исцељен, спаси ме, и бићу спасен, јер тебе хвалим.

¹⁵ Ево ми стално говорим: »Где је реч ГОСПОДЊА? Нека сада дође.«

¹⁶ А ја нисам бежао од тога да будем твој пастир, нити сам чезнуо за Даном злокобним.

Што с мојих усана силази, пред тобом је.

¹⁷ Не буди ми ужас;

ти си моје уточиште у Дан несреће.

¹⁸ Нека се постиде моји гонитељи, а мене сачувај стида.

Нека их обузме ужас, а мене сачувај ужаса.

Доведи на њих Дан несреће, уништи их уништењем двоструким.

О кршењу суботе

¹⁹ ГОСПОД ми овако рече: »Иди и стани на Капију народа, кроз коју улазе и излазе цареви Јуде. А стани и на све друге капије Јерусалима, ²⁰ па им кажи: „Чујте реч ГОСПОДЊУ, цареви Јуде и сав народе Јуде

и сви житељи Јерусалима који пролазите кроз ове капије. ²¹ Овако каже ГОСПОД: Пазите да не носите никакав товар у дан суботњи ни да га проносите кроз капије Јерусалима. ²² Не изнесите никакав товар из својих кућа и не обављајте никакав посао у дан суботњи, него држите суботу светом, као што сам заповедио вашим праоцима. ²³ Они ме нису слушали ни обраћали пажњу, него су тврдоглаво одбијали да се покоре и прихвате стегу. ²⁴ Али, ако ме ви послушате, говори ГОСПОД, и не будете проносили никакав товар кроз капије овога града у суботу, него држали дан суботњи светим не обављајући никакав посао, ²⁵ тада ће цареви који седе на Давидовом престолу пролазити кроз ове капије са својим службеницима. Они и њихови службеници долазиће возећи се колима и јашући на коњима, у пратњи Јудеја и житеља Јерусалима, и овај град ће бити насељен довека. ²⁶ Народ ће долазити из градова Јуде и селâ око Јерусалима, с Венијаминовог подручја и из Шефеле, из Горја и из Негева, доносећи у Дом ГОСПОДЊИ жртве паљенице и клане жртве, житне жртве, тамјан и жртве захвалнице. ²⁷ Али, ако ме не послушате да држите дан суботњи светим не носећи никакав товар када пролазите кроз капије Јерусалима у дан суботњи, тада ћу запалити неугасив огањ на капијама Јерусалима који ће прогутати његове тврђаве.«

У грнчаревој кући

18 Реч која дође Јеремији од ГОСПОДА: ² »Иди доле до грнчареве куће, па ћу ти тамо објавити своју поруку.«

³ Тако ја одох доле до грнчареве куће и видех овака како ради за грнчарским колом. ⁴ Али суд који је обликовао од глине поквари му се под руком, па га грнчар преобликова у други суд, обликујући га како му се чинило најбоље.

⁵ Дође ми реч ГОСПОДЊА: ⁶ »Израелски народе, зар ја не могу с вама да чиним овако као овај грнчар?« говори ГОСПОД. »Као што је глина у грнчаревој руци, тако сте и ви у мојој руци, народе Израелов. ⁷ Ако некад објавим да ће неки народ или царство бити искорењени, оборени и затрти, ⁸ и ако се тај народ који сам опоменуо окрене од своје opakости, тада ћу се и ја устегнути да га ударим несрећом коју сам му наменио. ⁹ А ако неки други пут објавим да ће неки народ или царство бити изграђени и посађени, ¹⁰ а они почну да чине оно што је зло у мојим очима и да ме не слушају, онда ћу се ја устегнути да учиним добро које сам им наменио.

¹¹ »Стога сада кажи народу Јуде и житељима Јерусалима: ,Овако каже ГОСПОД: Ево, спремам вам несрећу и кујем науме против вас. Зато се окрените од свога злог начина живота, сваки од вас, и промените свој начин живота и своја дела.' ¹² А они ће одвратити: ,Не вреди. Ми ћемо и даље да се држимо својих наума и сваки од нас ће ићи за својим тврдокорним и злим срцем.'

¹³ »Стога овако каже ГОСПОД: »Распитајте се међу народима: који је икад тако нешто чуо? Највећу грозоту учини Девица Израел.

¹⁴ Зар либански снег нестаје с горских падина? Престају ли да теку студене воде што теку издалека?

¹⁵ А мој народ је мене заборавио. Пале кâд ништавним идолима, који их терају да посрћу на својим путевима и древним стазама и да иду неизграђеним стазама и путевима.

¹⁶ Земља ће им бити опустошена, предмет непрестаног цоктања. Ко год кроз њу прође, згражаваће се и одмахивати главом.

¹⁷ Распршићу их пред њиховим непријатељима као источним ветром. Своја леђа ћу им показати, а не лице, у дан њихове несреће.«

Завера против Јеремије

¹⁸ Они рекоше: »Хајде да нешто смислимо против Јеремије, јер свештеник неће бити лишен учења Закона, ни мудрац савета, ни пророк речи. Зато хајде да га нападнемо речима [†] и да не обраћамо пажњу на оно што говори.«

¹⁹ Саслушај ме, ГОСПОДЕ, чуј шта моји тужитељи говоре!

²⁰ Зар се на добро узвраћа злом? А они су ископали јаму за мене. Сети се да сам пред тобом стајао и заузимао се за њих, да своју срџбу одвратиш од њих.

²¹ Зато им децу предај глади, сили мача их изручи.

Нека им жене остану без деце и постану удовице, нека им погубе мужеве, нека им младиће смакну мачем у боју.

²² Нека се зачује јаук из њихових кућа када изненада доведеш пљачкаше на њих.

Јер, јаму су ископали да ме ухвате и замке поставили за моје ноге.

²³ Али ти, ГОСПОДЕ, знаш све њихове завере да ме убију.

Не опрости њихова злодела и не избриши њихове грехе пред собом.

Нека падну пред тобом; казни их у време свога гнева.

Сломљени крчаг

19 Овако каже ГОСПОД: »Иди и од грнчара купи крчаг од глине. Са собом поведи неколико

[†] речима Дословно: језиком.

старешина народа и неколико старешина свештеника,² па иди у долину Бен Хином, близу улаза Грнчарске капије, и тамо објави оно што ћу ти рећи.

³ »Реци им: ,Чуте реч ГОСПОДЊУ, цареви Јуде и житељи Јерусалима. Овако каже ГОСПОД над војскама, Бог Израелов: Ево, довешћу несрећу на ово место од које ће заузати у ушима сваком ко за њу чује.⁴ Јер, они су ме оставили и оскврnavили ово место палећи кад боговима које ни они, ни њихови очеви, ни цареви Јуде нису познавали, и натопили су ово место крвљу недужних.⁵ Подигли су Ваалове узвишице, да своје синове спале огњем њему на жртву, што ја никад нисам заповедио ни поменуо, нити ми је пало на памет.⁶ Зато, ево, долазе дани', говори ГОСПОД, ,када људи ово место више неће звати Тофет, ни долина Бен Хином, него Долина покоља.⁷ На овом ћу месту помрсити науме Јуде и Јерусалима. Учинићу да погину од мача својих непријатеља, од руке оних који хоће да им одузму живот, а њихове лешеве даћу за храну птицама и зверима.⁸ Опустошићу овај град и учинити га руглом. Ко год буде крај њега прошао, згражаваће се и цоктати од чуда због свих несрећа које су га задесиле.⁹ Учинићу да једу месо својих синова и кћери. Свако ће јести месо свога ближњега за време тешке опсаде којом ће их притиснути непријатељи, који хоће да им одузму живот.'

¹⁰ »Онда разбиј крчаг наочиглед онима који су пошли с тобом,¹¹ па им кажи: ,Овако каже ГОСПОД над војскама: Разбићу овај народ и овај град баш као што се овај грнчарев крчаг разбио и више не може да се поправи. Сахрањиваће мртве у Тофету док више не буде места за сахрањивање.¹² Тако ћу урадити овом месту и његовим житељима, говори ГОСПОД. Учинићу да овај град буде као Тофет.¹³ Куће у Јерусалиму и палате царева Јуде биће опогање не као ово место Тофет – све куће по чијим крововима су палили кад свим небеским звездама и изливали жртве леванице другим боговима.'

¹⁴ Јеремија се онда врати из Тофета, куда га је ГОСПОД био послао да пророкује, па стаде у двориште Дома ГОСПОДЊЕГ и рече свему народу:

¹⁵ »Овако каже ГОСПОД над војскама, Бог Израелов: ,Ево, довешћу на овај град и околна села све несреће које сам им најављивао, јер су тврдоглави и не слушају моје речи.'«

Јеремија и Пашхур

20 Када је свештеник Пашхур син Имеров, главни управитељ Дома ГОСПОДЊЕГ, чуо Јеремију како пророкује о овоме,² нареди да Јеремију избатинају и баце у кладе код Венијаминове горње капије поред Дома ГОСПОДЊЕГ.

³ Сутрадан, када га је Пашхур ослободио кладе, Јеремија му рече: »ГОСПОД те више не зове Пашхур, него Магор-Мисавив †.⁴ Јер, овако каже ГОСПОД: ,Учинићу да будеш ужас себи и свим својим прија-

тељима. Својим очима ћеш гледати како падају од мача својих непријатеља. Све Јудеје ћу предати у руке цару Вавилона, који ће их одвести у Вавилон или их погубити мачем.⁵ Предаћу њиховим непријатељима све богатство овога града, све плодове његовог труда, све његове драгоцености и све благо царева Јуде. Они ће све то опљачкати и однети у Вавилон као плен.⁶ А ти, Пашхуре, и сви који живе у твојој кући, отићи ћеш у изгнанство у Вавилон и тамо умрети и бити сахрањен, ти и сви твоји пријатељи којима си пророковао лажи.'«

Јеремијина јадиковка

⁷ Ти ме заведе, ГОСПОДЕ, и био сам заведен.

Ти ме надјача и савлада. Поваздан ме исмевају, сви ми се ругају.

⁸ Кад год проговорим, вичем, насиље и пропаст објављујући.

Тако ми реч ГОСПОДЊА поваздан увреде и грдње доноси.

⁹ А кажем ли: »Нећу га више помињати ни говорити у његово име«, његова реч ми у срцу буде као огањ, огањ запретан у мојим костима, и онда не могу више у себи да је држим, не могу.

¹⁰ Чујем многе како шапућу: »Ужас одасвуд! Пријавите га! Дај да га пријавимо!«

Сви моји пријатељи чекају да поклекнем:

»Можда га заварамо, па га савладамо и осветимо му се.«

¹¹ Али ГОСПОД је са мном као страشان ратник, па ће моји гонитељи посрнути и неће ме савладати.

Неће успети и докраја ће се осрамотити; њихова срамота никад се неће заборавити.

¹² ГОСПОДЕ над војскама, ти који испитујеш праведне

и видиш срце и ум,

дај да видим како им се светиш, јер теби сам поверио своју парницу.

¹³ Певајте ГОСПОДУ! Хвалите ГОСПОДА!

Он живот убогога избавља из руку опаких.

¹⁴ Проклет био дан кад сам се родио!

Благословен не био дан кад ме мајка родила!

¹⁵ Проклет био човек

који мом оцу донесе вест говорећи:

»Мушко ти се дете родило!«

¹⁶ Био тај као градови

које ГОСПОД поруши без милости,

ујутро слушао кукњаву,

а у подне бојне покличе,

¹⁷ јер ме не уби у мајчиној утроби,

† Магор-Мисавив значи »ужас одасвуд«.

да ми мајка буде гроб,
да јој утроба буде трудна довека.
¹⁸Што изађох из мајчине утробе,
да муку и невољу гледам
и своје дане скончам у срамоти?

Бог одбија Цидкијину молбу

21 Реч од ГОСПОДА долазила је Јеремији када му је цар Цидкија послао Пашхура сина Малкијиног и свештеника Софонију сина Маасејиног. Они рекоше: ²»Упитај ГОСПОДА за нас, пошто нас је напао Навуходоносор, цар Вавилона. Можда ће ГОСПОД учинити чуда за нас као некад, па ће се овај повући од нас.«

³А Јеремија им одговори: »Кажите Цидкији: ⁴,Овако каже ГОСПОД, Бог Израелов: Ево, окренућу против вас оружје које вам је у рукама, којим се борите против цара Вавилона и Халдејаца који су пред зидинама и опседају вас, а ја ћу их окупити усред овога града. ⁵Сам ја борићу се против вас испруженом руком и моћном десницом у гневу, жарости и великој срџби. ⁶Ударићу житеље овога града – и човека и животињу – страшним помором, и они ће помрети. ⁷После тога', говори ГОСПОД, 'предаћу Цидкију, цара Јуде, његове службенике и оне житеље овога града који преживе помор, мач и глад у руке Навуходоносору, цару Вавилона, и њиховим непријатељима који хоће да им одузму живот. Он ће их погубити мачем без милости, сажалења или самилости.'

⁸»И још реци овом народу: ,Овако каже ГОСПОД: Ево, стављам пред вас пут живота и пут смрти. ⁹Ко год остане у овом граду, погинуће од мача, глади или помора. А ко изађе и преда се Халдејцима који вас опседају, живеће – извући ће живу главу. ¹⁰Одлучио сам да овом граду учиним зло, а не добро, говори ГОСПОД. Биће предат у руке цару Вавилону, и он ће га спалити.'

¹¹»А владарској кући цара Јуде реци: ,Чујте реч ГОСПОДЊУ, ¹²кућо Давидова. Овако каже ГОСПОД:

»Делите правду сваког јутра.
Избављајте опљачканога
из руку његовог тлачитеља,
да због ваших злих дела
моја срџба не плание као огањ
и разгори се, а никога да је угаси.

¹³Против тебе сам,
ти који станујеш у долини,
у стеновитој равници',
говори ГОСПОД,
ти који говориш:

»Ко може да нас нападне?
Ко може да уђе у наше боравиште?«

¹⁴Казнићу вас према плодовима
ваших дела',
говори ГОСПОД.

,Запалићу огањ у вашим шумама
који ће прогутати све около.«

Суд над злим царевима

22 Овако каже ГОСПОД: »Сиђи до палате цара Јуде и тамо објави ову реч: ²,Чуј реч ГОСПОДЊУ, царе Јуде, ти који седиш на Давидовом престолу – ти, твоји службеници и твој народ који пролази кроз ове капије. ³Овако каже ГОСПОД: Чините оно што је право и праведно. Избављајте опљачканога из руку његовог тлачитеља. Не чините нажао дошљаку, сирочету или удовици и не злостављајте их. И не проливајте недужну крв на овоме месту. ⁴Јер, ако се заиста будете држали ових заповести, онда ће цареви који седе на Давидовом престолу пролазити кроз капије ове палате, возећи се на колима и јашући на коњима, у пратњи својих службеника и народа. ⁵Али, ако не послушате ове заповести', говори ГОСПОД, 'самим собом се заклињем да ће ова палата постати развалина.'

⁶Јер, овако каже ГОСПОД о палати цара Јуде:

»Иако си ми као Гилад,
као врх Либана,
учинићу да будеш као пустиња,
као градови ненастањени.
⁷Одвојићу за тебе уништитеље,
свакога с његовим оружјем,
и они ће посећи твоје најбоље кедрове
и побацати их у огањ.

⁸»Људи из многих народа пролазиће крај овога града и питати један другога: ,Зашто је ГОСПОД учинио овако нешто овом великом граду?' ⁹А одговор ће бити: ,Зато што су оставили Савез ГОСПОДА, свога Бога, и клањали се другим боговима и служили им.'«

¹⁰Не плачите за мртвацем
и не кукајте за њим,
него плачите горко за изгнаником,
јер се никад неће вратити
и више неће видети земљу у којој се родио.

¹¹Јер, овако каже ГОСПОД о Шалуму сину Јосијином, који је наследио свога оца као цар Јуде, али је морао да оде са овог места: »Никада се неће вратити. ¹²Умреће у месту у које су га одвели у сужањство и више неће видети ову земљу.«

¹³»Тешко оном ко своју кућу гради неправедношћу
и горње одаје неправдом,
терајући ближње да раде без накнаде,
не плаћајући их за њихов труд.

¹⁴Он говори: ,Саградићу себи велику палату,
с пространим горњим одајама.'

И пробија на њој велика окна,
облаже је кедровином и боји у црвено.

¹⁵Зар си зато цар
што за кедровином жудиш?

Зар твој отац није имао да једе и пије?
Чинио је што је право и праведно,
и било му је добро.

¹⁶Бранио је права сиромаша и убогога,
и било му је добро.

Зар баш то не значи познавати мене?«
говори ГОСПОД.

¹⁷ »А твоје очи и срце окренути су
само непоштену добитку,
проливању недужне крви,
тлачењу и сатирању.«

¹⁸ Стога овако каже ГОСПОД о Јехојакиму сину Јо-
сијином, цару Јуде:

»За њим неће закукати: „Авај, брате мој!
Авај, сестро моја!“
За њим неће закукати: „Авај, господару!
Авај, величанство!“

¹⁹ Сахрана ће му бити као сахрана магарчева
– одвући ће га и бацити
ван капија Јерусалима.

²⁰ »Попни се на Либан и вичи,
нека ти се глас чује у Башану,
вичи са Аварима,

јер сви су твоји љубавници сатрвени.

²¹ Опоменуо сам те док си живео у благостању,
али ти рече: „Нећу да слушам!“

Такав си био од младости
– ниси ме слушао.

²² Ветар ће ти развезати све пастире,
у изгнанство ће отићи твоји љубавници.

Тада ћеш се стидети и срамити
због све своје opakости.

²³ Ти који станујеш на Либану,
који се по кедровима гнездиш,
како ћеш само стењати када те спопадне болови,
болови као у жене у трудовима!

²⁴ »Тако ми живота«, говори ГОСПОД, »чак када би
ти, Јоахине † сине Јехојакимов, царе Јуде, био печат-
ни прстен на мојој десници, ипак бих те стргнуо.

²⁵ Предаћу те у руке онима који хоће да ти одузму
живот, онима којих се плашиш – Навуходоносору,
цару Вавилона, и Халдејцима. ²⁶ Бацићу тебе и мај-
ку која те родила у другу земљу, у којој се нисте ро-
дили, и тамо ћете умрети. ²⁷ Никада се нећете вра-
тити у земљу у коју ћете жудети да се вратите.«

²⁸ Зар је овај човек Јоахин
посуда презрена, разбијена,
суд који нико неће?

Зашто да он и његова деца буду отерани,
бачени у земљу коју не знају?

²⁹ О, земљо, земљо, земљо,
чуј реч ГОСПОДЊУ!

³⁰ Овако каже ГОСПОД:
»Упишите овога човека као да нема деце,
као човека који неће успети у животу,
јер ниједан од његових потомака
неће успети да седне на Давидов престо
и да влада над Јудом.«

Изданак Давидов

23 »Тешко пастирима који затиру и распршују
овце с мога пашњака!« говори ГОСПОД.

† Јоахине Дословно: Конија; исто и у 28. стиху.

² Стога овако ГОСПОД, Бог Израелов, каже пасти-
рима који напасају мој народ: »Зато што сте распр-
шили моје стадо, отерали га и нисте се бринули о
њему, ја ћу се побринути за вас због ваших злих де-
ла«, говори ГОСПОД. ³ »Сâm ја сабраћу остатак ова-
ца из свога стада из свих земаља у које сам их оте-
рао и вратити их на њихов пашњак, где ће бити
плодне и множити се. ⁴ Поставићу им пастире који
ће их напасати, и оне се више неће плашити ни
страховати, нити ће се нека овца изгубити«, говори
ГОСПОД.

⁵ »Ево, долазе дани«, говори ГОСПОД,

»када ћу подићи Давиду

Изданак праведни,

Цара који ће владати мудро

и чинити што је право и праведно у земљи.

⁶ У његове дане Јуда ће бити спасена
и Израел живети спокојно.

А ово је име којим ће га звати:

ГОСПОД, наша праведност.

⁷ »Стога, ево, долазе дани«, говори ГОСПОД, »када
се више неће говорити: „Тако нам ГОСПОДА живога,
који је Израелце извео из Египта“, ⁸ него ће се гово-
рити: „Тако нам ГОСПОДА живога, који је Израелове
потомке извео из северне земље и из свих земаља
у које их је прогнао.“ Тада ће живети у својој зе-
мљи.«

Лажљиви пророци

⁹ Срце је у мени скршено због пророка,
кости ми дрхте.

Сличан сам пијаноме,

човеку кога је савладало вино,

због ГОСПОДА и његових светих речи.

¹⁰ Земља је пуна прељубника.

Због њих земља тугује

и пашњаци у пустињи су се сасушили.

Они иду за злом,

а њихова сила је неправда.

¹¹ »И пророк и свештеник су искварени;
и у свом Храму налазим њихову opakост«,
говори ГОСПОД.

¹² »Зато ће им стаза постати клизава.

У таму ће бити прогнани

и тамо ће пасти.

Довешћу на њих велику несрећу

у години њихове казне«,

говори ГОСПОД.

¹³ »Ову гадост сам видео

међу пророцима у Самарији:

пророковали су у Ваалово име

и завели мој народ Израел.

¹⁴ И међу пророцима у Јерусалиму

видео сам грозоту:

Чине прељубу и живе у лажи.

Јачају руке злочинцима,

па се нико не окреће од своје opakости.

Сви су ми они као Содом,

а тамошњи житељи као Гомора.»
¹⁵ Стога овако ГОСПОД над војскама каже за пророке:
 »Ево, нахранићу их пеленом
 и напојити жучном водом,
 јер се од јерусалимских пророка
 исквареност раширила по свој земљи.«
¹⁶ Овако каже ГОСПОД над војскама:
 »Не слушајте шта вам пророци пророкују;
 они вас обмањују.
 Они објављују виђења из свога ума,
 а не из уста ГОСПОДЊИХ.
¹⁷ Они говоре онима који ме презиру:
 ,ГОСПОД каже: »Имаћете мир.«'
 А онима који иду за својим тврдокорним срцем говоре:
 ,Неће вас задесити никакво зло.'
¹⁸ А који од њих је стајао на већању ГОСПОДЊЕМ
 и видео или чуо његову реч?
 Који је слушао и чуо његову реч?
¹⁹ Ево, олуја ГОСПОДЊА провалиће срџбом,
 вихором који се обрушава на главе опаких.
²⁰ Гнев ГОСПОДЊИ неће се окренути
 док сасвим не изврши науме свог срца.
 У данима који долазе
 јасно ћете то разумети.
²¹ Нисам послао ове пророке,
 а они ипак трче;
 нисам им говорио,
 а они ипак пророкују.
²² А да су стајали на мом већању,
 објавили би моје речи моме народу
 и скренули га са његовог злог пута
 и од његових злих дела.
²³ Зар сам ја Бог само кад сам близу«,
 говори ГОСПОД,
 »а нисам Бог када сам далеко?
²⁴ Може ли се неко сакрити на тајном месту,
 да га ја не видим?«
 говори ГОСПОД.
 »Зар ја не испуњавам небеса и земљу?«
 говори ГОСПОД.
²⁵ »Чуо сам шта говоре пророци који пророкују лажи у моје име. Они говоре: ,Сањао сам сан! Сањао сам сан!' ²⁶ Докле ће ово трајати у срцу ових лажљивих пророка, који пророкују заблуде свога ума?
²⁷ Они мисле да ће сновима које један другом препричавају учинити да мој народ заборави моје Име, баш као што су га њихови праоци заборавили клањајући се Ваалу. ²⁸ Нека пророк који је сањао сан исприча свој сан, а онај ко има реч од мене, нека је верно пренесе. Јер, шта има слама са житом?«
 говори ГОСПОД. ²⁹ »Зар моја реч није као огањ«, говори ГОСПОД, »и као маљ који стену смрскава у парампарчад?
³⁰ »Стога ме ево против пророка«, говори ГОСПОД, »који један од другога краду моје речи. ³¹ Ево ме против пророка«, говори ГОСПОД, »који својим

језиком мељу, а ипак говоре: ,Говори ГОСПОД.'
³² Ево ме против оних који пророкују лажне снове«, говори ГОСПОД. »Причају их и заводе мој народ својим безочним лажима, а нисам их ја послао ни поставио. Тако овом народу нису ни на какву корист«, говори ГОСПОД.

Лажна пророштва и лажни пророци

³³ »Када те овај народ, или пророк, или свештеник, упитају: ,Које је ГОСПОДЊЕ пророштво?' ти им одговори: ,Какво пророштво? Оставићу вас, говори ГОСПОД.'
³⁴ Ако неки пророк, или свештеник, или неко од овог народа каже: ,Ово је ГОСПОДЊЕ пророштво', казнићу тог човека и његове укућане.
³⁵ Овако сваки од вас говори свом пријатељу или рођаку: ,Шта је ГОСПОД одговорио?' или ,Шта је ГОСПОД рекао?' ³⁶ Али немојте поново да помињете ,ГОСПОДЊЕ пророштво', јер речи сваког човека постају његово пророштво, па тако искривљујете речи Бога живог, ГОСПОДА над војскама, нашега Бога. ³⁷ Овако говорите пророку: ,Шта ти је ГОСПОД одговорио?' или ,Шта је ГОСПОД рекао?' ³⁸ Ако говорите: ,Ово је ГОСПОДЊЕ пророштво', ГОСПОД каже овако: Изговорили сте речи ,ГОСПОДЊЕ пророштво', иако сам вам рекао да их не изговарате.
³⁹ Стога ћу сасвим заборавити и одбацити од свог лица и вас и ваш град, који сам дао вама и вашим праоцима. ⁴⁰ Довешћу на вас вечну срамоту, вечни стид који неће бити заборављен.«

Две корпе смокава

24 Након што је Навуходносор, цар Вавилона, одвео Јоахина † сина Јехојакимовог, цара Јуде, и јудејске службенике, занатлије и коваче у изгнанство из Јерусалима у Вавилон, ГОСПОД ми показа две корпе смокава стављене испред Храма ГОСПОДЊЕГ. ² У једној корпи су биле врло добре смокве, као оне које рано сазревају, а у другој су биле лоше смокве, толико лоше да нису биле за јело.
³ Тада ме ГОСПОД упита: »Шта видиш, Јеремија?«
 А ја рекох: »Смокве. Оне добре су врло добре, а оне лоше су толико лоше да нису за јело.«
⁴ Тада ми дође реч ГОСПОДЊА: ⁵ »Овако каже ГОСПОД, Бог Израелов: Као што су ове смокве добре, тако ћу и ја добрима сматрати изгнане из Јуде, које сам отерао са овога места у земљу Халдејаца. ⁶ Моје очи ће пазити на њих ради њиховог добра и ја ћу их вратити у ову земљу. Подићи ћу их, а не срушити; посадићу их, а не ишчупати. ⁷ Даћу им памети да знају да сам ја ГОСПОД. Они ће бити мој народ, а ја ћу бити њихов Бог, јер они ће ми се вратити свим својим срцем.
⁸ »Али, као са лошим смоквама, које су толико лоше да се не могу јести«, каже ГОСПОД, »тако ћу поступити са Цидкијом, царем Јуде, његовим службеницима и преживелима из Јерусалима, било да

† Јоахина Дословно: Јехонјахуа.

остану у овој земљи, било да живе у Египту. ⁹ Учинићу их одвратнима и увредљивима за сва царства на земљи, руглом и узречицом, предметом ругања и проклињања куд год их отерам. ¹⁰ Послаћу на њих мач, глад и помор док не буду истребљени из земље коју сам дао њима и њиховим праоцима.«

Седамдесет година сужањства

25 Реч која је дошла Јеремији о свем народу Јуде четврте године владавине Јехојакима сина Јосијиног, цара Јуде, а прве године владавине Навуходоносора, цара Вавилона.

² Пророк Јеремија рече свем народу Јуде и свим житељима Јерусалима: ³ Двадесет три године – од тринаесте године владавине Јосије сина Амоновог, цара Јуде, до дана данашњег – долазила ми је реч ГОСПОДЊА и ја сам вам је стално говорио, али ви нисте слушали. ⁴ Иако је ГОСПОД стално слао своје слуге пророке, нисте слушали ни обраћали пажњу. ⁵ Говорили су: »Окрените се, сваки од вас, од свог злог начина живота и својих злих дела, и остаћете у земљи коју је ГОСПОД дао вама и вашим праоцима до века. ⁶ Не идите за другим боговима, да им служите и клањате им се, не изазивајте ме на гнев својим делима, и ја вам нећу учинити ништа нажао.«

⁷ »Али ви ме нисте слушали«, говори ГОСПОД, »и разгневили сте ме својим делима, и сами себи наудили.«

⁸ Стога ГОСПОД над војскама каже овако: »Зато што нисте слушали моје речи, ⁹ позваћу све народе севера и свог слугу Навуходоносора, цара Вавилона«, говори ГОСПОД, »и довести их на ову земљу и њене становнике и на све околне народе. Докрајаћу их затрти и учинити их предметом згражавања и презира и вечном рушевином. ¹⁰ Затрћу међу њима звуке весеља и радости, гласове младе и младожење, клопарање млинских каменова и светлост светиљке. ¹¹ Сва ова земља постаће гола пустош, а ови народи ће седамдесет година служити цару Вавилона. ¹² Али, када се наврши ових седамдесет година, казнићу цара Вавилона и његов народ, земљу Халдејаца, због њихове кривице«, говори ГОСПОД, »и учинити је пустом до века. ¹³ Довешћу на ту земљу све што сам рекао против ње, све што је записано у овој књизи и што је Јеремија пророковао против свих народа. ¹⁴ И они ће служити многим народима и великим царевима. Вратићу им према њиховим поступцима и делима.«

Чаша Божије срџбе

¹⁵ Овако ми рече ГОСПОД, Бог Израелов: »Узми из моје руке ову чашу с вином моје срџбе, па нека сви народи којима те пошаљем пију из ње. ¹⁶ Када буду пили из ње, затетураће се и полудети због мача који ћу послати међу њих.«

¹⁷ И ја узех чашу из руке ГОСПОДЊЕ, па учиних да из ње пију сви народи којима ме је послао:

¹⁸ Јерусалим и градови Јуде, његови цареви и службеници – да постану рушевина, предмет згражавања, презира и проклињања, као што су данас –

¹⁹ фараон, цар Египта, његови службеници, поглавари и сав народ ²⁰ и сви страни народи међу њима,

сви цареви земље Уз,
сви цареви Филистејаца – Ашкелона, Газе, Екрона и народа преосталог у Ашдоду –

²¹ Едома, Моава и Амона,

²² сви цареви Тира и Сидона,

цареви обалских земаља на другој страни мора,

²³ Дедана, Теме, Буза и сви који су далеко,

²⁴ сви цареви Арабије и сви цареви страних народа који живе у пустињи,

²⁵ сви цареви Зимрија, Елама и Медије,

²⁶ и сви цареви севера, близу и далеко, један за другим –

сва царства на лицу земље.

А после свих њих пиће из ње и цар Шешаха †.

²⁷ »Онда им реци: ,Овако каже ГОСПОД над војскама, Бог Израелов: Пијте, опијте се и повраћајте, и падните да више никада не устанете због мача који ћу послати међу вас.«

²⁸ »А ако одбију да узму чашу из твоје руке и да пију из ње, реци им: ,Овако каже ГОСПОД над војскама: Морате да пијете! ²⁹ Јер, ево, почео сам да доводим велику несрећу на град који носи моје Име, а ви да се извучете без казне? Нећете се извући без казне, јер дозивам мач да сиђе на све становнике земље, говори ГОСПОД над војскама.«

³⁰ »Пророкуј све ово против њих и реци им:

»,ГОСПОД ће зарикати са висине,
загрмети из свога светог пребивалишта
и силно зарикати на ову земљу.
Викаће као они што газе грожђе
на све становнике земље.

³¹ Поклич ће одјекнути до крајева света,
јер ће ГОСПОД повести парницу против народâ,
судити свем људском роду
и опаке погубити мачем«,
говори ГОСПОД.

³² Овако каже ГОСПОД над војскама:

»Ево, велика несрећа већ иде од народа до народа,
да,

силна се олуја диже са крајева света.«

³³ А побијених ће тога дана бити од једног краја света до другог. Нико их неће ожалити, ни покупити, ни сахранити, него ће бити као ђубриво на тлу.

³⁴ Кукајте, пастири, и плачите,
ваљајте се у прашини, водичи стада,
јер је дошло време вашег клања
– пашћете и разбијте се
као драгоцен суд грнчарски.

³⁵ Пастири немају куда да побегну,

† Шешаха То јест: Вавилона.

водичи стада куда да умакну.
³⁶ Чуј вапај пастира,
 кукњаву водича стада,
 јер им ГОСПОД уништава пашњак.
³⁷ Мирне ливаде су опустошене
 због љутог гнева ГОСПОДЊЕГ.
³⁸ Он ће изаћи као лав из јазбине,
 и земља ће им бити опустошена
 због мача тлачитељевог
 и због љутог гнева ГОСПОДЊЕГ.

Јеремија у смртној опасности

26 Почетком владавине Јехојакима сина Јосијиног, цара Јуде, дође ми ова реч од ГОСПОДА:
² »Овако каже ГОСПОД: Стани у двориште Дома ГОСПОДЊЕГ и говори свима из градова Јуде који долазе да се поклонe у Дому ГОСПОДЊЕМ. Кажите им све што ти заповедам и немој да изоставиш ниједну реч. ³ Можда ће послушати, па ће се сваки окренути од свога злог начина живота и ја ћу се преодомислити и нећу на њих довести велику несрећу коју сам науимио да на њих доведем због њихових злих дела. ⁴ Реци им: »Овако каже ГОСПОД: Ако ме не будете слушали и држали се мога Закона, који сам ставио пред вас, ⁵ и ако не будете послушали речи мојих слугу пророка, које сам вам непрестано слао иако их нисте слушали, ⁶ онда ћу учинити с овим Домом исто што и са Шилом, а овај град ћу учинити клетвом свим народима на земљи.«
⁷ Свештеници, пророци и сав народ чули су Јеремију када је све ово говорио у Дому ГОСПОДЊЕМ.
⁸ Али, чим је Јеремија изговорио свему народу све што му је ГОСПОД заповедио да каже, свештеници, пророци и сав народ шчепаше га и рекоше: »Мораш да умреш! ⁹ Зашто си пророковао да ће овај Дом бити као Шило и да ће овај град бити опустошен и да нико у њему неће живети?«
 И сав народ се натисну око Јеремије у Дому ГОСПОДЊЕМ.
¹⁰ Када су јудејски службеници чули за све ово, попеше се од царске палате до Дома ГОСПОДЊЕГ и седоше у улазу Нове капије Храма.
¹¹ Тада свештеници и пророци рекоше службеницима и свему народу: »Овај човек је заслужио смрт зато што је пророковао против овога града, као што сте својим ушима чули.«
¹² Тада Јеремија рече свим службеницима и свему народу: »ГОСПОД ме је послао да пророкујем против овога Дома и овога града све оно што сте чули.
¹³ Стога промените свој начин живота и своја дела и слушајте ГОСПОДА, свога Бога. Тада ће се ГОСПОД преодомислити и неће на вас довести велику несрећу којом вам је запретио. ¹⁴ А што се мене тиче – у вашим сам рукама. Учините са мном што год мислите да је добро и исправно. ¹⁵ Али будите сигурни: ако ме погубите, ви, овај град и његови житељи бићете криви за проливање недужне крви. Јер, ГО-

СПОД ме је заиста послао вама да вам све ово кажем.«

¹⁶ Тада службеници и сав народ рекоше свештеницима и пророцима: »Овај човек није заслужио смрт, јер нам је говорио у име ГОСПОДА, нашега Бога.«

¹⁷ Неки од старешина земље иступише и рекоше свем окупљеном народу: ¹⁸ »Михеј из Морешета пророковао је у време Езекије, цара Јуде. Он је рекао свем јудејском народу: »Овако каже ГОСПОД над војскама:

»Сион ће бити преорана њива,

Јерусалим гомила крша,

а храмска гора узвишица обрасла шумом.«[†]

¹⁹ »Да ли га је Езекија погубио, или било ко други у Јуди? Зар се није бојао ГОСПОДА и молио га за милост, па се ГОСПОД преодомислио и није на њих довео велику несрећу којом им је запретио? Навући ћемо на себе страшну несрећу!«

²⁰ (А и један други човек, Урија син Шемаје из Кирјат-Јеарима, пророковао је у име ГОСПОДА и пророковао је против овога града и ове земље оно исто што и Јеремија. ²¹ Када су цар Јехојаким и сва његова телесна стража и службеници чули његове речи, цар хтеде да га погуби. А Урија чу за то и уплаши се, па побеже у Египат. ²² Али цар Јехојаким посла у Египат Елнатана сина Ахборовог са неколико људи, ²³ и они доведоше Урију из Египта и одведоше га цару Јехојакиму, који нареди да се погуби мачем, а да му се тело баца у заједничку гробницу.)

²⁴ А и Ахикам син Шафанов подржа Јеремију, па га не предадоше народу у руке да га погуби.

Јуда ће служити Навуходоносору

27 Почетком владавине Цидкије сина Јосијиног, цара Јуде, Јеремији дође ова реч од ГОСПОДА:
² ГОСПОД ми овако рече: »Направи јарам од ремења и пречага, па га стави себи на врат. ³ Онда преко гласника који су дошли у Јерусалим код Цидкије, цара Јуде, пошаљи поруку царевима Едома, Моава, Амона, Тира и Сидона. ⁴ Предај им поруку за њихове господаре и кажи: »Овако каже ГОСПОД над војскама, Бог Израелов: Овако реците својим господарима: ⁵ Својом великом силом и испруженом десницом начинио сам земљу и народе и животиње на њој, и дајем је коме ја хоћу. ⁶ Сада ћу све ваше земље предати у руке мом слуги Навуходоносору, цару Вавилона. А даћу му и дивље животиње да му служе. ⁷ Сви народи ће служити њему и његовом сину и унуку док не дође време да и његова земља падне. Тада ће га покорити многи народи и велики цареви.

⁸ »Али, ако неки народ или царство неће да служи Навуходоносору, цару Вавилона, или да савије шију под његовим јармом, казнићу тај народ мачем, глађу и помором, говори ГОСПОД, »док га не уништим његовом руком. ⁹ Зато не слушајте своје

[†] Мих 3,12.

пророке, гатаоце, тумаче снова, своје медијуме и своје врачаре који вам говоре: »Нећете служити цару Вавилона.«¹⁰ Они вам пророкују лажи да би вас удаљили из ваших земаља, јер ћу вас ја прогнати, па ћете пропасти.¹¹ Али онај народ који хоће да савије шију под јармом цара Вавилона и да му служи пустићу да остане у својој земљи, да је обрађује и живи у њој, говори ГОСПОД.’«

¹² Исту поруку пренех и Цидкији, цару Јуде, рекавши: »Савијте шију под јармом цара Вавилона и служите њему и његовом народу, па ћете живети.

¹³ Зашто да ти и твој народ погинете од мача, глади и помора којима је ГОСПОД запретио народу који неће да служи цару Вавилона?¹⁴ Зато не слушајте речи пророка који вам говоре: ‚Нећете служити цару Вавилона’, јер они вам пророкују лажи.¹⁵ ‚Нисам их ја послао’, говори ГОСПОД. ‚Они пророкују лажи у моје име, да бих вас ја прогнао, па да пропаднете и ви и пророци који вам пророкују.’«

¹⁶ Онда рекох свештеницима и свем овом народу: »Овако каже ГОСПОД: ‚Не слушајте пророке који говоре: ’Ускоро ће предмети из Дома ГОСПОДЊЕГ бити донети назад из Вавилона.« Они вам пророкују лажи.¹⁷ Не слушајте их. Служите цару Вавилона, и живећете. Зашто да овај град постане рушевина?¹⁸ Ако су пророци и ако имају реч ГОСПОДЊУ, нека моле ГОСПОДА над војскама да и предмети који су још остали у Дому ГОСПОДЊЕМ, у палати јудејског цара и у Јерусалиму не буду однети у Вавилон.

¹⁹ Јер, овако ГОСПОД над војскама каже о стубовима, Мору, покретним постољима и другим предметима преосталим у овом граду,²⁰ које Навуходонор, цар Вавилона, није однео када је из Јерусалима одвео у сужањство у Вавилон Јоахина † сина Јехојакимовог, цара Јуде, и све племиће Јуде и Јерусалима –²¹ да, овако каже ГОСПОД над војскама, Бог Израелов, о предметима преосталим у Дому ГОСПОДЊЕМ, у палати јудејског цара и у Јерусалиму:²² »Биће однети у Вавилон и тамо ће остати све до дана када ћу доћи по њих«, говори ГОСПОД. »Тада ћу их донети назад и вратити их на ово место.««

Лажни пророк Ананија

28 У петом месецу те исте, четврте године, на почетку владавине Цидкије, цара Јуде, Ананија син Азуров, пророк из Гивона, рече ми у Дому ГОСПОДЊЕМ пред свештеницима и свим народом:² »Овако каже ГОСПОД над војскама, Бог Израелов: ‚Сломићу јарам цара Вавилона.³ За две године донећу назад на ово место све предмете из Дома ГОСПОДЊЕГ које је Навуходонор, цар Вавилона, узео одавде и однео у Вавилон.⁴ А вратићу на ово место и Јоахина сина Јехојакимовог и све друге изгнанике из Јуде који су отишли у Вавилон’, говори ГОСПОД, ‚јер сломићу јарам цара Вавилона.’«

† Јоахина Дословно: Јехонију; исто и у 28,4.

⁵ Тада пророк Јеремија одговори пророку Ананији пред свештеницима и свим народом који је стајао у Дому ГОСПОДЊЕМ.

⁶ Он рече: »Амин! Нека ГОСПОД учини тако! Нека ГОСПОД испуни то што си пророковао тако што ће вратити предмете из Дома ГОСПОДЊЕГ и све изгнанике из Вавилона на ово место.⁷ Али, саслушај шта ћу рећи пред тобом и пред свим овим народом:⁸ Од искона су пророци који су били пре мене и тебе пророковали рат, несрећу и помор многим земљама и великим царствима.⁹ Али пророку који пророкује мир биће признато да га заиста шаље ГОСПОД само ако се његово пророштво испуни.«

¹⁰ Тада пророк Ананија скину јарам с Јеремијиног врата и сломи га,¹¹ па рече пред свим народом: »Овако каже ГОСПОД: ‚Исто овако ћу ја за две године сломити јарам Навуходонора, цара Вавилона, који је на врату свих народа.’«

Тада пророк Јеремија оде својим путем.

¹² Убрзо након што је пророк Ананија сломио јарам који је био на врату пророка Јеремије, реч ГОСПОДЊА дође Јеремији:¹³ »Иди и кажи Ананији: ‚Овако каже ГОСПОД: Ти си сломио дрвени јарам, али место њега добићеш гвоздени.¹⁴ Овако каже ГОСПОД над војскама, Бог Израелов: Ставићу гвоздени јарам на врат свим овим народима, да би служили Навуходонору, цару Вавилона, и они ће му служити. А даћу му и власт над дивљим животињама.’«

¹⁵ Тада пророк Јеремија рече пророку Ананији: »Слушај, Ананија. ГОСПОД те није послао, а ти си овај народ убедио да поверује у лаж.¹⁶ Стога овако каже ГОСПОД: ‚Ево, уклонићу те са лица земље. Још ове године ћеш умрети, јер си проповедао побуну против ГОСПОДА.’«

¹⁷ И пророк Ананија умре у седмом месецу те исте године.

Јеремијино писмо изгнанима

29 Ово је писмо које је пророк Јеремија послао из Јерусалима преосталим старешинама међу изгнанима и свештеницима, пророцима и свем народу који је Навуходонор из Јерусалима одвео у сужањство у Вавилон.² (То је било након што су цар Јоахин †† и царица-мајка, евнуси и поглавари Јуде и Јерусалима, занатлије и ковачи отишли из Јерусалима у изгнанство.)³ Он повери писмо Еласи сину Шафановом и Гемарји сину Хилкијином, које је Цидкија, цар Јуде, послао цару Навуходонору у Вавилон. У писму је стајало:

⁴ »Овако каже ГОСПОД над војскама, Бог Израелов, свима онима који су из Јерусалима одведени у сужањство у Вавилон:⁵ ‚Сазидајте куће и настаните се у њима. Засадите вртове и једите плодове из њих.⁶ Жените се и имајте синове и кћери. Жените своје синове и удајте кћери, да и они имају синове и кћери. Множите се – не смањујте се.⁷ Залажите се за

†† Јоахин Дословно: Јехонија.

мир и благостање у граду у који сте одведени у сужањство. Молите се ГОСПОДУ за то, јер ако град буде имао мир и благостање, имаћете га и ви.'

⁸ »Да, овако каже ГОСПОД над војскама, Бог Израелов: 'Не дајте пророцима и гатаоцима који су међу вама да вас обмањују. Не обраћајте пажњу на снове које сањају. ⁹ Јер, они вам пророкују лажи у моје име. Ја их нисам послао', говори ГОСПОД.

¹⁰ »Овако каже ГОСПОД: 'Када се Вавилону наврши оних седамдесет година, ја ћу доћи к вама и испунити своје обећање да ћу вас вратити на ово место.

¹¹ Јер, ја знам науме које имам за вас', говори ГОСПОД, 'науме за мир, а не за несрећу, науме да вам донесем будућност којој се надате. ¹² Тада ћете ме призивати и долазити и молити ми се, а ја ћу вас услышати. ¹³ Тражићете ме и наћи ме када ме будете тражили свим срцем. ¹⁴ Да, наћи ћете ме', говори ГОСПОД. 'Ја ћу вас вратити из сужањства. Сабраћу вас између свих народа и са свих места на која сам вас прогнао', говори ГОСПОД, 'и довешћу вас назад, на место са ког сам вас одвео у изгнанство.'

¹⁵ »Можда ћете рећи: 'ГОСПОД нам је у Вавилону подигао пророке.'

¹⁶ »Али ГОСПОД овако каже о цару који седи на Давидовом престолу и о свему народу који је преостао у овом граду, вашој сабраћи која нису отишла у изгнанство с вама – ¹⁷ да, овако каже ГОСПОД над војскама: 'Послаћу мач, глад и помор на њих и учинити да буду као лоше смокве, толико лоше да се не могу јести. ¹⁸ Гонићу их мачем, глађу и помором и учинити их огавнима свим царствима на земљи и предметом проклињања, згражавања и цоктања и срамотом међу свим народима међу које их отерам. ¹⁹ Јер, нису послушали моје речи', говори ГОСПОД, 'речи које сам им непрестано слао по мојим слугама пророцима. А ни ви, изгнани, нисте послушали', говори ГОСПОД.

²⁰ »Стога чујте реч ГОСПОДЊУ, сви ви изгнани, које сам послао из Јерусалима у Вавилон. ²¹ Овако каже ГОСПОД над војскама, Бог Израелов, о Ахаву сину Колајином и Цидкији сину Маасејином, који вам пророкују лажи у његово име: Предаћу их у руке Навуходносору, цару Вавилона, и он ће их погубити вама наочиглед. ²² Због њих ће сви изгнани из Јуде који су у Вавилону говорити ову клетву: »Нека ГОСПОД поступи с тобом као са Цидкијом и Ахавом, које је цар Вавилона спалио.« ²³ Јер, они су чинили срамотна дела у Израелу, прељубу са женама својих ближњих и у моје име говорили лажи, што им ја нисам рекао да чине. Ја то знам и сведок сам томе', говори ГОСПОД.«

Порука Шемаји

²⁴ »Реци Шемаји Нехеламцу: ²⁵ Овако каже ГОСПОД над војскама, Бог Израелов: У своје име си слао писма свем народу у Јерусалиму, свештенику Софонији сину Маасејином и свим другим свештеницима. Софонији си рекао: ²⁶ »ГОСПОД те је поста-

вио за свештеника место Јехојаде, да водиш рачуна о Дому ГОСПОДЊЕМ и да сваког лудака који се представља као пророк бациш у кладе и вежеш му гвозден обруч око врата. ²⁷ Зашто, онда, ниси опоменуо Јеремију Анатотца, који се представља као пророк? ²⁸ Он нам је поручио у Вавилон: 'Дуго ће још трајати. Стога сазидајте куће и настаните се у њима, засадите вртове и једите плодове из њих.'«

²⁹ А свештеник Софонија је прочитао ово писмо пророку Јеремији.

³⁰ Тада реч ГОСПОДЊА дође Јеремији: ³¹ »Пошаљи ову поруку свим изгнанима: Овако каже ГОСПОД о Шемаји Нехеламцу: Зато што вам је Шемаја пророковао иако га ја нисам послао и навео вас да поверујете у лаж, ³² овако каже ГОСПОД: Ево, казнићу Шемају Нехеламца и његове потомке. Нико му неће остати међу овим народом ни видети добро које ћу учинити своме народу', говори ГОСПОД, 'јер је проповедао побуну против мене.'«

Најава обнове Израела

30 Реч која је дошла Јеремији од ГОСПОДА:

² »Овако каже ГОСПОД, Бог Израелов: 'Запиши у књигу све што сам ти рекао. ³ Јер, ево долазе дани', говори ГОСПОД, 'када ћу довести мој народ, Израел и Јуду, из сужањства и вратити га у земљу коју сам дао његовим праоцима у посед', каже ГОСПОД.«

⁴ Ово су речи које је ГОСПОД изрекао о Израелу и Јуди: ⁵ Овако каже ГОСПОД:

»Крици страха се чују – ужас, а не мир.

⁶ Распитајте се и видите:

може ли мушкарац да роди дете?

Па зашто сваког јаког мушкарца

видим с рукама на трбуху

као да је жена у трудовима,

а сва лица пребледела?

⁷ Како ће страхан бити тај дан!

Ниједан му неће бити сличан.

Биће то време невоље за Јакова,

али он ће се избавити из ње.

⁸ »Тога дана«, говори ГОСПОД над војскама, »сломићу јарам који им је на врату и покидати њихове ланце. Неће више служити туђинцима, ⁹ него ће служити ГОСПОДУ, своме Богу, и Давиду, своме цару, кога ћу им подићи.

¹⁰ »Стога, не плаши се, Јакове, мој слуго,

не бој се, Израеле«,

говори ГОСПОД.

»Јер, ево, избавићу те из далеког места,

твоје потомке из земље њиховог изгнанства.

Јаков ће опет живети у миру и спокоју

и нико га више неће плашити.

¹¹ Ја сам с тобом

и ја ћу те избавити«, говори ГОСПОД.

»Докраја ћу затрти све народе

међу које те распрших,

али тебе нећу затрти докраја.
 Казнићу те правично –
 нећу те оставити сасвим некажњеног.«
¹² Овако каже ГОСПОД:
 »Рана ти је неисцељива,
 твоја повреда не може да се излечи.
¹³ Никог нема да се заузме за тебе;
 нема лека за твоју рану,
 нема теби исцељења.
¹⁴ Заборавили те сви твоји савезници,
 није их за тебе брига.
 Ударио сам те као што би непријатељ
 и казнио те као што би окрутник,
 јер је велика твоја кривица
 и много је твојих греха.
¹⁵ Зашто кукаш због своје ране,
 свога бола за који нема лека?
 То сам ти учинио
 због твоје велике кривице
 и многих греха.
¹⁶ »Али сви који те прождиру
 биће прождрти.
 Сви твоји непријатељи
 у изгнанство ће отићи.
 Они који те пљачкају
 биће опљачкани,
 сви који те учинише пленом
 плен ће постати.
¹⁷ А теби ћу вратити здравље
 и исцелити ти ране,
 говори ГОСПОД,
 јер су те звали одбаченим,
 Сионом за који нико не мари.«
¹⁸ Овако каже ГОСПОД:
 »Повратићу благостање шаторима Јаковљевим
 и смиловати се његовим боравиштима.
 Град ће опет бити сазидан на својим рушевинама
 и палата стајати на свом месту.
¹⁹ Из њих ће се чути песме захвалнице
 и радосни гласови.
 Умножићу народ,
 и више се неће смањивати.
 Даћу им част,
 и више их неће презирати.
²⁰ Деца ће им бити као некад
 и њихова заједница чврсто стајати преда мнош.
 Казнићу све њихове тлачитеље.
²¹ Вођа ће им бити један од њих,
 њихов владар између њих ће изаћи.
 Даћу му да ми се примакне,
 и он ће ми прићи,
 јер ко би сам од себе смео да ми приђе?«
 говори ГОСПОД.
²² »Ви ћете бити мој народ,
 а ја ћу бити ваш Бог.«
²³ Ево, олуја ГОСПОДЊА провалиће срџбом,
 силним ветром који се обрушава на главе опа-
 ких.

²⁴ Љути гнев ГОСПОДЊИ неће се окренути
 док сасвим не изврши науме његовог срца.
 Разумећете то у данима који долазе.

31 »У то време«, говори ГОСПОД, »бићу Бог свих
 Израелових братстава, а они ће бити мој на-
 род.«

² Овако каже ГОСПОД:
 »Народ који преживе мач
 нађе милост у пустињи.
 Дођох да дам починак Израелу.«
³ ГОСПОД се појави из даљине,
 говорећи: »Волим те вечном љубављу,
 па ти своју приврженост показујем.
⁴ Опет ћу те сазидати,
 и бићеш сазидана,
 Девице Израел.
 Опет ћеш узети своје даире
 и изаћи да играш с радоснима.
⁵ Опет ћеш садити винограде
 на брдима Самарије.
 Они који их засаде,
 јешће од њиховог рода.
⁶ Доћи ће дан када ће осматрачи
 повикати на брдима Ефремовим:
 „Хајдемо, на Сион се попнимо,
 к ГОСПОДУ, нашем Богу!«
⁷ Овако каже ГОСПОД:
 »Певајте од радости због Јакова,
 кличите због првога међу народима.
 Нека се чују ваше хвале.
 Кажите: „ГОСПОДЕ, спаси свој народ,
 Остатак Израелов.“
⁸ Ево, довешћу их из северне земље
 и сабрати их с крајева света.
 Међу њима биће слепих и хромих,
 трудница и жена у трудовима.
 Силно мноштво ће се вратити.
⁹ Доћи ће плачући,
 молећи се док их будем водио назад.
 Водићу их поред водâ текућих,
 по равној стази, где неће посрнути,
 јер ја сам Отац Израелов,
 Ефрем ми је првенац.
¹⁰ »Чујте реч ГОСПОДЊУ, народи,
 објавите је на далеким обалама:
 „Онај који је распршио Израела,
 сабраће га и чувати
 као пастир своје стадо.“
¹¹ Јер, ГОСПОД ће избавити Јакова
 и откупити га из руку јачег од њега.
¹² Доћи ће и клицати на висовима Сиона,
 радовати се обиљу ГОСПОДЊЕМ
 – житу, младом вину и уљу,
 младунцима ситне и крупне стоке.
 Биће као наводњен врт
 и више неће туговати.
¹³ Девојке ће играти и радовати се,
 а с њима младићи и старци.

Жалост ћу им преокренути у весеље,
дати им утеху и радост место туге.

¹⁴ Свештенике ћу напојити обиљем
и свој народ наситити добрима«,
говори ГОСПОД.

¹⁵ Овако каже ГОСПОД:

»У Рами се чује глас,
кукњава и плач велики.
Рахиља оплакује своју децу
и неће да се утеши,
јер јој деце више нема.«

¹⁶ Овако каже ГОСПОД:

»Престани да плачеш
и обриши сузе с очију,
јер твоје дело биће награђено«,
говори ГОСПОД.

»Они ће се вратити
из непријатељево земље.

¹⁷ Има наде за твоју будућност«,
говори ГОСПОД.

»Деца ће ти се вратити у своју земљу.

¹⁸ »Да, чуо сам жецање Ефремово:
,Ти си ме стегом доводио у ред,
као теле непокорно,
и ја се научих да слушам.

Врати ме, дај ми да се вратим,
јер ти си ГОСПОД, мој Бог.

¹⁹ Кад сам се окренуо од тебе,
показах се;
кад сам схватио,
поједох се од муке †.

Постиђен сам био и понижен,
јер сам носио срамоту из своје младости.'

²⁰ »Зар Ефрем није мој драги син,
моје дете мило?

Иако против њега говорим,
ипак на њега мислим без престанка
и срце ми због њега дрхти.

Смиловаћу му се«,
говори ГОСПОД.

²¹ »Путоказе постави,
хрпама камења обележи путеве.

Сети се друма, пута којим си отишла,
и врати се, Девице Израел,
врати се у своје градове.

²² Докле ћеш лутати, кћери одметнута?
ГОСПОД ће нешто ново створити на земљи:
жена ће опколити мушкарца.«

²³ Овако каже ГОСПОД над војскама, Бог Израелов:
»Када их вратим из сужањства, народ у јудејској земљи и њеним градовима опет ће овако говорити:

»Благословио те ГОСПОД,
боравиште праведности,
света горо!

²⁴ »Народ ће живети у Јуди и свим њеним градовима,
и биће ратара и оних који иду за стадима.

²⁵ Окрепићу изнурене и нахранити клонуле.«

²⁶ Тада се пробудих и погледах око себе. Сан ми је био сладак.

²⁷ »Ево долази време«, говори ГОСПОД, »када ћу Израел и Јуду испунити људима и стоком. ²⁸ Као што сам некада будно пазио на њих, да ишчупам и срушим, разорим, затрем и ударим несрећом, тако ћу будно пазити на њих, да изградим и посадим«, говори ГОСПОД.

²⁹ »У то време се више неће говорити: 'Очеви су јели кисело грожђе, а деци трну зуби.' ³⁰ Него, свако ће умрети због свога греха. Ко буде јео кисело грожђе, њему ће трнути зуби.

³¹ »Ево, долази време«, говори ГОСПОД, »када ћу склопити нови савез са народом Израела и народом Јуде. ³² Он неће бити као савез који сам склопио с њиховим праоцима када сам их узео за руку да их изведем из Египта, савез који су раскинули иако сам ја њихов господар †. ³³ Ово је савез који ћу склопити с израелским народом после тог времена«, говори ГОСПОД: »Ставићу свој закон у нутрину њиховог бића и написати га на њиховом срцу, и бићу њихов Бог, а они ће бити мој народ. ³⁴ И нико више неће морати да учи свога ближњег ни свога брата говорећи: 'Упознај ГОСПОДА', пошто ће ме познавати сви од малог до великог међу њима«, говори ГОСПОД. »Јер, опростићу им њихова злодела и више се нећу сећати њихових греха.«

³⁵ Овако каже ГОСПОД, који даје да сунце сија дању и одређује месецу и звездама да светле ноћу, који узбуљкава море тако да му таласи хуче – ГОСПОД над војскама му је име: ³⁶ »Ако ове уредбе нестану преда мношвом«, говори ГОСПОД, »онда ће и Израелови потомци престати да буду народ преда мношвом до века.«

³⁷ Овако каже ГОСПОД: »Ако се небеса могу измерити и темељи земље истражити, одбацићу све Израелове потомке због свега што су учинили«, говори ГОСПОД.

³⁸ »Ево, долази време«, говори ГОСПОД, »када ће овај град бити поново сазидан за мене, од Хананелове куле до Угаоне капије. ³⁹ Мерничко уже растегнуће се оданде право до брда Гарева, а онда ће скренути према Гои. ⁴⁰ Цела она долина где се бацају лешине и пепео и сва поља изнад долине Кидрон на истоку, па све до угла Коњске капије биће свети ГОСПОДУ. Никада више неће овај град бити сатрвен ни разорен.«

Јеремија купује њиву

32 Реч која је дошла Јеремији од ГОСПОДА десете године владавине Цидкије, цара Јуде, односно осамнаесте године Навуходоносорове владавине.

† поједох се од муке Дословно: ударих се по бедру.

†† господар Ова реч на хебрејском може да значи и »муж«.

² У то време је војска вавилонског цара опседала Јерусалим, а пророк Јеремија био затворен у дворишној тамници у палати јудејског цара. ³ Тамо га је затворио Цидкија, цар Јуде, говорећи: »Зашто тако пророкујеш и говориш: ,Овако каже ГОСПОД: Ево, предаћу овај град у руке цару Вавилона, и он ће га заузети. ⁴ Цидкија, цар Јуде, неће умаћи Вавилонцима, него ће бити предат у руке цару Вавилона и говорити с њим лицем у лице и гледати га својим очима. ⁵ Он ће одвести Цидкију у Вавилон, где ће овај остати док га ја не походим, говори ГОСПОД. Ако се будеш борио против Вавилонаца, нећеш успети.«

⁶ Јеремија рече: »Дошла ми је реч ГОСПОДЊА: ⁷ Ханамел, син твога стрица Шалума, доћи ће ти и рећи: »Купи моју њиву у Анатоту, јер је твоје право да је купиш пошто си рођак-откупитељ.«

⁸ »Тада, баш као што је ГОСПОД рекао, мој брат од стрица Ханамел дође к мени у дворишну тамницу и рече: ,Купи моју њиву у Анатоту, на Венијаминовом подручју. Пошто је твоје право да је откупиш и да је поседујеш, купи је за себе.«

»Пошто сам знао да је то реч ГОСПОДЊА, ⁹ купих њиву у Анатоту од свог брата од стрица Ханамела и измерих му седамнаест шекела † сребра. ¹⁰ Написах уговор и ударих печат, узех сведоке и измерих седамнаест шекела сребра на ваги. ¹¹ Потом узех купопродајни уговор – онај примерак са печатом и условима купопродаје и један без печата – ¹² и дадох уговор Баруху сину Нерије сина Махсејиног пред својим братом од стрица Ханамелом и пред сведоцима који су се потписали на уговор и пред свим Јудејима који су седели у дворишној тамници.

¹³ »Пред њима овако заповедих Баруху: ¹⁴ ,Овако каже ГОСПОД над војскама, Бог Израелов: Узми ове исправе – и купопродајни уговор са печатом и онај без печата – па их стави у глинену посуду, да могу дуго да се сачувају. ¹⁵ Јер, овако каже ГОСПОД над војскама, Бог Израелов: Опет ће се у овој земљи куповати куће, њиве и виногради.«

¹⁶ »Када сам дао купопродајни уговор Баруху сину Неријином, помолих се ГОСПОДУ:

¹⁷ »,Господе ГОСПОДЕ, ти си својом великом силом и испруженом руком створио небеса и земљу. За тебе ништа није сувише тешко. ¹⁸ Ти показујеш љубав хиљадама, а за грехе очева кажњаваш њихову децу после њих. Велики и силни Боже, чије име је ГОСПОД над војскама, ¹⁹ велики су твоји науми и силна су твоја дела. Твоје очи мотре на све људске путеве: сваком узвраћаш према његовом начину живота и како његова дела заслужују. ²⁰ Ти си чинио знамења и чуда у Египту и до дана данашњег их чиниш у Израелу и међу свим људима. Стекао си за себе славу која траје и данас. ²¹ Извео си свој народ Израел из Египта знамењима и чудима, моћном руком и испруженом десницом и уз велике страхоте. ²² Дао си им ову земљу за коју си се заклео да ћеш

је дати њиховим праоцима, земљу којом тече мед и млеко. ²³ Ушли су у њу и запосели је, али те нису слушали ни држали се твога Закона. Нису чинили оно што си им заповедио да чине. Зато си на њих довео сву ову несрећу.

²⁴ »,Погледај како се дижу опсадни насипи за освајање града. Због мача, глади и помора град ће бити предат у руке Халдејцима који га нападају. Као што видиш, догодило се баш оно што си рекао. ²⁵ Али, иако ће град бити предат у руке Халдејцима, ти ми, Господе ГОСПОДЕ, кажеш: »Купи њиву сребром и узми сведоке.«

²⁶ Реч ГОСПОДЊА дође Јеремији: ²⁷ »Ја сам ГОСПОД, Бог свих људи. Зар је нешто сувише тешко за мене? ²⁸ Стога овако каже ГОСПОД: Ево, предаћу овај град у руке Халдејцима и Навуходносору, цару Вавилона, који ће га заузети. ²⁹ Халдејци који нападају овај град ући ће у њега и запалити га. Спалиће га заједно с кућама у којима су ме људи изазивали на гнев по крововима палећи кад Ваалу и изливајући жртве леванице другим боговима. ³⁰ Народ Израела и Јуде од своје младости чини само оно што је зло преда мнош. Да, израелски народ ме само изазива на гнев својим делима, говори ГОСПОД.

³¹ Од дана када је саграђен, па све до дана данашњег, овај град ме само изазива на гнев и срџбу, па морам да га уклоним испред свога лица. ³² Народ Израела и народ Јуде – они, њихови цареви и службеници, њихови свештеници и пророци, Јудеји и житељи Јерусалима – изазивају ме на гнев свим злом које су учинили. ³³ Окренули су ми леђа, а не лице. Иако сам их стално изнова учио, нису хтели да слушају ни да приме поуку. ³⁴ Поставили су своје одвратне идоле у Дому који носи моје Име и опоганили га. ³⁵ Подигли су узвишице за Ваала у долини Бен Хином да би жртвовали своје синове и кћери Молоху, иако им никада нисам заповедио, нити ми је икада пало на памет да им заповедим да чине такве гнусобе и наведем Јуду на грех.

³⁶ »Овако каже ГОСПОД, Бог Израелов, о овом граду за који ти кажеш: ,Мачем, глађу и помором биће предат у руке вавилонском цару: ³⁷ Ево, сабраћу их из свих земаља у које их протерујем у свом љутом гневу и силној срџби. Довешћу их назад на ово место и дати им да живе спокојно. ³⁸ Они ће бити мој народ, а ја ћу бити њихов Бог. ³⁹ Даћу им једнодушност у срцу и делима, да ме се увек боје за своје добро и добро своје деце. ⁴⁰ Склопићу вечан савез с њима: никада нећу престати да им чиним добро и ставићу им у срце страх од мене да се никада од мене не окрену. ⁴¹ Радоваћу се чинећи им добро и чврсто их, свим својим срцем и душом, посадити у овој земљи. ⁴² Овако каже ГОСПОД: Као што сам довео ову велику несрећу на овај народ, тако ћу им дати и све благостање које сам им обећао. ⁴³ Опет ће се куповати њиве у овој земљи за коју кажеш: ,Она је голетна пустош, без човека и животиње, јер је предата у руке Халдејцима.« ⁴⁴ Њиве ће се купова-

† седамнаест шекела 193,8 грама; исто и у 10. стиху.

ти сребром, уговори писати и печатити, сведоци узимати на Венијаминовом подручју, у селима око Јерусалима, у градовима Јуде и у градовима у Горју, Шефели и Негеву, јер ја ћу оне који су засуђени вратити у њихову земљу, говори ГОСПОД.«

Најава избављења

33 Док је Јеремија још био затворен у дворичној тамници, дође му реч ГОСПОДЊА други пут: ² »Овако каже ГОСПОД, који је начинио земљу, обликовао је и учврстио – ГОСПОД му је име: ³ Позови ме, и ја ћу ти се одазвати и обзнанити ти велике и неистраживе ствари, о којима ништа не знаш. ⁴ Јер, овако каже ГОСПОД, Бог Израелов, о кућама у овом граду и палатама царева Јуде које су срушене због опсадних насипа и мача ⁵ у борби против Халдејаца: Испуниће се лешевима људи које ћу побити у свом гневу и срџби. Сакрио сам своје лице од овога града због све његове opakости.

⁶ »Али ипак ћу му донети здравље и исцељење. Исцелићу свој народ и дати му мира и спокоја у изобилју. ⁷ Вратићу Јуду и Израел из сужањства и поново их изградити да буду као пре. ⁸ Очистићу их од свега греха који су починили против мене и опростити све њихове грехе побуне против мене. ⁹ Тада ће ми овај град бити на радост, хвалу и част пред свим народима на земљи, који ће се уплашити и задрхтати када чују за све добро које чиним за њега и за благостање које му дајем.

¹⁰ »Овако каже ГОСПОД: На овом месту, за које говорите да је пустош без човека и животиње – у градовима Јуде и на опустелим улицама Јерусалима – опет ће се чути ¹¹ звуци веселја и радости, гласови младожење и младе и гласови оних који у Дом ГОСПОДЊИ доносе жртве захвалнице, говорећи: 'Захваљујте ГОСПОДУ над војскама, јер ГОСПОД је добар; љубав његова остаје довека.' Јер, ја ћу обновити благостање ове земље, да буде као пре, каже ГОСПОД.

¹² »Овако каже ГОСПОД над војскама: На овом месту, опустелом и без човека и животиње – у свим његовим градовима – опет ће бити пашњака за пастире да одморе своја стада. ¹³ У градовима у Горју, Шефели и Негеву, на Венијаминовом подручју, у селима око Јерусалима опет ће овце пролазити испод руке онога који их броји, каже ГОСПОД.

¹⁴ »Долазе дани, говори ГОСПОД, када ћу испунити све оно добро што сам обећао народу Израела и народу Јуде. ¹⁵ У те дане и у то време учинићу да Давиду израсте Изданак праведни. Он ће чинити што је право и праведно у земљи. ¹⁶ У те дане Јуда ће бити спасена и Јерусалим живети спокојно, а зваће се: ГОСПОД, наша праведност.

¹⁷ »Јер, овако каже ГОСПОД: Увек ће један од Давидових потомака седети на престолу израелског народа ¹⁸ и увек ће свештеници, који су Левити, имати потомка који ће стално стајати преда мном и

приносити жртве паљенице, палити житне жртве и припремати клане жртве.«

¹⁹ Реч ГОСПОДЊА дође Јеремији: ²⁰ »Овако каже ГОСПОД: Ако можете да раскинете мој савез са даном и мој савез са ноћи, да дан и ноћ више не долазе у време које им је одређено, ²¹ онда се може раскинути и мој савез са мојим слугом Давидом и Левитима који су свештеници и врше службу преда мном, па Давид више неће имати потомка који би владао на његовом престолу. ²² Као што се звезде на небу не могу избројати, ни морски песак измерити, тако ћу и ја умножити потомке мога слуге Давида и Левите који врше службу преда мном.«

²³ Реч ГОСПОДЊА дође Јеремији: ²⁴ »Јеси ли приметио да овај народ говори: 'ГОСПОД је одбацио две породице које је изабрао'? Тако с презиром гледају на мој народ као да више није народ. ²⁵ Овако каже ГОСПОД: Да нисам склопио савез са даном и ноћи и одредио законе небу и земљи, ²⁶ могао бих да одбацим потомке Јакова и мога слуге Давида и да не изаберем ниједнога од његових синова да влада над потомцима Авраама, Исаака и Јакова. Али ја ћу обновити њихово благостање и смилovati им се.«

Опомена Цидкији

34 Док су Навуходоносор, цар Вавилона, и сва његова војска и сва царства и народи царства којима је владао нападали Јерусалим и градове око њега, реч ГОСПОДЊА дође Јеремији: ² »Овако каже ГОСПОД, Бог Израелов: Иди Цидкији, цару Јуде, и реци му: 'Овако каже ГОСПОД: Ево, предаћу овај град у руке вавилонског цара, и он ће га спалити. ³ Ти нећеш измаћи његовој руци, него ћеш бити ухваћен и предат у његове руке. Својим очима ћеш гледати вавилонског цара, а он ће с тобом говорити лицем у лице. И отићи ћеш у Вавилон.

⁴ »Али чуј реч ГОСПОДЊУ, Цидкија, царе Јуде. Овако ГОСПОД каже за тебе: Нећеш погинути од мача – ⁵ умрећеш у миру. Као што су палили погребну ватру у част твојих предака, царева који су били пре тебе, тако ће је запалити и за тебе и нарицати: »Авај, господару!« Сâм ја ти то обећавам, говори ГОСПОД.«

⁶ Тада пророк Јеремија све ово рече јудејском цару Цидкији у Јерусалиму ⁷ док је војска вавилонског цара нападала Јерусалим и градове Јуде који су се још држали – Лахиш и Азеку, једине преостале утврђене градове у Јуди.

Слобода за робове

⁸ Ова реч је дошла Јеремији од ГОСПОДА након што је цар Цидкија склопио савез са свим народом у Јерусалиму да прогласи слободу за робове, ⁹ да свако дâ слободу својим робовима и робињама Јеврејима, да нико не држи сународника Јудејина у ропству. ¹⁰ Тако се сви службеници и народ који су

прихватили овај савез сложише да дају слободу својим робовима и робињама, да их више не држе у ропству. Они се, дакле, сложише и ослободише их. ¹¹ Али после се предомислише, па узеше оне робове које су ослободили и опет их учинише робовима.

¹² Реч ГОСПОДЊА дође Јеремији: ¹³ »Овако каже ГОСПОД, Бог Израелов: Склопио сам савез са твојим праоцима када сам их извео из Египта, куће ропства. Рекао сам: ¹⁴ ,Сваке седме године нека сваки од вас ослободи сваког сународника Јеврејина који вам се продао. Након што ти је служио шест година, пусти га на слободу.« [†] Али ваши праоци ме нису послушали ни обратили пажњу на мене. ¹⁵ Ви сте се недавно покајали и учинили оно што је исправно у мојим очима: Сваки од вас је прогласио слободу за свога сународника. Чак сте склопили и савез преда мнош, у Дому који носи моје Име. ¹⁶ А сада сте се предомислили и оскврнавили моје Име – сваки од вас је поново узео робове и робиње које сте пустили да слободно иду куд год желе. Присилили сте их да вам поново буду робови.

¹⁷ »Стога овако каже ГОСПОД: Нисте ме послушали. Нисте прогласили слободу за своје сународнике. Зато ја сада проглашавам слободу за вас, говори ГОСПОД, слободу да погинете од мача, помора и глади. Учинићу да будете одвратни свим царствима на земљи. ¹⁸ С оним људима који су прекршили мој савез и нису испунили услове савеза који су склопили преда мнош поступићу као са телетом које су пресекли надвоје, па прошли између полутки. ¹⁹ Службенике Јуде и Јерусалима, евнухе, свештенике и сав народ земље који су прошли између полутки телета ²⁰ предаћу у руке њихових непријатеља, који хоће да им одузму живот. Њихови лешеви постаће храна птицама и зверима. ²¹ Предаћу Цидкију, цара Јуде, и његове службенике у руке њихових непријатеља, који хоће да им одузму живот, војсци цара Вавилона, која се повукла од вас. ²² Ево, издаћу заповест«, говори ГОСПОД, »и вратити их у овај град. Они ће га напасти, освојити и спалити. Од јудејских градова начинићу ненастањену пустош.«

Рехавовци

35 Реч која је дошла Јеремији од ГОСПОДА за време владавине јудејског цара Јехојакима сина Јосијиног: ² »Иди породици Рехавоваца и позиви их да дођу у једну од побочних одаја Дома ГОСПОДЊЕГ, па им дај да пију вина.«

³ И ја узех Јаазанију сина Јеремије сина Хавацинјиног и његову браћу и све синове – целу породицу Рехавоваца – ⁴ па их уведох у Дом ГОСПОДЊИ, у одају синова Божијег човека Ханана сина Јигдалјиног, која је одмах уз одају за службенике, а изнад одаје чувара капија Маасеје сина Шалумовог.

⁵ Онда пред Рехавовце ставих посуде пуне вина и неколико чаша, па им рекох: »Пијте вина.«

⁶ Али они одговорише: »Нећемо да пијемо вино, јер нам је наш праотац Јонадав син Рехавов овако заповедио: ,Ни ви ни ваши потомци не смеће никад да пијете вино. ⁷ А не смеће ни да зидате куће, сејете семе и садите винограде, нити смеће да их имате, него треба увек да живите у шаторима. Тада ћете дуго живети у земљи у којој боравите као дошљаци.« ⁸ Послушали смо све што нам је заповедио наш праотац Јонадав син Рехавов. Ни ми, ни наше жене, ни наши синови и кћери нисмо никада пили вино, ⁹ ни зидали куће да у њима живимо, ни имали винограде, њиве и усева, ¹⁰ него живимо у шаторима и у потпуности се покоравимо свему што нам је заповедио наш праотац Јонадав. ¹¹ Али, када је вавилонски цар Навуходоносор кренуо на ову земљу, рекли смо: ,Хајде да одемо у Јерусалим, да умакнемо вавилонским и арамејским војскама.« Тако смо остали у Јерусалиму.«

¹² Реч ГОСПОДЊА дође Јеремији: ¹³ »Овако каже ГОСПОД над војскама, Бог Израелов: Иди и реци Јудејима и житељима Јерусалима: ,Зар нећете да примите поуку и послушате моје речи?« говори ГОСПОД. ¹⁴ Јонадав син Рехавов заповедио је својим синовима да не пију вино, и та заповест се извршава. До дана данашњег они не пију вино, јер се покоравију заповести свога праоца. А ја сам вам наново и наново говорио, али ви ми се нисте покорили. ¹⁵ Наново и наново сам вам слао све своје слуге пророке, који су вам говорили: »Нека се свако окрене од свог опаког начина живота и промени своја дела. Немојте да идете за другим боговима, да им служите. Тада ћете живети у земљи коју сам дао вама и вашим праоцима.« Али ви нисте обратили пажњу на мене ни послушали ме. ¹⁶ Потомци Јонадава сина Рехавовог извршавају заповест коју им је дао њихов праотац, а овај народ не слуша мене.«

¹⁷ »Стога овако каже ГОСПОД над војскама, Бог Израелов: Ево, довешћу на Јуду и на све житеље Јерусалима сваку несрећу којом сам им запретио. Говорио сам им, али ме нису слушали. Звао сам их, али ми се нису одазивали.«

¹⁸ Тада Јеремија рече породици Рехавоваца: »Овако каже ГОСПОД над војскама, Бог Израелов: ,Ви сте се покорили заповести вашег праоца Јонадава, држали се свих његових налога и учинили све што вам је заповедио. ¹⁹ Стога овако каже ГОСПОД над војскама, Бог Израелов: Јонадав син Рехавов увек ће имати потомка који ми служи.«

Јехојаким спаљује Јеремијин свитак

36 Четврте године владавине јудејског цара Јехојакима сина Јосијиног, реч дође Јеремији од ГОСПОДА: ² »Узми свитак и на њему напиши све што сам ти рекао о Израелу, Јуди и свим другим народима откад сам почео да ти говорим у време Јосијине владавине, па све до сада. ³ Можда ће се народ Јуде, када чује за сваку несрећу којом сам науomio да га ударим, одвратити од свога злог начина

† в. 2. Мојс 21,2; 5. Мојс 15,12.

живота, а ја ћу онда опростити њихову opakост и њихов грех.»

⁴ Тада Јеремија позва Баруха сина Неријиног, па док је Јеремија говорио све што му је ГОСПОД рекао, Барух је то записивао на свитак.

⁵ Онда Јеремија рече Баруху: »Мени је кретање ограничено, па не могу да идем у Дом ГОСПОДЊИ. ⁶ Зато ти отиди до Дома ГОСПОДЊЕГ на дан поста и из свитка читај народу речи ГОСПОДЊЕ које сам ти говорио у перо. Прочитај их и свим Јудејима који дођу из својих градова. ⁷ Можда ће изнети своје молбе пред ГОСПОДА, па се сваки одврати од свога злог начина живота, јер велик је гнев и срџба којима је ГОСПОД запретио овом народу.«

⁸ Барух син Неријин учини све што му је пророк Јеремија рекао да учини – из свитка је у Дому ГОСПОДЊЕМ читао све што је ГОСПОД рекао.

⁹ Деветог месеца пете године владавине јудејског цара Јехојакима сина Јосијиног, проглашено је време поста пред ГОСПОДОМ за сав народ Јерусалима и оне који су дошли из градова Јуде. ¹⁰ Из одаје писара Гемарје сина Шафановог, у горњем дворишту, код Нове капије Храма, Барух је из свитка читао Јеремијине речи свему народу у Дому ГОСПОДЊЕМ. ¹¹ Када је Михеј син Гемарје сина Шафановог чуо све речи ГОСПОДЊЕ са свитка, ¹² сиђе у писареву одају у царској палати, где су седали писар Елишам, Делаја син Шемајин, Елнатан син Ахборов, Гемарја син Шафанов, Цидкија син Ананијин и сви остали службеници.

¹³ Када им је Михеј испричао све што је чуо да Барух чита народу из свитка, ¹⁴ сви службеници послаше Јехудија сина Нетанје сина Шелемје сина Кушијевог да каже Баруху: »Понеси свитак из кога си читао народу и дођи.«

И Барух син Неријин оде к њима са свитком у руци.

¹⁵ Они му рекоше: »Седи, па нам то прочитај.«

И Барух им прочита.

¹⁶ Када су чули све оне речи, згледаше се у страху, па рекоше Баруху: »Морамо о овоме да известимо цара.«

¹⁷ Онда упиташе Баруха: »Како си све ово записао? Је ли ти Јеремија говорио?«

¹⁸ »Јесте«, одговори Барух. »Јеремија ми је говорио све ове речи, а ја сам их мастилом записивао на свитак.«

¹⁹ Тада службеници рекоше Баруху: »Идите и сакријте се, и ти и Јеремија. Нека нико не зна где сте.«

²⁰ Када су свитак спремили у одаји писара Елишаме, одоше цару у палату и о свему га известеше.

²¹ Цар посла Јехудија да оде по свитак, и овај га донесе из одаје писара Елишаме, па га прочита цару и свим службеницима који су стајали крај њега.

²² Био је девети месец и цар је седео у зимској палати, а пред њим је горела ватра у жеравнику. ²³ Кад год би Јехуди прочитао три или четири ступца, цар их је одсецао писарским перорезом и бацао у же-

равник све док цео свитак није изгорео у ватри.

²⁴ Ни цар ни сви његови службеници који су чули све ове речи не уплашише се нити раздреше своју одећу. ²⁵ Иако су Елнатан, Делаја и Гемарја молили цара да не спали свитак, он не хтеде да их послуша. ²⁶ Цар заповеди Јерахмеелу, једном од својих синова, Сераји сину Азриеловом и Шелемји сину Авдееловом да ухвате писара Баруха и пророка Јеремију. Али ГОСПОД их је био сакрио.

²⁷ Када је цар спалио свитак с речима које је Барух записао по Јеремијином казивању, реч ГОСПОДЊА дође Јеремији: ²⁸ »Узми други свитак и на њему напиши све оне речи које су биле на оном првом свитку, који је јудејски цар Јехојахим спалио. ²⁹ А цару Јехојакиму реци: ,Овако каже ГОСПОД: Спалио си свитак и рекао: »Зашто си на њему написао да ће вавилонски цар сигурно доћи, разорити ову земљу и истребити из ње и човека и животињу?« ³⁰ Стога овако каже ГОСПОД о јудејском цару Јехојакиму: Неће имати потомка који ће сести на Давидов престо, а његов леш биће избачен и изложен жези дању и мразу ноћу. ³¹ Казнићу њега, његову децу и његове службенике због њиховог греха. Довешћу на њих и на житеље Јерусалима и народ Јуде сваку несрећу којом сам им запретио, јер ме нису послушали.«

³² И Јеремија узме други свитак и даде га писару Баруху сину Неријином, па док је Јеремија говорио, Барух је на свитак записивао све оне исте речи које су биле и на свитку који је јудејски цар Јехојахим спалио.

Јеремија у тамници

37 После Јоахина † сина Јехојакимовог, вавилонски цар Навуходоносор постави Цидкију сина Јосијиног за цара Јуде. ² Али ни он, ни његови службеници, ни народ земље нису обраћали пажњу на речи које је ГОСПОД говорио преко пророка Јеремије.

³ Цар Цидкија посла Јехухала сина Шелемјиног и свештеника Софонију сина Маасејиног пророку Јеремији с поруком: »Помоли се ГОСПОДУ, нашем Богу, за нас.«

⁴ А Јеремија се слободно кретао међу народом пошто још није био бачен у тамницу. ⁵ Фараонова војска је била изашла из Египта, па када су Халдејци који су опседали Јерусалим чули вест о томе, повукоше се од Јерусалима.

⁶ Реч ГОСПОДЊА дође пророку Јеремији: ⁷ »Овако каже ГОСПОД, Бог Израелов: Реци јудејском цару, који те је послао да ме упиташ за савет: ,Фараонова војска, која је изашла да ти помогне, вратиће се у своју земљу, у Египат. ⁸ Тада ће се Халдејци вратити и напасти овај град, заузети га и спалити.«

⁹ »Овако каже ГОСПОД: Не заваравajte се мислећи: ,Халдејци ће сигурно отићи од нас', јер они неће отићи. ¹⁰ Чак и кад бисте поразили сву халдејску војску која вас напада, а у њеним шаторима остали

† Јоахина Дословно: Коније.

само рањеници, ови би изашли и спалили овај град.»

¹¹ Када се халдејска војска повукла од Јерусалима због фараонове војске, ¹² Јеремија крену да изађе из града, пошто је хтео да оде на Венијаминово подручје, да уђе у посед свога дела имања међу тамошњим народом.

¹³ Али, када је стигао до Венијаминове капије, ухвати га заповедник страже по имену Јирија син Шелемје сина Ананијиног и рече: »Хоћеш да пребегнеш Халдејцима!«

¹⁴ »Није истина.« одговори Јеремија. »Нећу да пребегнем Халдејцима.«

Али Јирија не хтеде да саслуша Јеремију, него га ухвати и одведе службеницима. ¹⁵ Они се разгневише на Јеремију, па наредише да га истуку и утамниче у кући писара Јонатана, коју су претворили у тамницу. ¹⁶ Јеремију бацише у засвођену ћелију у тамници, где остаде дуго времена.

¹⁷ Онда цар Цидкија посла по њега, па га доведоше у палату, где га цар насамом упита: »Има ли каква порука од ГОСПОДА?«

»Има«, одговори Јеремија. »Бићеш предат у руке вавилонском цару.«

¹⁸ Потом Јеремија рече цару Цидкији: »Који злочин сам учинио против тебе или твојих службеника или овог народа да си ме бацио у тамницу? ¹⁹ Где су они твоји пророци који су ти пророковали: „Вавилонски цар неће напасти ни тебе ни овај народ? ²⁰ Него, сада ме, молим те, саслушај, мој господару царе. Дозволи да пред тебе изнесем своју молбу: Не шаљи ме назад у кућу писара Јонатана, јер ћу тамо умрети.«

²¹ Тада цар Цидкија заповеди да Јеремију ставе у дворишну тамницу и да му сваког дана дају хлеба из Пекарске улице све док у целом граду не нестане хлеба.

Тако је Јеремија остао у дворишној тамници.

Јеремија бачен у чатрњу

38 Шефатја син Матанов, Гедалја син Пашхуров, Јухал син Шелемјин и Пашхур син Малкијин чули су шта је Јеремија говорио свему народу када је рекао: ² »Овако каже ГОСПОД: Ко остане у овом граду, погинуће од мача, глади или помора, а ко пређе Халдејцима, остаће жив. Сачуваће свој живот, остаће жив. ³ И овако каже ГОСПОД: Овај град ће сигурно бити предат у руке војсци вавилонског цара, који ће га освојити.«

⁴ Тада ови службеници рекоше цару: »Тог човека треба погубити. Обесхрабрује војнике који су преостали у граду, а тако и народ, оним што им говори. Тај човек се не залаже за добро овог народа, већ за његову пропад.«

⁵ »Он је у вашим рукама«, одврати цар Цидкија. »Ја не могу ништа против вас.«

⁶ Тако они узеше Јеремију и ставише га у чатрњу царевог сина Малкије, која је била у дворишној

тамници. Конопцима га спустише у чатрњу, у којој није било воде, него само муљ, па Јеремија утону у муљ.

⁷ А Евед-Мелех, Кушанин, један од евнуха у царској палати, чуо је да су Јеремију ставили у чатрњу, па док је цар седео на Венијаминовој капији, ⁸ Евед-Мелех изађе из палате и рече му: ⁹ »Мој господару царе, они људи су зло поступили у свему што су учинили пророку Јеремији. Бацили су га у чатрњу, у којој ће умрети од глади када у граду више не буде хлеба.«

¹⁰ Тада цар заповеди Евед-Мелеху, Кушанину: »Поведи одавде три човека, па извуците Јеремију из чатрње пре него што умре.«

¹¹ И Евед-Мелех поведе људе са собом, па оде у одају испод ризнице у палати. Узео оданде старих крпа и изношене одеће и спусти их конопцем Јеремији у чатрњу.

¹² Евед-Мелех рече Јеремији: »Стави ове старе крпе и изношену одећу под пазухе и под ужад.«

Јеремија тако учини, ¹³ па га повукоше конопцима и извукоше из чатрње. Од тада Јеремија остаде у дворишној тамници.

Цидкија испитује Јеремију

¹⁴ Тада цар Цидкија посла по пророка Јеремију, па овога доведоше до трећег улаза у Дом ГОСПОДЊИ.

»Питаћу те нешто«, рече цар Јеремији, »а ти немој ништа да ми прећутиш.«

¹⁵ Јеремија одврати Цидкији: »Ако ти одговорим, зар ме нећеш убити? Ако те посаветујем, нећеш ме послушати.«

¹⁶ Али цар Цидкија се овако закле Јеремији у потаји: »Тако ми ГОСПОДА живога, који нам је дао живот, нити ћу те убити нити предати у руке онима који хоће да ти одузму живот.«

¹⁷ Тада Јеремија рече Цидкији: »Овако каже ГОСПОД над војскама, Бог Израелов: „Ако се предаш заповедницима вавилонског цара, живот ће ти бити поштеђен и овај град неће бити спаљен – ти и твоја породица остаћете живи. ¹⁸ Али, ако не будеш хтео да се предаш заповедницима вавилонског цара, овај град ће бити предат у руке Халдејцима и они ће га спалити, а ти нећеш умаћи из њихових руку.«

¹⁹ Цар Цидкија рече Јеремији: »Плашим се Јудеја који су прешли Халдејцима, јер би ме Халдејци могли предати њима у руке, а они би ме злостављали.«

²⁰ »Неће те предати«, одврати Јеремија. »Покори се ГОСПОДУ чинећи оно што ти кажем, па ће ти бити добро и живот ће ти бити поштеђен. ²¹ Али, ако одбијеш да се предаш, ово ми је ГОСПОД открио:

²² Све жене које остану у палати јудејског цара биће одведене заповедницима вавилонског цара. Те жене ће ти говорити:

»Преварили су те и савладали твоји верни пријатељи.

Ноге су ти утонуле у муљ,
пријатељи те оставили.¹

²³ »Све твоје жене и деца биће одведени Халдејцима. Ни ти нећеш умаћи из њихових руку, него ће те вавилонски цар заробити, а овај град ће бити спаљен.«

²⁴ Тада Цидкија рече Јеремији: »Немој да неко сазна за овај разговор, да не погинеш. ²⁵ Ако службеници чују да сам разговарао с тобом, па ти дођу и кажу: ‚Испричај нам шта си рекао цару и шта је цар рекао теби. Немој ништа да нам кријеш, иначе ћемо те убити‘, ²⁶ ти им кажи: ‚Молио сам цара да ме не шаље назад у Јонатанову кућу, да не умрем тамо.‘«

²⁷ Сви службеници заиста дођоше Јеремији и испиташе га, а он им рече све онако како му је цар заповедио да им каже. Они се онда оставише даље разговора с њим, јер нико није био чуо његов разговор с царем.

²⁸ Јеремија остаде у дворишној тамници све до дана када је Јерусалим освојен.

А Јерусалим је освојен овако:

Пад Јерусалима

39 Девете године владавине јудејског цара Цидкије, у десетом месецу, вавилонски цар Навуходоносор крену на Јерусалим са свом својом војском и опседе га. ² Деветог дана четвртог месеца једанаесте године Цидкијине владавине, градски бедем је пробијен. ³ Тада сви службеници вавилонског цара дођоше и седоше код Средње капије: Нергал-Шарецер из Самгара, главни заповедник Нево-Сарсехим, главни евнух Нергал-Сарецер и сви други службеници вавилонског цара. ⁴ Када су их видели јудејски цар Цидкија и сви војници, побегоше, изашавши из града ноћу кроз царев врт, кроз капију између два зида, и кренуше према Арави. ⁵ Али вавилонска војска крену у потеру за њима и стиже Цидкију на Јерихонским пољанама. Ухватише га и одведоше вавилонском цару Навуходонозору у Ривлу, у земљи Хамат, где му овај изрече пресуду. ⁶ У Ривли вавилонски цар нареди да се Цидкијини синови покољу пред Цидкијиним очима и да се побију и сви јудејски племићи. ⁷ Онда нареди да Цидкији ископају очи и да га у бронзаним оковима одведу у Вавилон.

⁸ Халдејци запалише царску палату и куће народа и порушише зидове Јерусалима. ⁹ Заповедник царске страже Невузарадан одведе у сужањство у Вавилон народ који је преостао у граду, а с њим и оне који су били прешли на његову страну и остали народ. ¹⁰ Али Невузарадан остави у Јуди неке од сиромашног народа и даде им винограде и њиве.

¹¹ А вавилонски цар Навуходоносор је заповедио Невузарадану за Јеремију: ¹² »Узми га и старај се о њему. Немој да му наудиш, него учини за њега шта год затражи.«

¹³ Тада заповедник страже Невузарадан, главни заповедник Невушазбан, главни евнух Нергал-Сарецер и сви други заповедници вавилонског цара ¹⁴ послаше људе да изведу Јеремију из дворишне тамнице. Предадоше га Гедалји сину Ахикама сина Шафановог да га овај одведе кући. Тако Јеремија остаде међу својим народом.

¹⁵ Реч ГОСПОДЊА дође Јеремији док је био затворен у дворишној тамници: ¹⁶ »Иди и реци Евед-Мелеху, Кушанину: ‚Овако каже ГОСПОД над војскама, Бог Израелов: Ево, испунићу речи које сам изговорио против овога града на његову несрећу, а не на благостање. У то време оне ће се испунити теби наочиглед. ¹⁷ Али тебе ћу избавити тога дана, говори ГОСПОД. Нећеш бити предат у руке онима од којих страхујеш. ¹⁸ Спашћу те – нећеш погинути од мача, него ћеш сачувати живот, јер се уздаш у мене, говори ГОСПОД.‘«

Јеремија ослобођен

40 Реч која је дошла Јеремији од ГОСПОДА након што га је заповедник царске страже Невузарадан ослободио у Рами. Невузарадан је био нашао Јеремију везаног ланцима међу свим сужњима из Јерусалима и Јуде које су водили у изгнанство у Вавилон.

² Када је заповедник страже нашао Јеремију, рече му: »ГОСПОД, твој Бог, запретио је несрећом овом месту, ³ а сада је учинио да она дође. Учинио је баш онако како је и рекао, зато што сте згрешили против ГОСПОДА и нисте га слушали. ⁴ Али, ево, ја те данас ослобађам ланаца који су ти на рукама. Хајде са мном у Вавилон, ако хоћеш, а ја ћу се старати о теби. Али, ако нећеш, немој. Ево, сва земља ти је на располагању – иди куда ти драго.«

⁵ Али пре него што се Јеремија окренуо да оде, Невузарадан додаде: »Врати се Гедалји сину Ахикама сина Шафановог, кога је вавилонски цар поставио да управља јудејским градовима, па живи с њим међу народом, или иди куда ти драго.«

Онда му заповедник страже даде хране и поклон и пусти га да иде. ⁶ Јеремија оде Гедалји сину Ахикамомом у Мицпу и остаде с њим међу народом који је остављен у земљи.

Гедалја, управитељ Јуде

(2. Цар 25,22-26)

⁷ Када су сви заповедници војске и њихови људи који су још били унаоколо чули да је вавилонски цар поставио Гедалју сина Ахикамовог за управитеља земље и поверио му бригу о мушкарцима, женама и нејачи, онима који су били најсиромашнији у земљи и који нису одведени у сужањство у Вавилон, ⁸ дођоше Гедалји у Мицпу: Јишмаел син Нетанјин, Кареахови синови Јоанан и Јонатан, Сераја син Танхуметов, синови Ефаја из Нетофе, Језанја из Маахе и њихови људи.

⁹ Да би њима и њиховим људима улио сигурност, Гедалја син Ахикама сина Шафановог закле се и рече: »Не бојте се да служите Халдејцима. Настаните се у овој земљи и служите вавилонском цару, и биће вам добро. ¹⁰ Ја ћу, ево, остати у Мицпи и бити ваш представник пред Халдејцима који дођу, а ви треба да поберете грожђе, летње плодове и маслине и да их спремите у судове, и да живите у градовима које сте запосели.«

¹¹ Када су сви Јудеји у Моаву, Амону, Едому и свим другим земљама чули да је вавилонски цар оставио нешто народа [†] у Јуди и да им је за управитеља поставио Гедалју сина Ахикама сина Шафановог, ¹² сви се вратише у Јуду, Гедалји у Мицпу, из свих земља у које су се били распршили. И набраше обиље грожђа и летњих плодова.

¹³ Јоанан син Кареахов и сви заповедници војске који су још били унаоколо по земљи дођоше Гедалји у Мицпу, ¹⁴ па му рекоше: »Зар не знаш да је Валис, цар Амона, послао Јишмаела сина Нетанјиног да ти одузме живот?«

Али Гедалја син Ахикамов им не поверова.

¹⁵ Тада Јоанан син Кареахов рече насамо Гедалји у Мицпи: »Дај да одем и убијем Јишмаела сина Нетанјиног, и нико неће сазнати. Зашто да ти он одузме живот и учини да се сви Јудеји окупљени око тебе распрше. Зашто да пропадне и то мало преосталих ^{††} Јудеја?«

¹⁶ Али Гедалја син Ахикамов рече Јоанану сину Кареаховом: »Немој то да учиниш! Није истина то што говориш о Јишмаелу!«

41 Седмог месеца, Јишмаел син Нетанје сина Елишаминог, који је био царске крви и био је дан од царевих заповедника, дође са десеторицом људи Гедалји сину Ахикамовом у Мицпу. Док су тамо заједно обедовали, ² Јишмаел син Нетанјин и она десеторица с њим устадоше и оборише Гедалју мачем и тако убише онога кога је вавилонски цар поставио за управитеља земље. ³ Јишмаел поби и све Јудеје који су били са Гедалјом у Мицпи, а тако и Халдејце који су тамо били.

⁴ Сутрадан након Гедалјиног убиства, пре него што је још ико сазнао за то, ⁵ осамдесет људи обријане браде, раздеране одеће и са урезима по телу дођоше из Сихема, Шила и Самарије, носећи са собом житне жртве и тамјан у Дом ГОСПОДЊИ.

⁶ Јишмаел син Нетанјин изађе им у сусрет из Мицпе, плачући путем, а када их је срео, рече: »Дођите Гедалји сину Ахикамовом.«

⁷ Када су ушли у град, Јишмаел син Нетанјин и људи који су били с њим поклаше их и бацише у једну чатрњу.

⁸ Али десеторица од ових рекоше Јишмаелу: »Немој да нас убијеш! Имамо у пољима сакривене пшенице и јечма, уља и меда.«

И он попусти и не уби их са осталима.

[†] нешто народа Дословно: остатак. ^{††} то мало преосталих Дословно: остатак.

⁹ А чатрња у коју је бацио све лешеве људи које је побио била је велика. Ископао ју је цар Аса када га је нападао Бааша, цар Израела. Јишмаел син Нетанјин напунио ју је побијенима. ¹⁰ Јишмаел зароби царева кћери и сав народ који је преостао у Мицпи, који је Невузарадан, заповедник царске страже, поверио Гедалји сину Ахикамовом, па крену да пређе Амонцима.

¹¹ Када су Јоанан син Кареахов и сви заповедници војске који су били с њим чули за све злочине које је починио Јишмаел син Нетанјин, ¹² узеше све своје људе и кренуше да га нападну. Стигоше га крај велике локве у Гивону, ¹³ а сав народ који је био с Јишмаелом обрадова се угледавши Јоанана сина Кареаховог и све заповеднике војске с њим. ¹⁴ Сав народ који је Јишмаел заробио у Мицпи окрену се и пређе Јоанану сину Кареаховом, ¹⁵ а Јишмаел и осморица његових умакоше Јоанану и побегоше Амонцима.

Бекство у Египат

¹⁶ Тада Јоанан и сви заповедници војске који су били с њим поведоше сав преостали народ из Мицпе, који је Јишмаел син Нетанјин заробио када је убио Гедалју сина Ахикамовог – војнике, жене, нејач и евнухе – ¹⁷ па кренуше према Египту, уз пут се зауставивши у Герут-Кимхаму крај Витлејема, ¹⁸ не би ли умакли Вавилонцима. Плашили су их се зато што је Јишмаел син Нетанјин убио Гедалју сина Ахикамовог, кога је вавилонски цар поставио за управитеља земље.

42 Тада сви заповедници војске, укључујући и Јоанана сина Кареаховог и Језану сина Хошаниног, и сав народ од најмањег до највећег приђоше ² пророку Јеремији и рекоше му: »Молимо те, услиши нам молбу и помоли се ГОСПОДУ, своме Богу, за сав овај народ који је још преостао [‡]. Јер, као што и сам видиш, иако нас је некад било много, сада је остало само нас неколико. ³ Моли се да нам ГОСПОД, твој Бог, каже куда треба да идемо и шта да радимо.«

⁴ »Услишићу вас«, одговори пророк Јеремија. »Ево, помолићу се ГОСПОДУ, вашем Богу, као што сте тражили. Рећи ћу вам све што ГОСПОД каже и ништа вам нећу прећутати.«

⁵ Тада они рекоше Јеремији: »Нека ГОСПОД буде истинит и веран сведок против нас ако не поступимо у складу са свим оним што нам ГОСПОД, твој Бог, каже преко тебе. ⁶ Било да је повољно за нас или неповољно, послушаћемо ГОСПОДА, нашега Бога, којем те шаљемо. Ако послушамо ГОСПОДА, нашега Бога, биће нам добро.«

⁷ Десет дана касније, реч ГОСПОДЊА дође Јеремији, ⁸ па он позва Јоанана сина Кареаховог, све заповеднике војске који су били с њим и сав народ од најмањег до највећег.

[‡] овај народ који је још преостао Дословно: остатак.

⁹ Он им рече: »Овако каже ГОСПОД, Бог Израелов, коме сте ме послали да му изложим вашу молбу: ¹⁰ ,Ако останете у овој земљи, изградићу вас, а не срушити, посадићу вас, а не искоренити, јер ме жалости несрећа којом сам вас ударио. ¹¹ Не бојте се вавилонског цара, кога се сада бојите. Не бојте га се, говори ГОСПОД, јер ја сам с вама и спашћу вас и избавити из његових руку. ¹² Смиловаћу вам се, па ће вам се и он смилovati и вратити вас у вашу земљу.»

¹³ »Али ако кажете: »Нећемо да останемо у овој земљи«, и тако не послушате ГОСПОДА, нашега Бога, ¹⁴ и ако кажете: »Не, идемо у Египат, где више нећемо видети рат, ни чути овнујски рог, ни бити гладни хлеба«, ¹⁵ онда, ви који сте Остатак Јуде, чујте реч ГОСПОДЊУ. Овако каже ГОСПОД над војскама, Бог Израелов: Ако сте чврсто одлучили да идете у Египат, па одете да се настаните тамо, ¹⁶ тамо ће вас стићи мач од кога страхуете и глад које се бојите доћи ће за вама у Египат, и тамо ћете помрети. ¹⁷ Да, сви који су одлучили да оду у Египат и да се тамо настане, погинуће од мача, глади и помора – ниједан од њих неће остати жив ни умаћи несрећи коју ћу довести на њих. ¹⁸ Овако каже ГОСПОД над војскама, Бог Израелов: Као што су се мој гнев и срџба излили на житеље Јерусалима, тако ће се моја срџба излити на вас када одете у Египат. Људи ће вас проклињати и згражавати се над вама, псовати вас и вређати. Никад више нећете видети ово место.»

¹⁹ »Вама који сте Остатак Јуде, ГОСПОД је рекао: ,Не идите у Египат.' Ово знајте: Данас вас упозоравам ²⁰ да сте направили кобну грешку када сте ме послали нашем Богу, рекавши: ,Помоли се ГОСПОДУ, нашем Богу, за нас. Објави нам све што ти он каже, и ми ћемо то учинити.' ²¹ Ја сам вам то данас објавио, али ви нисте послушали ГОСПОДА, нашега Бога, ни у чему за шта ме је он послао к вама. ²² Зато сада ово знајте: Погинућете од мача, глади и помора на месту на које хоћете да одете да се тамо населите.«

43 Када је Јеремија испричао свему народу све оно што је рекао ГОСПОД, њихов Бог – све ради чега га је ГОСПОД послао њима – ² Азарја син Хошајин, Јоанан син Кареахов и сви бахати људи рекоше Јеремији: »Лажеш! ГОСПОД, наш Бог, није те послао да кажеш: ,Немојте да идете у Египат да се тамо населите.' ³ Него, Барух син Неријин подговара те против нас, да нас предаш у руке Халдејцима, да нас они побiju или одведу у сужањство у Вавилон.«

⁴ Тако Јоанан син Кареахов и сви заповедници војске и сав народ не послушаше ГОСПОДЊУ заповест да остану у Јуди, ⁵ него Јоанан и заповедници одведоше сав преостали народ † Јуде, оне који су се били вратили из свих народа међу којима су били распршени да би живели у Јуди, ⁶ све мушкарце,

† сав преостали народ Дословно: остатак.

жене и нејач и царева кћери које је Невузарадан, заповедник царске страже, био оставио код Гедалје сина Ахикама сина Шафановог. А одведоше и пророка Јеремију и Баруха сина Неријиног. ⁷ Тако дођоше у Египат, јер нису послушали ГОСПОДА, и одоше све до Тахпанхеса.

⁸ Реч ГОСПОДЊА дође Јеремији у Тахпанхесу: ⁹ »Јудејима наочиглед понеси неколико великих каменова и укопај их у глину на плочнику од цигле на улазу у фараонову палату у Тахпанхесу, ¹⁰ па им реци: ,Овако каже ГОСПОД над војскама, Бог Израелов: Послаћу по свога слугу Навуходносора, цара Вавилона, и његов престо поставити на овим каменовима које сам овде укопао, а он ће изнад њих разапетити свој царски покров. ¹¹ Доћи ће и напасти Египат, доносећи смрт онима који су одређени за смрт, сужањство онима који су одређени за сужањство и мач онима који су одређени да погину од мача. ¹² Запалиће храмове египатских богова, спалити их и однети им богове. Као што пастир треба свој огртач од бува, тако ће и он отребити Египат и несметано отићи из њега. ¹³ У Египту ће поразбијати и свете стубове у храму сунца и спалити храмове египатских богова.«

Казна због идолопоклонства

44 Реч која је дошла Јеремији за све Јудеје који су живели у Доњем Египту – у Мигдолу, Тахпанхесу и Мемфису †† – и Горњем Египту: ² »Овако каже ГОСПОД над војскама, Бог Израелов: Видели сте велику несрећу коју сам довео на Јерусалим и све јудејске градове. Данас они леже опустели и разорени ³ због зла које су починили. Изазвали су ме на гнев палећи кад и клањајући се другим боговима, које ни ви ни ваши праоци нисте познавали. ⁴ Непрестано сам вам слао своје слуге пророке, који су вам говорили: ,Не чините ову гнусобу, коју мрзим!' ⁵ Али они нису хтели да послушају ни да обрате пажњу и нису се одвратили од своје opakости ни престали да пале кад другим боговима. ⁶ Зато се излио мој љути гнев и разгорео се по градовима Јуде и улицама Јерусалима, па од њих учинио пустош и рушевине, као што су и данас.

⁷ »Стога овако каже ГОСПОД над војскама, Бог Израелов: Зашто на себе навлачите толику несрећу истребљујући из Јуде мушкарце и жене, децу и одојчад, да вас не остане ни мало †? ⁸ Зашто ме изазивате на гнев својим делима, палећи кад другим боговима у Египту, у који сте дошли да живите? Уништићете се, па ће вас псовати и вређати међу свим народима на земљи. ⁹ Зар сте заборавили зло које су чинили ваши праоци и јудејски цареви и царице и зло које сте чинили ви и ваше жене у Јуди и на улицама Јерусалима? ¹⁰ Они се ни до дана данашњег нису понизили ни уплашили, нити су се др-

†† Мемфису Дословно: Нофу. † да вас не остане ни мало Дословно: да не остане остатак.

жали мога Закона и уредби које сам дао вама и вашим праоцима.

¹¹ »Стога овако каже ГОСПОД над војскама, Бог Израелов: Чврсто сам одлучио да на вас доведем несрећу и да затрем сву Јуду. ¹² Преостали народ † Јуде, који је одлучио да оде у Египат и тамо се настани, сви ће stradати у Египту – пашће од мача или умрети од глади. Од најмањег до највећег, сви ће умрети од мача или глади. Људи ће их проклињати и згражавати се над њима, псовати их и вређати. ¹³ Казнићу оне који живе у Египту мачем, глађу и помором као што сам казнио Јерусалим. ¹⁴ Нико од преосталог народа †† Јуде који је отишао да живи у Египту неће умаћи, ни остати жив, ни вратити се у Јуду, у коју чезне да се врати и у њој живи – нико се неће вратити осим неколико избеглица.«

¹⁵ Тада сви мушкарци који су знали да њихове жене пале кад другим боговима, све жене које су биле присутне – велико мноштво њих – и сав народ који је живео у Доњем и Горњем Египту рекоше Јеремији: ¹⁶ »Нећемо да се покоримо томе што си нам рекао у име ГОСПОДА, ¹⁷ него ћемо учинити све онако како смо сами рекли: палићемо кад Царици неба и изливати јој жртве леванице као што смо чинили у градовима Јуде и на улицама Јерусалима ми и наши праоци, наши цареви и поглавари. У то време смо имали хране у изобиљу, било нам је добро и никакво зло нас није сналазило. ¹⁸ Али, откад смо престали да палимо кад Царици неба и да јој изливамо жртве леванице, немамо ништа и страдамо од мача и глади.«

¹⁹ А жене рекоше: »Када смо палиле кад Царици неба и изливале јој жртве леванице, наши мужеви су знали да правимо колаче по њеном лику и да јој изливамо леванице.«

²⁰ Тада Јеремија рече свему народу – и мушкарцима и женама – свима који су му тако одговорили: ²¹ »Зар мислите да се ГОСПОД не сећа и да му није у мислима кад који сте ви и ваши праоци, ваши цареви и ваши службеници и народ земље палили у градовима Јуде и на улицама Јерусалима? ²² Када ГОСПОД више није хтео да трпи ваша зла дела и гнусобе које сте чинили, ваша земља је постала предмет згражавања и псовања и голетна пустош без житеља, као што је и данас. ²³ Зато што сте палили кад и гршили против ГОСПОДА и зато што га нисте слушали ни држали се његовог Закона, уредби и прописа снашла вас је ова садашња несрећа.«

²⁴ Потом Јеремија рече свему народу, посебно женама: »Чуј реч ГОСПОДЊУ, сав јудејски народе у Египту. ²⁵ Овако каже ГОСПОД над војскама, Бог Израелов: ,Ви и ваше жене показали сте својим делима оно што сте обећали када сте рекли: »Сигурно ћемо извршити оно што смо се заветовали да учинимо: да палимо кад и изливамо жртве леванице Царици неба.«

† Преостали народ Дословно: остатак; исто и у 28. стиху.

†† преосталог народа Дословно: остатак.

»Само напред! Држите се својих обећања и извршавајте своје завете! ²⁶ Али чујте реч ГОСПОДЊУ, сви ви Јудеји који живите у Египту: ,Ево заклињем се својим великим Именом', каже ГОСПОД, ,да није дан Јудејин у целом Египту неће више никад призвати моје Име ни заклету се: »Тако ми Господа ГОСПОДА живога.« ²⁷ Јер, ја бдим над њима на зло, а не на добро. Јудеји у Египту страдаваће од мача и глади све док сви не буду затрти. ²⁸ Мало ће бити оних који ће умаћи мачу и вратити се из Египта у Јуду. Тада ће сав преостали народ који је дошао да живи у Египту знати чије обећање вреди – моје или њихово.

²⁹ »Ово ће вам бити знак да ћу вас казнити на овом месту', говори ГОСПОД, ,па ћете знати да се испуњавају моје претње да ћу вам нанети зло.'

³⁰ Овако каже ГОСПОД: ,Ево, предаћу фараона Хофру, цара Египта, у руке његовим непријатељима који хоће да му одузму живот, баш као што сам јудејског цара Цидкију предао у руке вавилонском цару Навуходоносору, непријатељу који је хтео да му одузме живот.«

Божја порука Баруху

45 Пророк Јеремија овако рече Баруху сину Неријином четврте године владавине јудејског цара Јехојакима сина Јосијиног након што је Барух записао на свитак оно што му је Јеремија говорио у перо: ² »Овако ГОСПОД, Бог Израелов, каже теби, Баруше: ³ ,Рекао си: »Тешко мени! ГОСПОД ми додаде жалост на патњу. Изнури ме јаукање и не налазим починка.« ⁴ По свој ћу земљи срушити оно што сам саградио и ишчупати оно што сам посадио, ⁵ а ти за себе тражиш нешто посебно. Немој, јер ја ћу довести несрећу на све људе, говори ГОСПОД. Али, куд год да одеш, даћу ти да сачуваш живот.«

Пророштво о Египту

46 Реч ГОСПОДЊА која је дошла пророку Јеремији о народима:

² О Египту:

О војсци фараона Неха, цара Египта, коју је код Кархемиша на реци Еуфрат поразио вавилонски цар Навуходоносор четврте године владавине јудејског цара Јехојакима сина Јосијиног:

³ »Спремите штитове, велике и мале, и изађите у бој!

⁴ Упрегните коње, зајашите атове!

С кацигом на глави заузмите положај! Углачајте копља, навуците оклопе!

⁵ Шта то видим?

Престрављени су, повлаче се, ратници им поражени.

Хитро беже, не осврћу се, ужас одасвуд«, говори ГОСПОД.

6 »Ни брзи не умаче,
ни јаки се не извуче.
На северу, крај реке Еуфрат,
посрћу и падају.
7 »Ко се ово диже као Нил,
као реке набујалих вода?
8 Египат се диже као Нил,
као реке набујалих вода,
и говори: „Дићи ћу се
и преплавити земљу.
Уништићу градове и њихове житеље.“
9 Напред, коњи!
Појурите, борна кола!
Крените, ратници,
ви Кушани и Пућани,
који носите штитове,
и ви Лудијци, који гађате из лука!
10 Ово је дан Господа ГОСПОДА над војскама,
дан освете,
да се освети својим душманима.
Мач ће прождирати док се не насити,
док своју жеђ не утажи крвљу.
Јер, Господ ГОСПОД над војскама
принеће клану жртву
у северној земљи,
крај реке Еуфрат.
11 »На Гилад се попни
и узми мелем, Девице-Кћери египатска.
Али узалуд гомилаш лекове,
јер нема теби излечења.
12 Народи су чули за твоју срамоту;
твоји вапаји испунише земљу.
Ратник се спотаче о ратника,
обојица падоше заједно.«
13 Реч ГОСПОДЊА пророку Јеремији о томе како
ће вавилонски цар Навуходоносор доћи и напасти
Египат:

14 »Објави ово у Египту
и разгласи у Мигдолу,
Мемфису † и Тахпанхесу:
,Заузми положај! Спреми се!
Јер, мач прождире оне око тебе.’
15 Зашто ти попадаше ратници?
Не могу да стоје,
јер ГОСПОД их је гурнуо.
16 Посртали су непрестано
и један преко другог падали.
Говорили су:
,Устајте. Вратимо се своје народу,
у земљу где смо се родили,
далеко од мача угњетачевог.’
17 А тамо су викали: „Фараон, египатски цар,
само је галамција.
Пропустио је прилику.’
18 »Тако ми живота«,
говори Цар,
чије је име ГОСПОД над војскама,

† Мемфису Хебрејски: Нофу; исто и у 19. стиху.

»доћи ће један који је
као Табор међу горама,
као Кармел крај мора.
19 Спремите се за изгнанство,
ви који живите у Египту,
јер Мемфис ће бити опустошен
и у рушевинама лежати ненастањен.
20 Египат је лепа јуница,
али обад са севера иде на њу.
21 Египтови плаћеници,
који усред њега живе,
као телићи су угојени.
И они се окренуше и побегоше,
немоћни да се одупру,
јер дан несреће дође на њих,
време њихове казне.
22 Сиктао је Египат као змија која бежи.
Са свом силом дођоше
и навалише на њега са секирама,
као дрвосече.
23 Шуму му посекоше«,
говори ГОСПОД,
»иако је непрегледна.
Више их је од скакаваца,
не могу се пребројати.
24 Срамоти је извргнута Кћи египатска,
предата у руке народу са севера.«
25 ГОСПОД над војскама, Бог Израелов, каже: »Ево,
казнићу Амона, бога Тебе ††, фараона, Египат, њего-
ве богове и његове царе и оне који се уздају у фа-
раона. 26 Предаћу их у руке онима који хоће да им
одузму живот, у руке вавилонском цару Навуходо-
носору и његовим службеницима. А после ће Еги-
пат бити настањен као и у прошлим временима«,
говори ГОСПОД.
27 »Не плаши се, Јакове, мој слуго,
не бој се, Израеле.
Јер, ево, избавићу те из далеког места,
твоје потомке из земље њиховог изгнанства.
Јаков ће опет живети у миру и спокоју
и нико га више неће плашити.
28 Не плаши се, Јакове, мој слуго,
јер ја сам с тобом«,
говори ГОСПОД.
»Макар докраја затро све народе
међу које те отерах,
тебе нећу докраја затрти.
Казнићу те правично –
нећу те оставити сасвим некажњеног.«

Пророштво о Филистевцима

47 Реч ГОСПОДЊА која је дошла пророку Јере-
мији за Филистејце, пре него што је фараон
напао Газу: 2 Овако каже ГОСПОД:
»Ено, воде се дижу на северу.
Од њих ће настати бујица која плави
и преплавити земљу и све у њој,

†† Тебе Хебрејски: Ноа.

градове и оне који у њима живе.
 Људи ће завапити
 и сви становници земље закукати
³ када зачују топот копита ждребаца непријатељевих,
 штропот борних кола
 и клепетање точкова.
 Очеви се неће окренути да помогну деци,
 јер руке ће им клонути.
⁴ Јер, дошао је дан
 да се сви Филистејци затру
 и Тиру и Сидону истреби
 сваки преостали помагач.
 ГОСПОД ће затрти Филистејце,
 остатак народа с обала Кафтора.
⁵ Газа ће од жалости обријати главу,
 Ашкелон замукнути.
 Ви, преостали од народа у равници,
 докле ћете туговати?
⁶ „Авај, мачу ГОСПОДЊИ!“, говорићете,
 „када ћеш се смирити?“
 У корице се врати,
 престани и отпочини.
⁷ Али како да се смири
 када му је ГОСПОД заповедио,
 наложио му да нападне
 Ашкелон и приморје?»

Пророштво о Моаву

48 Овако каже ГОСПОД над војскама, Бог Израелов, за Моав:
 »Тешко гори Нево, јер је опустошена.
 Кирјатајим је извргнут срамоти и освојен,
 високо утврђење извргнуто срамоти и срушено.
² Више нико неће хвалити Моав.
 У Хешбону ће му сковати несрећу:
 „Хајде да докрајчимо тај народ.“
 И ти ћеш умукнути, Мадмене,
 и на тебе ће доћи мач.
³ Из Хоронајима се чују повици:
 „Насиље! Пропаст велика!“
⁴ Моав је скршен!
 Вриште малишани његови.
⁵ Уз Лухит се пењу,
 горко плачући.
 Низ пут ка Хоронајиму
 разлежу се јауци због пропасти.
⁶ Бежите! Спасевајте живот!
 Трчите као магаре пустињско!
⁷ Пошто се уздаш у своја дела и богатство,
 и ти ћеш бити освојен.
 Кемош ће у изгнанство
 са својим свештеницима и службеницима.
⁸ Уништитељ ће доћи на сваки град,
 ниједан град му неће измаћи.
 Долина ће бити разорена,
 висораван опустошена
 као што каже ГОСПОД.

⁹ Дигните надгробни споменик Моаву,
 јер ће бити опустошен.
 Опустеће му градови,
 нико неће становати у њима.
¹⁰ »Проклет био ко немарно обавља посао ГОСПОДЊИ! Проклет био ко свој мач не натопи крвљу!
¹¹ »Моав је од своје младости био на миру,
 као вино остављено на дрозги,
 из бачве у бачву непретакано.
 Није ишао у изгнанство,
 па му је укус као пре
 и мирис му непромењен.
¹² »Али, ево, долазе дани«, говори ГОСПОД, »када
 ћу послати оне који истачу, и они ће га источити.
 Испразниће му бачве и поразбијати врчеве. ¹³ Тада
 ће се Моав постидети због Кемоша као што се
 израелски народ постидео што се уздао у Бетел.
¹⁴ »Како можете да кажете:
 „Ми смо ратници, храбри у боју?“
¹⁵ Моав ће бити опустошен,
 а његови градови освојени.
 Његови младићи пашће у покољу«,
 говори Цар, чије име је ГОСПОД над војскама.
¹⁶ »Примиче се невоља Моавова,
 хитро стиже његова несрећа.
¹⁷ Жалите за њим, сви његови суседи
 и сви који сте чули за њега.
 Кажите: „Како се поломи моћно жезло,
 палица прекрасна!“
¹⁸ »Сиђите са своје славе
 и седите на испуцалу земљу,
 житељи Кћери дивонске,
 јер на вас ће доћи
 онај који пустоши Моав
 и разорити ваше градове утврђене.
¹⁹ Станите крај пута, житељи Ароера,
 и гледајте.
 Питајте онога који бежи
 и ону која је умукла:
 „Шта се десило?“
²⁰ „Моав је извргнут срамоти,
 јер је скршен.
 Закукајте и заплачите.
 Објавите покрај Арнона
 да је Моав опустошен.“
²¹ »Суд стиже на висораван – Холону, Јахци и Мефаату, ²² Дивону, Неву и Бет-Дивлатајими, ²³ Кирјатајиму, Бет-Гамулу и Бет-Меону, ²⁴ Керијоту и Боцри – свим моавским градовима, близу и далеко. ²⁵ Сло-мљена је Моавова моћ и скршена његова снага«, говори ГОСПОД.
²⁶ »Опијте Моав,
 јер хтеде да буде већи од ГОСПОДА.
 Нека се ваља у својој бљувотини,
 да му се смеју.
²⁷ Зар се ти, Моаве, ниси смејао Израелу?
 Зар је Израел затечен међу крадљивцима,
 па одмахујеш главом

кад год га поменеш?
²⁸ Оставите своје градове, житељи Моава,
и настаните се међу стенама.
Будите као голуб,
који своје гнездо свија на улазу пећине.
²⁹ »Чули смо за Моавову охолост –
његову охолост превелику и умишљеност,
његову бахату охолост и надменост.
³⁰ Знам његову бахатост,
али на лажи је заснована«,
говори ГОСПОД,
»и лаж су његова хвалисања.
³¹ Зато над Моавом кукам
и над свим Моавцима плачем,
због људи Кир-Хереса јецам.
³² Плачем због вас, лозе Сивме,
као што плаче Јазера.
Розге су вам се пружале све до мора,
досезале до мора Јазера.
Уништитељ се обори
на ваше летње плодове и грожђе.
³³ Нестаде радости и клицања
из воћњака и са моавских њива.
Учиних да вино више не тече из муљача.
Никог више нема да гази грожђе
уз радосне повике.
»Повици се чују, али нису радосни.
³⁴ »Запомагање из Хешбона и Елала чује се до Ја-
хаца, од Цоара па све до Хоронајима и Еглат-Шели-
шије, јер су пресахнуле и воде Нимрима. ³⁵ Учини-
ћу«, говори ГОСПОД, »да се у Моаву више не при-
носе жртве на узвишицама и пали кад њиховим бо-
говима.
³⁶ »Срце ми као фрула јечи за Моавом,
као фрула јечи за људима Кир-Харесета.
Нестаде богатство које су стекли.
³⁷ »Свака је глава обријана и свака брада одсече-
на, по свим рукама урези, око свих бокова кострет.
³⁸ По свим крововима у Моаву и на његовим трго-
вима само оплакивање, јер сам разбио Моав као
крчаг који нико неће«, говори ГОСПОД. ³⁹ »Викаће:
,Како је скршен Моав! Како постиђен окреће леђа!
Моав постаде предмет подсмеха и ужасавања свим
својим суседима.«
⁴⁰ Овако каже ГОСПОД:
»Ено, лети као орао
и шири крила над Моавом.
⁴¹ Градови ће бити заузети
и тврђаве освојене.
Тога дана ће срце моавских ратника
бити као срце жене у трудовима.
⁴² Моав ће бити затрт као народ,
јер хтеде да буде већи од ГОСПОДА.
⁴³ Чека те ужас, јама и замка,
народе моавски«,
говори ГОСПОД.
⁴⁴ »Ко умакне ужасу,
упашће у јаму.

Ко се испентра из јаме,
ухватиће се у замку.
Јер, ја ћу на Моав довести
годину његове казне«,
говори ГОСПОД.
⁴⁵ »У сенци Хешбона
стоје избеглице, исцрпљене.
Јер, огањ изађе из Хешбона,
пламен из палате Сихонове,
и прождире чела Моаваца
и лобање народа галамцијског.
⁴⁶ Тешко теби, Моаве!
Нестаде народ Кемошев.
Синове ти одведоше у изгнанство,
кћери у сужањство.
⁴⁷ Али у будућим данима
вратићу благостање Моаву«,
говори ГОСПОД.
Овде завршава суд над Моавом.

Пророштво о Амону

49 Овако ГОСПОД каже за Амонце:
»Зар Израел нема синова?
Зар нема наследника?
Зашто онда Молох запоседе Гад,
па Молохов народ живи у Гадовим градовима?
² Али, ево, долазе дани«,
каже ГОСПОД,
»када ћу учинити
да се бојни поклич зачује
у Раби Амонској.
Она ће постати пуста узвишица,
а села око ње спалиће огањ.
Тада ће Израел истерати
оне који истераше њега«,
говори ГОСПОД.
³ »Закукај, Хешбоне,
јер Ај је опустошен!
Зајаучите, жене из Рабе!
У кострет се обуците и наричите.
Трчите тамо-амо међу зидинама †,
јер Молох ће у изгнанство
са својим свештенцима и службеницима.
⁴ Зашто се хвалишеш својим долинама,
својим долинама плодним,
кћери одметнута?
У своје богатство се уздаш
и говориш: ,Ко ће мене напасти?'
⁵ Ево на тебе ћу довести ужас одасвуд«,
говори Господ ГОСПОД над војскама.
»Сваки од вас биће отеран
и нико неће сабрати избеглице.
⁶ Али после ћу опет
вратити благостање Амонцима«,
говори ГОСПОД.

† међу зидинама Овај текст на хебрејском може да значи и
»секући се по телу« (од жалости).

Пророштво о Едому

⁷ Овако каже ГОСПОД над војскама за Едом:
 »Зар више нема мудрости у Теману?
 Зар је разборитима понестало савета?
 Зар им је мудрост ишчезла?

⁸ Окрените се и бежите,
 у дубоким пећинама се сакријте,
 житељи Дедана,
 јер довешћу несрећу на Исава,
 време његове казне.

⁹ Да вам дођу берачи грожђа,
 зар не би оставили мало грожђа за собом?
 Да ноћу дођу крадљивци,
 зар не би крали само док им није доста?

¹⁰ Али ја ћу Исава сасвим оголити.
 Открићу његова скровишта,
 да више не може да се сакрије.
 Нестаће његова деца, рођаци и суседи,
 и више га неће бити.

¹¹ Мени остави своју сирочад,
 ја ћу се о њима старати.
 А и твоје удовице
 могу се поуздати у мене.«

¹² Овако каже ГОСПОД: »Ако и они који нису заслужили казну морају да испију чашу казне, зар да ти останеш некажњен? Не, нећеш остати некажњен – мораћеш да испијеш чашу. ¹³ Самим собом се кунем«, говори ГОСПОД над војскама, »Боцра ће постати пуста рушевина, ругло, предмет згражавања и псовања, а сви њени градови остаће рушевине до века.«

¹⁴ Чух вест од ГОСПОДА, гласник је послат да каже народима:
 »Окупите се да га нападнете!
 Спремите се за бој!«

¹⁵ »Ево, учинићу те малим међу народима,
 презреним међу људима.

¹⁶ Завео те ужас који изазиваш
 и охолост твога срца,
 тебе који живиш у процепима стена,
 који држиш висове брда.
 Макар своје гнездо свио високо као орао,
 ја ћу те и одатле стрмоглавити«,
 говори ГОСПОД.

¹⁷ »Едом ће постати пустош. Ко год крај њега прође, згражаваће се и цоктати од чуда због свих несрећа које су га задесиле. ¹⁸ Као кад су уништени Содом и Гомора и суседни градови«, каже ГОСПОД, »тако ни овде неће нико живети – ниједан човек се неће овде населити.

¹⁹ »Као лав који из јорданских честара излази на сочне пашњаке,
 зачас ћу истерати Едомце из њихове земље.
 Поставићу над Едомом кога ја изаберем.
 Јер, ко је мени раван?
 Ко сме мене да изазове?
 Који пастир може да ми се супротстави?«

²⁰ Стога чујте шта је ГОСПОД наумио против Едома,
 шта је одлучио против житеља Темана:

Одвући ће младе јагањце,
 у пустош им претворити пашњак.

²¹ Од звука њиховог пада
 задрхтаће земља,
 крик ће им се чути до Црвеног мора.

²² Ено, као орао се диже и лети
 и шири крила над Боцром.
 Тога дана ће срце Едомових ратника
 бити као срце жене у трудовима.

Пророштво о Дамаску

²³ О Дамаску:

»Хамат и Арпад су у пометњи,
 јер су чули рђаве вести.
 Немир их обузе као море
 које се не може смирити.

²⁴ Дамаск занемоћа.

Окрену се да бежи,
 али га спопаде страх;
 обузе га тескоба и бол
 као жену у трудовима.

²⁵ Зашто није напуштен град хваљени,
 град моје радости?

²⁶ Зато ће његови младићи
 попадати по улицама
 и сви његови ратници
 погинути тога дана«,
 говори ГОСПОД над војскама.

²⁷ »Ватру ћу запалити на зидинама Дамаска,
 она ће прогутати Бен-Хададове палате.«

Пророштво о Кедру и Хацору

²⁸ ГОСПОД овако каже за Кедар и царства Хацора,
 које је поразио Навуходносор, цар Вавилона:

»Спремите се и нападните Кедар,
 затрите тај источни народ.

²⁹ Узмите им шаторе и стада,
 однесите шаторске завесе,
 њихову опрему и камиле,
 и вичите им:

„Ужас одасвуд!“

³⁰ »Брзо бежите!

У дубоким пећинама се настаните,
 житељи Хацора«,
 говори ГОСПОД.

»Навуходносор, цар Вавилона,
 сковао је наум против вас
 и одлучио да вас нападне.

³¹ Спремите се и нападните народ
 који живи у миру и спокоју«,
 говори ГОСПОД,

»народ који
 нема ни капија ни преворница,
 народ који живи сам.

³² Њихове камиле биће вам награда,
мноштво њихове стоке плен.
Распршићу на све стране света
народ који брије косу над челом,
несрећу довести на њих одасвуд«,
говори ГОСПОД.
³³ »Хаџор ће постати станиште шакалима,
пустош до века.
Нико тамо неће живети,
ниједан се човек неће тамо населити.«

Пророштво о Еламу

³⁴ Реч ГОСПОДЊА о Еламу која је дошла пророку
Јеремији на почетку владавине Цидкије, цара Јуде:
³⁵ Овако каже ГОСПОД над војскама:
»Ево, сломићу Еламов лук,
ослонац његове моћи.
³⁶ Довешћу на Елам четири ветра
са четири краја неба.
Распршићу Еламце на све стране света,
и неће бити народа
међу који неће доћи изгнаници Еламови.
³⁷ Утераћу Еламцима страх
од њихових душмана,
од оних који хоће да им узму живот.
Несрећу ћу довести на њих,
свој љути гнев«,
говори ГОСПОД.
»Гонићу их мачем
док их не докрајчим.
³⁸ У Еламу ћу поставити свој престо
и уништити његовог цара и службенике«,
говори ГОСПОД.
³⁹ »Али у будућим данима
повратићу благостање Еламово«,
говори ГОСПОД.

Пророштво о Вавилону

50 Реч ГОСПОДЊА преко пророка Јеремије о Ва-
вилону и земљи Халдејаца:
² »Објавите и разгласите међу народима,
подигните барјак и разгласите,
ништа не прећуткујте, него реците:
,Вавилон ће бити освојен,
Бел ће бити извргнут срамоти,
Мардук разбијен.
Његови ликови биће извргнути срамоти
и његови идоли поразбијани.'
³ »Напашће га народ са севера
и опустошити му земљу,
па нико неће у њој живети –
побећи ће и човек и животиња.
⁴ »Тих дана и у то време«, говори ГОСПОД, »народ
Израела и народ Јуде заједно ће, у сузама, ићи и
тражити ГОСПОДА, свога Бога. ⁵ Питаће за пут за
Сион и окренути лице према њему. Доћи ће и оба-

везати се ГОСПОДУ вечним савезом, који неће би-
ти заборављен.

⁶ »Мој народ је био стадо оваца изгубљено.
Њихови пастири одвели их на странпутицу,
па су лутали по горама,
ишли од горе до брда
и своје пландиште заборавили.
⁷ Ко год их је налазио, прождирио их је.
Њихови непријатељи су говорили:
,Нисмо ми криви,
јер они су згрешили против ГОСПОДА,
Пашњака праведности,
против ГОСПОДА, Наде њихових праотаца.'
⁸ »Бежите из Вавилона!
Идите из земље Халдејаца
и будите као овнови предводници.
⁹ Јер, ево, подстаћи ћу и довести на Вавилон
савез великих народа из северне земље.
Они ће се против њега сврстати
у бојне редове и освојити га.
Стреле ће им бити као вешти ратници
који се не враћају празних руку.
¹⁰ Тако ће Халдеја постати плен.
Сви који је буду пљачкали
узеће што им драго«,
говори ГОСПОД.
¹¹ »Зато што се радујете и ликујете,
ви који пљачкате моје наследство,
зато што поскакујете као јуница када врше
и њиштите као пастуви,
¹² ваша мајка силно ће се стидети,
биће осрамоћена она која вас је родила.
Последња ће бити међу народима
– пустиња, осушена земља, пустош.
¹³ Због гнева ГОСПОДЊЕГ
неће бити настањена,
него сасвим пуста.
Ко год прође крај Вавилона
згражаваће се и цоктати од чуда
због несрећа које су га задесиле.
¹⁴ »Сврстајте се у бојне редове око Вавилона.
Гађајте га, стрелци, не штедите стреле,
јер против ГОСПОДА је згрешио.
¹⁵ Бојне покличе извикујте
са свих страна.
Предаје се,
стубови му падају,
зидине руше.
Осветите се Вавилону,
јер то је освета ГОСПОДЊА.
Како је он чинио,
тако ви учините њему.
¹⁶ Истребите из Вавилона сејача
и онога који српом замахује у време жетве.
Пред угњетачким мачем
нека се свако врати своме народу,
нека побегне у своју земљу.
¹⁷ »Израел је стадо раштркано

које су растерали лавови.
 Први га је прождро цар Асирије,
 а после му Навуходоносор кости поломи.«
¹⁸ Стога овако каже ГОСПОД над војскама, Бог Израелов:
 »Казнићу цара Вавилона и његову земљу
 као што казних цара Асирије.
¹⁹ А Израел ћу вратити на његов пашњак,
 па ће пасти по Кармелу и Башану
 и досита се најести
 на брдима Ефрема и Гилада.
²⁰ Тих дана и у то време«,
 говори ГОСПОД,
 »тражиће Израелову кривицу,
 али је неће бити,
 и Јудине грехе,
 али их неће наћи.
 Јер, ја ћу опростити онима које поштедим.
²¹ »Нападни земљу Мератајим
 и житеље Пекода.
 Гони их, убијај и докраја затри«,
 говори ГОСПОД.
 »Учини све што сам ти заповедио.
²² »У земљи се чују звуци битке
 и уништења великог.
²³ Како је поломљен и скршен
 маљ целог света!
 Како грозна пустош постаде Вавилон
 међу народима!
²⁴ Замку ти поставих, Вавилоне,
 и ти се, и не знајући, ухвати у њу.
 Нађен си и ухваћен,
 јер си се ГОСПОДУ супротстављао.
²⁵ ГОСПОД отвори своју оружарницу
 и извади оружје свога гнева,
 јер Господ ГОСПОД над војскама,
 има посла у земљи Халдејаца.
²⁶ Навалите на њу са свих страна.
 Амбаре јој развалите,
 као купове жита је наслажите,
 докраја је уништите.
 Нека од ње ништа не остане.
²⁷ Све јунце јој покољите –
 нека сићу на клање.
 Тешко њима,
 јер дошао је њихов дан,
 време да буду кажњени.
²⁸ Чујте оне што су побегли
 и умакли из Вавилона
 где говоре на Сиону
 како се ГОСПОД, наш Бог, осветио,
 осветио за свој Храм.
²⁹ »Позовите стрелце на Вавилон,
 све који одапињу лук.
 Утаборите се свуда око њега,
 нека нико из њега не умакне.
 Вратите му према његовим делима.
 Како је он чинио,

тако ви учините њему.
 Јер, пркосио је ГОСПОДУ,
 Свецу Израеловом.
³⁰ Зато ће његови младићи
 попадати по улицама,
 сви његови ратници
 погинути тога дана«,
 говори ГОСПОД.
³¹ »Ево ме против тебе, Бахати«,
 говори Господ ГОСПОД над војскама,
 »јер дошао је твој дан,
 време да будеш кажњен.
³² Бахати ће посрнути и пасти,
 а никога неће бити да га подигне.
 Запалићу ватру у његовим градовима
 која ће прогутати све око њега.«
³³ Овако каже ГОСПОД над војскама:
 »Народ Израелов је потлачен,
 а тако и народ Јудин.
 Сви који их засужњише,
 чврсто их држе
 и неће да их пусте.
³⁴ Али јак је њихов Откупитељ,
 ГОСПОД над војскама му је име.
 Он ће њихову парницу преузети,
 да мир донесе њиховој земљи,
 а немир житељима Вавилона.
³⁵ »Мач на Халдејце«,
 говори ГОСПОД,
 »на житеље Вавилона
 и његове службенике и мудраце!
³⁶ Мач на његове лажне пророке –
 они ће постати безумни.
 Мач на његове ратнике –
 њих ће обузети ужас.
³⁷ Мач на његове коње и борна кола
 и све његове стране плаћенике –
 они ће постати жене.
 Мач на његове ризнице –
 оне ће бити опљачкане.
³⁸ Мач на његове воде –
 оне ће пресушити.
 Јер, то је земља идолâ,
 идолâ који залудеше народ.
³⁹ Зато ће се тамо населити
 пустињска створења и хијене
 и настанити се нојеви.
 Никада више неће бити насељена,
 нити ће ко у њој живети
 кроз сва поколења.
⁴⁰ Као што је Бог уништио Содому и Гомору
 и суседне градове«,
 говори ГОСПОД,
 »па тамо нико не живи,
 тако ни овде неће живети човек.
⁴¹ »Ево, војска стиже са севера –
 велик народ и много царева
 дигоше се са крајева земље.

⁴² Стрелама и луковима наоружани,
 били су окрутни и немилосрдни.
 Чули су се као море које хучи
 док су на својим коњима јахали.
 У бојном поретку дођоше да те нападну,
 Кћери вавилонска.
⁴³ Цар Вавилона чу вест о њима,
 па му руке занемоћаше.
 Обузе га тескоба,
 бол као у жене у трудовима.
⁴⁴ Као лав који из јорданских честара
 излази на сочне пашњаке,
 зачас ћу истерати Вавилонце из њихове земље.
 Поставићу над Вавилоном кога ја изаберем.
 Јер, ко је мени раван?
 Ко сме мене да изазове?
 Који пастир може да ми се супротстави?«
⁴⁵ Стога чујте шта је ГОСПОД наумио против Вавилона,
 шта је одлучио против земље Халдејаца:
 одвући ће младе јагањце,
 у пустош претворити њихов пашњак.
⁴⁶ Од звука освајања Вавилона
 земља ће задрхтати;
 крик ће му се чути међу народима.
51 Овако каже ГОСПОД:
 »Ево, дићи ћу против Вавилона
 и житеље Лев-Камаја,
 ветар разорни.
² Послаћу странце у Вавилон
 да га развеју и опустоше му земљу.
 Опколиће га са свих страна
 у дан његове несреће.
³ Нека му стрелац не натегне лук,
 нека не навуче оклоп.
 Не штедите његове младиће,
 војску му докраја затрите.
⁴ Падаће побијени по земљи Халдејаца,
 прободени по њеним улицама.
⁵ Јер, Израела и Јуду није оставио
 њихов Бог, ГОСПОД над војскама,
 иако им је земља пуна кривице
 пред Свецем Израеловим.
⁶ »Бежите из Вавилона,
 живот спасавајте,
 да не погинете због његових греха.
 Јер, ово је време освете ГОСПОДЊЕ –
 платиће му према његовим заслугама.
⁷ Вавилон је био
 златан пехар у руци ГОСПОДЊОЈ,
 пехар који цео свет опи.
 Народи су његово вино пили,
 па полудели.
⁸ Вавилон ће изненада пасти
 и разбити се.
 Заукајте за њим.
 Дајте мелем за његове ране,
 можда ће се излечити.

⁹ »Лечили бисмо Вавилон,
 али он се не може излечити.
 Оставимо га,
 па хајде да се сваки од нас
 у своју земљу врати.
 Јер, његова осуда досеже до неба,
 високо под облаке се диже.
¹⁰ »ГОСПОД нас је оправдао.
 Хајде да на Сиону испричамо
 шта је ГОСПОД, наш Бог, учинио.
¹¹ »Наоштрите стреле, узмите штитове!
 ГОСПОД подстаче царе Међана,
 јер је наумио да затре Вавилон.
 То је света ГОСПОДЊА,
 света за његов Храм.
¹² Барјак дигните под зидинама Вавилона!
 Појачајте страже!
 Разместите осматраче!
 Поставите заседу!
 ГОСПОД ће извршити свој наум –
 све што је изрекао против житеља Вавилона.
¹³ Ти који живиш крај многих вода
 и имаш блага у изобиљу,
 крај ти је дошао,
 окончање твог непоштеног добитка.
¹⁴ ГОСПОД над војскама самим собом се заклео:
 испунићу те људима као скакавцима
 и они ће победнички поклич извикивати.
¹⁵ »ГОСПОД је својом силом начинио земљу,
 својом мудрошћу успоставио свет
 и својом умношћу разапео небеса.
¹⁶ Када он загрми, воде на небесима захуче.
 Он чини да се облаци дигну с крајева земље.
 Муње шаље с кишом
 и ветар изводи из својих спремишта.
¹⁷ Сваки човек је бесловесна незналица.
 Сваког златара његов идол срамоти,
 јер сви његови ликови су варка –
 нема у њима даха.
¹⁸ Ништавни су, смешне творевине;
 кад њихова казна стигне, нестаће.
¹⁹ А Бог † Јаковљев није као они,
 јер он је све створио.
 Израел је племе његовог поседа.
 ГОСПОД над војскама му је име.
²⁰ »Ти си мој маљ, моје бојно оружје;
 тобом разбијам народе,
 тобом затирем царства,
²¹ тобом разбијам коња и јахача,
 тобом разбијам борна кола и возача,
²² тобом разбијам човека и жену,
 тобом разбијам старца и дете,
 тобом разбијам младића и девојку,
²³ тобом разбијам пастира и стадо,
 тобом разбијам ратара и волове,
 тобом разбијам управитеље и службенике.
²⁴ »Теби наочиглед

† Бог Дословно: Део.

узвратићу Вавилону
и свим житељима Халдеје
за све зло које су учинили на Сиону»,
говори ГОСПОД.
25 »Ево ме против тебе, Горо уништитељска,
која цео свет уништаваш»,
говори ГОСПОД.
»Испружићу руку против тебе,
скотрљати те са лилица
и учинити од тебе спаљену гору.
26 Из тебе се више неће узети
ниједан камен да буде угаони,
ниједан камен да буде темељац,
јер ћеш остати пуста довека»,
говори ГОСПОД.
27 »Дигните барјак у земљи!
У овнуски рог дуните међу народима!
Спремите народе против њега,
позовите на њега царства:
Арарат, Мини и Ашкеназ.
Против њега поставите заповедника,
пошаљите коње као рој скакаваца.
28 Спремите народе против њега:
цареве Међана,
њихове управитеље и службенике
и све земље којима управљају.
29 Земља подрхтава и тресе се,
јер се извршавају науми ГОСПОДЊИ:
да земљу вавилонску
претвори у пустош ненастањену.
30 Вавилонски ратници одусташе од борбе,
остадоше у својим тврђавама.
Снага их издаде,
постадоше као жене.
Вавилонски станови су у пламену,
поломљене преворнице капија.
31 Весник стиже весника
и гласник гласника
да јаве цару Вавилона
да му је цео град заузет,
32 газови освојени,
мочваре запаљене,
а војници уплашени.«
33 Овако каже ГОСПОД над војскама, Бог Израелов:
»Кћи вавилонска је као гумно
у време када се по њему гази.
Још мало, и биће време да се жање.«
34 »Прождро нас је Навуходносор, цар Вавилона,
скршио нас, празан крчаг направио од нас.
Као змија нас је прогутао,
желудац напунио нашим посланицама,
па нас испљунуо.
35 Насиље над нашим телом
нека се врати Вавилону»,
говоре житељи Сиона.
»Нека наша крв падне
на становнике Халдеје»,
говоре житељи Јерусалима.

36 Стога овако каже ГОСПОД:
»Ево, одбранићу вас у вашој парници
и осветити вас.
Исушићу му море
и учинити да му пресахну извори.
37 Вавилон ће бити гомила рушевина,
јазбина шакалима,
предмет згражавања и цоктања,
место ненастањено.
38 Као лавићи ричу Вавилонци,
као лављи младунци реже.
39 Док су тако раздражени,
спремићу им гозбу и опити их,
да се провеселе,
па вечним сном заспе
и више се не пробуде»,
говори ГОСПОД.
40 »Одвешћу их као овце на клање,
као јарце и овнове.
41 »Како ће Шешах † бити заузет,
освојен град од целог света хваљен!
Каква грозота ће Вавилон постати
међу народима!
42 Море ће се дићи над Вавилоном,
прекрити га његови хучећи таласи.
43 Градови ће му постати пустош,
земља сува, пустињска,
у којој ниједан човек не живи
нити кроз њу путује.
44 Казнићу Бела у Вавилону
и учинити да испљуне све што је прогутао.
Народи се више неће сливати у Вавилон.
Пашће његове зидине.
45 »Изађи из њега, мој народе!
Нека свако спасава свој живот
од љутог гнева ГОСПОДЊЕГ.
46 Не обесхрабрујте се
и не бојте се гласина које ћете чути у земљи.
Једне године гласине овакве,
а друге онакве,
о насиљу у земљи
и о владару који се дигао на другог владара.
47 Јер, ево, доћи ће време
када ћу казнити Вавилонове идоле.
Сва земља ће му бити извргнута срамоти,
а сви побијени попадати по њој.
48 Тада ће небо и земља
и све што је у њима
клицати од радости над Вавилоном,
јер ће га са севера
напасти уништитељи»,
говори ГОСПОД.
49 »Вавилон мора пасти
због побијених Израелових,
као што су због Вавилона
по целом свету падали побијени.
50 Умакли сте мачу;

† Шешах То јест: Вавилон.

идите, не оклевајте!
 Сећајте се ГОСПОДА у далекој земљи
 и на Јерусалим мислите.«
⁵¹ »Извргнути смо срамоти,
 јер су нас увредили,
 и стид нас обузима,
 јер су странци ушли
 у светиње Дома ГОСПОДЊЕГ.«
⁵² »Ево долази време«,
 говори ГОСПОД,
 »када ћу казнити његове идоле,
 а по целој ће му земљи јаукати рањеници.
⁵³ Ако се Вавилон и до неба попне
 и ојача своје високо утврђење,
 уништитеље ћу послати на њега«,
 говори ГОСПОД.
⁵⁴ »Крици се чују из Вавилона,
 звук великог уништења из земље Халдејаца.
⁵⁵ ГОСПОД ће опустошити Вавилон
 и ућукати његову велику буку.
 Непријатељ ће надирати у таласима,
 хучећи као велике воде;
 разлегаће се звук њихових гласова.
⁵⁶ Уништитељ ће навалити на Вавилон,
 заробити му ратнике
 и поломити им лукове.
 Јер, ГОСПОД је Бог одмазде
 и плаћа према заслуги.
⁵⁷ Опићу му службенике и мудраце,
 управитеље, заповеднике и ратнике,
 да вечним сном заспе
 и више се не пробуде«,
 говори Цар, чије је име ГОСПОД над војскама.
⁵⁸ Овако каже ГОСПОД над војскама:
 »Сравњене ће бити дебеле зидине Вавилона
 и запаљене његове високе капије.
 Узалуд се народи муче –
 труд народâ нестаје у огњу.«
⁵⁹ Налог који је Јеремија дао високом службенику
 Сераји сину Нерије сина Махсејиног када је овај по-
 лазио у Вавилон са Цидкијом, царем Јуде, четврте
 године његове владавине. ⁶⁰ Јеремија је био напи-
 сао на свитку све несреће које ће снаћи Вавилон –
 све што је забележено о Вавилону.
⁶¹ Он рече Сераји: »Када стигнеш у Вавилон, по-
 старај се да јавно прочиташ све ове речи, ⁶² а по-
 том реци: ‚ГОСПОДЕ, рекао си да ћеш уништити
 ово место, па у њему више нико неће живети, ни
 човек ни животиња, него ће бити пусто до века.‘
⁶³ Када прочиташ овај свитак, вежи за њега камен,
 па га баци у реку Еуфрат. ⁶⁴ Онда реци: ‚Овако ће
 потонути Вавилон и више се неће дићи због несре-
 ће коју ћу довести на њега.‘«
 Овде завршавају Јеремијине речи.

Пад Јерусалима

(2. Цар 24,18-25,17; 2. Лет 36,11-21)

52 Цидкија је имао двадесет једну годину када је постао цар, а у Јерусалиму је владао једанаест година. Мајка му се звала Хамутал кћи Јеремијина, а била је из Ливне. ² Цидкија је чинио оно што је зло у ГОСПОДЊИМ очима, као и Јехојаким.

³ Све се ово десило Јерусалиму и Јуди због гнева ГОСПОДЊЕГ, и ГОСПОД их је на крају одбацио од себе.

Цидкија се побуни против вавилонског цара, ⁴ па Навуходоносор, цар Вавилона, девете године своје владавине, десетог дана десетог месеца, крену на Јерусалим са свом својом војском, утабори се ван града и свуда око њега подиже опсадне куле. ⁵ Град је био под опсадом све до једанаесте године владавине цара Цидкије. ⁶ До деветог дана четвртог месеца, глад у граду постала је толико велика да народ више није имао шта да једе. ⁷ Онда непријатељ проби градске зидине, па сва јудејска војска побеже ноћу кроз капију између два зида близу царевог врта, иако су Халдејци опколили град. Побегоше према Арави, ⁸ али вавилонска војска крену у потеру за царем, па га стиже на Јерихонским пољанама. Тада се сви његови војници раштркаше, ⁹ а њега ухватише, па га одведоше вавилонском цару у Ривлу, у земљи Хамат, где му изрекоше пресуду. ¹⁰ Вавилонски цар поби у Ривли Цидкијине синове пред његовим очима, а тако и све јудејске службенике. ¹¹ Онда Цидкији ископа очи, окова га у бронзане ланце и одведе у Вавилон, где га баци у тамницу у којој овај остаде до смрти.

¹² Десетог дана петог месеца деветнаесте године владавине вавилонског цара Навуходоносора, Невузарадан, заповедник царске страже, службеник вавилонског цара, дође у Јерусалим. ¹³ Он спали Дом ГОСПОДЊИ, царску палату и све куће у Јерусалиму – сваку важнију грађевину у граду. ¹⁴ Сва халдејска војска која је дошла са заповедником царске страже поруши зидове који су опасивали Јерусалим. ¹⁵ Невузарадан одведе у сужањство неке од најсиромашнијег народа који је преостао у граду, заједно са осталим становништвом и са онима који су прешли на страну вавилонског цара. ¹⁶ Али неке од најсиромашнијих Невузарадан остави да обрађују винограде и њиве.

¹⁷ Вавилонци разбише бронзане стубове, покретна постоља и бронзано Море, који су били у Дому ГОСПОДЊЕМ, па сву бронзу однеше у Вавилон.

¹⁸ Однеше и лонце, лопатице, маказе за фитиљ, чиније за шкропљење и све бронзане предмете који су коришћени при служби у Храму. ¹⁹ Заповедник царске страже однесе и умиваонике, кадионице и чиније за шкропљење – све што је било направљено од чистог злата или сребра.

²⁰ Бронзе од два стуба, Мора и дванаест бронзаних бикова под њим и покретних постоља, које је

цар Соломон направио за Дом ГОСПОДЊИ, било је толико да се није могло измерити. ²¹ Сваки стуб је био осамнаест лаката † висок и имао обим од два-наест лаката ††. И један и други стуб били су четири прста дебели и шупљи. ²² Бронзана главица на врху једног стуба била је три лакта ‡ висока и унаоколо украшена мрежицом и наровима од бронзе. Сличан је био и други стуб са својим наровима од бронзе. ²³ На странама је било деведесет шест нарова, а свуда унаоколо мрежице било их је укупно стотину.

Народ Јуде одведен у Вавилон

(2. Цар 25,18-21)

²⁴ Заповедник царске страже зароби главног свештеника Серају, нижег свештеника Софонију и три чувара капија. ²⁵ Из града одведе заповедника задуженог за војнике и седам царевих саветника, а тако и бележника, који је био и главни заповедник задужен за попуу војске људством, и шездесет његових људи који су се затекли у граду. ²⁶ Заповедник царске страже Невузарадан све њих одведе вави-

† осамнаест лаката 8,1 метар. †† дванаест лаката 5,4 метра. ‡ три лакта 1,35 метра.

лонском цару у Ривлу, ²⁷ у земљи Хамат, где цар нареди да се погубе.

Тако су Јудеји одведени из своје земље.

²⁸ Ово је број људи које је Навуходоносор одвео у сужањство током своје владавине:

седме године – 3.023 Јудеја,

²⁹ осамнаесте године – 832 људи из Јерусалима,

³⁰ двадесет треће године – 745 Јудеја које је Невузарадан, заповедник царске страже, одвео у сужањство.

Укупно: 4.600 људи.

Јоахин ослобођен

(2. Цар 25,27-30)

³¹ Тридесет седме године изгнанства јудејског цара Јоахина, Евил-Меродах постаде цар Вавилона, а двадесет петог дана дванаестог месеца помилова Јоахина и пусти га из тамнице. ³² Љубазно се односио према њему и дао му почасније место него осталим царевима који су били код њега у Вавилону. ³³ Тако је Јоахин скинуо затвореничку одећу и до краја живота редовно је јео за царевом трпезом.

³⁴ Цар му је сваког дана, све до Јоахинове смрти, давао издржавање.

Тужбалице

Јерусалим оплакује своју судбину

1 Како пуста лежи престоница †,
некада пуна народа!
Као удовица је она,
некада велика међу народима!
Кнегиња међу покрајинама
сада је кулучарка постала.
2 Ноћу горко плаче, сузе јој на образима.
Од свих њених љубавника
ниједнога нема да је утеши.
Издадоше је сви њени пријатељи,
непријатељи јој постадоше.
3 После невоље и тешког рада,
Јуда оде у изгнанство.
Међу народима борави и не налази починка.
Сви њени гонитељи стигоше је у теснацима.
4 Тугују путеви за Кћер сионску ††,
јер нико не долази на празнике.
Све капије јој опустеле,
њени свештеници јаучу,
њене девојке уцвељене, а она пуна горчине.
5 Душмани јој постадоше господари,
њени непријатељи живе лагодно.
Јер, ГОСПОД јој донесе уцвељеност
због мноштва њених греха:
деца јој одоше у сужањство пред душманином.
6 Сав сјај оде од Кћери сионске.
Поглавари јој као јелени
који не налазе пашу;
немоћни побегоше
пред гонитељем.
7 Сећа се Кћи јерусалимска ‡,
у дане своје новоље и лутања,
свих блага која су била њена
у прошлим временима.
Када јој народ паде у душманинове руке,
никога не би да јој помогне.
Душмани су је гледали
и смејали се њеној пропасти.
8 Кћи јерусалимска је тешко згрешила
и тако постала нечиста.
Сви који су је поштовали, сада је презиру,
јер видеше њену голотињу.
А она јеца и окреће лице.
9 Нечист јој је на скутовима.

† пуста лежи престоница Дословно: пуст седи град. ††
Кћер сионску Дословно: Сион; исто и у 17. стиху. ‡ Кћи јеруса-
лимска Дословно: Јерусалим; исто и у 8. и 17. стиху.

Није мислила на своју будућност,
па јој је пад био запањујући.
Никога не би да је утеши.
»Погледај моју невољу, ГОСПОДЕ,
јер непријатељ победи.«
10 Непријатељ се доможе свег њеног блага.
Њој наочиглед у светилиште јој улазе незнабо-
шци,
они којима си забранио
да уђу у твоју заједницу.
11 Сав њен народ јауче тражећи хлеба;
своје драгоцености дају за храну,
да се у животу одрже.
»Погледај, ГОСПОДЕ, и види,
јер сам презрена.«
12 »Зар вам то ништа не значи,
сви ви који пролазите овуда?
Погледајте и видите:
има ли бола као што је бол
којим сам погођена, којим ме ГОСПОД ударио
у дан свога љутог гнева?
13 »Са висине посла огањ –
посла га у моје кости.
Мрежу ми разапе пред ногама
и назад ме окрену.
Он учини да пуста постанем,
да нејака будем поваздан.
14 »Греси ми свезани у јарам,
његовим рукама уткани заједно,
на врат ми наваљени,
а Господ ми снагу одузео.
Предао ме у руке онима
којима не могу да се одупрем.
15 »Господ одбаци све ратнике усред мене.
Против мене сазва скуп,
да моје младиће сатре.
Господ у својој муљачи
изгази Девицу-Кћер Јудину.
16 »Због тога плачем, очи ми лију сузе.
Јер, далеко је од мене тешитељ,
онај који може да ме врати у живот.
Деца ми без игде ичега,
јер непријатељ надјача.«
17 Кћи сионска пружа руке – нема тешитеља.
ГОСПОД одреди да Јакова окруже душмани;
међу њима Кћи јерусалимска
постаде нешто нечисто.
18 »ГОСПОД је праведан,
јер се против његове заповести побуних.

Слушајте, сви народи, мој бол гледајте:
 моје девојке и младићи одоше у изгнанство.
¹⁹ »Позвах своје љубавнике,
 али они ме преварише.
 Моји свештеници и старешине помреше у граду
 тражећи хране да се у животу одрже.
²⁰ »Погледај, ГОСПОДЕ, у каквој сам невољи.
 Утроба ми кључа, срце се у мени грчи,
 јер сам се жестоко побунила.
 Напољу мач уцвељује, у кући смрт.
²¹ »Чули су моје јаукање,
 али нема за мене тешитеља.
 Сви моји непријатељи чули су за моју невољу
 и радују се што си то учинио.
 Дај да дође дан који си најавио,
 да и они постану као ја.
²² »Нека се све њихово зло покаже пред тобом,
 па поступи с њима као што си са мном
 због свих мојих греха.
 Јер, много је мојих јаука и срце ми је слабо.«

Јерусалимова казна

2 О, како је Господ обавио Кћер сионску
 облаком свога гнева!
 С неба на земљу збаци сјај Израелов,
 не сети се свога подножја у дан свога гнева.
² Господ без милости уништи
 сва боравишта Јаковљева.
 У својој срџби поруши утврђења Кћери Јудине,
 на земљу јој обори укаљано царство и поглаваре.
³ У свом љутом гневу одузе сву снагу Израелову †.
 Повуче десницу пред непријатељем
 и у Јакову се разгоре као огањ пламтећи
 који све око себе прождире.
⁴ Натегну свој лук као непријатељ,
 десницу диже као душманин
 и поби све које је било милина погледати.
 Своју срџбу изли као огањ
 на шатор Кћери сионске.
⁵ Господ постаде непријатељ –
 уништи Израел,
 уништи све његове палате
 и поруши утврђења,
 умножи жалост и нарицање за Кћери Јудином.
⁶ Он опустоши своје боравиште †† као врт,
 разори место свога састанка.
 ГОСПОД учини да на Сиону буду заборављени
 празници који су му одређени и суботе.
 У свом љутом гневу
 он и цара и свештеника презре.
⁷ Господ одбаци свој жртвеник
 и остави своје светилиште.
 Зидине палата јерусалимских ‡
 предаде у руке непријатељима,
 који у Дому ГОСПОДЊЕМ дигоше грају

† одузе сву снагу Израелову Дословно: одсече цео рог Израелов. †† своје боравиште Дословно: своју сеницу. ‡ јерусалимских Дословно: њених.

као на дан празника.
⁸ ГОСПОД одлучи да разори зидине
 око Кћери сионске.
 Он растеже мерничко уже
 и не одврати своју руку од уништења.
 Учини да бедеми и зидине закукају –
 заједно оронеше.
⁹ Капије јој утонуле у земљу;
 он им преворнице развали и скрши.
 Њен цар и поглавари међу народима су.
 Закона више нема, а ни њени пророци
 више не налазе виђења од ГОСПОДА.
¹⁰ Старешине Кћери сионске
 седе на земљи и ћуте;
 главе су посули прашином, у кострет се обукли.
 Јерусалимске девојке погнуле главе до земље.
¹¹ Очи ми ишчилеше од плакања,
 утроба ми кључа, џигерица излива на земљу
 због слома Кћери мога народа,
 због деце и одојчади
 која на трговима града скапавају.
¹² Она питају своје мајке:
 »Где су хлеб и вино?«
 док као рањеници скапавају на трговима града,
 док душу испуштају у мајчином наручју.
¹³ Са чим да те упоредим,
 чему си слична, Кћери јерусалимска?
 Са чим да те упоредим не бих ли те утешио,
 Девице-Кћери сионска?
 Јер, твоја рана је велика као море –
 ко да те исцели?
¹⁴ Виђења твојих пророка
 била су празна и лажна.
 Нису ти твоју кривицу показали
 да те сачувају изгнанства.
 Пророштва која су ти дали
 била су празна и обмањујућа.
¹⁵ Пљешћу рукама сви који пролазе путем,
 цокћу и машу главом Кћери јерусалимској:
 »Зар се за овај град говорило
 да је савршенство лепоте, радост целог света?«
¹⁶ Сви твоји непријатељи
 над тобом разјапише уста,
 цокћу, шкргућу зубима и говоре:
 »Уништисмо је!
 Ово је дан који смо чекали!
 Доживесмо да га видимо!«
¹⁷ ГОСПОД изврши свој наум,
 одржа своју реч, коју је давно изрекао.
 Без милости те разори,
 даде да непријатељ ликује над тобом.
 Твоје душмане учини снажнима ††.
¹⁸ Из срца вичи Господу, зиде Кћери сионске,
 нека ти и дан и ноћ сузе теку као бујица.
 Не дај себи одушка
 ни одмора зеници свога ока.

†† Твоје душмане учини снажнима Дословно: Уздиже рог твојих душмана.

¹⁹ Устани, вичи ноћу,
 када почињу ноћне страже.
 Као воду излиј своје срце
 пред лицем Господњим.
 Подигни руке к њему за живот своје деце,
 која од глади скапавају на угловима свих улица.
²⁰ Погледај, ГОСПОДЕ, и види:
 с ким си овако поступио?
 Зар да жене једу свој пород,
 децу коју су неговале?
 Зар да свештеник и пророк буду убијени
 у Господњем светилишту?
²¹ Дечади и старци на земљи леже на улици,
 моје девојке и младићи падоше од мача.
 Ти их поби у дан свога гнева,
 ти их посече без милости.
²² Као на празник, тако си одасвуд
 позвао ужас на мене,
 па на дан гнева ГОСПОДЊЕГ
 нико не измаче нити преживе.
 Оне које сам однеговала и одгајила,
 мој непријатељ поби.

Казна, покајање и нада

3 Ја сам човек који је видео невољу
 под шибом његовог беса.
² Он ме повео и натерао да ходам у тами,
 а не у светлости.
³ Да, његова ме рука
 наново и наново ударала поваздан.
⁴ Месо и кожу ми је истрошио, кости поломио,
⁵ опсео ме и окружио горчином и невољом.
⁶ Натерао ме да боравим у тами
 попут оних који су давно помрли.
⁷ Оградио ме зидом, да не могу да изађем,
 тешким ланцима ме оковао.
⁸ Па и кад вичем или запомажем,
 он се о моју молитву оглушује.
⁹ Запречио ми путеве тесаним каменом,
 моје стазе искривио.
¹⁰ Као медвед у заседи, као лав у скровишту,
¹¹ одвукао ме с пута и растргнуо,
 па оставио беспомоћног.
¹² Свој лук је натезао
 и ставио ме својим стрелама за мету.
¹³ Бубреге ми је испробадао
 стрелама из свога тоболца.
¹⁴ Постадох предмет подсмеха свем своме народу,
 поваздан ми певају ругалице.
¹⁵ Чемером ме наситио и пеленом напојио.
¹⁶ Зубе ми је каменицама поломио,
 у прашину ме угазио.
¹⁷ Мојој души мир је одузет,
 заборавих шта значи срећа.
¹⁸ Зато рекох: »Нестаде моја снага
 и оно чему сам се надао од ГОСПОДА.«
¹⁹ Сећам се своје невоље и лутања,
 пелена и отрова,

²⁰ сећам их се добро,
 и душа ми је потиштена.
²¹ Али ово дозивам у памет и зато се надам:
²² Не престаје љубав ГОСПОДЊА,
 нема краја његовој самилости,
²³ обнављају се свакога јутра.
 Верност је твоја велика.
²⁴ »ГОСПОД је мој део«, моја душа каже,
 »зато ћу га чекати.«
²⁵ Добар је ГОСПОД онима који га ишчекују,
 онеме који га тражи;
²⁶ добро је мирно чекати спасење ГОСПОДЊЕ.
²⁷ Добро је за човека да свој јарам носи
 док је млад.
²⁸ Нека седи с миром и ћути,
 јер ГОСПОД га је ставио на њега.
²⁹ Нека лице загњури у прашину,
 јер можда још има наде.
³⁰ Нека пружи образ онеме ко га удара,
 нека се насити увреда.
³¹ Јер, Господ не одбацује довека.
³² Ако и зада бол, показаће самилост,
 јер велика је љубав његова.
³³ Јер, он људима нерадо доноси
 невољу и патњу.
³⁴ Када се ногама газе сви земаљски сужњи,
³⁵ када се човеку ускраћује правда
 пред лицем Свевишњега,
³⁶ када је човек оштећен у парници
 – зар то Господ не види?
³⁷ Ко може нешто да каже, и да тако буде,
 ако то Господ није заповедио?
³⁸ Зар и зла и добра не долазе
 на заповест † Свевишњега?
³⁹ Зашто се жив човек жали
 на казну за своје грехе?
⁴⁰ Испитајмо своје путеве и истражимо их,
 и вратимо се ГОСПОДУ.
⁴¹ Подигнимо своје срце и руке
 ка Богу на небесима.
⁴² Бунили смо се и били непокорни,
 и ти нам ниси праштао.
⁴³ Гневом си се заогрнуо и гонио нас,
 без милости нас убијао.
⁴⁴ Заогрнуо си се облаком,
 да молитва не може да прође.
⁴⁵ Учинио си нас смећем и отпадом
 међу народима.
⁴⁶ Сви наши непријатељи
 над нама разјацише уста.
⁴⁷ Претрпесмо ужас и понор, разарање и слом.
⁴⁸ Потоци суза из очију ми теку
 због слома Кћери мога народа.
⁴⁹ Очи ће ми лити сузе без престанка,
 без одмора,
⁵⁰ док ГОСПОД са небеса не погледа и не види.
⁵¹ Бол нанесен мојој души

† на заповест Дословно: из уста.

испразни ми очи од суза †.
⁵² Ловили су ме као птицу
 моји непријатељи без разлога.
⁵³ Хтедоше да ми живот докрајче у јами
 и камењем ме засуше,
⁵⁴ вода ми дође преко главе,
 па рекох: »Готов сам!«
⁵⁵ Тада из најдубље јаме
 твоје Имену завапих, ГОСПОДЕ,
⁵⁶ и ти чу мој глас: »Не затварај уши
 пред мојим запомагањем!«
⁵⁷ Близу си био кад сам ти завапио
 и рекао си: »Не бој се.«
⁵⁸ Ти си, Господе, водио моју парницу,
 живот ми откупио.
⁵⁹ Видео си неправду коју трпим, ГОСПОДЕ;
 донеси ми правду.
⁶⁰ Видео си размере њихове освете,
 све њихове завере против мене.
⁶¹ Чуо си, ГОСПОДЕ, њихове увреде,
 све њихове завере против мене,
⁶² речи оних који су се на мене дигли
 и њихове свакодневне сплетке против мене.
⁶³ Погледај их само! Било да седе или стоје,
 о мени певају ругалице.
⁶⁴ Врати им, ГОСПОДЕ, мило за драго,
 по њиховим делима.
⁶⁵ Ум им застри велом,
 нека је твоје проклетство на њима.
⁶⁶ Гони их у свом гневу
 и истреби испод небеса ГОСПОДЊИХ.

Јерусалим после пада

4 Како потамне злато,
 суво злато изгуби сјај!
 Свети драгуљи разбацани
 по угловима свих улица.
² Драгоцени синови сионски,
 некада цењени као чисто злато,
 сада су на цени колико и глинене посуде,
 дело грнчарево.
³ Чак и шакалице пружају дојке
 да подоје своје младунце,
 а кћери мога народа окрутне постадоше
 као нојеву у пустињи.
⁴ Одојчету се језик
 од жеђи лепи за непце,
 деца траже хлеба,
 а нико да им га пружи.
⁵ Они што су некад јели послатице,
 таворе на улицама,
 они који су одрасли у пурпуру,
 по буњиштима се ваљају.
⁶ Казна за злодело Кћери мога народа
 тежа је од казне за грехе Содоме,
 која је у трен ока разорена

иако нико не диже руку на њу.
⁷ Њени су кнежеви били
 чистији од снега, бељи од млека,
 тела руменијег од корала,
 углачаног као лазулит.
⁸ Сада су црњи од чађи,
 више их не препознају на улици.
 Кожа им се залепила за кости,
 као дрво се осушила.
⁹ Боље је онима који погинуше од мача
 него онима који гину од глади,
 којима живот копни,
 јер их прободу несташица плодова пољских.
¹⁰ Својим рукама су самилосне жене
 кувале своју децу,
 њима се храниле
 у време слома Кћери мог народа.
¹¹ ГОСПОД је докраја искалио своју срџбу,
 свој љути гнев излио
 и на Сиону запалио огањ
 који му сажеже темеље.
¹² Нису веровали цареви земаљски,
 ни сви становници света
 да ће непријатељ и душманин
 ући кроз капије Јерусалима.
¹³ Све то због грехâ његових пророка
 и злоделâ његових свештеника,
 који су усред њега
 проливали крв праведника.
¹⁴ Сада главињају улицама као слепи,
 крвљу опогањени,
 па се нико не усуђује
 да им дотакне одећу.
¹⁵ »Одлазите, нечисти!« вичу им.
 »Одлазите, одлазите! Не дотичите нас!«
 И кад побегну и кад буду лутали,
 народи ће говорити:
 »Не могу више да остану овде.«
¹⁶ Сâм ГОСПОД их је распршио ††
 и више над њима не бди.
 Свештеницима се више не указује част,
 за старешине нема наклоности.
¹⁷ Очи нам ишчилеше
 док смо помоћ чекали узалуд.
 Са својих осматрачница смо гледали
 иде ли народ који не може да нас спасе.
¹⁸ Вребали су на нас,
 па нисмо смели да идемо својим улицама.
 Крај нам је био близу, дани одбројани;
 да, крај нам је дошао.
¹⁹ Наши су гонитељи били бржи
 од орлова на небу;
 жестоко су нас гонили по горама,
 у заседи нас чекали у пустињи.
²⁰ Ухватише у своје замке
 наш животни дах, помазаника ГОСПОДЊЕГ,

† Бол ... суза Овај текст на хебрејском може да значи и »моје око наноси бол мојој души због свих кћери мога града«.

†† Сâм ... распршио Дословно: Лице Јахвеово (ГОСПОДЊЕ) их је распршило.

онога за кога смо говорили:
 »Њиме заклоњени,
 живећемо међу народима.«
²¹ Весели се и радуј, Кћери едомска,
 ти која живиш у земљи Уз.
 И до тебе ће стићи чаша –
 напићеш се и скинути се гола.
²² Твоја казна је довршена, Кћери сионска,
 Бог ти неће продужити изгнанство.
 А твоја злодела ће казнити, Кћери едомска,
 и разоткрити твоје грехе.

Молитва за милост

5 Сети се, ГОСПОДЕ, шта нас је снашло,
 погледај и види нашу срамоту.
² Наше наследство је предато странцима,
 наше куће туђинцима.
³ Сирочад постадосмо,
 оца немамо, мајке нам удовице.
⁴ Сребром плаћамо воду коју пијемо,
 а и за дрва плаћамо цену.
⁵ За вратом нам гонитељи;
 уморни смо, а починка нам нема.
⁶ Руку смо пружили Египту и Асирији,
 да се наједемо хлеба.
⁷ Наши праоци згрешише, и више их нема,
 а ми њихову казну носимо.
⁸ Робови владају над нама;
 нико да нас истргне из њихових руку.

⁹ Свој хлеб доносимо по цену живота
 због мача у пустињи.
¹⁰ Кожа нам врела као пећ
 од врућице изазване глађу.
¹¹ На Сиону силују жене
 и девојке у градовима Јуде.
¹² Поглавари се сами вешају,
 старешинама се не указује част.
¹³ Младићи окрећу млинске каменове,
 дечаци посрћу под товарима дрва.
¹⁴ Старешине нестадоше са градске капије,
 младићи престадоше да свирају.
¹⁵ Срце нам се више не радује,
 играње нам се окрену у жалост.
¹⁶ Са главе нам паде круна.
 Тешко нама јер смо згрешили!
¹⁷ Због тога нам болује срце,
 због тога нам се замутише очи.
¹⁸ Јер, гора Сион је опустела,
 по њој тумарају лисице.
¹⁹ Ти, ГОСПОДЕ, владаш довека,
 твој престо остаје кроз сва поколења.
²⁰ Зашто нас стално заборављаш?
 Зашто нас толико дуго остављаш?
²¹ Врати нас к себи, ГОСПОДЕ, и вратићемо се.
 Обнови наше дане, да буду као некад,
²² ако нас ниси докраја одбацио
 и безмерно се разгневио на нас.

Језекиљ

Жива бића и Слава ГОСПОДЊА

1 Петога дана четвртог месеца тридесете године, када сам био међу изгнаницима крај реке Кевар, небеса се отворише и ја видех Божија виђења.

² Петога дана тог месеца – пете године изгнанства цара Јоахина – ³ реч ГОСПОДЊА дође свештенику Језекиљу сину Бузијевом крај реке Кевар у земљи Халдејаца. Тамо је рука ГОСПОДЊА била на њему.

⁴ Погледах, а оно – олуја долази са севера: огроман облак с пламтећим огњем, окружен блиставом светлошћу, а усред огња нешто као светлуцави ћилибар. ⁵ Усред тога нешто налик на четири жива бића. Обличјем су изгледала као човек, ⁶ али је свако од њих имало четири лица и четири крила. ⁷ Ноге су им биле праве, а стопала као у телета и светлуцава као углачана бронза. ⁸ Под крилима су на четири стране имала људске руке. Свако од ова четири бића имало је лице и крила, ⁹ а крила су им се дотицала. Када су бића ишла, нису се окретала – свако је ишло право напред.

¹⁰ Свако од четири бића имало је четири лица: спреда лице човека, с десне стране лице лава, с леве лице вола и позади лице орла. ¹¹ Два крила сваког бића била су раширена увис и дотицала крила бића до њега, а два крила су му покривала тело. ¹² Свако биће је ишло право напред. Куд год је ишао дух, ишла су и бића, и нису се окретала док су ишла. ¹³ Између ових бића било је нешто налик на ужарено угљевље, или упаљене бакље, и кретало се међу њима. Када би се огањ распламсао, из њега су севале муње. ¹⁴ Бића су јурила напред-назад као муња.

¹⁵ Док сам гледао ова бића, видех по један точак на земљи крај сваког од њих. ¹⁶ Сва четири точка светлуцала су попут топаза и сва четири су била једнака. Сваки је био направљен тако као да га пресеца још један точак. ¹⁷ Када су се точкови кретали, ишли су у било ком од четири смера у ком су бића гледала, а да нису морали да се закрећу док су се бића кретала. ¹⁸ Ободи точкова били су високи и застрашујући, свуда унаоколо пуни очију. ¹⁹ Када су бића кретала, с њима су кретали и точкови. Када су се бића дизала од земље, дизали су се и точкови. ²⁰ Куда год је ишао дух, ишла су и бића, а точкови су се дизали заједно с њима, јер је дух ових бића био у точковима. ²¹ Када су бића кретала, кретали су и

точкови. Када су се бића заустављала, заустављали су се и точкови. И када су се бића дизала од земље, точкови су се дизали с њима – јер је дух бића био у точковима.

²² Над главама бића било је нешто као свод, светлуцаво попут леда и застрашујуће. ²³ Под сводом су им крила била испружена једно према другом, а сваком бићу су по два крила покривала тело. ²⁴ Када су се бића кретала, чуо сам шум њихових крила попут хучања великих вода, попут гласа Свесилнога, попут жамора војске. Када су се бића заустављала, спуштала су крила. ²⁵ А са свода над главама бића чула се бука и док су она стајала спуштених крила. ²⁶ Изнад свода над њиховим главама било је нешто налик на престо од лазулита, а на престолу нека прилика налик на човека. ²⁷ Видех да је од струка навише налик на светлуцајући ћилибар и да је свуда унаоколо огањ, а од струка наниже као огањ окружен блиставом светлошћу. ²⁸ Попут дуге у облацима када је кишан дан, таква је била светлост око њега. Било је то нешто попут Славе ГОСПОДЊЕ. Кад то видех, падох ничице. Онда зачух глас који ми је говорио.

Језекиљево послање

2 Он ми рече: »Сине човечији, дижи се на ноге, и ја ћу ти говорити.«

² Док је он говорио, Дух уђе у мене и диже ме на ноге, и ја га чух како ми говори.

³ Он рече: »Сине човечији, послаћу те Израелцима, народу бунтовном, који се побунио против мене. Они и њихови праоци буне се против мене све до дана данашњег. ⁴ Народ којем те шаљем тврдокоран је и тврдоглав. Реци им: ,Овако каже Господ ГОСПОД.‘ ⁵ И послушали они или не послушали – јер они су бунтован народ – знаће да је међу њима био пророк.

⁶ »А ти, сине човечији, не бој се ни њих ни њихових речи. Не бој се, иако је драч и трње свуда око тебе и живиш међу шкорпијама. Не бој се онога што говоре и не плаши их се, иако су бунтован народ. ⁷ Говори им моје речи, послушали они или не послушали, јер они су бунтовни. ⁸ Али ти, сине човечији, послушај оно што ти кажем. Не буни се попут тог бунтовног народа. Отвори уста и поједи ово што ти дајем.«

⁹ Погледах, а оно – к мени испружена рука и у њој свитак, ¹⁰ који он одмота преда мном. С обе стране

биле су исписане речи нарицања, жалости и јаукања.

3 Он ми рече: »Сине човечији, поједи ово што је пред тобом – поједи свитак – па иди и говори израелском народу.«

²Ја отворих уста, и он ми даде свитак да га поједем.

³Онда ми рече: »Сине човечији, поједи овај свитак који ти дајем и напуни њиме желудац.«

И ја га поједох. У устима ми је био слadak као мед.

⁴Потом ми рече: »Сине човечији, иди сада израелском народу и говори им моје речи. ⁵Ниси послан народу неразумљива говора и тешка језика, већ израелском народу – ⁶не многим народима неразумљива говора и тешка језика, чије речи не разумеш. А да те њима и пошаљем, они би те послушали. ⁷Али израелски народ неће хтети да те послуша зато што неће да послуша мене, јер је сав израелски народ тврдоглав и тврдокоран. ⁸Али, ево, ја ћу тебе учинити исто тако непопустљивим и тврдокорним као што су они. ⁹Учинићу да ти чело буде попут најтврђег камена, тврђе од кремена. Не бој их се и не плаши их се иако су бунтован народ.«

¹⁰И још ми рече: »Сине човечији, помно саслушај и прими к срцу све речи које ћу ти рећи. ¹¹Иди сада својим сународницима у изгнанству и говори им. Реци им: ‚Овако каже Господ ГОСПОД‘ – послушали они или не послушали.«

¹²Тада ме Дух подиже, и ја зачух иза себе силну тутњаву – благословена била Слава ГОСПОДЊА у његовом Пребивалишту! – ¹³и звук крила оних живих бића како се тару једно о друго, и звук точкава покрај њих, силну тутњаву. ¹⁴Тада ме Дух подиже и однесе, и ја одох чемеран и гневна духа. А на мени је била снажна рука ГОСПОДЊА. ¹⁵Стигох тако изгнаницима који су живели у Тел-Авиву близу реке Кевар, па сам седам дана провео међу њима као омамљен.

Језекиљ постављен за осматрача

(Јез 33,1-9)

¹⁶Када је прошло седам дана, дође ми реч ГОСПОДЊА: ¹⁷»Сине човечији, поставио сам те за осматрача за израелски народ. Зато слушај моју реч и пренеси им опомене од мене. ¹⁸Када кажем опакоме: ‚Умрећеш‘, а ти га не опоменеш и не говориш му да се одврати од свога злог начина живота да би спасао живот, он ће умрети због свога греха, а ја ћу тебе сматрати одговорним за његову смрт. ¹⁹Али, ако опоменеш опакога, а он се не одврати од своје opakости и од свога злог начина живота, умреће због свога греха, али ти ћеш спасти свој живот.

²⁰»Исто тако, када се праведан човек одврати од своје праведности и чини зло, а ја пред њега поставим камен спотицања, умреће. Пошто га ниси опоменуо, умреће због свога греха. Праведна дела која је учинио неће се памтити, а ја ћу тебе сматрати

одговорним за његову смрт. ²¹Али, ако опоменеш праведнога да не греши, и он престане да греши, живеће, јер је прихватио опомену, а ти ћеш спасти свој живот.«

²²Поново је тамо рука ГОСПОДЊА била на мени и он ми рече: »Устани и изађи у равницу, па ћу ти тамо говорити.«

²³И ја устадох и изађох у равницу. А Слава ГОСПОДЊА стајала је тамо, као слава коју сам видео крај реке Кевар, и ја падох ничице. ²⁴Тада Дух уђе у мене и диже ме на ноге, па ми је говорио.

Он рече: »Иди и затвори се у своју кућу, ²⁵а они ће те, сине човечији, везати конопцима и тако спутати да нећеш моћи да изађеш међу људе. ²⁶Учинићу да ти се језик залепи за непце, па ћеш замукнути и нећеш моћи да их прекореваш, иако су бунтован народ. ²⁷Али, када ти ја будем говорио, отворићу ти уста и ти ћеш им рећи: ‚Овако каже Господ ГОСПОД.‘ Ко хоће да слуша, нека слуша, а ко неће, нека не слуша. Јер, они су бунтован народ.«

Сликовита најава опсаде Јерусалима

4 »А сада, сине човечији, узми глинену таблицу, стави је пред себе и нацртај на њој град Јерусалим. ²Потом га опседни: подигни опсадну кулу наспрам њега, изгради насип, постави таборе и око њега размести овнове. ³Онда узми гвоздени тигањ, постави га попут гвозденог зида између себе и града и окрени се лицем према њему. Град је под опсадом, а ти си тај који га опседа. То ће бити знак израелском народу. ⁴Затим лези на свој леви бок и стави на себе грех израелског народа. Онолико дана колико будеш лежао на боку, толико ћеш носити њихов грех. ⁵Одредио сам ти онолико дана колико је година њиховог греха: три стотине деведесет дана – толико ћеш носити грех израелског народа. ⁶Када то завршиш, лези поново, овог пута на десни бок, па ћеш носити грех народа Јуде. Одредио сам ти четрдесет дана – по дан за сваку годину. ⁷Лицем се окрени према опседнутом Јерусалиму, обнажи руку и пророкуј против њега. ⁸Ја ћу те везати конопцима, да не можеш да се okreћеш с бока на бок док не завршиш дане своје опсаде.

⁹»Узми пшенице и јечма, боба и сочива, проса и крупника, саспи све у једну чинију, па од тога умеси себи хлеб. Јешћеш га свих три стотине деведесет дана колико ћеш лежати на боку. ¹⁰Одмери двадесет шекела † хлеба по дану и једи га у одређено време. ¹¹Одмери и једну шестину хина †† воде и пиј је у одређено време. ¹²Једи хлеб као што би јео јечмену погачу. Испеци га на људском измету, наочиглед људима.«

¹³ГОСПОД још рече: »Тако ће израелски народ јести нечисту храну међу народима међу које ћу их отерати.«

† двадесет шекела 228 грама. †† једну шестину хина 0,6 литара.

¹⁴ Тада ја рекох: »Авај, Господе ГОСПОДЕ! Никада се нисам укаљао. Од детињства нисам јео ништа угинуло ни оно што је растргла звер, нити је нечисто месо ушло у моја уста.«

¹⁵ »Добро«, рече он, »пустићу те да испечеш хлеб на крављој балези место на људском измету.«

¹⁶ А онда ми рече: »Сине човечији, прекинућу снабдевање Јерусалима хлебом. Народ ће с тескобом јести хлеб на меру и са стрепњом пити воду на меру, ¹⁷ јер ће хлеба и воде понестати. Згражаваће се један над другим и ископнети због свога греха.

5 »А сада, сине човечији, узми оштар мач и њиме, као берберском бритвом, обриј косу и браду, па узми теразије и раздели косу. ² Када се заврше дани твоје опсаде, спали трећину косе на ватри усред града. Потом узми другу трећину и удри по њој мачем свуда око града, а трећу трећину распрши на све стране света †. Јер, ја ћу их гонити исуканим мачем. ³ Али узми неколико власи косе и задени их у наборе на својој одећи. ⁴ Онда узми неколико ових власи и баци их у ватру и спали. Одатле ће се пожар проширити на сав израелски народ.

⁵ »Овако каже Господ ГОСПОД: Ово је Јерусалим, који сам ја поставио у средиште народâ, са земљама свуда око њега. ⁶ Али у својој опакости он се побунио против мојих закона и уредби више него народи и земље око њега. Одбацио је моје законе и није живео по мојим уредбама.

⁷ »Зато овако каже Господ ГОСПОД: Непокорници сте од народâ око вас. Не живите по мојим уредбама и не држите се мојих закона, па чак ни законâ народâ око вас. ⁸ Зато овако каже Господ ГОСПОД: Сâм ја сам против тебе, Јерусалиме, и извршићу казну над тобом наочиглед народима. ⁹ Због свих твојих гнусних идола, учинићу ти оно што још никад нисам учинио и што никад више нећу учинити.

¹⁰ Зато ће у теби очеви јести своју децу, а деца јести своје очеве. Извршићу казну над тобом, а све који преостану од тебе распршићу на све стране света.

¹¹ Стога, тако ми живота, говори Господ ГОСПОД, пошто си укаљао моје светилиште свим својим гадостима и гнусобама, ускратићу ти своју наклоност. Нећу се на тебе сажалити, нити те поштедети.

¹² Трећина твога народа помреће од помора или страдати од глади у теби, трећина ће пасти од мача око тебе, а трећину ћу распршити на све стране света и гонити их исуканим мачем. ¹³ Тако ће се мој гнев искалити и моја срџба ће се смирити кад им се осветим. А кад искалим своју срџбу на њима, знаће да сам ја, ГОСПОД, говорио из жестоке љубоморе.

¹⁴ »Претворићу те у рушевину и ругло међу народима око тебе, у очима свих који туда прођу. ¹⁵ Бићеш предмет вређања и поруге, опомена и ужас народима око себе када извршим казну над тобом у јаросном гневу и срџби. Ја, ГОСПОД, рекох. ¹⁶ Када на тебе пошаљем своје смртоносне и разорне стре-

† на све стране света Дословно: у све ветрове; исто и у 10. и 12. стиху.

ле глади, да те затру, твоју глад ћу учинити све већом и прекинути ти снабдевање хлебом. ¹⁷ Послаћу на тебе глад и дивље животиње, које ће ти побити децу. Помор и крвопролиће хараће по теби, а ја ћу на тебе довести мач. Ја, ГОСПОД, рекох.«

Пророштво против гора Израелових

6 Дође ми реч ГОСПОДЊА: ² »Сине човечији, окрени лице према горама Израеловим и про- рокуј против њих. ³ Реци: ,Горе Израелове, чуте реч Господа ГОСПОДА. Овако каже Господ ГОСПОД горама и брдима, клисурама и долинама: Ево, доведићу на вас мач и разорићу ваше узвишице. ⁴ Ваши жртвеници биће порушени и ваши кадиони жртвеници поразбијани, а ваше побийене бацићу пред ваше идоле. ⁵ Положићу мртва тела Израелаца пред њихове идоле и кости вам расејати око ваших жртвеника. ⁶ Где год живели, градови ће вам бити опустошени и ваше узвишице разорене, жртвеници ће вам опустети и бити разорени, ваши идоли биће разбијени и нестати, ваши кадиони жртвеници биће оборени – биће збрисано све што сте направили. ⁷ Ваш народ ће падати посечен међу вас, и ви ћете знати да сам ја ГОСПОД.

⁸ »Али неке ћу поштедети, јер неки од вас умаћи ће мачу када будете распршени по земљама и народима. ⁹ Тада ће ме се, међу народима којима буду одведени као сужњи, сетити они који умакну – како су ме жалостили својим прељубничким срцем, које се окренуло од мене, и очима, које су појудно гледале за њиховим идолима. Гнушаће се самих себе због зла и свих гадости које су чинили. ¹⁰ И знаће да сам ја ГОСПОД: нисам упразно претио да ћу на њих свалити ту несрећу.

¹¹ »Овако каже Господ ГОСПОД: Пљесни рукама, трупни ногама и повичи »Авај!« због свих злих и гнусних дела израелског народа, јер ће пасти од мача, глади и помора. ¹² Ко буде далеко, умреће од помора, ко буде близу пашће од мача, а ко преживи и буде поштеђен, умреће од глади. Тако ћу искалити своју срџбу на њима. ¹³ И знаће да сам ја ГОСПОД када њихови побийени буду лежали међу идолима око њихових жртвеника, на сваком брду и на свим врховима гора, под сваким крошњатим дрветом и сваким лиснатим храстом – местима где су приносили пријатан мирис свим својим идолима. ¹⁴ Испружићу своју руку против њих и претворити им земљу у пустош, од пустиње до Дивле, где год живе. Тада ће знати да сам ја ГОСПОД.«

Дошао је крај

7 Дође ми реч ГОСПОДЊА: ² »Сине човечији, овако каже Господ ГОСПОД земљи Израеловој: Крај! Крај је дошао на све четири стране земље. ³ Сада ти је дошао крај и ја ћу пустити свој гнев на тебе. Судићу ти према твом владању и вратити ти за све твоје гнусобе. ⁴ Нећу се сажалити над тобом

ни поштедети те, него ћу ти вратити према твом начину живота и према гнусним идолима који су у теби. Тада ћеш знати да сам ја ГОСПОД.

⁵ »Овако каже Господ ГОСПОД: Несрећа! Нечувена несрећа долази! ⁶ Дошао је крај! Дошао је крај! Дигао се на тебе! Дошао је! ⁷ Усуд ти је дошао, теби који живиш у земљи. Дошло ти је време, Онај дан ти се ближи. Пометња је у брдима, а не радост. ⁸ Ево, излићу своју срџбу на тебе и искалити свој гнев на теби. Судићу ти према твом начину живота и вратити ти за твоје гнусобе. ⁹ Нећу се сажалити на тебе ни поштедети те: вратићу ти према твом начину живота и твојим гнусобама. Тада ћеш знати да то ја, ГОСПОД, ударам.

¹⁰ »Ево, долази дан! Усуд проклија, шиба пропупе, бахатост процвета! ¹¹ Насиље израсте у шибу, да казни opakост. Нико од њих неће остати, нико од њиховог мноштва и ништа од њиховог богатства, ништа од вредности. ¹² Дошло је време, стигао је дан. Ко купује, нека се не радује, а ко продаје, нека се не жалости, јер срџба је на свем мноштву народа подједнако. ¹³ Продавац неће повратити земљу коју је продао за свога живота, јер виђење о мноштву народа неће бити опозвано. Због њихових греха ниједан од њих неће сачувати живот. ¹⁴ Дувају у трубе и спремају се, али ниједан неће поћи у бој, јер моја срџба је над свим мноштвом народа.

¹⁵ »Напољу мач, а унутра помор и глад. Ко је у пољу, погинуће од мача, а ко је у граду, прождреће га глад и помор. ¹⁶ Они који утекну, побећи ће у горе, где ће питати попут голубова из долине, свако због својих греха. ¹⁷ Свака рука ће омлитавити и свако колено клецати. ¹⁸ Обући ће се у кострет и заоденути се ужасом. На лицима ће им бити стид, а главе ће им бити обријане. ¹⁹ Своје сребро ће избацити на улице, а злато ће им бити нечисто. Ни сребро ни злато неће их спасти у дан срџбе ГОСПОДЊЕ – неће им утолити глад ни напунити желудац. Јер, оно их је навело да посрну у грех. ²⁰ Узохолили су се због свог дивног накита и од њега правили своје гнусне идоле и огавне ликове. Зато ћу им га претворити у нечист. ²¹ Предаћу га у руке странцима као плен и opakима земље да га разграбе, и они ће га опоганити. ²² Окренућу лице од њих, и они ће оскврнавити и мој драгоцени Храм: разбојници ће ући у њега и оскврнавити га.

²³ »Припремите ланце, јер земља је препуна крвопролића и град препун насиља. ²⁴ Довешћу најгоре народе да им запоседну куће. Докрајчићу гордост насилника и њихова светилишта биће оскврнављена. ²⁵ Када дође ужас, тражиће мир, али мира неће бити. ²⁶ Долазиће несрећа за несрећом и једна рђава вест за другом. Узалуд ће тражити виђење од пророка, свештеник више неће имати поуку из Закона ни старешине савет. ²⁷ Цар ће бити у жалости, поглавара ће обузети очајање, а руке народа земље ће дрхтати. Поступићу с њима према њиховом

начину живота и судити им по њиховим законима. Тада ће знати да сам ја ГОСПОД.«

Идолопоклонство у Храму

8 Петога дана шестог месеца шесте године, док сам седео у својој кући, а јудејске старешине преда мном, на мене дође рука Господа ГОСПОДА. ² Погледах, а оно – нека прилика налик човеку. Од паса наниже био је као огањ, а навише блештав као светлуцајући ћилибар. ³ Он испружи нешто попут руке и ухвати ме за косу. Дух ме подиже између земље и неба и у Божијим виђењима однесе у Јерусалим, до улаза северне капије унутрашњег дворишта, где је стајао идол који изазива Божију љубомору. ⁴ Погледах, а оно – Слава Бога Израеловог, као у виђењу које сам имао у оној равници.

⁵ Он ми рече: »Сине човечији, погледај ка северу.«

И ја погледах, а оно – на улазу северно од капије жртвеника, онај идол који изазива Божију љубомору.

⁶ Онај ми рече: »Сине човечији, видиш ли шта чине, те велике гнусобе које народ Израелов овде чине, које ће ме отерати далеко од мог светилишта? Али видећеш и горих гнусоба.«

⁷ Онда ме доведе до улаза у двориште. Погледах, а оно – рупа у зиду.

⁸ Он ми рече: »Сине човечији, прокопај зид.«

И ја прокопах зид, а кад тамо – улаз.

⁹ Он ми рече: »Уђи и види страшне гнусобе које они овде чине.«

¹⁰ И ја уђох и погледах, а оно – свуда по зидовима изрезбарени свакакви гмизавци и огавне животиње и сви идоли израелског народа. ¹¹ Пред њима је стајало седамдесет старешина израелског народа, а међу њима и Јаазанја син Шафанов. Сваки је у руци имао кадионицу из које се дизао облак мирисног када.

¹² Онај ми рече: »Сине човечији, јеси ли видео шта чине старешине израелског народа у тами, сваки у одаји својих резбарених слика? Они говоре: „ГОСПОД нас не види, ГОСПОД је оставио земљу.“«

¹³ Потом ми рече: »Видећеш их како чине још веће гнусобе.«

¹⁴ Онда ме одведе до улаза северне капије Дома ГОСПОДЊЕГ, а кад тамо – жене седе и оплакују Тамуза.

¹⁵ Он ми рече: »Видиш ли ово, сине човечији? А видећеш и веће гнусобе од ових.«

¹⁶ Потом ме одведе у унутрашње двориште Дома ГОСПОДЊЕГ, а кад тамо – на улазу у Храм, између трема и жртвеника, око двадесет пет људи. Леђима окренути Храму ГОСПОДЊЕМ, а лицима према истоку, клањали су се сунцу на истоку.

¹⁷ Он ми рече: »Јеси ли видео ово, сине човечији? Зар су ситница за народ Јуде гнусобе које овде чине, па још и земљу пуне насиљем и стално ме изазивају на гнев? Гледај их како приносе грану носу †!

¹⁸ Зато ћу ја с њима поступити у гневу. Нећу се сажалити на њих ни поштедети их. Из свега гласа викаће у моје уши, али ја их нећу слушати.«

Идолопоклонци кажњени

9 Тада га зачух како из свега гласа повика: »Нека приђу они који треба да казне град, сваки с оружјем у руци!«

² И видех шесторицу људи како долазе из правца горње капије, која гледа на север, сваки с убојитим оружјем у руци, а с њима и један у ланеној одећи и с прибором за писање о боку. Они уђоше и стадоше крај бронзаног жртвеника. ³ А Слава Бога Израеловог диже се изнад херувимâ, где је била, и оде до прага Храма, па позва оног човека у ланеној одећи коме је о боку био прибор за писање.

⁴ ГОСПОД му рече: »Прођи градом Јерусалимом и стави знак на чело онима који тугују и јадикују због свих гнусоба које се чине у њему.«

⁵ А другима рече на моје уши: »Идите за њим кроз град и убијајте, никога не штедећи и не жалећи.

⁶ Побијте старце, младиће и девојке, жене и нејач, али не дирајте никога на коме буде знак. Почните од мога светилишта.«

И они почеше од старешина који су били пред Храмом.

⁷ Тада им он рече: »Опоганите Храм и испуните дворишта побијенима. Идите!«

И они изађоше и почеше да убијају по граду.

⁸ Док су они убијали, а ја остао сâм, падох ничице и завапих: »Авај, Господе ГОСПОДЕ! Зар ћеш затрти све што је остало од Израела у овом изливу своје срџбе на Јерусалим?«

⁹ А он ми одговори: »Грех народа Израела и Јуде веома је велик: земља је препуна крвопролића, а овај град злочина. Говоре: 'ГОСПОД је оставио земљу, ГОСПОД не види.' ¹⁰ Зато се ја нећу на њих сажалити ни поштедети их, већ ћу им свалити на главу све оно што су сами чинили.«

¹¹ Тада се врати онај човек у ланеној одећи и с писарским прибором о боку и рече: »Учинио сам како си заповедио.«

Слава ГОСПОДЊА одлази из Храма

10 Потом погледах, а оно – нешто налик на престо од лазулита изнад свода над главама херувимâ.

² ГОСПОД рече човеку у ланеној одећи: »Уђи међу точкове испод херувимâ. Напуни руке ужареним угљевљем између херувимâ и распи га изнад града.«

И онај уђе мени наочиглед. ³ Херувими су стајали на јужној страни Храма када је онај човек ушао међу њих. Облак испуни унутрашње двориште, ⁴ а Слава ГОСПОДЊА се диже изнад херувимâ и оде до

† *принесе грану носу Вероватно обичај везан за неки култ природе.*

прага Храма. Облак испуни Храм, а двориште сјај Славе ГОСПОДЊЕ. ⁵ Звук крила херувимâ чуо се све до спољашњег дворишта, а звучао је попут гласа Бога Свесилнога.

⁶ Када је ГОСПОД заповедио човеку у ланеној одећи: »Узми огња између точкова, између херувимâ«, овај уђе међу њих и стаде крај једног точка. ⁷ Тада један од херувима испружи руку до огња који је био међу њима, па га узе и стави у руке човеку у ланеној одећи, и овај га прими и изађе.

⁸ А испод крила херувимâ појави се нешто налик на људске руке. ⁹ Погледах, а оно – покрај херувимâ четири точка, по један поред сваког херувима. Точкови су светлוצали попут топаза, ¹⁰ а изгледом су сва четири била једнака и као да сваки точак пресеца још један точак. ¹¹ Када су се точкови кретали, ишли су у било ком од четири смера у ком су бића гледала а да нису морали да се закрећу док су се херувими кретали. Херувими су ишли у било ком смеру у ком је глава била окренута и нису се окретали док су ишли. ¹² Цело тело херувимâ – леђа, руке и крила – било је свуда унаоколо пуно очију, а тако и њихова четири точка. ¹³ Чух да точкове зову »колоплет«. ¹⁴ Сваки од херувима имао је четири лица: једно је било лице херувима, друго човека, треће лава, а четврто орла. ¹⁵ Тада се херувими подигоше увис. Била су то она иста жива бића која сам видео на реци Кевар. ¹⁶ Када су херувими кретали, кретали су и точкови крај њих, а када су херувими ширили крила да се одигну од земље, точкови су остајали крај њих, али се нису окретали. ¹⁷ Када су херувими стајали мирно, и точкови су стајали мирно, а када су се херувими дизали, и точкови су се дизали с њима, јер је у њима био дух живих бића.

¹⁸ Тада Слава ГОСПОДЊА оде од прага Храма и заустави се изнад херувимâ. ¹⁹ Потом херувими раширише крила и мени наочиглед одигоше се од земље. А док су они ишли, и точкови су ишли с њима. Они се зауставише на улазу источне капије Дома ГОСПОДЊЕГ, а Слава Бога Израеловог била је над њима. ²⁰ То су била она иста жива бића која сам видео испод Бога Израеловог на реци Кевар, и ја увидех да су то били херувими. ²¹ Сваки је имао четири лица и четири крила, а испод крила нешто налик на људске руке. ²² Лица су им била иста као она која сам видео на реци Кевар. И сваки херувим ишао је право напред.

Суд над Израеловим вођама

11 Тада ме Дух подиже и однесе до капије Дома ГОСПОДЊЕГ која гледа на исток. Тамо је, на улазу капије, било двадесет пет људи, међу којима видех Јаазану сина Азуровог и Пелатју сина Бенајиног, поглаваре народа.

² ГОСПОД ми рече: »Сине човечији, ово су људи који снују зло и дају рђаве савете у овом граду.

³ Они говоре: 'Није време да се граде куће. Овај

град је лонац, а ми смо месо.⁴ Зато пророкуј против њих, пророкуј, сине човечији.»

⁵ Онда Дух ГОСПОДЊИ дође на мене и рече ми да кажем: »Овако каже ГОСПОД: Тако говорите, израелски народе, али ја знам шта вам је на памети.

⁶ Убили сте много народа у овом граду и улице му напунили мртвима. ⁷ Зато овако каже Господ ГОСПОД: Побијени, које сте побацали по граду, они су месо, а овај град је лонац. Али ја ћу вас истерати из њега. ⁸ Бојите се мача, и ја ћу мач довести на вас, говори Господ ГОСПОД. ⁹ Истераћу вас из града и предати у руке странцима и извршити своју казну над вама. ¹⁰ Падаћете од мача, а ја ћу вам судити на границама Израела. Тада ћете знати да сам ја ГОСПОД. ¹¹ Неће вам овај град бити лонац, нити ћете ви у њему бити месо. Судићу вам на границама Израела ¹² и тада ћете знати да сам ја ГОСПОД. Нисте живели по мојим уредбама ни извршавали моје законе, већ сте поступали по обичајима околних народа.»

¹³ И док сам ја тако пророковао, Пелатја син Бенајин паде мртав. На то ја падох ничице и повиках из свега гласа: »Авај, Госпде ГОСПОДЕ, зар ћеш до краја затрти Остатак Израелов?«

¹⁴ Дође ми реч ГОСПОДЊА: ¹⁵ »Сине човечији, жителји Јерусалима су говорили за твоју браћу, твоје рођаке и сав израелски народ: „Далеко су од ГОСПОДА. Ова земља је нама дата у посед.“«

Најава повратка Израелаца

¹⁶ »Зато реци: „Овако каже Господ ГОСПОД: Иако сам их послао далеко међу народе и расејао их по земљама, ипак ћу им, бар накратко, бити светилиште у земљама у које су отишли.“

¹⁷ »Зато реци: „Овако каже Господ ГОСПОД: Сабраћу вас из народâ и вратити вас из земаља по којима сте расејани, и поново ћу вам дати земљу Израелову.“ ¹⁸ Они ће се вратити у њу и уклонити из ње све одвратне ликове и гнусне идоле. ¹⁹ Даћу им ново срце и усадити у њих нов дух. Извадићу из њих камено срце и дати им срце од меса. ²⁰ Тада ће они живети по мојим уредбама и помно се држати мојих закона. Они ће бити мој народ, а ја ћу бити њихов Бог. ²¹ Али на главу оних чије је срце одано њиховим одвратним ликовима и гнусним идолима сручићу све оно што су чинили, говори Господ ГОСПОД.»

²² Тада херувими, с точковима крај њих, раширише крила, а Слава Бога Израеловог била је над њима. ²³ Слава ГОСПОДЊА диже се из града и стаде над гором источно од њега. ²⁴ Дух ме подиже и однесе до изгнаника у Вавилону у виђењу које је дао Дух Божији. Тада виђење које сам имао оде од мене, ²⁵ а ја изгнаницима испричах све што ми је ГОСПОД показао.

Сликовит приказ изгнанства

12 Дође ми реч ГОСПОДЊА: ² »Сине човечији, ти живиш међу бунтовним народом. Они имају очи да виде, а не виде, и имају уши да чују, а не чују, јер су бунтован народ. ³ Зато, сине човечији, спреми ствари за изгнанство док је још дан, њима наочиглед, па иди одатле где си сад на друго место. Можда ће увидети, иако су бунтован народ. ⁴ Док је још дан, њима наочиглед, изнеси своје ствари спремљене за изгнанство, а увече, њима наочиглед, изађи онако како излазе они који одлазе у изгнанство. ⁵ Њима наочиглед, прокопај зид и изађи са стварима кроз њега. ⁶ Ствари упрти на плећа, њима наочиглед, и изађи у сутон. Покриј лице, да не видиш земљу, јер сам те ја учинио знаком израелском народу.«

⁷ И ја учиних како ми је заповеђено. Док је још био дан, изнех ствари спремљене за изгнанство, а увече прокопах зид рукама. У сутон изађох са стварима, носећи их на плећима, њима наочиглед.

⁸ Ујутро ми дође реч ГОСПОДЊА: ⁹ »Сине човечији, зар те онај бунтовни израелски народ није питао: „Шта то радиш?“ ¹⁰ Реци им: „Овако каже Господ ГОСПОД: Ово пророштво односи се на владара у Јерусалиму и на сав израелски народ који је тамо.“ ¹¹ Реци им: „Ја сам вам знак.“ Како си ти учинио, тако ће и они. Отићи ће у изгнанство као сужњи. ¹² Њихов владар ће упртити своје ствари на плећа у сутон и отићи. Прокопаће му отвор у зиду, да кроз њега изађе, а он ће покрити лице да не види земљу. ¹³ Разапећу своју мрежу, и он ће се ухватити у моју замку. Одвешћу га у Вавилон, у земљу Халдејца, али је он неће видети, и тамо ће умрети. ¹⁴ Распршићу на све стране света † све који су око њега – оне који му помажу и оне који га чувају – и потерати их исуканим мачем.

¹⁵ »Знаће да сам ја ГОСПОД када их распем по народима и расејем по земљама. ¹⁶ Али неколико њих поштедећу мача, глади и помора, да би међу народима којима дођу могли да причају о свим својим гнусобама. Тада ће знати да сам ја ГОСПОД.«

¹⁷ Дође ми реч ГОСПОДЊА: ¹⁸ »Сине човечији, дрхти док једеш свој хлеб и треси се од страха док пијеш воду. ¹⁹ Реци народу земље: „Овако каже Господ ГОСПОД о онима који живе у Јерусалиму и у земљи Израел: Јешће свој хлеб у тескоби и пити воду у очају, јер ће им земља бити опустошена и остати без свега што је у њој због насиља које чине сви који у њој живе. ²⁰ Насељени градови биће разорени и земља опустошена. Тада ћете знати да сам ја ГОСПОД.“«

²¹ Дође ми реч ГОСПОДЊА: ²² »Сине човечији, шта значи ова пословица коју имате у Израелу, а која каже: „Дани пролазе, а од виђења ништа?“ ²³ Реци им: „Овако каже Господ ГОСПОД: Учинићу крај тој пословици, па се више неће користити у Израелу.“

† на све стране света Дословно: према сваком ветру.

Реци им: ,Близу су дани када ће се сва виђења остварити. ²⁴ Јер, у израелском народу више неће бити лажних виђења ни ласкавих гатања. ²⁵ Ја, ГОСПОД, говорићу им, и то ће се испунити без одлагања. Јер, говорићу већ у ваше време, бунтовни народе, и испунити све што кажем, говори Господ ГОСПОД.‘«

²⁶ Дође ми реч ГОСПОДЊА: ²⁷ »Сине човечији, израелски народ говори: ,Виђење које он има за далеко је време; он пророкује о далекој будућности.‘ ²⁸ Зато им реци: ,Овако каже Господ ГОСПОД: Ниједна моја реч неће се више одлагати. Све што кажем, испуниће се, говори Господ ГОСПОД.‘«

Осуда лажних пророка

13 Дође ми реч ГОСПОДЊА: ² »Сине човечији, пророкуј против Израелових пророка који сада пророкују. Реци онима који пророкују по својој памети: ,Чујте реч ГОСПОДЊУ! ³ Овако каже Господ ГОСПОД: Тешко безумним пророцима који иду за својим духом, а ништа не виде! ⁴ Твоји су пророци, Израеле, попут шакалâ у развалинама. ⁵ Нисте се попели до пукотина у зидинама, да их поправите израелском народу, да стоје чврсто у боју на Дан ГОСПОДЊИ. ⁶ Њихова виђења су испразна и њихова гатања су лаж. Они кажу: »Говори ГОСПОД«, а ГОСПОД их није послао. А ипак очекују да им се речи испуне. ⁷ Зар нисте имали испразна виђења и изрицали лажна гатања када сте говорили »Говори ГОСПОД«, иако ја нисам говорио? ⁸ Зато овако каже Господ ГОСПОД: Због ваших испразних речи и лажних виђења, ја сам против вас, говори Господ ГОСПОД. ⁹ Моја рука биће против пророкаâ чија су виђења испразна и гатања лажна. Они неће бити у заједници мога народа, нити ће бити уписани у књигу израелског народа, нити ће ући у Израелову земљу. Тада ћете знати да сам ја Господ ГОСПОД.

¹⁰ »Јер они обмањују мој народ говорећи »Мир« кад мира нема. И када неко сазида претанак зид, они га само окрече. ¹¹ Зато реци овима који прекривају зид кречом да ће зид пасти: пашће силан пљусак, грађ ће се сручити на зид и олујни ветрови ће га ударати. ¹² Када се зид обруши, зар вас неће питати: »Где је креч којим сте га окречили?«

¹³ »Зато овако каже Господ ГОСПОД: У својој срџби ударићу га олујним ветром и у свом гневу пустићу грађ и силан пљусак да се сруче разорном жестином. ¹⁴ Оборићу зид који сте окречили и сравнити га са земљом да му се оголе темељи. Када падне, страдаћете под њим. И тада ћете знати да сам ја Господ ГОСПОД. ¹⁵ Тако ћу искалити своју срџбу на зиду и на онима који су га окречили. Рећи ћу вам: »Зида више нема, а тако ни оних који су га окречили, ¹⁶ оних израелских пророка који су пророковали Јерусалиму и имали виђења о миру за њега када мира није било«, говори Господ ГОСПОД.‘

¹⁷ »А сада, сине човечији, погледај кћери свога народа које пророкују по својој памети. Пророкуј про-

тив њих ¹⁸ и реци: ,Овако каже Господ ГОСПОД: Тешко женама које пришивају амајлије на свачији ручни зглоб и праве велове за главе разних величина да лове душе. Зар ћете ловити душе мога народа, а своје душе сачувати живе? ¹⁹ Укаљали сте ме међу мојим народом за шаку јечма и парче хлеба. Лажући мој народ, који слуша лажи, убијали сте душе које није требало да умру, а чували живот душе које није требало да живе.

²⁰ »Зато овако каже Господ ГОСПОД: Ево ме против ваших амајлија којима ловите душе као да су птице. Стргнућу их с ваших руку и ослободити душе које ловите као да су птице. ²¹ Поцепаћу вам велове и избавити мој народ из ваших руку, па више неће бити у вашој власти као плен. Тада ћете знати да сам ја ГОСПОД. ²² Зато што сте својим лажима обесхрабривале праведне, којима ја нисам хтео да наносим бол, а охрабривале опакога да се не одврати од свога злог начина живота и спасе свој живот, ²³ више нећете имати лажна виђења ни бавити се гатањем. Избавићу свој народ из ваших руку. И тада ћете знати да сам ја ГОСПОД.‘«

Осуда идолопоклоника

14 Неки од израелских старешина дођоше к мени и седоше пред мене.

² Дође ми реч ГОСПОДЊА: ³ »Сине човечији, ови људи носе идоле у свом срцу, а пред очима им је оно о шта се спотичу на грех. Зар да им дам да од мене траже савет? ⁴ Зато им реци: ,Овако каже Господ ГОСПОД: Када неки Израелац носи идоле у свом срцу, а пред очима му је оно о шта се спотиче на грех, па оде неком пророку, сâм ја, ГОСПОД, одговорићу му онако како доликује мноштву његових идола. ⁵ Учинићу то да поново задобијем срце израелског народа, који се сав отуђио од мене због својих идола.‘

⁶ »Зато реци израелском народу: ,Овако каже Господ ГОСПОД: Покајте се! Окрените се од својих идола и оканите се свих својих гнусоба!

⁷ »Када се неки Израелац или дошљак који живи у Израелу одвоји од мене и носи идоле у свом срцу, а пред очима му је оно о шта се спотиче на грех, па оде неком пророку да ме упита за савет, сâм ја, ГОСПОД, одговорићу му. ⁸ Окренућу се против тога човека и учинити га примером другима и узречицом: уклонићу га из свога народа. Тада ћете знати да сам ја ГОСПОД.

⁹ »А ако се пророк превари, па му сâм од себе одговори, ја, ГОСПОД, навео сам га на то и пружићу руку против њега и уклонити га из свога народа Израела. ¹⁰ Обојица ће бити једнако кажњени за свој грех – пророков грех једнак је греху онога који га је питао за савет. ¹¹ Тако израелски народ неће више одлутати од мене нити ће се каљати свим оним својим преступима. Они ће бити мој народ, а ја ћу бити њихов Бог, говори Господ ГОСПОД.‘«

Неминовност казне

¹² Дође ми реч ГОСПОДЊА: ¹³ »Сине човечији, ако нека земља згреши против мене тако што је неверна и ја пружим своју руку против ње да јој прекинем снабдевање хлебом и пошаљем на њу глад и побијем људе и стоку у њој, ¹⁴ чак да су у њој и ова тројица – Ноје, Данило и Јов – они би својом праведношћу могли да спасе само себе, говори Господ ГОСПОД.

¹⁵ »Или, ако на ту земљу пошаљем дивље животиње и оне јој побију децу и она опусти тако да нико не може да прође кроз њу од дивљих животиња, ¹⁶ тако ми живота, говори Господ ГОСПОД, чак када би и та три човека била у њој, не би могли да спасе ни своје синове ни кћери, него само себе, а земља би опустела.

¹⁷ »Или, ако доведем мач на ту земљу и кажем: ,Мачу, прођи овом земљом,‘ па побијем у њој људе и стоку, ¹⁸ тако ми живота, говори Господ ГОСПОД, чак када би и та три човека била у њој, не би могли да спасе ни своје синове ни кћери, него само себе.

¹⁹ »Или, ако пошаљем помор на ту земљу и у својој срџби изазовем у њој крвопролиће и побијем у њој људе и стоку, ²⁰ тако ми живота, говори Господ ГОСПОД, чак када би ту били Ноје, Данило и Јов, не би својом праведношћу могли да спасе ни сина ни кћер, него само себе.

²¹ »Јер, овако каже Господ ГОСПОД: Колико ће тек горе бити када на Јерусалим пошаљем све своје четири најстрашније казне – мач, глад, дивље животиње и помор – да побијем у њему људе и стоку!

²² Ипак, преживеће Остатак, који ће извести из њега синове и кћери. Они ће доћи к вама, па када видите њихов начин живота и дела, утешите се због несреће коју сам пустио на Јерусалим, због свих несрећа које сам пустио на њега. ²³ Да, утешите се када видите њихов начин живота и дела, јер ћете знати да против Јерусалима нисам учинио ништа без разлога, говори Господ ГОСПОД.«

Јерусалим је бескорисна лоза

15 Дође ми реч ГОСПОДЊА: ² »Сине човечији, како може дрво винове лозе да буде боље од дрвета гране било ког шумског дрвета? ³ Да ли се оно узима да се направи било шта корисно? Да ли се од њега деље клин да се о њега нешто окачи? ⁴ А када се баца на ватру да гори и ватра му спали оба краја и сажеже средину, може ли се тада употребити за нешто? ⁵ Ако није било ни за шта ни када је било цело, како да се од њега направи нешто корисно када га спали и сажеже ватра?

⁶ »Зато овако каже Господ ГОСПОД: Као што сам дрво винове лозе међу шумским дрвећем бацио да изгори у ватри, тако ћу учинити и са житељима Јерусалима. ⁷ Окренућу се против њих. Само што изађу из једне ватре, друга ће их прогутати. А када се

окренем против њих, знаћете да сам ја ГОСПОД.

⁸ Опустошићу земљу, јер су били неверни, говори Господ ГОСПОД.«

Слика Јерусалимовог неверства

16 Дође ми реч ГОСПОДЊА: ² »Сине човечији, обзнани Јерусалиму његове гнусобе. ³ Реци му: ,Овако Господ ГОСПОД каже Јерусалиму: Пореклом и по рођењу си из земље Ханаан: отац ти је био Аморејац, а мајка Хетиткиња. ⁴ Онога дана када си се родила, нису ти пресекли пупчану врпцу ни окупали те водом да се очистиш, нити су те истрљали сољу ни повили те. ⁵ Нико се није сажалио на тебе ни имао самилости да ти ишта од тога учини, него су те на дан твога рођења избацили напоље, презрену.

⁶ »Онда сам ја прошао онуда и видео те како се копрцаш у крви и, док си лежала у својој крви, рекох ти: »Живи!« ⁷ Учинио сам да се разрастеш као изданак у пољу. И ти си одрасла и развила се и постала најлепши драгуљ. Дојке су ти се заоблиле и длацице израсле, али још си била гола и боса.

⁸ »Касније сам опет прошао онуда и погледао те, а оно – ти већ дорасла за љубав. Пребацих скут свога огртача преко тебе и покрив твоју голотињу. Свечано ти се заклек и склопих с тобом савез, говори Господ ГОСПОД, и ти постаде моја.

⁹ »Окупах те водом и спрах крв с тебе, па те помазах уљем. ¹⁰ Обукох те у везену хаљину и назух ти кожне сандале. Опасах те танким ланом и покрив скупоценим огртачима. ¹¹ Украсих те накитом: на руке ти ставих нарукнице, а око врата огрлицу, ¹² у нос ти ставих алку, у уши минђуше, а на главу красну круну. ¹³ Сва си била окићена златом и сребром. Одећа ти је била од танког лана, скупих тканина и веза. Хранила си се белим брашном, медом и уљем. Била си прелепа и постала си царица. ¹⁴ Глас о теби проширио се међу народима због твоје лепоте, савршене због сјаја којим сам те заоденуо, говори Господ ГОСПОД.

¹⁵ »Али ти си се уздала у своју лепоту и постала блудница због своје гласовитости. Штедро си се нудила сваком пролазнику, његова постајала. ¹⁶ Узимала си од своје одеће да украсиш узвишице на којима си се одавала блуду. ¹⁷ Узимала си и прекрасан накит од злата и сребра који сам ти дао, па си себи правила мушке ликове и блудничила с њима. ¹⁸ Узимала си своју везену одећу да их обучеш у њу и приносила им моје уље и мој кâд. ¹⁹ Па и храну коју сам ти давао – бело брашно, уље и мед којима сам те хранио – приносила си им као пријатан мирис. Да, тако је било, говори Господ ГОСПОД. ²⁰ Узимала си синове и кћери које си ми родила и приносила их као клане жртве за храну идолима. Зар ти је мало било твоје блудничење, ²¹ него си и моју децу клала и жртвовала идолима? ²² У свим својим гнусобама и блудничењу ниси се сећала своје младости, када си била гола и боса и копрцала се у крви.

²³ »Тешко теби! Тешко теби! говори Господ ГО-СПОД. Поврх све своје opakости, ²⁴ подигла си себи хум и начинила узвишице по свим трговима ²⁵ и на почетку сваког пута. Нагрђивала си своју лепоту, са све већом развратношћу ширећи ноге пред сваким пролазником. ²⁶ Блудничила си с Египћанима, твојим суседима великог полног уда, и изазивала ме на гнев својом све већом развратношћу. ²⁷ Зато пружих руку против тебе и смањих твоје подручје. Предах те у руке Филистејкама, које су те мрзеле и згражавале се над твојим развратним понашањем. ²⁸ Блудничила си и са Асирцима, јер си била незасита, али се ниси наситила. ²⁹ Потом си своју развратност увећала с Халдејом, земљом трговца, али ни тада се ниси заситила.

³⁰ »О какав си слабић, говори Господ ГОСПОД, када све то чиниш, као најбестиднија блудница! ³¹ Када си дизала своје хумове на свим раскрсницама и градила узвишице на сваком тргу, ниси била као друге блуднице јер си презирала плату, ³² него си била прељубница, жена која више воли странце него свога мужа. ³³ Свака блудница се плаћа, а ти свим својим љубавницима дајеш дарове и подмићујеш их да ти дођу са свих страна ради блудничења. ³⁴ Тако си ти у свом блудничењу различита од других блудница: нико не трчи за тобом да чини блуд, и ти плаћаш, а не плаћају теби. Заиста си различита.

³⁵ »Зато, блуднице, чуј реч ГОСПОДЊУ! ³⁶ Овако каже Господ ГОСПОД: Зато што си просипала своје богатство и у свом блудничењу показивала своју голотињу пред својим љубавницима и свим својим гнусним идолима, и зато што си им давала крв своје деце, ³⁷ окупићу све твоје љубавнике, с којима си се предавала наслади, и оне које си волела и оне које си мрзела. Окупићу их против тебе са свих страна, па ћу те скинути голу пред њима, и они ће видети сву твоју голотињу. ³⁸ Судићу ти као што се суди женама које почине прељубу и онима које пролију крв. Предаху те крвном освети моје срџбе и љубоморног гнева. ³⁹ Предаху те у руке твојим љубавницима, и они ће порушити твоје хумове и разорити твоје узвишице. Стргнуће одећу с тебе и отети твој дивни накит, па те оставити голу и босу. ⁴⁰ Онда ће против тебе довести руљу да те каменује и исече мачевима. ⁴¹ Спалиће ти куће и извршити казну над тобом наочиглед многим женама. Окончаћу твоје блудничење, па више нећеш плаћати својим љубавницима. ⁴² Тада ће се стишати моја срџба на тебе и одвратити се од тебе мој љубоморни гнев. Смирићу се и више нећу бити гневан. ⁴³ Зато што се ниси сећала своје младости, него си ме раздраживала свим овим, ево сручићу ти на главу оно што си чинила, говори Господ ГОСПОД. Нећеш више свим својим гнусобама додавати и разврат.

⁴⁴ »Ко год наводи пословице, навешће и ову о теби: »Каква мајка, таква кћи«. ⁴⁵ Ти си права кћи своје мајке, која је с презиром одбацила свога мужа и

децу, и права си сестра својих сестара, које су с презиром одбациле своје мужеве и децу. Мајка ти је била Хетиткиња, а отац Аморејац. ⁴⁶ Твоја старија сестра била је Самарија, која је са својим кћерима живела северно од тебе, а твоја млађа сестра, која је са својим кћерима живела на југу, била је Содома. ⁴⁷ Ти не само да си пошла њиховим путем и повела се за њиховим гнусобама већ си у свим својим поступцима убрзо постала још покваренија од њих. ⁴⁸ Тако ми живота, говори Господ ГОСПОД, твоја сестра Содома и њене кћери никад нису чиниле оно што сте чиниле ти и твоје кћери.

⁴⁹ »А ево шта је био грех твоје сестре Содоме: она и њене кћери биле су бахате, пресите и безбрижне и нису помагале сиромасима и убогим. ⁵⁰ Биле су охоло и чиниле су гнусобе преда мношвом. Зато сам их затро када сам то видео. ⁵¹ А Самарија није починила ни пола твојих греха. Ти си починила више гнусоба него обе твоје сестре заједно, па њих две још испадше праведне према гнусобама које си ти чинила. ⁵² Носи своју срамоту, јер си оправдала своје сестре. Пошто су твоји греси гнуснији од њихових, оне су праведније од тебе. Стога се стиди и носи своју срамоту што су, у поређењу с тобом, твоје сестре испале праведне.

⁵³ »Али вратићу благостање Содоми и њеним кћерима, Самарији и њеним кћерима и твоје благостање заједно с њиховим, ⁵⁴ па ћеш моћи да носиш своју срамоту и да се стидиш свега што си чинила и тако им била на утеху. ⁵⁵ А твоје сестре, Содома са својим кћерима и Самарија са својим, вратиће се на оно што су биле пре, а и ти и твоје кћери вратићете се на оно што сте биле пре. ⁵⁶ Зар ниси поспрдно помињала своју сестру Содому у време своје охолости, ⁵⁷ пре него што је твоја opakост изашла на видело? Нека сада тебе с погрдом помињу Едомке и све њихове сусетке и Филистејке – сви око тебе који те презиру. ⁵⁸ Сносићеш последице свога разврата и својих гнусоба, говори ГОСПОД.

⁵⁹ »Овако каже Господ ГОСПОД: Поступићу с тобом онако како си ти поступила када си презрела моју заклетву раскинувши савез. ⁶⁰ Али ја ћу се ипак сетити савеза који сам склопио с тобом у твојој младости и успоставити с тобом вечан савез. ⁶¹ Тада ћеш се сетити својих поступака и стидети се када примиш своје сестре, и старију и млађу, које ћу ти дати за кћери, али не по мом савезу с тобом. ⁶² Успоставићу свој савез с тобом, и знаћеш да сам ја ГОСПОД. ⁶³ Тада, када извршим помирење за све што си учинила, сетићеш се и постидети, и никад више од срамоте нећеш отворити уста, говори Господ ГОСПОД.«

Два орла и лоза

17 Дође ми реч ГОСПОДЊА: ² »Сине човечији, постави загонетку израелском народу и испричај им причу. ³ Реци им: ,Овако каже Господ ГОСПОД:

»Велик орао великих крила, дугог, густог и шареног перја долете на Либан и зграби врх једног кедре, ⁴ откиде највиши изданак и однесе га у земљу трговаца †, где га засади у граду продаваца. ⁵ Онда узе један изданак из ваше земље и посади га на плодној њиви. Засади га као врбу крај обилних вода, ⁶ и он исклија и постаде ниска, бујна лоза. Гране јој потераше према орлу, а корење остаде под њом. Тако изданак постаде лоза, разгранана се и потера младице.

⁷ »А ту је био још један велик орао великих крила и густог перја, па она лоза поче да савија корење и пружа гране према њему, надајући се да ће од њега добити више воде него на месту где је засађена. ⁸ А већ је била засађена у доброј земљи крај обилних вода, да би пустила гране, донела род и постала прекрасна лоза.'

⁹ »Реци им: ,Овако каже Господ ГОСПОД: Хоће ли напредовати? Зар је први орао неће ишчупати и откинути јој плодове, да увене? Свенуће јој све пролистале младице. А неће требати јака рука ни много људи да се ишчупа из корена. ¹⁰ Па и ако се пресади, хоће ли напредовати? Зар неће сасвим свенути чим је дотакне источни ветар? Да, свенуће на месту где је израсла.'«

¹¹ Дође ми реч ГОСПОДЊА: ¹² »Кажи овом бунтовном народу: ,Зар не знате шта ово значи?' Кажи им: ,Вавилонски цар је дошао у Јерусалим, заробио му цара и поглаваре и одвео их са собом у Вавилон. ¹³ Онда је узео једнога из царске породице и с њим склопио савез, обавезавши га заклетвом. А одвео је са собом и најмоћније људе земље, ¹⁴ да би царство остало мало и немоћно да се поново уздигне и да може да опстане једино држећи се савеза с њим.

¹⁵ Али цар се побуни против њега и посла гласнике у Египат, тражећи коње и много војске. Хоће ли успети? Може ли проћи некажњено онај ко тако ради? Хоће ли раскинути савез, а проћи некажњено?

¹⁶ Тако ми живота, говори Господ ГОСПОД, умреће у Вавилону, у земљи цара који га је довео на престо, чију је заклетву презрео и с којим је раскинуо савез. ¹⁷ Фараон са својом моћном војском и силном руљом неће му бити од помоћи у рату када Вавилонци дигну насипе и саграде опсадне куле да убију много људи. ¹⁸ Презрео је заклетву раскинувши савез. Иако је својом руком потврдио заклетву, ипак је све ово учинио, и неће проћи некажњено.

¹⁹ »Зато овако каже Господ ГОСПОД: Тако ми живота, сручићу му на главу моју заклетву коју је презрео и мој савез који је раскинуо. ²⁰ Разапешу своју мрежу, и он ће се ухватити у моју замку. Одвешћу га у Вавилон и тамо га казнити, јер ми је био неверан. ²¹ Сви његови војници бежећи ће пасти од мача, а који преживе, распршиће се на све стране. Тада ћете знати да сам ја, ГОСПОД, говорио.

²² »Овако каже Господ ГОСПОД: Сâм ја узешу изданак са врха кедре и засадити га. Одломићу нежну

† трговаца Или: Ханаан.

младицу с највиших изданака и засадити је на високој и узноситој гори. ²³ Засадићу је на горским висовима Израела, и она ће потерати гране и донети род и постати прекрасан кедр. Птице свих врста гнездиће се на њему и налазити заклон у сенци његових грана. ²⁴ Све дрвеће у пољу знаће да ја, ГОСПОД, обарам високо дрво и чиним да ниско дрво израсте високо. Ја чиним да се зелено дрво осуши и да суво дрво пропупи.

»Ја, ГОСПОД, говорио сам, и ја ћу то учинити.'«

Свако одговара за свој грех

18 Дође ми реч ГОСПОДЊА: ² »На шта то мислите када наводите ову пословицу о земљи Израел: ,Очеви су јели кисело грожђе, а деци трну зуби'? ³ Тако ми живота, говори Господ ГОСПОД, нећете више наводити ову пословицу у Израелу. ⁴ Јер, свака жива душа припада мени – како отац тако и син. Она душа која згреши, та ће умрети.

⁵ »Узмимо праведног човека, који чини оно што је право и праведно, ⁶ који не једе од жртава принетих по горама, нити слави идоле †† израелског народа. Он не обешчашћује жену свога ближњег, нити има полне односе са женом за време њене месечнице. ⁷ Никог не угњетава, а враћа оно што је узео као залог за позајмицу. Не пљачка, него даје хлеба гладноме и облачи голога. ⁸ Не зеленаши и не узима камату, одбија да чини неправду и правично пресуђује у споровима. ⁹ Живи по мојим уредбама и верно извршава моје законе. Тај човек је праведан и тај ће живети, говори Господ ГОСПОД.

¹⁰ »Узмимо да он има сина насилника, који пролива крв или чини нешто слично ¹¹ – иако његов отац ништа од тога није чинио – који једе од жртава принетих по горама, обешчашћује жену свога ближњег, ¹² угњетава сиромаше и убоге, пљачка, не враћа оно што је узео као залог, слави идоле, чини гнусобе, ¹³ зеленаши и узима камату. Хоће ли такав човек живети? Неће! Зато што је чинио све те гнусобе, умреће и сам ће бити крив за своју смрт.

¹⁴ »Узмимо сада да тај син има сина који види све грехе које чини његов отац. Али, иако их види, он сам не чини ништа од тога. ¹⁵ Не једе од жртава принетих по горама, не слави идоле израелског народа, не обешчашћује жену свога ближњег, ¹⁶ никога не угњетава и не тражи залог за позајмицу, не пљачка, даје хлеба гладноме и облачи голога, ¹⁷ одбија да чини неправду, не зеленаши и не узима камату, извршава моје законе и живи по мојим уредбама. Он неће умрети због греха свога оца – он ће живети. ¹⁸ Али његов отац ће умрети због свога греха, јер се бавио изнудом, пљачкао свога брата и чинио неправду међу својим народом.

¹⁹ »А ти опет питаш: ,Зашто син не дели кривицу свога оца?' Пошто је син чинио оно што је право и

†† слави идоле Дословно: подиже очи ка идолима; исто и у 12. и 15. стиху.

праведно и помно извршавао све моје уредбе, живеће. ²⁰ Она душа која згреши јесте та која ће умрети. Син неће делити кривицу оца, нити ће отац делити кривицу сина. Праведност ће се рачунати праведноме, а opakост опакоче.

²¹ »Али, ако се опаци одврати од свих греха које је починио и држи се свих мојих уредби и чини оно што је право и праведно, живеће, неће умрети.

²² Ниједан преступ који је учинио неће му бити узет за зло. Живеће због праведних дела која је учинио.

²³ Зар је мени мило што ће опаци умрети, говори Господ ГОСПОД, а није ми мило да се он одврати од свог начина живота и да живи?

²⁴ »А ако се праведник одврати од своје праведности и почини грех и чини исте гнусобе као и опаци, хоће ли живети? Ниједно праведно дело које је учинио неће му се рачунати. Умреће због своје неверности и због греха који је починио.

²⁵ »А ви говорите: ‚То што Господ чини није правично.‘

»Чуј, израелски народе: Зар то што чиним није правично? Зар није неправично то што ви чините?

²⁶ Ако се праведан човек одврати од своје праведности и почини грех, умреће због тога – умреће због греха који је починио. ²⁷ А ако се opak човек одврати од opakих дела која је чинио и чини што је право и праведно, спашће свој живот. ²⁸ Када увиди да греши и одврати се од свих преступа које је починио, живеће, неће умрети. ²⁹ А израелски народ каже: ‚То што Господ чини није правично.‘ Израелски народе, зар то што ја чиним није правично? Зар није неправично то што ви чините?

³⁰ »Зато ћу вам судити, израелски народе, сваком од вас према оном што чини, говори Господ ГОСПОД. Покајте се и одвратите се од свих својих преступа, и ваш грех вам неће бити на пропаст. ³¹ Одбаците све преступе које сте починили и стекните ново срце и нов дух. Зашто да умрете, израелски народе? ³² Јер, мени није мила ничија смрт, говори Господ ГОСПОД. Покајте се и живите!«

Тужбалица за Израеловим владарима

19 »А ти, сине човечији, запевај ову тужбалицу за Израеловим владарима. ² Реци:

»Каква је само лавица
твоја мајка била међу лавовима!
Лежала је међу лавићима,
своје младунце гајила.

³ Одгајила је једног од младунаца,
и он постаде снажан лав.
Када је научио да раздире плен,
поче да прождире људе.

⁴ »Народи су чули за њега,
и он упаде у њихову јаму,
а они га на ланцу одведоше
у земљу египатску.

⁵ »А лавица је чекала,
док не виде да јој је нада пропала,

па узе друго младунче
и одгаји га у снажног лава.

⁶ Тумарао је с другим лавовима
и постао снажан лав.

Када је научио да раздире плен,
поче да прождире људе,

⁷ да им разваљује утврђења
и пустоши градове.

Земљу и све на њој
престрављивала је његова рика.

⁸ Тада народи из околних крајева
кренуше на њега,

па за њега разапеше мрежу,
и он упаде у њихову јаму.

⁹ На ланцу га одвукоше у кавез
и одведоше цару Вавилона.

У тамницу га бацише,
да му се рика више не чује
по горама израелским.

¹⁰ »Мајка ти је била попут виноградне лозе,
засађене крај воде.

Плодна је била и пуна грана
од обиља воде.

¹¹ Гране су јој биле јаке,
погодне за жезло владарско.
Надвисивала је густе крошње,
поглед привлачила својом висином
и мноштвом својих розги.

¹² Али, у јарости је ишчупаше
и бацише на земљу.

Источни ветар сасуши јој род
и род јој се пооткида.

Снажне јој гране свенуше
и огањ их прогута.

¹³ »Сада је посађена у пустињи,
у земљи сувој и жедној.

¹⁴ Огањ сукну из њеног чокота
и прогута јој род.

И на њој више нема јаке гране
за жезло владарско.‘

Ето, то је та тужбалица и нека служи као тужбалица.«

Израелова бунтовничка природа

20 Десетого дана петог месеца седме године,
неки од Израелових старешина дођоше да
упитају ГОСПОДА за савет и седоше пред мене.

² Тада ми дође реч ГОСПОДЊА: ³ »Сине човечији,
реци старешинама Израеловим: ‚Овако каже
Господ ГОСПОД: Јесте ли то дошли да ме питате за савет?
Тако ми живота, нећу вам дати да ме питате,
говори Господ ГОСПОД.‘

⁴ »Суди им, сине човечији, суди им! Обзнани им
гнусобе њихових очева ⁵ и реци им: ‚Овако каже
Господ ГОСПОД: Онога дана када сам изабрао Израел,
заклео сам се, дигнуте руке, потомцима Јаковље
породице и објавио им се у Египту. Дигнуте
руке, рекао сам им: »Ја сам ГОСПОД, ваш Бог«. ⁶ То-

га дана сам им се заклео да ћу их из Египта извести у земљу коју сам за њих одабрао, земљу којом тече мед и млеко, најлепшу од свих земаља. ⁷ И рекао сам им: »Нека сваки од вас одбаци гадне идоле које слави †. Не каљајте се египатским идолима. Ја, ГОСПОД, ваш сам Бог.«

⁸ »Али они су се побунили против мене и нису хтели да ме слушају. Нису одбацили гадне идоле које су славили †† и нису оставили египатске идоле. Зато рекох да ћу излити своју срџбу на њих и искалити свој гнев на њима у Египту. ⁹ Али, ради свога Имена, да се не каља пред народима међу којима су живели и пред чијим очима сам се објавио Израелцима изводећи их из Египта, ¹⁰ извео сам их из Египта и довео у пустињу. ¹¹ Дао сам им своје уредбе и обзнанио им своје законе, јер човек који их извршава од њих ће живети ‡. ¹² Дао сам им и своје суботе, да буду знак између мене и њих, да знају да их ја, ГОСПОД, чиним светима.

¹³ »Али израелски народ побунио се против мене у пустињи. Нису живели по мојим уредбама, већ су одбацили моје законе – иако ће човек који их извршава од њих живети – и сасвим су оскврнавили моје суботе. Зато рекох да ћу излити своју срџбу на њих и затрти их у пустињи. ¹⁴ Али нисам то учинио, ради свога Имена, да се не скврнави пред народима пред чијим очима сам их извео из Египта. ¹⁵ И још сам им се, дигнуте руке, заклео у пустињи да их нећу одвести у земљу коју сам им дао, земљу којом тече мед и млеко, најлепшу од свих земаља, ¹⁶ јер су одбацили моје законе и нису живели по мојим уредбама и јер су оскврнавили моје суботе, пошто их је срце вукло њиховим идолима. ¹⁷ Ипак сам се сажалио на њих, па их нисам уништио и затро у пустињи, ¹⁸ него сам рекао њиховој деци у пустињи: »Немојте да живите по уредбама својих очева, не држите се њихових закона и не каљајте се њиховим идолима. ¹⁹ Ја, ГОСПОД, ваш сам Бог. Живите по мојим уредбама и помно извршавајте моје законе. ²⁰ Држите суботе светима, да буду знак између мене и вас. Тада ћете знати да сам ја, ГОСПОД, ваш Бог.«

²¹ »Али и њихова деца су се побунила против мене: Нису живела по мојим уредбама нити су помно извршавала моје законе – иако ће човек који их извршава од њих живети – и оскврнала су моје суботе. Зато рекох да ћу излити своју срџбу на њих и искалити свој гнев на њима у пустињи. ²² Али ја сам суспрегнуо руку и нисам то учинио, ради свога Имена, да се не каља пред народима пред чијим очима сам их извео из Египта. ²³ И још сам им се, дигнуте руке, заклео у пустињи да ћу их расејати међу народима и распршити по земљама, ²⁴ јер нису извршавали моје законе, већ су одбацили моје уредбе и оскврнавили моје суботе и славили идоле

својих очева. ²⁵ Зато сам их предао уредбама које нису добре и законима од којих се не живи. ²⁶ Учинио сам их нечистима њиховим даровима, њиховим приношењем на жртву све прворођенчади, да их испуним ужасом не би ли спознали да сам ја ГОСПОД.¹

²⁷ »Зато, сине човечији, реци израелском народу: ,Овако каже Господ ГОСПОД: Овако су и ваши праоци хулили на мене тако што су ми били неверни: ²⁸ Када сам их довео у земљу за коју сам се заклео да ћу им је дати, почели су да приносе своје клане жртве где год су видели који виши брежуљак или крошњато дрво. Тамо су приносили жртве које су ме изазивале на гнев, тамо су правили пријатан мирис и тамо су изливали своје жртве леванице. ²⁹ Тада сам их упитао: »Какве су то узвишице на које идете?« (Тако се оне и дан-данас зову »узвишице«.)

Божији суд и опроштај

³⁰ »Зато реци израелском народу: ,Овако каже Господ ГОСПОД: Зар ћете се каљати како су то чинили ваши праоци и чинити блуд с њиховим одвратним идолима? ³¹ Јер, када приносите своје дарове, када жртвуете своје синове у огњу, каљате се својим идолима до дана данашњег. Па зар да вам дам да ме питате за савет, израелски народе? Тако ми живота, говори Господ ГОСПОД, нећу вам дати да ме питате. ³² И неће се догодити оно што вам је на уму, оно што говорите: »Хоћемо да будемо као други народи, као људи у другим земљама, који служе дрвету и камену.«

³³ »Тако ми живота, говори Господ ГОСПОД, владаћу над вама моћном руком, испруженом десницом и силном срџбом. ³⁴ Извешћу вас из других народа и сабрати вас из земаља по којима сте расејани – моћном руком, испруженом десницом и силном срџбом. ³⁵ Довешћу вас у пустињу народâ и тамо вам судити, лицем у лице. ³⁶ Као што сам судио вашим праоцима у египатској пустињи, тако ћу судити и вама, говори Господ ГОСПОД. ³⁷ Провешћу вас испод своје шибе и постарати се да се чврсто држите Савеза. ³⁸ Очистићу вас од бунтовника и одметника. Иако ћу их извести из земље у којој живе, неће ући у земљу Израелову. Тада ћете знати да сам ја ГОСПОД.

³⁹ »А ви, израелски народе, овако каже Господ ГОСПОД: само ви идите и служите својим идолима, сваки од вас, ако нећете да ме слушате. Али не скврнавите моје свето Име својим даровима и идолима. ⁴⁰ Јер, на мојој светој гори, на високој гори Израеловој, говори Господ ГОСПОД, тамо, у својој земљи, служиће ми сав израелски народ и тамо ћу их прихватити. Тамо ћу тражити ваше прилоге и ваше најбоље дарове, са свим вашим светињама. ⁴¹ Прихватићу вас као пријатан мирис када вас изведем из других народа и саберем вас из земаља по којима сте расејани, и међу вама ћу показати

† које слави Дословно: за којима му иду очи. †† које су славили Дословно: за којима су им ишле очи; исто и у 24. стиху.
‡ човек ... живети Види 3. Мојс 18,5.

своју светост наочиглед другим народима. ⁴² И знаћете да сам ја ГОСПОД када вас доведем у земљу Израелову, земљу за коју сам се дигнуте руке заклео да ћу је дати вашим праоцима. ⁴³ Тамо ћете се сетити свог начина живота и свих дела којима сте се укаљали, и гнушаћете се себе због свих злодела која сте учинили. ⁴⁴ Знаћете да сам ја ГОСПОД када, ради свога Имена, према вама не поступим према вашем злом начину живота и вашим поквареним делима, израелски народе, говори Господ ГОСПОД.’«

Огањ на југу

21 Дође ми реч ГОСПОДЊА: ² »Сине човечији, окрени лице према југу. Проповедај против југа и пророкуј против честарског краја Негева. ³ Реци честару негевском: ’Чуј реч ГОСПОДЊУ. Овако каже Господ ГОСПОД: Ево запалићу огањ у теби, и он ће ти прогутати све дрвеће, и оно зелено и оно суво. Пламтећи огањ неће се угасити и опрљиве свако лице од југа до севера. ⁴ Сви ће видети да сам га ја, ГОСПОД, запалио и да се не може угасити.’«

⁵ Тада ја рекох: »Авај, Господе ГОСПОДЕ! Они већ говоре за мене: ’Онај што прича у загонеткама.’«

Божији мач

⁶ Дође ми реч ГОСПОДЊА: ⁷ »Сине човечији, окрени лице према Јерусалиму и проповедај против светилишта. Пророкуј против земље Израелове ⁸ и реци јој: ’Овако каже ГОСПОД: Ево ме против тебе. Исукаћу мач из корица и уклонити из тебе и праведне и опаке. ⁹ Пошто ћу уклонити и праведне и опаке, исукаћу мач на свакога од југа до севера. ¹⁰ Тада ће сви људи знати да сам ја, ГОСПОД, исукао мач из корица и да га више нећу враћати у њих.’

¹¹ »Зато јаучи, сине човечији! Јаучи као да су ти све кости поломљене, горко јаучи пред њима. ¹² А када те упитају: ’Зашто јаучеш?’ ти им реци: ’Због вести која стиже. Свако срце ће се следити од страха и свака рука омлитавити. Сваки дух ће клонити и свако колено клецнути.’ Ево долази и сигурно ће се збити, говори Господ ГОСПОД.’«

¹³ Дође ми реч ГОСПОДЊА: ¹⁴ »Сине човечији, пророкуј и кажи: ’Овако каже ГОСПОД: »Мач! Мач наоштрени и углачани!

¹⁵ Наоштрени за покољ,
углачани да сева попут муње!
Зар да се радујемо жезлу мога сина?

Мач презире сваки такав штап.

¹⁶ Мач је одређен да се углача,
да се у руку узме.

Наоштрени је мач и углачани,
спремани за руку убице.

¹⁷ Плачи и кукај, сине човечији,
јер мач је против мога народа,
против свих владара Израелових –

под мач падају заједно с мојим народом.
Зато се у бедро ударај од муке.

¹⁸ »Провера долази.

И шта ако не опстане владарско жезло,
које мач презире? – говори Господ ГОСПОД.’

¹⁹ »Зато, сине човечији, пророкуј и пљешћи рукама.

Нека мач удари двапут, трипут.

То је мач за покољ,
мач за велики покољ
који им се са свих страна примиче.

²⁰ Да им се срце следи од страха
и да их што више изгине,

поставио сам мач на свим њиховим капијама,
спремани, авај, да севне попут муње,
за покољ наоштрени.

²¹ Сеци десно, мачу, сеци лево,
сеци куд год ти оштрица крене.

²² А ја ћу пљескати рукама
и моја срџба ће уминити.
Ја, ГОСПОД, говорио сам.’«

Мач вавилонског цара

²³ Дође ми реч ГОСПОДЊА: ²⁴ »Сине човечији, означи два пута којима ће ићи мач вавилонског цара, а нека оба воде из исте земље. Стави путоказ тамо где се пут грана према граду. ²⁵ Један пут обележи за мач који ће кренути на Рабу Амонску, а други на Јуду и утврђени Јерусалим. ²⁶ Јер, вавилонски цар ће стати на распућу, на саставку двају путева, тражећи какав знак: гатаће помоћу стрела, питаће своје идоле, гледаће у јетру. ²⁷ Стрела у десној руци показаће му на Јерусалим, где ће поставити овнове и наредити покољ. Тамо ће се заорити бојни поклич, тамо ће поставити овнове према капијама, подићи насип и саградити опсадне куле.

²⁸ Они који су му се заклели на верност мислиће да је знак лажан, али он ће их подсетити на њихову кривицу и поробити их. ²⁹ Зато овако каже Господ ГОСПОД: ’Зато што својом отвореном побуном подсећате на своју кривицу, откривајући своје грехе у свему што чините – зато што то чините, бићете поробљени.

³⁰ »А теби, погани и опаки владару Израелов, чини је дан дошао, дан коначне казне, ³¹ овако каже Господ ГОСПОД: Скини турбан, збаци круну. Неће више бити као што је било: ко је унижен, биће узвишен, а ко је узвишен, биће унижен. ³² У рушевину! У рушевину! У рушевину ћу га претворити! Али то неће бити док не дође онај који ће му судити – њему ћу га дати.’

³³ »А ти, сине човечији, пророкуј и реци: ’Овако каже Господ ГОСПОД о Амонцима и њиховим увредама:

»Мач, мач, исукан за покољ,
углачани да убија и да сева попут муње!

³⁴ Упркос испразним виђењима
и лажним гатањима о вама,

мач ће бити положен на врат опаких,
који ће бити посечени,
чији је дан дошао, дан коначне казне.

³⁵ Вратите мач у корице.

Судићу вам на месту на ком сте створени,
у земљи вашег рођења.

³⁶ Излићу своју срџбу

и дунути свој огњени гнев на вас.

Предаћу вас у руке суровим људима,
вештима у сатирању.

³⁷ Бићете храна огњу,

крв ће вам тећи земљом

и нико вас се више неће сећати.

Јер, ја, ГОСПОД, говорио сам.'«

Јерусалимови греси

22 Дође ми реч ГОСПОДЊА: ² »Сине човечији, хоћеш ли му судити? Хоћеш ли судити овом граду крвопролића? Покажи му све његове гнусобе ³ и реци: ,Овако каже Господ ГОСПОД: Твој час је дошао, граде који проливаш крв по себи и каљаш се правећи идоле. ⁴ Крив си због крви коју си пролио и што си се укаљао идолима које си направио. Учинио си да ти се окончају дани и заврше године. Зато ћу те учинити руглом међу народима и ругалицом међу свим земљама. ⁵ Ругаће ти се и они близу и они далеко, срамни граде, препун немира.

⁶ »Види како сваки од Израелових поглавара који су у теби користи своју моћ да пролива крв. ⁷ У теби се више не поштују отац и мајка, дошљак се тлаци и сироче и удовица злостављају. ⁸ Презрео си моје свете предмете и оскврнавио моје суботе. ⁹ У теби су људи који клевећу не би ли се пролила крв, у теби су они који једу од жртвованог по горама и усред тебе чине разврат. ¹⁰ У теби су они који срамоте свога оца спавајући са његовом женом. У теби су они који терају жену на полни однос за време њене месечнице, када је нечиста. ¹¹ У теби један човек чини прељубу † са женом свога ближњег, други срамно обешчашћује своју снаху, трећи напаствује сестру, кћер свога оца. ¹² У теби људи примају мито да пролију крв. Ти зеленашиш и узимаш камату и стичеш непоштenu добит отимајући од ближњих. А мене си заборавио, говори Господ ГОСПОД.

¹³ »Зато ћу, ево, плеснути рукама на непоштени добитак који си стекао и на крв коју си проливао по себи. ¹⁴ Хоћеш ли имати храбрости у срцу и снаге у рукама онога дана када кренем на тебе? Ја, ГОСПОД, говорио сам, и ја ћу то учинити. ¹⁵ Расућу те међу народима и расејати те по земљама и стаћу на крај твојој нечистоти. ¹⁶ Када будеш укаљан наочиглед другим народима, тада ћеш знати да сам ја ГОСПОД.'«

¹⁷ Дође ми реч ГОСПОДЊА: ¹⁸ »Сине човечији, израелски народ за мене је постао троска. Сви су они бакар, калај, гвожђе и олово остављени у пећи

† прељубу *Дословно: гнусобу.*

– само троска од сребра. ¹⁹ Зато овако каже Господ ГОСПОД: ,Пошто сте сви постали троска, сакупићу вас у Јерусалиму. ²⁰ Као што се сребро, бакар, гвожђе, олово и калај сакупљају у пећи, па се околно распири ватра да се све растопи, тако ћу ја вас сакупити у свом гневу и срџби, ставити вас усред града и истопити вас. ²¹ Сакупићу вас и распирити око вас своју огњену срџбу, и ви ћете се истопити у њему. ²² Као што се сребро истопи у пећи, тако ћете се ви истопити у граду. Тада ћете знати да сам ја, ГОСПОД, излио своју срџбу на вас.'«

²³ Дође ми реч ГОСПОДЊА: ²⁴ »Сине човечији, реци земљи: ,Ти си земља која још није чиста. Још на тебе није пала киша на дан срџбе.' ²⁵ У њој су се њени кнежеви заверили да, попут ричућег лава који раздире плен, прождиру људе, отимају благо и драгоцености и од многих жена учине удовице. ²⁶ Њени свештеници крше мој Закон и скврнавље моје свете предмете, не разликују свето од обичног, не уче да има разлике између нечистог и чистог и занемарују моје суботе, па ме тако каљају међу народом. ²⁷ Њени поглавари су као вукови који раздиру свој плен: проливају крв и убијају људе да се докопају непоштене добити. ²⁸ Њени пророци све то прекривају кречом испразних виђења и лажних гањања, говорећи: ,Овако каже Господ ГОСПОД' када ГОСПОД није говорио. ²⁹ Народ ове земље бави се изнудом и плачком, угњетава сиромаша и убогога и злоставља дошљака, ускраћујући им правду.

³⁰ »Тражио сам међу њима човека који би изградио зид и стао пред мене у пролом у њему да брани земљу, да је не затрем, али не нађох никога.

³¹ Зато ћу излити своју срџбу на њих и затрти их огњем свога гнева, сручујући им на главу све што су чинили, говори Господ ГОСПОД.'«

Две сестре блуднице: Самарија и Јерусалим

23 Дође ми реч ГОСПОДЊА: ² »Сине човечији, биле једном две жене, кћери исте мајке. ³ Биле су блуднице у Египту, а блудничењем су се бавиле од младости. Тамо су им миловали дојке и мазиле девојачке груди. ⁴ Старија се звала Охола, а њена сестра Охолива. Обе су биле моје и родиле синове и кћери. Охола је Самарија, а Охолива је Јерусалим.

⁵ »Охола се бавила блудничењем док је још била моја. Изгарала је од пожуде за својим љубавницима, Асирцима, ратницима ⁶ одевеним у плаве одоре, управитељима и заповедницима, све наочитим младићима и брзим коњаницима. ⁷ Одавала се блуду с највиђенијим Асирцима и каљала се свим идолима свакога од оних за којима је изгарала од пожуде. ⁸ Није се остављала блудничења започетог у Египту, где су, још у њеној младости, мушкарци спавали с њом, мазили јој девојачке груди и на њој задовољавали своју похоту.

⁹ »Зато сам је предао у руке њеним љубавницима, Асирцима, за којима је изгарала од пожуде. ¹⁰ Они

су је скинули голу, одвели јој синове и кћери, а њу погубили мачем. Међу женама се причало о томе како је кажњена.

¹¹ »Њена сестра Охолива све је то видела, али је у својој похоти и блудничењу била још покваренија од сестре. ¹² И она је изгарала од пожуде за Асирцима – управитељима и заповедницима, ратницима у гиздавим одорама, вештим коњаницима, све наочитим младићима. ¹³ Видео сам да се и она укаљала – обе су ишле истим путем.

¹⁴ »Али она је у свом блудничењу отишла још даље. Видела је мушкарце насликане на зиду, слике Халдејаца насликане црвеним мастилом, ¹⁵ с појасевима око паса и лепршавим турбанима на главама – сви су изгледали као вавилонски заповедници борних кола, родом из Халдеје. ¹⁶ И чим их је видела, почела је да изгара од пожуде за њима и слала им гласнике у Халдеју. ¹⁷ И Вавилонци су јој долазили да на њеној постељи воде љубав, и у својој похоти толико су је укаљали да су јој се згадили. ¹⁸ Када је почела отворено да блуднички и да показује своју голотињу, згадила ми се као што ми се била згадила и њена сестра. ¹⁹ Али она је постајала све развратнија, сећајући се дана своје младости, када је била блудница у Египту, ²⁰ када је изгарала од пожуде за својим љубавницима, чији су полни удови били као у магараца и који су избацивали семе као коњи. ²¹ Тако си ти жудела за развратом из своје младости, када су ти у Египту мазили груди и миловали младе дојке.

²² »Зато, Охоливо, овако каже Господ ГОСПОД: дићи ћу на тебе твоје љубавнике, оне који су ти се згадили, и довести их на тебе са свих страна: ²³ Вавилонце и све Халдејце, Пекођане и Шоане и Коане, и с њима све Асирце, наочите младиће, све саме управитеље и заповеднике, заповеднике борних кола, људе на високом положају, веште коњанике. ²⁴ Они ће доћи на тебе с оружјем, борним и другим колима и с мноштвом војске и опколити те са свих страна, с великим и малим штитовима и кацигама. Предаћу те њима у руке да ти суде, и они ће ти судити по својим законима. ²⁵ Управићу на тебе свој љубоморни гнев, и они ће с тобом поступити у срџби. Одсећи ће ти нос и уши, а оно што од тебе остане пашће од мача. Одвешће ти синове и кћери, а ко од њих остане, прождреће га огањ. ²⁶ Стргнуће одећу с тебе и отети твој дивни накит. ²⁷ Тако ћу стати на крај разврату и блудничењу којима си почела да се одајеш у Египту. Нећеш више с појудом гледати на њих ни сећати се Египта. ²⁸ Јер, овако каже Господ ГОСПОД: Ево предаћу те у руке онима које мрзиш, онима који су ти се згадили. ²⁹ Они ће с тобом поступати с мржњом и отети ти све за шта си радила. Оставиће те голу и босу, и показаће се срамота твога блудничења. Твој разврат и похота ³⁰ навукли су то на тебе, јер си изгарала појудом за другим народима и укаљала се њиховим идолима.

³¹ Пошла си путем своје сестре – зато ћу ти њену чашу ставити у руку.

³² »Овако каже Господ ГОСПОД:

»Испићеш чашу своје сестре, чашу велику и дубоку, која ће ти донети подсмех и поругу, јер много у њу стане.

³³ Пијанством и јадом ћеш се испунити, чашом пропасти и пустошења, чашом своје сестре Самарије.

³⁴ Испићеш је до последње капи, па је разбити у пармпарчад и своје груди израђавити.

Ја сам говорио, говори Господ ГОСПОД.

³⁵ »Зато овако каже Господ ГОСПОД: Зато што си ме заборавила и гурнула себи за леђа, сносићеш последице свога разврата и похоте.»

³⁶ ГОСПОД ми рече: »Суди Охоли и Охоливи, сине човечији, суди им! Обзнани им њихове гнусобе, ³⁷ јер су починиле прељубу и окрвавиле руке. Починиле су прељубу са својим идолима, а чак су им и своју децу, коју су ми родиле, приносиле на жртву, да их прогута огањ. ³⁸ А и ово су ми учиниле: У исто време укаљале су моје светилиште и оскрнавиле моје суботе. ³⁹ Оног истог дана када су своју децу принеле као клану жртву својим идолима, ушле су у моје светилиште и оскрнавиле га. Ето, то су оне учиниле у мом Дому.

⁴⁰ »Чак су слале гласнике по мушкарце, да дођу издалека, и они би долазили. А ти си се за њих купала, бојила очи и китила се накитом. ⁴¹ Онда си седала на раскошан лежај, пред којим је прострт сто на који си ставила мој кад и моје уље.

⁴² »Око ње се чуо жамор безбрижног друштва: гомили Сабињана доведених из пустиње. Стављали су наруквице на руке те жене и њене сестре, а на њихову главу прекрасне венце. ⁴³ Тада рекох: »Већ је истрошена од прељубе, а они још чине блуд с њом!« ⁴⁴ Да, спавали су с њом. Онако како мушкарци спавају с блудницом, тако су они спавали с тим развратницама, Охолом и Охоливом. ⁴⁵ Праведници ће их осудити на казну на коју се осуђују жене које почине прељубу и пролију крв, јер оне јесу прељубнице и окрвавиле су руке.

⁴⁶ »Овако каже Господ ГОСПОД: Доведите руљу на њих и препустите их ужасу и пљачки. ⁴⁷ Нека их руља каменује и посече мачевима, побије им синове и кћери и спали им куће.

⁴⁸ »Тако ћу стати на крај разврату у земљи, за опомену свим женама да не буду развратнице као ви.

⁴⁹ Испаштаћете казну за свој разврат и сносити последице греха идолопоклонства. Тада ћете знати да сам ја Господ ГОСПОД.»

Прича о лонцу

24 Десетого дана десетог месеца девете године, дође ми реч ГОСПОДЊА: ² »Сине човечији, запиши данашњи датум, јер вавилонски цар баш

данас започиње опсаду Јерусалима. ³ Испричај једну причу овом бунтовном народу. Реци им: „Овако каже Господ ГОСПОД:

»Пристави лонац. Пристави га и налиј воде у њега.

⁴ Убази меса, све добре комаде: бут и плећку.

Напуни га најбољим костима.

⁵ Узми месо од најбоље овце.

Под лонац наслажи дрва.

Нека добро узаври, да се и кости скувају у њему.

⁶ »Јер, овако каже Господ ГОСПОД:

»Тешко граду крвопролића, лонцу зарђалом,

са кога рђа неће да се скине!

Испразни га, комад по комад, не бацајући коцку за њега.

⁷ Јер, у њему је крв коју је пролио.

На голи камен ју је пролио, а не на земљу,

где би је прашина прекрила.

⁸ Да срџбом планем и осветим се, оставих крв његову на голом камену, да се не прекрије.

⁹ »Зато овако каже Господ ГОСПОД:

»Тешко граду крвопролића!

И ја ћу високо наслагати дрва.

¹⁰ Још дрва донеси и распали ватру.

Скувај месо, умешај зачине, пусти нека изгоре кости.

¹¹ Затим празан лонац стави на жеравицу, да се греје док му се бакар не усија и његова нечистоћа не истопи и рђа не сагори.

¹² »Али сав труд узалуд! Његова силна рђа не скиде се чак ни ватром.

¹³ »А твоја нечистоћа је разврат. Хтедох да те очистим, али ти ниси хтео да се очистиш и нећеш бити очишћен од своје нечистоће све док не искалим своју срџбу на теби.

¹⁴ »Ја, ГОСПОД, говорио сам. Учинићу то – нећу одустати. Нећу се сажалити ни попустити. Судиће ти се према твом начину живота и твојим делима, говори Господ ГОСПОД.»

Смрт Језекиљеве жене

¹⁵ Дође ми реч ГОСПОДЊА: ¹⁶ »Сине човечији, ево једним ударцем одузећу ти оно што ти је очима најмилије. Али не наричи, не плачи, не проливај сузе.

¹⁷ Јецај тихо, али не жали као што се жале мртви. Омотај чалму око главе и на ноге обуј сандале. Не покривај доњи део лица и не једи храну коју једу ожалашћени.»

¹⁸ Ујутро сам говорио народу, а увече ми умре жена, па идућег јутра учиних како ми је заповеђено.

¹⁹ Тада ме народ упита: »Зар нам нећеш рећи какве има везе с нама то што чиниш?»

²⁰ А ја им рекох: »Дошла ми је реч ГОСПОДЊА:

²¹ Реци израелском народу: „Овако каже Господ ГОСПОД: Ево, оскврнавићу своје светилиште – јако здање којим се поносите, оно што вам је очима најмилије, предмет ваше љубави. Синови и кћери које сте оставили за собом пашће од мача. ²² Тада ћете учинити као што сам и ја учинио. Нећете покрити доњи део лица ни јести храну коју једу ожалашћени. ²³ Чалме ће вам бити на глави и сандале на ногама. Нећете нарицати ни плакати, него ћете копнети због ваших греха и јецати један пред другим. ²⁴ Језекиљ ће вам бити знак: учинићете оно што је и он учинио. Када се то догоди, знаћете да сам ја Господ ГОСПОД.»

²⁵ »А ти, сине човечији, онога дана када им одузем њихово јако здање, њихову радост и славу, оно што им је очима најмилије, оно за чим им срце жуди, а тако и њихове синове и кћери, ²⁶ тога дана доћи ће један бегунац да ти јави ту вест. ²⁷ Тада ће ти се отворити уста и говорићеш – нећеш више бити нем. Тако ћеш им ти бити знак, и они ће знати да сам ја ГОСПОД.»

Пророштво против Амона

²⁵ Дође ми реч ГОСПОДЊА: ² »Сине човечији, окрени лице према Амонцима и пророку против њих. ³ Реци им: „Чујте реч Господа ГОСПОДА. Овако каже Господ ГОСПОД: Зато што сте ликовали што је моје светилиште оскврнављено и што је Израелова земља опустошена и што је народ Јуде отишао у изгнанство, ⁴ ево даћу вас у посед народу са истока. Они ће подићи своје таборе и разапети шаторе међу вама и јести ваше плодове и пити ваше млеко. ⁵ Претворићу Рабу у пашњак за камиле и Амон у пландиште за овце. Тада ћете знати да сам ја ГОСПОД. ⁶ Јер, овако каже Господ ГОСПОД: Зато што сте пљескали рукама и трупкали ногама, злобно се радујући због пропасти земље Израелове, ⁷ испружићу своју руку против вас и предати вас као плен народима. Искоренићу вас између народâ и истребити из земаља. Затрћу вас, и тада ћете знати да сам ја ГОСПОД.»

Пророштво против Моава

⁸ »Овако каже Господ ГОСПОД: „Зато што су Моав и Сеир говорили: »Ено, народ Јуде постаде као и сви други народи«, ⁹ учинићу да Моавов бок буде нападнут, почев од градова на граници – Бет-Јешимота, Ваал-Меона и Кирјатајима – украсâ земље.

¹⁰ Даћу Моав заједно с Амонцима у посед народу са истока, па се Моав † више неће помињати међу народима. ¹¹ Тако ћу извршити казну над Моавом. Тада ће знати да сам ја ГОСПОД.»

† Моав Вероватније него Амон, како стоји у хебрејском тексту.

Пророштво против Едома

¹² »Овако каже Господ ГОСПОД: „Зато што се Едом осветио народу Јуде, и том осветом навучао на себе велику кривицу, ¹³ овако каже Господ ГОСПОД: Испружићу своју руку против Едома и истребити из њега и човека и животињу. Опустошићу га – од Темана до Дедана сви ће пасти од мача. ¹⁴ Осветићу се Едому руком мога народа Израела, и он ће поступити с Едомом према мом гневу и мојој срџби. Тада ће знати каква је моја освета, говори Господ ГОСПОД.»

Пророштво против Филистејаца

¹⁵ »Овако каже Господ ГОСПОД: „Зато што су Филистејци поступили осветољубиво и окрутно се осветили, желећи да затру Јуду због дуготрајног непријатељства, ¹⁶ овако каже Господ ГОСПОД: Ево, испружићу своју руку против Филистејаца и истребити Керећане и затрти оне који су преостали дуж обале. ¹⁷ Тако ћу извршити велику освету над њима и казнити их у својој срџби. И када им се осветим, знаће да сам ја ГОСПОД.»

Пророштво против Тира

26 Првога дана ... [†] месеца једанаесте године, дође ми реч ГОСПОДЊА: ² »Сине човечији, зато што је Тир ликовео над Јерусалимом и рекао: „Капија народа је проломљена и њена крила широком су ми отворена. Сада, када он лежи у рушевинама, ја ћу процветати,“ ³ овако каже Господ ГОСПОД: Ево ме против тебе, Тире, и дићи ћу многе народе на тебе као што море диже своје таласе. ⁴ Они ће порушити зидине Тира и оборити му куле, а ја ћу и његову прашину састругати и начинити од њега голу стену. ⁵ Тамо где сада стоји усред мора биће место где се суше рибарске мреже, јер ја сам говорио, говори Господ ГОСПОД. Постаће плен народима, ⁶ а његова насеља на копну биће похарана мачем. Тада ће знати да сам ја ГОСПОД.

⁷ »Јер, овако каже Господ ГОСПОД: Са севера ћу на Тир довести Навуходоносора, цара Вавилона, цара над царевима, с коњима и борним колима, с коњаницима и силном војском. ⁸ Он ће мачем похарати твоја насеља на копну, саградити опсадне куле против тебе, подићи насип уз твоје зидине и дићи шитове против тебе. ⁹ Усмериће ударце својих овнова на твоје зидине и својим оружјем разорити ти куле. ¹⁰ Његових коња биће толико да ће те прекрити прашина. Зидови ће подрхтавати од буке бојних коња, теретних и борних кола када он уђе кроз твоје капије онако како се улази у град чије су зидине пробијене. ¹¹ Копита његових коња изгазиће ти све улице. Он ће ти мачем погубити сав народ, а твоји ће моћни стубови попадати. ¹² Опљачкаће твоје бо-

[†] Првога дана ... У хебрејском тексту није наведено о ком месецу је реч.

гатство и узети твоја добра као плен. Порушиће ти зидине и разорити твоје лепе куће, а твоје камење, дрво и прашину побацати у море. ¹³ Окончаћу буку твојих песама и више се неће чути звук твојих лира. ¹⁴ Претворићу те у голу стену, и постаћеш место где се суше рибарске мреже. Никада више нећеш бити обновљен, јер ја, ГОСПОД, говорио сам – говори Господ ГОСПОД.

¹⁵ »Овако каже Господ ГОСПОД о Тиру: Приморје ће задрхтати од треска твога пада, када рањени буду стењали и одигра се покољ у теби. ¹⁶ Тада ће сви владари са обале сићи са својих престола, одложити своје огртаче и скинути своју везену одећу. Заодевени ужасом, седеће на земљи, дрхтећи без престанка, згрожени оним што те снашло. ¹⁷ Тада ће за тобом запевати ову тужбалицу:

»Како си затрт, граде гласовити,
настањен људима с мора!

Био си сила на морима,
ти и твоји житељи,
и ужасом сте испуњавали
све који тамо живе.

¹⁸ Сада, на дан твога пада,
приморје дрхти,
острва морска обузима ужас
због твоје пропасти.

¹⁹ »Овако каже Господ ГОСПОД: Када те учиним опустошеним градом, попут градова који више ни су настањени, и када на тебе доведем океан ^{††} и прекрију те велике воде, ²⁰ спустићу те к онима који су већ сишли у гробну јаму, к народу прадавном. Сместићу те у Подземље, међу древне развалине, с онима који су већ сишли у гробну јаму, и више се нећеш вратити у земљу живих. ²¹ Учинићу да ужасно скончаш и више те неће бити. Тражиће те, али те више никад нико неће наћи, говори Господ ГОСПОД.»

Тужбалица за Тиром

27 Дође ми реч ГОСПОДЊА: ² »Сине човечији, запевај тужбалицу за Тиром. ³ Реци Тиру, који је смештен на улазу мора и тргује с народима на многим обалама: »Овако каже Господ ГОСПОД: Ти говориш, Тире:

»Ја сам лепоте савршене.

⁴ Међе су ти на пучини морској,
градитељи твоји савршено лепим те учинише.

⁵ Све твоје даске истесаше од бора сенирског,
кедар либански узеше да ти направе јарбол.

⁶ Од башанских храстова направише ти весла,
од чемпреса с обала Китима начинише ти палубу
и украсише је слоновачом.

⁷ Танко везено платно из Египта
било ти је једно и застава,
а плава и пурпурна тканина с обала Елише
твоји покрови.

⁸ Сидонци и Арвађани били су ти веслачи,

^{††} океан Дословно: дубину.

а твоји вешти људи, Тире, морнари.
⁹Старе занатлије из Гевала †
на теби су затињавали пукотине.
Све морске лађе и њихови морнари
долазили су да с тобом тргују.
¹⁰»Персијанци, Лидијци и Пућани служили су као
војници у твојој војсци. Вешали су своје штитове и
кациге по теби, дајући ти сјај. ¹¹Арвађани и Хеле-
шани чували су твоје зидине са свих страна, а Гама-
ђани су ти били по кулама. Вешали су своје штито-
ве околу по твојим зидовима и твоју лепоту учи-
нили савршеном.
¹²»Таршиш је трговао с тобом због богатог избо-
ра твојих добара и давао сребро, гвожђе, калај и
олово за твоју робу.
¹³»Јаван ††, Тувал и Мешех трговали су с тобом
трампећи робове и предмете од бронзе за твоју ро-
бу.
¹⁴»Људи из Бет-Тогарме трампили су радне коње,
бојне коње и мазге за твоју робу.
¹⁵»Људи с Родоса трговали су с тобом, и многе
острвске земље биле су твоје муштерије и плаћале
ти слоновским кљовама и ебановином.
¹⁶»Арам је трговао с тобом због великог броја
твојих производа и трампио тиркиз, пурпур, вез,
танак лан, корале и рубине за твоју робу.
¹⁷»Јудеја и Израел трговали су с тобом и трампи-
ли пшеницу из Минита, суве смокве, мед, уље и ба-
лсам за твоју робу.
¹⁸»Дамаск је због великог броја твојих производа
и обиља робе трговао с тобом вином из Хелбона и
вуном из Цахара.
¹⁹»Дановци и Јаванци из Узала трампили су кова-
но гвожђе, касија-цимет и иђирот за твоју робу.
²⁰»Дедан је с тобом трговао подседлицама.
²¹»Арабија и сви владари Кедрa били су твоје му-
штерије и трговали с тобом јагањцима, овновима и
козама.
²²»Трговци из Шеве и Рааме трговали су с тобом
и трампили најбоље од свих зачина и драгог каме-
ња и злато за твоју робу.
²³»Харан, Кане и Еден и трговци из Шеве, Ашура
и Килмада трговали су с тобом. ²⁴На твојој пијаци
трговали су с тобом прекрасном одећом, плавом
тканином, везом, шареним ћилимима и чврсто
уплетеним конопцима.
²⁵»Таршишке лађе превозе ти робу.
»Ти си лађа препуна тешког товара
насред мора.
²⁶Твоји веслачи одводе те на пучину,
али источни ветар ће те разбити
насред мора.
²⁷Обиље твоје робе,
твоји поморци и морнари,
твоји затињачи пукотина и трговци,
сви твоји војници и сви остали на теби
потонуће у морске дубине

на дан твога бродолома.
²⁸Затрешће се обале
када твоји морнари завапе.
²⁹Сви веслачи, поморци и морнари
сићи ће са својих лађа
и остати на обали.
³⁰Из свега гласа горко ће плакати за тобом,
посипати се прашином по глави
и ваљати се у пепелу.
³¹Обријаће главе због тебе
и обући се у кострет.
Плакаће над тобом тескобне душе
и горко кукајући.
³²У својој жалости,
запеваће тужбалицу о теби:
»Ко је као Тир,
град ућуткан насред мора?«
³³Док ти је роба путовала морем,
многе народе си њоме ситио.
Великим богатством и добрима
богатио си цареве земаљске.
³⁴А сада те море смрскало
у водама дубоким,
и твоја роба и сва посада
потонуше с тобом.
³⁵Сви становници приморја
згрожени су оним што те снашло.
Њихови цареви престрављени дрхте
и лице им се изобличило од страха.
³⁶Трговци међу народима цокћу од чуда,
јер си тако ужасно скончао
и више те неће бити.'«

Пророштво против цара Тира

28 Дође ми реч ГОСПОДЊА: ²»Сине човечији,
реци владару Тира: ,Овако каже Господ ГО-
СПОД: Узохолио си се, па говориш: »Ја сам бог. Се-
дим на божијем престолу усред мора.« Али ти си
човек, а не бог, иако мислиш да си мудар као бог.
³Зар си мудрији од Данила? Зар за тебе нема скри-
вених тајни? ⁴Својом мудрошћу и умношћу стекао
си богатство за себе и нагомилао злата и сребра у
својим ризницама. ⁵Својом великом трговачком
вештином увећао си своје богатство и од тог богат-
ства се узохолио.
⁶»Зато овако каже Господ ГОСПОД: Зато што ми-
слиш да си мудар, мудар као бог, ⁷довешћу на тебе
странце, најбезочније међу народима. Они ће ису-
кати мачеве на твоју лепоту и мудрост и избости
твој блистави сјај. ⁸Они ће те послати у гробну јаму
– умрећеш насилном смрћу усред мора. ⁹Хоћеш ли
и тада, пред онима који те убијају, рећи: »Ја сам
бог«? Бићеш само човек, а не бог у рукама оних ко-
ји те убијају. ¹⁰Умрећеш смрћу необрезаних, од ру-
ке странаца. Ја сам говорио – говори Господ ГО-
СПОД.'«

† Гевала То јест: Библиоса. †† Јаван Или: Грчка.

¹¹ Дође ми реч ГОСПОДЊА: ¹² »Сине човечији, запевај тужбалицу за царем Тира и реци му: ,Овако каже Господ ГОСПОД:

»Био си узор савршенства,
пун мудрости и савршене лепоте.

¹³ Био си у Едену, Божијем врту.

Красио те сваки драги камен:
рубин, топаз и смарагд,
хризолит, оникс и јаспис,
лазулит, тиркиз и берил,
и носио си украсе од злата,
спремљене на дан кад си створен.

¹⁴ Поставио сам над тобом
херувима раскриљеног,
да те чува.

Био си на Божијој светој гори,
ходао међу камењем огњеним.

¹⁵ Био си беспрекоран на својим путевима
од дана кад си створен,
док се у теби не заче opakост.

¹⁶ Од силне своје трговине
осилио си се и згрешио.
Зато те, укаљаног, протерах са Божије горе,
а херувим који те чувао
истеру те између камења огњеног.

¹⁷ Због своје лепоте си се узохолио
и своју мудрост искварио због свога сјаја.
Зато те збацих на земљу,
и учиних од тебе призор пред царевима.

¹⁸ Својим многим гресима
и непоштеном трговином
ти оскврнави своја светилишта.
Зато учиних да из тебе избије огањ
који те прогутао

и у пепео на земљи те претворих
наочиглед свима који су то гледали.

¹⁹ Сви народи који су те знали
згрожени су оним што те снашло,
јер си тако ужасно скончао
и више те неће бити.«

Пророштво против Сидона

²⁰ Дође ми реч ГОСПОДЊА: ²¹ »Сине човечији, окрени лице према Сидону. Пророкуј против њега ²² и реци: ,Овако каже Господ ГОСПОД:

»Ево ме против тебе, Сидоне –
у теби ћу се прославити.
Знаће да сам ја ГОСПОД
када извршим казну на том граду
и у њему се покажем у својој светости.

²³ Послаћу помор на њега
и учинити да му крв потече улицама.
Побијени ће падати по њему
од мача који са свих страна наваљује.
Тада ће знати да сам ја ГОСПОД.

²⁴ »Никада више народ Израелов
неће бити окружен
оштрим драчем и бодљикавим трњем

оних који га презиру.

Тада ће знати да сам ја Господ ГОСПОД.

²⁵ »Овако каже Господ ГОСПОД: Када саберем израелски народ између народâ по којима је расејан, међу њима ћу показати своју светост наочиглед народима. Потом ће живети у својој земљи, коју сам дао своје слузи Јакову. ²⁶ Живеће у њој спокојно и градити куће и садити винограде. Живеће спокојно када извршим казну над свим њиховим суседима који су их презирали. Тада ће знати да сам ја ГОСПОД, њихов Бог.«

Пророштво против Египта

²⁹ Дванаестог дана десетог месеца десете године, дође ми реч ГОСПОДЊА: ² »Сине човечији, окрени лице према фараону, цару Египта, и пророкуј против њега и против целог Египта. ³ Реци му: ,Овако каже Господ ГОСПОД:

»Ево ме против тебе, фараоне, царе Египта,
велика немани што лежиш међу својим рекама.
Говориш: »Нил је мој,
за себе сам га начинио.«

⁴ Али ја ћу ти у чељусти ставити удице
и рибе твојих река прилепити ти за крљушти.
Извући ћу те између твојих река,
са свим рибама прилепљеним уз твоје крљушти.

⁵ Оставићу те у пустињи,
тебе и све рибе твојих река.

Пашћеш на ледину,
и нико те неће покупити ни сахранити.
Даћу те зверима и птицама за храну.

⁶ Тада ће сви становници Египта
знати да сам ја ГОСПОД.

»Био си штап од трске
о који се народ Израелов ослањао.

⁷ Када се за тебе ухватише руком,
ти се поломи и плећа им проби,
а када се на тебе ослонише,
ти се скрши и ноге им ослаби.

⁸ »Зато овако каже Господ ГОСПОД:
Ево, довешћу на тебе мач
и истребити из тебе и човека и животињу.

⁹ Египат ће бити гола пустош.
Тада ће знати да сам ја ГОСПОД.

»Зато што си говорио: »Нил је мој, ја сам га начинио«, ¹⁰ ево ме против тебе и против твојих река. Претворићу Египат у развалину и голу пустош од Мигдола до Асуана, све до границе Куша. ¹¹ Ни људска ни животињска нога неће више кроз њега пролазити. Нико у њему неће живети четрдесет година. ¹² Учинићу од Египта највећу пустош међу опустошеним земљама и његови градови ће четрдесет година бити највећа пустош међу разореним градовима. Расућу Египћане међу народима и расејати их по земљама.

¹³ »Али овако каже Господ ГОСПОД: Када прође четрдесет година, сабраћу Египћане између народâ међу које су расејани. ¹⁴ Довешћу их из сужањства и

вратити их у Горњи Египат, земљу њиховог порекла, и они ће тамо основати слабо царство. ¹⁵ Биће то најслабије од свих царстава и никада се више неће издићи над другим народима. Учинићу га тако слабим да више никада неће владати другим народима. ¹⁶ Израелски народ више се неће уздати у Египат, него ће га он подсећати на његов грех који је починио обративши му се за помоћ. Тада ће знати да сам ја Господ ГОСПОД.«

¹⁷ Првога дана првог месеца двадесет седме године, дође ми реч ГОСПОДЊА: ¹⁸ »Сине човечији, Навуходоносор, цар Вавилона, потерао је војску у тежак поход на Тир. Свака се војничка глава одра до гола, свако се плеће одра до меса, али ни он ни његова војска не добише ништа од његовог похода на Тир. ¹⁹ Зато овако каже Господ ГОСПОД: Ево даћу Египат Навуходоносору, цару Вавилона, и он ће одвести мноштво његовог народа. Узеће му добра и опљачкати земљу и то ће бити плата његовој војсци. ²⁰ Даћу му Египат као награду за његов труд, јер су он и његова војска то учинили за мене, говори Господ ГОСПОД.

²¹ »Тога дана оснажићу израелски народ †, а теби ћу дати да му говориш. Тада ће знати да сам ја ГОСПОД.«

Тужбалица за Египтом и његовим савезницима

30 Дође ми реч ГОСПОДЊА: ² »Сине човечији, пророкуј и реци: ,Овако каже Господ ГОСПОД: »Закукајте: »Авај! Онај дан долази!»

³ Јер, близу је тај дан, Дан ГОСПОДЊИ је близу: дан облачан, време невоље за народе.

⁴ »Мач ће доћи на Египат и тескоба ће обузети Куш. Када побијени у Египту нападају, све мноштво његовог народа биће одведено, а темељи разрушени. ⁵ Куш и Пут, Луд и сва Арабија, Либија и народ земље Савеза пашће од мача заједно с Египтом.

⁶ »Овако каже Господ ГОСПОД: Пашће они који се ослањају на Египат и попустити снага којом се дичио. Од Мигдола до Асуана падаће од мача по њему, говори Господ ГОСПОД.

⁷ »Египат ће бити највећа пустош међу опустошеним земљама, а његови градови међу разореним градовима. ⁸ Тада ће знати да сам ја ГОСПОД, када запалим ватру у Египту и скршим све његове помагаче.

⁹ »Тога дана гласници ће ићи од мене лађама да престраве Куш у његовој безбрижности. Тескоба ће обузети Кушане на дан Египтове невоље. А, ево, тај дан долази.

¹⁰ »Овако каже Господ ГОСПОД: Уништићу египатско богатство руком Навуходоносора, цара Вавилона. ¹¹ Он и његова војска – најбезочнији међу народима – биће доведени онамо да униште земљу. Исукаће мачеве на Египат и испунити земљу побивљенима. ¹² Исушићу Нил и продати земљу зликовци-

† оснажићу израелски народ Дословно: учинићу да израсте рог дома Израеловог.

ма. Руком странаца опустошићу земљу и све у њој. Ја, ГОСПОД, говорио сам.

¹³ »Овако каже Господ ГОСПОД: Затрћу идоле и искоренити ликове из Мемфиса ††. Неће више бити владара у Египту, а ја ћу посејати страх по целој земљи. ¹⁴ Опустошићу Горњи Египат, запалити огањ у Цоану и извршити казну на Теби ‡. ¹⁵ Излићу своју срџбу на Пелусијум ††, тврђаву Египта, и уништити Тебино богатство. ¹⁶ Запалићу огањ у Египту. Пелусијум ће се превијати од бола, Теба ће бити пробијена, а Мемфис ће се с душманима суочавати дању. ¹⁷ Младићи из Хелиополиса †† и Бубастиса ††† пашће од мача, а остали ће бити одведени у сужањство. ¹⁸ Црн ће бити дан у Тахпанхесу када сломим египатски јарам – тада ће бити крај снази којом се дичио. Прекриће га облаци, а житељи његових села биће одведени у сужањство. ¹⁹ Тако ћу извршити казну над Египтом, и знаће да сам ја ГОСПОД.«

²⁰ Седмога дана првог месеца једанаесте године, дође ми реч ГОСПОДЊА: ²¹ »Сине човечији, сломио сам руку фараону, цару Египта, и ено, нису му је повили да зацели, ни ставили му удлаге да ојача толико да држи мач. ²² Зато овако каже Господ ГОСПОД: Ево ме против фараона, цара Египта. Сломићу му обе руке, и ону здраву и ону већ сломљену, да му мач испадне из руке. ²³ Расућу Египћане међу народима и расејати их по земљама. ²⁴ Ојачаћу руке цара Вавилона и ставити му свој мач у руку. А фараонове руке ћу поломити и он ће стењати пред царем као да је смртно рањен. ²⁵ Ојачаћу руке цара Вавилона, а руке фараонове ће омлитавити. Тада ће знати да сам ја ГОСПОД, када ставим свој мач у руку цару Вавилона и он њиме узмахне над Египтом. ²⁶ Расућу Египћане међу народима и расејати их по земљама. Тада ће знати да сам ја ГОСПОД.«

Прича о либанском кедр

31 Првога дана трећег месеца једанаесте године, дође ми реч ГОСПОДЊА: ² »Сине човечији, реци фараону, цару Египта, и мноштву његовог народа:

»Ко је као ти по величанствености?

³ Погледај Асирију:

некада је била кедар либански, с красним гранама што засењиваху шуму, високог дебла с врхом до облака.

⁴ Воде га отхранише,

подземне реке учинише високим: напајале су место на ком је израстао и своје рукавце шириле до сваког дрвета.

⁵ Тако он надвиси све дрвеће.

Стубови му се намножише и гране издужише од обиља воде.

†† Мемфиса Хебрејски: Нофа; исто и у 16. стиху. ‡ Теби Хебрејски: Ноу; исто и у 15. и 16. стиху. †† Пелусијум Хебрејски: Син; исто и у 16. стиху. †† Хелиополиса Хебрејски: Авена. ††† Бубастиса Хебрејски: Пи-Бесета.

⁶ Све птице су се гнездиле међу његовим стубовима,
 све дивље животиње котиле под његовим гранама,
 сви велики народи живели у хладу његовом.

⁷ Био је величанствен у својој лепоти,
 са својим дугим стубовима,
 јер му је корење сезало до великих вода.

⁸ Кедрови у Божијем врту нису му били равни,
 борови се нису могли мерити са његовим стубовима
 ни платане с његовим гранама –
 ниједно дрво у Божијем врту
 није му било равно по лепоти.

⁹ Ја сам га учинио лепим и тако гранатим,
 и све дрвеће у Едену, Божијем врту, завидело му је.

¹⁰ »Зато овако каже Господ ГОСПОД: Зато што се тако високо издигао, пружајући врх до облака, и зато што се узохолио због своје висине, ¹¹ предао сам га у руке владару над народима, да с њим поступи према његовој опакости. Одбацио сам га, ¹² и странци, најбезочнији од народа, посекоше га и оставише. Стубови му попадаше по горама и свим долинама, гране му се поломише по свим клисурама у земљи. И сви народи на земљи изађоше из његовог хлада и оставише га. ¹³ Све птице слетеше на пало дрво и све дивље животиње завукоше се међу његове гране. ¹⁴ Зато нека се друго дрвеће крај вода никада не издиге високо, пружајући врх до облака. Нека ниједно друго дрво тако добро напајано водом никада не досегне такву висину. Јер, све такво дрвеће одређено је за смрт, за Подземље, међу смртним људима, са онима који силазе у гробну јаму.

¹⁵ »Овако каже Господ ГОСПОД: Онога дана када је дрво оборено у Шеол, у знак жалости затворио сам подземне реке и зауставио њихове рукавце, и њихове обилне воде престале су да теку. Због њега заогрнух Либан црнином, и све дрвеће се осуши.

¹⁶ Када сам га оборио у Шеол са онима који силазе у гробну јаму, на звук његовог пада народи задрхташе. Тада се све еденско дрвеће, најбоље и најлепше са Либана, све дрвеће које је било добро наводњено, утешу у Подземљу. ¹⁷ Они који су живели у његовој сенци, његови савезници међу народима, и они сиђоше у Шеол с њим и придружише се погинулима од мача.

¹⁸ »Које од еденског дрвећа може да се пореди с тобом у сјају и величанствености? А ипак ћеш и ти бити с њима оборено у Подземље и лећи међу необрезане, оне који су погинули од мача.

»То је фараон и све мноштво његовог народа, говори Господ ГОСПОД.«

Тужбалица за фараоном

32 Првога дана дванаестог месеца дванаесте године, дође ми реч ГОСПОДЊА: ² »Сине чове-

чији, запевај тужбалицу за фараоном, царем Египта, и реци му:

»Ти си као лав међу народима.

Ти си као крокодил,
 који плуска по својим рекама,
 ногама бућка воду и замућује реке.

³ »Овако каже Господ ГОСПОД:

»Ево, разапећу своју мрежу над тобом
 када се окупе многи народи,
 и они ће те извући мојом мрежом.

⁴ Бацићу те на земљу
 и треснути те о ледину.

Пустићу све птице да слете на тебе
 и све звери нахранити тобом.

⁵ Развући ћу твоје месо по горама
 и напунити долине твојом стрвином.

⁶ Источућу ти крв на земљу и њоме натопити горе
 и клисуре ће се њоме испунити.

⁷ А када ти угасим живот,
 прекрићу небеса и затамнити им звезде.

Сунце ћу заклонити облаком,
 а месец неће одавати светлост.

⁸ Затамнићу над тобом
 сва блистава светла на небесима
 и тамом ти прекрити земљу,
 говори Господ ГОСПОД.

⁹ »Многи народи ће се узнемирити када објавим твоје уништење међу народима, у земљама за које ниси ни знао. ¹⁰ Многи народи ће бити згрожени оним што те снашло, а њихови ће цареви дрхтати од ужаса када узмахнем својим мачем пред њима. На дан твога пада сваки ће од њих стрепети за свој живот.

¹¹ »Јер овако каже Господ ГОСПОД: Мач вавилонског цара доћи ће на тебе. ¹² Учинућу да мноштво твога народа падне од мача ратника из најбезочнијих народа. Они ће скршити охолост Египта и затрти све мноштво његовог народа. ¹³ Затрћу сву његову стоку поред обилних вода, које више неће узбуркати човечија нога ни узмутити папак говечета. ¹⁴ Тада ћу пустити да му се воде смире и учинити да његове реке теку попут уља, говори Господ ГОСПОД.

¹⁵ »Када опустошим Египат и оголим земљу од свега што је на њој, када побијем све који тамо живе, тада ће знати да сам ја ГОСПОД. ¹⁶ Ово је тужбалица која ће се певати за њим. Певаће је кћери разних народа. Певаће је за Египтом и свим мноштвом његовог народа, говори Господ ГОСПОД.«

¹⁷ Петнаестог дана ... месеца † дванаесте године, дође ми реч ГОСПОДЊА: ¹⁸ »Сине човечији, закукај за мноштвом египатског народа и пошаљи га у Подземље заједно с кћерима моћних народа, с онима који силазе у гробну јаму. ¹⁹ Реци им, зар сте у већој милости од других? Сиђите и лезите међу необрезане. ²⁰ Они ће пасти међу оне који су погину-

† Петнаестог дана ... месеца У хебрејском тексту није наведено о ком месецу је реч.

ли од мача. Мач је исукан. Нека Египат буде одвучен са свим мноштвом свога народа.²¹ Из средишта Шеола највећи ратници говоре о Египту и његовим савезницима: „Сишли су овамо и леже с необрезанима, с онима који су побијени мачем.“

²² »Тамо је Асирија, окружена гробовима свих својих побијених, који су пали од мача.²³ Гробови су им у најдубљем делу јаме и окружују њен гроб. Сви који су ширили ужас у земљи живих, побијени су, пали од мача.

²⁴ »Елам је тамо и све мноштво његовог народа око његовог гроба. Сви су они погинули, пали од мача. Сви који су у земљи живих ширили ужас, сишли су у Подземље, необрезани, и носе своју срамоту с онима који силазе у гробну јаму.²⁵ Постојећа му је размештена међу побијенима, са свим мноштвом његовог народа око његовог гроба. Сви су они необрезани, погинули од мача. Зато што су ширили ужас у земљи живих, носе своју срамоту с онима који силазе у гробну јаму и положени су међу погинуле.

²⁶ »Тамо су Мешех и Тувал, са свим мноштвом свога народа око својих гробова. Сви су они необрезани, погинули од мача, јер су ширили ужас у земљи живих.²⁷ Не леже с осталим необрезаним ратницима који су пали, који су сишли у гробну јаму са својим оружјем, чији су мачеви стављени под њихове главе, а штитови преко костију. Ови ратници су ширили ужас у земљи живих.

²⁸ »И ти ћеш, фараоне, бити скршен и лећи међу необрезане, с онима који су погинули од мача.

²⁹ »Тамо је Едом, његови цареви и сви поглавари. Упркос њиховој моћи, положени су с онима који су погинули од мача. Леже с необрезанима, с онима који силазе у гробну јаму.

³⁰ »Тамо су сви кнежеви севера и сви Сидонци. Изазивали су ужас својом моћи, а сишли су у срамоти с онима који су побијени. Леже необрезани с онима који су погинули од мача и носе своју срамоту с онима који силазе у гробну јаму.

³¹ »Када их види фараон са свом својом војском, утешити се због свега мноштва свога народа које је погинуло од мача, говори Господ ГОСПОД.³² Дао сам му да шири ужас у земљи живих, али он и све мноштво његовог народа биће положени међу необрезане, с онима који су погинули од мача, говори Господ ГОСПОД.«

Језекиљ постављен за осматрача

(Јез 3,16-21)

33 Дође ми реч ГОСПОДЊА:² »Сине човечији, реци својим сународницима: „Када доведем мач на неку земљу, а народ те земље изабере једнога од својих људи и постави га за свога осматрача,³ и он види мач где долази на земљу, па дуне у овнујски рог да упозори народ,⁴ тада, ко чује рог а оглуши се на опомену, и мач дође и узме му живот, сам ће бити крив за своју смрт.⁵ Зато што је чуо

звук трубе а није примио опомену, сам ће бити крив за своју смрт. Да се није оглушио на опомену, спасао би се.⁶ Али, ако осматрач види мач где долази, а не дуне у овнујски рог да опомене народ и мач дође и узме живот некоме међу народом, тај ће погинути због свога греха, али ја ћу осматрача сматрати одговорним за његову смрт.“

⁷ »Сине човечији, тебе сам поставио за осматрача израелском народу. Зато слушај моју реч и пренеси им опомене од мене.⁸ Када кажем опакоме: „Опаки, умрећеш“, а ти не проговориш да га одвратиш од његовог начина живота, он ће умрети због свога греха, али ја ћу тебе сматрати одговорним за његову смрт.⁹ Али, ако опоменеш опакога да се одврати од свога начина живота, а он то не учини, умреће због свога греха, а ти ћеш се спасти.

¹⁰ »Сине човечији, реци израелском народу: „Ви овако говорите: »Наши преступи и греси нас притискају и због њих ископнесмо. Па како онда можемо да живимо?«¹¹ Реци им: „Тако ми живота, говори Господ ГОСПОД, није ми мила смрт опаких, него ми је мило да се одврате од свога начина живота и да живе. Одвратите се! Одвратите се од свога злог начина живота! Зашто да умрете, израелски народде?“¹² Зато, сине човечији, реци својим сународницима: „Праведност неће спасти праведника када учини преступ, а opakост неће опакога навести да падне када се одврати од ње. Праведник, ако згреши, неће остати у животу због своје раније праведности.“

¹³ »Ако кажем праведнику да ће живети, а он, уздајући се у своју праведност, почини зло, неће му се рачунати ниједно праведно дело које је учинио – умреће због зла које је починио.¹⁴ А ако кажем опакоме: „Умрећеш“, и он се тада одврати од свога греха и почне да чини оно што је право и праведно –¹⁵ ако врати оно што је узео као залог за позајмицу и плати оно што је опљачкао, ако живи по уредбама које доносе живот и не чини зло – живеће, неће умрети.¹⁶ Неће му се рачунати за зло ниједан грех који је починио. Чинио је оно што је право и праведно, и живеће.

¹⁷ »А твоји сународници говоре: „То што Господ чини није правично.“ Није правично то што они чине!¹⁸ Ако се праведан човек одврати од своје праведности и почини зло, умреће због тога.¹⁹ А ако се опаки одврати од своје opakости и чини оно што је право и праведно, због тога ће живети.²⁰ А ви говорите: „То што Господ чини није правично.“ Али ја ћу, израелски народе, судити сваком од вас према ономе што чини.«

Објашњење пада Јерусалима

²¹ Петого дана десетог месеца дванаесте године нашег изгнанства, дође ми један бегунац из Јерусалима и рече: »Град је пао!«

²² А вече пре него што ће тај човек доћи, рука ГОСПОДЊА била је на мени и он ми је отворио уста

пре него што је човек дошао мени следећег јутра. Тако су ми се уста отворила и више нисам био нем.

²³ Дође ми реч ГОСПОДЊА: ²⁴ »Сине човечији, они који живе у оним развалинама у земљи Израеловој говоре: „Авраам је био само један, а ипак је добио у посед целу земљу. А нас је много – значи земља је дата нама у посед.“ ²⁵ Зато им реци: „Овако каже Господ ГОСПОД: Једете месо у ком још има крви, славите идоле † и проливате крв – па зар треба да поседујете земљу? ²⁶ Ослањате се на свој мач, чините гнусобе и сваки од вас обешчашћује жену свога ближњег – па зар треба да поседујете земљу?“

²⁷ »Реци им: „Овако каже Господ ГОСПОД: Тако ми живота, они који су остали у развалинама, пашће од мача, оне који су на отвореном, даћу дивљим животињама да их прождру, а они у високим утврђењима и пећинама умреће од помора. ²⁸ Учинићу од земље голу пустош. Доћи ће крај снази којом се дичила, а горе Израелове ће опустети, па нико више неће преко њих прелазити. ²⁹ Тада ће знати да сам ја ГОСПОД, када од земље учиним голу пустош због свих гнусоба које су чинили.“

³⁰ »А о теби, сине човечији, твоји сународници причају међу собом уза зидове и на кућним вратима, говорећи један другом: „Дођи да чујеш реч која долази од ГОСПОДА.“ ³¹ Мој народ ти долази, као што обично чини, и седа пред тебе да слуша твоје речи, али их не извршава. Похотне речи су им на уснама, а срце им жуди за непоштеним добитком. ³² Ти си за њих као неко ко умилним гласом пева љубавне песме и лепо свира, јер они слушају твоје речи, али их не извршавају.

³³ »Али, када се све ово обистини – а обистиниће се – тада ће знати да је међу њима био пророк.«

Пастири и овце

34 Дође ми реч ГОСПОДЊА: ² »Сине човечији, пророкуј против пастира Израелових, пророкуј и реци им: „Овако каже Господ ГОСПОД: Тешко пастирима Израеловим, који се старају само о себи! Зар пастири не треба да напасају стадо? ³ Једете лој, облачите се у вуну и кољете најбоље овце, а не напасате стадо. ⁴ Нисте крепили слабе, ни лечили болесне, ни превијали рањене. Нисте враћали залутале ни тражили изгубљене. Владали сте над њима грубо и сурово. ⁵ Тако су се овце распршиле, јер није било пастира. А када су се распршиле, постале су храна свим дивљим животињама. ⁶ Моје овце су лутале по свим горама и високим брдима, распршиле се по целој земљи, и нико није питао за њих ни тражио их.

⁷ »Зато, пастири, чујте реч ГОСПОДЊУ: ⁸ Тако ми живота, говори Господ ГОСПОД, зато што моје стадо нема пастира, па је стога постало плен и храна свим дивљим животињама, и зато што моји пастири нису тражили моје стадо, него су се старали о себи, а не о мом стаду, ⁹ зато, пастири, чујте реч ГО-

СПОДЊУ: ¹⁰ Овако каже Господ ГОСПОД: Ево ме против пастира. Сматраћу их одговорнима за моје стадо. Нећу им више дати да напасају стадо ни да се од њега хране. Избавићу своје стадо из њихових уста, и оно им више неће бити храна.

¹¹ »Јер, овако каже Господ ГОСПОД: Ево, сâм ћу потражити овце и старати се за њих. ¹² Као што се пастир стара о свом расутом стаду када је с њим, тако ћу се ја старати о својим овцама. Избавићу их са свих места по којима су се расуле оног облачног и мрачног дана. ¹³ Извешћу их из народâ и сабрати их из земаља, и довешћу их у њихову земљу. Напасаћу их по горама Израеловим, по клисурама и по свим насељима у земљи. ¹⁴ Напасаћу их на добрим пашњацима, а горски висови Израелови биће им тор. Тамо ће пландовати у добром тору и пасти на сочним пашњацима на горама Израеловим. ¹⁵ Сâм ћу напасати своје овце и давати им да пландују, говори Господ ГОСПОД. ¹⁶ Тражићу изгубљене и враћати залутале. Повијаћу рањене и крепити слабе, али оне ухрањене и јаке уништићу. Бићу праведан пастир стаду.

¹⁷ »А ви, стадо моје, овако каже Господ ГОСПОД: Бићу судија између овце и овце, између овнова и јараца. ¹⁸ Зар некима није доста што пасу на добром делу пашњака, него и остатак пашњака изгазише ногама? Зар вам није доста што пијете бистру воду, него и ону преосталу замутисте ногама? ¹⁹ Могају ли моје остале овце да пасу оно што сте ви изгазиле ногама и да пију оно што сте замутиле ногама?

²⁰ »Зато им овако каже Господ ГОСПОД: Ево, сâм ја ћу судити између дебеле овце и мршаве овце.

²¹ Зато што сте све слабе овце гурале боковима и плећима и ударале их својим роговима док их нисте отерале, ²² спашћу своје овце, и оне више неће бити плен. Ја ћу судити између овце и овце. ²³ Поставићу над њима једног пастира, мога слугу Давида, и он ће их напасати – он ће их напасати и бити њихов пастир. ²⁴ Ја, ГОСПОД, бићу њихов Бог, а мој слуга Давид биће владар међу њима. Ја, ГОСПОД, говорио сам.

²⁵ »Склопићу с њима савез мира и уклонити дивље животиње из земље, па ће спокојно живети у пустињи и спавати по шумама. ²⁶ Благословићу и њих и места која окружују моје брдо ††. Слаћу им кишу у право време – кишу благослова. ²⁷ Дрвеће ће доносити плодове, а земља давати свој род. Народ ће живети спокојно у својој земљи и знати да сам ја ГОСПОД када поломим шипке јарма који носе и избавим их из руку оних који су их подјармили.

²⁸ Они више неће бити плен народима, нити ће их прождирати дивље животиње. Живеће спокојно и нико их више неће плашити. ²⁹ Даћу им плодне њиве, и више их неће морити глад у земљи. Народи их више неће вређати. ³⁰ Тада ће знати да сам ја, ГОСПОД, њихов Бог, с њима, и да су они, израелски

† славите идоле Дословно: дижете очи ка идолима.

†† моје брдо То јест: гору Сион или Јерусалим.

народ, мој народ, говори Господ ГОСПОД.³¹ Ви, моје овце, овце с мога пашњака, ви сте мој народ, а ја сам ваш Бог, говори Господ ГОСПОД.’«

Пророштво против Сеира

35 Дође ми реч ГОСПОДЊА: ²»Сине човечији, окрени лице према горском крају Сеиру. Пророкуј против њега ³ и реци: ,Овако каже Господ ГОСПОД: Ево ме против тебе, горски крају Сеире. Испружићу своју руку против тебе и учинити од тебе голу пустош. ⁴ Претворићу твоје градове у рушевине, и ти ћеш опустети. Тада ћеш знати да сам ја ГОСПОД.

⁵»,Зато што си гајио дуготрајно непријатељство и предао Израелце мачу у време њихове несреће, у време коначне казне за њихов грех, ⁶ тако ми живота, говори Господ ГОСПОД, предаћу те крвопролићу, и крвопролиће ће те пратити. Пошто ти крвопролиће није било мрско, крвопролиће ће те пратити. ⁷ Учинићу голу пустош од горског краја Сеира и истребити из њега све који долазе и одлазе. ⁸ Горе ћу му испунити побијенима – они који погину од мача падаће по твојим брдима и долинама и по свим твојим клисурама. ⁹ Учинићу те пустим довека и у твојим градовима више нико неће живети. Тада ћеш знати да сам ја ГОСПОД.

¹⁰»,Зато што си рекао: »Ова два народа и земље биће наши – запосешћемо их«, иако сам ја, ГОСПОД, био тамо, ¹¹ тако ми живота, говори Господ ГОСПОД, поступићу с тобом према гневу и љубомори које си испољио у својој мржњи према њима, и они ће знати за шта ти судим. ¹² Тада ћеш знати да сам ја, ГОСПОД, чуо све оно што си с презиром говорио против гора Израелових. Рекао си: »Опустошене су и дате нама да их прогутамо.« ¹³ Чуо сам и како си се хвалисао и много тога говорио против мене. ¹⁴ Овако каже Господ ГОСПОД: Док се сва земља буде радовала, тебе ћу опустошити. ¹⁵ Зато што си се радовао када је опустело наследство израелског народа, тако ћу поступити с тобом: опустећеш, горски крају Сеире, ти и сав Едом. Тада ће знати да сам ја ГОСПОД.’«

Пророштво о горама Израеловим

36 »Сине човечији, пророкуј горама Израеловим и кажи: ,Горе Израелове, чујте реч ГОСПОДЊУ. ² Овако каже Господ ГОСПОД: Непријатељ је над вама ликовео и говорио: »Древни висови сада су наша својина.«³ Зато пророкуј и реци: ,Овако каже Господ ГОСПОД: Зато што су вас пустошили и газили са свих страна, да постанете својина других народа и предмет оговарања и клеветања људи, ⁴ горе Израелове, чујте реч Господа ГОСПОДА: Овако каже Господ ГОСПОД горама и брдима, клисурама и долинама, пустим развалинама и напуштеним градовима који су постали плен и предмет поруге народâ око вас – ⁵ овако каже Господ ГОСПОД: у

својој ревности говорио сам против других народа, и против целог Едома, јер су с радошћу и с презиром запосели моју земљу и запленили њиве и пашњаке.’

⁶ »Зато пророкуј о земљи Израеловој и кажи горама и брдима, клисурама и долинама: ,Овако каже Господ ГОСПОД: Говорим у својој љубоморној срџби, јер сте били изложени презиру народâ. ⁷ Зато овако каже Господ ГОСПОД: Кунем се дигнуте руке да ће народи око вас исто тако бити изложени презиру. ⁸ А ви, горе Израелове, разгранаете се и рађати плодове моме народу Израелу, јер ће се он ускоро вратити у свој завичај. ⁹ Јер, ево окренуо сам се к вама и постараћу се да будете узоране и засејане, ¹⁰ и умножићу људе по вама – сав израелски народ – па ће населити градове и обновити рушевине. ¹¹ Умножићу по вама људе и стоку, и биће плодни и намножити се. Населићу вас као некада и учинити да напредујете још више него пре. Тада ћете знати да сам ја ГОСПОД. ¹² Довешћу људе – мој народ Израел – да вас запоседну, и ти ћеш, земљо, бити њихово наследство и више им нећеш отимати децу.

¹³ »,Овако каже Господ ГОСПОД: Зато што вам људи говоре: »Прождиреш људе и отимаш народу децу«, ¹⁴ више нећеш прождирати људе ни отимати им децу, земљо, говори Господ ГОСПОД. ¹⁵ Нећу више пустити да слушаш погрде од народâ и да будеш изложена увредама народности, нити ћу дати да твој народ пропадне, говори Господ ГОСПОД.’«

¹⁶ Дође ми реч ГОСПОДЊА: ¹⁷ »Сине човечији, када је израелски народ живео у својој земљи, укаљао ју је својим начином живота и делима. Предамно је њихов начин живота био попут женине месечне нечистоће. ¹⁸ Зато сам излио своју срџбу на њих, јер су проливали крв у земљи и укаљали је својим идолима. ¹⁹ Распршио сам их међу народима и они се расејаше по земљама. Судио сам им према њиховом начину живота и делима. ²⁰ И куд год да су ишли међу народима, скврнавили су моје свето Име, јер се за њих говорило: ,Ово је ГОСПОДЊИ народ, а ипак су морали да оду из своје земље.’ ²¹ Али мени је било стало до мога светог Имена, које је израелски народ оскврнавио међу народима међу које је отишао.

²² »Зато реци израелском народу: ,Овако каже Господ ГОСПОД: Није ради вас, израелски народе, ово што чиним, него ради мога светог Имена, које сте оскврнавили међу народима међу које сте отишли. ²³ Показаћу светост свога великог Имена, које је оскврнављено међу народима, Имена које сте оскврнавили међу њима. Тада ће народи знати да сам ја ГОСПОД, говори Господ ГОСПОД, када на вама покажем своју светост њима наочиглед.

²⁴ »,Јер, извешћу вас из народâ. Сабраћу вас из свих земаља и довести вас у вашу земљу. ²⁵ Онда ћу вас заплъуснути чистом водом, и бићете чисти. Очистићу вас од све ваше нечистоће и од свих ва-

ших идола. ²⁶ Даћу вам ново срце и усадити у вас нов дух. Извадићу из вас камено срце и дати вам срце од меса. ²⁷ Ставићу свога Духа у вас и учинити да живите по мојим уредбама и да помно извршавате моје законе. ²⁸ Живећете у земљи коју сам дао вашим праоцима и бити мој народ, а ја ћу бити ваш Бог. ²⁹ Спашћу вас од све ваше нечистоће. Учинићу да жита буде у изобилју и нећу на вас доводити глад. ³⁰ Умножићу плодове дрвећа и род њива, па вас више неће вређати међу народима због глади. ³¹ Тада ћете се сетити свога злог начина живота и опаких дела, па ћете се гнушати себе због својих греха и гнусоба. ³² Хоћу да знате да ово не чиним ради вас, говори Господ ГОСПОД. Нека вас је стид и срам вашег начина живота, израелски народе!

³³ »Овако каже Господ ГОСПОД: Онога дана када вас очистим од свих ваших греха, поново ћу населити ваше градове, и рушевине ће бити обновљене. ³⁴ Опустела земља биће опет обрађена – неће више лежати пуста пред очима свих који туда прођу, ³⁵ који ће говорити: »Ова земља, која је била опустошена, сада је попут еденског врта. Градови који су лежали у рушевинама, пусти и разорени, сада су утврђени и насељени.« ³⁶ Тада ће народи који остану око вас знати да сам ја, ГОСПОД, обновио оно што је било разорено и засејао оно што је било пусто. Ја, ГОСПОД, говорио сам, и ја ћу то учинити.

³⁷ »Овако каже Господ ГОСПОД: Још једном ћу попустити пред молбама израелског народа и учинити народ бројним попут оваца, ³⁸ бројним попут стада за жртвене приносе у Јерусалиму у време празника који су му одређени – тако ће разорени градови бити напуњени стадима људи. Тада ће знати да сам ја ГОСПОД.«

Долина сувих костију

37 Рука ГОСПОДЊА била је на мени и ГОСПОД ме изведе својим Духом и постави ме усред једне долине пуне костију. ² Потом ме поведе по целој долини, и ја видех да има много костију у долини и да су сасвим суве.

³ Он ме упита: »Сине човечији, могу ли ове кости да оживе?«

А ја рекох: »Господе ГОСПОДЕ, то једино ти знаш.«

⁴ Тада ми он рече: »Пророкуј овим костима и реци им: ,Суве кости, чујте реч ГОСПОДЊУ! ⁵ Овако каже Господ ГОСПОД овим костима: Учинићу да у вас уђе дах, и ви ћете оживети. ⁶ Даћу вам жиле и месо и прекрити вас кожом, ставити дах у вас, и ви ћете оживети. Тада ћете знати да сам ја Господ ГОСПОД.«

⁷ И ја пророковах како ми је било заповеђено. А док сам пророковао, зачу се бука, неко клопарање, и кости се саставише, кост уз кост. ⁸ Погледах, а оно – на њима жиле и месо, а затим их прекри кожа. Али у њима још није било даха.

⁹ Тада ми ГОСПОД рече: »Пророкуј даху, пророкуј, сине човечији, и реци му: ,Овако каже Господ ГО-

СПОД: Даше, дођи са четири стране света † и дахни у ове побијене, да оживе.«

¹⁰ И ја пророковах како ми је заповедио, и дах уђе у њих и они оживеше и стадоше на ноге – голема војска.

¹¹ ГОСПОД ми рече: »Сине човечији, ове кости су сав израелски народ. Они говоре: ,Кости нам се осушише и наша нада ишчезну. Пропадасмо. ¹² Зато пророкуј и реци им: ,Овако каже Господ ГОСПОД: Мој народе, ево, отворићу ваше гробове и извести вас из њих, и вратити вас у земљу Израелову. ¹³ Тада ћете, мој народе, када отворим ваше гробове и изведем вас из њих, знати да сам ја ГОСПОД. ¹⁴ Ставићу свој дах у вас, и ви ћете оживети, а ја ћу вам дати да живите у својој земљи. Тада ћете знати да сам ја, ГОСПОД, говорио и да сам то учинио, говори ГОСПОД.«

Један народ под једним царем

¹⁵ Дође ми реч ГОСПОДЊА: ¹⁶ »Сине човечији, узми дрвени штап и на њему напиши: ,Јудин и Израелаца удружених с њим.‘ Онда узми други дрвени штап и на њему напиши: ,Ефремов штап – Јосифов и свега израелског народа удруженог с њим.‘ ¹⁷ Онда их састави у један штап, да буду један штап у твојој руци.

¹⁸ »Када те твоји сународници упитају: ,Зар нам нећеш рећи шта ти ово значи?‘, ¹⁹ ти им реци: ,Овако каже Господ ГОСПОД: Ево, узећу Јосифов штап – који је у Ефремовој руци – и израелских племена удружених с њим, и спојити га с Јудиним штапом, учинивши од њих један једини дрвени штап, и они ће бити једно у мојој руци.‘ ²⁰ Држи им пред очима штапове на којима си писао ²¹ и реци им: ,Овако каже Господ ГОСПОД: Извешћу Израелце из народâ међу које су отишли. Сабраћу их са свих страна и довести их у њихову земљу. ²² Учинићу од њих један народ у земљи, на горама Израеловим. Биће један цар над свима њима и они више неће бити два народа нити се делити на два царства. ²³ Више се неће каљати својим идолима и одвратним ликовима, ни било којим од својих преступа, јер ја ћу их спасти од свега њиховог грешног посртања и очистити их. Они ће бити мој народ, а ја ћу бити њихов Бог.

²⁴ »Мој слуга Давид биће цар над њима и сви они имаће једног пастира. Живеће по мојим законима и помно извршавати моје уредбе. ²⁵ Живеће у земљи коју сам дао своје музи Јакову, земљи у којој су живели ваши праоци. Они и њихова деца и деца њихове деце живеће у њој до века, а мој слуга Давид биће им владар до века. ²⁶ Склопићу с њима савез мира – савез вечан. Учврстићу их и намножити и ставити своје светилиште да буде међу њима до века. ²⁷ Моје Боравиште биће код њих. Ја ћу бити њихов Бог, а они ће бити мој народ. ²⁸ Када моје

† са четири стране света Дословно: од четири ветра.

светилиште буде међу њима довека, тада ће народи знати да ја, ГОСПОД, чиним Израел светим.»

Пророштво против Гога

38 Дође ми реч ГОСПОДЊА: ² »Сине човечији, окрени лице према Гогу, у земљи Магог, главном владару Мешеха и Тувала. Пророкуј против њега ³ и реци: ,Овако каже Господ ГОСПОД: Ево ме против тебе, Гоже, главни владару Мешеха и Тувала. ⁴ Окренућу те, ставити ти куке у чељусти и извести те са свом твојом војском – твојим коњима, твојим коњаницима у пуној ратној спреми и огромним мноштвом војника с великим и малим штитовима и наоружаних мачевима. ⁵ С њима ће бити Персија, Куш и Пут, сви са штитовима и кацигама, ⁶ а тако и Гомер са свим својим четама, и Бет Тогарма са далеког севера са свим својим четама – многи народи, твоји савезници.

⁷ »Спреми се, буди спреман, ти и све мноштво војника окупљено око тебе, па им стани на чело. ⁸ Много дана од данас, после много година доћи ће ти наредба да нападнеш земљу која се опоравила од рата, народ сабран из многих народа и доведен на горе Израелове, које су дуго биле пусте, народ који живи спокојно. ⁹ Дићи ћеш се и доћи као разорна олуја, ти и све твоје чете и многи народи с тобом. Бићеш као облак који прекрива земљу.

¹⁰ »Овако каже Господ ГОСПОД: Тога дана падаће ти на памет разне ствари и ти ћеш сковати један зао наум. ¹¹ Рећи ћеш: »Напашћу земљу чија села нису опасана зидинама. Напашћу миран народ који живи спокојно, без зидина и без капија и преворница. ¹² Опљачкаћу и отети добра и ударити на новонасељене рушевине и народ сабран из народâ, богат стоком и добрима, који живи усред те земље.« ¹³ Шева и Дедан и трговци из Таршиша и сва њихова села упитаће те: »Јеси ли дошао у пљачку? Јеси ли окупио мноштво војника да узмеш плен: да однесеш сребро и злато, да отмеш стоку и добра и да уграбиш велик плен?»

¹⁴ »Зато, сине човечији, пророкуј и реци Гогу: ,Овако каже Господ ГОСПОД: У то време, када мој народ Израел буде живео спокојно, зар ти то нећеш знати? ¹⁵ Доћи ћеш из свога краја на далекоком северу, ти и многи народи с тобом, сви јашући на коњима, силно мноштво, моћна војска. ¹⁶ Навалићете на мој народ Израел попут облака што прекрива земљу. У будућим данима, Гоже, доведићу те против моје земље, да ме народи упознају када њима наочиглед на теби покажем своју светост.

¹⁷ »Овако каже Господ ГОСПОД: Ти си онај о коме сам говорио у пређашњим временима преко својих слугу, израелских пророка. У то време они су пророковали о годинама када ћу те ја довести на њих. ¹⁸ Ево шта ће се догодити тога дана: Када Гог нападне земљу Израелову, плануће мој ражарени гнев, говори Господ ГОСПОД. ¹⁹ У жару своје огњене срџбе говорим: у то време настаће велик земљо-

трес у земљи Израеловој. ²⁰ Рибе у мору, птице на небу, дивље животиње, свако створење које гмиже по тлу и сав народ на лицу земље задрхтаће преда мноштом. Горе ће бити оборене, литице се смрвити и сваки зид се срушити на земљу. ²¹ Позваћу мач против Гога на свим мојим горама, говори Господ ГОСПОД, и брат ће дићи мач на брата. ²² Извршићу пресуду над њим помором и крвопролићем. Излићу на њега и његове чете и на многе народе с њим силну кишу, град и горући сумпор. ²³ Показаћу своју величину и своју светост и обзнанити се наочиглед многим народима. Тада ће знати да сам ја ГОСПОД.»

39 »Сине човечији, пророкуј против Гога и реци: ,Овако каже Господ ГОСПОД: Ево ме против тебе, Гоже, главни владару Мешеха и Тувала. ² Окренућу те и погурати. Довешћу те са далеког севера и послати те против гора Израелових. ³ Онда ћу ти избити лук из леве руке и просути ти стреле из десне. ⁴ Пашћеш на горама Израеловим, ти и све твоје чете и народи с тобом. Даћу те за храну свим врстама птица грабљивица и дивљих животиња. ⁵ Пашћеш на отвореном пољу, јер ја сам говорио, говори Господ ГОСПОД. ⁶ Послаћу огањ на Магог и на оне који спокојно живе у приморју, и они ће знати да сам ја ГОСПОД.

⁷ »Обзнанићу своје свето Име међу мојим народом Израелом. Нећу више дати да се моје свето Име оскврњује, и народи ће знати да сам ја, ГОСПОД, Светац у Израелу. ⁸ Ево, већ долази и догодиће се дан о којем сам говорио, говори Господ ГОСПОД.

⁹ »Тада ће они који живе у градовима Израела изаћи и наложити ватру и спалити оружје – мале и велике штитове, лукове и стреле, бојне тољаге и копља. Седам година ће тиме ложити ватру. ¹⁰ Неће морати да скупљају дрва по пољима ни да их секу по шумама, јер ће оружјем ложити ватру. И отеће добра онима који су њима отимали добра и опљачкати оне који су пљачкали њих, говори Господ ГОСПОД.

¹¹ »Тога дана даћу Гогу гробно место у Израелу, у Долини путника, источно од Мртвог мора †. Путници више неће моћи да пролазе онуда, јер ће Гог и све мноштво његове војске бити тамо сахрањени. И ту долину ће прозвати долина Хамон Гог ††.

¹² »Седам месеци ће их израелски народ сахрањивати да би очистио земљу. ¹³ Сав народ земље ће их сахрањивати и примити част на дан када се прославим, говори Господ ГОСПОД.

¹⁴ »После седам месеци, биће одређени људи који ће путовати земљом и тражити и сахрањивати оне који су остали по земљи, да је очисте. ¹⁵ Док буду путовали земљом, чим који од њих угледа људску кост, ставиће знак поред ње да тамо стоји док је гробари не покопају у долини Хамон Гог. ¹⁶ (У бли-

† Мртвог мора Дословно: мора. †† Хамон Гог значи »Гогово мноштво«.

зине ће бити и град по имену Хамона †.) Тако ће очистити земљу.¹

¹⁷ »Сине човечији, овако каже Господ ГОСПОД: Реци свим врстама птица и дивљих животиња: „Скупите се и дођите са свих страна за жртву коју вам спремам, велику жртву на горама Израеловим. Тамо ћете јести меса и пити крви. ¹⁸ Јешћете меса ратника и пити крви земаљских владара као да су овнови и јагањци, козе и јунци – утовљене животиње из Башана. ¹⁹ Јешћете лоја од жртве коју вам спремам док се не наситите и пити крви док се не напијете. ²⁰ За мојом трпезом досита ћете се најести коња и коњаника, ратника и војника сваке врсте, говори Господ ГОСПОД.

²¹ »Показаћу своју славу међу народима, и сви народи ће видети казну коју извршавам и руку коју полажем на њих. ²² Од тога дана надаље, израелски народ ће знати да сам ја ГОСПОД, њихов Бог. ²³ И народи ће знати да је израелски народ отишао у изгнанство због свога греха, јер су ми били неверни. Зато сам сакрио своје лице од њих и предао их у руке њиховим непријатељима, и они сви падоше од мача. ²⁴ Поступио сам с њима према њиховој нечистоти и њиховим преступима, и сакрио сам своје лице од њих.

²⁵ »Зато овако каже Господ ГОСПОД: Сада ћу вратити Јакова из сужањства †† и смиловати се на сав израелски народ, и показаћу своју ревност за своје свето име. ²⁶ Они ће заборавити своју срамоту и сву неверност коју су показали према мени када су спокојно живели у својој земљи када никога није било да их плаши. ²⁷ Када их вратим из народâ и саберем из земаља њихових непријатеља, показаћу своју светост на њима наочиглед многим народима. ²⁸ Тада ће знати да сам ја ГОСПОД, њихов Бог. Јер, иако сам их послао у изгнанство међу народе, сабраћу их у њиховој земљи, не остављајући никога. ²⁹ Више нећу крити своје лице од њих, јер ћу излити свога Духа на израелски народ, говори Господ ГОСПОД.«

Нови Храм

40 Почетком двадесет пете године нашег изгнанства, десетого дана ... † месеца, а четрнаесте године по паду града Јерусалима – управо тога дана, рука ГОСПОДЊА била је на мени и одвела ме онамо. ² У Божијим виђењима одведе ме у земљу Израелову и постави ме на веома високу гору, на чијој је јужној страни било неколико грађевина које као да су чиниле град. ³ Одведе ме онамо, а кад тамо – човек који је сјао као да је од бронзе стајао је у капији, с ланеним ужетом и мерничким штапом у руци.

† Хамона значи »мноштво«. †† Јакова из сужањства Овај израз на хебрејском може да значи и »Јаковљево благостање«. ‡ десетого дана ... У хебрејском тексту није наведено о ком месецу је реч.

⁴ Човек ми рече: »Сине човечији, добро гледај, пажљиво слушај и помно пази на све што ћу ти показати, јер ради тога си доведен овамо. Испричај израелском народу све што будеш видео.«

Источна капија

⁵ И ја видех зид који је потпуно опасивао Храм. Мернички штап у човековој руци био је шест лаката † дуг, а сваки лакат био је за ширину длана дужи од обичног лакта ††. Он измери зид: био је један штап широк и један штап висок. ⁶ Онда оде до источне капије, попе се уза степенице и измери праг капије: био је један штап широк. ⁷ Побочне нише биле су један штап дуге и један штап дубоке, док је зид између одаја био пет лаката ††† широк. Праг капије трема који је гледао на Храм био је један штап дуг. ⁸ Он онда измери трем капије: био је један штап дубок ⁹ и осам лаката ††† широк, а његови носачи два лакта ⁵ дебели. Трем капије гледао је на Храм. ¹⁰ Унутар источне капије биле су по три нише на свакој страни и све три су имале једнаке мере, а и носачи крај њих имали су једнаке мере. ¹¹ Он онда измери ширину улаза капије: износила је десет лаката ††, док му је дужина била тринаест лаката †††. ¹² Испред сваке нише био је зидић висине једног лакта ††. Површина ниша била је шест пута шест лаката †††. ¹³ Он онда измери капију од врха задњег зида једне нише до врха оног на супротном крају: растојање од једног до другог отвора било је двадесет пет лаката ††. ¹⁴ Он онда измери трем: шездесет лаката ††. Двориште је окруживало капију са свих страна. †††¹⁵ Растојање од улаза капије до најдаљег краја њеног трема било је педесет лаката †††. ¹⁶ У нишама и на зидовима између њих унутар капије свуда унаоколо били су уски отвори, а тако исто и у трему. Зидови између ниша били су украшене палмама.

Спољашње двориште

¹⁷ Он ме онда изведе у спољашње двориште, где видех одаје – њих тридесет – дуж плочника који је ишао око дворишта. ¹⁸ Плочник је ишао дуж бочне стране капија и био широк колико су оне биле дугачке. То је био доњи плочник. ¹⁹ Тада он измери растојање од унутрашњости доње капије до спољашњег обода унутрашњег дворишта: износило је сто

†† шест лаката 3,18 метара. ††† лакта један обичан лакат износио је 45 центиметара, а ширина длана осам центиметара. †††† пет лаката 2,65 метара; исто и у 30. и 48. стиху. ††††† осам лаката 4,24 метра. § два лакта 1,06 метара. §† десет лаката 5,3 метра. §†† тринаест лаката 6,89 метара. §††† једног лакта 53 центиметра. §†††† шест пута шест лаката 3,18 пута 3,18 метара. §††††† двадесет пет лаката 13,25 метара; исто и у 21, 25, 29, 30, 33. и 36. стиху. §†††††† шездесет лаката 31,8 метара. §§†† Хебрејски текст у овом стиху није сасвим јасан, па је његов превод заснован на старогрчком преводу Септуагинти. §§†††††† педесет лаката 26,5 метара; исто и у 21, 25, 29, 33. и 36. стиху.

лаката † на источној страни, а толико и на северној.

Северна капија

²⁰ Он онда измери дужину и ширину капије која је гледала на север, а водила је у спољашње двориште. ²¹ Њене нише – по три на свакој страни – зидови међу нишама и трем имали су једнаке мере као они на првој капији. Била је педесет лаката дугачка и двадесет пет лаката широка. ²² Отвори на њој, трем и палме имали су једнаке мере као и они на капији која гледа на исток. Седам степеника водило је навише до ње, а наспрам њих био је трем.

²³ Била је ту и капија према унутрашњем дворишту, наспрам северне капије, а тако и на истоку. Он измери растојање од једне капије до оне на супротној страни: износило је сто лаката.

Јужна капија

²⁴ Он ме онда поведе до јужне стране, и ја видех капију која гледа на југ. Он измери њене довратке и трем – имали су једнаке мере као и они на другим капијама. ²⁵ Капија и њен трем имали су уске отворе свуда унаоколо, једнаке онима на другим капијама. Капија је била педесет лаката дуга и двадесет пет лаката широка. ²⁶ Седам степеника водило је навише до ње, а наспрам њих био је трем. И овде су зидови између ниша са сваке стране били украшени палмама.

Унутрашње двориште: јужна капија

²⁷ И унутрашње двориште имало је једну капију која је гледала на југ, и он измери растојање од ове капије до спољашње капије на јужној страни: износило је сто лаката.

²⁸ Он ме онда, кроз јужну капију, одведе у унутрашње двориште и измери јужну капију. Имала је једнаке мере као и остале капије. ²⁹ Њене нише, зидови између ниша и њен трем имали су једнаке мере као и они на другим капијама. И капија и њен трем имали су уске отворе свуда унаоколо. Капија је била педесет лаката дуга и двадесет пет лаката широка. ³⁰ (Тремове капија око унутрашњег дворишта били су двадесет пет лаката дуги и пет лаката широки.) ³¹ Њен трем је гледао на спољашње двориште. Носачи трема били су украшени палмама, а до њега је, навише, водило осам степеника.

Унутрашње двориште: источна капија

³² Онда ме одведе у унутрашње двориште на источној страни, и измери капију. Имала је једнаке мере као и остале капије. ³³ Њене нише, зидови између ниша и њен трем имали су једнаке мере као и они на другим капијама. И капија и њен трем имали су уске отворе свуда унаоколо. Капија је била педесет лаката дуга и двадесет пет лаката широка. ³⁴ Њен трем је гледао на спољашње двориште. Но-

† сто лаката 53 метра; исто и у 23, 27. и 47. стиху.

сачи трема били су украшени палмама на обе стране, а до њега је, навише, водило осам степеника.

Унутрашње двориште: северна капија

³⁵ Онда ме одведе до северне капије и измери је. Имала је једнаке мере као и остале капије, ³⁶ а тако и њене нише, зидови између ниша и трем, и имала је отворе свуда унаоколо. Била је педесет лаката дуга и двадесет пет лаката широка. ³⁷ Њен трем је гледао на спољашње двориште. Носачи трема били су украшени палмама на обе стране, а до њега је, навише, водило осам степеника.

Здања близу северне капије

³⁸ Покрај тремова сваке капије била је одаја са засебним улазом која је служила за прање жртава паљеница. ³⁹ У трему капије била су по два стола на свакој страни, на којима су се клале жртве паљенице, жртве за очишћење и жртве за кривицу. ⁴⁰ Поред спољашњег зида трема, близу степеништа на улазу у северну капију била су два стола, а тако и на другој страни степеништа. ⁴¹ Тако је било четири стола на једној страни капије и четири на другој страни – укупно осам столова – на којима су се клале жртве. ⁴² Била су ту још и четири стола од тесаног камена за жртве паљенице, сваки по лакат и по дуг, лакат и по широк и лакат висок ††. На њима је био постављен прибор за клање жртава паљеница и других кланих жртава. ⁴³ Полице ширине ‡ длана биле су причвршћене за зид свуда унаоколо. Столови су били за месо жртава. ⁴⁴ Испред унутрашње капије, у унутрашњем дворишту, биле су две одаје – једна код северне капије и окренута на југ, а друга код јужне капије и окренута на север.

⁴⁵ Он ми рече: »Одаја која је окренута на југ намењена је свештеницима који обављају службу у Храму, ⁴⁶ а одаја која је окренута на север намењена је свештеницима који обављају службу код жртвеника. Они су Садокови потомци, једини од Левита који смеју да приђу ГОСПОДУ да служе пред њим.«

Унутрашње двориште и храмска зграда

⁴⁷ Он онда измери двориште: било је четвороугао, сто лаката дуг и сто лаката широк. А испред Храма је био жртвеник. ⁴⁸ Он ме одведе до трема у Храму и измери носаче трема: били су пет лаката широки са сваке стране. Улаз је био широк четрнаест лаката ††, а његови зидови били су три лакта ††† дебели. ⁴⁹ Трем је био двадесет лаката ††† дуг и дванаест лаката ††† широк. До њега се стизало преко једног степеништа, а са сваке стране носача трема били су стубови.

†† лакат и по ... лакат висок 79,5 центиметара дуг и широк и 53 центиметра висок. ‡ Полице ширине Овај израз на хебрејском може да значи и »двокраке куке дужине«. ††† четрнаест лаката 7,42 метра. †† три лакта 1,59 метара. ††† двадесет лаката 10,6 метара. ††† дванаест лаката 6,63 метра.

41 Онда ме човек одведе до Светиње и измери довратке: били су шест лаката † широки са сваке стране. ² Улаз је био десет лаката †† широк, а његови зидови пет лаката ‡ дебели. Он измери и Светињу: била је четрдесет лаката †† дуга и двадесет лаката †† широка.

³ Потом уђе у унутрашњу одају и измери довратке на улазу: сваки је био два лакта ††† широк. Улаз је био шест лаката широк, а његови зидови седам лаката ††† дебели. ⁴ Он онда измери и саму унутрашњу одају: била је двадесет лаката дуга и двадесет лаката широка дуж задњег краја Светиње.

Он ми рече: »Ово је Светиња над светињама.«

Побочне одаје

⁵ Онда измери зид Храма: био је дебео шест лаката, а све побочне одаје око Храма биле су широке по четири лакта §. ⁶ Побочне одаје биле су на три спрата, једна изнад друге, по тридесет одаја на сваком спрату. Свуда унаоколо на зиду Храма били су испусти који су служили као потпорњи за побочне одаје, па одаје нису биле спојене за зид Храма. ⁷ Ходник који је водио до побочних одаја око Храма био је шири на сваком наредном спрату. Ходник је спајао одаје свуда око Храма, па се цела та грађевина ширила од дна ка врху. Степениште је водило навише од доњег спрата до горњег преко средњег. ⁸ Видех да је око целог Храма узвишење које је чинило темељ побочних одаја. Било је висине мерничког штапа – шест лаката. ⁹ Спољашњи зид побочних одаја био је пет лаката дебео. Пролаз између побочних одаја Храма ¹⁰ и свештеничких одаја био је широк двадесет лаката свуда око Храма. ¹¹ У пролазу су се налазили улази у побочне одаје, један на северу, а други на југу. Пролаз је свуда унаоколо био широк пет лаката.

Здање на западној страни

¹² Здање на западној страни, које је гледало на двориште Храма, било је седамдесет лаката §† широко. Зид здања био је свуда унаоколо пет лаката дебео, а дуг деведесет лаката §††.

Мере храмске зграде

¹³ Онда онај измери Храм: био је сто лаката §† дуг, а толико је било дуго и двориште и оно здање са својим зидовима. ¹⁴ На истоку је двориште Храма, заједно са прочељем Храма, било сто лаката широко. ¹⁵ Он потом измери дужину здања које је гледало на двориште иза Храма, укључујући и пролазе са сваке стране: износила је сто лаката.

† шест лаката 3,18 метара; исто и у 3. и 8. стиху. †† десет лаката 5,3 метра. ‡ пет лаката 2,65 метара; исто и у 9. и 11. и 12. стиху. †† четрдесет лаката 21,2 метра. ††† двадесет лаката 10,6 метара; исто и у 4. и 10. стиху. †††† два лакта 1,06 метара. †††† седам лаката 3,71 метар. § четири лакта 2,12 метара. §† седамдесет лаката 37,1 метар. §†† деведесет лаката 47,7 метара. §††† сто лаката 53 метра; исто и у 14. и 15. стиху.

Уређење храмске зграде

Светиња, Светиња над светињама и трем Храма, ¹⁶ као и прагови, узани прозори и пролази око ова три били су од земље до прозорâ обложени дрветом, а прозори су били застрти. ¹⁷ По свим зидовима од улаза до Светиње над светињама и свуда унаоколо по спољашњим зидовима, у једнаким размацима ¹⁸ били су наизменично изрезбарени херувими и палме. Сваки херувим имао је два лица: ¹⁹ лице човека према палми с једне стране и лице лава према палми с друге стране. Били су изрезбарени унаоколо по целом Храму: ²⁰ од земље до изнад улаза херувими и палме били су изрезбарени по зиду Светиње. ²¹ Довраци у Светињи били су четвороугли.

Дрвени жртвеник

Испред улаза у Светињу над светињама било је нешто налик ²² на дрвени жртвеник, три лакта висок и два лакта дуг и широк §††. Његови углови, подножје и странице били су од дрвета.

Човек ми рече: »Ово је сто који стоји пред ГОСПОДОМ.«

Врата

²³ И Светиња и Светиња над светињама имале су двокрилна врата. ²⁴ Свака врата имала су по два крила – по два крила на шаркама. ²⁵ И на вратима Светиње били су изрезбарени херувими и палме попут оних на зидовима, а на прочељу трема била је дрвена надстрешница. ²⁶ На бочним зидовима трема били су узани прозори с палмама изрезбареним са сваке стране. И побочне одаје Храма имале су надстрешнице.

Два здања у близини Храма

42 Онда ме онај човек одведе на северну страну, у спољашње двориште, и доведе ме до одаја преко пута дворишта Храма и здања на северној страни. ² То здање, чија су врата гледала на север, било је сто лаката §† дуго и педесет лаката §† широко. ³ Дуж двадесет лаката §†† унутрашњег дворишта и у делу преко пута плочника спољашњег дворишта, били су пролази, један изнад другог на три спрата. ⁴ Испред одаја пружао се унутрашњи пролаз, десет лаката §†† широк и сто лаката дуг. Врата одаја гледала су на север. ⁵ Горње одаје биле су уже јер су им пролази одузимали више простора него одајама на доњем и средњем спрату. ⁶ Одаје су биле на три спрата, а пошто нису имале стубове као друга здања у дворишту, горње одаје биле су уже од оних на доњем и средњем спрату. ⁷ Био је ту

§†† три лакта ... широк 1,59 метара висок и 1,06 метара дуг и широк. §††† сто лаката 53 метра; исто и у 4. и 8. стиху. §†††† педесет лаката 26,5 метара; исто и у 7. и 8. стиху. §††††† двадесет лаката 10,6 метара. §†††††† десет лаката 5,3 метра.

један спољашњи зид дужине педесет лаката који је ишао дуж одаја и спољашњег дворишта. ⁸ Док је низ одаја уз спољашње двориште био дуг педесет лаката, онај до светилишта био је дуг сто лаката. ⁹ Доње одаје имале су улаз на источној страни, из спољашњег дворишта. ¹⁰ На јужној страни, дуж зида спољашњег дворишта, одмах уз двориште Храма и наспрам спољашњег зида, биле су одаје ¹¹ испред којих је био пролаз. Ове одаје биле су исте као оне на северу – једнаке дужине и ширине и сличних излаза и размера. Слични улазима у одаје на северу ¹² били су улази у одаје на југу. На почетку пролаза који је ишао напореда са зидом који се пружао према истоку био је улаз у одаје.

¹³ Онда ми човек рече: »Северне и јужне одаје које гледају на двориште Храма јесу свете одаје, где ће свештеници који прилазе ГОСПОДУ јести најсветије жртвене приносе. Тамо ће стављати најсветије приносе – житне жртве, жртве за очишћење и жртве за кривицу – јер је то место свето. ¹⁴ Када свештеници уђу у Светињу, неће излазити у спољашње двориште док не одложе одећу у којој служе, јер је та одећа света. Морају да обуку другу одећу пре него што приђу месту које је за народ.«

Мере целог храмског подручја

¹⁵ Када је завршио мерење унутрашњости Храма, изведе ме напоље кроз источну капију, па измери све унаоколо. ¹⁶ Мерничким штапом измери источну страну: имала је пет стотина лаката [†]. ¹⁷ Измери северну страну: имала је пет стотина лаката. ¹⁸ Измери јужну страну: имала је пет стотина лаката. ¹⁹ Онда се окрену на западну страну и измери је: имала је пет стотина лаката. ²⁰ Тако је измерио цео простор на све четири стране. Унаоколо је био зид, пет стотина лаката дуг и пет стотина лаката широк, и раздвајао свето од поганог.

ГОСПОД се враћа у Храм

43 Онда ме онај човек доведе до капије која је гледала на исток, ² а кад тамо – Слава Бога Израеловог долазила је са истока. Глас му је био као хучање великих вода, а земља је блистала од његове славе. ³ Виђење које видех било је слично виђењу које сам видео када је долазио да уништи град и попут виђења која сам видео крај реке Кевар, и ја падох ницице. ⁴ Слава ГОСПОДЊА уђе у Храм кроз капију која је гледала на исток. ⁵ Тада ме Дух подиже и одведе у унутрашње двориште, а кад тамо – Слава ГОСПОДЊА испунила Храм! ⁶ Док је онај човек стајао поред мене, чух глас како ми говори из Храма.

⁷ Он ми рече: »Сине човечији, ово је место мога престола и место за табане мојих ногу. Овде ћу до века боравити међу Израелцима. Израелски народ

[†] пет стотина лаката 265 метара; исто и у 17, 18, 19. и 20. стиху.

неће више скврнавити моје свето Име – ни они ни њихови цареви – својим блудничењем и лешевима својих царева на њиховим узвишицама. ⁸ Када су поставили свој праг до мога прага и своје довратке до мојих довратака, а само је зид био између мене и њих, оскврнавили су моје свето Име својим гнусобама. Зато сам их затро у свом гневу. ⁹ Нека сада склоне од мене своје блудничење и лешеве својих царева, и ја ћу до века живети међу њима.

¹⁰ »Сине човечији, опиши Храм израелском народу, да се постиде својих греха. Нека проуче овај нацрт, ¹¹ па ако се постиде свега што су чинили, обзнани им пуни изглед Храма – како је уређен, његове излазе и улазе и све уредбе и законе за њега. Све то напиши пред њима, да би видели његов пуни изглед и држали се свих уредби за њега.

¹² »А ово је закон за Храм: Сав простор око њега на врху горе биће највећа светиња.«

Жртвеник

¹³ »Ово су мере жртвеника у лактима, при чему је овај лакат за ширину длана дужи од обичног лакта ^{††}: Јарак око њега дубок је један лакат и један лакат широк [‡], а обруб око ивице јарка широк је један педаљ ^{‡‡}. А ево висине жртвеника: ¹⁴ Од јарка на земљи до доњег испуста висина је два лакта ^{‡‡}, а ширина један лакат ^{‡‡‡}, а од овог мањег испуста горе до већег испуста има четири лакта ^{‡‡‡} у висину и један лакат у ширину. ¹⁵ Огњиште жртвеника високо је четири лакта, а са огњишта се увис дижу четири рога. ¹⁶ Огњиште жртвеника је четвороугао, дванаест лаката дуг и дванаест лаката широк [§]. ¹⁷ И горњи испуст је четвороугао, четрнаест лаката дуг и четрнаест лаката широк ^{§†}, са обрубом од пола лакта ^{§††} и јарком од једног лакта ^{§‡} свуда унаоколо. Степениште жртвеника гледа на исток.«

Освештање жртвеника

¹⁸ Онда ми рече: »Сине човечији, овако каже Господ ГОСПОД: Ово ће бити уредбе за приношење жртава паљеница и заплускивање крви по жртвенику када буде изграђен. ¹⁹ Даћеш једног јунца као жртву за очишћење свештеницима, Левитима, Садоковим потомцима, који прилазе да служе преда мнош, говори Господ ГОСПОД. ²⁰ Узеш јунчеве крви и премазати њоме четири рога жртвеника и четири угла горњег испуста и цео обруб. Тако ћеш очистити жртвеник и извршити обред помирења за њега. ²¹ Онда ћеш узети јунца за жртву за очи-

^{††} лакта Један обичан лакат био је дугачак 45 центиметара, а ширина длана осам центиметара. [‡] дубок ... широк дубок и широк 53 центиметра. ^{††} један педаљ 22,5 центиметра. ^{‡‡} два лакта 1,06 метара. ^{‡‡‡} један лакат 53 центиметра. ^{‡‡‡} четири лакта 2,12 метара; исто и у 15. стиху. [§] дванаест ... широк 6,36 метара дуг и широк. ^{§†} четрнаест ... широк 6,36 метара дуг и широк. ^{§††} пола лакта 26,5 центиметара. ^{§‡} једног лакта 53 центиметра.

шћење и спалити га на за то одређеном месту код Храма, ван светилишта.

²² »Сутрадан принеси јарца без мане као жртву за очишћење, а жртвеник нека буде очишћен као када је очишћен јунцем. ²³ Када га очистиш, узми јунца и овна из стада, оба без мане, ²⁴ и доведи их пред ГОСПОДА, а свештеници нека их поспу сољу и принесу ГОСПОДУ као жртве паљенице.

²⁵ »Током седам дана, сваког дана спреми једног јарца за жртву за очишћење, а нека се спреми и један јунац и ован из стада, оба без мане. ²⁶ Нека свештеници седам дана врше обред помирења за жртвеник и чисте га – тако ће га освештати. ²⁷ Када прође ових седам дана, од осмог дана па надаље, нека свештеници на жртвенику приносе ваше жртве паљенице и жртве за заједништво. Тада ћу вас прихватити, говори Господ ГОСПОД.«

Намена источне капије

44 Онда ме онај човек одведе назад до спољашње капије светилишта, оне која гледа на исток, а она је била затворена.

² ГОСПОД ми рече: »Ова капија мора да остане затворена. Нека се не отвара и нека нико не улази кроз њу. Нека буде затворена, јер сам ја, ГОСПОД, Бог Израелов, ушао кроз њу. ³ Само владар сме да седи у капији и да једе пред ГОСПОДОМ. Нека владар улази кроз трем капије и истим путем нека излази.«

Правила за улазак у Храм

⁴ Онда ме онај човек одведе кроз северну капију до прочеља Храма. Погледах, а оно – Слава ГОСПОДЊА испунила Храм ГОСПОДЊИ, и падох ничице.

⁵ ГОСПОД ми рече: »Сине човечији, помно пази, добро гледај и пажљиво слушај оно што ти говорим о уредбама за Дом ГОСПОДЊИ. Помно пази на то ко сме да уђе у Храм и из њега изађе, а ко не сме †. ⁶ Кажу бунтовном израелском народу: ,Овако каже Господ ГОСПОД: Доста је било ваших гнусоба, израелски народе! ⁷ Оскврnavили сте мој Храм уводећи у моје светилиште туђинце необрезаног срца и тела док сте ми приносили храну, лој и крв. Тако сте својим гнусобама прекршили мој Савез. ⁸ Место да се старате о мојим светињама, ви сте туђинцима препустили старање о мом светилишту. ⁹ Овако каже Господ ГОСПОД: Нека више ниједан туђинац необрезаног срца и тела не улази у моје светилиште, чак ни дошљак који живи међу Израелцима.«

Левити који су искључени из свештенства

¹⁰ »Левити који су се удаљили од мене када је Израел кренуо странпутицом и који су одлутали од мене за својим идолима сносиће последице свога

† Помно пази ... не сме Овај текст на хебрејском може да значи и »помно пази на улаз у Храм и на све излазе светилишта«.

греха. ¹¹ Они могу да служе у мом светилишту као чувари капија Храма и служитељи у њему. Могу да кољу жртве паљенице и друге клане жртве за народ и да стоје пред народом и служе му. ¹² Али, зато што су служили народу пред својим идолима и наводили израелски народ да падне у грех, закleo сам се дигнуте руке да ће сносити последице свога греха, говори Господ ГОСПОД. ¹³ Више неће прилазити да ми служе као свештеници, нити ће прилазити било којем од мојих светих предмета или најсветијих жртвених приноса. Нека носе срамоту гнусоба које су починили. ¹⁴ Одредићу их да обављају сав посао и све друго везано за Храм што треба да се уради.«

Свештеници

¹⁵ »Али свештеници, Левити, Садокови потомци, који су верно извршавали дужности везане за моје светилиште када су Израелци одлутали од мене, нека прилазе да служе преда мном. Нека стоје преда мном да ми приносе лој и крв жртава, говори Господ ГОСПОД. ¹⁶ Нека једино они улазе у моје светилиште. Нека једино они прилазе моме столу да ми служе и обављају моју службу.

¹⁷ »Када они улазе кроз капије унутрашњег дворишта, нека имају на себи ланену одећу – нека не носе ништа вунено док служе на капијама унутрашњег дворишта или у Храму. ¹⁸ Нека на глави носе ланену чалму, а око паса ланено рубље. Нека не носе ништа од чега ће се знојити. ¹⁹ Када изађу у спољашње двориште, где је народ, нека скину са себе одећу у којој су служили и оставе је у светим одајама, па обуку другу одећу, да својом одећом не би освештали народ.

²⁰ »Нека не брију главу и нека не пуштају дугу косу, већ нека се шишају. ²¹ Ниједан свештеник нека не пије вино када треба да уђе у унутрашње двориште. ²² Нека се не жене удовицама ни распуштеницама, него само девојкама израелског рода или удовицама свештеника. ²³ Нека уче мој народ да разликује свето од обичног и показују му како да разликује нечисто од чистог.

²⁴ »У споровима, нека свештеници буду судије и нека пресуђују у складу са мојим законима. Нека извршавају моје законе и моје уредбе везане за празнике које сам одредио, и нека моју суботу држе светом.

²⁵ »Нека свештеник не прилази мртвацу, да се не укаља. Али, ако му је мртвац био отац или мајка, син или кћи, брат или неударна сестра, онда сме да се укаља. ²⁶ Када се очисти, нека чека седам дана, ²⁷ а када уђе у унутрашње двориште светилишта, да служи у светилишту, нека принесе жртву за очишћење за себе, говори Господ ГОСПОД.

²⁸ »Свештеницима не припада никакво наследство – ја сам њихово наследство. Зато им не дајте ништа у посед у Израелу – ја сам њихов посед.

²⁹ Храниће се житним жртвама, жртвама за очи-

шћење и жртвама за кривицу и припадаће им све што је у Израелу неповратно предато ГОСПОДУ.
³⁰ Припадаће им најбоље од свих првина и свих ваших посебних прилога. Даваћете им најбоље од млевеног жита, да благослов буде на вашим домовима. ³¹ Нека свештеници не једу ни птицу ни животињу која је угинула или су је растргле дивље животиње.‘«

Божији део земље

45 »Када будете додељивали земљу у наследство, принесите на дар ГОСПОДУ део земље као свети округ, двадесет пет хиљада лаката † дуг и двадесет хиљада лаката †† широк. Цело то подручје биће свето. ² Од тога, нека за светилиште буде комад земље од пет стотина лаката са пет стотина лаката ‡, са педесет лаката †† чистине око њега. ³ Омерите у светом округу комад земље двадесет пет хиљада лаката дуг и десет хиљада лаката †† широк. На њему ће бити светилиште, Светиња над светињама. ⁴ Тај свети комад земље биће за свештенике који служе у светилишту и који прилазе да служе пред ГОСПОДОМ. На њему ће бити њихове куће и свето место за светилиште. ⁵ Нека Левитима који служе у Храму припадне комад земље двадесет пет хиљада лаката дуг и десет хиљада лаката широк, као њихов посед где ће бити градови у којима ће живети.

⁶ »Граду дајте у посед подручје пет хиљада лаката ††† широко и двадесет пет хиљада лаката дуго одмах уз свети део. Оно ће припадати целом израелском народу.‘«

Део земље додељен владару

⁷ »Владар нека добије земљу са обе стране подручја на коме су свети округ и градски посед. Она ће се протезати на запад од западне стране и на исток од источне стране овог подручја, напореда са деловима додељеним племенима и с њима заједничким западним и источним границама. ⁸ Ова земља нека буде владарев посед у Израелу. Моји владари неће више угњетавати мој народ, већ ће дати израелском народу да поседује земљу по племенима.‘«

Правила за владара

⁹ »Овако каже Господ ГОСПОД: „Доста је било, владари Израелови! Оканите се свога насиља и угњетавњања и чините оно што је право и праведно. Немојте више да истерујете мој народ са његовог седа, говори Господ ГОСПОД.

¹⁰ »Користите тачне ваге, тачну ефу и тачан бат.
¹¹ Ефа и бат нека буду једнаки: по једну десетину хо-

† двадесет пет хиљада лаката 13,25 километара; исто и у 3, 5. и 6. стиху. †† двадесет хиљада лаката 10,6 километара. ‡ пет стотина ... лаката 265 са 265 метара. †† педесет лаката 26,5 метара. †† десет хиљада лаката 5,3 километра; исто и у 5. стиху. ††† пет хиљада лаката 2,65 километара.

мера †††. Нека хомер буде основна мера за обоје.

¹² Шекел нека садржи двадесет гера §. Нека пет шекела буде пет шекела, нека десет шекела буде десет шекела, а педесет шекела §† нека вам буде једна мина §††.

¹³ »Ово је посебни прилог који ћете давати: Шестину ефе §† од сваког хомера §†† пшенице и шестину ефе од сваког хомера јечма.

¹⁴ Прописана количина уља, мереног батом, јесте десетина бата §† од сваког кора §†, који садржи десет бата или један хомер, пошто десет бата чини један хомер.

¹⁵ Једну овцу из сваког стада од две стотине оваца са израелских пашњака.

»Све ће ово бити за житне жртве, жртве паљенице и жртве за заједништво, да би се извршио обред помирења за народ, говори Господ ГОСПОД.

¹⁶ »Нека сав народ земље учествује у овом посебном прилогу за владара у Израелу. ¹⁷ Владар ће приносити жртве паљенице, житне жртве и жртве леванице о светковинама, младим месецима и суботама – о свим празницима израелског народа који су му одређени. Владар ће приносити жртве за очишћење, житне жртве, жртве паљенице и жртве за заједништво да би се извршио обред помирења за израелски народ.‘«

Празници

(2. Мојс 12,1-20; 3. Мојс 23,33-43)

¹⁸ »Овако каже Господ ГОСПОД: „Првог дана првог месеца узми јунца без мане и очисти светилиште. ¹⁹ Свештеник нека узме крви жртава за очишћење и њоме премаже довратке Храма, четири угла горњег испуста на жртвенику и довратке капија унутрашњег дворишта. ²⁰ Тако ћете учинити и седмог дана тог месеца за свакога ко згреши ненамерно или из незнања. Тако ћете извршити обред помирења за Храм.

²¹ »Четрнаестог дана првог месеца почећете да славите Пасху, седмодневни празник, када се једе бесквасни хлеб. ²² Тога дана нека владар принесе јунца као жртву за очишћење за себе и за сав народ земље. ²³ Свакога дана током седам дана Празника нека владар принесе седам јунаца и седам овнова без мане као жртве паљенице ГОСПОДУ и једног јарца за жртву за очишћење. ²⁴ Уз сваког јунца нека принесе житну жртву од једне ефе §†† и уз сваког овна од једне ефе, заједно са хином §†† уља на сваку ефу. ²⁵ Током седам дана празника §§§ који почиње петнаестог дана седмог месеца, нека вла-

††† једну десетину хомера 22 литра. § двадесет гера 11,4 грама. §† Нека пет ... педесет шекела Овако стоји у старогрчком преводу Септуагинти, док у традиционалном хебрејском тексту стоји: Двадесет шекела, двадесет пет шекела и петнаест шекела. §†† једна мина 570 грама. §† Шестину ефе 3,6 литара. §†† хомера 220 литара. §† десетина бата 22 литра. §† кора 220 литара. §†† једне ефе 22 литра. §§† хином 3,6 литара. §§§ празника Односи се на Празник сеница.

дар принесе исто толико жртава за очишћење, жртава паљеница, житних жртава и уља.»

Владар и празници

46 »Овако каже Господ ГОСПОД: ,Капија унутрашњег дворишта која гледа на исток мора да буде затворена шест радних дана, али у суботу и на дан младог месеца нека буде отворена. ² Нека владар улази споља кроз трем капије и стане крај довратка капије. Тада нека свештеници принесу његове жртве паљенице и жртве за заједништво, а он нека се поклони на прагу капије, па изађе. Али капија нека се не затвара до вечери. ³ Суботом и о младим месецима нека се народ земље клања пред ГОСПОДОМ на улазу те капије. ⁴ Жртва паљеница коју владар доноси ГОСПОДУ у суботу нека се састоји од шест мушких јагањаца и једног овна, све без мане. ⁵ Житна жртва која се приноси уз овна нека буде од једне ефе †, а житна жртва уз јагањце може да буде колико хоће да дâ и један хин †† уља на сваку ефу. ⁶ На дан младог месеца нека принесе једног јунца, шест јагањаца и једног овна, све без мане. ⁷ Нека уз јунца принесе житну жртву од једне ефе и уз овна од једне ефе, а уз јагањце колико хоће да дâ и један хин уља на сваку ефу. ⁸ Када владар улази, нека улази кроз трем капије, а истим путем нека и излази.

⁹ »Када народ земље долази пред ГОСПОДА о празницима који су му одређени, ко уђе кроз северну капију да се поклони нека изађе кроз јужну капију, а ко уђе кроз јужну капију, нека изађе кроз северну капију. Нека се нико не враћа кроз капију на коју је ушао, него кроз ону на супротној страни. ¹⁰ Нека владар буде међу њима и нека улази када они улазе и излази када они излазе.

¹¹ »О светковинама и празницима који су вам одређени, уз јунца приносите житну жртву од једне ефе и уз овна од једне ефе, а уз јагањце колико ко хоће да дâ и један хин уља на сваку ефу. ¹² Када владар приноси жртву драговољну ГОСПОДУ, била то жртва паљеница или жртва за заједништво, капија која гледа на исток нека буде отворена. Нека кнез приноси своју жртву паљеницу или жртву за заједништво као што то чини у суботу. Потом нека изађе, а када он изађе, нека се капија затвори.»

Свакодневна жртва

¹³ »Свакога дана принесите јагње од годину дана без мане као жртву паљеницу ГОСПОДУ. Приносите га сваког јутра. ¹⁴ Уз њега сваког јутра принесите житну жртву од шестине ефе ‡ и трећину хина †† уља за квашење белог брашна. По трајној уредби ова житна жртва нека се непрестано приноси ГОСПОДУ. ¹⁵ Јагње и житне жртве и уље нека се приносе сваког јутра као редовна жртва паљеница.»

† једне ефе 22 литра; исто и у 7. и 11. стиху. †† један хин 3,6 литара; исто и у 7. и 11. стиху. ‡ шестине ефе 3,6 литара. †† трећину хина 1,2 литра.

Владар и земља

¹⁶ »Овако каже Господ ГОСПОД: ,Ако владар једном од својих синова дарује део свога наследства, то ће припасти и његовим потомцима – биће њихов посед по наследству. ¹⁷ Али, ако део свога наследства дарује једном од својих слугу, слуга га може задржати до године слободе ‡, када ће га вратити владару. Владарево наследство припада само његовим синовима – оно је њихово. ¹⁸ Нека владар не присваја ништа од наследства које припада народу, истерујући га с његовог поседа. Нека својим синовима дâ наследство само од свога поседа, да нико од мога народа не буде одвојен од свога поседа.»

Храмске кухиње

¹⁹ Тада ме онај човек одведе кроз улаз крај капије до светих одаја за свештенике које гледају на север, и показа ми једно место на западној страни.

²⁰ Он ми рече: »Ово је место где ће свештеници кувати жртве за кривицу и жртве за очишћење и пећи житне жртве, да их не би износили у спољашње двориште и тако освештали народ.»

²¹ Потом ме одведе у спољашње двориште и проведе ме около до сва четири угла, а оно – у сваком углу по једно двориште. ²² У четири угла спољашњег дворишта била су ограђена дворишта, четрдесет лаката †† дуга и тридесет лаката ††† широка. Сва четири су била исте величине. ²³ Око сваког од четири дворишта био је испуст од камена, с ложистима свуда унаоколо испод испуста.

²⁴ Он ми рече: »Ово су кухиње где ће они који sluже у Храму кувати клане жртве које приноси народ.»

Река која тече из Храма

47 Онај човек ме одведе назад до улаза у Храм, а кад тамо – вода истиче испод прага Храма према истоку – јер је прочеље Храма гледало на исток. Вода је истицала испод десне стране Храма, јужно од жртвеника. ² Он ме онда изведе кроз северну капију и проведе ме около до спољашње капије која гледа на исток, а оно – с десне стране дотицала је вода. ³ Човек оде на исток, с мерничким ужетом у руци, и одмери хиљаду лаката §, па ме поведе кроз воду која је била до глежња. ⁴ Он одмери још хиљаду лаката, и поведе ме кроз воду која је била до колена. Одмери још хиљаду, и поведе ме кроз воду која је била до паса. ⁵ Онда одмери још хиљаду лаката, али сада је то била река коју нисам могао прегазити. Вода је порасла и била толико дубока да се није могла прегазити, него само препливати.

‡‡ године слободе То јест: године јубилеја; в. 3. Мојс 25,8-17. ††† четрдесет лаката 21,2 метра. †††† тридесет лаката 15,9 метара. § хиљаду лаката 530 метара; исто и у 4. и 5. стиху.

⁶ Он ме упита: »Сине човечији, јеси ли видео ово?«

Потом ме поведе назад до обале реке. ⁷ Када сам стигао онамо, а оно – много дрвећа с обе стране реке.

⁸ Он ми рече: »Ова вода тече према источној области и силази у Араву, где утиче у Мртво море †, а када се улије у море, морска вода постаје слатка.

⁹ Мноштво живих створења живеће где год река протиче. Биће ту силно мноштво риба, јер ова вода дотиче онамо и претвара слану воду у слатку. Куд год река протиче, све оживљава. ¹⁰ Рибари ће стајати дуж обале од Ен-Гедија до Ен-Еглајима, и тамо ће ширити своје мреже да се осуше. Биће у њој риба од много врста – попут риба у Великом мору ††.

¹¹ Али мочваре и ритови неће бити слатководни – остаће такви ради соли. ¹² Воћке свих врста рашће дуж обе обале реке. Њихово лишће неће венути нити ће им плодови опадати. Рађаће сваког месеца, јер ће им дотицати вода из светилишта. Њихови плодови биће за јело, а лишће за лек.«

Међе земље

¹³ Овако каже Господ ГОСПОД: »Ово су међе по којима ћете поделити земљу за наследство међу два наест Израелових племена, са два дела за Јосифа. ¹⁴ Изделићете земљу међу њима на једнаке делове. Зато што сам се закleo дигнуте руке да ћу је дати вашим праоцима, ова земља биће ваше наследство.

¹⁵ »Ово ће бити међе земље:

»На северу ће ићи од Великог мора путем за Хетлон и поред Лево-Хамата до Цедада, ¹⁶ Беероте и Сиврајима, који лежи на граници између Дамаска и Хамата, све до Хацер-Хатихона, који је на граници Хаврана. ¹⁷ Дакле, северна међа ће се протезати од мора до Хацер-Енона, дуж северне границе Дамаска, са границом Хамата северно одатле.

¹⁸ »На истоку ће међа ићи између Хаврана и Дамаска, дуж реке Јордан, која ће бити граница између Гилада и Израела, све до Тамара на Мртвом мору ‡. То ће бити источна међа.

¹⁹ »На југу ће међа ићи од Тамара, па све до водâ Мерива-Кадеша, а одатле дуж Египатског потока до Великог мора. То ће бити јужна међа.

²⁰ »На западу, Велико море биће међа до преко пута Лево-Хамата. То ће бити западна међа.

²¹ »Разделите ову земљу међу собом према Израеловим племенима. ²² Доделите је у наследство себи и дошљацима који су се населили међу вама и који имају децу. Поступајте с њима као с рођеним Израелцима – нека с вама добију наследство међу Израеловим племенима. ²³ У којем год племену да се дошљак насели, ту му дајте његово наследство«, говори Господ ГОСПОД.

† Мртво море Дословно: море. †† Великом мору То јест: Средоземном мору; исто и у 15, 19. и 20. стиху. ‡ Мртвом мору Дословно: источном мору.

Деоба земље по племенима

48 »Ово су племена по њиховим именима:

»Дан ће имати део на северу, чија ће међа ићи путем за Хетлон до Лево-Хамата, а затим од Хацер-Енана од истока до запада крај северне границе Дамаска са Хаматом.

² »Асир ће имати део уз Даново подручје, од истока до запада.

³ »Нефталим ће имати део уз Асирово подручје, од истока до запада.

⁴ »Манасија ће имати део уз Нефталимово подручје, од истока до запада.

⁵ »Ефрем ће имати део уз Манасијино подручје, од истока до запада.

⁶ »Рувим ће имати део уз Ефремово подручје, од истока до запада.

⁷ »Јуда ће имати део уз Рувимово подручје, од истока до запада.

⁸ »Уз границе Јудиног подручја, од истока до запада, биће део који ћете дати као посебан прилог. Он ће бити двадесет пет хиљада лаката † широк, а дужина ће му, од истока до запада, бити једнака једном од племенских делова. Светилиште ће бити у средишту тога дела.«

Посебни део у средишту земље

⁹ »Посебни део који ћете дати ГОСПОДУ биће двадесет пет хиљада лаката дуг и десет хиљада лаката †† широк. ¹⁰ То ће бити свети део за свештенике. Нека буде двадесет пет хиљада лаката дуг на северној страни, десет хиљада лаката на западној страни, десет хиљада лаката на источној страни и двадесет пет хиљада лаката на јужној страни. У средини нека буде светилиште ГОСПОДЊЕ. ¹¹ Тај део ће бити за освештане свештенике, Садокове потомке, који су ми верно служили и нису кренули странпутицом као други Левити када су Израелци кренули странпутицом. ¹² Нека тај део буде посебан дар њима од светог дела земље, његов најсветији део, који ће се граничити с подручјем Левитâ. ¹³ Уз свештеничко подручје, Левити ће имати део двадесет пет хиљада лаката дуг и десет хиљада лаката широк. ¹⁴ Ништа од овога не сме да се прода или замени. То је најбољи део земље и не сме да пређе у друге руке, јер је одвојен за ГОСПОДА.

¹⁵ »Преостали део, пет хиљада лаката ††† широк и двадесет пет хиљада лаката дуг, нека буде за опште потребе града, за куће и чистину око града. Нека град буде у средини ¹⁶ и нека има ове мере: северна страна четири хиљаде пет стотина лаката †††, јужна страна четири хиљаде пет стотина лаката, источна страна четири хиљаде пет стотина лаката

†† двадесет пет хиљада лаката 13,25 километара; исто и у 9, 10, 13, 15, 20. и 21. стиху. ††† десет хиљада лаката 5,3 километара; исто и у 10, 13. и 18. стиху. †††† пет хиљада лаката 2,65 километара. ††††† четири хиљаде пет стотина лаката 2.385 метара; исто и у 30, 32, 33. и 34. стиху.

и западна страна четири хиљаде пет стотина лаката. ¹⁷ Нека чистина око града буде две стотине педесет лаката † широка на све четири стране. ¹⁸ Оно што преостане од тога, што се граничи са светим делом и протеже се уз њега, биће десет хиљада лаката на источној страни и десет хиљада лаката на западној страни. Род са те земље нека буде за оне који опслужују град. ¹⁹ Они који опслужују град и обрађују ту земљу нека буду из свих Израелових племена. ²⁰ Цео тај део нека буде четвороугао, двадесет пет хиљада лаката са двадесет пет хиљада лаката. Као посебан дар издвојићете свети део заједно са градским поседом.

²¹ »Оно што преостане са обе стране подручја које чине свети део и градски посед нека припадне владару. Владарев посед ће се протезати источно од двадесет пет хиљада лаката светог дела до источне границе и западно од двадесет пет хиљада лаката до западне границе. Оба ова подручја која иду наредо с племенским деловима нека припадну владару, а свети део с храмским светилиштем нека буде у средини. ²² Тако ће посед Левитâ и градски посед бити у средини подручја које припада владару, а владарево подручје биће између граница Јуде и граница Венијамина.«

Земља за преостала племена

²³ »Што се тиче осталих племена, Венијамин ће имати део од истока до запада.

²⁴ »Симеон ће имати део уз Венијаминово подручје, од истока до запада.

²⁵ »Исахар ће имати део уз Симеоново подручје, од истока до запада.

† две стотине педесет лаката 132,5 метара.

²⁶ »Завулон ће имати део уз Исахарово подручје, од истока до запада.

²⁷ »Гад ће имати део уз Завулоново подручје, од истока до запада.

²⁸ »Јужна граница Гада ићи ће јужно од Тамара до вода Мерива-Кадеша, а онда дуж Египатског потока до Великог мора ††.

²⁹ »То је земља коју ћете доделити у наследство Израеловим племенима и то ће бити њихови делови«, говори Господ ГОСПОД.

Капије Јерусалима

³⁰ »Ово ће бити градски излази:

»Почев од северне стране, која је четири хиљаде пет стотина лаката дуга, ³¹ капије града добиће имена по Израеловим племенима.

»Три капије на северној страни биће Рувимова капија, Јудина капија и Левијева капија.

³² »На источној страни, која је четири хиљаде пет стотина лаката дуга, биће три капије: Јосифова капија, Венијаминова капија и Данова капија.

³³ »На јужној страни, која је четири хиљаде пет стотина лаката дуга, биће три капије: Симеонова капија, Исахарова капија и Завулонова капија.

³⁴ »На западној страни, која је четири хиљаде пет стотина лаката дуга, биће три капије: Гадова капија, Асирова капија и Нефталимова капија.

³⁵ »Укупна дужина зида око града биће осамнаест хиљада лаката ‡.

»А име града од тог времена надаље биће: Тамо је ГОСПОД.«

†† Великог мора То јест: Средоземног мора. ‡ осамнаест хиљада лаката 9,54 километра.

Данило

Данило одведен у Вавилон

1 Треће године владавине Јехојакима, цара Јуде, Навуходоносор, цар Вавилона, дође до Јерусалима и опседе га. ² Господ му предаде у руке Јехојакима, цара Јуде, и део предметâ из Божијег дома, које Навуходоносор однесе у храм свога бога у земљи Шинар и стави их у ризницу свога бога.

³ Затим цар Навуходоносор нареди главном евнуху Ашпеназу да из царске породице и виших сталежа доведе неколико Израелаца, ⁴ младића без мане, лепих, способних да уче, образованих, паметних и подобних да служе у царској палати, и да их научи језику и књижевности Халдејаца. ⁵ Цар сваком од њих одреди дневно следовање хране и вина са своје трпезе. Требало је да се обучавају три године, а потом да уђу у цареву службу. ⁶ Међу њима су били и Јудеји Данило, Ананија, Мишаел и Азарја, ⁷ којима главни евнух даде нова имена: Данила назва Валтасар, Ананију Шадрах, Мишаела Мешах, а Азарју Аведнего.

⁸ Али Данило чврсто одлучи да се не укаља царевом храном и вином, па замоли евнуха да му омогући да се не укаља на тај начин. ⁹ Бог даде Данилу да евнух буде милостив и благонаклон према њему.

¹⁰ Евнух рече Данилу: »Божим се свога господара, цара, који ти је одредио храну и пиће, јер ако види да си мршавији од осталих младића твојих година, због тебе ће ми одрубити главу.«

¹¹ Тада Данило рече чувару кога је њему, Ананији, Мишаелу и Азарји одредио главни евнух: ¹² »Молим те, покушај ово с нама, својим слугама: десет дана нам дај да једемо поврће и пијемо воду, ¹³ а онда наш изглед упореди са изгледом осталих младића, оних који једу цареву храну, па уради с нама, твојим слугама, онако како мислиш да треба.«

¹⁴ И чувар се сложи да тако покушају десет дана.

¹⁵ После десет дана, они су изгледали здравији и ухрањенији од свих младића који су јели цареву храну. ¹⁶ Стога чувар уклони бирану храну и вино које је требало да пију и даде им поврће.

¹⁷ Бог овој четворици младића даде знање и разумевање свих књига и мудрости. А Данило је умео да тумачи и виђења и снове.

¹⁸ Када је прошло време које је цар одредио, главни евнух изведе младиће пред Навуходоносора.

¹⁹ Цар поразговара са сваким од њих и виде да ни-

један није раван Данилу, Ананији, Мишаелу и Азарји. Тако они ступише у цареву службу. ²⁰ Из које год их је области мудрости и умности цар испитивао, њихово знање било је десет пута веће од знања чаробњакâ и гаталаца из целог његовог царства.

²¹ Данило остаде у царској служби све до прве године владавине цара Кира.

Навуходоносоров сан

2 Друге године своје владавине, Навуходоносор је сањао сан који га је толико узнемирио да није могао да спава. ² Стога он позва чаробњаке, гаталоце, врачаре и звездознанце да му га протумаче.

Када су ови дошли и стали пред цара, ³ он им рече: »Сањао сам сан који ме мучи и желим да сазнам шта значи.«

⁴ Звездознанци му рекоше на арамејском: »Жив био довека, царе! Испричај нама, твојим слугама, тај сан, и ми ћемо га протумачити.«

⁵ »Моја одлука је неопозива«, одговори им цар. »Ако ми не кажете шта сам сањао и шта тај сан значи, даћу да вас исеку на комаде, а ваше куће претворе у гомиле крша. ⁶ Али, ако ми откријете и шта сам сањао и шта тај сан значи, добићете од мене поклоне, награде и велику част. Дакле, кажите ми шта сам сањао и шта тај сан значи.«

⁷ А они му опет рекоше: »Нека цар исприча свој сан нама, својим слугама, и ми ћемо га протумачити.«

⁸ Цар одговори: »Сигуран сам да хоћете да добијете на времену, јер увиђате да је моја одлука неопозива. ⁹ Ако ми не кажете шта сам сањао, има само једна казна за вас. Договорили сте се да ме лажете и обмањујете чекајући да се нешто промени. Дакле, кажите ми шта сам сањао, па ћу знати да то умете и да протумачите.«

¹⁰ Тада звездознанци рекоше цару: »Нема на свету човека који би могао да учини то што цар тражи. Ниједан цар, ма колико био велик и силан, није тражио тако нешто ни од једног чаробњака, гаталца или звездознанца. ¹¹ То што цар тражи исувише је тешко и нико му то не може открити, осим богова, а они не живе међу људима.«

¹² Цар се на то толико разгневи и разбесне да нареди да се погубе сви вавилонски мудраци. ¹³ Када је издата наредба да се побију мудраци, потражише и Данила и његове другове, да и њих побију.

¹⁴ Пажљиво бирајући речи, Данило се обрати Ариоху, заповеднику цареве страже, који је кренуо да побије вавилонске мудраце, ¹⁵ и упита га: »Зашто је цар издао тако строгу наредбу?«

И Ариох му све објасни.

¹⁶ Тада Данило уђе код цара и замоли га да му дâ мало времена, па да ће му онда протумачити сан.

¹⁷ Затим се врати кући и све исприча својим друговима Ананији, Мишаелу и Азарји ¹⁸ и затражи од њих да се помоле Богу, који је на небесима, да им се смилује и открије им ову тајну, да њега и његове другове не погубе заједно са осталим вавилонским мудрацима.

¹⁹ Те ноћи Данилу се откри тајна у виђењу, па он благослови Бога, који је на небесима, ²⁰ говорећи:

»Нека је благословено Божије име довека; његова је мудрост и моћ.

²¹ Он мења доба и времена, цареве уклања и поставља, мудрима даје мудрост, проницљивима знање.

²² Он открива оно што је дубоко и тајно, зна шта је у тами, код њега светлост пребива.

²³ Захваљујем ти и хвалим те, Боже мојих праотаца,

што си ми дао мудрост и моћ
и што си ми обзнанио оно за шта смо те молили
– што си нам обзнанио царев сан.«

Данило тумачи царев сан

²⁴ Онда Данило оде Ариоху, кога је цар одредио да погуби вавилонске мудраце, и рече му: »Немој да погубиш вавилонске мудраце. Одведи ме пред цара, и ја ћу му протумачити сан.«

²⁵ Ариох одмах поведе Данила пред цара и рече му: »Нашао сам међу изгнанима из Јудеје човека који може цару да протумачи сан.«

²⁶ Цар упита Данила, који се звао и Валтасар: »Можеш ли да ми кажеш шта сам сањао и шта то значи?«

²⁷ Данило одговори: »Мудраци, врачари, чаробњаци и гатаоци не могу цару да открију тајну за коју је питао, ²⁸ али има Бог на небу који открива тајне и који је цару Навуходоносору обзнанио шта ће се догодити у данима који долазе. Ово је тај сан и виђење које си имао док си лежао на својој постељи: ²⁹ Док си лежао на својој постељи, царе, мисли су ти се окренуле ономе што ће бити и Откривач тајни обзнанио ти је шта ће бити. ³⁰ А што се мене тиче, ова тајна ми није откривена зато што сам мудрији од осталих живих људи, него да бих теби, царе, обзнанио тумачење сна, да разумеш мисли које су ти се јавиле.

³¹ »У свом виђењу, царе, видео си пред собом један велик кип. Уздизао се пред тобом огроман и блистав и било га је страшно погледати. ³² Глава му је била од чистог злата, груди и руке од сребра, тр-

бух и бедра од бронзе, ³³ ноге од гвожђа, а стопала делом од гвожђа, а делом од глине. ³⁴ Док си гледао, један камен се одвали сâм од себе и удари кип у стопала од гвожђа и глине и смрска их. ³⁵ У истом часу, гвожђе, глина, бронза, сребро и злато разбише се у парампарчад и постадоше као плева на гумну лети, и ветар их све развеја без трага. А онај камен који је ударио кип постаде велика планина, која испуни сву земљу.

³⁶ »То је био твој сан, царе, а сада ћемо ти рећи шта он значи.

³⁷ »Ти си, царе, цар над царевима. Бог неба дао ти је царство, власт, моћ и славу. ³⁸ Теби је у руке предао људе, звери и птице, и где год да живе, он те је учинио владарем над њима. Ти си глава од злата.

³⁹ После тебе ће доћи друго царство, слабије од твога, а затим треће, бронзано, које ће владати над целом земљом. ⁴⁰ А четврто царство биће јако као гвожђе, које све мрви и ломи. И као што гвожђе све ломи, тако ће и оно сломити и смрвити сва друга царства. ⁴¹ Али, као што си видео да су стопала и прсти на њима делом од грнчарске глине, а делом од гвожђа, тако ће и то царство бити подељено. Имаће нешто од чврстине гвожђа, јер видео си гвожђе помешано са глином. ⁴² Пошто су прсти стопала делом од гвожђа, а делом од глине, то царство ће бити делом чврсто, а делом крхко. ⁴³ И као што си видео да је гвожђе помешано са глином, тако ће се и они мешати с другим народима, али се неће сјединити, као што ни гвожђе не може да се помеша са глином.

⁴⁴ »У време ових царева, Бог неба успоставиће царство које никада неће пропасти ни бити препуштено другом народу. Оно ће сломити и докрајчити сва ова царства и остати довека – ⁴⁵ као што си видео да се камен сâм од себе одвалио од гòре и разбио гвожђе, бронзу, глину, сребро и злато у парампарчад. Велики Бог обзнанио је цару оно што ће се десити. Тај сан је истинит и његово тумачење је поуздано.«

⁴⁶ Тада цар Навуходоносор паде ничице пред Данилом и поклони му се, па нареди да се Данилу принесе жртва и кâд.

⁴⁷ Цар му рече: »Твој Бог је заиста Бог над боговима, Господар царева и Откривач тајни, јер ти си био у стању да откријеш ову тајну.«

⁴⁸ Потом цар постави Данила на висок положај и обасу га многим поклонима. Учини га поглаваром над целом покрајином Вавилон и главним старешином свих вавилонских мудраца. ⁴⁹ Али Данило замоли цара да одреди Шадраха, Мешаха и Аведнега да воде послове покрајине Вавилон, а он сам остаде на царском двору.

Златни кип и ужарена пећ

3 Цар Навуходоносор направи златан кип шездесет лаката висок и шест лаката широк † и

† шездесет ... широк 27 метара висок и 2,7 метара широк.

постави га у равници Дури у покрајини Вавилон.

² Он онда позва све сатрапе, управитеље, начелнике, саветнике, ризничаре, више и ниже судије и све друге званичнике покрајина да дођу на освештање кипа који је поставио.

³ Сви сатрапи, управитељи, начелници, саветници, ризничари, више и ниже судије и сви други званичници покрајина окупише се на освештању кипа који је цар Навуходоносор поставио и стадоше пред њега. ⁴ Тада гласник гласно објави: »Народи, народности и људи свих језика, ово вам се наређује: ⁵ чим чујете звук рога, фруле, цитре, лире, харфе, гајди или било ког другог музичког инструмента, падните на земљу и поклоните се златном кипу који је поставио цар Навуходоносор. ⁶ Ко не падне и не поклони се, одмах ће бити бачен у ужарену пећ.«

⁷ И тако су, кад би чули звук рога, фруле, цитре, харфе, лире, гајди или било ког другог музичког инструмента, сви народи, народности и људи свих језика падали на земљу и клањали се златном кипу који је поставио цар Навуходоносор.

⁸ У то време, звездознанци дођоше и оптужише Јудеје.

⁹ Они рекоше цару Навуходоносору: »Жив био до века, царе! ¹⁰ Ти си, царе, издао наредбу да свако ко зачује звук рога, фруле, цитре, харфе, лире, гајди или било ког другог музичког инструмента падне и поклони се златном кипу, ¹¹ а да свако ко не падне и не поклони се кипу буде бачен у ужарену пећ.

¹² Али неки Јудеји, они које си одредио да воде послове покрајине Вавилон – Шадрах, Мешах и Аведнега – не маре за тебе, царе. Они нити служе твојим боговима, нити се клањају златном кипу који си поставио.«

¹³ Тада Навуходоносор, силно бесан, позва Шадраха, Мешаха и Аведнега, па их доведоше пред цара.

¹⁴ Навуходоносор их упита: »Шадраше, Мешаше и Аведнега, је ли истина да ви не служите мојим боговима и да се не клањате златном кипу који сам поставио? ¹⁵ Да ли сте спремни, када зачујете звук рога, фруле, цитре, харфе, лире, гајди или било ког другог музичког инструмента, да сместа паднете и поклоните се кипу који сам начинио? Ако му се не поклоните, бићете сместа бачени у ужарену пећ. И који бог вас тада може избавити из мојих руку?«

¹⁶ Шадрах, Мешах и Аведнега одговорише цару: »Не морамо да се у овоме бранимо пред тобом, Навуходоносоре. ¹⁷ Јер, ако нас баце у ужарену пећ, Бог коме служимо може да нас спасе од ње и он ће нас избавити из твоје руке. ¹⁸ Али, ако он то и не учини, царе, знај да ми нећемо да служимо твојим боговима ни да се клањамо златном кипу који си поставио.«

¹⁹ На то се Навуходоносор толико разбесне на Шадраха, Мешаха и Аведнега да му се лице изобличи. Он нареди да се пећ ужари седам пута јаче него

обично, ²⁰ па заповеди најјачим ратницима из своје војске да вежу Шадраха, Мешаха и Аведнега и баце их у ужарену пећ. ²¹ Тако их везаше, па их онако у огртачима, кошуљама, турбанима и другој одећи бацише у ужарену пећ. ²² Пошто је царева наредба била хитна, а пећ прекомерно ужарена, пламен уби стражаре који су до пећи одвели Шадраха, Мешаха и Аведнега. ²³ А њих тројица, чврсто везани, падоше у ужарену пећ.

²⁴ Тада се Навуходоносор запрепасти, па брзо устаде и упита своје саветнике: »Зар нисмо бацили у пећ само тројицу везаних људи?«

Они одговорише: »Тако је, царе.«

²⁵ А он рече: »Али, ево, ја видим четворицу како одвезани шетају по огњу, и није им ништа! А четврти изгледа као Божији син!«

²⁶ Тада Навуходоносор приђе отвору ужарене пећи и повика: »Шадраше, Мешаше и Аведнега, слуге Бога Свевишњега, изађите и дођите овамо!«

И Шадрах, Мешах и Аведнега изађоше из огња.

²⁷ Сви сатрапи, управитељи, начелници и цареви саветници окупише се око њих и видеше да ватра није наудила њиховом телу, да им ни коса на глави није опрљена ни одећа прогорена. Нису чак ни мислили на ватру.

²⁸ Навуходоносор рече: »Благословен Бог Шадраха, Мешаха и Аведнега, који је послао свога анђела да избави своје слуге. Они су се уздали у њега и одбили цареву наредбу, предајући своје тело смрти радије него да служе или се поклоне другом богу осим своје Богу. ²⁹ Стога наређујем да ко год из неког народа, народности или језика увреди Шадреховог, Мешаховог и Аведнеговог Бога буде исечен на комаде и да му се кућа претвори у гомилу крша. Јер, нема ниједног другог Бога који може овако да избави.«

³⁰ После тога, цар постави Шадраха, Мешаха и Аведнега на још више положаје у покрајини Вавилон.

Навуходоносоров сан о дрвету

4 Цар Навуходоносор, људима свих народа, народности и језика, који живе на целом свету: Мир вам у изобилју!

² Мило ми је што могу да вам испричам о знамењима и чудима која ми је показао Свевишњи Бог.

³ Како су велика његова знамења!

Како су силна његова чуда!

Његово царство је вечно царство, његова власт кроз сва поколења!

⁴ Ја, Навуходоносор, мирно сам живео у својој кући и у благостању у својој палати ⁵ када сам сањао сан који ме уплашио. Док сам лежао на својој постељи, престравиле су ме слике и виђења која су ми прошла кроз главу. ⁶ Стога сам заповедио да пред мене доведу све вавилонске мудраце, да ми они протумаче тај сан. ⁷ Када су чаробњаци, врачевци, звездознанци и гатаоци стигли, испричао сам им шта сам

сањао, али они нису умели да ми то протумаче.

⁸ На крају пред мене дође Данило, који се, по мом богу, зове и Валтасар и у коме је дух светих богова, и ја му испричах свој сан:

⁹ »Валтасаре, старешино чаробњакâ, знам да је у теби дух светих богова и да за тебе ниједна тајна није претешка. Ево шта сам видео у сну – кажи ми шта то значи. ¹⁰ Ово су виђења која су ми прошла кроз главу док сам лежао на својој постељи: Погледах, а кад тамо – усред земље дрво, силно високо.

¹¹ Дрво порасте велико и снажно и високо до неба, тако да се видело до краја земље. ¹² Лишће му је било лепо, плодови обилни. На њему је било хране за све. Дивље животиње су под њим налазиле хлад, птице се гнездиле у његовим гранама и сва створења се хранила од њега.

¹³ »Док сам на својој постељи гледао ова виђења у својој глави, погледах, а кад тамо – свети стражар силази са неба ¹⁴ и силним гласом виче: »Посеците дрво и окрешите му гране! Почупајте му лишће и разбацајте плодове! Нека се разбеже животиње испод њега и птице са његових грана! ¹⁵ Али његов пањ са корењем оставите у земљи, у оковима од гвожђа и бронзе, у пољској трави! Нека га кваси роса са неба и нека живи међу животињама и биљем.

¹⁶ Нека му се људски ум промени и нека му се да̂ животињски ум, све док не прође седам временâ †.

¹⁷ »Ову одлуку објављују стражари, ову пресуду износе свети, да би живи знали да Свевишњи влада над људским царствима и даје их коме он хоће и над њима поставља најнезнатијега међу људима.

¹⁸ »То је сан који сам сањао, ја, цар Навуходносор. Сада ми ти, Валтасаре, кажи шта он значи, јер нико од мудраца у мом царству није умео да ми га протумачи. Али ти можеш, јер је у теби дух светих богова.«

Данило тумачи царев сан о дрвету

¹⁹ Данило, који се зове и Валтасар, остаде начас силно сметен, уплашен оним о чему је размишљао.

А цар рече: »Валтасаре, нека те не плаши овај сан или његово значење.«

Тада Валтасар одговори: »Господару, да се бар овај сан односи на твоје непријатеље, а његово значење на твоје душмане. ²⁰ Дрво које си видео, које је израсло велико и снажно и до неба високо, тако да се видело све до краја земље, ²¹ чије је лишће лепо и плодови обилни, на коме има хране за све и под којим бораве дивље животиње, а у гранама му се гнезде птице – ²² то дрво си ти, царе! Постао си велик и снажан. Толико велик си порастао да си досегао до неба, а твоја власт досеже до краја земље. ²³ Ти си, царе, видео стражара, светога, како силази са неба и каже: »Посеците дрво и уништите га, али оставите његов пањ са корењем у земљи, у оковима од гвожђа и бронзе, у пољској трави. Нека га кваси роса са неба и нека живи међу

† временâ Највероватније: годинâ; исто и у 23, 25. и 32. стиху.

дивљим животињама док му не прође седам временâ. ²⁴ Ево значења, царе. Свевишњи је одредио да ово снађе мога господара цара: ²⁵ Отераће те од људи, па ћеш живети међу дивљим животињама. Као говедо ћеш јести траву и квасиће те роса са неба. Проћи ће седам временâ док не спознаш да Свевишњи влада над људским царствима и даје их коме он хоће. ²⁶ А што се тиче заповести да се остави пањ са корењем, то значи да ће ти царство бити враћено када спознаш да Небеса владају. ²⁷ Зато, царе, молим те прихвати мој савет: ослободи се својих греха праведношћу, а своје искварености милошћу према сиромасима, па ће се твоје благостање наставити.«

Испуњење царевог сна о дрвету

²⁸ И све се то догодило цару Навуходносору.

²⁹ Дванаест месеци касније, док се шетао по крову царске палате у Вавилону, ³⁰ цар рече: »Зар није велик Вавилон, који сам ја изградио својом силном моћи, да ми буде царски дом, на славу мога величанства!«

³¹ Док је он још изговарао ове речи, зачу се глас са неба: »Царе Навуходносоре, чуј ово: Одузима ти се царство. ³² Бићеш отеран од људи и живећеш са дивљим животињама. Као говедо ћеш јести траву. Проћи ће седам временâ док не спознаш да Свевишњи влада над људским царствима и даје их коме он хоће.«

³³ И сместа се испуни све што је речено о Навуходносору. Отераше га од људи и јео је траву као говедо. Тело му је квасила роса са неба док му коса није порасла као орлово перје, а нокти као птичје канџе.

³⁴ »Када је прошло речено време, ја, Навуходносор, подигох поглед ка небу и разум ми се поврати, па благослових Свевишњега и дадох хвалу и част Ономе који је довека жив. Његова власт је вечна власт и његово царство кроз сва поколења! ³⁵ Сви житељи земље су као ништа! Он чини како му драго са небеском војском и житељима земље. Нико не може да задржи његову руку ни да му каже: »Шта то радиш?«

³⁶ »Чим ми се повратио разум, вратише ми част и сјај на славу мога царства. Моји саветници и племићи ме потражише, и ја се поново учврстих у своје царству и постадох још већи него пре. ³⁷ Сада ја, Навуходносор, хвалим, величам и славим Цара неба, јер су сва његова дела истинита и сви његови поступци праведни, и он може да понизи охولة.«

Натпис на зиду

5 Цар Валтасар приреди велику гозбу за хиљаду својих племића, па је с њима пио вино. ² Док је пио вино, заповеди да се донесу златне и сребрне посуде које је његов отац ††, цар Навуходносор, био узео из Храма у Јерусалиму, па да из њих пију

он, његови племићи, његове жене и његове наложнице. ³ Тако донеше златне посуде узете из Божијег храма у Јерусалиму, па су цар, његови племићи, његове жене и његове наложнице пили из њих.

⁴ Док су пили вино, хвалили су богове од злата, сребра, бронзе, гвозђа, дрвета и камена. ⁵ Тада се одједном појавише прсти људске руке и почеше да пишу по малтерисаном зиду царске палате близу великог свећњака. Цар виде руку која је писала, ⁶ и лице му пребледе и мисли га узнемирише. Зглобови у куковима му попустише, а колена почеше да му клецају. ⁷ Он повика да се доведу чаробњаци, звездознанци и гатаоци, па рече вавилонским мудрацима: »Ко прочита ово што пише и каже ми шта значи, биће обучен у пурпур, око врата ће му ставити златан ланац и биће трећи по владарском положају у царству.«

⁸ Тада сви мудраци дођоше пред цара, али ниједан није умео да прочита шта пише ни да каже цару шта то значи. ⁹ Цар Валтасар се још више уплаши и пребледе, а његови племићи се збунеше.

¹⁰ А царица је чула буку коју су дигли цар и његови племићи, па уђе у гозбену дворану и рече: »Жив био довека, царе! Не узнемиравај се и не буди тако блед. ¹¹ У твом царству има један човек у коме је дух светих богова. За време владавине твога оца показало се да је оштроуман и обдарен памећу и мудрошћу као богови. Њега је твој отац, цар Навуходносор, поставио за старешину чаробњакâ, врачава, звездознанаца и гаталаца. ¹² Показало се да тај Данило, кога је твој отац назвао Валтасар, има изузетне способности, знање и памет и вештину да тумачи снове, одгонета загонетке и решава замршене случајеве. Нека га позову, и он ће ти рећи шта ово значи.«

¹³ Тако Данила доведоше пред цара, који га упита: »Јеси ли ти Данило, један од јудејских изгнаника које је мој отац, цар, довео из Јудеје? ¹⁴ Чуо сам за тебе да је у теби дух богова и да си оштроуман и паметан и да поседујеш изузетну мудрост. ¹⁵ Довели су пред мене мудраце и врачеве да прочитају ово што пише и да ми кажу шта значи, али они нису умели да ми објасне ни једну једину реч. ¹⁶ Чуо сам да умеш да тумачиш и решаваш замршене случајеве. Ако успеш да прочиташ ово што пише и кажеш ми шта значи, обући ће те у пурпур, око врата ће ти ставити златан ланац и бићеш трећи по владарском положају у царству.«

¹⁷ Тада Данило одговори цару: »Задржи за себе своје поклоне, а своје награде дај неком другом. А ја ћу цару прочитати ово што пише и рећи му шта значи.

¹⁸ »Царе, Свевишњи Бог је твоме оцу Навуходносору дао царство, велику моћ, славу и част. ¹⁹ Због велике моћи коју му је Бог дао, бојали су га се људи свих народа, народности и језика и дрхтали пред

њим, јер је могао да убије кога је хтео или да поштеди живот коме је хтео, да уздигне или да понизи кога је хтео. ²⁰ Али, када је постао бахат и окорео од охолости, уклоњен је са свога царског престола и одузета му је слава. ²¹ Отеран је од људи и дат му је ум животиње. Живео је међу дивљим магарцима и јео траву као говедо, а тело му је квасила роса са неба све док није спознао да Свевишњи Бог влада над људским царством и поставља над њим кога он хоће.

²² »А ти се, Валтасаре, његов сине †, ниси понизио, иако си све то знао, ²³ него си се дигао против Господара неба. Наредио си да ти се донесу судови из његовог Храма, па сте ти, твоји племићи, твоје жене и наложнице пили вино из њих. Хвалио си богове од сребра и злата, бронзе и гвозђа, дрвета и камена, који не виде, не чују и не разумеју. А Богу у чијим је рукама цео твој живот и све што чиниш ниси указао част. ²⁴ Зато је он послао руку која је написала овај натпис. ²⁵ Ово је натпис који је написан:

МЕНЕ, МЕНЕ, ТЕКЕЛ УФАРСИН .

²⁶ »А ево шта те речи значе:

Мене : Бог је одбројао дане твом царству и учинио му крај.

²⁷ *Текел* : Измерен си на ваги и показало се да си сувише лак.

²⁸ *Перес* : Твоје царство је подељено и дато Међанима и Персијанцима.«

²⁹ Тада Валтасар издаде заповест, и Данила обукоше у пурпур, око врата му ставише златан ланац и прогласише га за трећег по владарском положају у царству.

³⁰ Те исте ноћи убише Валтасара, цара Халдејаца, ³¹ а царство преузе Дарије Међанин, који је имао шездесет две године.

Данило у лављој јами

6 Дарије одлучи да постави сто двадесет сатрапа да владају над целим царством ² и три надгледника, од којих је један био Данило, којима ће сатрапи полагати рачун, да цар не би трпео штету. ³ А Данило се својим изузетним способностима толико истицао међу осталим надгледницима и сатрапима да цар науми да га постави над целим царством. ⁴ Због тога надгледници и сатрапи почеше да траже нешто против Данила у вези са царством, али нису могли. Не нађоше му никакву замерку, јер је Данило био поуздан, а нимало покварен или немаран.

⁵ Они рекоше: »Нећемо наћи ништа против овог Данила, осим ако не нађемо нешто у вези са законом његовог бога.«

⁶ Стога надгледници и сатрапи одоше заједно пред цара и рекоше: »Царе Дарије, жив био довека! ⁷ Сви надгледници царства, управитељи, сатрапи, са-

†† отац Ова реч на арамејском може да значи и »предак« или »претходник«; исто и у 11,13. и 18. стиху.

† сине Ова реч на арамејском може да значи и »потомче« или »наследнике«.

ветници и начелници сложили су се да би требало да цар изда указ, који ће се строго примењивати, да се свако ко се следећих тридесет дана буде молио било ком богу или човеку осим теби, царе, баца у лављу јаму.⁸ Зато, царе, издај и потпиши ову наредбу, да буде непромењива, у складу са законима Међана и Персијанаца, који су непромењиви.»⁹ И цар Дарије потписа наредбу.

¹⁰ Када је сазнао да је ова наредба објављена, Данило оде кући, у своју горњу собу, чији су прозори гледали према Јерусалиму. Три пута сваког дана он се на коленима молио и захваљивао своме Богу, као што је чинио и до тада.¹¹ Они људи дођоше заједно и затекоше Данила како се моли Богу и тражи његову милост,¹² па одоше цару и рекоше му: »Зар ти ниси потписао наредбу да се свако ко се у следећих тридесет дана буде молио било ком богу или човеку осим теби, царе, баца у лављу јаму?«

Цар одговори: »То је истина. У складу са законима Међана и Персијанаца, који су непромењиви.«

¹³ Тада они рекоше цару: »Данило, један од изгнаника из Јудеје, не мари ни за тебе, царе, ни за наредбу коју си потписао. И даље се моли три пута дневно.«

¹⁴ Када је цар то чуо, веома се узнемири и чврсто одлучи да спасе Данила, па се све до заласка сунца трудио не би ли га како избавио.¹⁵ Тада они људи опет заједно дођоше цару, па су говорили с њим о царској наредби: »Ти, царе, знаш да се по закону Међана и Персијанаца ниједна наредба или указ који цар изда не може мењати.«

¹⁶ Тада цар издаде налог, па Данила доведоше и бацише у лављу јаму.

Цар рече Данилу: »Нека те спасе твој Бог, коме не престано служиш!«

¹⁷ Донеше један камен и поставише га на отвор јаме, а цар га запечати својим печатним прстеном и печатним прстеновима својих племића, тако да за Данила није било излаза.¹⁸ Потом цар оде у своју палату и проведе ноћ без јела и друштва, а није могао ни да заспи.

¹⁹ Цар устаде са првим зрацима зоре и пожури до лавље јаме.²⁰ Када је дошао близу јаме, жалобним гласом позва Данила: »Данило, слуго Бога живога, да ли је твој Бог, коме непрестано служиш, могао да те спасе од лавова?«

²¹ А Данило одговори цару: »Жив био довека, царе! ²² Мој Бог је послао свога анђела и затворио чељусти лавовима, да ми не науде, јер сам недужан пред њим. А ни пред тобом, царе, нисам учинио никакво зло.«

²³ Цар се силно обрадова, па нареди да Данила извуку из јаме. А када су га извукли, не нађоше на њему ниједну рану, јер се уздао у свога Бога.

²⁴ Тада цар нареди да доведу оне људе који су оптужили Данила и баце их у јаму, заједно са њиховим женама и децом. Они само што дотакоше дно

јаме, а лавови их савладаше и смрвише им све кости.

²⁵ Цар Дарије написа свим народима, народностима и људима свих језика који су живели у целој земљи:

»Мир вам у изобилју!

²⁶ »Наређујем да људи у свим покрајинама мога царства дрхте од страха од Даниловог Бога. Јер, он је живи Бог и остаје довека. Његово царство неће пропасти, његовој власти нема краја.²⁷ Он спасава и избавља, чини знамења и чуда на небу и на земљи. Он је Данила спасао од лавова.«

²⁸ Тако је Данило имао успеха у царству Дарија Међанина и царству Кира Персијанца.

Данилов сан о четири звери

7 Прве године владавине Валтасара, цара Вавилона, Данило је сањао сан и виђења су му пролазила кроз главу док је лежао на својој постељи. Он одмах сажето записа шта је сањао.

² Овако рече: »Ноћу, у виђењу, погледах, а кад тамо – четири небеска ветра узбуркаше велико море!

³ Тада из мора изађоше четири велике звери, свака другачија од осталих.⁴ Прва је била као лав и имала је орловска крила. Док сам је гледао, ишчупаше јој се крила и она би подигнута са земље тако да је стајала на ногама као човек. А даде јој се и људски ум.⁵ Онда видех другу звер. Била је као медвед и била је постављена на бок, а у чељустима је, међу зубима, имала три ребра. Њој рекоше: »Устани и најдери се меса!«

⁶ »После тога погледах, а кад тамо – још једна звер! Била је као леопард, а на леђима је имала четири крила, као птича. Имала је четири главе и била јој је дата власт.

⁷ »После тога погледах опет у свом ноћном виђењу, а кад тамо – четврта звер! Била је страшна, ужасна и веома моћна и имала је велике гвоздене зубе. Прождирала је своје жртве, мрвећи их, и газила ногама све што би преостало. Била је различита од свих пређашњих звери, а имала је десет рогова.

⁸ Док сам размишљао о њеним роговима, а кад тамо – један мали рог израсте међу њима, а три од пређашњих рогова ишчупаше се пред њим. Овај рог је имао очи као људске и уста која су хвалисаво говорила.

⁹ »Док сам то гледао, поставише престоле и Правдави седе. Одећа му је била бела као снег, коса на глави као чиста вуна. Престо су му били пламенови, а његови точкови распаљени огањ.¹⁰ Пред њим је извијала и текла огњена река. Хиљаде хиљада су му служиле, миријаде миријада[†] стајале су пред њим. Суд поче да заседа и књиге се отворише.

¹¹ »И даље сам гледао ону звер због хвалисавих речи које је мали рог изговарао, и док сам гледао, звер убише и њено тело уништише и бацише у

[†] миријаде миријада То јест: десетине хиљада десетина хиљада.

платмећи огањ. ¹² Осталим зверима одузеше власт, али их пустише да живе још неко време.

¹³ »Погледах опет у свом ноћном виђењу, а кад тамо – један као Син човечији [†] долази на небеским облацима! Он приђе Прадавноме, па га доведоше пред њега. ¹⁴ Њему би дата власт, слава и царство. Служиће му сви народи, народности и језици. Његова власт је вечна власт, а његово царство неће никад бити уништено.«

Тумачење сна

¹⁵ »Ја, Данило, силно се потресох у духу, а виђења у мојој глави узнемирише ме. ¹⁶ Приђох једноме који је тамо стајао и замолих га да ми каже право значење свега овог. И он ми рече и обзнани шта то значи: ¹⁷ »Оне четири велике звери четири су цара који ће се уздићи на земљи. ¹⁸ Али, свети Свевишњега преузеће царство и оно ће бити њихово до века – заувек и довека.«

¹⁹ »Затим хтедох да сазнам истину о четвртој звери, која је била различита од других и најужаснија, са својим гвозденим зубима и бронзаним канџама, која је прождирала своје жртве, мрвећи их, и газила ногама све што би преостало. ²⁰ Хтео сам да сазнам и шта значи оних десет рогова на њеној глави и онај рог који је израстао, пред којим су три рога пала – рог са очима и устима која су хвалисаво говорила, и који је изгледао силнији од осталих рогова. ²¹ Док сам гледао, тај рог је ратовао против светих и побеђивао их ²² све док Прадавни није дошао и пресудио у корист светих Свевишњега и док није дошло време да свети преузму царство.

²³ »Он овако рече: »Четврта звер је четврто царство које ће се појавити на земљи. Оно ће бити различито од свих осталих царстава и прождреће целу земљу, згазити је и смрвити. ²⁴ Њених десет рогова десет је царева који ће доћи из тог царства. После њих ће се појавити цар који ће бити различит од ових пре њега и покориће три цара. ²⁵ Говориће против Свевишњега, тлачити његове свете и хтети да промени утврђена времена и законе. Свети ће бити предати у његове руке на једно време, два времена и пола времена. ²⁶ Али, суд ће заседати и одузети му власт, уништити је и затрти довека ^{††}. ²⁷ Тада ће царство и власт и слава свих царстава под небом бити дати светима – народу Свевишњега. Његово царство је вечно и сви владари ће му служити и покоравати му се.«

²⁸ »Овде је крај извештаја. Ја, Данило, силно се потресох због својих мисли и пребледех, али све то задржах за себе.«

Данилово виђење о овну и јарцу

8 »Треће године владавине цара Валтасара, ја, Данило, имао сам још једно виђење после

[†] Син човечији Овај израз на арамејском може да значи и »људско биће«. ^{††} довека Ова реч на арамејском може да значи и »докрај«.

оног које сам имао раније. ² У том виђењу видех себе у тврђави града Сузе, у покрајини Елам, и у виђењу сам био крај прокопа Улаја. ³ Подигох поглед, а кад тамо – ован стоји крај прокопа. Имао је два рога, оба дугачка, али је један био дужи од другог, а израстао је касније. ⁴ Видех овна како бode на запад, на север и на југ. Ниједна животиња није могла да му се одупре ни да се отргне од његове власти. Радио је шта год је хтео и осилио се.

⁵ »Док сам размишљао о томе, а оно – са запада дође јарац. Прешао је преко целе земље не додирујући тле, а међу очима је имао силан рог. ⁶ Он стиже до дворогог овна ког сам видео како стоји крај прокопа и свом жестином јурну на њега. ⁷ Видех како дође до овна и бесно навали на њега, удари га и поломи му оба рога. Ован није имао снаге да му се одупре, па га јарац обори на земљу и изгази. И нико није могао да избави овна из јарчеве власти.

⁸ »Јарац постаде веома силан, али када је био на врхунцу моћи, поломи му се онај велики рог, а место њега четири силна рога израстоше према све четири стране света [‡]. ⁹ Из једног од њих израсте мали рог, који силно порасте према југу и према истоку, према Лепој земљи ^{‡†}. ¹⁰ Он порасте све до небеске војске и баци неке од њих и неке звезде на земљу и изгази их. ¹¹ Постави се као да је велик исто колико и Заповедник небеске војске, одузе му свакодневну жртву и разори његово светилиште. ¹² Војска и свакодневна жртва дате су му у побуну. Он обори истину на земљу и би успешан у свему што је чинио.

¹³ »Тада чух једног светога како говори, а један други свети га упита: »Докле ће трајати све ово из овог виђења о свакодневној жртви, о побуну која пустоши и о гажењу светилишта и војске?«

¹⁴ »Он ми рече: »Још две хиљаде триста вечери и јутара, па ће светилиште бити освештано.«

Тумачење виђења о овну и јарцу

¹⁵ »Док сам ја, Данило, гледао ово виђење и покушавао да га разумем, а оно – пред мене стаде неко као човек.

¹⁶ »Зачух људски глас са прокопа Улаја како довикује: »Гаврило, објасни овоме виђење!«

¹⁷ »Тако онај дође до места где сам стајао. А док је прилазио, обузе ме страх и ја падох ничице.

»Он ми рече: »Сине човечији, схвати да је ово виђење за време краја.«

¹⁸ »А док ми је он говорио, ја сам био у дубоком сну, лицем према земљи.

»Он ме дотаче и подиже на ноге, ¹⁹ па рече: »Ево, рећи ћу ти шта ће се догодити касније, у време срџбе, јер ће крај бити у одређено време. ²⁰ Двороги ован кога си видео представља царева Медије и Персије. ²¹ Рутава јарац је цар Грчке, а онај велики рог међу његовим очима је први цар. ²² Четири ро-

[‡] четири стране света Дословно: четири небеска ветра.

^{‡†} Лепој земљи Вероватно: Израелу.

га која су израсла на месту оног поломљеног рога представљају четири царства која ће настати из његовог народа, али неће имати његову снагу. ²³ Пред крај њиховог царства, када се ти бунтовници потпуно изопаче, појавиће се један окрутан цар, вешт у сплеткама. ²⁴ Постаће силно моћан, али не својом снагом. Изазваће запањујуће уништење и успевати у свему што предузме. Уништиће моћне и свети народ. ²⁵ Својом лукавошћу учиниће да превара напредује. Узохолиће се и уништити многе у време мира, а супротставиће се и Кнезу над кнежевима. Али биће скршен, и то не људском руком. ²⁶ »Ово виђење о вечерима и јутрима које ти је дато истинито је. Али ти га запечати, јер је оно за далеку будућност.‘ ²⁷ »Ја, Данило, занемоћан, па сам био болестан неколико дана. Потом устадох и наставих да обављам послове за цара. Оно виђење ме је сасвим збунило и нисам га разумео.«

Данилова молитва

9 »Прве године владавине Дарија сина Ксерксовог, пореклом Међанина, који је био владар Халдејског царства, ² ја, Данило, увидех из Писама, из речи ГОСПОДЊЕ која је дошла пророку Јеремији, да ће Јерусалим лежати опустошен седамдесет година. ³ Стога се обратих Господу Богу молитвама и молбама, постећи у кострети и пепелу. ⁴ Молио сам се ГОСПОДУ, своме Богу, признајући: »Господе, велики и страшни Боже, који се држиш свог Савеза љубави с онима који те воле и држе се твојих заповести: ⁵ »Грешили смо и понашали се покварено, били смо опаки, бунили се и окренули се од твојих заповести и законâ. ⁶ Нисмо слушали твоје слуге, пророке, који су у твоје име говорили нашим царевима, поглаварима, праоцима и свему народу земље. ⁷ »Твоја је, Господе, праведност, а на нама је данас срамота – на Јудејима, Јерусалимљанима и на целом Израелу, близу и далеко, у свим земљама у које си их отерао зато што су ти били неверни. ⁸ »ГОСПОДЕ, срамота је на нама и нашим царевима, поглаварима и праоцима, јер смо згрешили против тебе. ⁹ »Господ, наш Бог, милостив је и опрашта, иако смо се побунили против њега ¹⁰ и нисмо слушали ГОСПОДА, Бога, ни држали се законâ које нам је дао преко својих слугу пророка. ¹¹ Сав Израел је прекршио твој Закон и окренуо се од тебе, не слушајући те. Зато су се на нас излила проклетства и осуда изречена уз заклетву, записани у закону Мојсија, слуге Божијег, јер смо згрешили против Бога. ¹² »Он је испунио оно што је рекао да ће учинити против нас и наших владара наваливши на нас велику несрећу – под небом се никад није догодило то што се догодило у Јерусалиму. ¹³ Баш као што је записано у Мојсијевом закону, дошла је на нас ова несрећа, али ми нисмо потражили наклоност

ГОСПОДА, нашега Бога, окренувши се од наших греха и приклонивши се твојој истини. ¹⁴ А ГОСПОД је бдео над несрећом и навалио ју је на нас, јер је ГОСПОД, наш Бог, праведан у свему што чини – а ми га нисмо слушали.

¹⁵ »А сада, Господе Боже наш, који си моћном руком извео свој народ из Египта и тако стекао Име које траје до дана данашњег, ми смо згрешили и били опаки. ¹⁶ Господе, по свој својој праведности, одврати свој гнев и срџбу од Јерусалима, свога града, свога светог брда. Наши греси и злодела наших праотаца учинили су да Јерусалим и твој народ буду ругло свима који нас окружују.

¹⁷ »Сада, Господе, саслушај молитве свога слуге и његове молбе за милост. Својим лицем обасјај опустошено светилиште, себе ради, Господе. ¹⁸ Саслушај ме, Боже мој, отвори очи и погледај нашу пуштош и град који се зове твојим Именом. Не молимо те зато што смо праведни, већ због твоје велике самилости.

¹⁹ »Господе, чуј!

Господе, опрости!

Господе, саслушај и учини!

Себе ради, Боже мој, не оклевај,

јер се твој град и твој народ зову твојим Именом.‘«

Седамдесет седмица

²⁰ »Док сам још ово говорио, молећи се и признајући своје грехе и грехе свога народа, Израела, износећи своју молбу за милост ГОСПОДУ, своме Богу, за његово свето брдо, ²¹ док сам, дакле, још говорио молећи се, Гаврило, човек кога сам био видео у оном првом виђењу, долете до мене у брзом лету и дотаче ме у време вечерње жртве.

²² »Он ме поучи, рекавши: »Данило, дошао сам да ти дам разборитости и умности. ²³ Чим си почео да се молиш, стигао је одговор, и ја сам дошао да ти га објавим, јер си Божији миљеник. Стога размисли о поруци и схвати виђење:

²⁴ »Седамдесет седмица одређено је твоме народу и твоме светом граду да се оконча преступ, да се докрајчи грех, да се изврши помирење за злодела, да се уведе вечна праведност, да се запечате виђења и пророци и да се помаже Свети над светима †.

²⁵ »Знај и разумеј: од када буде издата заповест да се обнови и изгради Јерусалим до Помазаника, Владара, проћи ће седам седмица и шездесет две седмице. Биће поново изграђен са тргом и опкопом, али у време невоље. ²⁶ А после шездесет две седмице, Помазаник ће бити погубљен и неће имати ништа. Народ владара који ће доћи уништиће град и светилиште. Крај ће доћи као потоп: до краја рата одређено је пустошење. ²⁷ Он ће склопити савез са многима за једну седмицу, а половином те седмице окончаће жртве и приносе. На врху Храма

† Свети над светима Овај израз на хебрејском може да значи и »светиња над светињама«.

биће грозота пустошења док се крај који је одређен не обори на пустошника.⁴»

Данилово виђење о човеку

10 Треће године владавине Кира, цара Персије, Данилу, који се звао и Валтасар, би објављена порука. Порука је била истинита, али било ју је веома тешко разумети †. Разумевање поруке дође му у виђењу.

²»Ја, Данило, био сам тада три седмице у жалости. ³Нисам јео бирања јела, нисам окусио ни меса ни вина и нисам се мазао уљем док не прођоше те три седмице. ⁴Двадесет четвртог дана првог месеца, док сам био на обали велике реке Тигар, ⁵подигох поглед, а кад тамо – човек обучен у ланену одећу, а око струка му појас од најчистијег злата! ⁶Тело му је било као хризолит, лице као муња, очи као горуће бакље, руке и ноге као углачана бронза, а глас као жамор мноштва. ⁷Само сам ја, Данило, гледао ово виђење. Људи који су били са мном нису га видели, али их обузе силан страх, па побегоше и сакрише се.

⁸»Тако сам остао сâм и гледао ово велико виђење. Снага ме остави, лице ми насмрт пребледе и осетих се беспомоћно. ⁹Тада га чух како говори и, кад га чух, онесвестих се и падох ничице.

¹⁰»Онда ме дотаче рука и подиже ме на дрхтава колена и руке.

¹¹»Он ми рече: „Данило, Божији миљениче, добро пази на речи које ћу ти говорити и усправи се, јер сам сада послат теби.“

»Када ми је то рекао, устадох дрхтећи.

¹²»Он ми рече: „Не бој се, Данило. Од првог дана када си одлучио да разумеш и да се понизиш пред својим Богом, твоје речи су услишене и ја сам дошао због њих. ¹³Али, заповедник персијског царства опирао ми се двадесет један дан. Тада ми је Михаило, један од главних заповедника, прискочио у помоћ, јер сам био остао сâм против цара Персије, ¹⁴а ја дођох да ти објасним шта ће се догодити твојем народу у последња времена, јер ово је виђење за дане који тек треба да дођу.“

¹⁵»Када је он то изговорио, ја оборих поглед ка земљи и занемех.

¹⁶»Тада ми онај који је изгледао као човек додирну усне, па ја отворих уста и почех да говорим.

»Рекох ономе који је стајао преда мном: „Господару, обузела ме је тескоба због овог виђења и занемоћао сам. ¹⁷Како да онда ја, твој слуга, разговарам с тобом, господару? Снага ме је оставила и једва дишем.“

¹⁸»Тада ме онај који је изгледао као човек дотаче и оснажи, ¹⁹па рече: „Не бој се, Божији миљениче. Мир с тобом. Буди јак. Буди храбар.“

»Када ми је то рекао, снага ми се поврати, па рекох: „Говори, господару, јер си ме оснажио.“

† али било ју је веома тешко разумети Овај текст на хебрејском може да значи и »а била је о великом рату«.

²⁰»А он рече: „Знаш ли зашто сам дошао к теби? Сада ћу се вратити да се борим против заповедника Персије, а када ја одем, доћи ће заповедник Грчке. ²¹Али, прво ћу ти рећи шта је записано у Књизи истине. Нема никога ко ме подржава против ових, осим Михаила, вашег заповедника.“

11 »Уз њега сам прве године владавине Дарија Међанина стајао да га охрабрим и оснажим.«

Цар Југа и цар Севера

²»А сада ћу ти открити истину: Још три цара ће се појавити у Персији, а онда четврти, који ће бити богатији од свих осталих. Када због свога богатства стекне силну моћ, све ће подићи против грчког царства. ³Тада ће се појавити моћан цар, који ће владати великом силом и чинити како му драго. ⁴На врхунцу његове моћи његово царство ће се распасти и разделити на четири стране света ††. Али оно неће припасти његовим потомцима и неће бити онако моћно као за његове владавине, јер ће његово царство бити ишчупано и дато другима.

⁵»Цар Југа ће постати моћан, али један од његових заповедника постаће још моћнији од њега и својом великом моћи владати својим царством.

⁶После неколико година, њих двојица ће склопити савез. Кћи цара Југа доћи ће цару Севера да склопе споразум, али тиме неће сачувати своју моћ, а ни он ни његова моћ неће потрајати. У то време ће бити предати она, њена пратња, њен отац ‡ и онај који ју је подржавао.

⁷»Тада ће се дићи један из њене лозе да заузме њено место. Он ће напасти војску цара Севера и продрети у његову тврђаву. Бориће се с њима и победити. ⁸Однеће у Египат као плен њихове богове, ливене ликове и драгоцене предмете од сребра и злата. Потом ће неколико година оставити цара Севера на миру.

⁹»Тада ће цар Севера напасти цара Југа, али ће се вратити у своју земљу. ¹⁰Онда ће се његови синови спремити за рат и окупити силну војску, која ће навалити незадрживо као потоп и продрети све до тврђаве цара Југа.

¹¹»Цар Југа ће побеснети и изаћи у бој против цара Севера, који ће подићи велику војску, али ће она бити поражена. ¹²А када та велика војска буде поражена, он ће се узохолити и убити много хиљада, али се неће одржати ¹³јер ће цар Севера окупити другу војску, већу од оне пређашње. После неколико година, напашће са великом, добро опремљеном војском. ¹⁴У то време ће се многи дићи против цара Југа, а дићи ће се и неки насилници из твога народа, да се испуни ово виђење, али неће успети. ¹⁵Цар Севера ће доћи и подићи опсадни насип и освојити утврђени град. Снаге Југа неће моћи да се одупру, чак ни најбољи војници неће одолети.

†† на четири стране света Дословно: на четири небеска ветра. ‡ њен отац Ова реч на хебрејском може да значи и »њено дете«.

¹⁶ Нападач ће чинити шта год хоће и нико му се неће супротставити. Утврдиће се у Лепој земљи † и имати моћ да је уништи. ¹⁷ Одлучиће да дође са свим снагама свога царства и склопиће савез са царем Југа и дати му једну своју кћер за жену, али његов наум †† неће успети ни помоћи му.

¹⁸ »Тада ће се окренути на земље уз обалу и заузеће многе од њих. Али један заповедник ће окончаће његову бахатост и извргнути га срамоти. ¹⁹ Тада ће се окренути на тврђаве своје земље, али ће по-срнути и пасти, и више га неће бити.

²⁰ »Његов наследник ће послати порезника да би одржао сјај царства, али ће после кратког времена погинути, иако не у размирици или бици.

²¹ »Наследиће га једна ништарија, недостојна царске части. Доћи ће у време мира и сплеткама задобити царство. ²² Силна војска биће отплављена и скршена пред њим заједно са владаром Савеза.

²³ Када склопи споразум с њим, послужиће се преваром и доћи на власт са свега неколико људи.

²⁴ Када се најбогатије покрајине буду осећале сигурно, провалиће у њих и урадити оно што ниједан од његових отаца ни праотаца није урадио. Својима ће делити отето, опљачкано и благо и смишљати како да освоји тврђаве, али само за неко време.

²⁵ Скупиће снагу и храброст и с великом војском напасти цара Југа. Цар Југа ће кренути у рат с великом и веома јаком војском, али неће моћи да се одбрани због сплетки које су сковали против њега. ²⁶ Скршиће га они који су јели за његовом трпезом. Његова војска биће савладана и многи ће пасти покошени. ²⁷ Тада ће ова два цара са злим побудама у срцу сести за исту трпезу и лагати један другога, али од тога им неће бити никакве користи, јер ће крај доћи у одређено време. ²⁸ Цар Севера ће се вратити у своју земљу са великим благом, али ће у срцу бити против светог Савеза. Учиниће оно што је наумио и онда ће се вратити у своју земљу.

²⁹ »У одређено време поново ће напасти Југ, али сада неће бити као први пут. ³⁰ Напашће га китимске лађе и он ће се уплашити. Стога ће се окренути и искалити свој бес на светом Савезу. Вратиће се и посаветовати се са онима који су оставили свети Савез. ³¹ Његова војска ће доћи и оскврнавити храмску тврђаву, укинути свакодневну жртву и поставити грозоту пустошења. ³² Ласкањем ће искварити оне који су прекршили Савез. Али они који познају свога Бога снажно ће му се одупрети.

³³ »Мудри људи у народу поучиће многе, иако ће неко време бити затирани мачем и огњем, сужањством и пљачком. ³⁴ Док буду затирани, биће им пружана мала помоћ, а многи ће им се неискрено придружити. ³⁵ Неки од мудрих биће убијени, да се народ прекали, пречисти и очисти до времена краја, који ће доћи у одређено време.‘«

† Лепој земљи Вероватно: Израелу. †† његов наум Или: она.

Охоли цар

³⁶ »Цар ће чинити како му се прохте. Уздизаће и величати самога себе изнад сваког бога и говорити грозне хуле против Бога над боговима. Имаће успеха све док се не наврши време срџбе, јер оно што је одређено мора да се догоди. ³⁷ Он неће марити ни за богове својих праотаца, ни за онога кога воле жене, ни за било ког другог бога, него ће самога себе узвисити над свима. ³⁸ Место њих славиће бога тврђава. Бога кога његови праоци нису познавали славиће златом и сребром, драгим камењем и драгоценостима. ³⁹ Напашће и најјаче тврђаве уз помоћ туђега бога и велику част указати онима који га признају. Постављаће их за владаре над многима и разделити им земљу као награду.

⁴⁰ »У време краја, цар Југа ће заратити с њим, а цар Севера ће навалити на њега борним колима, коњаницима и многим лађама. Упашће у многе земље и проћи кроз њих као поплава, ⁴¹ а упашће и у Лепу земљу ‡. Многе земље ће пасти, али ће се Едом, Моав и део Амонаца избавити из његових руку. ⁴² Он ће проширити своју власт на многе земље – ни Египат му неће измаћи. ⁴³ Имаће власт над благом у злату и сребру и свим драгоценостима Египта, а покориће и Либијце и Кушане. ⁴⁴ Али, узнемириће га вести са истока и севера, па ће у сиљном бесу кренути да уништи и затре многе. ⁴⁵ Разапеће своје царске шаторе између мора и лепе свете горе. Али и њему ће доћи крај и нико му неће помоћи.‘«

Последња времена

12 »У то време ће устати Михаило, велики заповедник који штити твој народ. Настаће време невоље какво није било од постанка народа па до тада. Али тада ће твој народ бити избављен – свако чије се име нађе записано у Књизи. ² Пробудиће се мноштва оних који спавају у земаљском праху – једни за вечни живот, а други за срамоту и вечни презир. ³ Мудри ће сијати као сјај небеса, а они који многе доводе праведности као звезде – заувек и до века. ⁴ А ти, Данило, чувај ове речи у тајности и запечати ову књигу до времена краја. Многи ће ићи овамо и онамо да увећају знање.‘

⁵ »Тада ја, Данило, погледах, а кад тамо – друга двојица су стајала, један на овој обали реке, а други на другој обали. ⁶ Један од њих упита оног човека обученог у лан, који је био над водама реке: „Још колико до испуњења ових чуда?“

⁷ »Онај човек обучен у лан, који је био над водама реке, подиже десницу и левицу ка небу и ја чух како се заклиње Оним који живи до века: „После једног времена, два времена и пола времена. Када моћ светог народа буде скршена, све ово ће се довршити.‘

‡ Лепу земљу Вероватно: Израел.

⁸»Чуо сам, али нисам разумео, па упитих: ,Господару, како ће се све ово довршити?'

⁹»А он одговори: ,Иди својим путем, Данило, јер ове речи су тајне и запечаћене су до времена краја.

¹⁰Многи ће бити очишћени, избељени и пречишћени, а опаки ће и даље бити опаки. Ниједан опак неће разумети, али мудри ће разумети.

¹¹»Од времена када буде укинута свакодневна жртва до дана када буде постављена грозота пустошења проћи ће хиљаду две стотине деведесет дана. ¹²Благо оном ко чека и дочека хиљаду три стотине тридесет пет дана. ¹³А ти иди својим путем до краја. Ти ћеш умрети, а на крају времена ћеш уста-ти да примиш своју награду.«

Осија

1 Реч ГОСПОДЊА која је дошла Осији сину Бее-ријевом у време Озије, Јоатама, Ахаза и Езекије, царева Јуде, и Јаровама сина Јоашевог, цара Израела.

Осија се жени блудницом

2 Када је ГОСПОД први пут говорио преко Осије, рече му: »Иди и ожени се блудницом и имај с њом децу блудничења, јер се земља одала блуду окренувши се од ГОСПОДА.«

3 И Осија узе за жену Гомер кћер Дивлајимову, и она затрудне и роди му сина.

4 ГОСПОД му рече: »Дај му име Јизреел, јер ћу ускоро казнити Јехуову владарску кућу због покоља у Јизреелу и учинити крај Израеловом царству. **5** Тога дана ћу у долини Јизреел сломити Израелов лук.«

6 Гомер опет затрудне и роди кћер, а ГОСПОД рече Осији: »Дај јој име Ло-Рухама †, јер више нећу волети израелски народ и нећу му опростити. **7** Али, волећу народ Јуде и спасти га ГОСПОДОМ, његовим Богом, а не луком или мачем или битком или коњима или коњаницима.«

8 Када је престала да доји Ло-Рухаму, Гомер опет затрудне и роди још једног сина.

9 Тада ГОСПОД рече: »Дај му име Ло-Ами ††, јер ви нисте мој народ, а ја нисам ваш Бог.«

Обећање обнове Израела

10 »Али Израелаца ће опет бити као песка на морској обали, који не може да се измери ни преброји. На оном месту где им је речено: ‚Нисте мој народ‘, биће названи ‚синови Бога живога‘. **11** Народ Јудин и народ Израелов опет ће се ујединити и изабрати себи једног вођу, па ће живети у благостању у земљи ‡, јер ће дан Јизреела бити велик.

2 »Кажите својој браћи: ‚Ами †† и својим сестрама: ‚Рухама ††.«

Израел је Божија неверна жена

2 »Поведите парницу против своје мајке, поведите парницу јер ми није жена, а ја јој нисам муж.

Нека одбаци блудничење од себе

† Ло-Рухама значи »невољена«. †† Ло-Ами значи »није мој народ«. ‡ живети у благостању у земљи Или: ницати из земље. Дословно: изаћи из земље. †† Ами значи »мој народе«. †† Рухама значи »вољена«.

и прељубу између својих дојки,

3 да је не скинем голу и не учиним да буде као на дан свога рођења, да је не претворим у пустињу, у земљу испуцалу да је не претворим и не уморим је жеђу.

4 »Њену децу нећу волети, јер су деца блудничења.

5 Мајка им се одала блуду и зачала их у срамоти.

Рекла је: ‚Ићи ћу за својим љубавницима, онима који ми дају хране и воде, вуне и лана, уља и пића.‘

6 Зато ћу јој пут преградити трњем, оградити је зидом да не нађе пут.

7 Трчаће за својим љубавницима, али их неће стићи;

тражиће их, али их неће наћи.

Тада ће рећи:

‚Вратићу се свом првом мужу, јер ми је пре било боље него сада.‘

8 А није знала да сам јој ја давао жито, младо вино и уље

и засипао је сребром и златом од којих су правили Ваале.

9 Зато ћу јој узети своје жито када сазри и младо вино када му буде време.

Узећу и своју вуну и лан, који би јој били да своју голотињу покрије.

10 Сада ћу њену срамну голотињу разоткрити наочиглед њеним љубавницима.

Нико је неће избавити из моје руке.

11 Окончаћу сва њена славља:

њене светковине, младе месеце, суботе – све њене празнике.

12 Упропастићу јој лозу и смоквина стабла, за које је говорила:

‚Они су ми плата од мојих љубавника.‘

У шикару ћу их претворити,

да их дивље животиње обрсте.

13 Казнићу је за дане када је Ваалима палила кад, китила се прстењем и накитом

и трчала за својим љубавницима, а мене заборавила«,

говори ГОСПОД.

Израел ће се покајати

14 »Зато ћу је сада намамити,

одвести је у пустињу и нежно јој говорити.
¹⁵ Тамо ћу јој дати винограде
и Долину невоље †
у двери наде претворити.
Тамо ће певати †† као у дане своје младости,
као онога дана када је изашла из Египта.
¹⁶ »Тога дана«, говори ГОСПОД,
»зваћеш ме ,мужу мој',
а више ме нећеш звати ,мој Ваале ‡.
¹⁷ Скинућу јој с усана имена Ваала –
њихова имена неће се више помињати.
¹⁸ Тога дана ћу склопити савез за њих
са зверима и птицама
и са створењима која гмижу по тлу.
Сломићу лук и мач и прогнати битку из земље,
да свако може спокојно да легне.
¹⁹ Верићу се с тобом завек,
верићу се с тобом у праведности и правди,
у љубави и самилости,
²⁰ верићу се с тобом у верности,
и ти ћеш спознати ГОСПОДА.
²¹ »Тога дана ћу се одазвати«, говори ГОСПОД,
»одазваћу се небесима,
а она ће се одазвати земљи,
²² земља ће се одазвати житу,
младом вину и уљу,
а они ће се одазвати Јизреелу.
²³ Себи ћу је посадити у земљу
и волећу ону коју назвах ,Невољена ††.
Онима којима рекох: ,Нисте мој народ ††, рећи ћу:
,Ви сте мој народ,'
а они ће одговорити: ,Ти си наш Бог.'«

Осија откупљује своју жену

3 ГОСПОД ми рече: »Иди и опет покажи своју љубав својој жени, иако је воли други и прељубница је. Воли је као што ГОСПОД воли Израелце, иако се они окрећу другим боговима и воле колаче са сувим грождјем.«

² И ја је купих себи за петнаест шекела ††† сребра и хомер и летек ††† јечма, ³ па јој рекох: »Живећеш са мном много дана. Нећеш се одавати блуду ни подавати се другом човеку, и ја ћу живети с тобом.«

⁴ Јер, тако ће и Израелци много дана живети без цара и службеника, без клане жртве и светих стубова, без наплећка и кућних богова. ⁵ Потом ће се Израелци вратити и тражити ГОСПОДА, свога Бога, и Давида, свога цара, и дрхтећи ће, у последње дане, приступити ГОСПОДУ и његовим добрима.

ГОСПОД оптужује Израелце

4 Израелци, чујте реч ГОСПОДЊУ,
јер ГОСПОД је подигао оптужбу

† Долину невоље Или: долину Ахор. †† певати Ова реч на хебрејском може да значи и »одговарати«. ‡ мој Ваале То јест: мој господару. †† Невољена То јест: Ло-Рухама; в. 1,б. †† Нисте мој народ То јест: Ло-Ами; в. 1,9. ††† петнаест шекела 171 грам. ††† хомер и летек Око 330 литара.

против становника земље:
»Нема истине, ни љубави,
ни спознања Бога у земљи,
² него само проклињања, лагања и убијања,
крађе и прељубе.
Превршили су сваку меру
и крвопролиће стиже крвопролиће.
³ Због тога земља тугује
и сви њени становници копне
и угибају дивље животиње и птице
и морске рибе.
⁴ »Нека нико не износи оптужбу,
нека нико не оптужује другог.«

ГОСПОД оптужује свештенике

»Али ја оптужујем тебе, свештениче.
⁵ Дању и ноћу посрћеш,
а с тобом посрћу и пророци.
Зато ћу ти погубити мајку.
⁶ Мој народ пропада јер нема знања.
Пошто си одбацио знање,
ја одбацујем тебе као свога свештеника.
Пошто си заборавио Закон свога Бога,
ја ћу заборавити твоју децу.
⁷ Што је било више свештеника,
то су више грешили против мене.
Своју славу заменише за срамоту.
⁸ Храме се гресима мога народа
и душа им жуди за његовим злоделима.
⁹ А и са свештеником ће бити као и с народом:
казнићу га због његовог начина живота
и узвратити му по његовим делима.
¹⁰ »Јешће, али се неће наситити,
блуду се одавати, али неће имати порода.
Јер, оставио је ГОСПОДА
¹¹ да се одаје блуду, вину старом и младом,
које одузима памет.«

Осуда идолопоклонства

¹² »Мој народ дрво пита за савет
и штап му говори шта да ради.
Дух блудничења одводи га на странпутицу;
одлази од свога Бога да се ода блуду.
¹³ »На врховима гора приноси жртве
и на брдима паљенице,
под храстом, тополлом и смрдљиком,
где је хлад пријатан.
Зато вам се кћери одају блудничењу,
а снахе прељуби.
¹⁴ »Нећу вам кажњавати кћери
када се одају блудничењу,
ни ваше снахе када почине прељубу.
Јер, и мушкарци спавају с блудницама
и с храмским блудницама приносе жртве.
Пропашће народ који нема памети!
¹⁵ »Ако се ти одајеш блуду, Израеле,
нека бар Јуда не сноси кривицу.

Не одлазите у Гилгал,
не идите горе у Бет Авен
и не заклинајте се: „Тако ми ГОСПОДА живога!“
16 »Јогуни се Израел
као јогунаста јуница.
Како да га ГОСПОД напаса
као јагње на пространој ливади?
17 Ефрем се приклонио идолима –
нека га!
18 Када му нестане пића, он и даље блуднички;
његови заштитници силно воле срамоту.
19 Ветар ће их стегнути својим крилима,
а њихове жртве донеће им срамоту.«

Најава казне

5 »Чујте ово, свештеници!
Почујте, народе Израелов!
Слушај, царев доме!
Ова пресуда је против вас:
били сте клопка у Мицпи
и мрежа разапета на Тавору.
2 Бунтовници су огрезли у покољу –
све ћу их васпитати стегом.
3 Све знам о Ефрему,
није ми скривен Израел.
Ефреме, сада си се одао блуду,
Израел је нечист.
4 »Њихова дела им не дају
да се врате своје Богу.
У срцу им је дух блудничења,
ГОСПОДА не познају.
5 Бахатост Израелова сведочи против њега.
Израел и Ефрем посрћу у свом греху,
а и Јуда посрће с њима.
6 Када са својим овцама и говедима крену
да траже ГОСПОДА, неће га наћи –
повукао се од њих.
7 Неверни су ГОСПОДУ, копилад рађају.
Сада ће их прождрети
светковине младог месеца
заједно с њиховим пољима.
8 »Затрубите у Гиви!
Дуните у рог у Рами!
Бојни поклич пустите у Бет-Авену!
Пази се, Венијамине.
9 Ефрем ће бити опустошен
на дан казне.
Међу Израеловим племенима
обзнањујем оно што ће сигурно бити.
10 Јудини службеници су као они
који померају међаше;
своју ћу срџбу на њих излити као воду.
11 Ефрем је потлачен, скршен правдом,
јер је својевољно пошао за ништавилом.
12 Ја сам Ефрему као мољац,
народу Јуде као трулеж.
13 »Када је Ефрем видео своју болест,
а Јуда своје ране,

Ефрем се окрену Асирији
и од великога цара затражи помоћ.
Али он не може да вас излечи
ни рану да вам извиди.
14 Јер, ја ћу бити као лав Ефрему,
као млади лав народу Јуде.
Растргнућу их и отићи;
однећу их, а никог да их избави.
15 Отићи ћу и вратити се на своје место
док не признају своју кривицу
и док не потраже моје лице.
У својој невољи жељно ће ме тражити.«

Лажно покајање народа

6 »Хајде да се вратимо ГОСПОДУ.
Растргнуо нас је, али ће нас излечити,
ранио нас је, али ће нам ране извидати.
2 За два дана ће нас оживети,
трећег дана нас усправити,
да живимо пред њим.
3 Спознајмо ГОСПОДА,
тражимо да га спознамо.
Као што зора сигурно долази,
појавиће се и он;
доћи ће нам као киша,
као пролећна киша која натапа земљу.’
4 »Шта ћу с тобом, Ефреме?
Шта ћу с тобом, Јудо?
Ваша приврженост је као јутарња магла,
као рана роса која нестаје.
5 Зато ћу вас својим пророцима черечити,
убијати вас речима својих уста.
Моја ће вас пресуда осветлити као светлост зоре.
6 Јер, приврженост ми је мила, а не жртве,
и спознање Бога, а не паљенице.
7 Код Адама † прекршише савез
– тамо су ми били неверни.
8 Гилад је град зликоваца,
умрљан крвавим стопама.
9 Дружина свештеничка је попут разбојникâ
који из заседе вребају на човека:
на друму за Сихем убијају,
јер извршавају зле науме.
10 Нешто ужасно видех у народу Израеловом:
тамо се Ефрем одаје блуду,
Израел се каља.
11 »И теби је, Јудо, жетва одређена ††.
Кад год хоћу да вратим благостање своје народу,
7 кад год хоћу да исцелим Израела,
открива се opakост Ефремова
и зло Самаријино.
Јер, преваром се баве,
крадљивац проваљује у куће,
дружина разбојника пљачка по улицама,
2 а они не увиђају

† Код Адама Или: Као Адам. †† И теби ... одређена Овај текст на хебрејском може да значи и »и Јуда је теби жетву одредило«.

да све њихово зло памтим.
Сада их окружују њихова дела –
преда мном су.
3 »Својим злоделима увесељују цара,
својим лажима службенике.
4 Сви су они прељубници.
Као пећ су ужарена,
коју пекар не мора да ложи
откад умеси тесто док тесто не ускисне.
5 На дан светковине њиховог цара,
службеници се успаљују од вина,
а он се за руке хвата с подругљивцима.
6 Срце им је као пећ
док на њега вребају.
Њихова страст целе ноћи тиња,
а ујутро се распламса.
7 Сви буду као ужарена пећ –
своје судије прождиру.
Сви њихови цареви падају,
а ниједан мени не завапи.«

Израел тражи помоћ од других народа

8 »Ефрем се меша с народима,
Ефрем је лепиња непревртнута.
9 Странци му цеде снагу,
а он и не зна!
Глава му прошарана седим власима,
а он не примећује!
10 Бахатост Израелова против њега сведочи,
али он се ГОСПОДУ, своме Богу, не враћа.
Упркос свему, он га не тражи.
11 »Ефрем је као голубица,
лакомислен и без памети:
час Египат позива,
час у Асирију иде.
12 Куд год да оду,
преко њих ћу пребацити своју мрежу,
као птице их оборити.
Васпитаћу их стегом
када чујем да се скупљају у јато.
13 Тешко њима, јер побегоше од мене!
Нека пропадну,
јер су се против мене побунили.
Чезнуо сам да их откупим,
а они против мене говоре лажи.
14 Не вапију ми из срца,
него на својим постељама кукају.
Секу се † зарад жита и младог вина,
а против мене се буне.
15 Васпитао сам их стегом и оснажио,
а они против мене смишљају зло.
16 Ваалима се окрећу,
као лук су извитоперен.
Службеници ће им пасти од мача
због свога поганог језика.
Због тога ће им се ругати

† Секу се засецање тела било је ханаански обредни поступак
везан за бога Ваала: в. 1. Цар 18,28.

у земљи египатској.«

Бог ће казнити Израел због побуне

8 »Овнујски рог на уста!
Орао је над Домом ГОСПОДЊИМ!
Јер, прекршили су мој савез
и побунили се против мога закона.
2 Израел ми вапије:
,Боже наш, познајемо те!
3 Али Израел је одбацио што је добро –
непријатељ ће га потерати.
4 Цареви су постављали без мог одобрења,
службенике бирали без мога пристанка;
од свога сребра и злата себи су правили идоле
да Израел буде уништен.
5 Одбацио сам твоје теле, Самаријо!
Мој гнев пламти против њих.
Докле ће за чистоту бити неспособни?
6 То теле је из Израела,
занатлија га је направио –
оно није Бог.
У парампарчад ће бити разбијено
теле самаријско.
7 »Ветар сеју,
а вихор ће пожњети.
На стабљици нема класа –
нема од ње брашна.
Када би жито и родило,
странци би га прогутали.
8 Израел је прогутан.
Ено га међу народима
као безвредне посуде.
9 Јер, оде у Асирију као дивље магаре
које тумара сâмо.
Ефрем се продаде љубавницима.
10 Иако су се продали међу народима,
сада ћу их сабрати.
Почеће да копне
под теретом великога цара.
11 »Иако је Ефрем подигао многе жртвенике
за очишћење од греха,
они му постадоше жртвеници за чињење греха.
12 Подробно сам му написао своје законе,
а они их сматрају туђима.
13 Приносе ми клане жртве
и једу њихово месо,
али оне нису миле ГОСПОДУ.
Сада ће се сетити њихових злодела
и казнити њихове грехе:
у Египат ће се вратити!
14 Израел заборави свога Творца
и себи сагради палате;
Јуда многе утврђене градове диже.
Огањ ћу послати на њихове градове
и он ће им прождрети тврђаве.«

Најава казне

9 Не радуј се, Израеле,
не весели се као други народи,
јер неверан си своје Богу.
Волиш блудничку плату
на сваком житном гумну.
2 Ни гумна ни муљаче неће нахранити народ,
изневериће га младо вино.
3 Неће остати у земљи ГОСПОДЊОЈ:
Ефрем ће се вратити у Египат
и у Асирији јести нечиста јела.
4 Неће вино изливати ГОСПОДУ,
неће му бити миле њихове клане жртве.
Оне ће им бити
као храна која се једе у жалости –
биће нечисти сви који их једу.
Та ће храна бити само за њих –
неће ући у Дом ГОСПОДЊИ.
5 Шта ћете да радите на дан празника,
на дан светковине ГОСПОДЊЕ?
6 Ако пред уништењем и побегну,
Египат ће их шчепати,
Мемфис сахранити.
Драч ће наследити њихова блага у сребру,
трње им обрасти шаторе.
7 Долазе дани казне,
долазе дани одмазде.
Нека то Израел зна.
Због мноштва твојих греха
и велике нетрпељивости,
пророк се сматра глупаном,
надахнут човек лудаком.
8 Пророк, с мојим Богом,
стражари над Ефремом,
а ипак га клопке чекају на свим путевима
и нетрпељивост у Дому његовог Бога.
9 Дубоко су потонули у исквареност,
као у време Гиве.
Сетиће се Бог њихових злодела,
казнити њихове грехе.

Израелов грех и последице

10 »Када сам нашао Израела,
било је као кад се у пустињи нађе грожђе.
Када сам видео ваше праоце,
било је као кад се виде први плодови на смокви.
Али, када су дошли у Ваал Пеор,
посветише се срамоти
и постадоше гнусни као оно што завољеше.
11 Одлетеће Ефремова слава као птица
– ни рађања, ни трудноће, ни зачећа.
12 Ако децу и одгаје,
свако ћу им дете узети.
Тешко њима
кад се од њих окренем!
13 Видех Ефрема, као Тир,

на лепом месту посађеног.
Али Ефрем ће своју децу
водити кољачу.«
14 Дај им, ГОСПОДЕ
– шта ћеш им дати?
Дај им утробе које побацију
и усахле дојке.

Божији суд над Израелом

15 »Због свега њиховог зла у Гилгалу,
тамо их замрзех.
Због њихових злих дела
истераћу их из своје куће,
нећу их више волети.
Сви службеници су им бунтовни.
16 Ефрем ће бити ударен,
корен ће му се осушити:
више неће давати плода.
Ако и роде децу,
побићу им пород драгоцени.«
17 Одбациће их мој Бог,
јер га нису слушали.
Биће луталице међу народима.
10 Израел је био разграната лоза,
која рађа обиље плодова.
Што је доносио више рода,
то је више жртвеника подизао.
Што му је земља била богатија,
то је више свете стубове украшавао.
2 Срце им је преварно,
па сад морају да носе своју кривицу.
ГОСПОД ће им порушити жртвенике
и разорити њихове свете стубове.
3 Тада ће рећи: »Немамо цара
јер се нисмо бојали ГОСПОДА.
А и да имамо цара,
шта би он учинио за нас?«
4 Празна обећања изричу,
лажно се заклињу,
склапају савезе којих се неће држати.
Зато спорови ничу
као отрован коров на поораној њиви.
5 Заплакаће житељи Самарије
над телетом из Бет-Авена.
Закукаће над њим његов народ
и нарицати свештеници идолопоклонички
над његовом славом,
јер ће бити изгнана од њих,
6 а сâмо теле однето у Асирију
великоме цару као данак.
Ефрем ће бити осрамоћен,
Израел постићен због свог дрвеног идола.
7 Отплутаће Самарија и њен цар
као гранчица на води.
8 Биће разорене узвишице Бет-Авена,
грех Израелов.
Израшће трње и чичак
и прекрити њихове жртвенике.

Тада ће говорити горама: »Покријте нас!«
и брдима: »Падните на нас!«
9 »Још од времена Гиве грешиш, Израеле,
а тамо си показао своју нарав.
Зар рат није стигао злочинце у Гиви?
10 Када ми се свиди, васпитаћу их стегом.
Народи ће се удружити против њих,
да их за два њихова греха баце у окове.
11 Ефрем је увежбана јуница
која воли да врше жито.
Стога ћу ставити јарам
на његову лепу шију.
Ефрема ћу упрегнути,
Јуда ће орати,
а Јаков дрљати.
12 Посејте себи праведност,
пожњете љубав.
Узорите своју неорану земљу,
јер дошло је време да се тражи ГОСПОД,
док он не дође
и благослов † не проспе на вас као кишу.
13 Али ви сте заорали опакост,
пожњели исквареност,
појели плод заблуде,
јер сте се уздали у борна кола
и у мноштво својих ратника.
14 »Бука рата разлегаће се међу народом.
Биће вам разорена сва утврђења
као што је Шалман у дан боја
разорио Бет Арбел,
када су мајке с децом смрскавали о земљу.
15 Тако ће бити и теби, Бетеле,
јер сте огрезли у злу.
Када тај дан осване,
биће затрт цар Израелов.«

Божија љубав према Израелу

11 »Када је Израел био дете, заволах га
и из Египта позвах свога сина.
2 Али што сам их више звао,
то су одлазили даље од мене.
Приносили су жртве Ваалима
и палили кад идолима.
3 Ја сам Ефрема научио да хода,
држећи га за руке.
Али они не спознаше
да сам их ја излечио.
4 Водио сам их узицама људске добротe,
конопцима љубави.
Био сам им као онај
који им скида јарам с врата
и сагињао се да их нахраним.
5 »У Египат ће се вратити;
Асирац ће им бити цар,
јер неће да се врате мени.
6 Мач ће им витлати по градовима,

† благослов Ова реч на хебрејском може да значи и »праведност«.

уништити преворнице њихових капија
и докрајчити њихове науме.
7 Мој народ се упорно окреће од мене.
Ваала призивају,
али он их неће узвисити.
8 »Како да те предам, Ефреме?
Како да те изручим, Израеле?
Како да с тобом поступим као с Адмом?
Како да те учиним попут Цевоима?
Срце ми не дâ,
сва моја самилост се буди.
9 Нећу искалити свој љути гнев,
нећу се окренути да затрем Ефрема.
Јер, ја сам Бог, а не човек –
Светац међу вама.
Нећу долазити у срџби.
10 »ГОСПОД ће зарикати као лав,
и они ће поћи за њим.
Када зариче,
деца ће дрхтећи доћи са запада.
11 Доћи ће дрхтећи
као птице из Египта,
као голубице из Асирије,
а ја ћу их населити у њихове куће«,
говори ГОСПОД.

Израелов грех

12 »Ефрем ме окружио лажима,
народ Израелов преваром.
И Јуда се јогуни против Бога,
против Свеца верног.«
12 Ефрем пасе ветар,
поваздан јури за источним ветром
и умножава лажи и насиље.
Са Асиријом склапају савез
и у Египат носе уље.
2 »ГОСПОД диже оптужбу против Јуде.
Казниће Јакова према његовом начину живота
и узвратити му по његовим делима.
3 У мајчиној утроби брата је ухватио за пету,
као одрастао човек са Богом се ухватио у коштац.
4 С анђелом се ухватио у коштац и надјачао га;
плакао је и молио га за милост.
У Бетелу је нашао Бога и говорио с њим –
5 ГОСПОД, Бог над војскама,
ГОСПОД му је име.
6 А ти се врати своме Богу
да чуваш приврженост и правду
и да свога Бога ишчекујеш без престанка.
7 »Ханаан †† користи нетачан кантар –
воли да закида.
8 Ефрем се хвали:
,Силно сам богат;
постадох имућан.
У богатству које својим трудом стекох
неће ми наћи грешног прекршаја.'
9 »Ја сам ГОСПОД, твој Бог још од земље египатске.

†† Ханаан Или: Трговац.

Учинићу да опет живиш у шаторима
 као у време Шатора састанка †.
¹⁰ Пророцима сам говорио,
 дао им многа виђења
 и преко њих говорио у причама.«
¹¹ Да ли је Гилад грешан?
 Народ му је ништаван!
 Да ли у Гилгалу жртвују јунце?
 Жртвеници ће им бити
 као гомиле камења на поораној њиви!
¹² Јаков је побегао у Арам;
 Израел је био слуга да стекне жену –
 да плати за њу, чувао је овце.
¹³ ГОСПОД је преко Пророка
 извео Израела из Египта;
 преко Пророка га је чувао.
¹⁴ Али Ефрем га љуто изазва на гнев.
 Стога ће га његов Господ сматрати кривим
 за крв коју је пролио
 и узвратити му за његове увреде.

Божији гнев према Израелу

13 Када је Ефрем говорио,
 уливао је страх
 и био узвишен у Израелу.
 Али, клањајући се Ваалу,
 постаде крив и умре.
² А они и даље чине грех:
 од свога сребра себи праве идоле,
 вешто изрезбарене ликове,
 све дела занатлија.
 За њих говоре:
 »Они који приносе људске жртве,
 телиће љубе.«
³ Зато ће бити као јутарња магла,
 као рана роса која нестаје,
 као плева развејана с гумна,
 као дим који излази кроз прозор.
⁴ »Ја сам ГОСПОД, твој Бог још од Египта.
 Не признај другога Бога –
 осим мене нема спаситеља.
⁵ У пустињи сам се старао о теби,
 у земљи жестоке суше.
⁶ Када су јели, наситили су се.
 Када су се наситили, постали су охоли,
 па ме заборавили.
⁷ Зато ћу насрнути на њих као лав,
 као леопард вребати на њих крај пута.
⁸ Као мечка којој су отели младунце,
 напашћу их и распорити им груди.
 Као лав ћу их прождрети,
 звер ће их рашчеречити.
⁹ »Затрћу те, Израеле!
 Ко ће ти помоћи?
¹⁰ Где ти је цар, да те спасе
 у свим твојим градовима?

† у време Шатора састанка Овај израз на хебрејском може да значи и »у време Празника сеница«.

Где су ти судије,
 од којих си тражио:
 „Дај ми цара и службенике“?
¹¹ У свом гневу дадох ти цара
 и у својој срџби ти га одузех.
¹² Ефремова злодела су похрањена,
 његови греси сачувани.
¹³ Спопашће га порођајни трудови,
 али он је дете које нема мудрости –
 када дође време, не излази из утробе.
¹⁴ »Хтедох да их избавим од силе Шеола,
 хтедох да их откупим од смрти.
 Смрти, где су твоји помори?
 Шеоле, где је твоје уништење?
 Нећу се сада смиловати!
¹⁵ Иако Ефрем буја међу браћом,
 доћи ће источни ветар,
 ветар од ГОСПОДА,
 дижући се из пустиње.
 Извор ће му пресахнути,
 врело пресушити.
 Све драгоцености из његове ризнице
 биће опљачкане.
¹⁶ Платиће Самарија за своју кривицу,
 јер се против свога Бога побунила.
 Народ ће јој пасти од мача,
 нејач ће јој бити смрскана о земљу,
 труднице распорене.«

Покајање доноси благослов

14 Врати се, Израеле, ГОСПОДУ, своме Богу,
 јер си због свога греха посрнуо.
² Понесите речи извињења са собом
 и вратите се ГОСПОДУ.
 Реците му: »Опрости све наше грехе
 и с милошћу нас прими.
 Тада ћемо те хвалити нашим уснама.
³ Асирија не може да нас спасе.
 Нећемо да јашемо ратне коње.
 Нећемо више да говоримо „наши богови“
 ономе што смо својим рукама направили,
 јер код тебе сироче налази самилост.«
⁴ »Излечићу их од њиховог отпадништва.
 Волећу их драговољно,
 јер се мој гнев окренуо од њих.
⁵ Бићу Израелу као роса.
 Као љиљан ће се расцветати,
 пустити корење као кедар либански.
⁶ Његове младице ће расти.
 Лепотом ће бити као маслина,
 мирисом као кедар либански.
⁷ Вратиће се они
 који су живели у његовој сенци.
 Они ће бујати као жито
 и цветати као лоза,
 а његова слава биће као вино либанско.
⁸ »Ефреме, шта ја још имам с идолима?
 Услишићу га и старати се о њему ††.

Ја сам као зелено дрво чемпреса –
од мене долази твоја плодност.»

†† Услишићу га и старати се о њему Хебрејски текст садржи игру речи. Хебрејска реч за »старати се« звучи као реч за Асирију, па ова реченица може да гласи и: »Услишићу га и бићу му Асирија«, чиме Бог хоће да каже да је он тај који штити Ефрема (Израел), а не нека страна земља.

⁹ Ко је мудар, схватиће ово,
ко је уман, признаће:
равни су Господњи путеви –
праведници иду по њима,
а бунтовници по њима посрћу.

Јоил

1 Реч ГОСПОДЊА која је дошла Јоилу сину Петуеловом.

Жалост због пропасти усева

2 Чујте ово, старешине!

Почујте, сви становници земље!
Да ли се овако нешто десило
у ваше време или у време ваших праотаца?

3 Својој деци то испричајте,
ваша деца нека испричају својој,
а њихова следећем нараштају.

4 Што остаде иза скакавца путника,
поједе скакавац чегрташ;
што остаде иза скакавца чегрташа,
поједе скакавац коњиц;
што остаде иза скакавца коњица,
поједе штурак.

5 Пробудите се, пијанци, и заплачите!
Закукајте, све винопије,
за младим вином,
јер вам је отргнуто с усана.

6 Моћан народ, коме се не зна броја,
нападе моју земљу.
Зуби му лављи зуби,
очњаци ричућег лава.

7 Опустоши ми винову лозу
и поломи смоквина стабла.

Кору им згули и баци,
гране им остадоше беле.

8 Плачите као што девојка
обучена у кострет
плаче због смрти свога вереника.

9 Из Дома ГОСПОДЊЕГ нестане
житна жртва и леваница.
У жалости су свештеници,
они који служе пред ГОСПОДОМ.

10 Поља пропадоше,
земља се осуши.

Жито пропаде,
младо вино пресуши,
уље подбаци.

11 Очајавајте, ратари,
кукајте, виноградари,
за пшеницом и јечмом,
јер је жетва на пољу уништена.

12 Лоза се осуши,
а смоквино дрво увену.
Нар, палма и јабука

– све пољско дрвеће –
осушише се.
Да, пресахну радост рода људског.

Позив на покајање

13 Обуците се у кострет, свештеници, и тугујте,
закукајте, ви који служите пред жртвеником.
Дођите, преноћите у кострети,
ви који служите пред мојим Богом.

Јер, житна жртва и леваница
ускраћене су Дому нашега Бога.

14 Прогласите свети пост,
сазовите свети скуп.
Позовите старешине
и све становнике земље
у Дом ГОСПОДА, нашега Бога,
па завапите ГОСПОДУ.

15 Авај, због онога дана!
Јер, близу је Дан ГОСПОДЊИ,
доћи ће као пропаст од Свесилнога.

16 Зар нам наочиглед не нестане хране,
радости и весеља из Дома нашега Бога?

17 Смежура се зрневље
под грудвама земље.
Спремишта у рушевинама,
амбари поломљени,
јер жито се осушило.

18 Како говеда жалосно мучу!
Крда говеда тумарају
јер нема пашњака за њих.

Чак и стада оваца пате.
19 Теби, ГОСПОДЕ, вапијем,
јер огањ прогута простране пашњаке,
а пламен сажеже дрвеће пољско.

20 Чак и дивље животиње за тобом чезну.
Потоци пресушише,
а огањ прогута простране пашњаке.

Војска скакаваца

2 Дуните у овнујски рог на Сиону!
Знак за узбуну дајте на моме светом брду!
Нека задрхте сви становници земље,
јер долази Дан ГОСПОДЊИ.

Сасвим је близу
2 – дан таме и помрчине,
дан облачан и црн.
Као зора која се шири преко гора,
долази велика и силна војска,

какве није било никада пре,
 нити ће је бити у будућим временима.
³ Пред њима прождире огањ,
 за њима букти пламен.
 Пред њима је земља као врт еденски,
 иза њих гола пустиња
 – ништа им не може измаћи.
⁴ Изгледом су као коњи,
 хитају као коњица.
⁵ Уз звук сличан звуку кола
 преко врхова планина скачу,
 као праскави огањ који прождире стрњику,
 као силна војска у бојном поретку.
⁶ Пред њима тескоба хвата народе,
 свако лице побледи.
⁷ Као ратници јуришају,
 као војници се веру по зидинама.
 Сви корачају право,
 не скрећући са свога пута.
⁸ Не гурају један другога,
 свако право напред корача.
 Кроз редове одбране продиру
 своје редове не реметећи.
⁹ На град наваљују,
 дуж зидина трче.
 Уз куће се пентрају,
 кроз прозоре улазе као провалници.
¹⁰ Пред њима се земља тресе,
 небо дрхти,
 сунце и месец помрачују,
 а звезде више не светле.
¹¹ ГОСПОД грми на челу своје војске;
 нема броја његовим снагама
 и силни су они који његову реч извршавају.
 Велик је Дан Господњи и страшан.
 Ко да га издржи?

Позив на покајање

¹² »Још и сада«, говори ГОСПОД,
 »вратите ми се свим својим срцем,
 постећи, плачући и кукајући.«
¹³ Срце раздерите,
 а не одећу.
 Вратите се ГОСПОДУ, своме Богу,
 јер он је милостив и самилостан,
 спор да се разгневи и препун љубави
 и невољан да пошаље несрећу.
¹⁴ Ко зна? Можда се окрене и сажали,
 па за собом остави благослов
 – житне жртве и леванице
 за ГОСПОДА, вашег Бога.
¹⁵ Дуните у овнујски рог на Сиону,
 прогласите свети пост,
 сазовите свети скуп.
¹⁶ Окупите народ,
 освештајте скуп,
 окупите старешине,
 окупите децу,

оне који сисају на грудима.
 Нека младожења оде из своје собе
 и невеста из своје одаје.
¹⁷ Нека између храмског трема
 и жртвеника плачу свештеници,
 они који служе пред ГОСПОДОМ.
 Нека кажу: »Поштеди свој народ, ГОСПОДЕ.
 Не дај да твој посед вређају,
 да буде узречица међу народима.
 Зашто да се међу народима говори:
 „Где је њихов Бог?“«

Божији одговор

¹⁸ Тада ће ГОСПОД бити љубоморан
 због своје земље
 и сажалити се на свој народ.
¹⁹ ГОСПОД ће им одговорити:
 »Шаљем вам жита, младог вина и уља
 довољно да се наситите.
 Никада више нећу дати
 да вас вређају међу народима.
²⁰ »Отераћу северну војску далеко од вас
 и одгурати је у земљу испуцалу и голу:
 њену претходницу у источно море,
 а залазницу у западно,
 и њен смрад ће се подићи,
 њен воњ се дизати.«
 Да, велика дела је учинио.
²¹ Не бој се, земљо,
 весели се и радуј.
 Да, ГОСПОД је велика дела учинио.
²² Не бојте се, дивље животиње,
 јер опет се зелене пространи пашњаци,
 дрвеће доноси своје плодове,
 смоква и лоза дају своје богатство.
²³ Весели се, народе сионски,
 радуј се у ГОСПОДУ, своме Богу,
 јер ти је дао јесење кише праведности,
 учинио да падну кише,
 јесење и пролећне кише, као некад.
²⁴ Гумна ће се испунити житом,
 каце младог вина и уља преливати се.
²⁵ »Вратићу вам за године које су појели скакавци
 – скакавци коњици, штурци и путници –
 моја велика војска коју сам послао међу вас.
²⁶ Имаћете да једете много, досита,
 и хвалићете Име ГОСПОДА, свога Бога,
 који је за вас учинио чуда.
 Никада више мој народ извргнут срамоти.
²⁷ Тада ћете знати да сам у Израелу,
 да сам ја ГОСПОД, ваш Бог, и да нема другога.
 Никада више мој народ извргнут срамоти.«

Дан ГОСПОДЊИ

²⁸ »После овога,
 излићу свога Духа на све људе,
 и ваши синови и кћери ће пророковати,

ваши старци сањати снове,
 ваши младићи имати виђења.
²⁹ А и на ваше слуге и слушкиње
 излићу тих дана свога Духа.
³⁰ Показаћу знамења на небу и на земљи,
 крв и огањ и стубове дима.
³¹ Сунце ће се претворити у таму, а месец у крв
 пре него што дође велики и страшни Дан ГОСПО-
 ДЊИ.«
³² И свако ко призове Име ГОСПОДЊЕ,
 биће спасен.
 Јер, на гори Сион и у Јерусалиму
 биће спасење,
 као што је ГОСПОД рекао,
 а међу преживелима они које ГОСПОД позове.

Бог ће судити народима

З »Тих дана и у то време,
 када вратим благостање Јуди и Јерусалиму,
² окупићу све народе
 и одвести их у долину Јосафат.
 Тамо ћу им судити
 због мога поседа,
 мога народа Израела,
 јер су мој народ расејали међу народе
 и моју земљу разделили.
³ За мој народ су бацали коцку
 и дечаке мењали за блуднице.
 Девојке су продавали за вино,
 да би пили.
⁴ »Шта, дакле, имате против мене, Тире и Сидоне
 и сви филистејски крајеви? Зар ми враћате за не-
 што што сам учинио? Ако ми враћате, хитро и брзо
 ћу вам на главу навалити оно што сте учинили.
⁵ Јер, узели сте моје сребро и злато и моја најбоља
 блага однели у своје храмове. ⁶ Продали сте народ
 Јуде и Јерусалима Грцима, да их отпремите што да-
 ље од завичаја.
⁷ »Ево, покренућу их из местâ у која сте их прода-
 ли и на вашу главу навалити оно што сте учинили.
⁸ »Продаћу ваше синове и кћери народу Јуде, а
 они ће их продати Сабејцима, далеком народу«, го-
 вори ГОСПОД.
⁹ Објавите ово међу народима:
 Спремите се за рат!
 Дижите ратнике!
 Нека сви војници приђу и навале!

¹⁰ Прекујте своје раонике у мачеве
 и своје косире у копља.
 Нека слаби каже: »Ратник сам!«
¹¹ Пожурите, сви околни народи,
 и тамо се окупите.
 Доведи своје ратнике, ГОСПОДЕ!
¹² »Нека се дигну народи,
 нека навале у долину Јосафат,
 јер тамо ћу сести
 да судим околним народима.
¹³ Замахните српом,
 јер летина је зрела.
 Дођите, изгазите грождје,
 јер пуна је муљача
 и каце се преливају
 – толико је њихових злодела!«
¹⁴ Мноштва, мноштва
 у Долини одлуке!
 Јер, Дан ГОСПОДЊИ је близу
 у Долини одлуке.
¹⁵ Сунце и месец ће се помрачити,
 а звезде престати да светле.
¹⁶ ГОСПОД ће затутњати са Сиона
 и загрмети из Јерусалима.
 Задрхтаће земља и небо,
 али ГОСПОД ће бити уточиште своје народу,
 тврђава народу Израеловом.

Бог ће благословити свој народ

¹⁷ »Тада ћете знати да ја, ГОСПОД, ваш Бог,
 боравим на Сиону, мом светом брду.
 Јерусалим ће бити свет;
 никада га више неће освојити странци.
¹⁸ »Тога дана ће слатко вино капати са гора,
 а из брдâ тећи млеко.
 Свим Јудиним клисурама цуриће вода.
 Извор ће избијати из Дома ГОСПОДЊЕГ
 и натапати кланац Шитим.
¹⁹ А Египат ће бити пуст
 и Едом гола пустара
 због насиља учињеног над Јудиним народом,
 у чијој земљи проливају недужну крв.
²⁰ Јуда ће бити насељена довека
 и Јерусалим кроз сва поколења.
²¹ Хоћу ли опростити за проливену крв?
 Нећу опростити.«
 ГОСПОД борави на Сиону!

АМОС

1 Речи Амоса, пастира из Текое. Његово виђење о Израелу које је видео две године пре земљотреса, када је Озија био цар Јуде, а Јаровам син Је-хоашев цар Израела.

² Амос рече:

»ГОСПОД тутњи са Сиона
и грми из Јерусалима.
Суше се пастирски пашњаци
и вене врх Кармела.«

Божији суд над Арамом

³ Овако каже ГОСПОД:

»Због Дамаскових многих преступа
нећу суспрезати свој гнев.
Зато што је гвозденим млатилима овршио Гилад,

⁴ послаћу огањ на Хазаелову палату
који ће прождрети Бен-Хададове тврђаве.

⁵ Скршићу капију Дамаска,
уклонити владара долине Авен
и онога који у Бет-Едену држи жезло.
Народ Арама отићи ће у изгнанство у Кир«,
каже ГОСПОД.

Божији суд над Филистејцима

⁶ Овако каже ГОСПОД:

»Због Газиних многих преступа
нећу суспрезати свој гнев.
Зато што је заробљавала целе заједнице
и продавала их Едому,

⁷ послаћу огањ на зидине Газе
који ће јој прождрети тврђаве.

⁸ Уклонићу владара Ашдода
и онога који у Ашкелону држи жезло.

Дићи ћу руку на Екрон
док и последњи Филистејац не погине«,
каже Господ ГОСПОД.

Божији суд над Тиром

⁹ Овако каже ГОСПОД:

»Због Тирових многих преступа
нећу суспрезати свој гнев.
Зато што је целе заједнице продавао Едому,
заборавивши савез побратимства,

¹⁰ послаћу огањ на зидине Тира
који ће му прождрети тврђаве.«

Божији суд над Едомом

¹¹ Овако каже ГОСПОД:

»Због Едомових многих преступа
нећу суспрезати свој гнев.
Зато што је брата гонио мачем,
затомивши сваку самилост,
зато што је непрестано горео гневом
и необуздано пламтео бесом,
¹² послаћу огањ на Теман
који ће прождрети тврђаве у Боцри.«

Божији суд над Амоном

¹³ Овако каже ГОСПОД:

»Због многих преступа Амонаца
нећу суспрезати свој гнев.
Зато што су трбухе парали трудницама у Гиладу
да своје границе прошире

¹⁴ запалићу огањ на зидинама Рабе
који ће јој прождрети тврђаве
уз бојне покличе у дан битке,
уз силан вихор у дан олује.

¹⁵ Његов цар ће отићи у изгнанство,
а с њим и његови службеници«,
каже ГОСПОД.

Божији суд над Моавом

2 Овако каже ГОСПОД:

»Због Моавових многих преступа
нећу суспрезати свој гнев.
Зато што је кости едомског цара
спалио у креч,

² послаћу на њега огањ
који ће прождрети тврђаве у Керијоту.
Моав ће скончати у метежу
уз бојне покличе и звук рога.

³ Уклонићу му владара
и с њим побити све његове службенике«,
каже ГОСПОД.

Божији суд над Јудом

⁴ Овако каже ГОСПОД:

»Због Јудиних многих преступа
нећу суспрезати свој гнев.
Зато што су одбацили Закон ГОСПОДЊИ
и нису се држали његових уредби,

зато што су их на странпутицу одвели лажни богови

за којима су ишли и њихови праоци,
⁵ послаћу огањ на Јуду
 који ће прождрети тврђаве у Јерусалиму.»

Божији суд над Израелом

⁶ Овако каже ГОСПОД:
 »Због Израелових многих преступа
 нећу суспрезати свој гнев.
 Они праведника продају за сребро
 и убогога за пар сандала.
⁷ Они газе по главама сиромаша
 као по праху земаљском
 и сиротињу гурају с пута.
 Отац и син с истом девојком спавају
 и тако скврнавe моје свето Име.
⁸ Крај сваког жртвеника леже
 на одећи која је узета као залог.
 У дому свога бога пију вино
 које су купили за глобу.
⁹ »А ја сам пред њима истребио Аморејце,
 иако су били високи као кедрови
 и снажни као храстови.
 Уништио сам плод на њима
 и корење под њима.
¹⁰ »Ја сам вас извео из Египта
 и четрдесет година водио по пустињи,
 да запоседнете земљу Аморејаца.
¹¹ Између ваших синова
 изабрах вам пророке
 и између ваших младића назиреје.
 Није ли тако, народе Израелов?«
 говори ГОСПОД.
¹² »Али ви назиреје натерасте да пију вино
 и пророцима заповедисте да не пророкују.
¹³ »Сада ћу вас пригњечити
 као што гњече кола натоварена житом.
¹⁴ Неће умаћи брзи,
 неће јаки прикупити снагу,
 неће ратник сачувати живот,
¹⁵ неће стрелац остати необорен,
 неће лаконоги војник утећи,
 неће коњаник сачувати живот.
¹⁶ Најхрабрији ратници бежаће голи
 тога дана«,
 говори ГОСПОД.
³ Чујте ову реч коју је ГОСПОД изрекао против
 вас, народе Израелов, против целог рода који
 је извео из Египта:
² »Од свих земаљских родова
 само вас сам изабрао.
 Зато ћу вас казнити за све ваше грехе.«

О пророцима

³ Иду ли двојица заједно
 ако се нису договорили?

⁴ Риче ли лав у шипражју
 ако нема плена?
 Режи ли млади лав у својој јазбини
 ако ништа није уловио?
⁵ Хвата ли се птица у замку на земљи
 ако у замци нема мамца?
 Одскаче ли замка од земље
 ако се ништа није ухватило?
⁶ Не задрхте ли људи
 када се у граду огласи рог?
 Сналази ли град несрећа
 а да је ГОСПОД није послао?
⁷ Господ ГОСПОД не чини ништа
 а да свој наум не открије
 својим слугама пророцима.
⁸ Лав зарика –
 ко да се не уплаши?
 Господ ГОСПОД проговори –
 ко да не пророкује?

Пад Самарије

⁹ Објавите тврђавама ашдодским
 и тврђавама египатским:
 »Окупите се на горама Самарије!
 Погледајте велику пометњу у њој
 и тлачење међу њеним народом.«
¹⁰ »Они не знају како да чине право«,
 говори ГОСПОД,
 »они који у својим тврђавама
 отето и опљачкано гомилају.«
¹¹ Зато овако каже Господ ГОСПОД:
 »Непријатељ ће прегазити земљу,
 порушити вам утврђења
 и опљачкати тврђаве.«
¹² Овако каже ГОСПОД:
 »Као што пастир из лавље чељусти
 спасава само две овчије ноге и парче уха,
 тако ће се спасти и Израелци,
 они који живе у Самарији.
 Само ће руб својих постеља спасти
 и парче тканине својих лежаја.«
¹³ »Чујте ово и посведочите против народа Јако-
 вљевог«, говори Господ ГОСПОД, Бог над војскама:
¹⁴ »Онога дана када казним Израел
 за његове грехе,
 уништићу жртвенике у Бетелу;
 одломиће се рогови жртвеника
 и пасти на земљу.
¹⁵ Срушићу зимску палату и летњу палату;
 палате украшене слоновачом биће уништене
 и велелепне палате разорене«,
 говори ГОСПОД.
⁴ Чујте ову реч, жене на гори Самарији,
 ви које сте се утовиле као башанске краве,
 које тлачите сиромаша и сатирете убогога
 и својим мужевима говорите:
 »Донеси нам нешто да попијемо.«
² Господ ГОСПОД се својом светошћу заклео:

»Доћи ће време када ће вас одвлачити кукама,
последње од вас рибарским удицама.
³ Излазићете кроз пукотине у зиду,
једна за другом,
и бити бачене према Хармону«,
говори ГОСПОД.

Неспособност Израела да извуче поуку

⁴ »У Бетел идите, па грешите,
у Гилгал, па грешите још више.
Донесите своје клане жртве сваког јутра,
своје десетке сваког трећег дана.
⁵ Спалите квасни хлеб као жртву захвалницу
и правите се важни због жртава драговољних;
хвалишите се њима, Израелци,
јер то волите да чините«,
говори Господ ГОСПОД.
⁶ »Дадох вам празне желуце † у сваком вашем граду
и без хлеба вас оставих у сваком вашем месту,
а ви ми се не вратисте«,
говори ГОСПОД.
⁷ »Ускратих вам и кишу
три месеца пре жетве.
Послах је на један град,
а другом је ускратих.
Киша паде на једно поље,
а друго се осуши.
⁸ Људи су тетурали од града до града
да набаве воде,
али се не напише.
А ви ми се не вратисте«,
говори ГОСПОД.
⁹ »Много пута вам ударих вртове и винограде,
ударих их медљиком и буђи.
Скакавци вам прождреше смокве и маслине.
А ви ми се не вратисте«,
говори ГОСПОД.
¹⁰ »Послах помор међу вас,
као што сам учинио Египту.
Мачем вам побих младиће
и одведох коње.
Ноздрве вам испуних
смадом ваших табора.
А ви ми се не вратисте«,
говори ГОСПОД.
¹¹ »Уништих неке од вас
као што сам уништио Содому и Гомору.
Били сте као угарак извучен из ватре.
А ви ми се не вратисте«,
говори ГОСПОД.
¹² »Зато ћу ти то учинити, Израеле,
и зато што ћу то учинити,
спреми се, Израеле,
да се са својим Богом сретнеш.«
¹³ Ономе који обликује планине,

ветар ствара и своје мисли открива људском ро-
ду,
ономе који зору претвара у таму
и по земаљским висовима гази
име је ГОСПОД, Бог над војскама.

Позив на покајање

⁵ Чујте ову реч, народе Израелов, ову тужбали-
цу коју о вама певам:
² »Паде Девица Израел,
да се више не дигне,
остављена сама у својој земљи,
а никога да је подигне.«
³ Овако каже Господ ГОСПОД:
»Граду који у бој за народ Израелов
пошаље хиљаду војника,
само стотина ће остати.
Граду који у бој
пошаље стотину војника,
само десет ће остати.«
⁴ Овако ГОСПОД каже народу Израеловом:
»Тражите ме, и живећете.
⁵ Али, не тражите у Бетелу,
не идите у Гилгал,
не путујте у Беер-Шеву.
Јер, Гилгал ће сигурно отићи у изгнанство
и Бетел се претворити у ништа.«
⁶ ГОСПОДА тражите, и живећете,
или ће он као пожар протутњати
кроз народ Јосифов,
Бетел прогутати,
а никога да га угаси.
⁷ Тешко вама који правду
претварате у пелен
и праведност бацате о земљу!
⁸ Ономе који је створио Влашиће и Ориона,
који таму претвара у зору
и дан окреће у мрклу ноћ,
који морске воде позива
и излива их на лице земље
име је ГОСПОД.
⁹ Он тврђави шаље уништење ненадано
и пропаст доноси утврђеном граду.
¹⁰ Ви мрзите онога ко правду дели на суду
и презирете онога ко говори истину.
¹¹ Сиромаша газите и отимате му жито.
Стога, иако сте себи сазидали куће од камена,
нећете у њима живети.
Иако сте бујне винограде засадили,
нећете пити њиховог вина.
¹² Јер, ја знам колико је ваших преступа
и колики су вам греси.
Праведника угњетавате и узимате мито
и сиромашу ускраћујете правду на суду.
¹³ Зато разборит човек ћути у таквим временима,
јер су времена зла.
¹⁴ Тражите добро, а не зло,
да бисте живели.

† празне желуце Дословно: чистоћу зубâ.

Тада ће ГОСПОД, Бог над војскама,
бити с вама као што кажете да јесте.
¹⁵ Мрзите зло и волите добро,
подржавајте правду на судовима.
Можда ће се ГОСПОД, Бог над војскама,
смиловати Остатку Јосифовом.
¹⁶ Стога овако каже Господ ГОСПОД, Бог над војска-

ма:

»Биће кукњаве на сваком тргу
и јаукања на свакој улици.
И ратаре ће позвати да плачу
и нарикаче да кукају.
¹⁷ Биће кукњаве у свим виноградима,
јер ћу проћи посред тебе«,
каже ГОСПОД.
¹⁸ Тешко вама који жудите
за Даном ГОСПОДЊИМ!
Какав ће вам бити Дан ГОСПОДЊИ?
Биће тама, а не светлост.
¹⁹ Биће као човеку који утекне од лава,
па налети на медведа,
или као оном ко уђе у кућу
и руком се ослони о зид,
па га уједе змија.
²⁰ Дан ГОСПОДЊИ биће тама, а не светлост
– најцрња тмина, без трачка сјаја.
²¹ »Мрзим, презирем ваше светковине,
ваше скупове не могу да поднесем.
²² Иако ми приносите паљенице
и житне жртве,
нећу их прихватити.
Иако ми утовљену телад приносите
као жртве за заједништво,
нећу се осврнути на њих.
²³ Нека престане дрека ваших песама!
Нећу да слушам свирку ваших харфи!
²⁴ Него, нека правда потече као вода,
праведност као поток који не пресушује.
²⁵ »Да ли си ми приносио
клане и житне жртве
четрдесет година у пустињи,
народе Израелов?
²⁶ Носићете Сакута, свога бога-цара,
и Каивана, бога звездâ,
ликове које сте себи направили
²⁷ када вас у изгнанство пошаљем,
даље од Дамаска«,
каже ГОСПОД, чије је име Бог над војскама.

Уништење Израела

6 Тешко вама безбрижнима на Сиону
и вама спокојнима на гори Самарији,
вама истакнутима међу народом најистакнутијим,
којима народ Израелов долази по помоћ!
² Идите у Калне и погледајте га,
па оданде у велики Хамат,
потом доле у филистејски Гат.
Јесте ли бољи од тих царстава?

Је ли вам земља већа од њихове?
³ Мислите да је Дан злокобни далеко
и примичете владавину насиља.
⁴ Лежите на постељама од слоноваче
и излежавате се на својим лежајима.
Најбољу јагњад и угојену телад једете.
⁵ Пребирете по харфама
и музичке инструменте измишљате као Давид.
⁶ Вино пијете на врчеве
и мажете се најбољим уљем,
а за Јосифову пропаст не марите.
⁷ Зато ћете први отићи у изгнанство;
престаће ваша гошћења и излежавање.
⁸ Господ ГОСПОД самим се собом закле,
ГОСПОД, Бог над војскама, говори:
»Гнушам се охолости Јаковљеве
и мрзим његове тврђаве.
Предаћу његовом непријатељу
град и све у њему.«
⁹ Остане ли у једној кући десет људи, и они ће
умрети. ¹⁰ А ако дође рођак који треба да спали те-
ла и упита некога ко се још крије у кући: »Има ли
још кога с тобом?« а онај му каже: »Нема...«, тада ће
му први рећи: »Пст! Не смемо да поменемо Име ГО-
СПОДЊЕ!«
¹¹ Јер, ГОСПОД је издао заповест
и срушиће велику кућу у комаде,
а малу у комадиће.
¹² Трче ли коњи по литицама?
Оре ли се море воловима?
А ви сте правду претворили у отров
и плод праведности у пелен,
¹³ ви који се радујете
што је Ло Девар освојен и говорите:
»Карнајим смо заузели својом снагом.«
¹⁴ ГОСПОД, Бог над војскама, говори:
»Дићи ћу један народ против тебе,
народе Израелов,
који ће те тлачити од Лево-Хамата
па све до долине Араве.«

Скакавци

7 Ово ми је показао Господ ГОСПОД: Спремао је
скакавце након што је покошено сено за цара,
а отава почела да ниче. ² Када су појели све расти-
ње у земљи, рекох: »Господе ГОСПОДЕ, опрости! Ка-
ко да преживи Јаков онако мали?«
³ Тако се ГОСПОД предомисли и рече: »То се неће
десити.«

Огањ

⁴ Ово ми је показао Господ ГОСПОД: Позвао је
огањ да кажњава, и он исуши океан † и поче да гута
копно. ⁵ Тада ја рекох: »Господе ГОСПОДЕ, молим
те, престани! Како да преживи Јаков онако мали?«

† океан Дословно: велику дубину.

⁶ Тако се ГОСПОД предомисли и рече: »Ни ово се неће десити.«

Висак

⁷ И ово ми је показао: Господ је стајао поред зида сазиданог уз помоћ виска и држао висак у руци.

⁸ ГОСПОД ме упита: »Амосе, шта видиш?«

Ја одговорих: »Висак.«

Онда он рече: »Ево, стављам висак међу мој народ Израел. Више их нећу штедети.

⁹ »Биће уништене Исаакове узвишице и разорена Израелова светилишта.

Мачем ћу се дићи

против владарске куће Јаровамове.«

Амос и свештеник Амаца

¹⁰ Тада Амаца, свештеник у Бетелу, поручи израелском цару Јароваму: »Амос кује заверу против тебе усред Израела. Земља више не може да поднесе његове речи. ¹¹ Јер, ево шта говори: Јаровам ће погинути од мача, а Израел ће сигурно отићи у изгнанство из свога завичаја.«

¹² Потом Амаца рече Амосу: »Одлази, видеоче! Врати се у Јуду, па тамо зарађуј свој хлеб и пророкуј. ¹³ Не можеш више да пророкујеш у Бетелу, јер то је царско светилиште и храм царства.«

¹⁴ На то Амос одврати Амаци: »Нисам био ни пророк ни син пророка, него пастир, а старао сам се и о дивљим смоквама. ¹⁵ Али ГОСПОД ме је одвео од напасања стада и рекао ми: ,Иди и пророкуј моме народу Израелу.« ¹⁶ Зато сада чуј реч ГОСПОДЊУ. Ти кажеш: ,Не пророкуј против Израела и не проповедај против Исааковог народа.« ¹⁷ Стога овако каже ГОСПОД:

»Жена ће ти постати блудница у граду, а синови и кћери пасти од мача.

Земљу ће ти премерити и поделити, а ти ћеш умрети у незнабожачкој † земљи.

Израел ће сигурно отићи у изгнанство из свога завичаја.«

Корпа с плодовима

⁸ Ово ми је показао Господ ГОСПОД: корпу пуну зрелих плодова. ² Он ме упита: »Амосе, шта видиш?« а ја рекох: »Корпу пуну зрелих плодова.«

Тада ми ГОСПОД рече: »Примакао се крај †† моме народу Израелу. Више га нећу штедети.«

³ »Тога дана«, говори Господ ГОСПОД, »песме у Храму претвориће се у јадиковке. Биће много лешева побацих посвуда. Пст!«

Пропаст Израела

⁴ Чујте ово, ви који газите убогога и уништавате сиромаше земље,

⁵ говорите:

»Када ће се завршити празник младог месеца, да продајемо жито, и субота се оконча, да тргујемо пшеницом?« – смањујући меру, подижући цене, варајући на нетачном кантару,

⁶ купујући сиромаша сребром и убогога за пар сандала, чак и плеву продајући са пшеницом.

⁷ ГОСПОД се закleo Поносом Јаковљевим: »Никада им нећу заборавити ништа од оног што су чинили.

⁸ »Земља ће због тога задрхтати и сви њени житељи закукати.

Сва ће се земља као Нил подићи и ускомешати, па се спустити као Египтова река.«

⁹ »Тога дана«, говори Господ ГОСПОД, »учинићу да сунце зађе у подне и помрачи земљу усред бела дана.

¹⁰ Празнике ћу вам претворити у кукњаву и ваше певање у плакање.

У кострет ћу вас обући и обријати вам главе.

Биће као када се оплакује јединац – дан до краја испуњен горчином.«

¹¹ »Долазе дани«, говори Господ ГОСПОД, »када ћу послати глад на земљу – не глад за хлебом или жеђ за водом, већ глад за слушањем речи ГОСПОДЊИХ.

¹² Људи ће тетурати од мора до мора и лутати од севера до истока тражећи реч ГОСПОДЊУ, али је неће наћи.

¹³ Тога ће дана лепе девојке и снажни младићи падати у несвест од жеђи.

¹⁴ Они који се закљичу срамотним богом Самаријиним ‡

и говоре: ,Твој бог је жив, Дане,‘ и: ,Твој бог ‡† је жив, Беер-Шево,‘ пашће и више неће устати.«

9 Видех Господа како стоји крај жртвеника и каже:

»Удари врхове стубова, да се затресу прагови; сруши их на главу свим људима.

Који преживе, њих ћу побити мачем; ниједан се неће извући, ниједан побећи.

² Ако и до Шеола прокопају, и оданде ће их моја рука извући.

Ако се и на небеса попну, и одатле ћу их спустити.

³ Ако се на врху горе Кармел сакрију, и тамо ћу их наћи и похватати.

Ако се од мене и на дну мора сакрију, змији ћу заповедити да их уједе.

⁴ Ако их непријатељи отерају у изгнанство, мачу ћу заповедити да их посече.

† незнабожачкој Дословно: нечистој. †† крај хебрејске речи за ,зреле плодове‘ и ,крај‘ звуче слично.

‡ срамотним богом Самаријиним Дословно: кривицом Самаријиним. ‡† бог Дословно: пут.

Свој поглед ћу упрети у њих,
али на зло, а не на добро.«
⁵ Господ ГОСПОД над војскама, земљу дотакне,
и она се потресе,
сви њени житељи тугују.
Сва се земља подигне као Нил,
па се спусти као Египтова река.
⁶ Ономе који на небесима
себи сазда палату,
а свод на земљи постави за небо,
који морске воде позива
и излива их на лице земље
име је ГОСПОД.
⁷ »Израелци, зар нисте за мене
исто што и Кушани?«
говори ГОСПОД.
»Зар нисам Израел извео из Египта,
Филистејце из Кафтора, Арамејце из Кира?«
⁸ »Очи Господа ГОСПОДА
упрте су у грешно царство
– избрисаћу га са лица земље.
Ипак, народ Јаковљев
нећу докраја затрти«,
говори ГОСПОД.
⁹ »Јер, издаћу заповест
и растрести народ Израелов међу све народе
као што се жито растреса у решету,
да ни каменчић не падне на земљу.
¹⁰ Сви грешници међу мојим народом
погинуће од мача,

сви који кажу:
,Неће нам се несрећа примаћи
ни снаћи нас.'«

Обећање обнове Израела

¹¹ »Тога дана ћу поново подићи
пали шатор Давидов,
пукотине му поправити
и из рушевина га подићи.
Сазидаћу га да буде као што је био,
¹² да им посед буде остатак Едома
и сви народи који носе моје Име«,
говори ГОСПОД, који ће то учинити.
¹³ »Долазе дани«, говори ГОСПОД,
»када ће жетеоца претећи орач,
а сејача онај који муља грожђе.
Младо вино ће капати са гора
и тећи из сваког брда.
¹⁴ Вратићу Израел, свој изгнани народ.
Обновиће разорене градове
и живети у њима;
засадиће винограде
и пити њихово вино;
подићи ће вртове
и јести њихове плодове.
¹⁵ Посадићу га у његову земљу,
да никада више не буде ишчупан
из земље коју сам му дао«,
говори ГОСПОД, твој Бог.

Авдија

1 Виђење које је имао Авдија о томе шта је Господ ГОСПОД рекао о Едому.

Бог ће казнити Едом

Гласник је послат народима, и ми смо чули његову поруку:

»Спремите се! Хајдемо у бој против Едома!«

2 »Учинићу те малим међу народима, презрен ћеш бити веома.

3 Твоја охолост те заварала, тебе који живиш у процепима стена и дом свијаш на висовима, тебе који мислиш:

„Ко може да ме спусти на земљу?“

4 Иако летиш високо као орао и гнездиш се међу звездама, ја ћу те спустити одатле«, говори ГОСПОД.

5 »Када дођу ноћни крадљивци или пљачкаши, зар не узму само што им треба?

Када људи беру грожђе, зар неки грозд не оставе? А каква тебе несрећа чека!

6 Како ће Исав бити опљачкан, његова скривена блага похарана!

7 Сви ће те твоји савезници притерати уз границу, твоји пријатељи те преварити и савладати.

Они који твој хлеб једу замку ће ти поставити, а ти је нећеш приметити.«

8 »Тога дана«, говори ГОСПОД, »уништићу мудре Едомове, умне људе са гора Исављевих.

9 Ужас ће ти спопасти ратнике, Темане, и сви са гора Исављевих пашће у покољу.«

Разлози за кажњавање Едома

10 »Због насиља над Јаковом, својим братом, срамотом ћеш бити покривен и истребљен довека.

11 Онога дана када си се држао по страни док су му странци односили богатство и туђинци му улазили кроз капије и за Јерусалим бацали коцку, ти си био као један од њих.

12 Ниси смео да ликујеш над својим братом

у дан његове несреће, ни да се радујеш над народом Јудиним у дан његовог уништења, ни да се хвалишеш у дан његове невоље.

13 Ниси смео да улазиш кроз капије мога народа у дан његове муке, ни да ликујеш над њим у његовој несрећи у дан његове муке, ни да његово богатство отимаш у дан његове муке.

14 Ниси смео да стојиш на раскрсници да би убијао његове бегунце, ни да издајеш његове преживеле у дан његове невоље.«

Бог ће казнити народе

15 »Близу је Дан ГОСПОДЊИ свим народима. Како си ти чинио, тако ће чинити и теби, твоја дела о твоју главу ће се обити.

16 »Као што сте ви пили на мом светом брду, тако ће и други народи пити без престанка, и биће као да их никад није било.«

Израел ће бити победник

17 »Али, на гори Сион биће избављење – она ће бити света – и народ Јаковљев запосешће свој посед.

18 Народ Јаковљев биће огањ и народ Јосифов пламен, а народ Исављев стрњика коју ће запалити и прогутати. Нико из народа Исављевог неће преживети«, говори ГОСПОД.

19 »Народ из Негева освојиће горе Исављеве, а народ из Шефеле земљу филистејску. Заузеће поља Ефремова и Самаријина, а Венијамин ће запосести Гилад.

20 Изгнаници Израелови запосешће Ханаан све до Сарепте, а изгнаници јерусалимски у Сефараду запосешће градове у Неגעву.

21 Спасени ће се попети на гору Сион да владају над горама Исављевим. Тада ће царство бити ГОСПОДЊЕ.«

Јона

Јона бежи од ГОСПОДА

1 Реч ГОСПОДЊА дође Јони сину Амиатајевом:
²»Спреси се и иди у велики град Ниниву и проповедај против њега, јер сам чуо за његова злодела.«

³Али Јона крену да бежи од ГОСПОДА и запути се у Таршиш. Сиђе до Јопе, где нађе лађу која је пловила за Таршиш. Пошто је платио за пут, сиђе у лађу и отплови према Таршишу, не би ли побегао од ГОСПОДА.

⁴Тада ГОСПОД посла силан ветар на море, па се диже толико жестока олуја да је лађа била у опасности да се разбије. ⁵Сви морнари се уплашише, па сваки завапи своме богу, а и товар бацише у море да олакшају лађу. А Јона је био сишао у потпалубље, где је легао и чврсто заспао.

⁶Капетан му приђе и рече: »Како можеш да спаваш? Устани и помоли се своме богу! Можда ће тај бог обратити пажњу на нас, па нећемо пропасти.«

⁷Тада морнари рекоше један другом: »Хајде да бацимо коцку, да откријемо због кога нас је снашла ова несрећа.«

Тако бацише коцку, и она паде на Јону.

⁸Они га упиташе: »Кажите нам, због кога нас је снашла ова несрећа? Којим се послом бавиш? Одакле си? Из које си земље и из ког народа?«

⁹Он им одговори: »Ја сам Јеврејин и клањам се ГОСПОДУ, Богу неба †, који је начинио море и копно.«

¹⁰Сазнавши од њега да бежи од ГОСПОДА, силно се уплашише и упиташе га: »Зашто си то учинио?«

¹¹А море је постајало све узбурканије, па га они упиташе: »Шта да учинимо с тобом да би нам се море смирило?«

¹²»Дигните ме и баците у море«, одврати он, »па ће се море смирити. Знам да сам ја крив што вас је захватила ова жестока олуја.«

¹³Људи покушаше да одвезлају назад према копно, али нису могли, јер је море било све узбурканије.

¹⁴Тада завапише ГОСПОДУ: »ГОСПОДЕ, молимо те, не дај да погинемо због тога што ћемо овоме човеку одузети живот! Не сматрај нас кривима за проливање недужне крви, јер ти си, ГОСПОДЕ, учинио како ти се свидело.«

† клањам ... неба Дословно: бојим се Јахвеа (ГОСПОДА), Бога неба.

¹⁵Потом узеше Јону и бацише га у море, и море престаде да бесни. ¹⁶Они се збога тога силно уплашише ГОСПОДА, па му принеше клану жртву и заветоваше му се.

¹⁷А ГОСПОД одреди једну велику рибу да прогута Јону, и Јона три дана и три ноћи проведе у рибљој утроби.

Јонина молитва

2 Јона се из рибље утробе помоли ГОСПОДУ, своме Богу, ²говорећи:

»Из своје невоље завапих ГОСПОДУ,
и он ме услиши.

Из утробе Шеола позвах у помоћ,
и ти чу мој глас.

³У дубине си ме бацио,
у само срце морâ,

где ме окружише струје
и твоји таласи и валови поклопише.

⁴Рекох: »Отеран сам из твога присуства.'
Ипак поглед упирем ка твојем светом Храму.

⁵Воде ме прекрише до грла,
дубине опколише,
морска трава око главе ми се омота.

⁶До корења планина потонућу,
до земље чије се двери затварају до века.

Али ти ме живого изведе из гробне јаме,
ГОСПОДЕ, Боже мој.

⁷Када ме је живот напуштао,
сетих те се, ГОСПОДЕ,
и моја молитва к теби се уздиже,
према твојем светом Храму.

⁸Они који се држе ништавних идола,
своју приврженост одбацују.

⁹А ја ћу ти принети клану жртву
уз песму захвалницу,
испунити завет који сам дао.

Спасење долази од ГОСПОДА.«

¹⁰Тада ГОСПОД заповеди риби, и она избљува Јону на копно.

Јона се покорава ГОСПОДУ

3 Реч ГОСПОДЊА дође Јони други пут: ²»Спреси се и иди у велики град Ниниву и објави му поруку коју сам ти дао.«

³И Јона послуша реч ГОСПОДЊУ и спреми се и оде у Ниниву. Нинива је била толико велик град да је требало три дана хода да се кроз њу прође.

⁴ Првога дана Јона крену кроз град, објављујући: »Још четрдесет дана и Нинива ће бити разорена.«

⁵ Нинивљани повероваше Богу, па прогласише пост и сви се, од највећег до најмањег, обукоше у кострет. ⁶ Када је вест стигла до цара Ниниве, он устаде са свога престола, скину своје царско рухо и обуче се у кострет, па седе у прашину.

⁷ Онда цар разасла проглас по Ниниви: »Цар и његови великаши наређују: »Ниједан човек ни животиња од крупне и ситне стоке не смеју ни да једу ни да пију. ⁸ Сваки човек и животиња морају да носе кострет. Нека свако силно вапије Богу и окрене се од свога злог начина живота и насиља. ⁹ Јер, ко зна? Можда ће се Бог предомислити и неће, у својој самилости, искалити свој љути гнев, па нећемо изгинути.«

¹⁰ Видевши шта су урадили и како су се окренули од свога злог начина живота, Бог се смилова и не доведе на њих зло којим им је био запретио.

Јонина љутња и Божија милост

4 Али Јони то није било мило и он се силно наљути, ² па се овако помоли ГОСПОДУ: »ГОСПОДЕ, зар нисам баш тако рекао док сам још био у својој земљи? Зато сам и пожурио да побегнем у Таршиш. Јер, знао сам да си ти милостив и самилостан Бог, спор да се разгневиш и препун љубави и невољан да пошаљеш несрећу. ³ Зато ми сада, ГО-

СПОДЕ, одузми живот, јер ми је боље да умрем него да живим.«

⁴ А ГОСПОД га упита: »Имаш ли право што се љутиш?«

⁵ Јона изађе из града и седе на једном месту источно од њега. Тамо направи себи сеницу, па седе у њен хлад, чекајући да види шта ће бити с градом. ⁶ Тада ГОСПОД, Бог, учини да лоза [†] израсте над Јоном да би му глава била у хладу и да би му било удобније, и Јона се веома обрадова лози.

⁷ Али сутрадан у зору Бог одреди једног црва да подгризе лозу, и она се сасуши. ⁸ Када је огрануло сунце, Бог посла врућ источни ветар. Сунце је пекло Јонину главу, па он малакса.

Дође му да умре, па рече: »Боље ми је да умрем него да живим.«

⁹ Бог онда упита Јону: »Имаш ли право што се љутиш због лозе?«

»Имам«, одврати Јона. »Толико сам љут да бих умро од љутине.«

¹⁰ ГОСПОД рече: »Толико ти је стало до те лозе, око које се ниси ни трудио ни гајио је, која је ижџикљала преко ноћи и увенула преко ноћи, ¹¹ а мени да не буде стало до великога града Ниниве, у ком има више од сто двадесет хиљада недужних људи ^{††} и много стоке.«

[†] лоза Вероватно: грм рицинуса; исто и у наставку стиха и у 7, 9. и 10. стиху. ^{††} недужних људи Дословно: људи који не разликују десно и лево.

Михеј

1 У време владавине Јоатама, Ахаза и Езекије, царева Јуде, реч ГОСПОДЊА долазила је Михеју из Морешета. Ово је виђење које је видео о Самарији и Јерусалиму.

Судија долази

2 Чујте, сви народи!
Почуј, земљо и сви ви у њој!
Господ ГОСПОД сведочиће против вас из свога светог Храма!
3 Ево, ГОСПОД долази из свога боравишта, силази и гази по висовима земље.
4 Планине се топе под њим, а долине раседају као восак пред огњем, као вода која лије низ стрмину.
5 Све то због престапа Јаковљевог, због грехâ народа Израеловог. Који је преступ Јаковљев? Зар није Самарија? Која је узвишица Јудина? Зар није Јерусалим?
6 »Зато ћу од Самарије начинити гомилу крша, ледину за винограде. Камење ћу јој сурвати у долину и темеље јој оголити.
7 Биће поразбијани сви њени идоли, сви храмски дарови спаљени огњем. Уништићу све њене ликове јер их је скупила платама храмских блудница и опет ће се користити као плате блудница.«
8 Због тога ћу заплакати и закукати, гô и бос ићи наоколо, завијати као шакал и лелекати као ној.
9 Јер, њена је рана неисцељива – све до Јуде се проширила, допрла до капије мога народа, до самог Јерусалима.
10 Не говорите о томе у Гату, не плачите у Аку, у Бет-Леафри се ваљајте у прабини.
11 Прођите осрамоћени и голи, житељи Шафира. Неће изаћи житељи Цаанана, Бет-Ецел је у жалости: ускратиће вам помоћ.
12 Житељи Марота превијају се од бола,

чекајући олакшање, јер се несрећа од ГОСПОДА спустила све до капије Јерусалима.
13 Упрегните брзе коње у кола, житељи Лахиша. Ви сте први Кћер сионску навели на грех, јер међу вама су се нашли преступи Израелови.
14 Зато дајте опроштајне дарове Морешет-Гату. Град Ахзив довешће у заблуду царева Израела.
15 Опет ћу на вас довести освајача, житељи Мареше. Слава Израелова доћи ће до Адулама.
16 Обријте главу у знак жалости за својом милом децом, будите ћелави као орао лешинар, јер ће она од вас отићи у изгнанство.

Људски и Божији науми

2 Тешко онима који смишљају злодела и кују зло на својим постељама! Чим сване јутро, своје науме изврше, јер је то у њиховој моћи.
2 Пожеле поља, и отму их, и куће, и узму их. Преваре човека, и узму му дом, преваре човека, и отму му наследство.
3 Зато овако каже ГОСПОД: »Ево, смишљам несрећу против овога рода, од које вам нема спаса. Нећете више ходати охоло, јер то ће бити време несреће.
4 Тога дана људи ће вас исмевати и ругати вам се овом тужбалицом: ,Пропадосмо сасвим! Раздељен је посед мога народа, ГОСПОД † га одузе, поробљивачима подели наша поља.«
5 Зато нећеш имати никога да ти коцком додели земљу у заједици ГОСПОДЊОЈ.

Лажни пророци

6 »Не пророкујте!« говоре њихови пророци. »Не пророкујте о томе! Нас неће задесити срамота.«
7 Зар да се говори, народе Јаковљев: »Зар је Дух ГОСПОДЊИ постао нестрпљив?

† ГОСПОД Дословно: он.

Зар су то његова дела?»
 »Зар моје речи нису благотворне
 за онога ко живи исправно?
⁸ Али ви се дигосте против мога народа † као непријатељ.

Са безбрижних пролазника
 огртаче скидате док се враћају из рата.
⁹ Жене мога народа
 из топлих домова изгоните.
 Мој благослов довека одузимате
 од њихове деце.
¹⁰ Устајте, одлазите!
 Ово није место нашег починка.
 Зато што је нечисто,
 докраја ће бити уништено.
¹¹ »Да лажов и варалица дође и каже:
 ‚Проричем вам обиље вина и опојних пића‘
 – баш такав пророк би одговарао овом народу!«

Обећање избављења

¹² »Целога ћу те окупити, Јакове.
 Сабраћу Остатак Израелов,
 сабраћу их као овце у тору,
 као стадо на његовом пашњаку
 – све ће врвети од људи.
¹³ Пред њима ће ићи
 Онај који ће им прокрчити пут,
 а они ће провалити кроз капију и изаћи.
 Пред њима ће ићи њихов Цар,
 ГОСПОД ће им бити на челу.«

Суд над вођама и пророцима

3 Тада рекох: »Слушајте, вође Јаковљевог,
 поглавари народа Израеловог.
 Зар не треба да упознате правду,
² ви који мрзите добро, а волите зло,
 који мом народу с костију гулите кожу и месо,
³ који једете месо мога народа,
 гулите му кожу и дробите кости,
 који га черечите као месо за лонац,
 као месо за котло?»
⁴ Тада ће они завапити ГОСПОДУ,
 али он их неће услишити.
 Сакриће своје лице од њих
 због злих дела која су починили.
⁵ Овако каже ГОСПОД за пророке који заводе мој
 народ:
 »Када имају шта да једу, кажу: ‚Мир‘,
 а онима који их не хране
 објављују свети рат.
⁶ Зато ће вас обузети ноћ без виђења
 и тама без откривења.
 Заћи ће сунце тим пророцима
 и дан им се помрачити.
⁷ Осрамотиће се видеоци
 и обрукати гатаоци.«

Сви ће покрити уста,
 јер од Бога нема одговора.«
⁸ А ја, ја сам испуњен силом
 – Духом ГОСПОДЊИМ –
 и правдом и моћи,
 да Јакову објавим његов преступ
 и Израелу његове грехе.
⁹ Чујте ово, вође народа Јаковљевог,
 поглавари народа Израеловог,
 ви који презирете правду
 и искривљујете све што је право,
¹⁰ ви који проливеном крвљу градите Сион
 и исквареношћу Јерусалим.
¹¹ Његове вође суде за мито,
 свештеници поучавају за накнаду,
 а пророци гатају за новац.
 Али они се на ГОСПОДА ослањају када говоре:
 »ГОСПОД је међу нама.
 Неће нас задесити несрећа.«
¹² Зато ће због вас
 Сион бити преорана њива,
 Јерусалим гомила крша,
 а храмска гора узвишица обрасла шумом.

Божија владавина

(Ис 2,2-4)

4 У последње дане
 гора Дома ГОСПОДЊЕГ
 биће постављена за главну међу горама.
 Биће узвишена изнад брдâ
 и сви ће се народи сливати к њој.
² Многи народи ће доћи и рећи:
 »Хајде, попнимо се на гору ГОСПОДЊУ,
 до Дома Бога Јаковљевог.
 Он ће нас научити својим путевима
 да бисмо његовим стазама ходали.«
 Јер, из Сиона ће изаћи Закон,
 Реч ГОСПОДЊА из Јерусалима.
³ Он ће судити међу народностима
 и окончати спорове моћних народа близу и далеко.
 Они ће своје мачеве прековати у раонике
 и копља у косире.
 Народ неће дизати мач на народ,
 нити ће се више обучавати за рат.
⁴ Свако ће седети под својом лозом
 и под својом смоквом,
 и нико га неће плашити,
 јер је говорио ГОСПОД над војскама.
⁵ Сви народи живе у име својих богова,
 а ми ћемо довека у име ГОСПОДА, Бога нашега.

Божији науми

⁶ »Тога дана«, говори ГОСПОД,
 »окупићу хrome, сабрати изгнане
 и оне које сам ударио несрећом.
⁷ Од хромих ћу учинити Остатак,
 од отераних – моћан народ.«

† Али ви ... народа Дословно: Мој народ се диже.

Од тога дана па довека
 ГОСПОД ће владати над њима на гори Сион.
⁸ А теби ће, куло осматрачка над стадом,
 утврђењу Кћери сионске,
 бити враћена пређашња власт,
 царство ће доћи Кћери јерусалимској.«
⁹ Зашто сада гласно запомажеш?
 Зар немаш цара? Зар ти је саветник умро,
 па те спопао бол као жену трудови?
¹⁰ Увијај се од болова и вришти,
 Кћери сионска, као жена у трудовима,
 јер ћеш сада изаћи из града,
 становати на пољу
 и отићи у Вавилон.
 Тамо ћеш бити избављена –
 ГОСПОД ће те откупити
 из руку твојих непријатеља.
¹¹ А сада се многи народи
 окупише против тебе.
 Говоре: »Нека се укаља.
 Нека нам се очи наслађују Сионом.«
¹² Али они не знају ГОСПОДЊЕ мисли,
 нити разумеју његове науме.
 Он их је скупио као снопље на гумну.
¹³ »Устани и оврши жито, Кћери сионска.
 Јер, даћу ти гвоздене рогове
 и бронзана копита,
 па ћеш сатрти многе народе.
 Њихов непоштено стечен добитак подарићеш ГО-
 СПОДУ,
 њихово богатство Господару све земље.«

Обећање о владару из Витлејема

5 »Окупи сада своје чете,
 граде чета,
 јер смо под опсадом.
 Владара Израеловог
 штапом ће ударити по образу.
² »А ти, Витлејеме Ефрато,
 иако си мали међу братствима Јудиним,
 из тебе ће ми изаћи
 онај који ће владати над Израелом.
 Његова је лоза древна, од давнина.«
³ Зато ће ГОСПОД оставити Израел
 док се не породи она која је у трудовима.
 Тада ће се и остала његова браћа
 вратити Израелцима.
⁴ Он ће стајати и напасати своје стадо
 снагом ГОСПОДЊОМ,
 величанством Имена ГОСПОДА, свога Бога,
 и оно ће живети спокојно,
 јер ће његова величина
 досегнути до крајева земље.
⁵ Он ће бити њихов мир.

Најава избављења и казне

Кад Асирци провале у нашу земљу

и изгазе нам тврђаве,
 дићи ћемо на њих седам пастира,
 осам кнежева.
⁶ Мачем же владати земљом асирском,
 земљом Нимродовом исуканим мачем.
 Он ће нас избавити од Асираца
 када нам провале у земљу
 и прегазе наше међе.
⁷ Остатак Јаковљев биће
 међу многим народима
 као роса од ГОСПОДА,
 као пљусак кише на трави,
 који не зависи од човека
 и не ослања се на смртнике.
⁸ Остатак Јаковљев биће међу незнабошцима,
 међу многим народима,
 као лав међу шумским зверима,
 као млади лав међу стадами оваца,
 који, кад год прође кроз њих, гази и черечи,
 и нико од њега не избавља.
⁹ Дићи ћеш руку на своје душмане,
 и биће уништени сви твоји непријатељи.
¹⁰ »Тога дана«, говори ГОСПОД,
 »уништићу ти коње и разбити кола.
¹¹ Уништићу ти градове широм земље
 и порушити сва утврђења.
¹² Уништићу твоје врачање,
 па више неће бити твојих враџбина.
¹³ Уништићу у теби твоје резбарене ликове
 и твоје свете стубове;
 нећеш се више клањати својим делима.
¹⁴ Ишчупаћу твоје Ашерине мотке из тебе
 и разорити ти градове.
¹⁵ У гневу и срџби извршићу одмазду
 над народима који ме нису слушали.«

Божија парница с Израелом

6 Чујте шта каже ГОСПОД:
 »Устани и изложи свој случај пред горама,
 нека брда чују шта имаш да кажеш.
² Чујте, горе, оптужбу ГОСПОДЊУ,
 почујте, вечни темељи земље.
 Јер, ГОСПОД се парничи са својим народом,
 подиже тужбу против Израела.
³ »Народе мој, шта сам ти учинио,
 чиме те оптеретио? Одговори ми.
⁴ Ја сам те извео из земље египатске
 и избавио те из земље ропства,
 послао ти Мојсија,
 Аарона и Мирјам да те воде.
⁵ Сети се, народе мој,
 шта је смерао Валак, цар Моава,
 и шта му је одговорио Валаам син Веоров.
 Сети се свога пута од Шитима до Гилгала,
 да спознаш праведна дела ГОСПОДЊА.«
⁶ »Са чим да изађем пред ГОСПОДА
 и поклоним се Богу узвишеноме?
 Да ли са жртвом паљеницом,

са телићима од годину дана?
 7 Хоће ли му бити миле хиљаде овнова,
 десетине хиљада река уља?
 Да ли да му за свој преступ
 свога првенца принесем,
 за свој грех плод мога тела?«
 8 Већ ти је показао, човече, шта је добро.
 Ево шта ГОСПОД тражи од тебе:
 да чиниш оно што је право,
 да волиш приврженост
 и да понизно живиш пред својим Богом.

Израелова кривица и казна

9 Глас ГОСПОДЊИ виче граду
 – мудрост је бојати се твога Имена:
 »Чујте, ви који сте окупљени у граду!
 10 У кућама зликоваца
 налазе се непоштено стечена блага
 и крња мера †, која је проклета.
 11 Зар да опростим човеку са нетачним кантаром,
 са врећама лажних тегова?
 12 Насилници су богаташи овога града,
 лажљивци његови житељи,
 у устима им је језик преваран.
 13 Зато сам и почео да те затирем,
 да те пустошим због твојих греха.
 14 Јешћеш, али се нећеш најести –
 остаћеш гладан.
 Стављаћеш на страну,
 али ништа нећеш сачувати,
 јер и то што сачуваш
 даћу да уништи мач.
 15 Сејаћеш, али нећеш жети.
 Цедићеш маслине,
 али нећеш се мазати уљем.
 Муљаћеш грожђе,
 али нећеш пити вина.
 16 Држиш се Омријевих прописа
 и свега што је чинила кућа Ахавова
 и живиш по њиховим саветима.
 Зато ћу учинити да се над тобом згражавају
 и твојим житељима цокћу.
 Носићеш увреде мога народа.«

Израелова исквареност

7 Тешко мени!
 Ја сам као онај који летње плодове убире
 када се пабирчи по винограду.
 Нигде грозда да га поједем,
 ниједне ране смокве за којом жудим.
 2 Верни несталоше из земље,
 не остаде ниједан честит међу људима.
 Сви вребају да пролију крв,
 свако свакога лови мрежом.
 3 Обе руке се извештиле за зло.
 Службеник тражи поклоне,

† мера Дословно: ефа.

судија прима мито,
 великаш одлучује по свом хиру
 – сви они сплеткаре заједно.
 4 Најбољи међу њима је као трн,
 најчеститији као живица од трња.
 Дошао је дан од ког су страховали ††,
 дан када ће бити кажњени.
 Сада је време њихове пометње.
 5 Не веруј ближњему,
 не уздај се у пријатеља,
 пази шта причаш пред оном
 која ти лежи у наручју.
 6 Јер, син презире оца,
 кћи се диже против мајке,
 снаха против свекрве.
 Човеку ће његови укућани
 бити непријатељи.

Кћи сионска говори

7 А ја, ја сам с надом загледана у ГОСПОДА,
 чекам Бога, свога Спаситеља.
 Услишиће ме мој Бог.
 8 Не ликуј нада мнош, душманко.
 Иако сам пала, устаћу.
 Иако седим у таму,
 ГОСПОД је моја светлост.
 9 Зато што сам згрешила против ГОСПОДА,
 трпећу његову срџбу
 док се не заузме за мене
 и не добије моју парницу.
 Извешће ме на светлост,
 и ја ћу видети његову праведност.
 10 Видеће то моја душманка
 и биће осрамоћена
 она која је говорила:
 »Где је тај ГОСПОД, твој Бог?«
 Тада ће ми се очи наслађивати гледајући
 како по њој газе као по благу на улицама.

ГОСПОД говори Кћери сионској

11 Доћи ће дан када ће ти бити подигнути бедеми,
 дан када ће ти се проширити међе.
 12 Тога дана долазиће ти људи
 од Асирије до египатских градова,
 од Египта до Еуфрата ‡,
 од мора до мора,
 од горе до горе.
 13 Земља ће опустети
 због својих житеља и њихових дела.

Народ говори ГОСПОДУ

14 Напасај свој народ својом палицом,
 стадо свога поседа,
 које сâмо живи у шуми,
 на бујним пашњацима.

†† дан од ког су страховали Дословно: дан твојих стражара.

‡ Еуфрата Дословно: реке.

Нека пасе у Башану и Гиладу
као у прадавним данима.
¹⁵ Покажи нам чуда
као у дане када си изашао из Египта.
¹⁶ Народи ће их видети
и постидети се упркос свој својој сили.
Руком ће покрити уста
и уши ће им заглушити.
¹⁷ Лизаће прашину као змија,
као створови који гмижу по земљи.
Дрхтећи ће изаћи из својих јазбина,
у страху се окренути теби, ГОСПОДЕ, наш Боже,

и бојати те се.
¹⁸ Ко је Бог као ти, који прашта грех
и прелази преко преступа Остатка свога поседа?
Ти не истрајаваш вечно у своје гневу,
него ти је мило да покажеш љубав.
¹⁹ Опет ћеш нам се смилovati:
згазићеш наша злодела
и све наше грехе бацити у дубине мора.
²⁰ Јакову ћеш дати истину,
Аврааму љубав,
као што си уз заклетву обећао нашим праоцима
у давним данима.

Наум

1 Пророштво о Ниниви. Књига виђења Наума Елкошанина.

Божији гнев против Ниниве

² ГОСПОД је Бог љубоморан и осветник, ГОСПОД се свети и пун је срџбе. ГОСПОД се свети својим душманима и истраје у срџби према непријатељима.
³ ГОСПОД је спор да се разгневи и силан у својој моћи. ГОСПОД неће пустити да кривац прође некажњено. Пут му је у вихору и олуји, а облаци су прашина коју његове ноге дижу.
⁴ Он запрети мору и исуши га, он чини да све реке пресуше. Башан и Кармел спаруше се, увену цветови Либана.
⁵ Пред њим се тресу горе и топе брда. Пред њим дрхти земља, цео свет и сви који у њему живе.
⁶ Ко да издржи његову јарост? Ко да поднесе његов љути гнев? Његова срџба као огањ се излива, пред њим литице пуцају.
⁷ ГОСПОД је добар, уточиште у време невоље. Он зна оне који се у њега уздају.
⁸ Силном поплавом докрајчиће непријатеље †, своје душмане прогнати у таму.
⁹ Шта то смишљате против ГОСПОДА? Стаће он томе на крај, неће невоља доћи други пут.
¹⁰ Преплетени као трње и пијани од свога вина, изгореће као осушена стрњика.
¹¹ Из тебе је, Ниниво, потекао онај који смишља зло против ГОСПОДА, чији су савети рђави.
¹² Овако каже ГОСПОД: »Иако су јаки и многобројни, биће покошени и уништени. Иако сам те понизио, Јудо, више те нећу понижавати.
¹³ Сада ћу скршити Нинивин јарам на теби и покидати твоје ланце.«

¹⁴ Ниниво, ГОСПОД је издао заповест за тебе: »Нећеш имати потомака да понесу твоје име. Уништићу резбарене ликове и ливене идоле који су у храму твојих богова. Гроб ћу ти припремити, јер си погана.«
¹⁵ Ено, на горама ноге онога који доноси радосну вест, који објављује мир! Слави своје светковине, Јудо, и испуњавај своје завете! Ништарија више неће проћи кроз тебе – биће докраја уништен.

Пад Ниниве

2 Рушитељ иде на тебе, Ниниво. Чувај своју тврђаву, мотри на пут, спреми се, све снаге окупи.
² ГОСПОД ће обновити славу Јаковљеву као славу Израелову, иако су га душмани опустошили и уништили му винову лозу.
³ Црвени су штитови његових ратника, врсни војници одевени су у скерлет. Као огањ им блеште кола када су спремни за бој, коњи †† се пропињу.
⁴ Кола бесомучно хитају улицама, тамо-амо јуре трговима. На успламтеле буктиње су налик, попут муња севају.
⁵ Позивају се најбољи ратници, али они се један о другог саплићу. Нападаци јуре ка бедемима, постављају заклоне за себе.
⁶ Пробијене су капије које гледају на реку, у палати расуло.
⁷ Одлучено је: биће одведена у сужањство. Њене слушкиње јецају као голубице и у груди се ударају од жалости.
⁸ Нинива је као језеро чија вода брзо истиче. »Станите! Станите!« чују се повици, али нико се не окреће.
⁹ Опљачкајте сребро!

† непријатеље Дословно: место; можда: Ниниву; в. 11. стих.

†† коњи Овако стоји у старогрчком преводу Септуагинти; у традиционалном хебрејском тексту стоји: борови.

Опљачкајте злато!
 Нема краја благу,
 богатству свих њених ризница.
¹⁰ Похарана је, опљачкана, огољена!
 Срца су клонула, колена клечају,
 тела дрхте, сва лица пребледела.
¹¹ Где је сада лавља јазбина,
 место где су хранили своје младунце,
 куда су лав и лавица ишли,
 а с њима лавићи, без имало страха?
¹² Лав је довољно наловио за своје лавиће
 и удавио плена за своје лавице,
 напунио своје јазбине ловином
 и своје брлоге пленом.
¹³ »Ја сам против тебе«, говори ГОСПОД над војска-
 ма.
 »У дим ћу ти спалити борна кола
 и мач ће ти побити лавиће.
 Нећу ти оставити плена на земљи,
 неће се више чути гласови твојих гласника.«
З Тешко граду крвопролића,
 пуном лажи, пуном пљачке,
 где никад не понестаје жртава!
² Бичеви фијучу, точкови клопарају,
 коњи јуре, кола поскакују!
³ Коњаници журишају,
 мачеви севају,
 копља блистају!
 Мноштво жртава,
 гомиле мртвих,
 безброј лешева,
 људи се о мртваце спотичу!
⁴ Све то због похоте блуднице,
 замамне милоснице враџбина,
 која народе пороби својим блудничењем
 и братства својим врачањем.
⁵ »Ја сам против тебе«, говори ГОСПОД над војска-
 ма.
 »Подићи ћу крила твоје хаљине
 преко твога лица,
 народима показати твоју голотињу
 и царствима твоју срамоту.
⁶ Засућу те одвратним смећем,
 с презиром поступити с тобом
 и изложити те руглу.
⁷ Ко год те буде видео,
 бежаће од тебе, говорећи:
 ,Нинива је разваљена!
 Ко ће да је ожали?
 Где да ти нађем тешитеље?«

⁸ Зар си боља него Теба †,
 која лежи на Нилу, окружена водама?
 Река јој је била одбрана и воде бедеми.
⁹ Куш и Египат били су јој бесконачна снага,
 Пут и Либија њени помагачи.
¹⁰ Али и она је заробљена
 и отишла је у изгнанство.
 Децу су јој смрסקавали по свим угловима улица,
 за њене угледнике бацали коцку,
 а све великаше везали ланцима.
¹¹ И тебе ће обузети пијанство.
 Крићеш се и тражити уточиште
 пред непријатељем.
¹² Све су ти тврђаве као стабла смокве
 са првинама зрелих плодова:
 протресу ли се,
 смокве падају у уста онога који једе.
¹³ Погледај своју војску – све саме жене!
 Капије твоје земље широм су отворене
 твојим непријатељима:
 огањ им је прогутао преворнице.
¹⁴ За опсаду захвати воде,
 утврди бедеме.
 Меси блато, гази иловачу,
 тврду циглу направи.
¹⁵ Ту ће те огањ прогутати,
 мач те посећи
 и прождрети те као скакавци коњици.
 Намножи се као скакавци коњици,
 намножи се као скакавци чегрташи.
¹⁶ Намножила си своје трговце,
 да их буде више од звезда на небу,
 а они, као скакавци коњици, оголе земљу, па од-
 лете.
¹⁷ Твојих стражара је као скакаваца чегрташа,
 службеника као ројева скакаваца
 који по хладном дану бораве на зидовима,
 а чим сунце изађе, одлећу и не зна се где су.
¹⁸ Царе асирски, заспаше твоји пастири,
 твоји племићи легоше на починак.
 Народ ти се раштркао по горама,
 а никога да их сабере.
¹⁹ Твојој рани нема лека,
 твоја повреда је неисцељива.
 Ко год чује ову вест о теби
 запљескаће рукама.
 Јер, ко није осетио твоју бескрајну окрутност?

† Теба Хебрејски: Но Амон.

Авакум

1 Пророштво које је примио пророк Авакум.

Авакум се жали на неправду

2 Докле ћу да запомажем, ГОСПОДЕ, а ти да не чујеш?

Или да ти вичем: »Насиље!« а ти да не спасеш?

3 Зашто ме тераш да гледам неправду?

Зашто трпиш злостављање?

Уништење и насиље су преда мнош,
настају спорови и кавге.

4 Зато је Закон немоћан
и правда никад не побеђује.

Опаки опкољава праведника,
па се правда искривљује.

Божији одговор

5 »Погледајте друге народе
и осмотрите – чудом ћете се чудити.

Јер, у ваше дане учинићу дело
у које не бисте поверовали
да вам га неко исприча.

6 »Ево, дижем Халдејце,
народ безочан и хировит,
који иде земљом уздуж и попреко
да запоседне туђа пребивалишта.

7 Они су народ страшан и ужасан,
сами себи закон и мерило части.

8 Коњи им бржи од леопарда,
љући од вукова увече.

Коњаници им поносито јуре,
коњаници им долазе издалека,
лете као орлушина
која се на плен обрушава.

9 Сви долазе ради насиља.
Њихови чопори насрћу као источни ветар
и робље скупљају као песак.

10 С царевима се спрдају и владаре исмевају.
Свакој тврђави се подсмевају,
земљани насип дижу и освајају је.

11 Потом прохује као ветар и оду даље,
зликвци којима је снага постала бог.»

Авакум се поново жали

12 Зар ти ниси од искона,
ГОСПОДЕ, Боже мој, Свече мој?

Ти не умиреш.
ГОСПОДЕ, ти си их поставио да спроведу правду,
ти си их, Стено, одредио да изврше казну.

13 Твоје очи су пречисте да би гледале зло,
злостављање не подносиш.

Зашто онда трпиш подлаце?

Зашто ћутиш кад опаки прождире
праведнијега од себе?

14 Учинио си да људи буду као рибе у мору,
као морска створења која немају владара.

15 Халдејци их све ваде удицом,
својом мрежом извлаче

и потегачом скупљају,
па се радују и веселе.

16 Зато својој мрежи приносе жртве
и својој потегачи пале кâд,
јер од своје мреже живе у раскоши
и најбољим јелом се сладе.

17 Зар ће и даље да празне мрежу
и народе убијају без милости?

2 Стаћу на своје стражарско место
и поставити се на бедем.

Пазићу да видим шта ће ми рећи
и како ће одговорити на моје притужбе.

Божији одговор

2 ГОСПОД одговори:

»Запиши виђење. Читко га урежи у плочице да
свако може брзо да га прочита. 3 Ово виђење је за
одређени час. Оно говори о крају и неће се изјавити.
Ако се задржи, ти само чекај – сигурно ће доћи
и неће закаснити.

4 »Погледај надменога – нема у њему честитости.
Али праведник ће живети од вере. 5 Вино је подмукло.
Бахати нема починка. Похлепан као Шеол и незасит
као смрт, он себи граби све народности и купи све
нроде. 6 Зар му се сви они неће обраћати ругалицама
и погрдним загонеткама, говорећи: »Тешко оном ко
гомила оно што није његово и богати се оним што је
узајмио! Докле ће то тако? 7 Зар твоји повериоци
неће изненада устати? Зар се неће пробудити и протрести
те? Тада ћеш им постати плен. 8 Зато што си опљачкао
многе народе, преостали народи опљачкаће тебе. Јер,
ти си проливао људску крв, вршио насиље над земљама
и насељима и свим житељима у њима.

9 »Тешко оном ко се обогатио непоштеним добитком,
да би своје гнездо свио на високом месту не би ли
умакао несрећи! 10 Осрамотио си свој дом снујући
пропаст многих народа и тако прокоцкао свој живот.

11 »Камен из зида ће завикати,
а кровна греда му одговорити.
12 »Тешко оном ко град подиже на проливној крви
и насеље оснива на злочину.
13 Зар није ГОСПОД над војскама одредио
да је људски труд намењен огњу
и да се народи муче узалуд?
14 Јер, земља ће се испунити
спознањем Славе ГОСПОДЊЕ
као што вода прекрива море.
15 »Тешко оном ко ближњему даје пиће,
сипајући га из мешине док се овај не опије,
да би гледао његову голоотињу.
16 Срамотом ћеш се испунити, а не славом.
Сада је на тебе ред!
Пиј и ти, па се обнажи.
СТИЖЕ ти чаша из деснице ГОСПОДЊЕ,
па ће бешчашће прекрити твоју славу.
17 Преплавиће те насиље
које си починио над Либаном,
престравити те покољ животиња.
Јер, ти си пролио људску крв
и извршио насиље над земљом и насељима
и свим житељима у њима.
18 »Каква је корист од идола,
пошто га је исклесало човек?
Или од ливеног лика,
учитеља лажи?
Јер, његов творац се узда у своје створење,
иако је само немушто ништавило начинио.
19 Тешко оном ко каже дрвету: „Пробуди се!
и немом камену: „Устани!“
Зар то да некога учи?
Златом и сребром је опточено,
али животног даха нема у њему.
20 А ГОСПОД је у своме светом Храму;
нека сва земља умукне пред њим.«

Авакумова молитва

3 Молитва пророка Авакума. Према шигјоноту.
2 »Чуо сам за твоју славу, ГОСПОДЕ,
твоја ми дела уливају страх.
У наше време понови их,
у наше време обзнани их,
у срџби се сети самилости.
3 »Бог стиже из Темана,
Светац са горе Паран. *Села*
»Његов сјај прекри небеса,
хвале њему испунише земљу.
4 Он блиста као светлост муње;
зраке му севају из руке,
где се његова сила крије.
5 Помор иде пред њим,
врућица га прати у стопу.

6 Он стаде и затресе земљу,
погледа, и народи задрхташе.
Древне горе се распадоше
и потонуше прадавна брда
дуж његових стаза прадавних.
7 »Видех невољу у кушанским шаторима,
тресу се крила шатора мидјанских.
8 Зар си се разјарио на реке, ГОСПОДЕ,
зар си се разгневио на потоке,
зар си се разбеснео на море
када си јездио на својим коњима
и на својим колима победничким?
9 Свој лук си извадио
спреман да одапне стреле. *Села*
»Рекама си расцепио земљу.
10 Планине те угледаше и задрхташе.
Бујице протутњаше,
океан † загрме
и високо диже своје таласе.
11 Сунце и месец застадоше на својим путањама
пред блеском твојих летећих стрела,
пред сјајем твога севајућег копља.
12 У срџби си газио земљом
и у гневу вршио народе као жито.
13 Изашао си да спасеш свој народ,
да свога помазаника спасеш.
Смрвио си вођу земље опаких
и од главе до пете га оголио. *Села*
14 »Његовим копљем пробо си главу ратницима
када су као вихор јурнули да нас распрше,
ликујући као они који сиромаша прождиру у пота-
ји.
15 Ти својим коњима изгази море,
силне воде комешајући.
16 »Када сам то чуо, утроба ми задрхта,
усне ми забридеше од тога звука.
Трулеж ми се увуче у кости,
а ноге заклецаше.
Стрпљиво ћу чекати да дан невоље сване
народу који нас је напао.
17 »Иако смоквино стабло не пупи
и на лози нема грожђа,
иако је подбацио род маслине
и њиве не дају храну,
иако нема оваца по торовима
ни говедâ по оборима,
18 ипак ћу се радовати у ГОСПОДУ,
веселити се у Богу, свом Спаситељу.
19 Господ ГОСПОД је моја снага;
даје ми ноге као у јелена
и да по својим висовима ходам.«
Хоровођи. Уз моје жичане инструменте.

† океан Дословно: дубина.

Софонија

1 Реч ГОСПОДЊА дође Софонији сину Кушија сина Гедалје сина Амарје сина Езекијиног у време владавине Јосије сина Амоновог, цара Јуде:

Дан суда

2 »Збрисаћу све са лица земље«, говори ГОСПОД.
3 »Збрисаћу и човека и животињу. Збрисаћу птице на небу и рибе у мору и оно што тера људе да посрну, заједно са opakима. Уклонићу човека са лица земље«, говори ГОСПОД.
4 »Испружићу руку против Јуде и свих житеља Јерусалима. Уклонићу одатле сваки остатак Ваала, имена незнабожачких и идолских свештеника –
5 оне који се по крововима клањају звезданом мноштву, оне који се клањају и заклињу ГОСПОДОМ, али се заклињу и Молохом,
6 оне који су се одметнули од ГОСПОДА, па нити га траже, нити га питају за савет.
7 Умукните пред Господом ГОСПОДОМ, јер близу је Дан ГОСПОДЊИ. ГОСПОД је припремио жртву и освештао оне које је позвао.
8 На дан жртве ГОСПОДЊЕ казнићу службенике, цареve синове и све који носе туђинску одећу.
9 Тога дана ћу казнити све који прескачу праг †, који кућу својих господара пуне насиљем и преваром.
10 »Тога ће се дана«, говори ГОСПОД, »зачути вапај са Рибље капије, кукњава из Друге четврти и силна ломљава са брдâ.
11 Закукајте, становници Трговачке четврти; биће збрисани сви ваши трговци, уклоњени сви који тргују сребром.
12 У то време ћу светиљкама претражити Јерусалим и казнити безбрижне, оне који су као вино на свом талогу, који мисле: 'Неће ГОСПОД ништа учинити – ни добро ни зло.'

† који прескачу праг в. 1. Сам 5,5.

13 Благо ће им бити похарано, куће разорене. Зидаће куће, али неће живети у њима; садиће винограде, али неће пити вина од њих.
14 »Близу је велики Дан ГОСПОДЊИ, близу је и брзо се примиче. Горак ће бити вапај на Дан ГОСПОДЊИ – чак ће и ратник закукати.
15 Тај дан биће дан гнева, дан невоље и тескобе, дан пропасти и пустошења, дан мрака и помрчине, дан облака и густе тмине,
16 дан овнујског рога и бојног поклича против градова утврђених и кула угаоних.
17 Ударићу људе невољом, па ће бауљати као слепи, јер су згрешили против ГОСПОДА. Крв ће им се просути као прах, а црева као балега.
18 Неће их избавити њихово сребро ни злато на Дан срџбе ГОСПОДЊЕ. Сву земљу ће прождрети огањ његове љубоморе, јер ће изненада докрајчити све становнике земље.«

Софонија опомиње народ

2 Окупите се, окупите се, бестидни народе, ² пре него што будете развејани као плева, која се за један дан распрши, пре него што се на вас обруши љути гнев ГОСПОДЊИ, пре него што се на вас обруши Дан гнева ГОСПОДЊЕГ.
3 Тражите ГОСПОДА, сви ви понизни на земљи, сви који се држите његових закона. Тражите праведност, тражите понизност, можда ћете наћи заклон на Дан гнева ГОСПОДЊЕГ.

Суд над Филистејцима

4 Газа ће бити напуштена и Ашкелон опустошен. Ашдод ће бити испражњен у подне, а Екрон ишчупан из корена.

5 Тешко вама, становници приморја,
народе Кеређана!
Против тебе је реч ГОСПОДЊА,
Ханаане, земљо Филистејаца:
»Уништићу те, и нико неће остати.«
6 Тада ће земља у приморју
бити земља пашњакâ,
ливадâ с пастирима и овчијим торовима.
7 Припашће Остатку народа Јуде,
који ће тамо напасати стада,
а увече легати на починак у ашкелонским кућама.
Јер, ГОСПОД, њихов Бог, стараће се о њима
и повратити њихово благостање.

Суд над Моавцима и Амонцима

8 »Чуо сам увреде Моавове
и ругање Амонаца,
који су вређали мој народ
и претили његовој земљи.
9 Стога, тако ми живота«,
говори ГОСПОД над војскама, Бог Израелов,
»Моав ће постати као Содома,
Амонци као Гомора –
место корова и јамâ соли,
пуста развалина довека.
Опљачкаће их Остатак мога народа,
преживели из мога народа
наследиће њихову земљу.«
10 То ће бити цена њихове охолости,
јер су вређали народ ГОСПОДА над војскама
и претили му.
11 ГОСПОД ће им бити страшан
када затре све богове земље.
Клањаће му се народи на свим обалама,
сваки у својој земљи.

Суд над Кушанима и Асирцима

12 »И ви ћете погинути од мога мача, Кушани.«
13 Испружиће руку против севера
и уништити Асирију.
Ниниву ће претворити у пуну развалину
суву као пустиња.
14 Полегаће по њој ситна и крупна стока,
сваковрсна створења.
Пустинска сова и буљина
гнездиће се на главицама њених стубова.
Њихово хукање одјекиваће кроз прозоре,
а вране грактати на прагу.
Кедрове греде биће огољене.
15 Тако ће бити са безбрижним градом,
који је живео спокојно
и мислио: »Ја и нико други.«
Каква пуста развалина постаде,
јазбина дивљим животињама!
Ко год крај њега прође,
цокће од чуда и песницом узмахује.

Будућност Јерусалима

3 Тешко граду угњетача,
бунтовном и укаљаном!
2 Ником се не покорава,
стегу не прихвата.
У ГОСПОДА се не узда,
своме Богу не прилази.
3 Његови службеници су ричући лавови,
његове судије пустињски вукови,
који ни кост неоглодану не остављају до јутра.
4 Пророци су му бахати, подли,
свештеници скврнаве светилиште
и насиље врше над Законом.
5 У њему је праведни ГОСПОД,
он не чини неправду.
Из јутра у јутро дели правду,
свакога дана без изузетка.
Али неправедни не знају за стид.
6 »Народе сам уклонио –
куле су им разорене.
Улице сам им опустошио,
па нико њима не пролази.
Градове сам им уништио –
нема ниједног од њихових житеља.
7 »Рекох: ‚Сигурно ћеш ме се бојати
и прихватити стегу.‘
Тада му боравиште не би било уклоњено,
нити би га снашле све моје казне.
Али они и даље хтедоше
да у свему поступају покварено.
8 Зато ме чекајте«,
говори ГОСПОД,
»до дана када ћу устати да сведочим.
Одлучио сам да окупим народе,
да саберем царства
и да на њих излијем сву своју срџбу,
сав свој љути гнев.
Огањ моје јарости цео свет ће прождрети.
9 »Потом ћу народима дати чисте усне,
да сви могу да призову Име ГОСПОДЊЕ
и да му сложено служе.
10 С оне стране кушанских река
жртвене дарове доносиће ми моји клањаоци,
мој народ распршени.
11 Тога дана се нећеш стидети
свих преступа које си учинио против мене,
јер ћу из тебе уклонити бахате разметљивце,
па више нећеш бити охол на мојој светој гори.
12 Оставићу у теби народ понизан и сиромашан,
који се узда у Име ГОСПОДЊЕ.
13 Остатак Израелов неће чинити неправду
ни говорити лажи,
нити ће се превара наћи у њиховим устима.
Јешће и легати на починак
и нико их неће плашити.«
14 Кличи, Кћери сионска!
Вичи из свега гласа, Израеле!

Радуј се и весели из свега срца,
 Кћери јерусалимска!
¹⁵ ГОСПОД је повукао твоју пресуду,
 твоје непријатеље је истерао.
 Усред тебе је ГОСПОД, Цар Израелов,
 више се нећеш бојати несреће.
¹⁶ Тога дана ће Јерусалиму бити речено:
 »Не бој се, Сионе, нека ти руке не клону.
¹⁷ Усред тебе је ГОСПОД, твој Бог,
 ратник који те спасава.
 Због тебе ће га обузети силна радост,
 својом љубављу ће те умирити,
 због тебе радосно клицати,
¹⁸ као на светковини.

Одагнаћу од тебе невољу,
 да више не носиш терет срама.
¹⁹ У то време ћу казнити твоје тлачитеље.
 Избавићу хrome и сабрати изгнане,
 учинити да их хвале
 и да им указују част
 у свакој земљи
 у којој су били извргнути срамоти.
²⁰ У то време ћу те сабрати,
 у то време ћу те довести кући.
 Учинићу да ти указују част
 и да те хвале сви народи на земљи
 када повратим твоје благостање теби наочиглед«,
 каже ГОСПОД.

Агеј

Позив да се обнови Храм

1 Првога дана шестог месеца друге године владавине цара Дарија, дође реч ГОСПОДЊА преко пророка Агеја Зоровавелу сину Салатииловом, намеснику Јуде, и Исусу сину Јехоцадаковом, првосвештенику.

² Овако каже ГОСПОД над војскама: »Овај народ говори: „Још није дошло време да се опет сагради Дом ГОСПОДЊИ.«

³ Реч ГОСПОДЊА дође преко пророка Агеја: ⁴ »Зар за вас јесте време да живите у кућама обложеним дрветом док је овај Дом разрушен?«

⁵ Зато овако каже ГОСПОД над војскама: »Добро размислите о свом начину живота.

⁶ Пуно сте посејали а мало побрали, једете а никад да се наситите, пијете а никад да се напијете, облачите се а није вам топло.

Онај ко ради за плату, ставља је у кесу с рупама.«

⁷ Овако каже ГОСПОД над војскама:

»Добро размислите о свом начину живота.

⁸ Идите у гору и донесите дрва и поново ми подигните Дом.

Тада ће ми он бити мио и биће ми указана част«, каже ГОСПОД.

⁹ »Очекивали сте много а, ево, дочекасте мало; оно што сте донели кући, ја развејах. Зашто?« говори ГОСПОД над војскама.

»Зато што је мој Дом разрушен, док се сваки од вас стара за своју кућу.

¹⁰ Зато вам је небо ускратило росу, а земља свој род.

¹¹ Ја сам дозвоао сушу на земљу и планине, на жито, младо вино и уље, на све чиме земља рађа, на човека и животињу и на сваки труд.«

¹² Тада Зоровавел син Салатиилов, првосвештеник Исус син Јехоцадаков и сав преостали народ послушаше глас ГОСПОДА, свога Бога, и речи пророка Агеја, кога је послао ГОСПОД, њихов Бог, и народ се уплаши ГОСПОДА.

¹³ Потом Агеј, гласник ГОСПОДЊИ, пренесе народу ГОСПОДЊУ поруку:

»Ја сам с вама«, каже ГОСПОД.

¹⁴ ГОСПОД подстакну дух намесника Јуде Зоровавела сина Салатииловог, првосвештеника Исуса сина Јехоцадаковог и дух свега преосталог народа, па они дођоше и почеше да граде Дом ГОСПОДА над војскама, свога Бога, ¹⁵ двадесет четвртог дана шестог месеца друге године владавине цара Дарија.

Сјај новог Храма

2 Двадесет првог дана седмог месеца, реч ГОСПОДЊА дође преко пророка Агеја:

² »Реци овако Зоровавелу сину Салатииловом, намеснику Јуде, и Исусу сину Јехоцадаковом, првосвештенику, и преосталом народу:

³ »Има ли још кога међу вама ко је видео овај Дом у његовом некадашњем сјају? А како вам сада изгледа? Зар није као ништа у вашим очима? ⁴ Али, буди јак, Зоровавеле,‘ говори ГОСПОД. „Буди јак, Исусе сине Јехоцадаков, првосвештениче. Буди јак, сав народе земље,‘ говори ГОСПОД. „Прионите на посао, јер ја сам с вама,‘ говори ГОСПОД над војскама. ⁵ „Када сте изашли из Египта, обећао сам вам да ће мој Дух остати међу вама. Зато се не бојте.‘

⁶ »Овако каже ГОСПОД над војскама: „Још мало, и уздрмаћу небеса и земљу, море и копно. ⁷ Уздрмаћу све народе, па ће своје благо доносити овамо, и ја ћу овај Дом испунити славом,‘ каже ГОСПОД над војскама.

⁸ »„Моје је сребро и моје је злато,‘ говори ГОСПОД над војскама.

⁹ »„Сјај овог другог Дома биће већи од сјаја оног пређашњег,‘ говори ГОСПОД над војскама.

„На овом месту подарићу мир,‘ каже ГОСПОД над војскама.«

О нечистоћи народа

¹⁰ Двадесет четвртог дана деветог месеца друге године владавине цара Дарија, реч ГОСПОДЊА дође преко пророка Агеја:

¹¹ »Овако каже ГОСПОД над војскама: „Питај свештенике шта Закон каже о овоме: ¹² Када би неко у скуту своје одеће носио освештано месо, па тим скутом дотакао хлеб или чорбу, вино или маслиново уље, или другу храну, да ли би и то постало свето?«

Свештеници одговорише: »Не би.«

¹³ Тада Агеј рече: »Када би неко ко је постао нечист зато што је додирнуо мртваца дотакао нешто од тога, да ли би и то постало нечисто?«

Свештеници одговорише: »Да, постало би нечисто.«

¹⁴ Онда Агеј рече: »Такви су преда мною и људи овога народа«, говори ГОСПОД. »Све што чине и све што тамо приносе, нечисто је. ¹⁵ Сада добро размислите о томе шта је било пре него што је иједан камен положен на други у Храму ГОСПОДЊЕМ. ¹⁶ Какви сте били? Када је неко долазио до гомиле жита по двадесет мерица, затицао је само десет. Када је неко долазио до каце с вином да захвати педесет мерица, затицао је само двадесет. ¹⁷ Ударао сам по свим вашим делима медљиком, буђи и градом, а ви ми се ипак нисте окренули,« говори ГОСПОД.

¹⁸ »Добро размислите од сада па надаље, од овог двадесет четвртог дана деветог месеца, када су положени темељи Храма ГОСПОДЊЕГ, добро размислите: ¹⁹ Има ли још жита у амбару? Још ни винова

лоза, ни смоква, ни нар, ни маслина нису родили. Али од данас ћу вас благословити.«

Обећање Зоровавелу

²⁰ Двадесет четвртог дана тог истог месеца, реч ГОСПОДЊА дође Агеју други пут: ²¹ »Кажите Зоровавелу, намеснику Јуде: ,Уздрмаћу небеса и земљу. ²² Оборићу царске престоле и уништити силу туђих царстава. Изврнућу борна кола и оне што су на њима; пашће коњи са својим јахачима, сваки од мача свога брата.

²³ »Тога дана,« говори ГОСПОД над војскама, ,узеху тебе, Зоровавеле сине Салатиилов, мој слуго,« говори ГОСПОД, ,и учинити те својим печатним прстеном, јер сам те изабрао,« говори ГОСПОД над војскама.«

Захарија

Бог позива Израелце да му се врате

1 Осмог месеца друге године владавине цара Дарија, реч ГОСПОДЊА дође пророку Захарији сину Берехје сина Идовог:

² »ГОСПОД се силно разгневио на ваше праоце.

³ Зато реци народу: ,Овако каже ГОСПОД над војскама: Вратите ми се, говори ГОСПОД над војскама, и ја ћу се вратити вама, каже ГОСПОД над војскама.

⁴ Не будите као ваши праоци, којима су негдашњи пророци објавили: »Овако каже ГОСПОД над војскама: Окрените се од свога злог начина живота и својих злих дела.« Али они не хтедоше да ме послушају ни да обрате пажњу на мене, говори ГОСПОД.

⁵ »Где су сада ваши праоци? И пророци, зар живе довека? ⁶ Али, зар нису моје речи и моје уредбе, које сам дао својим слугама пророцима, стигле ваше праоце? Они су се тада покајали и рекли: »ГОСПОД над војскама је с нама учинио онако како наш начин живота и дела заслужују, баш као што је и одлучио да учини.«

Човек међу стаблима мирте

⁷ Двадесет четвртог дана једанаестог месеца, месеца шевата, друге године Даријеве владавине, реч ГОСПОДЊА дође пророку Захарији сину Берехје сина Идовог.

⁸ Те ноћи видех човека како јаше на коњу риђану. Стајао је међу стаблима мирте у клисури, а иза њега су били риђи, смеђи и бели коњи.

⁹ Ја упитих: »Шта су ови, господару?«

А анђеоло који је са мном разговарао рече: »Показаћу ти шта су.«

¹⁰ Тада човек који је стајао међу миртама рече: »Ово су они које је ГОСПОД послао да обилазе земљу.«

¹¹ А они известише анђела ГОСПОДЊЕГ који је стајао међу миртама: »Обишли смо земљу уздуж и попреко и видели да је у целој земљи мир и спокој.«

¹² Тада анђеоло ГОСПОДЊИ рече: »ГОСПОД над војскама, колико ћеш још ускраћивати милост Јерусалиму и градовима Јуде, на које си гневани ових седамдесет година?«

¹³ А ГОСПОД благим и утешним речима одговори анђелу који је разговарао са мном.

¹⁴ Анђеоло који је разговарао са мном рече ми: »Ово објави: ,Овако каже ГОСПОД над војскама: Силно

сам љубоморан због Јерусалима и Сиона, ¹⁵ а силно гневани на народе који мисле да су сигурни. Био сам тек мало гневани, али они увећаше зло [†].

¹⁶ »Стога овако каже ГОСПОД: Вратићу се у Јерусалим с милошћу и у њему ће ми поново бити саграђен Дом, говори ГОСПОД над војскама, а преко Јерусалима биће растегнуто мерничко уже.¹

¹⁷ »Објави и ово: ,Овако каже ГОСПОД над војскама: Моји градови ће опет уживати у благостању, а ГОСПОД ће опет утешити Сион и избрати Јерусалим.«

Четири рога и четири занатлије

¹⁸ Онда погледах, а оно – четири рога!

¹⁹ Упитах анђела који је разговарао са мном: »Шта је ово?«

А он ми одговори: »То су рогови који су распршили Јуду, Израел и Јерусалим.«

²⁰ Онда ми ГОСПОД показа четири занатлије.

²¹ Ја упитих: »Шта су ови дошли да ураде?«

А он одврати: »Оно су рогови који су распршили Јуду, да више нико не дигне главу, а ове занатлије су дошле да их застраше и да оборе рогове народâ који су дигли своје рогове против Јудине земље да распрше њен народ.«

Човек са мерничким ужетом

2 Потом подигох поглед, а оно – човек са мерничким ужетом у руци!

² Ја га упитих: »Куда ћеш?«

А он ми одговори: »Да премерим Јерусалим, да видим колико је дуг и широк.«

³ Тада анђеоло који је са мном разговарао оде, а други му дође у сусрет, ⁴ па му рече: »Трчи и кажи оном младићу: ,Јерусалим ће бити град без бедема, због великог мноштва људи и животиња у њему, ⁵ јер ћу ја,¹ говори ГОСПОД, ,бити огњени бедем око њега и његова слава у њему.«

⁶ »Дођите! Дођите! Бежите из северне земље«, говори ГОСПОД, »јер сам вас распршио на све четири стране света ^{††}«, говори ГОСПОД. ⁷ »Бежи, Сионе, ти који живиш у Вавилону [‡]!«

⁸ Јер, овако каже ГОСПОД над војскама, који ми је указао част и послао ме народима који су вас опљачкали: »Ко вас дира, зеницу мога ока дира.

[†] увећаше зло Дословно: помогоше злу. ^{††} на све четири стране света Дословно: као четири небеска ветра. [‡] Вавилону Дословно: Кћери вавилонској.

⁹ Дићи ћу руку на њих, да постану плен својих робова. Тада ћете знати да ме је послао ГОСПОД над војскама. ¹⁰ Кличи и радуј се, Кћери сионска. Јер, ево, долазим да пребивам усред тебе», говори ГОСПОД.

¹¹ »Тога дана ће се многи народи приклонити ГОСПОДУ и постати мој народ. А ја ћу пребивати усред тебе. Тада ћеш знати да ме је теби послао ГОСПОД над војскама. ¹² ГОСПОД ће запосести Јуду као свој део у светој земљи и поново ће избрати Јерусалим.«

¹³ Ућутите пред ГОСПОДОМ, сви људи, јер је устао из свога светог пребивалишта.

Чиста одора за првосвештеника

3 Потом ми показа првосвештеника Исуса како стоји пред анђелом ГОСПОДЊИМ, и Сатану, који му је стајао здесна, да га оптужи.

² Анђео ГОСПОДЊИ рече Сатани: »Осудио те ГОСПОД, Сатано! Осудио те ГОСПОД, који је изабрао Јерусалим! Зар овај није угарак уграбљен из ватре?«

³ А Исус је на себи имао прљаву одећу док је стајао пред анђелом.

⁴ Тада анђео рече онима који су стајали пред њим: »Свуците с њега ту прљаву одећу!«

А Исусу рече: »Ево, уклонио сам твој грех са тебе и обући ћу те у раскошну одору.«

⁵ Онда рече: »Ставите му чист турбан на главу.«

И они му ставише чист турбан на главу и обукоше га у раскошну одору пред анђелом ГОСПОДЊИМ.

⁶ Потом анђео ГОСПОДЊИ наложи Исусу: ⁷ »Овако каже ГОСПОД над војскама: ,Ако будеш живео по мојој вољи и држао се онога што тражим, онда ћеш управљати мојим Домом и чувати његова дворишта, а ја ћу ти дати место међу онима који овде стоје.

⁸ »Слушај, првосвештениче Исусе, ти и твоји другови који седе пред тобом, јер ви сте знамење онога што ће доћи: довешћу Издањак, свога слугу. ⁹ Ево, стављам пред Исуса камен са седам очију, у који ћу урезати натпис, говори ГОСПОД над војскама, ,и у једном дану ћу уклонити грех ове земље. ¹⁰ Тога дана, говори ГОСПОД над војскама, ,сваки ће свога ближњег позивати под своју лозу и смокву.«

Златни свећњак и две маслине

4 Тада се анђео који је са мном разговарао врати и пробуди ме као што се човека буди из сна.

² »Шта видиш?« упита ме.

А ја одговорих: »Видим свећњак сав од злата, с посудом на врху и седам жижака на себи и седам левака за жишке. ³ Крај њега су два маслинова дрвета – једно десно од посуде, а друго лево.«

⁴ Онда упитах анђела који је са мном разговарао: »Шта је то, господару?«

⁵ А он одговори: »Зар не знаш шта је то?«

»Не, господару«, одвратих.

⁶ Стога ми он рече: »То је реч ГОСПОДЊА Зоровавелу: ,Не снагом ни силом, већ мојим Духом,‘ каже ГОСПОД над војскама. ⁷ ,Шта си ти, силна горо? Пред Зоровавелом ћеш постати равница. Он ће извући угаони камен уз поклик: »Милост! Милост теби!««

⁸ Дође ми реч ГОСПОДЊА:

⁹ »Зоровавел је својим рукама положио темеље овога Дома; он ће га својим рукама и довршити. Тада ћете знати да ме је вама послао ГОСПОД над војскама. ¹⁰ Ко омаловажава дан скромних почетака? Људи ће се радовати када у Зоровавеловој руци угледају висак. Оних седам жижака су ГОСПОДЊЕ очи које осматрају сву земљу.«

¹¹ Ја тада упитах анђела: »Шта су ова два маслинова дрвета с десне и леве стране свећњака?«

¹² И још га упитах: »Шта су оне две маслинове гране које изливају златно уље кроз она два златна левка?«

¹³ А он ми одговори: »Зар не знаш шта је то?«

»Не, господару«, одвратих.

¹⁴ А он рече: »Оне су двојица који су помазани да служе Господару све земље.«

Летећи свитак

5 Погледах поново, а оно – свитак који лети!

² Анђео ме упита: »Шта видиш?«

»Видим свитак који лети«, рекох, »двадесет лаката дуг и десет лаката широк †.«

³ А он ми рече: »То је проклетство које ће изаћи на сву земљу. ,Ко год краде, биће прогнан,‘ пише на једној страни, и: ,Биће прогнан и ко год се лажно заклиње,‘ пише на другој. ⁴ Ја сам га одао, говори ГОСПОД над војскама, ,и оно ће ући у крадљивчеву кућу и у кућу онога који се лажно заклиње мојим именом. Остаће му у кући и уништити је заједно с њеним дрветом и каменом.«

Жена у корпи

⁵ Тада анђео који је са мном разговарао приђе и рече ми: »Погледај и види шта је оно што долази.«

⁶ Ја упитах: »Шта је то?«

А он ми одговори: »То је корпа од једне ефе ††.« И додаде: »То су греси људи свуда на земљи.«

⁷ Онда се диже оловни поклопац, а оно – у корпи седи жена!

⁸ Он рече: »То је opakост, па је гурну назад у корпу, на чији отвор гурну оловни поклопац.

⁹ Тада погледах, а оно – две жене, с ветром у крилима! Имале су крила као што су крила у роде, па дигоше корпу између неба и земље.

¹⁰ »Куда носе корпу?« упитах анђела који је са мном разговарао.

† двадесет ... широк 9 метара дуг и 4,5 метара широк. †† једне ефе 22 литра.

¹¹ А он ми одговори: »У земљу Шинар, да корпи тамо саграде храм. Када буде спреман, поставиће је на њено место.«

Четвора кола

6 Ја опет погледах, а оно – четвора кола излазе између две горе, и то горе од бронзе!

² Прва кола су вукли коњи риђани, друга вранци, ³ трећа белци, а четврта шарци – све јаки коњи.

⁴ »Шта је ово, господару?« упитах анђела који је са мном разговарао.

⁵ А анђео ми одговори: »То су четири небеска духа, који излазе са места на ком су стајали пред Господаром целог света. ⁶ Кола с вранцима иду у северну земљу, она с белцима иду на запад, а она с шарцима на југ.«

⁷ Тада они снажни коњи изађоше, нестрпљиви да прођу уздуж и попреко земљом.

Он им рече: »Идите и обиђите земљу уздуж и попреко!«

И они одоше да обиђу земљу уздуж и попреко.

⁸ Онда ми анђео довикну: »Гледај, они који иду у северну земљу стишали су мој гнев у северној земљи.«

Круна за првосвештеника Исуса

⁹ Дође ми реч ГОСПОДЊА: ¹⁰ »Узми сребра и злата од изгнаника Хелдаја, Товије и Једааје, који су дошли из Вавилона, а тог истог дана иди кући Јосије сина Софонијиног. ¹¹ Узми сребра и злата и направи круну, па је стави на главу Исуса сина Јехоцадаковог, првосвештеника. ¹² Онда му реци: »Овако каже ГОСПОД над војскама: Ево човека чије је име Изданак. С места на коме је избиће изданци и он ће поново сазидати Храм ГОСПОДЊИ. ¹³ Да, он ће поново сазидати Храм ГОСПОДЊИ и понети царску част. Седеће и владати на престолу, а крај престола ће бити свештеник. Међу њима ће владати потпун склад. ¹⁴ А круна ће бити на спомен Хелдају, Товији, Једааји и Хену сину Софонијином у Храму ГОСПОДЊЕМ. ¹⁵ Доћи ће они који су далеко да зидају Храм ГОСПОДЊИ. Тада ћете знати да ме је вама послао ГОСПОД над војскама. Тако ће се догодити ако до краја послушате ГОСПОДА, свога Бога.«

Правда и љубав, а не пост

7 Четвртога дана деветог месеца, месеца кислева, четврте године владавине цара Дарија, реч ГОСПОДЊА дође Захарији.

² А Бетелци су били послали Шарецера и Регем-Мелеха са њиховим људима да замоле ГОСПОДА за милост.

³ Они упиташе свештенике из Дома ГОСПОДА над војскама и пророке: »Да ли да у петом месецу тугујемо и постимо као што смо чинили толико година?«

⁴ Тада ми дође реч ГОСПОДА над војскама: ⁵ »Упитај сав народ земље и свештенике: »Када сте у петом и седмом месецу постили и нарицали током ових седамдесет година, зар сте заиста постили ради мене? ⁶ А када сте јели и пили, зар нисте ради себе јели и пили? ⁷ Зар то није оно што је ГОСПОД објавио преко пређашњих пророка када је Јерусалим био насељен и живео у благостању, а тако и градови око њега, када су и Негев и Шефела били насељени?«

⁸ Реч ГОСПОДЊА дође Захарији: ⁹ »Овако каже ГОСПОД над војскама: »Спроводите истинску правду и један другом показујте љубав и самилост. ¹⁰ Не угњетавајте удовицу и сироче, дошљака и сиромаша, и не смишљајте зло један другом.«

¹¹ »Али они нису хтели да послушају, него су пркосно окренули леђа и запушили уши. ¹² Отврднели су своје срце као кремен-камен, да не чују Закон ни речи које им је ГОСПОД над војскама својим Духом слао преко пређашњих пророка. Стога се ГОСПОД над војскама силно разгневио.

¹³ »Када сам их звао, нису слушали. Стога, када су они звали мене, ја нисам слушао«, каже ГОСПОД над војскама. ¹⁴ »Развејао сам их вихором међу народе које нису познавали, а земља је иза њих остала толико пуста да нико није кроз њу пролазио. Тако су ову добру земљу претворили у пустош.«

Бог обећава да ће благословити Јерусалим

8 Дође ми реч ГОСПОДА над војскама:

² »Овако каже ГОСПОД над војскама: »Силно сам љубоморан због Кћери сионске †; због ње ме обузима силни жар љубоморе.«

³ »Овако каже ГОСПОД: »Вратићу се на Сион и пребивати у Јерусалиму. Тада ће Јерусалим звати Град истине, а гору ГОСПОДА над војскама Света гора.«

⁴ »Овако каже ГОСПОД над војскама: »Опет ће старци и старице седети на трговима Јерусалима, свако са штапом у руци због своје старости. ⁵ Градски тргови ће се испунити дечацима и девојчицама, који ће се играти по њима.«

⁶ »Овако каже ГОСПОД над војскама: »Ако то буде чудо за Остатак овога народа у то време, зар ће бити чудо и за мене?« говори ГОСПОД над војскама.

⁷ »Овако каже ГОСПОД над војскама: »Спашћу свој народ из источних и западних земаља. ⁸ Довешћу их назад, да се настане у Јерусалиму. Они ће бити мој народ, а ја њихов Бог у истини и праведности.«

⁹ »Овако каже ГОСПОД над војскама: »Нека руке буду јаке вама који сада слушате ове речи из уста пророка који говоре откад су положени темељи Дома ГОСПОДА над војскама, да би се Храм опет сазидао. ¹⁰ Јер, пре овог времена није било плате ни за човека ни за животињу, нити је непријатељ остављао на миру онога ко је ишао за својим послом, јер сам ја сваког човека окретао против његовог ближњег. ¹¹ Али сада више нећу поступати са Остат-

† Кћери сионске Дословно: Сиона.

ком овога народа као у прошлим временима,⁹ говори ГОСПОД над војскама.

¹²»Семе ће расти у миру, лоза рађати, земља давати род, а небо кишу. Све ћу то дати у наследство Остатку овога народа. ¹³И као што сте били проклетство међу народима, народе Јуде и народе Израела, бићете благослов, јер ћу вас ја спасти. Не бојте се; нека вам руке буду јаке.¹⁴

¹⁴»Овако каже ГОСПОД над војскама: „Баш као што сам одлучио да пустим на вас несрећу када су ме разгневили ваши праоци и нисам се предомислио,¹⁵ каже ГОСПОД над војскама, ¹⁵тако сам сада одлучио да опет учиним добро Јерусалиму и народу Јуде. Не бојте се.

¹⁶»Ево шта треба да чините: Говорите истину један другом. На суду пресуђујте истинито и право, ради мира. ¹⁷Не смишљајте зло ближњему. Нека вам се не мили лажна заклетва. Ја све то мрзим,¹⁸ говори ГОСПОД.«

¹⁸Дође ми реч ГОСПОДА над војскама: ¹⁹»Овако каже ГОСПОД над војскама: „Постови у четвртом, петом, седмом и десетом месецу постаће народу Јуде весеље и радост и веселе светковине. Стога волите истину и мир.²⁰

²⁰»Овако каже ГОСПОД над војскама: „Долазиће народи и житељи многих градова, ²¹и житељи једног града ићи ће у други и говорити: »Идемо да молимо ГОСПОДА за милост и тражимо савет ГОСПОДА над војскама. Хајдете с нама.« ²²И многи људи и моћни народи долазиће у Јерусалим да траже савет од ГОСПОДА над војскама и да моле ГОСПОДА за милост.²³

²³»Овако каже ГОСПОД над војскама: „Тих дана ће по десет странаца хватати за skut једног Јудејина, говорећи: »Идемо с тобом, јер смо чули да је с вама Бог.««

Казна за Израелове непријатеље

9 Пророштво. Реч ГОСПОДЊА је против земље Хадрах и отпочинуће на Дамаску – јер очи људи и свих племена Израелових упрте су у ГОСПОДА – ²и на Хамату, који се с њим граничи, на Тиру и Сидону, премда су веома препредени. ³Тир је себи сазидао тврђаву. Сребра је згрнуо као прашине и злата као блата на улицама. ⁴Али Господ ће му све одузети и његово богатство бацити у море, а град ће прождрети огањ.

⁵»Ашкелон ће то видети и уплашити се, Газа ће се превијати у боловима, а тако и Екрон, јер ће му се изјаловити нада. Газа ће остати без цара, Ашкелон ће бити ненастањен, ⁶а у Ашдоду ће живети копилад. Уништићу бахатост Филистејаца.

⁷»Уклонићу крваво месо † из њихових уста и одвратно јело између њихових зуба. Који преостану, припашће нашем Богу и бити као братство у Јуди. Екронци ће бити као Јевусејци.

⁸»Ја ћу се као стража утаборити пред својим Домом

и нећу дати војскама да пролазе. Неће више угњетач пролазити овуда, јер сам видео патње мога народа.«

Долазак Цара на Сион

⁹»Силно кличи, Кћери сионска! Вичи од радости, Кћери јерусалимска! Ево твој цар ти долази, праведан и победник, кротак, јаше на магарцу, на магарету, младунчету магарицином.

¹⁰»Уклонићу борна кола из Ефрема и ратне коње из Јерусалима; уклонићу бојни лук.

Он ће прогласити мир народима. Власт ће му се простирати од мора до мора и од Еуфрата †† до крајева земље.

¹¹»А теби ћу, због крви свога савеза с тобом, твоје сужње ослободити из безводне јаме.

¹²»Вратите се у своју тврђаву, ви сужњи пуни наде; већ данас вам најављујем да ћу вам вратити дво-струко.

¹³»Јуду ћу као лук напети и Ефрема утаћи у лук. Твоје синове ћу дићи, Сионе, против твојих синова, Јаване, и учинити да будеш као мач ратников.«

ГОСПОД ће се показати

¹⁴»ГОСПОД ће се тада показати над њима и стрела му летети као муња.

Господ ГОСПОД дунуће у рог и корачати у вихорима с југа.

¹⁵»Заклониће их ГОСПОД над војскама, а они ће камењем праћака сатирати и покоравати.

Пиће и викати као опијени вином, напунити се као чинија за запљускивање рогова жртвеника.

¹⁶»ГОСПОД, њихов Бог, спашће их тога дана као пастир стадо.

Они ће блистати у његовој земљи као драгуљи у круни.

¹⁷»О, како ће бити лепа и прекрасна! Младићи ће расти од њенога жита, а девојке од младога вина.«

ГОСПОД ће се старати о Јуди

10 »Тражите од ГОСПОДА кишу у пролеће. ГОСПОД је тај који ствара кишне облаке и плусак,

да се свачије поље зазелени.

²»Идоли изричу лажи и гатаоци имају лажна виђења.

О лажним сновима говоре

† крваво месо Дословно: крв.

†† Еуфрата Дословно: реке.

и варљиву утеху нуде.
 Зато људи лутају као овце –
 у невољи су, јер немају пастира.
³»Плануо сам гневом на пастире
 и казнићу предводнике.
 Јер, ГОСПОД над војскама стараће се о свом стаду,
 народу Јуде,
 и учинити да буде као гиздав коњ у боју.
⁴»Од њих ће доћи угаони камен,
 од њих шаторски кочић,
 од њих бојни лук,
 од њих сваки владар.
⁵»Заједно ће бити као ратници
 који газе блато на улицама.
 Бориће се, јер је ГОСПОД с њима,
 и збацити јахаче.
⁶»Оснажићу народ Јуде
 и спасти народ Јосифов.
 Опет ћу их сабрати,
 јер сам се сажалио на њих.
 Биће као да их никад нисам ни одбацио,
 јер ја сам ГОСПОД, њихов Бог,
 и услышићу их.
⁷»Ефремовци ће бити попут ратника
 и веселити се као да су се напили вина.
 Њихова деца ће то видети и обрадовати се;
 из срца ће клицати због ГОСПОДА.
⁸»Зазвиждаћу им и сабрати их.
 Откупићу их, и опет ће их бити много као пре.
⁹»Иако сам их расуо међу народе,
 они ће ме се сећати и у далеким крајевима.
 Преживеће и они и њихова деца
 и вратити се.
¹⁰»Вратићу их из Египта
 и сабрати их из Асирије.
 Довешћу их у Гилад и Либан,
 и неће бити довољно места за све.
¹¹»Проћи ће кроз море невоља,
 а ја ћу ударити морске таласе
 и дубине Нила ће пресушити.
 Биће понижена охота Асирија
 и жезло одузето Египту.
¹²»Оснажићу их у ГОСПОДУ
 и они ће својим животом прославити његово
 Име«,
 говори ГОСПОД.

11 »Отвори своје капије, Либане,
 да ти огањ прогута кедрове.
²»Закукај, бору, јер кедар паде,
 јер пропадоше моћна стабла.
 Закукајте, храстови башански,
 јер је посечена густа шума.
³»Чуј кукњаву пастира,
 јер пропадоше њихови пашњаци.
 Чуј рику лавова,
 јер пропадоше јорданске гуштаре.«

Два пастира

⁴ Овако каже ГОСПОД, мој Бог: »Напасај овце
 одређене за клање. ⁵ Њихови купци их некажњено
 кољу, а они који их продају говоре: „Нека је благо-
 словен ГОСПОД! Обогадио сам се!“ А ни њихови па-
 стири их не штеде. ⁶ Ни ја више нећу штедети ста-
 новнике земље«, говори ГОСПОД. »Сваког од њих
 ћу предати у руке његовом ближњем и његовом
 цару. Они ће угњетавати земљу, а ја ниједнога нећу
 избавити из њихових руку.«

⁷ И тако почех да напасам овце трговаца овцама
 одређене за клање. Узех два штапа, од којих један
 назвах Наклоност, а други Јединство, па сам напа-
 сао овце.

⁸ За један месец отпустих три пастира.

Пошто сам изгубио стрпљење с овцама, а и оне су
 замрзеле мене, ⁹ рекох им: »Нећу више да вас напа-
 сам. Нека оне које су на умору угину, оне које про-
 падају нека пропадну, а оне које преостану, нека
 прождиру једна другу.«

¹⁰ Онда узех штап који сам назвао Наклоност и
 пребих га надвоје, раскидајући савез који сам скло-
 пио са свим народима. ¹¹ Тако је он тог дана раски-
 нут, а трговци овцама који су ме гледали знали су
 да је то реч ГОСПОДЊА.

¹² Ја им рекох: »Ако мислите да је то у реду, дајте
 ми плату, а ако не, задржите је.«

И они ми одмерише плату: тридесет сребрњака.

¹³ А ГОСПОД ми рече: »Стави их у храмску ризни-
 цу – ту бајну цену којом су ме проценили.«

И ја узех оних тридесет сребрњака и ставих их у
 ризницу Дома ГОСПОДЊЕГ.

¹⁴ Потом пребих и свој други штап, звани Једин-
 ство, раскидајући братство између Јуде и Израела.

¹⁵ Тада ми ГОСПОД рече: »Узми опет опрему безу-
 мног пастира, ¹⁶ јер ћу у овој земљи поставити па-
 стира који неће марити за изгубљене овце, ни тра-
 жити младе, ни видати рањене, ни хранити здраве,
 него ће јести месо најбољих оваца и откидати им
 папке. ¹⁷ Тешко безвредном пастиру, који напусти
 своје стадо! Нека га мач удари по руци и по десном
 оку! Нека му се рука сасвим осуши, а десно око
 ослепи!«

Уништење Израелових непријатеља

12 Пророштво. Реч ГОСПОДЊА Израелу. ГО-
 СПОД, који је разапео небеса, поставио теме-
 ље земље и у човеку обликовао дух, говори:

² »Јерусалим ћу учинити чашом опојног пића од
 које ће се затетурати сви околни народи. Када
 опседну Јуду и Јерусалим, ³ тога дана ћу Јерусалим
 учинити тешким каменом за све народе. Сви који
 буду хтели да га подигну, тешко ће се повредити. А
 удружиће се против њега сви земаљски народи.

⁴ »Тога дана«, говори ГОСПОД, »удариху сваког ко-
 ња страхом, а његовог јахача лудилом. Будним

оком ћу пазити на народ Јуде, а све коње других народа ослепити. ⁵ Тога дана ће Јудина братства помислити: „Житељи Јерусалима су јаки, јер је ГОСПОД над војскама њихов Бог.“

⁶ »Тога дана ћу Јудина братства учинити попут мангала ужарених на нарамку дрва, попут буктиње која пламти међу сноповима. Прогутаће све околне народе, лево и десно од себе, а Јерусалим ће остати нетакнут на свом месту. ⁷ ГОСПОД ће прво спасти Јудине шаторе, да слава Давидове владарске куће и житеља Јерусалима не превазиђе Јудину. ⁸ Тога дана ће ГОСПОД бранити житеље Јерусалима, па ће и најслабији међу њима бити попут Давида, а Давидова владарска кућа попут Бога, као анђео ГОСПОДЊИ пред њима. ⁹ Тога дана ћу кренути да уништим све народе који нападају Јерусалим.«

Жалост за оним кога су проболи

¹⁰ »На Давидову владарску кућу и житеље Јерусалима излићу духа милости и молитве. И гледаће мене, онога кога су проболи, и нарицати за њим као онај ко нариче за јединцем и горко га оплакивати као онај ко оплакује првенца.

¹¹ »Тога дана ће настати велик плач у Јерусалиму, као Хадад-Римонов плач у мегидској равници.

¹² »И туговаће земља, свако братство понаособ, братство Давидове владарске куће понаособ и њихове жене понаособ, братство Натанове породице понаособ и њихове жене понаособ, ¹³ братство Левијеве породице понаособ и њихове жене понаособ, братство Шимијеве породице понаособ и њихове жене понаособ, ¹⁴ и сва остала братства понаособ и њихове жене понаособ.«

Очишћење од греха

13 »Тога дана ће се отворити извор Давидовој владарској кући и житељима Јерусалима, да их очисти од греха и нечистоте. ² Тога дана«, говори ГОСПОД над војскама, »из земље ћу искоренити имена идолâ, и више их се нико неће сећати. Из земље ћу уклонити и пророке и дух нечистоте.

³ »Ако неко буде и даље пророковао, његови отац и мајка – они којима се родио – рећи ће: „Нећеш више живети, јер си у име ГОСПОДА говорио лажи.“ Рођени отац и мајка пробошће га када буде пророковао.

⁴ »Тога дана ће се сваки пророк постидети свога виђења и више се неће огртати плаштом од кострети да би лагао, ⁵ него ће говорити: „Ја нисам пророк. Ја сам ратар. Од своје младости живим од земље.“

⁶ »А ако га неко упита: „Какве су ти то ране по телу?“ он ће рећи „Рањен сам у кући својих пријатеља.“«

Заповест да се убије Божији пастир

⁷ »Пробуди се, мачу, против мога пастира,

против човека који ми је близак«, говори ГОСПОД над војскама.

»Удари пастира, и овце ће се разбежати, а ја ћу се окренути на малене.

⁸ »У свој земљи«, говори ГОСПОД, »две трећине биће истребљене, а само једна трећина остављена.

⁹ »Ту трећину ћу провести кроз огањ; пречистићу их као сребро и проверити као злато. Призваће моје Име, и ја ћу им се одазвати и рећи: „Они су мој народ,“ а они ће рећи „ГОСПОД је наш Бог.“«

ГОСПОД долази да влада

14 Долази Дан ГОСПОДЊИ, када ће усред тебе, Јерусалиме, твоја добра бити раздељена као плен.

² За бој против Јерусалима окупићу све народе. Они ће освојити град, опљачкати куће и силовати жене. Пола града ће отићи у изгнанство, али остали народ неће бити одведен из њега.

³ А онда ће изаћи ГОСПОД и борити се против тих народа онако како се он бори у дан боја.

⁴ Тога дана ће му ноге стајати на Маслинској гори, источно од Јерусалима. Маслинска гора ће се распцепити надвоје, од истока на запад, и створити огромну долину. Пола горе ће се померити на север, а пола на југ. ⁵ Тада ћете побећи у долину међу мојим горама, јер ће се она простирати све до Ацела. Побећи ћете као онда када сте бежали од земљотреса у време Озије, цара Јуде. Тада ће доћи ГОСПОД, мој Бог, а с њим и сви свети.

⁶ Тога дана неће бити ни светлости, ни хладноће, ни мрза. ⁷ Биће то јединствен дан, за који зна само ГОСПОД – ни дан ни ноћ – када ће и увече бити светло.

⁸ Тога дана ће из Јерусалима потећи живе воде – пола у источно море †, а пола у западно море ††. Тако ће бити и лети и зими. ⁹ ГОСПОД ће бити цар над свом земљом. Тога дана ће ГОСПОД бити једини Господ, а његово Име једино Име.

¹⁰ Сва земља ће постати као равница између Геве и Римона, јужно од Јерусалима. А Јерусалим ће бити издигнут и остати на свом месту од Венијаминове капије до Прве капије, и даље до Угаоне капије, и од Хананелове куле до Цареве муљаче. ¹¹ Биће насељен и више никад неће бити разорен. Јерусалим ће живети спокојно.

¹² А овом пошашћу ће ГОСПОД ударити све народе који су војевали против Јерусалима: месо ће им трунути док још стоје на ногама, очи им трунити у дупљама, а језик у устима.

¹³ Тога дана ће ГОСПОД међу њима створити велику пометњу. Свако ће шчепати онога до себе и напасти га.

† источно море То јест: Мртво море. †† западно море То јест: Средоземно море.

¹⁴ И Јуда ће се борити у Јерусалиму. Сакупиће се богатство свих околних народа – силно много злата, сребра и одеће. ¹⁵ Слична пошаст удариће коње, мазге, камиле и магарце и све друге животиње у непријатељским таборима.

¹⁶ Који од народâ који су напали Јерусалим преживи, из године у годину ће долазити да се поклони Цару, ГОСПОДУ над војскама, и да слави Празник сеница. ¹⁷ Ако неки од народâ не дође у Јерусалим да се поклони Цару, ГОСПОДУ над војскама, за њега неће бити кише.

¹⁸ Ако египатски народ не дође у Јерусалим, заде сиће га иста пошаст којом ГОСПОД удара народе који не дођу да славе Празник сеница.

¹⁹ То ће бити казна за Египат и за сваки народ који не дође у Јерусалим да слави Празник сеница.

²⁰ Тога дана ће на коњским прапорцима стајати написано: СВЕТО ГОСПОДУ, а у Дому ГОСПОДЊЕМ лонци за кување биће као свете посуде пред жртвеником. ²¹ Сви лонци у Јуди и Јерусалиму биће свети ГОСПОДУ над војскама и сви који буду долазили да принесу жртву, узимаће их и кувати у њима. Тога дана више неће бити трговаца † у Дому ГОСПОДА над војскама.

† трговаца Или: Ханаанаца.

Малахија

1 Пророштво. Реч ГОСПОДЊА Израелу преко Малахије:

Божија љубав према Израелу

² »Волео сам вас«, каже ГОСПОД, »а ви питате: ‚Како си нас волео?‘

»Зар Исав није био Јаковљев брат?« пита ГОСПОД. »Али Јакова сам заволео, ³ а Исав задржео, па сам његове горе претворио у пустош и његово наследство предао пустињским шакалинама.«

⁴ Едомци † би могли да кажу: »Иако смо сатрвени, обновићемо рушевине.«

Али овако каже ГОСПОД над војскама: »Могу они да обнове, али ја ћу срушити. Зваће их Земља опакости и Народ на који се ГОСПОД увек гневи.

⁵ »Својим очима ћете то видети и рећи: ‚ГОСПОД је велик и ван граница Израела!‘«

Жртве с маном

⁶ »Син указује част оцу, а слуга господару. Ако сам ја отац, где је част која ми припада? Ако сам господар, где је страх од мене? – каже ГОСПОД над војскама вама, свештеници, вама који презирете моје Име.

»А ви питате: ‚Како смо то презрели твоје Име?‘

⁷ »Приносите укаљану храну на мом жртвенику, а питате: ‚Чиме смо те укаљали?‘

»Када кажете да је сто ГОСПОДЊИ вредан презира ⁸ и када слепу животињу доводите да је жртвуете, зар то није зло? И када жртвуете сакату или болесну животињу, зар то није зло? Принеси је своје намеснику! Хоће ли он бити задовољан тобом и лепо те примити?« каже ГОСПОД над војскама.

⁹ »Сада молитe Бога да нам се смилује. Уз оваква ваша дела, хоће ли вас лепо примити?« каже ГОСПОД над војскама.

¹⁰ »О, када би неко од вас затворио врата Храма, да узалуд не палите ватру на мом жртвенику! Нисте ми мили«, каже ГОСПОД над војскама, »и нећу да примам жртве из ваших руку.

¹¹ »Од истока до запада, моје Име биће велико међу народима. На свакоме месту приносиће се кад и чисте жртве мом Имену, јер ће моје Име бити велико међу народима«, каже ГОСПОД над војскама.

¹² »Али ви га скврнавите када говорите да је сто ГОСПОДЊИ укаљан, а храна на њему вредна презира.

† Едомци Дословно: Едом; Едом је друго име за Исав, а Едомци су његови потомци.

¹³ »И још говорите: ‚Каква гњаважа!‘ и презриво фрктете на њега«, каже ГОСПОД над војскама. »А када доводите украдену, сакату или болесну животињу да је принесете на жртву, зар да је примим од вас?« каже ГОСПОД.

¹⁴ »Нека је проклет варалица, који има доброг мужјака у стаду, па ми га заветује, а онда ГОСПОДУ жртвуете животињу с маном! Јер, ја сам велики цар«, каже ГОСПОД над војскама, »и народи се боје мога Имена.«

Опомена свештеницима

2 »А сад, свештеници, ова опомена је за вас: ² Ако не послушате и ако чврсто не одлучите да указујете част мом Имену«, каже ГОСПОД над војскама, »послаћу на вас проклетство и проклети ваше благослове. И већ сам их проклео, јер нисте чврсто одлучили да ми указујете част.

³ »Ево казнићу ваше потомке. Размазаћу вам измет по лицу, измет жртава које приносите за време светковина, и бићете однети с њим. ⁴ Тада ћете знати да сам вам послао ову опомену да би се наставио мој савез с Левијем«, каже ГОСПОД над војскама. ⁵ »Мој савез с њим био је живот и мир, и то сам му дао. Испунио сам га страхом, и он ме се бојао и плашио се мога Имена. ⁶ Из уста му је излазила истинита поука и неправда се није нашла на његовим уснама. Живео је преда мном у миру и честитости и многе је одвратио од греха. ⁷ Свештеникове усне треба да чувају знање и из његових уста треба тражити поуку, јер он је гласник ГОСПОДА над војскама.

⁸ »Али ви сте скренули с пута и учинили својим учењем да многи посрну. Прекршили сте савез с Левијем«, каже ГОСПОД над војскама. ⁹ »Стога сам учинио да будете презрени и понижени пред целим народом, јер се нисте држали мојих путева, него сте Закон примењивали пристрасно.«

Јудино неверство

¹⁰ Зар немамо сви једног оца? Зар нас није створио један Бог? Зашто смо онда неверни један другом и тако скврнавимо савез наших праотаца? ¹¹ Јуда је постао неверан. Гнусоба је учињена у Израелу и Јерусалиму: Јуда је оскврнавио светилиште које ГОСПОД воли и оженио се кћери туђега бога. ¹² Нека ГОСПОД искорени из Јаковљевих шатора свакога

ко тако учини, ма ко он био, макар приносио жртву ГОСПОДУ над војскама.

¹³ И ово чините: прекривате ГОСПОДЊИ жртвеник сузама, плачући и кукајући, јер он више не обраћа пажњу на вашу жртву, нити му је мило да је од вас прими.

¹⁴ А ви питате: »Зашто је тако?«

Зато што је ГОСПОД сведок између тебе и жене твоје младости, којој си неверан, иако ти је друга рица, жена с којом си склопио брачни савез. ¹⁵ Зар није учинио да будете једно тело и један дух? Зашто једно? Зато што тражи побожно потомство †. Стога пази да не будеш неверан жени своје младости.

¹⁶ »Мрзим развод«, каже ГОСПОД, Бог Израелов, »и онога ко облачи насиље као одећу«, каже ГОСПОД над војскама. Зато добро пазите да не будете неверни.

Дан суда

¹⁷ Дојадили сте ГОСПОДУ својим речима.

»Како смо му дојадили?« питате ви.

Тако што говорите: »Сви који чине зло, добри су пред ГОСПОДОМ. Такви су му мили«, или: »Где је Бог правде?«

3 »Ево, шаљем свога гласника, који ће предатном припремити пут. Тада ће Господ кога тражите изненада доћи у свој Храм и доћи ће гласник Савеза за којим жудите«, каже ГОСПОД над војскама.

² Али ко ће издржати дан његовог доласка? И ко ће опстати кад се он појави? Јер, он је као ливчев огањ и као белиочева цеђ. ³ Поступиће као ливац и пречистач сребра и очистити Левите и пречистити их као злато и сребро, да би ГОСПОДУ приносили жртве у праведности. ⁴ Тада ће жртве Јуде и Јерусалима бити пријатне ГОСПОДУ, као у прошлим годинама и давним годинама.

⁵ »Доћи ћу да вам судим и одмах ћу сведочити против врачара, прељубника и кривоклетника, против оних који закидају плату најамнику, тлаче удовицу и сироче, који дошљака лишавају права, а мене се не боје«, каже ГОСПОД над војскама.

Десетак

⁶ »Ја, ГОСПОД, не мењам се. Зато ви, потомци Јаковљеви, нисте затрти.

⁷ »Још од времена својих праотаца одступате од мојих уредби и не држите их се. Вратите ми се, и ја ћу се вратити вама«, каже ГОСПОД над војскама.

»Али ви питате: ,Како да се вратимо?«

† Зар није ... потомство Овај текст на хебрејском језику може да значи и »Коме је остало имало памети не чини тако. Шта паметан човек чини? Тражи побожно потомство.«.

⁸ »Може ли човек да пљачка Бога? А ви мене пљачкате.

»Ви питате: ,Како те пљачкамо?«

»У десетку и жртвама. ⁹ Под проклетством сте, јер ме сви ви – цео овај народ – пљачкате. ¹⁰ Донесите цео десетак у ризницу, да буде хране у мом Дому. Тиме ме искушајте«, каже ГОСПОД над војскама, »и видећете како ћу отворити небеске прозоре и излити на вас свој преобилни благослов. ¹¹ Спречићу штеточине да вам прождиру усева, а ни лоза у пољу неће вам остајати јалова«, каже ГОСПОД над војскама. ¹² »Тада ће вас сви народи звати срећнима, јер ће ваша земља бити земља милине«, каже ГОСПОД над војскама.

¹³ »Тешке речи сте изговорили против мене«, каже ГОСПОД.

»А ви питате: ,Шта смо то говорили против тебе?«

¹⁴ »Говорили сте: ,Узалуд је служити Богу. Шта смо имали од тога што смо се држали онога што он тражи и што смо у жалости живели пред ГОСПОДОМ над војскама? ¹⁵ А сада бахате зовемо срећнима. Да, учврстили су се они који чине opakост и пролазе некажњено иако искушавају Бога.«

¹⁶ Тада они који су се бојали ГОСПОДА поведоше разговор међу собом, а ГОСПОД је с пажњом слушао. Спомен-свитак би написан пред њим о онима који су се бојали ГОСПОДА и указивали част његовом Имену.

¹⁷ »Они ће бити моји онога дана када спремим свој драгоцени посед«, каже ГОСПОД над војскама. »Поштедећу их као што отац штеди свога сина који му служи. ¹⁸ Тада ћете опет разликовати праведника од опакога, онога ко служи Богу од онога ко му не служи.«

Дан ГОСПОДЊИ

4 »Јер, ево, долази Дан. Гореће као пећ, а сви бахати и сви који чине opakост биће стрњика. Спалиће их Дан који долази«, каже ГОСПОД над војскама, »па од њих неће остати ни корена ни границе. ² А вама који се бојите мога Имена, изаћи ће сунце праведности са исцељењем у својим зракама. И ви ћете изаћи и поскакивати као телад пуштена из штале ³ и изгазити опаке. Јер, они ће бити пепео под вашим ногама онога дана када то будем учинио«, каже ГОСПОД над војскама.

⁴ »Сећајте се Закона Мојсија, мога слуге, уредби и закона које сам му дао на Хореву за сав Израел. ⁵ Ево, послаћу вам пророка Илију пре него што дође велики и страшни Дан ГОСПОДЊИ. ⁶ Он ће срце очева окренути њиховој деци и срце деце њиховим очевима, да не дођем и не ударим земљу неповратним уништењем.«

Матеј

Родослов Исуса Христа (Лк 3,23-38)

1 Родослов Исуса Христа, сина Давидовог, сина Авраамовог:

² Аврааму се родио Исаак,

Исааку се родио Јаков,

Јакову су се родили Јуда и његова браћа.

³ Јуди је Тамара родила Фареса и Зару.

Фаресу се родио Есром,

Есрону се родио Арам.

⁴ Араму се родио Аминадав,

Аминадаву се родио Наасон,

Наасону се родио Салмон.

⁵ Салмону је Рахава родила Вооза,

Воозу је Рута родила Јовида,

Јовиду се родио Јесеј.

⁶ Јесеју се родио цар Давид.

Давиду је Уријина жена родила Соломона.

⁷ Соломону се родио Ровоам,

Ровоаму се родио Авија,

Авији се родио Асаф.

⁸ Асафу се родио Јосафат,

Јосафату се родио Јорам,

Јораму се родио Озија.

⁹ Озији се родио Јоатам,

Јоатаму се родио Ахаз,

Ахазу се родио Езекија.

¹⁰ Езекији се родио Манасија,

Манасији се родио Амос,

Амосу се родио Јосија.

¹¹ Јосији су се родили Јехонија † и његова браћа у време изгнанства у Вавилон.

¹² После изгнанства у Вавилон, Јехонији се родио Салатиил,

Салатиилу се родио Зоровавел.

¹³ Зоровавелу се родио Авијуд,

Авијуду се родио Елијахим,

Елијахиму се родио Азор.

¹⁴ Азору се родио Садок,

Садоку се родио Ахим,

Ахиму се родио Елијуд.

¹⁵ Елијуду се родио Елеазар,

Елеазару се родио Матан,

Матану се родио Јаков.

¹⁶ Јакову се родио Јосиф, муж Марије која је родила Исуса званог Христос.

† Јехонија То јест: Јоахин; исто и у 12. стиху.

¹⁷ У свему, дакле, од Авраама до Давида четрнаест поколења, од Давида до изгнанства у Вавилон четрнаест поколења, и од изгнанства у Вавилон до Христа четрнаест поколења.

Рођење Исуса Христа (Лк 2,1-7)

¹⁸ А рођење Исуса Христа било је овако: Његова мајка Марија била је верена са Јосифом, али пре него што су се венчали, показа се да је зачала од Светога Духа. ¹⁹ Њен муж Јосиф, пошто је био праведан човек, није хтео да је извргне срамоти, па одлучи да је тајно напусти.

²⁰ Али, док је он још о томе размишљао, у сну му се појави Господњи анђео и рече: »Јосифе, сине Давидов, не бој се да узмеш Марију за жену, јер је оно што је у њој зачето од Светога Духа. ²¹ Родиће сина, а ти ћеш му дати име Исус †, јер ће он свој народ спасти од греха.«

²² Све се то догодило да се испуни оно што је Господ рекао преко пророка:

²³ »Ево, девица ће зачети и родити сина, и даће му име Емануил«

– што значи »Бог је с нама«. ‡

²⁴ Када се Јосиф пробудио из сна, учини како му је Господњи анђео заповедио и узео Марију да му буде жена, ²⁵ али није с њом спавао док није родила сина, коме даде име Исус.

Поклоњење мудраца

2 Када се Исус родио у Витлејему, у Јудеји, за време владавине цара Ирода, дођоше неки мудраци са истока у Јерусалим ² и упиташе: »Где је новорођени цар Јудеја? Видели смо његову звезду како излази †, па смо дошли да му се поклонимо.«

³ Када је цар Ирод то чуо, веома се узнемири – а с њим и сав Јерусалим – ⁴ па он окупи све првосвештенике и учитеље закона и упита их где Христос треба да се роди.

⁵ »У Витлејему, у Јудеји«, рекоше му они, »јер је пророк овако написао:

⁶ »А ти Витлејеме, у земљи Јудиној,

нипошто ниси најмањи међу јудејским кнежеви-

нама,
јер ће из тебе изаћи владар

†† Исус Исус је грчки облик јеврејског имена Јехошуа, које значи »Јахве (ГОСПОД) спасава«. ‡ Ис 7,14; 8,10 †† како излази Или: на истоку; исто и у 9. стиху.

који ће бити пастир мога народа, Израела.« †

⁷ Тада Ирод тајно позва к себи оне мудраце и од њих сазна тачно време када се звезда појавила.

⁸ Онда их посла у Витлејем, рекавши: »Идите и помно се распитајте о детету. А кад га нађете, јавите ми, да и ја одем да му се поклоним.«

⁹ Они саслушаше цара и одоше. А звезда коју су видели како излази ишла је пред њима док није стала изнад места где је било дете. ¹⁰ Када су видели звезду, веома се обрадоваше. ¹¹ Уђоше у кућу и угледаше дете с његовом мајком Маријом, па падоше ничице и поклонилише му се. Онда отворише своје ковчеге и принеше му дарове: злато, тамјан и смирну. ¹² А пошто су у сну били упозорени да се не враћају Ироду, они се другим путем вратише у своју земљу.

Бекство у Египат

¹³ Када су они отишли, Јосифу се у сну појави Господњи анђео и рече му: »Спреми се, узми дете и његову мајку и бежи у Египат. Тамо остани док ти не кажем, јер ће Ирод тражити дете да га убије.«

¹⁴ И Јосиф се спреми, па ноћу узме дете и његову мајку и крену у Египат, ¹⁵ где остаде све до Иродове смрти – да се испуни оно што је Господ рекао преко пророка:

»Из Египта позвах свога сина.« ††

Покољ нејачи

¹⁶ Када је видео да су га мудраци преварили, Ирод се веома разбесне, па нареди да се у Витлејему и околини побију сва мушка деца од две године и млађа, према времену које је сазнао од мудраца.

¹⁷ Тада се испунило оно што је речено преко пророка Јеремије:

¹⁸ »У Рами се чује глас,

плач и кукњава велика.

Рахиља оплакује своју децу

и неће да се утешу,

јер их више нема.« ‡

Повратак из Египта

¹⁹ Када је Ирод умро, у Египту се Јосифу у сну појави Господњи анђео ²⁰ и рече: »Спреми се, узми дете и његову мајку, па иди у Израел, јер су умрли они који су детету хтели да одузму живот.«

²¹ И Јосиф се спреми, узме дете и његову мајку и оде у Израел. ²² Али, када је чуо да у Јудеји, место свога оца Ирода, влада Архелај, плашио се да онамо оде. Упозорен у сну, крену у галилејску област, ²³ а када је стигао, настани се у граду који се зове Назарет. Тако се испунило оно што је речено преко пророка: »Зваће се Назарећанин.«

Јован Крститељ припрема пут

(Мк 1,1-8; Лк 3,1-9, 15-17; Јн 1,19-28)

3 Тих дана дође Јован Крститељ. Проповедао је у Јудејској пустињи, ² говорећи: »Покајте се, јер се приближило Царство небеско!«

³ А Јован је онај о коме је говорио пророк Исаија када је рекао:

»Глас онога који виче у пустињи:

,Припремите пут Господњи,

поравнајте му стазе!« ††

⁴ Јованова одећа била је од камиље длаке, а око бокова је носио кожни појас. Храна су му били скаквци и дивљи мед. ⁵ К њему су долазили људи из Јерусалима, целе Јудеје и свих крајева око реке Јордан ⁶ и признавали †† своје грехе, а он их је крштавао у реци Јордан.

⁷ Када је Јован видео да многи фарисеји и садужеји долазе да се крсте, рече им: »Змијски породе! Ко вас је упозорио да избегнете гнев који предстоји?

⁸ Донесите плод достојан покајања ⁹ и не помишљајте да говорите међу собом: ,Имамо оца Авраама' јер, кажем вам: Бог може од овог камења да подигне децу Аврааму. ¹⁰ Секира је већ положена на корен дрвећа и биће посечено и бачено у ватру свако дрво које не доноси добар плод.

¹¹ »Ја вас крштавам водом †††, за покајање. Али за мном долази моћнији од мене – ја нисам достојан ни обућу да му понесем. Он ће вас крстити Светим Духом и огњем. ¹² У руци му је вејача и он ће очистити своје гумно и скупити своју пшеницу у амбар, а плеву ће спалити неугасивим огњем.«

Исусово крштење

(Мк 1,9-11; Лк 3,21-22)

¹³ Тада Исус дође из Галилеје на реку Јордан да га Јован крсти.

¹⁴ А Јован хтеде да га одврати говорећи: »Ти треба мене да крстиш, а ти долазиш к мени!«

¹⁵ »Пусти сада«, одговори му Исус, »јер тако треба да испунимо сву праведност.«

И Јован га пусти.

¹⁶ Када се крстио, Исус одмах изађе из воде, а небеса се отворише и он виде Божијег Духа како силази као голуб и спушта се на њега.

¹⁷ А глас са неба рече: »Ово је мој љубљени Син, који је по мојој вољи!«

Ђаво искушава Исуса

(Мк 1,12-13; Лк 4,1-13)

4 Онда Дух одведе Исуса у пустињу да га ђаво искуша. ² Пошто је постио четрдесет дана и ноћи, најзад огладне.

³ А Кушач му приђе и рече: »Ако си Син Божији, реци да ово камење постане хлеб.«

†† Ис 40,3 ††† признавали Или: исповедали. ††† водом Или: у води.

† Мих 5,2 †† Ос 11,1 † Јер 31,15

⁴ »Записано је«, одговори му Исус, »Човек не живи само од хлеба, него и од сваке речи која излази из Божијих уста.« †»

⁵ Онда га ђаво поведе у Свети град ††, постави га на врх Храма, ⁶ па му рече: »Ако си Син Божији, баца се доле. Јер, записано је:

„Наредиће својим анђелима за тебе,
и они ће те носити на рукама
да ногом не запнеш за камен.« ‡

⁷ »И ово је записано«, одговори му Исус, »Не искушавај Господа, свога Бога.« ††»

⁸ Затим га ђаво поведе на веома високу гору и показа му сва царства света и њихов сјај, ⁹ па му рече: »Све ћу ти ово дати ако паднеш ничице и покло-ниш ми се.«

¹⁰ А Исус му рече: »Одлази, Сатано! Јер, записано је: „Клањај се Господу, своме Богу, и њему јединоме служи.« ††»

¹¹ Тада га ђаво остави, а анђели приђоше, па су му служили.

Исус почиње да проповеда

(Мк 1,14-15; Лк 4,14-15)

¹² Када је чуо да је Јован бачен у тамницу, Исус се врати у Галилеју. ¹³ Напусти Назарет, па оде и настави се у Кафарнауму, поред мора, на Завулоновом и Нефталимовом подручју ¹⁴ – да се испуни оно што је речено преко пророка Исаије:

¹⁵ »Земља Завулонова и земља Нефталимова,
уз пут према мору, с оне стране Јордана,
Галилеја незнабожачка –

¹⁶ народ који живи у тами виде светлост велику
и онима који живе у земљи сенке смрти
светлост засја.« †††

¹⁷ Отада Исус поче да проповеда и да говори: »Покајте се, јер се приближило Царство небеско.«

Први ученици

(Мк 1,16-20; Лк 5,1-11)

¹⁸ Док је ишао поред Галилејског мора, виде два брата – Симона, званог Петар, и његовог брата Андреју – како бацају мрежу у море, јер су били рибари, ¹⁹ па им рече: »Пођите за мном и учинићу вас рибарима људи.«

²⁰ И они одмах оставише мреже и пођоше за њим.

²¹ Исус онда пође даље и виде друга два брата – Јакова Зеведејевог и његовог брата Јована – како у чамцу крпе своје мреже са својим оцем Зеведејем. Он их позва ²² и они одмах оставише чамац и свога оца и пођоше за њим.

Исус лечи болесне

(Лк 6,17-19)

²³ Исус је ишао по целој Галилеји и учио народ у тамошњим синагогама, проповедајући еванђеље о Царству и лечећи сваку болест и слабост у народу.

† 5. Мојс 8,3 †† Свети град То јест: Јерусалим. ‡ Пс 91,11-12 †† 5. Мојс 6,16 †† 5. Мојс 6,13 ††† Ис 9,1-2

²⁴ Глас о њему прошири се по целој Сирији, па су му доносили све који су боловали од разних болести и мучили се, опседнуте демонима, месечаре и одузете, и он их излечи. ²⁵ И за њим пође силан народ из Галилеје, Декапоља, Јерусалима, Јудеје и с оне стране реке Јордан.

Благослови

(Лк 6,20-23)

5 Када је видео народ, Исус се попе на гору, па седе. Његови ученици му приђоше, ² а он поче да их учи, говорећи:

³ »Благо сиромашнима духом,
јер њихово је Царство небеско.

⁴ Благо жалоснима,
јер они ће се утешити.

⁵ Благо кроткима,
јер они ће наследити земљу.

⁶ Благо гладнима и жеднима праведности,
јер они ће се наситити.

⁷ Благо милосрднима,
јер њима ће бити исказано милосрђе.

⁸ Благо онима чиста срца,
јер они ће гледати Бога.

⁹ Благо миротворцима,
јер они ће се звати Божији синови.

¹⁰ Благо прогоњенима због праведности,
јер њихово је Царство небеско.

¹¹ »Благо вама кад вас због мене вређају и прогоне и набеђују за свако зло. ¹² Радујте се и кличите, јер је велика ваша награда на небесима. Тако су прогонили и пророке који су били пре вас.«

Со земље и светлост света

(Мк 9,50; Лк 14,34-35)

¹³ »Ви сте со земље. Али, ако со обљутави, чиме она да се посоли? Не вреди више ни за шта, него само да се избаци напоље и да је људи изгазе.

¹⁴ »Ви сте светлост света. Не може се сакрити град који лежи на гори, ¹⁵ нити се светиљка пали да се стави под посуду, него на свећњак, па светли свима у кући. ¹⁶ Нека тако ваша светлост светли пред људима, да виде ваша добра дела и да славе вашег Оца, који је на небесима.«

Испуњење Закона

¹⁷ »Немојте да мислите да сам дошао да укинем Закон или Пророке. Нисам дошао да их укинем, него да их испуним. ¹⁸ Истину вам кажем: док небо и земља не нестану, неће нестати ниједно словце ††† ни цртица из Закона док се све не догоди. ¹⁹ Ко, дакле, прекрши и најмању од тих заповести – и друге учи да тако чине – зваће се најмањи у Царству небеском. А ко их извршава – и друге учи да тако чине – зваће се велик у Царству небеском. ²⁰ Јер, кажем вам: ако ваша праведност не буде већа од пра-

††† словце Дословно: јота.

ведности учитеља закона и фарисеја, нећете ући у Царство небеско.»

Убиство

²¹ »Чули сте да је речено нашим старима: ‚Не убиј! Ко убије, одговараће пред судом.‘ ^{†22} А ја вам кажем да ће сваки онај ко се љути на свога брата ^{††} одговарати пред судом. И ко год своје брату каже ‚рака‘ [‡], одговараће пред Синедрионом. И ко год каже ‚будало‘, одговараће за то у огњу пакла.

²³ »Ако, дакле, приносиш дар на жртвеник, па се сетиш да твој брат има нешто против тебе, ²⁴ остави свој дар пред жртвеником, па иди и прво се помири са својим братом, а онда се врати и принеси свој дар.

²⁵ »Брзо се нагоди са својим противником, још док си с њим на путу, да те не преда судији, а судија судском службенику, па те баце у тамницу. ²⁶ Истину ти кажем: нећеш оданде изаћи док не исплатиш и последњу пару ^{††}.«

Прељуба

²⁷ »Чули сте да је речено: ‚Не чини прељубу!‘ ^{‡‡28} А ја вам кажем: ко год појудно погледа жену, већ је у свом срцу с њом учинио прељубу. ²⁹ Ако те, дакле, твоје десно око саблажњава, ископај га и баци, јер је боље да ти пропадне један део тела него да ти цело тело буде бачено у пакао. ³⁰ И ако те твоја десна рука саблажњава, одсеци је и баци, јер је боље да ти пропадне један део тела него да ти цело тело оде у пакао.«

Развод

(Мт 19,9; Мк 10,11-12; Лк 16,18)

³¹ »Речено је: ‚Ко се разведе од своје жене, нека јој да потврду о разводу.‘ ^{‡‡32} А ја вам кажем: ко се разведе од своје жене – осим због блуда – наводи је да учини прељубу. И ко се ожени разведеном, чини прељубу.«

Заклетва

³³ »Чули сте такође да је речено нашим старима: ‚Не крши заклетву, него изврши заклетву дату Господу.‘ ³⁴ А ја вам кажем: никад се не заклињите – ни небом, јер оно је Божији престо; ³⁵ ни земљом, јер она је подножје Божијим ногама; ни Јерусалимом, јер он је град великога цара. ³⁶ Не заклињите се ни својом главом, јер ниједну длаку не можете да учините белом или црном. ³⁷ Него, нека ваше ‚да‘ буде ‚да‘ и ваше ‚не‘ – ‚не‘. Све што је више од тога, од Злога долази.«

Освета

(Лк 6,29-30)

³⁸ »Чули сте да је речено: ‚Око за око и зуб за зуб.‘ ^{‡‡39} А ја вам кажем: не супротстављајте се злу. Него, ако те неко удари по десном образу, окрени му и други. ⁴⁰ И ако неко хоће да се суди с тобом и да ти одузме кошуљу, дај му и огртач. ⁴¹ И ако те неко присили да с њим идеш једну миљу [§], иди с њим две. ⁴² Ако неко од тебе нешто затражи, дај му, и не okreћи се од онога ко хоће да му позајмиш.«

Љубав према непријатељима

(Лк 6,27-28, 32-36)

⁴³ »Чули сте да је речено: ‚Воли свога ближњега, а мрзи непријатеља.‘ ^{‡‡44} А ја вам кажем: волите своје непријатеље ^{§††} и молите се за оне који вас прогоне, ⁴⁵ да будете синови свога Оца, који је на небесима. Он чини да његово сунце излази и злима и добрима и шаље кишу и праведнима и неправеднима. ⁴⁶ Јер, ако волите оне који воле вас, каква је ваша награда? Зар то не раде и цариници? ⁴⁷ И ако поздрављате само своју браћу, зар чините нешто нарочито? Зар то не раде и незнабошци? ⁴⁸ Зато будите савршени као што је ваш небески Отац савршен.«

Давање милостиње

6 »Пазите да своја дела праведности не чините пред људима – да вас они виде – јер нећете добити награду од вашег Оца, који је на небесима.

² »Када, дакле, дајеш милостињу, не труби пред собом као што то чине лицемери по синагогама и на улицама, да би их људи хвалили. Истину вам кажем: они су већ добили своју награду. ³ Него, када дајеш милостињу, нека твоја лева рука не зна шта чини десна, ⁴ да твоје давање буде у тајности, и узвратиће ти твој Отац, који гледа у тајности.«

Молитва

(Лк 11,2-4)

⁵ »А кад се молите, не будите као лицемери, који воле да се моле стојећи у синагогама и на раскршћима, да се покажу људима. Истину вам кажем: добили су своју награду. ⁶ Него, кад се молиш, уђи у своју собу, затвори врата и моли се своје Оцу, који је у тајности, и узвратиће ти твој Отац, који гледа у тајности.

⁷ »Кад се молите, не брбљајте као незнабошци, јер они мисле да ће због много речи бити услишени. ⁸ Не будите, дакле, као они, јер ваш Отац зна шта вам је потребно и пре него што га замолите.

⁹ »Овако се, дакле, молите:

„Оче наш који си на небесима,

† 2. Мојс 20,13; 5. Мојс 5,17 †† на ... брата У неким рукописима стоји: на свога брата без разлога. ‡ рака Израз презира на арамејском језику. †† пару Дословно: когрант; један когрант је вредео два лептона, а лептон је био најмањи и најмање вредан новчић. ‡‡ 2. Мојс 20,14; 5. Мојс 5,18 ††† 5. Мојс 24,1

‡‡‡ 2. Мојс 21,24; 3. Мојс 24,20; 5. Мојс 19,21 § једну миљу Отприлике 1,5 километара. §† 3. Мојс 19,18 §†† непријатеље У неким касним рукописима стоји: непријатеље, благосиљајте оне који вас проклињу, чините добро онима који вас мрзе.

нека је свето име твоје,
¹⁰ нека дође Царство твоје,
 нека буде воља твоја,
 како на небу, тако и на земљи.
¹¹ Хлеб наш насушни дај нам данас
¹² и опрости нам дугове наше
 као што смо и ми опростили дужницима својим.
¹³ И не уведи нас у искушење,
 него нас избави од Злога †.
¹⁴ Јер, ако људима опростите њихове грешке, онда
 ће и вама опростити ваш небески Отац. ¹⁵ Али, ако
 ви не опростите људима, онда ни ваш Отац неће
 опростити ваше грешке.»

Пост

¹⁶ »Када постите, не будите намргођени као лице-
 мери, јер они изобличују своја лица, да људима по-
 кажу да посте. Истину вам кажем: добили су своју
 награду. ¹⁷ Него, када постиш, помажи главу и умиј
 лице, ¹⁸ да људи не примете да постиш, него само
 твој Отац, који је у скровитости. Тада ће ти узврати-
 ти твој Отац, који гледа у скровитости.«

Благо на небу (Лк 12,33-34)

¹⁹ »Не згрђите себи благо на земљи, где мољци и
 рђа нагризају и где лопови проваљују и краду.
²⁰ Него, згрђите себи благо на небу, где ни мољац
 ни рђа не нагризају и где лопови не проваљују и не
 краду. ²¹ Јер, где ти је благо, тамо ће ти бити и ср-
 це.«

Светлост и тама тела (Лк 11,34-36)

²² »Око је светиљка тела. Ако ти је, дакле, око до-
 бро, цело тело ће ти бити пуно светлости. ²³ Али,
 ако ти је око рђаво, цело тело ће ти бити пуно таме.
 Ако је, дакле, светлост која је у теби тама, колика ће
 то бити тама!«

Бог и богатство (Лк 16,13)

²⁴ »Нико не може да служи двојици господара. Јер,
 или ће једнога мрзети, а другога волети; или ће јед-
 номе бити привржен, а другога презирати. Не мо-
 жете служити и Богу и богатству ††.«

Не брините се (Лк 12,22-34)

²⁵ »Зато вам кажем: не брините се за свој живот –
 шта ћете јести или шта ћете пити; ни за своје тело –
 шта ћете обући. Зар живот није вреднији од хране,
 а тело од одеће? ²⁶ Погледајте птице: не сеју и не

† од Злога Или: од зла; у неким касним рукописима стоји:
 Злога, јер твоје је Царство и сила и слава довека. Амин. †† бо-
 гатству Дословно: мамону; реч »мамон« на арамејском језику
 значи »богатство«.

жању и не скупљају жито у амбаре, а ипак их ваш
 небески Отац храни. Зар ви нисте много вреднији
 од њих? ²⁷ Који од вас, бринући се, може свом живо-
 ту да дода и један једини сат †?

²⁸ »И зашто се бринете за одећу? Погледајте како
 расту пољски љиљани: не раде и не преду. ²⁹ А ја
 вам кажем да ни Соломон у свем свом сјају није
 био одевен као један од њих. ³⁰ Ако, дакле, Бог тако
 одева пољску траву – која данас јесте, а сутра се ба-
 ца у ватру – зар неће много више облачити вас, ма-
 ловерни? ³¹ Не брините се, дакле, и не говорите:
 »Шта ћемо јести?« или: »Шта ћемо пити?« или: »Шта
 ћемо обући?« ³² Јер, све то траже незнабошци. Зна
 ваш небески Отац да вам је све то потребно. ³³ Не-
 го, прво тражите његово Царство и његову правед-
 ност, и све ово ће вам се додати. ³⁴ И не брините се
 за сутра, јер ће се сутра бринути за себе. Сваки дан
 има довољно својих невоља.«

Не судите (Лк 6,37-38, 41-42)

7 »Не судите, да се не би судило вама. ² Јер, ка-
 квим судом судите, таквим ће се и вама судити;
 и каквом мером мерите, таквом ће се и вама мери-
 ти.

³ »Зашто гледаш трун у оку свога брата, а не при-
 мећујеш брвно у своме оку? ⁴ Како можеш да кажеш
 своме брату: »Дај да ти извадим трун из ока«, кад је у
 твојем оку брвно? ⁵ Лицемеру! Прво извади брвно из
 свога ока, па ћеш тек онда добро видети како да
 извадиш трун из ока свога брата.

⁶ »Не дајте псима оно што је свето и не бацајте
 своје бисере пред свиње, да их не изгазе ногама,
 па се окрену и растргну вас.«

Молите, тражите, куцајте (Лк 11,9-13)

⁷ »Молите – и даће вам се; тражите – и наћи ћете;
 куцајте – и отвориће вам се. ⁸ Јер, ко год моли, до-
 бија; и ко тражи, налази; и отвориће се ономе ко
 куца.

⁹ »Који би од вас своме сину, кад га замоли да му
 да хлеба, дао камен? ¹⁰ Или му, кад га замоли да му
 да рибу, дао змију? ¹¹ Па ако ви, иако сте зли, знате
 како да дајете добре дарове својој деци, колико ће
 више ваш Отац, који је на небесима, дати добрих
 дарова онима који га замоле. ¹² Све, дакле, што же-
 лите да људи чине вама, чините и ви њима, јер то
 је Закон и Пророци.«

Уска и широка врата (Лк 13,24)

¹³ »Уђите кроз уска врата. Јер, широка су врата и
 простран пут који води у пропаст, и много је оних
 који кроз њих улазе. ¹⁴ О, како су уска врата и тесан

‡ свом ... сат Или: свом стасу да дода и један једини лакат.

пут који води у живот, и мало је оних који га налазе.»

Дрво и његови плодови

(Лк 6,43-44)

¹⁵ »Чувајте се лажних пророка. Они к вама долазе у овчијем руку, а изнутра су грабежљиви вуци.
¹⁶ Препознајете их по њиховим плодовима. Зар се грождје бере са трна или смокве са чичка? ¹⁷ Исто тако, свако добро дрво доноси добре плодове, а рђаво дрво доноси рђаве плодове. ¹⁸ Добро дрво не може донети рђаве плодове, ни рђаво дрво добре плодове. ¹⁹ Свако дрво које не доноси добре плодове, одсеца се и баца у ватру. ²⁰ Дакле, препознајете их по њиховим плодовима.»

Никад вас нисам познавао

(Лк 13,25-27)

²¹ »Неће сваки који ми говори: ‚Господе, Господе‘, ући у Царство небеско, него онај који извршава вољу мога Оца, који је на небесима. ²² Многи ће ми онога Дана рећи: ‚Господе, Господе, зар нисмо проковали у твоје име? Зар нисмо истеривали демоне у твоје име? И зар нисмо у твоје име чинили многа чуда?‘ ²³ Тада ћу им отворено рећи: ‚Никад вас нисам познавао. Одлазите од мене, ви који чините безаконје!‘»

Два темеља

(Лк 6,47-49)

²⁴ »Стога је сваки који слуша моје речи и извршава их сличан мудрому човеку који је своју кућу сазидао на стени. ²⁵ Паде киша и наиђе бујица, и ветрови дунуше и обрушише се на ту кућу, али она се не сруши, јер јој је темељ био на стени. ²⁶ А сваки који слуша моје речи и не извршава их, сличан је лудом човеку који је своју кућу сазидао на песку. ²⁷ Паде киша и наиђе бујица, и ветрови дунуше и сручише се на ту кућу, и она се уз силан тресак сруши.»

²⁸ Када је Исус завршио своју беседу, народ се дивео његовом учењу, ²⁹ јер их је учио као онај који има власт, а не као њихови учитељи закона.

Очишћење губавца

(Мк 1,40-45; Лк 5,12-16)

8 Када је Исус сишао са горе, за њим пође силан народ.

² Приђе му један губавац, поклони му се и рече: »Господе, ако хоћеш, можеш да ме очистиш.«

³ А Исус пружи руку, дотаче га и рече: »Хоћу. Буди чист.«

И онај се одмах очисти од своје губе.

⁴ Тада му Исус рече: »Пази да ником не причаш, него иди и покажи се свештенику, па принеси дар који је Мојсије одредио – за сведочанство њима.«

Вера римског капетана

(Лк 7,1-10; Јн 4,43-54)

⁵ Када је ушао у Кафарнаум, приђе му један капетан и, преклињући га, ⁶ рече: »Господару, код куће ми лежи слуга, одузет је и страшно се мучи.«

⁷ А Исус му рече: »Доћи ћу да га излечим.«

⁸ »Господару«, одговори му капетан, »нисам достојан да уђеш под мој кров. Него, само реци реч и мој слуга ће оздравити. ⁹ Јер, ја сам човек подређен власти и имам под собом војнике, па кажем једном: ‚Иди!‘ и он оде, а другом: ‚Дођи!‘ и он дође. И свом слуги кажем: ‚Уради!‘ и он уради.«

¹⁰ Када је то чуо, Исус му се задиви, па рече својим пратиоцима: »Истину вам кажем: толику веру нисам нашао ни у кога у Израелу. ¹¹ А кажем вам и ово: многи ће доћи са истока и са запада и лећи за трпезу са Авраамом, Исааком и Јаковом у Царству небеском, ¹² а синови Царства биће избачени напоље, у таму, где ће бити плач и шкргут зуба.«

¹³ Онда рече капетану: »Иди. Нека буде како си веровао.«

И истог часа капетанов слуга оздрави.

Излечење многих

(Мк 1,29-34; Лк 4,38-41)

¹⁴ Када је Исус ушао у Петрову кућу, виде његову ташту како лежи у грозници. ¹⁵ Он јој дотаче руку и грозница је остави, па она устаде и поче да га служи.

¹⁶ Када је пало вече, донеше му многе опседнуте демонима и он речју истера духове и излечи све болесне ¹⁷ – да се испуни оно што је речено преко пророка Исаије:

»Он узе наше слабости

и понесе наше болести.« †

Цена следбеништва

(Лк 9,57-62)

¹⁸ Када је видео народ око себе, Исус заповеди да отплове на другу обалу.

¹⁹ А један учитељ закона му приђе и рече: »Учитељу, ићи ћу за тобом куд год будеш ишао.«

²⁰ »Лисице имају јазбине и птице имају гнезда«, одговори му Исус, »а Син човечији нема где да спусти главу.«

²¹ »Господе«, рече му један други ученик, »пусти ме да прво одем да сахраним оца.«

²² А Исус му рече: »Пођи за мном, а мртви нека сахрањују своје мртве.«

Исус стишава олују

(Мк 4,35-41; Лк 8,22-25)

²³ Онда Исус уђе у чамац, а за њим пођоше његови ученици. ²⁴ На мору настаде жестока олуја – то-

лика да су таласи преливали чамац. А Исус је спавао.

²⁵ Ученици му приђоше и пробудише га, говорећи: »Господе, спаси нас! Изгибосмо!«

²⁶ »Зашто се плашите, малOVERНИ?« упита их он.

Онда устаде, запрети ветровима и мору, па настаде велика тишина.

²⁷ А људи, задивљени, упиташе: »Ко је овај да му се и ветрови и море покоравају?«

Излечење двојице опседнутих

(Мк 5,1-20; Лк 8,26-39)

²⁸ Када је стигао на другу обалу, у гадарински † крај, у сусрет му дођоше двојица опседнутих демонима. Излазили су из гробова, а били су толико напасни да нико није могао да прође тим путем.

²⁹ »Шта ми имамо с тобом, Сине Божији?« повикаше они. »Јеси ли овамо дошао да нас пре времена мучиш?«

³⁰ А мало даље од њих пасло је велико крдо свиња.

³¹ Демони почеше да преклињу Исуса говорећи: »Ако нас истераш, пошаљи нас у оно крдо свиња.«

³² »Идите«, рече им он.

И они изађоше и уђоше у свиње, а цело крдо се сјури низ падину у море и подави у води. ³³ Свињари побегоше и одоше у град, па испричаше све што се догодило, и о опседнутима. ³⁴ Тада цео град изађе у сусрет Исусу, па, кад су га видели, почеше да га преклињу да оде из њиховог краја.

Излечење одузетога

(Мк 2,1-12; Лк 5,17-26)

9 Исус уђе у чамац, преплови на другу обалу и стиже у свој град. ² Тада му донеше једног одузетог човека који је лежао на постељи.

Када је видео њихову веру, Исус рече одузетоме: »Само храбро, синко, опраштају ти се греси.«

³ Тада неки учитељи закона рекоше у себи: »Овај хули!«

⁴ А Исус, пошто је знао шта мисле, рече: »Зашто тако зло мислите? ⁵ Шта је лакше? Рећи: 'Опраштају ти се греси', или рећи: 'Устани и ходај'? ⁶ Али, да знате да Син човечији има власт на земљи да опрашта грехе...« Онда рече одузетоме: »Устани, узми своју постељу и иди кући.«

⁷ И човек устаде и оде кући.

⁸ Када је народ то видео, испуни се страхом, па поче да слави Бога што је људима дао такву власт.

Исус позива Матеја

(Мк 2,13-17; Лк 5,27-32)

⁹ Одлазећи оданде, Исус виде човека који се звао Матеј како седи на царинарници, па му рече: »Пођи за мном.«

И овај устаде и пође за њим.

† гадарински У неким рукописима стоји: гергесински; у неким другим: герасински.

¹⁰ Док је Исус обедовао у кући, дођоше многи цариници и грешници, па су обедовали с њим и с његовим ученицима.

¹¹ Када су фарисеји то видели, упиташе Исусове ученике: »Зашто ваш учитељ једе с цариницима и грешницима?«

¹² А Исус је то чуо, па рече: »Није здравима потребан лекар, већ болеснима. ¹³ Него, идите и научите шта значи: 'Милосрђе хоћу, а не жртве.' †† Јер, ја нисам дошао да позovem праведнике, него грешнике.«

Исуса испитују о посту

(Мк 2,18-22; Лк 5,33-39)

¹⁴ Тада му приђоше Јованови ученици и упиташе га: »Како то да ми и фарисеји постимо, а твоји ученици не посте?«

¹⁵ А Исус им рече: »Могу ли сватови да тугују док је младожења с њима? Али, доћи ће време када ће им отети младожењу, и тада ће постити.

¹⁶ »Нико не пришива закрпу од сировог сукна на стари огртач, јер би се закрпа отргла од огртача, па би рупа постала још већа. ¹⁷ Ни ново вино се не сипа у старе мешине, јер би се мешине поцепале, вино просуло, а мешине пропале. Него, ново вино се сипа у нове мешине, па се обоје сачува.«

Поглаварова кћи и жена која је дотакла Исусов огртач

(Мк 5,21-43; Лк 8,40-56)

¹⁸ Док им је о томе говорио, приђе му један поглавар, поклони му се и рече: »Кћи ми је управо умрла. Дођи и положи своју руку на њу и она ће оживети.«

¹⁹ И Исус устаде и са својим ученицима пође за њим.

²⁰ А једна жена, која је дванаест година патила од крварења, приђе Исусу с леђа и дотаче skut његовог огртача, ²¹ јер је мислила: »Ако само његов огртач дотакнем, оздравићу.«

²² Исус се окрену и, видевши је, рече: »Само храбро, кћери. Твоја вера те је излечила.«

И жена истог часа оздрави.

²³ Када је Исус ушао у поглаварову кућу и видео свираче и ускомешани народ, ²⁴ рече: »Склоните се! Јер, девојчица није умрла, него само спава.«

А они су му се подсмевали.

²⁵ Пошто су истерали народ из куће, Исус уђе, ухвати девојчицу за руку и она устаде. ²⁶ А глас о томе пронесе се по целом том крају.

Излечење двојице слепих

²⁷ Док је Исус одлазио оданде, пођоше за њим два слепа човека, вичући: »Смилуј нам се, Сине Давидов!«

²⁸ Када је ушао у кућу, они слепи му приђоше, а он их упита: »Верујете ли да ја то могу да учиним?«

А они рекоше: »Да, Господе!«

²⁹ Он онда дотаче њихове очи и рече: »Нека вам буде по вашој вери.«

³⁰ И они прогледаше.

Тада их Исус строго опомену: »Пазите да нико не сазна за ово.«

³¹ Али они одоше и по целом том крају пронеше глас о њему.

Излечење немога

³² Док су они излазили, доведоше му једног немог човека, опседнутог демоном. ³³ Када је демон истеран из њега, неми човек проговори.

Народ се задиви и рече: »Никад нешто слично није виђено у Израелу!«

³⁴ А фарисеји су говорили: »Он истерује демоне уз помоћ демонског владара!«

Радника је мало

³⁵ Исус је ишао по свим градовима и селима и учио народ у тамошњим синагогама, објављујући еванђеље о Царству и лечећи сваку болест и сваку слабост. ³⁶ Када је видео народ, сажали се на њих, јер су били измучени и беспомоћни као овце без пастира.

³⁷ Тада рече својим ученицима: »Жетва је обилна, али је радника мало. ³⁸ Зато молите Господара жетве да пошаље раднике за своју жетву.«

Послање Дванаесторице

(Мк 3,13-19; 6,7-13; Лк 6,12-16; 9,1-6)

10 Исус позва к себи својих дванаест ученика и даде им моћ да истерују нечисте духове и да лече сваку болест и сваку слабост.

² А ово су имена дванаесторице апостола: прво Симон, звани Петар, и његов брат Андреја; Јаков Зеведејев и његов брат Јован; ³ Филип и Вартоломеј; Тома и Матеј цариник; Јаков Алфејев и Тадеј; ⁴ Симон Кананеј и Јуда Искариотски, који је издао Исуса.

⁵ Исус посла ову дванаесторицу, заповедивши им: »Не идите незнабошцима и не улазите ни у један самаријски град, ⁶ него радије идите изгубљеним овцама израелског народа. ⁷ Идите и проповедајте говорећи: ,Приближило се Царство небеско!‘ ⁸ Болесне лечите, мртве васкрсавајте, губаве чистите, демоне истерујте. Бесплатно сте добили, бесплатно и дајте. ⁹ Не носите злато, ни сребро, ни бакар у својим појасевима, ¹⁰ ни путну торбу, ни другу кошуљу, ни обућу, ни штап, јер радник заслужује своју храну.

¹¹ »И у који год град или село уђете, помно испитајте ко је тамо достојан вашег поверења, па останите код њега све док не одете. ¹² Кад уђете у тај дом, кажите: ,Мир с вама.‘ ¹³ Ако је дом достојан,

нека ваш мир остане у њему. А ако није достојан, нека вам се ваш мир врати. ¹⁴ Ако вас неко не прими и не саслуша ваше речи, изађите из тог дома или из тог града и отресите прашину са својих ногу. ¹⁵ Истину вам кажем: на Дан суда биће лакше Содоми и Гомори него том граду.«

Наговештај прогона

(Мк 13,9-13; Лк 21,12-17)

¹⁶ »Ево, шаљем вас као овце међу вукове. Зато будите лукави као змије, а безазлени као голубови.

¹⁷ Чувајте се људи, јер ће вас предавати судовима и батинати у својим синагогама. ¹⁸ Због мене ће вас изводити пред намеснике и царе, за сведочанство њима и незнабошцима. ¹⁹ А кад вас предају, не брините се како ћете и шта ћете рећи, јер ће вам тога часа бити дато шта да говорите. ²⁰ Нећете, наистину, говорити ви, него ће у вама говорити Дух вашег Оца.

²¹ »Брат ће брата предавати да га убију, а отац дете. Деца ће се дизати против родитеља и убијати их. ²² И сви ће вас мрзети због мога имена. Али, ко истраје до краја, биће спасен. ²³ Кад вас буду прогонили у једном граду, бежите у други. Истину вам кажем: нећете стићи да обиђете све израелске градове пре него што Син човечији дође.

²⁴ »Ниједан ученик није изнад свога учитеља, ни слуга изнад свога господара. ²⁵ Довољно је ученику да буде као његов учитељ, а служи да буде као његов господар. Ако су домаћина назвали Веелзевулом [†], колико ће више тако звати његове укућане?«

Кога се треба бојати

(Лк 12,2-7)

²⁶ »Не бојте их се, дакле, јер нема ништа скривено што се неће открити, ни тајно што се неће сазнати.

²⁷ Оно што вам говорим у тами, говорите на светлости, и оно што вам се шапуће на ухо, објављујте са кровова. ²⁸ Не бојте се оних што убијају тело, а не могу да убију и душу. Него, више се бојте онога који може да уништи и душу и тело у паклу. ²⁹ Зар се два врапца не продају за један асарион [‡]? А ниједан од њих не пада на земљу без вашег Оца. ³⁰ Па вама је и сва коса на глави избројана. ³¹ Не бојте се, дакле; ви вредите више од много врабаца.«

Признавање Христа пред људима

(Лк 12,8-9)

³² »Ко год мене призна пред људима, признаћу и ја њега пред својим Оцем, који је на небесима. ³³ А ко год се мене одрекне пред људима, и ја ћу се њега одрећи пред својим Оцем, који је на небесима.«

† Мир с вама Уобичајени поздрав међу Јеврејима био је »шалом«, то јест »мир«. †† Веелзевулом в. Мт 9,34 и 12,24. ‡ асарион је био један од најмањих и најмање вредних новчића.

Не мир, него мач

(Лк 12,51-53; 14,26-27)

³⁴ »Немојте да мислите да сам дошао да на земљу донесем мир. Нисам дошао да донесем мир, него мач. ³⁵ Дошао сам да окренем човека против његовог оца, кћер против мајке, снаху против свекрве. ³⁶ Човеку ће његови укућани бити непријатељи.† ³⁷ »Ко оца или мајку воли више него мене, није ме достојан. Ко сина или кћер воли више него мене, није ме достојан. ³⁸ Ко не носи свој крст и не иде за мнош, није ме достојан. ³⁹ Ко нађе свој живот, изгубиће га, а ко изгуби свој живот ради мене, наћи ће га.«

Награде

(Мк 9,41)

⁴⁰ »Ко вас прима, мене прима, а ко прима мене, прима Онога који ме је послао. ⁴¹ Ко прима пророка зато што је пророк, добиће пророчку награду, а ко прима праведника зато што је праведан, добиће праведничку награду. ⁴² И ко само чашом хладне воде напоји једнога од ових малих зато што је мој ученик, истину вам кажем: неће изгубити своју награду.«

Исус и Јован Крститељ

(Лк 7,18-35)

11 Када је завршио с давањем упутстава дванаесторици својих ученика, Исус оде оданде да учи народ и да проповеда по галилејским градовима.

² А Јован је у тамници чуо за Христово дела, па посла своје ученике ³ да га упитају: »Јеси ли ти Онај који треба да дође или да чекамо другога?«

⁴ »Идите и обавестите Јована о свему што чујете и видите«, одговори им Исус. ⁵ »Слепи опет виде, хроми ходају, губави се чисте, глуви чују, мртви васкрсавају, а сиромасима се проповеда еванђеље.

⁶ И благо оном ко се о мене не саблазни.«

⁷ Када су они отишли, Исус поче народу да говори о Јовану: »Шта сте хтели да видите кад сте изашли у пустињу? Трску коју љуља ветар? ⁸ Не? Него, шта сте хтели да видите? Човека обученог у лепу одећу? Не, они који носе лепу одећу налазе се по царским палатама. ⁹ Шта сте, дакле, хтели да видите? Пророка? Да, кажем вам: и више него пророка! ¹⁰ То је онај за кога је записано:

„Ево, шаљем свога гласника испред тебе, који ће пред тобом припремити пут.“ ‡

¹¹ »Истину вам кажем: међу рођенима од жена није се појавио нико већи од Јована Крститеља, а најмањи у Царству небеском већи је од њега. ¹² Од времена Јована Крститеља до сада Царство небеско

† Мих 7,6 †† лепу Дословно: меку. ‡ Мал 3,1

трпи насиље и насилници га грабе. ¹³ Јер, сви пророци и Закон пророковали су о њему до Јована. ¹⁴ А Јован је – ако хоћете да то прихватите – Илија који је требало да дође. ¹⁵ Ко има уши, нека чује.

¹⁶ »Са чим да упоредим овај нараштај? Сличан је деци која седе на тргу и довикују једна другој:

¹⁷ „Свирали смо вам, али не заиграсте.

Нарицали смо, али не закукасте.“

¹⁸ Јер, Јован је дошао и није ни јео ни пио, а они кажу: „Опседнут је демоном.“ ¹⁹ Дошао је Син човечији, који једе и пије, а они кажу: „Види изелице и пијанице, пријатеља цариника и грешника.“ Али мудрост оправдавају њена дела.«

Прекори непокајаним градовима

(Лк 10,13-15)

²⁰ Тада Исус поче да прекорева градове у којима се догодило највише његових чуда што се нису покајали.

²¹ »Тешко теби, Хоразине! Тешко теби, Витсаидо! Јер, да су се у Тиру и Сидону догодила чуда која су се у вама догодила, они би се одавно у кострети и пепелу покајали. ²² Али, кажем вам: на Дан суда биће лакше Тиру и Сидону него вама! ²³ А ти, Кафарнауме, зар ћеш се до неба уздићи? У Подземље †† ћеш се суновратити! Јер, да су се у Содоми догодила чуда која су се догодила у теби, остала би до дана данашњег. ²⁴ Али, кажем ти: на Дан суда биће лакше земљи содомској него теби!«

Одмор за уморне

(Лк 10,21-22)

²⁵ У то време Исус рече: »Хвалим те, Оче, Господе неба и земље, што си ово сакрио од мудрих и умних, а открио малој деци. ²⁶ Да, Оче, свидело ти се да тако буде.

²⁷ »Мој Отац ми је све предао, и нико, осим Оца, не познаје Сина. И нико не познаје Оца, само Син и они којима Син хоће да га открије.

²⁸ »Дођите к мени, сви који сте уморни и оптерећени, и ја ћу вас одморити. ²⁹ Узмите мој јарам на себе и учите од мене, јер ја сам кротког и понизног срца, и наћи ћете одмор за своју душу. ³⁰ Јер, мој јарам је благ и моје време је лако.«

Господар суботе

(Мк 2,23-28; Лк 6,1-5)

12 У то време је Исус једне суботе пролазио кроз житна поља. А његови ученици огладнеше, па почеше да кидају класове и да их једу.

² Када су то видели фарисеји, рекоше: »Гледај, твоји ученици чине оно што не сме да се чини у суботу!«

³ Тада им Исус рече: »Зар нисте читали шта је учињено Давид када су он и његови пратиоци огладнели? ⁴ Ушао је у Божији дом и јео свете хлебове, иако

†† Подземље Дословно: Хад.

ни он ни његови пратиоци нису смели да их једу, него само свештеници. ⁵ Или, зар нисте читали у Закону да суботом и свештеници у Храму скврнавe суботу, и нису криви? ⁶ А ја вам кажем: овде је неко већи † од Храма. ⁷ Кад бисте знали шта значи: ‚Милосрђе хоћу, а не жртве‘ ††, не бисте осуђивали оне који нису криви. ⁸ Јер, Син човечији је господар суботе.»

Излечење човека са осушеном руком

(Мк 3,1-6; Лк 6,6-11)

⁹ Потом оде оданде и уђе у њихову синагогу. ¹⁰ А тамо је био један човек са осушеном руком.

Они упиташе Исуса с намером да га оптуже: »Да ли се суботом сме лечити?«

¹¹ Он им рече: »Који од вас неће ухватити и извадити своју једину овцу ако она у суботу упадне у јаму? ¹² А колико је човек вреднији од овце! Зато се суботом сме чинити добро.«

¹³ Онда рече оном човеку: »Испружи руку.«

И човек је испружи и она му постаде здрава као и друга. ¹⁴ А фарисеји изађоше, па се договорише како да га убију.

Божији изабрани слуга

¹⁵ Али Исус за то сазна, па се склони оданде. За њим пођоше многи и он их све излечи, ¹⁶ опомињући их да не разгласе ко је ¹⁷ – да се испуни оно што је речено преко пророка Исаије:

¹⁸ »Ево мога слуге, кога сам изабрао, љубљенога мога, миљеника моје душе.

На њега ћу ставити свога Духа и он ће народима објавити правду.

¹⁹ Неће се препирати ни викати, нити ће му ко глас чути на улицама.

²⁰ Трску згњечену неће сломити, ни угасити фитиљ који тиња

док правду не доведе до победе.

²¹ У његово име народи ће се уздати.« †

Исус и Веелзевул

(Мк 3,20-30; Лк 11,14-23; 12,10)

²² Онда му донеше једног човека опседнутог демоном, слепог и немог, и он га излечи, па неми човек проговори и прогледа.

²³ Сав народ се задиви, говорећи: »Да ово можда није Син Давидов?«

²⁴ Када су фарисеји то чули, рекоше: »Овај истерује демоне само помоћу Веелзевула, демонског владара!«

²⁵ Али Исус је знао шта мисле, па им рече: »Опустеће свако царство које је против себе подељено и неће опстати ниједан град или дом који је против себе подељен. ²⁶ Па ако Сатана истерује Сатану, онда је он против себе подељен. Како ће, дакле, опстати његово царство? ²⁷ И ако ја истерујем демо-

не помоћу Веелзевула, помоћу кога их истерују ваши синови? Зато ће вам они бити судије. ²⁸ Али, ако ја демоне истерујем помоћу Божијег Духа, онда вам је дошло Божије царство.

²⁹ »Или, како може неко да уђе у кућу јаког човека и однесе му имовину ако га прво не веже? Тек тада ће моћи да му опљачка кућу.

³⁰ »Ко није са мном – против мене је. И ко са мном не скупља – расипа. ³¹ Зато вам кажем: биће опроштен људима сваки грех и вређање, али им неће бити опроштено вређање Духа. ³² И ако неко каже нешто против Сина човечијега, биће му опроштено. Али, ако каже против Светога Духа, неће му бити опроштено ни на овом свету ни у будућем.«

Дрво и његов плод

(Лк 6,43-45)

³³ »Узгајите добро дрво, па ће му и плод бити добар; или, узгајите рђаво дрво, па ће му и плод бити рђав – јер, дрво се познаје по свом плоду. ³⁴ Змијски породе! Како можете, кад сте зли, да говорите било шта добро? Јер, уста говоре оно чега је срце препуно. ³⁵ Добар човек из добре ризнице износи добро, а зао човек из зле ризнице износи зло. ³⁶ Али кажем вам: људи ће за сваку некорисну реч коју изговоре одговарати на Дан суда. ³⁷ Јер, на основу својих речи бићеш оправдан и на основу својих речи осуђен.«

Јонин знак

(Мк 8,11-12; Лк 11,29-32)

³⁸ Тада му рекоше неки учитељи закона и фарисеји: »Учитељу, желимо да нам покажеш знак.«

³⁹ А он им одговори: »Зао и прељубнички нараштај тражи знак, али никакав знак му неће бити дат, осим знака пророка Јоне. ⁴⁰ Јер, као што је Јона три дана и три ноћи био у утроби морске немани, тако ће и Син човечији три дана и три ноћи бити у срцу земље. ⁴¹ Нинивљани ће на Суду устати са овим нараштајем и осудити га, јер су се покајали после Јонине проповеди. А овде је неко већи †† од Јоне. ⁴² Краљица Југа ће на Суду устати са овим нараштајем и осудити га, јер је с краја земље дошла да чује Соломонову мудрост. А овде је неко већи од Соломона.«

Повратак нечистог духа

(Лк 11,24-26)

⁴³ »Када из човека изађе нечист дух, лута безводним местима тражећи починка, али га не налази.

⁴⁴ Тада каже: ‚Вратићу се у кућу из које сам изашао.‘ И врати се и нађе кућу празну, пометену и сређену.

⁴⁵ Онда оде и доведе седам других духова, горих од себе, па уђу и тамо се настане. Тако је на крају том човеку горе него пре. Исто ће бити и са овим злим нараштајем.«

† неко већи Или: нешто више. †† Ос 6,6 ‡ Ис 42,1-4

†† неко већи Или: нешто више; исто и у 42. стиху.

Исусова мајка и браћа

(Мк 3,31-35; Лк 8,19-21)

⁴⁶ Док је Исус још говорио народу, његова мајка и браћа стајали су напољу желећи да с њим говоре.

⁴⁷ Неко му рече: »Ено твоја мајка и браћа стоје напољу и желе да говоре с тобом.«

⁴⁸ А Исус рече ономе који му је то рекао: »Ко је моја мајка и ко су моја браћа?«

⁴⁹ Онда показа руком на своје ученике, па рече: »Ево моје мајке и моје браће. ⁵⁰ Јер, ко год извршава вољу мога Оца, који је на небесима, тај је мој брат, и сестра, и мајка.«

Прича о сејачу

(Мк 4,1-9; Лк 8,4-8)

13 Тога дана Исус изађе из куће и седе поред мора. ² Око њега се окупи силан народ, па он уђе у чамац и седе, а сав народ је стајао на обали.

³ Много тога им рече у причама, говорећи:

»Изашао сејач да сеје. ⁴ И док је сејао, нешто семена паде поред пута, и дођоше птице и позобаше га. ⁵ Друго паде на каменито тле, где није било много земље, и одмах исклија, јер земља није била дубока. ⁶ А кад је изашло сунце, изгоре и осуши се, јер није имало корена. ⁷ Треће семе паде у трње, а трње нарасте и угуши га. ⁸ Четврто семе паде на добро тле и даде плод – стострук, шездесетострук или тридесетострук. ⁹ Ко има уши, нека чује.«

Сврха прича

(Мк 4,10-12; Лк 8,9-10)

¹⁰ Његови ученици му приђоше и упиташе га: »За што им говориш у причама?«

¹¹ »Вама је дато да сазнате тајне Царства небеског, а њима није«, одговори им он. ¹² »Јер, ко има, даће му се још и имаће у изобилју, а ко нема, узеће му се и оно што има. ¹³ Зато им говорим у причама, јер они,

иако гледају, не виде,

и иако слушају, не чују и не разумеју.«

¹⁴ Тако се на њима испуњава Исаијино пророштво које каже:

»Слушаћете и слушати,

али нећете разумети;

гледаћете и гледати,

али нећете видети.

¹⁵ Јер, отврднуло је срце овога народа,

ушима једва чују

и очи су затворили.

Иначе би очима видели,

ушима чули,

срцем разумели и обратили се,

и ја их излечио.«[†]

¹⁶ Али, благо вашим очима што гледају, и благо вашим ушима што слушају. ¹⁷ Истину вам кажем: мно-

† Ис 6,9-10

ги пророци и праведници жудели су да виде ово што ви гледате – али нису видели; и да чују оно што ви слушате – али нису чули.«

Објашњење приче о сејачу

(Мк 4,13-20; Лк 8,11-15)

¹⁸ »Чујте, дакле, шта значи прича о сејачу: ¹⁹ Сваком оном ко чује Реч о Царству, а не разуме је, долази Зли и отима оно што му је посејано у срцу. То је оно семе које је посејано поред пута. ²⁰ Семе посејано на каменитом тлу јесте онај ко чује Реч и одмах је с радошћу прихвати. ²¹ Али, пошто нема корена у себи, непостојан је, па чим наиђе невоља или прогон због Речи, он се одмах саблазни. ²² Семе посејано у трње јесте онај ко чује Реч, али бриге овога живота и заводљивост богатства угуше Реч, па буде бесплодан. ²³ Семе посејано на добром тлу јесте онај ко чује и разуме Реч. Он рађа плод и даје стоструко, шездесетоструко или тридесетоструко.«

Прича о кукољу

²⁴ Исприча им и другу причу: »Царство небеско је слично човеку који је посејао добро семе на својој њиви. ²⁵ Али, док су људи спавали, дође његов непријатељ, засеја кукољ посред пшенице и оде. ²⁶ А када је пшеница израсла и искласала, појави се и кукољ.

²⁷ »Слуге одоше власнику, па му рекоше: »Господару, зар ниси посејао добро семе на својој њиви? Откуд онда кукољ?«

²⁸ »А он им рече: »Непријатељ је то учинио.«

»Хоћеш ли да одемо и да га оплевимо?« упиташе слуге.

²⁹ »Не«, одговори он, »да не бисте, плевећи кукољ, заједно с њим ишчупали и пшеницу. ³⁰ Пустите нека обоје расте до жетве, а ја ћу у време жетве рећи жетеоцима: Прво оплевите кукољ и вежите га у снопове, да се спали, а пшеницу скупите у мој амбар.«

Приче о зрну горушице и квасцу

(Мк 4,30-34; Лк 13,18-21)

³¹ Онда им исприча ову причу: »Царство небеско је слично зрну горушице које је човек узео и посејао на својој њиви. ³² Иако је најмање од свег семења, када израсте, веће је од свег поврћа. Развије се у дрво, па птице долазе и гнезде се у његовим гранама.«

³³ Онда им исприча још једну причу: »Царство небеско је слично квасцу који је жена узела и измешала га са три сате^{††} брашна док све није ускисло.«

³⁴ Све је то Исус народу говорио у причама и без прича им ништа није говорио. ³⁵ Тако се испунило оно што је речено преко пророка:

»Своја уста ћу отворити у причама,

†† три сате Око 22 литра.

објавити оно што је од постанка света сакривено.»

†

Објашњење приче о кукољу

³⁶ Тада Исус отпусти народ, па уђе у кућу. А ученици му приђоше и рекоше: »Објасни нам причу о кукољу на њиви.«

³⁷ Он им одговори: »Онај који је посејао добро семе је Син човечији, ³⁸ а њива је свет. Добро семе су синови Царства, а кукољ синови Злога. ³⁹ Непријатељ који га је посејао је ђаво. Жетва је крај света, жетеоци анђели. ⁴⁰ Па, као што се кукољ плевти и спаљује, тако ће бити и на крају света. ⁴¹ Син човечији ће послати своје анђеле и оплевити своје Царство од свих саблазни и од свих који чине безаконје ⁴² и бацити их у ужарену пећ, где ће бити плач и шкргут зуба. ⁴³ Тада ће праведници као сунце засјати у Царству свога Оца. Ко има уши, нека чује.«

Три приче

⁴⁴ »Царство небеско је слично благу сакривеном на њиви: човек га нађе, па га сакрије и радостан оде, прода све што има и купи ту њиву.

⁴⁵ »Царство небеско је слично и трговцу који тражи лепе бисере. ⁴⁶ Када нађе скупоцен бисер, оде и прода све што има, па га купи.

⁴⁷ »Царство небеско је слично и мрежи баченој у море у коју се ухватило риба сваке врсте. ⁴⁸ Када се мрежа напуни, извуку је на обалу, па седну и добре рибе скупе у корпе, а лоше баце. ⁴⁹ Тако ће бити и на крају света: доћи ће анђели и одвојити зле од праведних, ⁵⁰ па их бацити у ужарену пећ, где ће бити плач и шкргут зуба.«

Ново и старо благо

⁵¹ »Јесте ли све ово разумели?« упита их.

»Јесмо«, одговорише они.

⁵² А он им рече: »Зато је сваки учитељ закона који је поучен о Царству небеском сличан домаћину који из своје ризнице износи и ново и старо благо.«

Пророк у завичају

(Мк 6,1-6; Лк 4,16-30)

⁵³ Када је Исус испричао ове приче, оде оданде ⁵⁴ и дође у свој завичај.

Учио је народ у тамошњој синагоги, а они су, задивљени, говорили: »Одакле овоме ова мудрост и чудотворна моћ? ⁵⁵ Зар он није тесарев син? Зар му се мајка не зове Марија, а његова браћа Јаков, Јосиф, Симон и Јуда? ⁵⁶ И зар нису све његове сестре с нама? Одакле му онда све ово?«

⁵⁷ И саблазнише се о њега.

А Исус им рече: »Пророк је без части само у свом завичају и у свом дому.«

⁵⁸ И није, због њиховог неверовања, тамо учинио много чуда.

† Пс 78,2

Смрт Јована Крститеља

(Мк 6,14-29; Лк 9,7-9)

14 У то време тетрарх Ирод чу за Исуса, ² па рече својим службеницима: »То је Јован Крститељ! Устао је из мртвих и зато може да чини ова чуда!«

³ Ирод је, наиме, био ухватио Јована, окувао га и бацио у тамницу због Иродијаде, жене свога брата Филипа, ⁴ пошто му је Јован говорио: »Не смеш да је имаш.«

⁵ Ирод је желео да га убије, али се плашио народа, јер је народ Јована сматрао пророком.

⁶ Али, када је био Иродов рођендан, Иродијадина кћи заигра пред гостима. То се Ироду толико свидело ⁷ да јој уз заклетву обећа да ће јој дати све што затражи.

⁸ А она, по наговору своје мајке, рече: »Дај ми овде на тањиру главу Јована Крститеља.«

⁹ Цар се ражалости, али због заклетве и гостију нареди да јој се захтев испуни, ¹⁰ па посла људе у тамницу да Јовану одсеку главу. ¹¹ Ови онда донеше главу на тањир и дадоше је девојци, а она је однесе својој мајци. ¹² Потом дођоше Јованови ученици, узеше његово тело и сахранише га, па одоше и јавише Исусу шта се догодило.

Исус храни пет хиљада људи

(Мк 6,30-44; Лк 9,10-17; Јн 6,1-14)

¹³ Када је Исус то чуо, склони се чамцем на једно пусто место, сам. Али народ то дочу и из градова пође за њим пешице. ¹⁴ Исус изађе на обалу, па кад виде силан народ, сажали се на њих и излечи њихове болесне.

¹⁵ Када је почело да се спушта вече, приђоше му његови ученици и рекоше: »Ово је пусто место, а већ је и касно. Отпусти народ. Нека иду у села и купе себи хране.«

¹⁶ Али он им рече: »Не треба да иду. Ви им дајте да једу.«

¹⁷ »Немамо овде ништа«, одговорише му они, »осим пет хлебова и две рибе.«

¹⁸ »Донесите ми их овамо«, рече он, ¹⁹ па заповеди да народ поседа по триви.

Онда узео оних пет хлебова и две рибе, диже поглед ка небу, благослови и изломи хлебове и даде их својим ученицима, а ученици народу. ²⁰ И сви су јели и најели се. Преосталих комадића накупише дванаест пуних корпи. ²¹ А оних који су јели било је око пет хиљада, не рачунајући жене и децу.

Исус хода по води

(Мк 6,45-52; Јн 6,16-21)

²² Одмах потом Исус заповеди ученицима да уђу у чамац и пред њим оду на другу обалу док он отпусти народ. ²³ Пошто је отпустио народ, попе се на гору, сам, да се помоли. Када је пало вече, он је још био тамо, сам. ²⁴ А чамац је био већ много стадија ††

далеко од обале, шибан таласима, јер је дувао противан ветар.

²⁵ Око три сата ноћу †, приђе им Исус ходајући по мору. ²⁶ Када су га ученици угледали како хода по мору, препадоше се.

»Утвара!« рекоше и од страха почеше да вичу.

²⁷ Исус их одмах ослови говорећи: »Само храбро! Ја сам! Не бојте се!«

²⁸ »Господе«, рече му Петар, »ако си то ти, заповеди ми да дођем к теби по води.«

²⁹ И Исус му рече: »Дођи!«

Петар изађе из чамца и пође ка Исусу ходајући по води.

³⁰ Али, када је видео колико је ветар јак, уплаши се и поче да тоне, па повика: »Господе, спаси ме!«

³¹ Исус одмах пружи руку и ухвати га, па му рече: »Маловерни човече, зашто си посумњао?«

³² Када су се попели у чамац, ветар утихну, ³³ а они у чамцу се поклонише Исусу, говорећи: »Ти си заиста Син Божији!«

Излечење болесних у Генисарету

(Мк 6,53-56)

³⁴ Препловивши на другу обалу, пристадоше у Генисарету. ³⁵ А када су га мештани препознали, пронеше глас по целој околини, па су му доносили све болесне, ³⁶ преклињући га да им допусти да само дотакну скутове његовог огртача. И сви који су их дотакли, оздравише.

Чисто и нечисто

(Мк 7,1-23)

15 Тада из Јерусалима к Исусу дођоше неки фарисеји и учитељи закона и упиташе: ² »Зашто твоји ученици крше предање старешина? Не перу руке пре јела!«

³ »А зашто ви кршите Божију заповест због свог предања?« упита Исус њих. ⁴ »Јер, Бог је рекао: ‚Поштуј свога оца и мајку‘ ††, и: ‚Ко прокуне оца или мајку, нека се погуби.‘ ††⁵ А ви говорите: ‚Ко каже оцу или мајци: ‚Све чиме бих ти могао помоћи, дар је Богу ††«⁶ – тај не треба да поштује свога оца.‘ Тако сте, због свог предања, обеснажили Божију реч.

⁷ Лицемери! Исаија је добро о вама пророковао кад је рекао:

⁸ »Овај народ ме уснама поштује,

а срце му је далеко од мене.

⁹ Узалуд ме славе,

јер људске заповести као учење шире.‘« ††

¹⁰ Исус позва к себи народ, па им рече: »Чујте и разумејте: ¹¹ човека не чини нечистим оно што у уста улази; него, оно што из уста излази – то човека чини нечистим.«

†† много стадија Један стадиј износио је око 185 метара. † Око ... ноћу Дословно: За време четврте ноћне страже. †† Поштуј ... мајку 2. Мојс 20,12; 5. Мојс 5,16 † Ко прокуне ... погуби 2. Мојс 21,17; 3. Мојс 20,9 †† дар је Богу Дословно: корбан; в. Мк 7,11. †† Ис 29,13

¹² Тада му приђоше ученици и рекоше: »Знаш ли да су се фарисеји саблазнили кад су чули шта си рекао?«

¹³ »Биће из корена ишчупана свака биљка коју није посадио мој небески Отац«, одговори им он.

¹⁴ »Пустите их. Они су слепи и вође слепима. А ако слеп води слепога, обојица ће упасти у јаму.«

¹⁵ Петар му рече: »Објасни нам ту причу.«

¹⁶ »Зар ни ви још не разумете?« упита Исус. ¹⁷ »Зар не схватате да све што улази у уста, иде у трбух и избацује се из тела? ¹⁸ Али, оно што излази из уста, извири из срца, и то човека чини нечистим. ¹⁹ Јер, из срца извиру зле мисли, убиства, прељубе, блуд, крађе, кривоклетства и увреде. ²⁰ То човека чини нечистим, а не чини га нечистим то што једе неопраних руку.«

Ханаанкина вера

(Мк 7,24-30)

²¹ Онда Исус оде оданде и повуче се у тирски и сидонски крај.

²² А једна Ханаанка из тог краја изађе и повика: »Смилуј ми се, Господе, Сине Давидов! Кћер ми је опсео демон и она се страшно мучи.«

²³ Исус јој ништа не одговори, па му његови ученици приђоше и почеше да га моле: »Отпусти је, јер непрестано виче за нама.«

²⁴ А он им одговори: »Ја сам послан само изгубљеним овцама израелског народа.«

²⁵ Тада жена приђе Исусу и поклони му се, говорећи: »Господе, помози ми!«

²⁶ »Није право«, рече јој он, »да се од деце узме хлеб и баци псима.«

²⁷ »Да, Господе«, рече она, »али и пси једу мрвице које падну са стола њихових господара.«

²⁸ »Велика је твоја вера, жено«, рече јој тада Исус. »Нека буде како желиш.«

И истог часа њена кћи оздрави.

Излечење многих

²⁹ Исус оде оданде и дође на Галилејско море, а онда се попе на гору и седе. ³⁰ Дође му силан народ, доносећи са собом хроме, следе, кљасте, неме и многе друге, па му их положише пред ноге, а он их излечи. ³¹ Народ се задиви видевши да су неми проговорили, кљаста оздравили, хроми проходили и слепи прогледали, па почеше да славе Израеловог Бога.

Исус храни четири хиљаде људи

(Мк 8,1-10)

³² Исус позва к себи своје ученике, па им рече: »Жао ми је народа, јер су већ три дана са мнош, а немају шта да једу. Нећу да их отпустим гладне, да не малакшу на путу.«

³³ А ученици га упиташе: »Где у овој пустоши да набавимо довољно хлеба да нахранимо оволики народ?«

³⁴ »Колико хлебова имате«, упита их Исус.

»Седам«, рекоше они, »и неколико рибица.«

³⁵ Тада Исус рече народу да поседа по земљи, ³⁶ узме оних седам хлебова и рибе, па кад је захвалио Богу, изломи их и даде ученицима, а ученици народу. ³⁷ И сви су јели и најели се. Преосталих комадића накупише седам пуних кошара. ³⁸ А оних који су јели било је четири хиљаде, не рачунајући жене и децу.

³⁹ Када је отпустио народ, Исус уђе у чамац и оде у магадански крај.

Јонин знак

(Мк 8,11-13; Лк 12,54-56)

16 Фарисеји и садукееји приђоше Исусу с намером да га искушају, па затражише да им покаже знак са неба.

² Он им одговори: [†] »Кад падне вече, кажете: „Биће лепо време, јер је небо црвено“; ³ а ујутро: „Данас ће бити невреме, јер је небо црвено и мутно.“ Знате да тумачите изглед неба, а не умете да протумачите знаке времена. ⁴ Зао и прељубнички нараштај тражи знак, али никакав знак му неће бити дат, осим знака Јоиног.«

Онда их остави и оде.

Фарисејски и садукеејски квасац

(Мк 8,14-21)

⁵ Ученици препловише на другу обалу, али су заборавили да понесу хлеба.

⁶ »Пазите«, рече им Исус, »и чувајте се фарисејског и садукеејског квасца.«

⁷ А они почеше да расправљају међу собом, говорећи: »Нисмо понели хлеба.«

⁸ »МалOVERни«, рече Исус, знајући о чему расправљају, »зашто расправљате међу собом о томе да немате хлеба? ⁹ Зар још не схватате? И зар се више не сећате пет хлебова на пет хиљада људи, и колико сте корпи накупили? ¹⁰ И седам хлебова на четири хиљаде људи, и колико сте кошара накупили?

¹¹ Како не схватате да вам нисам говорио о хлебу, него да се чувате фарисејског и садукеејског квасца?«

¹² Тада разумеше да не мисли да треба да се чувају хлебног квасца, него фарисејског и садукеејског учења.

Исус је Христос

(Мк 8,27-30; Лк 9,18-21)

¹³ Када је Исус дошао у околину Кесарије Филипове, упита своје ученике: »Шта кажу људи, ко је Син човечији?«

[†] одговори У неким раним рукописима не налази се остатак 2. стиха и цео 3. стих.

¹⁴ Они му одговорише: »Једни кажу – Јован Крститељ; други – Илија; а трећи – Јеремија или један од пророка.«

¹⁵ Тада их он упита: »А шта ви кажете, ко сам ја?«

¹⁶ Симон Петар му одговори: »Ти си Христос, Син Бога живога.«

¹⁷ »Благо теби, Симоне сине Јонин«, рече му Исус, »јер ти то није објавио човек, него мој Отац, који је на небесима. ¹⁸ А ја ти кажем: ти си Петар ^{††} и на тој стени саградићу своју Цркву, и врата Подземља [‡] неће је надјачати. ¹⁹ Даћу ти кључеве Царства небеског, па све што свежеш на земљи, биће свезано на небу, и све што разрешиш на земљи, биће разрешено на небу.«

²⁰ Онда заповеди ученицима да ником не кажу да је он Христос.

Исус предсказује своју смрт и васкрсење

(Мк 8,31-9,1; Лк 9,22-27)

²¹ Отада Исус поче ученицима да објашњава да треба да иде у Јерусалим и да много препати од старешина, првосвештеника и учитеља закона, да буде убијен и да трећег дана васкрсне.

²² А Петар га одведе на страну и поче да га прекореваче говорећи: »Далеко било, Господе! Неће ти се то догодити!«

²³ Исус се окрену, па му рече: »Бежи ми с очију, Сатано! Ти си ми саблазан, јер не мислиш на Божије, него на људско.«

²⁴ Онда рече својим ученицима: »Ко хоће да иде за мном, нека се одрекне самога себе, нека узме свој крст и иде за мном. ²⁵ Јер, ко хоће да спасе свој живот, изгубиће га, а ко изгуби свој живот ради мене, наћи ће га. ²⁶ Шта вреди човеку ако добије цео свет, а свом животу науди? Шта човек може дати у замену за свој живот? ²⁷ Син човечији ће доћи у слави свога Оца, са својим анђелима, и тада ће сваком узвратити по његовим делима.

²⁸ »Истину вам кажем: неки који овде стоје неће окусити смрти док не виде Сина човечијега како долази у свом Царству.«

Преображење

(Мк 9,2-13; Лк 9,28-36)

17 Шест дана касније, Исус са собом поведе Петра, Јакова и његовог брата Јована. Доведе их на једну високу гору, где су били сами, ² и пред њима се преобрази. Лице му засја као сунце, а одећа постаде бела као светлост. ³ Тада се пред њима појавише Мојсије и Илија и почеше да разговарају са Исусом.

⁴ Петар рече Исусу: »Господе, добро је што смо овде. Ако хоћеш, подићи ћу овде три сенице: теби једну, Мојсију једну и Илији једну.«

^{††} Петар Петар значи »стена«. [‡] Подземља Дословно: Хада.

⁵ Док је он још говорио, засени их сјајан облак и из облака се зачу глас који рече: »Ово је мој љубљени Син, који је по мојој вољи! Њега слушајте!«

⁶ Када су то чули, ученици падоше ничице и веома се уплашише.

⁷ Тада им Исус приђе и дотаче их, говорећи: »Устаните и не бојте се.«

⁸ А када су подигли поглед, не видеше никог осим Исуса.

⁹ Док су силазили са горе, Исус им заповеди: »Ником не причајте о овом што сте видели док Син човечији не устане из мртвих.«

¹⁰ А ученици га упиташе: »Зашто онда учитељи закона говоре да прво треба да дође Илија?«

¹¹ »Илија ће доћи«, одговори им он, »и све обновити. ¹² Али кажем вам: Илија је већ дошао, а они га нису препознали, него су с њим учинили како им се прохтело. Тако ће и Син човечији страдати од њих.«

¹³ Тада његови ученици разумеше да им говори о Јовану Крститељу.

Излечење опседнутог дечака

(Мк 9,14-29; Лк 9,37-43а)

¹⁴ Када су се вратили к народу, Исусу приђе један човек и паде пред њим на колена, ¹⁵ говорећи: »Господару, смилуј се мом сину. Јер, месечар је и страшно пати и често пада у ватру и у воду. ¹⁶ Одвео сам га твојим ученицима, али нису могли да га излече.«

¹⁷ »О, неверни и изопачени нараштају!« одговори Исус. »Колико ћу још морати да останем с вама? Колико ћу још морати да вас подносим? Доведите ми га овамо.«

¹⁸ И запрети демону, па овај изађе из дечака, који истог часа оздрави.

¹⁹ Тада Исусу приђоше ученици и насамо га упиташе: »Зашто ми нисмо могли да га истерамо?«

²⁰ »Зато што сте маловерни«, одговори им Исус. »Истину вам кажем: кад бисте имали веру као зрно горушице, рекли бисте овој гори: „Премести се одавде онамо“, и она би се преместила. И ништа вам не би било немогуће.« ²¹ †

Исус други пут предсказује своју смрт и васкрсење

(Мк 9,30-32; Лк 9,43б-45)

²² Када су се састали у Галилеји, Исус им рече: »Син човечији ће бити предат људима у руке ²³ и они ће га убити, али он ће трећег дана васкрснути.« А они се веома ражалостише.

Храмски порез

²⁴ Када су ушли у Кафарнаум, Петру приђоше убирачи пореза од две драхме ††, па га упиташе: »Зар ваш учитељ не плаћа храмски порез †?«

† У неким рукописима стоји: ²¹ Али, ова врста се истерује само молитвом и постом. †† две драхме једна драхма је имала

²⁵ »Плаћа«, одговори им он.

Када је Петар ушао у кућу, Исус први проговори и упита: »Шта мислиш, Симоне, од кога земаљски цареву убиру царину или порез? Од својих синова или од туђих?«

²⁶ »Од туђих«, одговори Петар.

А Исус рече: »Дакле, синови су ослобођени. ²⁷ Али, да их не саблазимо, иди до мора, баци удицу и узми прву рибу коју уловиш. Отвори јој уста и наћи ћеш статер ††. Узми га и дај им за мене и за себе.«

Ко је највећи?

(Мк 9,33-37; Лк 9,46-48)

18 Уто Исусу приђоше ученици и упиташе: »Ко је највећи у Царству небеском?«

² А Исус позва к себи једно дете, постави га међу њих, ³ па рече: »Истину вам кажем: ако се не обратите и не постанете као деца, нећете ући у Царство небеско. ⁴ Ко се понизи као ово дете, највећи је у Царству небеском. ⁵ И ко прими једно овакво дете у моје име, мене прима.«

Саблазни

(Мк 9,42-48; Лк 17,1-2)

⁶ »Ако неко саблазни иједнога од ових малених који верују у мене, боље би му било да му око врата обесе млински камен и да се утопи у дубоком мору.

⁷ »Тешко свету због саблазни. Саблазни морају да дођу, али тешко човеку по коме саблазан долази.

⁸ »Ако те твоја рука или нога саблажњава, одсеци је и баци од себе. Боље ти је да у живот уђеш кљаст или хром него да имаш обе руке или ноге, а будеш бачен у вечни огањ. ⁹ И ако те твоје око саблажњава, извади га и баци од себе. Боље ти је да у живот уђеш само с једним оком него да имаш оба ока, а будеш бачен у огањ пакла.

¹⁰ »Пазите да не презрете једног од ових малених. Јер, кажем вам: њихови анђели на небесима стално гледају лице мога Оца, који је на небесима.« ¹¹ ††

Прича о залуталој овци

(Лк 15,3-7)

¹² »Шта мислите: ако човек има сто оваца, и једна од њих залута, зар неће оставити оних деведесет девет у брдима и отићи да потражи залуталу? ¹³ Па, ако је нађе, истину вам кажем, радоснији је због ње него због оних деведесет девет које нису залутале.

¹⁴ Тако ни ваш небески Отац не жели да пропадне иједан од ових малених.«

Братска опомена

(Лк 17,3)

¹⁵ »Ако твој брат згреши против тебе †††, иди и насамо га прекори. Ако те послуша, поново си стекао брата. ¹⁶ А ако те не послуша, поведи са собом још

вредност једне наднице. † храмски порез Дословно: две драхме. †† статер један статер је имао вредност четири драхме. ††† У неким рукописима стоји: ¹¹ Син човечији је дошао да

једнога или двојицу, да се свака ствар утврди на основу сведочења два или три сведока. ¹⁷ Ако ни њих не послуша, обавести цркву. Па ако ни цркву не послуша, односи се према њему као према незнабошцу или царинику.

¹⁸ »Истину вам кажем: што год свежете на земљи, биће свезано на небу. И што год разрешите на земљи, биће разрешено на небу.

¹⁹ »А кажем вам и ово: што год двојица од вас оде на земљи сложено замоле, мој небески Отац ће им то дати. ²⁰ Јер, где је двоје или троје окупљено у моје име, тамо сам ја међу њима.«

Прича о окрутном слуги

²¹ Тада Петар приђе Исусу и упита га: »Господе, колико пута може мој брат да згреши против мене, а ја да му опростим? Седам пута?«

²² »Кажем ти«, рече му Исус, »не седам, него седамдесет седам.

²³ »Стога је Царство небеско слично цару који је одлучио да среди рачуне са својим слугама. ²⁴ Када је почео да обрачунава, доведоше му једнога који му је дуговао десет хиљада таланата [†]. ²⁵ Пошто овај није имао да му врати, господар заповеди да се дужник, његова жена и деца и све што има продају и да се дуг тако измири.

²⁶ »Тада слуга паде ничице пред царем, молећи га: »Имај стрпљења са мном и све ћу ти вратити.« ²⁷ И господар се сажали на тог слугу, отпусти га и опрости му дуг.

²⁸ »А тај исти слуга, када је изашао, нађе једног свог друга у служби, који му је дуговао сто динара [‡], па га дограби и поче да га дави, говорећи: »Врати ми дуг!«

²⁹ »Тада његов друг паде ничице пред њим, преклињући га: »Имај стрпљења са мном и вратићу ти дуг.« ³⁰ Али он то не хтеде, него оде и баци овога у тамницу док не врати дуг.

³¹ »Када су друге слуге виделе шта се догодило, веома се ражалостише, па одоше и обавестише свога господара о свему што се догодило.

³² »Тада господар позва к себи оног слугу и рече му: »Зли слуго! Опростио сам ти сав онај дуг, јер си ме молио! ³³ Зар није требало да се и ти смилујеш своје другу као што сам се ја смиловао теби?« ³⁴ И његов господар се разгневи, па га предаде тамничарима да га муче док му не врати цео дуг.

³⁵ »Тако ће мој небески Отац поступити с вама ако сваки од вас од свега срца не опрости своје брату.«

спасе оно што је изгубљено. ††† против тебе У неким рукописима не стоји: против тебе. † 5. Мојс 19,15 †† десет хиљада таланата Један талант је износио око 40 килограма; његова вредност као новчане јединице се не зна поуздано, али је свакако била веома велика. ‡ сто динара Један динар је имао вредност једне наднице.

Развод (Мк 10,1-12)

¹⁹ Када је све ово изрекао, Исус напусти Галилеју и оде у јудејске крајеве с оне стране реке Јордан. ² За њим пође силан народ и он их тамо излечи.

³ Тада му приђоше неки фарисеји с намером да га искушају, па га упиташе: »Да ли сме човек из било ког разлога да се разведе од своје жене?«

⁴ »Зар нисте читали«, одговори им он, »да их Створитељ у почетку ,створи мушко и женско' ^{††}? ⁵ И да је рекао: ,Зато ће човек оставити оца и мајку и сјединити се са својом женом, и двоје ће бити једно тело' ^{†††}? ⁶ Тако више нису двоје, него једно тело. Нека, дакле, човек не раставља оно што је Бог сјединио.«

⁷ »Па зашто је онда Мојсије заповедио да муж жени да потврду о разводу и да се од ње разведе?« упиташе га они.

⁸ А Исус им рече: »Мојсије вам је због окорелости вашег срца дозволио да се разводите од својих жена, али у почетку није било тако. ⁹ А ја вам кажем: ко се разведе од своје жене – осим због блуда – и ожени се другом, чини прељубу.«

¹⁰ Тада му његови ученици рекоше: »Ако је тако између мужа и жене, онда је боље не женити се.«

¹¹ А Исус им рече: »Не могу сви да прихвате ово учење, него само они којима је дато. ¹² Има заиста оних који су се родили ^{†††} неспособни за женидбу ^{††}. Има и оних које су људи учинили неспособнима за женидбу. [§] А има и оних који су – ради Царства небеског – сами себе учинили неспособнима за женидбу. ^{§†} Ко ово може да прихвати, нека прихвати.«

Исус и деца

(Мк 10,13-16; Лк 18,15-17)

¹³ Онда му људи доведоше децу да на њих положи руке и да се помоли, а ученици их изгрдише.

¹⁴ »Пустите децу«, рече Исус »и не спречавајте их да ми долазе, јер таквима припада Царство небеско.«

¹⁵ Онда положи на њих руке, па оде оданде.

Богати младић

(Мк 10,17-31; Лк 18,18-30)

¹⁶ Један човек му приђе и упита га: »Учитељу, какво добро да учиним да бих имао вечни живот?«

¹⁷ »Зашто ме питаш за добро?« рече му Исус. »Само један је добар. Али, ако хоћеш да уђеш у живот, држи се заповести.«

¹⁸ »Којих?« упита га човек.

†† 1. Мојс 1,27; 5,2 ††† 1. Мојс 2,24 †††† који су се родили Дословно: који су од мајчине утробе. ††††† неспособни за женидбу Дословно: као ушкопљеници (евнуси). § Има ... женидбу Дословно: Има и ушкопљеника (евнуха) које су људи учинили ушкопљеницима (евнусима). §† А има ... женидбу Дословно: А има ушкопљеника (евнуха) који су ... сами себе ушкопили.

А Исус рече: »Не убиј, Не учини прељубу, Не укради, Не сведочи лажно,¹⁹ Поштуј оца и мајку, и Воли ближњегга као самога себе.«[†]

²⁰ »Свега тога сам се држао«, рече младић. »Шта ми још недостаје?«

²¹ »Ако хоћеш да будеш савршен«, рече му Исус, »иди и продај своју имовину и подели сиромасима, па ћеш имати благо на небу. Тада хајде за мном.«

²² Али, када је то младић чуо, оде жалостан, јер је имао велико богатство.

²³ »Истину вам кажем«, рече Исус својим ученицима, »тешко ће богаташ ући у Царство небеско.²⁴ И ово вам кажем: лакше је камили да прође кроз иглене уши него богаташу да уђе у Божије царство.«

²⁵ Када су то чули, ученици се силно зачудише, па рекоше: »Па ко онда може да се спасе?«

²⁶ А Исус их погледа па рече: »Људима је то немогуће, али Богу је све могуће.«

²⁷ Тада Петар рече: »Ето, ми смо све оставили и пошли за тобом. Шта ћемо, дакле, добити?«

²⁸ »Истину вам кажем«, рече им Исус, »у новом свету, када Син човечији седне на свој славни престо, и ви који сте пошли за мном сешћете на дванаест престола и судити дванаест племена Израелових.²⁹ И ко год је ради мога имена оставио куће, или браћу, или сестре, или оца, или мајку^{††}, или децу, или њиве, добиће стоструко више и наследиће вечни живот.³⁰ Али, многи први биће последњи, а последњи – први.«

Прича о радницима у винограду

20 »Царство небеско је слично домаћину који је рано ујутро изашао да унајми раднике за свој виноград.² Погоди се с радницима да им плати динар[‡] дневно, па их посла у виноград.

³ »Око девет сати^{††} изађе из куће и виде неке људе како беспослени стоје на тргу,⁴ па им рече: »Идите и ви у мој виноград, а ја ћу вам платити колико је право.«⁵ И они одоше.

»А он опет изађе око дванаест^{‡‡}, па око три сата^{‡‡‡}, и учини исто.⁶ Око пет сати^{‡‡‡‡} изађе поново и нађе друге људе који су стајали, па их упита: »Зашто цео дан овде стојите беспослени?«

⁷ »Они му рекоше: »Зато што нас нико није унајмио.«

»А он им рече: »Идите и ви у виноград.«

⁸ »Када је пало вече, власник винограда рече свом управитељу: »Позови раднике и исплати их редом од последњих до првих.«

[†] 2. Мојс 20,12-16; 5. Мојс 5,16-20 ^{††} мајку У неким рукописима стоји: мајку, или жену. [‡] динар Један динар је имао вредност једне наднице. ^{††} Око девет сати Дословно: Око трећег часа. ^{‡‡} око дванаест Дословно: око шестог часа. ^{‡‡‡} око три сата Дословно: око деветог часа. ^{‡‡‡‡} Око пет сати Дословно: Око једанаестог часа; исто и у 9. стиху.

⁹ »Тако дођоше они који су били унајмљени око пет сати, и сваки доби један динар.¹⁰ Када су дошли они који су били унајмљени први, помислише да ће добити више, али и они добише по динар.

¹¹ Узеше га, па почеше да гунђају против домаћина ¹² говорећи: »Ови последњи су радили само један сат, а ти си их изједначио с нама који смо поднели терет дана и жегу!«

¹³ »Пријатељу«, рече домаћин једноме од њих, »нисам био неправедан према теби. Зар се ниси погодио са мном да ти платим један динар?¹⁴ Узми своје и иди, а ја овом последњем хоћу да дам исто колико и теби.¹⁵ Зар немам право да с оним што је моје чиним шта хоћу? Или си завидан[§] што сам ја добар?«

¹⁶ »Тако ће последњи бити први, а први последњи.«

Исус трећи пут предсказује своју смрт и васкрсење (Мк 10,32-34; Лк 18,31-34)

¹⁷ Док је ишао у Јерусалим, Исус узе Дванаесторицу на страну и путем им рече:¹⁸ »Ево, идемо у Јерусалим. Син човечији ће бити предат првосвештеницима и учитељима закона, и они ће га осудити на смрт.¹⁹ Онда ће га предати незнабошцима да му се ругају, бичују га и распну, а он ће трећег дана васкрснути.«

Захтев мајке Зеведејевих синова (Мк 10,35-45)

²⁰ Тада му приђе мајка Зеведејевих синова са својим синовима и поклони му се, с намером да га нешто замоли.

²¹ »Шта хоћеш?« упита је он.

А она му рече: »Обећај ми да ће у твојем Царству ова моја два сина седети један теби здесна, а други слева.«

²² »Не знате шта тражите«, одговори Исус. »Можете ли да пијете из чаше из које ћу ја пити?«

»Можемо«, одговорише они.

²³ А он им рече: »Заиста ћете и пити из те чаше. Али није моје да одређујем ко ће седети са моје десне или леве стране. Та места припадају онима за које их је припремио мој Отац.«

²⁴ Када су то чула остала десеторица, наљутише се на двојицу браће.

²⁵ Тада их Исус позва к себи, па рече: »Знате да владари народâ господаре њима и великаши их држе под влашћу.²⁶ Али нека међу вама не буде тако. Него, ко хоће да буде велик међу вама, нека вам буде служитељ,²⁷ и ко хоће да буде први међу вама, нека вам буде слуга,²⁸ баш као што ни Син човечији није дошао да му служе, него да служи и да свој живот да као откупнину за многе.«

[§] Или си завидан Дословно: Или ти је око зло/рђаво.

Излечење двојице слепих

(Мк 10,46-52; Лк 18,35-43)

²⁹ Када су одлазили из Јерихона, за Исусом пође силан народ.

³⁰ А поред пута су седела два слепа човека, па кад су чули да Исус пролази, повикаше: »Господе, Сине Давидов, смилуј нам се!«

³¹ Народ их опомену да уђуте, али они још јаче повикаше: »Господе, Сине Давидов, смилуј нам се!«

³² Исус се заустави, па их позва к себи и упита:

»Шта желите да учиним за вас?«

³³ »Господе«, рекоше они, »да прогледамо.«

³⁴ Исус се сажали на њих, па им дотаче очи, и они одмах прогледаше и пођоше за њим.

Исус улази у Јерусалим

(Мк 11,1-11; Лк 19,28-38; Јн 12,12-19)

21 Када су се приближили Јерусалиму и дошли до Витфаге на Маслинској гори, Исус посла двојицу ученика, ² рекавши им: »Идите у ово село пред вама и одмах ћете наћи привезану магарицу и уз њу магаре. Одвезите их и доведите мени. ³ А ако вам неко нешто каже, реците му: ‚Потребни су Господу‘, и онај ће их одмах послати.«

⁴ Ово се догодило да се испуни оно што је речено преко пророка:

⁵ »Реците Кћери сионској:

‚ево, твој цар ти долази,
кротак, јаше на магарцу,

на магарету, младунчету магаричином.‘[†]«

⁶ И ученици одоше и учинише како им је Исус наредио. ⁷ Доведоше магарицу и магаре, па преко њих пребацише огртаче, а Исус узјаха. ⁸ Силан народ је по путу простирао своје огртаче, а други су са дрвећа секли гране и простирали их по путу.

⁹ Народ који је ишао испред и иза њега викао је: »Хосана Сину Давидовом!

‚Благословен онај који долази у име Господа!‘^{††}
Хосана на висини!«

¹⁰ Када је ушао у Јерусалим, цео град се ускомеша, говорећи: »Ко је ово?«

¹¹ А народ је одговарао: »Исус, пророк из Назарета у Галилеји.«

Исус у Храму

(Мк 11,15-19; Лк 19,45-48; Јн 2,13-22)

¹² Исус уђе у Храм, истера све који су тамо куповали и продавали и испреврта столове мењачима новца, а продавцима голубова клупе.

¹³ »Записано је«, рече им, »,Мој дом ће се звати дом молитве‘[‡], а ви од њега правите ‚јазбину разбојничку‘^{‡†}«

¹⁴ У Храму су му прилазили слепи и хроми, и он их излечи.

[†] Зах 9,9†† Пс 118,26‡ Мој дом ... молитве Ис 56,7††
јазбину разбојничку Јер 7,11

¹⁵ Када су првосвештеници и учитељи закона видели чуда која је учинио и децу како у Храму вичу: »Хосана Сину Давидовом«, разгневише се, ¹⁶ па га упиташе: »Чујеш ли ти шта ови говоре?«

»Чујем«, одговори им Исус. »Зар никад нисте прочитали:

‚Учинио си да ти са усана деце и одојчади
стижу хвалоспеви?‘«[‡]

¹⁷ Онда их остави и оде из града у Витанију, па тамо преноћи.

Исус проклиње смокву

(Мк 11,12-14, 20-24)

¹⁸ Када се рано ујутро враћао у град, огладне.

¹⁹ Угледа смокву поред пута, па јој приђе, али не нађе на њој ништа осим лишћа.

Зато јој рече: »Не било више никад плода од тебе!«

И смоква се сместа осуши.

²⁰ Када су ученици то видели, зачудише се: »Како то да се смоква сместа осушила?«

²¹ »Истину вам кажем«, рече им Исус, »ако будете имали вере, и не посумњате, не само да ћете учинити ово са смоквом него ћете и овој гори рећи: ‚Подигни се и баци се у море!‘ – и тако ће бити. ²² И све што затражите у молитви, добићете ако будете веровали.«

Одакле Исусу власт?

(Мк 11,27-33; Лк 20,1-8)

²³ Исус уђе у Храм, а док је учио народ, приђоше му првосвештеници и старешине народа и упиташе: »Којом влашћу ово чиниш и ко ти је дао ту власт?«

²⁴ »И ја ћу вас нешто упитати«, рече им Исус, »па ако ми одговорите, рећи ћу вам којом влашћу ово чиним. ²⁵ Одакле је било Јованово крштење? Са неба или од људи?«

А они почеше о томе да расправљају међу собом, говорећи: »Ако кажемо: ‚Са неба‘, он ће рећи: ‚Зашто му онда нисте веровали?‘ ²⁶ А да кажемо: ‚Од људи‘, плашимо се народа, јер Јована сви сматрају пророком.«

²⁷ Зато му одговорише: »Не знамо.«

Тада им он рече: »Онда ни ја вама нећу рећи којом влашћу ово чиним.«

Прича о два сина

²⁸ »Шта мислите о овоме: Имао човек два сина. Приђе првом, па му рече: ‚Сине, иди данас да радиш у винограду,‘ ²⁹ а овај му одговори: ‚Нећу,‘ али после се предомисли, па оде.

³⁰ »Онда отац приђе другом сину, па му рече то исто, а овај одговори: ‚Хоћу, господару‘, али не оде.

³¹ »Који је од ове двојице извршио очеву вољу?«
А они рекоше: »Онај први.«

‡‡ Пс 8,2 (LXX)

»Истину вам кажем«, рече Исус, »цариници и блуднице пре вас улазе у Божије царство. ³² Јер, Јован је дошао к вама да вам покаже пут праведности, и ви му нисте поверовали, а поверовали су му цариници и блуднице. Па и кад сте то видели, нисте се покајали и поверовали му.«

Прича о виноградарима

(Мк 12,1-12; Лк 20,9-19)

³³ »Чујте другу причу: Био један домаћин који је засадио виноград, оградао га плотом, ископао у њему муљачу и сазидао стражарску кулу, па га изнајмио неким виноградарима и отпутовао. ³⁴ Кад се приближило време бербе, посла он виноградарима своје слуге да узму његове плодове. ³⁵ Али виноградарима ухватише његове слуге, па једнога претукоше, другога убише, а трећега каменоваше.

³⁶ »Онда им он посла друге слуге, више њих него први пут, али и с њима поступише на исти начин.

³⁷ »На крају им посла свога сина, говорећи: ‚Мога сина ће поштовати.‘

³⁸ »Али, кад су виноградарима угледали сина, рекоше један другом: ‚Ово је наследник. Хајде да га убијемо и узмемо његово наследство.‘ ³⁹ И ухватише га, избацише из винограда и убише.

⁴⁰ »Шта ће, дакле, власник винограда урадити овим виноградарима када дође?«

⁴¹ »Погубиће злочинце без милости«, одговорише му, »а виноград ће изнајмити другим виноградарима, који ће му дати плодове у време бербе.«

⁴² Исус их упита: »Зар никад нисте читали у Писмима:

„Камен који градитељи одбацише
постаде камен угаони.

Господ то учини

и то је дивно у нашим очима? †

⁴³ »Зато вам кажем: биће вам одузето Божије царство и дато народу који доноси његове плодове.

⁴⁴ И ко год падне на тај камен, смрскаће се, а на кога он падне, здружиће га. ††«

⁴⁵ Када су првосвештеници и фарисеји чули Исусове приче, увидеше да говори о њима, ⁴⁶ па хтедоше да га ухвате. Али бојали су се народа, јер је народ Исуса сматрао пророком.

Прича о свадби

(Лк 14,15-24)

22 Исус поново поче да им говори у причама: ² »Царство небеско је слично цару који је спремио свадбу за свога сина. ³ Он посла своје слуге да позову званице на свадбу, али оне не хтедоше да дођу.

⁴ »Онда посла друге слуге, говорећи: ‚Реците званицама: «Ево, гозба је спремна. Моји јунци и товленици су покрани и све је спремно. Дођите на свадбу.»

⁵ »Али они се не одазваше, него одоше – један на своју њиву, други за својом трговином, ⁶ а остали ухватише царева слуге, па их злоставише и убише.

⁷ »Цар се разгневи, па посла своју војску и поби оне убице, а њихов град спали.

⁸ »Онда рече својим слугама: ‚Свадба је спремна, али званице нису биле достојне. ⁹ Зато идите на раскршћа и позовите на свадбу кога год нађете.‘

¹⁰ И слуге изађоше на улице и скупише све које су нашли – и эле и добре – и свадбена дворана се напуни гостима.

¹¹ »Када је цар ушао да види госте, угледа тамо једног човека који није био обучен у свадбену одећу, ¹² па га упита: ‚Пријатељу, како си ушао овамо без свадбене одеће?‘ А овај је ћутао.

¹³ »Тада цар рече слугама: ‚Вежите му руке и ноге и избаците га напоље у таму, где ће бити плач и шкргут зуба.‘

¹⁴ »Јер, много је званих, а мало одабраних.«

Плаћање пореза цару

(Мк 12,13-17; Лк 20,20-26)

¹⁵ Тада фарисеји одоше и договорише се како да Исуса ухвате у речи, ¹⁶ па му послаше своје ученике заједно с иродовцима.

»Учитељу«, рекоше ови, »знамо да си истинољубив и да народ учиш Божијем путу у складу са истином и да се ни на кога не обазиреш, јер не гледаш ко је ко. ¹⁷ Зато нам реци шта мислиш: да ли је право да се цару даје порез или није?«

¹⁸ Исус, знајући њихове зле намере, рече: »Лицемери! Зашто ме искушавате? ¹⁹ Покажите ми новчић за порез.«

Они му пружише динар, ²⁰ а он упита: »Чији је ово лик и натпис?«

²¹ »Царев«, рекоше они.

Тада им он рече: »Дајте, дакле, цару царско, а Богу Божије.«

²² Када су то чули, задивише се, па га оставише и одоше.

Васкрсење мртвих

(Мк 12,18-27; Лк 20,27-40)

²³ Тога дана му приђоше и садукееји, који кажу да нема васкрсења, па га упиташе: ²⁴ »Учитељу, Мојсије је рекао: ‚Ако човек умре без деце, нека се његов брат ожени његовом удовицом и подигне потомство своје брату.‘ †

²⁵ »Била су код нас седморица браће. Први се оженио и умро, па пошто није имао потомства, остави своју жену свом брату. ²⁶ Исто се десило другом, па трећем брату, и тако све до седмог. ²⁷ А после свих умрла је и жена. ²⁸ Дакле, којем од седморице ће она бити жена о васкрсењу, пошто су сви били ожени њоме?«

²⁹ »У заблуди сте«, одговори им Исус, »јер не знате ни Писма ни Божију силу. ³⁰ О васкрсењу се људи

† Пс 118,22-23 †† У неким рукописима нема 44. стиха.

‡ 5. Мојс 25,5

неће ни женити ни удавати, него ће бити као анђели на небу. ³¹ Зар нисте читали шта вам је Бог рекао о васкрсењу мртвих: ³² Ја сам Бог Авраамов, Бог Исааков и Бог Јаковљев? ³³ Бог није Бог мртвих, него живих.»

³³ Када је народ то чуо, задиви се његовом учењу.

Највећа заповест

(Мк 12,28-34; Лк 10,25-28)

³⁴ Када су фарисеји чули да је Исус ућуткао садукее, окупише се, ³⁵ а један од њих, познавалац Закона, упита с намером да га искуша: ³⁶ »Учитељу, која је највећа заповест у Закону?»

³⁷ А Исус му рече: »Воли Господа, свога Бога, свим својим срцем, свом својом душом и свим својим умом.« ³⁸ То је прва и највећа заповест. ³⁹ А друга је слична овој: »Воли свога ближњег као самога себе.« ⁴⁰ Цео Закон и Пророци засновани су на ⁴¹ овим двама заповестима.»

Чији је Христос син?

(Мк 12,35-37; Лк 20,41-44)

⁴¹ Док су фарисеји још били на окупу, Исус их упита: ⁴² »Шта мислите о Христу? Чији је он син?»

⁴³ »Давидов«, рекоше они.

А он им рече: »Па како то да га је Давид у Духу назвао Господом кад је рекао:

⁴⁴ »Рече Господ моме Господу:

седи ми здесна

док твоје непријатеље

не положим под твоје ноге?» ⁴⁵

⁴⁵ Ако га је, дакле, Давид назвао Господом, како онда он може да му буде син?»

⁴⁶ Али нико није могао да му одговори ни речи, нити се од тога дана неко усуђивао да га нешто пита.

Седам прекора учитељима закона и фарисејима

(Мк 12,38-40; Лк 11,37-52; 20,45-47)

23 Тада Исус рече народу и својим ученицима: ² »Учитељи закона и фарисеји засели су на Мојсијеву столицу. ³ Зато чините све што вам кажу и држите се тога, али немојте да чините оно што они чине. Јер, они говоре, али не чине. ⁴ Они везују тешка бремена и стављају их људима на плећа, а сами ни прст неће да подигну да их помере.

⁵ »Сва своја дела чине да би их људи видели. Проширују своје филиктерије ⁶ и продужују ресе на одећи. ⁶ Воле почасна места на гозбама и прва седишта у синагогама, ⁷ да их људи поздрављају на трговима и да их зову раби.

⁸ »Али ви немојте да се зовете раби, јер имате само једног Учитеља, а ви сте сви браћа. ⁹ И никога на земљи не зовите оцем, јер имате само једног

† 2. Мојс 3,6 †† 5. Мојс 6,5 † 3. Мојс 19,18 †† засновани су на Дословно: висе о. †† Пс 110,1 ††† филиктерије Кутијице у којима се држе стихови из Старог завета, а које се носе на челу и руци.

Оца – оног на небу. ¹⁰ Нити се зовите вође, јер имате само једног Вођу – Христа. ¹¹ А највећи међу вама нека вам буде служител. ¹² Ко самога себе уздиже, биће понижен, а ко самог себе понизује, биће уздигнут.

¹³ »Тешко вама, учитељи закона и фарисеји, лицемери! Закључавате Царство небеско пред људима. Сами у њега не улазите, а не пуштате оне који желе да уђу. ¹⁴ †††

¹⁵ »Тешко вама, учитељи закона и фарисеји, лицемери! Путуете и морем и копном да придобијете једног следбеника [§], а кад он то постане, претварате га у сина пакла, двоструко горег од вас.

¹⁶ »Тешко вама, следе вође! Говорите: »Ако се неко закуне Храмом, то не значи ништа. Али, ако се закуне златом из Храма, заклетва га обавезује.« ¹⁷ Будале и слепци! Шта је веће: злато или Храм који чини злато светим? ¹⁸ Такође говорите: »Ако се неко закуне жртвеником, то не значи ништа. Али, ако се закуне даром на њему, заклетва га обавезује.«

¹⁹ Слепци! Шта је веће: дар или жртвеник који чини дар светим? ²⁰ Ко се, дакле, заклиње жртвеником, заклиње се њиме и свиме што је на њему. ²¹ А ко се заклиње Храмом, заклиње се њиме и Оним који у њему пребива. ²² И ко се заклиње небом, заклиње се Божијим престолом и Оним који на њему седи.

²³ »Тешко вама, учитељи закона и фарисеји, лицемери! Дајете десетак од нане, мирођије и кима, а занемарили сте оно што је у Закону важније: правду, милосрђе и веру. Ово је требало да чините, а оно да не занемарујете. ²⁴ Следе вође! Процеђујете због комарца, а гутате камилу!

²⁵ »Тешко вама, учитељи закона и фарисеји, лицемери! Чистите чашу и чинију споља, а изнутра су пуне отимачине и неумерености. ²⁶ Слепи фарисеју! Прво очисти унутрашњост чаше, па ће јој и спољашњост бити чиста.

²⁷ »Тешко вама, учитељи закона и фарисеји, лицемери! Ви сте као окречени гробови, који споља изгледају лепо, а изнутра су пуни мртвачких костију и сваке нечистоће. ²⁸ Тако и ви споља људима изгледате праведни, а изнутра сте пуни лицемерја и безакоња.

²⁹ »Тешко вама, учитељи закона и фарисеји, лицемери! Подижете гробнице пророцима и украшавајуте споменике праведницима, ³⁰ и говорите: »Да смо живели у време својих праотаца, не бисмо били њихови саучесници у проливању крви пророка.«

³¹ Тиме сведочите да сте синови оних који су убијали пророке. ³² Довршите, дакле, оно што су ваши праоци започели! ^{††}

³³ »Ви змије и змијски породе! Како ћете избећи да не будете осуђени на пакао? ³⁴ Зато вам, ево, ша-

††† У неким рукописима стоји: уђу. ¹⁴ Тешко вама, учитељи закона и фарисеји, лицемери! Прождирете удовичке куће и размећете се дугим молитвама. Зато ћете строже бити кажњени. [§] следбеника Или: прозелита; обраћеника на јудаизам. ^{††} Довршите ... започели Дословно: И ви напуните меру својих праотаца!

љем пророке, мудраце и учитеље закона. Једне ћете убити и распети, а друге ћете батинати по вашим синагогама и прогонити од града до града.

³⁵ Тако ће на вас пасти сва праведна крв проливена на земљи, од крви Авеља праведника до крви Захарије сина Варахијиног, кога сте убили између Храма и жртвеника. ³⁶ Истину вам кажем: све ће то пасти на овај нараштај.«

Прекор Јерусалиму

(Лк 13,34-35)

³⁷ »Јерусалиме, Јерусалиме, ти који убијаш пророке и каменујеш оне који су ти послани! Колико пута сам хтео да скупим твоју децу као што квочка скупља своје пилиће под крила, али нисте хтели.

³⁸ Ево, кућа вам остаде пуста. ³⁹ Кажем вам: нећете ме више видети све док не будете рекли: „Благословен онај који долази у име Господа.“ †«

Исус предсказује уништење Храма

(Мк 13,1-2; Лк 21,5-6)

24 Исус изађе из Храма, а док је одлазио, приђоше му његови ученици, показујући му храмско здање.

² »Видите ли све ово?« упита их он. »Истину вам кажем: неће овде остати ни камен на камену који неће бити разваљен.«

Почетак невоља

(Мк 13,3-13; Лк 21,7-19)

³ Док је седео на Маслинској гори, приђоше му ученици насамо, па рекоше: »Реци нам, када ће то бити и који ће бити знак твога доласка и краја света?«

⁴ »Пазите да вас неко не заведе«, рече им Исус, ⁵ »јер многи ће доћи у моје име и рећи: „Ја сам Христос“ и многе ће завести. ⁶ Чућете за ратове и гласине о ратовима, али гледајте да се не узнемиравате, јер то мора да се догоди, али то још није крај. ⁷ Народ ће се дићи против народа и царство против царства. И биће глади и земљотреса на разним местима. ⁸ Али све је то само почетак порођајних мука.

⁹ »Тада ће вас предавати да будете мучени и убити вас, а због мога имена сви народи ће вас мрзети. ¹⁰ Многи ће се тада саблазнити и издавати и мрзети један другог. ¹¹ Појавиће се многи лажни пророци и многе ће завести. ¹² Због великог безакоња охладнеће љубав многих. ¹³ Али, ко истраје до краја, биће спасен. ¹⁴ А ово еванђеље о Царству проповедаће се по целом свету као сведочанство свим народима, и тада ће доћи крај.«

Велика невоља

(Мк 13,14-23; Лк 21,20-24)

¹⁵ »Када, дакле, видите да „грозота пустошења“ ††, о којој говори пророк Данило, стоји на Светом месту« – ко ово чита, нека схвати – ¹⁶ »нека тада они који буду у Јудеји беже у брда, ¹⁷ и ко се затекне на крову, нека не силази у кућу да нешто узме, ¹⁸ а ко се затекне у пољу, нека се не враћа да узме огртач. ¹⁹ Тешко трудницама и дојиљама тих дана! ²⁰ Моли-те се да ваше бежање не буде у зиму или у суботу, ²¹ јер ће тада настати велика невоља, какве није било од почетка света до сада, нити ће је бити. ²² Када се ти дани не би скратили, нико се не би спасао. Али ради изабраних ће ти дани бити скраћени.

²³ »Ако вам тада неко каже: „Ево Христа овде“, ²⁴ или: „Ево га онде“, не верујте. Јер, појавиће се лажни христоси и лажни пророци и чинити велика знамења и чуда да би, ако могу, чак и изабране завели. ²⁵ Ето, унапред сам вам рекао. ²⁶ Ако вам, дакле, кажу: „Ево га у пустињи“, не идите онамо; или: „Ево га у собама“, не верујте. ²⁷ Јер, као што муња долази са истока и сева до запада, такав ће бити и долазак Сина човечијега. ²⁸ Где буде лешина, тамо ће се окупити и лешинари.«

Долазак Сина човечијега

(Мк 13,24-31; Лк 21,25-33)

²⁹ »А одмах после невоље тих дана, сунце ће потамнети и месец више неће сјати, падаће звезде са неба и небеске силе биће уздрмане.« † ‡

³⁰ »Тада ће се на небу појавити знак Сина човечијега. Закукаће тада сва земаљска племена и видети Сина човечијега како долази на небеским облацима, са силом и великом славом. ³¹ Он ће послати своје анђеле са громогласном трубом и они ће скупити његове изабране са све четири стране света ††, с једног краја неба до другог.

³² »А од смокве научите ово †‡: чим јој гране омекшају и олистају, знате да је лето близу. ³³ Тако, када све ово видите, знајте да је близу, пред вратима. ³⁴ Истину вам кажем: овај нараштај неће проћи док се све ово не догоди. ³⁵ Небо и земља ће проћи, али моје речи неће проћи.«

Не зна се ни дан ни час

(Мк 13,32-37; Лк 17,26-30, 34-36)

³⁶ »А о том дану и о том часу не зна нико – ни анђели на небу ни Син †††, него само Отац. ³⁷ Као што је било у Нојево време, тако ће бити и о доласку Сина човечијега. ³⁸ Баш као што су у оно време, пре потопа, људи јели и пили, женили се и удавали, све

†† Дан 9,27; 11,31; 12,11 † ‡ Ис 13,10; 34,4 †† са све ... света Дословно: од четири ветра. ††† научите ово Дословно: научите ову причу. ††† ни Син У неким рукописима не стоји: ни Син.

до дана када је Ноје ушао у ковчег,³⁹ а они нису ништа слутили док није дошао потоп и све их однео – тако ће бити и о доласку Сина човечијега.⁴⁰ Тада ће двојица бити у пољу – један ће се узети, а други оставити.⁴¹ Две жене ће у млину млетити жито – једна ће се узети, а друга оставити.

⁴² »Зато будно пазите, јер не знате ког дана ће доћи ваш Господ.⁴³ Али ово знајте: да је домаћин знао у које доба ноћи[†] ће доћи лопов, бдео би и не би дозволио да му провали у кућу.⁴⁴ Зато и ви будите спремни, јер ће Син човечији доћи у час у који га не очекујете.«

Верни и неверни слуга

(Лк 12,41-48)

⁴⁵ »Ко је, дакле, верни и мудри слуга кога ће господар поставити над свим својим слугама да им на време даје храну?⁴⁶ Благо оном слуги кога његов господар, када дође, нађе да тако чини.⁴⁷ Истину вам кажем: поставиће га да управља свим његовим имањем.⁴⁸ Али, ако је тај слуга рђав, па помисли: „Мој господар ће се дуго задржати“,⁴⁹ и почне да туче своје другове у служби и да једе и пије са пијаницама,⁵⁰ доћи ће његов господар онога дана када га он не буде очекивао и у час који он не зна,⁵¹ па ће га пресећи надвоје и одредити му место међу лицемерима, где ће бити плач и шкргут зуба.«

Прича о десет девојака

25 »Царство небеско ће тада бити као десет девојака^{††} које су узеле своје светиљке и изашле у сусрет младожењи.² Пет их је било неразумних, а пет мудрих.³ Неразумне су узеле своје светиљке, али са собом нису узеле уља,⁴ а мудре су са својим светиљкама узеле и уље у посудама.⁵ Пошто је младожења закаснио, све задремаше и заспаше.

⁶ »А у поноћ се зачу вика: „Ево младожење! Изађите му у сусрет!“

⁷ »Тада се све оне девојке пробудише и припремише светиљке.

⁸ »Неразумне рекоше мудрима: „Дајте нам мало вашег уља, јер нам се светиљке гасе.“

⁹ »„Не можемо“, одговорише мудре, „јер неће бити довољно и за нас и за вас. Зато боље идите код трговаца и купите себи.“

¹⁰ »Али, када су оне отишле да купе, стиже младожења, па оне девојке које су биле спремне уђоше с њим на свадбу, а врата се закључаше.

¹¹ »Касније дођоше и оне друге, па рекоше: „Господару! Господару! Отвори нам!“

¹² »А он им одговори: „Истину вам кажем: не познајем вас!“

¹³ »Зато будно пазите, јер не знате ни дан ни час.«

Прича о талантима

(Лк 19,11-27)

¹⁴ »Када је један човек полазио на пут, позва своје слуге и предаде им своје имање.¹⁵ Једном даде пет таланата[‡], другом два, а трећем један – сваком према његовим способностима – па отпутова.

¹⁶ »Онај који је добио пет таланата одмах оде, уложи их и заради још пет.¹⁷ Тако исто и онај који је добио два заради још два.¹⁸ А онај који је добио један оде, ископа јаму у земљи и сакри господаров новац.

¹⁹ »После много времена дође господар ових слугу и затражи да му положи рачун.²⁰ Приђе му онај који је добио пет таланата и донесе још пет, говорећи: „Господару, дао си ми пет таланата, а ја сам, ево, зарадио још пет.“

²¹ »„Добро, добри и верни слуго“, рече му господар. „Био си поуздан у малом, зато ћу те поставити да управљаш великим. Подели радост са својим господаром.“

²² »Онда му приђе онај који је добио два таланта, па рече: „Господару, дао си ми два таланта, а ја сам, ево, зарадио још два.“

²³ »„Добро, добри и верни слуго“, рече му господар. „Био си поуздан у малом, зато те постављам да управљаш великим. Подели радост са својим господаром.“

²⁴ »Онда му приђе онај који је добио један талант, па рече: „Господару, знам да си прек човек. Жањеш где ниси посејао и скупљаш где ниси вејао.²⁵ Уплашио сам се, па сам отишао и сакрио твој талант у земљу. Ево, узми своје.“

²⁶ »„Зли и лењи слуго!“ одврати му господар. „Знаш да жањем где нисам посејао и скупљам тамо где нисам вејао.²⁷ Зато је требало да мој новац однесеш мењачима и ја бих, када дођем, узео своје с каматом.²⁸ Стога му одузмите талант и дајте оном који има десет таланата.²⁹ Јер, оном ко има, даће се још, па ће имати у изобиљу; а оном ко нема, одузеће се и оно што има.³⁰ Зато овог бескорисног слугу избаците напоље у таму, где ће бити плач и шкргут зуба.“«

Дан суда

³¹ »Када Син човечији дође у својој слави, а с њим сви његови анђели, сешће на свој славни престо.

³² Пред њим ће бити окупљени сви народи, а он ће раздвојити једне од других као што пастир раздваја овце од јараца.³³ Овце ће поставити себи здесна, а јарце слева.

³⁴ »Онда ће Цар рећи онима здесна: „Дођите, ви благословени мога Оца, и наследите Царство, које је за вас припремљено од постанка света!³⁵ Јер, био сам гладан – и ви сте ми дали да једем; и жедан

[†] у које доба ноћи Дословно: у коју ноћну стражу. ^{††} девојака Или: девица; исто и у 7. и 10. стиху.

[‡] пет таланата Један талант је износио око 40 килограма; његова вредност као новчане јединице не зна се поуздано, али је свакако била веома велика.

– и ви сте ме напојили. Био сам странац – и ви сте ме угостили;³⁶ и гô – и ви сте ме обукли. Био сам болестан – и ви сте ме неговали; и у тамници – и ви сте ме посетили.’

³⁷ »Тада ће му праведници рећи: ,Господе, кад смо те то видели гладног, и нахранили те; и жедног, и напојили те? ³⁸ Кад смо те то видели као странца, и угостили те; и голог, и обукли те? ³⁹ И кад смо те то видели болесног или у тамници, и посетили те?’

⁴⁰ »А Цар ће им одговорити: ,Истину вам кажем: кад год сте учинили нешто за једнога од ове моје најмање браће, за мене сте учинили.’

⁴¹ »Потом ће рећи онима слева: ,Идите од мене, проклетци, у вечни огањ, који је припремљен за ђавола и његове анђеле! ⁴² Јер, био сам гладан, а ви ми нисте дали да једем; и жедан, а ви ме нисте напојили. ⁴³ Био сам странац, а ви ме нисте угостили; и гô, а ви ме нисте обукли. Био сам болестан и у тамници, а ви ме нисте посетили.’

⁴⁴ »Тада ће му ови рећи: ,Господе, кад смо те то видели гладног или жедног, као странца или голог, болесног или у тамници, а да ти нисмо помогли?’

⁴⁵ »А он ће им одговорити: ,Истину вам кажем: кад год нисте нешто учинили за једнога од ових најмањих, нисте учинили ни за мене.’

⁴⁶ »Тада ће ови отићи да вечно испаштају, а праведници у вечни живот.«

Завера против Исуса

(Мк 14,1-2; Лк 22,1-2; Јн 11,45-53)

26 Када је Исус све ово изговорио, рече својим ученицима: ² »Ви знате да је за два дана Пасха, и Сина човечијега ће предати да буде распет.«

³ Тада се првосвештеници и старешине народа окупише у двору првосвештеника који се звао Кајафа ⁴ и договорише се да Исуса на превару ухвате и убију.

⁵ »Али не за време празника«, рекоше, »да се народ не побуни.«

Помазање у Витанији

(Мк 14,3-9; Јн 12,1-8)

⁶ А Исус је био у Витанији, у кући Симона Губавца. ⁷ Док је лежао за трпезом, приђе му једна жена са посудом од алабастера пуном скупocene мирисне помасти и изли је на његову главу.

⁸ Када су то ученици видели, почеше да негодују. »Чему то расипништво?« рекоше. ⁹ »То је могло скупо да се прода и да се подели сиромасима.«

¹⁰ А Исус је знао о чему говоре, па их упита: »Зашто гњавите ову жену? Учинила ми је добро дело. ¹¹ Јер, сиромаше ћете увек имати са собом, али мене нећете увек имати. ¹² Када је излила ову мирисну помаст на моје тело, учинила је то за моју сахрану. ¹³ Истину вам кажем: где год се, у целом свету, буде проповедало ово еванђеље, говориће се и о овоме што је она учинила, у спомен на њу.«

Јуда се договара да изда Исуса

(Мк 14,10-11; Лк 22,3-6)

¹⁴ Тада један од Дванаесторице – онај који се звао Јуда Искариотски – оде првосвештеницима ¹⁵ и упита их: »Колико сте вољни да ми дате ако вам га издам?«

Они му понудише тридесет сребрњака ¹⁶ и он отада поче да тражи повољну прилику да им га изда.

Исус једе пасхалну вечеру с ученицима

(Мк 14,12-21; Лк 22,7-14, 21-23; Јн 13,21-30)

¹⁷ Првога дана Празника бесквасног хлеба ученици приђоше Исусу и упиташе га: »Где хоћеш да ти спремимо да једеш пасхалну вечеру?«

¹⁸ »Идите у град к томе и томе«, рече им он, »и реците му: ,Учитељ каже: »Мој час је близу. Код тебе ћу славити Пасху са својим ученицима.««

¹⁹ И ученици учинише како им је Исус наредио и спремише пасхалну вечеру.

²⁰ Када је пало вече, Исус са Дванаесторицом леже за трпезу.

²¹ »Истину вам кажем«, рече он док су јели, »један од вас ће ме издати.«

²² Они се веома ражалостише, па га један за другим упиташе: »Да нећу ја, Господе?«

²³ »Онај који је са мном умочио руку у зделу«, одговори Исус, »тај ће ме издати. ²⁴ Син човечији ће отићи као што је за њега написано, али тешко оном човеку који изда Сина човечијега: боље би му било да се није ни родио.«

²⁵ А његов издајник Јуда упита: »Да нисам ја, Раби?«

Исус му одговори: »Тако је као што кажеш.«

Господња вечера

(Мк 14,22-26; Лк 22,15-20; 1. Кор 11,23-25)

²⁶ Док су јели, Исус узео хлеб, благослови га и изломим, па даде ученицима, говорећи: »Узмите и једите – ово је моје тело.«

²⁷ Онда узео чашу, захвали Богу и даде им је, говорећи: »Пијте из ње сви, ²⁸ јер ово је моја крв, крв савеза †, која се пролива за многе, за опроштење греха. ²⁹ Кажем вам: више нећу пити од овог лозиног рода до онога дана када ћу га, новог, с вама пити у Царству мога Оца.«

³⁰ Затим отпеваше хвалоспев, па одоше на Маслинску гору.

Исус предсказује да ће га се Петар одрећи

(Мк 14,27-31; Лк 22,31-34; Јн 13,36-38)

³¹ Тада им Исус рече: »Сви ћете се ноћас о мене саблазнити. Јер, записано је:

,Ударићу пастира,
и овце из стада ће се раштркати.’ ††

† крв савеза У неким рукописима стоји: крв новог савеза.

†† Зах 13,7

³² Али, после свог васкрсења, отићи ћу пред вама у Галилеју.«

³³ А Петар му рече: »Ако се сви и саблазне о тебе, ја се никад нећу саблазнити!«

³⁴ »Истину ти кажем«, рече му Исус, »Још ноћас, пре него што се петало огласи, ти ћеш ме се три пута одрећи.«

³⁵ Петар му рече: »Ако треба и да умрем с тобом, нећу те се одрећи.«

А тако рекоше сви ученици.

Исус се моли у Гетсиманији

(Мк 14,32-42; Лк 22,39-46)

³⁶ Тада Исус оде са својим ученицима на место које се зове Гетсиманија, па им рече: »Седите овде док ја одем онамо и помолим се.«

³⁷ Онда са собом поведе Петра и оба Зеведејева сина. Обузеше га жалост и тескоба, ³⁸ па им рече: »Душа ми је насмрт жалосна. Останите овде и бдите са мном.«

³⁹ Потом оде мало даље, паде ничице, па поче да се моли говорећи: »Оче мој, ако је могуће, нека ме мимоиђе ова чаша. Али, нека не буде моја воља, него твоја.«

⁴⁰ Тада се врати ученицима и нађе их како спавају.

»Тако, дакле«, рече Петру, »ни један сат нисте били у стању да пробдите са мном. ⁴¹ Бдите и молите се, да не паднете у искушење. Дух је, додуше, вољан, али је тело слабо.«

⁴² Онда други пут оде и помоли се говорећи: »Оче мој, ако није могуће да ме мимоиђе ова чаша, да је не испијем, нека буде твоја воља.«

⁴³ Затим се врати и опет их нађе како спавају – очи су им се склапале. ⁴⁴ Он опет оде од њих и удаљи се, па се трећи пут помоли, изговоривши исте речи.

⁴⁵ Онда оде к ученицима и упита их: »Зар још спавате и одмарате се? Ево, примачао се час када ће Син човечији бити предат у руке грешника. ⁴⁶ Устајте! Хајдемо! Ево мој издајник долази.«

Исус издан и ухваћен

(Мк 14,43-50; Лк 22,47-53; Јн 18,3-12)

⁴⁷ И док је он још говорио, стиже Јуда, један од Дванаесторице, и с њим, с мачевима и тољагама, силна светиња коју су послали првосвештеници и старешине народа.

⁴⁸ А његов издајник је с њима договорио знак. »Кога пољубим – тај је«, рекао је. »Њега ухватите.«

⁴⁹ И одмах приђе Исусу и рече: »Здраво, Раби«, и пољуби га.

⁵⁰ »Пријатељу«, рече му Исус, »зашто си дошао?«

Тада људи приђоше, пограбише Исуса и ухватише га. ⁵¹ А један од оних који су били са Исусом посегну за својим мачем и исука га, па удари првосвештениковог слугу и одсече му ухо.

⁵² Тада му Исус рече: »Врати свој мач на његово место, јер сви који се мача маше, од мача ће и по-

гинути. ⁵³ Зар мислиш да не бих могао да замолим Оца да ми сада пошаље више од дванаест легија анђела? ⁵⁴ Али, како би се онда испунила Писма која кажу да мора да буде овако?«

⁵⁵ Онда рече светини: »Изашли сте као неког разбојника да ме ухватите, с мачевима и тољагама. Сваког дана сам седео у Храму и учио народ, и нисте ме ухватили. ⁵⁶ Али, све се ово догодило да се испуни оно што су написали пророци.«

Тада га сви ученици оставише и побегоше.

Исус пред Синедрионом

(Мк 14,53-65; Лк 22,54-55, 63-71; Јн 18,13-14, 19-24)

⁵⁷ Они који су ухватили Исуса, одведоше га првосвештенику Кајафи, код кога су се окупили учитељи закона и старешине. ⁵⁸ А Петар је на одстојању ишао за Исусом све до првосвештениковог дворишта, па уђе унутра и седе са слугама да види шта ће се догодити.

⁵⁹ Првосвештеници и цео Синедрион почеше да траже неки лажан доказ против Исуса, да би могли да га погубе, ⁶⁰ али га не нађоше, иако је дошло много лажних сведока.

На крају дођоше двојица ⁶¹ и рекоше: »Овај је рекао: „Могу да порушим Божији Храм и да га поново саградим за три дана.“ †«

⁶² Онда устаде првосвештеник и упита Исуса: »Зар нећеш ништа да одговориш? Шта то ови сведоче против тебе?«

⁶³ Али Исус је ћутао.

Првосвештеник му рече: »Заклињем те Богом живим, реци нам да ли си ти Христос, Син Божији?«

⁶⁴ »Тако је како кажеш«, рече Исус. »И кажем свима вама: од сада ћете видети Сина човечијега како седи Силноме здесна и долази на небеским облацима.«

⁶⁵ Тада првосвештеник раздера своју одећу и рече: »Похулио је! Шта нам још требају сведоци! Ето, сад сте чули хулу! ⁶⁶ Шта мислите?«

А они одговорише: »Заслужио је смрт!«

⁶⁷ Онда су га плували у лице и ударали песницама, а други су га шамарали, ⁶⁸ говорећи: »Пророкуј нам, Христче! Ко те ударио?«

Петар се одриче Исуса

(Мк 14,66-72; Лк 22,56-62; Јн 18,15-18, 25-27)

⁶⁹ А Петар је седео напољу, у дворишту.

Приђе му једна слушкиња и рече: »И ти си био са Исусом Галилејцем!«

⁷⁰ Али он то пред свима порече рекавши: »Не знам о чему говориш.«

⁷¹ Када је изашао у предње двориште, угледа га једна друга, па рече онима који су тамо стајали: »Овај је био са Исусом Назарећанином!«

⁷² Петар то опет порече, заклевши се: »Не познајем тог човека.«

† Јн 2,19

⁷³ Мало касније, они који су тамо стајали приђоше Петру и рекоше: »Ти си заиста један од њих! Одаје те говор!«

⁷⁴ А он поче на себе да призива проклетства и да се заклинје: »Не познајем тог човека!«

Истог часа огласи се петао ⁷⁵ и Петар се сети речи које је Исус изрекао: »Пре него што се петао огласи, ти ћеш ме се три пута одрећи« [†], па изађе напоље и горко заплака.

Јудина смрт (Дап 1,18-19)

27 Рано ујутро првосвештеници и старешине народа договорише се да Исуса убију. ² Везаше га, па га одведоше и предадоше намеснику Пилату.

³ Када је Јуда, који га је издао, видео да је Исус осуђен, покаја се и првосвештеницима и старешинама врати тридесет сребрњака, ⁴ говорећи: »Згрешио сам издавши невину крв.«

Они му рекоше: »Шта се то нас тиче? То је твоја ствар.«

⁵ Он баци сребрњаке у Храм, па оде и обеси се.

⁶ Првосвештеници узеше сребрњаке, говорећи: »Није дозвољено да се овај новац стави у храмску ризницу, јер је плата за крв.«

⁷ Онда се договорише и тим новцем купише Грнчареву њиву, да буде гробље за странце. ⁸ Зато се та њива све до дана данашњег зове Крвна њива.

⁹ Тако се испунило оно што је речено преко пророка Јеремије:

»Узеше тридесет сребрњака, цену процењенога, кога проценише Израелци, ¹⁰ и дадоше их за Грнчареву њиву, као што ми је Господ заповедио.« ^{††}

Исус пред Пилатом (Мк 15,2-5; Лк 23,3-5; Јн 18,33-38)

¹¹ А Исус је стајао пред намесником, који га упита: »Јеси ли ти цар Јудеја?«

Исус му рече: »Тако је као што кажеш.«

¹² А док су га првосвештеници и старешине оптуживали, није ништа одговарао.

¹³ Тада му Пилат рече: »Зар не чујеш шта све сведоче против тебе?«

¹⁴ Али Исус му не одговори ниједном речју, па се намесник веома зачуди.

Исус осуђен на смрт (Мк 15,2-5; Лк 23,13-25; Јн 18,39-19,16)

¹⁵ А намесник је имао обичај да о празницима ослободи народу једног затвореника кога су хтели.

¹⁶ Тада је тамо био познати затвореник по имену Варава.

¹⁷ Када се народ окупио, Пилат их упита: »Кога хоћете да вам ослободим: Вараву или Исуса званог Христос?«

¹⁸ Знао је, наиме, да су Исуса предали из зависти.

¹⁹ Док је Пилат седео на судијској столици, његова жена му поручи: »Окани се тог праведника, јер сам данас у сну много препатила због њега.«

²⁰ Али првосвештеници и старешине наговорише народ да затражи Вараву, а да Исус буде погубљен.

²¹ Намесник их упита: »Кога од ове двојице хоћете да вам ослободим?«

»Вараву!« одговорише они.

²² »А шта да урадим са Исусом званим Христос?« упита их он.

А они сви рекоше: »Нека буде распет!«

²³ »Какво је зло учинио?« упита их.

Али они још гласније повикаше: »Нека буде распет!«

²⁴ Пилат виде да ништа не помаже, него да настаје све већи метеж, па узе воде и пред народом опра руке, говорећи: »Нисам крив за крв овога човека – то је ваша ствар!«

²⁵ А сав народ одврати: »Његова крв на нас и на нашу децу!«

²⁶ Тада им Пилат ослободи Вараву, а Исуса избаци, па га предаде да га распну.

Војници се ругају Исусу (Мк 15,16-20; Јн 19,2-3)

²⁷ Намесникови војници одведоше Исуса у преторијум, па око њега окупише целу чету. ²⁸ Свукоше га и огрнуше скерлетним плаштом. ²⁹ Исплетоше венац од трња и ставише му га на главу, а у десну руку трску. Онда клекнуше пред њим, па почеше да му се ругају, говорећи: »Здраво, царе Јудеја!«

³⁰ Потом су га пљували и ударали трском по глави.

³¹ Када су престали да му се ругају, скинуше плашт с њега и обукоше му његову одећу, па га одведоше да га распну.

Распеће

(Мк 15,21-32; Лк 23,26-43; Јн 19,17-27)

³² Док су излазили, наиђоше на једног човека из Кирина који се звао Симон и натераше га да носи Исусов крст. ³³ Када су стигли на место које се зове Голгота – што значи »Лобањско место« – ³⁴ дадоше Исусу да пије вино помешано са жучи. Али, кад га је окусио, не хтеде да га пије. ³⁵ Они га распеше, па поделише његову одећу бацањем коцке. ³⁶ Онда седоше тамо да га чувају.

³⁷ А изнад главе су му ставили написану његову кривицу: **ОВО ЈЕ ИСУС, ЦАР ЈУДЕЈА**.

³⁸ Тада с њим распеше и два разбојника – једног с његове десне, а другог с леве стране.

³⁹ А пролазници су га вређали. Махали су главама ⁴⁰ и говорили: »Спаси самога себе, ти који рушиш Храм и градиш га за три дана! Сиђи са крста ако си Син Божији!«

⁴¹ Слично су му се ругали и првосвештеници, заједно с учитељима закона и старешинама, говорећи: ⁴² »Друге је спасао, а себе не може да спасе! Он

† Мт 26,34 † Зах 11,12-13; Јер 19,1-13; 32,6-9

је цар Израела – нека сада сиђе с крста, па ћемо му поверовати. ⁴³ Узда се у Бога, па нека га он сада избави ако га жели. Јер, говорио је: „Ја сам Син Божији.“ †»

⁴⁴ А тако су га вређали и разбојници који су с њим били распети.

Исусова смрт

(Мк 15,33-41; Лк 23,44-49; Јн 19,28-30)

⁴⁵ Од поднева до три сата † завлада тама по целој земљи. ⁴⁶ Око три сата ‡ Исус повика из свега гласа: »Ели, Ели, лама сабахтани?« – што значи »Боже мој, Боже мој, зашто си ме оставио?« ††

⁴⁷ Чули су то неки који су тамо стајали, па рекоше: »Зове Илију!« ‡

⁴⁸ Један од њих сместа отрча, узне сунђер, натопи га сирћетом, натаче на трску, па даде Исусу да пије.

⁴⁹ »Остави га«, рекоше остали, »да видимо да ли ће доћи Илија да га спасе.«

⁵⁰ А Исус опет повика из свега гласа и издахну.

⁵¹ Тада се завеса у Храму расцепи надвоје, од врха до дна. Земља се затресе и стене попуцаше. ⁵² Гробови се отворише и васкрснуше тела многих умрлих светих, ⁵³ који изађоше из гробова, а после Исусовог васкрсења одоше у свети град и показаше се многим.

⁵⁴ Капетан и они који су с њим чували Исуса видеше земљотрес и све што се догодило, па се веома уплашише и рекоше: »Овај је заиста био Син Божији!«

⁵⁵ А тамо су биле и све то издалека посматрале и многе жене које су Исуса пратиле од Галилеје и служиле му. ⁵⁶ Међу њима су биле Марија Магдалина, Марија мајка Јакова и Јосифа, и мајка Зеведејевих синова.

Исусова сахрана

(Мк 15,42-47; Лк 23,50-56; Јн 19,38-42)

⁵⁷ Када је пало вече, дође човек по имену Јосиф, богаташ из Ариматеје, који је и сам био Исусов ученик. ⁵⁸ Он оде к Пилату и затражи Исусово тело, а Пилат нареди да му се тело преда. ⁵⁹ Јосиф узне тело, уви га у чисто платно, ⁶⁰ па га положи у свој нови гроб, који је усекао у стени. Онда на улаз у гроб наваља велик камен и оде. ⁶¹ А Марија Магдалина и друга Марија седоше преко пута гроба.

Стража код гроба

⁶² Сутрадан, то јест дан после Припреме ††, првосвештеници и фарисеји дођоше к Пилату ⁶³ и рекоше: »Господару, сетили смо се да је онај варалица за живота говорио: „Васкрснућу после три дана.“ †††⁶⁴ Зато нареди да се гроб осигура до трећег дана,

† Јн 5,18; 10,36; 19,7 †† Од поднева до три сата Дословно: од шестог до деветог часа. ‡ Око три сата Дословно: Око деветог часа. †† Пс 22,1 †† Зове Илију Име Илија на хебрејском језику звучи слично речи »ели« из 46. стиха. ††† Припреме То јест: петка. ††† Мт 12,40; 16,21; 17,23; 20,19

да не би његови ученици дошли и украли тело, па рекли народу: „Устао је из мртвих!“ Тако би та последња превара била гора од прве.«

⁶⁵ А Пилат им рече: »Ево вам страже, па идите и осигурајте како знате.«

⁶⁶ И они одоше и осигураше гроб запечативши камен и поставивши стражу.

Васкрсење

(Мк 16,1-8; Лк 24,1-12; Јн 20,1-10)

28 После суботе, у зору првог дана седмице, дођоше Марија Магдалина и друга Марија да погледају гроб.

² Уто настаде велик земљотрес, јер се Господњи анђео спустио са неба, пришао гробу, одваљао камен и сео на њега. ³ Лице му је било као муња, а одећа бела као снег. ⁴ Чувари задрхташе од страха и обамреше.

⁵ Анђео проговори и рече женама: »Ви се не бојте. Знаем да тражите Исуса, који је распет. ⁶ Он није овде – васкрсао је, баш као што је и рекао. Дођите и погледајте место где је лежао, ⁷ а онда брзо идите и кажите његовим ученицима: „Устао је из мртвих и ево иде пред вама у Галилеју. Тамо ћете га видети.“ Ето, то сам имао да вам кажем. ‡»

⁸ И оне брзо одоше са гроба и са страхом и великом радосћу отрчаше да јаве његовим ученицима.

⁹ Уто их сусрете Исус, па им рече: »Здраво.«

А оне му приђоше, обгрлише му ноге и поклонилише му се.

¹⁰ Тада им Исус рече: »Не бојте се. Идите и јавите мојој браћи да иду у Галилеју. Тамо ће ме видети.«

Извештај стражара

¹¹ И док су оне ишле, неки од стражара одоше у град и обавестише првосвештенике о свему што се догодило. ¹² Ови се састадоше са старешинама и договорише се да војницима дају много новца.

¹³ Рекоше им: »Кажите: „Његови ученици су дошли ноћу и украли га док смо ми спавали.“ ¹⁴ А ако за то чује намесник, ми ћемо га убедити и сачувати вас од невоље.«

¹⁵ И ови узеше новац и учинише како су их научили. Тако ова прича кружи међу Јудејима све до дана данашњег.

Послање апостола

(Мк 16,14-18; Лк 24,36-49; Јн 20,19-23; Дап 1,6-8)

¹⁶ Једанаесторица ученика одоше у Галилеју, на гору на коју им је Исус рекао да иду. ¹⁷ Када су га угледали, поклонилише му се. Али неки су сумњали.

¹⁸ Тада им Исус приђе и рече: »Дата ми је сва власт на небу и на земљи. ¹⁹ Зато идите и све народе учините мојим ученицима, крстећи их у име Оца и Сина и Светога Духа, ²⁰ учећи их да се држе свега

§ Ето ... кажем Дословно: Ето, рекох вам.

што сам вам заповедио. И ево, ја сам с вама сваког дана, све до краја света.«

Марко

Јован Крститељ припрема пут (Мт 3,1-12; Лк 3,1-9, 15-17; Јн 1,19-28)

1 Почетак еванђеља о Исусу Христу, Сину Божијем †.
2 Као што пише код пророка Исаије – «Ево, шаљем свога гласника испред тебе, који ће ти припремити пут»; ††
3 »глас онога који виче у пустињи:
 ,Припремите пут Господњи,
 поравнајте му стазе!« †
4 – појавио се Јован, крштавајући у пустињи и проповедајући покајничко крштење за опроштење греха. **5** Долазила му је цела Јудеја и сви Јерусалимљани и признавали †† своје грехе, а он их је крштавао у реци Јордан. **6** Јован је носио одећу од камиље длаке и кожни појас око бокова, а јео је скавце и дивљи мед.

7 Проповедао је говорећи: »За мноштво долази један моћнији од мене – ја нисам достојан ни да се сагнем и да одвежем ремење на његовој обући. **8** Ја сам вас крстио водом ††, а он ће вас крстити Светим Духом.«

Исусово крштење (Мт 3,13-17; Лк 3,21-22)

9 У то време дође Исус из Назарета у Галилеји и Јован га крсти у реци Јордан. **10** А када је излазио из воде, виде растворена небеса и Духа како као голуб силази на њега.

11 А са небеса се зачу глас: »Ти си мој љубљени Син! Ти си по мојој вољи!«

Сатана искушава Исуса (Мт 4,1-11; Лк 4,1-13)

12 И одмах га Дух посла у пустињу, **13** где је био четрдесет дана, а Сатана га је искушавао. Био је са дивљим животињама, а анђели су му служили.

Исус почиње да проповеда (Мт 4,12-17; Лк 4,14-15)

14 Након што је Јован бачен у тамницу, Исус оде у Галилеју. Проповедао је Божије еванђеље **15** и говорио: »Дошао је час! Приближило се Божије царство! Покајте се и поверујте у еванђеље!«

† Сину Божијем У неким рукописима не стоји: Сину Божијем. †† Мал 3,1 † Ис 40,3 †† признавали Или: исповедали. †† водом Или: у води.

Први ученици (Мт 4,18-22; Лк 5,1-11)

16 Док је пролазио поред Галилејског мора, виде Симона и Симоновог брата Андреју како бацају мреже у море, јер су били рибари.

17 »Пођите за мном«, рече им, »и учинићу вас рибарима људи.«

18 И они одмах оставише мреже и пођоше за њим.

19 Када је отишао мало даље, виде Јакова Зеведевег и његовог брата Јована како у чамцу крпе мреже. **20** Он их одмах позва, и они оставише у чамцу свога оца Зеведеја с најамницима и пођоше за њим.

Излечење опседнутога (Лк 4,31-37)

21 Када су дошли у Кафарнаум, Исус одмах у суботу уђе у синагогу и поче да учи народ. **22** Они се задивише његовом учењу, јер их је учио као онај који има власт, а не као учитељи закона.

23 Тада у њиховој синагоги повика један човек који је био опседнут нечистим духом: **24** »Шта ми имамо с тобом, Исусе Назарећанине? Јеси ли дошао да нас уништиш? Знамо ко си – Светац Божији!«

25 А Исус му запрети: »Умукни и изађи из њега!«

26 Тада нечисти дух жестоко протресе човека и, вичући из свега гласа, изађе из њега.

27 Сви се веома зачудише, па почеше да питају један другог: »Шта је ово? Ново учење, и то с влашћу? Он чак и нечистим духовима заповеда и они му се покоравашу!«

28 И глас о њему одмах се пронесе по целом галилејском крају.

Излечење многих (Мт 8,14-17; Лк 4,38-44)

29 Чим су изашли из синагоге, одоше с Јаковом и Јованом у Симонову и Андрејину кућу. **30** А Симонова ташта је лежала у грозници, па Исусу одмах рекоше за њу. **31** Он јој приђе, узео је за руку и подиже је. И грозница је остави, па она поче да их служи.

32 Те вечери, када је сунце зашло, донеше му све болесне и опседнуте демонима. **33** Цео град се окупи пред вратима, **34** и он излечи многе који су боловали од разних болести. Истера и многе демоне, али им не даде да говоре, јер су знали ко је.

³⁵ Рано ујутро, док је још био мрак, Исус устаде, изађе и оде на једно пусто место, и тамо се молио.

³⁶ Симон и остали с њим га потражише, ³⁷ па кад су га нашли, рекоше му: »Сви те траже!«

³⁸ А он им рече: »Хајдемо негде другде – у оближња села – да и тамо проповедам, јер сам ради тога дошао.«

³⁹ Тако је ишао по целој Галилеји, проповедао у тамошњим синагогама и истеривао демоне.

Очишћење губавца

(Мт 8,1-4; Лк 5,12-16)

⁴⁰ А један губавац дође к Исусу и поче на коленима да га преклиње: »Ако хоћеш, можеш да ме очистиш!«

⁴¹ Исус се сажали, пружи руку, дотаче га и рече: »Хоћу. Буди чист.«

⁴² И губа одмах нестаде с њега и он се очисти.

⁴³ Исус га одмах отпусти, строго га опоменувши:

⁴⁴ »Пази да ником ништа не причаш, него иди и покажи се свештенику, па принеси за своје очишћење оно што је Мојсије одредио – за сведочанство њима.«

⁴⁵ Али овај, чим је изашао, поче навелико да прича и да разглашава шта се догодило, па Исус више није могао јавно да уђе у град, него је боравио на пустим местима. А људи су му ипак долазили са свих страна.

Излечење одузетог

(Мт 9,1-8; Лк 5,17-26)

2 Неколико дана касније, када је Исус опет ушао у Кафарнаум, прочуло се у чијој је кући, ² па се толико људи окупило да није било места чак ни пред вратима. А он им је проповедао Реч.

³ Тада неки дођоше носећи му једног одузетог; носила су га четворица. ⁴ Али, пошто од народа нису могли да му га принесу, направеше отвор на крову изнад места где је био Исус, па кад су прокопали кроз њега, спустише простирку на којој је одузети лежао.

⁵ Када је Исус видео њихову веру, рече одузетоме: »Синко, опраштају ти се греси.«

⁶ А тамо је седело неколико учитеља закона и мислило: ⁷ »Шта то овај говори? Хули! Ко, осим јединога Бога, може да опрашта грехе?«

⁸ Исус одмах својим духом проникну да тако мисле, па им рече: »Зашто тако мислите? ⁹ Шта је лакше? Рећи одузетоме: ‚Опраштају ти се греси‘ или рећи: ‚Устани, узми своју простирку и ходај?‘ ¹⁰ Али, да знате да Син човечији има власт на земљи да опрашта грехе...« Онда рече одузетоме: ¹¹ »Теби говорим! Устани, узми своју простирку и иди кући.«

¹² И човек устаде, одмах узе простирку и свима наочиглед изађе напоље.

Сви се задивише и почеше да славе Бога, говорећи: »Тако нешто још никад нисмо видели!«

Исус позива Левија

(Мт 9,9-13; Лк 5,27-32)

¹³ Потом Исус опет изађе на море, а сав народ му је долазио и он их је учио. ¹⁴ Пролазећи, Исус виде Левија Алфејевог како седи на царинарници, па му рече: »Пођи за мном.«

И овај устаде и пође за њим.

¹⁵ Док је Исус обедовао у Левијевој кући, с њим и с његовим ученицима су обедовали и многи цариници и грешници, јер је било много оних који су пошли за њим.

¹⁶ Када су неки учитељи закона, фарисеји, видели да једе са грешницима и цариницима, упиташе његове ученике: »Зашто он једе с цариницима и грешницима?«

¹⁷ А Исус је то чуо, па им рече: »Није здравима потребан лекар, већ болеснима. Ја нисам дошао да позовем праведнике, него грешнике.«

Пост

(Мт 9,14-17; Лк 5,33-39)

¹⁸ Јованови ученици и фарисеји су постили. Неки дођоше и упиташе Исуса: »Како то да Јованови ученици и фарисејски ученици посте, а твоји ученици не посте?«

¹⁹ А Исус им рече: »Могу ли сватови да посте док је младожења с њима? Све док је младожења с њима, они не могу да посте. ²⁰ Али, доћи ће време када ће им отети младожењу, и тада ће постити.

²¹ »Нико не пришива закрпу од сировог сукна на стари огртач. Ако то уради, нова закрпа ће се отргнути од старе одеће и рупа ће постати још већа.

²² И нико не сипа ново вино у старе мешине. Ако то учини, вино ће поцепати мешине, па ће и вино и мешине пропасти. Него, ново вино у нове мешине.«

Господар суботе

(Мт 12,1-8; Лк 6,1-5)

²³ Када је Исус једне суботе пролазио кроз житна поља, његови ученици почеше уз пут да кидају класове.

²⁴ Тада му фарисеји рекоше: »Гледај, чине оно што не сме да се чини у суботу!«

²⁵ »Зар нисте никад читали«, упита их он, »шта је Давид из нужде учинио кад су он и његови пратиоци огладнели? ²⁶ Ушао је у Божији дом – тада је Авијатар био првосвештеник – и јео свете хлебове, које не сме да једе нико осим свештеника, и дао и својим пратиоцима?«

²⁷ Онда им рече: »Субота је створена ради човека, а не човек ради суботе. ²⁸ Тако је Син човечији господар и суботе.«

Излечење човека са осушеном руком

(Мт 12,9-14; Лк 6,6-11)

3 Када је Исус опет ушао у синагогу, тамо је био један човек са осушеном руком. ² А они су будно пазили на Исуса да виде да ли ће га излечити у суботу, како би могли да га оптуже.

³ »Стани у средину«, рече Исус човеку са осушеном руком, ⁴ па упита остале: »Да ли суботом сме да се чини добро или зло, да се живот спасе или убије?«

Али они су ћутали.

⁵ Он их гневно погледа, потресен због окорелости њиховог срца, па рече човеку: »Испружи руку.«

И овај је испружи и рука му постаде сасвим здрава.

⁶ Тада фарисеји изађоше и одмах са иродовцима почеше да се договарају против Исуса – како да га убију.

Народ хрли за Исусом

⁷ Исус се са ученицима повуче на море, а за њим пође силно мноштво из Галилеје и Јудеје, ⁸ из Јерусалима и Идумеје, с оне стране реке Јордан и из околине Тира и Сидона. Пошто су чули шта је чинио, силно мноштво дође к њему. ⁹ Тада он рече ученицима да му припреме чамац, да га народ не би згњечио, ¹⁰ јер је многе излечио, па су се болесни гурали према њему да га дотакну.

¹¹ Када би га нечисти духови угледали, падали би пред њим и викали: »Ти си Син Божији!«

¹² А он их је строго опомињао да не обзнањују ко је.

Избор Дванаестице

(Мт 10,1-4; Лк 6,12-16)

¹³ Потом се попе на гору и позва оне које је хтео, и они дођоше к њему. ¹⁴ Одреди дванаестицицу – који се још зову и апостоли [†] – да буду с њим, да их шаље да проповедају ¹⁵ и да имају власт да истерују демоне. ¹⁶ А одредио је ову дванаестицицу: Симона, кога назва Петар, ¹⁷ Јакова Зеведејевог и Јована, Јаковљевог брата, које назва Воаниргес, то јест Синови грома, ¹⁸ затим Андреју, Филипа, Вартоломеја, Матеја, Тому, Јакова Алфејевог, Тадеја, Симона Кананеја ¹⁹ и Јуду Искариотског, који га је издао.

Исус и Веелзевул

(Мт 12,22-32; Лк 11,14-23; 12,10)

²⁰ Онда уђе у једну кућу, а толико се народа опет окупило да нису могли чак ни хлеб да поједу. ²¹ Када су за то чули његови, пођоше да га обуздају, јер се говорило да није при себи.

[†] који ... апостоли У неким рукописима не стоји: који се још зову и апостоли.

²² А учитељи закона који су дошли из Јерусалима говорили су: »Опседнут је Веелзевулом. Он помоћу демонског владара изгони демоне.«

²³ Исус их позва к себи и поче да им говори у причама: »Како може Сатана да изгони Сатану? ²⁴ Ако је неко царство против себе подељено, то царство не може да опстане. ²⁵ И ако је неки дом против себе подељен, тај дом не може да опстане. ²⁶ Па, ако је Сатана устао против самога себе и поделио се, он не може да опстане, него му је дошао крај.

²⁷ »Нико не може да уђе у кућу јаког човека и однесе му имовину ако га прво не веже. Тек тада може да му опљачка кућу.

²⁸ »Истину вам кажем: људима ће бити опроштени сви греси и увреде, ма колико вређали. ²⁹ Али, ко увреди Светога Духа, неће му бити опроштено до века, него је крив за вечни грех.«

³⁰ То рече јер су говорили: »Опседнут је нечистим духом.«

Исусова мајка и браћа

(Мт 12,46-50; Лк 8,19-21)

³¹ Уто стигоше Исусова мајка и његова браћа. Док су стајали напољу, послаше једнога к њему да га позове.

³² А око њега је седео народ, па му рекоше: »Ено те напољу траже твоја мајка и твоја браћа.«

³³ Тада их Исус упита: »Ко су моја мајка и моја браћа?«

³⁴ Онда погледа оне који су седели у кругу око њега и рече: »Ево моје мајке и моје браће. ³⁵ Ко год извршава Божију вољу, тај је мој брат, и сестра, и мајка.«

Прича о сејачу

(Мт 13,1-9; Лк 8,4-8)

4 Исус опет поче да учи народ поред мора. Око њега се окупио силан народ, па он уђе у чамац на мору и седе, а сав народ је био на обали мора. ² И много чему их је учио у причама.

А док их је учио, рече: ³ »Слушајте! Изашао сејач да сеје. ⁴ И док је сејао, нешто семена паде крај пута и птице га позобаше. ⁵ Друго паде на каменито тле, где није било много земље, и одмах искилија, јер земља није била дубока. ⁶ А кад је изашло сунце, изгоре и осуши се, јер није имало корена. ⁷ Треће семе паде у трње, а трње нарасте и угуши га, па семе не даде плода. ⁸ Четврто паде на добро тле и даде плод који је напредовао и растао и донео тридесетоструко, шездесетоструко и стоструко.«

⁹ И још рече: »Ко има уши да чује, нека чује.«

Сврха прича

(Мт 13,10-17; Лк 8,9-10)

¹⁰ А када је био сам, они око њега и Дванаестицица упиташе га о причама.

¹¹ »Вама је дата тајна Божијег царства«, одговори им он, »а онима напољу све се казује у причама, ¹² да ,гледају и гледају, али да не виде, и да слушају и слушају, али да не разумеју. Иначе би се обратили и било би им опроштено.« †

Објашњење приче о сејачу

(Мт 13,18-23; Лк 8,11-15)

¹³ Онда их упита: »Зар не разумете ову причу? Како ћете онда схватити било коју причу?

¹⁴ »Сејач сеје Реч. ¹⁵ Неки људи су као семе крај пута где је Реч посејана. Када је чују, одмах долази Сатана и узима у њих посејану Реч. ¹⁶ Други су као семе посејано на каменитом тлу. Када чују Реч, одмах је с радостју прихвате, ¹⁷ али пошто у себи немају корена, непостојани су, па када због Речи наступе невоље или прогони, одмах се саблазне. ¹⁸ Трећи су као семе посејано у трње. То су они који чују Реч, ¹⁹ али најћу бриге овога живота, заводљивост богатства и жудња за другим стварима, и угуше Реч, па буде бесплодна. ²⁰ Неки су као семе посејано на доброј земљи. То су они који чују Реч, прихвате је и донесу плод – тридесетострук, шездесетострук и стострук.«

Светиљка

(Лк 8,16-18)

²¹ Онда им рече: »Да ли се светиљка уноси да би се ставила под посуду или под постељу, или да би се ставила на свећњак? ²² Јер, што год је тајно, биће разоткривено, и што год је скривено, изаћи ће на видело. ²³ Ко има уши да чује, нека чује.«

²⁴ И још им рече: »Пазите шта слушате. Каквом мером мерите, таквом ће се и вама мерити и још ће вам се додати. ²⁵ Ко има, даће му се, а ко нема, узеоће му се и оно што има.«

Прича о семену

²⁶ Онда рече: »Божије царство је овакво: човек баца семе на земљу, ²⁷ па било да спава или устаје, ноћу и дању, семе клија и расте, а он и не зна како. ²⁸ Земља сама од себе доноси плодове: прво стабљику, затим клас и на крају много зрна у класу. ²⁹ Када сазри, човек одмах узима срп ††, јер је дошло време за жетву.«

Прича о зрну горушице

(Мт 13,31-35; Лк 13,18-19)

³⁰ »Са чим да упоредимо Божије царство?« упита их он. »Или, којом причом да га објаснимо? ³¹ Оно је као зрно горушице – најмање од свег семена на земљи. ³² Али, када се посеје, израсте и буде веће од свег поврћа, па развије толико велике гране да и птице могу да се гнезде у његовом хладу.«

³³ И у многим таквим причама им је говорио Реч, колико су већ били у стању да слушају, ³⁴ и без прича им ништа није говорио. А када је био насамо са својим ученицима, онда им је све објашњавао.

Исус стишава олују

(Мт 8,23-27; Лк 8,22-25)

³⁵ Увече тога дана Исус им рече: »Пређимо на другу обалу.«

³⁶ И они оставише народ и повезоше Исуса, тако како је био, чамцем. А пратили су га и други чамци.

³⁷ Уто настаде жестока олуја. Таласи су се преливали преко чамца, толико да се готово напунио водом. ³⁸ А Исус је на крми спавао на узглављу.

Тада га они пробудише и упиташе: »Учитељу, зар те није брига што ћемо да изгинемо?«

³⁹ А он устаде, запрети ветру и рече мору: »Утихни! Умукни!«

И ветар утихну и настаде велика тишина.

⁴⁰ Онда им рече: »Зашто сте тако плашљиви? Како немате вере?«

⁴¹ А њих обузе силан страх, па упиташе један другог: »Ко је овај да му се и ветар и море покоравају?«

Излечење опседнутога из Герасе

(Мт 8,28-34; Лк 8,26-39)

5 Потом стигоше на другу обалу мора, у герасински крај. ² Када је Исус изашао из чамца, одмах му у сусрет, из гробова, дође човек опседнут нечистим духом. ³ Живео је по гробовима и нико га више ни ланцима није могао везати. ⁴ Често су му, наиме, ноге и руке везивали ланцима, али он би ланце раскидао, а окове на ногама ломио, и нико није био довољно снажан да га укроти. ⁵ Стално је, и ноћу и дању, по гробовима и брдима викао и ударао се камењем.

⁶ Када је издалека угледао Исуса, он притрча и поклони му се, ⁷ па из свега гласа повика »Шта ја имам с тобом, Исусе, Сине Бога Свевишњег? Заклињем те Богом да ме не мучиш!«

⁸ Јер, Исус му је био рекао: »Нечисти душе, изађи из овог човека!«

⁹ Затим га упита: »Како се зовеш?«

А он му рече: »Зову ме Легион, јер нас је много.«

¹⁰ И упорно је преклињао Исуса да их не отера из тога краја.

¹¹ А на падини брда пасло је велико крдо свиња, ¹² па нечисти духови замолише Исуса: »Пошаљи нас међу оне свиње, да у њих уђемо.«

¹³ И он им допусти, па нечисти духови изађоше из човека и уђоше у свиње. На то се цело крдо – око две хиљаде свиња – сјури низ стрмину и подави у мору. ¹⁴ А свињари побегоше и пронеше глас о томе по граду и по селима, па људи дођоше да виде шта се то догодило. ¹⁵ Када су стигли к Исусу, угледаше опседнутога – седео је обучен и при здравој памети, он који је био опседнут Легионом – и уплашише се. ¹⁶ Очевици им испричаше шта се догоди-

† Ис 6,9-10 †† узима срп Дословно: шаље срп.

ло са опседнутим и са свињама, ¹⁷ па они почеше да преклињу Исуса да оде из њиховог краја.

¹⁸ Када је Исус улазио у чамац, опседнути га замоли да пође с њим, ¹⁹ али Исус му не допусти, него му рече: »Врати се кући, својима, и испричај колико је Господ за тебе учинио и како ти се смиловао.«

²⁰ И овај оде и поче да прича по Декапољу колико је Исус за њега учинио. И сви су се дивили.

Јаирова кћи и жена која је дотакла Исусов огртач (Мт 9,18-26; Лк 8,40-56)

²¹ Када је Исус опет препловио на другу обалу, око њега се окупи силан народ.

И док је он још био поред мора, ²² дође старешина синагоге по имену Јаир и, кад га виде, паде му пред ноге, ²³ усрдно га преклињући: »Кћи ми је на самрти. Дођи и положи руке на њу, да оздрави и да поживи.«

²⁴ И Исус пође с њим, а за њим и онај силан народ, који поче да се гура око њега.

²⁵ А била је тамо и једна жена која је дванаест година патила од крварења. ²⁶ Веома се напатила по многим лекарима и потрошила све што је имала, а ништа јој није помогло, него јој је било још горе.

²⁷ Када је чула о Исусу, приђе му између народа с леђа и дотаче његов огртач, ²⁸ јер је мислила: »Ако само његову одећу дотакнем, оздравићу.« ²⁹ И извор њеног крварења одмах пресахну, а она осети у телу да је излечена од своје болести.

³⁰ Исус одмах примети да је из њега изашла сила, па се окрену народу и упита: »Ко ми је то дотакао одећу?«

³¹ »Видиш како се народ гура око тебе«, рекоше му ученици, »а ти питаш: „Ко ме је то дотакао!“«

³² А он погледа унаоколо да види ко је то учинио.

³³ Тада она жена, дрхтећи од страха и свесна шта јој се догодило, приђе, паде пред њим ничице и исприча му све како је било.

³⁴ »Кћери«, рече јој он, »твоја вера те је излечила. Иди у миру и буди здрава од своје болести.«

³⁵ Док је он то говорио, дођоше неки из дома старешине синагоге и рекоше: »Кћи ти је умрла. Зашто још мучиш учитеља?«

³⁶ Али Исус, не базирујући се на њихове речи, рече старешини синагоге: »Не бој се. Само веруј.«

³⁷ И ником, осим Петру, Јакову и његовом брату Јовану, не даде да га прати.

³⁸ Када су стигли до старешинине куће, он виде пометњу и људе како гласно плачу и наричу, ³⁹ па уђе и рече им: »Чему ова пометња и плакање? Дете није умрло, него спава.«

⁴⁰ А они су му се подсмевали. Он их све истера напоље, па са собом поведе оца и мајку детета и своје пратиоце и уђе онамо где је било дете.

⁴¹ Онда ухвати дете за руку и рече: »Талита кум!« – што значи »Девојчице, теби говорим, устани!«

⁴² И девојчица одмах устаде и поче да хода – имала је дванаест година – а они се запрепастише од

чуда. ⁴³ Тада им Исус строго заповеди да за то нико не сме да сазна, па им рече да јој дају да једе.

Пророк у завичају (Мт 13,53-58; Лк 4,16-30)

6 Потом Исус оде оданде и дође у свој завичај, а с њим дођоше и његови ученици. ² Када је дошла субота, он поче да учи народ у синагоги, и многи који су га слушали задивише се.

»Одакле овоме ово?« питали су. »И каква му је то мудрост дата да таква чуда чини својим рукама?«

³ Зар он није тесар, Маријин син, а Јаковљев, Јосифин, Јудин и Симонов брат? Зар нису његове сестре овде с нама?«

И саблазнише се о њега.

⁴ Тада им Исус рече: »Пророк је без части само у свом завичају, међу својом родбином и у свом дому.«

⁵ И није тамо могао да учини ниједно чудо, осим што је на неколико болесних положио руке и излечио их. ⁶ И чудило се њиховој невери.

Потом је ишао по околним селима и учио народ.

Послање Дванаесторице (Мт 10,1, 5-15; Лк 9,1-6)

⁷ Исус позва к себи Дванаесторицу и посла их двојицу по двојицу. Даде им власт над нечистим духовима ⁸ и нареди им да на пут не носе ништа осим штапа – ни хлеб, ни торбу, ни новац у појасу – ⁹ него да обују сандале и обуку само једну кошуљу, а не две.

¹⁰ »У који год дом уђете«, рече им, »останите у њему све док оданде не одете. ¹¹ А ако вас негде не приме и не саслушају, отидите оданде и отресите прашину са својих ногу, као сведочанство против њих.«

¹² И они одоше, па су проповедали да људи треба да се покају. ¹³ Истераше многе демоне и многе болесне излечише мажући их уљем.

Смрт Јована Крститеља (Мт 14,1-12; Лк 9,7-9)

¹⁴ А за то је чуо и цар Ирод, јер је Исусово име постало познато.

Једни су говорили: † »Јован Крститељ је устао из мртвих и зато у њему делују чудесне силе.«

¹⁵ Други рекоше: »То је Илија.«

А трећи: »Он је пророк какви су били стари пророци. ††«

¹⁶ Када је Ирод то чуо, рече: »Онај коме сам одсекао главу, Јован, то је он васкрсао!«

¹⁷ Јер, Ирод је био послао да се Јован ухвати и баца у тамницу – због Иродијаде, жене свога брата Филипа, којом се оженио. ¹⁸ Јован је говорио Ироду: »Не смеш да имаш жену свога брата«, ¹⁹ па је Иро-

† познато. Једни су говорили У неким раним рукописима стоји: познато, па је говорио: †† пророк ... пророци Дословно: пророк као један од пророка.

дијада замрзела Јована. Желела је да га убије, али није могла, ²⁰ јер се Ирод плашио Јована и штитио га пошто је знао да је праведан и свет човек. Кад год би слушао Јована, био би веома збуњен, али га је ипак радо слушао.

²¹ А повољна прилика се указала када је Ирод за свој рођендан спремио гозбу за своје високе службенике, војне заповеднике и галилејске поглаваре. ²² Када је ушла Иродијадина кћи и заиграла, то се веома свидело Ироду и његовим гостима.

»Затражи од мене што год зажелиш, и даћу ти«, рече цар девојци ²³ и закле јој се: »Даћу ти што год затражиш до половине мога царства.«

²⁴ Она изађе и упита мајку: »Шта да затражим?«

А ова рече: »Главу Јована Крститеља.«

²⁵ Девојка одмах пожури цару и затражи: »Хоћу да ми сместа на тањиру даш главу Јована Крститеља.«

²⁶ Цар се ражалости, али због заклетве и због гостију не одби да јој испуни захтев, ²⁷ него одмах посла целата с наредбом да донесе Јованову главу. Овај оде, одруби му главу у тамници ²⁸ и донесе је на тањиру, па је даде девојци, а она својој мајци.

²⁹ Када су то чули Јованови ученици, дођоше и узеше његово тело, па га положише у гроб.

Исус храни пет хиљада људи

(Мт 14,13-21; Лк 9,10-17; Јн 6,1-14)

³⁰ Апостоли се окупише око Исуса и известише га о свему што су учинили и о чему су учили народ.

³¹ »Идите на неко пусто место, сами, па се мало одморите«, рече им он, јер је толико људи долазило и одлазило да нису стизали ни да једу.

³² Тако они сами кренуше чамцем на једно пусто место. ³³ Али, многи их видеше како одлазе и препознаше их, па из свих градова пожурише пешице и стигоше пре њих.

³⁴ Када је Исус изашао из чамца, угледа силан народ и сажали се на њих, јер су били као овце без пастира, па поче много чему да их учи.

³⁵ Већ је било прилично касно, па ученици приђоше Исусу и рекоше: »Ово је пусто место, а већ је и касно. ³⁶ Отпусти их. Нека иду у околне засеокe и села и купе себи нешто за јело.«

³⁷ А Исус им рече: »Ви им дајте да једу.«

»Зар да идемо да купимо хлеба за двеста динара †«, упиташе они, »па да им дамо да једу?«

³⁸ »Колико хлеба имате?« упита их он. »Идите и погледајте.«

Када су сазнали, рекоше: »Пет, и две рибе.«

³⁹ Он им тада нареди да сви, у скупинама, поседāju по зеленој трави. ⁴⁰ И они поседаше у скупинама од по стотину и од по педесет.

⁴¹ Он узе оних пет хлебова и две рибе, диже поглед ка небу, благослови и изломи хлебове, па даде својим ученицима да ставе пред људе. Тако свима подели и оне две рибе. ⁴² И сви су јели и најели се.

† двеста динара један динар је имао вредност једне наднице.

⁴³ Преосталих комадића хлеба и рибе накупише дванаест пуних корпи. ⁴⁴ А јело је пет хиљада мушкараца.

⁴⁵ Исус одмах натера своје ученике да уђу у чамац и да пред њим крену на другу обалу, према Витсаиди, док он отпусти народ. ⁴⁶ А када их је отпустио, оде на гору да се помоли.

Исус хода по води

(Мт 14,22-33; Јн 6,16-21)

⁴⁷ Када је пало вече, чамац је био насред мора, а Исус сам на копну. ⁴⁸ Он виде како се муче веслајући, јер су имали противан ветар, па око три сата ноћу † дође до њих ходајући по мору и хтеде да их заобиђе. ⁴⁹ Када су га они угледали како хода по мору, помислише да је утвара, па почеше да вичу. ⁵⁰ Јер, сви су га видели и препали се.

Исус их одмах ослови и рече: »Само храбро! Ја сам! Не бојте се!«

⁵¹ Онда уђе к њима у чамац и ветар утихну. А они се запањише, ⁵² јер нису разумели оно са хлебовима, пошто им је срце било окорело.

Излечење болесних у Генисарету

(Мт 14,34-36)

⁵³ Када су допловили до обале, стигоше у Генисарет и пристадоше. ⁵⁴ Чим су изашли из чамца, људи одмах препознаше Исуса, ⁵⁵ па се растрчаше по целом том крају и на простиркама почеше да доносе болесне онамо где су чули да је Исус. ⁵⁶ И куд год је ишао – у села, градове или засеокe – стављали су болесне на тргове и преклињали га да им допусти да дотакну бар skutове његовог огртача. И ко год их је дотакао, био је излечен.

Чисто и нечисто

(Мт 15,1-20)

7 Око Исуса се окупише фарисеји и неки учитељи закона који су дошли из Јерусалима. ² Они видеше неке његове ученике како нечистим, то јест неопраним рукама једу хлеб. ³ Јер, фарисеји и сви Јудеји не једу док нису добро опрали руке, држећи се предања старешина. ⁴ И када дођу са трга, не једу док се добро не оперу. А има још много предања којих се држе: о прању чаша, крчага и бакарног посуђа.

⁵ Зато фарисеји и учитељи закона упиташе Исуса: »Зашто твоји ученици не живе по предањима старешина, него нечистим рукама једу хлеб?«

⁶ А Исус им одговори: »Исаија је добро пророковао о вама лицемерима. Као што је записано:

»Овај народ ме уснама поштује,
а срце му је далеко од мене.

⁷ Узалуд ме славе,

јер људске заповести као учење шире. † ‡

† око три сата ноћу Дословно: око четврте ноћне страже.

‡ Ис 29,13

⁸ Божије заповести сте одбацили, а људског предања се држите.«

⁹ И још им рече: »Баш лепо. Укидате Божију заповест да бисте сачували своја предања! ¹⁰ Мојсије је рекао: ‚Поштуј свога оца и мајку‘[†] и: ‚Ко прокуне оца или мајку, нека се погуби.‘^{††11} А ви говорите: ‚Ако човек каже оцу или мајци: Све чиме бих ти могао помоћи јесте корбан – то јест дар Богу‘, ¹² тада му не допуштате да ишта више учини за оца или мајку. ¹³ Тако Божију реч обеснажујете својим предањем које сте пренели. И много шта такво чините.«

¹⁴ Онда опет позва народ к себи, па им рече: »Чујте ме сви и разумејте: ¹⁵ ништа што споља улази у човека не може да га учини нечистим. Него, оно што из човека излази – то човека чини нечистим. ¹⁶ ‡

¹⁷ А када је отишао од народа и ушао у кућу, ученици га упиташе о овој причи.

¹⁸ »Зар ни ви не разумете?« упита их. »Зар не схватате да ништа што у човека улази споља не може да га учини нечистим, ¹⁹ зато што му не улази у срце, него у трбух и избацује се из тела?«

Тако сва јела прогласи чистима.

²⁰ »Оно што из човека излази, то човека чини нечистим«, рече им, ²¹ »јер изнутра, из човековог срца, излазе зле мисли, блуд, крађе, убиства, ²² прељубе, похлепа, злоћа, превара, разуданост, завист[‡], псовка, бахатост, безумље. ²³ Сва ова зла излазе изнутра и човека чине нечистим.«

Сирофеничанкина вера

(Мт 15,21-28)

²⁴ Исус потом оде оданде и дође у тирски^{‡‡} крај, па уђе у једну кућу. Није хтео да то било ко дозна, али није могао да се сакрије ²⁵ пошто је одмах за њега чула једна жена чија је кћи била опседнута нечистим духом. Она дође и паде му ничице пред ноге. ²⁶ А та жена је била Гркиња, родом Сирофеничанка, и молила га је да из њене кћери истера демона.

²⁷ »Пусти да се прво деца наједу«, рече јој Исус, »јер није право да се од деце узме хлеб и да се бацци псима.«

²⁸ »Да, Господе«, рече она, »али и пси под столом једу мрвице које испадну деци.«

²⁹ Тада јој Исус рече: »Због овог што си рекла, иди. Демон је изашао из твоје кћери.«

³⁰ И она оде својој кући и нађе дете како лежи у постељи, а демон је био изашао.

Излечење глувонемога

³¹ Потом Исус оде из тирских крајева, па преко Сидона стиже до Галилејског мора, у декапољски крај. ³² Тамо му доведоше једног глувог човека који је тешко говорио и замолише га да на њега положи руке.

³³ Исус га изведе из народа на страну, па му стави прсте у уши. Онда пљуну и дотаче му језик, ³⁴ диже поглед ка небу и, дубоко уздахнувши, рече му: »Ефата!« – то јест »Отвори се!«

³⁵ И човеку се одмах отворише уши и одвеза језик, па поче разговетно да говори.

³⁶ Исус им забрани да о томе било коме говоре. Али, што им је више бранио, то су они више о томе причали. ³⁷ Неизмерно су се дивили и говорили: »Све је добро учинио – и да глуви чују и да неми проговоре!«

Исус храни четири хиљаде људи

(Мт 15,32-39)

8 У то време се опет окупи силан народ. Пошто нису имали шта да једу, Исус позва к себи своје ученике, па им рече: ² »Жао ми је народа, јер су већ три дана са мношвом, а немају шта да једу. ³ Ако их пошаљем кући гладне, малаксаће на путу. А неки од њих су дошли из далека.«

⁴ Његови ученици му одговорише: »Откуд би неко у овој пустоши могао да их нахрани хлебом?«

⁵ »Колико хлебова имате?« упита их Исус.

А они рекоше: »Седам.«

⁶ Тада он нареди да народ поседа по земљи, узев оних седам хлебова, захвали Богу, изломи их, па даде својим ученицима да их ставе пред народ, и они их ставише. ⁷ А имали су и неколико рибица. Он их благослови, па рече да и њих ставе пред народ. ⁸ И људи су јели и најели се. Преосталих комадића накупише седам кошара. ⁹ А тамо је било око четири хиљаде људи. Исус их отпусти ¹⁰ и одмах са ученицима уђе у чамац, па оде у далмантску област.

Фарисеји траже знак

(Мт 16,1-4)

¹¹ Тада дођоше фарисеји, па почеше да расправљају с њим. Да би га искушали, затражише од њега знак са неба.

¹² А он дубоко уздахну, па рече: »Зашто овај нараштај тражи знак? Истину вам кажем: никакав знак неће бити дат овом нараштају.«

¹³ Онда их остави, опет уђе у чамац и пређе на другу обалу.

Фарисејски и Иродов квасац

(Мт 16,5-12)

¹⁴ Ученици су заборавили да понесу хлеба, па су са собом у чамцу имали само једну векну.

† Поштуј ... мајку 2. Мојс 20,12; 5. Мојс 5,16 †† Ко прокуне ... погуби 2. Мојс 21,17; 3. Мојс 20,9 ‡ У неким рукописима стоји: ¹⁶ Ко има уши да чује, нека чује. †† завист Дословно: зло/рђаво око. ‡‡ тирски У многим раним рукописима стоји: тирски и сидонски.

¹⁵ »Пазите«, опомену их Исус. »Чувајте се фарисејског квасца и Иродовог квасца.«

¹⁶ А они су међу собом расправљали: »Немамо хлеба!«

¹⁷ Знајући то, Исус их упита: »Зашто расправљате о томе да немате хлеба? Зар још не схватате и не разумете? Зар вам је срце окорело? ¹⁸ Очи имате, а не видите. Уши имате, а не чујете. И не сећате се.

¹⁹ Када сам изломио пет хлебова за пет хиљада људи, колико сте корпи пуних комадића накупили?»

»Дванаест«, рекоше они.

²⁰ »А када сам изломио седам хлебова за четири хиљаде људи, колико сте кошара пуних комадића накупили?»

»Седам«, одговорише.

²¹ А он их упита: »Зар још не разумете?»

Излечење слепога у Витсаиди

²² Када су стигли у Витсаиду, Исусу доведоше једног слепог човека, па га замолише да га дотакне.

²³ Он узео слепога за руку и изведе га из села. Онда му плуну у очи и на њега положи руке.

»Видиш ли нешто?« упита га.

²⁴ А човек погледа, па рече: »Видим људе. Личе на дрвеће које хода.«

²⁵ Исус му опет положи руке на очи, и он прогледа, вид му се поврати и све је јасно видео.

²⁶ Тада га Исус посла његовој кући, рекавши: »Не улази у село.«

Исус је Христос

(Мт 16,13-20; Лк 9,18-21)

²⁷ Потом Исус и његови ученици одоше у села око Кесарије Филипове.

Док су још били на путу, он упита своје ученике: »Шта кажу људи, ко сам ја?»

²⁸ »Јован Крститељ«, одговорише му. »Други, да си Илија, а трећи, да си један од пророка.«

²⁹ »А ви«, упита их, »шта ви кажете, ко сам ја?»

Тада Петар рече: »Ти си Христос!«

³⁰ А он их строго опомену да ником о њему не говоре.

Исус предсказује своју смрт и васкрсење

(Мт 16,21-28; Лк 9,22-27)

³¹ Онда поче да их учи да Син човечији треба много да препати, да га одбаце старешине, првосвештеници и учитељи закона, да буде убијен и да после три дана васкрсне. ³² Отворено им је о томе говорио, па га Петар повуче на страну и поче да га прекоревати.

³³ А Исус се окрену, погледа ученике, па изгрди Петра и рече: »Бежи ми с очију, Сатано, јер не мислиш на Божије, него на људско.«

³⁴ Потом позва к себи народ заједно са својим ученицима, па им рече: »Ко хоће да иде за мном, нека се одрекне самога себе, нека узме свој крст и пође

за мном. ³⁵ Јер, ко хоће да спасе свој живот, изгубиће га, а ко изгуби свој живот ради мене и еванђеља, спашће га. ³⁶ Шта вреди човеку да добије цео свет, а свом животу науди? ³⁷ Шта човек може дати у замену за свој живот?

³⁸ »Ко се у овом прељубничком и грешном нараштају постиди мене и мојих речи, и њега ће се постидети Син човечији када дође у слави свога Оца са светим анђелима.

9 »Истину вам кажем«, рече им, »неки који овде стоје неће окусити смрти док не виде како Божије царство долази у сили.«

Преображење

(Мт 17,1-13; Лк 9,28-36)

² Шест дана касније, Исус са собом поведе Петра, Јакова и Јована, Доведе их на једну високу гору, где су били сасвим сами, и пред њима се преобрази.

³ Одећа му постаде сјајна и блиставо бела – таква да је ниједан белилац на земљи не би могао тако избелити. ⁴ Тада се пред њима појавише Илија и Мојсије и почеше да разговарају са Исусом.

⁵ Петар рече Исусу: »Раби, добро је што смо овде. Подићи ћемо три сенице: теби једну, Мојсију једну и Илији једну.«

⁶ Није, наиме, знао шта друго да каже пошто их је обузео страх.

⁷ Тада се појави облак и засени их, а из облака се зачу глас: »Ово је мој љубљени Син! Њега слушајте!«

⁸ И одједном, кад се обазреше, поред себе не видеше више никог осим Исуса.

⁹ Док су силазили са горе, Исус им заповеди да ником не причају шта су видели док Син човечији не устане из мртвих. ¹⁰ Они то задржаше за себе, али су међу собом расправљали шта значи »устати из мртвих«.

¹¹ Зато упиташе Исуса: »Зашто учитељи закона говоре да прво треба да дође Илија?»

¹² »Додуше, заиста ће прво доћи Илија и све обновити«, рече им он. »Али, зашто је онда записано за Сина човечијега да ће много да препати и да ће бити одбачен? ¹³ А ја вам кажем: Илија је дошао, а они су с њим учинили како им се прохтело, као што је за њега и записано.«

Излечење опседнутог дечака

(Мт 17,14-20; Лк 9,37-43а)

¹⁴ Када су стигли к осталим ученицима, видеше силан народ око њих и учитеље закона како с њима расправљају. ¹⁵ Чим је сав онај народ угледао Исуса, веома се изненадише, па притрчаше да га поздраве.

¹⁶ »О чему то расправљате с њима?» упита их он.

¹⁷ А један из народа му одговори: »Учитељу, довео сам ти свога сина, који има духа немости. ¹⁸ Кад га спопадне, баца га на земљу, уста му се запене, шкр-

гуће зубима и кочи се. Замолио сам твоје ученике да га истерају, али нису могли.»

¹⁹ »О, неверни нараштају«, рече им Исус, »докле ћу још морати да будем с вама? Докле ћу још морати да вас подносим? Доведите ми га.«

²⁰ И они му га доведоше.

Када је дух угледао Исуса, одмах протресе дечака, који паде на земљу и поче да се ваља на све стране, а на уста му удари пена.

²¹ »Колико дуго је већ овакав?« упита Исус његовог оца.

А овај рече: »Још од малих ногу. ²² И често га баца чак и у ватру и у воду да га убије. Него, ако можеш нешто да учиниш, смилуј нам се и помози нам.«

²³ »Ако можеш?« рече Исус. »Све је могуће ономе ко верује.«

²⁴ А дечаков отац одмах повика: »Верујем! Помози мојој невери!«

²⁵ Када је Исус видео да све више народа притрчава к њима, запрети нечистом духу рекавши му: »Душе немости и глувоће, заповедам ти: изађи из њега и никад више у њега не улази!«

²⁶ И дух повика, жестоко протресе дечака и изађе. А дечак остаде као мртав, па многи рекоше да је умро. ²⁷ Али Исус га узе за руку и подиже га, и он устаде.

²⁸ Када је ушао у кућу, његови ученици га насамом упиташе: »Зашто ми нисмо могли да га истерамо?«

²⁹ А Исус им одговори: »Ова врста само молитвом † може да се истера.«

Исус други пут предсказује своју смрт и васкрсење (Мт 17,22-23; Лк 9,436-45)

³⁰ Када су отишли оданде, пролазили су кроз Галилеју. А Исус није желео да то неко дозна ³¹ пошто је учио своје ученике.

»Сина човечијега ће предати људима у руке и они ће га убити«, говорио им је. »А кад га убију, он ће после три дана васкрснути.«

³² Али они нису разумели о чему говори, а плашили су се да га питају.

Ко је највећи? (Мт 18,1-5; Лк 9,46-48)

³³ Када су стигли у Кафарнаум и када је ушао у кућу, Исус их упита: »О чему сте оно путем расправљали?«

³⁴ А они су ћутали, јер су путем један с другим расправљали о томе ко је највећи.

³⁵ Тада Исус седе, позва к себи Дванаесторицу, па им рече: »Ко хоће да буде први, нека буде међу свима последњи и свима служитељ.«

³⁶ Онда узе једно дете, постави га међу њих, загрли га, па им рече: ³⁷ »Ко год прими једно овакво дете у моје име, мене прима. А ко прима мене, не прима мене, него Онога који ме је послао.«

† молитвом У неким рукописима стоји: молитвом и постом.

Ко није против нас, тај је за нас (Лк 9,49-50)

³⁸ »Учитељу«, рече му Јован, »видели смо једнога како у твоје име истерује демоне. Забрали смо му, јер није један од нас.«

³⁹ »Не браните му«, рече Исус, »јер нико ко у моје име учини чудо не може одмах рђаво да говори о мени. ⁴⁰ Ко није против нас, тај је за нас. ⁴¹ Ко вам пружи чашу воде зато што сте Христови, истину вам кажем: неће изгубити своју награду.«

Саблазни (Мт 18,6-9; Лк 17,1-2)

⁴² »Ко саблазни једнога од ових малих који у мене верују, боље би му било да му око врата обесе млински камен и да га баце у море. ⁴³ Ако те твоја рука саблажњава, одсеци је. Боље ти је да у живот уђеш кљаст него да имаш обе руке, а одеш у пакао, у неугасиви огањ. ⁴⁴ †⁴⁵ Ако те твоја нога саблажњава, одсеци је. Боље ти је да у живот уђеш хром него да имаш обе ноге, а будеш бачен у пакао. ⁴⁶ †⁴⁷ Ако те твоје око наводи на грех, ископај га. Боље ти је да у Божије царство уђеш са једним оком него да имаш оба ока, а будеш бачен у пакао, ⁴⁸ где ,њихов црв не умире и огањ се не гаси'. †⁴⁹ Јер, свако ће бити посољен огњем.

⁵⁰ »Со је добра. Али, ако со постане неслана, чиме ћете је зачинити? Имајте соли у себи и будите у миру један с другим.«

Развод (Мт 19,1-12)

10 Исус потом крену оданде, па оде у јудејске крајеве и преко реке Јордан. И опет му дође народ, а он их је, по свом обичају, учио.

² Приђоше и неки фарисеји с намером да га искушају, па га упиташе: »Да ли човек сме да се разведе од своје жене?«

³ А он им рече: »Шта вам је Мојсије заповедио?«

⁴ »Мојсије је дозволио човеку да напише потврду о разводу и да се разведе«, одговорише они.

⁵ »Мојсије је ту заповест написао због окоролести вашег срца«, рече им Исус. ⁶ »Али, у почетку стварања Бог их ,створи мушко и женско' †. ⁷ ,Зато ће човек оставити свога оца и мајку и сјединити се са својом женом ††, ⁸ и двоје ће бити једно тело.' ††† Тако више нису двоје, него једно тело. ⁹ Нека, дакле, човек не раставља оно што је Бог сјединио.«

¹⁰ Када су опет били у кући, ученици га упиташе о овоме, ¹¹ а Исус им рече: »Ко се разведе од своје жене и ожени се другом, чини према њој прељубу.

†† У неким рукописима стоји: огањ, ⁴⁴ где ,њихов црв не умире и огањ се не гаси'. † У неким рукописима стоји: пакао, ⁴⁶ где ,њихов црв не умире и огањ се не гаси'. †† Ис 66,24 †† 1. Мојс 1,27 ††† и сјединити ... женом У неким раним рукописима не стоји: и сјединити се са својом женом. ††† 1. Мојс 2,24

¹² А и она, ако се разведе од свога мужа и уда за другога, чини прељубу.«

Исус и деца

(Мт 19,13-15; Лк 18,15-17)

¹³ Људи су му доносили децу да их дотакне, а ученици су их грдили.

¹⁴ Када је Исус то видео, наљути се, па им рече: »Пустите децу да ми приђу. Не спречавајте их, јер таквима припада Божије царство. ¹⁵ Истину вам кажем: ко Божије царство не прихвати попут малог детета, неће у њега ући.«

¹⁶ Онда загрли децу и благослови их, полажући на њих руке.

Богаташ

(Мт 19,16-30; Лк 18,18-30)

¹⁷ Када је Исус изашао на пут, притрча му један човек, паде пред њим на колена, па га упита: »Добри учитељу, шта треба да учиним да наследим вечни живот?«

¹⁸ »Зашто ме зовеш добрим?« упита га Исус. »Нико није добар осим једнога – Бога. ¹⁹ Заповести знаш: Не убиј, Не учини прељубу, Не укради, Не сведочи лажно, Не превари, Поштуј свога оца и мајку.[†]«

²⁰ »Учитељу«, рече човек, »свега тога сам се држао од свога детињства.«

²¹ Исус га погледа и заволе, па му рече: »Једно ти недостаје: иди и продај све што имаш, па подели сиромасима, и имаћеш благо на небу. Тада хајде за мном.«

²² А човек се на те речи смркну, па оде жалостан, јер је имао велико богатство.

²³ Исус погледа унаоколо, па рече ученицима: »Како је тешко имућнима да уђу у Божије царство.«

²⁴ А ученици се зачудише његовим речима.

Стога им он опет рече: »Пријатељи ^{††}, како је тешко [‡] ући у Божије царство. ²⁵ Лакше је камили да прође кроз иглене уши него богаташу да уђе у Божије царство.«

²⁶ А ученици се још више зачудише, па почеше међу собом да говоре: »Па ко онда може да се спасе?«

²⁷ Исус их погледа, па рече: »Људима је то немогуће, али Богу није, јер Богу је све могуће.«

²⁸ »Ево«, поче Петар да му говори, »ми смо све оставили и пошли за тобом.«

²⁹ »Истину вам кажем«, рече Исус, »нема ниједнога који је оставио кућу, или браћу, или сестре, или мајку, или оца, или децу, или њиве ради мене и ради еванђеља, ³⁰ а да сад, у овом времену, неће добити стотруко: куће, и браћу, и сестре, и мајке, и децу и њиве – уз прогоне – а у будућем свету, вечни живот. ³¹ Али, многи први, биће последњи, а последњи – први.«

[†] 2. Мојс 20,12-16; 5. Мојс 5,16-20 ^{††} Пријатељи Дословно: Дечице. [‡] како је тешко У неким рукописима стоји: како је тешко онима који се уздају у богатство.

Исус трећи пут предсказује своју смрт и васкрсење

(Мт 20,17-19; Лк 18,31-34)

³² Када су кренули путем који води у Јерусалим, а Исус ишао испред њих, ученици се зачудише, а оне који су ишли за њима обузе страх.

Тада Исус опет одведе Дванаесторицу на страну, па поче да им говори о томе шта ће му се догодити: ³³ »Ево, кренули смо у Јерусалим, где ће Син човечији бити предат првосвештеницима и учитељима закона, и они ће га осудити на смрт. Онда ће га предати незнабошцима ³⁴ и они ће му се ругати, плувати га, избичевати и убити, а он ће после три дана васкрснути.«

Захтев Зеведејевих синова

(Мт 20,20-28)

³⁵ Тада му приђоше Јаков и Јован, Зеведејеви синови.

»Учитељу«, рекоше, »хоћемо да учиниш за нас оно што ћемо те замолити.«

³⁶ А он их упита: »Шта хоћете да учиним за вас?«

³⁷ »Дај да један од нас у твојој слави седи теби десна, а други слева«, одговорише они.

³⁸ »Не знате шта тражите«, рече им Исус. »Можете ли да пијете из чаше из које ја пијем или да се крстите крштењем којим се ја крштавам?«

³⁹ А они рекоше: »Можемо.«

Исус онда рече: »Пићете из чаше из које ја пијем и бићете крштени крштењем којим се ја крштавам. ⁴⁰ Али није моје да одређујем ко ће седети са моје десне или леве стране. Та места припадају онима за које су припремљена.«

⁴¹ Када су то чула остала десеторица, почеше да се љуте на Јакова и Јована.

⁴² Тада их Исус позва к себи, па им рече: »Знате да они који се сматрају владарима народâ, господаре њима, а великаши их држе под влашћу. ⁴³ Али, нека међу вама не буде тако. Него, ко хоће да буде велик међу вама, нека вам буде служитељ, ⁴⁴ и ко хоће да буде први међу вама, нека свима буде слуга. ⁴⁵ Јер, ни Син човечији није дошао да му служе, него да служи и да свој живот дâ као откупнину за многе.«

Излечење слепог Вартимеја

(Мт 20,29-34; Лк 18,35-43)

⁴⁶ Потом стигоше у Јерихон. Док је Исус са својим ученицима и силним народом излазио из Јерихона, поред пута је седео слепи просјак Вартимеј – то јест син Тимејев. ⁴⁷ Када је чуо да то пролази Исус Назарећанин, повика: »Исусе, Сине Давидов, смилуј ми се!«

⁴⁸ Многи га опоменуше да ућути, али он је још више викао: »Сине Давидов, смилуј ми се!«

⁴⁹ Исус се заустави и рече: »Позовите га.«

И они позваше слепога рекавши му: »Само храбро! Устани, зове те.«

⁵⁰ А он збаци свој огртач, скочи на ноге и приђе Исусу.

⁵¹ »Шта хоћеш да учиним за тебе?« упита га Исус. »Рабуни«, одговори слепи, »да прогледам.«

⁵² А Исус му рече: »Иди. Твоја вера те је излечила.«

И човек одмах прогледа и пође путем за Исусом.

Исус улази у Јерусалим

(Мт 21,1-11; Лк 19,28-40; Јн 12,12-19)

11 Када су се приближили Јерусалиму и стигли до Витфаге и Витаније код Маслинске горе, Исус посла двојицу својих ученика ² рекавши им: »Идите у село пред вама и чим уђете у њега, наћи ћете привезано магаре на коме још нико није јахао. Одвежите га и доведите. ³ А ако вас неко упита: „Зашто то радите?“, реците му: „Потребно је Господу, али он ће га одмах вратити овамо.“

⁴ И они одоше и нађоше магаре привезано за капију, напољу на улици, па га одвезаше.

⁵ А неки од оних који су тамо стајали упиташе их: »Шта то радите? Зашто одвезујете то магаре?«

⁶ Они им одговорише као што им је Исус рекао и ови их пустише. ⁷ Онда магаре доведоше Исусу, на њега ставише своје огртаче, а Исус га узјаха.

⁸ Многи по путу простреше своје огртаче, а други гране које су насекли по пољима. ⁹ Они који су ишли испред њега и они коју су ишли иза њега, викали су:

»Хосана!

„Благословен онај који долази у име Господа!“ †

¹⁰ »Благословено царство нашег оца Давида, које долази!

Хосана на висини!«

¹¹ Исус уђе у Јерусалим, па оде у Храм и све разгледа. Али, пошто је већ било касно, крену са Дванаесторицом у Витанију.

Исус проклиње смокву

(Мт 21,18-19)

¹² Сутрадан, када су одлазили из Витаније, Исус огладне. ¹³ У даљини угледа олисталу смокву, па се упути према њој да нађе неки плод. Али, када је дошао до ње, не нађе ништа осим лишћа, јер није било време смоквама.

¹⁴ Тада рече смокви: »Не јео нико твоје плодове више никад!«

А то су чули и његови ученици.

Исус у Храму

(Мт 21,12-17; Лк 19,45-48; Јн 2,13-22)

¹⁵ Када су стигли у Јерусалим, Исус уђе у Храм и поче да истерује све који су тамо куповали и продавали и испреврта столове мењачима новца, а продавцима голубова клупе. ¹⁶ И ником није допуштао да кроз Храм пронесе било какву посуду.

† Пс 118,25-26

¹⁷ Онда поче да их учи, говорећи им: »Зар није записано: „Мој дом ће се звати дом молитве за све народе“ †? А ви сте од њега направили „јазбину разбојничку“ ‡.«

¹⁸ Чули су то и првосвештеници и учитељи закона, па почеше да траже начин да га убију, јер су га се бојали пошто се сав народ дивео његовом учењу.

¹⁹ Када је пало вече, Исус и његови ученици изађоше из града.

Имајте вере

(Мт 21,20-22)

²⁰ А ујутро, док су пролазили, видеше да се она смоква из корена осушила.

²¹ Петар се сети, па рече Исусу: »Раби, погледај! Осушила се она смоква коју си проклео!«

²² »Имајте вере у Бога †«, рече им Исус. ²³ »Истину вам кажем: ко год рекне овој гори: „Иди и баци се у море!“ – а не посумња у свом срцу, него верује да ће бити то што говори – биће му. ²⁴ Зато вам кажем: све за шта се молите и што замолите, верујте да сте већ добили, и биће вам. ²⁵ И док стојите и молите се, опраштајте ако имате нешто против неког, да и вама ваш небески Отац опрости ваше грешке.« ‡

Одакле Исусу власт?

(Мт 21,23-27; Лк 20,1-8)

²⁷ И опет дођоше у Јерусалим.

Док је Исус ходао по Храму, приђоше му првосвештеници, учитељи закона и старешине, ²⁸ па га упиташе: »Којом влашћу ово чиниш и ко ти је дао власт да ово чиниш?«

²⁹ »И ја ћу вас нешто упитати«, рече им Исус, »па ако ми одговорите, рећи ћу вам којом влашћу ово чиним. ³⁰ Да ли је Јованово крштење било са неба или од људи? Одговорите ми.«

³¹ А они почеше о томе да расправљају међу собом, говорећи: »Ако кажемо: „Са неба“, он ће рећи: „Зашто му онда нисте веровали?“ ³² А да кажемо: „Од људи...?“ Плашили су се народа, јер су сви сматрали да је Јован заиста пророк.

³³ Зато одговорише Исусу: »Не знамо.«

Тада им Исус рече: »Онда ни ја нећу рећи вама којом влашћу ово чиним.«

Прича о виноградарима

(Мт 21,33-46; Лк 20,9-19)

12 Потом Исус поче да им говори у причама: »Један човек засадио виноград, ограддио га плотом, ископао муљачу и сазидео стражарску кулу, па га изнајмио неким виноградарима и отпутовао. ² Кад је дошло време бербе, посла он виногра-

†† Мој дом ... народе Ис 56,7 ‡ ‡ ‡ јазбину разбојничку Јер 7,11 †† Имајте вере у Бога У неким раним рукописима стоји: Ако имате вере у Бога. ‡‡ У неким рукописима стоји: ‡ Али, ако ви не опростите, ни вама ваш Отац, који је на небу, неће опростити ваше грешке.

дарима слугу да од њих узме део виноградских плодова. ³ Али виноградари зграбише слугу, па га претукоше и отераше празних руку. ⁴ Он им онда посла другог слугу. Њега виноградари изудараше по глави и извргоше руглу. ⁵ Он посла и трећег слугу – њега убише. И посла још многе, а виноградари једне претукоше, а друге убише.

⁶ »Имао је још само једнога – свог вољеног сина. На крају посла и њега, говорећи себи: »Мог сина ће поштовати.«

⁷ »Али виноградари рекоше један другом: »Ово је наследник. Хајде да га убијемо, па ће наследство бити наше.« ⁸ И зграбише га, па га убише и избацише из винограда.

⁹ »Шта ће, дакле, учинити власник винограда? Доћи ће и побити виноградаре, а виноград ће дати другим.«

¹⁰ »Зар нисте ово читали у Писму:

»Камен који градитељи одбацише постаде камен угаони.

¹¹ Господ то учини

и то је дивно у нашим очима?« †

¹² А они су тражили начин да га ухвате, јер су знали да је ову причу испричао против њих. Али бојали су се народа, па га оставише и одоше.

Плаћање пореза цару

(Мт 22,15-22; Лк 20,20-26)

¹³ Онда му послаше неке фарисеје и иродовце да га ухвате у речи.

¹⁴ »Учитељу«, рекоше му ови кад су дошли, »знамо да си истинољубив и да се ни на кога не обазиреш, јер не гледаш ко је ко, већ у складу са истином учиш народ Божијем путу. Да ли је право да се цару даје порез или није? Да ли да га дамо или не?«

¹⁵ Али Исус је знао да су лицемерни, па им рече: »Зашто ме искушавате? Донесите ми динар да га погледам.«

¹⁶ Они донеше, а он их упита: »Чији је ово лик и натпис?«

»Царев«, рекоше му они.

¹⁷ Тада им Исус рече: »Дајте цару царско, а Богу Божије.«

И они му се задивише.

Васкрсење мртвих

(Мт 22,23-33; Лк 20,27-40)

¹⁸ Онда дођоше к њему и садукеји, који кажу да нема васкрсења, па га упиташе: ¹⁹ »Учитељу, Мојсије нам је написао да ако неком умре брат и остави жену, али не остави деце, његов брат треба да се ожени том женом и подигне потомство своје браћу.

²⁰ »Била су седморица браће. Први се оженио и умро, али није оставио потомство. ²¹ Његову удовицу је узео други брат, па је и он умро без потомства. Исто се десило и са трећим. ²² И ниједан од седмо-

рице није оставио потомство. На крају је умрла и жена. ²³ О васкрсењу – када васкрсну – чија ће она бити, пошто је свој седморици била жена?«

²⁴ »У заблуди сте«, рече им Исус, »зато што не знате ни Писма ни Божију силу. ²⁵ Јер, када људи устану из мртвих, неће се ни женити ни удавати, него ће бити као анђели на небу. ²⁶ А о мртвима, да васкрсавају – зар нисте у Мојсијевој књизи читали оно о грму, када је Бог рекао Мојсију: »Ја сам Бог Авраамов, Бог Исааков и Бог Јаковљев.« †²⁷ Он није Бог мртвих, него живих. У великој сте заблуди.«

Највећа заповест

(Мт 22,34-40; Лк 10,25-28)

²⁸ Тада приђе један учитељ закона, који их је чуо како расправљају. Видевши да им је Исус добро одговорио, упита га: »Која је најважнија од свих заповести?«

²⁹ »Ова је најважнија«, одговори Исус, »Чуј, Израеле! Господ, наш Бог, Господ је један! ³⁰ Воли Господа, свога Бога, свим својим срцем, свом својом душом, свим својим умом и свом својом снагом.« †³¹ А друга је: »Воли свога ближњега као самога себе.« †

Нема већих заповести од ових.«
³² »Лепо речено, учитељу«, рече му учитељ закона. »У праву си кад кажеш да је Бог само један и да нема другог осим њега. ³³ Волети га свим својим срцем, свим својим умом и свом својом снагом, и волети ближњега као самога себе важније је од свих паљеница и кланих жртава.«

³⁴ Видевши да је човек разумно одговорио, Исус му рече: »Ниси далеко од Божијег царства.«

И нико се више усудио да га нешто пита.

Чији је Христос син?

(Мт 22,41-46; Лк 20,41-44)

³⁵ Док је учио народ у Храму, Исус упита: »Зашто учитељи закона говоре да је Христос Давидов син?«

³⁶ Сам Давид рече у Светом Духу:

»Рече Господ моме Господу:

седи ми здесна

док твоје непријатеље

не положим под твоје ноге.« †

³⁷ Дакле, сâм Давид га зове Господом. Како он онда може да му буде син?« А силан народ га је са уживањем слушао.

Упозорење против учитеља закона

(Мт 23,1-36; Лк 20,45-47)

³⁸ Учећи их, Исус рече: »Чувајте се учитеља закона. Они воле да иду у дугим огртачима, да их поздрављају на трговима, ³⁹ прва седишта у синагогама и почасна места на гозбама. ⁴⁰ Они прождиру удовичке куће и размећу се дугим молитвама. Такви ће бити најстроже кажњени.«

† Пс 118,22-23

†† 2. Мојс 3,6 † 5. Мојс 6,4-5 †† 3. Мојс 19,18 †† Пс 110,1

Удовичин прилог

(Лк 21,1-4)

⁴¹ Исус седе преко пута храмске ризнице и поче да посматра људе како у њу стављају новац. А многи богаташи су стављали много. ⁴² Дође и једна сиромашна удовица и стави два лептона [†], то јест један кодрант.

⁴³ Тада Исус позва к себи своје ученике, па им рече: »Истину вам кажем: ова сиромашна удовица је ставила више од свих који су стављали у ризницу. ⁴⁴ Јер, сви су они ставили од свога вишка, а она је од своје сиротиње ставила све – све што је имала за живот.«

Исус предсказује уништење Храма

(Мт 24,1-2; Лк 21,5-6)

13 Када је Исус излазио из Храма, један од његових ученика му рече: »Учитељу, види! Какво камење и какво здање!«

² А Исус му рече: »Гледаш ово велико здање? Неће овде остати ни камен на камену који неће бити разваљен.«

Почетак невоља

(Мт 24,3-14; Лк 21,7-19)

³ Док је седео на Маслинској гори, преко пута Храма, Петар, Јаков, Јован и Андреја га упиташе насамом: ⁴ »Реци нам, када ће то бити и који ће бити знак да ће се све то испунити?«

⁵ »Пазите да вас нико не заведе«, поче Исус да им говори. ⁶ »Многи ће доћи у моје име и говорити: 'Ја сам' и многе ће завести. ⁷ Када чујете за ратове и гласине о ратовима, не узнемиравајте се, јер то мора да се догоди, али то још није крај. ⁸ Народ ће се дићи против народа и царство против царства. И биће земљотреса на разним местима, и биће глади. То је само почетак порођајних мука.

⁹ »Чувајте се! Предаваће вас судовима и батинати вас по синагогама. Због мене ће вас изводити пред намеснике и царе – за сведочанство њима.

¹⁰ Еванђеље прво мора да се проповеда свим народима. ¹¹ А када вас буду водили да вас предају, немојте унапред да се бринете шта ћете рећи, него говорите оно што вам тога часа буде дато. Јер, нећете говорити ви, већ Свети Дух.

¹² »Брат ће брата предавати да га убију, а отац деце. Деца ће се дизати против родитеља и убијати их. ¹³ И сви ће вас мрзети због мога имена. Али, ко истраје до краја, биће спасен.«

Велика невоља

(Мт 24,15-28; Лк 21,20-24)

¹⁴ »А када видите да 'грозота пустошења' ^{††} стоји тамо где јој није место« – ко ово чита, нека схвати –

[†] два лептона Лептон је био новчић најмање вредности.
^{††} Дан 9,27; 11,31; 12,11

»нека тада они који буду у Јудеји беже у брда. ¹⁵ Ко се затекне на крову, нека не силази и не улази у кућу да нешто узме, ¹⁶ и ко се затекне у пољу, нека се не враћа да узме огртач. ¹⁷ Тешко трудницама и дојиљама тих дана! ¹⁸ Молите се да то не буде у зиму, ¹⁹ јер ће тих дана настати невоља какве није било од почетка, када је Бог створио свет, до сада, нити ће је бити. ²⁰ И да Господ није скратио те дане, нико се не би спасао. Али скратио их је ради изабраних, ради оних које је изабрао.

²¹ »Ако вам тада неко каже: 'Ево Христа овде!' или: 'Ено га онде!', не верујте. ²² Јер, појавиће се лажни христоси и лажни пророци и чинити знамења и чуда да би, ако могу, завели изабране. ²³ Чувајте се, дакле. Све сам вам унапред рекао.«

Долазак Сина човечијега

(Мт 24,29-35; Лк 21,25-33)

²⁴ »А тих дана – после ове невоље – сунце ће потамнети

и месец више неће сјати,

²⁵ падаће звезде са неба

и небеске силе биће уздрмане'. [‡]

²⁶ »Тада ће људи видети Сина човечијега како у облацима долази са великом силом и славом. ²⁷ Он ће тада послати анђеле и скупити своје изабране са све четири стране света ^{††}, од краја земље до краја неба.

²⁸ »А од смокве научите ово ^{‡‡}: чим јој гране омекшају и олистају, знате да је лето близу. ²⁹ Тако, када видите да се све ово догађа, знајте да је близу, пред вратима. ³⁰ Истину вам кажем: овај нараштај неће проћи док се све ово не догоди. ³¹ Небо и земља ће проћи, али моје речи неће проћи.«

Не зна се ни дан ни час

(Мт 24,36-44)

³² »А о том дану или о том часу не зна нико – ни анђели на небу ни Син, него само Отац. ³³ Будно пазите ^{‡‡‡}, јер не знате када ће то време доћи. ³⁴ То је као када човек одлази на пут: остави кућу, овласти слуге и сваком одреди његов посао, а вратару нареди да бди. ³⁵ Бдите, дакле, јер не знате када ће господар куће доћи – да ли увече, или у поноћ, или кад се петлови огласе, или изјутра – ³⁶ да вас, ако изненада дође, не затекне на спавању.

³⁷ »А то што вама кажем, свима кажем: бдите.«

Завера против Исуса

(Мт 26,1-5; Лк 22,1-2; Јн 11,45-53)

14 Била су два дана до Пасхе и Празника бесквасног хлеба. Првосвештеници и учитељи закона тражили су начин да Исуса на превару ухвате и убију. ² »Али не за време празника«, говорили су, »да се народ не побуни.«

[‡] Ис 13,10; 34,4 ^{††} са све ... света Дословно: од четири ветра. ^{‡‡} научите ово Дословно: научите ову причу. ^{‡‡‡} пазите У неким рукописима стоји: пазите и молите се.

Помазање у Витанији

(Мт 26,6-13; Јн 12,1-8)

³ А Исус је био у Витанији, у кући Симона Губавца. Док је лежао за трпезом, дође једна жена са посудом од алабастера пуном скупоцене мирисне помасти од чистог нарда, па разби посуду и изли помаст на његову главу.

⁴ А неки почеше да негодују, говорећи један другом: »Чему то расипање помасти? ⁵ Та помаст је могла да се прода за више од триста динара †, па да се то подели сиромасима.«

И строго је изгрдише.

⁶ »Пустите је«, рече Исус. »Зашто је гњавите? Учинила ми је нешто лепо. ⁷ Јер, сиромаше ћете увек имати са собом и моћи ћете да им помогнете кад год хоћете, али мене нећете увек имати. ⁸ Она је учинила што је могла: унапред ми је помазала тело за сахрану. ⁹ Истину вам кажем: где год се, у целом свету, буде проповедало еванђеље говориће се и о овоме што је она учинила, у спомен на њу.«

Јуда се договара да изда Исуса

(Мт 26,14-16; Лк 22,3-6)

¹⁰ Тада Јуда Искариотски, један од Дванаесторице, оде првосвештеницима да им изда Исуса. ¹¹ А они, када су то чули, обрадоваше се и обећаше да ће му дати новца, па он поче да тражи повољну прилику да га изда.

Исус једе пасхалну вечеру с ученицима

(Мт 26,17-25; Лк 22,7-14, 21-23; Јн 13,21-30)

¹² Првог дана Празника бесквасног хлеба, када се жртвује пасхално јагње, ученици упиташе Исуса: »Где хоћеш да одемо и да ти спремимо да једеш пасхалну вечеру?«

¹³ Он тада посла двојицу својих ученика рекавши им: »Идите у град и тамо ће вас срести човек који носи крчаг воде. Идите за њим, ¹⁴ па где уђе, тамо реците домаћину: „Учитељ пита: „Где ми је гостинска соба у којој ћу јести пасхалну вечеру са својим ученицима?“« ¹⁵ И он ће вам показати велику, намештену и спремљену собу на спрату. Тамо нам спремите.«

¹⁶ И ученици изађоше и одоше у град и нађоше све онако како им је Исус и рекао, па спремисе пасхалну вечеру.

¹⁷ Када је пало вече, Исус оде онамо са Дванаесторицом.

¹⁸ »Истину вам кажем«, рече он док су лежали за трпезом и јели, »један од вас ће ме издати, један који са мном једе.«

¹⁹ Они се ражалостише, па почеше један за другим да га питају: »Да нећу ја?«

²⁰ »Један од Дванаесторице«, рече им он, »који са мном умаче у зделу. ²¹ Син човечији ће, додуше,

† *триста динара један динар је имао вредност једне наднице.*

отићи као што је за њега написано, али тешко оном човеку који изда Сина човечијега: боље би му било да се није ни родио.«

Господња вечера

(Мт 26,26-30; Лк 22,15-20; 1. Кор 11,23-25)

²² Док су јели, Исус узео хлеб, благослови га и изломи, па им га даде, говорећи: »Узмите – ово је моје тело.«

²³ Онда узео чашу, захвали Богу и даде им је, па су сви из ње пили.

²⁴ »Ово је моја крв«, рече им, »крв савеза, која се пролива за многе. ²⁵ Истину вам кажем: више нећу пити од лозиног рода до онога дана када ћу га, новог, пити у Божијем царству.«

²⁶ Затим отпеваше хвалоспев, па одоше на Маслинску гору.

Исус предсказује да ће га се Петар одрећи

(Мт 26,31-35; Лк 22,31-34; Јн 13,36-38)

²⁷ »Сви ћете се саблазнити«, рече им Исус. »Јер, записано је:

„Ударићу пастира,
и овце ће се раштркати.“ ††

²⁸ Али, после свог васкрсења, отићи ћу пред вама у Галилеју.«

²⁹ А Петар му рече: »Ако се сви и саблазне, ја нећу!«

³⁰ »Истину ти кажем«, рече му Исус, »данас, још ове ноћи, пре него што се петало два пута ‡ огласи, ти ћеш ме се три пута одрећи.«

³¹ Али Петар је још упорније говорио: »Ако треба и да умрем с тобом, нећу те се одрећи.«

А тако рекоше и сви остали.

Исус се моли у Гетсиманији

(Мт 26,36-46; Лк 22,39-46)

³² Тада одоше на место које се зове Гетсиманија.

»Седите овде док се ја помолим«, рече Исус својим ученицима, ³³ па са собом поведе Петра, Јакова и Јована.

Обузеше га велик страх и тескоба, ³⁴ па им рече: »Душа ми је насмрт жалосна. Останите овде и бдите.«

³⁵ Потом оде мало даље, паде ничице, молећи се да га, ако је могуће, тај час мимоиђе.

³⁶ »Аба ††, Оче«, говорио је, »ти све можеш. Отклони ову чашу од мене. Али, нека не буде моја воља, него твоја.«

³⁷ Потом се врати и нађе их како спавају.

»Симоне«, рече Петру, »зар спаваш? Зар ниси могао ни један сат да пробдиш? ³⁸ Бдите и молите се, да не паднете у искушење. Дух је, додуше, вољан, али је тело слабо.«

³⁹ Онда опет оде и помоли се, изговоривши исте речи. ⁴⁰ Када се опет вратио, нађе их како спавају.

†† *Зах 13,7 ‡ два пута У неким раним рукописима не стоји: два пута. †† Аба »Аба« на арамејском језику значи »очек«.*

Очи су им се склапале, па нису знали шта да му одговоре.

⁴¹ Када се трећи пут вратио, рече им: »Зар још спавате и одмарате се? Доста је било! Дошао је час! Ево, Сина човечијега предају грешницима у руке.
⁴² Устајте! Хајдемо! Ево мој издајник долази.«

Исус издан и ухваћен

(Мт 26,47-56; Лк 22,47-53; Јн 18,3-12)

⁴³ И док је он још говорио, стиже Јуда, један од Дванаесторице, и с њим, с мачевима и тољагама, светина коју су послали првосвештеници, учитељи закона и старешине. ⁴⁴ А његов издајник је с њима уговорио знак: »Кога пољубим – тај је«, рекао је. »Њега ухватите и одведите под стражом.«

⁴⁵ И чим је дошао, приђе Исусу и рече: »Раби«, и пољуби га.

⁴⁶ Тада људи пограбише Исуса и ухватише га. ⁴⁷ А један од присутних потезе мач, удари првосвештениковог слугу и одсече му ухо.

⁴⁸ Исус им рече: »Изашли сте као неког разбојника да ме ухватите, с мачевима и тољагама. ⁴⁹ Сваког дана сам био с вама и учио народ у Храму, и нисте ме ухватили. Али, Писма треба да се испуне.«

⁵⁰ Тада га сви оставише и побегоше.

⁵¹ А за њим је ишао један младић, огрнут чаршавом преко голог тела. И њега зграбише, ⁵² али он збаци чаршав и побеже гд.

Исус пред Синедрионом

(Мт 26,57-68; Лк 22,54-56, 63-71; Јн 18,13-14, 19-24)

⁵³ Исуса одведоше првосвештенику, па се окупише сви првосвештеници, старешине и учитељи закона. ⁵⁴ А Петар је на одстојању ишао за Исусом све до првосвештениковог дворишта, па је тамо сео са слугама и грејао се поред ватре.

⁵⁵ Првосвештеници и цео Синедрион тражили су неки доказ против Исуса, да би могли да га погубе, али га не нађоше. ⁵⁶ Многи су, наиме, лажно сведочили против њега, али им се сведочења нису слагала.

⁵⁷ Тада устадоше неки, па лажно посведочише против њега говорећи: ⁵⁸ »Чули смо га како говори: „Порушићу овај храм саграђен људским рукама, па ћу за три дана подићи други, који неће бити саграђен рукама.“«

⁵⁹ Али ни у том сведочењу се не сложише.

⁶⁰ Онда устаде првосвештеник, стаде у средину, па упита Исуса: »Зар нећеш ништа да одговориш? Шта то ови сведоче против тебе?«

⁶¹ Али Исус је ћутао и ништа није одговарао.

Тада га првосвештеник упита: »Јеси ли ти Христос, Син Благословенога?«

⁶² »Ја сам«, одговори Исус. »И видећете Сина човечијега како седи Силноме здесна и долази са небеским облацима.«

⁶³ На то првосвештеник раздера своју кошуљу и рече: »Шта нам још требају сведоци! ⁶⁴ Чули сте хулу! Шта мислите?«

И они сви пресудише да је заслужио смрт.

⁶⁵ Онда неки почеше да га пљују, да му покривају лице и да га ударају песницама, говорећи му: »Пророку!«

Потом га пограбише слуге и ишамараше га.

Петар се одриче Исуса

(Мт 26,69-75; Лк 22,56-62; Јн 18,15-18, 25-27)

⁶⁶ Док је Петар био доле у дворишту, дође једна од првосвештеникових слушкиња. ⁶⁷ Она виде Петра како се греје, па га загледа и рече: »И ти си био с оним Назарећанином, Исусом!«

⁶⁸ Али он то порече говорећи: »Нити знам, нити разумем шта говориш«, па изађе у предње двориште. А петао се огласи.

⁶⁹ Она слушкиња га опет угледа, па поче да говори онима који су тамо стајали: »Овај је један од њих!«

⁷⁰ А Петар то опет порече.

Мало касније, они који су тамо стајали рекоше Петру: »Ти си заиста један од њих, јер си и ти Галилејац!«

⁷¹ А он поче на себе да призива проклетства и да се заклиње: »Не познајем човека о коме говорите!«

⁷² Истог часа петао се огласи други пут [†] и Петар се сети речи које му је Исус рекао: »Пре него што се петао два пута ^{††} огласи, ти ћеш ме се три пута одрећи« [‡], и бризну у плач.

Исус пред Пилатом

(Мт 27,1-2, 11-14; Лк 23,1-5; Јн 18,28-38)

15 Одмах ујутро, првосвештеници, заједно са старешинама, учитељима закона и целим Синедрионом, донеше одлуку, па Исуса везаше, одведоше и предадоше Пилату.

² »Јеси ли ти цар Јудеја?« упита га Пилат.

»Тако је као што кажеш«, одговори му Исус, ³ а првосвештеници почеше за много тога да га оптужују.

⁴ Онда га Пилат опет упита: »Зар нећеш да одговориш? Видиш ли за шта те све оптужују?«

⁵ Али Исус више ништа не одговори, па се Пилат веома зачуди.

Исус осуђен на смрт

(Мт 27,15-26; Лк 23,13-25; Јн 18,39-19,16)

⁶ А Пилат је у време празника ослобађао затвореника којег би му затражили. ⁷ Тада је у оковима, заједно са побуњеницима који су починили убиство у побуну, био и човек по имену Варава. ⁸ Народ дође, па поче од Пилата да тражи оно што им је он о празнику обично чинио.

[†] други пут У неким раним рукописима не стоји: други пут.

^{††} два пута У неким раним рукописима не стоји: два пута. [‡] Мк 14,30

⁹ Пилат их упита: »Хоћете ли да вам ослободим цара Јудеја?«

¹⁰ Знао је, наиме, да су Исуса првосвештеници предали из зависти.

¹¹ Али првосвештеници наговорише народ да траже да им радије ослободи Вараву.

¹² Пилат их опет упита: »А шта хоћете да урадим са оним кога зовете цар Јудеја?«

¹³ А они повикаше: »Распни га!«

¹⁴ »Какво је зло учинио?« упита их Пилат.

Али они још гласније повикаше: »Распни га!«

¹⁵ Желећи да угоди народу, Пилат им ослободи Вараву, а Исуса избичева, па га предаде да га распну.

Војници се ругају Исусу

(Мт 27,27-31; Јн 19,2-3)

¹⁶ Тада војници одведоше Исуса у унутрашњост двора, то јест у преторијум, па сазваше целу чету.

¹⁷ Огрнуше га пурпурним плаштом, исплетоше венац од трња и ставише му га на главу, ¹⁸ па почеше да га поздрављају: »Здраво, царе Јудеја!«

¹⁹ Потом су га ударали трском по глави, пљували га и клањали му се падајући на колена. ²⁰ Када су престали да му се ругају, скинуше пурпурни плашт с њега и обукоше га у његову одећу, па га изведоше напоље да га распну.

Распеће

(Мт 27,32-44; Лк 23,26-43; Јн 19,17-27)

²¹ А једног човека, Симона Киринаца, Александровог и Руфовог оца, који је онуда пролазио враћајући се са поља, натераше да понесе Исусов крст.

²² Тада Исуса доведоше на место Голготу – што значи »Лобањско место« – ²³ па му дадоше вина помешаног са смирном, али га он не узе. ²⁴ Онда га распеше, па поделише његову одећу, бацајући коцку за њу – ко ће шта да узме. ²⁵ Када су га распели, било је девет сати ујутро †. ²⁶ А на једном натпису била је написана његова кривица: ЦАР ЈУДЕЈА. ²⁷ С њим распеше и два разбојника – једног с његове десне, а другог с леве стране. ²⁸ ††

²⁹ А пролазници су га вређали. Махали су главама и говорили: »Еј, ти који рушиш Храм и градиш га за три дана, ³⁰ спаси самога себе! Сиђи са крста!«

³¹ Слично су му се ругали и првосвештеници и, заједно с учитељима закона, један другом говорили: »Друге је спасао, а себе не може да спасе! ³² Па нека сада Христос, цар Израела, сиђе са крста – да видимо, па да поверујемо.«

А вређали су га и они који су с њим били распети.

Исусова смрт

(Мт 27,45-56; Лк 23,44-49; Јн 19,28-30)

³³ У подне ‡ завлада тама по целој земљи, све до три сата ††.

† било је ... ујутро Дословно: био је трећи час. †† У неким рукописима стоји: ²⁸ Тако се испунило Писмо које каже: »Уброја-

³⁴ У три сата Исус из свега гласа повика: »Елои, елои, лама сабахтани?« – што значи »Боже мој, Боже мој, зашто си ме оставио?« ††

³⁵ Чули су то неки који су тамо стајали, па рекоше: »Гле, зове Илију!« †††

³⁶ Један отрча и натопи сунђер сирћетом, натаче га на трску, па даде Исусу, говорећи: »Пустите, да видимо да ли ће Илија доћи да га скине!«

³⁷ А Исус повика из свега гласа и издахну.

³⁸ Тада се завеса у Храму расцепи надвоје, од врха до дна.

³⁹ Када је капетан, који је стајао према њему, чуо његов узвик и ††† видео како је издахнуо, рече: »Овај човек је заиста био Син Божији!«

⁴⁰ А то су издалека посматрале и неке жене. Међу њима су биле Марија Магдалина, Марија мајка Јакова млађег и Јосије, и Саломе ⁴¹ – које су ишле за Исусом када је био у Галилеји и служиле му – и још многе друге жене које су с њим дошле у Јерусалим.

Исусова сахрана

(Мт 27,57-61; Лк 23,50-56; Јн 19,38-42)

⁴² Када је пало вече, пошто је био Дан припреме, то јест дан уочи суботе, ⁴³ дође Јосиф из Ариматеје, угледан члан Већа §, који је и сам ишчекивао Божије царство, па смело уђе к Пилату и затражи Исусово тело. ⁴⁴ Пилат се зачуди да је Исус већ умро, па позва к себи капетана и упита га да ли је умро одавно. ⁴⁵ Када је од капетана сазнао да јесте, поклони мртво тело Јосифу. ⁴⁶ Јосиф купи платно, скину Исуса са крста, уви га у платно и положи у гроб који је био усечен у стени, па на улаз у гроб наваља камен. ⁴⁷ А Марија Магдалина и Марија мајка Јосифина гледале су где је положен.

Васкрсење

(Мт 28,1-8; Лк 24,1-12; Јн 20,1-10)

16 Када је субота прошла, Марија Магдалина, Марија мајка Јаковљева, и Саломе купише мирисе да би могле да оду и помажу Исусово тело, ² па рано ујутро првог дана седмице – чим је изашло сунце – дођоше на гроб.

³ »Ко ће да нам одваља камен са улаза у гроб?« говориле су међу собом.

⁴ Али, кад боље погледаше, видеше да је камен, који је био веома велик, већ одваљан. ⁵ Када су ушле у гроб, угледаше једног младића у дугом белом огртачу како седи са десне стране и препадосе се.

⁶ »Не бојте се«, рече им он. »Ви тражите Исуса Назарећанина, који је распет. Он је васкрсао и није овде. Ево места где су га положили. ⁷ Него, идите и

ше га међу безаконике.« (Ис 53,12). † У подне Дословно: Када је настао шести час. †† до три сата Дословно: до деветог часа. †† Пс 22,1 ††† Гле, зове Илију Име Илија на арамејском језику звучи слично речи »елои« из 34. стиха. ††† чуо ... и У неким рукописима не стоји: чуо његов узвик и. § Већа Вероватно: Синедриона.

реците његовим ученицима и Петру: „Он иде пред вама у Галилеју. Тамо ћете га видети, баш као што вам је и рекао.“

⁸ И оне изађоше, па побегоше од гроба, јер их обузе страх и трепет. И ником ништа не рекоше, јер су се бојале.

Исус се показује Марији Магдалини

(Мт 28,9-10; Јн 20,11-18)

⁹ Пошто је васкрсао рано ујутро првог дана седмице, Исус се прво показа Марији Магдалини, из које је био истерао седам демона. ¹⁰ Она оде и то јави онима који су били с њим, а који су сада туговали и плакали. ¹¹ Када су они чули да је Исус жив и да га је она видела, не повероваше.

Исус се показује двојици ученика

(Лк 24,13-35)

¹² После тога се Исус, у другом обличју, показа двојици од њих док су ишли у једно село. ¹³ Они се вратише и то јавише осталима, али они ни њима не повероваше.

Послање ученика

(Мт 28,16-20; Лк 24,36-49; Јн 20,19-23; Дап 1,6-8)

¹⁴ Касније се Исус показа Једанаесторици док су били за трпезом и укори их због њихове невере и окорелог срца, јер нису поверовали онима који су га видели васкрслог из мртвих.

¹⁵ »Идите по целом свету«, рече им, »и проповедајте еванђеље сваком створењу. ¹⁶ Ко поверује и крсти се, биће спасен, а ко не поверује, биће осуђен. ¹⁷ А ова знамења ће пратити оне који поверују: у моје име ће истеривати демоне; говориће новим језицима; ¹⁸ узимаће змије рукама; ако попију нешто смртоносно, то им неће naudити; полагаће руке на болесне и ови ће оздравити.«

Вазнесење

(Лк 24,50-53; Дап 1,9-11)

¹⁹ И пошто им то рече, Господ Исус би вазнет на небо, па седе здесна Богу.

²⁰ Ученици одоше да свуда проповедају, а Господ им је помагао и потврђивао Реч знамењима која су је пратила. †

† У најпоузданијим раним рукописима не налазе се стихови 9-20.

Лука

Увод

1 Многи су предузели да опишу догађаје који су се одиграли † међу нама ² онако како су нам их пренели они који су од почетка били очевици и слуге Речи, ³ па сам и ја, уважени Теофиле – пошто сам од почетка све пажљиво испитао – наумио да ти напишем све по реду, ⁴ да увидиш веродостојност онога о чему си поучен.

Најава рођења Јована Крститеља

⁵ У време јудејског цара Ирода живео је свештеник по имену Захарија. Он је био из Авијиног свештеничког реда, а и његова жена, по имену Јелисавета, била је Ааронов потомак. ⁶ Обоје су били праведни у Божијим очима, јер су беспрекорно извршавали све Господње заповести и прописе. ⁷ Деце нису имали пошто је Јелисавета била нероткиња, а и једно и друго су већ били зашли у године.

⁸ Када је једном Захарија обављао службу као свештеник пред Богом по распореду свога реда, ⁹ паде на њега коцка – по свештеничком обичају – да уђе у Господњи Храм и запали кад. ¹⁰ А у време кађења, сав окупљени народ молио се напољу.

¹¹ Тада се Захарији појави Господњи анђео, стојећи с десне стране кадионог жртвеника. ¹² Када је Захарија угледао анђела, узнемири се и обузе га страх.

¹³ Али анђео му рече: »Не бој се, Захарија, јер је твоја молитва услишена. Твоја жена Јелисавета родиће ти сина, а ти му дај име Јован. ¹⁴ Он ће ти бити радост и весеље, и многи ће се радовати кад се он роди, ¹⁵ јер ће бити велик у Господњим очима. Неће пити ни вино ни друга опојна пића, а биће испуњен Светим Духом већ у мајчиној утроби. ¹⁶ Он ће многе Израелце окренути њиховом Господу Богу ¹⁷ и ићи пред њим у Илијином духу и сили, да срце очева окрене њиховој деци, а непокорне разборитости праведника – да припреми Господу народ спреман.«

¹⁸ Тада Захарија упита анђела: »По чему ћу то знати? Стар сам човек, а и жена ми је зашла у године.«

¹⁹ »Ја сам Гаврило«, одговори му анђео и рече: »Ја стојим пред Богом, а послан сам да говорим с тобом и да ти објавим ову радосну вест. ²⁰ А ево, занемећеш и нећеш моћи да говориш све до оног дана

† одиграли Дословно: испунили.

када ће се ово догодити, јер ниси поверовао мојим речима, које ће се обистинити у своје време.«

²¹ А народ је чекао Захарију и чудео се што се толико задржао у Храму. ²² Када је изашао, није могао да им говори и они увидеше да је у Храму имао виђење. Он им се обрати знацима, али остаде нем.

²³ Када су се завршили дани његове службе, Захарија се врати кући. ²⁴ После тога његова жена Јелисавета затрудне и пет месеци се крила.

²⁵ »Господ је то учинио за мене«, говорила је, »у дане када ме је погледао и уклонио са мене срамоту међу људима.«

Најава Исусовог рођења

²⁶ У шестом месецу Јелисаветине трудноће, Бог посла анђела Гаврила у галилејски град Назарет, ²⁷ девојци по имену Марија. Она је била верена са човеком који се звао Јосиф, а био је из куће Давидове.

²⁸ Гаврило уђе к њој и рече јој: »Здраво, ти која си стекла милост! Господ је с тобом!«

²⁹ Она се узнемири због ових речи, размишљајући шта би овај поздрав могао да значи.

³⁰ »Не бој се, Марија«, рече јој анђео, »јер си наша милост код Бога. ³¹ Ево, зачећеш и родити сина, и даћеш му име Исус. ³² Биће велик и зваће се Син Свевишњега. Господ Бог ће му дати престо његовог оца Давида ³³ и он ће до века владати над Јаковљевим народом и његовом царству неће бити краја.«

³⁴ Тада Марија упита анђела: »Како то може бити кад сам још девица †?«

³⁵ »Свети Дух ће сићи на тебе«, одговори јој анђео, »и сенка силе Свевишњега ће пасти на тебе. Тако ће се то свето дете које ће се родити звати Син Божији. ³⁶ Ено и твоја рођака Јелисавета је зачала сина у својој старости, и она, коју зову нероткињом, већ је у шестом месецу. ³⁷ Јер, Богу ништа није немогуће.«

³⁸ »Служитељка сам Господња«, рече Марија. »Нека ми буде како си рекао.«

И анђео оде од ње.

†† кад сам још девица Дословно: кад још нисам упознала мушкарца. ‡ Тако ... Божији Или: Тако ће се дете које ће се родити звати Свети Син Божији.

Марија код Јелисавете

³⁹ Тих дана Марија се спреми и пожури у горски крај, у један град у Јудеји, ⁴⁰ и тамо уђе у Захаријину кућу, па поздрави Јелисавету.

⁴¹ Када је Јелисавета чула Маријин поздрав, у утроби јој заигра дете и она се испуни Светим Духом, ⁴² па гласно узвикну: »Благословена си међу женама и благословено дете које ћеш родити!
⁴³ Чиме сам заслужила [†] да мајка мога Господа долази к мени? ⁴⁴ Чим је глас твога поздрава допро до мојих ушију, у мени је од радости заиграло дете.
⁴⁵ И благо теби, јер си поверовала да ће се испуни-ти оно што ти је Господ рекао.«

Маријин хвалоспев

⁴⁶ А Марија рече:
»Моја душа велича Господа
⁴⁷ и мој дух кличе у Богу, мом Спаситељу,
⁴⁸ јер је видео понизност своје служитељке.
Од сада ће ме сви нараштаји звати срећном,
⁴⁹ јер је Силни за мене учинио велика дела.
Његово име је свето
⁵⁰ и он је из поколења у поколење милостив онима који га се боје.
⁵¹ Силна је дела учинио својом десницом.
Распршио је охولة и њихову уображеност,
⁵² владаре збацио с престола,
а понизне узвисио.
⁵³ Гладне је наситио добрима,
а богате отпустио празних руку.
⁵⁴ Дошао је да помогне своје слуги Израелу,
⁵⁵ сетио се да буде милостив Аврааму
и његовим потомцима до века,
као што је и обећао нашим праоцима.«
⁵⁶ И Марија остаде са Јелисаветом око три месеца,
па се врати кући.

Рођење Јована Крститеља

⁵⁷ Када је дошло време да се Јелисавета породила, она роди сина. ⁵⁸ А њени суседи и рођаци су чули да јој је Господ указао велику милост, па су се радовали с њом. ⁵⁹ Осмога дана дођоше да обрежу дете и хтедоше да му, по оцу, надену име Захарија.

⁶⁰ Али његова мајка рече: »Не, зваће се Јован.«

⁶¹ »Нико од твојих рођака се тако не зове«, рекоше јој, ⁶² а онда знаковима упиташе његовог оца како би он желео да се дете зове.

⁶³ Захарија затражи плочицу за писање и написа:
»Име му је Јован.«

И сви се зачудише.

⁶⁴ Њему се сместа отворише уста и одвеза језик, па поче да говори славећи Бога, ⁶⁵ а страх обузе све суседе. Људи су по целом јудејском горју говорили о свему томе ⁶⁶ и ко год је то чуо, чудило се и питао:

[†] Чиме сам заслужила Дословно: Откуд ми то.

»Шта ли ће то бити од тога детета?« јер је Господња рука била с њим.

Захаријин хвалоспев

⁶⁷ Његов отац Захарија се испуни Светим Духом, па је пророковао:
⁶⁸ »Нека је благословен Господ, Бог Израелов, што је дошао да избави ^{††} свој народ
⁶⁹ и што нам је подигао моћног Спаситеља [‡] у кући свога слуге Давида,
⁷⁰ као што је давно рекао
кроз уста својих светих пророка
⁷¹ да ће нас спасти од наших непријатеља
и од руке свих који нас мрзе,
⁷² да ће се смилovati нашим праоцима
и сетити се свога светог савеза,
⁷³ заклетве којом се заклео нашем оцу Аврааму –
⁷⁴ да ће нас избавити из руку непријатеља
и дати нам да му служимо без страха,
⁷⁵ у светости и праведности пред њим свих дана нашега живота.
⁷⁶ А ти ћеш се, дете, звати пророк Свевишњега,
јер ћеш ићи пред Господом да му припремиш
пут,
⁷⁷ да обзнаниш његовом народу
да је спасење у опроштењу њихових греха
⁷⁸ због велике самилости нашега Бога
којим ће нам доћи светлост са неба ^{‡‡}
⁷⁹ да засветли онима који живе у тами и у сенци смрти
и усмери наше ноге на пут мира.«
⁸⁰ Дечак је растао и јачао духом. Боравио је у пустињи све до дана када је јавно иступио пред Израел.

Исусово рођење

(Мт 1,18-25)

2 У то време цар Август издаде наредбу да се попише становништво целог света ^{‡‡}. ² Био је то први попис извршен док је Квириније управљао Сиријом. ³ Сви су ишли да се попишу, свако у свој град, ⁴ па тако и Јосиф из града Назарета у Галилеји оде у Јудеју, у Давидов град Витлејем – јер је био из Давидове куће и лозе – ⁵ да се упише са својом вереницом Маријом, која је била у другом стању.
⁶ Док су били тамо, дође време да се Марија породила, ⁷ и она роди свога сина првенца, па га пови у пелене и стави у јасле, јер за њих није било места у гостионици.

Пастири и анђели

⁸ А у том крају су боравили пастири и ноћу, под ведрим небом, чували стражу код својих стада.

^{††} избави Или: откупи. [‡] моћног Спаситеља Дословно: рог спасења. ^{‡‡} са неба Дословно: са висине. ^{‡‡‡} целог света То јест: Римског царства.

⁹ Њима се појави Господњи анђеоло и обасја их Господња слава, па се веома уплашише.

¹⁰ »Не бојте се«, рече им анђеоло, »јер вам доносим радосну вест која ће веома обрадовати сав народ:

¹¹ данас вам се у Давидовом граду родио Спаситељ – Христос Господ. ¹² А ово ће вам бити знак: наћи ћете дете повијено у пелене како лежи у јаслама.«

¹³ Одједном се анђелу придружи мноштво небеске војске †, хвалећи Бога и говорећи:

¹⁴ »Слава Богу на висини,

а на земљи мир људима који су по његовој вољи.«

¹⁵ Када су анђели отишли од њих и вратили се на небо, пастири рекоше један другом: »Хајдемо у Витлејем да видимо то о чему нас је Господ обавестио.«

¹⁶ Онда брзо одоше и нађоше Марију и Јосифа, и дете како лежи у јаслама. ¹⁷ А када су то видели, испричаше шта им је речено о том детету. ¹⁸ Сви који су то чули задивеше се ономе што су им пастири испричали, ¹⁹ а Марија је све то упамтила и стално о томе размишљала. ²⁰ Пастири се вратише кући, славећи и хвалећи Бога, јер је оно што су чули и видели било баш онако како им је и речено.

Исуса доносе у Храм

²¹ Осмога дана, када је било време да се дете обреже, дадоше му име Исус, како га је назвао анђеоло пре него што је био зачет.

²² Када су се завршили дани њиховог очишћења по Мојсијевом закону, Јосиф и Марија га однеше у Јерусалим да га покажу Господу ²³ – као што пише у Господњем закону: »Нека се свако прворођено мушко одвоји за Господа« ††²⁴ – и да принесу жртву – као што каже Господњи закон: »пар грлица или два голупчета« ‡.

²⁵ А у Јерусалиму је живео човек по имену Симеон. Био је то праведан и побожан човек и ишчекивао је Израелову утеху. На њему је био Свети Дух ²⁶ и објавио му да неће умрети док не види Господњег Христа. ²⁷ Подстакнут Духом, он оде у Храм, па кад су родитељи унели малог Исуса да за њега изврше оно што захтева законски обичај, ²⁸ Симеон га узе на руке, благослови Бога и рече:

²⁹ »Сада, Господару, отпушташ мене, свога слугу, у миру,

као што си и обећао.

³⁰ Јер, моје очи су виделе твоје спасење,

³¹ које си припремио пред очима †† свих народа – ³² светлост за просветљење незнабожаца †† и на славу свога народа, Израела.«

³³ А Исусови отац и мајка се зачудише ономе што је о њему речено.

³⁴ Тада их Симеон благослови, па рече његовој мајци Марији: »Ово дете је одређено да обори и

† небеске војске То јест: анђелâ. †† 2. Мојс 13,2 и 12 ‡ 3. Мојс 12,8 †† очима Дословно: лицем. †† за просветљење незнабожаца Или: за откривење незнабошцима.

подигне многе у Израелу и да буде знак који ће бити оспораван, ³⁵ да се разоткрију мисли многих. А мач ће пробости и твоју душу.«

³⁶ Тамо је била и пророчица Ана кћи Фануилова, из Асировог племена. Била је веома стара – по венчању је с мужем живела седам година, ³⁷ а као удовица до своје осамдесет четврте године. Није излазила из Храма, него је, постећи и молећи се, служила Богу и ноћу и дању. ³⁸ Она им приђе баш у том часу, захвали Богу и поче да говори о детету свима који су ишчекивали избављење ††† Јерусалима.

³⁹ Када су извршили све по Господњем закону, вратише се у Галилеју, у свој град Назарет. ⁴⁰ А дете је расло, јачало и пунило се мудрошћу, и на њему је била Божија милост.

Дечак Исус у Храму

⁴¹ Његови родитељи су сваке године за Празник Пасхе одлазили у Јерусалим. ⁴² Када је имао дванаест година, они, по обичају, одоше на празник.

⁴³ По завршетку празника, када су се враћали кући, дечак Исус остаде у Јерусалиму, а његови родитељи то нису знали. ⁴⁴ Мислећи да је међу осталим путницима, превалише дан хода. Онда га потражише међу родбином и познаницима, ⁴⁵ па кад га не нађоше, вратише се у Јерусалим да га траже. ⁴⁶ После три дана, нађоше га како седи међу учитељима у Храму, слуша их и пита. ⁴⁷ А сви који су га слушали, дивили су се његовој памети и његовим одговорима.

⁴⁸ Када су га родитељи угледали, запрепастише се, а мајка му рече: »Зашто си нам то учинио, сине? Твој отац и ја смо туговали док смо те тражили.«

⁴⁹ А он им рече: »Зашто сте ме тражили? Зар нисте знали да морам да будем у дому свога Оца?«

⁵⁰ Али они не разумеше шта им је рекао.

⁵¹ Онда се с њима вратио у Назарет и био им послушан. А његова мајка је све то памтила. ⁵² Исус је напредовао у мудрости и зрелости и у милости код Бога и људи.

Јован Крститељ припрема пут

(Мт 3,1-12; Мк 1,1-8; Јн 1,19-28)

3 Петнаесте године владавине цара Тиберија, када је Понтије Пилат био намесник у Јудеји, Ирод био тетрарх Галилеје, његов брат Филип тетрарх Итуреје и Трахонитиде, Лисаније тетрарх Авилине, ² а Ана и Кајафа првосвештеници, Божија реч дође Јовану сину Захаријеном у пустињи, ³ па он прође целим подручјем око реке Јордан, проповедајући покајничко крштење за опроштење грехâ, ⁴ као што је записано у књизи пророка Исаије:

»Глас онога који виче у пустињи:

»Припремите пут Господњи, поравнајте му стазе!

⁵ Свака долина ће се испунити

††† избављење Или: откупљење.

и свака планина и брдо слегнути.
Што је кривудава, постаће право,
а неравни путеви биће равни,
⁶ и сви људи ће видети Божије спасење.« †

⁷ Јован рече народу који је к њему долазио да их он крсти: »Змијски породе! Ко вас је упозорио да избегнете гнев који предстоји? ⁸ Донесите плод достојан покајања. И немојте међу собом да говорите: „Имамо оца Авраама“, јер кажем вам да Бог може од овог камења да подигне децу Аврааму. ⁹ Секира је већ положена на корен дрвећа и биће посечено и бачено у ватру свако дрво које не доноси добар плод.«

¹⁰ »Па шта онда да чинимо?« упита га народ.

¹¹ »Ко има два огртача«, одговори им он, »нека да оном ко нема. И ко има хране, нека учини исто.«

¹² Дођоше и цариници да се крсте, па га упиташе: »Учитељу, шта да чинимо?«

¹³ А он им рече: »Не узимајте више него што вам је одређено.«

¹⁴ Упиташе га и неки војници: »А шта ми треба да чинимо?«

Он им одговори: »Ни од кога не изнуђујте новац, не оптужујте лажно и будите задовољни својом платом.«

¹⁵ А народ је био у стању ишчекивања и сви су се питали да није можда Јован Христос.

¹⁶ Јован им свима одговори, рекавши: »Ја вас крштавам водом. Али, долази један моћнији од мене – ја нисам достојан ни ремење на његовој обући да одвежем. Он ће вас крстити Светим Духом и огњем.

¹⁷ У руци му је вејача којом ће очистити своје гумно и скупити пшеницу у свој амбар, а плеву спалити неугасивим огњем.«

¹⁸ Тако је Јован, опомињући их још многим другим речима, народу објавио еванђеље. ¹⁹ А тетрарх Ирод, кога је Јован укорио због Иродијаде, жене његовог брата, и због свих злодела која је починио, ²⁰ на све то додаде и ово: затвори Јована у тамницу.

Исусово крштење

(Мт 3,13-17; Мк 1,9-11)

²¹ Када се крстио сав народ, крстио се и Исус. И док се молио, отвори се небо ²² и на њега се спусти Свети Дух у облику голуба.

А са неба се зачу глас: »Ти си мој љубљени Син! Ти си по мојој вољи!«

Родослов Исуса Христа

(Мт 1,1-17)

²³ Исус је, када је почео своје деловање, имао око тридесет година и био је – како се сматрало – син Јосифов, син Илијев,

²⁴ син Мататов, син Левијев, син Мелхијев, син Јанејев, син Јосифов,

²⁵ син Мататијин, син Амосов, син Наумов, син Еслијев, син Нангејев,

²⁶ син Маатов, син Мататијин, син Семеинов, син Јосихов, син Јодин,

²⁷ син Јоананов, син Рисин, син Зоровавелов, син Салатилов, син Ниријев,

²⁸ син Мелхијев, син Адиејев, син Косамов, син Елмадамов, син Иров,

²⁹ син Исусов, син Елиезеров, син Јоримов, син Мататов, син Левијев,

³⁰ син Симеонов, син Јудин, син Јосифов, син Јонамов, син Елиакимов,

³¹ син Мелејин, син Менин, син Мататин, син Натанов, син Давидов,

³² син Јесејев, син Јовидов, син Воозов, син Салмонов, син Наасонов,

³³ син Аминадавов, син Админов, син Арнијев ††, син Есромов, син Фаресов, син Јудин,

³⁴ син Јаковљев, син Исааков, син Авраамов, син Тарин, син Нахоров,

³⁵ син Серухов, син Рагавов, син Фалеков, син Еверов, син Салин,

³⁶ син Каинамов, син Арфаксадов, син Симов, син Нојев, син Ламехов,

³⁷ син Матусалин, син Енохов, син Јаретов, син Малалеилов, син Каинамов,

³⁸ син Еносов, син Ситов, син Адамов, син Божији.

Ђаво искушава Исуса

(Мт 4,1-11; Мк 1,12-13)

4 Исус се, пун Светога Духа, врати са реке Јордан, а Дух га одведе у пустињу, ² где га је ђаво искушавао четрдесет дана. Све то време Исус није ништа јео, па кад су истекли ти дани, огладне.

³ А ђаво му рече: »Ако си Син Божији, реци овом камену да постане хлеб.«

⁴ »Записано је«, одговори му Исус, »,Човек не живи само од хлеба.« †

⁵ Ђаво га одведе на једно високо место, па му у једном трену показа сва царства света ⁶ и рече: »Даћу ти сву њихову власт и сјај, јер су мени дати и ја могу да их дам коме хоћу. ⁷ Ако ми се, дакле, поклониш, све ће бити твоје.«

⁸ »Записано је«, одговори му Исус, »,Клањај се Господу, своме Богу, и њему јединоме служи.« ††

⁹ Онда га ђаво одведе у Јерусалим, постави га на врх Храма, па му рече: »Ако си Син Божији, баца се одавде доле, ¹⁰ јер записано је:

„Наредиће својим анђелима за тебе да те чувају“, ††

¹¹ и:

„Они ће те носити на рукама, да ногом не заплеш за камен.“ †††

¹² »Писмо такође каже«, одговори му Исус, »,Не искушавај Господа, свога Бога.« †††

† Ис 40,3-5

†† син Админов, син Арнијев У неким рукописима уместо тога стоји: син Арамов (в. Мт 1,4); други рукописи се у великој мери разликују. † 5. Мојс 8,3 †† 5. Мојс 6,13 †† Пс 91,11 ††† Пс 91,12 ††† 5. Мојс 6,16

¹³ Када је ђаво завршио са свим овим искушењима, остави Исуса до неког повољнијег часа.

Исус одбачен у Назарету

(Мт 13,53-58; Мк 6,1-6)

¹⁴ Исус се, у сили Духа, врати у Галилеју и глас о њему рашири се по целом том крају. ¹⁵ Учио је народ у тамошњим синагогама и сви су га хвалили.

¹⁶ Тако оде и у Назарет, где је одрастао, па у суботу, по свом обичају, уђе у синагогу. Устаде да чита, ¹⁷ а они му дадоше књигу пророка Исаије. Он отвори књигу и нађе место где пише:

¹⁸ »На мени је Дух Господњи,
јер ме је помазао
да сиромасима објавим еванђеље.
Послао ме да сужњима објавим ослобођење,
слепима да ће прогледати,
да на слободу пустим потлачене,
¹⁹ да објавим годину благодати Господње.«

†
²⁰ Онда затвори књигу, врати је службенику па седе, а очи свих у синагоги биле су упрте у њега.

²¹ Он им рече: »Данас, док сте слушали, ово Писмо се испунило.«

²² И сви су о њему лепо говорили и дивили се умилним речима које су излазиле из његових уста.
»Зар ово није Јосифов син?« питали су.

²³ А он им рече: »Сигурно ћете ми рећи ову пословицу: „Лекару, излечи самога себе. Учини и овде, у свом завичају, оно што смо чули да си учинио у Кафарнауму.“«

²⁴ И још рече: »Истину вам кажем: ниједан пророк није добро примљен у свом завичају. ²⁵ Заиста вам кажем: у Илијино време, у Израелу је било много удовица када је небо било затворено три године и шест месеци и настала велика глад по целој земљи.

²⁶ Али Илија није био послан ниједној од њих, него једној удовици у Сарепти Сидонској. ²⁷ А у Јелисејево време било је много губавих у Израелу, али ниједан од њих није био очишћен, него Неман Сиријац.«

²⁸ Када су то људи у синагоги чули, обузе их бес. ²⁹ Устадоше и избацише га из града, па га одведоше на ивицу брда на коме је сазидан њихов град, с намером да га баце низ литицу. ³⁰ Али он прође између њих и оде својим путем.

Излечење опседнутога

(Мк 1,21-28)

³¹ Потом оде у галилејски град Кафарнаум, па је у суботу учио народ, ³² а они су се дивили његовом учењу, јер је његова реч имала снагу. ³³ А у синагоги је био један човек кога је опсео демон, нечисти дух.

Он снажним гласом повика: ³⁴ »Еј, шта ми имамо с тобом, Исусе Назарећанине? Јеси ли дошао да нас уништиш? Знамо ко си – Светац Божији.«

† Ис 61,1-2

³⁵ А Исус му запрети рекавши: »Умукни и изађи из њега!«

Тада демон обори човека пред свима, па изађе из њега не наудивши му.

³⁶ Сви се веома зачудише и рекоше један другом: »Какво је то учење? Он влашћу и силом заповеда нечистим духовима и они излазе!«

³⁷ И глас о Исусу рашири се по свим околним местима.

Излечење многих

(Мт 8,14-17; Мк 1,29-39)

³⁸ Исус изађе из синагоге и оде у Симонову кућу. А Симонову ташту је спопала јака грозница, па Исуса замолише да јој помогне. ³⁹ Он се наднесе над њу, запрети грозници, и она је остави. Она одмах устаде и поче да их служи.

⁴⁰ Када је сунце зашло, сви који су имали болесне од разних болести, доведоше их к њему, и он их излечи положивши руке на сваког од њих.

⁴¹ Из многих су излазили и демони, вичући и говорећи: »Ти си Син Божији!«

Али он им је претио и није им дозвољавао да говоре, јер су знали да је он Христос.

⁴² Када је свануло, Исус изађе и оде на једно пусто место. А народ га је тражио, па дођоше тамо где се налазио и покушаше да га задрже да не оде од њих.

⁴³ Али он им рече: »Треба и другим градовима да објавим еванђеље о Божијем царству, јер сам ради тога послан.«

⁴⁴ И настави да проповеда по јудејским синагогама.

Први ученици

(Мт 4,18-22; Мк 1,16-20)

5 Једном, док се народ гурао око њега да чује Божију реч, а он стајао покрај Генисаретског језера, ² виде поред обале два чамца. Рибари су изашли из њих и испирали мреже. ³ Он уђе у један од чамаца, који је припадао Симону, и замоли га да се мало отисне од копна. Онда седе, па је учио народ из чамца.

⁴ Када је престао да говори, рече Симону: »Извези на пучину, па баците мреже за лов.«

⁵ »Учитељу«, одговори му Симон, »сву ноћ смо се трудили и ништа нисмо уловили. Али, ако ти кажеш, бацићу мреже.«

⁶ И кад су то учинили, ухватише веома много рибе – толико да су им се мреже цепале. ⁷ Зато махнуше друговима у другом чамцу да дођу и помогну им. Ови дођоше, па оба чамца толико напунише рибом да су почели да тону.

⁸ Када је Симон Петар то видео, баци се Исусу пред ноге и рече: »Иди од мене, Господе, јер сам грешан човек!«

⁹ Јер, он и сви који су били с њим били су запањени колико много рибе су уловили, ¹⁰ а исто тако и

Зеведејеви синови Јаков и Јован, Симонови другови.

Исус тада рече Симону: »Не бој се. Од сада ћеш ловити људе.«

¹¹ И они извукоше чамце на обалу, оставише све и пођоше за њим.

Очишћење губавога

(Мт 8,1-4; Мк 1,40-45)

¹² Када је Исус био у неком граду, угледа га један човек који је био сав губав, паде ничице и замоли га: »Господе, ако хоћеш, можеш да ме очистиш.«

¹³ Исус пружи руку, дотаче га и рече: »Хоћу. Буди чист.«

И губа одмах нестане с њега.

¹⁴ Онда му нареди: »Не причај ником, него иди и покажи се свештенику, па принеси жртву за своје очишћење, како је Мојсије заповедио – за сведочанство њима.«

¹⁵ Али глас о Исусу се све више ширио и силан народ је долазио да га чује и да се излечи од својих болести. ¹⁶ А он се често повлачио на усамљена места и молио се.

Излечење одузетога

(Мт 9,1-8; Мк 2,1-12)

¹⁷ Док је једног дана учио народ, седели су тамо и фарисеји и учитељи закона који су дошли из свих галилејских и јудејских села и из Јерусалима. А Исус је лечио Господњом силом. ¹⁸ Дођоше и неки људи носећи на постељи једног одузетога, па покушаше да га унесу и положи пред Исуса. ¹⁹ Пошто због народа нису могли да га унесу, попеше се на кров и на постељи га, кроз црепове, спустише пред Исуса.

²⁰ Када је Исус видео њихову веру, рече: »Човече, опраштају ти се греси.«

²¹ Тада учитељи закона и фарисеји помислише: »Ко је овај што хули? Ко, осим јединога Бога, може да опрашта грехе?«

²² Али Исус је знао о чему размишљају, па им рече: »Зашто тако мислите? ²³ Шта је лакше? Рећи: 'Опраштају ти се греси', или рећи: 'Устани и ходај'?

²⁴ Али, да знате да Син човечији има власт на земљи да опрашта грехе...« Онда рече одузетоме: »Теби говорим! Устани, узми своју постељу и иди кући.«

²⁵ И човек одмах устаде пред њима, узео оно на чему је лежао и оде кући, славећи Бога. ²⁶ Сви се силно задивише, па почеше да славе Бога и, пуни страха, да говоре: »Данас смо видели нешто невероватно!«

Исус позива Левија

(Мт 9,9-13; Мк 2,13-17)

²⁷ Исус после тога изађе и виде цариника Левија како седи на царинарници, па му рече: »Пођи за мном.«

²⁸ И овај остави све, устаде и пође за њим.

²⁹ Онда Левије спреми за Исуса велику гозбу у својој кући. А с њима су јели многи цариници и други људи.

³⁰ Тада фарисеји и њихови учитељи закона почеше да приговарају Исусовим ученицима говорећи: »Зашто једете и пијете са цариницима и грешницима?«

³¹ А Исус им рече: »Није здравима потребан лекар, већ болеснима. ³² Нисам дошао да на покајање позовем праведнике, него грешнике.«

Исуса испитују о посту

(Мт 9,14-17; Мк 2,18-22)

³³ Они му рекоше: »Јованови ученици често посте и моле се, а тако и фарисејски ученици, а твоји стално једу и пију.«

³⁴ »Можете ли младожењине сватове да натерате да посте док је младожења с њима?« упита их Исус. ³⁵ »Али, доћи ће време када ће им отети младожењу, и тада ће постити.«

³⁶ Онда им исприча и причу: »Нико не откида закрпу са нове одеће да би је пришио на стару. Ако то учини, поцепаше нову одећу, а закрпа са нове неће пристајати старој. ³⁷ И нико не сипа ново вино у старе мешине. Ако то учини, ново вино ће поцепати мешине и просути се, а мешине ће пропасти.

³⁸ Него, ново вино треба сипати у нове мешине. ³⁹ И нико ко је пио старо вино, не тражи ново, јер каже: 'Старо је добро.'«

Господар суботе

(Мт 12,1-8; Мк 2,23-28)

6 Када је Исус једне суботе пролазио кроз житна поља, његови ученици су кидали класове, трли их рукама и јели.

² Тада неки фарисеји рекоше: »Зашто чините оно што се не сме чинити у суботу?«

³ »Зар нисте читали«, упита их Исус, »шта је Давид учинио кад су он и његови пратиоци огладнели?«

⁴ Ушао је у Божији дом, узео свете хлебове – које не сме да једе нико осим свештеника – јео и дао својим пратиоцима?«

⁵ И још им рече: »Син човечији је господар суботе.«

Излечење човека са осушеном руком

(Мт 12,9-14; Мк 3,1-6)

⁶ Једне друге суботе уђе у синагогу и поче да учи народ. А тамо је био и један човек са осушеном десном руком. ⁷ Учитељи закона и фарисеји будно су пазили на Исуса да виде да ли ће да лечи у суботу, како би имали разлог да га оптуже.

⁸ Он је знао шта мисле, па рече човеку са осушеном руком: »Дигни се и стани у средину.«

И овај се диже и стаде.

⁹ Тада им Исус рече: »Питам вас: да ли суботом сме да се чини добро или зло, да се живот спасе или убије?«

¹⁰ Затим их све заокружи погледом, па рече човеку: »Испружи руку.«

Овај тако учини и рука му оздрави. ¹¹ А они се разгневише, па међу собом почеше да разговарају о томе шта да ураде са Исусом.

Избор Дванаесторице

(Мт 10,1-4; Мк 3,13-19)

¹² Тих дана Исус оде на гору да се помоли, па проведе ноћ молећи се Богу. ¹³ А када је свануло, позва своје ученике и изабра дванаесторицу, које назва и апостолима: ¹⁴ Симона, кога је назвао и Петар, и његовог брата Андреју; Јакова и Јована; Филипа и Вартоломеја; ¹⁵ Матеја и Тому; Јакова Алфејевог и Симона званог Зилот; ¹⁶ Јуду Јаковљевог и Јуду Искариотског, који је постао издајник.

Благослови и претње

(Мт 4,23-5,12)

¹⁷ Исус сиђе с њима и стаде на једно равно место. А тамо је било мноштво његових ученика и силан народ из целе Јудеје, из Јерусалима и тирског и сидонског приморја. ¹⁸ Дошли су да га чују и да се излече од својих болести. А оздрављали су и они које су мучили нечисти духови. ¹⁹ Сав народ је хтео да га дотакне, јер је из њега излазила сила и све их лечила.

²⁰ Тада Исус погледа своје ученике и рече:

»Благо вама који сте сиромашни,
јер ваше је Божије царство.

²¹ Благо вама који сада гладујете,
јер ћете се наситити.

Благо вама који сада плачете,
јер ћете се смејати.

²² »Благо вама кад вас људи замрзе, кад вас изопште и вређају, и кад ваше име одбаце као зло – због Сина човечијега. ²³ Радујте се тога дана и скачите од радости, јер је велика ваша награда на небу. Јер, њихови праоци су исто тако чинили пророцима. ²⁴ Али тешко вама, богаташи, јер сте већ примили своју утеху. ²⁵ Тешко вама који сте сада сити, јер ћете гладовати. Тешко вама који се сада смејете, јер ћете туговати и плакати. ²⁶ Тешко вама кад сви људи о вама лепо говоре, јер су њихови праоци тако чинили лажним пророцима.«

Љубав према непријатељима

(Мт 5,38-48; 7,12а)

²⁷ »А вама који слушате кажем: волите своје непријатеље, чините добро онима који вас мрзе, ²⁸ благосиљајте оне који вас проклињу, молите се за оне који вас злостављају. ²⁹ Ако те неко удари по образу, окрени и други. Ако ти неко узме огртач, не спречавај га да ти узме и кошуљу. ³⁰ Дај свакоме ко од тебе нешто затражи, и ако неко узме твоје, не тражи то назад. ³¹ Како желите да људи чине вама, тако треба ви да чините њима.

³² »Ако волите оне који воле вас, какву похвалу заслужујете? Јер, и грешници воле оне који воле њих.

³³ И ако чините добро онима који вама чине добро, какву похвалу заслужујете? То исто чине и грешници. ³⁴ И ако позајмљујете онима за које се надате да ће вам вратити, какву похвалу заслужујете? И грешници позајмљују грешницима да им се исто врати.

³⁵ »Него, волите своје непријатеље и чините им добро. И позајмљујте не очекујући ништа, и ваша награда биће велика и бићете синови Свевишњег Бога, јер је он благ према незахвалнима и злима.

³⁶ Будите милосрдни као што је и ваш Отац милосрдан.«

Не судите

(Мт 7,1-5)

³⁷ »Не судите, па вам се неће судити. Не осуђујте, па нећете бити осуђени. Опраштајте, и биће вам опроштено. ³⁸ Дајте, и даће вам се. Сипаће вам у наручје добру меру, набијену, стресену и преобилну. Јер, каквом мером мерите, таквом ће се и вама мерити.«

³⁹ А исприча им и ову причу: »Може ли слепи да води слепога? Зар неће обојица упасти у јаму?

⁴⁰ Ниједан ученик није већи од свога учитеља – и потпуно научен, биће само као учитељ.

⁴¹ »Зашто гледаш трун у оку свога брата, а не примећујеш брвно у своме оку? ⁴² Како можеш да кажеш своме брату: 'Брате, дај да ти извадим трун из ока', кад не видиш брвно у свом? Лицемеру! Прво извади брвно из свога ока, па ћеш тек онда добро видети како да извадиш трун из ока свога брата.«

Дрво и његов плод

(Мт 7,17-20; 12,346-35)

⁴³ »Нема доброг дрвета које доноси рђав плод, ни рђавог дрвета које доноси добар плод. ⁴⁴ Јер, свако дрво се познаје по свом плоду. Са трња се не беру смокве, ни грожђе са купине. ⁴⁵ Добар човек из добре ризнице свога срца износи добро, а зао човек из зле ризнице износи зло, јер уста говоре оно чега је срце пуно.«

Два темеља

(Мт 7,24-27)

⁴⁶ »Зашто ме зовете: 'Господе, Господе', а не чините оно што вам говорим? ⁴⁷ Показаћу вам коме је сличан сваки онај ко дође к мени, чује моје речи и извршава их: ⁴⁸ сличан је човеку који зида кућу. Ископао је дубоко и поставио темељ на стени, па кад је наишла бујица, река навали на ту кућу, али није могла да је пољуља, јер је ова била добро сазидана.

⁴⁹ »А ко чује и не извршава, сличан је човеку који је сазидао кућу на земљи, без темеља. Река навали на њу и кућа се одмах сруши, па од ње остаде само велика развалина.«

Капетанова вера (Мт 8,5-13; Јн 4,43-54)

7 Када је све ово изговорио пред народом, оде у Кафарнаум. ² А једном капетану је слуга кога је веома ценио био на смрт болестан. ³ Када је чуо за Исуса, капетан посла јудејске старешине да га замоле да дође и излечи његовог слугу.

⁴ Они дођоше к Исусу и усрдно га замолише, рекавши: »Заслужује да му то учиниш, ⁵ јер воли наш народ, а и синагогу нам је подигао.«

⁶ И Исус пође с њима.

Када је већ био надомак куће, капетан посла своје пријатеље да му кажу: »Господару, не мучи се, јер нисам достојан да уђеш под мој кров. ⁷ Зато ни себе нисам сматрао достојним да ти приђем. Него, само реци реч и мој слуга ће оздравити. ⁸ Јер, ја сам човек подређен власти и имам под собом војнике, па кажем једном: ‚Иди!‘ и он оде, а другом: ‚Дођи!‘ и он дође. И свом слуги кажем: ‚Уради!‘ и он уради.«

⁹ Када је то чуо, Исус му се задиви, па се окрену народу који је ишао за њим и рече: »Кажем вам: толику веру нисам нашао ни у Израелу.«

¹⁰ А када су се послани вратили кући, нађоше слугу здрава.

Исус васкрсава удовичиног сина

¹¹ Убрзо затим Исус оде у град који се зове Наин. Пратили су га ученици и силан народ. ¹² Када се приближио градској капији, управо су износили мртваца, јединца у мајке удовице. С њом је било и много народа из града.

¹³ Када ју је Господ угледао, сажали се на њу, па јој рече: »Не плачи.«

¹⁴ Онда приђе и дотаче сандук, а они који су га носили стадоше.

Исус рече: »Младићу, теби говорим: устани.«

¹⁵ И мртвац седе, па поче да говори, а Исус га предаде његовој мајци.

¹⁶ Све обузе страх, па почеше да славе Бога, говорећи: »Велик пророк се појавио међу нама« и: »Бог је дошао да помогне свом народу.«

¹⁷ И то се разгласи по целој Јудеји и околним крајевима.

Исус и Јован Крститељ (Мт 11,2-19)

¹⁸ Јованови ученици јавише Јовану о свему овом, па он позва двојицу својих ученика ¹⁹ и посла их Господу да га упитају: »Јеси ли ти Онај који треба да дође или да чекамо другог?«

²⁰ Када су ови дошли к Исусу, рекоше: »Послао нас је Јован Крститељ да те упитамо: ‚Јеси ли ти Онај који треба да дође или да чекамо другог?‘«

²¹ А баш у то време Исус је многе излечио од болести, мука и злих духова, и многим слепима вратио вид.

²² Зато им одговори: »Идите и испричајте Јовану о свему што сте овде видели и чули: слепи опет виде, хроми ходају, губави се чисте, глуви чују, мртви васкрсавају, а сиромасима се проповеда еванђеље.

²³ И благо оном ко се о мене не саблазни.«

²⁴ Када су Јованови изасланици отишли, Исус поче народу да говори о Јовану: »Шта сте хтели да видите кад сте изашли у пустињу? Трску коју љуља ветар? ²⁵ Не? Него, шта сте хтели да видите? Човека обученог у лепу одећу? Не, они који носе лепу одећу и уживају у раскоши налазе се по палатама.

²⁶ Шта сте, дакле, хтели да видите? Пророка? Да, кажем вам: и више него пророка! ²⁷ То је онај за кога је записано:

„Ево, шаљем свога гласника испред тебе, који ће пред тобом припремити пут.“ ^{††}

²⁸ Кажем вам: међу рођенима од жена нико није већи од Јована, а најмањи у Божијем царству већи је од њега.«

²⁹ И сав народ који је слушао – чак и цариници – признао је Божију праведност крстивши се Јовановим крштењем. ³⁰ Али фарисеји и познаваоци Закона, не крстивши се, одбацили су оно што је Бог хтео да учини за њих.

³¹ »С чим да упоредим људе овог нараштаја? Чему су слични? ³² Слични су деци која седе на тргу и довикују једна другој:

„Свирали смо вам, али не заиграсте.

Нарицали смо, али не заплакасте.“

³³ Јован Крститељ је дошао и није ни јео хлеб ни пио вино, а ви кажете: „Опседнут је демоном.“ ³⁴ Дошао је Син човечији, који једе и пије, а ви кажете: „Види изелице и пијанице, пријатеља цариника и грешника.“ ³⁵ Али мудрост оправдавају сва њена деца.«

Грешница помазује Исуса

³⁶ Један фарисеј позва Исуса да једе с њим, па он оде у његову кућу и леже за трпезу. ³⁷ Када је једна жена, грешница из тога града, сазнала да је Исус за трпезом у фарисејевој кући, донесе алабастрену посуду мирисне помасти, ³⁸ па стојећи иза Исуса, код његових ногу, плачући, поче да му кваси ноге сузама. Онда их обриса својом косом, па му је љубила ноге и мазала их помашћу.

³⁹ Када је то видео фарисеј који га је позвао, рече у себи: »Да је овај човек пророк, знао би ко је и каква је ова жена која га дотиче – да је грешница.«

⁴⁰ »Симоне«, рече му Исус, »имам нешто да ти кажем.«

»Кажи«, одврати овај.

⁴¹ »Двојица су била дужна једном зајмодавцу«, рече Исус. »Један је дуговао пет стотина динара †, а други педесет. ⁴² Али, како нису имали да врате, зајмодавац опрости обојици. Који од њих ће га више волети?«

† лепу Дословно: меку. †† Мал 3,1 ‡ пет стотина динара Један динар је имао вредност једне наднице.

⁴³ Симон одговори: »Онај, мислим, коме је више опростио.«

»Тачно си просудио«, рече му Исус.

⁴⁴ Онда се окрену према жени, па упита Симона: »Видиш ли ову жену? Кад сам дошао у твоју кућу, ти ми ниси дао воде да оперем ноге, а она је сузама облила моје ноге и обрисала их косом. ⁴⁵ Ниси ме поздравио пољупцем, а она, откад сам ушао, не престаје да ми љуби ноге. ⁴⁶ Ниси ми помазао главу уљем, а она ми је ноге помазала мирисном помашћу. ⁴⁷ Зато ти кажем: опроштени су јој многи греси, јер је показала велику љубав. А коме је мало опроштено, мало и воли.«

⁴⁸ Онда рече жени: »Опраштају ти се греси.«

⁴⁹ Тада они који су с њим били за трпезом рекоше међу собом: »Ко је овај што и грехе опрашта?«

⁵⁰ А Исус рече жени: »Твоја вера те је спасла. Иди у миру.«

Прича о сејачу (Мт 13,1-9; Мк 4,1-9)

8 После тога Исус поче да обилази градове и села, проповедајући и објављујући еванђеље о Божијем царству. С њим су била и Дванаесторица ² и неке жене које су биле излечене од злих духова и болести: Марија звана Магдалина, из које је изашло седам демона, ³ Јована, жена Иродовог домоуправитеља Хузе, Сусана и многе друге. Ове жене су им помагале својом имовином.

⁴ Док се силан народ окупљао и људи долазили из разних градова, Исус им исприча ову причу: ⁵ »Изашао сејач да посеје семе. И док је сејао, мало семена паде поред пута, и би изгажено и птице га позобаше. ⁶ Друго паде на камен, па кад је изникло, осуши се, јер није имало влаге. ⁷ Треће семе паде у трње, па трње израсте с њим и угуши га. ⁸ А четврто семе паде на добро тле и изникну и донесе стотрук плод.«

Када је то изговорио, повика: »Ко има уши да чује, нека чује!«

Сврха прича (Мт 13,10-17; Мк 4,10-12)

⁹ Ученици га тада упиташе шта значи та прича.

¹⁰ А он им рече: »Вама је дато да сазнате тајне Божијег царства, а осталима говорим у причама, да иако гледају, не виде, и иако слушају, не разумеју.«[†]

Објашњење приче о сејачу (Мт 13,18-23; Мк 4,13-20)

¹¹ »А ово је значење приче: семе је Божија реч.

¹² Оно које је пало поред пута су они којима, кад чују, долази ђаво и отима Реч из срца, да не поверују и не спасу се. ¹³ Оно на камену су они који, кад чују, с радосћу прихвате Реч, али немају корена. Неко

[†] Ис 6,9

време верују, али отпадају у време искушења.

¹⁴ Оно које је пало у трње су они који чују, али заокупљени животним бригама, богатством и уживањима, бивају угушени, па не донесу зрео плод. ¹⁵ А оно на добром тлу су људи доброг и племенитог срца, који чују Реч, задржавају је и истрајношћу доносе плод.«

Светиљка (Мк 4,21-25)

¹⁶ »Нико не пали светиљку да би је сакрио под посуду или ставио под постелу, него је ставља на свећњак, да они који улазе виде светлост. ¹⁷ Јер, нема ништа скривено што се неће открити и ништа тајно што се неће сазнати и изаћи на видело. ¹⁸ Зато пазите како слушате. Јер, ко има, даће му се још, а ко нема, одузеће му се и оно што мисли да има.«

Исусова мајка и браћа (Мт 12,46-50; Мк 3,31-35)

¹⁹ Исусова мајка и браћа дођоше к њему, али нису могли да му приђу од народа.

²⁰ Зато му јавише: »Твоја мајка и браћа стоје напољу и желе да те виде.«

²¹ А он им одговори: »Моја мајка и браћа су они који слушају Божију реч и извршавају је.«

Исус стишава олују (Мт 8,23-27; Мк 4,35-41)

²² Једног дана Исус са својим ученицима уђе у чамац, па им рече: »Пређимо на другу страну језера.« И испловише. ²³ Док су пловили, Исус заспа, а олујни ветар захвати језеро и чамац поче да се пуни водом, па се нађоше у опасности.

²⁴ Тада му ученици приђоше и пробудише га, говорећи: »Учитељу! Учитељу! Изгибосмо!«

А он устаде, запрети ветру и узбурканим таласима, и они утихнуше и све се умири.

²⁵ »Где вам је вера?« упита он ученике.

А они, уплашени и зачуђени, почеше да питају један другог: »Ко је овај што заповеда и ветру и води, и они му се покоравају?«

Излечење опседнутога из Герасе (Мт 8,28-34; Мк 5,1-20)

²⁶ Потом допловише у герасински^{††} крај, који лежи преко пута Галилеје. ²⁷ Када је Исус изашао на обалу, приђе му један човек из града. Био је опседнут демонима, па дуго није облачио одећу ни живео у кући, него у гробовима.

²⁸ Угледавши Исуса, повика, паде пред њега и снажним гласом рече: »Шта ја имам с тобом, Исусе, Сине Бога Свевишњега? Молим те, немој да ме мучиш!«

^{††} герасински У неким рукописима стоји: гадарински; а у другим: гергесински.

²⁹ Јер, Исус је заповедио нечистом духу да изађе из тог човека, кога је често обузимао, па су га везивали ланцима, окивали му ноге и чували га. Али он је кидео окове, а демон га је гонио у пустињу.

³⁰ »Како се зовеш?« упита га Исус.

А он рече: »Легион«, јер су у њега били ушли многи демони. ³¹ Ови почеше да преклињу Исуса да им не заповеди да иду у Бездан.

³² А на брду је пасло велико крдо свиња и демони га замолише да им допусти да уђу у свиње, и он им допусти. ³³ Демони изађоше из човека и уђоше у свиње, а крдо се низ стрмину сјури у језеро и подави се. ³⁴ Када су видели шта се догодило, свињари побегоше и то испричаше у граду и по селима, ³⁵ па људи изађоше да виде шта се догодило. Када су дошли к Исусу и нашли човека из кога су изашли демони како седи код Исусових ногу, обучен и при здравој памети, уплашише се. ³⁶ А када су им очевици испричали како је опседнути човек спасен, ³⁷ сав народ герасинског краја замоли Исуса да оде од њих, јер их је обузео силан страх. Тако он уђе у чамац и врати се.

³⁸ А човек из кога су изашли демони замоли га да иде с њим, али Исус га отпусти, говорећи: ³⁹ »Врати се својој кући и испричај колико је Бог за тебе учинио.«

И човек оде, причајући људима по целом граду колико је Исус за њега учинио.

Јаирова кћи и жена која је дотакла Исусов огртач (Мт 9,18-26; Мк 5,21-43)

⁴⁰ Када се Исус вратио, дочека га народ, јер су га сви очекивали. ⁴¹ Тада дође човек по имену Јаир, старешина синагоге, и паде му пред ноге, преклињући га да дође његовој кући, ⁴² јер је његова једина кћи, која је имала око дванаест година, била на самрти.

Док је Исус ишао, народ се гурао око њега. ⁴³ А тамо је била и једна жена која је дванаест година патила од крварења † и нико није могао да је излечи.

⁴⁴ Она приђе Исусу с леђа, дотаче његовог огртача и њено крварење одмах престаде.

⁴⁵ А Исус упита: »Ко ме је дотакао?«

Пошто сви рекоше да нису, Петар рече: »Учитељу, народ се натискује и гура те.«

⁴⁶ Али Исус рече: »Неко ме је дотакао, јер сам осетио да је из мене изашла сила.«

⁴⁷ Када је жена видела да није остала непримећена, дрхтећи приђе и паде пред њим ничице, па пред свим народом рече зашто га је дотакла и како је одмах била излечена.

⁴⁸ »Кћери«, рече јој Исус, »твоја вера те је излечила. Иди у миру.«

⁴⁹ Док је он то говорио, дође један из дома старешине синагоге и рече: »Кћи ти је умрла. Немој више да мучиш учитеља.«

† крварења У многим рукописима стоји: крварења и која је сву своју имовину потрошила на лекаре.

⁵⁰ А Исус је то чуо, па му рече: »Не бој се. Само веруј и она ће бити спасена.«

⁵¹ Када је стигао до куће, ником не даде да уђе с њим осим Петру, Јовану, Јакову и оцу и мајци дечета. ⁵² А сви су плакали и туговали за њом.

»Не плачите«, рече им Исус, »јер она није умрла, него само спава.«

⁵³ Али они су му се подсмевали, јер су знали да је умрла.

⁵⁴ Исус је узе за руку и викну: »Дете, устани!«

⁵⁵ Дух јој се поврати, па она одмах устаде, а Исус нареди да јој дају да једе. ⁵⁶ Њени родитељи се запрепастише, а Исус им нареди да ником не причају шта се догодило.

Послање Дванаесторице (Мт 10,5-15; Мк 6,7-13)

9 Исус окупи Дванаесторицу и даде им моћ и власт над свим демонима и да лече болести, ² па их посла да проповедају Божије царство и да лече болесне.

³ »Не носите ништа на пут«, рече им. »Ни штап, ни торбу, ни хлеб, ни новац, ни другу кошуљу. ⁴ И у који год дом уђете, останите у њему док оданде не одете. ⁵ А где вас не приме, кад будете одлазили из тога града, отресите прашину са својих ногу, као сведочанство против њих.«

⁶ И они одоше, па су ишли по селима, проповедајући еванђеље и свуда лечећи људе.

Ирод забринут (Мт 14,1-12; Мк 6,14-29)

⁷ А тетрарх Ирод је чуо за све што се догодило, па је био у недоумици, јер су једни говорили да је Јован устао из мртвих, ⁸ други да се појавио Илија, а трећи да је устао један од старих пророка.

⁹ »Јовану сам одсекао главу«, рече Ирод, »али ко је овај о коме слушам такве ствари?«

Зато је хтео да види Исуса.

Исус храни пет хиљада људи (Мт 14,13-21; Мк 6,30-44; Јн 6,1-14)

¹⁰ Када су се апостоли вратили, известише Исуса о свему што су учинили. Исус их онда поведе са собом и повуче се насамо у град који се зове Витсаида. ¹¹ Али народ за то сазна и крену за њим. Он их прими, па им је говорио о Божијем царству и исцељивао оне којима је лечење било потребно.

¹² Када је дан био на измаку, Дванаесторица му приђоше и рекоше: »Отпусти народ. Нека иду у околна села и засеок да нађу јело и смештај, јер смо овде на усамљеном месту.«

¹³ А он им рече: »Ви им дајте да једу.«

»Имамо само пет хлебова и две рибе«, одговорише му они, »осим ако не одемо и купимо хране за сав овај народ.« ¹⁴ А тамо је било око пет хиљада мушкараца.

Али Исус рече својим ученицима: »Нека поседају у скупинама од по педесет.«

¹⁵ Тако су и учинили, па сви поседаше. ¹⁶ Исус узе оних пет хлебова и две рибе, подиже поглед према небу и благослови их. Онда их изломи и даде ученицима да их ставе пред народ. ¹⁷ И сви су јели и најели се. А преосталих комадића накупише дванаест пуних корпи.

Исус је Христос

(Мт 16,13-19; Мк 8,27-29)

¹⁸ Једном када се насамо молио, а ученици били с њим, Исус их упита: »Шта каже народ, ко сам ја?«

¹⁹ Они му одговорише: »Једни кажу – Јован Крститељ; други – Илија; а трећи – да је устао један од старих пророка.«

²⁰ Он им тада рече: »А шта ви кажете, ко сам ја?«
»Божији Христос«, одговори Петар.

Исус предсказује своју смрт и васкрсење

(Мт 16,21-28; Мк 8,31-9,1)

²¹ Он их онда строго опомену и нареди да то ником не кажу, ²² па рече: »Син човечији треба много да препати, да га одбаце старешине, првосвештеници и учитељи закона, да буде убијен, и да трећег дана васкрсне.«

²³ А свима је говорио: »Ко хоће да иде за мном, нека се одрекне самога себе, нека сваког дана узме свој крст и иде за мном. ²⁴ Јер, ко хоће да спасе свој живот, изгубиће га, а ко изгуби свој живот ради мене, спашће га. ²⁵ Шта вреди човеку ако добије цео свет, а самог себе уништи или себи науди. ²⁶ Ко се стиди мене и мојих речи, и Син човечији ће се стидети њега када дође у својој слави и у слави Оца и светих анђела. ²⁷ Истину вам кажем: неки који овде стоје неће окусити смрт док не виде Божије царство.«

Преображење

(Мт 17,1-8; Мк 9,2-8)

²⁸ После отприлике осам дана откад је ово рекао, Исус са собом поведе Петра, Јована и Јакова и попе се на једну гору да се помоли. ²⁹ Док се молио, изглед лица му се промени, а одећа постаде блештаво бела. ³⁰ А два човека су разговарала с њим: били су то Мојсије и Илија, ³¹ који су се појавили у великом сјају †. Говорили су о његовом одласку који је требало да се догоди †† у Јерусалиму.

³² Петар и његови другови били су веома поспани, а када су се расанили, угледаше његову славу и два човека која су с њим стајала.

³³ Док су ови одлазили од Исуса, Петар му рече: »Учитељу, добро је што смо овде. Хајде да подигнемо три сенице: једну теби, једну Мојсију и једну Илији« – не знајући шта говори.

† у великом сјају Или: у слави. †† догоди Или: испуни.

³⁴ Док је он још говорио, појави се облак и засени их, а они се, када су ушли у облак, уплашише.

³⁵ Тада се из облака зачу глас који рече: »Ово је мој Син, кога сам изабрао! Њега слушајте!«

³⁶ А када је глас одјекнуо, Исус остаде сам. Ученици то задржаше за себе и никоме у то време нису причали шта су видели.

Излечење опседнутог дечака

(Мт 17,14-18; Мк 9,14-27)

³⁷ Сутрадан, када су сишли са горе, силан народ му изађе у сусрет.

³⁸ Један човек повика из народа: »Учитељу, молим те да погледаш мога сина, јер ми је јединац. ³⁹ Дух га шчепа, па изненада вришти; баца га у грчеве и пена му удари на уста. Тешко га напушта и сатире га. ⁴⁰ Молио сам твоје ученике да га истерају, али нису могли.«

⁴¹ »О, неверни и изопачени нараштају!« одговори Исус. »Колико ћу још морати да останем с вама и да вас подносим? Доведи свога сина овамо.«

⁴² Док је дечак долазио, демон га обори на земљу у грчевима. Али Исус запрети нечистом духу, излечи дечака и предаде га оцу. ⁴³ И сви се задивише Божијом величини.

Исус други пут предсказује своју смрт и васкрсење

(Мт 17,22-23; Мк 9,30-32)

Док су се сви дивили оном што је Исус учинио, он рече ученицима: ⁴⁴ »Пажљиво слушајте шта ћу вам рећи: Син човечији ће бити предат људима у руке.«

⁴⁵ Али они не схватише о чему им говори. Било им је сакривено, па нису разумели, а плашили су се да га о томе питају.

Ко је највећи?

(Мт 18,1-5; Мк 9,33-37)

⁴⁶ Међу ученицима се поведе расправа о томе који од њих је највећи. ⁴⁷ А Исус, знајући њихове мисли, узео једно дете и постави га поред себе, ⁴⁸ па им рече: »Ко прими ово дете у моје име, мене прима. А ко прима мене, прима Онога који ме је послао. Јер, онај који је најмањи међу вама – тај је највећи.«

Ко није против вас, тај је за вас

(Мк 9,38-40)

⁴⁹ »Учитељу«, рече Јован, »видели смо једнога како у твоје име истерује демоне и хтели смо да му забранимо, јер није један од нас.«

⁵⁰ »Не браните му«, рече Исус, »јер ко није против вас, тај је за вас.«

Негостољубиви Самарићани

⁵¹ Како се приближавало време да буде вазнет на небо, Исус одлучи да крене у Јерусалим, ⁵² па пред собом посла гласнике који уђоше у једно самариј-

ско село да му све припреме. ⁵³ Али мештани га не примише, јер се упутио у Јерусалим.

⁵⁴ Када су ученици Јаков и Јован то видели, упиташе га: »Господе, хоћеш ли да призовемо огањ са неба да их уништи?«

⁵⁵ Али Исус се окрену и прекори их [†]. ⁵⁶ Онда одоше у друго село.

Цена следбеништва

(Мт 8,19-22)

⁵⁷ Док су ишли путем, рече му један човек: »Ићи ћу за тобом куд год ти идеш.«

⁵⁸ Исус му одговори: »Лисице имају јазбине и птице имају гнезда, а Син човечији нема где да спусти главу.«

⁵⁹ А једном другом рече: »Пођи за мном.«

»Господе«, рече му човек, »пусти ме да прво одем да сахраним оца.«

⁶⁰ А Исус му рече: »Нека мртви сахрањују своје мртве, а ти иди и објављуј Божије царство.«

⁶¹ Један му рече: »Ја ћу за тобом, Господе, али ме прво пусти да се опростим од своје породице.«

⁶² »Ко положи руку на плуг«, рече му Исус, »а осврће се, није за Божије царство.«

Послање Седамдесет двојице

10 После тога Господ одреди још седамдесет двојицу ^{††}, па их по двојицу посла испред себе у сваки град и место куда је намеравао да иде.

² Рече им: »Жетва је обилна, али је радника мало. Зато молите Господара жетве да пошаље раднике за своју жетву. ³ Идите. Ево, шаљем вас као јагњад међу вукове. ⁴ Не носите са собом ни новчаник, ни торбу, ни обућу, и на путу никога не поздрављајте.

⁵ »Када уђете у неки дом, прво реците: 'Мир овом дому.' ⁶ И ако тамо буде мирољубив човек [‡], ваш мир ће остати на њему. А ако не буде, ваш мир ће вам се вратити. ⁷ Останите у том дому и једите и пијте све што вам понуде, јер радник заслужује своју плату. И немојте да прелазите из дома у дом.

⁸ »Када уђете у неки град, па вас приме, једите све што пред вас ставе. ⁹ Лечите болесне у том граду и говорите им: 'Приближило вам се Божије царство.'

¹⁰ Али, када уђете у неки град, па вас не приме, изађите на улице и реците: ¹¹ 'Против вас отресамо и прашину нашега града која нам се лепи за ноге. Ипак знајте: приближило се Божије царство.' ¹² Кажем вам: онога Дана ће бити лакше Содоми него том граду.«

[†] прекори их У неким рукописима стоји: прекори их, па рече: »Ви не знате од каквог сте духа, јер Син човечији није дошао да људске животе уништи, него да спасе.« ^{††} седамдесет двојицу У неким рукописима стоји: седамдесеторицу. [‡] мирољубив човек Дословно: син мира.

Прекори непокајаним градовима

(Мт 11,20-24)

¹³ »Тешко теби, Хоразине! Тешко теби, Витсаидо! Да су се у Тиру и Сидону догодила чуда која су се догодила у вама, они би се одавно покајали и седели у кострети и пепелу. ¹⁴ Али, на Суду ће бити лакше Тиру и Сидону него вама. ¹⁵ А ти, Кафарнауме, зар ћеш се до неба уздићи? У Подземље ^{††} ћеш се суновратити!

¹⁶ »Ко вас слуша, мене слуша. Ко вас одбацује, мене одбацује. А ко одбацује мене, одбацује Онога који ме је послао.«

Повратак Седамдесет двојице

¹⁷ Седамдесет двојица ^{‡‡} се вратише радосни, говорећи: »Господе, и демони нам се покоравају у твоје име!«

¹⁸ А он им рече: »Видео сам Сатану како пада са неба као муња. ¹⁹ Ето, дао сам вам власт да газите змије и шкорпије, и над сваком непријатељском силом – и ништа вам неће naudити. ²⁰ Али, немојте да се радујете томе што вам се духови покоравају, него се радујте што су ваша имена записана на небу.«

Исус се радује

(Мт 11,25-27; 13,16-17)

²¹ Уто га обузе радост у Светом Духу, па рече: »Хвалим те, Оче, Господе неба и земље, што си ово сакрио од мудрих и умних, а открио малој деци. Да, Оче, свидело ти се да тако учиниш.

²² »Отац ми је све предао, и нико, осим Оца, не зна ко је Син. И нико не зна ко је Отац, само Син и они којима то Син хоће да открије.«

²³ Онда се окрену ученицима, па им насамо рече: »Благо очима које гледају то што ви гледате. ²⁴ Јер, кажем вам: многи пророци и цареви желели су да виде то што ви гледате, али нису видели, и да чују то што ви слушате, али нису чули.«

Прича о добром Самарићанину

²⁵ Онда устаде један учитељ закона да искуша Исуса, па га упита: »Учитељу, шта треба да учиним да бих наследио вечни живот?«

²⁶ »Шта пише у Закону?« рече му Исус. »Шта читаш тамо?«

²⁷ Овај одговори: »Воли Господа, свога Бога, свим својим срцем, свом својом душом, свом својом снагом и свим својим умом' ^{†††}, и свога ближњег као самога себе.' ^{‡‡‡}«

²⁸ »Тачно си одговорио«, рече му Исус. »Чини тако, и живећеш.«

²⁹ Али овај, желећи да се оправда, упита Исуса: »Ако је мој ближњи?«

^{††} Подземље Или: Хад. ^{‡‡} Седамдесет двојица У неким рукописима стоји: Седамдесеторица. ^{†††} Воли Господа ... умом 5. Мојс 6,5 ^{‡‡‡} свога ... себе 3. Мојс 19,18

³⁰ Исус му одговори: »Путовао један човек из Јерусалима у Јерихон, па пао у руке разбојницима. Ови су га скинули и изударали, па отишли, оставивши га полумртва. ³¹ А случајно је тим путем пролазио један свештеник, видео га и заобишао. ³² Исто тако је поред тога места наишао и један Левит, видео га и заобишао. ³³ Али наиђе онуда, путујући, и један Самарићанин. И кад га је видео, сажали се, ³⁴ па му приђе и преви му ране, заливши их уљем и вином. Онда га посади на своје живинче, одведе у једну гостионицу и побрину се за њега. ³⁵ Сутрадан извади два динара † и даде их гостионичару, говорећи: »Побрини се за њега, а ако потрошиш више, платићу ти кад се вратим.«

³⁶ »Шта мислиш, који је од ове тројице био ближњи овоме који је пао у руке разбојницима?«

³⁷ »Онај који се на њега сажалио«, одговори учитељ закона.

А Исус му рече: »Иди, па и ти тако чини.«

Исус код Марте и Марије

³⁸ Док су путовали, Исус уђе у једно село, где га жена по имену Марта прими у своју кућу. ³⁹ Она је имала сестру која се звала Марија, која седе Господу до ногу, па је слушала шта он говори.

⁴⁰ Марта је била веома заузета послуживањем, па приђе Исусу и рече: »Господе, зар те није брига што ме моја сестра оставила да сама послужујем? Реци јој да ми помогне.«

⁴¹ »Марта, Марта«, одговори јој Исус, »бринеш се и узнемираваш због много чега, ⁴² а само једно је потребно. Марија је изабрала оно боље и то јој неће бити одузето.«

Исус учи ученике како да се моле

(Мт 6,9-15; 7,7-11)

11 Једном се Исус молио на неком месту. Када је завршио, рече му један од ученика: »Господе, научи нас да се молимо, као што је и Јован научио своје ученике.«

² А он им рече: »Када се молите, реците:

»Оче, † нека је свето име твоје, нека дође Царство твоје.

³ Хлеб наш насушни дај нам свакога дана

⁴ и опрости нам грехе наше,

јер и ми опраштамо свим дужницима својим.

И не уведи нас у искушење.«

⁵ Онда им рече: »Када неко од вас има пријатеља, па оде к њему у поноћ и каже му: »Пријатељу, позајми ми три хлеба. ⁶ Јер, један мој пријатељ је свратио к мени с пута, а ја немам шта да изнесем пред њега.« ⁷ И када му онај изнутра одговори: »Не досађуј ми! Врата су већ закључана и деца са мном у постели. Не могу да устанем да ти дам« – ⁸ кажем вам: иако неће да устане зато што му је пријатељ, устаће због његове безочности и даће му колико му треба.

† два динара један динар је имао вредност једне наднице.
†† Оче У неким рукописима стоји: Оче небески.

⁹ »Зато вам кажем: молите – и даће вам се; тражите – и наћи ћете; куцајте – и отвориће вам се. ¹⁰ Јер, ко год моли, добија; и ко тражи, налази; и отвориће се ономе ко куца.

¹¹ »Који би отац међу вама сину, када га замоли за рибу, дао змију? ¹² Или му, ако га замоли за јаје, дао шкорпију? ¹³ Па ако ви, иако сте зли, знате како да дајете добре дарове својој деци, колико ће више ваш небески Отац дати Светога Духа онима који га замоле.«

Исус и Веелзевул

(Мт 12,22-30; Мк 3,20-27)

¹⁴ Исус је истеривао једног демона немости и, када је демон изашао, неми човек проговори, а народ се задиви.

¹⁵ Али неки од њих рекоше: »Он истерује демоне помоћу Веелзевула, демонског владара!«

¹⁶ А други, да би га искушали, затражише од њега знак са неба.

¹⁷ Али он је знао шта мисле, па им рече: »Опустеће свако царство које је против себе подељено, и пашће сваки подељен дом. ¹⁸ Ако је и Сатана против себе подељен, како ће опстати његово царство? Јер, ви кажете да ја демоне истерујем помоћу Веелзевула. ¹⁹ Али, ако ја истерујем демоне помоћу Веелзевула, помоћу кога их истерују ваши синови? Зато ће вам они бити судије. ²⁰ Али, ако ја демоне истерујем помоћу Божије силе †, онда вам је дошло Божије царство.

²¹ »Када јак, наоружан човек чува своју кућу, његова имовина је безбедна. ²² Али, када га нападне и савлада неко јачи од њега, узима му оклоп у који се уздао и дели плен.

²³ »Ко није са мном – против мене је. И ко са мном не скупља – расипа.«

Повратак нечистог духа

(Мт 12,43-45)

²⁴ »Када из човека изађе нечист дух, лута безводним местима тражећи починка. А кад га не нађе, каже: »Вратићу се у кућу из које сам изашао.« ²⁵ И врати се и нађе кућу пометену и сређену. ²⁶ Онда оде и доведе седам других духова, горих од себе, па уђу и тамо се настане. Тако је на крају том човеку горе него пре.«

Истинска срећа

²⁷ Док је он то говорио, повика једна жена из народа: »Срећна утроба која те носила и дојке које си сисао!«

²⁸ А он рече: »Много срећнији су они који слушају Божију реч и покоравају јој се.«

‡ за рибу, дао змију У неким рукописима стоји: за хлеб, дао камен? †† Божије силе Дословно: Божијег прста.

Јонин знак (Мт 12,38-42; Мк 8,12)

²⁹ Док се народ окупљао, он рече: »Овај нараштај је зао нараштај. Траже знак, али никакав знак им неће бити дат, осим знака Јоновог. ³⁰ Јер, као што је Јона био знак Нинивљанима, тако ће и Син човечији бити знак овом нараштају. ³¹ Краљица Југа ће на Суду устати са људима овог нараштаја и осудити их, јер је с краја земље дошла да чује Соломонову мудрост. А овде је неко већи † од Соломона! ³² Нинивљани ће устати на Суду са овим нараштајем и осудити га, јер су се покајали после Јонине проповеди, а овде је неко већи од Јоне.«

Светлост и тама тела (Мт 5,15; 6,22-23)

³³ »Нико не пали светиљку да би је ставио на скровито место или под посуду, него на свећњак, да они који улазе виде светлост. ³⁴ Твоје око је светиљка тела. Ако ти је око добро, и цело тело ти је пуно светлости. Али, ако је рђаво, и тело ти је пуно таме. ³⁵ Постарај се, дакле, да светлост у теби не буде тамна. ³⁶ Ако ти је цело тело пуно светлости, без имало таме, биће сасвим осветљено, као кад те својом светлошћу обасјава светиљка.«

Шест прекора учитељима закона и фарисејима (Мт 23,1-36; Мк 12,38-40; Лк 20,45-47)

³⁷ Док је он говорио, један фарисеј га позва да с њим руча ††, па Исус уђе и леже за трпезу. ³⁸ А фарисеј се зачуди кад виде да се Исус није прво опрао пре ручка ‡.

³⁹ »Да«, рече му Господ, »ви фарисеји чистите чашу и тањир споља, а изнутра сте пуни похлепе и зла. ⁴⁰ Безумници! Зар Онај који је начинио оно што је споља, није начинио и оно што је изнутра? ⁴¹ Него, дајте као милостињу оно што је унутра, и све ће вам бити чисто.

⁴² »Али тешко вама, фарисеји, што дајете десетак од нане, руте и сваког другог биља, а занемарујете Божију правду и љубав. Ово треба да чините, а оно да не занемарујете.

⁴³ »Тешко вама, фарисеји, јер волите прва седишта у синагогама и да вас поздрављају на трговима. ⁴⁴ Тешко вама, јер сте слични необележеним гробовима по којима људи ходају а да то и не знају.«

⁴⁵ »Учитељу«, рече му један учитељ закона, »ти и нас вређаш кад тако говориш.«

⁴⁶ А Исус рече: »Тешко и вама, учитељи закона, јер људе оптерећујете неподношљивим бременом, а сами се ни прстом не дотичете бремена.

⁴⁷ »Тешко вама, јер подижете гробнице пророцима, а њих су побили ваши праоци. ⁴⁸ Тиме сведочите да се слажете са делима својих праотаца, јер су

† неко већи Или: нешто више; исто и у 32. стиху. †† руча Или: доручкује. ‡ ручка Или: доручка.

их они побили, а ви им подижете гробнице. ⁴⁹ Зато је Божија мудрост и рекла: „Послаћу им пророке и апостоле; неке ће убити, а неке прогонити.“ ⁵⁰ Зато ће овај нараштај платити за крв свих пророка проливену од постанка света, ⁵¹ од Авељеве крви до крви Захарије, који је убијен између жртвеника и Храма. Да, кажем вам: овај нараштај ће за то платити.

⁵² »Тешко вама, учитељи закона, јер сте узели кључ знања. Сами нисте ушли, а спречили сте оне који су улазили.«

⁵³ А док је одлазио оданде, учитељи закона и фарисеји почеше жестоко да наваљују на њега и да га засипају питањима о много чему, ⁵⁴ вребајући да га ухвате у речи.

Упозорење против лицемера

12 Када се у међувремену окупило мноштво од неколико хиљада људи, тако да су једни друге газили, Исус прво поче да говори својим ученицима: »Чувајте се фарисејског квасца, то јест лицемерја. ² Нема ништа скривено што се неће открити, ни тајно што се неће сазнати. ³ Све што сте рекли у тами, чуће се на светлости, и оно што сте по собама на ухо шапутали, објављиваће се са кровова.«

Кога се треба бојати (Мт 10,28-31)

⁴ »Кажем вам, пријатељи моји: не треба да се бојите оних што убијају тело и после тога немају шта више да учине. ⁵ Али, показаћу вам кога треба да се бојите: бојте се онога који, пошто убије, има моћ да баци у пакао. Да, кажем вам: њега се бојте. ⁶ Зар се пет врабаца не продаје за два асариона †? Па ипак Бог не заборавља ниједног од њих. ⁷ А вама је и сва коса на глави избројана. Не бојте се. Ви вредите више од много врабаца.«

Признавање Христа пред људима (Мт 10,32-33; 12,32; 10,19-20)

⁸ »Кажем вам: ко год мене призна пред људима, и њега ће Син човечији признати пред Божијим анђелима. ⁹ А ко се мене одрекне пред људима, и ја ћу се њега одрећи пред Божијим анђелима. ¹⁰ Опростиће се сваком ко каже нешто против Сина човечијега, али неће бити опрштено оном ко увреди Светога Духа. ¹¹ Када вас буду изводили пред синагоге, владаре и власти, не брините се како ћете се одбранити или шта ћете рећи, ¹² јер ће вас тога часа Свети Дух научити шта треба да кажете.«

Прича о безумном богаташу

¹³ Тада му рече неко из народа: »Учитељу, реци мом брату да са мном подели наследство.«

†† два асариона Асарион је био један од најмањих и најмање вредних новчића.

¹⁴ »Човече«, одврати му Исус, »ко ме је поставио за судију или за извршитеља над вама?«

¹⁵ А онда им рече: »Пазите и чувајте се сваке похлепе. Јер, и када човек има у изобилју, његов живот не зависи од његове имовине.«

¹⁶ Тада им исприча ову причу: »Једном богаташу је земља добро родила ¹⁷ и он је овако размишљао: ,Шта да радим, пошто немам где да спремим своју летину?‘ ¹⁸ Онда рече: ,Ево шта ћу: срушићу своје амбаре и саградити веће, па ћу у њих спремити све своје жито и добра. ¹⁹ И рећи ћу својој души: душо, имаш много добара спремљених за много година. Одмарај се, једи, пиј и весели се.‘ ²⁰ Али Бог му рече: ,Безумниче! Колико ноћас ће ти живот бити одузет †. И чије ће онда бити то што си спремио?‘ ²¹ Тако пролази онај ко себи згрће благо, а није богат пред Богом.«

Не брините се (Мт 6,25-34, 19-21)

²² Онда рече ученицима: »Зато вам кажем: не брините се за свој живот – шта ћете јести; ни за своје тело – шта ћете обући. ²³ Јер, живот је више од јела, а тело више од одеће. ²⁴ Погледајте гавране: не сеју и не жању, немају ни спремишта ни амбаре, а ипак их Бог храни. А колико сте ви вреднији од птица! ²⁵ Који од вас, бринући се, може свом животу додати и један једини сат †? ²⁶ Кад не можете ни такву ситницу да учините, зашто се бринете за остало?«

²⁷ »Погледајте како расту љиљани: не раде и не предуду. А ја вам кажем: ни Соломон у свем свом сјају није био одевен као један од њих. ²⁸ Ако, дакле, Бог тако одева пољску траву – која данас јесте, а сутра се баца у ватру – колико ће више одевати вас, маловерни. ²⁹ Зато немојте да тражите шта ћете јести или шта ћете пити, и не узнемиравајте се бригама. ³⁰ Јер, све то траже незнабошци овога света. Зна ваш Отац да вам је све то потребно. ³¹ Него, тражите његово Царство, па ће вам се и ово дати.«

³² »Не бој се, стадо мало, јер се вашем Оцу свидело да вам дâ Царство. ³³ Продајте своју имовину и дајте као милостињу. Снабдејте се новчаницима који не старе: неисцрпним благом на небу, којем лопов не може да се примакне и које мољац не може да нагризе. ³⁴ Јер, где вам је благо, тамо ће вам бити и срце.«

Будност (Мт 24,45-51)

³⁵ »Нека вам бедра буду опасана ‡ и нека ваше светилке горе, ³⁶ као онима који чекају да им се господар врати са свадбе, да му одмах отворе када дође и покуца. ³⁷ Благо оним слугама које господар затекне будне када дође. Истину вам кажем: он сам ће се опасати, посадити их за трпезу и послужива-

† ноћас ... одузет Или: ноћас ће твоја душа бити затражена од тебе. †† свом животу ... сат Или: свом статусу додати и један једини лакат. ‡ Нека ... опасана Или: Обуците се за служење.

ти их. ³⁸ Дошао он у поноћ или касније ††, ако их нађе спремне, благо њима. ³⁹ Али ово знајте: да је домаћин знао у који час ће лопов доћи, не би допустио да му кућа буде обијена. ⁴⁰ И ви будите спремни, јер ће Син човечији доћи у онај час у који га не очекујете.«

⁴¹ »Господе«, упита Петар, »говориш ли ову причу само нама или свима?«

⁴² А Господ рече: »Ко је, дакле, верни и мудри управитељ кога ће господар поставити над својим слугама да им на време даје оброк? ⁴³ Благо оном слуги кога његов господар, када дође, нађе да тако чини. ⁴⁴ Истину вам кажем: поставиће га да управља свим његовим имањем.«

⁴⁵ »Али, ако тај слуга помисли: ,Мој господар ће се дуго задржати‘, па почне да туче слуге и слушкиње, и да једе и пије и опија се, ⁴⁶ његов господар ће доћи онога дана када га он не очекује и у час који не зна, па ће га пресећи надвоје и одредити му место међу невернима.«

⁴⁷ »Онај слуга који је знао вољу свога господара, а није био спреман, или није поступио по његовој вољи, добиће много батина. ⁴⁸ А онај који није знао, а учинио је нешто што заслужује казну, добиће само мало батина. Ко год је много добио, од њега ће се много и тражити; и коме је много поверено, од њега ће се више захтевати.«

Не мир, него раздор (Мт 10,34-36)

⁴⁹ »Дошао сам да на земљу бацим огањ, и тако бих желео да је већ упаљен. ⁵⁰ Али, треба крштењем да се крстим и тако ми је тешко док се то не заврши. ⁵¹ Мислите ли да сам дошао да на земљу донесем мир? Не, кажем вам, него раздор. ⁵² Од сада ће петоро у истој кући бити раздељено: троје против двоје и двоје против троје. ⁵³ Поделиће се отац против сина и син против оца, мајка против кћери и кћи против мајке, свекрва против снахе и снаха против свекрве.«

Тумачење знакова времена (Мт 16,2-3)

⁵⁴ А народу рече: »Када видите да се облак помаља на западу, одмах кажете: ,Долази киша‘, и тако и буде. ⁵⁵ А када дува јужни ветар, кажете: ,Биће врућине‘, и тако и буде. ⁵⁶ Лицемери! Знате да тумачите изглед земље и неба, а не знате да протумачите знаке овог времена?«

Нагодба с противником (Мт 5,25-26)

⁵⁷ »И зашто сами од себе не просуђујете шта је праведно? ⁵⁸ Када са својим противником идеш пред поглавара, потруди се да се с њим нагодиш још на путу, да те не одвуче пред судију, па те суди-

†† у поноћ или касније Дословно: за време друге или треће страже.

ја преда судском службенику, а службеник баци у тамницу.⁵⁹ Кажем ти: нећеш оданде изаћи док не исплатиш и последњу пару †.«

Покајање или пропаст

13 У то време су тамо били и неки који Исусу испричаше о Галилејцима чију је крв Пилат измешао с њиховим жртвама.

² А он им одговори: »Зар мислите да су ти Галилејци били већи грешници од осталих Галилејаца зато што су тако страдали? ³ Кажем вам: нису. Али, ако се не покајете, сви ћете тако пропасти. ⁴ Или, шта је са оном осамнаесторицом на које се срушио силоамски торањ и усмртио их? Мислите ли да су они били више криви од свих осталих становника Јерусалима? ⁵ Кажем вам: нису. Али, ако се не покајете, сви ћете тако пропасти.«

Прича о неплодној смокви

⁶ Онда им исприча ову причу: »Имао један човек смокву посађену у свом винограду, па дошао да на њој потражи плода, али га не нађе.

⁷ »Тада рече виноградару: ‚Ево већ три године долазим и тражим плода на овој смокви, али га не налазим. Посеци је. Зашто да слаби земљу.‘

⁸ »Господару, одговори му виноградар, ‚остави је још ову годину, да око ње окопам и нађубрим, ⁹ па ће можда догодине донети плод. А ако не роди, посеци је.‘«

Исус исцељује згрчену жену у суботу

¹⁰ Једне суботе је Исус учио народ у некој синагоги. ¹¹ А тамо је била и једна жена која је осамнаест година имала духа који је изазивао болест. Била је згрчена и никако није могла да се сасвим исправи.

¹² Када ју је Исус видео, позва је к себи, па јој рече: »Жено, ослобођена си своје болести.«

¹³ Онда положи руке на њу, и она се одмах исправи и поче да слави Бога.

¹⁴ А старешина синагоге је био огорчен што Исус лечи у суботу, па рече народу: »Има шест дана када се ради. Зато у те дане долазите да се лечите, а не у суботу.«

¹⁵ Тада му Господ рече: »Лицемери! Зар сваки од вас не одвезује свога вола или магарца од јасала у суботу и не изводи га да га напоји? ¹⁶ Па зар ову Авраамову кћер, коју је Сатана осамнаест година држао везану, није требало ослободити тих окова у дан суботњи?«

¹⁷ Када је то рекао, сви његови противници се постидеше, а сав народ се радовао због свих дивних дела која је учинио.

Приче о зрну горушице и квасцу

(Мт 13,31-33; Мк 4,30-32)

¹⁸ Тада рече: »Чему је слично Божије царство? С чим да га упоредим? ¹⁹ Слично је зрну горушице које је човек узео и посејао у свом врту, а оно изникло и развило се у дрво и птице се гнездиле у његовим гранама.«

²⁰ А онда опет рече: »С чим да упоредим Божије царство? ²¹ Слично је квасцу који је жена узела и измешала га са три сате †† брашна док све није ускисло.«

Уска врата

(Мт 7,13-14, 21-23)

²² Путујући у Јерусалим, пролазио је кроз градове и села и учио народ.

²³ Неко му рече: »Господе, хоће ли се само мало њих спасти?«

А он им рече: ²⁴ »Свим силама се потрудите да уђете кроз уска врата. Јер, кажем вам: многи ће настојати да уђу, али неће моћи. ²⁵ Када господар куће устане и закључа врата, стајаћете напољу и куцати на врата, говорећи: ‚Господару, отвори нам!‘

»А он ће вам одговорити: ‚Не знам ни ко сте ни одакле сте.‘

²⁶ »Јели смо и пили с тобом, рећи ћете му ви, ‚а ти си учио народ на нашим улицама.‘

²⁷ »А он ће вам рећи: ‚Не знам ни ко сте ни одакле сте. Одлазите од мене, сви ви који чините неправду.‘

²⁸ »И биће плач и шкргут зуба када у Божијем царству угледате Авраама, Исаака, Јакова и све пророке, а вас избаце напоље. ²⁹ Људи ће долазити са истока и запада, са севера и југа, и лећи за трпезу у Божијем царству. ³⁰ И знајте, има последњих који ће бити први, и има првих који ће бити последњи.«

Прекор Јерусалиму

(Мт 23,37-39)

³¹ У то време му приђоше неки фарисеји и рекоше: »Иди одавде на неко друго место, јер Ирод хоће да те убије.«

³² А он им рече: »Идите и реците тој лисици: ‚Ево, истерујем демоне и исцељујем данас и сутра, а трећег дана ћу довршити дело.‘ ³³ Али, данас, сутра и прекосутра треба да путујем, јер не приличи пророку да погине ван Јерусалима.

³⁴ »Јерусалиме, Јерусалиме, ти који убијаш пророке и каменујеш оне који су ти послани! Колико пута сам хтео да скупим твоју децу као квочка своје пилиће под крила, али нисте хтели. ³⁵ Ево, кућа вам остаде пуста. Кажем вам: нећете ме више видети све док не будете рекли: ‚Благословен онај који долази у име Господа.‘ †«

† последњу пару Дословно: последњи лептон; лептон је био новчић најмање вредности.

†† три сате Око 22 литра. ‡ Пс 118,26

Излечење оболелога од водене болести

14 Када је једне суботе Исус отишао у кућу неког фарисејског поглавара да једе, на њега су будно пазили. ² А тамо је, испред њега, био човек који је патио од водене болести.

³ Исус упита учитеље закона и фарисеје: »Сме ли се суботом лечити или не?«

⁴ А они су ћутали.

Тада он узео и излечи оног човека и отпусти га, ⁵ па их упита: »Ако неком од вас син или во упадне у бунар у дан суботњи, зар га нећете одмах извући?«

⁶ А они нису знали шта да кажу на то.

Прво и последње место

⁷ Гледајући како гости за себе бирају почасна места, исприча им ову причу: ⁸ »Када те неко позове на свадбу, не седај на почасно место, јер је можда позван неко угледнији од тебе, ⁹ па ће онај који је позвао и тебе и њега доћи и рећи ти: „Уступи своје место овоме.“ Тада ћеш, постиђен, морати да седнеш на последње место. ¹⁰ Него, када те позову, иди и седи на последње место, тако да ти домаћин, када дође, каже: „Пријатељу, помери се навише.“ Тако ће ти бити указана част пред свима који су с тобом за трпезом. ¹¹ Јер, биће понижен сваки онај ко самога себе уздиже, а узвишен ко самога себе понизује.«

¹² Онда рече оном који га је позвао: »Када спремаш ручак [†] или вечеру, не зови своје пријатеље, ни своју браћу, ни рођаке, ни богате суседе, јер ће и они тебе позвати и тако ти узвратити. ¹³ Него, када спремаш гозбу, позиви сиромаше, кљасте, хроме, следе ¹⁴ – и благо теби. Јер, иако они немају чиме да ти узврате, биће ти узвраћено о васкрсењу праведних.«

Прича о великој вечери

(Мт 22,1-10)

¹⁵ Када је то чуо један од оних за трпезом, рече му: »Благо оном ко буде јео хлеб у Божијем царству!«

¹⁶ А Исус му рече: »Један човек спремио велику вечеру и позвао много људи. ¹⁷ Када је било време да вечера почне, посла он свога слугу да званицама каже: „Дођите, јер све је већ спремно.“

¹⁸ »А они сви одреда почеше да се изговарају. Први му рече: „Купио сам њиву и морам да идем да је видим. Молим те, извини ме.“

¹⁹ »„Купио сам пет јармова волова“, рече други, „и баш сам пошао да их испробам. Молим те, извини ме.“

²⁰ »Трећи рече: „Оженио сам се и зато не могу да дођем.“ ²¹ Слуга се врати и то јави свом господару. Тада се господар куће разгневи, па рече слуги: „Бр-

зо изађи на градске улице и сокаке и доведи сиромаше, кљасте, следе и хроме!«

²² »Господару“, рече му слуга, „учињено је како си наредио, али још има места.“

²³ »Тада господар рече слуги: „Изађи на друмове и дуж плотова, па их натерај да дођу, да ми се кућа напуни. ²⁴ Јер, кажем ти: ниједан од оних који су позвани неће окусити моју вечеру!“

Потпуна преданост Исусу

(Мт 10,37-38)

²⁵ Са Исусом је путовао силан народ.

Он се окрену према њима, па рече: ²⁶ »Ко дође к мени, а не мрзи свога оца и мајку, жену и децу, браћу и сестре, па и сам свој живот, не може да буде мој ученик. ²⁷ Ко не носи свој крст и не иде за мном, не може да буде мој ученик.

²⁸ »Који од вас, када хоће да зида кулу, прво не седне и не израчуна трошкове, да види има ли довољно да је доврши? ²⁹ Иначе би можда положио темељ, а не би могао да је доврши, па би га сви који би то видели исмејали ³⁰ говорећи: „Овај је почео да гради, али није могао да доврши.“

³¹ »Или, који цар, када крене да поведе рат против другог цара, прво не седне и не размотри може ли се са својих десет хиљада супротставити оном који против њега иде са двадесет хиљада. ³² Па, ако не може, онда ће, док је онај још далеко, послати изасланике и замолити за мир. ³³ Тако, дакле, ниједан од вас који се не одрекне свега што има, не може да буде мој ученик.«

Бљутава со

(Мт 5,13; Мк 9,50)

³⁴ »Со је добра. Али, ако со обљутава, чиме ће се зачинити? ³⁵ Није добра ни за земљу, ни за ђубриво, него се избацује напоље. Ко има уши да чује, нека чује.«

Прича о изгубљеној овци

(Мт 18,12-14)

15 Око Исуса су се окупљали сви цариници и грешници да га чују, ² па фарисеји и учитељи закона почеше да гунђају, говорећи: »Овај прима грешнике и једе с њима!«

³ Тада им Исус исприча ову причу: ⁴ »Који од вас, ако има сто оваца, па једну изгуби, не оставља оних деведесет девет у дивљини и не иде за изгубљеном док је не нађе? ⁵ А кад је нађе, радосно је стави на рамена, ⁶ па кад стигне кући, позива пријатеље и суседе и каже им: „Радуйте се са мном! Нашао сам своју изгубљену овцу!“ ⁷ Кажем вам: тако ће и на небу бити већа радост због једног грешника који се покаје него због деведесет девет праведника, којима покајање није потребно.«

[†] ручак Или: доручак.

Прича о изгубљеној драхми

⁸ »Или, која жена, када има десет драхми †, па једну изгуби, не пали светиљку и не чисти кућу и не тражи пажљиво док је не нађе? ⁹ А кад је нађе, позива пријатељице и суседе и каже: „Радујте се са мном! Нашла сам новчић који сам изгубила!“ ¹⁰ Тако, кажемо вам, настаје и радост пред Божијим анђелима због једног грешника који се покаје.«

Прича о изгубљеном сину

¹¹ Онда рече: »Један човек имао два сина. ¹² Млађи од њих рече оцу: „Оче, дај ми део имања који ми припада.“ И он им подели имање.

¹³ »После неколико дана, млађи син узео свој део и оде у далеку земљу, где протраћи сав свој иметак живећи разуздано. ¹⁴ Када је све потрошио, у тој земљи завлада велика глад и он поче да оскудева. ¹⁵ Зато оде и запосли се код једног грађанина оне земље, а овај га посла на своја поља да чува свиње. ¹⁶ Жудео је да напуни стомак рогачима које су свиње јеле, али му их нико није давао.

¹⁷ »Тада дође к себи, па рече: „Колики најамници мога оца имају хлеба у изобиљу, а ја овде умирем од глади!“ ¹⁸ Спремићу се и отићи своме оцу, па га замолити: „Оче, згрешио сам против неба и против тебе. ¹⁹ Нисам више достојан да се зovem твој син. Прими ме као једног од својих најамника.«

²⁰ »И он се спреми и пође своме оцу. А док је још био далеко, његов отац га угледа и сажали се, па потрча, загрли га и пољуби.

²¹ »Оче, рече му син, згрешио сам против неба и против тебе. Нисам више достојан да се зovem твој син.«

²² »Али отац рече својим слугама: „Брзо изнесите најлепши огртач и обуците му га. Ставите му прстен на руку и обућу на ноге. ²³ Донесите угојено теле и закољите га, па да једемо и да се веселимо. ²⁴ Јер, овај мој син је био мртав, и оживео! Био је изгубљен, и нађен је!“ И почеше да се веселе.

²⁵ »А његов старији син био је на пољу. Када се на повратку приближио кући, зачу свирку и играње, ²⁶ па позва једног слугу и упита га шта се дешава.

²⁷ »„Твој брат је дошао“, рече му слуга, „и твој отац је заклао угојено теле зато што га је дочекао живог и здравог.“

²⁸ »Он се наљути и не хтеде да уђе. Тада изађе његов отац и поче да га наговара. ²⁹ Али он одговори оцу: „Ето, толико година сам ти служио и никад нисам прекршио твоје заповести, а ти ми никад ни јаре ниси дао да се провеселим са пријатељима!“ ³⁰ А кад је дошао овај твој син, који је твој иметак проћердао са блудницама, за њега си угојено теле заклао!“

³¹ »Сине мој, рече му отац, „ти си увек са мном и све што имам, твоје је.“ ³² Али, треба да се веселимо и да се радујемо. Јер, овај твој брат је био мртав, и оживео, и био је изгубљен, и нађен је.«

Прича о непоштену управитељу

16 Исус рече ученицима: »Био један богат човек чијег су управитеља оптужили да расипа његову имовину.

² »Он га позва и упита: „Шта то чујем о теби? Положи рачун о свом управљању, јер више не можеш да будеш управитељ.“

³ »А управитељ рече у себи: „Шта да радим? Господар ми одузима посао управитеља. Нисам довољно снажан да копам, а срамота ме да просим.“ ⁴ Знао шта ћу: учинићу тако да ће ме људи примати у кућу и кад више не будем управитељ.“

⁵ »Тада, једног по једног, позва све дужнике свога господара.

»„Колико дугујеш мом господару?“ упита првог.

⁶ »„Сто бата † маслиновог уља“, одговори овај.

»А он му рече: „Узми своју обвезницу, па брзо се ди и напиши педесет.“

⁷ »Затим упита другог: „Колико ти дугујеш?“

»„Сто кора ‡ жита“, одговори овај.

»А он му рече: „Узми своју обвезницу и напиши осамдесет.“

⁸ »И господар похвали непоштеног управитеља, јер је сналажљиво поступио. Синови овога света сналажљивији су са својим него синови светлости. ⁹ Кажемо вам: начините себи пријатеље помоћу непоштеног богатства, да би вас, када оно нестане, примили у вечне станове ††.

¹⁰ »Ко је поуздан у најмањем, поуздан је и у великом. А ко је непоштен у најмањем, непоштен је и у великом. ¹¹ Ако, дакле, нисте били поуздани у непоштену богатству, ко ће вам поверити истинско богатство? ¹² И ако нисте били поуздани у туђем, ко ће вам дати ваше?

¹³ »Ниједан слуга не може да служи двојици господара. Јер, или ће једнога мрзети, а другога волети; или ће једноме бити привржен, а другога презирати. Не можете служити и Богу и богатству ‡‡.«

Закон и Божије царство

¹⁴ А све су то слушали фарисеји, који су волели новац, па су му се ругали.

¹⁵ Зато им Исус рече: »Ви се пред људима претварате да сте праведни, али Бог познаје ваше срце. Оно што је на високој цени међу људима, у Божијим очима је одвратно.

¹⁶ »Закон и Пророци су били до Јована. Од тада се проповеда еванђеље о Божијем царству и свако насилно у њега улази. ¹⁷ Али, лакше је да небо и зе-

† † Десет драхми Једна драхма је имала вредност једне наднице.
†† Сто бата Око 3.000 литара. ‡ Сто кора Око 35.000 литара. ‡‡ станове Дословно: шаторе. ‡‡ богатству Дословно: мамону; реч »мамон« на арамејском језику значи »богатство«; иста реч је употребљена и у 9. стиху.

† десет драхми Једна драхма је имала вредност једне наднице.

мља прођу, него да пропадне иједна цртица из Закона.»

Развод

¹⁸ »Ко се разведе од своје жене и ожени се другом, чини прељубу. И ко се ожени разведеном, чини прељубу.«

Богаташ и Лазар

¹⁹ »Био један богат човек који се облачио у пурпур и танко платно и сваког дана уживао у раскоши.

²⁰ А пред његовом капијом лежао је један сиромаш по имену Лазар, сав у чиревима, ²¹ и жудео да напуни стомак оним што је падало са богаташеве трпезе. Чак су и пси долазили и лизали му чиреве.

²² »Када је сиромаш умро, анђели га однеше у Авраамово наручје. А умре и богаташ и би сахрањен. ²³ У Подземљу †, где је лежао у мукама, подиже поглед и у даљини угледа Авраама, и Лазара у његовом наручју, ²⁴ па повика: ‚Оче Аврааме, смилуј ми се и пошаљи Лазара да умочи врх свога прста у воду и расхлади ми језик, јер се страшно мучим у овом пламену!‘

²⁵ »Синко, рече му Авраам, ‚сети се да си за живота примио своја добра, а Лазар зла. Он се сада овде теши, а ти си у страшним мукама. ²⁶ Осим тога, између вас и нас постављена је велика провалија, па они који желе одавде да пређу к вама, не могу, нити ко од вас може да пређе овамо.‘

²⁷ »Онда те молим, оче, рече богаташ, ‚пошаљи га у кућу мога оца, ²⁸ јер имам петорицу браће. Нека их опомене, да и они не дођу у ово мучилиште.‘

²⁹ »Али Авраам рече: ‚Имају Мојсија и Пророке. Нека њих слушају.‘

³⁰ »Не, оче Аврааме, рече богаташ, ‚него, ако им дође неко од мртвих, они ће се покајати.‘

³¹ »Ако не слушају Мојсија и Пророке, рече Авраам, ‚неће их уверити ни да неко устане из мртвих.‘«

Грех, вера, дужност

(Мт 18,6-7, 21-22; Мк 9,42)

17 Исус рече својим ученицима: »Саблазни морају да дођу, али тешко оном по коме дођу.

² Боље би му било да му се око врата обеси млински камен и да га баце у море него да саблазни иједнога од ових малених. ³ Чувајте се!

»Ако твој брат згреши, укори га, па ако се покаје, опрости му. ⁴ И ако седам пута на дан згреши против тебе и седам пута ти дође и каже: ‚Кајем се, опрости му.‘

⁵ Тада апостоли рекоше Господу: »Увећај нашу веру.«

⁶ А Господ рече: »Када бисте имали веру као зрно горушице, могли бисте рећи овом дуду: ‚Ишчупај се с кореном и посади се у море, и он би вас послушао.‘

⁷ »Који од вас, када има слугу који оре или чува овце, па се овај врати с поља, каже: ‚Дођи одмах и седи да једеш?‘ ⁸ Зар му не каже: ‚Спреми ми вечеру, па се опаши † и послужи ме док једем и пијем. А после можеш и ти да једеш и пијеш?‘ ⁹ Да ли он захваљује слуги што је учинио оно што му је наређено? ¹⁰ Тако и ви, када учините све што вам је наређено, треба да кажете: ‚Ми смо некорисне слуге. Учинили смо само оно што смо били дужни да учинимо.‘«

Очишћење десеторице губаваца

¹¹ Док је Исус путовао у Јерусалим, пролазио је између Самарије и Галилеје. ¹² Када је улазио у једно село, сусрете га десет губавих људи, који стадоше подаље ¹³ и повикаше: »Исусе, Учитељу, смилуј нам се!«

¹⁴ Када их је видео, рече им: »Идите и покажите се свештеницима.«

И док су још ишли, очистише се.

¹⁵ Један од њих, када је видео да је излечен, врати се, славећи Бога на сав глас, ¹⁶ и паде ничице Исусу пред ноге и захвали му. А био је Самарићанин.

¹⁷ Исус рече: »Зар се нису сва десеторица очистила? Где су остала деветорица? ¹⁸ Зар се међу њима не нађе ниједан да се врати да дâ славу Богу, него само овај туђинац?«

¹⁹ Онда му рече: »Устани и иди. Твоја вера те је излечила.«

Долазак Божијег царства

(Мт 24,23-28, 37-41)

²⁰ Једном када су га фарисеји питали када ће доћи Божије царство, Исус им одговори: »Божије царство не долази као нешто што се види. ²¹ Људи неће моћи да кажу: ‚Ево га овде!‘ ни: ‚Ево га онде!‘, јер Божије царство је у вама ‡.«

²² А ученицима рече: »Долази време када ћете жудети да видите само један дан Сина човечијега, али га нећете видети. ²³ А људи ће вам говорити: ‚Ево га онде!‘ или: ‚Ево га овде!‘ Не идите онамо и не јурите за њима. ²⁴ Јер, као што муња, када севне, обасја небо од једног краја до другог, тако ће бити и са Сином човечијим на његов дан. ²⁵ Али он прво мора много да препати и овај нараштај мора да га одбаци.

²⁶ »Као што је било у Нојево време, тако ће бити и у дане Сина човечијега. ²⁷ Људи су јели и пили, женили се и удавали, све до дана када је Ноје ушао у ковчег. Онда је дошао потоп и све их уништио.

²⁸ Биће и као што је било у Лотове дане: људи су јели и пили, куповали и продавали, садили и градили. ²⁹ А оног дана кад је Лот изашао из Содоме, горући сумпор запљушта с неба и све их уништи.

³⁰ »Тако ће бити и онога дана када се појави Син човечији. ³¹ Ако се неко тога дана затекне на крову,

† Подземљу Дословно: Хаду.

†† опаши Или: обуци за служење. ‡ у вама Или: међу вама.

а ствари су му у кући, нека не силази да их узме. И ко се затекне у пољу, нека се не враћа. ³² Сетите се Лотове жене! ³³ Ко покуша да сачува свој живот, изгубиће га, а ко изгуби свој живот, сачуваће га. ³⁴ Кажем вам: те ноћи биће двоје у једној постељи – једно ће се узети, а друго оставити. ³⁵ Две жене ће заједно млетити жито – једна ће се узети, а друга оставити. ³⁶ †

³⁷ »Где то, Господе?« упиташе га.

А он им рече: »Где буде лешина, тамо ће се окупити и лешинари.«

Прича о упорној удовици

18 Онда им исприча и причу да увек треба да се моле и да не посустају. ² »У неком граду живео један судија«, рече. »Није се бојао Бога и није марио за људе. ³ А у том граду је била и једна удовица која је стално долазила к њему, говорећи: 'Одбрани ме од мога противника.' ⁴ Он то неко време није хтео, али касније рече себи: 'Иако се не бојим Бога и не марим за људе, ипак ћу да одбраним ову удовицу ⁵ зато што ми досађује, да ме на крају не изнури својим долажењем.'«

⁶ Тада Господ рече: »Чули сте шта каже неправедни судија. ⁷ Па зар неће Бог одбранили своје избране, који дању и ноћу вапију к њему? Зар ће одуговлачити да их услиши? ⁸ Кажем вам: одбраниће их, и то брзо. Само, хоће ли Син човечији, када дође, наћи веру на земљи?«

Прича о фарисеју и царинику

⁹ А онима који су били убеђени да су праведни, а све остале ниподаштавали, исприча ову причу:

¹⁰ »Двојица су отишла у Храм да се помоле. Један је био фарисеј, а други цариник. ¹¹ Фарисеј је стајао и овако се молио у себи †: 'Боже, хвала ти што нисам као остали људи – разбојници, неправедници, прељубници – или као овај цариник. ¹² Постим два пута недељно и дајем десетак од свега што стекнем.'«

¹³ »А цариник је стајао подаље и ни поглед није хтео да подигне ка небу, него се ударао у груди и говорио: 'Боже, смилуј се мени, грешнику!'«

¹⁴ »Кажем вам: он, а не онај други, отишао је кући оправдан. Јер, ко самога себе уздиже, биће понижен; а ко самога себе понизује, биће узвишен.«

Исус и деца

(Мт 19,13-15; Мк 10,13-16)

¹⁵ Људи су му доносили и малу децу да их дотакне, а када су ученици то видели, изгрдише их.

¹⁶ Али Исус их позва к себи, па рече: »Пустите децу да долазе к мени и не спречавајте их, јер таквима припада Божије царство. ¹⁷ Истину вам кажем: ко не прихвати Божије царство попут малог детета, неће ући у њега.«

† У неким рукописима стоји: ³⁶ Двојица ће бити у пољу – један ће се узети, а други оставити. †† у себи Или: за себе.

Богати поглавар (Мт 19,16-30; Мк 10,17-31)

¹⁸ Један поглавар га упита: »Добри учитељу, шта да учиним да наследим вечни живот?«

¹⁹ »Зашто ме називаш добрим?« одврати Исус. »Нико није добар осим једнога – Бога. ²⁰ Заповести знаш: 'Не чини прељубу, Не убиј, Не укради, Не сведочи лажно, Поштуј свога оца и мајку.' ‡«

²¹ А он рече: »Свега тога сам се држао од детињства.«

²² Када је Исус то чуо, рече му: »Још једно ти недостаје: продај све што имаш и подели сиромасима, па ћеш имати благо на небу. Тада хајде за мном.«

²³ Али, када је то поглавар чуо, силно се ражалошти, јер је био веома богат.

²⁴ Када је Исус видео да се овај ражалостио, рече: »Како је тешко имућнима да уђу у Божије царство.

²⁵ Лакше је камили да прође кроз иглене уши него богаташу да уђе у Божије царство.«

²⁶ А они који су то чули рекоше: »Па ко може да се спасе?«

²⁷ »Оно што је немогуће људима«, рече он, »могуће је Богу.«

²⁸ Тада Петар рече: »Ево, ми смо све оставили и пошли за тобом.«

²⁹ »Истину вам кажем«, рече Исус, »нема ниједнога који је ради Божијег царства оставио кућу, или жену, или браћу, или родитеље, или децу, ³⁰ а да неће добити многоструко више у ово време, а у будућем свету вечни живот.«

Исус трећи пут предсказује своју смрт и васкрсење (Мт 20,17-19; Мк 10,32-34)

³¹ Онда одведе Дванаесторицу на страну, па им рече: »Ево, кренули смо у Јерусалим и све што су пророци написали о Сину човечијем, испуниће се. ³² Предаће га незнабошцима и ругати му се, злостављати га, пљувати, ³³ избичевати и убити, а он ће трећег дана васкрснути.«

³⁴ Али они ништа од тога не разумеше. Значење тих речи било им је скривено, па нису знали о чему говори.

Исус враћа вид слепом просјаку (Мт 20,29-34; Мк 10,46-52)

³⁵ Када се Исус приближио Јерихону, поред пута је седео један слеп човек и просио.

³⁶ Чувши да народ пролази, упита шта се дешава, ³⁷ а они му рекоше: »Пролази Исус Назарећанин.«

³⁸ Он повика: »Исусе, Сине Давидов, смилуј ми се!«

³⁹ Они што су ишли напред опоменуше га да ућути, али он је још више викао: »Сине Давидов, смилуј ми се!«

‡ 2. Мојс 20,12-16; 5. Мојс 5,16-20

⁴⁰ Тада Исус стаде и нареди да му га доведу, а када се овај приближио, упита га: ⁴¹ »Шта хоћеш да учиним за тебе?«

»Господе«, одговори он, »да прогледам.«

⁴² А Исус му рече: »Прогледај! Твоја вера те је излечила.«

⁴³ И овај одмах прогледа и пође за Исусом, славећи Бога. А видео је то и сав народ и славио Бога.

Цариник Закеј

19 Онда Исус уђе у Јерихон. Док је пролазио кроз град, ² главни цариник по имену Закеј, богат човек, ³ покушавао је да види ко је то Исус, али није могао од народа, јер је био ниског раста. ⁴ Он зато отрча напред и попе се на једну дивљу смокву, да види Исуса, јер је требало да он онуда прође.

⁵ Када је стигао до тог места, Исус подиже поглед и рече му: »Закеје, сместа сиђи, јер данас треба да одседнем у твојој кући.«

⁶ И овај сместа сиђе и с радошћу прими Исуса.

⁷ Сви су то видели, па почеше да гунђају, говорећи: »Код грешника је ушао да се одмори!«

⁸ Закеј стаде и рече Господу: »Ево, Господе, пола своје имовине поделићу сиромасима. А ако сам од некога нешто изнудио, вратићу четвороструко.«

⁹ Тада му Исус рече: »Данас је у ову кућу дошло спасење, пошто је и овај човек Авраамов син. ¹⁰ Јер, Син човечији је дошао да потражи и спасе изгубљено.«

Прича о десет мина

(Мт 25,14-30)

¹¹ Док су они ово слушали, он им исприча једну причу, зато што је био близу Јерусалима, а они су сматрали да ће се Божије царство појавити одмах.

¹² Он рече: »Један човек племенитог рода отишао у далеку земљу да га поставе за цара, па да се врати. ¹³ Он позва десет својих слугу и сваком од њих даде десет мина †, па рече: „Послужте с овим док се не вратим.“

¹⁴ »А његови поданици су га мрзели, па за њим послаше изасланике да кажу: „Нећемо да нам он буде цар.“

¹⁵ »Када се вратио кући, пошто су га поставили за цара, нареди да му позову оне слуге којима је дао новац, да види колику добит су остварили.

¹⁶ »Тада дође први и рече: „Господару, твоја мина је донела још десет мина.“

¹⁷ »А он му одврати: „Добро, добри слуго. Зато што си био поуздан у најмањем, имаћеш власт над десет градова.“

¹⁸ »Онда дође други слуга и рече: „Господару, твоја мина је донела још пет мина.“

¹⁹ »А он му рече: „Ти ћеш имати власт над пет градова.“

† десет мина Једна мина је имала вредност три месечне зараде.

²⁰ »Дође и трећи слуга и рече: „Господару, ево твоје мине коју сам чувао сакривену у убрису. ²¹ Бојао сам те се, јер си строг човек. Узимаш оно што ниси оставио и жањеш оно што ниси посејао.“

²² »Зли слуго, рече му господар, „по твојим речима ћу ти судити! Кажеш да си знао да сам строг човек, да узимам оно што нисам оставио и да жањем оно што нисам посејао. ²³ Зашто онда ниси уложио мој новац код мењача? Тада бих га, по повратку, подигао с каматом.“

²⁴ »А присутнима рече: „Узмите ту мину од њега и дајте је оном који има десет мина.“

²⁵ »Господару, рекоше му они, „па он већ има десет мина.“

²⁶ »Кажем вам, одврати господар, „оном ко има, даће се још, а оном ко нема, одузеће се и оно што има. ²⁷ А оне моје непријатеље који нису хтели да им будем цар, доведите овамо и преда мном их погубите.“

Исус улази у Јерусалим

(Мт 21,1-11; Мк 11,1-11; Јн 12,12-19)

²⁸ Пошто је ово изговорио, настави пут идући ка Јерусалиму.

²⁹ Када се приближио Витфаги и Витанији, код горе која се зове Маслинска, посла двојицу својих ученика, рекавши им: ³⁰ »Идите у ово село пред вама. Када уђете у њега, наћи ћете привезано магаре на коме још ниједан човек није јахао. Одвезите га и доведите овамо. ³¹ А ако вас неко упита: „Зашто га одвезујете“, реците му: „Потребно је Господу.“

³² И они који су били послани, одоше и нађоше све како им је рекао.

³³ А док су одвезивали магаре, упиташе их његови власници: »Зашто одвезујете магаре?«

³⁴ »Потребно је Господу«, одговорише им они, ³⁵ и одведоше га Исусу. Онда преко магарета пребацише своје огртаче, па на њега посадише Исуса. ³⁶ И док је он путовао даље, народ је простирао своје огртаче по путу.

³⁷ Када се приближио месту где се силази са Маслинске горе, све мноштво ученика поче радосно и из свега гласа да хвали Бога за сва чуда која су видели, ³⁸ говорећи:

»Благословен цар који долази у име Господа! † †
Мир на небу и слава на висини!«

³⁹ »Учитељу«, рекоше му неки фарисеји из народа, »изгрди своје ученике!«

⁴⁰ »Кажем вам«, одговори он, »ако они буду ћутали, камење ће викати.«

Јадиковка над Јерусалимом

⁴¹ Када се приближио граду и угледао га, заплака над њим, ⁴² говорећи: »Када би и ти овога дана знао шта ти доноси мир! Али то је сада сакривено од твојих очију. ⁴³ Снаћи ће те дани када ће те твоји

†† Пс 118,26

непријатељи окружити опкопом и опколити те и притеснити са свих страна. ⁴⁴ И сравниће са земљом тебе и твоју децу у теби и неће у теби оставити ни камен на камену, јер ниси препознао време када те је походио Бог.»

Исус у Храму

(Мт 21,12-17; Мк 11,15-19; Јн 2,13-22)

⁴⁵ Онда Исус уђе у Храм и поче да избацује продавце из њега, ⁴⁶ говорећи им: »Записано је: ‚Мој дом ће бити дом молитве‘ †, а ви сте од њега направили ‚јазбину разбојничку! ††«

⁴⁷ Потом је сваког дана учио народ у Храму. А првосвештеници, учитељи закона и поглавари народа желели су да га убију, ⁴⁸ али нису могли да нађу начин како да то учине, јер га је народ веома пажљиво слушао.

Одакле Исусу власт?

(Мт 21,23-27; Мк 11,27-33)

20 Док је једног дана учио народ у Храму и проповедао еванђеље, приђоше му првосвештеници и учитељи закона са старешинама, ² па му рекоше: »Кажите нам, којом влашћу ово чиниш или који је дао ту власт?«

³ »И ја ћу вас нешто упитати«, одврати он. »Кажите ми: ⁴ да ли је Јованово крштење било са неба или од људи?«

⁵ А они почеше о томе да расправљају међу собом говорећи: »Ако кажемо: ‚Са неба‘, он ће рећи: ‚Зашто му нисте веровали?‘ ⁶ А ако кажемо: ‚Од људи‘, народ ће нас каменовати, јер је убеђен да је Јован био пророк.«

⁷ Зато му одговорише: »Не знамо одакле је било.«

⁸ Тада им Исус рече: »Онда ни ја вама нећу рећи којом влашћу ово чиним.«

Прича о виноградарима

(Мт 21,33-46; Мк 12,1-12)

⁹ Исус затим поче народу да прича ову причу: »Један човек засадио виноград, изнајмио га неким виноградарима, па отпутовао на дуже време. ¹⁰ У време бербе посла он једног слугу виноградарима да му дају део виноградских плодова. Али виноградарима га претукоше и отераше празних руку. ¹¹ Онда посла другог слугу, али и њега претукоше, извргоше руглу и отераше празних руку. ¹² Он посла и трећег, али и њега израњавише и избацише.

¹³ »Тада власник винограда рече: ‚Шта да радим? Послаћу свог вољеног сина, можда ће њега поштовати.‘

¹⁴ »Али, када су га виноградарима угледали, почеше да расправљају међу собом говорећи: ‚Ово је наследник. Хајде да га убијемо, па ће наследство бити наше.‘ ¹⁵ И избацише га из винограда и убише.

»Шта ће им, дакле, урадити господар винограда? ¹⁶ Доћи ће и побити те виноградаре, а виноград дати другима.«

Када су људи то чули, рекоше: »Далеко било!«

¹⁷ А Исус их погледа, па рече: »Шта онда значи оно што је записано:

„Камен који градитељи одбацише постаде камен угаони?“ ‡

¹⁸ И ко год падне на тај камен, смрскаће се, а на кога он падне, здружиће га.«

¹⁹ А учитељи закона и првосвештеници тражили су начин да га сместа ухвате, јер су знали да је ову причу испричао о њима. Али бојали су се народа.

Плаћање пореза цару

(Мт 22,15-22; Мк 12,13-17)

²⁰ Помно су на њега пазили и слали доушнике, који су се претварали да су искрени, како би га ухватили у речи и предали га намесниковој сили и власти.

²¹ Ови су га испитивали, говорећи: »Учитељу, знамо да исправно говориш и учиш народ, и да не гледаш ко је ко, него да учиш Божијем путу у складу са истином. ²² Да ли је право да цару дајемо порез или није?«

²³ Али Исус им, прозревши њихово лукавство, рече: ²⁴ »Покажите ми динар. Чији лик и натпис носи?«

²⁵ »Царев«, рекоше они.

А он им рече: »Дајте, дакле, цару царско, а Богу Божије.«

²⁶ И они нису могли пред народом да га ухвате у речи, него заћуташе, задивљени његовим одговором.

Васкрсење мртвих

(Мт 22,23-33; Мк 12,18-27)

²⁷ Тада му приђоше неки садукееји, који кажу да нема васкрсења, па га упиташе: ²⁸ »Учитељу, Мојсије нам је написао да ако неком умре брат који има жену, а нема деце, онда његов брат треба да се ожени том женом и подигне потомство своје брату. ²⁹ Била су тако седморица браће. Први се оженио и умро без деце. ³⁰ Онда се други, ³¹ па трећи брат оженио том женом. Тако су сва седморица умрла не оставивши деце. ³² На крају је умрла и жена. ³³ Чија ће, дакле, о васкрсењу она бити жена, пошто је била удата за седморицу?«

³⁴ Тада им Исус рече: »Људи овога света жене се и удају, ³⁵ а они који су достојни да буду на оном свету и васкрсну из мртвих, неће се ни женити ни удавати. ³⁶ И више не могу да умру, јер су као анђели. Они су Божија деца, пошто су деца васкрсења. ³⁷ А да мртви васкрсавају, то је и Мојсије показао када у одломку о грму Господа зове Богом Авраамовим, Богом Исааковим и Богом Јаковљевим. ††† Бог живих, него живих, јер њему су сви живи.«

† Мој дом ... молитве Ис 56,7 †† јазбину разбојничку Јер 7,11

‡ Пс 118,22 †† в. 2. Мојс 3,6.

³⁹ »Учитељу«, рекоше неки учитељи закона, »доброе си рекао!«

⁴⁰ И нико се више није усуђивао да га нешто пита.

Чији је Христос син?

(Мт 22,41-46; Мк 12,35-37)

⁴¹ Тада им рече: »Како то да се говори да је Христос Давидов син? ⁴² Сам Давид каже у Књизи псалама:

,Рече Господ моме Господу:

седи ми здесна

⁴³ док од твојих непријатеља

не начиним подножје за твоје ноге.' †

⁴⁴ Давид га, дакле, зове Господом. Како онда он може да му буде син?«

Упозорење против учитеља закона

(Мт 23,1-36; Мк 12,38-40; Лк 11,37-54)

⁴⁵ Док је сав народ слушао, он рече својим ученицима: ⁴⁶ »Чувајте се учитеља закона. Они радо иду у дугим огртачима и воле да их поздрављају на трговима, да имају прва седишта у синагогама и почасна места на гозбама. ⁴⁷ Они прождиру удовичке куће и размећу се дугим молитвама. Такви ће бити најстроже кажњени.«

Удовичин прилог

(Мк 12,41-44)

21 Исус подиже поглед и угледа богаташе како стављају своје дарове у храмску ризницу.

² А виде и једну сиромашну удовицу како ставља два лептона †, ³ па рече: »Истину вам кажем: ова сиромашна удовица је ставила више од свих осталих. ⁴ Јер, сви они су ставили дарове од свога вишка, а она је од своје сиротиње ставила све што је имала за живот.«

Исус предсказује уништење Храма

(Мт 24,1-2; Мк 13,1-2)

⁵ Док су неки говорили о Храму – како је украшен лепим камењем и заветним даровима – Исус рече:

⁶ »Доћи ће време када од овога што гледате неће остати ни камен на камену који неће бити разваљен.«

Знаци и прогони

(Мт 24,3-14; Мк 13,3-13)

⁷ »Учитељу«, упиташе га они, »када ће то бити? И који ће знак показати да ће се то десити?«

⁸ А он рече: »Пазите да вас не заведу. Јер, многи ће доћи у моје име и рећи: 'Ја сам' и: 'Примакао се час.' Не идите за њима ⁹ и не плашите се када чујете за ратове и побуне. Јер, прво то треба да се догоди, али није одмах крај.«

† Пс 110,1 †† два лептона Лептон је био новчић најмање вредности.

¹⁰ Онда им рече: »Народ ће се дићи против народа и царство против царства. ¹¹ Биће великих земљотреса и глади и зараза по разним местима, и страха и великих знамења са неба. ¹² Али, пре него што се све то деси, хватаће вас и прогонити вас. Због мене ће вас предавати синагогама и бацати у тамнице и изводити вас пред царе и намеснике. ¹³ То ће вам бити прилика да сведочите. ¹⁴ Добро упамтите да не треба унапред да се бринете како ћете се бранити. ¹⁵ Јер, ја ћу вам дати речи и мудрост којима ниједан од ваших противника неће моћи да одоли ни да их побије. ¹⁶ Али издаваће вас чак и родитељи, браћа, рођаци и пријатељи, и неки од вас биће убијени. ¹⁷ Сви ће вас мрзети због мога имена, ¹⁸ али вам ниједна длака с главе неће пропасти. ¹⁹ Истрајношћу ћете задобити свој живот.«

Исус предсказује уништење Јерусалима

(Мт 24,15-21; Мк 13,14-19)

²⁰ »А када видите да војске опкољавају Јерусалим, тада знајте да је његово опустошење близу. ²¹ Нека тада они који буду у Јудеји беже у планине, они који буду у граду нека изађу из њега, а они који буду на пољима нека не улазе у град. ²² Јер, то су дани одмазде, да се испуни све што је записано.

²³ »Тешко трудницама и дојиљама тих дана! Јер, настаће велика невоља на земљи и гнев против овог народа. ²⁴ Пашће од оштрице мача и бити одведени у ропство по свим народима, а незнабошци ће газити Јерусалимом док се не испуне времена незнабожаца.«

Долазак Сина човечијега

(Мт 24,29-35; Мк 13,24-31)

²⁵ »Биће знамења на сунцу, месецу и звездама, а на земљи ће народе обузети тескоба и немоћ због хучања и таласања мора. ²⁶ Људи ће премирати од страха и од ишчекивања онога што прети свету, јер ће и небеске силе бити уздрмане. ²⁷ Тада ће видети Сина човечијега како у облаку долази са силом и великом славом. ²⁸ А када то почне да се догађа, устаните и подигните главу, јер је близу ваше избављење.«

²⁹ Онда им исприча ову причу: »Погледајте смокву и све дрвеће: ³⁰ кад пропупе, и сами видите и знате да је лето близу. ³¹ Тако исто, кад видите да се све ово догађа, знајте да је Божије царство близу.

³² Истину вам кажем: овај нараштај неће проћи док се све ово не догоди. ³³ Небо и земља ће проћи, али моје речи неће проћи никад.

³⁴ »Пазите да вам срце не отупи од банчења, опијања и брига овога живота, да вас тај дан не изненади ³⁵ као замка, јер ће доћи на све који живе на лицу целе земље. ³⁶ Стално будите на опрезу и молите се, да можете да избегнете све што ће се догодити и да станете пред Сина човечијега.«

³⁷ Исус је сваког дана учио народ у Храму, а сваке вечери је одлазио на Маслинску гору да тамо преноћи. ³⁸ А сав народ је рано ујутро долазио к њему у Храм да га слуша.

Завера против Исуса

(Мт 26,1-5, 14-16; Мк 14,1-2, 10-11; Јн 11,45-53)

22 Приближавао се Празник бесквасног хлеба, који се зове Пасха. ² А првосвештеници и учитељи закона тражили су начин да убију Исуса, јер су се бојали народа.

³ Тада Сатана уђе у Јуду званог Искаротиотски, једног од Дванаесторице. ⁴ Он оде првосвештеницима и заповедницима храмске страже и договори се с њима како да им изда Исуса. ⁵ Они се обрадоваше и сложише се да му дају новца. ⁶ Он пристаде, па поче да тражи повољну прилику да им га преда када с њим не буде народа.

Припреме за Пасху

(Мт 26,17-25; Мк 14,12-21; Јн 13,21-30)

⁷ Дође Дан бесквасног хлеба, када је требало жртвовати пасхално јагње, ⁸ па Исус посла Петра и Јована, рекавши: »Идите и спремите нам да једемо пасхалну вечеру.«

⁹ »Где хоћеш да је спремимо?« упиташе га они.

¹⁰ А он им рече: »Када уђете у град, сусрешће вас човек који носи крчаг с водом. Идите за њим у кућу у коју он уђе ¹¹ и реците домаћину: „Учитељ пита: „Где је гостинска соба у којој ћу јести пасхалну вечеру са својим ученицима?“« ¹² Он ће вам показати велику, намештену собу на спрату. Тамо спремите.«

¹³ И они одоше и нађоше све како им је и рекао, и спремеше пасхалну вечеру.

Господња вечера

(Мт 26,26-30; Мк 14,22-26; 1. Кор 11,23-25)

¹⁴ Када је дошло време, Исус леже за трпезу, а апостоли с њим.

¹⁵ Он им рече: »Веома сам желео да једем ову пасхалну вечеру с вама пре свога страдања. ¹⁶ Јер, кажем вам: нећу је више јести док се не испуни у Божијем царству.«

¹⁷ Онда узе чашу, захвали Богу, па рече: »Узмите је и разделите међу собом. ¹⁸ Јер, кажем вам: више нећу пити од лозиног рода док не дође Божије царство.«

¹⁹ Затим узе хлеб, захвали Богу, изломи га и даде им, говорећи: »Ово је моје тело, које се даје за вас. Чините ово мени у спомен.«

²⁰ Тако узе и чашу после вечере, говорећи: »Ова чаша је нови савез мојом крвљу †, која се пролива за вас. ²¹ Али, ево, рука мога издајника на трпези је са мојом. ²² Јер, Син човечији ће отићи као што је одређено, али тешко оном човеку који га издаје.«

† мојом крвљу Или: у мојој крви.

²³ Тада они почеше међусобно да се испитују који би од њих могао да буде тај који би то учинио.

Ко је највећи?

²⁴ Међу њима настаде и препирка око тога којег од њих треба сматрати највећим.

²⁵ Тада им Исус рече: »Цареви господаре својим народима, и они који имају власт над њима себе зову добротворима. ²⁶ Али ви немојте тако. Него, највећи међу вама треба да буде као најмлађи, и онај који влада као онај који служи. ²⁷ Јер, ко је већи: онај за трпезом или онај који служи? Зар није онај који је за трпезом? А ја сам међу вама као онај који служи. ²⁸ Ви сте они који су истрајали са мном у мојим искушењима. ²⁹ Зато вам у наследство дајем Царство као што га је Отац дао мени, ³⁰ да једете и пијете за мојом трпезом у мом Царству и да седите на престолима и судите дванаест племена Израелових.«

Исус предсказује да ће га се Петар одрећи

(Мт 26,31-35; Мк 14,27-31; Јн 13,36-38)

³¹ »Симоне, Симоне, ево Сатана је затражио да вас прорешета као пшеницу. ³² Али ја сам се молио за тебе, да се твоја вера не угаси. А ти, када се обратиш, учврсти своју браћу.«

³³ »Господе«, рече му Петар, »спреман сам да с тобом идем и у тамницу и у смрт!«

³⁴ »Кажем ти, Петрек«, рече Исус, »петао се данас неће огласити док трипут не порекнеш да ме познајеш.«

Новчаник, торба и мач

³⁵ Онда рече свима: »Да ли вам је нешто недостајало када сам вас послао без новчаника, торбе и обуће?«

»Ништа«, рекоше они.

³⁶ А он им рече: »Али сада, ко има новчаник, нека га узме, а тако и торбу. А ко нема мач, нека прода огртач и купи га. ³⁷ Јер, кажем вам: на мени треба да се испуни оно што је записано:

„Убројаше га међу безаконике.“ ††
Да, испуњава се оно што се односи на мене.«

³⁸ »Господе«, рекоше они, »ево овде два мача.«

А он им рече: »Довољно је.«

Исус се моли на Маслинској гори

(Мт 26,36-46; Мк 14,32-42)

³⁹ Потом се, по свом обичају, упути на Маслинску гору, а ученици пођоше за њим.

⁴⁰ Када је стигао онамо, рече им: »Молите се, да не паднете у искушење.«

⁴¹ Онда се удаљи од њих колико се може добацити каменом, па клекну и помоли се, ⁴² говорећи: »Оче, ако хоћеш, уклони ову чашу од мене. Али нека не буде моја воља, него твоја.«

†† Ис 53,12

⁴³ Тада му се појави анђео са неба, па га је снажио.
⁴⁴ А када га је обузео смртни страх, још усрдније се молио и зној му је био као капље крви које падају на земљу. †

⁴⁵ Када је устао од молитве и пришао ученицима, затече их како, изнурени жалашћу, спавају, ⁴⁶ па их упита: »Зашто спавате? Устајте и молите се, да не паднете у искушење.«

Исус издан и ухваћен

(Мт 26,47-56; Мк 14,43-50; Јн 18,3-11)

⁴⁷ Док је он још говорио, стиже народ предвођен једним од Дванаесторице – оним који се звао Јуда. Он приђе Исусу да га пољуби, ⁴⁸ а Исус га упита: »Јудо, зар пољупцем издајеш Сина човечијега?«

⁴⁹ Када су они око њега видели шта ће се десити, рекоше: »Господе, да ударимо мачем?«

⁵⁰ И један од њих удари првосвештениковог слугу и одсече му десно ухо.

⁵¹ А Исус рече: »Доста с тим!« па дотаче оно ухо и зацели га.

⁵² Тада рече онима који су дошли да га ухвате – првосвештеницима, заповедницима храмске страже и старешинама: »Изашли сте с мачевима и тољагама, као на неког разбојника. ⁵³ Сваки дан сам био с вама у Храму, и нисте ме ухватили. Али ово је ваше време – када влада тама.«

Петар се одриче Исуса

(Мт 26,57-58, 69-75; Мк 14,53-54, 66-72; Јн 18,12-18, 25-27)

⁵⁴ Тада га ухватише, одведоше и уведоше у првосвештеникову кућу. А Петар је ишао за њима на одстојању. ⁵⁵ Када су наложили ватру на сред дворишта и сели заједно, и Петар седе међу њих.

⁵⁶ Једна слушкиња га угледа како седи код ватре, па га загледа и рече: »И овај је био с њим!«

⁵⁷ Али он порече говорећи: »Не познајем га, жено.«

⁵⁸ Мало после га угледа један, па рече: »И ти си један од њих!«

А Петар рече: »Човече, нисам.«

⁵⁹ Када је прошао отприлике један сат, један други одлучно изјави: »Овај је заиста био с њим, јер је Галилејац.«

⁶⁰ А Петар рече: »Човече, не знам о чему говориш.«

И управо тада, док је он још говорио, огласи се петао. ⁶¹ Господ се окрену и погледа Петра и Петар се сети речи које је Господ изговорио: »Пре него што се петао данас огласи, ти ћеш ме се три пута одрећи« ††, ⁶² па изађе напоље и горко заплака.

Чувари се ругају Исусу

(Мт 26,67-68; Мк 14,65)

⁶³ А људи који су чували Исуса ругали су му се и ударали га.

† У неким раним рукописима не налазе се 43. и 44. стих.

†† Лк 22,34

⁶⁴ Повезали су му очи и говорили: »Пророкуј! Ко те ударио?«

⁶⁵ И обасипали су га још многим другим увредама.

Исус пред Синедрионом

(Мт 26,59-66; Мк 14,55-64; Јн 18,19-24)

⁶⁶ Када је свануло, састаше се народне старешине, првосвештеници и учитељи закона, па доведоше Исуса пред свој Синедрион.

⁶⁷ »Ако си ти Христос, кажи нам«, рекоше.

А он им рече: »Кад бих вам и рекао, не бисте ми веровали. ⁶⁸ И кад бих ја вас питао, не бисте ми одговорили. ⁶⁹ Али од сада ће Син човечији седети Силноме Богу здесна.«

⁷⁰ Тада сви рекоше: »Ти си, дакле, Син Божији?«

»Тако је како кажете: Ја сам«, рече им он.

⁷¹ Они тада рекоше: »Зар нам треба још неки доказ? Сами смо чули из његових уста.«

Исус пред Пилатом

(Мт 27,1-2, 11-14; Мк 15,1-5; Јн 18,28-38)

23 Онда сви устадоше и одведоше Исуса Пилату, ² па почеше да га оптужују, говорећи: »Нашли смо овога како заводи наш народ и противи се плаћању пореза цару, а за себе говори да је Христос, цар.«

³ Тада га Пилат упита: »Јеси ли ти цар Јудеја?«

А Исус му одговори: »Тако је како кажеш.«

⁴ Онда Пилат рече првосвештеницима и народу: »Не налазим никакву кривицу овом човеку.«

⁵ Али они су наваљивали, говорећи: »Својим учењем подбуњује народ по целој Јудеји. Почео је у Галилеји и стигао чак овамо.«

Исус пред Иродом

⁶ Када је Пилат то чуо, распита се да ли је тај човек Галилејац. ⁷ Сазнавши да је под Иродовом надлежношћу, посла га Ироду, који је тих дана такође био у Јерусалиму. ⁸ Када је Ирод угледао Исуса, веома се обрадова, јер је одавно желео да га сретне. Због онога што је чуо о Исусу, понадао се да ће од њега видети неко знамење. ⁹ Обасипао га је питањима, али му Исус није одговарао. ¹⁰ А тамо су стајали и првосвештеници и учитељи закона и жестоко га оптуживали. ¹¹ Тада га Ирод и његови војници исмејаше и наругаше му се, па га обукоше у белу одећу и послаше назад Пилату. ¹² Тога дана се Ирод и Пилат спријатељише – пре тога су, наиме, били непријатељи.

Исус осуђен на смрт

(Мт 27,15-26; Мк 15,6-15; Јн 18,39-19,16)

¹³ Пилат сазва првосвештенике, поглаваре и народ, ¹⁴ па им рече: »Довели сте ми овог човека под оптужбом да подбуњује народ. Ја сам га пред вама испитао и нисам нашао да је крив за оно за шта га оптужујете. ¹⁵ А није ни Ирод, јер нам га је послао

назад. Као што видите, није учинио ништа што заслужује смрт. ¹⁶ Зато ћу га казнити, па ослободити.«
¹⁷ †

¹⁸ Али они сви углас повикаше: »Овога узми, а ослободи нам Вараву!«

¹⁹ Вараву је био бачен у тамницу због побуне у граду и због убиства.

²⁰ Пилат им се поново обрати, јер је желео да ослободи Исуса.

²¹ Али они су викали: »Распни га! Распни га!«

²² Пилат им се обрати и трећи пут: »Па какво је зло учинио овај човек? Нисам му нашао никакву кривицу која би заслуживала смрт. Зато ћу га казнити, па ослободити.«

²³ Али они су и даље веома гласно и упорно тражили да Исус буде распет. И њихови повици превагнуше, ²⁴ па Пилат одлучи да удовољи њиховом захтеву. ²⁵ Он ослободи онога који је био бачен у тамницу због побуне и убиства – онога кога су тражили – а Исуса предаде њима на милост и немилост.

Распеће

(Мт 27,32-44; Мк 15,21-32; Јн 19,17-27)

²⁶ Док су Исуса одводили, ухватише неког Симона из Кирине, који се враћао са поља, па ставише на њега крст, да га носи за Исусом. ²⁷ А за Исусом је ишло силно мноштво народа и неке жене које су жалиле за њим и оплакивале га.

²⁸ Исус се окрену према њима и рече: »Кћери јерусалимске, не плачите за мном, него за собом и својом децом, ²⁹ јер долази време када ће људи говорити: „Благо нероткињама и утробама које нису рађале и дојкама које нису дојиле.“ ³⁰ Тада ће „говорити горама: »Падните на нас!« и брдима: »Покријте нас!« ††

³¹ Јер, ако људи овако поступају са зеленим дрветом, шта ће тек учинити са сувим?«

³² А с њим су водили још двојицу, злочинце, да их погубе. ³³ Када су стигли на место које се зове Лобања, распеше тамо њега и злочинце – једнога са његове десне, а другога са леве стране.

³⁴ Тада Исус рече: »Оче, опрости им, јер не знају шта чине.« †

А они поделише његову одећу бацањем коцке.

³⁵ Народ је стајао и гледао, а поглавари су се ругали, говорећи: »Друге је спасао – нека спасе себе ако је Христос, Божији изабраник!«

³⁶ А исмевали су га и војници. Прилазили су и нудили му сирће, ³⁷ и говорили: »Ако си цар Јудеја, спаси се!«

³⁸ Изнад њега је био натпис ††: **ОВО ЈЕ ЦАР ЈУДЕЈА**.

† ослободити У неким рукописима стоји: ¹⁷ А требало је да им о празнику ослободи једног затвореника. †† Ос 10,8 † У неким раним рукописима не налази се ова реченица. †† натпис У неким рукописима стоји: натпис написан грчким, латинским и хебрејским словима.

³⁹ А један од обешених злочинаца га је вређао, говорећи: »Зар ти ниси Христос? Спаси себе и нас!«

⁴⁰ Али други изгрди овога, говорећи: »Зар се не бојиш Бога? Осуђен си на исту казну, ⁴¹ али наша је праведна, јер добијамо оно што смо заслужили нашим делима. А овај није учинио ништа недолично.«

⁴² Онда рече: »Исусе, сети ме се кад стигнеш у своје царство.«

⁴³ А Исус му рече: »Истину ти кажем: данас ћеш бити са мном у Рају.«

Исусова смрт

(Мт 27,45-56; Мк 15,33-41; Јн 19,28-30)

⁴⁴ Било је већ око поднева †† и тама настаде по целој земљи све до три сата †††, ⁴⁵ јер се сунце помрачило. А завеса у Храму се расцепи на две.

⁴⁶ Тада Исус повика из свега гласа: »Оче, у твоје руке дух свој предајем! †††«

И када је то рекао, издахну.

⁴⁷ Када је капетан видео шта се догодило, поче да слави Бога, говорећи: »Овај човек је заиста био праведник!«

⁴⁸ Када је сав народ који се окупио да то гледа видео шта се догодило, разиђе се, ударајући се у груди. ⁴⁹ А сви који су га познавали, и жене које су с њим дошле из Галилеје, стајали су подаље и све то посматрали.

Исусова сахрана

(Мт 27,57-61; Мк 15,42-47; Јн 19,38-42)

⁵⁰ Био је тамо и човек по имену Јосиф, честит и праведан човек, члан Већа §, ⁵¹ који се није слагао с њиховом одлуком и делом. Био је из јудејског града Ариматеје и ишчекивао је Божије царство. ⁵² Он оде к Пилату и затражи Исусово тело, ⁵³ па га скиде са крста, пови у платно и положи у гроб усечен у стени, у којем још нико није био сахрањен.

⁵⁴ Био је Дан припреме †† и субота се примицала. ⁵⁵ За њим пођоше жене које су дошле са Исусом из Галилеје и видеше гроб и како је тело у њега положено. ⁵⁶ Онда се вратише и спремише мирисе и помасти. Али у суботу су се одмарале у складу са заповешћу.

Васкрсење

(Мт 28,1-10; Мк 16,1-8; Јн 20,1-10)

24 Врло рано првога дана седмице оне дођоше на гроб, носећи мирисе које су спремиле. ² Нађоше камен одваљан са гроба, ³ па уђоше, али не нађоше тело Господа Исуса. ⁴ И док су оне још биле збуњене због тога, два човека у одећи сјајној као муња изненада стадоше поред њих. ⁵ Оне се уплашише, па оборише лице према земљи.

†† око поднева Дословно: око шестог часа. ††† до три сата Дословно: до деветог часа. ††† Пс 31,5 § Већа Вероватно: Синедриона. †† Дан припреме То јест: петак.

А они им рекоше: »Зашто живога тражите међу мртвима? ⁶ Он није овде, васкрсао је. Сетите се шта вам је рекао док је још био у Галилеји: ⁷ да Син човечији треба да буде предат у руке грешницима, да буде распет и да трећег дана васкрсне.«

⁸ Тада се оне сетише Исусових речи, ⁹ па се вратише од гроба и све то јавише Једанаесторици и свима осталима. ¹⁰ Биле су то Марија Магдалина, Јована и Марија мајка Јаковљева, и оне, заједно са осталима које су биле с њима, ово испричаше апостолима. ¹¹ А овима су њихове речи личиле на бесмислицу, па им не повероваше. ¹² Али Петар устаде и отрча до гроба. Саже се, али не виде ништа осим платнених завоја, па оде, питајући се шта се догодило.

На путу за Емаус

(Мк 16,12-13)

¹³ А тог истог дана, двојица од њих ишли су у село које се зове Емаус, удаљено шездесет стадија [†] од Јерусалима, ¹⁴ и разговарали један с другим о свему што се догодило. ¹⁵ И док су они о томе разговарали и расправљали, сâм Исус им приђе и поче да иде с њима, ¹⁶ али је њиховим очима било ускраћено да га препознају.

¹⁷ »О чему то путем један с другим расправљате?« упита их он.

А они стадоше и снуждише се.

¹⁸ »Ти си једини странац у Јерусалиму који не зна шта се у њему ових дана догодило«, рече му један од њих, који се звао Клеопа.

¹⁹ А Исус упита: »Шта то?«

»Оно са Исусом Назарећанином«, одговорише му они, »који је био пророк, делом и речју силан пред Богом и целим народом. ²⁰ И како су га наши првошвештеници и старешине предали да буде осуђен на смрт, па су га распели. ²¹ Ми смо се надали да је он Онај који ће избавити Израел. Осим тога, данас је већ трећи дан откад се то догодило. ²² Али неке наше жене нас збунише. Рано јутрос су отишле до гроба ²³ и нису нашле његово тело, па су дошле и рекле нам да су им се показали анђели који су им рекли да је он жив. ²⁴ Тада су неки од наших отишли до гроба и нашли све онако како су жене рекле, али њега не видеше.«

²⁵ А Исус им рече: »О, како сте неразумни и спорог срца да поверујете у све што су пророци рекли.

²⁶ Зар није требало да Христос тако страда и да уђе у своју славу?«

²⁷ И почевши од Мојсија и свих пророка, објасни им шта је о њему речено у целом Писму.

²⁸ Када су дошли близу села у које су ишли, Исус се направи као да хоће да настави пут, ²⁹ али они

[†] шездесет стадија Око једанаест километара.

почеше да наваљују: »Остани с нама, јер ће ускоро вече и дан је на измаку.«

И он уђе да остане с њима.

³⁰ А док је био с њима за трпезом, узео хлеб и благослови га, па га изломи и даде им. ³¹ Тада им се отворише очи и они га препознаше. Али њега више није било пред њима.

³² А они рекоше један другом: »Зар није горело срце у нама док нам је путем говорио и тумачио нам Писма?«

³³ И истог часа устадоше и вратише се у Јерусалим. Тамо нађоше окупљену Једанаесторицу и остале с њима ³⁴ како говоре: »Господ је заиста васкрсао и показао се Симону.«

³⁵ Тада им они испричаше шта се догодило на путу и како су препознали Исуса када је ломио хлеб.

Исус се показује ученицима

(Мт 28,16-20; Мк 16,14-18; Јн 20,19-23; Дап 1,6-8)

³⁶ Док су они још о томе разговарали, сâм Исус стаде међу њих и рече им: »Мир с вама.«

³⁷ А они, збуњени и претрашени, помислише да гледају духа.

³⁸ Тада им он рече: »Зашто сте се препали? И зашто се јављају сумње у вашем срцу? ³⁹ Погледајте моје руке и ноге. То сам ја главом! Опипајте ме и видите – дух нема ни тела ни костију као што видите да ја имам.«

⁴⁰ И када је то рекао, показа им руке и ноге.

⁴¹ А пошто они од радости још нису веровали, него су се чудили, он их упита: »Имате ли овде нешто за јело?«

⁴² Они му дадоше комад печене рибе ⁴³ и он га узео и поједе пред њима.

⁴⁴ Онда им рече: »Ово је оно о чему сам вам говорио док сам био с вама – да треба да се испуни све што је о мени написано у Мојсијевом закону, у Пророцима и у Псалмима.«

⁴⁵ Потом им отвори ум да разумеју Писма, ⁴⁶ па им рече: »Овако је записано: Христос ће страдати и трећег дана устати из мртвих, ⁴⁷ и у његово име ће се проповедати покајање и опроштење греха свим народима, почевши од Јерусалима. ⁴⁸ Ви сте томе сведоци, ⁴⁹ а ја ћу вам послати оно што је мој Отац обећао. Али останите у граду док се не обучете у силу са висине.«

Вазнесење

(Мк 16,19-20; Дап 1,9-11)

⁵⁰ Онда их одведе све до Витаније, па подиже руке и благослови их. ⁵¹ И док их је благосиљао, оде од њих и би вазнет на небо. ⁵² А они му се поклонилише, па се са великом радошћу вратише у Јерусалим.

⁵³ И стално су били у Храму и благосиљали Бога.

Јован

Реч постаје тело

1 У почетку је била Реч,
и Реч је била код Бога,
и Реч је била Бог.
² Она је у почетку била код Бога.
³ Све је кроз њу постало
и без ње није постало ништа што је постало.
⁴ У њој је био живот
и тај живот је људима био светлост.
⁵ И светлост светли у тами
и тама је није обузела †.
⁶ Појави се човек, послан од Бога, по имену Јован.
⁷ Он је дошао као сведок, да сведочи за светлост, да
преко њега сви поверују. ⁸ Он сам није био све-
тлост, него је сведочио за светлост. ⁹ А он – истин-
ска светлост која просветљује †† сваког човека – до-
шао је на свет ‡.
¹⁰ Био је на свету
и свет је кроз њега постао,
али га свет није препознао.
¹¹ Својима је дошао,
али они га нису примили.
¹² А онима који су га примили
дао је моћ да постану Божија деца –
онима који верују у његово име,
¹³ који нису рођени природним путем ††,
ни од воље тела,
ни од воље мужа, већ од Бога.
¹⁴ И Реч је постала тело и настанила се међу нама,
и ми смо гледали њену славу,
славу Јединорођенога од Оца,
пуног милости и истине.
¹⁵ Јован сведочи за њега и виче: »Ово је онај за ко-
га сам рекао: „Онај који за мноштво долази, већи је од
мене, јер је био пре мене.“
¹⁶ Од његове смо пуноће сви примили, и то ми-
лост на милост. ¹⁷ Јер, Закон је дат преко Мојсија, а
милост и истина дошли су преко Исуса Христа.
¹⁸ Бога нико никад није видео. Јединорођени Бог ††,
који је у Очевој крилу – он га је објавио.

Сведочанство Јована Крститеља

(Мт 3,1-12; Мк 1,2-8; Лк 3,15-17)

¹⁹ А ово је било Јованово сведочанство када су Ју-
деји из Јерусалима послали свештенике и Левите
да га упитају: »Ко си ти?«
²⁰ Он не одби да им призна, него им отворено ре-
че: »Ја нисам Христос.«
²¹ »Па ко си онда?« упиташе га. »Јеси ли Илија?«
А он рече: »Нисам.«
»Јеси ли Пророк?«
Он одговори: »Не.«
²² Онда му рекоше: »Кажи нам ко си, да можемо
да одговоримо онима који су нас послали. Шта ти
кажеш за себе?«
²³ А он рече: »Ја сам
,глас онога који виче у пустињи:
Поравнајте пут Господњи! ††
као што каже пророк Исаија.«
²⁴ А неки од посланих били су фарисеји. ²⁵ Они га
упиташе: »Зашто онда крштаваш ако ниси Христос,
ни Илија, ни Пророк?«
²⁶ »Ја крштавам водом †††, одговори им он, »али
међу вама стоји онај кога ви не познајете, ²⁷ онај
који долази за мноштво. Њему ја нисам достојан ни ре-
мење на обући да одвежем.«
²⁸ Ово се догодило у Витанији, с оне стране реке
Јордан, где је Јован крштавао.

Исус је Божије Јагње

²⁹ Сутрадан Јован угледа Исуса како долази к ње-
му, па рече: »Ево Јагњета Божијег, које односи грехе
света! ³⁰ То је онај за кога сам рекао: „За мноштво дола-
зи човек који је од мене већи, јер је био пре мене.“
³¹ Ја га нисам познавао, али сам дошао да кршта-
вам водом, да би он могао да се објави Израелу.«
³² Затим је Јован овако сведочио: »Видео сам Духа
како силази са неба као голуб и остаје на њему. ³³ Ја
га не бих препознао, али ми је рекао Онај који ме је
послао да крштавам водом: „На кога видиш да Дух
силази и на њему остаје, то је онај који крштава
Светим Духом.“ ³⁴ И ја сам видео и сведочим да је
ово Син Божији.«

Први ученици

³⁵ Сутрадан је Јован опет био тамо са двојицом
својих ученика.

† и тама је није обузела Или: али тама је није разумела.
†† просветљује Или: обасјава. ‡ сваког ... свет Или: сваког
човека који долази на свет. †† природним путем Дословно: од
крви. ††† Јединорођени Бог У неким рукописима стоји: Једино-
рођени Син Божији.

††† Ис 40,3 ††† водом Или: у води; исто и у 31. и 33. стиху.

³⁶ Угледавши Исуса како пролази, рече: »Ево Јагњета Божијег!«

³⁷ Када су она два ученика чула шта је рекао, пођоше за Исусом.

³⁸ Исус се осврну и виде их како иду за њим, па их упита: »Шта хоћете?«

Они му рекоше: »Раби« – што значи »Учитељу« – »где станујеш?«

³⁹ »Дођите и видећете«, рече им он.

И они одоше и виде где станује и тога дана остадоше код њега. Било је око четири сата †.

⁴⁰ Један од ове двојице који су чули Јована и пошли за Исусом био је Андреја, брат Симона Петра.

⁴¹ Он одмах нађе свога брата Симона, па му рече: »Нашли смо Месију!« – то јест Христа – ⁴² и одведе га к Исусу.

Исус га погледа и рече: »Ти си Симон син Јованов. Сваћеш се Кифа« – што значи »Петар« ††.

Исус позива Филипа и Натанаила

⁴³ Сутрадан Исус одлучи да иде у Галилеју, па нађе Филипа и рече му: »Пођи за мном.«

⁴⁴ Филип је био из Витсаиде, Андрејиног и Петровог града.

⁴⁵ Филип нађе Натанаила, па му рече: »Нашли смо онога о коме су писали Мојсије у Закону и пророци – Исуса из Назарета, Јосифовог сина!«

⁴⁶ »Зар из Назарета може да дође нешто добро?« упита га Натанаил.

А Филип му рече: »Дођи, па види.«

⁴⁷ Исус угледа Натанаила како долази к њему, па рече за њега: »Ево правог Израелца у коме нема лукавства.«

⁴⁸ »Одакле ме познајеш?« упита Натанаил.

А Исус му одговори: »Видео сам те док си још био испод смокве, пре него што те је Филип позвао.«

⁴⁹ »Раби«, рече му Натанаил, »ти си Син Божији, ти си Цар Израела!«

⁵⁰ »Зар верујеш зато што сам ти рекао да сам те видео испод смокве?« упита га Исус. »Видећеш и веће ствари од ових.«

⁵¹ Онда рече: »Истину вам кажем: видећете отворено небо и Божије анђеле како узлазе и силазе на Сина човечијега.«

Свадба у Кани

2 Трећег дана је била свадба у Кани Галилејској. Била је тамо и Исусова мајка, ² а на свадбу су били позвани и Исус и његови ученици.

³ Када је нестало вина, мајка рече Исусу: »Немају више вина.«

⁴ »Шта ја имам с тобом, драга жено?« упита је Исус. »Мој час још није дошао.«

⁵ Његова мајка рече слугама: »Учините све што вам каже.«

† око четири сата Дословно: око десетог часа. †† Кифа ... Петар »Кифа« на арамејском језику и »Петар« на грчком значи »стена«.

⁶ А тамо је стајало шест камених посуда, од два до три метрита ‡ свака, какве Јудеји користе за обредно прање.

⁷ Исус рече слугама: »Напуните ове посуде водом«, и они их напунише до врха.

⁸ Онда им рече: »Сад заграбите и однесите трпезару«, и они тако учинише.

⁹ Трпезар окуси воду која је постала вино, па пошто није знао одакле је – иако су знале слуге које су заграбиле воду – позва младожењу ¹⁰ и рече му: »Сваки човек прво износи добро вино, а кад се гости напију, лошије. А ти си чувао добро вино све досад.«

¹¹ Тако је Исус своје прво знамење учинио у Кани Галилејској и јавно показао своју славу, па његови ученици повероваше у њега.

¹² После тога оде с мајком, браћом и ученицима у Кафарнаум, где остадоше неколико дана.

Исус у Храму

(Мт 21,12-13; Мк 11,15-17; Лк 19,45-46)

¹³ Приближавала се јудејска Пасха, па Исус оде у Јерусалим. ¹⁴ У Храму затече продавца волова, оваца и голубова, и мењаче новца који су тамо седели, ¹⁵ па од ујади направи бич и све их, заједно с овцама и воловима, истера из Храма. Мењачима разбаца новац и испреврта столове, ¹⁶ а продавцима голубова рече: »Носите то одавде и не правите пијаци од дома мога Оца!«

¹⁷ А његови ученици се сетише да је записано: »Изједа ме ревност за твој дом.« ††

¹⁸ Тада га Јудеји упиташе: »Којим знамењем ћеш нам доказати да ово смеш да чиниш?«

¹⁹ »Порушите овај храм«, одговори им Исус, »и ја ћу га поново подићи за три дана.«

²⁰ »Овај Храм је грађен четрдесет шест година«, рекоше Јудеји, »а ти ћеш га подићи за три дана!«

²¹ Али храм о коме је он говорио било је његово тело. ²² Када је устао из мртвих, његови ученици се сетише шта је рекао, па повероваше Писмима и речима које је Исус изговорио.

²³ А док је за Празник Пасхе био у Јерусалиму, многи видеде знамења која је чинио и повероваше у његово име. ²⁴ Али сâм Исус њима није веровао †, јер их је све познавао. ²⁵ И није требало да му за човека неко сведочи, јер је и сâм знао шта је у човеку.

Исус и Никодим

3 А међу фарисејима је био човек по имену Никодим, јудејски поглавар.

² Он дође к Исусу ноћу и рече му: »Раби, знамо да си од Бога дошао као учитељ, јер нико не може да чини знамења која ти чиниш ако Бог није с њим.«

‡ од два до три метрита 75 до 115 литара. †† Пс 69,9 † Исус ... веровао Или: Исус се њима није поверавао.

³ »Истину ти кажем«, рече му Исус, »ако се човек не роди поново †, не може да види Божије царство.«

⁴ »Како може човек да се роди кад је стар?« упита Никодим. »Не може, ваљда, други пут да уђе у утробу своје мајке и да се роди!«

⁵ »Истину ти кажем«, одговори му Исус, »ако се човек не роди од воде и Духа, не може да уђе у Божије царство. ⁶ Оно што је рођено од тела, тело је, а што је рођено од Духа, дух је. ⁷ Не чуди се што сам ти рекао да морате поново да се родите. ⁸ Ветар †† дува где му је воља; чујеш му хук, али не знаш ни одакле долази ни куда иде. Тако је са сваким ко је рођен од Духа.«

⁹ А Никодим упита: »Како то може бити?«

¹⁰ »Ти си учитељ у Израелу«, одговори му Исус, »а то не знаш! ¹¹ Истину ти кажем: говоримо оно што знамо и сведочимо за оно што смо видели, али ви не прихватаете наше сведочанство. ¹² О земаљским стварима сам вам говорио, па не верујете. Како ћете веровати ако вам будем говорио о небеским? ¹³ Нико никад није узашао на небо осим онога који је са неба сишао – Сина човечијега. ¹⁴ И као што је Мојсије подигао змију у пустињи, тако мора да буде подигнут и Син човечији, ¹⁵ да свако ко у њега верује има вечни живот ‡.«

¹⁶ Јер, Бог је толико волео свет да је дао свога јединорођеног Сина да ко год у њега верује не пропадне, него да има вечни живот. ¹⁷ Није Бог свога Сина послао у свет да свет осуди, него да се свет кроз њега спасе. ¹⁸ Ко у њега верује, не осуђује се, а ко не верује, већ је осуђен, јер није поверовао у име јединорођенога Божијег Сина. ¹⁹ А ово је та осуда: светлост је дошла на свет, али су људи више волели таму него светлост, јер су им дела била зла. ²⁰ Ко год чини зло, мрзи светлост и не излази на светлост, да његова дела не изађу на видело. ²¹ А ко живи у складу са истином ††, излази на светлост, да се покаже да су његова дела учињена у Богу.

Исус и Јован Крститељ

²² После тога Исус оде са ученицима у Јудеју. Тамо је боравио с њима и крштавао. ²³ А и Јован је крштавао у Енону близу Салима, јер је тамо било много воде, и људи су долазили и крштавали се. ²⁴ Било је то пре него што је Јован бачен у тамницу.

²⁵ А између Јованових ученика и неког Јудејина настаде препирка о обредном прању.

²⁶ Тада они дођоше Јовану и рекоше му: »Раби, онај што је био с тобом с оне стране реке Јордан, онај за кога си сведочио, ено крштава и сви иду к њему.«

²⁷ »Човек не може ништа да узме ако му није дато са неба«, одговори Јован. ²⁸ »Сами сте ми сведоци

† поново Или: одозго; исто и у 7. стиху. †† Ветар Иста грчка реч значи и »дух«. ‡ да свако ... живот Или: да свако ко верује има вечни живот у њему. †† живи ... истином Дословно: чини истину.

да сам рекао: Ја нисам Христос, него сам послан пред њим.' ²⁹ Ко има невесту, тај је младожења. А младожењин пријатељ, који стоји и слуша га, испуњен је радосћу док слуша младожењин глас. Та радост је моја, и сада је потпуна. ³⁰ Он треба да расте, а ја да се смањујем.«

Онај који долази са неба

³¹ Онај који долази одозго, над свима је, а ко је са земље, земаљски је и земаљски говори. Онај који долази са неба, над свима је. ³² Он сведочи за оно што је видео и чуо, али нико не прихвата његово сведочанство. ³³ А ко прихвата његово сведочанство, потврђује да је Бог истинит. ³⁴ Онај кога је Бог послао, Божије речи говори, јер Бог † не даје Духа на меру. ³⁵ Отац воли Сина и све му је предао у руке. ³⁶ Ко верује у Сина, има вечни живот, а ко се не покори Сину, неће видети живот, него на њему остаје Божији гнев.

Исус и Самарићанка

4 Када је Исус сазнао да су фарисеји чули да он стиче и крштава више ученика него Јован ² – иако сам Исус није крштавао, него његови ученици – ³ оде из Јудеје и врати се у Галилеју.

⁴ Морао је да прође кроз Самарију, ⁵ па тако стиже у самаријски град који се зове Сихар, близу имања које је Јаков дао своме сину Јосифу. ⁶ Тамо је био и Јаковљев бунар, па Исус, уморан од пута, седе крај њега. Било је негде око поднева ††.

⁷ Када је једна Самарићанка дошла да заграби воде, Исус јој рече: »Дај ми да пијем«, ⁸ јер су његови ученици били отишли у град да купе хране.

⁹ А Самарићанка му рече: »Зашто ти, Јудејин, тражиш да пијеш од мене, једне Самарићанке?« – пошто се Јудеји нису слагали са Самарићанима.

¹⁰ »Када би знала Божији дар«, одговори јој Исус, »и ко је онај који ти каже: 'Дај ми да пијем', замолила би га, и он би ти дао живе воде.«

¹¹ »Господару«, одврати жена, »немаш чиме ни да заграбиш воде, а бунар је дубок. Одакле ти онда жива вода? ¹² Зар си можда већи од нашег оца Јакова, који нам је дао овај бунар и пио из њега он и његови синови и стада?«

¹³ »Ко год пије ову воду«, одговори јој Исус, »опет ће ожеднети, ¹⁴ а ко пије воду коју му ја дајем, неће ожеднети до века. Вода коју му ја дајем постаће у њему извор воде која увире у вечни живот.«

¹⁵ »Господару«, рече му жена, »дај ми те воде, да не жедним и да не морам да долазим овамо да заграбим воде.«

¹⁶ »Иди и позови свога мужа«, рече јој Исус, »па се врати овамо.«

¹⁷ А жена му одговори: »Немам мужа.«

†† Бог Дословно: он. ††† око поднева Дословно: око шестог часа.

»Добро кажеш: „Немам мужа“«, одврати Исус.
 18 »Пет мужева си имала, а овај с којим си сада није ти муж. Истину си рекла.«

19 »Господару«, рече жена, »видим да си пророк!
 20 Наши праоци су се клањали Богу на овој гори, а ви Јудеји кажете да му се треба клањати у Јерусалиму.«

21 »Веруј ми, жено«, рече Исус, »долази час када се нећете клањати Оцу ни овде ни у Јерусалиму. 22 Ви се клањате оном што не познајете, а ми се клањамо оном што познајемо, јер спасење долази од Јудеја. 23 Али долази час – и већ је ту – када ће се истински клањаоци клањати Оцу у духу и истини, јер Отац баш такве клањаоце жели. 24 Бог је дух, и они који му се клањају, у духу и истини треба да му се клањају.«

25 А жена му рече: »Знам да ће доћи Месија, који се зове Христос. Када он дође, све ће нам објаснити.«

26 »Ја сам«, рече јој Исус, »ја који с тобом говорим.«

27 Тада се вратише ученици и зачудише се што разговара са женом. Али ниједан не упита: »Шта тражиш од ње?« ни: »Зашто с њом разговараш?«

28 А жена остави свој крчаг и оде у град, па рече људима: 29 »Дођите да видите човека који ми је рекао све што сам учинила. Да није он Христос?«

30 И они изађоше из града и кренуше к Исусу.

31 А ученици су у међувремену молили Исуса: »Раби, једи.«

32 Али он им рече: »Ја имам да једем јело за које ви не знате.«

33 Тада ученици рекоше један другом: »Да му није неко донео да једе?«

34 Исус им рече: »Моје јело је да извршавам вољу Онога који ме је послао и да довршим његово дело.

35 Зар и ви не кажете: „Још четири месеца, па жетва?“ Кажем вам: отворите очи и погледајте поља – зрела † су за жетву. 36 Жетелац већ прима плату и скупља род за вечни живот, да се и сејач и жетелац заједно радују. 37 У томе се обистињује изрека: „Један сеје, а други жање.“ 38 Ја сам вас послао да жањете оно око чега се нисте трудили. Други су се трудили, а ви сте пожњели плодове њиховог труда ††.«

39 Многи Самарићани из онога града повероваше у Исуса због речи оне жене која је сведочила: »Рекао ми је све што сам учинила.«

40 А када су дошли к њему, замолише га да остане код њих, и он тамо остаде два дана. 41 И још многи повероваше због његових речи.

42 Говорили су оној жени: »Сада више не верујемо због онога што си ти рекла, него зато што смо сами чули, и знамо да је ово заиста Спаситељ света.«

† зрела Дословно: жута. †† пожњели ... труда Дословно: ушли у њихов труд.

Излечење службениковог сина

(Мт 8,5-13; Лк 7,1-10)

43 После та два дана, Исус оде оданде у Галилеју, 44 иако је сам изјавио да је пророк без части у свом завичају. 45 Када је стигао, Галилејци га лепо примише, јер су видели шта је све учинио у Јерусалиму за време празника, пошто су и они били тамо.

46 Исус тако опет дође у Кану Галилејску, где је био претворио воду у вино. А тамо је био један царев службеник чији је син лежао болестан у Кафарнауму. 47 Када је чуо да је Исус из Јудеје дошао у Галилеју, дође к њему и замоли га да оде у Кафарнаум и излечи му сина, јер овај само што није умро.

48 А Исус му рече: »Док не видите знамења и чуда, не верујете.«

49 »Господару«, рече му царев службеник, »дођи док ми дете није умрло.«

50 »Иди«, рече му Исус, »твој син ће живети.«

Човек поверова у то што му је Исус рекао и оде.

51 А док је још био на путу, среташе га његове слуге с вешћу да му је син жив. 52 Он их упита када му је кренуло боље, а они му одговорише: »Грозница га је оставила јуче око један сат после подне ‡.«

53 Дечаков отац се сети да му је баш тада Исус рекао: »Твој син ће живети.«

И поверова он и сви његови укућани.

54 Било је то друго знамење које је Исус учинио пошто је дошао из Јудеје у Галилеју.

Излечење одузетог

5 После тога је био јудејски празник, па Исус оде у Јерусалим. 2 А у Јерусалиму се, код Овчије капије, налази језерце које се на хебрејском зове Витезда † и има пет тремова. 3 У њима је лежало мноштво болесних: слепих, хромих и одузетих. 4 ††

5 А био је тамо и један човек који је боловао тридесет осам година.

6 Када га је Исус угледао како лежи и сазнао колико дуго болује, упита га: »Хоћеш ли да оздравиш?«

7 »Господару«, одговори му болесни човек, »немам никога ко би ме, када се вода заталаса, спустио у језерце, а док ја стигнем, неко је већ тамо пре мене.«

8 »Устани«, рече му Исус, »узми своју простирку и ходај.«

9 И човек одмах оздрави, узе своју простирку и прохода.

А тог дана је била субота, 10 па Јудеји рекоше излеченоме: »Субота је! Не смеш да носиш своју простирку!«

‡ око један сат после подне Дословно: око седмог часа. †† Витезда У неким рукописима стоји: Витзата; а у неким: Витсаида. †† У неким мање поузданим рукописима стоји: одузетих, који су чекали да се вода заталаса. 4 С времена на време долазио би анђео Господњи и заталасао воду. И ко год би први ушао у језерце пошто се вода заталаса, оздравио би без обзира на болест од које је patio.

¹¹ »Онај који ме је излечио«, одговори им он, »рекао ми је: „Узми своју простирку и ходај.“

¹² А они га упиташе: »Ко је тај човек који ти је рекао: „Узми и ходај?“

¹³ Али излечени није знао ко је то био, јер се Исус изгубио у мноштву оних који су били на том месту.

¹⁴ После тога га Исус нађе у Храму, па му рече: »Ето, оздравио си. Немој више да грешиш, да те не снађе нешто горе.«

¹⁵ Тада човек оде и јави Јудејима да је Исус тај који га је излечио.

Живот кроз Сина

¹⁶ Зато што је тако нешто учинио у суботу, Јудеји почеше да прогоне Исуса.

¹⁷ А Исус им одговори: »Мој Отац стално † ради, па и ја радим.«

¹⁸ Због тога су Јудеји још више желели да га убију, јер је не само прекршио суботу него је и Бога назвао својим Оцем, изједначујући себе са Богом.

¹⁹ »Истину вам кажем«, рече им Исус, »Син не може ништа да учини сам од себе, него само оно што види да чини Отац. Што год чини Отац, исто то чини и Син. ²⁰ Јер, Отац воли Сина и показује му све што чини. А показаће му и већа дела од ових, па ћете се чудити. ²¹ Јер, као што Отац васкрсава мртве и оживљава их, тако и Син оживљава оне које хоће. ²² И Отац не суди ником, него је сав суд предао Сину, ²³ да сви поштују Сина као што поштују Оца. Ко не поштује Сина, не поштује ни Оца, који га је послао.

²⁴ »Истину вам кажем: ко чује моје речи и верује Ономе који ме је послао, има вечни живот и не долази на Суд, него је прешао из смрти у живот.

²⁵ Истину вам кажем: долази час – и већ је ту – када ће мртви чути глас Сина Божијега и – који га чују – оживеће. ²⁶ Као што Отац има живот у себи, тако је и Сину дао да има живот у себи ²⁷ и дао му власт да суди, јер је он Син човечији.

²⁸ »Не чудите се томе. Јер, долази време када ће сви који су у гробовима чути његов глас ²⁹ и изаћи – они који су чинили добро, устаће у живот, а они који су чинили зло, устаће да буду осуђени. ³⁰ Ја сâм од себе не могу ништа да учиним, него судим онако како чујем. А моја пресуда је праведна, јер не тражим да буде моја воља, него воља Онога који ме је послао.«

Сведочанства о Исусу

³¹ »Ако сâм за себе сведочим, моје сведочанство није истинито. ³² Један други сведочи за мене, и знам да је истинито сведочанство које је за мене дао. ³³ Послали сте к Јовану, и он је сведочио за истину. ³⁴ Није да ја прихватам људска сведочанства, него вам ово говорим да се спасете. ³⁵ Јован је

† стално Дословно: све досад.

био светиљка која гори и светли, а ви сте само неко време хтели да уживате у његовој светлости.

³⁶ »Али ја за себе имам сведочанство боље од Јовановог, јер дела која ми је Отац дао да их довршим, управо ова која чиним, сведоче за мене – да ме је послао Отац. ³⁷ А и сâм Отац, који ме је послао, сведочио је за мене. Никада му нисте чули глас ни видели му лик, ³⁸ а ни његова Реч не пребива у вама, јер не верујете ономе кога је он послао. ³⁹ Помно проучавате Писма, јер мислите да у њима имате вечни живот. И она сведоче за мене, ⁴⁰ а ипак нећете да дођете к мени, да имате живот.

⁴¹ »Не прихватам похвалу †† од људи. ⁴² Упознао сам вас и знам да у себи немате Божије љубави. ⁴³ Дошао сам у име свога Оца, и не прихватате ме. Али, ако дође неко други у своје име, њега ћете прихватити! ⁴⁴ А како бисте ми и веровали када прихватате похвалу један од другога, а не тражите похвалу од јединога Бога.

⁴⁵ »Немојте да мислите да ћу вас ја оптуживати пред Оцем. Ваш тужилац је Мојсије, у кога се уздате. ⁴⁶ Да верујете Мојсију, веровали бисте и мени, јер је он о мени писао. ⁴⁷ А пошто не верујете оном што је он написао, како да верујете мојим речима?«

Исус храни пет хиљада људи

(Мт 14,13-21; Мк 6,30-44; Лк 9,10-17)

6 После тога Исус оде на другу обалу Галилејског – то јест Тиверијадског – мора, ² а за њим пође силан народ, јер су видели знамења која је учинио на болеснима. ³ Исус се попе на гору и седе са својим ученицима. ⁴ (А приближавала се Пасха, јудејски празник.)

⁵ Када је подигао поглед и угледао силан народ како иде к њему, Исус упита Филипа: »Где можемо да купимо хлеба да ови једу?«

⁶ То је рекао да би га искушао, јер је већ знао шта ће учинити.

⁷ Филип му одговори: »Ни двеста динара ‡ не би било довољно за више од залогаја хлеба за сваког.«

⁸ А један од његових ученика – Андреја, брат Симона Петра – рече Исусу: ⁹ »Овде је један дечак који има пет јечмених хлебова и две рибице, али шта је то на толике.«

¹⁰ Исус рече: »Нека људи поседају.«

На том месту је било много траве, па мушкарци, њих око пет хиљада, поседаше.

¹¹ Тада Исус узе оне хлебове, захвали Богу за њих, па их подели онима који су седели, а тако и рибе – и то колико год је ко хтео.

¹² Када су се најели, Исус рече својим ученицима: »Покупите преостале комадиће, да ништа не пропадне.«

†† похвалу Или: славу; исто и у 44. и 45. стиху. ‡ двеста динара један динар је имао вредност једне наднице.

¹³ И они их покупише и напунише дванаест корпи комадићима преосталим од пет јечмених хлебова које су људи јели.

¹⁴ Када су људи видели знамење које је Исус учинио, рекоше: »Ово је заиста Пророк који треба да дође на свет!«

¹⁵ А Исус је знао да намеравају да дођу и да га на силу прогласе за цара, па се опет повуче у гору, сасвим сâм.

Исус хода по води (Мт 14,22-27; Мк 6,45-52)

¹⁶ Када је пало вече, његови ученици сиђоше до мора, ¹⁷ уђоше у чамац и отиснуше се преко мора ка Кафарнауму. Већ се било и смрачило, а Исус још није био дошао к њима. ¹⁸ И море се узбуркало од силног ветра који је задувао. ¹⁹ Када су превеслали око двадесет пет до тридесет стадија †, угледаше Исуса како хода по мору и приближава се чамцу, и уплашише се.

²⁰ А Исус им рече: »Ја сам. Не бојте се.«

²¹ Они хтедоше да га узму у чамац, али се чамац одмах створи на обали према којој су били кренули.

Исус је хлеб живота

²² Сутрадан народ који је остао на другој страни мора примети да је тамо само један чамац и да Исус није ушао у чамац са својим ученицима, него да су они отишли сами. ²³ А неки чамци из Тиверијаде пристадоше близу места где су јели хлеб пошто је Господ за њега захвалио Богу. ²⁴ Када је, дакле, народ видео да нема ни Исуса ни његових ученика, укрцаше се у чамце и одоше у Кафарнаум да га потраже.

²⁵ А када су га нашли на другој страни мора, упиташе га: »Раби, када си дошао овамо?«

²⁶ »Истину вам кажем«, одговори им Исус, »ви ме не тражите зато што сте видели знамења, него зато што сте јели хлеб и најели се. ²⁷ Радите, али не за пропадљиву храну, него за храну која траје до вечног живота, а њу ће вам дати Син човечији, јер њега је потврдио †† Бог Отац.«

²⁸ Они га упиташе: »Шта да учинимо да бисмо чинили Божија дела?«

²⁹ А Исус им одговори: »Ово је Божије дело: да верујете у онога кога је он послао.«

³⁰ Тада га они упиташе: »Које ћеш, дакле, знамење учинити, да га видимо и да ти поверујемо? Које је твоје дело? ³¹ Наши праоци су јели ману у пустињи, као што је записано: 'Даде им хлеб са неба да једу.' ‡«

³² »Истину вам кажем«, рече им Исус, »није вам Мојсије дао хлеб са неба, него вам мој Отац даје

истински хлеб са неба. ³³ Јер, Божији хлеб је онај који силази са неба и даје живот свету.«

³⁴ »Господе«, рекоше му они, »дај нам увек тога хлеба.«

³⁵ А Исус им рече: »Ја сам хлеб живота. Ко дође к мени, неће огладнети, и ко у мене верује, неће никада ожеднети. ³⁶ Али рекао сам вам: видели сте ме, а ипак не верујете. ³⁷ Све што ми Отац даје, доћи ће к мени и нећу одбацити онога ко ми дође. ³⁸ Јер, нисам сишао са неба да извршавам своју вољу, него вољу Онога који ме је послао. ³⁹ А ово је воља Онога који ме је послао: да не изгубим ниједнога од оних које ми је дао, него да их васкрснем Последњег дана. ⁴⁰ Јер, ово је воља мога Оца: ко год види Сина и верује у њега, да има вечни живот и да га ја васкрснем Последњег дана.«

⁴¹ Тада Јудеји почеше да гунђају против њега зато што је рекао: »Ја сам хлеб који је сишао са неба.«

⁴² »Зар ово није Исус, Јосифов син?« рекоше. »Зар му не познајемо оца и мајку? Како сад говори: 'Сишао сам са неба?«

⁴³ »Не гунђајте међу собом«, рече им Исус. ⁴⁴ »Нико не може да дође к мени ако га не привуче Отац који ме је послао, и ја ћу га васкрснути Последњег дана. ⁴⁵ У Пророцима пише: 'Бог ће поучити све људе.' †† Ко год слуша Оца и научи, долази к мени.

⁴⁶ Нико није видео Оца осим онога који је од Бога – он је видео Оца. ⁴⁷ Истину вам кажем: ко верује, има вечни живот. ⁴⁸ Ја сам хлеб живота. ⁴⁹ Ваши праоци су јели ману у пустињи и помрли. ⁵⁰ А ово је хлеб који силази са неба – да га човек једе и да не умре. ⁵¹ Ја сам живи хлеб који је сишао са неба. Ко буде јео овај хлеб, живеће довека. Овај хлеб је моје тело, које ћу дати за живот света.«

⁵² Тада Јудеји почеше жестоко да расправљају међу собом, говорећи: »Како овај може да нам дâ своје тело да једемо?«

⁵³ »Истину вам кажем«, рече им Исус, »ако не једе тело Сина човечијег и не пијете његову крв, немате живота у себи. ⁵⁴ Ко једе моје тело и пије моју крв, има вечни живот и ја ћу га васкрснути Последњег дана. ⁵⁵ Моје тело је истинско јело и моја крв истинско пиће. ⁵⁶ Ко једе моје тело и пије моју крв, остаје у мени и ја у њему. ⁵⁷ Као што је мене послао живи Отац, и ја живим због Оца, тако ће и онај ко мене једе живети због мене. ⁵⁸ Ово је хлеб који је сишао са неба, и он није као онај који су јели ваши праоци у пустињи и помрли. Ко једе овај хлеб, живеће довека.«

⁵⁹ Исус је ово изрекао док је учио народ у синагоги у Кафарнауму.

Речи вечног живота

⁶⁰ Када су ово чули, многи његови ученици рекоше: »Тешке су то речи. Ко може да их прихвати? ††«

⁶¹ Исус је сам од себе знао да његови ученици гунђају, па им рече: »Зар вас ово учење саблажњава?

†† Ис 54,13 †† прихвати Или: слуша.

† око ... стадија Око пет до шест километара. †† потврдио Дословно: обележио печатом. ‡ 2. Мојс 16,4 и 15; Нем 9,15; Пс 78,24-25

⁶² А шта ако будете видели Сина човечијега како иде горе, онамо где је био пре? ⁶³ Дух је оно што оживљава, а тело ништа не користи. Речи које сам вам говорио, дух су и живот су. ⁶⁴ Али има међу вама оних који не верују« – јер је од почетка знао који су они који неће веровати и ко је онај који ће га издати.

⁶⁵ Онда рече: »Зато сам вам и рекао да нико не може да дође к мени ако му није дато од Оца.«

⁶⁶ Тада се многи његови ученици вратише и више нису ишли с њим.

⁶⁷ Исус упита Дванаесторицу: »Да можда и ви не желите да одете?«

⁶⁸ »Коме да идемо, Господе?« одговори му Симон Петар. »Ти имаш речи вечнога живота, ⁶⁹ и ми верујемо и знамо да си ти Светац Божији.«

⁷⁰ А Исус им рече: »Зар нисам ја изабрао вас дванаесторицу? А ипак је један од вас ђаво!«

⁷¹ Рекао је то о Јуди, сину Симона Искаротског, јер је он био тај који ће га издати, иако је био један од Дванаесторице.

Исусова браћа не верују

7 После тога је Исус ишао по Галилеји, јер није хтео да иде у Јудеју, пошто су Јудеји желели да га убију.

² Приближавао се јудејски Празник сеница, ³ па браћа рекоше Исусу: »Иди одавде и пођи у Јудеју, да твоји ученици виде дела која чиниш. ⁴ Јер, нико ко жели да буде познат, не ради у тајности. Кад већ све то чиниш, покажи се свету.«

⁵ Чак ни његова браћа нису веровала у њега.

⁶ А Исус им рече: »Моје време још није дошло, а за вас је свако време погодно. ⁷ Вас свет не може да мрзи, али мене мрзи, јер ја сведочим против њега, да су му дела зла. ⁸ Ви идите на празник, а ја још не идем онамо, јер моје време још није дошло †.«

⁹ И то рекавши, остаде у Галилеји.

Исус на Празнику сеница

¹⁰ Када су његова браћа отишла на празник, оде и он, али не јавно, него тајно.

¹¹ А Јудеји су га на празник тражили и говорили: »Где је онај?«

¹² У народу се о њему много шапутало. Једни су говорили: »Добар је«, а други: »Није, заводи народ.« ¹³ Али нико, због страха од Јудеја, није о њему говорио јавно.

¹⁴ Када је већ била половина празника, Исус оде у Храм и поче да учи народ.

¹⁵ Јудеји се зачудише, па рекоше: »Откуд овај зна Писма, а није учио?«

¹⁶ »Моје учење није моје, него Онога који ме је послао«, одговори им Исус. ¹⁷ »Ко хоће да извршава његову вољу, сазнаће да ли ово учење долази од Бога или ја говорим сам од себе. ¹⁸ Ко говори сам

† јер ... дошло Или: јер се моје време још није испунило.

од себе, за себе тражи славу. А ко тражи славу за онога који га је послао, тај је истинит и у њему нема неправде. ¹⁹ Зар вам није Мојсије дао Закон? А ипак нико од вас не извршава Закон. Зашто хоћете да ме убијете?«

²⁰ »Опсео те демон«, одговори му народ. »Ко хоће да те убије?«

²¹ »Учинио сам једно дело«, рече им Исус, »и сви се чудите. ²² Зато што вам је Мојсије дао обрезање – иако оно није од Мојсија, већ од праотаца – ви човека обрезајете чак и у суботу. ²³ Па, ако човек може да буде обрзан у суботу, да не би био прекршен Мојсијев закон, зашто се љутите на мене што сам целог човека излечио у суботу? ²⁴ Не судите по спољашњости, него судите праведно.«

Расправа о Исусовом пореклу

²⁵ Тада неки Јерусалимљани рекоше: »Није ли ово онај кога хоће да убију? ²⁶ А ево, он јавно говори и ништа му не кажу. Да нису поглавари заиста увидели да је он Христос? ²⁷ Али ми знамо одакле је овај, а када Христос дође, нико неће знати одакле је.«

²⁸ Док је учио народ у Храму, Исус повика: »Да, познајете ме! И знате одакле сам! Нисам дошао сам од себе. Али, истинит је Онај који ме је послао, кога ви не познајете. ²⁹ А ја га познајем, јер ја сам од њега и он ме је послао.«

³⁰ Тада они хтедоше да га ухвате, али нико не стави руку на њега, јер његов час још није био дошао.

³¹ А многи из народа повероваше, па рекоше: »Зар ће Христос, када дође, учинити више знамења него што их је овај учинио?«

Исус предсказује свој одлазак

³² Фарисеји дочуше да народ то шапуће о Исусу, па првосвештеници и фарисеји послаше слуге да га ухвате.

³³ А Исус рече: »Још само мало ћу бити с вама, па одлазим Ономе који ме је послао. ³⁴ Тражићете ме, али ме нећете наћи, и где сам ја, ви не можете доћи.«

³⁵ Тада Јудеји рекоше међу собом: »Куда то он намерава да иде да га ми не можемо наћи? Да неће да иде онима што су расејани међу Грцима и да учи Грке? ³⁶ Шта значи то што је рекао: 'Тражићете ме, али ме нећете наћи', и: 'Где сам ја, ви не можете доћи'?«

Реке живе воде

³⁷ Последњег и најважнијег †† дана празника, Исус стаде и повика: »Ако је неко жедан, нека дође к мени и нека пије. ³⁸ Ко год верује у мене, као што каже Писмо, из њега ће потећи ‡ реке живе воде.«

†† најважнијег Или: највећег. ‡ из њега ће потећи Дословно: из утробе ће му потећи.

³⁹ А то је рекао о Духу, кога је требало да приме они који у њега верују. Јер, тада Дух још није био дат, пошто Исус још није био прослављен.

Подвојеност у народу

⁴⁰ Када су чули ове речи, многи из народа рекоше: »Овај је заиста пророк.«

⁴¹ Други рекоше: »Ово је Христос.«

А трећи упиташе: »Зар ће Христос доћи из Галилеје? ⁴² Зар Писмо не каже да ће Христос доћи из Давидовог потомства и из Витлејема, села у коме је Давид живео?«

⁴³ Тако због Исуса настаде подвојеност у народу.

⁴⁴ Неки чак хтедоше и да га ухвате, али нико не стави на њега руке.

Поглавари не верују

⁴⁵ Слуге се вратише првосвештеницима и фарисејима, а они их упиташе: »Зашто га нисте довели?«

⁴⁶ »Нико никад није говорио као тај човек«, одговорише слуге.

⁴⁷ А фарисеји рекоше: »Зар је и вас завео? ⁴⁸ Да ли је неки поглавар или фарисеј поверовао у њега?

⁴⁹ Него, овај народ је проклет, јер не познаје Закон!«

⁵⁰ Тада им рече Никодим, онај што је раније био код Исуса, један од њих: ⁵¹ »Зар наш закон осуђује човека а да га прво не саслуша и не сазна шта чини?«

⁵² А они му одговорише: »Да ниси и ти из Галилеје? Проучи, па ћеш видети да пророк не долази из Галилеје.«

⁵³ И сваки оде својој кући.

Жена ухваћена у прељуби

8 Исус оде на Маслинску гору, ² па рано ујутро опет уђе у Храм. Сав народ дође к њему и он седе да их учи.

³ А учитељи закона и фарисеји доведоше једну жену ухваћену у прељуби. Поставише је у средину, ⁴ па му рекоше: »Учитељу, ова жена је ухваћена када је чинила прељубу. ⁵ Мојсије нам је у Закону заповедио да такве каменујемо. Шта ти кажеш на то?«

⁶ Упитали су то да га искушају, како би имали за шта да га оптуже.

А Исус се саже и поче да пише прстом по земљи.

⁷ Али, пошто су га и даље питали, он се исправи, па им рече: »Ко је од вас без греха, нека први баци камен на њу.«

⁸ И опет се саже и настави да пише по земљи.

⁹ Када су они то чули, изађоше један по један, почев од најстаријих. Тако остаде само он, и жена која је стајала у средини.

¹⁰ Тада се Исус исправи и упита је: »Жено, где су ови? Зар те нико није осудио?«

¹¹ »Нико, господару«, одговори она.

А Исус јој рече: »Онда те ни ја не осуђујем. Иди, и одсад више не греши.« [†]

Истинитост Исусовог сведочанства

¹² Када им је Исус опет говорио, рече: »Ја сам светлост света. Ко иде за мном, неће ходати у тами, него ће имати светлост живота.«

¹³ Тада му фарисеји рекоше: »Ти сам за себе сведочиш. Твоје сведочанство није истинито.«

¹⁴ »Ако и сведочим сам за себе«, одговори им Исус, »моје сведочанство је истинито, јер знам одакле сам дошао и куда идем. А ви не знате одакле сам дошао ни куда идем. ¹⁵ Ви судите по људским мерилима ^{††}, а ја не судим ником. ¹⁶ А ако и судим, мој суд је истинит, јер нисам сâм, него сам са Оцем, који ме је послао. ¹⁷ Па и у вашем закону пише да је сведочанство двоје људи истинито. ¹⁸ Ја сведочим за себе, а за мене сведочи и Отац, који ме је послао.«

¹⁹ А они га упиташе: »Где је твој отац?«

»Ви не познајете ни мене ни мога Оца«, одговори им Исус. »Да познајете мене, познавали бисте и мога Оца.«

²⁰ Ове речи је изговорио код ризнице док је учио народ у Храму, и нико га не ухвати, јер његов час још није био дошао.

Куда ја одлазим, ви не можете доћи

²¹ Исус им поново рече: »Одлазим, а ви ћете ме тражити, и умрећете у свом греху. Куда ја одлазим, ви не можете доћи.«

²² Тада Јудеји рекоше: »Да неће да се убије кад каже: „Куда ја одлазим, ви не можете доћи?“«

²³ А Исус им рече: »Ви сте одоздо, ја сам одозго. Ви сте од овог света, а ја нисам од овог света. ²⁴ Рекао сам вам да ћете умрети у својим гресима. Ако не поверујете да ја јесам [‡], умрећете у својим гресима.«

²⁵ Они га упиташе: »Ко си ти?«

»Па шта вам од почетка говорим?« рече им Исус. ²⁶ »Имам много тога да кажем на вашу осуду. Али Онај који ме је послао истинит је и ја свету говорим оно што сам од њега чуо.«

²⁷ А они не схватише да им говори о Оцу.

²⁸ Зато им Исус рече: »Када подигнете Сина човечијега, тада ћете сазнати да ја јесам и да ништа не чиним сам од себе, него да говорим оно што ме је научио Отац. ²⁹ А Онај који ме је послао, са мном је. Није ме оставио самог, јер ја увек чиним оно што је њему мило.«

³⁰ И док је то говорио, многи повероваше у њега.

[†] У најранијим и најпоузданијим рукописима не налазе се стихови 7,53-8,11. ^{††} по људским мерилима Дословно: по телу. [‡] Ја јесам 2. Мојс 3,14; исто и у 28. и 58. стиху.

Аврамова деца

³¹ Исус рече Јудејима који су у њега поверовали: »Ако се држите мога учења, заиста сте моји ученици. ³² Сазнаћете истину и истина ће вас ослободити.«

³³ »Ми смо Авраамови потомци«, одговорише му они, »и никад ником нисмо робовали. Како можеш да кажеш: „Постаћете слободни?“

³⁴ »Истину вам кажем«, рече им Исус, »ко год чини грех, роб је греха. ³⁵ Роб не остаје у кући заувек, а син остаје. ³⁶ Па, ако вас Син ослободи, бићете стварно слободни. ³⁷ Знам да сте Авраамови потомци, али ви ипак хоћете да ме убијете, јер у вама нема места за моју реч. ³⁸ Говорим вам о оном што сам видео код Оца, а ви чините оно што сте чули од свога оца †.«

³⁹ »Наш отац је Авраам«, одговорише му они.

»Да сте Аврамова деца«, рече им Исус, »чинили бисте Аврамова дела. ⁴⁰ Али ви хоћете да убијете мене, човека који вам је говорио истину коју је чуо од Бога. Авраам није тако чинио. ⁴¹ Ви чините дела свога оца.«

»Ми нисмо рођени из блуда«, рекоше му. »Једног оца имамо – Бога!«

Ђавоља деца

⁴² А Исус им рече: »Кад би Бог био ваш отац, ви бисте ме волели, јер сам дошао од Бога и сад сам овде. Нисам дошао сам од себе, него ме је он послао. ⁴³ Зашто не разумете шта вам говорим? Зато што не можете да чујете моју реч. ⁴⁴ Ви сте од оца ђавола и хоћете да испуњавате жеље свога оца. Он је човекоубица од почетка и није се држао истине, јер у њему нема истине. Када говори лажи, говори оно што му је својствено, јер је лажов и отац лажи. ⁴⁵ А мени, зато што вам говорим истину, не верујете. ⁴⁶ Који од вас може да ми докаже грех? Ако вам говорим истину, зашто ми не верујете? ⁴⁷ Ко је од Бога, слуша Божије речи. Зато ви не слушате, јер нисте од Бога.«

Пре него што се Авраам родио, Ја јесам

⁴⁸ Јудеји му рекоше: »Зар нисмо у праву кад кажемо да си ти Самарићанин и да си опседнут демоном?«

⁴⁹ »Нисам опседнут демоном«, рече Исус, »него указујем поштовање своме Оцу, а ви ме не поштујете. ⁵⁰ Не тражим славу за себе – има ко је тражи и ко суди. ⁵¹ Истину вам кажем: ко се држи моје речи, неће видети смрти довека.«

⁵² »Сад знамо да си опседнут демоном«, рекоше Јудеји. »Авраам је умро, а тако и пророци, а ти кажеш: „Ко се држи моје речи, неће окусити смрти довека.“ ⁵³ Ниси ваљда већи од нашег оца Авраама,

† Оца ... оца Или: Оца. Зато чините оно што сте чули од Оца.

који је умро. А и пророци су помрли. За кога се то ти издајеш?«

⁵⁴ »Ако самог себе прослављам«, одговори Исус, »моја слава није ништа. Мене прославља мој Отац, за кога ви тврдите да је ваш Бог. ⁵⁵ Ви га не познајете, али ја га познајем. Кад бих рекао да га не познајем, био бих лажов као и ви. Али ја га познајем и држим се његове Речи. ⁵⁶ Ваш отац Авраам клицао је од радости што ће видети мој Дан – и видео га је и обрадовао се.«

⁵⁷ »Немаш ни педесет година«, рекоше му Јудеји, »а видео си Авраама!«

⁵⁸ »Истину вам кажем«, рече Исус, »пре него што се Авраам родио, Ја јесам!«

⁵⁹ Тада они дограбише камење да га баце на њега, али Исус се сакри и изађе из Храма.

Излечење слепог од рођења

9 Док је пролазио онуда, угледа човека слепог од рођења.

² »Раби«, упиташе га његови ученици, »ко је згрешио, овај човек или његови родитељи, па се родио слеп?«

³ »Није згрешио ни он, а ни његови родитељи«, рече Исус, »него је то зато да се на њему покажу Божија дела. ⁴ Док је дан, треба да чиним дела Онога који ме је послао. Долази ноћ, када нико не може да ради. ⁵ Док сам на свету, светлост сам света.«

⁶ Када је то рекао, пљуну на земљу и од пљувачке направи блато, па слепоме блатом премаза очи.

⁷ »Иди«, рече му, »умиј се у језерцу Силоаму« – што значи »Послан«.

И човек оде, уми се, па се врати гледајући.

⁸ А његови суседи и они који су га раније виђали као просјака упиташе: »Зар ово није онај који је седео и просио?«

⁹ Једни рекоше: »Он је«, а други: »Није, само личи на њега.«

А он рече: »Ја сам.«

¹⁰ »Па како су ти се отвориле очи?« упиташе га.

¹¹ »Човек који се зове Исус направио је блато и њиме ми премазао очи«, одговори им он, »и рекао ми: „Иди на Силоам и умиј се.“ И ја сам отишао, па кад сам се умио, прогледах.«

¹² »Где је он?« упиташе га.

А он рече: »Не знам.«

Фарисеји испитују излеченога

¹³ Тада некадашњег слепога одведоше фарисејима. ¹⁴ А оног дана када је Исус направио блато и отворио му очи била је субота. ¹⁵ Зато га фарисеји упиташе о томе како је прогледао.

»Премазао ми је очи блатом«, рече им он, »и ја сам се умио и сада видим.«

¹⁶ Тада неки фарисеји рекоше: »Овај човек није од Бога, јер не поштује суботу.«

А други упиташе: »Како може грешник да чини таква знамења?«

И међу њима дође до подвојености.

¹⁷ Онда поново рекоше слепоме: »Шта ти кажеш за њега? Твоје очи је отворио.«

А он рече: »Он је пророк.«

¹⁸ Али Јудеји не повероваше да је био слеп и да је прогледао док не позваше његове родитеље.

¹⁹ »Је ли ово ваш син за кога кажете да се родио слеп?« упиташе их. »Како то да сад види?«

²⁰ »Знамо да је ово наш син«, одговорише његови родитељи, »и знамо да се родио слеп. ²¹ Али, како то да сад види и ко му је отворио очи, не знамо. Њега питајте. Пунолетан је и може сам за себе да говори.«

²² Његови родитељи су то рекли, јер су се бојали Јудеја, пошто су Јудеји одлучили да из синагоге избаце свакога ко Исуса призна за Христа. ²³ Због тога његови родитељи рекоше: »Пунолетан је. Њега питајте.«

²⁴ Тада Јудеји још једном позваше некадашњег слепога, па му рекоше »Дај славу Богу. [†] Знамо да је тај човек грешник.«

²⁵ А он им одговори: »Да ли је грешник, не знам. Знамо само да сам био слеп, а сада видим.«

²⁶ »Шта ти је урадио?« упиташе га они. »Како ти је отворио очи?«

²⁷ »Већ сам вам рекао«, одговори им он, »али нисте слушали. Зашто хоћете да то опет чујете? Да нећете и ви да постанете његови ученици?«

²⁸ Тада га они извређаше, па му рекоше: »Ти си његов ученик, а ми смо Мојсијеви ученици. ²⁹ Знамо да је Бог говорио Мојсију, а за овога не знамо ни одакле је.«

³⁰ А човек им рече: »Баш чудно да не знате одакле је, а он ми је отворио очи. ³¹ Знамо да Бог не услышава грешнике, већ услышава онога ко је побожан и ко извршава његову вољу. ³² Нико никад није чуо да је неко отворио очи човеку слепом од рођења. ³³ Да овај није од Бога, не би могао ништа да учини.«

³⁴ »Родио си се огрезао у гресима«, рекоше они, »а усуђујеш се нас да учиш!«

И избацише га напоље.

Духовно слепило

³⁵ Исус је чуо да су га избацили, па га нађе и упита: »Верујеш ли у Сина човечијега?«

³⁶ »А ко је он, господару«, рече овај, »да поверујем у њега.«

³⁷ »Видео си га«, рече му Исус. »Он је онај који с тобом разговара.«

³⁸ »Верујем, Господе«, рече он и поклони му се.

³⁹ А Исус рече: »Ради суда сам дошао на овај свет – да прогледају они који не виде, а ослепе они који виде.«

[†] Дај славу Богу Свечано заклинање некога да каже истину (в. ИсНав 7,19).

⁴⁰ То су чули фарисеји који су били с њим, па га упиташе: »Зар смо и ми слепи?«

⁴¹ »Да сте слепи«, рече им Исус, »не бисте имали греха. Али, пошто кажете: ‚Видимо‘, ваш грех остаје.«

Пастир и његово стадо

10 »Истину вам кажем: ко не улази у овчији тор кроз врата, него улази на неки други начин, лопов је и разбојник. ² А ко улази кроз врата, пастир је овцама. ³ Њему вратар отвара, а овце слушају његов глас. Он своје овце зове по имену и изводи их. ⁴ Када све своје истера, иде испред њих, а овце иду за њим, јер му познају глас. ⁵ За туђинцем неће ићи, него ће побећи од њега, јер туђинчев глас не познају.«

⁶ Исус им исприча ову причу, али они не разумеше о чему им говори.

⁷ Зато им он поново рече: »Истину вам кажем: ја сам врата овцама. ⁸ Сви који су дошли пре мене, лопови су и разбојници, али их овце нису слушале. ⁹ Ја сам врата. Ко кроз мене уђе, биће спасен. Улазиће и излазити и налазити испашу. ¹⁰ Лопов долази само да украде, закоље и упропасти. Ја сам дошао да имају живот и да га имају у избобиљу.

¹¹ »Ја сам добри пастир. Добри пастир полаже свој живот за овце. ¹² Најамник – пошто није пастир и пошто овце нису његове – гледа вука како долази, па оставља овце и бежи, а вук их граби и растерује. ¹³ Јер, најамник је и није му стало до оваца.

¹⁴ »Ја сам добри пастир. Ја познајем своје овце и моје овце познају мене ¹⁵ – баш као што мене познаје Отац, а ја познајем Оца – и свој живот полажем за овце. ¹⁶ Имам и других оваца, које нису из овога тора; и њих треба да доведем. И оне ће слушати мој глас, и биће једно стадо, један пастир. ¹⁷ Зато ме Отац воли, што свој живот полажем – да бих га опет узео. ¹⁸ Нико га не узима од мене, него га ја сам од себе полажем. Имам власт да га положим и власт да га опет узем. Ту заповест сам примио од свога Оца.«

¹⁹ Због ових речи међу Јудејима опет настаде подвојеност. ²⁰ Многи од њих рекоше: »Опседнут је демоном, па булазни. Зашто га слушате?«

²¹ А други рекоше: »То нису речи опседнутога демоном. Зар демон може да отвори очи слепима?«

Јудеји не верују

²² У Јерусалиму се тада славио Празник освештања. Била је зима.

²³ Исус је ходао Храмом, по Соломоновом трему, ²⁴ а Јудеји га окружише, па му рекоше: »Докле ћеш нас држати у неизвесности? Ако си ти Христос, кажи нам отворено.«

²⁵ »Рекао сам вам«, одговори им Исус, »али не верујете. Дела која чиним у име свога Оца – она за мене сведоче. ²⁶ Али ви не верујете, јер нисте од

мојих оваца. ²⁷ Моје овце слушају мој глас и ја их познајем, и оне иду за мном. ²⁸ Ја им дајем вечни живот и оне неће пропасти довека, нити ће их ко уграбити из моје руке. ²⁹ Мој Отац, који ми их је дао, већи је од свих, и нико их не може уграбити из Очеве руке. ³⁰ Ја и Отац једно смо.»

³¹ Тада Јудеји поново дограбише камење да га каменују, ³² а Исус им рече: »Показао сам вам многа добра дела од Оца. За које од њих ме каменујете?«

³³ »Не каменујемо те за добро дело«, одговорише му Јудеји, »него за хулу и зато што се ти, човек, издајеш за Бога.«

³⁴ А Исус им рече: »Зар није записано у вашем закону: 'Ја рекох: богови сте' ?³⁵ Ако је боговима назвао оне којима је дошла Божија реч – а Писмо се не може укинути – ³⁶ како можете ономе кога је Отац освештао и послао на свет да кажете: 'Хулиш', зато што сам рекао да сам Син Божији? ³⁷ Ако не чиним дела свога Оца, не верујте ми. ³⁸ Али, ако их чиним, све ако мени и не верујете, верујте делима, да увидите и спознате да је Отац у мени и да сам ја у Оцу.«

³⁹ Тада они опет покушаше да га ухвате, али им он измаче из руку.

⁴⁰ Исус се онда опет врати на другу страну реке Јордан, на место где је Јован раније крштавао, и тамо остаде.

⁴¹ Многи дођоше к њему и рекоше: »Јован није учинио ниједно знамење, али све што је рекао за овога, истина је!«

⁴² И многи тамо повероваше у њега.

Лазарова смрт

11 Неки Лазар из Витаније, села Марије и њене сестре Марте, био је болестан. ² (Марија, чији је брат био болестан, била је она која је Господа помазала мирисном помашћу и обрисала му ноге својом косом.)

³ Стога сестре поручише Исусу: »Господе, ево болестан је онај кога волиш.«

⁴ Када је Исус то чуо, рече: »Ова болест није на смрт, него на Божију славу, да се по њој прослави Син Божији.«

⁵ А Исус је волео Марту и њену сестру и Лазара. ⁶ Ипак, када је чуо да је Лазар болестан, остаде још два дана тамо где се налазио, ⁷ па тек онда рече својим ученицима: »Хајдемо опет у Јудеју.«

⁸ »Раби«, рекоше му ученици, »тек што су Јудеји покушали да те каменују, а ти опет идеш онамо!«

⁹ »Зар дан нема дванаест сати?« одговори им Исус. »Ко хода дању, не спотиче се, јер види светлост овога света. ¹⁰ Али, ко хода ноћу, спотиче се, јер у себи нема светлости.«

¹¹ То рече, а онда додаде: »Наш пријатељ Лазар је заспао, а ја идем да га пробудим.«

¹² »Господе«, рекоше му ученици, »ако спава, оздравиће.«

¹³ Али Исус је говорио о његовој смрти, а они су мислили да говори о природном сну.

¹⁴ Тада им Исус отворено рече: »Лазар је умро, ¹⁵ и због вас ми је драго што нисам био тамо, да поверујете. Него, хајдемо к њему.«

¹⁶ Тада Тома звани Близанац рече осталим ученицима: »Хајдемо и ми, да погинемо с њим.«

Ја сам васкрсење и живот

¹⁷ Када је Исус стигао, сазна да је Лазар у гробу већ четири дана. ¹⁸ А Витанија је од Јерусалима удаљена свега неких петнаест стадија [†], ¹⁹ па су многи Јудеји дошли к Марти и Марији да их теше због њиховог брата. ²⁰ Када је Марта чула да Исус долази, пође му у сусрет, а Марија остаде код куће.

²¹ »Господе«, рече Марта Исусу, »да си био овде, мој брат не би умро. ²² Али ја и сад знам да ће ти Бог дати што год га замолиш.«

²³ »Твој брат ће васкрснути«, рече јој Исус.

²⁴ А Марта му рече: »Знам да ће васкрснути о васкрсењу Последњег дана.«

²⁵ »Ја сам васкрсење и живот«, рече јој Исус. »Ко у мене верује, ако и умре, живеће, ²⁶ и ко год живи и верује у мене, неће умрети довека. Верујеш ли то?«

²⁷ А она му рече: »Да, Господе! Верујем да си ти Христос, Син Божији, који долази на свет.«

Исус плаче

²⁸ Када је то рекла, оде и позва своју сестру Марију на страну, па јој рече: »Учитељ је овде и зове те.«

²⁹ А ова, чим је то чула, брзо устаде и оде к њему.

³⁰ Исус још није био ушао у село, него је још био тамо где га је срела Марта. ³¹ Када су Јудеји који су били с њом у кући и тешили је видели да је Марија брзо устала и отишла, пођоше за њом, мислећи да иде на гроб да тамо плаче.

³² Марија стиже онамо где је био Исус и угледа га, па му паде пред ноге и рече: »Господе, да си био овде, мој брат не би умро.«

³³ Када је видео како плаче и како плачу Јудеји који су дошли с њом, Исус се дубоко потресе у души и узруја, ³⁴ па упита: »Где сте га положили?«

»Господе«, рекоше му, »дођи и види.«

³⁵ А Исус заплака.

³⁶ Тада Јудеји рекоше: »Гле колико га је волео!«

³⁷ Али неки од њих рекоше: »Зар он, који је слепо-ме отворио очи, није могао да учини да овај не умре?«

Исус васкрсава Лазара

³⁸ Исус се опет дубоко потресе у себи, па оде до гроба. Била је то пећина на коју је био наваљан камен.

³⁹ Исус рече: »Одмакните камен.«

»Господе«, одврати покојникова сестра Марта, »он заудару, већ му је четврти дан.«

† Пс 82,6

†† неких петнаест стадија Око три километра.

⁴⁰ »Зар ти нисам рекао да ћеш видети Божију славу ако будеш веровала?« упита је Исус.

⁴¹ Тада одмакнуше камен, а Исус подиже поглед, па рече: »Оче, хвала ти што си ме услишио. ⁴² Знао сам да ме увек услишаваш, али ово рекох ради народа који овде стоји, да поверују да си ме ти послао.«

⁴³ Када је то изговорио, повика из свега гласа: »Лазаре, изађи!«

⁴⁴ И мртвац изађе, руку и ногу обавијених завојима, а лица повезаног убрисом.

А Исус им рече: »Скините то с њега и пустите га да иде.«

Завера против Исуса

(Мт 26,1-5; Мк 14,1-2; Лк 22,1-2)

⁴⁵ Многи Јудеји који су били дошли к Марији и видели шта је учинио повероваше у њега. ⁴⁶ Али неки од њих одоше фарисејима и испричаше им шта је Исус учинио.

⁴⁷ Тада првосвештеници и фарисеји сазваше Синедрион, па рекоше: »Шта да радимо? Тај човек чини многа знамења. ⁴⁸ Ако га пустимо да тако чини, сви ће поверовати у њега, и доћи ће Римљани и одузети нам ово место [†] и народ.«

⁴⁹ А један од њих – Кајафа, који је те године био првосвештеник – рече им: »Ништа ви не знате ⁵⁰ и не схватате да је за ваше добро да један човек умре за народ радије него да цео народ пропадне.«

⁵¹ Он то не рече сам од себе, него, пошто је те године био првосвештеник, пророкова да ће Исус умрети за народ. ⁵² И не само за народ него и да би сабрао расејану Божију децу.

⁵³ Тако тога дана одлучише да га убију.

⁵⁴ Исус се стога више није отворено кретао међу Јудејима, него оде оданде у крај близу пустиње, у град који се звао Ефрем, па је тамо боравио са својим ученицима.

⁵⁵ Приближавала се јудејска Пасха и многи Јудеји из унутрашњости дођоше у Јерусалим пре Пасхе да се очисте. ⁵⁶ Тражили су Исуса и, стојећи у Храму, питали један другог: »Шта мислите? Зар неће доћи на празник?«

⁵⁷ А првосвештеници и фарисеји издадоше наредбу да, ко сазна где је Исус, то пријави, па да Исуса ухвате.

Помазање у Витанији

(Мт 26,6-13; Мк 14,3-9)

12 Шест дана пре Пасхе, Исус оде у Витанију, где је био Лазар, кога је васкрсао из мртвих. ² Тамо му спремише вечеру. Марта је служила, а Лазар је био међу онима који су с њим лежали за трpezом. ³ Тада Марија узне литру ^{††} скупоцене мирисне помасти од чистог нарда, помаза Исусове ноге

[†] ово место Вероватно: Храм. ^{††} литру Једна литра је износила око 340 грама.

и обриса их својом косом. И кућа се испуни мирисом помасти.

⁴ А Јуда Искариотски, један од Исусових ученика – који ће га касније издати – рече: ⁵ »Зашто се ова помаст није продала за триста динара [‡] и то поделило сиромасима?«

⁶ Он то не рече зато што му је било стало до сиромаша, него зато што је био крадљивац: код њега је била кеса с новцем, па је узимао оно што се у њу стављало.

⁷ Тада Исус рече: »Пусти је, нека то сачува за дан моје сахране. ⁸ Сиромаше ћете увек имати са собом, али мене нећете увек имати.«

Завера против Лазара

⁹ Силно мноштво Јудеја сазна да је Исус у Витанији, па одоше онамо, не само због Исуса него и због Лазара, кога је Исус васкрсао из мртвих. ¹⁰ А првосвештеници одлучише да убију и Лазара, ¹¹ јер су због њега многи Јудеји одлазили к Исусу и веровали у њега.

Исус улази у Јерусалим

(Мт 21,1-11; Мк 11,1-11; Лк 19,28-40)

¹² Сутрадан силан народ који је дошао на празник, пошто је чуо да Исус долази у Јерусалим, ¹³ узне палмове гране и изађе му у сусрет, вичући:

»Хосана!

»Благословен онај који долази у име Господа! ^{††} Благословен Цар Израелов!«

¹⁴ А Исус нађе магаре и узјаха га, као што је записано:

¹⁵ »Не бој се, Кћери сионска!

Ево твој цар долази јашући на младунчету магарицином.« ^{‡‡}

¹⁶ Његови ученици то нису испрва разумели, али када је Исус био прослављен, сетише се да је то било написано о њему и да су му то учинили.

¹⁷ Народ који је био с Исусом када је позвао Лазара из гроба и васкрсао га из мртвих, сведочио је о томе. ¹⁸ Зато му силан народ и пође у сусрет, јер су чули да је управо он учинио то знамење.

¹⁹ А фарисеји су међу собом говорили: »Видите да се ништа не може. Ено цео свет оде за њим!«

Исус предсказује своју смрт

²⁰ Међу онима који су дошли да се поклоне Богу на празник било је и Грка. ²¹ Они дођоше к Филипу, који је био из Витсаиде у Галилеји, и замолише га, говорећи: »Господару, хтели бисмо да видимо Исуса.«

²² Филип оде и то рече Андреји, па Андреја и Филип одоше и то рекоше Исусу.

²³ »Дошао је час да се Син човечији прослави«, рече им Исус. ²⁴ »Истину вам кажем: ако пшенично

[‡] триста динара Један динар је имао вредност једне наднице. ^{††} Пс 118,25-26 ^{‡‡} Зах 9,9

зрно не падне на земљу и не умре, остаје само. А ако умре, доноси обилан род.²⁵ Ко воли свој живот, изгубиће га, а ко мрзи свој живот на овоме свету, сачуваће га за вечни живот.²⁶ Ко ми служи, иде за мном, и где сам ја, тамо ће бити и мој служитељ. Мој Отац ће указати част оном ко ми служи.

²⁷ »Душа ми је сада узнемирена, и шта да кажем? Оче, спаси ме од овог часа? Не, јер зато сам и дошао до овог часа.²⁸ Оче, прослави своје име.«

Тада се са неба зачу глас: »Прославио сам и опет ћу прославити!«

²⁹ Народ који је тамо стајао и слушао рече да је загрмело.³⁰ Други рекоше: »Анђео му је говорио.«

А Исус им рече: »Овај глас се није чуо ради мене, него ради вас.³¹ Сада је суђење овоме свету. Сада ће владар овога света бити избачен напоље.³² А ја – када будем подигнут са земље – све ћу људе привући к себи.«

³³ То рече да означи каквом смрћу ће умрети.

³⁴ Тада му народ рече: »Чули смо из Закона да Христос остаје довека. Како онда говориш да Син човечији треба да буде подигнут? Ко је тај Син човечији?«

³⁵ »Светлост ће још само кратко бити међу вама«, рече им Исус. »Ходајте док имате светлост, да вас не обузме тама. Јер, ко хода у тами, не зна куда иде.³⁶ Док имате светлост, верујте у светлост, да будете синови светлости.«

Када је то изговорио, оде и сакри се од њих.

Јудеји и даље не верују

³⁷ Иако је Исус сва знамења учинио пред њима, они му не повероваше,³⁸ да се испуне речи пророка Исаије, који је рекао:

»Господе, ко је поверовао нашој поруци и коме се открила рука Господња?« †,

³⁹ Зато нису могли да поверују, јер је још Исаија рекао:

⁴⁰ »Заслепио им је очи и отврднуо срце, да очима не виде и срцем не разумеју, и не обратe се, да их излечим.« ††

⁴¹ Исаија је то рекао, јер је видео Исусову славу и говорио о њему.

⁴² Ипак, многи поглавари су веровали у њега, али то нису признавали због фарисеја, да не би били изопштени из синагоге.⁴³ Јер, више су волели људску славу од Божије.

⁴⁴ »Ко у мене верује, не верује у мене, него у Онога који ме је послао«, повика Исус.⁴⁵ »И ко мене гледа, гледа Онога који ме је послао.⁴⁶ Ја – Светлост – дошао сам на свет да нико ко у мене верује не остане у тами.⁴⁷ Ко слуша моје речи, а не држи их се, ја му не судим. Јер, нисам дошао да свету судим, него да свет спасем.⁴⁸ Ко ме одбацује и не прихва-

† Ис 53,1 †† Ис 6,10

та моје речи, има свога судију: Реч коју сам изрекао – она ће му судити Последњег дана.⁴⁹ Јер, ја нисам говорио сам од себе, него ми је сâм Отац, који ме је послао, заповедио шта да кажем и шта да говорим.⁵⁰ А ја знам да је његова заповест вечни живот. То, дакле, што говорим, говорим онако како ми је рекао Отац.«

Исус пере ноге ученицима

13 Пре самог Празника Пасхе, знајући да је дошао његов час да пређе са овога света Оцу, Исус докраја показа љубав према својима, према онима које је волео на овом свету.

² Служила се вечера, а ђаво је у срце Јуде сина Симона Искариотског већ ставио мисао да изда Исуса.³ Знајући да му је Отац све предао у руке и да је изашао од Бога и да се Богу враћа,⁴ Исус устаде од вечере и скиде огртач, па узе убрус и опаса се.⁵ Онда у лавор насу воде и поче да пере ноге ученицима и да их брише убрусом којим се опасао.

⁶ Тако стиже и до Симона Петра, који му рече: »Господе, зар ћеш ми ти прати ноге?«

⁷ »Ти сада не знаш шта ја чиним«, одговори му Исус, »али схватићеш касније.«

⁸ А Петар му рече: »Нећеш ти мени прати ноге никада!«

»Ако те не оперем«, одговори му Исус, »нећеш имати удела са мном.«

⁹ »Господе«, рече му Симон Петар, »онда немој само ноге, него и руке и главу!«

¹⁰ »Окупани не треба да опере ништа осим ногу, јер је цео чист«, рече му Исус. »И ви сте чисти, али не сви.«

¹¹ Знао је ко ће га издати, па је зато рекао: »Нисте сви чисти.«

¹² Када им је опрао ноге, узео свој огртач и поново леже за трпезу, па их упита: »Разумете ли то што сам вам учинио? ¹³ Ви ме зовете Учитељем и Господом, и добро кажете, јер то јесам. ¹⁴ Па ако сам ја, Господ и Учитељ, опрао ноге вама, онда треба и ви да перете ноге један другом. ¹⁵ Дао сам вам пример, да и ви чините онако како сам ја учинио вама. ¹⁶ Истину вам кажем: слуга није већи од свога господара, ни посланик од онога који га је послао.

¹⁷ Пошто то знате, благо вама ако тако будете и чинили.«

Исус указује на издајника

(Мт 26,20-25; Мк 14,17-21; Лк 22,21-23)

¹⁸ »Не говорим о сваком од вас. Знам оне које сам изабрао. Али, нека се испуни Писмо: 'Онај који је мој хлеб јео, своју пету подиже на мене.'¹⁹ Говорим вам сада, пре него што се догоди, да кад се догоди, поверујете да ја јесам †. ²⁰ Истину вам кажем: ко прима онога кога ја шаљем, мене прима, а ко прима мене, прима Онога који ме је послао.«

‡ Пс 41,9 †† 2. Мојс 3,14

²¹ Када је то рекао, потресе се у души, па посведочи: »Истину вам кажем: један од вас ће ме издати.«

²² А ученици погледаше један другог, у недоумици о коме говори. ²³ Један од ученика – онај кога је Исус волео – лежао је одмах до Исусових груди, ²⁴ па му Симон Петар даде знак и рече: »Питај га о коме говори.«

²⁵ Овај се наслони Исусу на груди, па га упита: »Ко је тај, Господе?«

²⁶ А Исус му одговори: »Онај за кога умочим залагај у чинију и дам му га.«

Онда умочи залагај, узео га и даде Јуди сину Симона Искариотског, ²⁷ а после тог залагаја у Јуду уђе Сатана.

Тада му Исус рече: »Што чиниш, чини брзо.«

²⁸ Али ниједан од оних који су лежали за трпезом није знао зашто му је то рекао. ²⁹ Неки су, пошто је Јуда држао кесу с новцем, помислили да му је Исус рекао: »Купи шта нам треба за празник«, или да нешто да сиромасима. ³⁰ Тада Јуда, пошто је узео онај залагај, одмах изађе. А била је ноћ.

Нова заповест

³¹ Када је он изашао, Исус рече: »Сада се прославио Син човечији и Бог се прославио у њему. ³² Ако се Бог прославио у њему †, и Бог ће њега прославити у себи, и прославиће га одмах. ³³ Пријатељи ††, још само мало ћу бити с вама. Тражићете ме, али, као што рекох Јудејима: ‚Куда ја идем, ви не можете доћи‘, тако сада кажем и вама. ³⁴ Нову заповест вам дајем – да волите један другог. Као што сам ја волео вас, тако и ви волите један другог. ³⁵ По овом ће сви знати да сте моји ученици: ако будете имали љубави један за другог.«

Исус предсказује да ће га се Петар одрећи (Мт 26,31-35; Мк 14,27-31; Лк 22,31-34)

³⁶ »Господе«, рече му Симон Петар, »куда ћеш?«

А Исус му одговори: »Куда ја идем, ти сада не можеш поћи за мном. Али поћи ћеш касније.«

³⁷ »Господе«, упита Петар, »зашто не могу поћи за тобом сада? За тебе ћу положити свој живот.«

³⁸ »Положићеш свој живот за мене?« рече Исус. »Истину ти кажем: петало се неће огласити док ме се три пута не одрекнеш.«

Пут, Истина и Живот

14 »Нека се ваше срце не узнемирава. Верујте у Бога и у мене верујте. ² У кући мога Оца има много станова. Да није тако, зар бих вам рекао: ‚Идем да вам припремим место.‘? ³ А када одем и припремим вам место, доћи ћу опет и узети вас к себи да и ви будете тамо где сам ја. ⁴ А куда ја идем, знате пут.«

⁵ »Господе«, рече му Тома, »не знамо куда идеш. Како можемо да знамо пут?«

⁶ »Ја сам Пут, Истина и Живот«, одговори Исус. »Нико не долази к Оцу, осим кроз мене. ⁷ Да познајете мене, познавали бисте ‡ и мога Оца. Одсад га и познајете, и видели сте га.«

⁸ »Господе«, рече му Филип, »покажи нам Оца, и то ће нам бити довољно.«

⁹ »Толико времена сам с вама«, рече му Исус, »а ти ме, Филипе, још ниси упознао! Ко је видео мене, видео је Оца. Како можеш да кажеш: ‚Покажи нам Оца?‘ ¹⁰ Зар не верујеш да сам ја у Оцу и да је Отац у мени? Речи које вам говорим не говорим сам од себе, него Отац, који живи у мени, чини своја дела. ¹¹ Верујте ми да сам ја у Оцу и Отац у мени. А ако не, верујте због самих дела. ¹² Истину вам кажем: ко верује у мене, чиниће дела која ја чиним. Чиниће и већа, јер ја одлазим к Оцу. ¹³ И што год замолите у моје име, учинићу, да се Отац прослави у Сину. ¹⁴ Ако ме нешто замолите у моје име, учинићу.«

Исус обећава да ће послати Светога Духа

¹⁵ »Ако ме волите, држаћете се мојих заповести, ¹⁶ а ја ћу молити Оца и он ће вам дати другог Помагача ††, да буде с вама довека: ¹⁷ Духа истине, кога свет не може да прими, јер га не види и не познаје. Ви га познајете, јер борави с вама и биће у вама ††. ¹⁸ Нећу вас оставити као сирочад – доћи ћу к вама. ¹⁹ Још мало, и свет ме више неће видети, али ви ћете ме видети. Јер, ја живим, па ћете и ви живети. ²⁰ Тога дана ћете сазнати да сам ја у своме Оцу и да сте ви у мени, а ја у вама. ²¹ Ко има моје заповести и држи их се, тај ме воли, а ко воли мене, њега ће волети и мој Отац. А волећу га и ја и показати му се.«

²² »Господе«, рече му Јуда, не Искариотски, »како то да ћеш се показати нама, а не свету?«

²³ »Ко ме воли, држаће се моје Речи«, одговори му Исус, »и мој Отац ће га волети, и ми ћемо доћи к њему и код њега се настанити. ²⁴ Ко ме не воли, не држи се моје Речи. А Реч коју слушате није моја, него Оца, који ме је послао.

²⁵ »Ово сам вам говорио док сам боравио с вама. ²⁶ А Помагач – Свети Дух – кога ће Отац послати у моје име, научиће вас свему и подсетити вас на све што сам вам рекао.

²⁷ »Мир вам остављам, свој мир вам дајем. Али, не дајем га онако како свет даје. Нека се не узнемирава ваше срце и нека се не плаши. ²⁸ Чули сте да сам рекао: ‚Одлазим и вратићу вам се.‘ Да ме волите, радовали бисте се што одлазим к Оцу, јер Отац је већи од мене.

²⁹ »Ово сам вам рекао сада, пре него што се догоди, да поверујете када се догоди. ³⁰ Нећу више мно-

‡ Да познајете ... бисте У неким рукописима стоји: Ако сте упознали мене, познаваћете. †† Помагача Или: Тешитеља; исто и у 26. стиху. †† и биће у вама У неким раним рукописима стоји: и у вама је.

† Ако ... у њему У многим раним рукописима не стоји: Ако се Бог прославио у њему. †† Пријатељи Дословно: Дечице.

го с вама говорити, јер долази владар света. Он ми не може ништа, ³¹ али свет треба да сазна да ја волим Оца и да чиним онако како ми је Отац заповедао.

»Устаните, хајдемо одавде.«

Чокот и лоза

15 »Ја сам прави чокот, а мој Отац је виноградар. ² Он одсеца сваку лозу на мени која не доноси род и сваку која доноси род обрезује †, да више рода донесе. ³ Ви сте већ чисти због Речи коју сам вам говорио. ⁴ Останите у мени, и ја ћу у вама. Као што лоза не може да донесе род сама од себе ако не остане на чокоту, не можете ни ви ако не останете у мени. ⁵ Ја сам чокот, а ви лозе. Ко остаје у мени, и ја у њему, много рода доноси, јер без мене не можете ништа. ⁶ Ако неко не остане у мени, избацује се напоље као лоза и осуши се. Њу скупе, баце у ватру и спале. ⁷ Ако останете у мени и моје речи остану у вама, замолите што год хоћете, и биће вам. ⁸ Овим се прославља мој Отац: да много рода донесете и да будете моји ученици.

⁹ »Као што је Отац волео мене, тако сам и ја волео вас. Останите у мојој љубави. ¹⁰ Ако се држите мојих заповести, остаћете у мојој љубави, као што сам се и ја држао заповести свога Оца, па остајем у његовој љубави.

¹¹ »Ово сам вам рекао да моја радост буде у вама и да ваша радост буде потпуна. ¹² Ово је моја заповест: да волите један другог као што сам ја волео вас. ¹³ Нема веће љубави него свој живот положити за пријатеље. ¹⁴ Ви сте моји пријатељи ако чините оно што вам заповедам. ¹⁵ Више вас не зовем слугама, јер слуга не зна шта чини његов господар. Назвао сам вас пријатељима, јер сам вам обзнанио све што сам чуо од свога Оца. ¹⁶ Нисте ви изабрали мене, него сам ја изабрао вас и одредио вас да идете и доносите род, и да ваш род остане, па да вам Отац дâ све што замолите у моје име. ¹⁷ Ово вам заповедам: волите један другог.«

Свет мрзи ученике

¹⁸ »Ако вас свет мрзи, знајте да је мене мрзео пре вас. ¹⁹ Да сте од света, свет би вас волео као своје. Али, пошто нисте од света, него сам вас ја изабрао из света, због тога вас свет мрзи. ²⁰ Сетите се изреке коју сам вам казао: „Слуга није већи од свога господара.“ † Ако су прогонили мене, прогониће и вас. Ако су се држали моје Речи, држаће се и ваше. ²¹ А све ће то чинити против вас због мене, јер не познају Онога који ме је послао. ²² Да нисам дошао и говорио им, не би имали греха. Али сада немају изговора за свој грех. ²³ Ко мрзи мене, мрзи и мога Оца. ²⁴ Да нисам међу њима учинио дела каква нико други није учинио, не би имали греха. А сада су видели, а ипак замрзеше и мене и мога Оца. ²⁵ Али,

† обрезује Или: чисти. †† Јн 13,16

треба да се испуни оно што је записано у њиховом закону: „Замрзеше ме без разлога.“ ‡

²⁶ »А када дође Помагач ††, кога ћу вам послати од Оца – Дух истине који излази од Оца – он ће за мене сведочити. ²⁷ А сведочићете и ви, јер сте од почетка са мном.

16 »Ово сам вам рекао да се не саблазните. ² Изопштиће вас из синагоге. Штавише, долази време када ће сваки онај који убије некога од вас мислити да служи Богу. ³ А то ће чинити, јер не познају ни Оца ни мене. ⁴ Ово сам вам говорио да се, када дође време, сетите да сам вам рекао. У почетку вам ово нисам рекао, јер сам био с вама.«

Дело Светога Духа

⁵ »Али сада одлазим Ономе који ме је послао, а ниједан од вас ме не пита: „Куда одлазиш?“ ⁶ Него, зато што сам вам то рекао, жалост вам је испунила срце. ⁷ Али говорим вам истину: боље је за вас да ја одем. Јер, ако не одем, неће вам доћи Помагач; а ако одем, послаћу вам га. ⁸ Када он дође, доказаће да је свет у заблуди †† у погледу греха, праведности и суда. ⁹ У погледу греха – зато што не верују у мене; ¹⁰ у погледу праведности – зато што идем к Оцу и више ме нећете видети; ¹¹ у погледу суда – зато што је осуђен владар овога света.

¹² »Још бих много тога имао да вам кажем, али то сада не бисте могли да поднесете. ¹³ Али, када дође он, Дух истине, упутиће вас у сву истину. Он неће говорити сам од себе, него ће говорити оно што чује и најавити вам оно што долази. ¹⁴ Он ће ме прославити, јер ће од мога узимати и вама најављивати. ¹⁵ Све што Отац има, моје је. Зато сам рекао: „Од мога ће узимати и вама најављивати“.

¹⁶ »Још мало, и више ме нећете видети, а онда још мало, па ћете ме видети.«

Жалост ученика преокренуће се у радост

¹⁷ Тада неки од његових ученика упиташе један другог: »Шта је то што нам каже: „Још мало, и нећете ме видети, а онда још мало, па ћете ме видети“, и: „Зато што одлазим к Оцу?“«

¹⁸ Говорили су, дакле: »Шта је то што каже: „Још мало?“ Не знамо о чему говори.«

¹⁹ А Исус је знао да хоће да га питају, па им рече: »Расправљајте међу собом о оном што сам рекао: „Још мало, и нећете ме видети, а онда још мало, па ћете ме видети.“ ²⁰ Истину вам кажем: плакаћете и туговати, а свет ће се радовати. Бићете жалосни, али ваша жалост ће се преокренути у радост. ²¹ Жена је жалосна док рађа, јер је дошао њен час. Али, када се дете роди, она се више не сећа муке, јер је радосна што је човек дошао на свет. ²² Тако сте и ви сада жалосни, али ја ћу вас опет видети и ваше срце ће се радовати, и нико неће моћи да вам одузме

‡ Пс 35,19; 69,4 †† Помагач Или: Тешитељ; исто и у 16,7. †† дође ... у заблуди Или: дође, разоткриће кривицу света.

ту радост. ²³ И тога дана ме ништа нећете питати. Истину вам кажем: што год замолите Оца у моје име, даће вам. ²⁴ До сада ништа нисте молили у моје име. Молите, и добићете – да ваша радост буде потпуна.»

Ја сам победио свет

²⁵ »Ово сам вам говорио у причама. Долази време када вам више нећу говорити у причама, него ћу вам Оца објављивати отворено. ²⁶ Тога дана ћете молити у моје име. Не кажем да ћу ја молити Оца за вас, ²⁷ јер вас и сâм Отац воли зато што сте волели мене и поверовали да сам изашао од Бога. ²⁸ Од Оца сам изашао и дошао на свет. Сада напуштам свет и одлазим к Оцу.»

²⁹ Тада његови ученици рекоше: »Ево, сада нам говориш отворено; не казујеш нам никакву причу. ³⁰ Сада знамо да све знаш и немаш потребу да те неко нешто пита. Зато верујемо да си дошао од Бога.«

³¹ А Исус им рече: »Зар сада верујете? ³² Ево, долази час – дошао је – када ћете се разбежати сваки на своју страну и мене оставити самог. Али ја нисам сâм, јер је са мном Отац. ³³ Ово сам вам рекао да бисте у мени имали мир. У свету имате невољу, али будите храбри – ја сам победио свет.«

Исус се моли за себе

17 Када је то изговорио, Исус подиже поглед ка небу, па рече: »Оче, дошао је час: прослави Сина, да би Син прославио тебе. ² Јер, ти си му дао власт над свим људима †, да свима које си му дао дâ вечни живот. ³ А ово је вечни живот: да упознају тебе, јединога истинитог Бога, и онога кога си послао – Исуса Христа. ⁴ Ја сам тебе прославио на земљи довршивши дело које си ми дао да га извршим. ⁵ Сада ти прослави мене код себе, Оче, истом оном славом коју сам имао код тебе пре него што је свет постао.«

Исус се моли за ученике

⁶ »Објавио сам твоје име људима које си ми дао из овога света. Били су твоји, али ти си их дао мени и они су се држали твоје Речи. ⁷ Сада знају да је од тебе све што си ми дао. ⁸ Јер, дао сам им речи које си ти дао мени и они су их прихватили и заиста спознали да сам од тебе, и поверовали су да си ме ти послао. ⁹ За њих молим. Не молим за свет, него за оне које си ми дао, јер су твоји. ¹⁰ Све што је моје, твоје је, и што је твоје, моје је – а ја сам се у њима прославио. ¹¹ Ја више нисам у свету, али они су у свету, а ја долазим к теби. Свети Оче, чувај их својим именом, које си ми дао, да буду једно као и ми. ¹² Док сам био с њима, чувао сам их именом које си ми дао. Сачувао сам их и ниједан од њих није пропао, осим сина пропасти, да се испуни Писмо.

† над свим људима Дословно: над сваким телом.

¹³ »Сада долазим к теби, али ово говорим док сам још у свету, да би они имали пуноћу моје радости у себи. ¹⁴ Предао сам им твоју Реч, а свет их је замрзео, јер нису од света, као што ни ја нисам од света. ¹⁵ Не молим да их узмеш са света, него да их сачуваш од зла. ¹⁶ Они нису од света, као што ни ја нисам од света. ¹⁷ Освештај их истином – твоја Реч је истина. ¹⁸ Као што си ти мене послао у свет, тако сам и ја њих послао у свет ¹⁹ и самога себе освештавам за њих, да и они буду освештани истином.«

Исус се моли за све који верују

²⁰ »Али, не молим само за њих, него и за оне који ће на њихову реч поверовати у мене, ²¹ да сви буду једно као што си ти, Оче, у мени и ја у теби. Нека и они буду у нама, да свет поверује да си ме ти послао. ²² Дао сам им славу коју си ти дао мени, да буду једно као што смо ми једно ²³ – ја у њима, а ти у мени – да буду савршено уједињени, да свет спозна да си ме ти послао и да си и њих волео као што си волео мене.

²⁴ »Оче, хоћу да они које си ми дао буду са мном тамо где сам ја и да гледају моју славу, коју си ми дао јер си ме волео пре постанка света. ²⁵ Праведни Оче, иако те свет не познаје, ја те познајем, а и ови знају да си ме ти послао. ²⁶ Обзнанио сам им твоје име и обзнанићу, да љубав којом си ме заволео буде у њима, и ја у њима.«

Исус издан и ухваћен

(Мт 26,47-56; Мк 14,43-50; Лк 22,47-53)

18 Када је ово изговорио, Исус оде са својим ученицима на другу страну потока Кедрона. Тамо је био један врт, па он и његови ученици уђоше у њега. ² А знао је за то место и Јуда, његов издајник, јер се Исус тамо често састајао са својим ученицима. ³ Он узне чету војника, а од првосвештеника и фарисеја слуге, па дође онамо са бакљама, светиљкама и оружјем.

⁴ Исус, знајући шта ће се све с њим догодити, изађе и упита их: »Кога тражите?«

⁵ »Исуса Назарећанина«, одговорише му.

А он им рече: »Ја сам †.«

С њима је стајао и Јуда, његов издајник. ⁶ А када им је рекао: »Ја сам«, они устукнуше и падоше на земљу.

⁷ Онда их Исус опет упита: »Кога тражите?«

А они рекоше: »Исуса Назарећанина.«

⁸ »Рекох вам: Ја сам. Па, пошто мене тражите, пустите ове да иду« ⁹ – да се испуни оно што је рекао: »Нисам изгубио ниједнога од оних које си ми дао.« ‡

¹⁰ А Симон Петар је имао мач, па га потеже, удари првосвештениковог слугу и одсече му десно ухо. Слуга се звао Малх.

†† 2. Мојс 3,14; исто и у 6. и 8. стиху. ‡ Јн 6,39

¹¹ Исус рече Петру: »Врати мач у корице. Зар да не испијем чашу коју ми је Отац дао?«

Исус пред Аном

(Мт 26,57-58; Мк 14,53-54; Лк 22,54)

¹² Тада чета, њен заповедник и јудејске слуге ухватише Исуса и везаше га, ¹³ па га најпре одведоше Ани, тасту Кајафе, који је био првосвештеник те године. ¹⁴ А Кајафа је био онај који је Јудејима саветовао: »Боље је да један човек умре за народ.« †

Петрово прво одрицање

(Мт 26,69-70; Мк 14,66-68; Лк 22,55-57)

¹⁵ За Исусом пођоше Симон Петар и још један ученик. Тог ученика је првосвештеник познавао, па он са Исусом уђе у првосвештениково двориште, ¹⁶ а Петар остаде напољу пред капијом. Тада изађе онај други ученик, кога је првосвештеник познавао, по-разговара с вратарком, па уведе Петра унутра.

¹⁷ Слушкиња која је пазила на врата упита Петра: »Да ниси и ти један од ученика овога човека?«

»Нисам«, рече Петар.

¹⁸ А слуге и стражари су наложили ватру и стајали око ње и грејали се, јер је било хладно, па је и Петар стајао с њима и грејао се.

Првосвештеник испитује Исуса

(Мт 26,59-66; Мк 14,55-64; Лк 22,66-71)

¹⁹ У међувремену је првосвештеник испитивао Исуса о његовим ученицима и о његовом учењу.

²⁰ »Ја сам свету говорио отворено«, одговори му Исус. »Увек сам учио народ у синагоги и у Храму, где се сви Јудеји окупљају, и ништа нисам говорио у тајности. ²¹ Зашто питаш мене? Питај оне који су чули шта сам им говорио. Они знају шта сам рекао.«

²² Када је то рекао, ошамари га један слуга који је тамо стајао и рече: »Зар тако одговараш првосвештенику!«

²³ »Ако сам зло говорио«, одговори му Исус, »докажи шта је зло. А ако сам добро, зашто ме удараш?«

²⁴ Тада га Ана, везаног, посла првосвештенику Кајафи.

Петрово друго и треће одрицање

(Мт 26,71-75; Мк 14,69-72; Лк 22,58-62)

²⁵ Док је Симон Петар стајао и грејао се, упиташе га: »Да ниси и ти један од његових ученика?«

А он порече рекавши: »Нисам.«

²⁶ Један од првосвештеникових слугу – рођак онага коме је Петар одсекао ухо – рече: »Зар те нисам видео с њим у врту?«

²⁷ А Петар опет порече, и одмах се огласи петао.

Исус пред Пилатом

(Мт 27,1-2, 11-14; Мк 15,1-5; Лк 23,1-5)

²⁸ Исуса одведоше из Кајафине куће у преторијум. Било је рано јутро, па не хтедоше да уђу у преторијум, да не постану нечисти, него да могу да једу пасхалну вечеру.

²⁹ Стога Пилат изађе пред њих и рече: »Какву оптужбу износите против овога човека?«

³⁰ »Да тај човек није злочинац«, одговорише му они, »не бисмо ти га предавали.«

³¹ Тада им Пилат рече: »Узмите га ви, па му судите по свом закону.«

»Ми не смемо никог да убијемо«, одговорише му Јудеји ³² – да се испуни оно што је Исус рекао о смрти каквом је требало да умре.

³³ Пилат онда опет уђе у преторијум, позва Исуса, па га упита: »Јеси ли ти цар Јудеја?«

³⁴ »Говориш ли то сам од себе«, рече Исус, »или су ти други говорили о мени?«

³⁵ »Зар сам ја Јудејин?« рече Пилат. »Твој народ и првосвештеници предали су те мени. Шта си учио?«

³⁶ »Моје царство није од овога света«, одговори Исус. »Када би моје царство било од овога света, моји би се поданици борили да не будем предат Јудејима. Али моје царство није одавде.«

³⁷ Тада му Пилат рече: »Дакле, ипак си цар!«

А Исус одговори: »Тако је као што кажеш: цар сам. Ја сам се за ово родио и за ово дошао на свет: да сведочим за истину. Ко год је од истине, слуша мој глас.«

³⁸ »Шта је истина?« рече му Пилат.

Исус осуђен на смрт

(Мт 27,15-31; Мк 15,6-20; Лк 23,13-25)

Када је то рекао, Пилат опет изађе пред Јудеје, па им рече: »Не налазим му никакву кривицу. ³⁹ А ваш је обичај да вам за Пасху једнога ослободим. Хоћете ли, дакле, да вам ослободим цара Јудеја?«

⁴⁰ А они повикаше: »Не њега, него Вараву!«

А Вараву је био разбојник.

19 Тада Пилат узео Исуса и даде да га избичују.

² Војници исплетоше венац од трња и ставише му га на главу, па га огрнуше пурпурним огртачем. ³ Онда су му прилазили и говорили: »Здраво, царе Јудеја!« и шамарали га.

⁴ Пилат поново изађе напоље, па им рече: »Ево, изводим вам га напоље, да знате да му нисам нашао никакву кривицу.«

⁵ Тада Исус изађе напоље, с венцем од трња и у пурпурном огртачу, а Пилат рече: »Ево човека!«

⁶ Када су га првосвештеници и слуге угледали, повикаше: »Распни га! Распни га!«

»Ви га узмите, па га распните«, рече им Пилат, »јер ја му нисам нашао кривицу.«

† Јн 11,49-50

⁷ А Јудеји му одговорише: »Ми имамо Закон, и по Закону он мора да умре, јер је тврдио да је Син Божији!«

⁸ Када је Пилат то чуо, још више се уплаши, ⁹ па опет уђе у преторијум и упита Исуса: »Одакле си?« Али Исус му не одговори.

¹⁰ Тада му Пилат рече: »Зар мени не одговараш? Зар не знаш да имам власт да те ослободим и власт да те распнем?«

¹¹ »Не би ти имао никакве власти нада мнош«, одговори му Исус, »да ти није дата са неба †. Зато је већи грех онога који ме је теби предао.«

¹² Отада је Пилат настојао да га ослободи.

Али Јудеји су викали: »Ако га ослободиш, ниси царев пријатељ! Ко год се издаје за цара, противи се цару!«

¹³ Када је то чуо, Пилат изведе Исуса напоље и седе на судијску столицу, на месту које се зове Камени плочник – хебрејски: Гавата. ¹⁴ А био је Дан припреме за Пасху, око поднева ††.

Пилат рече Јудејима: »Ево вашег цара!«

¹⁵ А они повикаше: »Води га! Води га! Распни га!«

»Зар да распнем вашег цара?« упита их Пилат.

А првосвештеници му одговорише: »Ми немамо цара осим цезара!«

¹⁶ Тада га Пилат предаде војницима да га распну, и они га преузеше.

Распеће

(Мт 27,32-44; Мк 15,21-32; Лк 23,26-43)

¹⁷ Носећи свој крст, Исус изађе на такозвано Лобањско место – које се на хебрејском зове Голгота – ¹⁸ где га распеше. А с њим распеше још двојицу – један је био с једне стране, други са друге, а Исус у средини.

¹⁹ Пилат написа натпис и стави га на крст. На њему је писало: *ИСУС НАЗАРЕЋАНИН, ЦАР ЈУДЕЈА*.

²⁰ Тај натпис прочиташе многи Јудеји, јер је место где је Исус био распет било близу града. А био је написан на хебрејском, латинском и грчком језику.

²¹ Првосвештеници рекоше Пилату: »Немој да пишеш: ‚цар Јудеја‘, него да је он рекао да је цар Јудеја.«

²² А Пилат им одговори: »Што написах – написах.«

²³ Када су распели Исуса, војници узеше његову одећу и поделише је на четири дела – за сваког војника по део. Узеше и његову кошуљу, али је она била без шавова, јер је одозго до доле била исткана у једном комаду.

²⁴ Тада рекоше један другом: »Хајде да је не цепамо, него да бацимо коцку за њу, да видимо коме ће припасти« – да се испуни Писмо које каже:

»Моју одећу поделише међу собом

и бацише коцку за моје одело.« ‡

И војници тако и учинише.

²⁵ А поред Исусовог крста стајале су његова мајка, њена сестра, Марија Клопина и Марија Магдалина.

²⁶ Исус виде мајку и ученика кога је волео како стоји поред ње, па рече мајци: »Драга жено, ево ти сина.«

²⁷ Затим рече ученику: »Ево ти мајке.«

И од тога часа ученик је узео к себи.

Исусова смрт

(Мт 27,45-56; Мк 15,33-41; Лк 23,44-49)

²⁸ После тога, знајући да је све довршено, Исус рече, да би се испунило Писмо: »Жедан сам.«

²⁹ А тамо је стајала посуда пуна сирћета, па сунђер натопљен сирћетом натакоше на исопову стабљику и принеше његовим устима.

³⁰ Чим је узео сирће, Исус рече: »Довршено је«, па спусти главу и издахну.

³¹ Пошто је био Дан припреме ††, Јудеји замолише Пилата – да тела не би остала на крсту и у суботу, јер је те суботе био Велики дан †† – да им се поломе ноге, а тела скину. ³² И војници дођоше и поломише ноге првом и другом човеку који су били распети с Исусом. ³³ А када су дошли до Исуса, видеше да је већ умро, па му не поломише ноге, ³⁴ него му један војник копљем прободје ребра. И одмах потекосе крв и вода.

³⁵ За ово сведочи онај који је то видео и његово сведочанство је истинито, и он зна да говори истину, па сведочи да и ви поверујете – ³⁶ то се догодило да се испуни Писмо: »Ниједна кост му неће бити поломљена.« †††

³⁷ А једно друго Писмо каже: »Гледаће онога кога су проболи.« †††

Исусова сахрана

(Мт 27,57-61; Мк 15,42-47; Лк 23,50-56)

³⁸ После тога Јосиф из Ариматеје, који је био Исусов ученик – али тајни, због страха од Јудеја – замоли Пилата да однесе Исусово тело. Пилат му допусти, па он дође и однесе тело. ³⁹ А дође и Никодим, који је оно раније дошао к Исусу ноћу, и донесе око сто литри [§] мешавине смирне и алоја. ⁴⁰ Тада узеше Исусово тело и увише га у платнене завоје с мирисима, као што Јудеји обично сахрањују. ⁴¹ А код места где је Исус био распет налазио се врт, и у врту нов гроб у коме још нико није био сахрањен.

⁴² Због тога што је био јудејски Дан припреме и што је гроб био близу, Исуса положише у њега.

Васкрсење

(Мт 28,1-10; Мк 16,1-8; Лк 24,1-12)

20 Рано ујутро првога дана седмице, док је још био мрак, Марија Магдалина дође на гроб и виде да је камен одмакнут са гроба, ² па трчећи оде Симону Петру и оном другом ученику, кога је Исус

†† Дан припреме То јест: петак. ††† Велики дан То јест: Пасха. ††† Пс 34,20; 2. Мојс 12,46; 4. Мојс 9,12 ††† Зах 12,10 § око сто литри Око 34 килограма.

† са неба Дословно: одозго. †† око поднева Дословно: око шестог часа. ‡ Пс 22,18

волео, и рече им: »Однели су Господа из гроба и не знамо где су га ставили!«

³ Тада Петар и онај други ученик изађоше и кренуше према гробу. ⁴ Обојица су трчали заједно, али је онај други ученик трчао брже од Петра и први стигао до гроба. ⁵ Он се саже и угледа завоје који су тамо лежали, али не уђе. ⁶ Онда за њим стиже и Симон Петар, па уђе у гроб и виде завоје који су тамо лежали. ⁷ А убрбус који је био на Исусовој глави није лежао заједно са завојима, него је био одвојено савијен на једном месту. ⁸ Тада уђе и други ученик, онај који је први стигао до гроба, и виде и поверова. ⁹ Јер, они још нису разумели Писмо – да Исус треба да васкрсне из мртвих. ¹⁰ Потом се ученици вратише кући.

Исус се показује Марији Магдалини

(Мк 16,9-11)

¹¹ А Марија је стајала напољу код гроба и плакала. И како је плакала, наднесе се над гроб ¹² и угледа два анђела у белом како седе тамо где је лежало Исусово тело – један код главе, а други крај ногу.

¹³ »Драга жено«, рекоше јој они, »зашто плачеш?«
»Однели су мога Господа«, рече им она, »а не знам где су га ставили.«

¹⁴ Када је то рекла, осврну се и угледа Исуса како стоји, али није знала да је то он.

¹⁵ »Драга жено«, рече јој Исус, »зашто плачеш? Кога тражиш?«

А она, мислећи да је то вртлар, рече: »Господару, ако си га ти однео, реци ми где си га ставио, па ћу га узети.«

¹⁶ Тада јој Исус рече: »Марија!«

Она се осврну, па рече на хебрејском: »Рабони!« – што значи »Учитељу«.

¹⁷ Исус јој рече: »Не дотичи ме, јер још нисам отишао горе, к Оцу. Него, иди мојој браћи, па им реци: „Одлазим горе, к своме Оцу и вашем Оцу, и своме Богу и вашем Богу.“

¹⁸ И Марија Магдалина оде и јави ученицима: »Видела сам Господа.«

И исприча им шта јој је рекао.

Исус се показује ученицима

(Мт 28,16-20; Мк 16,14-18; Лк 24,36-49)

¹⁹ Увече тог првог дана седмице, када су ученици били заједно, а врата закључана због страха од Јудеја, дође Исус и стаде међу њих, па им рече: »Мир вама.«

²⁰ Када је то рекао, показа им своје руке и ребра, а ученици се обрадоваше што виде Господа.

²¹ Тада им он опет рече: »Мир вама. Као што је Отац послао мене, тако и ја шаљем вас.«

²² Рекавши то, дахну на њих и рече: »Примите Светога Духа. ²³ Кома опростите грехе, опростени су, а коме не опростите, нису опростени.«

Исус и Тома

²⁴ А Тома звани Близанац, један од Дванаесторице, није био с њима када је Исус дошао.

²⁵ Остали ученици му рекоше: »Видели смо Господа!«

А он им рече: »Док не видим ожиљке од клинова на његовим рукама и не ставим свој прст на место где су били клинови и не ставим руку у његова ребра, не верујем.«

²⁶ Осам дана касније, његови ученици су опет били у кући [†], а с њима и Тома.

Исус уђе, иако су врата била закључана, и стаде међу њих, па рече: »Мир вама.«

²⁷ Онда рече Томи: »Стави свој прст овамо и погледај моје руке. Испружи руку, па је стави у моја ребра. И немој да будеш неверан, него веран.«

²⁸ »Мој Господ и мој Бог!« одврати Тома.

²⁹ А Исус му рече: »Зато што си ме видео, поверовао си. Благо онима који нису видели, а поверовали су.«

³⁰ Исус је пред својим ученицима учинио још многа друга знамења која нису записана у овој књизи.

³¹ Али ово је записано да верујете да Исус јесте Христос, Син Божији, и да, верујући, имате живот у његовом имену.

Исус се показује седморици ученика

21 Исус се после тога поново показа својим ученицима на Тиверијадском мору. А показао се овако: ² Симон Петар, Тома звани Близанац, Натанаил из Кане Галилејске, Зеведејеви синови и два друга ученика били су заједно.

³ Симон Петар им рече: »Идем да ловим рибу.«

А они рекоше: »И ми ћемо с тобом.«

И изађоше, па уђоше у чамац, али те ноћи не уловише ништа.

⁴ А рано ујутро, Исус је стајао на обали, али ученици нису знали да је то он.

⁵ »Пријатељи ^{††}«, рече им Исус, »зар немате ништа за јело?«

»Немамо«, одговорише они.

⁶ А он им рече: »Баците мрежу са десне стране чамца, и наћи ћете.«

И они је бацише, али више нису могли да је извуку од мноштва риба.

⁷ Тада онај ученик кога је Исус волео рече Петру: »То је Господ!«

Када је чуо да је то Господ, Симон Петар се опасав огртачем, јер је био гô, и скочи у море. ⁸ А остали ученици стигоше чамцем, вукући мрежу са рибом, јер нису били далеко од обале – свега око двеста лаката [‡]. ⁹ Када су пристали уз обалу, угледаше већ припремљен жар и на њему рибу и хлеб.

[†] у кући Дословно: унутра. ^{††} Пријатељи Дословно: Дечице. [‡] око двеста лаката Око 90 метара.

¹⁰ Исус им рече: »Донесите неколико риба од ових које сте сада уловили.«

¹¹ Тада се Симон Петар попе у чамац и на обалу извуче мрежу, пуну великих риба – сто педесет три. Али, иако их је било толико, мрежа се није поцепала.

¹² »Дођите и доручкујте«, рече им Исус.

И ниједан од ученика се не усуди да га упита: »Ко си ти?« јер су знали да је то Господ.

¹³ Тада Исус узео хлеб и даде им га, а исто тако и рибу. ¹⁴ Било је то трећи пут да се Исус показао својим ученицима пошто је васкрсао из мртвих.

Исус и Петар

¹⁵ Када су доручковали, Исус упита Симона Петра: »Симоне сине Јованов, волиш ли ме више него ови?«

»Да, Господе«, одговори му Петар, »ти знаш да те волим.«

А Исус му рече: »Напасај моју јагњад.«

¹⁶ Онда га Исус упита по други пут: »Симоне сине Јованов, волиш ли ме?«

»Да, Господе«, одговори му Петар, »ти знаш да те волим.«

А Исус му рече: »Чувај моје овце.«

¹⁷ Онда га Исус упита трећи пут: »Симоне сине Јованов, волиш ли ме?«

А Петар се растужи што га је трећи пут упитао: »Волиш ли ме?« па му рече: »Господе, ти знаш све, и знаш да те волим.«

А Исус му рече: »Напасај моје овце. ¹⁸ Истину ти кажем: када си био млађи, опасивао си се сâм и ишао си куда си хтео. Али, када остариш, раширићеш руке, па ће те други опасати и одвести куда нећеш.«

¹⁹ То је рекао наговештавајући каквом ће смрћу Петар прославити Бога. И када му је то казао, рече: »Пођи за мном.«

Ученик кога је Исус волео

²⁰ А Петар се осврну и угледа оног ученика кога је Исус волео како иде за њима, оног који се на вечери наслонио Исусу на груди и упитао га: »Господе, ко је твој издајник?«

²¹ Видевши га, дакле, Петар упита Исуса: »Господе, а шта је с овим?«

²² »Ако ја хоћу да он остане док не дођем«, рече му Исус, »шта се то тебе тиче? Ти пођи за мном.«

²³ Тако се међу браћом раширила прича да тај ученик неће умрети. Али Исус није рекао да он неће умрети, него: »Ако ја хоћу да он остане док не дођем, шта се то тебе тиче?«

²⁴ Тај ученик сведочи за ово и он је ово записао, и ми знамо да је његово сведочанство истинито.

²⁵ Али, има још много тога што је Исус учинио, и када би се све по реду записало, мислим да ни у цео свет не би стале књиге које би биле написане.

Дела апостолска

Обећање Светога Духа

1 У својој првој књизи, Теофиле, писао сам о свему што је Исус чинио и учио ² све до дана када је био вазнет на небо, пошто је кроз Светога Духа дао упутства апостолима које је изабрао. ³ Појавио им се после свога страдања и дао им многе доказе да је жив. Показивао им се четрдесет дана и говорио о Божијем царству.

⁴ И док је још био заједно с њима, заповеди им: »Не удаљавајте се из Јерусалима, него чекајте Очево обећање, о којем сте чули од мене. ⁵ Јер, Јован је крстио водом †, а ви ћете за неколико дана бити крштени Светим Духом.«

Вазнесење

⁶ Тада га окупљени упиташе: »Господе, хоћеш ли сада поново успоставити Израелово царство?«

⁷ А он им рече: »Није ваше да знате времена или рокове које је својом влашћу одредио Отац. ⁸ Али, примићете силу када на вас сиђе Свети Дух и бићете моји сведоци у Јерусалиму, у целој Јудеји и Самарији, и све до краја земље.«

⁹ И када је то рекао, би вазнет на небо пред њиховим очима, а облак га сакри од њихових погледа.

¹⁰ Док су они нетремице гледали ка небу како он одлази, два човека у белој одећи стадоше крај њих.

¹¹ »Галилејци«, рекоше им ови, »зашто стојите и гледате ка небу? Овај Исус, који је од вас вазнет на небо, вратиће се исто овако како сте га видели да одлази на небо.«

Избор Јудиног наследника

¹² Тада се они вратише у Јерусалим са горе која се зове Маслинска, а од Јерусалима је удаљена један суботњи дан хода ††. ¹³ Када су стигли, попеше се у собу на спрату у којој су боравили: Петар, Јован, Јаков, Андреја, Филип, Тома, Вартоломеј, Матеј, Јаков Алфејев, Симон Зилот и Јуда Јаковљев. ¹⁴ Сви су се они истрајно и једнодушно молили заједно са женама и Маријом, Исусовом мајком, и његовом браћом.

¹⁵ Тих дана устаде Петар међу браћом – а окупљеног народа је било око 120 душа – па рече: ¹⁶ »Браћо, требало је да се испуни Писмо у којем је Свети Дух кроз Давидова уста прорекао за Јуду, који је био

† водом Или: у води. †† један ... хода То јест: око 1.100 метара.

водич онима што су ухватили Исуса. ¹⁷ А он се убрајао међу нас и имао је удела у овој служби.«

¹⁸ (Новцем добијеним за свој злочин купио је њиву, али се стрмоглавио и распукао, и сва утроба му се просула. ¹⁹ То је познато свим становницима Јерусалима, па су ту њиву на свом језику прозвали Акелдамах – што значи »Крвна њива«.)

²⁰ »Јер, записано је у Књизи псалама:

»Нека му опусту кућа

и не било никог да у њој станује' ‡

и:

»Нека његову службу †† преузме други.' ††

²¹ »Треба, дакле, да један од ових људи који су с нама били све време откако је Господ Исус дошао међу нас и од нас отишао ²² – почев од Јовановог крштења до дана када је био вазнет од нас – буде сведок његовог васкрсења заједно с нама.«

²³ Тада предложише двојицу: Јосифа званог Варсав (познатог и као Јуст) и Матију, ²⁴ па се помолише, говорећи: »Господе, ти знаш срца свих. Покажи нам којег си од ове двојице одабрао ²⁵ да преузме ову апостолску службу, од које је Јуда одступио – да би отишао где му је и место.«

²⁶ Онда бацише коцке за њих и коцка паде на Матију. Тако је он придодат једанаесторици апостола.

Долазак Светог Духа

2 Када је дошао дан Педесетнице, сви су били заједно на једном месту. ² Одједном са неба дође хук, као када дува силан ветар, и испуни сву кућу у којој су седели. ³ Они угледаше нешто слично пламеним језицима, који се разделише, па се по један постави на сваког од њих. ⁴ И сви се испунише Светим Духом и почеше да говоре другим језицима како им је Дух давао да говоре.

⁵ А у Јерусалиму су боравили побожни Јудеји из сваког народа под небом. ⁶ Када се зачуо хук, народ се окупи, збуњен, јер је сваки од њих чуо апостоле како говоре његовим језиком.

⁷ Дивили су се и чудили, говорећи: »Зар нису сви ови који говоре Галилејци? ⁸ Па како их онда сваки од нас чује на језику свог родног краја ††? ⁹ Парћани, Међани и Еламци, становници Месопотамије, Јудеје, Кападокије, Понта, Азије, ¹⁰ Фригије, Памфилије, Египта и делова Либије око Кирина, дошљаци из Рима, ¹¹ Јудеји и прозелити, Крићани и Арапи –

‡ Пс 69,25 †† његову службу Или: његово надгледништво.

†† Пс 109,8 ††† језику ... краја Дословно: језику у ком се родио.

чујемо их како на нашим матерњим језицима објављују велика Божија дела!»

¹² И сви су, задивљени и збуњени, питали један другог: »Шта ово значи?»

¹³ А други су се подсмевали, говорећи: »Слатког вина су се напили.«

Петрова проповед на Педесетницу

¹⁴ Тада иступи Петар са Једанаесторицом, подиже глас и рече им: »Јудеји, и сви ви који боравите у Јерусалиму, саслушајте моје речи. Ово знајте: ¹⁵ Ови људи нису пијани, као што ви мислите, јер тек је девет сати ујутро †. ¹⁶ Него, ово је оно о чему је говорио пророк Јоил:

¹⁷ У последње дане, каже Бог, излићу свога Духа на све људе, и ваши синови и кћери ће пророковати, и ваши младићи имаће виђења, и ваши старци ће сањати снове.

¹⁸ А и на своје слуге и слушкиње излићу тих дана свога Духа, и они ће пророковати.

¹⁹ Показаћу чуда горе на небу и знамења доле на земљи, крв, огањ и стубове дима.

²⁰ Сунце ће се претворити у таму, а месец у крв пре него што дође велики и славни Дан Господњи.

²¹ И свако ко призове име Господње, биће спасен. ††

²² »Израелци, чујте ове речи: Исуса Назарећанина – човека кога вам је Бог потврдио делима силе, чудима и знамењима која је, као што и сами знате, преко њега учинио међу вама – ²³ њега сте ви, када вам је у складу са чврстом Божијом одлуком и предзнањем био предат, убили рукама безаконикâ приковавши га на крст. ²⁴ Али, Бог га је васкрсао, ослободивши га смртних мука, јер је било немогуће да га смрт задржи. ²⁵ Давид, наиме, каже за њега:

„Стално сам гледао Господа пред собом; јер ми је здесна, нећу се пољуљати.

²⁶ Зато ми је срце весело и језик кличе од радости; чак ће ми и тело почивати у нади,

²⁷ јер ми душу нећеш оставити у Подземљу ни дозволити да Светац твој иструне.

²⁸ Показао си ми путеве живота, лицем својим радошћу ћеш ме испунити. † ‡

²⁹ »Браћо, могу вам сасвим поуздано рећи да је патријарх Давид умро и био сахрањен, и да је његов гроб међу нама до дана данашњег. ³⁰ Али, пошто је био пророк и знао да му је Бог уз заклетву обећао да ће једнога од његових потомака поставити на његов престо, ³¹ гледајући унапред, рече о Христовом васкрсењу:

„није остављен у Подземљу нити му је тело иструнуло.“

† девет сати ујутро Дословно: трећи час дана. †† Јоил 2,28-32 ‡ Пс 16,8-11

³² Бог је овог Исуса васкрсао, а сви ми смо томе сведоци. ³³ Пошто је уздигнут Богу здесна, од Оца је примио обећаног Светога Духа и излио ово што сада гледате и слушате. ³⁴ Јер, Давид се није попео на небеса, него сâм каже:

„Рече Господ моме Господу:

седи ми здесна

³⁵ док од твојих непријатеља

не начиним подножје за твоје ноге. † ‡†

³⁶ »Нека стога цео израелски народ поуздано зна да је овог Исуса, кога сте ви распели, Бог учинио и Господом и Христом.«

³⁷ Када су то чули, потресени у срцу рекоше Петру и осталим апостолима: »Шта да радимо, браћо?»

³⁸ А Петар им рече: »Покајте се и нека се сваки од вас крсти у име Исуса Христа за опроштење својих греха, и примићете дар Светога Духа. ³⁹ Јер, то обећање је за вас и за вашу децу и за све који су далеко, које наш Господ Бог позове к себи.«

⁴⁰ И још их је многим другим речима опомињао ‡ и преклињао их говорећи: »Спасите се од овог исквареног нараштаја.«

⁴¹ Тада се крстише они који су прихватили његове речи. Тако им је тога дана било придодато око три хиљаде душа.

Заједнички живот верника

⁴² Они се посветише апостолском учењу, заједништву, ломљењу хлеба и молитвама. ⁴³ Страх обузе сваку душу, а апостоли су чинили многа чуда и знамења. ⁴⁴ А сви који су поверовали били су заједно и имали све заједничко. ⁴⁵ Продавали су своја добра и имовину и делили свима, како је коме било потребно. ⁴⁶ Сваког дана су се истрајно и једнодушно окупљали у Храму. По кућама су ломили хлеб и заједно јели радосног и искреног срца. ⁴⁷ Хвалили су Бога и уживали наклоност целог народа, а Господ им је сваког дана придодавао оне који су се спасавали.

Излечење хромога од рођења

3 Када су се једном Петар и Јован пењали у Храм у време молитве, у три сата после подне ‡†, ² неки људи пронеше човека који је био хром од рођења ‡‡. Сваког дана су га стављали крај капије Храма која се зове Дивна да проси милостињу од оних који улазе у Храм. ³ Он виде да Петар и Јован намеравају да уђу у Храм, па затражи од њих милостињу.

⁴ Петар се – а с њим и Јован – загледа у њега, па рече: »Погледај нас.«

⁵ И он обрати пажњу на њих, очекујући да нешто од њих добије.

†† Пс 110,1 ‡† И још ... опомињао Или: И још им је многим другим речима сведочио. ‡‡† у три сата после подне Дословно: у девети час. ‡‡‡ од рођења Дословно: од мајчине утробе.

⁶ А Петар рече: »Немам ни сребра ни злата, али ти дајем оно што имам: у име Исуса Христа Назарећанина – ходај!«

⁷ И ухвативши га за десну руку, подиже га. Стопала и глежњеви му одмах ојачаше, ⁸ па он скочи на ноге и поче да хода. Онда с њима уђе у Храм, ходајући, скачући и хвалећи Бога. ⁹ Када га је сав народ видео како хода и хвали Бога, ¹⁰ и када су у њему препознали онога који је ради милостиње седео код капије Храма која се зове Дивна, зачудише се и запрепастише због онога што му се догодило.

Петрова проповед у Соломоновом трему

¹¹ Како се он држао Петра и Јована, сав народ, зачуђен, похрли к њима у трем који се зове Соломонов.

¹² Када је Петар то видео, рече народу: »Израелци, зашто вас ово чуди? Зашто гледате у нас као да смо ми својом силом или побожношћу учинили да овај човек прохода? ¹³ Бог Авраамов, Исааков, и Јаковљев, Бог наших праотаца, прославио је свога слугу Исуса, кога сте ви предали да буде убијен и одрекли га се пред Пилатом иако је он одлучио да га ослободи. ¹⁴ Одрекли сте се Свеца и Праведника, а затражили да вам поклоне убицу. ¹⁵ Убили сте Зачетника живота, али Бог га је подигао из мртвих, чему смо ми сведоци. ¹⁶ Вером у његово име оснажен је овај кога гледате и знате. Исусово име и вера која долази кроз њега донели су потпуно оздрављење овом човеку пред свима вама.

¹⁷ »Али, браћо, знам да сте тако поступили из незнања, као и ваши поглавари. ¹⁸ Бог је тако испунио оно што је унапред објавио кроз уста свих пророка – да ће његов Христос страдати. ¹⁹ Покајте се, дакле, и обратите се, да вам се избришу греси, ²⁰ да од Господа дођу времена окрепљења и да вам пошаље унапред одређеног Христа – Исуса. ²¹ Он треба да остане на небу све до времена успостављања свега онога о чему је Бог давно говорио кроз уста својих светих пророка. ²² Јер, Мојсије је рекао: ‚Господ, ваш Бог, подићи ће вам између ваших сународника пророка као што сам ја. Њега слушајте у свему што вам каже. ²³ А ко год не послуша тог пророка, нека се искорени из народа.‘ †

²⁴ »И сви пророци који су говорили, од Самуила надаље, најавили су ове дане. ²⁵ Ви сте синови пророка и савеза који је Бог склопио с вашим праоцима рекавши Аврааму: ‚Твојим потомством биће благословени сви народи на земљи.‘ ††²⁶ Када је Бог подигао свога Слугу, прво га је вама послао, да вас благослови, одвраћајући свакога од вас од ваших злих дела.«

Петар и Јован пред Синедрионом

4 Док су они још говорили народу, приђоше им свештеници, заповедник храмске страже и са-

дукеји. ² Били су озлојеђени што они уче народ и што у Исусу објављују васкрсење из мртвих, ³ па их ухватише и ставише у тамницу до следећег дана, јер је већ било вече. ⁴ Али многи од оних који су чули Реч повероваше, па се број мушкараца повећа на око пет хиљада.

⁵ Сутрадан се у Јерусалиму састадоше поглавари, старешине и учитељи закона, ⁶ првосвештеник Ана, Кајафа, Јован, Александар и остали из првосвештеничке породице. ⁷ Они изведоше апостоле пред себе, па почеше да их испитују: »Којом силом или којим именом сте ово учинили?«

⁸ Тада им Петар, испуњен Светим Духом, рече: »Поглавари и старешине народа! ⁹ Ако смо данас позвани на одговорност због доброг дела учињеног болесном човеку, чиме је он излечен, ¹⁰ онда знајте сви ви и цео израелски народ: овај стоји пред вама здрав захваљујући имену Исуса Христа Назарећанина, кога сте ви распели, а кога је Бог подигао из мртвих. ¹¹ Он је

»камен који сте ви градитељи одбацили, који постаде камен угаони.‘ ‡

¹² И нема спасења ни у ком другом, јер људима није дато ниједно друго име под небом којим треба да се спасемо.«

¹³ Када су видели Петрову и Јованову смелост и када су схватили да су то необразовани и обични људи, зачудише се. Знали су да су они били с Исусом, ¹⁴ али како су видели излеченог човека где стоји с њима, нису могли ништа да им приговоре.

¹⁵ Зато им наредише да изађу из Синедриона, па почеше међу собом да се договарају, ¹⁶ говорећи: »Шта да радимо с овим људима? Јер, сви који живе у Јерусалиму знају да су они учинили очигледно знамење, и ми га не можемо порећи. ¹⁷ Али, да се ово даље не разгласи у народу, запретимо им да више ником не говоре у то име.«

¹⁸ Онда их позваше, па им наредише да више ништа не говоре или уче у Исусово име.

¹⁹ Али Петар и Јован им одговорише: »Сами просудите да ли је пред Богом право да слушамо вас пре него Бога? ²⁰ Ми не можемо да не говоримо о оном што смо видели и чули.«

²¹ А они им још једном запретише, па их ослободише. Нису могли да одлуче како да их казне пошто је сав народ славио Бога због оног што се догодило. ²² Јер, човек који је био чудесно излечен имао је више од четрдесет година.

²³ Ослобођени, Петар и Јован одоше својима и известише их о свему што су им рекли првосвештеници и старешине. ²⁴ Када су ови то чули, једнодушно зазваше Бога и рекоше: »Господару, ти који си створио небо, земљу и море, и све што је у њима, ²⁵ рекао си Светим Духом кроз уста свога слуге Давида, нашег оца:

„Зашто се незнабошци буне,
а народи узалуд завере кују?

† 5. Мојс 18,15, 18-19 †† 1. Мојс 22,18; 26,4

‡ Пс 118,22

²⁶ Устају цареви земаљски и кнежеви се удружују против Господа и против Помазаника његовог.^{† †}

²⁷ Заиста, Ирод и Понтије Пилат су се у овом граду удружили с незнабошцима и с народом^{††} Израеловим против твога светог слуге Исуса, кога си помазао,²⁸ да учине онако како су твоја рука и твоја одлука унапред одредиле да се догоди.²⁹ Сада, Господе, погледај њихове претње и дај нама, твојим слугама, да твоју Реч говоримо са свом смелошћу.³⁰ Пружи своју руку, да именом твога светог слуге Исуса буде излечења, знамења и чуда.«

³¹ Када су завршили молитву, затресе се место на којем су се окупили и сви се испунише Светим Духом, па почеше смело да говоре Божију реч.

Живот верника

³² Сви који су поверовали били су једно срцем и душом. Нико није говорио да је нешто од његове имовине само његово, него им је све било заједничко.³³ Апостоли су са великом силом сведочили о васкрсењу Господа Исуса и велика милост била је на свима њима.³⁴ Нико од њих није оскудевао, јер сви који су поседовали земљу или куће, продавали су их и доносили новац од продаје,³⁵ па га стављали апостолима пред ноге. Од тога се онда сваком давало колико му је требало.³⁶ И Јосиф, Левит, родом Кипранин, кога су апостоли прозвали Варнава – што значи »син утехе« –³⁷ продаде њиву коју је имао, а новац донесе и стави га апостолима пред ноге.

Ананија и Сапфира

5 А неки човек по имену Ананија са својом женом Сапфиром продаде имање,² па са жениним знањем задржа део новца за себе, а остатак донесе и положи апостолима пред ноге.

³ Тада му Петар рече: »Ананија, зашто ти је Сатана испунио срце, па си слагао Светога Духа и задржао део новца од земље? ⁴ Зар ти није припадала пре него што си је продао? А кад си је продао, зар ти новац није био на располагању? Зашто си у своје срце ставио такво дело? Ниси слагао људе, него Бога.«

⁵ Када је Ананија чуо ове речи, паде и издахну, а силан страх обузе све који су то чули.⁶ Неки младићи устадоше и увише га, па га изнесе и сахранише.

⁷ После отприлике три сата, уђе и његова жена, не знајући шта се догодило.

⁸ Петар је упита: »Реци ми, да ли сте земљу продали за толико и толико?«

»Да«, одговори она, »за толико.«

⁹ »Зашто сте се договорили да искушате Господњег Духа?« рече јој Петар. »Гледај! Пред вратима

су ноге оних који су сахранили твог мужа, а и тебе ће изнети.«

¹⁰ И она истог часа паде пред његове ноге и издахну. Тада уђоше они младићи и нађоше је мртву, па је изнесе и сахранише поред њеног мужа.¹¹ А силан страх обузе сву цркву и све који су то чули.

Знамења и чуда

¹² Апостоли су чинили многа знамења и чуда у народу. Сви су се једнодушно окупљали у Соломоновом трему.¹³ Нико други није се усуђивао да им се придружи, али их је народ веома хвалио.¹⁴ Број мушкараца и жена који су поверовали у Господа бивао је све већи,¹⁵ па су износили болесне на улице и стављали их на постеље и простирке, не би ли, када Петар наиђе, бар његова сенка пала на неког од њих.¹⁶ А нагрнуше и многи из градова око Јерусалима, па су доносили болесне и оне које су мучили нечисти духови, и сви су били излечени.

Прогон апостола

¹⁷ Тада се првосвештеник и све његове присталице – то јест садукејска странка – испунише завишћу,¹⁸ па похваташе апостоле и бацише их у јавни затвор.

¹⁹ Али Господњи анђеолово отвори врата тамнице, па их изведе и рече:²⁰ »Идите, станите у Храм и говорите народу све о овом Животу.«

²¹ И они га послушаше, па у зору уђоше у Храм и почеше да уче народ.

Када су првосвештеник и његове присталице дошли, сазваше Синедрион и све старешине Израела, па послаше у затвор да доведу апостоле.

²² Али, када су слуге стигле у тамницу, не нађоше их, па се вратише и јавише:²³ »Нашли смо затвор добро закључан и тамничаре како стоје пред вратима. Али, кад смо их отворили, унутра нисмо нашли никог.«

²⁴ Када су заповедник храмске страже и првосвештеници то чули, почеше у недоумици да се питају шта би то могло да буде.

²⁵ Уто стиже један, па им рече: »Ено они људи што сте их бацили у тамницу стоје у Храму и уче народ!«

²⁶ Тада заповедник оде са својим подређенима и доведе их, али не на силу, јер су се бојали да их народ не каменује.²⁷ Када су их довели, поставише их пред Синедрион, а првосвештеник поче да их испитује.

²⁸ »Строго смо вам наредили да не учите народ у то име«, рече он, »а ви сте, ево, преплавили Јерусалим својим учењем и хоћете да на нас падне крв тога човека!«

²⁹ Тада Петар и остали апостоли одговорише: »Треба се покоравати Богу пре него људима.³⁰ Бог наших праотаца васкрсао је Исуса, кога сте ви убили обесивши га о дрво.³¹ Њега је Бог својом десницом узвисио као Кнеза[‡] и Спаситеља да Израелу

† Пс 2,1-2†† с народом Дословно: с народима.

подари покајање и опроштење грехâ. ³² И ми смо томе сведоци, као и Свети Дух, кога је Бог дао онима који му се покоравају.»

³³ Када су то чули, силно се наљутише и хтедоше да их убију.

³⁴ Али тада у Синедриону устаде фарисеј по имену Гамалиил, учитељ закона кога је поштовао цео народ. Он нареди да се апостоли накратко изведу напоље, ³⁵ па рече: »Израелци, добро пазите шта ћете да урадите с овим људима. ³⁶ Јер, пре неког времена појавио се Тевда и говорио за себе да је неко и нешто, а пришло му је око четири стотине људи. Он је смакнут, а све његове присталице су се разбежале, и од тога не би ништа. ³⁷ После тога – у време пописа – појавио се Јуда Галилејац и за собом повукао народ. И он је убијен, а све његове присталице су се распршиле. ³⁸ Зато вам сада кажем: Оканите се ових људи и пустите их. Јер, ако је њихов наум или дело од људи, биће осујећен. ³⁹ Али, ако је од Бога, нећете моћи да их спречите, него ћете се наћи у рату против Бога.»

И они га послушаше.

⁴⁰ Онда позваше апостоле к себи, ишибаше их и наредише им да не говоре у Исусово име, па их ослободише. ⁴¹ А они одоше из Синедриона, радујући се што су били достојни да претрпе понижење за Исусово име. ⁴² И нису престајали да сваког дана у Храму или по кућама уче народ и проповедају еванђеље о Христу Исусу.

Избор Седморице

6 Тих дана, како је број ученика све више растао, грчки Јевреји почеше да гунђају против јудејских Јевреја, јер су њихове удовице биле запостављане при свакодневном дељењу хране.

² Тада Дванаесторица позваше к себи све ученике, па рекоше: »Не би било право да ми занемаримо Божију реч да бисмо служили око трпеза. ³ Стога, браћо, пронађите међу собом седморицу људи за које се зна да су пуни Духа и мудрости. Њима ћемо поверити ову дужност, ⁴ а ми ћемо се посветити молитви и служењу Речи.»

⁵ Овај предлог се свиде свима окупљенима, па изабраше Стефана, човека пуног вере и Светог Духа, Филипа, Прохора, Никанора, Тимона, Пармена и Николу, прозелита из Антиохије. ⁶ Онда их поставише пред апостоле, који се помолише и положише руке на њих.

⁷ Тако се Божија реч ширила. Број ученика у Јерусалиму брзо је растао, а вери се покорило и велико мноштво свештеника.

Стефан ухваћен

⁸ А Стефан, човек пун милости и силе, чинио је велика чуда и знамења међу народом. ⁹ Али, дигоше се неки из такозване Синагоге слободњака – Ки-

ринци, Александринци, као и они из Киликије и Азије – па почеше да се препиру са Стефаном. ¹⁰ А пошто нису могли да се супротставе мудрости и Духу којим је говорио, ¹¹ наговорише неке људе да кажу: »Чули смо га како вређа Мојсија и Бога.»

¹² Тако подбунеше народ, старешине и учитеље закона, па ови дођоше, зграбише га и одвукоше пред Синедрион. ¹³ А подметнуше и лажне сведоке, који рекоше: »Овај човек непрестано говори против овог светог места и против Закона. ¹⁴ Чули смо га, наиме, како говори да ће Исус Назарећанин разорити ово место и изменити обичаје које нам је предао Мојсије.»

¹⁵ А сви који су седели у Синедриону и нетремице гледали у Стефана, видеше да му је лице као лице анђела.

Стефанова проповед

7 Тада првосвештеник упита: »Је ли то тако?»

² А он рече: »Браћо и очеви, чујте ме! Бог славе показао се нашем праоцу Аврааму док је још био у Месопотамији, пре него што се настанио у Харану, ³ и рекао му: „Отиди из своје земље и од своје родбине и иди у земљу коју ћу ти показати.“[†]

⁴ »И он је тада отишао из земље Халдејаца и настанио се у Харану. После смрти његовог оца, Бог га је оданде преселио у ову земљу у којој ви сада живите. ⁵ Али у њој му ниједну стопу није дао у наследство, него је обећао да ће је дати у посед њему и његовим потомцима после њега, иако Авраам још није имао деце. ⁶ Бог му је овако говорио: „Твоји потомци ће бити странци у туђој земљи. Пашће у ропство и бити злостављани четири стотине година. ⁷ Али ја ћу судити народу коме ће они робовати“, рече Бог, „а после тога ће изаћи и клањати ми се на овом месту.“^{††} Онда му је дао савез обрезања, па кад му се родио Исаак, он га је осмог дана обрезао. Исааку се родио Јаков, а Јакову дванаест патријарха.

⁹ »А патријарси су били љубоморни на Јосифа, па су га продали у Египат. Али Бог је био с њим ¹⁰ и избављао га из свих његових невоља. Дао му је мудрост и наклоност фараона, египатског цара, који га је поставио за управитеља над Египтом и над свим својим двором. ¹¹ Онда је у целом Египту и Ханаану завладала глад и велике невоље, и наши праоци нису могли да нађу хране. ¹² Када је Јаков чуо да у Египту има жита, послао је онамо наше праоце први пут. ¹³ А када су отишли други пут, Јосиф је рекао својој браћи ко је, па је фараон сазнао Јосифово порекло. ¹⁴ После тога је Јосиф послао по свога оца Јакова и сву своју родбину – седамдесет пет душа – ¹⁵ и Јаков је отишао у Египат. И тамо су умрли он и наши праоци, ¹⁶ па су их пренели у Сихем и положили у гроб који је Авраам у Сихему новцем купио од Еморових синова.

† Кнеза Или: Зачетника.

† 1. Мојс 12,1 †† 1. Мојс 15,13-14

¹⁷ »Како се приближавало време да се испуни обећање које је Бог дао Аврааму, наш народ је у Египту растао и множио се ¹⁸ док у Египту није завладао један други цар, који није знао за Јосифа. ¹⁹ Он је лукаво поступао с нашим родом и тлачио је наше праоце, терајући их да тек рођену децу остављају напољу да не остану у животу.

²⁰ »У то време се родио Мојсије и био је Богу мио. Три месеца је био одгајан у очевој кући, ²¹ а када су га оставили напољу, узела га је фараонова кћи и подигла као свога сина. ²² Мојсије је био поучен у свој египатској мудрости и био је силан речју и делом.

²³ »Када је напунио четрдесет година, пало му је на ум да посети своју браћу Израелце. ²⁴ И када је видео да једног од њих злостављају, он га је одбранио и осветио убивши Египћанина. ²⁵ Мислио је да ће његова браћа схватити да им Бог преко њега шаље спасење, али они нису схватили.

²⁶ »Сутрадан је наишао на неке од њих док су се тукли, па је покушао да их помири говорећи: „Људи, ви сте браћа. Зашто злостављате један другог?“

²⁷ »Али онај који је злостављао свога ближњег, одгурну је Мојсија и рекао: „Ко је тебе поставио за владара и судију над нама? ²⁸ Хоћеш ли и мене да убијеш као што си јуче убио оног Египћанина?“ ²⁹ Када је Мојсије то чуо, побегао је и настанио се као странац у Мидану, где му се родише два сина.

³⁰ »После четрдесет година, показао му се анђео у пламену горућег грма, у пустињи близу Синајске горе. ³¹ Када је Мојсије то видео, задивио се том призору. И док је прилазио да боље погледа, зачуо је Господњи глас: ³² „Ја сам Бог твојих праотаца, Бог Авраамов, Исааков и Јаковљев.“ ³³ Мојсије је дрхтао од страха и није се усуђивао да дигне поглед.

³⁴ »Тада му је Господ рекао: „Изуј обућу са својих ногу, јер је место на ком стојиш свето тле.“ ³⁵ Видео сам потлаченост свога народа у Египту. Чуо сам његово роптање, па сам сишао да га избавим. А сад, хајде! Послаћу те у Египат.“ ³⁶

³⁷ »Тог Мојсија, кога су они одбацили када су рекли: „Ко је тебе поставио за владара и судију?“ ³⁸ – баш њега је Бог, преко анђела који му се показао у грму, послао да буде и владар и избавитељ. ³⁹ И он их је извео, чинећи чуда и знамења у Египту, на Црвеном мору и четрдесет година у пустињи.

⁴⁰ »То је онај Мојсије који је рекао Израелцима: „Бог ће вам између ваших сународника подићи пророка као што сам ја.“ ⁴¹ То је онај који је био на скупу у пустињи, са анђелом који му је говорио на Синајској гори и с нашим праоцима. Он је примио живе речи да их преда нама. ⁴² Али наши праоци нису хтели да му се покоре, него су га одбацили и у свом срцу се окренули Египту. ⁴³ „Направи нам богове који ће ићи пред нама,“ рекли су Аарону. „А што се тиче оног Мојсија, који нас је извео из Египта, не

знамо шта му се догодило.“ ⁴⁴ И тих дана су направили теле и принели жртву том идолу, радујући се делима својих руку. ⁴⁵ Али Бог се окренуо од њих и предао их да служе звездама ⁴⁶, као што је записао у Књизи пророка:

»„Да ли си ми приносио клане и житне жртве четрдесет година у пустињи, народе Израелов?“

⁴⁷ Носили сте шатор Молохов и звезду вашег бога Рефана, идоле које сте направили да им се клањате!

Зато ћу вас у изгнанство послати, даље од Вавилона. ⁴⁸

⁴⁹ »Наши праоци су у пустињи имали Шатор Сведочанства, направљен онако како је заповедио Онај који је рекао Мојсију да га направи према узору који је видео. ⁵⁰ Наши праоци су га примили и, предвођени Исусом Навином, унели га у земљу незнабожца које је Бог истерао пред њима. Тако је било све до Давида, ⁵¹ који је уживао Божију наклоност. Он је молио да нађе боравиште за Бога Јаковљевог ⁵², али му је тек Соломон саградио Дом.

⁵³ »Свевишњи, међутим, не живи у рукотворинама. Као што каже пророк:

⁵⁴ »„Небо ми је престо, а земља подножје мојим ногама.

Какву ћете ми кућу саградити, говори Господ,

или где је место мога починка?“

⁵⁵ Зар није моја рука све ово начинила?“ ⁵⁶

⁵⁷ »Ви тврдоглави и непокорни ⁵⁸! Увек се противите Светоме Духу! Исти сте као ваши праоци! ⁵⁹ Којег пророка нису ваши праоци прогонили? Чак су и убили оне који су предсказали долазак Праведника. Њега сте сада издали и убили ви, ⁶⁰ који сте преко анђелâ примили Закон, али му се нисте покорили.«

Стефанова смрт

⁶¹ Када су они то чули, силно се разљутише и почеше да шкргућу зубима на њега.

⁶² А он, пун Светога Духа, загледа се у небо и виде Божију славу и Исуса како стоји Богу здесна, ⁶³ па рече: »Ево, гледам небеса отворена и Сина човечијега како стоји Богу здесна.«

⁶⁴ Али они почеше да вичу из свега гласа, запушише уши, па сложено навалише на њега. ⁶⁵ Онда га одвукоше из града и засуше камењем. А сведоци одложише своју одећу код ногу младића који се звао Савле.

⁶⁶ Док су га засипали камењем, Стефан повика: »Господе Исусе, прими мој дух.«

† 2. Мојс 2,14 †† 2. Мојс 3,6 † 2. Мојс 3,5-10 †† 2. Мојс 2,14 †† 5. Мојс 18,15

††† 2. Мојс 32,1 ††† звездама Дословно: небеској војсци. § Амос 5,25-27 §† за Бога Јаковљевог У неким раним рукописима стоји: за дом Јаковљев. §†† Ис 66,1-2 §† тврдоглави и непокорни Дословно: тврде шије и необрезаног срца и ушју.

⁶⁰ Онда паде на колена и повика из свега гласа:
»Господе, не узми им ово за грех!«
И када је то рекао, умре †.

8 А Савле је одобравао његово убиство.

Савле прогони Цркву

Тога дана поче велико прогањање цркве у Јерусалиму. Сви се, осим апостолâ, распршише по јудејским и самаријским крајевима. ² Неки побожни људи сахранише Стефана и дубоко га ожалише. ³ А Савле је пустошио Цркву. Ишао је од куће до куће, одвлачио мушкарце и жене и предавао их у тамницу.

Еванђеље у Самарији

⁴ Они који су се распршили, проповедали су Реч куд год су ишли. ⁵ Тако Филип дође у један самаријски град, па им је проповедао Христа. ⁶ Када га је народ чуо и видео знамења која је чинио, сви једнодушно обратише пажњу на оно што је говорио. ⁷ Нечисти духови су уз силну буку излазили из многих опседнутих, а оздрављали су и многи одузети и хроми. ⁸ И настаде велика радост у том граду.

⁹ А у том граду се већ неко време бавио врачањем човек по имену Симон и изазивао дивљење самаријског народа. Говорио је за себе да је велик, ¹⁰ и сви су га, од малих до великих, слушали и говорили: »Овај је Божија сила која се зове Велика.«

¹¹ А слушали су га, јер је већ дуго изазивао њихово дивљење својим врачањем. ¹² Али, када су поверовали Филипу, који је проповедао еванђеље о Божијем царству и о имену Исуса Христа, крштавали су се и мушкарци и жене. ¹³ Поверова и сâм Симон и крсти се, па остаде уз Филипа, задивљен знамењима и делима силе која је видео.

¹⁴ Када су апостоли у Јерусалиму чули да је Самарија прихватила Божију реч, послаше им Петра и Јована. ¹⁵ Они дођоше и помолише се за њих да приме Светога Духа, ¹⁶ који још није био сишао ни на једног од њих пошто су били крштени само у име Господа Исуса. ¹⁷ Онда на њих положише руке, и они примише Светога Духа.

¹⁸ Када је Симон видео да се полагањем апостолских руку даје Дух, понуди апостолима новац, говорећи: ¹⁹ »Дајте и мени ту моћ да свако на кога положим руке прими Светога Духа.«

²⁰ А Петар му рече: »Пропао твој новац заједно с тобом, јер си мислио да се Божији дар стиче новцем! ²¹ Ти немаш ни дела ни удела у овоме, јер ти срце није исправно пред Богом. ²² Покај се, дакле, због ове своје opakости и моли се Господу да ти опрости што си у срцу гајио такву мисао. ²³ Јер, видим да си пун горчине и окован неправдом.«

²⁴ Тада Симон одговори: »Ви се помолите Господу за мене да ме не снађе ништа од оног што сте рекли.«

† умре Дословно: заспа.

²⁵ А они се, када су изнели своје сведочанство и објавили Господњу реч, вратише у Јерусалим, пошто су проповедали еванђеље у многим самаријским селима.

Филип и Етиопљанин

²⁶ Господњи анђеоло рече Филипу: »Спреми се, па иди према југу на пут – онај кроз пустињу – који се спушта из Јерусалима у Газу.«

²⁷ И Филип се спреми и пође. А један Етиопљанин, евнух, високи службеник етиопске царице Кандаке, задужен за сву њену ризницу, био је у Јерусалиму да се поклони Богу, ²⁸ па се враћао кући. Седео је на својим колима и читао пророка Исаију.

²⁹ Тада Дух рече Филипу: »Приђи оним колима и остани уз њих.«

³⁰ Када је Филип притрчао колима, чу онога како чита пророка Исаију, па га упита: »Разумеш ли то што читаш?«

³¹ »Како бих могао да разумем ако ми неко не објасни?« одговори Етиопљанин, па позва Филипа да се попне и седне с њим.

³² А одломак из Писма који је читао био је овај:
»Одвели су га као овцу на клање.

И као што је јагње немо пред оним ко га стриже, тако ни он не отвори своја уста.

³³ У његовом понижењу правду му ускратише.

Ко може да опише његове потомке?

Јер, живот му је узет са земље.« ††

³⁴ »Кажи ми, молим те«, рече евнух Филипу, »о коме то пророк говори – о себи или о неком другом?«

³⁵ Тада му Филип, почев од тог Писма, објави еванђеље о Исусу.

³⁶ И док су тако ишли путем, стигоше до неке воде, па евнух рече: »Ево воде! Шта ме спречава да се крстим?« ³⁷ †

³⁸ Онда заповеди да кола стану, па обојица – и Филип и евнух – сиђоше до воде, и Филип га крсти.

³⁹ А када су изашли из воде, Господњи Дух однесе †† Филипа и евнух га више није видео, него настави својим путем, радујући се.

⁴⁰ Филип се обре у Азоту, па је проповедао еванђеље у свим градовима кроз које је пролазио док није стигао у Кесарију.

Савлово обраћење

(Дап 22,6-16; 26,12-18)

9 А Савле, и даље силно обузет жељом да прети Господњим ученицима и да их убија, оде првосвештенику ² и замоли га за писма синагогама у Дамаску, да би, ако тамо нађе следбенике овога Пута, мушкарце или жене, могао у оковима да их доведе у Јерусалим.

†† Ис 53,7-8 † У неким касним рукописима стоји: ³⁷ Филип му рече: »Ако верујеш из свега срца, можеш.« А он му одговори: »Верујем да је Исус Христос Син Божији.« †† однесе Или: зграби.

³ Када је, путујући, стигао већ близу Дамаска, изненада га обасја светлост са неба.

⁴ Он паде на земљу и зачу глас како му говори: »Савле, Савле, зашто ме прогониш?«

⁵ А он упита: »Ко си ти, Господе?«

»Ја сам Исус, кога ти прогониш«, рече му. ⁶ »Него, устани и уђи у град, и биће ти речено шта треба да учиниш.«

⁷ А његови сапутници су стајали неми, јер су чули глас, али никог нису видели. ⁸ Тада се Савле подиже са земље, али, када је отворио очи, није могао да види. Зато га узеше за руку и уведоше у Дамаск.

⁹ Три дана није видео, а није ни јео ни пио.

¹⁰ А у Дамаску је био неки ученик по имену Ананија.

Господ му у виђењу рече: »Ананија!«

А он одговори: »Молим, Господе?«

¹¹ »Устани«, рече му Господ, »па иди у улицу која се зове Права и у Јудиној кући потражи Таршанина по имену Савле. Јер, ено га, моли се, ¹² а у виђењу је видео човека по имену Ананија како улази и полаже своје руке на њега да прогледа.«

¹³ »Господе«, одговори Ананија, »од многих сам чуо о том човеку, колико је зла учинио твојим светима у Јерусалиму. ¹⁴ А и овде има овлашћење првосвештеника да окује све који призивају твоје име.«

¹⁵ Али Господ му рече: »Иди, јер тај човек је моје изабрано оруђе да изнесе моје име пред незнабошце, пред цареве и пред Израелце. ¹⁶ Ја ћу му показати колико треба да претрпи за моје име.«

¹⁷ И Ананија оде до оне куће и уђе, па положи руке на Савла, говорећи: »Брате Савле, послао ме Господ – Исус, који ти се показао на твој путу овамо – да прогледаш и да се испуниш Светим Духом.«

¹⁸ И одмах нешто као крљушт спаде с његових очију, и он прогледа, па устаде и крсти се. ¹⁹ Онда је јео и повратио снагу.

Савле проповеда у Дамаску

У Дамаску је провео неколико дана с ученицима ²⁰ и одмах је по синагогама проповедао да је Исус Син Божији. ²¹ И сви који су га чули, били су запањени.

»Зар ово није онај што је у Јерусалиму затирао оне који призивају Исусово име?« питали су. »И зар није и овамо дошао да их у оковима одведе првосвештеницима?«

²² А Савле је постајао све силнији и збуњивао је Јудеје који су живели у Дамаску, доказујући да Исус јесте Христос.

Савлово бекство из Дамаска

²³ Када је прошло много дана, Јудеји се договориле да га убију, ²⁴ али Савле дозна за њихов наум. Они су и дању и ноћу пазили на градске капије, да

га убију, ²⁵ али га једне ноћи поведоше његови ученици и у корпи спустише преко зидина.

Савле у Јерусалиму

²⁶ Када је стигао у Јерусалим, Савле покуша да се придружи ученицима, али су га се сви бојали, јер нису веровали да је ученик. ²⁷ Али Варнава га прихвати и одведе апостолима, па им исприча како је Савле на путу видео Господа и да му је Господ говорио, и како је у Дамаску смело проповедао у Исусово име. ²⁸ Тако он остаде с њима. Слободно се кретао по Јерусалиму и смело проповедао у Господње име. ²⁹ Разговарао је и расправљао са грчким Јеврејима, али они су покушавали да га убију. ³⁰ Када су браћа за то сазнала, одведоше га у Кесарију, а оданде га послаше у Тарс.

³¹ Тако је Црква у целој Јудеји, Галилеји и Самарији била на миру. Изграђивала се, живећи у страху од Господа, и умножавала се уз помоћ Светога Духа.

Излечење Енеје

³² Када је Петар све обилазио, дође и к светима који су живели у Лиди. ³³ Тамо нађе неког човека по имену Енеја, који је осам година лежао одузет у постељи.

³⁴ »Енеја«, рече му Петар, »Исус Христос те исцељује. Устани и намести своју постељу.«

И он одмах устаде. ³⁵ Када су га видели сви који су живели у Лиди и Сарону, окренуше се Господу.

Петар оживљава Дорку

³⁶ А у Јопи је била једна ученица по имену Тавита – што значи »Дорка«[†]. Она је стално чинила добра дела и давала милостињу. ³⁷ Тих дана она се разболе и умре, па је окупаше и положише у соби на спрату. ³⁸ Како је Лида близу Јопе, ученици су чули да је Петар у Лиди, па му послаше двојицу с молбом: »Дођи к нама без оклевања.«

³⁹ И Петар се спреми и пође с њима, а кад је стигао, одведоше га у собу на спрату. Окружише га све удовице, плачући и показујући му кошуље и другу одећу коју је Дорка сашила док је још била с њима. ⁴⁰ Тада их Петар све посла напоље, па клекну и помоли се.

Онда се окрену телу и рече: »Тавита, устани.«

Она отвори очи, угледа Петра и седе. ⁴¹ Он јој пружи руку и подиже је, па позва свете и удовице и показа им је живу.

⁴² То се разгласи по целој Јопи, па многи повероваше у Господа. ⁴³ А Петар још неколико дана остаде у Јопи, код неког Симона кожара.

Петар и Корнилије

10 У Кесарији је био неки човек по имену Корнилије, капетан чете која се звала Италијан-

[†] Тавита ... Дорка »Тавита« на арамејском и »Дорка« на грчком значи »Газела«.

ска. ² Побожан и богобожљив, као и сви његови укућани, давао је многе милостиње народу и стално се молио Богу.

³ Једног дана око три сата после подне † имао је виђење: јасно је видео Божијег анђела како улази к њему и каже: »Корнилије!«

⁴ Корнилије се, обузет страхом, загледа у њега, па рече: »Молим, Господе?«

А он му рече: »Твоје молитве и милостиње уздигле су се до Бога као жртве подсетнице. ⁵ Сада пошаљи људе у Јопу да доведу Симона кога зову Петар. ⁶ Он је гост код неког Симона кожара, чија је кућа поред мора.«

⁷ Када је анђеоло који му је говорио отишао, Корнилије позва двојицу својих слугу и једног побожног војника који му је био привржен, ⁸ па им све исприча и посла их у Јопу.

⁹ Сутрадан око поднева ††, док су они путовали и приближавали се граду, Петар се попе на кров да се помоли. ¹⁰ Био је гладан и хтео је да једе, али док су му спремали јело, он паде у занос. ¹¹ Виде отворено небо и како силази посуда као велико платно које се на своја четири краја спушта на земљу. ¹² У њој су биле све врсте четвороножаца, гмизаваца и птица.

¹³ Тада му неки глас рече: »Устани, Петре, кољи и једи!«

¹⁴ А Петар рече: »Нипошто, Господе! Никад нисам јео ништа погано ни нечисто!«

¹⁵ Глас му се други пут обрати: »Не зови поганим оно што је Бог учинио чистим!«

¹⁶ Ово се понови три пута и посуда се одмах подиже назад на небо.

¹⁷ Док је Петар још био у недоумици шта значи виђење које је имао, људи које је Корнилије послао распиташе се где је Симонова кућа, па стадоше пред капију, ¹⁸ позваше и упиташе да ли је ту одсео Симон кога зову Петар.

¹⁹ Док је Петар још размишљао о виђењу, Дух му рече: »Ено те траже тројица. ²⁰ Устани и сиђи, па пођи с њима без оклевања, јер сам их ја послао.«

²¹ Тада Петар сиђе и рече људима: »Ја сам онај кога тражите. Зашто сте дошли?«

²² А они рекоше: »Капетана Корнилија, праведног и богобожљивог човека, кога поштује цео јудејски народ, упутио је свети анђеоло да те доведе у свој дом, да чује шта имаш да му кажеш.«

²³ Тада их он позва да уђу и угости их.

Сутрадан се Петар спреми и пође с њима, а с њим кренуше и нека браћа из Јопе. ²⁴ Наредног дана стиже у Кесарију. А Корнилије их је очекивао, па је сазвао своје рођаке и блиске пријатеље. ²⁵ Док је Петар улазио, Корнилије му пође у сусрет, паде му пред ноге и поклони му се.

²⁶ Али Петар га подиже и рече: »Устани. И ја сам само човек.«

²⁷ И разговарајући с њим, уђе и затече много окупљених.

²⁸ »Ви добро знате«, рече им, »да Јудејину није дозвољено да се дружи са туђинцем или да улази у његову кућу. Али, Бог ми је показао да ниједног човека не треба да зовем поганим или нечистим.

²⁹ Зато сам, кад сам позван, дошао без поговора. Питам, стога, због чега сте послали по мене?«

³⁰ Тада Корнилије рече: »Пре четири дана, у овај исти сат, у три после подне, молио сам се у својој кући, кад пред мене стаде човек у блештавој одећи ³¹ и рече: 'Корнилије, Бог ти је услишио молитву и сетио се твојих милостиња. ³² Зато пошаљи у Јопу и позови Симона кога зову Петар. Он је гост у кући Симона кожара поред мора.' ³³ Тако сам одмах послао по тебе и ти си добро учинио што си дошао. Сад смо сви овде пред Богом да чујемо све што ти је Господ заповедио.«

Петрова проповед у Корнилијевој кући

³⁴ Тада Петар поче да говори: »Сада заиста увиђам да Бог не гледа ко је ко, ³⁵ него да му је у сваком народу прихватљив онај који га се боји и чини оно што је праведно. ³⁶ Он је послао Реч Израелцима, објављујући еванђеље о миру кроз Исуса Христа – који је Господ свима.

³⁷ »Ви знате шта се догађало по целој Јудеји, а почело је у Галилеји после крштења које је проповедао Јован – ³⁸ како је Бог Светим Духом и силом помазао Исуса из Назарета и како је он свуда ишао, чинећи добро и исцељујући све који су били под влашћу ђавола, јер је Бог био с њим.

³⁹ »Ми смо сведоци свега што је учинио у земљи Јудеја и у Јерусалиму. Они су га убили обесивши га о дрво, ⁴⁰ а Бог га је трећег дана васкрсао и дао му да се покаже, ⁴¹ али не целом народу, него сведоцима које је Бог унапред изабрао – нама, који смо с њим јели и пили када је устао из мртвих. ⁴² Он нам је заповедио да проповедамо народу и да сведочимо да је он онај од Бога одређени судија живима и мртвима. ⁴³ Сви пророци сведоче за њега, да свако ко верује у њега, преко његовог имена прима опроштење греха.«

Незнабошци примају Светога Духа

⁴⁴ Док је Петар још ово говорио, Свети Дух сиђе на све који су слушали његов говор. ⁴⁵ Обрезани верници ‡ који су дошли с Петром, били су ван себе од чуда што се дар Светога Духа излио и на незнабошце, ⁴⁶ јер су их чули како говоре језицима и величају Бога.

Тада Петар рече: ⁴⁷ »Ко може да ускрати воду да се не крсте ови који су примили Светога Духа као и ми?«

⁴⁸ И заповеди да се крсте у име Исуса Христа. Потом га они замолише да остане још неколико дана.

† око три сата после подне Дословно: око деветог часа; исто и у 30. стиху. †† око поднева Дословно: око шестог часа.

‡ Обрезани верници То јест: верници Јудеји; исто и у 11,2.

Петров извештај цркви у Јерусалиму

11 Апостоли и браћа у Јудеји сазнаше да су и незнабошци примили Божију реч, ² па када је Петар дошао у Јерусалим, обрезани верници почеше да му пребацују ³ говорећи: »Ушао си у кућу необрезаних људи и јео с њима!«

⁴ Тада Петар поче да им говори и да им све по реду објашњава: ⁵ »Био сам у граду Јопи и молио се, и у заносу сам имао виђење. Видео сам како силази посуда као велико платно које се на своја четири краја спушта са неба и долази до мене. ⁶ Ја се загледах унутра и видех четвороношце, дивље звери, гмизавце и птице. ⁷ Онда зачух глас који ми рече: „Устани, Петре, кољи и једи!“

⁸ »Али ја рекох: „Нипошто, Господе! Јер, никад ништа погано или нечисто није ушло у моја уста.“

⁹ »Тада глас са неба проговори други пут: „Не зови поганим оно што је Бог учинио чистим!“

¹⁰ »Ово се понови три пута, па све опет би повучено горе на небо. ¹¹ И баш тада три човека која су ми послали из Кесарије стадоше пред кућу у којој сам био. ¹² Дух ми рече да пођем с њима без оклевања. А са мном пођоше и ова шесторица браће, па уђосмо у кућу онога човека. ¹³ Он нам исприча да је видео анђела како стоји у његовој кући и говори: „Пошаљи у Јопу да доведу Симона кога зову Петар.

¹⁴ Он ће ти казати речи којима ћете се спасти ти и сви твоји укућани.“

¹⁵ »Кад сам почео да говорим, Свети Дух сиђе на њих исто као на нас у почетку. ¹⁶ Тада се сетих шта је Господ рекао: „Јован је крстио водом †, а ви ћете бити крштени Светим Духом.“ ¹⁷ Па, ако је Бог њима дао исти дар који је дао нама кад смо поверовали у Господа Исуса Христа, ко сам ја да се опирем Богу?»

¹⁸ Када су то чули, они се умирише, па почеше да славе Бога, говорећи: »Бог је, дакле, и незнабошцима дао покајање које води у живот!«

Црква у Антиохији

¹⁹ А они који су били расејани због прогона покрепутог против Стефана стигли су чак до Феникије, Кипра и Антиохије и нису објављивали Реч ником осим Јудејима. ²⁰ Али неки од њих су били Кипрани и Кирињци, па, када су дошли у Антиохију, почеше да говоре и Грцима, објављујући им еванђеље о Господу Исусу. ²¹ Господња рука је била с њима, па је велики број људи поверовао и окренуо се Господу.

²² Вест о томе дође до ушију цркве у Јерусалиму, па Варнаву послаше у Антиохију. ²³ Када је стигао и видео Божију милост на делу, он се обрадова и поче све да их охрабрује да свим својим срцем остану верни Господу, ²⁴ јер је био добар човек и пун Светога Духа и вере. И много народа би доведено Господу.

† водом Или: у води.

²⁵ Потом Варнава оде у Тарс да потражи Савла.

²⁶ Када га је нашао, одведе га у Антиохију, па су се пуну годину дана састајали у цркви и поучили много народа. А ученици су прво у Антиохији прозвани хришћанима.

²⁷ Тих дана из Јерусалима у Антиохију дођоше неки пророци. ²⁸ Један од њих, по имену Агав, устаде и кроз Духа предказа да ће се велика глад проширити по целом свету, а тако је и било за Клаудијеве владавине. ²⁹ Стога ученици одлучише да сваки од њих, према својим могућностима, пошаље помоћ браћи која су живела у Јудеји. ³⁰ Тако и учинише, па по Варнави и Савлу послаше старешинама.

Ирод прогони Цркву

12 У то време цар Ирод поче да злоставља неке из Цркве. ² Јакова, Јовановог брата, погуби мачем, ³ па кад је видео да је то Јудејима по вољи, ухвати и Петра. Било је то за време Празника бесквасног хлеба. ⁴ А када га је ухватио, баци га у тамницу, предавши га стражама – било их је четири са по четири војника у свакој – да га чувају, с намером да га после Пасхе изведе пред народ.

⁵ Тако су Петра чували у затвору, а Црква се свесрдно молила Богу за њега.

Петар чудесно избављен из затвора

⁶ Те ноћи пре него што је Ирод хтео да га изведе пред народ, Петар је, везан двоструким ланцима, спавао између два војника, а стражари су пред вратима чували тамницу. ⁷ Одједном се појави Господњи анђеоло и у ћелији засја светлост.

Анђеоло муну Петра у ребра и пробуди га, говорећи: »Брзо устани!«

Петру спадоше ланци с руку, ⁸ а анђеоло му рече: »Опаши се и обуј сандале.«

И он то учини.

Онда му рече: »Огрни се огртачем и пођи за мном.«

⁹ Петар пође за њим напоље, али није знао да је то што анђеоло ради стварност, него је мислио да има виђење. ¹⁰ Када су прошли поред прве и друге страже, стигоше до гвоздене капије која води у град. Она им се сама отвори и они изађоше, а када су прошли једну улицу, анђеоло одједном оде од њега.

¹¹ Тада Петар дође к себи и рече: »Сад знам да је Господ заиста послао свог анђела и избавио ме из Иродових руку и од свега што је јудејски народ очекивао.«

¹² Када је то схватио, оде до куће Марије, мајке Јована званог Марко, где су се многи били окупили и молили се. ¹³ Он покуца на дворишну капију, а служавка по имену Рода дође да отвори ††. ¹⁴ Када је препознала Петров глас, од радости отрча у кућу,

†† отвори Или: ослухне.

не отворивши му капију, и јави да Петар стоји пред капијом.

¹⁵ А они јој рекоше: »Ти си луда!«

Како је она и даље тврдила да је тако, они рекоше: »То је његов анђеоло.«

¹⁶ А Петар је упорно куцао. Када су отворили капију и видели га, били су ван себе од чуда. ¹⁷ Он им руком даде знак да ћуте, па им описа како га је Господ извео из тамнице и рече: »О овоме обавестите Јакова и браћу.«

Онда изађе и оде на друго место.

¹⁸ Када је свануло, настаде немала пометња међу војницима око тога шта је било с Петром. ¹⁹ Ирод га потражи, па кад га није нашао, испита стражаре и нареди да се погубе. Потом оде из Јудеје у Кесарију и тамо остаде неко време.

Иродова смрт

²⁰ А Ирод је био у жестоком сукобу са Тирцима и Сидонцима, па се они удружише и дођоше да га виде. Пошто су обезбедили подршку царевог коморника Власта, замолише за мир, јер је њихова земља увозила храну из цареве.

²¹ Уговореног дана, Ирод обуче царско рухо, седе на свој престо и одржа народу говор.

²² Народ повика: »Ово је глас бога, а не човека!«

²³ Господњи анђеоло одмах обори Ирода, јер није дао славу Богу. Изједоше га црви и он издахну.

²⁴ А Божија реч је расла и ширила се. ²⁵ Варнава и Савле се вратише из Јерусалима пошто су извршили свој задатак, а са собом доведоше Јована званог Марко.

Послање Варнаве и Савла

13 У антиохијској цркви су пророци и учитељи били Варнава, Симеон звани Нигер, Лукије Киринац, Манаин, који је одрастао са тетрархом Иродом, и Савле.

² Док су једном славили Господа и постили, Свети Дух рече: »Одвојте ми Варнаву и Савла за дело за које сам их позвао.«

³ Они онда, пошто су постили и помолили се, положише руке на њих и отпустише их.

Апостоли проповедају на Кипру

⁴ А они, послани од Светога Духа, одоше у Селевкију, па оданде отпловише на Кипар. ⁵ Када су стигли у Саламину, објављивали су Божију реч у јудејским синагогама, а Јован им је био помоћник.

⁶ Обиђоше цело острво све до Пафа, где наиђоше на неког врача и лажног пророка, Јудејина по имену Варисус. ⁷ Он је био са проконзулом Сергијем Павлом, разборитим човеком, који позва к себи Варнаву и Савла и затражи да чује Божију реч.

⁸ Али њима се супротстави врач Елима – тако се, наиме, преводи његово име – настојећи да проконзула одврати од вере.

⁹ Тада га Савле, кога зову и Павле, испуњен Светим Духом, продорно погледа и рече: ¹⁰ »Пун си сваког лукавства и подвале, ђавољи сине, непријатељу сваке праведности! Нећеш ли престати да искривљујеш праве путеве Господње? ¹¹ Сада је, ево, Господња рука на теби: ослепећеш и неко време нећеш видети сунца.«

И одмах магла и тама падоше на њега, па он поче да главиња, тражећи ко би га повео за руку.

¹² Када је проконзул видео шта се догодило, поверова, задивљен Господњим учењем.

Павле и Варнава у Антиохији Писидијској

¹³ Павле са својим сапутницима отплови из Пафа и стиже у Пергу у Памфилији. Тамо се од њих одвоји Јован и врати се у Јерусалим, ¹⁴ а они из Перге кренуше даље. Када су стигли у Антиохију Писидијску, у суботу уђоше у синагогу и седоше.

¹⁵ После читања Закона и Пророка, старешине синагоге им поручише: »Браћо, ако имате реч утехе за народ, говорите.«

¹⁶ Тада Павле устаде, махну руком и рече: »Израелци и ви који се бојите Бога, чујте. ¹⁷ Бог овог народа, Израела, изабрао је наше праоце и подигао наш народ за време њиховог боравка у Египту, па га испруженом руком извео из њега. ¹⁸ Неких четрдесет година подносио их је у пустињи, ¹⁹ па је у Ханаану затро седам народа, а њихову земљу дао Израелцима у наследство. Све се то одиграло током неких четири стотине педесет година.

²⁰ »После тога им је дао судије, све до пророка Самуила, ²¹ када су затражили цара. Тада им је Бог дао Саула сина Кисовог, човека из Венијаминовог племена. Он је владао четрдесет година. ²² Када је њега уклонио, за цара им је поставио Давида, за кога је посведочио: »Нашао сам Давида сина Јесејевог, човека по мом срцу. Он ће учинити све што ја хоћу.«

²³ »Бог је од његових потомака, у складу с обећањем, подигао Израелу Спаситеља – Исуса. ²⁴ Пре него што је он дошао, Јован је целом израелском народу проповедао покајничко крштење. ²⁵ Када је Јован завршавао своје дело †, рекао је: »Ја нисам онај за кога ме сматрате. Али, ево, за мном долази онај коме ја нисам достојан ни обућу на ногама да развезем.«

²⁶ »Браћо, децо Авраамова и ви који се бојите Бога, нама је упућена ова Реч спасења. ²⁷ Јер, становници Јерусалима и њихови поглавари нису препознали Исуса, него су, осудивши га, испунили речи пророка које се читају сваке суботе. ²⁸ Иако нису нашли никакву кривицу која заслужује смрт, затражили су од Пилата да га погуби. ²⁹ Када су извршили све што је о њему написано, скинули су га са дрвета и положили у гроб. ³⁰ Али Бог га је васкрсао из мртвих ³¹ и он се много дана показивао онима који су с њим дошли из Галилеје у Јерусалим, а који су сада његови сведоци пред народом. ³² Ми вам обја-

† завршавао своје дело Дословно: испунио пут.

вљујемо еванђеље: обећање које је Бог дао нашим праоцима ³³ испунио је нама, њиховој деци, васкрснувши Исуса, као што пише у другом псалму:

„Ти си мој Син,
данас те родих.“ †

³⁴ А да га је васкрсао из мртвих, да никад не иструне, рекао је овако:

„Даћу вам поуздане благослове обећане Давиду.“ ††

³⁵ Тако и на другом месту каже:

„Нећеш дати да твој Светац иструне.“ †

³⁶ »Јер, пошто је Давид у свом нараштају послужио Божијем циљу, умро је и био сахрањен крај својих праотаца, и иструнуо је. ³⁷ Али Онај кога је Бог васкрсао, није иструнуо. ³⁸ Стога, браћо, треба да знате да вам се кроз Исуса објављује опроштење грехâ. И од свега у чему нисте могли да се оправдате Мојсијевим законом, ³⁹ Исусом се оправдава свако ко верује. ⁴⁰ Пазите, дакле, да вас не снађе оно што је речено у Пророцима:

⁴¹ „Гледајте, подругљивци,
чудите се и нестаните,
јер у ваше дане учинићу дело,
дело у које не бисте поверовали
да вам га неко исприча.“ ††

⁴² Када су Павле и Варнава излазили, замолише их да им и наредне суботе о томе говоре. ⁴³ Пошто се скуп развишао, многи Јудеји и побожни прозелити пођоше за Павлом и Варнавом, који су разговарали с њима и подстицали их да истрају у Божијој милости.

⁴⁴ Наредне суботе готово цео град се окупи да чује Господњу реч. ⁴⁵ Када су Јудеји видели толики народ, испунише се завишћу, па су увредама против речили Павлу.

⁴⁶ А Павле и Варнава смело рекоше: »Требало је да Господња реч буде прво вама објављена. Али, пошто је ви одбацујете и себе не сматрате достојнима вечнога живота, сада се okreћемо незнабошцима. ⁴⁷ Јер, овако нам је Господ заповедио:

»Учинио сам те светлошћу за незнабошце,
да спасење пронесеш до крајева земље.« ††

⁴⁸ Када су незнабошци то чули, почеше да се радују и да славе Господњу реч. И они који су били одређени за вечни живот, повероваше, ⁴⁹ а Господња реч се прошири по целом том крају.

⁵⁰ Тада Јудеји подјарише побожне жене угледних људи и градских поглавара, па почеше да гоне Павла и Варнаву и протераше их из свога краја.

⁵¹ Њих двојица отресоше прашину са својих ногу против њих, па одоше у Иконијум. ⁵² А ученици се испунише радошћу и Светим Духом.

Павле и Варнава у Иконијуму

14 У Иконијуму Павле и Варнава уђоше у јудејску синагогу и тамо су тако говорили да је поверовало силно мноштво Јудеја и Грка. ² А Јудеји који нису поверовали подбунеше и огорчише душе

† Пс 2,7 †† Ис 55,3 ‡ Пс 16,10 †† Авак 1,5 †† Ис 49,6

незнабожаца против браће. ³ Ипак, Павле и Варнава тамо остадоше дуго и смело су говорили о Господу, који је потврђивао Реч о својој милости дајући им да чине знамења и чуда.

⁴ Међу становницима града настаде подвојеност: једни су били на страни Јудеја, други на страни апостолâ. ⁵ Када су незнабошци и Јудеји, заједно са својим поглаварима, кренули да их злоставе и каменују, ⁶ они то дознаше, па побегоше у ликаонске градове Листру и Дерву и њихову околину, ⁷ па су тамо проповедали еванђеље.

Павле и Варнава у Листри

⁸ А у Листри је седео један човек коме су ноге биле одузете; био је хром од рођења и никад није ходао.

⁹ Док је слушао Павла како говори, Павле га продорно погледа и виде да верује у излечење, ¹⁰ па веома гласно рече: »Осови се на ноге!«

И човек скочи и прохода.

¹¹ Када је народ видео шта је Павле учинио, повика на ликаонском: »Богови су постали слични људима и сишли к нама!«

¹² Варнаву назваше Зевсом, а Павла Хермесом, пошто је он био главни говорник. ¹³ А свештеник Зевсовог храма, који се налазио одмах поред града, доведе бикове и донесе венце на градску капиту, па хтеде с народом да им принесе жртву.

¹⁴ Када су апостоли Варнава и Павле чули за то, раздреше своју одећу, па улетеше међу народ, вичући: ¹⁵ »Људи, шта то радите? И ми смо само људи као и ви. Ми вам проповедамо еванђеље, да се од ових испразности окренете живоме Богу, који је створио небо, земљу и море, и све у њима. ¹⁶ Он је у прошлости †† пустио све народе да иду својим путем, ¹⁷ али вас ипак није оставио без сведочанства о себи: он вам чини добро, даје вам кишу са неба и родне године, обиље хране и радост у срцу.«

¹⁸ И једва су их овим речима одвратили да им не принесу жртву.

¹⁹ Али тада стигоше неки Јудеји из Антиохије и Иконијума и наговорише народ, па каменоваше Павла и одвукоше га ван града, мислећи да је мртав. ²⁰ Када су се ученици окупили око њега, он устаде и уђе у град, а сутрадан с Варнавом оде у Дерву.

Повратак у Антиохију Сиријску

²¹ Пошто су објавили еванђеље у том граду и стекли много ученика, вратише се у Листру, Иконијум и Антиохију. ²² Учвршћујући душе ученика, храбрили су их да остану у вери и говорили да у Божије царство треба ући кроз многе невоље. ²³ По црквама им поставише старешине и, уз молитву и пост, поверише их Господу, у кога су веровали.

†† у прошлости Дословно: у прошлим поколењима.

²⁴ Прошавши кроз Писидију, стигоше у Памфилију. ²⁵ Када су објавили Реч у Перги, одоше у Аталију, ²⁶ па оданде отпловише за Антиохију, где су били поверени Божијој милости за дело које су сада завршили. ²⁷ Када су стигли, окупише цркву и известише о свему што је Бог учинио преко њих и како је и незнабошцима отворио врата вере. ²⁸ Потом дуже време остадоше тамо с ученицима.

Сабор у Јерусалиму

15 А неки дођоше из Јудеје, па почеше да уче браћу: »Ако се не обрежете по Мојсијевом обичају, не можете се спасти.«

² Када је између њих и Павла и Варнаве настала немала расправа и препирка, одредише Павла, Варнаву и још неке да, због овог спора, оду у Јерусалим апостолима и старешинама. ³ Тако их црква испрати на пут, а они су, пролазећи кроз Феникију и Самарију, причали о обраћењу незнабожаца, што сву браћу веома обрадова.

⁴ Када су стигли у Јерусалим, примише их црква, апостоли и старешине, а они известише шта је Бог учинио преко њих.

⁵ Али устадоше неки верници из фарисејске странке, па рекоше: »Незнабошци треба да се обрежу и треба да им се нареди да се држе Мојсијевог закона.«

⁶ Тада се апостоли и старешине окупише да размотре ово питање. ⁷ Пошто је дошло до велике препирке, устаде Петар, па им рече: »Браћо, ви знате да ме је још од првих дана Бог изабрао између вас да незнабошци из мојих уста чују реч еванђеља и поверују. ⁸ И Бог, који познаје срца, потврдио их је давши им Светога Духа као и нама ⁹ и није направио никакву разлику између нас и њих, очистивши њихово срце вером. ¹⁰ Зашто, дакле, сада искушавате Бога стављајући ученицима на врат јарам који ни наши праоци ни ми нисмо могли да носимо? ¹¹ Него, верујемо да смо спасени милошћу Господа Исуса, баш као и они.«

¹² Тада сви заћуташе, па саслушаше Варнаву и Павла, који испричаше која је све знамења и чуда Бог преко њих учинио међу незнабошцима.

¹³ Када су они завршили, Јаков рече: »Браћо, саслушајте ме. ¹⁴ Симон је описао како се Бог побринуо да између незнабожаца изабере народ за себе. ¹⁵ А с тим у складу су и речи пророка – као што је записано:

¹⁶ ,После овога ћу се вратити и поново подићи пали шатор Давидов; из рушевина ћу га подићи и обновити ¹⁷ да Господа потраже преостали људи и сви незнабошци који носе моје име, говори Господ, који то чини,†

¹⁸ ,а познато је од давнина.††

¹⁹ »Стога сматрам да не треба да отежавамо онама који се из незнабоштва окрећу Богу, ²⁰ него да

† Амос 9,11-12 †† в. Ис 45,21.

им се поручи да се уздржавају од хране опогањене идолима, од блуда, од меса удављених животиња и од крви. ²¹ Јер, Мојсије има своје проповеднике у сваком граду још од најранијих времена † и сваке суботе се чита у синагогама.«

Писмо незнабошцима

²² Тада апостоли и старешине са целом црквом одлучише да између себе изабери људе које ће са Павлом и Варнавом послати у Антиохију. Тако изабраше Јуду званог Варсава и Силу, водеће људе међу браћом, ²³ па по њима послаше ово писмо:

»Апостоли и старешине, браћа, браћи из незнабоштва у Антиохији, Сирији и Киликији, поздрав. ²⁴ Пошто смо чули да су неки од нас дошли, без наше заповести, и збунили вас речима и узнемирили вашу душу, ²⁵ једнодушно смо одлучили да изаберемо неке људе и да вам их пошаљемо с нашим драгим Варнавом и Павлом, ²⁶ људима који су своје животе ставили на коцку за име нашега Господа Исуса Христа. ²⁷ Стога шаљемо Јуду и Силу, а они ће вас о овом и усмено обавестити. ²⁸ Одлучили смо, Свети Дух и ми, да вас не оптерећујемо ничим више поврх ових неопходних ствари: ²⁹ да се уздржавате од хране жртвоване идолима, од крви, од меса удављених животиња и од блуда. Ако се будете чували свега овога, добро ћете чинити. Остајте здраво.«

³⁰ Тако их, дакле, испратише на пут, и они одоше у Антиохију. Окупише све и предадоше им писмо.

³¹ Када су га људи прочитали, обрадоваше се охрабрењу, ³² а Јуда и Сила, који су и сами били пророци, многим речима охрабрише и учврстише браћу.

³³ Пошто су тамо провели неко време, браћа их у миру испратише онима који су их послали. ³⁴ †³⁵ Павле и Варнава остадоше у Антиохији, учећи народ и са многим другима проповедајући Господњу реч.

Павле и Варнава се раздвајају

³⁶ После неког времена Павле рече Варнави: »Хајде да се вратимо и обиђемо браћу у свим градовима где смо проповедали Господњу реч, да видимо како су.«

³⁷ Варнава је хтео да са собом поведу и Јована званог Марко, ³⁸ али Павле је мислио да је боље да не воде онога који их је напустио у Памфилији и није с њима наставио дело. ³⁹ Тако дође до толико оштре размирице да се раздвојише један од другог: Варнава узме Марка и отплови за Кипар, ⁴⁰ а Павле изабра Силу и оде, пошто су га браћа поверила Господњој милости. ⁴¹ Ишао је по Сирији и Киликији и учвршћивао цркве.

† времена Дословно: поколења. †† У неким рукописима стоји: послали, ³⁴ али Сила одлучи да остане.

Тимотеј се придружује Павлу и Сили

16 Тако Павле стиже у Дерву, па у Листру, где је живео ученик по имену Тимотеј. Он је био син Јудејке, вернице, а отац му је био Грк. ² О њему су добро говорила браћа у Листри и Иконијуму. ³ Павле хтеде да он путује с њим, па узе и обреза га због Јудеја који су живели у оним местима, јер су сви знали да му је отац Грк. ⁴ Путуюћи од града до града, предавали су одлуке које су донели апостоли и старешине у Јерусалиму да их се људи придржавају. ⁵ Тако су се цркве учвршћивале у вери и њихов број је свакодневно растао.

Позив у Македонију

⁶ Пропутовали су кроз Фригију и галатијски крај, пошто им је Свети Дух забранио да проповедају Реч у Азији. ⁷ Када су дошли надомак Мисије, покушаше да уђу у Витинију, али им Исусов Дух не даде. ⁸ Стога прођоше поред Мисије и стигоше у Троаду. ⁹ Једне ноћи, Павле је имао виђење: неки Македонац је стајао и преклињао га, говорећи: »Пређи у Македонију и помози нам!« ¹⁰ Пошто је он имао то виђење, настојали смо да што пре одемо у Македонију, уверени да нас је Бог позвао да им објавимо еванђеље.

Лидијино обраћење

¹¹ Испловили смо из Троаде и отпловили право у Самотрак, а сутрадан до Неапоља, ¹² па оданде до Филипа, римске колоније и главног града тог дела Македоније. У том граду остадосмо неколико дана, ¹³ а у суботу изађосмо ван градске капије, према реци, где смо претпостављали да се налази богомоља. Тамо седосмо и почесмо да говоримо окупљеним женама. ¹⁴ А слушала нас је и једна побожна жена по имену Лидија, продавачица пурпура из града Тијатире. Господ јој отвори срце да обрати пажњу на оно што је Павле говорио. ¹⁵ А када су се она и њени укућани крстили, она нас замоли: »Ако сматрате да верујем у Господа, дођите и одседните у мојој кући.«
И наговори нас.

Павле и Сила у затвору

¹⁶ Док смо једном ишли у богомољу, сусрете нас једна робиња. Била је опседнута духом који је прорицао будућност, па је гатањем доносила велику зараду својим господарима. ¹⁷ Она пође за Павлом и за нама, вичући: »Ови људи су слуге Свевишњега Бога! Они вам објављују пут спасења!«
¹⁸ Тако је радила много дана, па, када је то Павлу дојадило, он се окрену и рече духу: »Наређујем ти у име Исуса Христа: изађи из ње!«
И он истог часа изађе.

¹⁹ Када су њени господари видели да им је пропала нада у зараду, ухватише Павла и Силу, па их одвукоше на трг пред поглаваре. ²⁰ Доведоше их преторима и рекоше: »Ови људи уносе немир у наш град! Они су Јудеји ²¹ и проповедају обичаје које ми, Римљани, не смемо да прихватимо ни извршавамо.«

²² Тада народ навали на Павла и Силу, а претори здераше одећу с њих и наредише да их ишибају. ²³ Када су им задали много удараца, бацише их у тамницу и наредише тамничару да их добро чува. ²⁴ Пошто је добио такво наређење, он их баци у унутрашњу тамницу, а ноге им стави у кладе. ²⁵ Око поноћи, Павле и Сила су се молили и певали хвалоспеве Богу, а затвореници су их слушали. ²⁶ Одједном настаде толико силан земљотрес да су се и затворски темељи пољуљали. Одмах се отворише сва врата и свима спадоше окови. ²⁷ Тамничар се пробуди, па, кад је видео да су врата тамнице отворена, потеже мач да се убије, мислећи да су затвореници побегли.

²⁸ Али Павле га из свега гласа позва, рекавши: »Не чини себи зла! Сви смо овде!«

²⁹ Тада тамничар затражи светлост, па улете унутра и, дрхтећи од страха, баци се ничице пред Павла и Силу.

³⁰ Онда их изведе напоље и рече: »Господо, шта треба да учиним да се спасем?«

³¹ А они му одговорише: »Веруј у Господа Исуса, и спашћеш се и ти и твоји укућани.«

³² И објавише Господњу реч њему и свима у његовој кући. ³³ Он их, у тај исти ноћни сат, узе и опра им ране, а одмах потом крсти се он и сви његови. ³⁴ Онда их уведе у кућу и изнесе им да једу, радујући се са свом својом породицом што је поверовао у Бога.

³⁵ Када је свануло, претори послаше тамничару ликторе с наредбом: »Ослободи оне људе.«

³⁶ Тамничар о томе обавести Павла, рекавши: »Претори су поручили да вас ослободим. Зато сада изађите и идите у миру.«

³⁷ Али Павле им рече: »Истукли су нас јавно, без пресуде, иако смо римски грађани, и бацили нас у тамницу, а сад хоће да нас тајно избаце! Не! Него, нека они сами дођу и изведу нас.«

³⁸ Ликтори пренеше ове речи преторима, који се, када су чули да су Павле и Сила римски грађани, уплашише, ³⁹ па дођоше, извинише се и изведоше их, молећи их да оду из града. ⁴⁰ По изласку из тамнице, Павле и Сила одоше к Лидији, видеше се с браћом, охрабрише их, па одоше оданде.

У Солуну

17 Када су прошли кроз Амфипољ и Аполонију, стигоше у Солун, где је била јудејска синагога. ² Павле, по свом обичају, уђе к њима, па је три суботе с њима расправљао о Писмима, ³ објашњавајући и доказујући: »Требало је да Христос страда и

да васкрсне из мртвих. А тај Христос је Исус кога вам ја објављујем.»

⁴ Неки од њих су били уверени, па се придружише Павлу и Сили, а тако и много побожних Грка и немали број угледних жена. ⁵ Али Јудеје обузе завист, па покупише неке зликовце с трга, окупише светину и изазваше метеж у граду. Онда навалише на Јасонову кућу, тражећи Павла и Силу да их изведу пред народ.

⁶ А кад их нису нашли, одвукоше Јасона и још неку браћу пред градске поглаваре, вичући: »И овамо су дошли они који су узбунили цео свет, ⁷ а Јасон их је примио у своју кућу! Сви они раде против царевих уредби, јер говоре да постоји други цар – Исус!«

⁸ Када су народ и градски поглавари то чули, узнемирише се, ⁹ па их ослободише тек када су од Јасона и осталих узели залог.

У Верији

¹⁰ Чим је пала ноћ, браћа послаше Павла и Силу у Верију. Када су стигли онамо, уђоше у јудејску синагогу. ¹¹ Тамо су људи били племенитији од оних у Солуну, па веома спремно прихватише Реч. Свакодневно су истраживали Писма да виде да ли је тако. ¹² И многи од њих повероваше, а тако и многе угледне Гркиње и немали број Грка.

¹³ Када су Јудеји из Солуна дознали да Павле и у Верији објављује Божију реч, дођоше, па и тамо подјарише и узбунише народ. ¹⁴ Тада браћа одмах послаше Павла у приморје, а Сила и Тимотеј остадоше у Верији. ¹⁵ Пратиоци одведоше Павла у Атину, па, примивши заповест за Силу и Тимотеја да што брже дођу к њему, одоше.

У Атини

¹⁶ Док их је Павле чекао у Атини, био је огорчен, јер је видео да је град пун идола. ¹⁷ Са Јудејима и побожним Грцима расправљао је у синагоги, а сваког дана на тргу са онима који би се тамо затекли. ¹⁸ Тако с њим почеше да расправљају и неки филозофи – епикурејци и стоици.

Једни рекоше: »Шта овај брбљивац хоће да каже?«

А други: »Изгледа да објављује туђе богове« – пошто је проповедао еванђеље о Исусу и васкрсењу.

¹⁹ Онда га узеше и одведоше на Ареопаг, па му рекоше: »Можемо ли да знамо какво је то ново учење које износиш? ²⁰ Пуниш нам уши неким чудним стварима, па хоћемо да знамо шта је то.«

²¹ А сви Атињани и странци који су живели међу њима нису проводили време ни у чему другом осим у причању и слушању новости.

²² Тада Павле стаде насред Ареопага, па рече: »Атињани, по свему видим да сте веома побожни. ²³ Јер, док сам обилазио град и разгледао ваше светиње, пронашао сам и један жртвеник на коме пи-

ше: *НЕПОЗНАТОМ БОГУ*. Оно, дакле, што ви не познајете а поштујете – то вам објављујем.

²⁴ »Бог који је створио свет и све у њему, Господар је неба и земље и он не пребива у храмовима саграђенима руком, ²⁵ нити га људске руке послужују, као да му је нешто потребно. Јер, он је тај који свима даје живот и дах и све друго. ²⁶ Од једног човека створио је све народе да се населе по свој земљи, одредивши времена и међе њиховог насељавања, ²⁷ да траже Бога, не би ли га некако напипали и нашли, иако он није далеко ни од једнога од нас.

²⁸ Јер, у њему живимо и мичемо се и јесмо' – као што рекоше неки од ваших песника – ,његов смо род.«

²⁹ »Пошто смо, дакле, Божији род, не треба да мислимо да је божанско биће слично злату, сребру или камену, да је творевина људске вештине и маште. ³⁰ Не узимајући у обзир времена незнања, Бог сада заповеда свим људима на сваком месту да се покају, ³¹ пошто је одредио дан када ће праведно судити свету преко човека кога је одредио и о коме је свима пружио доказе васкрснвши га из мртвих.«

³² Када су чули да помиње васкрсење из мртвих, једни почеше да се ругају, а други рекоше: »О томе ћемо те други пут слушати.«

³³ Тако Павле оде од њих. ³⁴ Ипак, неки му се придружише и повероваше, међу њима Дионисије Ареопагита, жена по имену Дамара и други.

У Коринту

18 После тога Павле оде из Атине у Коринт. ² Тамо нађе неког Јудејина по имену Акила, који је био родом из Понта, а недавно је био стигао из Италије са својом женом Прискилом, пошто је Клаудије издао наредбу да сви Јудеји напусте Рим. Павле оде к њима, ³ а пошто су се бавили истим занатом као и он – израдом шатора – остаде да ради с њима. ⁴ А сваке суботе је расправљао у синагоги, уверавајући Јудеје и Грке.

⁵ Када су Сила и Тимотеј стигли из Македоније, Павле се посвети само Речи, сведочећи Јудејима да Исус јесте Христос.

⁶ Али, пошто су му се противили и вређали га, он отресе своју одећу и рече им: »Ваша крв на ваше главе! Ја сам чист. Од сада идем незнабошцима.«

⁷ И оде оданде, па уђе у кућу једног побожног човека по имену Титије Јуст, чија је кућа била одмах до синагоге. ⁸ Крисп, старешина синагоге, поверова у Господа са свим својим укућанима. А повероваше и крстише се и многи Коринћани који су га чули.

⁹ Једне ноћи Господ рече Павлу у виђењу: »Не бој се, него говори и немој да ућутиш. ¹⁰ Јер, ја сам с тобом и нико те неће напасти ни нанети ти зло, пошто имам много људи у овом граду.«

¹¹ Тако је Павле тамо остао годину и по дана, учећи људе Божијој речи.

¹² А када је Галион био проконзул Ахаје, Јудеји сложно навалише на Павла, па га изведоше пред суд,¹³ говорећи: »Овај човек наговара људе да противно Закону славе Бога.«

¹⁴ Баш кад је Павле заустео да нешто каже, Галион рече Јудејима: »Да је овде у питању какав прекршај или злочин, имао бих разлога да вас саслушам, Јудеји.¹⁵ Али, пошто су посреду спорења око речи, именâ и нашег закона, решите то сами; у томе нећу да будем судија.«

¹⁶ И истера их из суднице.

¹⁷ Тада они сви дохватише Состена, старешину синагоге, па почеше да га бију пред судом. А Галион за то није нимало марио.

Прискила, Акила и Аполос

¹⁸ Павле остаде тамо још неко време, а онда се опрости од браће, па са Прискилом и Акилом отплови за Сирију. У Кенхреји обрија главу, јер је учинио завет.¹⁹ Када су стигли у Ефес, он их остави, па сâм уђе у синагогу и поче да расправља с Јудејима.²⁰ Они га замолише да остане још неко време, али он не пристаде,²¹ него се опрости и рече: »Ако Бог хоће, вратићу вам се.«

Онда отплови из Ефеса.²² Када је стигао у Кесарију, оде горе † и поздрави цркву, па отпутова у Антиохију.

²³ Пошто је тамо провео неко време, оде оданде, па је од места до места ишао кроз галатијски крај и Фригију и учвршћивао све ученике.

²⁴ А у Ефес стиже неки Јудејин по имену Аполос, учен човек и одличан познавалац Писама, родом из Александрије.²⁵ Био је поучен о Господњем путу и са великим жаром је говорио и тачно учио о Исусу, иако је знао само за Јованово крштење.²⁶ Он поче смело да говори у синагоги, па, када су га чули Прискила и Акила, поведоше га к себи и тачније му објаснише Божији пут.

²⁷ Пошто је одлучио да пође у Ахају, браћа га охрабрише и написаше ученицима да га приме. Када је стигао, био је од велике помоћи онима који су по милости поверовали²⁸ јер је у јавним расправама надмоћно побијао Јудеје, доказујући кроз Писма да Исус јесте Христос.

У Ефесу

19 Док је Аполос био у Коринту, Павле је прошао кроз области у унутрашњости и стигао у Ефес.

Тамо нађе неке ученике,² па их упита: »Јесте ли примили Светога Духа кад сте поверовали?«

А они му одговорише: »Нисмо чак ни чули да постоји Свети Дух.«

³ »Којим сте се, дакле, крштењем крстили?« упита их.

А они рекоше: »Јовановим крштењем.«

† горе Вероватно: у Јерусалим.

⁴ »Јован је крштавао покајничким крштењем«, рече им Павле. »Он је народу говорио да верују у онога који за њим долази, то јест у Исуса.«

⁵ Када су они то чули, крстише се у име Господа Исуса,⁶ а када је Павле на њих положио руке, Свети Дух сиђе на њих и они почеше да говоре језицима и да пророкују.⁷ Било их је укупно дванаестак.

⁸ Тада Павле уђе у синагогу и три месеца је смело говорио, уверљиво расправљајући о Божијем царству.⁹ Али, како су неки од њих били тврдоглави и непокорни и пред свима оцрњивали Господњи пут, он оде од њих, одвојивши ученике, па је свакодневно расправљао у Тирановој школи.¹⁰ То потраја две године, тако да су сви становници Азије – Јудеји и Грци – чули Господњу реч.

Скевини синови

¹¹ Бог је преко Павлових руку чинио необична чуда.¹² Тако су чак и марамице и кецеље које је он дотакао одношене болеснима, и они су били излечени од својих болести, а зли духови су излазили из њих.

¹³ А неки Јудеји који су путовали унаоколо и истеривали зле духове покушаше да на опседнуте призову име Господа Исуса, говорећи: »Заклињем вас Исусом кога проповеда Павле!«

¹⁴ (Ти који су то чинили били су седморица синова јудејског првосвештеника Скеве.)

¹⁵ Али зли дух им рече: »Исуса познајем, а и Павла знам, али ко сте ви?«

¹⁶ И човек у коме је био зао дух скочи на њих, па их све савлада и толико изудара да су из оне куће истрчали голи и израђављени.¹⁷ То дознаше сви Јудеји и Грци који су живели у Ефесу и све их спаде страх, па се име Господа Исуса још више величало.

¹⁸ Многи од оних који су поверовали долазили су и отворено признавали †† своја дела.¹⁹ Неколико оних који су се бавили врачањем сакупише своје књиге и пред свима их спалише. Када су их проценили, нађоше да им је вредност била око педесет хиљада драхми ‡. ²⁰ Тако се Господњом снагом Реч ширила и јачала.

²¹ После ових догађаја, Павле у Духу одлучи да прође кроз Македонију и Ахају, а онда да оде у Јерусалим, па рече: »Пошто тамо проведем неко време, треба да видим и Рим.«

²² Онда посла двојицу својих помоћника, Тимотеја и Ераста, у Македонију, а он сâм још неко време остаде у Азији.

Метез у Ефесу

²³ У то време настаде немала узбуна због Пута.

²⁴ Наиме, неки ковач сребра по имену Димитрије

†† признавали Или: исповедали. ‡ педесет хиљада драхми једна драхма је имала вредност једне наднице.

правио је Артемидине храмиће од сребра и доносио занатлијама немалу добит.

²⁵ Он окупи њих и раднике сличних заната, па рече: »Људи, ви знате да наше благостање долази од овог посла. ²⁶ Али, видите и чујете да је овај Павле убедио и завео доста народа не само у Ефесу него у готово целој Азији говорећи да нису богови они који су направљени рукама. ²⁷ Постоји опасност не само да овај наш занат изађе на рђав глас него и да храм велике богиње Артемиде изгуби свој значај и да своју величанственост изгуби богиња коју слави цела Азија и цео свет.«

²⁸ Када су ови то чули, спопаде их бес, па повикаше: »Велика је Артемида ефеска!«

²⁹ Тада се град ускомеша, па сви сложено упадоше у позориште и зграбише двојицу Павлових сапутника, Македонце Гаја и Аристарха. ³⁰ Павле хтеде да изађе пред народ, али му ученици не дадоше.

³¹ Чак му и неки азијарси, његови пријатељи, послаше поруку, преклињући га да се не показује у позоришту.

³² А на скупу су једни викали једно, други друго, јер је владала пометња – већина није ни знала зашто су се окупили. ³³ Тада Александру, кога су Јудеји изгурали напред, почеше да добацују из светине. Он махну руком и хтеде да се брани пред народом, ³⁴ али, када су приметили да је Јудејин, сви су око два сата углас викали: »Велика је Артемида ефеска!«

³⁵ Онда градски писар умири светину и рече: »Ефесци! Има ли човека који не зна да је град Ефес чувар храма велике Артемиде и њеног кипа који је пао са неба? ³⁶ Пошто то није спорно, ви треба да се смирите и да ништа брзоплето не чините. ³⁷ Јер, довели сте ове људе овамо иако нису покрали храм ни вређали нашу богињу. ³⁸ Ако, дакле, Димитрије и занатлије које су с њим хоће некога да туже, судови су отворени, а ту су и проконзули – па нека се туже. ³⁹ А ако тражите нешто више, то мора да се реши на законитом скупу. ⁴⁰ Јер, прети нам опасност да будемо оптужени за побуну због данашњих догађаја, а нема ниједног разлога којим бисмо могли да оправдамо ове нередде.«

⁴¹ И, када је то рекао, распусти скуп.

У Македонији и Грчкој

20 Када се метеж смирио, Павле посла по ученике, па се, охрабривши их, опрости од њих и отпутова у Македонију. ² Пошто је прошао кроз ту област и многим речима охрабрио људе, стиже у Грчку, ³ где остаде три месеца. А Јудеји сковаше заверу против њега баш кад је хтео да отплови за Сирију, па он одлучи да се врати кроз Македонију. ⁴ Пратили су га Сопатер син Пиров из Верије, Аристарх и Секунд из Солуна, Гај из Дерве и Тимотеј, Тихик и Трофим из Азије. ⁵ Они одоше напред, па су нас чекали у Троади. ⁶ Из Филипа испловисмо после Празника бесквасног хлеба и пет дана касније

придружисмо им се у Троади, где остадосмо седам дана.

Евтих оживљен

⁷ Првога дана седмице окуписмо се да ломимо хлеб, а Павле им је говорио. И пошто је намеравао да наредног дана отпутује, продужи да говори све до поноћи. ⁸ У соби на спрату где смо се окупили било је много светиљки. ⁹ А младић по имену Евтих седео је на прозору. Пошто је Павле дуго говорио, он утону у дубок сан. Када га је сан сасвим савладао, он паде са трећег спрата, а када га дигосе, већ је био мртав.

¹⁰ Павле сиђе, баца се на њега, обгрли га и рече: »Не узнемиравајте се, душа је још у њему.«

¹¹ Потом се врати горе, изломи хлеб и обедова. И још им је дуго, до зоре, говорио, па отпутова. ¹² А младића одведоше кући жива, неизмерно утешени.

Павле се опрашта од ефеских старешина

¹³ Ми пођосмо напред, на лађу, и отпловисмо за Асос, одакле је требало да повеземо Павла. Тако је, наимае, он одредио пошто је хтео да иде сам, пешице. ¹⁴ Када се састао с нама у Асосу, повезосмо га и стигосмо у Митилину. ¹⁵ Оданде испловисмо сутрадан и стигосмо надомак Хиоса. Наредног дана препловисмо до Самоса, а дан касније пристадосмо у Милиту. ¹⁶ Павле је, наимае, био одлучио да заобиђе Ефес, да се не би задржао у Азији, пошто је журио да, ако буде могуће, стигне у Јерусалим до Педесетнице.

¹⁷ Из Милита посла у Ефес по старешине цркве, ¹⁸ а када су они стигли, рече им: »Ви знате како сам се понашао све време док сам био с вама, од првог дана кад сам стигао у Азију. ¹⁹ Служио сам Господу са свом понизношћу и у сузама и искушењима која су ме снашла због јудејских завера. ²⁰ Нисам пропустио да вам објавим све што је за вас корисно и да вас учим јавно и по кућама. ²¹ Опомињао сам Јудеје и Грке да се окрену Богу и да верују у нашега Господа Исуса.

²² »Сада, ево, окован Духом, идем у Јерусалим, а шта ће ме тамо снаћи, не знам. ²³ Само знам да ме у сваком граду Свети Дух опомиње и говори да ме чекају окови и невоље. ²⁴ Али није ми нимало стало до живота, само да завршим своју трку и службу коју сам примио од Господа Исуса – да сведочим за еванђеље о Божијој милости.

²⁵ »Сада, ево, знам да ми више никад ниједан од вас, међу којима сам боравио † проповедајући Царство, неће видети лице. ²⁶ Зато вам на данашњи дан изјављујем да нисам крив ни за чију смрт ††, ²⁷ јер нисам пропустио да вам објавим сву Божију вољу. ²⁸ Пазите на себе и на цело стадо којем вас је

† боравио Дословно: прошао. †† да нисам ... смрт Дословно: да сам чист од свачије крви.

Свети Дух поставио за надгледнике †. Напасајте Божију цркву, коју је он стекао својом крвљу.²⁹ Знам да ће се после мог одласка међу вас увући крвожедни вуци, који неће штедети стадо.³⁰ Чак ће се и међу вама самима наћи људи који ће искривљавати истину да би за собом повукли ученике.³¹ Стога будно пазите! Сетите се да три године, ни ноћу ни дању, нисам престајао да, са сузама, уразумљујем свакога од вас.

³² »Сада вас поверавам Богу и Речи његове милости, која је у стању да вас изгради и да вам дâ наследство међу свима који су осветшани.³³ Нисам жудео ни за чијим сребром, златом или одећом.³⁴ И сами знате да су ове моје руке служиле мојим потребама и потребама оних који су били са мном.³⁵ Свиме што сам чинио показао сам вам да тако – мукотрпним радом – треба помагати слабима, сећајући се речи које је изрекао Господ Исус: ‚Већа је срећа давати него примати.‘«

³⁶ И, када је то рекао, клекну и са свима њима се помоли.³⁷ Тада сви бризнуше у плач, па се бацише Павлу у загрљај и изљубише га.³⁸ Највише их је заболело оно када је рекао да му више никад неће видети лице. Онда га отпустише на лађу.

Пут у Јерусалим

21 Када смо се опростили од њих, отпловисмо, и пловећи право, стигосмо на Кос, а сутрадан на Родос, па оданде у Патару.² Тамо нађосмо лађу која иде до Феникије, па се укрцасмо и отпловисмо.³ Пошто смо угледали Кипар, остависмо га слева, па одједрисмо ка Сирији. Пристадосмо у Тиру, јер је лађа тамо требало да искрца терет.⁴ Тамо нађосмо ученике, па с њима остадосмо седам дана. А они су, кроз Духа, говорили Павлу да не иде у Јерусалим.⁵ Када су истекли ти дани, одосмо оданде и настависмо путовање, а они нас сви, са женама и децом, испратише до изван града. На обали клекнусмо и помолисмо се.⁶ Када смо се опростили једни од других, ми се укрцасмо на лађу, а они се вратише кући.

Долазак у Јерусалим

⁷ Из Тира настависмо пловидбу и пристадосмо у Птолемаиди. Тамо поздрависмо браћу, па један дан остадосмо код њих.⁸ Сутрадан отпутовасмо и стигосмо у Кесарију, где уђосмо у кућу Филипа Еванђелисте, једног од Седморице, и остадосмо код њега.⁹ А он је имао четири неударе кћери, које су пророковале.

¹⁰ Пошто смо тамо провели неколико дана, из Јудеје стиже неки пророк по имену Агав.¹¹ Он нам приђе, узне Павлов појас, па веза себи ноге и руке и рече: »Ово говори Свети Дух: ‚Овако ће Јудеји у Јерусалиму везати човека чији је ово појас и предати га незнабошцима у руке.‘«

† надгледнике Или: епископе.

¹² Када смо то чули, почесмо и ми и мештани да преклињемо Павла да не иде у Јерусалим.

¹³ Тада Павле рече: »Шта то радите? Плачете и цепате ми срце. За име Господа Исуса ја сам спреман не само да будем везан него и да умрем у Јерусалиму.«

¹⁴ Пошто није дао да га наговоримо, одустадосмо, рекавши: »Нека буде како Господ хоће.«

¹⁵ После тога †† се спремисмо и одосмо у Јерусалим.¹⁶ А с нама су пошли и неки ученици из Кесарије, па нас поведоше Кипранину Мнасону, једном од првих ученика, да будемо његови гости.

¹⁷ Када смо стигли у Јерусалим, браћа нас топло примише.¹⁸ Сутрадан Павле пође с нама Јакову, где су биле присутне и све старешине.¹⁹ Он их поздрав и потанко им исприча шта је, његовом службом, Бог учинио међу незнабошцима.

²⁰ Када су они то чули, почеше да славе Бога, па рекоше Павлу: »Видиш ли, брате, колико хиљада Јудеја има који су поверовали и сви се они ревносно држе Закона? ²¹ А о теби су обавештени да све Јудеје који су међу незнабошцима учиш да одбаце Мојсија, говорећи им да не обрезају своју децу и да не живе по обичајима.²² Дакле, шта да се ради? Они ће свакако чути да си дошао,²³ па зато уради како ти кажемо. Код нас су четворица која су се заветовала.²⁴ Узми их, изврши обред очишћења заједно с њима и плати за њих, да могу да обрију главу. Тада ће сви знати да није истина оно што су чули о теби, него да се и ти покораваш Закону.²⁵ А што се тиче незнабожаца који су поверовали, њима смо послали нашу одлуку да треба да се уздржавају од жртвовањих идолима, од крви, од меса удављених животиња и од блуда.«

²⁶ Сутрадан Павле узне оне људе, па заједно с њима изврши обред очишћења. Онда уђе у Храм да објави када ће истећи дани очишћења и када ће бити принете жртве за сваког од њих.

Павле ухаћен

²⁷ Када је тих седам дана већ готово прошло, видеше га у Храму неки Јудеји из Азије, па узбунише сав народ и зграбише га.

²⁸ »Израелци, помагајте!« повикаше. »Ово је онај који свуда све људе учи против нашег народа, нашег закона и овог места! Чак је и Грке увео у Храм и оскврнавио ово свето место!«

²⁹ Пре тога су, наима, видели Трофима Ефесца с њим у граду, па су мислили да га је Павле и у Храм увео.

³⁰ Цео град се ускомеша и народ се стрча са свих страна. Павла зграбише, па га извукоше из Храма. А врата се истог часа затворише.³¹ Док су они покушавали да га убију, стиже глас до главног заповедника чете да је цео Јерусалим у пометњи.³² Он одмах узне војнике и капетане, па се стрча до њих, а

†† После тога Дословно: После тих дана.

они, кад видеше заповедника и војнике, престадоше да ударају Павла.

³³ Заповедник приђе Павлу, ухвати га и нареди да га вежу са два ланца, па поче да се распитује ко је он и шта је учинио. ³⁴ А из гомиле су једни викали једно, а други друго. Пошто због метежа није могао ништа поуздано да утврди, заповедник нареди да Павла одведу у касарну. ³⁵ Када је Павле стигао до степеништа, народ је толико насртао да су војници морали да га понесу. ³⁶ Силан народ је, наиме, ишао за њим и викао: »Погуби га!«

Павле се брани пред народом

³⁷ Када је требало да га уведу у касарну, Павле упита заповедника: »Да ли смем нешто да ти кажем?«

А овај рече: »Зар знаш грчки? ³⁸ Онда ти ниси онај Египћанин који је пре неколико дана дигао буну и у пустињу повео четири хиљаде сикарија?«

³⁹ »Ја сам Јудејин из Тарса у Киликији«, рече Павле, »грађанин знаменитог града. Молим те, дозволи ми да се обратим народу.«

⁴⁰ Када му је заповедник дозволио, Павле стаде на степениште и махну руком народу, па настаде тајац. Он онда проговори на хебрејском језику и рече:

22 »Браћо и очеви, саслушајте сада моју одбрану.«

² Када су чули да им се обраћа на хебрејском језику, они се још више утишаше.

Он рече: ³ »Ја сам Јудејин, рођен у Тарсу у Киликији, али сам одрастао у овом граду. Код Гамалилових ногу сам васпитан тачно по Закону праотаца. Ревносно сам служио Богу као и сви ви данас.

⁴ Следбенике овога Пута прогонио сам до смрти. Мушкарце и жене сам окивао и предавао у тамнице, ⁵ као што првосвештеник и све старешине могу да посведоче. Од њих сам добио писма за браћу у Дамаску, па сам пошао да оне који су тамо били доведем у Јерусалим у оковима да буду кажњени.«

Павле говори о свом обраћењу

(Дап 9,1-19; 26,12-18)

⁶ »Али, док сам путовао и приближавао се Дамаску, око поднева силна светлост са неба изненада засја око мене.

⁷ »Падох на земљу и зачух глас како ми говори: ‚Савле, Савле, зашто ме прогониш?‘

⁸ »Ја упитах: ‚Ко си ти, Господе?‘

»А он ми рече: ‚Ја сам Исус Назарећанин, кога ти прогониш.‘

⁹ »Моји сапутници су видели светлост, али нису чули глас онога који ми је говорио.

¹⁰ »Шта да учиним, Господе? упитах.

»А Господ ми рече: ‚Устани и иди у Дамаск. Тамо ће ти бити речено све што ти је одређено да учиниш.‘

¹¹ »Како нисам видео, због сјаја оне светлости, моји сапутници ме поведоше за руку, па тако уђох у Дамаск.

¹² »А неки Ананија, човек побожан по Закону и веома угледан међу свим Јудејима који су тамо становали, ¹³ дође к мени, стаде поред мене и рече ми: ‚Брате Савле, прогледај!‘ И ја истог часа прогледах и видех га.

¹⁴ »Он рече: ‚Бог наших праотаца предодредио те је да упознаш његову вољу, да видиш Праведника и да чујеш глас из његових уста. ¹⁵ Јер, ти ћеш му пред свим људима бити сведок за оно што си видео и чуо. ¹⁶ А сад, шта чекаш? Устани и крсти се, и спери своје грехе, призивајући његово име.‘«

Павлово послање незнабошцима

¹⁷ »Када сам се вратио у Јерусалим и молио се у Храму, падох у занос ¹⁸ и видех Господа.

»‚Пожури‘, рече ми, ‚и одмах иди из Јерусалима, јер неће прихватити твоје сведочанство о мени.‘

¹⁹ »Ја рекох: ‚Господе, они знају да сам бацао у тамнице и тукао по синагогама оне који у тебе верују. ²⁰ И када се проливала крв твога сведока Стефана, и ја сам тамо стајао, одобравајући и чувајући одећу оних који су га убијали.‘

²¹ »А он ми рече: ‚Хајде! Послаћу те далеко – незнабошцима.‘«

Павле римски грађанин

²² Слушали су га до ове речи, а онда повикаше: »Уклони таквога са земље! Не треба да живи!«

²³ Док су они викали, витлали огртачима и бацали прашину у ваздух, ²⁴ заповедник нареди да Павла одведу у касарну, избичују га и испитају, да би дознао зашто су тако викали на њега.

²⁵ Али, када су га полегли и везали каишевима, Павле упита капетана који је тамо стајао: »Зар смете да бичујете римског грађанина коме још није суђено?«

²⁶ Када је капетан то чуо, приђе заповеднику и обавести га рекавши: »Шта то хоћеш да урадиш? Овај човек је римски грађанин.«

²⁷ Заповедник приђе Павлу и упита: »Реци ми, јеси ли ти римски грађанин?«

»Јесам«, одговори Павле.

²⁸ »Мене је стајало прилично новца да стекнем ово грађанство«, рече заповедник.

А Павле одврати: »Ја сам се с њим и родио.«

²⁹ И одмах од њега одступише они који су хтели да га испитају. А заповедник се уплаши када је сазнао да је Павле, кога је он везао, римски грађанин.

Павле пред Синедрионом

³⁰ Сутрадан га заповедник ослободи, а пошто је хтео поуздано да сазна за шта га Јудеји оптужују, нареди првосвештеницима и целом Синедриону

да се окупе, па доведе Павла и постави га пред њих.

23 Павле погледа у Синедрион, па рече: »Браћо, ја сам све до дана данашњег са потпуно чистом савешћу живео служећи Богу.«

² На то првосвештеник Ананија нареди онима који су стајали до њега да Павла ударе по устима.

³ Тада му Павле рече: »Тебе ће ударити Бог, зиде окречени! И ти си сео овде да ми судиш по Закону, а противно Закону наређујеш да ме ударе!«

⁴ »Зар се усуђујеш да вређаш Божијег првосвештеника!« рекоше присутни.

⁵ А Павле рече: »Нисам знао, браћо, да је првосвештеник. Јер, записано је: ,Не говори рђаво о поглавару свога народа.«[†]

⁶ Тада Павле, знајући да су неки од њих садукееји, а други фарисеји, повика у Синедриону: »Браћо, ја сам фарисеј, син фарисеја! Суди ми се због наде у васкрсење мртвих!«

⁷ И, када је то рекао, настаде препирка између фарисеја и садукееја, и окупљени се поделише. ⁸ Садукееји, наиме, говоре да нема васкрсења, ни анђела, ни духа, а фарисеји све то признају.

⁹ Диге се силна граја, а неки учитељи закона из фарисејске странке устадоше, па почеше жестоко да расправљају, говорећи: »Не налазимо да је овај човек учинио неко зло. Јер, шта ако му је говорио дух или анђеос?«

¹⁰ Када се препирка веома заоштрила, заповедник се уплаши да ће Павла растргнути, па нареди да војници сиђу и да га на силу уклоне од њих и одведу у касарну.

¹¹ Следеће ноћи Господ стаде пред Павла и рече: »Само храбро. Јер, како си о мени сведочио у Јерусалиму, тако треба да сведочиш и у Риму.«

Завера против Павла

¹² Када је свануло, Јудеји сковаше заверу и заклеше се да неће ни јести ни пити док Павла не убију.

¹³ А оних који су сковали заверу било је више од четрдесет.

¹⁴ Они одоше првосвештенику и старешинама и рекоше: »Свечано смо се заклели да ништа не окусимо док не убијемо Павла. ¹⁵ Стога сада ви и Синедрион поднесите захтев заповеднику да вам га доведе, под изговором да бисте хтели тачније да испитате његов случај, а ми смо спремни да га убијемо пре него што стигне овамо.«

¹⁶ Али син Павлове сестре чу за ову заверу, па оде, уђе у касарну и то јави Павлу.

¹⁷ Павле позва к себи једног капетана и рече: »Одведи овог младића заповеднику, јер има о нечему да га обавести.«

¹⁸ Капетан га узе и одведе заповеднику и рече: »Затвореник Павле ме је позвао к себи и замолио ме да ти доведем овог младића, јер има о нечему да те обавести.«

[†] 2. Мојс 22,28

¹⁹ Заповедник узе младића за руку, па га одведе на страну и упита: »О чему имаш да ме обавестиш?«

²⁰ А он рече: »Јудеји су се договорили да те замоле да сутра доведеш Павла у Синедрион, под изговором да хоће тачније о њему да се распитају. ²¹ Ти, дакле, не дај да те они наговоре, јер више од четрдесет њих вреба на њега у заседи. Заклели су се да неће ни јести ни пити док га не убију. И већ сад су спремни, само чекају твој пристанак.«

²² Тада заповедник отпусти младића, наредивши му: »Ником не причај да си ме о овоме обавестио.«

Павле премештен у Кесарију

²³ Онда позва двојицу својих капетана и рече: »Спремите две стотине војника, седамдесет коњаника и две стотине копљаника да у девет сати вечерас^{††} крену у Кесарију. ²⁴ Опремите и јахаће животиње на којима ће јахати Павле и безбедно га отпремите намеснику Феликсу.«

²⁵ Потом написа писмо следеће садржине: ²⁶ »Клаудије Лисија, уваженом намеснику Феликсу, поздрав.

²⁷ Овог човека су ухватили Јудеји и хтели су да га убију, али ја сам дошао са својим војницима и избавио га пошто сам сазнао да је римски грађанин.

²⁸ Желео сам да сазнам за шта га оптужују, па сам га одвео у њихов Синедрион. ²⁹ Утврдио сам да га оптужују због неких спорних питања из њиховог закона и да није крив ни за шта што би заслуживало смрт или тамницу. ³⁰ А кад ми је јављено да је против њега скована завера, одмах сам га послао теби, а његове тужитеље сам упутио да теби кажу за шта га оптужују.«

³¹ Војници по заповести узеше Павла и ноћу га одведоше у Антипатриду. ³² Сутрадан оставише коњанике да с њим продуже даље, а они се вратише у касарну. ³³ Када су стигли у Кесарију, предадоше намеснику писмо и доведоше Павла пред њега. ³⁴ Намесник прочита писмо, па га упита из које је покрајине.

Када је чуо да је из Киликије, ³⁵ рече: »Саслушаћу те када стигну твоји тужитељи«, па нареди да га чувају у Иродовом двору.

Павле пред Феликсом

24 Пет дана касније, у Кесарију стигоше првосвештеник Ананија и неколико старешина са неким Тертулом, адвокатом, па намеснику изнесе оптужбе против Павла.

² Када су Павла позвали да уђе, Тертул поче да га оптужује, говорећи: »Ми уживамо велики мир захваљујући теби, а твоја далековидост је донела побољшања овом народу,³ и ми то, уважени Феликсе, на сваки начин и на сваком месту са свом захваљношћу признајемо. ⁴ Али, да те више не замарам.

^{††} у девет сати вечерас Дословно: од трећег часа ноћи.

Молим те да нас у својој доброту укрлатко саслушаш.

⁵ »Открили смо, наине, да је овај човек права ку-га. Он подстиче буне међу Јудејима свуда по свету и коловођа је назаренске секте. ⁶ Чак је и Храм покушао да оскврнави, али смо га ухватили. ⁷ ⁸ Ако га испиташ, моћи ћеш и сâм од њега да сазнаш све за шта га оптужујемо.«

⁹ А Јудеји га подржаше, потврђујући да је све то тачно.

¹⁰ Када му је намесник махнуо да говори, Павле рече: »Пошто знам да си већ много година судија у овом народу, мирне душе износим своју одбрану.

¹¹ Можеш да провериш да нема више од дванаест дана како сам стигао у Јерусалим да се поклоним Богу. ¹² Нису ме затекли да се с неким препирем у Храму, ни да буним народ по синагогама или у граду ¹³ и не могу да ти докажу оно за шта ме сада оптужују. ¹⁴ Али, ово ти признајем: Богу наших пратоца служим у складу са Путем, који зову сектом. Верујем у све што је у складу са Законом и што је записано у Пророцима. ¹⁵ И ја имам наду у Бога, као што је и ови сами имају – да ће бити васкрсење и праведних и неправедних. ¹⁶ Зато се увек веома трудим да ми савест буде чиста пред Богом и људима.

¹⁷ »Дошао сам после неколико година да свом народу донесем помоћ и да принесем жртве. ¹⁸ Док сам то чинио, затекоше ме у Храму, очишћена, а не са гомилом или у метежу. ¹⁹ Али неки Јудеји из Азије... они би требало да се нађу пред тобом и изнесу своје оптужбе, ако шта имају против мене. ²⁰ Или, нека ови овде кажу који су мој злочин нашли кад сам стајао пред Синедрионом, ²¹ осим ако то није оно што сам повикао док сам стајао међу њима: ‚Ви ми данас судите због васкрсења мртвих‘.«

²² Тада Феликс, који је био добро обавештен о Путу, одгоди саслушање, рекавши: »Када дође заповедник Лисија, решићу ваш случај.«

²³ Онда нареди капетану да Павла чувају, али да има неке олакшице и да ником од његових не бране да се стара о њему.

²⁴ Неколико дана касније, дође Феликс са својом женом Друсилом, која је била Јудејка, па посла по Павла. Слушао га је како говори о вери у Исуса Христа, ²⁵ али када је Павле почео да расправља о праведности, уздржљивости и будућем суду, Феликса обузе страх, па рече: »Сад иди, а кад нађем времена, позваћу те.«

²⁶ Уз то се надао да ће му Павле дати новца. Зато га је често позивао и разговарао с њим.

²⁷ После две године, Феликса наследи Поркије Фест. А пошто је желео да угоди Јудејима, Феликс остави Павла у оковима.

† У неким рукописима стоји: *ухватили и хтели смо да му судимо по нашем закону.* ⁷ Али, дође заповедник Лисија и са великом силом га оте из наших руку ⁸ и нареди његовим тужитељима да дођу пред тебе.

Павле пред Фестом

25 Три дана по свом доласку у покрајину ^{††}, Фест оде из Кесарије у Јерусалим. ² Тамо му првосвештеници и јудејски поглавари изнесе своје оптужбе против Павла и замолише га ³ да им учини услугу и Павла премести у Јерусалим – пошто су спремали заседу да га на путу убију.

⁴ Али Фест одговори да Павла чувају у Кесарији и да ће ускоро и он сам онамо.

⁵ »Нека неки од ваших вођа пођу са мном«, рече, »и нека човека оптуже ако је за нешто крив.«

⁶ Пошто је код њих провео не више од осам или десет дана, оде у Кесарију. Већ сутрадан седе на судијску столицу и нареди да доведу Павла. ⁷ Када се Павле појавио, окружише га Јудеји који су дошли из Јерусалима и изнесе многе озбиљне оптужбе против њега, које нису могли да докажу.

⁸ А Павле се овако бранио: »Нисам се ничим огрешо о јудејски Закон, ни о Храм, ни о цара.«

⁹ Али Фест, пошто је хтео да угоди Јудејима, рече му: »Хоћеш ли да идеш у Јерусалим, да ти се тамо преда мном суди за ово?«

¹⁰ »Ја стојим пред царским судом«, рече Павле, »и овде треба да ми се суди. Јудејима нисам учинио никакво зло, као што и сâм добро знаш. ¹¹ Ако сам крив, или ако сам учинио нешто што заслужује смрт, не бежим од смрти. Али, ако су неосноване оптужбе које ови људи износе против мене, нико ме не може изручити њима. Улажем призив цару.«

¹² Пошто се посаветовао са својим већем, Фест одговори: »Цару си уложио призив, цару ћеш и ићи.«

Павле пред Агрипом и Верником

¹³ Неколико дана касније, у Кесарију стигоше цар Агрипа и Верника да поздраве Феста.

¹⁴ Пошто су се тамо задржали више дана, Фест изложи цару Павлов случај, говорећи: »Овде је неки човек кога је Феликс оставио као затвореника.

¹⁵ Кад сам био у Јерусалиму, оптужише га првосвештеници и јудејске старешине и затражише да буде осуђен. ¹⁶ Ја им рекох да код Римљана није обичај да некога изруче пре него што се он, оптужени, суочи са тужитељима и добије прилику да се брани од оптужбе. ¹⁷ Стога нисам одуговлачио када су дошли овамо са мном, него одмах сутрадан седох на судијску столицу и наредих да доведу тог човека.

¹⁸ Његови тужитељи га окружише, али га не оптужише ни за један злочин који сам ја очекивао, ¹⁹ него су се с њим препирали о питањима њихове вере и о неком Исусу, који је умро, мада Павле тврди да је жив. ²⁰ Не сналазећи се у таквој препирци, упитао сам га да ли би хтео да иде у Јерусалим, па да му се тамо суди за то. ²¹ Али, пошто се Павле позвао на своје право да га ми чувамо до одлуке његовог ве-

†† покрајину То јест: Јудеју.

личанства, наредих да буде чуван док га не пошаљем цару.»

²² Тада Агрипа рече Фесту: »И сâм бих волео да чујем тог човека.«

А овај рече: »Чућеш га сутра.«

²³ Сутрадан Агрипа и Верника дођоше у великом сјају и, са главним заповедницима и градским угледницима, уђоше у судницу, а Фест нареди да доведу Павла.

²⁴ Тада Фест рече: »Царе Агрипа, и сви ви који сте присутни, погледајте овог човека. Због њега ме салеће цела јудејска заједница, и у Јерусалиму и овде, и виче да он више не треба да живи. ²⁵ Али ја нисам нашао да је он учинио нешто што заслужује смрт, а пошто је он сам уложио призив његовом величанству, одлучио сам да га пошаљем. ²⁶ Пошто немам ништа одређено о њему да напишем господару, извео сам га пред вас – пре свега пред тебе, царе Агрипа – да бих после овог испитивања имао шта да напишем. ²⁷ Мислим, наиме, да је неразумно послати затвореника, а не навести за шта се окривљује.«

Павле се брани пред Агрипом

26 Тада Агрипа рече Павлу: »Допушта ти се да говориш у своју одбрану.«

Павле испружи руку и поче своју одбрану: ² »Царе Агрипа, сматрам се срећним што ћу данас пред тобом да се браним од свега онога за шта ме Јудеји оптужују, ³ поготово зато што ти знаш све јудејске обичаје и спорна питања. Стога те молим да ме стрпљиво саслушаш.

⁴ »Свим Јудејима је познат мој живот, који сам од своје најраније младости провео у свом народу, у Јерусалиму. ⁵ Одавно ме познају и могли би, кад би хтели, да посведоче да сам, као фарисеј, живео у складу са захтевима најстроже странке наше вере. ⁶ А сада стојим пред судом због наде у обећање које је Бог дао нашим праоцима ⁷ и чијем испуњењу се нада наших дванаест племена, свесрдно и даноноћно служећи Богу. Због те наде, царе, Јудеји ме оптужују. ⁸ Зашто сматрате невероватним да Бог васкрсава мртве?

⁹ »И ја сам мислио да свим силама треба да се борим против имена Исуса Назарећанина. ¹⁰ Ево шта сам чинио у Јерусалиму: многе свете сам бацио у тамницу пошто сам добио овлашћење од првосвештеника. А кад су их убијали, ја сам са тим био сгласан. ¹¹ И по свим синагогама мучењем сам их присиљавао да хуле. До те мере сам био бесан на њих да сам их прогонио и у страним градовима.«

Павле говори о свом обраћењу

(Дап 9,1-19; 22,6-16)

¹² »Тако сам, са овлашћењем и одобрењем првосвештеника, ишао и у Дамаск. ¹³ Усред бела дана, царе, док сам путовао, видех светлост са неба, која сјајније од сунца обасја мене и моје сапутнике.

¹⁴ Сви попадасмо на земљу, а ја зачух глас како ми на хебрејском језику говори: »Савле, Савле, зашто ме прогониш? Тешко је против остана ритати се!

¹⁵ »Ја упитах: »Ко си ти, Господе?«

»А Господ рече: »Ја сам Исус, кога ти прогониш.

¹⁶ Него, устани и стани на ноге. Показао сам ти се да те поставим за служитеља и сведока овога што си од мене видео и онога што ћу ти још показати.

¹⁷ Ја ћу те избављати од твог народа и од незнабожаца, којима те шаљем ¹⁸ да им отвориш очи, да се од таме окрену светлости и од Сатанине власти Богу и да верујући у мене приме опроштење грехâ и удео међу освештанима.

¹⁹ »Зато, царе Агрипа, нисам био непокоран небеском виђењу, ²⁰ него сам, прво онима у Дамаску, онда онима у Јерусалиму и по целој јудејској земљи, па незнабошцима, проповедао да се покају и окрену Богу и да чине дела достојна покајања.

²¹ »Због тога су ме Јудеји ухватили док сам био у Храму и покушали да ме убију. ²² Али, с Божијом помоћи до дана данашњег сведочим и малом и великом, не говорећи ништа осим оног што су Пророци и Мојсије рекли да ће се догодити: ²³ да ће Христос страдати и, као први који је васкрсао из мртвих, објавити светлост нашем народу и незнабошцима.«

²⁴ Док се он тако бранио, Фест повика: »Булазниш, Павле! Велика ученост ти је помутила разум.«

²⁵ »Не булазним, уважени Фесте«, одговори Павле, »него истините и разумне речи говорим. ²⁶ Цар је у ово добро упућен и њему могу да говорим слободно. Не верујем да му је било шта од овог непознато, јер то се није догодило у неком запећку. ²⁷ Царе Агрипа, верујеш ли пророцима? Знаш да верујеш.«

²⁸ Тада Агрипа рече Павлу: »Још мало и убедићеш ме да постанем хришћанин!«

²⁹ »Мало или много«, рече Павле, »ја се молим Богу да не само ти већ и сви ови који ме данас слушају постану као ја – изузев ових окова.«

³⁰ Тада устадоше цар, намесник, Верника и они који су с њима седели, ³¹ па, када су се повукли, разговарали су међу собом, говорећи: »Овај човек не чини ништа што заслужује смрт или окове.«

³² А Агрипа рече Фесту: »Да није уложио призив цару, могао би да буде ослобођен.«

Павле плови у Рим

27 Када је одлучено да отпловимо у Италију, Павла и неке друге затворенике предадоше капетану Царске чете који се звао Јулије. ² Укрцасмо се на једну адрамитску лађу која је ишла до места у азијском приморју и отпловисмо. А с нама је био и Аристарх, Македонац из Солуна. ³ Сутрадан пристадосмо у Сидону, а Јулије, који је човечно поступао с Павлом, допусти му да оде до својих пријатеља, да се ови побрину за његове потребе.

⁴ Када смо се одвезли оданде, запловисмо у заветрини Кипра, јер смо имали противан ветар. ⁵ Препловисмо море дуж обала Киликије и Памфилије и

стигосмо у Миру Ликијску.⁶ Тамо капетан нађе једну александријску лађу која је ишла за Италију, па нас укрца на њу.

⁷ Неколико дана смо пловили споро и једва се примакосмо Книду. Пошто нам ветар није допуштао да пристанемо, код Салмоне уђосмо у заветрину Крита,⁸ па, пловећи дуж њега, на једвите јаде стигосмо до места званог Добра Пристаништа, близу којег је био град Ласеја.

⁹ Много времена је било изгубљено и пловидба је већ постала погибелна, јер је и Пост био прошао, па Павле поче да их опомиње.

¹⁰ »Људи«, рече им, »видим да ће наше путовање бити веома тегобно и да ће донети велику штету не само терету и лађи већ и нашим животима.«

¹¹ Али капетан је више веровао кормилару и власнику лађе него Павловим речима.¹² Пошто лука није била погодна за зимовање, већина одлучи да се отплови оданде и да се, буде ли могуће, стигне до Феникса, критске луке која гледа на југозапад и северозапад.

Олуја

¹³ Када је задувао слаб јужни ветар, помислише да ће остварити свој наум, па дигоше сидро и заплочише дуж обале Крита.¹⁴ Али недуго затим са острва задува олујни ветар звани североисточњак,¹⁵ захвати лађу, која није могла да му се одупре, па пустисмо да нас носи.¹⁶ Док смо пловили у заветрини острвца које се зове Клауда, тешком муком дохватисмо чамац.¹⁷ Дигоше га на палубу, па ужади-ма опасаше лађу. Плашећи се да се не насучу у Сирти, спустише главно сидро, и тако их је даље носило.

¹⁸ Пошто нас је олуја жестоко захватила, сутрадан почеше да избацују товар,¹⁹ а трећег дана избацисше бродску опрему.²⁰ Пошто се ни сунце ни звезде не показаше неколико дана, а олуја није попуштала, нестаде сваке наде да ћемо се спасти.²¹ А већ дуго се није ни јело.

Тада Павле стаде пред њих и рече: »Људи, требало је послушати мене и не испловљавати са Крита. Тада бисте избегли ову невољу и штету.²² Али и сад вам саветујем да се разведрите, јер ниједан од вас неће изгубити свој живот, само ће лађа бити изгубљена.²³ Ноћас, наиме, стаде пред мене анђео Бога коме припадам и коме служим²⁴ и рече: 'Не бој се, Павле. Ти треба да станеш пред цара. И, ево, Бог ти је поклатио све ове који с тобом плове.'²⁵ Зато, разведрите се, људи, јер верујем Богу да ће бити баш тако како ми је речено.²⁶ Само, треба да се насучемо на једно острво.«

Бродолом

²⁷ Четрнаесте ноћи откако нас је носило по Адрији †, морнари наслутише да је копно близу,²⁸ па бацисше висак и измерише двадесетхвати †† дубине. Ма-

ло касније поново бацише висак и измерише петнаестхвати ‡. ²⁹ Плашећи се да не налетимо на гребене, спустише четири сидра са крме, једва чекајући да сване.

³⁰ Када су, с намером да побегну, морнари спустили чамац у море, претварајући се да желе да спусте нека сидра с прамца,³¹ Павле рече капетану и војницима: »Ако ови људи не остану на броду, ви се нећете спасти.«

³² Тада војници пресекоше ужад чамца и пустише га да падне.

³³ Пред свануће, Павле поче све да их наговара да нешто поједу говорећи: »Данас је четрнаести дан како чекате у неизвесности, без јела, ништа не окусиши. ³⁴ Сада вас молим да једете, јер је то за ваше спасење. А ниједном од вас неће пасти ни длака с главе.«

³⁵ И то рекавши, узео хлеб и пред свима захвали Богу, па га изломи и поче да једе.³⁶ Сви се разведрисше, па се и сами прихватише јела.³⁷ А на лађи је било укупно две стотине седамдесет шест људи.³⁸ Пошто су се најели, почеше да растеређују лађу бацајући жито у море.

³⁹ Када је свануло, не препознаше копно, али угледаше једну увалу са пешчаном обалом, па одлучише, буде ли могуће, да на њу навезу лађу.⁴⁰ Одвезаше сидра и пустише их у море, а истовремено олабавише ужад на крмама. Онда предње једро разапеше према ветру и заплочише ка обали,⁴¹ али лађа налете на гребен и насука се. Прамац се заглави и остаде непокретан, а крма се ломила под силином таласа.

⁴² Тада војници хтедоше да побију затворенике, да неки не би отпливао и побегао.⁴³ Али капетан је хтео да спасе Павла, па осујети њихов наум. Он нареди да они који знају да пливају први скоче у море и изађу на обалу,⁴⁴ а остали на даскама или олупинама лађе. Тако сви безбедно стигосше на копно.

На Малти

28 Када смо се тако спасли, сазнасмо да се острво зове Малта.² Домороци нам исказаше необичну љубазност. Наложисше ватру и све нас примише, јер је почела киша и било је хладно.³ Павле накупи нарамак грана, али, док га је стављао на ватру, због врелине изађе змија и припи му се уз руку.

⁴ Када су домороци видели како му змија виси са руке, рекоше један другом: »Мора да је овај човек убица. Спасео се од мора, али Правда му не дâ да живи.«

⁵ Али Павле отресе животињу у ватру и ништа му није било.⁶ А они су очекивали да ће да отекне или да ће одједном да падне мртав. Када су, после дугог

† Адрији У оно време се назив »Адрија« односио и на Јадран и на део Медитерана који се простире далеко на југ од Италије.
†† двадесетхвати Око 37 метара. ‡ петнаестхвати Око 27 метара.

чекања, видели да му се ништа необично није десило, променише мишљење, па почеше да говоре да је бог.

⁷ А у близини се налазило имање поглавара острва, који се звао Публије. Он нас прими у свој дом и три дана нас је љубазно гостио. ⁸ А Публијев отац је лежао, јер су га мучиле грозница и срдобоља. Павле уђе код њега, помоли се, па положи руке на њега и излечи га. ⁹ После тога почеше да долазе и други болесни са острва, и беху излечени. ¹⁰ Због тога нам указаше многе почести, а кад смо одлазили, снабдеше нас оним што нам је било потребно.

Долазак у Рим

¹¹ Отпловили смо три месеца касније на једној александријској лађи која је презимила на острву, а заштитни знак су јој били Диоскури †. ¹² Стигосмо у Сиракузу, где ошадосмо три дана. ¹³ Оданде испловисмо и стигосмо у Регијум. Сутрадан задува јужни ветар, па за два дана стигосмо у Путеоле. ¹⁴ Тамо нађосмо браћу, која нас замолише да код њих останемо седам дана. Тако стигосмо и у Рим. ¹⁵ Тамошња браћа сазнаше за наш долазак, па нам изађоше у сусрет све до Апијевог Трга и Три Крчме. Када их је Павле угледао, захвали Богу и охрабри се. ¹⁶ Када смо ушли у Рим, Павлу допустише да станује одвојено, са једним војником који га је чувао.

Павле проповеда у Риму

¹⁷ После три дана, Павле позва истакнуте Јудеје, па, када су се окупили, рече им: »Браћо, иако нисам учинио ништа против нашег народа ни против обичаја наших праотаца, у Јерусалиму ме окованог предадоше Римљанима. ¹⁸ Они ме испиташе и хтедоше да ме ослободе, јер нисам био крив ни за шта што заслужује смрт. ¹⁹ Али Јудеји се успротивише, па сам био приморан да уложим призив цару – али не да бих изнео неку оптужбу против свог народа.

† Диоскури То јест: Близанци; Кастор и Полукс.

²⁰ То је разлог што сам вас замолио да дођете да разговарам с вама, јер сам због Израелове наде окован овим ланцем.«

²¹ »Нисмо о теби примили никакво писмо из Јудеје«, рекоше му они, »и нико од браће која стижу оданде није о теби јавио или рекао нешто лоше.

²² Али, волели бисмо да од тебе чујемо шта ми-слиш, јер знамо да се против ове секте свуда говори.«

²³ Тако одредише један дан, па још више њих дође к њему у стан. Он им је излагао и сведочио о Божијем царству и од јутра до вечери их из Мојсијевог закона и Пророка уверавао у све што се односи на Исуса. ²⁴ Његове речи уверише неке, али други не повероваше. ²⁵ Тако несложни међу собом, почеше да се разилазе када је Павле рекао: »Како је добро Свети Дух рекао када је преко пророка Исаије говорио о вашим праоцима:

²⁶ »Иди овом народу и реци:

Слушаћете и слушати,
али нећете разумети;
гледаћете и гледати,
али нећете видети.

²⁷ Јер, отврднуло је срце овог народа,

ушима једва чују
и очи су затворили.

Иначе би очима видели,
ушима чули,

срцем разумели и обратили се,
и ја их излечио.' ††

²⁸ »Треба, дакле, да знате да је ово Божије спасење послано незнабошцима – они ће чути.« ²⁹ †

³⁰ Павле је две пуне године остао у свом унајмљеном стану. Тамо је примао све који су му долазили ³¹ и смело и несметано проповедао Божије царство и учио их о Господу Исусу Христу.

†† Ис 6,9-10 † У неким рукописима стоји: ²⁹ Када је то рекао, Јудеји одоше, жестоко се препирући међу собом.

Римљанима

1 Павле, слуга Христа Исуса, позван за апостола, одређен за Божије еванђеље, ² које је Бог унапред обећао преко својих пророка у Светим писмима, ³ еванђеље о његовом Сину, који је по телу Давидов потомак, ⁴ о Исусу Христу, нашем Господу, постављеном за Сина Божијег по Духу светости, у сили, васкрсењем из мртвих. ⁵ Кроз њега смо добили милост и апостолство да у његово име послушности вере приведемо све незнабошце, ⁶ међу којима сте и ви позвани Исусу Христу.

⁷ Свима у Риму који су драги Богу и позвани да буду свети:

милост вам и мир од Бога, нашег Оца, и Господа Исуса Христа.

Павлова жеља да посети Рим

⁸ Пре свега захваљујем своје Богу кроз Исуса Христа за све вас, јер се о вашој вери говори по целом свету. ⁹ Бог, коме својим духом служим објављујући еванђеље његовог Сина, сведок ми је да вас се не престано сећам. ¹⁰ Увек се у својим молитвама молим да ми, ако буде Божија воља, некако пође за руком да дођем к вама.

¹¹ Чезнем да вас видим и да вам дам неки духовни дар за ваше учвршћење, ¹² то јест да се међусобно ободримо заједничком вером, и вашом и мојом. ¹³ Не бих желео да не знате, браћо, да сам много пута намеравао да дођем к вама, да и међу вама уверем неки плод као и међу другим незнабошцима, али сам све досад био спречен.

¹⁴ Дужан сам и Грцима и варварима, и мудрима и неразумнима, ¹⁵ стога сам спреман да и вама у Риму објавим еванђеље.

Снага еванђеља

¹⁶ Не стидим се, наима, еванђеља, јер оно је Божија сила за спасење свакоме ко верује – прво Јудејину, па Грку. ¹⁷ У њему се открива Божије дело праведности, од почетка до краја засновано на вери †, као што је и записано: »Праведник ће живети од вере.« ††

Кривица човечанства

¹⁸ Са неба се открива Божији гнев против сваке безбожности и неправедности људи, који својом неправедношћу спутавају истину. ¹⁹ Јер, оно што се

† од почетка ... вери Дословно: из вере ка вери. †† Авак 2,4

о Богу може сазнати, очигледно им је – Бог им је то учинио очигледним. ²⁰ Од стварања света, Божије невидљиве особине – његова вечна сила и божанство – могу се јасно сагледати у ономе што је створено, па људи немају изговора.

²¹ Иако су упознали Бога, нису га као Бога славили ни захваљивали му, него су им мисли постале жалове, а неразумно срце им се помрачило. ²² Правећи се мудри, постали су луди, ²³ па су славу бесмртнога Бога заменили сликом и обличјем смртнога човека, птица, четвороножаца и гмизаваца.

²⁴ Зато их је Бог у појудама њиховог срца препустио нечистоти, да међусобно обешчашћују своја тела. ²⁵ Они су лажу заменили Божију истину, па су славили и служили оном што је створено, а не Створитељу, који је благословен до века. Амин.

²⁶ Због тога их је Бог препустио њиховим срамним страстима. Њихове жене су природно полно општење замениле неприродним. ²⁷ Тако исто су и мушкарци напустили природно општење са женом и изгарали од пожуде један за другим. Мушкарци су с мушкарцима чинили срамна дела и на себе навукли заслужену казну за своју заблуду.

²⁸ Пошто спознање Бога нису сматрали вредним, Бог их је препустио њиховом изопаченом уму, да чине оно што је недолично. ²⁹ Пуни сваке неправедности, покварености, похлепе, злоће, зависти, убиства, свађе, преваре, злонамерности, оговарања, ³⁰ клеветници, богомрсци, дрски, охоли, разметљиви, измишљачи зала, родитељима непокорни, ³¹ неразумни, непоуздани, безосећајни и немилосрдни, ³² иако знају за праведну Божију одредбу да заслужују смрт они који то чине, они не само да то чине него и одобравају другима који то чине.

Божији праведни суд

2 Зато немаш изговор, човече који судиш, ма ко да си. Јер, самим тим што судиш неком другом, самога себе осуђујеш, пошто и ти који судиш чиниш то исто. ² А ми знамо да је Божија осуда оних који то чине заснована на истини. ³ Зар мислиш, човече који судиш онима који то чине, а чиниш то исто, да ћеш измаћи Божијем суду? ⁴ Или можда презиреш богатство његове доброте, трпељивости и стрпљења, не схватајући да те његова доброта води покајању?

⁵ Али, због своје тврдоглавости и срца које се не каје, нагомилаваш на себе гнев за Дан гнева, када

ће се открити Божији праведни суд.⁶ Бог ће сваком узвратити према његовим делима.⁷ Онима који истрајно чине добро тражећи славу, част и нераспадљивост, даће вечни живот,⁸ а онима који пркосе и не поковавају се истини, а поковавају се неправди – гнев и срџбу.⁹ Невоља и тескоба на сваког човека који чини зло, прво на Јудејина, па на Грка,¹⁰ а слава, част и мир свакоме ко чини добро, прво Јудејину, па Грку,¹¹ јер Бог не гледа ко је ко.

¹² Они који су без Закона згрешили, без Закона ће и пропасти. А онима који су под Законом згрешили, по Закону ће се и судити.¹³ Јер, пред Богом нису праведни они који слушају Закон, него ће бити оправдани они који Закон извршавају.¹⁴ (Када, на име, незнабошци, који немају Закон, по природи извршавају Закон, онда су они, иако немају Закон, сами себи закон.¹⁵ Они показују да им је у срцу записано оно што Закон тражи, а о томе сведочи њихова савест и њихове мисли када се међусобно оптужују и бране.)¹⁶ То ће бити онога Дана када ће Бог, преко Исуса Христа, по мом еванђељу, судити људским тајнама.

Јудеји и Закон

¹⁷ Али, ако ти себе зовеш Јудејиним, ослањаш се на Закон и хвалиш се Богом,¹⁸ знаш његову вољу и просуђујеш шта је боље, јер добијаш поуку из Закона,¹⁹ и ако си уверен да си вођа слепима, светлост онима који су у тами,²⁰ васпитач неразумних, учитељ нејачи, који у Закону има оличење знања и истине,²¹ зашто, дакле, ти који учиш друге, самога себе не поучиш? Ти који проповедаш да не треба красти, сâм крадеш.²² Ти који говориш да се не чини прељуба, сâм чиниш прељубу. Ти коме су одвратни идоли, пљачкаш храмове.²³ Ти који се хвалиш Законом, кршећи Закон не поштујеш Бога –²⁴ као што је и записано: »Због вас се међу незнабошцима погрђује Божије име.«[†]

²⁵ Обрезање има вредност ако извршаваш Закон. Али, ако кршиш Закон, твоје обрезање је постало необрезање.²⁶ Ако се, дакле, необрезани придржава одредби Закона, зар се његово необрезање неће сматрати обрезањем?²⁷ Тако ће онај ко није телесно обрезан, а испуњава Закон, судити теби који кршиш Закон, иако имаш и слово Закона и обрезање.²⁸ Јер, није Јудејин онај ко је то само споља, нити је право обрезање споља, на телу.²⁹ Него, Јудејин је онај који је то изнутра, а право обрезање је обрезање срца, Духом, а не словом. Такав не добија похвалу од људи, него од Бога.

Божија верност

3 Која је, дакле, предност Јудеја? Или, каква је вредност обрезања?² Велика у сваком погледу. Пре свега, поверене су им Божије речи.³ А шта ако су неки од њих били неверни? Да ли ће њихово не-

веровање обеснажити Божију верност?⁴ Нипошто! Него, нека Бог буде истинит, а сваки човек лажов, као што је записано:

»Да будеш у праву када говориш и да победиш када судиш.«^{††}

⁵ А ако наша неправедност истиче Божију праведност, шта да кажемо на то? Да је Бог неправедан – људски говорим – када искаљује свој гнев?⁶ Нипошто! Јер, како би онда Бог могао да суди свету?

⁷ Али, ако је Божија истинитост због моје лажливости још очигледнија на његову славу, зашто ми се и даље суди као грешнику?⁸ И зашто да не »чинимо зло да би дошло добро«, као што нас неки клевећу и тврде да тако говоримо. Њихова осуда је праведна!

⁹ Шта, дакле? Да ли смо у предности? Нипошто! Јер, управо смо оптужили и Јудеје и Грке да су под грехом.

Нико није праведан

¹⁰ Као што је записано:

»Нема праведнога – ниједнога;

¹¹ нема разумнога, нема никога ко тражи Бога.

¹² Сви су застранили, сви заједно постали бескорисни.

Нема никога ко чини добро, нема ниједнога.«[‡]

¹³ »Грло им је гроб отворен, језиком ласкају.«^{††}

»Змијски отров им на уснама.«^{‡‡}

¹⁴ »Уста им пуна псовки и горчине.«^{‡‡‡}

¹⁵ »Ноге им журе да пролију крв,

¹⁶ рушевине и беда на њиховим су путевима,

¹⁷ а пут мира они не познају.«^{‡‡‡}

¹⁸ »Страх од Бога нема им пред очима.«[§]

¹⁹ Знамо да све што Закон говори, говори онима који су под Законом, да сва уста умукну и да цео свет буде крив пред Богом.²⁰ Стога се пред њим нико неће оправдати делима Закона, јер посредством Закона долази само спознање греха.

Праведност по вери

²¹ А сада се, одвојено од Закона^{§†}, објавила Божија праведност – о којој сведоче Закон и Пророци –

²² Божија праведност кроз веру у Исуса Христа за све који верују. Јер, нема разлике:²³ сви су згрешили и лишени су Божије славе,²⁴ али су бесплатно оправдани његовом милошћу на основу откупљења у Христу Исусу.²⁵ Њега је Бог поставио да својом крвљу буде жртва помирница која се прихвата вером. Тиме је Бог хтео да покаже своју праведност. Јер, он у својој стрпљивости није кажњавао раније учињене грехе²⁶ да би у садашње време показао

†† Пс 51,4‡ Пс 14,1-3‡† Пс 5,9‡‡ Пс 140,3‡‡† Пс 10,7‡‡‡ Ис 59,7-8§ Пс 36,1§† одвојено од Закона Или: без Закона.

† Ис 52,5; Јез 36,22

своју праведност – да сâм буде праведан и да оправда онога ко верује у Исуса.

²⁷ Где је, дакле, хвалисање? Искључено је. По којем закону? По закону делâ? Не, него по закону вере. ²⁸ Сматрамо, наима, да се човек оправдава вером без делâ Закона. ²⁹ Или је Бог само Јудејима Бог? Зар није и незнабошцима? Да, и незнабошцима. ³⁰ Јер, Бог је само један и он ће обрезане оправдати на основу вере, а необразане вером. ³¹ Да ли ми, дакле, вером укидамо Закон? Нипошто! Него, вером подржавамо Закон.

Авраам оправдан вером

4 Шта ћемо, дакле, рећи да је открио Авраам, наш праотац по телу? ² Јер, ако је Авраам оправдан на основу својих дела, има чиме да се хвали, али не пред Богом. ³ Шта кажу Писма? »Авраам поверова Богу и то му се урачуна у праведност.«[†]

⁴ Оном који ради, плата се не рачуна као дар, него као оно што му се дугује. ⁵ А оном који не ради, али верује у Онога који оправдава безбожника, вера се рачуна у праведност. ⁶ Тако и Давид говори о срећи човека коме Бог рачуна праведност без делâ:

⁷ »Благо онима чији су преступи опроштени и греси покривени.

⁸ Благо човеку

коме Господ не рачуна грех.«^{††}

⁹ Да ли је, дакле, ова срећа само за обрезане или и за необрезане? Јер, рекли смо да је вера Аврааму урачуната у праведност. ¹⁰ А када му је то урачуната? Док је био обрезан или необрезан? Не док је био обрезан, него док је био необрезан! ¹¹ А обрезање је примио као знак, печат праведности коју је стекао вером док је још био необрезан. Тако је он отац свих који верују а необрезани су, да се и њима урачуна у праведност. ¹² Он је и отац обрезаних, оних који нису само обрезани него и иду стопама вере нашег оца Авраама, коју је имао док је још био необрезан.

¹³ Јер, обећање Аврааму, или његовом потомству, да ће бити наследник света, није дато на основу Закона, него на основу праведности која долази од вере. ¹⁴ Ако су, наима, наследници они који живе по Закону, онда вера нема вредности, а обећање је обеснажено. ¹⁵ Јер, Закон изазива гнев, а где нема Закона, нема ни прекршаја.

¹⁶ Зато обећање каже »од вере«[‡] – да би било по милости и да би било чврсто обећање за цело Авраамово потомство – не само за оне који живе по Закону него и за оне који живе по Авраамовој вери. Он је свима нама отац – ¹⁷ као што је записано: »Учинио сам те оцем многих народа«^{††} – пред Богом, у кога је поверовао, који оживљава мртве и оно што није позива да буде.

† 1. Мојс 15,6; исто и у 22. стиху. †† Пс 32,1-2 ‡ Рим 1,17
‡† 1. Мојс 17,5

¹⁸ Противно свакој нади, Авраам се надао и поверовао је да ће постати отац многих народа, као што је речено: »Толико ће ти бити потомство.«^{‡19} Није се поколебао у вери када је узео у обзир своје већ обамрло тело – имао је скоро сто година – и Сарину мртву утробу. ²⁰ И није са неверицом гледао на Божије обећање, него се оснажио у вери и дао славу Богу, ²¹ потпуно уверен да Бог може и да учини оно што је обећао. ²² Зато му се и »урачуна у праведност.«

²³ Али, ово »урачуна« није само ради њега записано ²⁴ него и ради нас којима ће се урачунати, који верујемо у Онога који је из мртвих васкрсао Исуса, нашег Господа, ²⁵ који је предат за наше грехе и васкрснут ради нашег оправдања.

Мир и радост

5 Пошто смо, дакле, оправдани вером, имамо мир с Богом кроз нашега Господа Исуса Христа.

² Кроз њега, вером, имамо приступ овој милости у којој стојимо и радујемо се у нади у Божију славу.

³ И не само то него се радујемо и у невољама, јер знамо да невоље доносе стрпљивост, ⁴ стрпљивост прекаљеност, а прекаљеност наду. ⁵ А нада нас не изневерава, јер се Божија љубав већ излила у наше срце кроз Светога Духа, који нам је дат.

⁶ Јер, у право време, док смо још били беспомоћни, Христос је умро за нас безбожнике. ⁷ Тешко да би неко умро и за праведника, иако би се за доброга можда неко и усудио да умре. ⁸ Али, Бог своју љубав према нама показује овако: док смо још били грешници, Христос је умро за нас.

⁹ Колико ћемо се пре, оправдани сада његовом крвљу, кроз њега спасти од Божијег гнева. ¹⁰ Јер, ако смо, док смо били Божији непријатељи, били помирени с њим смрћу његовог Сина, утолико пре ћемо се, помирени, спасти његовим животом! ¹¹ И не само то него се и радујемо у Богу кроз нашег Господа Исуса Христа, кроз кога смо сада примили помирење.

Адам и Христос

¹² Стога, као што је грех ушао у свет преко једног човека, а преко греха смрт, тако је смрт снашла све људе, јер су сви згрешили. ¹³ Грех је у свету био пре Закона, али грех се никоме не рачуна када нема закона. ¹⁴ Од Адама до Мојсија, међутим, смрт је владала и над онима који нису згрешили сличним прекршајем као Адам, који је слика Онога који ће доћи.

¹⁵ Али, милосни дар није као преступ. Јер, ако су многи умрли због преступа једног човека, колико обилније се на многе излила Божија милост и дар који је дошао милошћу једног човека, Исуса Христа. ¹⁶ И тај дар није као оно што је дошло преко онога који је згрешио. Наима, после једног преступа дошао је суд који је донео осуду, а милосни дар

‡† 1. Мојс 15,5

је дошао после многих преступа и донео оправдање. ¹⁷ Јер, ако је због преступа једног човека смрт владала посредством тог једног човека, колико ће пре они који примају изобиље милости и дар праведности владати у животу посредством једног човека, Исуса Христа!

¹⁸ Као што је, дакле, због једног преступа све људе снашла осуда, тако је због једног праведног дела дошло оправдање које доноси живот свим људима. ¹⁹ Јер, као што су непослушношћу једнога многи постали грешни, тако ће и послушношћу једнога многи постати праведни.

²⁰ А Закон је додат да се умноже преступи. Али, где се умножио грех, милост се умножила још више, ²¹ да би, као што је грех владао помоћу смрти, тако и милост владала помоћу праведности која води у вечни живот кроз Исуса Христа, нашег Господа.

Мртви греху, живи у Христу

6 Шта ћемо, дакле, рећи? Да останемо у греху да се умножи милост? ² Нипошто! Како можемо ми који смо умрли греху и даље да живимо у њему? ³ Или, зар не знате да смо сви ми који смо крштени у Христа Исуса у његову смрт крштени? ⁴ Крштењем смо, дакле, заједно с њим сахрањени у смрт, да и ми, као што је Христос Очевог славом васкрснут из мртвих, живимо новим животом. ⁵ Јер, ако смо овако с њим сједињени у његовој смрти, бићемо сједињени и у његовом васкрсењу. ⁶ Ово знамо: наш стари човек је распет са Христом да се обеснажи грешно тело, да више не будемо слуге греха – ⁷ јер ко је умро, решио се греха.

⁸ Па, ако смо умрли с Христом, верујемо да ћемо с њим и живети, ⁹ знајући да Христос, васкрснут из мртвих, више не умире – смрт више нема власт над њим. ¹⁰ Смрћу којом је умро, умро је греху једном заувек, а животом којим живи, живи Богу.

¹¹ Тако и ви себе сматрајте мртвима греху, а живима Богу у Христу Исусу. ¹² Нека, дакле, грех не влада у вашем смртном телу, па да се покоравате његовим појудама. ¹³ Не дајте своје удове греху за оруђе неправедности. Него, дајте себе Богу као живе из мртвих и своје удове дајте Богу за оруђе праведности. ¹⁴ Јер, грех неће имати власт над вама, пошто нисте под Законом, него под милошћу.

Робови праведности

¹⁵ Шта, дакле? Да грешимо зато што нисмо под Законом, него под милошћу? Нипошто! ¹⁶ Зар не знате да сте слуге онога коме се покоравате, онога коме се као слуге предајете да му будете покорни – било греха, што води у смрт, било послушности, што води у праведност. ¹⁷ Али, хвала Богу што сте се, иако сте били слуге греха, од срца покорили примеру учења коме сте предати. ¹⁸ Ослобођени греха, постали сте слуге праведности.

¹⁹ Људским језиком говорим због слабости вашег тела. Као што сте своје удове давали да служе нечистоти и све већем безакоњу, тако сада дајте своје удове да служе праведности, што води светости.

²⁰ Док сте били слуге греха, били сте слободни од праведности. ²¹ И какав сте плод тада доносили? Оно чега се сада стидите, јер је коначни исход тога смрт! ²² Али, сада када сте ослобођени греха и када сте постали Божије слуге, плод који доносите води светости, а коначни исход тога је вечни живот. ²³ Јер, плата за грех је смрт, а Божији милосни дар је вечни живот у Христу Исусу, нашем Господу.

Пример из брака

7 Зар не знате, браћо – говорим онима који познају Закон – да Закон има власт над човеком само док је жив. ² По Закону је, на пример, удата жена везана за мужа док је он жив. Али, ако муж умре, слободна је од Закона, којим је везана за мужа. ³ Ако се, дакле, уда за другог човека док јој је муж жив, зваће се прељубница. Али, ако њен муж умре, слободна је од Закона и није прељубница ако се уда за другог.

⁴ Тако сте и ви, браћо, кроз Христово тело умрли Закону да припаднете другоме, Ономе који је васкрсао из мртвих, да донесемо плод Богу. ⁵ Јер, док смо били у телу, грешне страсти, изазване Законом, деловале су у нашем телу, па смо смрти доносили плодове. ⁶ Али, сада смо слободни од Закона пошто смо умрли оном што нас је спутавало, па служимо у новом духу, а не у старом слову.

Борба са грехом

⁷ Шта ћемо, дакле, рећи? Да је Закон грех? Нипошто! Али, без посредства Закона не бих знао шта је грех. Не бих, на пример, знао шта је појуда да Закон није рекао: »Не пожели!« ⁸ А грех је искористио прилику и посредством те заповести у мени изазвао сваку врсту појуде. Јер, грех је без Закона мртав. ⁹ Некад сам живео без Закона, а када је дошла заповест, грех је оживео, ¹⁰ а ја умро. И испоставило се да ми је заповест, дата за живот, донела смрт, ¹¹ јер је грех искористио прилику и заповешћу ме завео и убио.

¹² Закон је свет и заповест је света, праведна, и добра. ¹³ Да ли је, дакле, добро мени постало смрт? Нипошто! Него, грех је – да би се показао као грех – посредством добра, мени донео смрт, да грех, посредством заповести, постане преко сваке мере грешан.

¹⁴ Знамо, наима, да је Закон духован, а ја сам телесан, продат греху. ¹⁵ Не разумем шта чиним, јер не чиним оно што хоћу, него чиним оно што мрзим. ¹⁶ Па, ако чиним оно што нећу, слажем се да је Закон добар. ¹⁷ У ствари, то не чиним ја, него грех који пребива у мени. ¹⁸ Знамо, наима, да у мени, то јест

у мом телу, не пребива добро. Јер, хтети, то у мени постоји, али чинити добро, не. ¹⁹ Јер, ја не чиним добро, које хоћу, него чиним зло, које нећу. ²⁰ Али, ако чиним оно што нећу, онда то не чиним ја, него грех који пребива у мени.

²¹ Тако откривам овај закон: када хоћу да чиним добро, намеће ми се зло. ²² Својим унутрашњим бићем уживам у Божијем закону, ²³ али у својим удовима видим један други закон, који води рат против закона мога ума и заробљава ме законом греха, који је у мојим удовима. ²⁴ Јадан ти сам ја човек! Ко да ме избави од овог смртног тела? ²⁵ Хвала Богу кроз Исуса Христа, нашега Господа! Тако, дакле, ја својим умом служим Божијем закону, а својим телом закону греха.

Живот по Духу

8 Зато сада нема осуде за оне који су у Христу Исусу, ² јер ме је закон Духа живота у Христу Исусу ослободио закона греха и смрти. ³ Јер, оно што Закон није могао да учини, пошто је због тела био слаб, учинио је Бог пославши свога Сина у облику грешног тела, као жртву за грех. Тако је осудио грех у телу, ⁴ да се праведност Закона испуни у нама који не живимо по телу, него по Духу.

⁵ Јер, они који живе по телу, мисле на оно што је телесно, а они који живе по Духу, на оно што је духовно. ⁶ Тежња тела је смрт, а тежња Духа живот и мир. ⁷ Зато је тежња тела непријатељство према Богу, јер се тело не потчињава Божијем закону, а и не може. ⁸ Они који су у телу, не могу да угоде Богу.

⁹ Али ви нисте у телу, него у Духу, ако заиста Божији Дух пребива у вама. Ако неко нема Христовог Духа, није његов. ¹⁰ А ако је Христос у вама, онда је ваше тело мртво због греха, али је ваш дух жив због праведности. ¹¹ И, ако у вама пребива Дух који је Исуса васкрсао из мртвих, онда ће Онај који је Христа васкрсао из мртвих оживети и ваша смртна тела својим Духом, који пребива у вама.

¹² Тако, дакле, браћо, дужници смо, али не телу, да бисмо по телу живели. ¹³ Ако живите по телу, умрећете. Али, ако Духом усмрћујете телесна дела, живећете. ¹⁴ Јер, они које води Божији Дух, Божији су синови. ¹⁵ Нисте, наиме, примили духа робовања, па да опет страхујете, него сте примили Духа усињенења, којим вичемо: »Аба †, Оче!« ¹⁶ Сâм Дух сведочи с нашим духом да смо Божија деца. ¹⁷ Па, ако смо деца, онда смо и наследници – наследници Божији и сунаследници Христови, ако заиста с њим страдамо, да бисмо имали удела у његовој слави.

Будућа слава

¹⁸ Сматрам, наиме, да наша садашња страдања нису ништа у поређењу са славом која ће се у нама открити. ¹⁹ Оно што је створено жељно ишчекује откривење славе Божијих синова. ²⁰ А оно што је

† Аба на арамејском језику значи »очек«.

створено потчињено је ништавности – не својом вољом, него вољом Онога који га је потчинио – у нади ²¹ да ће у славној слободи Божије деце и оно само бити ослобођено робовања распаљивости.

²² Знамо, наиме, да све што је створено све досад уздише и мучи се у порођајним боловима. ²³ Али не само оно него и ми сами, који имамо прве плодове Духа, у себи уздишемо, ишчекујући усињенење, откупљење свога тела. ²⁴ Јер, у тој нади смо спасени. А нада која се види није нада, јер ко се нада оном што већ види? ²⁵ Али, ако се надамо оном што не видимо, онда то стрпљиво ишчекујемо.

²⁶ Тако нам и Дух помаже у нашој слабости. Ми не знамо за шта треба да се молимо, него се сâм Дух неизрецивим уздасима заузима за нас. ²⁷ А Онај који испитује срца зна тежњу Духа – да се по Божијој вољи заузима за свете.

²⁸ Знамо да Бог у свему ради за добро оних који га воле †, оних који су позвани по његовом науку.

²⁹ Оне које је унапред знао, Бог је и предодредио да буду саображени слици његовог Сина, да он буде прворођени међу многим браћом. ³⁰ Оне које је предодредио, те је и позвао, које је позвао, те је и оправдао, а које је оправдао, те је и прославио.

Божија љубав

³¹ Шта ћемо, дакле, на то рећи? Ако је Бог за нас, ко ће против нас? ³² Он, који ни свога Сина није поштедео, него га је предао за све нас, зар нам с њим неће подарити и све друго? ³³ Ко ће подићи оптужбу против Божијих изабраника? Зар Бог који оправдава? ³⁴ Ко ће их осудити? Зар Христос Исус, који је умро, штавише и васкрсао, који је Богу здесна и заузима се за нас? ³⁵ Ко ће нас раставити од Христове љубави? Зар невоља, или притешњеност, или прогон, или глад, или голотиња, или опасност, или мач? ³⁶ Као што је записано:

»Ради тебе нас поваздан убијају, сматрају нас овцама за клање.« ‡

³⁷ Али, у свему томе надмоћно побеђујемо кроз Онога који нас је заволео. ³⁸ Убеђен сам, наиме, да нас ни смрт ни живот, ни анђели ни поглаварства, ни садашњост ни будућност, ни силе, ³⁹ ни висине ни дубине, ни било шта друго што је створено, не могу раставити од Божије љубави, која је у Христу Исусу, нашем Господу.

Божији избор

9 Истину говорим у Христу, не лажем – сведок ми је моја савест у Светоме Духу: ² моја жалост је велика и непрекидан бол ми је у срцу. ³ Желео бих да сам ја сâм проклет и одвојен од Христа за своју браћу, своје сроднике по телу, ⁴ Израелце. Њихово је усињенење и слава и савези и законодавство и богослужење и обећања. ⁵ Њихови су и патријар-

†† Знамо ... воле У неким рукописима стоји: Знамо да све сарађује за добро оних који воле Бога. ‡ Пс 44,22

си, а од њих, по телу, потиче и Христос, који је Бог над свима, благословен довека †. Амин.

⁶ Али, то не значи да се Божија реч изјавила. Наиме, нису сви који су потекли од Израела – Израел. ⁷ И нису сви Авраамова деца само зато што су његово потомство, него: »Твоје потомство ће се рачунати по Исааку.« †⁸ То јест, деца тела нису Божија деца, него се као потомство рачунају деца обећања. ⁹ А ово су речи обећања: »Вратићу се к теби у ово време, и Сара ће имати сина.« ‡

¹⁰ И не само она: и Ревека је зачела са једним, нашим праоцем Исааком. ¹¹ А пре него што су се синови родили и учинили нешто добро или зло – да би остао на снази Божији наум о избору, ¹² да не зависи од дела, него од Онога који позива – речено јој је: »Старији ће служити млађему« †, ¹³ као што је записано: »Јакова сам заволео, а Исава замрзео.« ‡

¹⁴ Шта ћемо, дакле, рећи? Да је Бог неправедан? ¹⁵ Нипошто! Јер, он је рекао Мојсију: »Смиловаћу се коме се смилујем и сажалићу се на кога се сажалим.« ††¹⁶ Стога, дакле, не зависи од онога ко хоће ни од онога ко трчи, него од милостивог Бога.

¹⁷ Јер, Писмо каже фараону: »Ради тога сам те уздигао да на теби покажем своју силу и да се моје име пронесе по свој земљи.« ††¹⁸ Он се, дакле, смилује коме хоће и чини окорелим кога хоће.

¹⁹ Сада ћеш ми рећи: »Зашто нас онда и даље окривљује? Ко да се одупре његовој вољи?« ²⁰ Али, ко си ти, човече, да се препиреш с Богом? Зар ће творевина рећи творцу: »Зашто си ме овако направлио?« ²¹ Па, зар грнчар нема власт над глином да од исте смесе направи једну посуду за част, а једну за срамоту?

²² А шта ако је Бог, желећи да истражи гнев и обзнаји своју силу, с великом стрпљивошћу подносио посуде гнева одређене за пропаст ²³ да би обзнајио богатство своје славе на посудама милосрђа, које је унапред припремио за славу ²⁴ – на нама које је позвао, не само између Јудеја него и између незнабожаца? ²⁵ Као што каже у Осији:

»Својим народом назваћу народ који није мој и невољену вољеном« †

²⁶ и:

»На оном месту где им је речено: ,Нисте мој народ',

биће названи ,синови Бога живог.« ††

²⁷ А Исаија виче о Израелу:

»Ако народа Израеловог буде колико и морског песка,

ипак ће се спасти само Остатак.

²⁸ Јер, Господ ће ускоро и потпуно спровести своју Реч на земљи.« †

²⁹ И као што је Исаија пророковао:

† Христос ... довека Или: Христос, који је над свима. Нека је благословен Бог довека; Или: Христос, Бог, који је над свима, нека је благословен довека. †† 1. Мојс 21,12 ‡ 1. Мојс 18,10 и 14 †† 1. Мојс 25,23 †† Мал 1,2-3 ††† 2. Мојс 33,19 ††† 2. Мојс 9,16 § Ис 29,16; 45,9 †† Ос 2,23 ††† Ос 1,10 †† Ис 10,22-23

»Да нам Господ над војскама не остави потомство, постали бисмо као Содом и на Гомору бисмо личили.« ††

Израелово неверовање

³⁰ Шта ћемо, дакле, рећи? Да су незнабошци, који нису тежили за праведношћу, стекли праведност – праведност која долази од вере. ³¹ А Израел, који је тежио закону праведности, није достигао тај закон. ³² Зашто? Зато што се није трудио да га достигне вером, него делима. Спотакли су се о камен спотицања, ³³ као што је записано:

»Ево, постављам на Сиону камен спотицања и стену саблазни и ко у њега верује, неће се постидети.« †

10 Браћо, жеља мога срца и моја молитва Богу за Израелце јесте да се спасу. ² Сведочим, наиме, за њих да имају ревности за Бога, али она није заснована на знању. ³ Не знајући шта је Божија праведност и тражећи да успоставе своју, нису се потчинили Божијој праведности. ⁴ Јер, Христос је свршетак Закона, за оправдање свакоме ко верује.

⁵ О праведности која долази од Закона, Мојсије пише: »Човек који је чини, у њој ће наћи живот.« ††⁶ А о праведности која долази од вере каже овако: »Немој да кажеш у свом срцу: ,Ко ће се попети на небо?« – то јест, да спусти Христа. ⁷ Или: »,Ко ће сићи у Бездан?« – то јест, да изведе Христа из мртвих. ⁸ Него, шта каже? »Реч ти је близу, у твојим устима и у твојем срцу« †† – то јест, Реч вере коју проповедамо.

⁹ Ако, дакле, својим устима признајеш †† да је Исус Господ и срцем верујеш да га је Бог васкрсао из мртвих, бићеш спасен. ¹⁰ Јер, срцем се верује за оправдање, а устима се признаје за спасење. ¹¹ Писмо, наиме, каже: »Ко год у њега верује, неће се постидети.« ††¹² Нема разлике између Јудејина и Грка – исти Господ је над свима, великодушан ¹⁸ према свима који га призивају. ¹³ Јер, »ко год призове име Господње, биће спасен« ¹⁹.

¹⁴ Како, дакле, да призову Онога у кога нису поверовали? И како да поверују у Онога за кога нису чули? И како да чују без проповедника? ¹⁵ И како да проповедају ако нису послани? Као што је записано: »Како су дивне ноге оних који доносе радосну вест!« ²⁰

¹⁶ Али, нису сви послушали еванђеље, јер Исаија каже: »Господе, ко поверова нашој поруци?« ²¹¹⁷ Вера, дакле, долази слушањем поруке, а порука Христовом речју. ¹⁸ А ја питам: зар нису чули? Наравно да јесу!

»По свој земљи глас им се разлеже и речи њихове све до краја света.« ††

†† Ис 1,9 † Ис 8,14; 28,16 † 3. Мојс 18,5 †† 5. Мојс 30,12-14 ††† признајеш Или: исповедаш. ††† Ис 28,16 † 18 великодушан Дословно: богат. 19 Јоил 2,32 20 Ис 52,7 21 Ис 53,1 22 Пс 19,4

¹⁹ И питам: зар Израел није разумео? Прво каже Мојсије:

»Учинићу вас љубоморнима народом који то није, разгневити вас народом неразумним.«[†]

²⁰ Исаија одважно каже:

»Нашли су ме они који ме нису тражили; објавио сам се онима који нису за мене питали.«^{††}

²¹ А Израелу каже:

»Поваздан сам пружао руке народу непокорном и тврдоглавом.«[‡]

Израелов остатак

11 Питам, дакле: зар је Бог одбацио свој народ? Нипошто! Па и ја сам Израелац, Авраамов потомак из Венијаминовог племена.² Бог није одбацио свој народ, који је унапред познавао. Или зар не знате шта Писмо каже о Илији, када се жалио Богу на Израел?³ »Господе, твоје пророке су побили и твоје жртвенике порушили. Само сам ја остао, а и мене хоће да убију.«^{††4} И који је био Божији одговор? »Оставио сам себи седам хиљада људи који нису савили колена пред Ваалом.«^{††5} Тако, дакле, и у садашње време постоји Остатак изабран по милости.⁶ Па ако је по милости, онда није по делима, иначе милост не би била милост.

⁷ Шта, дакле? Израел није постигао оно што је тражио, али изабрани су постигли. Остали су постали окорели,⁸ као што је записано:

»Бог им даде духа учмалости, очи да не виде и уши да не чују све до дана данашњег.«^{†††}

⁹ А Давид каже:

»Нека им трпеца постане замка и клопка, саблазан и одмазда.

¹⁰ Нека им се помраче очи да не виде, а ти им леђа савиј заувек.«^{†††}

Спасење незнабожаца

¹¹ Питам, дакле: зар су се спотакли да би сасвим пали? Нипошто! Него, због њиховог преступа спасење је дошло и незнабошцима да би Израел био љубоморан.¹² Па, ако је њихов преступ богатство за свет и њихов губитак богатство за незнабошце, колико ће више то бити њихов пуни број^{§!}

¹³ А вама, незнабошцима, кажем: пошто сам апостол незнабошцима, величам своју службу¹⁴ не бих ли некако свој народ изазвао на љубомору и неке од њих спасао.¹⁵ Јер, ако је њихово одбацивање дошло измирење свету, шта ће бити њихово прихватање него оживљавање из мртвих.¹⁶ Ако је први комад теста свет, онда је и све тесто свето; ако је корен свет, свете су и гране.

[†] 5. Мојс 32,21 ^{††} Ис 65,1 [‡] Ис 65,2 ^{††} 1. Цар 19,10 и 14 ^{†††} 1. Цар 19,18 ^{††††} 5. Мојс 29,4; Ис 29,10 ^{††††} Пс 69,22-23 [§] њихов пуни број Дословно: њихова пуноћа.

¹⁷ Па, ако су неке гране одломљене, а ти си као грана дивље маслине накалемљен међу њих и сада имаш удела у корену и сочности маслине,¹⁸ не хвалиши се на рачун тих грана. А ако се будеш хвалишао, сети се да не носиш ти корен, него корен тебе.¹⁹ Рећи ћеш: »Гране су одломљене да ја будем накалемљен.«²⁰ Добро, оне су одломљене због неверовања, а ти стојиш због вере. Само, немој да будеш надмен, него се бој.²¹ Јер, ако Бог није поштедео природне гране, ни тебе неће поштедети.

²² Погледај, дакле, Божију доброту и строгост: строгост према палима, а Божију доброту према теби, ако истрајеш у тој доброту – иначе ћеш и ти бити одсечен.²³ А и они ће, ако не истрају у неверовању, бити накалемљени, јер Бог може опет да их накалеми.²⁴ Јер, ако си ти, као природна грана дивље маслине, одсечен и, противно природи, накалемљен на питому маслину, колико ће се лакше на своју маслину накалемити они који су по природи њене гране.

Сав Израел ће се спасти

²⁵ Не желим, браћо, да вам ова тајна остане непозната, да не будете уображени: део Израела је окорео док незнабошци не уђу у пуном броју^{§†},²⁶ и тако ће се спасти сав Израел, као што је записано:

»Са Сиона ће доћи Избавитељ и од Јакова отклонити сваку безбожност.

²⁷ И ово је мој савез с њима када уклоним њихове грехе.«^{§††}

²⁸ Што се еванђеља тиче, они су Божији непријатељи ради вас, а што се тиче избора, Бог их воли због праотаца,²⁹ јер су Божији милосни дарови и позив неопозиви.

³⁰ Као што се, наиме, ви некад нисте покоравали Богу, а сада вам се смиловао због њихове непокорности,³¹ тако се они сада, ради вама исказаног милосрђа, не покоравају да би се и њима смиловао.

³² Бог је, наиме, све затворио у непокорност да би се свима смиловао.

Хвалоспев Богу

³³ О, дубино Божијег богатства и мудрости и знања! Како су недокучиви његови судови и неистраживи његови путеви!

³⁴ »Јер, ко је упознао ум Господњи или ко му је био саветник?«^{§†}

³⁵ »Или ко му је нешто дао да би Бог морао да му узврати?«^{§††}

³⁶ Јер, све је од њега, кроз њега и за њега. Њему слава довека! Амин.

^{§†} док незнабошци ... броју Дословно: док не уђе пуноћа незнабожаца. ^{§††} Ис 59,20-21; 27,9; Јер 31,33-34 ^{§††} Ис 40,13 ^{§†††} Јов 41,2

Правила хришћанског живота

12 Стога вас, браћо, заклињем Божијим милосрђем да своја тела принесете на живу, свету, Богу пријатну жртву, да то буде ваше духовно † служење Богу. ² И немојте више да се саображавате овоме свету, него се преображавајте обнављањем свога ума, да разберете шта је Божија воља, шта је добро, пријатно и савршено.

³ На основу милости која ми је дата, сваком међу вама кажем: не мислите о себи боље него што треба да мислите, него мислите о себи трезвено, у складу са мером вере коју је Бог одредио сваком од вас. ⁴ Јер, као што у једном телу имамо много удова, а сви удови немају исту улогу, ⁵ тако смо и ми, многи, једно тело у Христу, а један другом удови. ⁶ А у складу с милошћу која нам је дата, имамо различите дарове. Ако је нечији дар пророковање – нека буде сразмерно вери; ⁷ ако је служење – нека служи; ако је поучавање – нека поучава; ⁸ ако је тешење – нека теши; ако је давање – нека даје од срца; ако је управљање – нека буде ревностан; ако је показивање милосрђа – нека то чини с радошћу.

⁹ Љубав нека буде нелицемерна. Гнушајте се зла, држите се добра. ¹⁰ Волите један другог братаком љубављу; поштујте један другог више него себе. ¹¹ У ревности не посустајте; у духу будите пуни жара; Господу служите. ¹² У нади будите радосни, у невољи стрпљиви, у молитви истрајни. ¹³ Делите са светима који су у оскудици; будите гостољубиви.

¹⁴ Благосиљајте оне који вас прогоне – благосиљајте, а не проклињите. ¹⁵ Радујте се са онима који се радују, плачите са онима који плачу. ¹⁶ Међу собом будите сложни. Не идите за оним што је високо, него нека вас привлачи оно што је понизно. Не будите уображени.

¹⁷ Ником не узвраћајте зло за зло. Пазите да чините оно што је добро у очима свих људи. ¹⁸ Ако је могуће – колико од вас зависи – живите у миру са свим људима. ¹⁹ Не светите се сами, драги моји, него оставите места Божијем гневу. Јер, записано је: »Моја је освета, ја ћу узвратити« ††, каже Господ.

²⁰ Него,

»ако је твој непријатељ гладан, нахрани га;

ако је жедан, дај му да пије.

Јер, ако то учиниш,

посућеш му главу ужареним угљевљем.« ‡

²¹ Немој да те зло победи, него ти победи зло добрим.

Потчињавање властима

13 Нека се сваки човек потчињава претпостављеним властима, јер нема власти која није од Бога – оне које постоје, Бог је поставио. ² Стога, ко се супротставља власти, противи се Божијем по-

† духовно Или: разумско. †† 5. Мојс 32,35 ‡ Посл 25,21-22

ретку, а они који се противе, сами ће на себе навући осуду. ³ Јер, владари не уливају страх због добродела, него због злог. Ако хоћеш да се не бојиш власти, чини добро, па ће те она хвалити. ⁴ Она је Божији служитељ за твоје добро. Али, ако чиниш зло, бој се, јер она не носи мач узалуд. Она је Божији служитељ, осветник који искаљује гнев на оном ко чини зло. ⁵ Зато јој се треба потчињавати не само због гнева него и због савести.

⁶ Због тога плаћате и порезе, јер су Божији службеници они који су се посветили вршењу власти. ⁷ Сваком дајте оно што сте дужни: коме порез – порез; коме царину – царину; коме поштовање – поштовање †; коме част – част.

Братска љубав

⁸ Ником ништа не дугујте – осим да волите један другог. Јер, ко воли другог, испунио је Закон. ⁹ Наиме, заповести: »Не чини прељубу, Не уби, Не укради, Не пожели« †† – и било која друга заповест – своде се на ову: »Воли свога ближњег као самога себе.« †††¹⁰ Љубав ближњему не чини зла. Љубав је, дакле, испуњење Закона.

Дан се приближио

¹¹ А знате и ово време – да је дошао час да се пренете из сна, јер нам је спасење сада ближе него кад смо поверовали. ¹² Ноћ је одмакла, а дан се приближио. Одбацимо, дакле, дела таме и обуцимо оклоп светлости. ¹³ Живимо пристojно, као по дану – не у теревенкама и пијанчењима, не у блуду и разузданости, не у свађи и зависти. ¹⁴ Него, обуците Господа Исуса Христа и не мислите на то како да задовољите пожуде тела.

Слаби и јаки

14 Прихватајте слабога у вери, али не зато да бисте се препирали о мишљењима. ² Неко верује да сме све да једе, а слаби у вери једе само поврће. ³ Ко једе све, нека не презире онога који не једе, а ко не једе све, нека не осуђује онога који једе, јер Бог га је прихватио. ⁴ Ко си ти да осуђујеш туђег слугу? Он свом господару стоји или пада. А стајаће, јер је Господ у стању да га подржи.

⁵ Неко разликује дан од дана, а за другог је сваки дан исти. Само, нека свако буде потпуно уверен у своје мишљење. ⁶ Ко мисли да је неки дан посебан, то чини ради Господа. Ко једе све, једе ради Господа, јер захваљује Богу, а ко не једе све, не једе ради Господа и захваљује Богу. ⁷ Јер, нико од нас не живи за себе и нико не умире за себе. ⁸ Ако живимо, за Господа живимо, и ако умиремо, за Господа умиремо. Живимо ли, дакле, или умиремо, Господу припадамо.

†† коме поштовање – поштовање Дословно: коме страх – страх. ††† Не чини ... Не пожели 2. Мојс 20,13-15, 17; 5. Мојс 5,17-19, 21 ††† Воли свога ... самога себе 3. Мојс 19,18

⁹ Јер, Христос је зато умро и оживео да би и мртвима и живима био Господ. ¹⁰ Зашто ти осуђујеш свога брата? Или, зашто ти презиреш свога брата? Сви ћемо стати пред Божији суд. ¹¹ Записано је:

»Тако ми живота, каже Господ, свако колена ће се савити преда мношћу и сваки језик признати † Бога.« ††

¹² Дакле, свако од нас ће положити рачун Богу.

¹³ Стога, не осуђујмо један другога, него радије одлучите да пред свога брата не стављате препреку или саблазан. ¹⁴ Знам и уверен сам у Господу Исусу да ништа није нечисто само по себи. Него, ако неко сматра да је нешто нечисто, њему је нечисто. ¹⁵ Ако је због јела твој брат жалостан, већ не поступаш по љубави. Немој својим јелом да упропастиш онога за кога је Христос умро. ¹⁶ Немојте, дакле, да се оцрњује ваше добро. ¹⁷ Јер, Божије царство није јело и пиће, него праведност, мир и радост у Светоме Духу. ¹⁸ Ко тако служи Христу, драг је Богу, а и људи га цене.

¹⁹ Стога, тежимо ка оном што води миру и узајамном изграђивању. ²⁰ Не уништавај Божије дело због јела. Све је чисто, али је зло ако човек једе нешто због чега се други саблажњава. ²¹ Добро је не јести месо и не пити вино и не чинити оно због чега се твој брат саблажњава.

²² Уверење које имаш ‡, имај за себе пред Богом. Благо оном ко самога себе не осуђује за оно што сматра да је добро. ²³ Ко једе двоумећи се, навлачи на себе осуду, јер то не чини из уверења ††. А све што се не чини из уверења, грех је.

15 Ми јаки дужни смо да подносимо слабости нејаких, а не да себи угађамо. ² Сваки од нас треба да угађа ближњему за његово добро, ради изграђивања. ³ Јер, ни Христос није себи угађао, него, као што је записано: »На мене падоше увреде оних који су те вређали.« ††† А све што је у прошлости записано, записано је за нашу поуку, да својом стрпљивошћу и утехом Писама имамо наду.

⁵ А Бог, који даје стрпљивост и утеху, нека вам да̄ да будете сложни међу собом, идући за Христом Исусом, ⁶ и да једнодушно и једногласно славите Бога и Оца нашега Господа Исуса Христа.

⁷ Стога, прихватајте један другога као што је и Христос прихватио вас, на Божију славу. ⁸ Јер, кажем: Христос је постао слуга обрезанима ради Божије истине, да потврди обећања дата праоцима ⁹ и да незнабошци славе Бога због његовог милосрђа, као што је записано:

»Зато ћу те хвалити међу незнабошцима и певати хвалоспеве твоме имену.« †††

¹⁰ И још каже:

»Веселите се, незнабошци, с његовим народом.« †††

†††

† признати Или: исповедити. †† Ис 45,23 ‡ Уверење које имаш Или: Веру коју имаш. ††† из уверења Или: из вере; исто и у другом делу стиха. ††† Пс 69,9 ††† 2. Сам 22,50; Пс 18,49 ††† 5. Мојс 32,43

¹¹ И још:

»Хвалите Господа, сви незнабошци; нека га сви народи славе.« §

¹² И још, каже Исаија:

»Појавиће се Корен Јесејев, Онај који ће устати да влада над незнабошцима; у њега ће се незнабошци уздати.« §†

¹³ А Бог наде нека вас испуни сваком радошћу и миром у вери, да силом Светога Духа имате наде у изобиљу.

Павле, служитељ незнабошцима

¹⁴ Уверен сам, браћо моја, да сте и ви сами пуни доброте, испуњени сваким знањем и способни да један другога уразумљујете. ¹⁵ Ипак, о неким стварима сам вам – да вас на њих подсетим – одлучније писао због милости коју ми је Бог дао ¹⁶ да будем служитељ Христа Исуса незнабошцима, који врши свету службу ширења Божијег еванђеља, да незнабошци буду Богу прихватљива жртва, освештана Светим Духом.

¹⁷ Стога се хвалим у Христу Исусу својим служењем Богу. ¹⁸ Јер, не усуђујем се да говорим о нечему што Христос није учинио преко мене да незнабошце доведе до послушности – речју и делом, ¹⁹ силом знамењâ и чудâ, силом Духа. Тако сам од Јерусалима, па унаоколо све до Илирика пронео Христово еванђеље. ²⁰ Али увек сам се трудио да не објављујем еванђеље тамо где је Христос већ познат, да не бих зидао на туђем темељу, ²¹ него, као што је записано:

»Видеће га они којима о њему нису јавили и разумети они који нису чули.« §††

Павлова намера да посети Рим

²² Због тога сам много пута био спречен да дођем к вама. ²³ Али сада, пошто за мене више нема места у овим крајевима, а већ много година желим да дођем к вама, ²⁴ учинићу то кад будем ишао у Шпанију. Надам се, наине, да ћу вас на пропутовању посетити и да ћете ме онамо испратити, пошто се прво донекле наживам вашег друштва.

²⁵ А сада идем у Јерусалим, служећи светима, ²⁶ јер су Македонија и Ахаја одлучиле да сакупе помоћ за сиромашне међу светима у Јерусалиму. ²⁷ Да, одлучиле су, а и дужне су им. Јер, ако су незнабошци постали учесници у њиховим духовним добрима, дужни су да им служе у њиховим телесним потребама. ²⁸ Када, дакле, ово завршим и постарам се да приме овај плод, кренућу преко вас у Шпанију. ²⁹ А знам да ћу, када дођем к вама, доћи с пуним Христовим благословом.

³⁰ Заклињем вас, браћо, нашим Господом Исусом Христом и љубављу Духа да се борите са мношћом молећи се за мене Богу. ³¹ Молите се да се избавим од непокорних у Јудеји и да моје служење у Јерусалиму

§ Пс 117,1 §† Ис 11,10 §†† Ис 52,15

буде по вољи светима, ³² па да, ако буде Божија воља, дођем к вама с радошћу и с вама се одморим.

³³ Бог мира са свима вама. Амин.

Поздрави и опомене

16 Препоручујем вам нашу сестру Фиву, служитељку † у цркви у Кенхреји, ² да је примите у Господу онако како приличи светима, да јој помогнете у свему што јој од вас затреба, јер је и она многим, а и мени самом, била заштитница.

³ Поздравите Приску и Акилу, моје сараднике у Христу Исусу. ⁴ Они су за мој живот подметнули свој врат. Не захваљујем им само ја него и све цркве незнабожаца.

⁵ Поздравите и цркву у њиховој кући.

Поздравите мог драгог Епенета, који је првенац из Азије за Христа.

⁶ Поздравите Марију, која се много трудила за вас.

⁷ Поздравите Андроника и Јунија, моје рођаке и другове у сужањству. Они уживају углед међу апостолима, а у Христу су били пре мене.

⁸ Поздравите Амплијата, кога волим у Господу.

⁹ Поздравите Урбана, нашег сарадника у Христу, и мог драгог Стахија.

¹⁰ Поздравите Апела, који је прекаљен у Христу.

Поздравите све Аристовулове.

¹¹ Поздравите Иродиона, мог рођака.

Поздравите све Наркисове који су у Господу.

¹² Поздравите Трифену и Трифосу, које се труде у Господу. Поздравите моју драгу Персиду, која се много трудила у Господу.

¹³ Поздравите Руфа, изабраног у Господу, и мајку његову и моју.

¹⁴ Поздравите Асинкрита, Флегонта, Ермију, Патрова, Ерма и браћу која су с њима.

¹⁵ Поздравите Филолога и Јулију, Ниреја и његову сестру, и Олимпа и све свете који су с њима.

¹⁶ Поздравите један другог светим пољупцем.

Поздрављају вас све Христове цркве.

¹⁷ Преклињем вас, браћо, чувајте се оних који стварају раздоре и саблазни, што је у супротности са учењем које сте ви научили. И клоните их се,

¹⁸ јер такви не служе нашем Господу Христу, него свом трбуху, па лепим и ласкавим речима заводе срце безазлених. ¹⁹ Уосталом, сви су чули за вашу послушност. Дакле, радујем се због вас, али хтео бих да будете мудри за добро, а безазлени за зло.

²⁰ А Бог мира ће Сатану ускоро смрвити под вашим ногама.

Милост нашега Господа Исуса с вама.

²¹ Поздрављају вас Тимотеј, мој сарадник, и Лукије, Јасон и Сосипатар, моји рођаци.

²² Поздрављам вас у Господу ја, Тертије, који сам записао ову посланицу.

²³ Поздравља вас Гај, мој домаћин и домаћин целе цркве.

Поздрављају вас Ераст, градски благајник, и брат Кварт. ²⁴ ††

Хвалоспев Богу

²⁵ А Ономе који може да вас учврсти по мом еванђељу и проповедању Исуса Христа, по откривењу тајне која је вековима била сакривена, ²⁶ а сада је, по заповести вечнога Бога, откривена преко пророчких записа и обзнањена свим народима да поверују и покоре се ²⁷ – јединоме мудрому Богу, кроз Исуса Христа, слава довека! Амин.

† служитељку Или: ђаконицу.

†† У неким рукописима стоји: Кварт. ²⁴ Милост Господа Исуса Христа са свима вама.

1. Коринћанима

1 Павле, Божијом вољом позван за апостола Христа Исуса, и брат Состен,
2 Божијој цркви у Коринту, освештанима у Христу Исусу, позванима да буду свети, са свима који на сваком месту призивају име нашега Господа Исуса Христа, који је и њихов и наш:
3 милост вам и мир од Бога, нашег Оца, и Господа Исуса Христа.

Захвалност Богу

4 Увек захваљујем своје Богу за вас, за његову милост која вам је дата у Христу Исусу, **5** што сте се у њему у свему обогатили – у свакој речи и сваком знању. **6** Пошто се сведочанство о Христу учврстило међу вама, **7** не оскудевате ни у једном милосном дару док жељно ишчекујете Откривење нашега Господа Исуса Христа. **8** Он ће вас до краја учвршћивати, да будете беспрекорни на Дан нашега Господа Исуса Христа. **9** Веран је Бог, који вас је позвао у заједницу свога Сина, Исуса Христа, нашега Господа.

Раздори у цркви

10 Заклињем вас, браћо, именом нашега Господа Исуса Христа да сви једно говорите и да међу вама не буде раздорâ, него да будете савршено сједињени у једном уму и у једној мисли. **11** Јер, неки од Хлојиних су ме обавестили, браћо моја, да међу вама има свађâ. **12** Мислим на оно када сваки од вас говори: »Ја сам Павлов«, »А ја Аполосов«, »А ја Кифин †«, »А ја Христов«. **13** Зар је Христос раздељен? Зар је Павле за вас распет? Зар сте у Павлово име крштени? **14** Хвала Богу што никог од вас, осим Криспа и Гаја, нисам крстио, **15** па нико не може да каже да је крштен у моје име. **16** Да, крстио сам и Стефанине укућане, а што се осталих тиче, не знам да ли сам још кога крстио. **17** Јер, Христос ме није послао да крштавам, него да објављујем еванђеље – али не речима људске мудрости, да се не обезвреди Исусов крст.

Христос – Божија сила и мудрост

18 Порука крста је лудост за оне који пропадају, а Божија сила за нас који се спасавамо. **19** Јер, записано је:

»Уништићу мудрост мудрих
и одбацити умност умних.« ††

† Кифин То јест: Петров. †† Ис 29,14

20 Где је мудрац? Где је књижевник? Где је истраживач овога света? Зар није Бог мудрост овога света претворио у лудост? **21** Пошто свет својом мудрошћу није упознао Бога у Божијој мудрости, Богу се свидело да лудошћу проповедања спасе оне који верују. **22** И док Јудеји захтевају знамења, а Грци траже мудрост, **23** ми проповедамо распетога Христа – за Јудеје саблазан, за незнабошце лудост, **24** а за позване, и Јудеје и Грке, Христа – Божију силу и Божију мудрост. **25** Јер, Божија лудост је мудрија од људи и Божија слабост је јача од људи.

26 Погледајте, браћо, себе, позване: нема вас много мудрих по људским мерилима ‡, ни много моћних, ни много оних који су племенита рода. **27** Него, Бог је изабрао лудо света да постиди мудре, и слабо света да постиди јаке, **28** и неплеменито света и презрено је изабрао Бог, и оно што није да уништи оно што јесте, **29** да се нико не би хвалио пред Богом. **30** А од њега је то да сте ви у Христу Исусу, који је за нас постао мудрост од Бога и праведност и освештање и откупљење, **31** да буде као што је записано: »Ко се хвали, нека се у Господу хвали.« ††

2 Када сам дошао к вама, браћо, нисам дошао да вам узвишеним речима или мудрошћу објавим Божије сведочанство ††. **2** Наиме, одлучио сам да међу вама не знам ништа осим Исуса Христа – и то распетога. **3** Дошао сам к вама у слабости, са страхом и великим дрхтањем. **4** Мој говор и моје проповедање нису се састојали од убедљивих речи људске мудрости, него од показивања Духа и силе, **5** да ваша вера не би била заснована на људској мудрости, него на Божијој сили.

Божија мудрост и Божији Дух

6 Мудрост, додуше, објављујемо међу зрелима, али не мудрост овога света, ни владарâ овога света, који пропадају. **7** Него, објављујемо Божију тајну мудрост, која је била скривена и коју је Бог пре постанка света ††† предодредио за нашу славу. **8** Њу ниједан владар овога света није упознао. Јер, да су је упознали, не би распели Господа славе. **9** Него, као што је записано:

»Оно што око не виде
и ухо не чу
и у људско срце не уђе,
то је Бог припремио за оне који га воле.« †††

‡ по људским мерилима Дословно: по телу. †† Јер 9,24

†† Божије сведочанство У неким рукописима стоји: Божију тај-

¹⁰ А нама је Бог то открио посредством Духа, јер Дух све прониче, па и Божије дубине. ¹¹ Јер, ко од људи зна шта је у човеку, осим човековог духа, који је у њему? Тако исто нико, осим Божијег Духа, не зна шта је у Богу. ¹² А ми нисмо примили духа овога света, него Духа који је од Бога, да знамо шта нам је Бог даровао. ¹³ И то говоримо, не речима наученим од људске мудрости, него наученим од Духа, објашњавајући духовно духовнима. ¹⁴ Недухован човек не прихвата оно што долази од Божијег Духа, јер је то за њега лудост и не може да спозна зато што о томе треба расуђивати на духован начин. ¹⁵ Духован човек о свему расуђује, а њега нико не просуђује. ¹⁶ Јер:

»Ко је упознао ум Господњи,
да би га поучио?«[†]
А ми имамо Христов ум.

О раздорима у цркви

3 Ја вама, браћо, нисам могао да говорим као духовнима, него као телеснима, као нејачи у Христу. ² Дао сам вам млека, а не чврсте хране, јер нисте могли да је поднесете. А ни сада још не можете ³ пошто сте још телесни. Кад међу вама има зависти и свађе, зар нисте телесни и зар се не понашате као обични људи? ⁴ Јер, кад један каже: »Ја сам Павлов«, а други: »Ја сам Аполосов«, зар нисте само људи?

⁵ Шта је, уосталом, Аполос? И шта је Павле? Ми смо само служитељи чијим сте посредством поверовали, и то како је сваком дао Господ. ⁶ Ја сам посадио, Аполос залио, али Бог је дао да израсте. ⁷ Тако није важан онај који сади ни онај који залива, него Бог, који даје да израсте. ⁸ А онај који сади и онај који залива једнаки су и сваки ће добити награду према свом труду. ⁹ Ми смо Божији сарадници; ви сте Божија њива, Божија грађевина.

¹⁰ У складу с Божијом милошћу која ми је дата, ја сам као вешт главни градитељ поставио темељ, а други називају. Само, нека свако пази како називају. ¹¹ Нико, наима, не може да постави други темељ осим оног који је већ постављен, а то је Исус Христос. ¹² И ко год на том темељу називају златом, сребром, драгим камењем, дрветом, сеном или сламом, ¹³ његово ће дело изаћи на видело. Судњи дан ће то показати, јер ће се у огњу открити и огањ ће проверити какво је чије дело. ¹⁴ Ако нечије дело које је називао остане, тај ће примити награду. ¹⁵ А чије дело изгори, тај ће претрпети штету. Он сâм ће се спасти, али као кроз огањ.

¹⁶ Зар не знате да сте Божији храм и да Божији Дух пребива у вама? ¹⁷ Ако неко разара Божији храм, и њега ће разорити Бог, јер Божији храм је свет, а то сте ви.

¹⁸ Нека се нико не завашава. Ако неко међу вама мисли да је mudar на овом свету, нека постане луд

ну. ††† пре постанка света Или: пре почетка времена. ††† Ис 64,4 † Ис 40,13

да би постао mudar. ¹⁹ Јер, пред Богом је мудрост овога света лудост. Записано је, наима:

»Он мудре хвата у њиховом лукавству«^{††}
²⁰ и:

»Господ зна мисли мудрих, да су ништавне.«[‡]

²¹ Зато нека се нико не хвали људима, јер све је ваше, ²² био то Павле, или Аполос, или Кифа ††, или свет, или живот, или смрт, или садашњост, или будућност – све је ваше, ²³ а ви Христови, а Христос Божији.

Христови апостоли

4 Нека нас, дакле, људи сматрају Христовим slugама и управитељима Божијих тајни. ² Уосталом, од управитеља се тражи да буду верни. ³ А ја нимало не марим што ми судите ви или било који људски суд. Ни ја сâм себи не судим, ⁴ јер савест ми је чиста. Али, тиме нисам оправдан – Господ је тај који ми суди. ⁵ Зато ни о чему не судите пре времена, док не дође Господ. Он ће расветлити оно што је скривено у тами и изнети на видело намере срца, и тада ће свако примити похвалу од Бога.

⁶ Браћо, ради вас сам узео себе и Аполоса као пример, да на нама научите шта значи: »Не преко онога што је записано«, да се нико не хвали једним човеком против другог. ⁷ Јер, ко ти даје предност? Шта имаш, а да ниси добио? Па, ако си добио, зашто се хвалиш као да ниси добио?

⁸ Већ сте се заситили. Већ сте се обогатили. Постадoste цареви, и то без нас. Камо среће да сте постали цареви, па да и ми с вама владамо као цареви. ⁹ Јер, чини ми се да је нас апостоле Бог ставио на зачеље, као оне који су осуђени на смрт, јер смо постали ругло за цео свет, и за анђеле и за људе. ¹⁰ Ми смо луди ради Христа, а ви сте мудри у Христу. Ми смо слаби, а ви јаки. Ви сте часни, а ми презрени. ¹¹ Све до овог часа и гладујемо и жедни смо и голи смо и туку нас и потуцамо се ¹² и мучимо се радећи својим рукама. Кад нас вређају – благосиљамо; кад нас прогоне – трпимо; ¹³ кад нас грде – узвраћамо лепим. Постадосмо смеће света, свачији отпад све досад.

¹⁴ Не пишем вам ово да вас постидим, него да вас опоменем као своју драгу децу. ¹⁵ Наима, да имате и десет хиљада васпитача у Христу, ипак немате много очева, јер сам вас ја еванђељем родио у Христу Исусу. ¹⁶ Стога вас преклињем: на мене се угледајте. ¹⁷ Зато сам вам и послао Тимотеја, који је моје драго и верно дете у Господу. Он ће вас подсетити на мој начин живота у Христу Исусу, који је у складу с оним што учим свуда, у свакој цркви.

¹⁸ Неки су постали надмени, као да ја нећу доћи к вама. ¹⁹ Али, ускоро ћу вам доћи, ако Господ буде хтео, и тада ћу сазнати не само шта ови надмени говоре него и какву силу имају. ²⁰ Јер, Божије царство није у речима, него у сили. ²¹ Шта бисте ради-

†† Јов 5,13 ‡ Пс 94,11 †† Кифа То јест: Петар.

је? Да к вама дођем са шибом или с љубављу и у духу благодати?

Осуда блуда

5 Уопште се чује да међу вама влада блуд, и то такав блуд каквог нема ни међу незнабошцима: да неко има жену свога оца! ² А ви сте надмени! Боље би било да сте се ражалостили, па да се из ваше средине уклони онај који је починио то дело. ³ А ја, одсутан телом али присутан духом, већ сам – као да сам присутан – осудио тога који је тако нешто учинио. ⁴ Када се у име нашега Господа Исуса окупите ви и мој дух, са силом нашега Господа Исуса, ⁵ предајте тог човека Сатани, да му тело пропадне, а дух да се спасе на Дан Господњи.

⁶ Не ваља вам ваше хвалисање. Зар не знате да од мало квасца све тесто ускисне? ⁷ Очистите се од старог квасца, да будете ново тесто, без квасца, какви и јесте. Јер, већ је жртвовано наше пасхално јагње – Христос. ⁸ Зато празнујмо, али не са старим квасцем, нити са квасцем злоће и покварености, него са бесквасним хлебом искренности и истине.

⁹ Написао сам вам у посланици да се не дружите са блудницима. ¹⁰ Али, не са блудницима овога света уопште, или похлепнима и разбојницима, или идолопоклоницима, јер бисте у том случају морали да одете са овога света. ¹¹ У ствари, написао сам вам да се не дружите с оним који се назива братом, а блудник је, или похлепан, или идолопоклоник, или клеветник, или пијаница, или разбојник. Са таквим немојте ни јести!

¹² Јер, зашто бих ја судио онима ван цркве? Зар ви не судите онима који су унутра? ¹³ Онима ван цркве судиће Бог. »Искорените зло из своје средине.« †

Спорови међу верницима

6 Зар се неко од вас, када је у спору са другим, усуђује да иде на суд пред неправедне, а не пред свете? ² Или зар не знате да ће свети судити свету? Па, ако ћете ви судити свету, зар сте недостојни да судите у ситним споровима? ³ Зар не знате да ћемо ми судити анђелима, а камоли у споровима који се тичу овог живота? ⁴ Дакле, када већ имате спорове који се тичу овог живота, поставите за судије оне који се у цркви најмање цене! ⁵ Ово вам говорим да бих вас постидео. Зар међу вама нема ниједног мудрог човека који би могао да пресуди међу својом браћом? ⁶ Него, брат се суди с братом – и то пред неверницима!

⁷ У ствари, већ вам је то мана што међу вама има спорова. Зашто радије не претрпите неправду? Зашто не допустите да вас преваре? ⁸ Него, ви сами чините неправду и варате, и то браћу.

⁹ Или зар не знате да неправедни неће наследити Божије царство? Не заваравajte се! Ни блудници, ни идолопоклоници, ни прељубници, ни похотни-

† 5. Мојс 17,7; 19,19; 21,21; 22,21, 24; 24,7

ци, ни педераста, ¹⁰ ни крадљивци, ни похлепни, ни пијанице, ни клеветници, ни разбојници неће наследити Божије царство. ¹¹ А неки од вас су били такви. Али, опрали сте се и освештали сте се и оправдали сте се именом Господа Исуса Христа и Духом нашега Бога.

Блуд

¹² »Све ми је дозвољено«, али није све корисно. »Све ми је дозвољено«, али нећу да нешто има власт нада мнош. ¹³ »Храна је за трбух, а трбух је за храну«, а Бог ће уништити и једно и друго. Али, тело није за блуд, него за Господа, а Господ за тело. ¹⁴ Бог је својом силом васкрсао Господа, па ће и нас васкрснути. ¹⁵ Зар не знате да су ваша тела Христови удови? Да ли ћу, дакле, да узмем Христове удове и учиним их блудничиним удовима? Нипошто! ¹⁶ Или зар не знате да ко се сједини с блудницом, постаје с њом једно тело? Јер, речено је: »Двоје ће бити једно тело.« †¹⁷ А ко се сједини са Господом, постаје с њим један дух!

¹⁸ Бежите од блуда. Сваки грех који човек учини, ван тела је, а блудник греша против свога тела.

¹⁹ Или зар не знате да је ваше тело храм Светога Духа, који је у вама, кога имате од Бога, и да нисте своји? ²⁰ Јер, скупо сте купљени. Зато својим телом прославите Бога.

Брак

7 А сада о оном о чему сте ми писали. Добро је за човека да се не дотиче жене. ² Али, због блуда, нека сваки човек има своју жену и свака жена свога мужа. ³ Нека муж извршава своју дужност према жени, а тако и жена према мужу. ⁴ Жена није господар свога тела, него муж. Тако ни муж није господар свога тела, него жена. ⁵ Не ускраћујте се једно другом, осим по договору, за неко време, да се посветите молитви. Затим се опет састаните, да вас Сатана не уведе у искушење због ваше немоћи да се уздржите. ⁶ Ово вам говорим као допуштење, а не као заповест. ⁷ Желео бих да сви људи буду као ја, али свако има свој милосни дар од Бога: неко овакав, а неко онакав.

⁸ А нежењенима и удовицама кажем: добро је ако остану као што сам ја. ⁹ Али, ако не могу да се уздрже, нека ступе у брак. Боље је ступити у брак него изгарати од страсти.

¹⁰ Онима у браку наређујем – не ја, него Господ: нека се жена не раставља од мужа. ¹¹ А ако се растави, нека остане неударата или нека се помири с мужем. Ни муж нека се не разводи од жене.

¹² Осталима говорим ја, а не Господ: ако неки брат има жену која не верује, али пристаје да живи с њим, нека се од ње не разводи. ¹³ И ако жена има мужа који не верује, али пристаје да живи с њом, нека се не разводи од њега. ¹⁴ Јер, муж који не веру-

†† 1. Мојс 2,24

је освештан је женом која верује и жена која не верује освештана је мужем – иначе би ваша деца била нечиста, а овако су света.

¹⁵ А ако онај који не верује жели да се растави, нека се растави. У том случају брат или сестра нису ропски везани, а Бог нас је позвао да живимо у миру. ¹⁶ Јер, шта знаш, жено, да ли ћеш спасти мужа? Или шта знаш, мужу, да ли ћеш спасти жену?

¹⁷ Иначе, нека свако живи како му је Господ одредио, како га је Бог позвао. Тако заповедам у свим црквама. ¹⁸ Ако је неко позван као обрезањан, нека се не разобрезује. Ако је неко позван као необрезањан, нека се не обрезује. ¹⁹ Није важно ни обрезање ни необрезање, него извршавање Божијих заповести. ²⁰ Нека свако остане какав је позван. ²¹ Да ли си позван као роб? Нека те то не брине. Али, ако можеш да постанеш слободан, искористи прилику. ²² Јер, ко је као роб позван у Господу – тај је Господњи слободњак. Исто тако, ко је позван као слободњак – роб је Христов. ²³ Скупо сте купљени. Не будите робови људима. ²⁴ Нека свако, браћо, остане пред Богом какав је позван.

²⁵ Што се девица тиче, немам заповести од Господа, него износим своје мишљење као онај ко је по Господњем милосрђу достојан поверења. ²⁶ Мислим, дакле, да је то добро због садашње муке – да је добро да човек остане такав. ²⁷ Јеси ли везан за жену? Не тражи развод. Јеси ли неожењен? Не тражи жену. ²⁸ Али, ако се и ожениш, не чиниш грех, а не чини грех ни девица ако се уда. Само, такви ће имати телесну невољу, а ја бих да вас поштедим.

²⁹ Хоћу да кажем, браћо: време је кратко. Убудуће и они који имају жене – нека буду као да их немају; ³⁰ и који плачу – као да не плачу; и који се радују – као да се не радују; и који купују – као да ништа немају; ³¹ и који користе ствари овога света – као да их не користе, јер пролази обличје овога света.

³² Желео бих да будете без брига. Неожењен човек се брине за оно што је Господње, како да угоди Господу, ³³ а ожењени се брине за ствари овога света, како да угоди жени, ³⁴ и зато је растрзан. Неудата жена или девица брине се за оно што је Господње, да буде света и телом и духом, а удата се брине за ствари овога света, како да угоди мужу. ³⁵ Ово говорим за ваше добро; не да вам ставим омчу око врата, него да живите долично и да будете несметано одани Богу.

³⁶ Ако неко мисли да недолично поступа са својом девицом и ако је она већ зашла у године, а он мисли да треба да се ожени, нека учини то што хоће, не чини грех – нека ступи у брак. ³⁷ Али, онај ко је непоколебљив у свом срцу, ко не осећа принуду и влада својом вољом, па у свом срцу одлучи да сачува своју девицу – добро чини. ³⁸ Тако, ко се ожени својом девицом, добро чини, а ко се не ожени, чини боље.

³⁹ Жена је везана за свога мужа све док је он жив. А ако он умре, слободна је да се уда за кога хоће –

али само у Господу. ⁴⁰ Али, по мом мишљењу – а мислим да и ја имам Божијег Духа – биће срећнија ако остане као што јесте.

О месу жртвованом идолима

8 Што се тиче меса жртвованог идолима, знамо да сви имамо знање. Али, знање надима охолшћу, а љубав изграђује. ² Ако неко мисли да нешто зна, тај још не зна онако како би требало да зна. ³ Али, ако неко воли Бога, Бог га познаје.

⁴ Дакле, што се тиче једења меса жртвованог идолима, знамо да идол није ништа на свету и да нема Бога осим једнога. ⁵ Јер, чак и да има такозваних богова, било на небу или на земљи – као што и има много »богова« и много »господа« – ⁶ за нас постоји само један Бог Отац, од кога је све и за кога смо ми, и само један Господ, Исус Христос, кроз кога је све и ми кроз њега.

⁷ Али, немају сви то знање. Неки, наиме, још навикнути на идоле, једу месо као да је жртвовано идолима и тако каљају своју савест, јер је слаба. ⁸ А јело нас не приближава Богу. Нити шта губимо ако не једемо, нити шта добијамо ако једемо.

⁹ Само, пазите да ваша слобода не буде камен спотицања за слабе. ¹⁰ Јер, ако неко види тебе, који имаш знање, да једеш у идолском храму, зар га тиме – пошто му је савест слаба – нећеш охрабрити да једе месо жртвовано идолима? ¹¹ Због твога знања, наиме, пропада твој слаби брат за кога је Христос умро. ¹² Тако, грешећи против своје браће и повређујући њихову слабу савест, грешите против Христа. ¹³ Зато, ако јело саблажњава мога брата, никада више нећу јести месо, да свога брата не бих саблазнио.

Права апостола

9 Зар ја нисам слободан? Зар нисам апостол? Зар нисам видео Исуса, нашега Господа? Зар нисте ви моје дело у Господу? ² Ако другима нисам апостол, вама јесам, јер ви сте печат мог апостолства у Господу.

³ Ово је моја одбрана против мојих тужилаца: ⁴ Зар немамо право да једемо и пијемо? ⁵ Зар немамо право, као и други апостоли и Господња браћа и Кифа †, да водимо једну сестру као жену? ⁶ Зар само ја и Варнава немамо право да не радимо?

⁷ Ко то служи војску о свом трошку? Ко то сади виноград а да не једе од његових плодова? Ко то напаса стадо оваца а да не пије млека од тог стада? ⁸ Да ли ово говорим са људског становишта? Зар то не каже и Закон? ⁹ Јер, у Мојсијевом закону је записано: »Не завезуј уста волу који врше.« ¹⁰ Зар је Богу до волова? ¹¹ Зар не говори баш ради нас? Да, ради нас је то записано. Јер, орач треба да оре и вршилац да врше у нади да ће добити свој део. ¹² Ако смо вам посејали духовна добра, зар је много ако жа-

† Кифа То јест: Петар. †† 5. Мојс 25,4

њемо ваша телесна добра? ¹² Ако други имају право на део ваших добара, зашто ми не бисмо имали још више?

Али, ми нисмо искористили то право, него све подносимо да нечим не бисмо омели Христово еванђеље. ¹³ Зар не знате да они који обављају службу у Храму, од Храма добијају храну, и да они који служе код жртвеника, добијају део од онога што је принето на жртвенику? ¹⁴ Тако је и Господ заповедао онима који проповедају еванђеље да од еванђеља живе.

¹⁵ Ја нисам ништа од тога искористио. А ни ово вам не пишем зато да и са мном буде тако, јер бих радије умро него да ме неко лиши ове хвале.

¹⁶ Ипак, када проповедам еванђеље, не могу да се хвалим, пошто ми је то дужност. Јер, тешко мени ако не проповедам еванђеље! ¹⁷ Ако то радим драговољно, имам награду, а ако недраговољно, онда само извршавам службу која ми је поверена. ¹⁸ Каква је, дакле, моја награда? Да проповедајући, бесплатно нудим еванђеље не користећи се својим правом у еванђељу.

¹⁹ Иако сам слободан од свих, себе сам учинио робом свих, да што више њих придобијем. ²⁰ Јудејима сам био као Јудејин, да придобијем Јудеје. Онима под Законом био сам као под Законом – иако ја сам нисам под Законом – да придобијем оне под Законом. ²¹ Онима без Закона био сам као да сам без Закона – иако нисам без Божијег закона, него сам под Христовим законом – да придобијем оне без Закона. ²² Слабима сам био слаб, да придобијем слабе. Свима сам постао све, да неке пошто-пото спасем. ²³ А све чиним ради еванђеља, да бих у њему имао удела.

²⁴ Зар не знате да на тркалишту сви тркачи трче, али само један добија награду? Тако и ви трчите, да је освојите. ²⁵ Сваки такмичар се уздржава од свега: они да добију распадљив венац, а ми нераспадљив. ²⁶ Зато ја не трчим бесциљно и не ударам песницом као да млатим ваздух, ²⁷ него кротим своје тело и потчињавам га, да не бих ја, који сам другима проповедао, био искључен из трке.

Поуке израелске прошлости

10 Не бих желео да не знате, браћо, да су сви наши праоци били под облаком и да су сви прошли кроз море. ² И сви су у облаку и у мору крштени у Мојсија. ³ И сви су јели исту духовну храну ⁴ и сви су пили исто духовно пиће. Јер, пили су из духовне стене која их је пратила, а та стена је био Христос. ⁵ Али, већина их није била по Божијој вољи, па су побијени у пустињи.

⁶ А све се то догодило нама за пример, да не жудимо за злом као што су они жудели. ⁷ Не будите идолопоклоници као што су неки од њих били – као што је записано: »Седе народ да једе и пије, па устаде да игра.« ¹⁸ Не одајмо се ни блуду као што су

се неки од њих одавали блуду, па их је у једном дану пало двадесет три хиљаде. ⁹ Не искушавајмо Господа као што су га неки од њих искушавали, па страдали од змија. ¹⁰ Не гунђајте као што су неки од њих гунђали, па изгинули од Онога који убија.

¹¹ Све се то догодило њима за пример, а записано је за опомену нама, којима су стигла последња времена. ¹² Зато, ко мисли да чврсто стоји, нека пази да не падне. ¹³ Није вас снашло никакво искушење осим људског. А Бог је веран: неће дозволити да будете искушавани преко својих снага, него ће вам заједно са искушењем дати и излаз из њега, да можете да издржите.

Идолске гозбе и Господња вечера

¹⁴ Зато, драги моји, бежите од идолопоклонства. ¹⁵ Као разумним људима кажем: сами просудите шта говорим. ¹⁶ Зар чаша захвалности за коју захваљујемо ^{††} не представља заједништво у Христовој крви? Зар хлеб који ломимо не представља заједништво у Христовом телу? ¹⁷ Пошто је хлеб један, онда смо ми, многи, једно тело, јер сви делимо један хлеб.

¹⁸ Погледајте телесни Израел. Зар они који једу жртве немају ништа заједничко са жртвеником? ¹⁹ Шта, дакле, хоћу да кажем? Зар да је оно што је жртвовано идолима нешто? Или да је идол нешто? ²⁰ Не. Него, оно што незнабошци жртвују, демонима жртвују, а не Богу. Нећу да имате ништа заједничко са демонима! ²¹ Не можете да пијете и из чаше Господње и из чаше демонске! Не можете да имате удела и у Господњој трпези и у демонској трпези! ²² Или хоћете да изазивамо Господњу љубомору? Зар смо јачи од њега?

Верникова слобода

²³ »Све је дозвољено«, али није све корисно. »Све је дозвољено«, али све не изграђује. ²⁴ Нека нико не тражи своје добро, него добро другога.

²⁵ Једите све што се продаје на пијаци, ништа не испитујући ради савести. ²⁶ Јер, »Господња је земља и све на њој.« [‡]

²⁷ Ако вас неки неверник позове у госте и хоћете да идете, једите све што се пред вас изнесе, ништа не испитујући ради савести. ²⁸ Али, ако вам неко каже: »Ово је било принето на жртву«, онда не једите због онога који вас је на то упозорио и због савести ²⁹ – а не мислим на твоју савест, него оног другога. Јер, зашто да туђа савест суди мојој слободи? ³⁰ Ако ја са захвалношћу једем, зашто да о мени зло говорим због онога за шта захваљујем?

³¹ Ако, дакле, једете, или пијете, или чините нешто друго, све чините на Божију славу. ³² Не будите камен спотицања ни Јудејима, ни Грцима, ни Божијој цркви, ³³ као што и ја свима у свему угађам, не

^{††} чаша ... захваљујемо Или: чаша благослова коју благосиљамо. [‡] Пс 24,1

тражећи своју корист, него корист многих – да се спасу.

11 Угледајте се на мене као што се и ја угледам на Христа.

Покривање главе

² Хвалим вас што ме се у свему сећате и што се држите учења[†] онако како сам вам их предао.

³ Али, хоћу да знате да је Христос глава сваком човеку, да је човек глава жени и да је Бог глава Христу. ⁴ Сваки човек који се моли или пророкује покривене главе, срамоти своју главу. ⁵ И свака жена која се моли или пророкује гологлава, срамоти своју главу, јер је то исто као да јој је глава обријана. ⁶ Јер, ако жена не покрива главу, нека се ошиша. А ако је ружно да се жена шиша или брије, нека покрива главу. ⁷ Човек не мора да покрива главу пошто је он Божија слика и слава, а жена је човекова слава. ⁸ Јер, није човек постао од жене, него жена од човека. ⁹ И није човек створен ради жене, него жена ради човека. ¹⁰ Зато жена мора да има знак власти на глави, ради анђелâ.

¹¹ Али, у Господу, нити је жена без човека, нити човек без жене. ¹² Јер, као што је жена постала од човека, тако и човек постаје кроз жену, а све је од Бога. ¹³ Сами просудите: да ли приличи жени да се гологлава моли Богу? ¹⁴ Зар вас и сама природа не учи да је за човека срамота да има дугу косу, ¹⁵ а ако жена има дугу косу, да је то њена слава? Јер, ко са јој је дата место вела.

¹⁶ Ако је коме до препирања, ми немамо такав обичај, а ни Божије цркве.

Господња вечера

¹⁷ Дајући вам ова упутства, не могу да вас хвалим, јер се не састајете боље, него нагоре. ¹⁸ Пре свега, чујем, а донекле и верујем, да, када се састанете у цркви, међу вама има раздорâ. ¹⁹ Додуше, и треба да постоје разлике, да се покаже који су међу вама прекаљени. ²⁰ Када се, дакле, састанете, ви не једете Господњу вечеру, ²¹ пошто свако, док једете, прво узима за себе своју вечеру, па један остане гладан, а други се опије. ²² Зар немате куће, да тамо једете и пијете? Или презирете Божију цркву и постиђујете оне који немају? Шта да вам кажем? Да вас похвалим? У овоме вас не хвалим.

²³ Јер, ја сам од Господа примио оно што сам и вама предао: Господ Исус је оне ноћи када је издан узео хлеб ²⁴ и, захваливши Богу, изломио га и рекао: »Ово је моје тело за вас. Чините ово мени у спомен.« ²⁵ Тако је узео и чашу после вечере и рекао: »Ова чаша је нови савез мојом крвљу^{††}. Кад год из ње пијете, чините то мени у спомен.« ²⁶ Јер, кад год једете овај хлеб и пијете из ове чаше, Господњу смрт објављујете док он не дође.

²⁷ Зато, ко недостојно једе Господњи хлеб или пије из Господње чаше, огрешиће се о Господње тело и крв. ²⁸ Нека свако испита самога себе пре него што једе хлеб и пије из чаше. ²⁹ Јер, ко једе и пије, а не разликује Господње тело од другог јела, на своју осуду једе и пије. ³⁰ Због тога су многи међу вама слаби и болесни, а доста их је и умрло[‡]. ³¹ Али, када бисмо сами себи судили, не би нам се судило. ³² А када нам суди Господ, он нас васпитава стегом, да не будемо осуђени са светом.

³³ Зато, браћо моја, кад се састајете да једете, причекајте један другог. ³⁴ Ако је неко гладан, нека једе код куће, да се не састајете на осуду.

За остало ћу вам дати упутства када дођем.

Духовни дарови

12 Што се тиче духовних дарова, браћо, не бих хтео да будете у незнању. ² Знате како су вас, док сте били незнабошци, вукли и заводили немим идолима. ³ Зато вам обзнањујем да нико ко говори у Божијем Духу не може да каже: »Проклет Исус«, као што нико не може рећи: »Исус је Господ«, осим у Светоме Духу.

⁴ Има различитих милосних дарова, али је Дух исти, ⁵ и различитих служења, али је Господ исти, ⁶ и различитих деловања, али је исти Бог, који чини све у свима.

⁷ А свакоме се даје да се Дух кроз њега испољи на корист. ⁸ Јер, једноме се кроз Духа даје реч мудрости, а другоме, по истом Духу, реч знања; ⁹ једноме, истим Духом, вера, а другоме, тим истим Духом, дарови лечења; ¹⁰ једноме да чини чуда, а другоме пророковање; једноме да разликује духове, другоме да говори разним чудним језицима, а трећем да тумачи чудне језике. ¹¹ И све то чини један исти Дух, који сваком додељује како хоће.

Једно тело, много удова

¹² Као што је тело једно, а има много удова, и сви удови, иако их је много, чине једно тело, тако је и са Христом. ¹³ Јер, сви смо једним Духом у једно тело крштени – било да смо Јудеји или Грци, било да смо робови или слободни – и сви смо једним Духом напојени.

¹⁴ А ни тело није један, него много удова. ¹⁵ Ако нога каже: »Пошто нисам рука, не припадам телу«, зар због тога не припада телу? ¹⁶ Ако ухо каже: »Пошто нисам око, не припадам телу«, зар због тога не припада телу? ¹⁷ Када би цело тело било око, где би био слух? Када би цело тело било ухо, где би било чуло мириса? ¹⁸ Али, Бог је сваки поједини уд распоредио по телу по својој вољи. ¹⁹ Када би све био један уд, где би било тело? ²⁰ Овако, има много удова, али само једно тело.

²¹ Не може око да каже руци: »Не требаш ми«, ни глава ногама: »Не требате ми.« ²² Штавише, много

† учења Или: предања. †† мојом крвљу Или: у мојој крви.

‡ умрло Дословно: заспало.

су потребнији они удови који се чине слабији. ²³ И оне удове које сматрамо нечаснијима, окружујемо већом чашћу, и с непристојним удовима пристojније поступамо, ²⁴ док с пристojним то није потребно. Али, Бог је саставио тело, па је већу част дао оном уду који је нема, ²⁵ да у телу не буде раздора, него да се удови једнако брину један о другом.

²⁶ Ако један уд пати, сви удови пате с њим и ако се један уд слави, сви удови се радују с њим.

²⁷ А ви сте Христово тело и, појединачно, удови.

²⁸ Бог је у Цркви поставио, прво, апостоле, па пророке, па учитеље, па чудотворце, па оне који имају дарове лечења, помагања, управљања, говорења разним чудним језицима. ²⁹ Зар су сви апостоли? Зар су сви пророци? Зар су сви учитељи? Зар су сви чудотворци? ³⁰ Зар сви имају дарове лечења? Зар сви говоре чудне језике? Зар сви тумаче?

³¹ Чезните за већим милосним даровима, а ја ћу вам показати најизврснији пут.

Љубав

13 Ако људске и анђеоске језике говорим, а љубави немам, онда сам метал који одјекује и чинеле које звече. ² И ако имам дар пророковања, ако знам све тајне и све знање, и ако имам сву веру – тако да горе премештам – а љубави немам, ништа сам. ³ Ако сиромасима поделим све што имам и ако своје тело предам да се сажеже, а љубави немам, ништа ми не користи.

⁴ Љубав је стрпљива, љубав је добра; она не завиди, не хвалише се, не прави се важна; ⁵ није непристојна, не тражи своје, није раздражљива, не памти зло; ⁶ не радује се неправди, а радује се истини; ⁷ све штити, све верује, свему се нада, све трпи.

⁸ Љубав никада не престаје. Пророковање? Престаће! Језици? Умукнуће! Знање? Нестаће! ⁹ Јер, ми делимично знамо и делимично пророкујемо, ¹⁰ а када дође оно што је савршено, нестаће оно делимично. ¹¹ Када сам био дете, говорио сам као дете, мислио као дете, расуђивао као дете, а када сам постао човек, одбацио сам оно детиње. ¹² Јер, сада гледамо као у огледалу, нејасно, а тада ћемо лицем у лице. Сада сазнајем делимично, а тада ћу спознати потпуно, као што сам и сâм спознат.

¹³ Сада остају вера, нада и љубав, то троје. А највећа међу њима је љубав.

Пророковање и говорење језицима

14 Тежите за љубављу, чезните за духовним даровима, а нарочито да пророкујете. ² Јер, ко говори чудним језиком, не говори људима, него Богу. Нико га, наиме, не разуме, пошто Духом изговара тајне. ³ А ко пророкује, људима говори: изграђује их, бодри и теши. ⁴ Ко говори чудним језиком, самога себе изграђује, а ко пророкује, изграђује цркву. ⁵ Желео бих да сви говорите чудним језицима, али још више да пророкујете. Онај ко пророкује ве-

ћи је од онога који говори чудним језицима, осим ако тај не тумачи цркви ради изграђивања.

⁶ Ако сада, браћо, дођем к вама и говорим чудним језицима, шта вам то користи ако вам не изнесем неко открићење, или спознање, или пророштво, или поуку? ⁷ Па и беживотне ствари које производе звук, на пример свирала или китара, ако не дају разговетне тонове, како да се зна шта се свира на свирали или китари? ⁸ Или, ако труба производи нејасан звук, ко ће се спремити за бој? ⁹ Тако и ви, ако језиком не говорите јасно, како ће се знати шта се говори? Говорићете у ветар. ¹⁰ Иако на свету има толико разних звукова, ниједан није без значења.

¹¹ Ако, дакле, не знам значење звука, бићу туђинац саговорнику, а саговорник туђинац мени. ¹² Тако и ви, пошто чезнете за духовним даровима, трудите се да њима обилујете ради изграђивања цркве.

¹³ Стога, ко говори чудним језиком, нека се моли да може да га тумачи. ¹⁴ Јер, ако се молим чудним језиком, мој дух се моли, а мој ум је неплодан.

¹⁵ Шта, дакле, да радим? Молићу се духом, али молићу се и умом. Певаћу духом, али певаћу и умом.

¹⁶ Јер, ако захваљујеш Богу духом †, како да неупућени каже »амин« на твоје захваљивање кад не зна шта говориш? ¹⁷ Ти, додуше, лепо захваљујеш, али се други не изграђује.

¹⁸ Захваљујем Богу што више од свих вас говорим чудним језицима. ¹⁹ Али, у цркви ћу радије да кажем пет речи својим умом, да и друге поучим, него десет хиљада речи чудним језиком.

²⁰ Браћо, не размишљајте као деца, него у опако-сти будите нејач, а у размишљању одрасли. ²¹ Записано је у Закону:

»Туђим језицима и уснама странаца говорићу овом народу,

али ни тако ме неће послушати«, ††

каже Господ.

²² Према томе, чудни језици нису знак за вернике, него за невернике, а пророковање није за невернике, него за вернике. ²³ Ако се, дакле, сва црква окупи заједно и сви говоре чудним језицима, па уђу неупућени или неверници – зар неће рећи да булазните? ²⁴ Али, ако сви пророкују, па уђе неки неверник или неупућени, све га прекорева, све га осуђује, ²⁵ тајне његовог срца излазе на видело, па ће пасти ничице и поклонити се Богу, изјављујући: »Бог је заиста у вама!«

Ред у цркви

²⁶ Шта, дакле, браћо? Када се окупите, сваки од вас има псалам, или поуку, или открићење, или језик, или тумачење. Нека све то буде за изграђивање. ²⁷ Ако неко – двојица, највише тројица, и то један за другим – говори чудним језиком, један нека тумачи. ²⁸ А ако нема тумача, нека онда тај ћути у цркви; нека говори само себи и Богу.

† ако ... духом Дословно: ако благосиљаш духом. †† Ис 28,11-12

²⁹ Од пророка, нека говоре двојица или тројица, а остали нека расуђују. ³⁰ Али, ако неком другом ко ту седи дође открићење, онај први нека ућути. ³¹ А сви можете, један по један, да пророкујете, да сви буду поучени и сви ободрени. ³² Пророчки духови се потчињавају пророцима, ³³ јер Бог није Бог нереди, него мира.

Као у свим црквама светих, ³⁴ нека жене у црквама ћуте. Није им допуштено да говоре, него нека се потчињавају, као што и Закон каже. ³⁵ А ако желе нешто да науче, нека код куће питају своје мужеве. Јер, ружно је да жена говори у цркви.

³⁶ Зар је од вас проистекла Божија реч? Или је само вама стигла? ³⁷ Ако неко сматра да је пророк или да је духован, треба да зна да је ово што вам пишеш Господња заповест. ³⁸ А ако неко то не признаје, ни сам неће бити признат.

³⁹ Зато, браћо моја, чезните за пророковањем и не спречавајте да се говори чудним језицима. ⁴⁰ Само, нека све буде пристojно и уредно.

Христово васкрсење

15 Подсећам вас, браћо, на еванђеље које сам вам објавио, које сте и примили, у коме и стојите, ² којим се и спасавате ако се чврсто држите Речи коју сам вам објавио, осим ако нисте узалуд поверовали.

³ Пре свега, предао сам вам оно што сам и примио: да је Христос умро за наше грехе у складу са Писмима, ⁴ да је сахрањен, да је васкрсао трећег дана у складу са Писмима, ⁵ и да се показао Кифи †, па Дванаесторици. ⁶ Затим се показао браћи, којих је било више од пет стотина одједном – већина их је још жива, а неки су умрли ††. ⁷ Затим се показао Јакову, па свим апостолима. ⁸ А после свих, показао се и мени, као недоношчету.

⁹ Ја сам, наиме, најмањи од апостола, недостојан да се зовем апостол, зато што сам прогонио Божију цркву. ¹⁰ Али, Божијом милошћу сам оно што јесам и његова милост према мени није била узалудна. Напротив, ја сам се трудио више од свих њих – али не ја, него Божија милост са мном. ¹¹ Био то, дакле, ја или они: то проповедамо и у то сте поверовали.

Васкрсење мртвих

¹² Ако се проповеда да је Христос васкрсао из мртвих, како то да неки међу вама говоре да нема васкрсења мртвих? ¹³ Ако нема васкрсења мртвих, ни Христос није васкрсао. ¹⁴ Ако Христос није васкрсао, узалудно је наше проповедање, узалудна је и ваша вера. ¹⁵ Уз то, показујемо се и као лажни Божији сведоци, зато што смо сведочили против Бога да је васкрсао Христа, кога он није васкрсао ако заиста мртви не васкрсавају. ¹⁶ Јер, ако мртви не васкрсавају, ни Христос није васкрсао. ¹⁷ А ако Христос није

васкрсао, ваша вера је узалудна – још сте у својим гресима. ¹⁸ Онда пропадоше и они који су умрли у Христу. ¹⁹ Ако се само у овом животу уздамо у Христа, најбеднији смо од свих људи.

²⁰ Али, Христос јесте васкрсао из мртвих, као првенац оних који су умрли. ²¹ Јер, пошто је смрт дошла преко човека, и васкрсење мртвих је дошло преко човека. ²² Као што у Адаму сви умиру, тако ће у Христу сви оживети. ²³ Али, свако по свом реду: као првенац Христос, затим, када он дође, они који су Христови. ²⁴ Потом долази крај, када он преда Царство Богу Оцу пошто уништи свако поглаварство, сваку власт и силу. ²⁵ Он, наиме, треба да влада све док све непријатеље не подложи под своје ноге. ²⁶ А последњи непријатељ који ће бити уништен је смрт. ²⁷ Јер, »све је потчинио под његове ноге« ‡. А када каже: »све је потчинио«, јасно је да је потчињено све осим Онога који му је све потчинио. ²⁸ А када му све буде потчињено, онда ће се и сâм Син потчинити Ономе који му је све потчинио, да Бог буде све у свему.

²⁹ Уосталом, шта раде они који се крштавају за мртве? Ако мртви уопште не васкрсавају, зашто се крштавају за њих? ³⁰ Зашто се и ми сваки час излажемо опасности? ³¹ Сваког дана умирем, браћо, тако ми поноса на вас који имам у Христу Исусу, нашем Господу. ³² Ако сам се само као човек борио са зверима у Ефесу, шта ми то користи? Ако мртви не васкрсавају, »једимо и пијмо, јер сутра ћемо умрети« ††

³³ Не заваривајте се: »Рђаво друштво квари добре навике.« ³⁴ Честито се отрезните и не грешите, јер неки не познају Бога – на вашу срамоту говорим.

Начин васкрсења

³⁵ Али, неко ће упитати: »Како васкрсавају мртви?« и: »Какво ће тело имати?« ³⁶ Безумниче! Оно што ти сејеш, не оживљава ако не умре. ³⁷ И то што сејеш, не сејеш тело које ће бити, већ голо зрно, рецимо пшенице или нечег другог, ³⁸ а Бог му даје тело какво хоће, и то сваком семену његово тело. ³⁹ Није свако тело исто. Него, друго је људско, а друго животињско тело, друго је птичје тело, а друго рибље. ⁴⁰ Има небеских тела и земаљских тела, али сјај небеских тела је другачији од сјаја земаљских. ⁴¹ Друго је сјај сунца, друго сјај месеца, а друго сјај звезда. А и звезда се од звезде разликује по сјају. ⁴² Тако је и са васкрсењем мртвих: сеје се у распаљивости, васкрсава у нераспаљивости; ⁴³ сеје се у срамоти, васкрсава у слави; сеје се у слабости, васкрсава у сили; ⁴⁴ сеје се природно тело, васкрсава духовно.

Ако постоји природно тело, постоји и духовно. ⁴⁵ Тако је и записано: »Први човек, Адам, постаде живо биће«, †† последњи Адам животворни дух. ⁴⁶ Али, није прво духовно, него природно, па онда духовно. ⁴⁷ Први човек је од земље, земаљски; други човек је са неба. ⁴⁸ Какав је земаљски, такви су и

† Кифи То јест: Петру. †† умрли Дословно: заспали; исто и у 18. и 20. стиху.

‡ Пс 8,6 †† Ис 22,13; 56,12 †† 1. Мојс 2,7

сви земаљски, а какав је небески, такви су и сви небески. ⁴⁹ И као што смо били слика земаљскога, тако ћемо бити и слика небескога.

⁵⁰ А ово вам тврдим, браћо: тело и крв не могу да наследе Божије царство, нити распаљивост наслеђује нераспаљивост. ⁵¹ Ево, казујем вам тајну: нећемо сви умрети, али ћемо се сви изменити, ⁵² у магновењу, у трен ока, када последња труба затруби. Јер, затрубиће, и мртви ће васкрснути нераспаљиви, а ми ћемо се изменити. ⁵³ Треба, наиме, ово распаљиво да се обуче у нераспаљивост и ово смртно да се обуче у бесмртност. ⁵⁴ А када се ово распаљиво обуче у нераспаљивост и ово смртно обуче у бесмртност, тада ће се обистинити изрека која је записана:

»Победа прождре смрт.« †

⁵⁵ »Смрти, где ти је победа?

Смрти, где ти је жалац?« ††

⁵⁶ Жалац смрти је грех, а сила греха је Закон. ⁵⁷ Али, хвала Богу, који нам даје победу кроз нашега Господа Исуса Христа.

⁵⁸ Зато, драга моја браћо, будите чврсти, непоколебљиви, увек обилујте Господњим делима, знајући да ваш труд није узалудан у Господу.

Сакупљање прилога

16 Што се тиче сакупљања помоћи за свете, као што сам наредио галатијским црквама, тако и ви чините. ² Сваког првог дана у седмици нека свако од вас остави на страну колико може, да не буде сакупљања тек кад ја дођем. ³ А када дођем, послаћу с писмима оне које одаберете да у Јерусалим однесу ваш дар. ⁴ Ако буде потребно да и ја путујем, путоваће са мном.

Завршне поруке и поздрави

⁵ А к вама ћу доћи када прођем кроз Македонију. Јер, кроз Македонију само пролазим, ⁶ а код вас ћу

† Ис 25,8 †† Ос 13,14

се можда задржати или чак и презимити, да бисте ме ви испратили онамо куда будем путовао. ⁷ Не желим, наиме, да вас овога пута видим само у пролазу, јер се надам да ћу код вас, ако Господ да, остати неко време. ⁸ У Ефесу ћу остати до Педесетнице, ⁹ јер су ми се отворила велика и за рад повољна врата, а противника је много.

¹⁰ Ако Тимотеј дође, постарајте се да код вас борави без страха, јер он обавља Господње дело као и ја. ¹¹ Нека га, дакле, нико не потцењује. У миру га испратите да дође к мени, јер га ишчекујем са браћом.

¹² Што се тиче брата Аполоса, много сам га наговарао да дође к вама са браћом, али он никако није био вољан да сада иде. Али, доћи ће када се укаже повољна прилика.

¹³ Будно пазите, чврсто стојте у вери, држите се мушки, будите јаки! ¹⁴ Све чините у љубави!

¹⁵ Заклињем вас, браћо – ви знате да су Стефанини укућани првина Ахаје и да су се посветили служењу светима – ¹⁶ да се и ви потчињавате таквима и сваком ко сарађује и труди се. ¹⁷ Радујем се Стефанином, Фортунатовом и Ахаиковом доласку, јер су надокнадили ваше одсуство. ¹⁸ Наиме, умирили су мој дух, и ваш. Таквима, дакле, одајте признање.

¹⁹ Поздрављају вас азијске цркве. Много вас у Господу поздрављају Приска и Акила са црквом у свом дому. ²⁰ Поздрављају вас сва браћа. Један другог поздравите светим пољупцем.

²¹ Поздрав мојом руком, Павловом.

²² Ако неко не воли Господа, нека је проклет! Марана та! ‡

²³ Милост Господа Исуса с вама.

²⁴ Моја љубав са свима вама у Христу Исусу.

‡ *Марана та* »Марана та« на арамејском језику значи »Дођи, Господе«.

2. Коринћанима

1 Павле, Божијом вољом апостол Христа Исуса, и брат Тимотеј, Божијој цркви у Коринту, заједно са свима свети-ма широм Ахаје:
² милост вам и мир од Бога, нашег Оца, и Господа Исуса Христа.

Бог сваке утехе

³ Благословен Бог и Отац нашега Господа Исуса Христа, Отац милости и Бог сваке утехе. ⁴ Он нас теши у свакој нашој невољи, да бисмо и ми, оном утехом којом Бог теши нас, могли да тешимо све који су у невољи. ⁵ Јер, као што нас обилно сналазе Христова страдања, тако је кроз Христа обилна и наша утеха. ⁶ Ако смо у невољама – то је за вашу утеху и спасење. Ако смо утешени – то је за вашу утеху, која чини да стрпљиво подносите иста страдања која и ми подносимо. ⁷ А наша нада за вас је чврста, јер знамо да имате удела како у нашим страдањима тако и у утеси.

⁸ Не желимо, браћо, да не знате за невољу која нас је снашла у Азији. Били смо прекомерно, преко своје снаге, оптерећени, тако да смо већ стрепели и за живот. ⁹ Али, у себи смо се помирили са смртном пресудом, да се не бисмо уздали у саме себе, него у Бога, који васкрсава мртве. ¹⁰ Он нас је од толике смртне опасности избавио и избављаће нас. У њега се уздамо да ће нас и даље избављати ¹¹ уз помоћ ваших молитви за нас, да би многи захваљивали за милост која нам је дарована посредством многих.

Промена Павловог наума

¹² А овим се хвалимо: наша савест сведочи да смо у светости и искренности које долазе од Бога живели у свету, а нарочито међу вама – не у људској мудрости, већ у Божијој милости. ¹³ Јер, не пишемо вам ништа што не бисте могли да прочитате или разумете. А надам се да ћете у потпуности разумети, ¹⁴ као што сте нас донекле и разумели, и да ћете се на Дан нашега Господа Исуса ви поносити нама као и ми вама.

¹⁵ У том уверењу намеравао сам да прво дођем к вама, да вам се укаже двострука милост. ¹⁶ Намеравао сам да преко вас одем у Македонију, па да из Македоније опет дођем к вама, а ви да ме испратите у Јудеју. ¹⁷ Да нисам можда био лакомислен кад сам то намеравао? Или то што намеравам, намера-

вам као човек, па је код мене истовремено »да, да« и »не, не«?

¹⁸ Али, Бог је сведок да наша порука вама није »да« и »не«. ¹⁹ Јер, Син Божији, Исус Христос, кога смо вам ја, Силван и Тимотеј објавили, није био »да« и »не«, него је у њему увек било »да«. ²⁰ Колико год има Божијих обећања, у њему су »да«. Зато кроз њега и говоримо »амин«, Богу на славу. ²¹ А Бог је тај који нас, заједно с вама, учвршћује у Христу. Он нас је помазао ²² и запечатио и у наше срце ставио Духа као залог.

²³ Позивам Бога за сведока: живота ми, да бих вас поштедео нисам поново дошао у Коринт. ²⁴ Ми нисмо господари ваше вере, него сарадници ваше радости, јер чврсто стојите у вери.

2 Одлучио сам, наиме, да не дођем опет к вама доносећи жалост. ² Јер, ако вас ја ражалостим, ко ће мене да обрадује? Зар онај кога жалостим? ³ Зато сам вам онако написао, да ме, када дођем, не ражалосте они који би требало да ме обрадују, уздајући се у све вас да је моја радост уједно и радост свих вас. ⁴ Јер, писао сам вам из тешке невоље, тескобног срца и уз многе сузе. Али, не да се ражалостите, него да упознате моју љубав, које у изобиљу имам за вас.

Праштање грешнику

⁵ Ако је неко изазвао жалост, није ражалостио мене, него донекле – да не претерам – све вас. ⁶ Такво-ме је довољна ова казна већине, ⁷ па му зато радије опростите и утешите га, да га превелика жалост не сатре. ⁸ Стога вас молим да према њему покажете љубав. ⁹ Ради тога сам баш и писао, да сазнам да ли сте прекаљени, да ли сте у свему послушни. ¹⁰ Ко ме ви нешто опростите, опраштам и ја. Јер, и ја што сам опростио – ако је било шта да се опрости – ради вас сам, пред Христом, опростио, ¹¹ да нас Сата-на не надмудри. Јер, знамо његове намере.

Павлова брига и утеха

¹² Када сам ради Христовог еванђеља дошао у Троаду, иако су ми се отворила врата у Господу, ¹³ душа ми није била спокојна, јер нисам нашао свог брата Тита. Зато сам се опростио од њих и пошао у Македонију.

¹⁴ Али, хвала Богу, који нас увек чини победници-ма у Христу и на сваком месту преко нас шири ми-рис сазнања о себи. ¹⁵ Ми смо Богу пријатан, Хри-

стов мирис међу онима који се спасавају и међу онима који пропадају: ¹⁶ једнима мирис смрти – за смрт; а другима мирис живота – за живот. И ко је за то подобан? ¹⁷ Јер, ми не тргујемо Божијом речју, као многи, него искрено говоримо у Христу – као од Бога пред Богом.

Служитељи новог савеза

3 Починемо ли опет сами себе да препоручујемо? Или су нам, као некима, потребне писмене препоруке за вас или од вас? ² Па ви сте наше писмо, написано у нашем срцу, које знају и читају сви људи. ³ А очигледно је да сте ви Христово писмо, исход наше службе, написано не мастилом, него Духом живог Бога, не на каменим плочама, него на плочама људског срца.

⁴ То поуздање пред Богом имамо кроз Христа. ⁵ Не да смо ми сами од себе способни да нешто за себе тврдимо, него је наша способност од Бога. ⁶ Он нас је учинио способнима да будемо служитељи новог савеза – али не слова, него Духа, јер слово убија, а Дух оживљава.

Слава новог савеза

⁷ Ако је служба смрти, словима уклесана у камење, била толико славна да Израелци нису били у стању да гледају у Мојсијево лице због пролазне славе [†] његовог лица, ⁸ зар неће још славнија бити служба Духа? ⁹ Јер, ако је била славна служба која доноси осуду, много је славнија служба која доноси праведност. ¹⁰ И заиста, оно што је било славно, није ни било славно у поређењу са узвишенијом славом. ¹¹ Ако је оно пролазно било славно, колико ли је већа слава овога што остаје!

¹² Пошто, дакле, имамо овакву наду, поступамо сасвим отворено, ¹³ а не као Мојсије, који је стављао вео на лице да Израелци не би видели свршетак онога што пролази. ¹⁴ Али, мисли су им околеле, јер све до дана данашњег исти вео остаје при читању старог савеза и не подиже се, пошто нестане само у Христу. ¹⁵ И тако до дана данашњег, кад год се чита Мојсије, вео им застире срце. ¹⁶ Али, кад год се неко окрене Господу, вео се уклања. ¹⁷ Господ је Дух, а где је Господњи Дух, тамо је слобода. ¹⁸ И сви ми лицем које није покривено велом одражавамо Господњу славу и преображавамо се у исту слику – из славе у славу која долази од Господа, који је Дух.

Благо у глиненим посудама

4 Стога, пошто ову службу имамо по Божијем милосрђу, не посустајемо. ² Него, одрекли смо се срамних тајни, не користимо се лукавством и не изврћемо Божију реч, већ се објављујући истину препоручујемо савести сваког човека пред Богом. ³ Па, ако је наше еванђеље и застрто велом, застрто

† славе Или: сјаја.

је за оне који пропадају. ⁴ Њима је бог овога света заслепио неверничку памет, да не виде светлост еванђеља о слави Христа, који је Божија слика. ⁵ Јер, ми не проповедамо сами себе, него Исуса Христа као Господа, а себе као ваше слуге ради Исуса. ⁶ Бог, који је рекао: »Нека светлост засветли из таме« ^{††}, засветлео је у нашем срцу, да се просветлимо спознањем Божије славе на Христовом лицу.

⁷ А то благо имамо у глиненим посудама, да би било очигледно да је ова изванредно велика сила од Бога, а не од нас. ⁸ У свему притиснути али не и притешњени, двоумећи се али не очајавајући, ⁹ прогањани али не и напуштени, обарани али не и уништени, ¹⁰ ми у свом телу стално носимо Исусово умирање, да се и Исусов живот јасно покаже у нашем телу. ¹¹ Јер, нас, живе, стално предају смрти ради Исуса, да се и Исусов живот јасно покаже у нашем смртном телу. ¹² Тако у нама делује смрт, а у вама живот.

¹³ А пошто имамо исти дух вере, као што је записано: »Поверовах, зато сам говорио«, [‡] и ми верујемо, па зато и говоримо, ¹⁴ знајући да ће Онај који је васкрсао Господа Исуса и нас са Исусом васкрснути и заједно с вама поставити пред себе. ¹⁵ Јер, све је то ради вас, да милост, која се умножила захваљујућем многим, буде још обилнија на Божију славу.

¹⁶ Зато не посустајемо. Него, ако се споља и распадамо, изнутра се из дана у дан обнављамо. ¹⁷ Јер, наша незнатна, тренутна невоља доноси нам вечну славу која је неизмерно надмашује. ¹⁸ Ми се не усредсређујемо на видљиво, него на невидљиво, јер видљиво је привремено, а невидљиво вечно.

Небеско боравиште

5 Знамо, наиме, да када се сруши наша земаљска кућа, која је као шатор, имамо здање од Бога, вечну кућу на небесима, која није сазидана људском руком. ² Зато и уздишемо и чезнемо да се обучемо у своје небеско боравиште. ³ Јер, ако смо обучени, нећемо се затећи голи. ⁴ Ми, наиме, који смо у овом шатору, уздишемо под теретом, јер не желимо да се свучемо, него да се преко овога обучемо, да живот прогута оно што је смртно. ⁵ А баш за то нас је и припремио Бог, који нам је дао Духа као залог.

⁶ Увек смо, дакле, пуни поуздања и знамо да смо, док боравимо у телу, далеко од Господа, ⁷ јер још живимо у вери, а не у гледању. ⁸ Пуни смо поуздања и нарадије бисмо се иселили из тела и настанили се код Господа. ⁹ Стога се и трудимо да му угодимо, било да смо већ настањени, било да смо далеко. ¹⁰ Јер, сви треба да се појавимо пред Христовим судом, да свако добије према ономе што је учинио док је живео у телу, било добро, било зло.

†† 1. Мојс 1,3‡ Пс 116,10

Служба помирења

¹¹ Пошто, дакле, знамо за страх пред Господом, трудимо се да уверимо људе. Разоткривени смо пред Богом, а надам се и пред вашом савешћу. ¹² Не препоручујемо вам опет сами себе, већ вам дајемо прилику да се нама хвалите, да имате шта да одговорите онима који се хвале спољашњошћу, а не оним што је у срцу. ¹³ Јер, ако смо били ван себе, то је ради Бога, а ако смо били при себи, то је ради вас.

¹⁴ Обузима нас Христова љубав када размишљамо о овоме: један је умро за све, дакле, сви су умрли.

¹⁵ А умро је за све да живи више не живе за себе, него за Онога који је за њих умро и васкрсао.

¹⁶ Зато ми од сада никог не познајемо по телу. Ако смо Христа и познавали по телу, сада га више тако не познајемо. ¹⁷ Ако је, дакле, неко у Христу, ново је створење; старо је прошло, ево, ново је настало.

¹⁸ А све је од Бога, који нас је кроз Христа помирио са собом и поверио нам службу помирења. ¹⁹ Јер, Бог је у Христу помирио свет са собом, не рачунајући људима њихове преступе и нама поверивши Реч помирења. ²⁰ Ми смо, дакле, Христови изасланици – Бог вас опомиње преко нас. У Христово име вас молимо: помирите се са Богом. ²¹ Њега, који није учинио грех, Бог је ради нас учинио грехом †, да у њему будемо Божија праведност.

6 А као његови сарадници, опомињемо вас да Божију милост не примите узалуд. ² Јер, каже: »Услишио сам те у часу повољном и помогао ти на дан спасења.« ††
Ево сада је најповољнији час! Ево сада је дан спасења!

Павлове невоље

³ Ником никакве препреке не постављамо, да не покуде нашу службу. ⁴ Него, у свему се показујемо као Божији служитељи: у великој истрајности, у невољама, у немаштини, у притешњености, ⁵ у батинама, у тамницама, у бунама, у тегобама, у бесаним ноћима, у гладовању, ⁶ у чистоти, у знању, у стрпљивости, у доброту, у Светом Духу, у нелицемерној љубави, ⁷ у истинитој Речи, у Божијој сили, оружјем праведности у десници и левици, ⁸ славом и срамотом, злим гласом и добрим гласом, као варалице а поштени, ⁹ као непознати а познати, као умирући а, ево, живимо, као кажњени али не и убијени, ¹⁰ као жалосни а увек радосни, као сиромашни а обогаћујући многе, као они који немају ништа а све поседују.

¹¹ Отворено смо вам говорили, Коринћани; наше срце вам је широм отворено. ¹² Није вам тесно у нама, али је тесно у вашем срцу. ¹³ Узвратите ми на исти начин – као својој деци говорим: и ви раширите своје срце.

Храм Бога живог

¹⁴ Не упрежите се у исти јарам с неверницима. Јер, шта има праведност са безакоњем? Или, каква је заједница светлости и таме? ¹⁵ У чему се Христос слаже с Велиаром? Шта је заједничко вернику и невернику? ¹⁶ Какав је споразум Божијег храма с идолима? Јер, ми смо храм Бога живог, као што Бог рече:

»Пребиваћу у њима и ходати међу њима, и ја ћу им бити Бог, а они ће бити мој народ.« †

¹⁷ »Стога, изађите између њих и одвојте се, говори Господ.

Ништа нечисто не дотичите, и ја ћу вас примити.« ††

¹⁸ »Ја ћу вам бити отац, а ви ћете ми бити синови и кћери, говори Господ Сведржитељ.« ††

7 Пошто, дакле, имамо ова обећања, очистимо се, драги моји, од свега што каља тело и дух, у савршавајући своју светост у страху пред Богом.

Павлова радост

² Направите места за нас у свом срцу. Ником нисмо учинили неправду, никога нисмо упропастили, никога закинули. ³ Не говорим ово да вас осудим, јер малопре рекох да сте у нашем срцу, да бисмо с вама и умирали и живели. ⁴ Велико је моје поуздање у вас и веома се поносим вама. Испуњен сам утехом и препун радости упркос свим нашим невољама.

⁵ Јер, када смо дошли у Македонију, није било мира за наше тело, већ посвуда невоље: споља борбе, изнутра страх. ⁶ Али Бог, који теши понизне, утешао нас је Титовим доласком. ⁷ И не само његовим доласком него и утехом коју сте му дали. Он нас је обавестио о вашој чежњи, о вашој дубокој жалости, о вашој великој бризи за мене, па сам се још више обрадовао.

⁸ Јер, ако сам вас и ражалостио својом посланицом, није ми жао. А ако ми је и било жао – видим, наиме, да вас је та посланица макар начас ражалостила – ⁹ сада се радујем; не зато што сте се ражалостили, него зато што сте се ражалостили на покајање. Јер, ражалостили сте се по Божијој вољи, па од нас нисте ни у чему оштећени. ¹⁰ Жалост по Божијој вољи ствара покајање које води спасењу – за које се не каје – а светска жалост доноси смрт. ¹¹ Јер, видите да вам је баш то што сте се ражалостили по Божијој вољи донело не само велику озбиљност него и правдање и огорченост и страх и чежњу и ревност и оправдање. Свиме тиме сте показали да сте у тој ствари недужни. ¹² Дакле, иако сам вам писао, нисам писао због онога који је скривио, ни због онога коме је скривио, него да вама пред Богом по-

† грехом Или: жртвом за грех. †† Ис 49,8

‡ 3. Мојс 26,11-12 †† Ис 52,11 †† 2. Сам 7,14; 7,8

стане очигледна ваша велика брига за нас. ¹³ Зато смо се и утешили.

Али, осим ове наше утехе, још више смо се обрадовали због Титове радости, јер сте му сви ви окрепили дух. ¹⁴ Заиста, ако сам вас њему похвалио за нешто, нисам се постидео. Него, као што је истина све што смо вам говорили, тако се и наша похвала пред Титом показала истинита. ¹⁵ А његова осећања према вама још су снажнија када се сети послушности свих вас и како сте га са страхом и трепетом примили. ¹⁶ Радујем се што се у свему могу поуздати у вас.

Павле подстиче дарезљивост

8 Обзнањујемо вам, браћо, Божију милост која је дата македонским црквама. ² Упркос најжешћим искушењима, њихова изобилна радост и њихово крајње сиромаштво прелили су се у богатство дарезљивости. ³ Сведочим да су нам, према својим могућностима – а и преко својих могућности – драговољно давали ⁴ и усрдно нас молили да им учинимо милост да учествују у овом служењу светима. ⁵ А давали су, не како смо очекивали, него су и саме себе дали, прво Господу, па нама, по Божијој вољи. ⁶ Зато смо замолили Тита да, као што је већ раније почео, тако и доврши међу вама ово дело милости. ⁷ Стога, као што се у свему истичете – у вери, у говору, у знању, у свакој брижљивости и у својој љубави за нас – истакните се и у овој милости давања.

⁸ Не заповедам, него брижљивошћу других проверавам искреност ваше љубави. ⁹ Јер, ви знате милост нашега Господа Исуса Христа – да је, иако богат, ради вас постао сиромашан, да се ви обогатите његовим сиромаштвом.

¹⁰ Ово је моје мишљење о томе: на вашу је корист то што сте прошле године ви први с тим почели, и то не само делом него и жељом да га учините. ¹¹ А сада то дело и довршите: као што сте спремно желели да га учините, тако га и довршите, према својим могућностима. ¹² Јер, ако постоји спремност, добродошла је ако је заснована на оном што се има, а не на оном што се нема, ¹³ да олакшање другима вама не донесе невољу, него једнакост. ¹⁴ Нека сада ваш вишак буде за њихову оскудицу, да би једном и њихов вишак покрио вашу оскудицу – да буде једнакост, ¹⁵ као што је записано:

»Ко је сакупио много, није имао сувише,
а ко је сакупио мало, није имао премало.« †

Тит послат у Коринт

¹⁶ Хвала Богу што је исту такву бригу за вас ставио у Титово срце. ¹⁷ Он је не само прихватио нашу молбу него веома радо, од своје воље, иде к вама. ¹⁸ С њим шаљемо и једног брата кога све цркве хвале због његовог служења еванђељу. ¹⁹ Штавише, цркве су га изабрале за нашег сапутника у овој слу-

жби милости којом славимо самог Господа и којом показујемо своју спремност да помогнемо. ²⁰ Тако избегавамо да нам неко пребацује због овог изобилног дара којим располажемо. ²¹ Јер, ми се веома трудимо да чинимо добро не само пред Господом него и пред људима.

²² С њима шаљемо и нашег брата који нам је у много чему и много пута потврдио своју ревност, а сада је још много ревностнији због великог поуздања у вас. ²³ Што се тиче Тита, он је мој друг и сарадник у служењу вама, а што се тиче наше браће, они су изасланици цркава, Христова слава. ²⁴ Покажите им, дакле, пред црквама, доказ своје љубави и зашто се поносимо вама.

Сакупљање помоћи за свете

9 Што се тиче служења светима, сувишно је да вам пишем. ² Јер, знам вашу спремност да помогнете. Њоме се хвалим пред Македонцима говорећи: »Ахаја је спремна још од прошле године.« Ваша ревност је подстакла већину. ³ Ипак, шаљем браћу, да се наше хваљење вама у овој ствари не изјалови, него да будете спремни, као што сам тврдио да јесте, ⁴ да се, ако са мнош дођу Македонци и затекну вас неспремне, ми – а о вама да и не говорим – не осрамотимо у овом поуздању. ⁵ Зато сам сматрао неопходним да замолим браћу да пре нас оду к вама и постарају се да ваш раније обећани дар буде спреман као дар, а не као нешто изнуђено.

⁶ А ово упамтите: ко шкрто сеје, шкрто ће и жњети, а ко издашно сеје, издашно ће и жњети. ⁷ Нека свако даје како је одлучио у свом срцу – не са жалошћу или на силу, јер Бог воли радосног даваоца. ⁸ А Бог може на вас да излије обиље сваке милости, да у свему увек имате свега довољно за себе и још да вам преостане за свако добро дело, ⁹ као што је записано:

»Просу, даде сиромасима;
праведност његова остаје довека.« ††

¹⁰ Онај који даје семе сејачу и хлеб за јело и вама ће дати семе и умножити га и увећати плодове ваше праведности. ¹¹ У свему ћете се обогатити за сваку дарезљивост која нашим посредством изазива захвалност Богу.

¹² Јер, вршење ове службе не само што подмирује потребе светих него се и обилно прелива у многе захвалнице Богу. ¹³ Пошто сте се овим служењем доказали, људи славе Бога зато што покорно признајете † Христово еванђеље и што великодушно делите с њима и са свима. ¹⁴ А молећи се за вас, они показују да цезну за вама због преобилне Божије милости која је на вама. ¹⁵ Хвала Богу за његов неизрециви дар.

† 2. Мојс 16,18

†† Пс 112,9 † признајете Или: исповедате.

Павлова одбрана

10 А ја, Павле, заклињем вас Христовом кроткошћу и благошћу – ја, који сам понизан када сам међу вама, лицем у лице, а одважан када сам далеко од вас. ² Молим вас да, када будем код вас, не морам да иступим одважно и одрешито – као што сада намеравам да иступим – против неких који сматрају да ми живимо како тело хоће. ³ Иако живимо у телу, ми се не боримо како тело хоће. ⁴ Јер, оружје нашег војевања није телесно, него божански силно у разарању утврђења. Ми разарамо мудровања ⁵ и сваку охолост која се диже против спознања Бога и заробљавамо сваку мисао, да буде послушна Христу. ⁶ И спремни смо да казнимо сваку непослушност када ваша послушност буде потпуна.

⁷ Површно гледате! Ако је неко уверен да је Христов, нека поново размисли о овоме: као што је он Христов, тако смо и ми. ⁸ Јер, када бих се и мало више похвалио нашом влашћу, коју нам је Господ дао ради нашег изграђивања, а не рушења, не бих се постидео. ⁹ Само, да се не учини да вас плашим посланицама. ¹⁰ Јер, »посланице су«, кажу, »тешке и снажне, а кад се лично појави, слаб је и говор му је никакав.« ¹¹ Такви треба да схвате ово: какви смо на речима у посланицама када смо одсутни, такви смо и на делу када смо присутни.

¹² Не усуђујемо се да се сврставамо или упоређујемо с неким који сами себе препоручују. Али, они су неразумни када сами себе собом мере и сами се са собом упоређују. ¹³ А ми се нећемо хвалити преко граница, него само унутар граница делокруга који нам је одредио Бог, делокруга који досеже и до вас. ¹⁴ Не протежемо се преко свога – као да још не досежемо до вас – јер ми јесмо стигли до вас с Христовим еванђељем. ¹⁵ А не прелазимо границу ни хвалећи се туђим трудом, него се надамо да ће се, када ваша вера порасте, и наш делокруг међу вама проширити, ¹⁶ па да ћемо еванђеље проповедати и даље од нашег краја, а не хвалити се оним што је већ урађено у туђем делокругу. ¹⁷ »Ко се хвали, нека се у Господу хвали.« ¹⁸ Јер, није прекаљен онај ко самог себе препоручује, него онај кога препоручује Господ.

Павле и лажни апостоли

11 Када бисте само поднели мало мога безумља! Али, већ ме и подносите. ² Љубоморан сам на вас Божијом љубомором, јер сам вас обећао једном мужу, Христу, да вас пред њега изведем као чисту девицу. ³ Али, као што је змија својим лукавством преварила Еву, плашим се да се тако и ваше мисли не одврате од искрене и чисте преданости Христу. ⁴ Јер, ако неко дође и проповеда вам неког другог Исуса, кога вам ми нисмо проповедали, или

ако примите духа другачијег од оног којег сте од нас примили, или другачије еванђеље од оног које сте прихватили, то добро поднесите! ⁵ Сматрам, наиме, да нисам ни у чему мањи од тих »надапостола«. ⁶ Ако сам и невешт у говору, нисам у знању – то смо вам у сваком погледу показали.

⁷ Зар сам учинио грех што сам самог себе понизио – да бисте се ви узвисили – када сам вам бесплатно проповедао Божије еванђеље? ⁸ Друге цркве сам опљачкао узимајући од њих плату да бих служио вама. ⁹ А када сам био код вас и оскудевао, ником нисам био на терету, јер су моје потребе подмирила браћа која су дошла из Македоније. И у сваком погледу сам се чувао, и чуваћу се, да вам не будем на терету. ¹⁰ Тако ми Христове истине у мени, нико ме у ахајским крајевима неће спречити да се тиме хвалим! ¹¹ Зашто? Зар зато што вас не волим? Бог зна да вас волим!

¹² А то што чиним, чинићу и убудуће, да онемогућим оне који траже прилику да се изједначе с нама у оном чиме се хвале. ¹³ Јер, такви људи су лажни апостоли, притворни радници који се прерушавају у Христове апостоле. ¹⁴ А није ни чудо, јер се и сâм Сатана прерушава у анђела светлости. ¹⁵ Нема, дакле, ничег нарочитог у томе што се и његове слуге прерушавају у слуге праведности. Крај ће им бити у складу с њиховим делима.

Павле се хвали својим страдањима

¹⁶ Опет кажем: нека ме нико не сматра безумним. Али, ако ме ипак сматрате таквим, прихватите ме макар и као безумног, да се и ја мало похвалим. ¹⁷ У овом хвалисавом поуздању не говорим као што би говорио Господ, него као безумник. ¹⁸ Пошто се многи хвале као што то чини свет, хвалићу се и ја. ¹⁹ Јер, ви радо подносите безумнике, ви умни! ²⁰ Подносите, наиме, ако вас неко поробљава, ако вас неко прождире, ако вам неко отима, ако се неко уздиже, ако вас неко шамара. ²¹ На своју срамоту признајем: ми смо за то били слаби!

Али, чиме год се неко други усуђује да се похвали – као безумник говорим – усуђујем се и ја! ²² Јесу ли они Јевреји? И ја сам! Јесу ли Израелци? И ја сам! Јесу ли Авраамови потомци? И ја сам! ²³ Јесу ли Христови служитељи? Као суманут говорим: ја сам још више! Више сам се трудио, више био у тамницама, строже био батинан, чешће био у смртној опасности! ²⁴ Пет пута сам од Јудеја добио четрдесет удараца мање један. ²⁵ Три пута сам био ишибан, једном каменован, три пута доживео бродолом, једну ноћ и дан провео сам на отвореном мору. ²⁶ Често сам путовао, био у опасностима од река, у опасностима од разбојника, у опасностима од сународника, у опасностима од незнабожаца, у опасностима у граду, у опасностима у пустињи, у опасностима на мору, у опасностима од лажне браће. ²⁷ Трудио сам се и мучио, често у неспавању, у глади и жеђи, често без хране, у студени и голотињи. ²⁸ А поврх свега

тога, свакодневно ме притиска брига за све цркве. ²⁹ Ко је слаб, а да и ја нисам слаб? Ко се саблажњава, а да ја не изгарам?

³⁰ Ако треба да се хвалим, хвалићу се својим слабостима. ³¹ Бог и Отац нашег Господа Исуса Христа, благословен довека, зна да не лажем. ³² У Дамаску је намесник цара Арете држао град под стражом, јер је хтео да ме ухвати, ³³ али ме кроз прозор, у корпи, спустише преко зида, па му умакох из руку.

Виђења и откривења

12 Морам још да се хвалим, иако то ничему не користи.

Долазим на виђења и откривења од Господа: ² Знам човека у Христу који је пре четрнаест година – да ли у телу, не знам, да ли ван тела, не знам, Бог зна – био понет до трећег неба. ³ И знам за тог човека да је – да ли у телу или ван тела, не знам, Бог зна – ⁴ био понет у Рај и чуо неизрециве речи, које човек не сме да изговори. ⁵ Таквим човеком ћу да се хвалим, а самим собом нећу да се хвалим, осим својим слабостима. ⁶ А и када бих хтео да се хвалим, не бих био неразуман, јер бих говорио истину. Али, уздржавам се, да ме неко не би сматрао за више од оног што од мене види или чује.

⁷ А да због тих неизмерних откривења не бих постао охол, дат ми је трн у телу, Сатанин анђео, да ме мучи, да не постанем охол. ⁸ Три пута сам преклињао Господа да ме тога ослободи, ⁹ а он ми рече: »Доста ти је моја милост, јер сила се усавршава слабошћу.« Зато ћу радије да се хвалим својим слабостима, да се у мени настани Христова сила.

¹⁰ Стога, ради Христа, уживам у слабостима, у увредама, у тешкоћама, у прогонима и притешњености-ма. Јер, кад сам слаб, онда сам јак.

Павлова брига за Коринћане

¹¹ Постадох неразуман, али ви сте ме натерали. Требало је, наиме, да ме ви препоручујете, јер ни у чему нисам мањи од »надапостола«, иако нисам ништа. ¹² Апостолска обележја – знамења, чуда и дела силе – учињена су међу вама с великом истрајношћу. ¹³ Уосталом, по чему сте то ви мањи од других цркава осим по томе што вам ја нисам био на терету? Опростите ми ту неправду!

¹⁴ Ево, спреман сам да трећи пут дођем к вама и нећу вам бити на терету, јер не тражим ваше, него вас. Нису, наиме, деца дужна да стичу за родитеље, него родитељи за децу. ¹⁵ А ја ћу веома радо све да потрошим и самога себе да истрошим за ваше душе. Ако ја вас волим више, зар ћете ви мене волети мање? ¹⁶ Али, нека – нисам вам био на терету, него

сам вас, лукав какав сам, ухватио на превару. ¹⁷ Да ли сам вас у нечему закинуо преко неког од оних које сам вам послао? ¹⁸ Замолио сам Тита и с њим сам послао оног брата. Да вас можда Тит није у нечему закинуо? Зар нисмо ходали у истом духу и истим стопама?

¹⁹ Ви одавно сматрате да се ми пред вама бранимо. Пред Богом у Христу вам говоримо: све је то, драги моји, за ваше изграђивање. ²⁰ Јер, бојим се да вас, када дођем к вама, нећу наћи онакве какве бих хтео да вас нађем и да ћете ви мене наћи каквог не бисте хтели – да не буде каквих свађа, зависти, излива љутње, сплеткарења, клеветања, оговарања, надмености, нереди, ²¹ да ме, када дођем, мој Бог опет не понизи пред вама, па да јадикујем над многима који су раније згрешили, а нису се покајали за нечистоту, блуд и разузданост које су починили.

Завршне опомене и поздрави

13 Ово је трећи пут како долазим к вама. »Нека се свака ствар утврди на основу сведочења два или три сведока.« ¹² Већ сам вас упозорио када сам код вас био други пут. Сада, одсутан, унапред упозоравам оне који су раније грешили, и све друге: када опет дођем, нећу вас штедети. ³ Јер, ви тражите доказ да кроз мене говори Христос. Он према вама није слаб, него је силан међу вама. ⁴ Додуше, био је распет у слабости, али живи по Божијој сили. Тако смо и ми слаби у њему, али ћемо по Божијој сили с њим живети за вас.

⁵ Испитајте сами себе – да ли сте у вери. Сами себе проверите. Или зар не знате да је Христос Исус у вама? Ако не знате, нисте проверени. ⁶ А надам се да ћете увидети да ми нисмо непроверени.

⁷ Молимо се Богу да не учините никакво зло – не да бисмо се ми показали као проверени, него да ви чините добро, па макар изгледало као да смо ми непроверени. ⁸ Јер, против истине не можемо ништа, него само за истину. ⁹ Радујемо се када смо ми слаби, а ви јаки и молимо се да се ви усавршите. ¹⁰ Зато вам ово и пишем, одсутан, да не бих, када будем код вас, морао да поступим строго, у складу с влашћу коју ми је дао Господ – да градим, а не да рушим.

¹¹ На крају, браћо, радујте се, усавршавајте се, храбрите се, будите сложни, живите у миру, и Бог љубави и мира биће с вама.

¹² Поздравите један другог светим пољупцем.

¹³ Поздрављају вас сви свети.

¹⁴ Милост Господа Исуса Христа, Божија љубав и заједништво Светога Духа са свима вама.

Галаћанима

1 Павле, апостол, не од људи, ни посредством човека, него посредством Исуса Христа и Бога Оца, који га је васкрсао из мртвих, ² и сва браћа која су са мнош, црквама у Галатији:

³ милост вам и мир од Бога, нашег Оца, и од Господа Исуса Христа, ⁴ који је самога себе дао за наше грехе, да нас избави од садашњег злог света, по вољи Бога, нашег Оца, ⁵ коме слава довека. Амин.

Нема другог еванђеља

⁶ Чудим се да се од Онога који вас је Христовом милошћу позвао тако брзо окрећете неком другачијем еванђељу, ⁷ које то, у ствари, и није. Има само неких који вас збуњују и који хоће да искриве Христово еванђеље. ⁸ Али, чак када бисмо вам ми, или када би вам анђеоло са неба проповедао еванђеље различито од оног које смо вам ми проповедали, нека је проклет. ⁹ Као што смо већ рекли, и сада опет кажем: ако вам неко проповеда еванђеље различито од оног које сте примили, нека је проклет.

¹⁰ Да ли ја то сада хоћу да се умилим људима или Богу? Или покушавам да угодим људима? Да још људима угађам, не бих био Христов слуга.

Павла је позвао Бог

¹¹ Желим да знате, браћо, да еванђеље које сам проповедао није људско. ¹² Јер, ја га нисам примио или научио од неког човека, него преко откривења Исуса Христа.

¹³ Чули сте, наиме, о мом некадашњем начину живота у јудаизму – да сам преко сваке мере прогонио Божију цркву и уништавао је. ¹⁴ У јудаизму сам надмашио већину својих вршњака из свога народа, јер сам се претерано ревносно држао предања својих праотаца. ¹⁵ Али, када се свидело Ономе који ме је још од рођења [†] одвојио и позвао својом милошћу ¹⁶ да ми открије свога Сина – да га проповедам међу незнабошцима – нисам се ни са ким ^{††} посаветовао, ¹⁷ нити сам отишао у Јерусалим онима који су пре мене били апостоли, него сам одмах отишао у Арабију, па се опет вратио у Дамаск.

¹⁸ Затим сам, после три године, отишао у Јерусалим да се упознам с Кифом [‡], па сам код њега остао петнаест дана. ¹⁹ Друге апостоле нисам видео, осим

[†] од рођења Или: од мајчине утробе. ^{††} ни са ким Дословно: са телом и крвљу. [‡] Кифом То јест: Петром.

Јакова, Господњег брата. ²⁰ (Пред Богом вам тврдим да није лаж ово што вам пишем.) ²¹ Потом сам отишао у Сирију и Киликију. ²² А у црквама у Јудеји, које су у Христу, нису ме лично познавали. ²³ Само су чули: »Наш некадашњи прогонитељ сада проповеда веру коју је некада хтео да уништи!« ²⁴ И славили су Бога због мене.

Апостоли признају Павла

2 Онда сам, после четрнаест година, поново отишао у Јерусалим, са Варнавом, а повео сам и Тита. ² Отишао сам, јер сам примио откривење, па сам им – посебно оним угледнијима – изложио еванђеље које проповедам међу незнабошцима, плашећи се да можда не трчим или да нисам трчао узалуд. ³ Али, чак ни Тит, мој пратилац, иако је Грк, није био присиљен да се обреже. ⁴ А све то због лажне браће, уљеза који су се увукли међу нас да ухоче слободу коју имамо у Христу Исусу, не би ли нас учинили робовима. ⁵ Нисмо им ни на час пустили ни потчинили им се, да би истина еванђеља остала код вас.

⁶ Што се тиче оних који су важили за угледне – какви год да су били, мени је свеједно; Бог не суди по спољашњости – мени ти угледни нису ништа додали. ⁷ Напротив, видели су да је мени поверено да проповедам еванђеље необрезанима, баш као Петру да проповеда обрезанима. ⁸ Јер, Онај који је Петра оспособио за апостола обрезанима, оспособио је и мене за апостола незнабошцима. ⁹ Када су Јаков, Кифа ^{‡†} и Јован, који су важили за стубове цркве, признали милост која ми је дата, пружише деснице Варнави и мени у знак заједништва: ми ћемо незнабошцима, а они обрезанима – ¹⁰ само да се сећамо сиромаша, што сам ја и сâм жарко желео да чиним.

Павле се супротставља Кифи

¹¹ А када је Кифа дошао у Антиохију, ја сам му се супротставио у лице, јер је заслужио осуду. ¹² Наиме, пре него што су неки дошли од Јакова, Петар је јео с незнабошцима. А када су ови стигли, он се повукао и одвојио, плашећи се обрезаних верника ^{‡‡}. ¹³ У дволичности су му се придружили и други Јудеји, тако да је и Варнава био заведен њиховом дволичношћу.

^{‡†} Кифа То јест: Петар; исто и у 11. и 14. стиху. ^{‡‡} обрезаних верника То јест: верника Јудеја.

¹⁴ Када сам видео да се не понашају у складу са истином еванђеља †, рекао сам Кифи пред свима: »Ако ти, Јудејин, живиш по незнабожачким обичајима, а не по јудејским, како можеш да присиљаваш незнабошце да живе по јудејским?«

¹⁵ Ми који смо Јудеји по рођењу, а не незнабожачки грешници, ¹⁶ знамо да се човек не оправдава делима Закона, него вером у Исуса Христа. Зато смо и ми поверовали у Христа Исуса, да се оправдамо вером у Христа, а не делима Закона, јер се делима Закона нико неће оправдати.

¹⁷ Али, ако се, настојећи да будемо оправдани у Христу, ми сами покажемо као грешници, да ли то значи да Христос служи греху? Нипошто! ¹⁸ Јер, ако ја поново зидам оно што сам срушио, доказујем да сам преступник. ¹⁹ Ја сам, наиме, посредством Закона, Закону умро да бих живео Богу. Распет сам са Христом. ²⁰ Живим, али не више ја, него у мени живи Христос. А то што сада живим у телу, живим у вери у Сина Божијега, који ме је волео и самога себе дао за мене. ²¹ Не одбацујем Божију милост. Јер, ако праведност долази посредством Закона, онда је Христос узалуд умро.

Вера или Закон

3 О, неразумни Галаћани! Ко ли вас је опчинио? Вас, пред чијим очима је Исус Христос јасно осликан као распет! ² Само ово желим да сазнам од вас: да ли сте Духа примили на основу дела Закона или на основу вере у оно што сте чули? ³ Зар сте толико неразумни? Почели сте у Духу, па зар да сада завршите у телу? ⁴ Зар сте узалуд онолико препатили? Ако је заиста било узалуд! ⁵ Да ли, дакле, Онај који вам даје Духа и чини међу вама дела силе, то чини због дела Закона или због вере у оно што сте чули?

⁶ Погледајте Авраама: »Он поверова Богу и то му се урачуна у праведност.« †⁷ Схватите, дакле: они који верују, то су Авраамови синови. ⁸ А Писмо је предвидело да ће Бог незнабошце оправдати на основу вере, па је Аврааму еванђеље објављено унапред: »Преко тебе ће бити благословени сви народи.« ⁹ Тако су, заједно с Авраамом, човеком вере, благословени сви који верују.

¹⁰ Они који се уздају у дела Закона, под проклетством су. Јер, записано је: »Нека је проклет свако ко не истраје у извршавању свега што је записано у Књизи закона.« †¹¹ А јасно је да се пред Богом нико не оправдава на основу Закона, јер: »Праведник ће живети од вере.« †

¹² Закон није заснован на вери, него: »Човек који га извршава у њему ће наћи живот.« †¹³ Христос нас је откупио од проклетства Закона тако што је ради нас постао проклетство. Јер, записано је: »Нека је проклет свако ко је обешен о дрво« †¹⁴ да

Авраамов благослов дође у Христу Исусу, да посредством вере добијемо обећаног Духа.

Закон и обећање

¹⁵ Браћо, људским језиком говорим: ни пуноважно човеково завештање нико не поништава нити му шта додаје. ¹⁶ А обећања су изречена Аврааму и његовом потомству. Писмо не каже: »и потомцима«, као да подразумева многе, него: »и твојом потомству«⁵, подразумевајући једнога, а то је Христос. ¹⁷ Ово хоћу да кажем: Закон, који је настао четири стотине тридесет година касније, не поништава савез који је Бог раније потврдио и не укида обећање. ¹⁸ Јер, ако се наследство добија на основу Закона, онда се не добија на основу обећања, а Бог га је обећањем даровао Аврааму.

¹⁹ Чему, дакле, Закон? Додат је због прекршаја, до доласка Потомка на кога се односи обећање. Ступио је на снагу преко анђела и преко једног посредника. ²⁰ А посредника нема где је само један – а Бог је један.

²¹ Да ли је, дакле, Закон у супротности са Божијим обећањима? Нипошто! Јер, да је дат закон који је у стању да донесе живот, онда би праведност заиста долазила од Закона. ²² Али, Писмо је све људе затворило под грех, да онима који верују обећање буде дато кроз веру у Исуса Христа.

²³ А пре него што је дошла вера, били смо затвореници под Законом, чувани за веру која је тек требало да буде откривена. ²⁴ Тако нас је Закон надзирао и водио нас до Христа, да се оправдамо на основу вере. ²⁵ А сада, када је дошла вера, више нисмо под надзором.

Божији синови

²⁶ Кроз веру у Христа Исуса, сви сте Божији синови. ²⁷ Јер, сви ви који сте се у Христа крстили, у Христа сте се обукли. ²⁸ Нема више Јудејин – Грк, роб – слободњак, мушко – женско, јер сте сви једно у Христу Исусу. ²⁹ А ако сте Христови, онда сте Авраамово потомство, наследници по обећању.

4 Хоћу да кажем: све док је наследник малолетан, нимало се не разликује од роба. Иако је господар свега, ² под старатељима је и управитељима до рока који је одредио његов отац. ³ Тако смо и ми, док смо били малолетни, робовали стихијама овога света, ⁴ а када је дошла пуноћа времена, Бог је послао свога Сина, рођеног од жене, рођеног под Законом, ⁵ да откупи оне који су под Законом, да постанемо синови †. ⁶ А пошто сте синови, Бог је у ваше срце послао Духа свога Сина, који виче: »Аба ††, Оче.«⁷ Тако више ниси роб, него син, а ако си син, онда те је Бог учинио и наследником.

^{22,18} †† ⁵ Мојс 27,26 †† Авак 2,4 ††† ³ Мојс 18,5 †††
⁵ Мојс 21,23 § ¹ Мојс 12,7; 13,15; 24,7 §† да постанемо синови Дословно: да примимо усињење. ††† Аба на арамејском језику значи »оче«.

† да се не понашају ... еванђеља Дословно: да не ходају права за истином еванђеља. †† ¹ Мојс 15,6 † ¹ Мојс 12,3; 18,18;

Павлова брига за Галаћане

⁸ Док још нисте познавали Бога, робовали сте боговима који то по својој природи нису. ⁹ А сада, пошто сте упознали Бога – боље речено: пошто је он упознао вас – како то да се опет окрећете оним немоћним и бедним стихијама и опет изнова хоћете да им робујете? ¹⁰ Славите дане и месеце и доба и године! ¹¹ Бојим се за вас – да се можда нисам узалуд трудио око вас.

¹² Молим вас, браћо, постаните као ја, јер сам и ја постао као ви. Ништа ми нисте учинили нажао. ¹³ Знате да сам вам први пут проповедао еванђеље док сам био болестан. ¹⁴ Иако је моја болест за вас била искушење, нисте ме ни презрели ни поплували, него сте ме примили као Божијег анђела, као Христа Исуса. ¹⁵ Где је, дакле, та ваша радост? Јер, сведочим вам: да сте могли, своје бисте очи извадили и дали их мени. ¹⁶ Зар сам вам постао непријатељ зато што вам говорим истину?

¹⁷ Они други се веома труде око вас, али не ради добра. Желе да вас одвоје, како бисте се ви трудили око њих. ¹⁸ Добро је увек се трудити око добра, а не само док сам ја присутан међу вама, ¹⁹ децо моја, коју поново у трудовима рађам док се Христос у вама не уобличи. ²⁰ Волео бих да сам сада с вама, да другачије с вама разговарам, јер сам због вас у недомици.

Сара и Агара

²¹ Реците ми, ви који желите да будете под Законом: зар не чујете шта Закон каже [†]? ²² Јер, записано је да је Авраам имао два сина: једног од робинје и једног од слободне жене. ²³ Али, онај од робинје је рођен као сви људи ^{††}, а онај од слободне на основу обећања.

²⁴ То све има и пренесено значење, јер те две жене представљају два савеза. Један је са Синајске горе и рађа децу за ропство – то је Агара. ²⁵ А Агара представља Синајску гору у Арабији и одговара данашњем Јерусалиму, јер робује заједно са својом децом. ²⁶ Али, онај Јерусалим који је на небу [‡], слободан је – он је наша мајка. Јер, записано је:

²⁷ »Радуј се, нероткињо, ти која не рађаш, кличи и вичи, ти која не знаш за трудове.

Јер, више деце има усамљена него она која има мужа.« ^{††}

²⁸ А ви сте, браћо, као Исаак, деца обећања. ²⁹ И као што је у оно време онај који је рођен као сви људи прогањао онога који је рођен снагом Духа, тако је и сада. ³⁰ Али, шта каже Писмо? »Отерај робинју и њеног сина, јер син робинје неће бити наследник са сином слободне.« ^{†††} Стога, браћо, нисмо деца робинје, него слободне.

[†] зар ... каже Дословно: зар не чујете Закон. ^{††} као сви људи Дословно: по телу; исто и у 29. стиху. [‡] на небу Дословно: горе. ^{††} Ис 54,1 ^{†††} 1. Мојс 21,10

Слобода у Христу

5 Христос нас је ослободио за слободу. Зато чврсто стојте и не дајте се поново под јарам ропства.

² Ево, ја, Павле, кажем вам: ако се обрежете, Христос вам неће бити ни од какве користи. ³ И поново јемчим сваком човеку који се обреже да је дужан да извршава сав Закон. ⁴ Одвојили сте се од Христа, ви који хоћете да се оправдате Законом; отпали сте од милости. ⁵ Ми, на име, кроз Духа, на основу вере, ишчекујемо праведност којој се надамо. ⁶ Јер, у Христу Исусу не вреди ни обрезанье ни необрезање, него вера која је делотворна кроз љубав.

⁷ Добро сте трчали. Ко вас је спречио да се покоравате истини? ⁸ Та побуда није од Онога који вас позива. ⁹ Од мало квасца све тесто ускисне. ¹⁰ Ја сам уверен за вас у Господу да нећете другачије мислити. А ко вас збуњује, биће за то кажњен, ма ко да је. ¹¹ Ако ја, браћо, и даље проповедам обрезанье, зашто ме и даље прогоне? У том случају је укинута саблазан крста. ¹² Волео бих да се и ушкопе ти који вас подбуњују!

Живот у Духу

¹³ Ви сте позвани на слободу, браћо. Само, немојте да ваша слобода буде изговор за тело, него у љубави служите један другом. ¹⁴ Јер, сав Закон је садржан у једној јединој изреци – у овој: »Воли свога ближњег као самога себе.« ^{†††} ¹⁵ Али, ако наставите један другог да уједате и прождирете, пазите да један другог не уништите!

¹⁶ Хоћу да кажем: живите у Духу, па нећете удовољавати пожудама тела. ¹⁷ Тело жуди против Духа, а Дух против тела. Јер, то двоје се једно другом противе, па не чините оно што бисте хтели. ¹⁸ Али, ако вас води Дух, нисте под Законом.

¹⁹ А дела тела су очигледна. То су блуд, нечистота, разуданост, ²⁰ идолопоклонство, врачање, непријатељства, свађе, љубомора, љутња, сплеткарења, раздори, странчарења, ²¹ завист, опијање, банчење и њима слична. Упозоравам вас, као што сам вас већ и упозорио, да они који тако нешто чине неће наследити Божије царство.

²² А плод Духа је љубав, радост, мир, стрпљивост, љубазност, доброта, верност, ²³ кроткост и уздржљивост, и против њих нема закона. ²⁴ Они који припадају Христу Исусу распели су тело са његовим страстима и пожудама. ²⁵ Ако живимо у Духу, онда се по Духу и равнајмо. ²⁶ Не будимо сујетни, не изазивајмо један другог, не завидимо један другом.

Чинимо добро свима

6 Браћо, ако неко и буде затечен у неком преступу, ви који сте духовни исправите га у духу кроткости. Само, чувај се, да и ти не паднеш у иску-

^{†††} 3. Мојс 19,18

шење. ² Носите бремена један другога и тако ћете испунити Христов закон. ³ Јер, ако неко мисли да је нешто – а није ништа – самог себе завашава. ⁴ Свако треба сâм да испита своје дело. Тада ће моћи да се поноси самим собом, не поредећи се са другим, ⁵ јер свако треба да носи свој терет.

⁶ Онај кога уче Речи треба сва своја добра да подели са својим учитељем.

⁷ Не завашавајте се: Бог се не да исмевати. Јер, што год човек сеје, то ће и жњети. ⁸ Ко сеје у своје тело, из тела ће жњети распаљивост. А ко сеје у Духа, из Духа ће жњети вечни живот. ⁹ Не посустајмо чинећи добро, јер ћемо, ако не клонемо, жњети у право време. ¹⁰ Стога, дакле, док имамо прилику, чинимо добро свима, а пре свега браћи по вери †.

† браћи по вери Дословно: онима који припадају породици вере.

Не обрезање, него ново створење

¹¹ Гледајте коликим вам словима, својом руком, пишем.

¹² Они који хоће да се праве важни телом терају вас да се обрежете, али само зато да не би били прогањани због Христовог крста. ¹³ Па ни сами они који се обрезају не покоравају се Закону, а ипак хоће да се ви обрежете, да би се хвалили вашим телом. ¹⁴ А ја не дај Боже да се ичим хвалим осим крстом нашега Господа Исуса Христа, кроз кога је свет распет мени, а ја свету. ¹⁵ Јер, ни обрезање ни необрезање није ништа, него ново створење. ¹⁶ Мир и милосрђе свима који се држе овог правила и Божијем Израелу.

¹⁷ Убудуће нека ми нико не досађује, јер ја на свом телу носим Исусове белеге.

¹⁸ Милост нашега Господа Исуса Христа с вашим духом, браћо. Амин.

Ефесцима

1 Павле, Божијом вољом апостол Христа Исуса, светима који су у Ефесу †, вернима у Христу Исусу:

² милост вам и мир од Бога, нашег Оца, и Господа Исуса Христа.

Духовни благослови у Христу

³ Благословен Бог и Отац нашега Господа Исуса Христа, који нас је на небесима благословио сваким духовним благословом у Христу.

⁴ У њему нас је изабрао пре постанка света, да пред њим будемо свети и без мане. У љубави ⁵ нас је предодредио, да нас својом благонаклоношћу и вољом кроз Исуса Христа усвоји као синове, ⁶ на хвалу његове славне милости, коју нам је даровао у Вољеноме. ⁷ У њему имамо откупљење његовом крвљу, опроштење преступа по богатству његове милости, ⁸ коју је на нас обилно излио са свом мудрошћу и умношћу. ⁹ Својом благонаклоношћу нам је обзнанио тајну своје воље, коју је унапред одредио у Христу, ¹⁰ да је спроведе када дође пуноћа времена: да све на небесима и на земљи састави под једном главом – Христом.

¹¹ У њему смо и изабрани ††, предодређени по науку Онога који све чини у складу с одлуком своје воље, ¹² да ми, који смо своју наду унапред положили у Христа, будемо на хвалу његове славе. ¹³ У њему сте и ви откад сте чули Реч истине – радосну вест о свом спасењу. У њему сте, када сте поверовали, и обележени печатом – обећаним Светим Духом, ¹⁴ који је залог нашег наследства до откупљења оних који су Божија својина, на хвалу његове славе.

Захваљивање и молитва

¹⁵ Зато и ја, откад сам чуо за вашу веру у Господу Исусу и за вашу љубав према свима светима, ¹⁶ не престајем да захваљујем за вас и да вас помињем у својим молитвама. ¹⁷ Молим се да вам Бог нашега Господа Исуса Христа, Отац славе, да Духа мудрости и откривења, да га упознате, ¹⁸ да вам просветли очи срца, да сазнате каква је нада на коју вас је позвао, колико је богатство његовог славног наследства међу светима ¹⁹ и колика је његова неупоредиво велика сила за нас који верујемо. Та сила је сразмерна деловању његове силне снаге, ²⁰ коју је на делу показао на Христу када га је васкрсао из

† који су у Ефесу У неким раним рукописима не стоји: који су у Ефесу. †† изабрани Или: постали наследници.

мртвих и посадио себи здесна на небесима, ²¹ изнад сваког поглаварства и власти, силе и господства и изнад сваког имена које се може дати, не само на овом свету него и у будућем. ²² И све је потчинио под његове ноге и поставио га над свиме да буде Глава Цркви, ²³ која је његово Тело, пуноћа Онога који испуњава све у свему.

Оживљени у Христу

2 А ви сте били мртви због својих преступа и греха, ² у којима сте некада живели када сте се држали обичаја овога света и поглавара демона ‡, духа који сада делује у непокорнима. ³ И сви ми смо некада живели међу њима, удовољавајући појудима свога тела и следећи телесне жеље и нагоне, па смо, као и остали, по природи били подложни Божијем гневу ††. ⁴ Али, Бог је богат милосрђем, па је због своје велике љубави, којом нас је заволео, ⁵ с Христом оживео и нас, који смо били мртви у својим преступима. Милошћу сте спасени. ⁶ С њим нас је васкрсао и посадио нас на небесима у Христу Исусу, ⁷ да би у будућим временима показао преобилно богатство своје милости у доброты према нама у Христу Исусу. ⁸ Јер, милошћу сте спасени, кроз веру – и то није од вас, него је Божији дар – ⁹ а не на основу дела, да се нико не би хвалио. ¹⁰ Јер, ми смо његово дело, створени у Христу Исусу за добра дела која је Бог унапред припремио да их чинимо ††.

Једно у Христу

¹¹ Зато имајте на уму да сте некада ви, незнабошци по рођењу †††, које су звали »необрезање« они који себе зову »обрезање« – извршено руком на телу – ¹² били без Христа, отуђени од израелске заједнице и странци у односу на савезе обећања, без наде и без Бога у свету. ¹³ А сада сте се, у Христу Исусу, ви који сте некада били далеко, приближили Христовом крвљу.

¹⁴ Јер, он је наш мир. Он је од двога начинио једно и у свом телу разорио непријатељство, тај преградни зид раздвајања, ¹⁵ обеснаживши закон заповести са његовим одредбама, да у себи, од двојице, створи једног новог човека – тако успоставивши мир – ¹⁶ и да у једном телу, посредством крста, којим је усмртио непријатељство, обојицу потпуно

‡ демона Дословно: ваздушних сила. †† подложни Божијем гневу Дословно: били деца гнева. ††† да их чинимо Дословно: да у њима живимо. †††† по рођењу Дословно: у телу.

помири с Богом. ¹⁷ Он је дошао и проповедао мир вама далеко и мир онима близу. ¹⁸ Кроз њега и једни и други, у једном Духу, имамо приступ Оцу.

¹⁹ Стога, дакле, више нисте странци и дошљаци, него суграђани светих и укућани Божији, ²⁰ назидани на темељу апостолâ и пророкаâ, а главни угаони камен је сâм Христос Исус. ²¹ У њему је цела грађевина састављена и расте у свети храм у Господу. ²² У њему се и ви заједно узиђујете, да постанете Божије пребивалиште у Духу.

Проповедник незнабошцима

3 Ради тога ја, Павле, сужањ Исуса Христа за вас незнабошце... ² Свакако сте чули да ми је за вас поверено управљање Божијом милешћу, ³ то јест да ми је откривењем обзнањена тајна, као што сам вам већ укратко написао. ⁴ То читајући можете да разумете како ја схватам тајну Христа, ⁵ која није била обзнањена људима ранијих поколења, а сада ју је Дух открио његовим светим апостолима и пророцима: ⁶ да су, кроз еванђеље, незнабошци Израелови сунаследници, да припадају истом телу и да с њим деле обећање у Христу Исусу.

⁷ Ја сам постао служитељ овог еванђеља по дару Божије милости, која ми је дата деловањем његове силе. ⁸ Иако сам најмањи од свих светих, дата ми је ова милост: да незнабошцима као еванђеље објавим неистраживо Христово богатство ⁹ и да свима расветлим у чему се састоји тајна која је у прошлим временима била сакривена у Богу, који је све створио. ¹⁰ Његова намера је била да се сада, кроз Цркву, поглаварима и властима на небесима обзнани многострука Божија мудрост, ¹¹ у складу с његовим вечним наумом, који је остварио у Христу Исусу, нашем Господу. ¹² У њему, кроз веру у њега, имамо слободу и поуздање да приступимо Богу. ¹³ Зато вас молим да не поустанете због невоља које подносим ради вас – оне су ваша слава.

Молитва за Ефесце

¹⁴ Ради тога савијам своја колена пред Оцем, ¹⁵ од кога долази име целе његове породице † на небу и на земљи, ¹⁶ да по богатству своје славе својим Духом оснажи ваше унутрашње биће, ¹⁷ да се Христос, кроз веру, настани у вашем срцу, да у љубави укоренени и утемељени ¹⁸ будете у стању са свима светима да схватите колика је ширина и дужина и висина и дубина ¹⁹ Христове љубави, да спознате да она превазилази свако знање – да се испуните до све Божије пуноће.

²⁰ А Ономе који својом силом, која у нама делује, може да учини неупоредиво много више него што смо ми у стању да замолимо или да помислимо, ²¹ њему слава у Цркви и у Христу Исусу кроз сва поколења до века. Амин.

† целе његове породице Или: сваког очинства.

Јединство у Христовом телу

4 Преклињем вас, дакле, ја, сужањ у Господу, да живите достојно позива којим сте позвани. ² Са свом понизношћу и кроткошћу, стрпљиво подносити један другог у љубави, ³ трудећи се да помоћу споне мира одржите јединство Духа. ⁴ Једно је Тело и један Дух, као што сте и ви, када сте позвани, на једну наду позвани. ⁵ Један је Господ, једна вера, једно крштење. ⁶ Један је Бог и Отац свих, који је над свима, кроз све и у свима.

⁷ А сваком од нас дата је милост како је Христос коме подарио †. ⁸ Зато се каже:

»Када се попео на висину,
за собом поведе сужње
и људима даде дарове.« ‡

⁹ Ово »пепео«, шта друго значи него да је и сишао у доње, земаљске крајеве? ¹⁰ А Онај који је сишао, исти је Онај који се и попео више од свих небеса, да све испуни. ¹¹ Он је дао једне за апостоле, а друге за пророке, једне за еванђелисте, а друге за пастире и учитеље, ¹² да припреми свете за дело службења, за изградњу Христовог тела, ¹³ док сви не дођемо до јединства у вери и спознању Сина Божијега, до савршеног човека, до пуне мере Христовог раста. ¹⁴ Тада више нећемо бити нејач којом се поигравају таласи и коју носи сваки ветар учења које људском преваром и лукавством води у замку заблуде. ¹⁵ Него, држећи се истине, у љубави, у свему ћемо израсти у њега, који је Глава – у Христа. ¹⁶ Он чини да цело Тело – повезано и уједињено сваким подупирућим зглобом – расте и изграђује се у љубави, сразмерно делотворности сваког појединог дела.

Нови живот у Христу

¹⁷ Кажем вам, дакле, и опомињем вас у Господу да више не живите као што живе незнабошци, у испразности свога ума. ¹⁸ Њихов разум је помрачен и они су, због свог незнања, које долази од окорелости њиховог срца, одвојени од Божијег живота.

¹⁹ Изгубивши свако осећање стида, предали су се разуданости, да би у својој незаситости чинили сваку врсту нечистоте.

²⁰ Али, ви нисте тако упознали Христа, ²¹ ако сте заиста о њему чули и у њему били поучени у складу са истином која је у Исусу. ²² А поучени сте да у погледу свог ранијег понашања треба са себе да свучете старог човека, који пропада због својих варљивих покуда, ²³ да промените свој начин размишљања †²⁴ и да обучете новог човека, створеног да буде сличан Богу у истинској праведности и светости.

²⁵ Зато одбаците лаж и »нека свако своме ближњем говори истину« ‡, јер смо један другом удо-

†† како је ... подарио Дословно: по мери Христовог дара. ‡ Пс 68,18 †† да промените ... размишљања Дословно: да се обнављате духом свога ума. ‡‡ Зах 8,16

ви. ²⁶ »У свом гневу не чините грех«[†]; нека сунце не зађе, а ви да сте још гневни. ²⁷ Не дајте упориште ђаволу. ²⁸ Ко је крао, нека више не краде, него нека радије вредно ради, чинећи добро својим рукама, да би имао шта да подели с оним ко оскудева.

²⁹ Нека ниједна ружна реч не изађе из ваших уста, него само она која је добра за изграђивање других, према њиховим потребама, да буде на корист оних који слушају. ³⁰ Не жалостите Божијег Светог Духа, којим сте запечаћени за Дан откупљења. ³¹ Одбаците сваку горчину, бес и гнев, вику и хулу, заједно са сваком злоћом. ³² Један према другом будите добри и саосећајни, опраштајући један другом као што је и Бог у Христу опростио вама.

5 Угледајте се, дакле, на Бога као његова драга деца² и живите у љубави, као што је и Христос волео нас и самога себе предао за нас као мирисан принос и жртву Богу.

³ Блуд и свака нечистота или похлепа нека се и не помињу међу вама – као што светима и доликује. ⁴ Нека не буде ни простота, ни лудорија, ни спрдњи, јер је све то неумесно, него радије – захваљујући вама. ⁵ Јер, ово знајте: ниједан блудник, ни нечист, ни похлепан – то јест идолопоклоник – нема наследства у Христовом и Божијем царству. ⁶ Нека вас нико не заваљава празним речима, јер због тога Божији гнев долази на непокорне. ⁷ Немајте, дакле, с њима ништа.

⁸ Јер, некада сте били тама, а сада сте светлост у Господу. Живите као деца светлости – ⁹ јер, плод светлости је у свакој доброты, праведности и истини – ¹⁰ просуђујући шта је Господу мило. ¹¹ Немајте удела у јаловим делима таме, него их радије разобличавајте. ¹² Јер, срамно је чак и говорити о оном што они потајно чине. ¹³ Све што се светлосту разобличи, излази на видело, ¹⁴ јер на светлости све излази на видело. Зато се каже:

»Пробуди се, ти који спаваш,
устану из мртвих
и Христос ће те обасјати.«

¹⁵ Пазите, дакле, како живите – не као немудри, него као мудри. ¹⁶ Паметно користите^{††} време, јер су дани зли. ¹⁷ Зато не будите неразумни, него схватите шта је Божија воља. ¹⁸ И не опијајте се вином – у њему је раскалашност – него се пуните Духом.

¹⁹ Један другом говорите у псалмима, хвалоспевима и духовним песмама. Певајте и појте Господу у свом срцу²⁰ и увек за све захваљујте Богу и Оцу у име нашега Господа Исуса Христа.

²¹ Потчињавајте се један другом у страху пред Христом.

Жене и мужеви

²² Нека се жене потчињавају својим мужевима као Господу. ²³ Јер, муж је глава жени као што је и Христос Глава Цркви, своме телу, чији је Спаситељ.

[†] Пс 4,4 (LXX) ^{††} Паметно користите Дословно: Откупљујте.

²⁴ Па, као што се Црква потчињава Христу, нека се тако и жене у свему потчињавају мужевима.

²⁵ Мужеви, волите своје жене као што је и Христос заволео Цркву и самога себе предао за њу, ²⁶ да је освешта, очистивши је купањем у води и речју, ²⁷ да пред себе постави славну Цркву, која нема мрље, ни боре, ни било чега сличног, него је света и без мане. ²⁸ Тако и мужеви треба да воле своје жене као своје тело. Ко воли своју жену, самога себе воли. ²⁹ Јер, нико никад није мрзео своје тело, него га храни и негује, баш као и Христос Цркву – ³⁰ јер ми смо удови његовог тела. ³¹ »Зато ће човек оставити оца и мајку и сјединити се са својом женом, и двоје ће бити једно тело.«^{‡‡} То је велика тајна, а ја говорим о Христу и Цркви. ³³ Нека и сваки од вас воли своју жену као самога себе, а жена нека поштује^{‡‡} мужа.

Деца и родитељи

6 Децо, слушајте своје родитеље у Господу, јер је то исправно. ² »Поштуј свога оца и мајку« – то је прва заповест с обећањем: ³ »да ти буде добро и да дуго поживиш на земљи.«^{‡‡}

⁴ А ви, очеви, не раздражујте своју децу, него их васпитавајте Господњом стегом и поуком.

Робови и господари

⁵ Робови, слушајте своје земаљске господаре са страхом и трепетом, искреног срца као Христа – ⁶ не само док сте им пред очима, као они што се улагују људима, него као Христове слуге које из дубине душе извршавају Божију вољу. ⁷ Служите драговољно, као Господу, а не као људима, ⁸ знајући да ће свако, ако учини нешто добро, то од Господа и добити, био роб или слободњак. ⁹ И ви, господари, исто тако поступајте с њима. Уздржите се од претњи, знајући да је и ваш и њихов Господар на небесима и да он не гледа ко је ко.

Божија опрема

¹⁰ На крају, јачајте у Господу и у његовој силној снази. ¹¹ Обуците сву Божију опрему, да можете да одолите ђавољим лукавствима. ¹² Јер, наша борба није против крви и меса, већ против поглаварства, против власти, против владарâ овог мрачног света и против злих духовних сила на небесима.

¹³ Зато узмите сву Божију опрему, да можете да се одупрете на дан зла и – када све извршите – да се одржите. ¹⁴ Држите се, дакле! Опашите бедра истином, обуците оклоп праведности, ¹⁵ на ноге обујте спремност која долази од еванђеља мира. ¹⁶ Поврх свега, узмите штит вере којим ћете моћи да угасите све пламене стреле Злога. ¹⁷ Узмите и кацигу спасења и мач Духа, који је Божија реч. ¹⁸ Молите се у Духу у свакој прилици сваковрсним молитвама и мо-

[‡] 1. Мојс 2,24 ^{‡‡} нека поштује Или: нека се боји. ^{‡‡} 5. Мојс 5,16

лбама и ради тога увек истрајно бдите и молите се за све свете. ¹⁹ Молите се и за мене, да ми се, кад год отворим уста, да реч да смело обзнаним тајну еванђеља, ²⁰ за које сам изасланик у оковима. Молите се да га објавим смело, као што и треба да га објавим.

Завршни поздрави

²¹ Да бисте и ви знали шта је са мном, шта радим, о свему ће вас обавестити Тихик, драги брат и вер-

ни служитељ у Господу. ²² Њега сам баш зато и послао к вама, да сазнате како смо и да вам ободри срце.

²³ Мир браћи и љубав с вером од Бога Оца и Господа Исуса Христа.

²⁴ Милост свима који непролазном љубављу воле нашега Господа Исуса Христа.

Филипљанима

1 Павле и Тимотеј, слуге Христа Исуса, свим светима у Христу Исусу у Филипима, заједно с надгледницима † и ђаконима:

² милост вам и мир од Бога, нашег Оца, и Господа Исуса Христа.

Павлова молитва за Филипљане

³ Захваљујем своме Богу кад год вас се сетим. ⁴ У свакој својој молитви за вас увек се с радошћу молим ⁵ због вашег удела у еванђељу од првог дана до сада, ⁶ уверен у ово: Онај који је у вама започео добро дело, довршиће га до Дана Христа Исуса.

⁷ И право је да тако мислим о свима вама, јер вас носим у свом срцу – све вас који, било да сам у оковима, било да браним и учвршћујем еванђеље, имате са мном удела у милости. ⁸ Бог ми је сведок колико, љубављу Христа Исуса, чезнем за свима вама.

⁹ И за ово се молим:

да ваша љубав све више и више обилује у спознању и свакој проицљивости, ¹⁰ да можете да просудите шта је боље и да будете чисти и беспрекорни за Дан Христов, ¹¹ пуни плодова праведности који долазе кроз Исуса Христа, на Божију славу и хвалу.

За мене је живот Христос

¹² Хоћу да знате, браћо, да је ово што ме задесило послужило напредовању еванђеља. ¹³ Тако је свем преторијуму †† и свима осталима постало јасно да сам ја у оковима ради Христа, ¹⁴ а већина браће у Господу, охрабрена ‡ мојим оковима, све више се усуђује да без страха говори Божију реч.

¹⁵ Једни, додуше, проповедају Христа из зависти и надметања, а други од добре воље. ¹⁶ Ови други из љубави, јер знају да сам овде ради одбране еванђеља, ¹⁷ а они први објављују Христа из честољубља, неискрено, мислећи да ће мојим оковима додати још неку невољу. ††¹⁸ Па шта онда? Важно је да се на сваки начин – било из рђавих, било из добрих побуда – објављује Христос, и томе се радујем.

И радоваћу се, ¹⁹ јер знам да ће се посредством ваших молитви и уз помоћ Духа Исуса Христа то што ме снашло преокренути на моје избављење ††.

²⁰ Жељно ишчекујем и надам се да се ни у чему не-

† надгледницима Или: епископима. †† свем преторијуму То јест: свој царској стражи. ‡ охрабрена Или: уверена. †† У неким рукописима је обрнут редослед 16. и 17. стиха. †† избављење Или: спасење.

ћу постидети, него да ћу имати довољно поуздања да се и сада, као и увек, Христос прослави у мом телу, било мојим животом, било смрћу. ²¹ Јер, за мене је живот Христос, а смрт добитак. ²² Ако будем живео у телу, то ће за мене значити плодан рад. А шта ћу одабрати, не знам. ²³ Притешњен сам између овога двога: желим да одем и да будем са Христом, што је много боље, ²⁴ али ради вас је потребније да останем у телу. ²⁵ Уверен у то, знам да ћу остати и бити са свима вама ради вашег напретка и радости у вери, ²⁶ да се још више поносите због мене у Христу зато што сам поново с вама.

²⁷ Само, понашајте се достојно Христовог еванђеља. Тако ћу – било да дођем и видим вас, било да сам одсутан и чујем о вама – знати да чврсто стојите у једном духу и једнодушно се борите за веру еванђеља, ²⁸ ни у чему се не плашећи противника. Њима је то знак пропасти, а вама спасења, и то од Бога. ²⁹ Јер, вама је дата милост не само да у Христа верујете него да за њега и страдате, ³⁰ водећи борбу какву сте видели да ја водим, а и сада чујете да је водим.

Понизност хришћана и Христова понизност

2 Ако, дакле, имате неко охрабрење у Христу, неку утеху љубави, ако имате неко заједништво у Духу, неку нежност и самилост, ² онда употпуните моју радост: будите сложни, негујте исту љубав, будите једнодушни, мислима усмерени на једно. ³ Ништа не чините из честољубља или сујете, него у понизности један другог сматрајте већим од себе. ⁴ Не старајте се само свако за своје, него свако и за оно што се тиче других.

⁵ Размишљајте исто као и Христос Исус:

⁶ Он, који је у Божијем обличју, није сматрао пленом своју једнакост с Богом, ⁷ него је самога себе учинио ништавним узевши обличје слуге, поставши сличан људима.

И када је по спољашности постао сличан човеку, ⁸ понизио је самога себе поставши послушан до смрти,

и то смрти на крсту.

⁹ Зато га је Бог и узвисио на највише место и дао му име изнад сваког имена,

¹⁰ да се на Исусово име савије свако колено на небу и на земљи и под земљом,

¹¹ и да сваки језик призна † да је Исус Христос Господ,
на славу Бога Оца.

Хришћани светле као звезде у свемиру

¹² Зато, драги моји, као што сте увек били послушни – не само док сам био присутан него још и више сада кад сам одсутан – са страхом и трепетом радите на свом спасењу. ¹³ Јер, Бог је тај који у вама делује и да желите и да чините оно што је по његовој вољи.

¹⁴ Све чините без гунђања и препирања, ¹⁵ да будете беспрекорни и чисти, Божија деца без мане усред поквареног и изопаченог нараштаја у коме светлите као звезде у свемиру, ¹⁶ држећи се Речи живота, мени на понос за Дан Христов – да нисам узалуд трчао и узалуд се трудио. ¹⁷ Али, ако се и као леваница изливам жртвујући се и служећи Богу ради ваше вере, радостан сам и радујем се са свима вама. ¹⁸ Тако и ви будите радосни и радујте се са мном.

Тимотеј и Епафродит

¹⁹ Надам се у Господу Исусу да ћу вам ускоро послати Тимотеја, да се и ја орасположим када сазнам шта је с вама. ²⁰ Немам, наиме, никог другог ко би му био једнак по души и ко би се тако искрено бринуо за вас. ²¹ Јер, сви траже своје, а не оно што је Исуса Христа. ²² А за њега знате да се доказао, јер је са мном, као син са оцем, служио еванђељу. ²³ Дакле, њега ћу, надам се, послати чим видим шта ће бити са мном. ²⁴ А уверен сам у Господу да ћу и сам ускоро доћи.

²⁵ Сматрао сам да је потребно да вам назад пошаљем Епафродита – свога брата, сарадника и саборца, кога сте ми послали да се стара о мојим потребама – ²⁶ пошто је чезнуо за свима вама и забринуо се што сте чули да је болестан. ²⁷ А заиста је био готово на смрт болестан. Али Бог му се смиловао – и то не само њему него и мени, да ме не задеси жалост на жалост. ²⁸ Стога ми је још више било стало да га пошаљем, да се опет обрадујете када га видите, а ја да будем мање жалостан. ²⁹ Примите га, дакле, у Господу са сваком радошћу и поштујте такве као што је он. ³⁰ Јер, он је готово умро за Христово дело, изложивши свој живот опасности да надокнади оно што ви нисте могли да ми пружите.

Истинска праведност

3 На крају, браћо моја, радујте се у Господу! Није ми тешко да вам пишем једно те исто, а за вас је сигурније.

² Чувајте се оних паса, чувајте се оних радника зла, чувајте се сакаћења тела. ³ Јер, ми смо обрезане, ми који служимо Божијим Духом и хвалимо се

† призна Или: исповеди.

Христом Исусом, а не уздамо се у тело ⁴ – иако бих ја и у тело могао да се поуздам.

Ако неко други мисли да може да се поузда у тело, ја још више: ⁵ обрезан осмог дана, из Израеловог народа, из Венијаминовог племена, Јеврејин од Јевреја, по Закону фарисеј, ⁶ по ревности прогонитељ Цркве, по законској праведности беспрекоран.

⁷ Али, оно што ми је некад било добитак, то ради Христа сматрам губитком. ⁸ Штавише, ја све сматрам губитком у поређењу с оним што све превазилази: спознањем Христа Исуса, мога Господа, ради кога сам све изгубио. И све сматрам смећем да бих добио Христа ⁹ и у њему се нашао – не својом праведношћу која долази од Закона, него оном која долази кроз веру у Христа: праведношћу која долази од Бога на основу вере. ¹⁰ Желим да упознам Христа и силу његовог васкрсења и заједништво у његовим страдањима, постајући као он у његовој смрти, ¹¹ не бих ли некако стигао до васкрсења из мртвих.

Хитање ка циљу

¹² Није да сам то већ постигао или да сам постао савршен, него хитам даље, не бих ли некако дохватио оно ради чега је Христос Исус дохватио мене.

¹³ Ја, браћо, не сматрам да сам то већ дохватио. Али, једно чиним: заборављајући оно што је за мном, а пружајући се ка оном што је преда мном, ¹⁴ хитам ка циљу, да добијем награду ради које ме је Бог у Христу Исусу позвао на небо.

¹⁵ Сви, дакле, који смо зрели, овако размишљајмо. Ако о нечему и мислите другачије, Бог ће вам и то јасно открити. ¹⁶ Само, што смо постигли, тога се држимо.

¹⁷ Придружите се онима који се угледају на мене, браћо, и посматрајте оне који живе по примеру који смо вам дали. ¹⁸ Јер, многи – о којима сам вам често говорио, а сада и плачући говорим – живе као непријатељи Христовог крста. ¹⁹ Њихов крај је пропаст, њихов бог је трбух, њихова слава је у њиховој срамоти, они мисле само на земаљско. ²⁰ А наша отаџбина је на небесима, одакле и ишчекујемо Спаситеља, Господа Исуса Христа. ²¹ Он ће својом силом – којом може све да потчини себи – преобразити наше бедно тело и саобразити га свом славном телу.

4 Зато, моја драга и жељена браћо, моја радости и венче, тако треба да чврсто стојите у Господу, драги моји!

Завршни савети

² Преклињем Еводију и преклињем Синтиху да буду сложне у Господу. ³ Да, и тебе молим, одани друже, помажи им, јер су се са мном раме уз раме бориле у проповедању еванђеља заједно с Климентом и мојим осталим сарадницима, чија су имена у Књизи живота.

⁴ Радујте се у Господу увек! Понављам: радујте се.
⁵ Нека ваша благодат буде позната свим људима. Господ је близу. ⁶ Не будите забринути ни за шта, него у свему, молитвом и молбом са захваљујућем, јасно показујте Богу за шта га молите. ⁷ И Божији мир, који превазилази свако разумевање, чуваће ваше срце и ваше мисли у Христу Исусу.

⁸ На крају, браћо, што год је истинито, што год је племенито, што год је праведно, што год је чисто, што год је лепо, што год је на добром гласу – ако је нека врлина или похвала – на то мислите. ⁹ Оно што сте од мене научили, примили, чули и видели, то чините, и Бог мира биће с вама.

Павлова захвалност

¹⁰ Веома сам се обрадовао у Господу што се најзад пробудила ваша брига за мене. Бринули сте се ви и раније, али нисте имали прилике да то покажете.

¹¹ Не кажем то зато што сам у оскудици; јер, научио сам да у свим околностима будем задовољан.

¹² Знам шта значи оскудевати, знам шта значи имати у изобиљу. Навикао сам на све и свашта: и да будем сит и да гладујем, и да имам у изобиљу и да оскудевам. ¹³ Све могу у Ономе који ми даје снагу.

¹⁴ Ипак, лепо је од вас што сте са мном поделили моју невољу. ¹⁵ А и ви, Филипљани, знате да у почетку мога проповедања еванђеља, када сам отишао из Македоније, ниједна црква није учествовала у мојим давањима и примањима, осим вас јединих. ¹⁶ Чак сте ми и у Солун повремено слали за моје потребе. ¹⁷ Не, не тражим поклон, него тражим многострук плод који се уписује на ваш рачун.

¹⁸ Свега имам, и то у изобиљу. Подмирен сам потпуно откако сам од Епафродита примио оно што сте ми послали – пријатан мирис, жртву Богу прихvatљиву и пријатну. ¹⁹ А мој Бог ће, по богатству своје славе у Христу Исусу, задовољити сваку вашу потребу.

²⁰ Нашем Богу и Оцу нека је слава до века. Амин.

Завршни поздрави

²¹ Поздравите све свете у Христу Исусу. Поздрављају вас браћа која су са мном. ²² Поздрављају вас сви свети, пре свих они из царевог дома.

²³ Милост Господа Исуса Христа са вашим духом. Амин †.

† Амин У неким рукописима не стоји: Амин.

Колошанима

1 Павле, Божијом вољом апостол Христа Исуса, и брат Тимотеј,
² светој и верној браћи у Христу, која су у Колоси: милост вам и мир од Бога, нашег Оца †.

Захваљивање и молитва

³ Увек захваљујемо Богу, Оцу нашега Господа Исуса Христа, када се за вас молимо, ⁴ јер смо чули за вашу веру у Христу Исусу †† и за љубав коју гајите према свима светима. ⁵ Та вера и љубав долазе од наде која је за вас спремљена на небесима, а за коју сте већ чули у Речи истине – еванђељу, ⁶ које вам је дошло. Оно по целом свету доноси плодове и расте, баш као и међу вама од оног дана када сте чули за Божију милост и истински је спознали. ⁷ Научили сте га од Епафраса, нашег драгог друга у служењу, који је Христов верни служитељ за вас, ⁸ који нас је и обавестио о вашој љубави у Духу.

⁹ Зато и ми, од дана када смо то чули, не престајемо да се молимо за вас и да молимо Бога: да се испуните спознањем његове воље са сваком духовном мудрошћу и разумевањем, ¹⁰ да живите достојно Господа и да му у свему угодите: да будете плодносни у сваком добром делу, да растете у спознању Бога, ¹¹ да се, сразмерно његовој славној моћи, оснажите сваком силом за сваку истрајност и стрпљивост, с радошћу ¹² захваљујући Оцу, који вас је учинио достојнима да имате ‡ удела у наследству светих у светлости.

¹³ Он нас је избавио из власти таме и преместио нас у Царство свог љубљеног Сина, ¹⁴ у коме имамо откупљење ††, опроштење греха.

Христова узвишеност

¹⁵ Он је слика невидљивога Бога, Прворођени над свим што је створено.

¹⁶ Јер, њиме је створено све што је на небесима и на земљи, видљиво и невидљиво – било престоли, било господства, било поглаварства, било власти – све је кроз њега и за њега створено.

¹⁷ Он је пре свега и у њему се све држи на окупу.

† Оца У неким рукописима стоји: Оца, и Господа Исуса Христа. †† у Христу Исусу Или: у Христа Исуса. ‡ који ... имате У неким рукописима стоји: који нас је учинио достојнима да имамо. †† откупљење У неким касним рукописима стоји: откупљење кроз његову крв.

¹⁸ Он је и Глава телу – Цркви. Он је Почетак, Прворођени из мртвих, да у свему буде први.

¹⁹ Јер, Богу се свидело да у њему настани сву пуноћу

²⁰ и да кроз њега –

успоставивши мир његовом крвљу на крсту – са собом потпуно помири све, било на земљи, било на небесима.

²¹ Некада сте, због својих злих дела, и ви били отуђени од Бога и непријатељски расположени. ²² Али, сада вас је смрћу Христовог људског тела Бог помирио са собом да вас пред себе постави свете, без мане и беспрекорне ²³ – ако останете утемељени и чврсти у вери и непоколебљиви у нади еванђеља које сте чули, које је проповедано сваком створењу под небом, а чији сам ја, Павле, постао служитељ.

Павлов труд

²⁴ Сада се радујем у својим страдањима за вас и у свом телу допуњујем оно што недостаје Христовим мукама за његово тело, које је Црква. ²⁵ Ја сам постао њен служитељ по налогу који ми је дао Бог: да вам објавим Божију реч у њеној пуноћи – ²⁶ тајну која је вековима и поколењима била скривена, а сада је објављена његовим светима. ²⁷ Њима је Бог хтео да обзнани колико је међу незнабошцима богатство славе ове тајне, која је Христос у вама, нада у славу.

²⁸ Ми њега објављујемо, уразумљујући сваког човека и поучавајући сваког човека са свом мудрошћу да сваког човека доведемо до савршенства у Христу. ²⁹ За то се ја трудим, борећи се његовом делотворном силом, која у мени силно делује.

2 Хоћу, наиме, да знате колику борбу водим за вас и за оне у Лаодикији и за све оне који ме нису лично упознали, ² да им се утеши срце, да сједињени у љубави доспеју до свег богатства пуног разумевања, до спознања Божије тајне – Христа, ³ у коме су скривена сва блага мудрости и знања. ⁴ Ово говорим да вас нико не превари заводљивим речима. ⁵ Јер, иако сам одсутан телом, ипак сам у духу с вама и радујем се гледајући ред који влада међу вама и чврстину ваше вере у Христа.

Живот у Христу

⁶ Стога, како сте прихватили Христа Исуса, Господа, тако и живите у њему. ⁷ Будите у њему чврсто

укорењени и на њему назидани, ојачани у вери, као што сте поучени, и обилујте захваљујућем.

⁸ Пазите да вас неко не зароби мудровањем и празним причама заснованим на људском предању, на стихијама света, а не на Христу.

⁹ Јер, у њему телесно пребива сва пуноћа божанства, ¹⁰ а ви имате пуноћу у њему, који је Глава сваком поглаварству и власти. ¹¹ У њему сте и обрезани свлачењем грешне нарави, не обрезањем које је извршено руком, него Христовим обрезањем, ¹² пошто сте с њим заједно сахрањени у крштењу и с њим заједно васкрсли вером у делотворну силу Бога, који га је васкрсао из мртвих.

¹³ Када сте били мртви због својих преступа и необрезаности свога тела, Бог вас је оживео заједно с Христом. Опростио нам је све преступе ¹⁴ тако што је избрисао обвезницу која је својим одредбама била против нас и уклонио је приковавши је на крст. ¹⁵ Разоружао је поглаварства и власти и изложио их руглу победивши их крстом †.

¹⁶ Нека вас, дакле, нико не осуђује због јела и пића, или празника, или слављења младог месеца, или субота. ¹⁷ То је само сенка онога што долази, а стварност је Христос. ¹⁸ Нека вас не лишава награде нико ко ужива у лажној понизности и слављењу анђелâ, ко распреда о својим виђењима, безразложно се прави важан својом телесном памећу, ¹⁹ а не држи се Главе, од које цело Тело, подупрто и повезано зглобовима и жилама, расте Божијим растом.

²⁰ Ако сте с Христом умрли стихијама света, зашто се, као да још живите у свету, покоравате његовим прописима: ²¹ »Не дирај«, »Не окуси«, »Не дотичи«? ²² Све то употребом пропада, јер је засновано на људским заповестима и учењима. ²³ То, додуше, изгледа као мудрост, јер се састоји од самонаметнуте побожности, лажне понизности и беспопштедне строгости према телу, али нема никакву вредност за обуздавање грешне нарави.

Правила за свети живот

3 Ако сте, дакле, васкрсли с Христом, тражите оно што је на небу ††, тамо где Христос седи Богу здесна. ² Усмерите своје мисли на оно што је на небу, а не на оно што је на земљи. ³ Јер, умрли сте и ваш живот је са Христом сакривен у Богу. ⁴ Када се појави Христос, ваш живот, тада ћете се и ви с њим појавити у слави.

⁵ Умртвите, дакле, своје земаљске удове: блуд, нечистоту, страст, злу појуду и похлепу, што је идолопоклонство. ⁶ Због њих долази Божији гнев ‡. ⁷ Тим путем сте и ви некада ишли када сте живели у тим пороцима. ⁸ А сада одбаците све ово: гнев, бес, злоћу, хулу, ружне речи из својих уста. ⁹ Не лажите један другог, пошто сте свукли старог човека са ње-

† победивши их крстом Или: победивши их њиме; или: победивши их у њему. †† на небу Дословно: горе; исто и у 2. стиху. ‡ гнев У неким раним рукописима стоји: гнев на непокорне.

говим делима, ¹⁰ а обукли новог, који се по слици свога Створитеља обнавља за спознање. ¹¹ Ту више нема Грк – Јудејин, обрезање – необрезање, варварин – Скит, роб – слободњак, него је све и у свима Христос.

¹² Обуците, дакле, као Божији изабраници, свети и вољени, милосрдно срце, љубазност, понизност, кроткост, стрпљивост. ¹³ Поднесите један другог и опраштајте ако имате нешто један против другог. Као што је Господ опростио вама, тако и ви опраштајте. ¹⁴ А преко свега овога обуците љубав – она је спона савршенства.

¹⁵ Нека Христов мир, на који сте позвани у једном телу, влада у вашем срцу и будите захвални. ¹⁶ Нека Христова реч у вама богато пребива док са свом мудрошћу поучавате и опомињете један другог и док са захвалношћу у свом срцу певате псалме, хвалоспеве и духовне песме Богу. ¹⁷ И што год да чините речу или делом, све чините у име Господа Исуса, захваљујући Богу Оцу кроз њега.

Правила породичног живота

¹⁸ Жене, потчињавајте се мужевима, као што доликује у Господу.

¹⁹ Мужеви, волите своје жене и не будите груби према њима.

²⁰ Децо, у свему слушајте своје родитеље, јер то је Господу мило.

²¹ Очеви, не раздражујте своју децу, да не постану малодушна.

Робови и господари

²² Робови, слушајте своје земаљске господаре, не само док сте им пред очима, као они што се улагују људима, него искреног срца, бојећи се Господа.

²³ Што год чините, чините из душе, као да је за Господа, а не за људе, ²⁴ знајући да ћете заузврат од Господа добити наследство. Господу Христу служите! ²⁵ Јер, ономе ко чини неправду биће узвраћено за оно што је скривио и ту нема пристрасности.

4 Господари, дајте својим робовима оно што је право и правично, знајући да и ви имате Господара на небу.

Остала упутства

² Посветите се молитви. Бдите у њој са захваљујућем. ³ Уједно се молите и за нас, да Бог отвори врата нашој речи, да говоримо о Христовој тајни – за коју сам и окован – ⁴ да је објавим, говорећи о њој онако како треба да говорим. ⁵ Мудро се понашајте према онима ван цркве. Паметно користите †† време. ⁶ Нека ваша реч увек буде љубазна, сољу зачињена, да сваком знате да одговорите како треба.

†† Паметно користите Дословно: Откупљујте.

Завршни поздрав

⁷ О свему што се тиче мене обавестиће вас Тихик, драги брат, верни служитељ и са мношвом слуга у Господу. ⁸ Шаљем вам га баш зато да сазнате шта је с нама и да вам ободри срце, ⁹ заједно с Онисимом, верним и драгим братом, који је један од вас. Они ће вас обавестити о свему што се овде догађа.

¹⁰ Поздрављају вас Аристарх, мој друг у сужањству, и Марко, Варнавин нећак (за њега сте већ добили упутства: ако дође к вама, примите га), ¹¹ и Исус звани Јуст. Они су једини обрезани верници † који са мношвом раде за Божије царство. Они су ми били утеха.

† *обрезани верници То јест: верници Јудеји.*

¹² Поздравља вас Епафрас, који је један од вас и слуга Христа Исуса. Он се у молитвама увек бори за вас да, зрели и потпуно уверени, чврсто стојите у свему што је по Божијој вољи. ¹³ Сведочим за њега да се веома труди за вас и за оне у Лаодикији и Јерапољу.

¹⁴ Поздрављају вас драги лекар Лука и Димас.

¹⁵ Поздравите браћу у Лаодикији и Нимфана и цркву у његовој кући. ¹⁶ А када се ова посланица прочита код вас, постарајте се да се прочита и у цркви у Лаодикији, а и ви да прочитате ону из Лаодикије. ¹⁷ И реците Архипу: »Гледај да извршиш службу коју си добио у Господу.«

¹⁸ Поздрав мојом руком, Павловом. Сећајте се мојих окова.

Милост с вама.

1. Солуњанима

1 Павле, Силван и Тимотеј, цркви Солуњана у Богу Оцу и Господу Исусу Христу: милост вам и мир †.

Вера и пример Солуњана

² Увек за све вас захваљујемо Богу када вас помињемо у својим молитвама ³ и непрестано се пред нашим Богом и Оцем сећамо вашег дела проистеклог из вере, труда подстакнутог љубављу и истрајности надахнуте надом у нашега Господа Исуса Христа.

⁴ Знамо, браћо коју Бог воли, да сте изабрани, ⁵ јер вам наше еванђеље није дошло само с речима него и са силом и са Светим Духом и са дубоким уверењем. Знате како смо се понашали међу вама, ради вас, ⁶ а ви сте се угледали на нас и на Господа. Примили сте Реч у великој невољи, с радошћу Светога Духа. ⁷ Тако сте постали узор свима вернима у Македонији и Ахаји. ⁸ Јер, не само да је од вас Господња реч одјекнула у Македонији и Ахаји него је ваша вера у Бога постала свуда позната. Зато нема потребе да о томе нешто говоримо. ⁹ Људи, наиме, сами причају како смо дошли к вама и како сте се од идолâ окренули Богу, да бисте служили Богу живом и истинитом ¹⁰ и са небеса ишчекивали његовог Сина, кога је васкрсао из мртвих – Исуса, који нас спасава од гнева који долази.

Павлово служење у Солуну

2 И сами знате, браћо, да наш долазак к вама није био узалудан. ² Пре тога смо, као што знате, страдали и били злостављани у Филипима, али смо се у нашем Богу осмелили да вам, упркос великом противљењу †, објавимо Божије еванђеље.

³ Јер, наше наговарање није из заблуде, ни из прљавих побуда, нити покушавамо да вас преваримо.

⁴ Напротив, говоримо као људи које је Бог сматрао достојнима да им повери еванђеље: не угађамо људима, него Богу, који испитује наше срце.

⁵ Јер, као што знате, никад се нисмо послужили ласкавим речима ни прикривеном похлепом – Бог нам је сведок. ⁶ И нисмо тражили похвалу од људи – ни од вас ни од других.

⁷ Као Христови апостоли, могли смо да вам будемо на терету, али ми смо међу вама били благи као

† мир У неким раним рукописима стоји: мир од Бога, нашег Оца, и Господа Исуса Христа. †† упркос великом противљењу Дословно: у великој борби.

мајка која негује своју децу. ⁸ Били смо толико пуни љубави према вама да смо били вољни да вам предамо не само Божије еванђеље него и своје животе, јер сте нам постали драги.

⁹ Јер, сећате се, браћо, нашег труда и напора: док смо вам проповедали Божије еванђеље, и ноћу и дању смо радили да ником од вас не будемо на терету. ¹⁰ Ви сте сведоци, а и Бог, како смо се свето, праведно и беспрекорно односили према вама који верујете. ¹¹ А знате и како смо сваког појединог од вас, као отац своју децу, ¹² бодрили и тешили и опомињали да живи достојно Бога, који вас позива у своје Царство и славу.

¹³ Непрестано захваљујемо Богу и зато што сте Божију реч, када сте је примили пошто сте је од нас чули, прихватили не као људску реч, него онакву каква она заиста јесте: као Божију реч, која делује у вама који верујете.

¹⁴ Јер, ви сте се, браћо, угледали на Божије цркве у Христу Исусу које су у Јудеји, пошто сте и ви исто претрпели од својих сународника као и они од Јудеја, ¹⁵ од оних који су убили и Господа Исуса и пророке, а нас прогонили. Они не угађају Богу и противе се свим људима ¹⁶ када нас спречавају да незнабошцима говоримо да се спасу. Тако они стално пуне меру својих греха. Али, Божији гнев их је најзад стигао.

Павлова жудња да поново посети Солуњане

¹⁷ А ми, браћо, када смо накратко били отргнути од вас – лицем, али не и срцем – још више смо, с великом жудњом, настојали да вас видимо. ¹⁸ Зато смо хтели да дођемо к вама – ја, Павле, и неколико пута – али нас је Сатана спречио. ¹⁹ Јер, ко је наша нада, или радост, или венац којим ћемо се поносити пред нашим Господом Исусом када он дође ако нисте ви? ²⁰ Да, ви сте наша слава и наша радост.

3 Пошто више нисмо могли да издржимо, сматрали смо да је најбоље да сами останемо у Атини, ² а да пошаљемо Тимотеја, нашег брата и Божијег сарадника у ширењу Христовог еванђеља, да вас учврсти и ободри у вашој вери, ³ да се нико не поколеба у овим невољама. И сами, наиме, знате да смо одређени за невоље, ⁴ јер смо вам, док смо били код вас, унапред говорили да ће нас оне снаћи. И, као што знате, тако је и било. ⁵ Када, дакле, више нисам могао да издржим, послао сам Тимотеја да сазнам о вашој вери. Плашио сам се да

вас можда Кушач није довео у искушење, па да је наш труд био узалудан.

⁶ А Тимотеј нам се управо вратио од вас и донео нам радосне вести о вашој вери и љубави, о томе да нас се стално сећате по добру и да веома чезнете да нас видите – баш као и ми вас. ⁷ Зато смо се, браћо, у свој својој муци и невољи, утешили због вас, због ваше вере. ⁸ Јер, сада заиста живимо, пошто ви чврсто стојите у Господу. ⁹ Како да захвалимо Богу за вас, за сву радост којом се због вас радујемо пред својим Богом? ¹⁰ Ноћу и дању се најусрдније молимо да вас опет видимо и да вас снабдемо оним што још недостаје вашој вери.

¹¹ Нека сâм наш Бог и Отац и наш Господ Исус усмере наш пут према вама. ¹² А вама Господ дао да један према другом и према свима растете и обилујете у љубави, као и ми према вама. ¹³ Нека вам учврсти срце, да будете беспрекорни и свети пред нашим Богом и Оцем када дође наш Господ Исус са свим његовим светима.

Живот по Божијој вољи

4 На крају, браћо, поучили смо вас како треба да живите и угађате Богу – тако како и живите – а сада вас молимо и преклињемо у Господу Исусу да то чините још више. ² Јер, ви знате каква смо вам упутства дали у име Господа Исуса. ³ А ово је Божија воља: да будете свети, да се клоните блуда, ⁴ да сваки од вас научи да влада својим телом [†] на свет и частан начин, ⁵ а не у пожудној страсти као незнабошци, који не познају Бога, ⁶ да при томе не чините нажао своме брату и не варате га. Господ ће се за све то осветити, као што смо вам већ рекли и упозорили вас. ⁷ Јер, Бог нас није позвао на нечистоту, него на светост. ⁸ Стога, дакле, ко то одбацује, не одбацује човека, него Бога, који вам даје свога Светог Духа.

⁹ О братској љубави нема потребе да вам пишемо, јер сте и сами од Бога поучени да волите један другог. ¹⁰ А ви заиста и волите сву браћу у целој Македонији. Само вас молимо, браћо, да то чините још више.

¹¹ Настојте да водите миран живот, да гледате своја посла и да својим рукама радите, као што смо вам наложили, ¹² да се долично понашате према онима ван цркве и да вам ни од кога ништа не треба.

Господњи долазак

¹³ Не желимо, браћо, да останете у незнању у погледу оних који су умрли ^{††}, па да тугујете као остали, који немају наду. ¹⁴ Јер, ако верујемо да је Исус умро и васкрсао, онда верујемо и да ће Бог са Исусом повести и оне који су у њему умрли. ¹⁵ Ово вам

[†] научи ... телом Или: научи да живи са својом женом; или: научи како да нађе себи жену. ^{††} умрли Дословно: заспали; исто и у 14. и 15. стиху.

говоримо на основу Господње речи: ми, живи, који остајемо до Господњег доласка, нећемо претећи оне који су умрли. ¹⁶ Јер, сâм Господ ће, на заповест, на глас арханђела и на звук Божије трубе, сићи са неба, и прво ће устати мртви у Христу. ¹⁷ Потом ћемо ми, живи, преостали, заједно с њима бити понети на облацима да се сретнемо са Господом у ваздуху. И тако ћемо увек бити са Господом. ¹⁸ Зато бодрите један другог овим речима.

Будите спремни за Господњи долазак

5 А што се времена и часа тиче, браћо, није потребно да вам се пише, ² јер и сами веома добро знате да ће Дан Господњи доћи као крадљивац у ноћи. ³ Док људи буду говорили: »Мир и сигурност«, изненада ће их снаћи пропаст, као болови трудну жену, и неће измаћи.

⁴ Али ви, браћо, нисте у тами, па да вас тај дан изненади као крадљивац. ⁵ Јер, сви сте ви деца светлости и деца дана. Ми не припадамо ноћи и тами; ⁶ не спавајмо, дакле, као остали, него бдимо и будимо трезни. ⁷ Јер, они који спавају, спавају ноћу, и они који се опијају, опијају се ноћу. ⁸ А ми, пошто припадамо дану, будимо трезни, навуцимо оклоп вере и љубави и кацигу наде у спасење. ⁹ Јер, Бог нас није одредио за гнев, него да постигнемо спасење кроз нашег Господа Исуса Христа, ¹⁰ који је умро за нас да – били живи или мртви [‡] – заједно с њим живимо. ¹¹ Зато се узајамно бодрите и један другог изграђујте, као што и чините.

Завршна упутства

¹² Молимо вас, браћо, да одајете признање онима који се међу вама труде, који су вам претпостављени у Господу и опомињу вас. ¹³ Цените их изнад свега, у љубави, због њиховог дела. Међу собом живите у миру. ¹⁴ Преклињемо вас, браћо, опомињите доконе, бодрите малодушне, помажите слабима, са свима будите стрпљиви. ¹⁵ Пазите да нико ником не узврати зло за зло, него се увек трудите да чините добро један другом и свим људима.

¹⁶ Увек се радујте, ¹⁷ непрестано се молите, ¹⁸ у свакој прилици захваљујте, јер то је Божија воља за вас у Исусу Христу. ¹⁹ Духа не гасите, ²⁰ пророштва не презирите, ²¹ све проверавајте, добро задржите, ²² сваког зла се клоните.

²³ А сâм Бог мира нека вас потпуно освешта, да вам сав дух и душа и тело буду беспрекорно сачувани за Долазак нашега Господа Исуса Христа.

²⁴ Веран је Онај који вас позива, он ће то и учинити.

²⁵ Браћо, молите се и за нас. ²⁶ Сву браћу поздравите светим пољупцем. ²⁷ Заклињем вас Господом да се ова посланица прочита свој браћи.

²⁸ Милост нашега Господа Исуса Христа с вама.

[‡] били живи или мртви Дословно: били будни или спавали.

2. Солуњанима

1 Павле, Силван и Тимотеј, цркви Солуњана у Богу, нашем Оцу, и Господу Исусу Христу:
² милост вам и мир од Бога Оца и Господа Исуса Христа.

Захваљивање и молитва

³ Увек смо дужни да захваљујемо Богу за вас, браћо, и то с правом, јер ваша вера све више расте и све је већа љубав сваког од вас према другима. ⁴ Зато се ми хвалимо вама по Божијим црквама због ваше стрпљивости и вере у свим прогонима и невољама које подносите.

⁵ То је доказ да је Божија пресуда праведна и да ћете бити достојни Божијег царства за које сада страдате. ⁶ Јер, право је да Бог муком узврати онима који вас муче, ⁷ а вама, који сте мучени, олакшањем – заједно с нама – када се Господ Исус објави са неба са својим моћним анђелима, ⁸ у успламтељем огњу. Он ће казнити оне који не познају Бога и не покуравају се еванђељу нашега Господа Исуса. ⁹ Биће кажњени вечно пропашћу, далеко од Господњег лица и његове силне славе, ¹⁰ онога дана када он дође да се прослави у својим светима и да му се диве сви који верују. А то се односи и на вас, јер сте поверовали нашем сведочанству вама.

¹¹ Зато се увек и молимо за вас да вас Бог учини достојнима његовог позива и да својом силом испуни сваку вашу добру намеру и дело подстакнуто вером, ¹² да се име нашега Господа Исуса прослави у вама, а ви у њему, по милости нашега Бога и Господа Исуса Христа.

Човек безакоња

2 А што се тиче Доласка нашега Господа Исуса Христа и нашег окупљања око њега, молимо вас, браћо, ² не дајте да вас лако поколебају у вашем схватању, ни да вас узнемире неким пророчством †, ни неком поруком ††, ни неком тобоже нашом посланицом – да је Дан Господњи већ ту. ³ Не дајте ником да вас заведе ни на који начин, јер нема Дана Господњег док прво не дође до побуне и не открије се Човек безакоња ‡, Син пропасти. ⁴ Он ће се противити и дизати против свега што се зове Бог или светиња, па ће тако засести и у Божијем храму, тврдећи за себе да је Бог.

† пророчством Дословно: духом. †† поруком Дословно: речу. ‡ Човек безакоња У неким рукописима стоји: Човек греха.

⁵ Сећате се да сам вам о томе говорио док сам још био код вас, ⁶ па сада знате шта га задржава да се не открије пре свог времена. ⁷ Јер, тајна сила безакоња већ је на делу, а онај који је сада задржава, задржаваће је док сâм не буде уклоњен, ⁸ и тада ће се открити Безаконик. Њега ће Господ Исус убити дахом својих уста и уништити сјајем свога Доласка. ⁹ А долазак Безаконика биће, у складу са Сатаниним деловањем, праћен сваком врстом лажних дела силе, знамења и чуда, ¹⁰ и са сваком неправдом која заводи оне који пропадају, јер су одбили да воле истину и да се тако спасу. ¹¹ Зато им Бог шаље делотворну заблуду, да поверују лажи, ¹² да буду осуђени сви који нису поверовали истини, него су се определили за неправду.

Изабрани да се спасу

¹³ А ми смо увек дужни да захваљујемо за вас, браћо коју Господ воли, јер вас је Бог од почетка изабрао † да се спасете тако што ће вас Дух учинити светима †† и вером у истину. ¹⁴ На то вас је позвао кроз наше еванђеље, да имате удела у слави нашега Господа Исуса Христа. ¹⁵ Зато, браћо, чврсто стојте и држите се учења ††† које смо вам предали било усмено, било посланицом.

¹⁶ А сâм наш Господ, Исус Христос, и Бог, наш Отац, који нас је заволео и својом милошћу нам дао вечну утеху и добру наду, ¹⁷ нека утешите ваше срце и учврстите вас у сваком добром делу и речи.

Молите се за нас

3 На крају, браћо, молите се за нас, да се Господња реч брзо прошири и да се прославља као и код вас ² и да се избавимо од искварених и злих људи, јер немају сви вере. ³ Али, Господ је веран – он ће вас учврстити и сачувати од Злога. ⁴ А ми смо уверени за вас у Господу да чините и да ћете чинити оно што вам налажемо. ⁵ Нека вам Господ усмери срце према Божијој љубави и Христовој стрпљивости.

Упозорење против доконости

⁶ Налажемо вам, браћо, у име Господа Исуса Христа, да избегавате сваког брата који живи доконо, а не у складу са учењем ††† које сте од нас примили.

†† изабрао У неким рукописима стоји: изабрао као своје првине. ††† тако ... светима Дословно: освештањем Духа. †††† учења Или: предања. ††††† учењем Или: предањем.

⁷ И сами, наине, знате да треба да се угледате на нас, јер ми међу вама нисмо били докони, ⁸ нити смо нечији хлеб јели бесплатно, него смо и ноћу и дању вредно и мукотрпно радили да ником од вас не будемо на терету; ⁹ не зато што на то немамо право, него да вам дамо себе за пример – да се угледате на нас. ¹⁰ Јер, када смо били код вас, ово смо вам наложили: »Ако неко неће да ради, нека и не једе.«

¹¹ Чујемо, наине, да неки међу вама живе доконо: не раде ништа, него дангубе. ¹² Таквима налажемо и заклињемо их у име Господа Исуса Христа да раде у миру и да свој хлеб једу. ¹³ А што се вас тиче, браћо, нека вам не дојади да чините добро.

¹⁴ Ако неко не послуша оно што смо рекли у овој посланици, издвојте га. Не дружите се с њим, да се постиди, ¹⁵ али га не сматрајте непријатељем, него га опомињите као брата.

Завршни поздрави

¹⁶ Нека вам сâм Бог мира увек и на сваки начин дарује мир. Господ са свима вама.

¹⁷ Поздрав мојом руком, Павловом. То је знак у свакој посланици – тако ја пишем.

¹⁸ Милост нашега Господа Исуса Христа са свима вама.

1. Тимотеју

1 Павле, апостол Христа Исуса по заповести Бога, нашег Спаситеља, и Христа Исуса, наше наде,

² Тимотеју, правом сину у вери: милост, милосрђе и мир од Бога Оца и Христа Исуса, нашега Господа.

Упозорење против лажних учитеља Закона

³ Као што сам те на одласку у Македонију замолио, остани у Ефесу да неким наложиш да не шире другачија учења ⁴ и да се не заносе измишљотинама и бесконачним родословима. То све више погодује препиркама него Божијем поретку, који се остварује вером. ⁵ А сврха тог налога је љубав из чиста срца, добре савести и нелицемерне вере, ⁶ од чега су неки застранили и окренули се празним разговорима. ⁷ Они желе да буду учитељи Закона, а ни сами не разумеју шта говоре ни шта упорно тврде.

⁸ Знамо да је Закон добар ако га човек примењује како треба, ⁹ свестан да Закон није намењен праведнику, него безаконцима и непокорнима, непобожнима и грешницима, несветима и безбожнима, убицама оца и убицама мајке, убицама људи, ¹⁰ блудницима и педерастима, трговцима робљем, лажљивцима, кривоклетницима и свему другом што се противи исправном [†] учењу, ¹¹ које је у складу са славним еванђељем блаженога Бога, које ми је поверено.

Господња милост према Павлу

¹² Захваљујем Христу Исусу, нашем Господу, који ме је оснажио, што ме је сматрао вредним поверења и поставио у службу. ¹³ Иако сам раније био хулитељ, прогонитељ и насилник, помилован сам, јер сам то чинио из незнања и неверовања, ¹⁴ а милост нашега Господа преобилно се на мене излила заједно с вером и љубављу које су у Христу Исусу.

¹⁵ Ово је истина и заслужује да буде прихваћено у потпуности: Христос Исус је дошао на свет да спасе грешнике – од којих сам најгори ја. ¹⁶ Али, баш зато сам помилован да на мени, најгорем, Христос Исус покаже сву своју стрпљивост, као пример онима који ће у њега поверовати да приме вечни живот. ¹⁷ А Цару вечности, бесмртноме, невидљивоме, јединоме Богу, част и слава довека. Амин.

[†] исправном Дословно: здравом.

¹⁸ Поверавам ти овај налог, сине Тимотеје, у складу с пророштвима која су раније о теби изречена, да, држећи их се, бијеш добар бој, ¹⁹ имајући веру и добру савест, коју су неки одбацили, па доживели бродолом вере. ²⁰ Међу њима су Именеј и Александар, које сам предао Сатани да науче да не хуле.

Упутства за молитву

2 Пре свега, дакле, тражим да се мољења, молитве, молбе и захваљивања упућују Богу за све људе, ² за царе и за све који су на власти, да проводимо миран и тих живот у потпуној побожности и достојанству. ³ То је добро и мило у очима Бога, нашег Спаситеља, ⁴ који жели да се сви људи спасу и да дођу до спознања истине. ⁵ Јер, Бог је један и један је посредник између Бога и људи – човек Христос Исус, ⁶ који је самога себе дао као откупнину за све – сведочанство у право време. ⁷ За то сведочанство сам ја постављен за проповедника и апостола – истину говорим, не лажем – за учитеља вере и истине незнабошцима.

⁸ Хоћу, дакле, да се мушкарци моле на сваком месту, подижући свете руке, без гнева и препирања.

⁹ Хоћу и да се жене облаче скромно, с пристojношћу и разборитошћу, да се не ките плетеницама и златом, или бисерима, или скупом одећом, ¹⁰ него добрим делима, као што приличи женама које се држе побожности.

¹¹ Нека жена учи у миру, у потпуној потчињености. ¹² Жени не допуштам да учи мушкарца, нити да има власт над њим, него нека буде мирна. ¹³ Јер, прво је створен Адам, па онда Ева. ¹⁴ И није Адам био заведен – жена је била заведена и учинила прекршај. ¹⁵ Али, спашће се рађањем деце ако остане у вери, љубави и светости које прати разборитост.

Надгледници и ђакони

3 Ово је истина: ако неко жели надгледништво ^{††}, лепу службу жели. ² А надгледник [‡] треба да буде без замерке, једне жене муж, умерен, разборит, сређен, гостољубив, способан да поучи; ³ не пијаница, не насилан човек, него благ; не свађалица, не среброљубац; ⁴ да својим домом добро управља, да му се деца потчињавају са пуним поштовањем ⁵ – јер ко не уме да управља својим домом, ка-

^{††} надгледништво Или: епископство. [‡] надгледник Или: епископ.

ко ће се старати за Божију цркву? – ⁶ не новообраћеник, да не постане охол, па буде осуђен истом осудом као и ђаво. ⁷ Осим тога, треба да буде на добром гласу и међу људима † ван цркве, да не падне у немилост и ђавољу замку.

⁸ Тако и ђакони треба да буду достојни поштовања, не дволични, да се не одају многим вину, да не иду за непоштеним добитком, ⁹ да се са чистом савешћу држе тајне наше вере. ¹⁰ А и они треба прво да буду проверени, па ако су беспрекорни, нека обављају службу.

¹¹ Тако и жене треба да буду достојне поштовања, не клеветнице, него умерене и у свему поуздане.

¹² Ђакон треба да буде једне жене муж и да добро управља својом децом и својим домом. ¹³ Јер, они који добро обављају службу, стичу леп положај и велико поуздање у вери у Исуса Христа.

¹⁴ Иако се надам да ћу ускоро доћи к теби, пишем ти ово ¹⁵ да, ако се задржим, знаш како се треба понашати у Божијем дому, који је Црква Бога живога, стуб и упориште истине.

¹⁶ По свеопштем признању, велика је тајна побожности:

Појавио се у телу,
био је оправдан Духом,
видели су га анђели,
проповедао се међу незнабошцима,
у свету су поверовали у њега,
био је вазнет у слави.

Налози Тимотеју

4 А Дух изричито каже да ће у последња времена неки отпасти од вере, поводећи се за варљивим духовима и демонским учењима, ² која шире лицемерни лажљивци отупеле савести ††. ³ Они забрањују женидбу и намећу уздржавање од јелâ која је Бог створио да их са захвалношћу једу они који верују и који су спознали истину. ⁴ Јер, све што је Бог створио добро је и не треба одбацити ништа што се једе са захвалношћу, ⁵ пошто је осветљано Божијом речју и молитвом.

⁶ На то указуј браћи, и бићеш добар служитељ Христа Исуса, служитељ који се храни речима вере и доброг учења за којим иде. ⁷ Клони се безбожних и бапских прича, а вежбај се у побожности. ⁸ Јер, телесно вежбање је за мало шта корисно, а побожност је корисна за све, пошто има обећање и за садашњи живот и за будући.

⁹ Ово је истина и заслужује да буде прихваћено у потпуности ¹⁰ – јер, за то се ми трудимо и боримо: ми смо своје наде положили у Бога живога, који је Спаситељ свих људи, пре свега оних који верују.

¹¹ То налажи и учи. ¹² Нека те нико не омаловажава због твоје младости, него буди пример верницима у говору, у понашању, у љубави, у вери, у чисто-

† треба ... људима Дословно: треба да има и добро сведочанство људи. †† лажљивци отупеле савести Или: лажљивци чија је савест жигосана ужареним гвожђем.

ти. ¹³ Док не дођем, посвети пажњу јавном читању, бодрењу и поучавању. ¹⁴ Не занемаруј милосни дар који је у теби, који ти је дат преко пророштва када су старешине на тебе положиле руке ‡.

¹⁵ Марљиво се труди око тога, сав буди у томе, да твој напредак буде очигледан свима. ¹⁶ Пази на себе и на учење. Истрај у томе, јер ћеш, то чинећи, спасти и себе и оне који те слушају.

Савети у вези с удовицама, старешинама и робовима

5 Старијег човека не прекоревај строго, него га моли као оца, млађе људе као браћу, ² старије жене као мајке, млађе као сестре – у потпуној чистоти.

³ Поштуј оне удовице које су заиста удовице. ⁴ Али, ако удовица има децу или унукe, нека прво они науче да показују побожност бринући се за свој дом и тако узврате својим родитељима, јер то је Богу мило. ⁵ Права и усамљена удовица узда се у Бога и ноћу и дању истрајава у мољењима и молитвама, ⁶ а она која живи распусно, жива је мртва. ⁷ И то им наложи, да буду без замерке. ⁸ А ко се не стара за своје, пре свега за оне из свога дома, тај се одрекао вере и гори је од неверника.

⁹ У списак удовица може да се унесе она која није млађа од шездесет година, која је имала једног мужа, ¹⁰ која је позната по †† добрим делима: ако је подизала децу, ако је била гостољубива, ако је прала ноге светима, ако је помагала онима који су у невољи, ако се посвећивала сваком добром делу.

¹¹ А млађе удовице не уноси у списак. Јер, када их пожуда одврати од Христа, хоће да се удају, ¹² па на себе навлаче осуду, пошто су погазиле прву верност. ¹³ Осим тога, идући од куће до куће, навикавају се да буду беспослене. И не само беспослене него и брбљиве и наметљиве, па говоре оно што не треба. ¹⁴ Хоћу, дакле, да се млађе удовице удају, рађају децу, воде домаћинство – да непријатељу не дају повода за клевету. ¹⁵ Јер, неке су већ застраниле и пошле за Сатаном.

¹⁶ Ако нека верница има удовица међу родбином, нека им помаже, да црква не буде оптерећена, него да може да помогне правим удовицама.

¹⁷ Старешинама које добро управљају треба указати двоструку част, пре свега онима који проповедају и поучавају. ¹⁸ Јер, Писмо каже: »Не завезуј уста вољу који врше« †† и: »Радник заслужује своју плату.« †††¹⁹ Не прихватај тужбу против старешине ако је не поткрепе два или три сведока. ²⁰ Оне који греше, укори пред свима, да и у остале уђе страх.

²¹ Заклињем те пред Богом и Христом Исусом и изабраним анђелима да се овога држиш без предасуда и да ништа не чиниш из пристрасности.

‡ када ... руке Дословно: са полагањем руку старешинства. †† која је позната по Дословно: осведочена у. ††† Не завезуј ... врше 5. Мојс 25,4 ††† Радник ... плату Мт 10,10; Лк 10,7

²² Ни на кога не полагаи руке олако. Немај удела у туђим гресима. Себе држи чистим.

²³ Немој да пијеш само воду, него узми и мало вина ради свог желуца и честих слабости.

²⁴ Греси неких људи очигледни су и пред њима иду на Суд, а греси других људи иду за њима. ²⁵ Тако су и добра дела очигледна, а ни она другачија не могу се сакрити.

6 Сви који су под ропским јармом нека своје господаре сматрају достојнима сваке части, да се не оцрњује Божије име и учење. ² А они чији господари верују, нека ове не омаловажавају зато што су браћа. Него, нека им још више служе, јер верници су и њима драги ти који имају корист од њиховог служења. То учи и то тражи.

Среброљубље

³ Ако неко другачије учи људе и занемарује благодворне [†] речи нашега Господа Исуса Христа и учење које је у складу с побожношћу, ⁴ тај је уображен и не зна ништа, него болује од препирања и надмудривања речима, из чега настају завист, свађа, хула, зла сумњичења ⁵ и непрестана трвења међу људима исквареног ума, који су лишени истине, који мисле да се побожношћу стиче добит.

⁶ А побожност и јесте велика добит ако је човек задовољан оним што има. ⁷ Јер, ми на свет ништа нисмо донели, па тако ништа не можемо ни однети. ⁸ Па, ако имамо хране и одеће, будимо тиме задовољни. ⁹ А они који желе да се обогате, падају у искушење и замку и јављају им се многе неразумне и штетне жеље које људе суновраћују у пропаст и уништење. ¹⁰ Јер, среброљубље је корен свих зала.

[†] *благодворне Или: здраве.*

Неки су, одавши му се, одлутали од вере и сами себи причинили много муке ^{††}.

Добар бој вере

¹¹ А ти, Божији човече, бежи од тога, а иди за праведношћу, побожношћу, вером, љубављу, стрпљивошћу, кроткошћу. ¹² Биј добар бој вере, домогни се вечног живота, на који си позван када си пред многим сведоцима одлучно потврдио своју веру [‡]. ¹³ Налажем ти пред Богом, који свему даје живот, и пред Христом Исусом, који је пред Понтијем Пилатом одлучно сведочио за истину ^{††}: ¹⁴ сачувај ову заповест чистом и беспрекорном док се не појави наш Господ Исус Христос. ¹⁵ Њега ће у право време показати блажени и једини Владар, Цар над царевима и Господар над господарима, ¹⁶ који је једини бесмртан, који пребива у недоступној светлости, кога нико од људи није видео нити може да га види. Њему вечна част и моћ. Амин.

¹⁷ Налажи онима који су богати на овом свету да не буду охоли, да се не уздају у несигурно богатство, него у Бога, који нам све богато даје на уживање, ¹⁸ да чине добро, да буду богати добрим делима, да буду дарезљиви и вољни да деле, ¹⁹ скупљајући тако себи благо које ће бити леп темељ за будућност – да се домогну правога живота.

²⁰ Тимотеје, чувај то што ти је поверено. Клони се безбожног наклапања и противљења лажног знања, ²¹ којег су се неки држали, па застранили од вере.

Милост с вама.

^{††} *себи ... муке Дословно: себе испробадали многим мукама.* [‡] *одлучно ... веру Дословно: исповедио лепо исповедање.* ^{††} *одлучно ... истину Дословно: сведочио лепим исповедањем.*

2. Тимотеју

1 Павле, Божијом вољом апостол Христа Исуса, у складу с обећањем живота који је у Христу Исусу,

²Тимотеју, драгом сину: милост, милосрђе и мир од Бога Оца и Христа Исуса, нашега Господа.

Оданост еванђељу

³Захваљујем Богу, коме као и моји преци чисте савести служим, док те непрестано, и ноћу и дању, помињем у својим молитвама. ⁴Када се сетим твојих суза, пожелим да те видим, да се испуним радосћу. ⁵Сећам се твоје нелицемерне вере, која је најпре пребивала у твојој баки Лоиди и у твојој мајци Евници, а уверен сам да је сада и у теби. ⁶Зато те подсећам: распламсај милосни дар који ти је Бог дао када сам на тебе положио руке. ⁷Јер, Бог нам није дао духа плашљивости, него силе, љубави и разборитости.

⁸Стога немој да се стидиш сведочанства о нашем Господу, ни мене, његовог сужња. Него, придружи ми се у злопаћењу за еванђеље помоћу силе Бога, ⁹који нас је спасао и светим позивом позвао – не због наших дела, него због свог наума и милости. Та милост нам је дата у Христу Исусу пре постанка света †, ¹⁰а објављена нам је сада када се појавио наш Спаситељ Христос Исус. Он је обеснажио смрт и учинио да живот и нераспадљивост засијају кроз еванђеље, ¹¹за које сам ја постављен за проповедника, апостола и учитеља. ¹²Због тога ја све ово и трпим, али се не стидим, јер знам коме сам поверовао и уверен сам да он може до онога Дана да сачува оно што ми је поверено.

¹³Држи се примера благотворних †† речи које си од мене чуо, у вери и љубави која је у Христу Исусу. ¹⁴Чувај добро које ти је поверено; чувај га уз помоћ Светога Духа, који пребива у нама.

¹⁵То знаш да су ме сви из Азије напустили, а међу њима и Фигел и Ермоген.

¹⁶Нека Господ буде милостив према Онисифоровим укућанима, јер ме је он много пута окрепио и није се стидео мојих окова, ¹⁷него ме је, када је дошао у Рим, брижљиво тражио док ме није нашао.

¹⁸Дао му Господ да онога Дана нађе милосрђе код Господа. А ти најбоље знаш како ми је служио у Ефесу.

† пре постанка света Дословно: пре вечних времена. †† благотворних Или: здравих.

Добар војник Христа Исуса

2 Ти се, дакле, сине мој, оснажи у милости која је у Христу Исусу. ²А оно што си пред многим сведоцима од мене чуо, то повери поузданим људима, онима који ће бити способни и друге да поуче.

³Придружи ми се у злопаћењу као добар војник Христа Исуса. ⁴Нико ко је у војној служби, не уплиће се у послове свакодневног живота, да би могао да угоди свом заповеднику. ⁵И када се неко такмичи, не добија венац ако се не такмичи по правилима. ⁶Ратар који мукотрпно ради треба први да добије део плодова. ⁷Размисли о овоме што ти говорим, а Господ ће ти дати да све разумеш.

⁸Памти Исуса Христа, васкрслог из мртвих, Давидовог потомка, по мом еванђељу ⁹за које се толико злопатим да ме бацају у окове као да сам злочинац. Али Божија реч није окована. ¹⁰Зато све подносим ради изабраних, да и они стигну до спасења које је у Христу Исусу са вечном славом.

¹¹Ово је истина:

Ако смо с њим умрли,
с њим ћемо и живети.

¹²Ако истрајемо,
с њим ћемо и владати.

Ако га се одрекнемо,
и он ће се одрећи нас.

¹³Ако смо неверни,
он остаје веран,
јер самога себе не може да се одрекне.

Прекаљени радник

¹⁴На то подсећај људе, опомињући их пред Богом да не ратују речима. То ничему не користи, него само упропаштава оне који слушају. ¹⁵Потруди се да покажеш да си прекаљен пред Богом, радник који нема чега да се стиди, који исправно поступа с Речју истине. ¹⁶А безбожних наклапања се клони, јер ће они који их воде све више тонати у безбожност, ¹⁷а њихово учење ће изједати као рак-рана. Међу њима су Именеј и Филит, ¹⁸који су застранили од истине тврдећи да се васкрсење већ догодило, па некима уништавају веру. ¹⁹Ипак, чврсти Божији темељ чврсто стоји, носећи овај печат: »Господ познаје оне који су његови« ‡, и: »Нека се клоне неправде сви који помињу Господње име.«

‡ 4. Мојс 16,5

²⁰ Али, у великој кући нема само златних и сребрних посуда, него и дрвених и глиненних. И једне су за часну употребу, а друге за нечасну. ²¹ Ко се, дакле, очисти од нечасног, биће посуда за часну употребу, освештана, Господару корисна, спремна за свако добро дело.

²² Бежи од младалачких жеља, а иди за праведношћу, вером, љубављу, миром, заједно с онима који из чиста срца призивају Господа. ²³ Клони се будаластих и глупих расправа, знајући да рађају свађе. ²⁴ А Господњи слуга не треба да се свађа, него да према свима буде благ, спреман да поучи, да подноси зло, ²⁵ да у кроткости васпитава своје противнике, не би ли им Бог дао покајање, да спознају истину ²⁶ и да се освесте, па умакну из замке ђавола, који их је заробио да извршавају његову вољу.

Опасности будућих времена

3 А ово знај: у последње дане настаће тешка времена. ² Јер, људи ће бити самољубиви, среброљубиви, хвалисави, охоли, хулитељи, непокорни родитељима, незахвални, безбожни, ³ безосећајни, непомирљиви, клеветници, неуздржљиви, сурови, без љубави према добру, ⁴ издајници, направити, уображени; више ће волети наладу него Бога; ⁵ привидно ће се држати побожности, а порицаће њену силу. Клони их се. ⁶ Јер, од њих су они који се увлаче у куће и заводе женице оптерећене гресима, које се поводе за разним пожудама, ⁷ које стално уче, али никако не могу да дођу до спознања истине. ⁸ Исто као што су се Јаније и Јамврије успротивили Мојсију, тако сеprotиве истини и ови – људи изопаченог ума, непрекаљени у вери. ⁹ Али, неће далеко стићи, јер ће њихово безумље постати очигледно свима, као што је постало и безумље оних.

Павлов налог Тимотеју

¹⁰ А ти си пошао за мојим учењем, начином живота, стремљењем, вером, стрпљивошћу, љубављу, истрајношћу, ¹¹ прогонима, страдањима. Шта ме све снашло у Антиохији, у Иконијуму, у Листри! Какве сам све прогоне поднео, а Господ ме је из свих њих избавио! ¹² Али сви који желе да живе побожно у Христу Исусу, биће прогањани. ¹³ А зли људи и варалице ићи ће од зла ка горем, заводећи и бивајући завођени. ¹⁴ Али ти остани у ономе што си научио и у шта си уверен, свестан од кога си научио ¹⁵ и да од малих ногу знаш Света писма, која могу да те учине мудрим за спасење кроз веру у Христа Исуса. ¹⁶ Све Писмо је од Бога надахнуто и корисно за поучавање, за прекореваше, за поправљање, за

одгајање у праведности, ¹⁷ да Божији човек буде потпуно припремљен за свако добро дело.

4 Заклињем те пред Богом и Христом Исусом – који ће судити и живима и мртвима – и његовим Доласком [†] и његовим Царством: ² проповедај Реч, спреман и у време и у невреме, уверавај, прекоревај, бодри, са свом стрпљивошћу и поуком. ³ Јер, доћи ће време када људи неће подносити исправно ^{††} учење, него ће у складу са својим пожулама себи нагомилавати учитеље да им говоре оно што прија њиховим ушима, ⁴ па ће уши окренути од истине и приклонити се измишљотинама. ⁵ А ти у свему буди трезвен, издржи злопаћење, изврши дело еванђелисте, доврши своју службу.

⁶ Јер, ја се већ изливам као леваница и стигло је време мога одласка. ⁷ Дobar бој сам био, трку завршио, веру сачувао. ⁸ Сада ми је припремљен венац праведности, који ће ми онога Дана предати Господ, праведни Судија. И не само мени него и свима који су с љубављу чекали да се он појави.

Завршне поруке и поздрави

⁹ Потруди се да што пре дођеш к мени. ¹⁰ Јер, Димас ме је напустио пошто је заволео овај свет. Он је отишао у Солун, Крискент у Галатију, Тит у Далмацију. ¹¹ Једино је још Лука са мном. Узми Марка и доведи га са собом, јер ми користи у служењу. ¹² Тихика сам послао у Ефес. ¹³ Огртач који сам оставио код Карпа у Троади, донеси када дођеш, а и књиге, пре свега пергаменте.

¹⁴ Ковач Александар ми је нанео много зла. Господ ће му узвратити према његовим делима. ¹⁵ И ти га се чувај, јер се веома противио нашим речима.

¹⁶ Приликом моје прве одбране, нико ми није прискочио у помоћ, него су ме сви напустили. Нека им се то не рачуна. ¹⁷ Али Господ је био уз мене и давао ми снагу да се преко мене у потпуности објави еванђеље [‡] и да га чују сви незнабошци – и ја се избавих из лављих чељусти. ¹⁸ Господ ће ме избавити од сваког злог дела и спасти ме за своје Царство на небесима. Њему слава до века. Амин.

¹⁹ Поздрави Приску и Акилу и Онисифорове укућане. ²⁰ Ераст је остао у Коринту, а Трофима сам, болесног, оставио у Милиту. ²¹ Потруди се да дођеш пре зиме. Поздрављају те Евул, Пуд, Лин, Клаудија и сва браћа.

²² Господ са твојим духом.

Милост с вама.

[†] Доласком Или: Појавом. ^{††} исправно Дословно: здраво.
[‡] преко ... еванђеље Дословно: преко мене испуни проповед.

Титу

1 Павле, Божији слуга и апостол Исуса Христа ради вере Божијих изабраника и спознања истине које води побожности – ² вере и спознања заснованих на нади у вечни живот, који је Бог, који не лаже, обећао пре постанка света ^{†3} и у право време обзнанио своју Реч проповедањем које ми је поверено заповешћу нашег Спаситеља, Бога,
⁴ Титу, правом сину по заједничкој вери: милост и мир од Бога Оца и Христа Исуса, нашег Спаситеља.

Титов задатак на Криту

⁵ Оставио сам те на Криту ради тога да средиш оно што је остало недовршено и да по градовима поставиш старешине, као што сам ти наредио.
⁶ Старешина треба да буде беспрекоран, једне жене муж, да има децу која верују, коју не оптужују за раскалашност или непокорност. ⁷ Јер, надгледник ^{††}, као управитељ Божијег дома, треба да буде беспрекоран – не саможив, не напрасит, не пијаница, не насилник, не склон непоштеном добитку, ⁸ него гостољубив, љубитељ добра, разборит, праведан, свет, уздржљив, ⁹ прионуо уз веродостојну Реч, која је у складу са учењем, да може исправним [‡] учењем да бодри друге и уверава противнике.
¹⁰ Има, наиме, много непокорних, наклапала и заводника, пре свега међу онима из обрезања ^{††}.
¹¹ Њима треба запушити уста, јер ради непоштеног добитка упропашћују целе домове учећи оно што не треба. ¹² Један од њих, њихов пророк, сâм рече: »Крићани су увек лажови, опаке звери, лењи прождрљивци.«
¹³ То је истинито сведочанство. Зато их строго прекоревај, да буду исправни ^{‡‡} у вери, ¹⁴ да се више не заносе јудејским измишљотинама и прописима људи који су се окренули од истине.
¹⁵ Чистима је све чисто, а укаљанима и невернима ништа није чисто, него су им и ум и савест укаљани. ¹⁶ Тврде ^{†††} да познају Бога, али то поричу својим делима. Одвратни су и непокорни и неподобни за било које добро дело.

† пре постанка света Дословно: пре вечних времена. †† надгледник Или: епископ. ‡ исправним Дословно: здравим; исто и у 2,1. †† међу ... обрезања То јест: међу Јудејима. ‡‡ исправни Дословно: здрави; исто и у 2,2. ††† Тврде Или: Исповедају.

Ширење исправног учења

2 А ти говори оно што је у складу са исправним учењем: ² да старци буду умерени, достојни поштовања, разборити, исправни у вери, љубави, стрпљивости.

³ Исто тако и старице да се понашају како доликује светима: да не буду клеветнице ни ропски одане многим вину, него учитељице добра, ⁴ да уче младе жене да воле своје мужеве и децу, ⁵ да буду разборите, чисте, вредне у кући, добре, потчињене својим мужевима – да се не оцрњује Божија реч.

⁶ Исто тако, подстичи младиће да буду разборити. ⁷ У свему им буди пример чинећи добра дела. У поучавању покажи неисквареност, озбиљност, ⁸ исправну ^{‡‡‡} реч којој се не може приговорити, да се постиди онај ко ти се противи, јер нема ништа рђаво да каже о нама.

⁹ Нека се робови у свему потчињавају својим господарима. Нека им угађају, а не противрече. ¹⁰ Нека их не поткрадају, него нека покажу да им се може веровати, да учење нашег Спаситеља, Бога, у свему буде привлачно.

¹¹ Јер, за све људе се појавила Божија милост, која доноси спасење. ¹² Она нас учи да се одрекнемо безбожности и овоземаљских пожуда, да у овом свету живимо разборито, праведно и побожно ¹³ док ишчекујемо срећну наду и да се у слави појави велики Бог и наш Спаситељ, Исус Христос. ¹⁴ Он је самога себе дао за нас да нас избави од сваког безакоња и да себи очисти народ који му припада, који ревностно чини добра дела.

¹⁵ То говори и бодри и прекоревај са сваком одлучношћу. Нека те нико не презире.

Предњачење у добрим делима

3 Подсећај их да се потчињавају поглаварима и властима, да буду послушни, спремни за свако добро дело, ² да никог не вређају, да не буду свадљиви, да буду благи и да према свим људима показују сваку кроткост. ³ Јер, некада смо и ми били неразумни, непокорни, заведени. Робовали смо разним пожудама и насладама, проводећи живот у злоћи и зависти, омрзнути и мрзећи један другога.

⁴ А када се појавила доброта и човекољубље нашег Спаситеља, Бога,
⁵ он нас је спасао.

‡‡‡ исправну Дословно: здраву.

Али не на основу дела која смо учинили у праведности,

него због свог милосрђа:

купањем које значи поновно рођење и обнављањем Светим Духом,

⁶ којега је богато на нас излио

кроз Исуса Христа, нашег Спаситеља,

⁷ да оправдани његовом милошћу постанемо на следници,

имајући наду у вечни живот.

⁸ То је истина и хоћу да то чврсто заступаш, да се они који верују у Бога потруде да предњаче у добрим делима. То је за људе добро и корисно.

⁹ Клони се будаластих расправа и родословâ и свађа и препирања око Закона, јер је све то бескорисно и испразно. ¹⁰ Човека који уноси раздор опо-

мени једном, па други пут, а потом га се клони,

¹¹ знајући да се изопачио и да греши и да сâм на себе навлачи осуду.

Завршне поруке и поздрави

¹² Када ти пошаљем Артему или Тихика, потруди се да дођеш к мени у Никопол, јер сам одлучио да презимим тамо. ¹³ Зину правника и Аполоса брижљиво опреми за пут, да им ништа не недостаје.

¹⁴ Нека се наши уче да предњаче у добрим делима, да могу да подмире свакодневне потребе, а не да воде јалов живот.

¹⁵ Поздрављају те сви који су са мном.

Поздрави оне који нас воле у вери.

Милост са свима вама.

Филимону

1 Павле, сужањ Христа Исуса, и брат Тимотеј, драгом Филимону, нашем сараднику, ² сестри Апфији, Архипу, нашем саборцу, и цркви у твојој кући:

³ милост вам и мир од Бога, нашег Оца, и Господа Исуса Христа.

Захваљивање и молитва

⁴ Увек захваљујем своме Богу, сећајући те се у својим молитвама, ⁵ јер чујем за твоју љубав према свима светима и за твоју веру у Господа Исуса. ⁶ Нека твоје учествовање у вери буде делотворно, да спознаш свако добро које имамо у Христу. ⁷ Твоја љубав ме је веома обрадовала и ободрила, јер си ти, брате, окрепио срце светих.

Павле се заузима за Онисима

⁸ Стога, иако бих у Христу имао смелости да ти наредим шта треба да радиш, ⁹ због љубави радије молим, такав какав сам, Павле, старац, а сада и сужањ Христа Исуса: ¹⁰ молим те за свога сина Онисима †, кога сам родио у оковима. ¹¹ Он ти је раније био бескористан, а сада је користан не само теби него и мени. ¹² Шаљем ти га назад, њега, то јест

† Онисима »Онисим« значи »користан«.

своје сопствено срце. ¹³ Хтео сам да га задржим код себе, да ми уместо тебе служи док сам у оковима за еванђеље, ¹⁴ али нисам ништа хтео да учиним без твог знања, да твоје добро дело не буде изнуђено, него драговољно. ¹⁵ Можда је баш зато био накратко од тебе одвојен да би га ти заувек добио ¹⁶ и то не више као роба, него као више од роба – као драгог брата. Он ми је веома драг, а колико ли је тек дражи теби, не само као човек него и у Господу.

¹⁷ Ако ме, дакле, сматраш за друга, прими га као мене. ¹⁸ А ако ти је нешто скривио или ти нешто дугује, упиши то на мој рачун. ¹⁹ Ја, Павле, пишем ово својом руком: платићу. Да не помињем да ти мени и самога себе дугујеш. ²⁰ Да, брате, волео бих да од тебе видим неку корист у Господу. Окрепи ми срце у Христу. ²¹ Пишем ти, уверен у твоју послушност, јер знам да ћеш учинити и више него што кажем.

²² И још нешто: спреми ми гостинску собу, јер се надам да ће ме Бог послати к вама †† због ваших молитви.

²³ Поздрављају те Епафрас, који је са мном сужањ у Христу Исусу, ²⁴ Марко, Аристарх, Димас и Лука, моји сарадници.

²⁵ Милост Господа Исуса Христа са вашим духом.

†† да ће ... к вама Дословно: да ћу вам бити дарован.

Јеврејима

Син Божији моћнији од анђела

1 Бог је у прошлости много пута и на разне начине говорио нашим праоцима преко пророка, ² а у ове последње дане проговорио је нама преко Сина, кога је одредио да буде наследник свега, чијим посредством је створио и свет. ³ Он је од сјај Божије славе и прави одраз његовог бића, који све носи својом силном речју. Пошто је извршио очишћење од греха, сео је здесна Величанству на небесима, ⁴ поставши толико моћнији од анђелâ колико је наследио узвишеније име од њиховог.

⁵ Јер, којем од анђела је Бог икада рекао:

»Ти си мој Син,
данас те родих«? ††

Или пак:

»Ја ћу му бити Отац,
а он ће ми бити Син«? ‡

⁶ И опет, када Прворођенога уводи у свет, каже:

»Нека му се поклоне сви Божији анђели.« ††

⁷ За анђеле каже:

»Своје анђеле чини ветровима
и своје слуге огњеним пламеновима«, ††

⁸ а за Сина:

»Твој престо, Боже, стоји довека
и жезло правичности жезло је твога царства.

⁹ Заволео си праведност, а замрзео безакоње.

Зато те је Бог, твој Бог, помазао уљем радости
као ниједнога од твојих другова«, †††

¹⁰ и:

»У почетку си, Господе, поставио темеље земље
и небеса су твојих руку дело.

¹¹ Ти остајеш, а они ће нестати
и сасвим се отрцати као одећа.

¹² Савићеш их као огртач,
као одећу, и измениће се.

Али ти си увек исти

и твојим годинама нема краја.« †††

¹³ Којем од анђела је икада рекао:

»Седи ми здесна
док твоје непријатеље не положим
као подножје под твоје ноге«? §

¹⁴ Зар сви они нису служитељски духови, послани да служе онима који ће наследити спасење?

Важност спасења

2 Зато још више треба да пазимо на оно што смо чули, да не промашимо циљ. ² Јер, ако је Реч изречена преко анђелâ била обавезујућа и ако су сваки преступ и непослушност добијали праведну казну, ³ како онда ми да је избегнемо ако пренебрегнемо толико спасење? Спасење које је прво објавио Господ, затим нам га потврдили они који су га чули, ⁴ а Бог га посведочио знамењима, чудима, разним делима силе и даровима Светога Духа, које је поделио по својој вољи.

Исус је сличан браћи

⁵ Бог није анђелима потчинио будући свет о коме говоримо. ⁶ Неко је негде посведочио, рекавши:

»Шта је човек да га се сећаш,
или син човечији да ти је до њега стало?

⁷ Учинио си га тек мало §† мањим од анђелâ,
овенчао га славом и чашћу,

⁸ све си му под ноге потчинио.« §††

А када му је све потчинио, није остало ништа непотчињено. Сада још не видимо да му је све потчињено, ⁹ али видимо Исуса – који је био учињен тек мало мањим од анђелâ – овенчаног славом и чашћу зато што је претрпео смрт да би, Божијом милошћу, окусио смрт за све људе.

¹⁰ Да би многе синове довео у славу, доликовало је Ономе за кога и кроз кога све постоји да Зачетника њиховог спасења учини савршеним кроз страдање. ¹¹ Јер, и Онај који освештава и они који се свештају, сви су од једнога. Зато се он не стиди да их зове браћом ¹² када каже:

»Објавићу твоје име својој браћи,
усред скупа ти певати хвалоспеве.« §†

¹³ И још:

»У њега ћу се уздати.« §††

И још:

»Ево мене и деце коју ми је дао Бог.« §†

¹⁴ Пошто су деца од крви и меса, §† и он је узео удела у крви и месу, да смрћу уништи онога који има власт над смрћу, то јест ђавола, ¹⁵ и да ослободи оне који су, бојећи се смрти, целог живота били у ропству. ¹⁶ Јер, он не помаже анђелима, него помаже Авраамовим потомцима. ¹⁷ Зато је било по-

† на небесима Дословно: на висинама. †† Пс 2,7 ‡ 2. Сам 7,14 †† 5. Мојс 32,43 (Кумрански рукописи и LXX) †† Пс 104,4 ††† Пс 45,6-7 ††† Пс 102,25-27 § Пс 110,1

§† мало Или: накратко; исто и у 9. стиху. §†† Пс 8,4-6 §† Пс 22,22 §†† Ис 8,17 §† Ис 8,18 §† Пошто ... меса Или: Пошто деца имају заједничку крв и месо.

ребно да у свему буде сличан браћи, да би пред Богом могао да постане милосрдан и веран Првосвештеник, који врши помирење за грехе народа.¹⁸ Јер, пошто је и сам трпео док је био искушаван, може да помогне искушаванима.

Исус је већи од Мојсија

3 Зато, света браћо, ви који имате удела у небеском позиву, усмерите своје мисли на Апостола и Првосвештеника наше вере † – Исуса.² Он је веран Ономе који га је поставио, баш као што је био и Мојсије у свој Божијој кући,³ а достојан је веће славе него Мојсије, баш као што градитељ куће има већу част од куће.⁴ Јер, сваку кућу неко гради, а Бог је саградио све.⁵ Мојсије је, додуше, био веран као слуга у свој Божијој кући, сведочећи о ономе што ће бити речено,⁶ али Христос је веран као Син над својом кућом. А његова кућа смо ми ако се држимо поуздања и наде којима се хвалимо.

Упозорење против неверовања

⁷ Стога, као што каже Свети Дух:
 »Данас ако му чујете глас,
⁸ нека вам не отврдне срце као у време Побуне,
 на дан искушења у пустињи,
⁹ где су ме ваши праоци искушавали и проверавали,
 па моја дела гледали четрдесет година.
¹⁰ Зато сам се разгневио на тај нараштај
 и рекао: „У свом срцу увек застрањују,
 моје путеве нису упознали.“
¹¹ Тако сам се у свом гневу закleo:
 „Неће ући у мој Починак!“ ††
¹² Пазите, браћо, да срце неког од вас не буде зло
 и неверно, па да отпадне од Бога живог.¹³ Него,
 свакодневно бодрите један другог док год одзивања оно »данас«, да неко од вас не отврдне заведен грехом.¹⁴ Јер, сви ми имамо удела у Христу ако се до краја чврсто држимо поуздања које смо имали у почетку.
¹⁵ Као што је речено:
 »Данас ако му чујете глас,
 нека вам не отврдне срце као у време Побуне.« ‡
¹⁶ Јер, који су то чули, па се побунили? Зар не сви они које је Мојсије извео из Египта? ¹⁷ А на кога је Бог четрдесет година био гневан? Зар није на оне који су згрешили, чији су лешеве попадали по пустињи? ¹⁸ А којима се то закleo да неће ући у његов Починак ако не онима који су били непокорни? ¹⁹ И видимо да нису могли да уђу због неверовања.

Починак за вернике

4 Бојмо се, дакле – док још стоји Божије обећање о уласку у његов Починак – да се не покаже да је неко од вас закаснио.² Јер, и нама је, као и

† наше вере Дословно: нашег исповедања. †† Пс 95,7-11
 ‡ Пс 95,7-8

њима, објављено еванђеље. Али, њима Реч коју су чули није била од користи, пошто је они који су је чули нису спојили с вером.^{†††} Јер, у Починак улазимо ми који смо поверовали, као што је рекао:

»Тако сам се у свом гневу закleo:

„Неће ући у мој Починак!“ ‡

иако су његова дела завршена још од стварања света.⁴ Јер, негде се за седми дан овако каже: »А седмога дана Бог се одмори од свих својих дела« ‡†, ⁵ а овде опет: »Неће ући у мој Починак.«

⁶ И даље, дакле, остаје да неки уђу у Починак, а они који су раније чули еванђеље, нису ушли због своје непокорности.⁷ Стога је Бог опет одредио један дан, »данас«, када је после толико времена говорио преко Давида, као што је већ речено:

»Данас ако му чујете глас,

нека вам не отврдне срце.« ‡††

⁸ Јер, да их је Исус Навин увео у Починак, не би Бог после тога говорио о једном другом дану.⁹ Дакле, Божијем народу предстоји неки Суботњи починак,¹⁰ јер ко уђе у Божији починак, одморио се од својих дела као и Бог од својих.¹¹ Потрудимо се, дакле, да уђемо у тај Починак, да нико не падне по узору на њихову непокорност.

¹² Јер, Божија реч је жива и делотворна и оштрија од сваког мача са две оштрице, па продире дотле да дели душу и дух, зглобове и мождину и просуђује мисли и намере срца.¹³ И нема створења које је пред њим скривено, него је све голо и откривено пред очима Онога коме полажемо рачун.

Исус велики Првосвештеник

¹⁴ Пошто, дакле, имамо великог Првосвештеника који је прошао кроз небеса – Исуса, Сина Божијег – чврсто се држимо вере §. ¹⁵ Јер, ми немамо првосвештеника који не може да саосећа с нашим слабостима, него таквога који је у свему био искушаван као и ми, само није згрешио.¹⁶ С поуздањем, дакле, приступајмо престолу милости, да примимо милосрђе и нађемо милост када нам затреба помоћ.

5 Сваки првосвештеник се узима од људи и за људе се поставља пред Бога да приноси дарове и жртве за грех.² Он може да буде увиђаван према онима који су у незнању и заблуди пошто је и сâм подложен слабости,³ па мора и за народ и за самога себе да приноси жртве за грех.⁴ И нико сâм себи не присваја ову част, него га, као и Аарона, позива Бог.⁵ Тако ни Христос није самога себе прославио поставши Првосвештеник, него га је прославио Онај који му је рекао:

»Ти си мој Син,

данас те родих«, §†

⁶ као што и на другом месту каже:

»Ти си свештеник довека

†† пошто ... с вером У многим рукописима стоји: пошто нису имали удела у вери оних који су послушали. ‡† Пс 95,11; исто и у 5. стиху. ‡†† 1. Мојс 2,2 ‡††† Пс 95,7-8 § вере Дословно: исповедања. §† Пс 2,7

по реду Мелхиседековом.« †

⁷ Он је за време свога живота у телу гласним јауцима и сузама принео молитве и молбе Ономе који је могао да га спасе смрти и био услышен због своје богобојажљивости. ⁸ Иако је био Син, научио се послушности из онога што је претрпео. ⁹ А када је постигао савршенство, постао је извор вечног спасења свима који су му послушни ¹⁰ и Бог га је прогласио за Првосвештеника по реду Мелхиседековом.

Упозорење против отпадања од вере

¹¹ О томе бисмо могли много да говоримо, али је тешко да се објасни, пошто сте постали тврди на ушима. ¹² Иако би, наиме, после толико времена требало да сте учитељи, вама је опет потребно да вас неко учи почетним основама Божије речи. Потребно вам је млеко, а не чврста храна. ¹³ Јер, ко се још храни млеком, не разуме учење о праведности, пошто је још нејако дете. ¹⁴ А чврста храна је за зреле, за оне чија су чула искуством увежбана за разликовање добра и зла.

6 Стога оставимо основно учење о Христу и окренимо се зрелости, не постављајући опет темељ покајањем за дела која воде у смрт †† и вером у Бога, ² учењем о крштењима, о полагању руку, о васкрсењу мртвих и о вечном суду. ³ И то ћемо учинити ако Бог дâ.

⁴ Јер, немогуће је оне који су једном били просветљени, који су окусили небески дар, који су имали удела у Светоме Духу ⁵ и који су окусили доброту Божије речи и силе будућега света, ⁶ па отпали, поново довести до покајања, када они сами поново распињу Сина Божијег и извргавају га руглу.

⁷ Земља која се напила кише што на њу често пада и која рађа биљке корисне онима за које се и обрађује, прима Божији благослов, ⁸ а она која доноси трње и чичкове, не вреди ништа и близу је проклетству – на крају ће бити спаљена.

⁹ Иако овако говоримо, драги наши, уверени смо за вас да сте бољи и да вам предстоји спасење. ¹⁰ Јер, Бог није неправедан, па да заборави ваше дело и љубав коју сте показали према његовом имену тако што сте служили и служите светима. ¹¹ А ми желимо да сваки од вас до краја покаже исту ревност за испуњење наде, ¹² да се не улењите, него да се угледате на оне који вером и стрпљивошћу наслеђују обећано.

Извесност Божијег обећања

¹³ Јер, када је Бог дао обећање Аврааму, пошто није имао неким већим да се закуне, заклео се самим собом, ¹⁴ рекавши: »Заиста ћу те благословити и силно умножити.« ††¹⁵ И Авраам је, стрпљиво чекајући, примио обећано.

¹⁶ Људи се заклињу већим од себе, а заклетва потврђује оно што је речено и завршава сваку расправу. ¹⁷ Зато се и Бог, желећи да наследницима обећања што јасније покаже непроменљивост своје одлуке, послужио заклетвом, ¹⁸ да преко двеју непроменљивих чињеница, о којима је немогуће да би Бог слагао, будемо силно охрабрени ми који смо побегли да дохватимо наду која нам је понуђена. ¹⁹ Ту наду имамо као поуздано и чврсто сидро душе које улази иза завесе, ²⁰ онамо где је Исус као претеча ушао за нас и постао Првосвештеник до века по реду Мелхиседековом.

Мелхиседек

7 А тај Мелхиседек је био цар Салима и свештеник Свевишњега Бога. Он је изашао у сусрет Аврааму када се овај враћао после победе над царевима и благословио га, ² а Авраам му је одмерио десетак од свега. Његово име значи, прво, »цар праведности«, а затим »цар Салима«, то јест »цар мира.« ³ Без оца, без мајке, без родослова, он, чији дани немају почетка ни живот краја, сличан Сину Божијем, остаје свештеник до века.

⁴ Погледајте само колики је тај коме је чак и Авраам, патријарх, дао десетак од плена. ⁵ Додуше, и оним Левијевим потомцима који постају свештеници Закон заповеда да узимају десетак од народа, то јест од своје браће, иако и они воде порекло од Авраама. ⁶ Али, он, који не води порекло од Левија, узео је десетак од Авраама и благословио онога који је имао Божија обећања – ⁷ а нема сумње да увек већи благосиља мањег. ⁸ И овде десетак узимају смртни људи, а тамо онај за кога се тврди да је жив. ⁹ Чак би се могло рећи да је и Левије, који узима десетак, дао десетак преко Авраама, ¹⁰ јер је још био у телу свога праоца када му је Мелхиседек изашао у сусрет.

Исус сличан Мелхиседеку

¹¹ Да се, дакле, савршенство могло постићи посредством левитског свештенства – јер народ је на основу њега добио Закон – зашто би онда још било потребно да се поставља други свештеник по реду Мелхиседековом, а не по реду Аароновом? ¹² А када се мења свештенство, мора да се промени и закон. ¹³ Онај за кога се све ово говори припадао је другом племену, а нико из тог племена није служио код жртвеника. ¹⁴ Јер, сасвим је јасно да је наш Господ потекао из Јудиног племена, а о свештеницима из тог племена Мојсије није ништа рекао. ¹⁵ А све је још јасније када се по сличности са Мелхиседеком поставља други свештеник, ¹⁶ који то није постао на основу законског прописа о пореклу, него на основу силе неуништивог живота. ¹⁷ Јер, за њега се тврди: »Ти си свештеник до века по реду Мелхиседековом.« ††

† Пс 110,4 †† дела која воде у смрт Дословно: мртва дела.
‡ 1. Мојс 22,17

‡† Пс 110,4

¹⁸ Укида се, дакле, ранија заповест, јер је била слаба и бескорисна ¹⁹ – пошто Закон ништа није учинио савршеним – а уводи се боља нада, којом се приближавамо Богу.

²⁰ А то није прошло без заклетве. Јер, они су без заклетве постали свештеници, ²¹ а он са заклетвом Онога који му је рекао:

»Господ се заклео

и неће се предомислити:

ти си свештеник довека.«[†]

²² На основу тога је Исус постао Јемац бољег савеза.

²³ И свештеника је било много, јер их је смрт спречавала да остану у служби, ²⁴ а пошто Исус живи довека, његово свештеништво је непролазно. ²⁵ Зато он и може сасвим да спасе оне који његовим посредством прилазе Богу, јер заувек живи да за њих посредује.

²⁶ А такав првосвештеник нам је и био потребан: свет, недужан и неокаљан, одвојен од грешника и узвишенији од небеса, ²⁷ који нема потребу, као други првосвештеници, да свакодневно приноси жртве, прво за своје грехе, а затим за грехе народа, јер је он то учинио једном заувек када је принео самога себе. ²⁸ Закон, наиме, за првосвештенике поставља слабе људе, а реч заклетве, дата после Закона, Сина, који је довека савршен.

Првосвештеник новог савеза

8 Главно у овоме што је речено јесте да имамо таквог првосвештеника који је сео здесна престола Величанства на небесима, ² који служи у Светилишту, у правом Шатору који је подигао Господ, а не човек.

³ Сваки првосвештеник се поставља да приноси дарове и жртве. Зато је било неопходно да и овај има нешто да принесе. ⁴ Да је на земљи, не би био ни свештеник, пошто ту већ има оних који по Закону приносе дарове, ⁵ оних који служе слици и сенци онога што је на небу. Зато је Мојсије био упозорен када је требало да подигне Шатор: »Пази«, рече, »да све начиниш према узору који ти је показан на гори.«^{††} Али, Исус је добио онолико изврснију службу од њихове колико је савез чији је он посредник бољи и заснован на бољим обећањима.

⁷ Да је први савез био непрекоран, не би се тражило место за други. ⁸ Јер, Бог, прекоревајући их, каже:

»Ево, долази време, каже Господ, када ћу склопити нови савез са народом Израела и народом Јуде.

⁹ Он неће бити као савез који сам склопио с њиховим праоцима када сам их узео за руку да их изведем из Египта. Јер, они нису остали верни моме савезу, па сам се и ја окренуо од њих, говори Господ.

¹⁰ А ово је савез који ћу склопити са израелским народом после тог времена, говори Господ: ставићу своје законе у њихове мисли и написати их на њиховом срцу, и бићу њихов Бог, а они ће бити мој на-

[†] Пс 110,4 ^{††} 2. Мојс 25,40

род. ¹¹ И нико више неће морати да учи свога суграђанина ни свога брата говорећи: »Упознај Господа«, пошто ће ме познавати сви од малог до великог међу њима. ¹² Јер, опростићу им њихове неправде и више се нећу сећати њихових греха.«[‡]

¹³ Рекавши »нови савез«, онај први је прогласио застарелим. А оно што застарева и овештава, није далеко од нестанка.

Божија служба у земаљском Шатору

9 И први савез је, додуше, имао одредбе за богослужење и земаљско светилиште. ² Јер, био је уређен први део Шатора, у коме су били свећњак, сто и свети хлебови, а звао се Светиња. ³ Иза друге завесе је био део Шатора који се звао Светиња над светињама, ⁴ а у њему златан кадиони жртвеник и Ковчег савеза, сав обложен златом. У Ковчегу је била златна посуда с маном, Ааронов штап, који је пропупео, и плоче савеза, ⁵ а над њим херувими Славе који засењују Помирилиште. Али, о свему томе се сада не може говорити у појединостима.

⁶ Пошто је то било тако уређено, свештеници су стално улазили у први део Шатора да обављају службу, ⁷ а у други део, једном годишње, само првосвештеник, и то не без крви, коју је приносио за себе и за грехе народа учињене из незнања. ⁸ Тако је Свети Дух показивао да пут у Светињу над светињама још није отворен све док постоји први део Шатора. ⁹ То је слика за садашње време, која показује да принети дарови и жртве нису могли да учине савршеном савест онога који тако служи, ¹⁰ пошто су се заснивали само на јелу и пићу и на разним прањима – на прописима који су се односили само на тело и вредели до времена новог поретка.

Христова крв

¹¹ А када је Христос дошао као Првосвештеник будућих добара, прошао је кроз већи и савршенији Шатор, који није начињен руком, то јест није од овог, створеног света, ¹² и једном заувек ушао у Светињу над светињама – и то не крвљу јараца и јунаца, него својом сопственом крвљу – постигавши вечно откупљење. ¹³ Јер, ако крв јараца и бикова и пепео јунице освештавају, дају телесну чистоћу нечистима када се на њих пошкропе, ¹⁴ колико ће више крв Христа, који је кроз вечнога Духа самога себе без мане принео Богу, очистити нашу савест од делâ која воде у смрт, ^{††} да можемо да служимо Богу живоме.

¹⁵ А Христос је посредник новог савеза ради тога да они који су позвани приме обећано вечно наследство, пошто је он умро као откупнина за прекршаје почињене под првим савезом.

¹⁶ Јер, тамо где постоји завештање ^{‡‡} неопходно је да се утврди смрт завештаоца, ¹⁷ пошто је завешта-

[‡] Јер 31,31-34 ^{††} од делâ ... смрт Дословно: од мртвих дела.

^{‡‡} завештање Иста грчка реч се користи и за савез; исто и у 17. стиху.

ње пуноважно тек после смрти, а никад не важи док је завешталац жив. ¹⁸ Стога ни први савез није ступио на снагу без крви. ¹⁹ Јер, када је Мојсије народу изговорио све заповести Закона, узео је крв јунаца и јараца са водом, скерлетном вуном и исопом, па пошкропио и књигу и сав народ, ²⁰ говорећи: »Ово је крв савеза који вам је одредио Бог« †. ²¹ Затим је тако пошкропио и Шатор и све посуде за богослужење. ²² А по Закону се готово све чисти крвљу и без проливања крви нема опроштења. ²³ Било је, дакле, неопходно да се слике небеских ствари чисте оваквим жртвама, а саме небеске ствари бољим жртвама од ових. ²⁴ Јер, Христос није ушао у рукотворено светилиште – слику оног правог – него у само небо, да се сада за нас појави пред Божијим лицем. ²⁵ И то не да самога себе много пута принесе на жртву, као што првосвештеник сваке године улази у Светињу над светињама с туђом крвљу, ²⁶ јер би у том случају Христос морао да страда много пута од постанка света. Него, он се сада, на крају векова, појавио једном заувек, да својом жртвом уклони грех. ²⁷ И као што је људима одређено да једном умру, а после тога Суд, ²⁸ тако је и Христос принет на жртву само једном, да однесе грехе многих. А појавиће се и други пут, али не због греха, него да донесе спасење онима који га ишчекују.

Христова жртва принета једном заувек

10 Пошто Закон садржи само сенку будућих добара, а не стварност, он никада не може истим жртвама, које се непрестано из године у годину приносе, да усаврши оне који приступају Богу. ² Када би то могао, зар те жртве не би престале да се приносе? Јер, они који тако служе били би једном заувек очишћени и не би се више осећали криви за своје грехе. ³ Али, жртве сваке године само подсећају на грехе, ⁴ јер крв јунаца и јараца не може да их уклони.

⁵ Зато је Христос, улазећи у свет, рекао:

»Ниси желео жртве и приносе, него си ми припремио тело.

⁶ Паљенице и жртве за грех нису ти биле миле.

⁷ Тада рекох:

„Ево долазим – о мени пише у књизи – да извршим твоју вољу, Боже.“ ††

⁸ Прво је рекао: »Ниси желео жртве и приносе, паљенице и жртве за грех, нити су ти биле миле«, иако Закон захтева да се приносе. ⁹ А затим је рекао: »Ево долазим да извршим твоју вољу.« Тако он укида прво да би успоставио друго. ¹⁰ У складу с том вољом ми смо освештани приношењем тела Исуса Христа на жртву једном заувек.

¹¹ Сваки свештеник из дана у дан стоји и обавља службу и непрестано приноси жртве, које никада не могу да уклоне грехе. ¹² А када је Христос за сва

времена принео једну жртву за грех, сео је Богу здесна ¹³ и од тада чека да његови непријатељи буду положени као подножје под његове ноге. ¹⁴ Јер, он је једном жртвом учинио заувек савршенима оне који се свештају.

¹⁵ А о томе нам сведочи и Свети Дух када каже:

¹⁶ »Ово је савез који ћу с њима склопити после ових дана, каже Господ:

ставићу своје законе у њихово срце и уписати их у њихове мисли.« ‡

¹⁷ И:

»Више се нећу сећати њихових греха и њиховог безакоња.« ††

¹⁸ А где су греси опроштени, ту више нема приношења жртава за њих.

Позив на истрајност

¹⁹ Зато, браћо, пошто имамо поуздање да крвљу Исуса Христа улазимо у Светињу над светињама, ²⁰ новим и живим путем који нам је он отворио кроз завесу, то јест своје тело, ²¹ и пошто имамо и великог свештеника над Божијом кућом, ²² искреног срца приступајмо Богу у пуној вери, срца очишћеног од нечисте савести и тела опраног чистом водом. ²³ НепокOLEБљиво се држимо наде коју исповедамо, јер је веран Онај који нам је дао обећање. ²⁴ Пазимо на то да један другог подстичемо на љубав и добра дела. ²⁵ Не пропуштајмо своје састанке, као што неки имају обичај, него бодримо један другог – утолико више уколико видите да се приближава Дан.

²⁶ Јер, ако намерно грешимо пошто смо спознали истину, онда више нема жртве за грех, ²⁷ него само страшно ишчекивање Суда и жестине огња који ће прождрети Божије противнике. ²⁸ Ко одбаца Мојсијев закон, без милости се погубљује на основу сведочења два или три сведока. ²⁹ Замислите колико ће гору казну заслужити онај ко погази Сина Божијег и нечистом сматра крв савеза којом је освештан и ко увреди Духа милости! ³⁰ Јер, ми знамо Онога који је рекао: »Моја је освета, ја ћу узвратити« ‡, и: »Господ ће судити свом народу« ††. ³¹ Страшно је пасти у руке Бога живог!

³² Сећајте се оних првих дана када сте, тек просветљени, поднели тешку борбу пуну страдања. ³³ Понекад сте били јавно извргнути порузи и невољама, а понекад сте стајали раме уз раме с онима с којима се тако поступало. ³⁴ Саосећали сте са сузњима и с радошћу примали отимање ваше имовине, знајући да имате боље и трајно имање.

³⁵ Не одбацујте, дакле, своје поуздање – донеће вам богату награду. ³⁶ Јер, потребна вам је истрајност да извршите Божију вољу и примите оно што је обећао. ³⁷ Јер:

»Још мало, врло мало,

‡ Јер 31,33 †† Јер 31,34 †† Моја је освета, ја ћу узвратити 5. Мојс 32,35 ††† Господ ће судити свом народу 5. Мојс 32,36; Пс 135,14

и доћи ће Онај који долази, неће закаснити.
³⁸ Мој праведник ће живети од вере,
 а ако одступи,
 нећу бити задовољан њиме.« †
³⁹ Али, ми нисмо од оних који одступају, па пропа-
 дају, него од оних који верују и спасавају се.

Вера и истрајност

11 А вера је поуздање у оно чему се надамо,
 осведочење о стварности коју не видимо.
² Због ње су стари добили похвалу.
³ Вером схватамо да су светови саздани Божијом
 речју, и то тако да оно што се види није настало од
 нечег видљивог.
⁴ Вером је Авел Богу принео бољу жртву него Ка-
 ин, и због ње био похваљен као праведан када је
 Бог похвалио његове дарове. И вером, иако је
 умро, још говори.
⁵ Вером је Енох узет са света да не види смрти, и
 нису могли да га нађу, јер га је узео Бог. Јер, пре не-
 го што је узет, похваљен је као онај који је угоднио
 Богу. ⁶ А без вере је немогуће угодити Богу, јер ко
 му приступа, треба да верује да Бог постоји и да на-
 грађује оне који га траже.
⁷ Вером је Ноје, када је обавештен о оном што се
 још није видело, обузет страхопоштовањем, сагра-
 дио ковчег да спасе своје укућане. Вером је осудио
 свет и постао наследник праведности која долази
 од вере.
⁸ Вером је Авраам, када је позван да оде на место
 које ће касније примити у наследство, послушао и
 пошао, иако није знао куда иде. ⁹ Вером се у обећа-
 ној земљи настанио као странац у туђини, станују-
 ћи под шаторима са Исааком и Јаковом, сунаслед-
 ницима истог обећања, ¹⁰ јер је ишчекивао Град са
 чврстим темељима, чији је градитељ и творцац Бог.
¹¹ Вером је добио и моћ да зачне потомство, иако
 је већ био зашао у године – а и сама Сара је била
 нероткиња – јер је верним сматрао Онога који је
 обећао. ††¹² Тако је од једног човека, безмало мр-
 твог, потекло потомака колико и звезда на небу и
 неизбројивих као песак на морској обали.
¹³ Сви су они живели у вери све до своје смрти, не
 примивши обећано. Само су га издалека видели и
 поздравили, признајући ‡ да су странци и дошљаци
 на земљи. ¹⁴ А они који тако говоре, показују да тра-
 же отаџбину. ¹⁵ Да су при том мислили на ону из ко-
 је су дошли, још су имали прилику да се у њу врате.
¹⁶ Али, они су чезнули за бољом, то јест небеском
 отаџбином. Зато се Бог не стиди да се зове њихов
 Бог, јер им је припремио Град.
¹⁷ Вером је Авраам, када га је Бог проверавао,
 принео Исаака на жртву. Онај који је примио обе-
 ћања принео је свога јединца, ¹⁸ онај коме је Бог ре-

† Авак 2,3-4 (LXX) †† Вером ... обећао Или: Вером је и сама
 Сара добила моћ да зачне потомство, иако је већ била зашла у
 године, јер је верним сматрала Онога који је обећао. ‡ при-
 знајући Или: исповедајући.

као: »Твоје потомство ће се рачунати по Исааку.«
 ††¹⁹ Помислио је да Бог може и из мртвих да васкр-
 сава, и заиста је, у пренесеном смислу, добио Исаа-
 ка из мртвих.
²⁰ Вером је Исаак за будућност благословио Јакова
 и Исава.
²¹ Вером је Јаков, на самрти, благословио оба Јоси-
 фова сина и поклонио се Богу ослоњен на врх сво-
 га штапа.
²² Вером је Јосиф, када му се примакао крај, поме-
 нуо излазак Израелаца из Египта и заповедио шта
 да учине с његовим костима.
²³ Вером су Мојсија, када се родио, његови роди-
 тељи крили три месеца, јер су видели да је дете ми-
 ло и нису се уплашили царева наредбе.
²⁴ Вером је Мојсије, када је одрастао, одбио да га
 зову сином фараонове кћери. ²⁵ Радије је изабрао
 да заједно с Божијим народом буде злостављан не-
 го да накратко ужива у греху. ²⁶ Немилост у коју је
 пао ради Христа сматрао је већим богатством од
 египатског блага, јер је свој поглед упро у награду.
²⁷ Вером је отишао из Египта не плашећи се царе-
 вог беса, јер се чврсто држао Невидљивог као да
 га гледа. ²⁸ Вером је прославио Пасху и извршио
 шкропљење крвљу, да Онај који убија прворођене
 не дотакне ниједног од Израелових.
²⁹ Вером су, као по сувој земљи, прешли Црвено
 море, а када су то покушали Египћани, подавили су
 се.
³⁰ Вером су пали и Јерихонски зидови пошто је на-
 род седам дана обилазио око њих.
³¹ Вером блудница Раава није погинула заједно с
 непокорнима, јер је лепо примила уходе.
³² И шта још да кажем? Немам времена да вам
 причам о Гедеону, Вараку, Самсону, Јефтају, Давиду
 и Самуилу и пророцима, ³³ који су вером покорили
 царства, завели правду, добили обећано, затвори-
 ли уста лавовима, ³⁴ угасили силу огња, избегли
 оштрицу мача, оснажили се у слабости, ојачали у
 боју, туђинске војске натерали у бекство. ³⁵ Жене су,
 васкрсењем, поново добиле своје мртве. Други су
 били стављени на муке, али су одбили избављење,
 да би добили боље васкрсење. ³⁶ Неки су доживели
 ругање и батинање, па и окове и тамницу. ³⁷ Каме-
 новали су их, секли, убијали мачем. Потуцали су се
 у овчијим кожусима, у кострети, у немаштини, у не-
 вољи, у злостављању – ³⁸ свет их није био достојан.
 Лутали су по пустињама и горама, по пећинама и
 јамама у земљи. ³⁹ И сви су они похваљени због
 своје вере, али нису примили обећано. ⁴⁰ Јер, Бог је
 за нас предвидео нешто боље, да они не достигну
 савршенство без нас.

Господња стега

12 Пошто смо, дакле, окружени толиким обла-
 ком сведока, одбацимо сваки терет и грех ко-
 ји нас тако лако заплиће и истрајно трчимо трку ко-

†† 1. Мојс 21,12

ја нам предстоји.² Упримо поглед у Зачетника и Усавршитеља вере, Исуса, који је, уместо радости која је била пред њим, поднео крст, презревши његову срамоту, и сео с десне стране Божијег престола.³ Размишљајте о њему, који је поднео толико супротстављање грешника, да не малакшете и не клонете духом.

⁴Још се нисте до крви супротставили борећи се против греха⁵ и заборавили сте опомену која вам је упућена као синовима:

»Сине мој, не узимај Господњу стегу олако, нити клони када те он прекорева.

⁶Јер, кога Бог воли, тога и васпитава стегом и кажњава сваког кога прихвати као сина.«[†]

⁷Ако подносите стегу, Бог с вама поступа као са синовима. Јер, који је то син кога отац не васпитава стегом?⁸ А ако нисте васпитани стегом, којој су сви били подвргнути, онда сте копилад, а не синови.⁹ Па и наши очеви по телу васпитавали су нас стегом и ми смо их поштовали. Зар се онда нећемо много више потчинити Оцу духова и живети?¹⁰ Наши очеви су нас једно кратко време васпитавали стегом како су они сматрали да треба, а он то чини за наше добро, да бисмо имали удела у његовој светости.¹¹ Ниједна стега у први мах не изгледа пријатна, него болна, али касније даје плод мира и праведности онима који су њоме извежбани.

¹²Стога исправите клонуле руке и клецави колена.¹³ Поравнајте стазе за своје ноге, да се хромо не ишчаша, него да се излечи.

Упозорење против одбацивања Бога

¹⁴Трудите се да живите у миру са свима и у светости, без које нико неће видети Господа.¹⁵ Добро пазите да неко не остане без Божије милости и да не израсте какав горак корен, па изазове невоље и затрује многе.¹⁶ Пазите да нико не буде блудник или безбожник, као Исав, који је за једно јело продао право првородства.¹⁷ Знате, наима, да је касније, када је желео да наследи благослов, био одбијен, јер није могао да промени очеву одлуку^{††} иако је благослов тражио са сузама.

¹⁸Јер, ви нисте пришли гори која се може дотаћи и која је зажарена од огња, ни таме, ни помрчини, ни олуји,¹⁹ ни звуку трубе, ни гласу који је тако говорио речи да су они који су га чули молили да им више не говори,²⁰ јер нису могли да поднесу заповест: »Ако и животиња дотакне гору, нека се каменује.«^{‡21} А приказ је био толико страشان да је Мојсије рекао: »Страх ме је и дрхтим.«^{‡‡}

²²Него, пришли сте Сионској гори и Граду Бога живога, небеском Јерусалиму, и хиљадама анђела на радосном скупу.²³ Пришли сте Цркви прворођењих, чија су имена записана на небесима, и Богу, Судији свих, и духовима савршених праведника,

[†] Посл 3,11-12^{††} Јер ... одлуку Дословно: Јер није нашао места покајању. [‡] 2. Мојс 19,12-13^{‡‡} 5. Мојс 9,19

²⁴и Исусу, посреднику новог савеза, и крви шкропљења, која говори боље од Авељеве.

²⁵Пазите да не одбијете Онога који говори. Јер, ако нису умакли они што су одбили да слушају онога који их је упозоравао на земљи, још мање ћемо умаћи ми ако се окренемо од Онога који говори са неба.²⁶ Тада је његов глас уздрмао земљу, а сада је обећао: »Уздрмаћу још једном, не само земљу него и небо.«^{‡‡‡27} Ово »још једном« показује да ће нестати оно што се може уздрмати, то јест оно што је створено, да остане оно што се не може уздрмати.

²⁸Стога, пошто примамо Царство које се не може уздрмати, будимо захвални и служимо Богу како је њему мило, с поштовањем и страхом.²⁹ Јер, »наш Бог је огањ који прождире«^{‡‡‡}.

Завршне опомене

13 Нека братска љубав и даље влада међу вама.² Не заборављајте гостољубивост, јер неки су, показујући је, и не знајући угостили анђеле.³ Сећајте се сужања као да сте с њима у оковима и злостављаних као да и ви страдате.

⁴Нека сви поштују брак и нека брачна постеља буде неокаљана, јер Бог ће судити блудницима и прељубницима.⁵ Не будите среброљупци, него будите задовољни оним што имате. Јер, Бог је рекао:

»Никада те нећу напустити, никада те нећу оставити.«^{‡‡‡}

⁶Зато с поуздањем можемо да кажемо: »Бог ми је помагач, нећу се плашити.

Шта ми може човек?«[§]

⁷Сећајте се својих вођа, који су вам проповедали Божију реч. Посматрајте исход њиховог начина живота и угледајте се на њихову веру.

⁸Исус Христос је исти и јуче и данас и до века.

⁹Не дајте да вас заведу разна туђа учења. Јер, срце је добро учвршћивати милошћу, а не обредним јелима од којих нису имали користи они који су их јели.^{§†10} Ми имамо жртвеник са кога не смеју да једу они који служе у Шатору.

¹¹Првосвештеник у Светињу над светињама уноси крв животиња као жртву за грех, а њихова тела се спаљују ван табора.¹² Зато је и Исус, да би својом крвљу освештао народ, страдао ван градских капија.¹³ Стога изађимо к њему ван табора и понесимо његову срамоту,¹⁴ јер ми овде немамо трајан град, него тражимо онај будући.¹⁵ Кроз њега, дакле, не престано приносимо жртву захвалницу Богу, плод усана које исповедају његово име.

¹⁶И не заборављајте да чините добро и да делите са другима, јер су такве жртве Богу миле.¹⁷ Слушајте своје вође и покоравате им се. Они бде над вашим душама као они који ће полагасти рачун. Слушајте их, да би они то чинили с радошћу, а не уздишући, јер вам то не би било од користи.

^{‡‡} Агеј 2,6^{‡‡‡} 5. Мојс 4,24^{‡‡‡} 5. Мојс 31,6[§] Пс 118,6-7^{§†} они који су их јели Дословно: они који су по њима живели.

¹⁸ Молите се за нас, јер смо уверени да имамо чисту савест и желимо да се у свему добро понашамо.

¹⁹ Нарочито вас молим да се молите да вам се што пре вратим.

²⁰ А Бог мира, који је нашега Господа Исуса, великог Пастира оваца, крвљу вечног савеза извео из мртвих, ²¹ нека вас опреми сваким добром за извршавање његове воље и нека у нама чини оно што је њему мило, кроз Исуса Христа, коме слава довека.

²² Молим вас, браћо, да поднесете ову реч опомене, јер сам вам укратко написао.

²³ Желим да знате да је наш брат Тимотеј ослобођен. Ако ускоро стигне, доћи ћу с њим да вас видим.

²⁴ Поздравите све своје вође и све свете. Поздрављају вас сви из Италије.

²⁵ Милост са свима вама.

Јаковљева

1 Јаков, слуга Божији и Господа Исуса Христа, поздравља дванаест племена у дијаспори.

Искушења

² Сматрајте чистом радошћу, браћо моја, кад год се суочите с разним искушењима, ³ знајући да провера ваше вере развија истрајност. ⁴ А истрајност нека доврши дело, да будете савршени и потпуни, без икаквог недостатка.

⁵ Ако неком од вас недостаје мудрости, нека је замоли од Бога, који сваком радо даје и никог не прекорева, и биће му дато. ⁶ Али нека тражи с вером, нимало не сумњајући. Јер, онај ко сумња сличан је морском таласу који ветар подиже и носи. ⁷ Нека такав човек не мисли да ће било шта добити од Господа ⁸ – човек подељене душе и непостојан у свему што чини †.

⁹ Нека се сиромашни брат хвали својом узвишеношћу, ¹⁰ а богати својом униженошћу, пошто ће нестати као пољски цвет. ¹¹ Јер, сунце изађе, настане жега и осуши биљку; цвет јој отпадне, па пропадне сва њена лепота. Тако ће и богаташ свенути идући за својим пословима ††.

¹² Благо човеку који стрпљиво подноси искушење. Јер, када постане прекаљен, примиће венац живота, који је Бог обећао онима који га воле.

¹³ Нико, када се суочи с искушењем, не треба да каже: »Бог ме искушава«, јер Бог се не може искушавати злом нити сâм некога искушава. ¹⁴ Него, свакога искушава његова сопствена пожуда, која га вуче и мами. ¹⁵ Онда пожуда зачне и рађа грех, а грех, учињен, рађа смрт.

¹⁶ Не заваравajte се, драга моја браћо. ¹⁷ Сваки добар дар и сваки савршен поклон долазе са неба ‡, од Оца светлости, који се не мења као варљива сенка. ¹⁸ Он је одлучио да нас роди Речју истине, да будемо нека врста првине његових створења.

Слушање и извршавање

¹⁹ И ово знајте, драга моја браћо: нека сваки човек буде брз да чује, спор да каже и спор да се разгневи, ²⁰ јер човеков гнев не ствара праведност пред Богом. ²¹ Стога, одбаците сваку нечистоту и преосталу opakост и кротко прихватите Реч, која је у вас усађена, која има моћ да спасе ваше душе.

† непостојан у свему што чини Дословно: непостојан на свим својим путевима. †† идући за својим пословима Дословно: на својим стазама. ‡ са неба Или: одозго.

²² Немојте само да слушате Реч и тако се заваравате, него је извршавајте. ²³ Јер, ако неко само слуша Реч, а не извршава је, сличан је човеку који посматра своје рођено лице у огледалу: ²⁴ погледа се, па оде и одмах заборави како изгледа. ²⁵ Али, ко се помно загледа у савршени закон слободе и остане у њему, не заборављајући шта је чуо, него извршавајући дела, тај ће бити благословен у ономе што чини.

²⁶ Ако неко мисли да је побожан, а не зауздава свој језик, тај самога себе заварава; његова побожност је узалудна. ²⁷ Ово је побожност која је чиста и неокаљана пред Богом Оцем: бринути се за сирочад и удовице у њиховим невољама и себе чувати непогањеног од света.

Против пристрасности

2 Браћо моја, верујте у нашег славног Господа Исуса Христа не гледајући ко је ко. ² Јер, ако на ваш састанак дође човек са златним прстеном и у раскошној одећи, а дође и сиромаш у ритаму, ³ па ви с наклоношћу погледате онога у раскошној одећи и кажете му: »Ти лепо седи овде«, а оном сиромашу кажете: »Ти стани тамо«, или »Седи ми овде до ногу«, ⁴ зар тако не правите разлике међу собом и не постајете судије са злим мислима?

⁵ Чујте, драга моја браћо: зар Бог није изабрао сиромашне у очима света да буду богати вером и да наследе Царство, које је обећао онима који га воле? ⁶ А ви презресте сиромаша! Зар нису баш богаташи ти који вас угњетавају и вуку на судове? ⁷ Зар управо они не оцрњују племенито име којим сте названи?

⁸ Ако се држите царског закона из Писма: »Воли свога ближњега као самога себе« ††, добро чините. ⁹ Али, ако гледате ко је ко, чините грех и Закон вас осуђује као прекршиоце. ¹⁰ Јер, ко се држи целог Закона, а само у једној ствари посрне, крив је за кршење целог Закона. ¹¹ Онај, наиме, који је рекао: »Не учини прељубу« ††, рекао је и: »Не убиј« †††. Ако, дакле, не учиниш прељубу, а убијеш, постао си прекршилац Закона.

¹² Говорите и чините као они којима ће се судити по закону слободе. ¹³ Јер, суд ће бити немилосрдан према ономе ко сâм није био милосрдан. Милосрђе слави победу над судом.

†† 3. Мојс 19,18 ††† Не учини прељубу 2. Мојс 20,14; 5. Мојс 5,18 †††† Не убиј 2. Мојс 20,13; 5. Мојс 5,17

Вера и дела

¹⁴ Каква је корист од тога, браћо моја, ако неко говори да има веру, а нема дела? Зар таква вера може да га спасе? ¹⁵ Ако неки брат или сестра немају шта да обуку или немају да једу сваког дана, ¹⁶ а неко од вас им каже: »Идите у миру, утоплите се и наредите«, а не да̂ им оно што им је потребно за тело, каква је корист од тога? ¹⁷ Тако је и вера, ако нема делâ, сама по себи мртва.

¹⁸ Али неко ће рећи: »Ти имаш веру, а ја имам дела. Покажи ми своју веру без делâ, а ја ћу ти показати веру својим делима.«

¹⁹ Ти верујеш да постоји само један Бог. Добро чиниш! И ђаволи то верују и дрхте!

²⁰ Хоћеш ли да сазнаш, неразумни човече, да је вера без делâ безвредна? ²¹ Зар наш праотац Авраам није био оправдан делима када је на жртвенику принео свог сина Исаака? ²² Видиш да се вера удружила с његовим делима и да су дела допунила веру. ²³ А испунило се и Писмо које каже: »Авраам поверова Богу и то му се урачуна у праведност«[†] и би назван Божијим пријатељем. ²⁴ Видите да се човек оправдава делима, а не само вером.

²⁵ Зар се није тако и блудница Раава оправдала делима када је примила гласнике и извела их другим путем?

²⁶ Као што је тело без духа мртво, тако је мртва и вера без делâ.

Језик

3 Немојте, браћо моја, да многи од вас буду учитељи, јер знамо да ће се нама учитељима строже судити. ² Сви ми много грешимо, а ко не грешу на оном што говори, тај је савршен човек, способан да заузда и цело тело.

³ Када коњима у уста ставимо жвале, да би нам се покоравали, управљамо целим њиховим телом.

⁴ Па и лађама, иако су онолике и силни ветрови их гоне, управља малено кормило куда год кормилар хоће. ⁵ Тако је и језик мали уд, али се хвали великим стварима. Мала ватра запали велику шуму. ⁶ А и језик је ватра, свет неправде међу нашим удовима. Он цело тело каља и, од пакла потпаљен, пали цео ток живота. ⁷ Човек кроти и укротио је све врсте звери, птица, гмизаваца и морских створења.

⁸ Али језик – то зло које не мирује, пуно смртоносног отрова – ниједан човек не може да укроти.

⁹ Њиме благосиљамо Господа и Оца и њиме проклињемо људе, створене по Божијој слици. ¹⁰ Из истих уста излазе и благослов и клетва. А то тако не треба да буде, браћо моја. ¹¹ Зар на извору из истог отвора извире и слатка и горка вода? ¹² Зар може смоква, браћо моја, да рађа маслине, или винова

† безвредна У неким раним рукописима стоји: мртва. †† 1. Мојс 15,6

лоза смокве? Тако ни слан извор не може да да̂ слатку воду.

Две врсте мудрости

¹³ Ко је међу вама мудар и паметан? Нека то покаже добрим владањем, делима учињеним у кроткости која долази од мудрости. ¹⁴ Али, ако су вам у срцу горка завист и свађа, не хвалите се тиме и не лажите против истине. ¹⁵ То није мудрост која долази са неба ‡, него земаљска, недуховна, демонска. ¹⁶ Јер, где су завист и свађа, тамо је неред и свако зло дело.

¹⁷ Али мудрост која долази са неба пре свега је чиста, затим мирољубива, блага, попустљива, пуна милосрђа и добрих плодова, непристрасна и нелицемерна. ¹⁸ Миротворци, који сеју у миру, беру плод праведности.

Покораване Богу

4 Откуд ратови и откуд борбе међу вама? Зар не долазе од ваших пожуда које војују у вашим удовима? ² Жудите а немате; убијате и завидите а не можете да остварите; борите се и ратујете. Немате, јер не молите. ³ Молите али не добијате, јер из рђавих побуда молите – да бисте то проћердали у својим насладама.

⁴ Прељубници! Зар не знате да је пријатељство са светом непријатељство према Богу? Стога, ко хоће да буде пријатељ свету, постаје Божији непријатељ. ⁵ Или можда мислите да Писмо узалуд каже да Бог љубоморно чезне за духом који је настанио у нама †. ⁶ Али он нам дарује још већу милост. Зато каже:

»Бог се противи охолима,
а понизнима дарује милост.«[‡]

⁷ Потчините се, дакле, Богу, а одуприте се ђаволу, па ће побећи од вас. ⁸ Приближите се Богу, па ће се и он приближити вама. Очистите руке, грешници, и освештајте срце, ви који се двоумите. ⁹ Јадикujte, тугujte и заплачите. Нека се ваш смех преокрене у тугу, а радост у жалост. ¹⁰ Будите понизни пред Господом, и он ће вас узвисити.

¹¹ Не говорите један против другогa, браћо. Ко говори против свога брата, или свога брата осуђује, говори против Закона и осуђује Закон. А ако осуђујеш Закон, онда га не извршаваш, него си његов судија. ¹² Само је један Законодавац и Судија, Онај који може да спасе и да погуби. А ко си ти да осуђујеш свога ближњег?

Опомена против хвалисања

¹³ Чујте сада, ви који говорите: »Данас или сутра отпутоваћемо у тај и тај град, па ћемо тамо провести годину дана, трговати и зарадити.«[†] ¹⁴ Па ви не знате ни шта ће бити сутра! Јер, шта је ваш живот?

‡ са неба Или: одозго; исто и у 17. стиху. †† да Бог ... у нама Или: да љубоморно чезне дух који је Бог настанио у нама. ††† Посл 3,34

Ви сте измаглица која се начас појави, а онда ишчезне. ¹⁵ Уместо да говорите: »Ако Бог буде хтео, поживећемо и учинити ово или оно«, ¹⁶ ви се хвалишете и правите се важни. Свако такво хвалисање је зло. ¹⁷ Ко, дакле, зна како да чини добро, а не чини га, чини грех.

Упозорење богаташима

5 Чујте сада ви, богаташи. Заплачите и закукајте због беде која ће вас снаћи! ² Иструну ваше богатство, а одећу вам изједоше мољци. ³ Зарђаше вам злато и сребро – њихова рђа ће сведочити против вас и прождрети вам тело као огањ. Згрнусте благо у последње дане. ⁴ Ево виче надница што сте је ускратили радницима који су пожњели ваше њиве и вика жетелаца допрла је до ушију Господа над војскама. ⁵ Живели сте на земљи раскошно и распусно; утовили сте се † на дан клања. ⁶ Осудили сте и убили праведника; он вам се не противи.

Стрпљивост у невољама

⁷ Дакле, стрпљиво истрајте, браћо, до Господњег доласка. Ево и ратар ишчекује драгоцени род земље и стрпљиво чека док не добије рану и касну кишу ††. ⁸ И ви стрпљиво чекајте и учврстите своје срце, јер се приближио Господњи долазак. ⁹ Не гунђајте један против другог, браћо, да не будете осуђени. Ево Судија стоји на вратима!

† утовили сте се *Дословно: утовили сте своја срца.* †† *рану и касну кишу То јест: јесењу и пролећну кишу.*

¹⁰ За пример злопаћења и истрајности, браћо моја, узмите пророке, који су говорили у име Господа.

¹¹ Ето, оне који су истрајали, зовемо срећнима. Чули сте за Јовову истрајност и видели шта је на крају Господ учинио. Господ је пун самилости и милосрђа.

¹² А пре свега, браћо моја, не заклињите се ни небом, ни земљом, ни ма којом другом заклетвом. Нека ваше »да« буде »да«, а ваше »не« – »не«, да не будете осуђени.

Молитва вере

¹³ Ако се неко од вас злопати, нека се моли. Ако је неко радостан, нека пева хвалоспеве. ¹⁴ Ако је неко од вас болестан, нека позове к себи старешине цркве, а они нека се помолe над њим и помажу га уљем у име Господа, ¹⁵ и молитва вере излечиће болесника – Господ ће га подићи. Ако је згрешио, биће му опроштено. ¹⁶ Стога, признајте ‡ своје грехе један другом и молите се један за другог да будете излечени. Много може делотворна молитва праведника.

¹⁷ Илија је био човек као и ми. Свесрдно се помолио да не падне киша, и киша три и по године није пала на земљу. ¹⁸ А онда се опет помолио, и небо је дало кишу, а земља донела род.

¹⁹ Браћо моја, ако неко од вас одлута од истине, а неко га врати, ²⁰ знајте да ће га тај који га је вратио са странпутице спасти од смрти и покрити мноштво греха.

‡ признајте Или: исповедајте.

1. Петрова

1 Петар, апостол Исуса Христа, изабраним странцима на земљи, расејанима по Понту, Галатији, Кападокији, Азији и Витинији, ² који су, освештањем које је извршено Духом, изабрани у складу са предзнањем Бога Оца да буду послушни и пошкропљени крвљу Исуса Христа:
милост вам и мир у изобиљу.

Жива нада

³ Нека је благословен Бог и Отац нашега Господа Исуса Христа. Он нас је у свом великом милосрђу, васкрсењем Исуса Христа из мртвих, поново родио за живу наду, ⁴ за наследство које не пропада, не квари се и не вене. Оно се на небесима чува за вас, ⁵ које Божија сила, кроз веру, чува за спасење, спремно да се открије у последње време. ⁶ Због тога се радујете, иако вас сада, ако треба, накратко жалосте разна искушења. ⁷ Она су ту да ваша вера – драгоценија од злата које се проверава ватром – буде проверена и донесе вам похвалу, славу и част приликом Откривења Исуса Христа. ⁸ Иако га нисте видели, ви га волите; иако га не видите, у њега сада верујете и кличете од неизрециве и славне радости, ⁹ јер остварујете циљ своје вере: спасење своје душе.

¹⁰ То спасење су помно истраживали и испитивали пророци, који су пророковали о милости намењеној вама, ¹¹ покушавајући да проникну у време и околности на које је Христов Дух у њима указивао када је унапред сведочио о Христовим страдањима и о слави која ће уследити. ¹² Откривено им је да нису служили себи, него вама када су говорили о овом што вам је сада објављено преко оних који су вам проповедали еванђеље у Светоме Духу, посланом са неба, а у шта и анђели жуде да завире.

Позив на светост

¹³ Стога, припремите свој ум, будите трезвени, потпуно се поуздајте у милост коју ће вам донети Откривење Исуса Христа. ¹⁴ Као послушна деца, не поводите се за својим ранијим појудама из времена ња незнања. ¹⁵ Него, као што је свет Онај који вас је позвао, и ви будите свети у свему што чините.

¹⁶ Јер, записано је: »Будите свети, јер сам ја свет.«[†]

¹⁷ Ако, дакле, Оцем називате Онога који сваком непристрасно суди на основу делâ, проводите у страху време свога боравка на земљи. ¹⁸ Јер, ви зна-

† 3. Мојс 11,44-45; 19,2; 20,7

те да од свог испразног начина живота, који су вам предали ваши праоци, нисте откупљени нечим распаљивим, сребром или златом, ¹⁹ него драгоценом крвљу Христа, Јагњета без мане и љаге. ²⁰ Он је предодређен пре постанка света, а објавио се у овим последњим временима ради вас ²¹ који кроз њега верујете у Бога, који га је васкрсао из мртвих и прославио, да ваша вера и нада буду у Богу.

²² Пошто сте послушношћу истини очистили своју душу за нелицемерно братољубље, из свега срца волите један другога. ²³ Јер, ви нисте поново рођени из распаљивог семена, него из нераспаљивог – живом и постојаном Божијом речју. ²⁴ Јер:

»Сваки човек је као трава
и сва његова слава као пољски цвет;
трава се осуши и цвет отпадне,
²⁵ али реч Господња остаје довека.«^{††}
А та Реч је еванђеље које вам је објављено.

Изабрани народ

2 Одбаците, дакле, сваку злоћу и сваку превару, лицемерје, завист и сва клеветања. ² Као ново-рођенчад жудите за чистим духовним млеком, да од њега одрастете за спасење, ³ сад кад сте се уверили [‡] да је Господ добар.

Живи камен и свети народ

⁴ Приђите њему, Живом камену, који су, додуше, људи одбацили, али је у Божијим очима изабран и драгоцен, ⁵ па се као живо камење уградите у духовну кућу, да будете свето свештенство, да кроз Исуса Христа приносите духовне жртве које су Богу миле. ⁶ Зато у Писму стоји:

»Ево, постављам на Сиону
камен изабрани,
драгоцени камен угаони,
и ко у њега верује,
неће се постидети.«^{††}

⁷ За вас, дакле, који верујете, он је драгоцен, а за оне који се не покоравају,
»камен који градитељи одбацише
постаде камен угаони«,^{††}

⁸ и

»камен спотицања
и стена саблазни«. ^{†††}

†† Ис 40,6-8 ‡ сад кад сте се уверили Дословно: ако сте окусили. †† Ис 28,16 †† Пс 118,22 ††† Ис 8,14

А спотичу се они који су непокорни Речи, за шта су и одређени.

⁹ А ви сте изабрани род, царско свештенство, свети народ, стечени народ, да објављујете врлине Онога који вас је из таме позвао у своју чудесну светлост; ¹⁰ ви који некад нисте били народ, а сада сте Божији народ; ви који сте били у немилости, а сада сте у милости.

¹¹ Драги моји, преклињем вас да се, као странци и дошљаци на земљи, уздржавате од телесних пожу-да које војују против душе. ¹² Међу незнабошцима се владајте добро, да они, иако вас оптужују за зло-дела, виде ваша добра дела и дају славу Богу на Дан похођења.

Послушност властима и господарима

¹³ Господа ради, потчињавајте се свакој власти ко-ју су људи поставили: било цару као врховној вла-сти, ¹⁴ било намесницима које он шаље да казне злочинце, а да похвале оне који чине добро. ¹⁵ Јер, ово је Божија воља: да чинећи добро уђуткате не-знање неразумних људи. ¹⁶ Живите као слободни људи, али не као они којима је слобода само покри-ће за зло, него као Божије слуге. ¹⁷ Сваког поштујте, волите братство верника, бојте се Бога, указујте част цару.

¹⁸ Робови, са свим поштовањем се потчињавајте својим господарима, не само онима који су добри и обзирни него и онима који су окуртни. ¹⁹ То је, на-име, похвално када неко подноси патње неправед-ног страдања, мислећи на Бога. ²⁰ Јер, шта има по-хвално у томе ако вас кажњавају за ваше грехе, а ви то стрпљиво подносите? Али, ако страдате чине-ћи добро, и то стрпљиво подносите, то је похвално у Божијим очима. ²¹ На то сте позвани, јер је и Хри-стос страдао за вас, оставивши вам пример, да иде-те његовим стопама.

²² »Он грех не учини

и превара се не нађе у његовим устима.« †

²³ Када су га вређали, није одговарао увредом, и ка-да је страдао, није претио, него се препустио Оно-ме који праведно суди. ²⁴ Он је у свом телу понео наше грехе на дрво, да ми, умревши гресима, жи-вимо за праведност. Његовим ранама сте исцеље-ни. ²⁵ Јер, били сте залутали као овце, а сада сте се вратили Пастиру и Надгледнику †† ваше душе.

Жене и мужеви

3 Тако се и ви, жене, потчињавајте својим муже-вима, да, ако се неки не покоравују Речи, буду придобијени без речи, понашањем својих жена, ² када виде поштовање и чистоту у вашем понаша-њу. ³ Нека ваша лепота не потиче од спољних укра-са – плетења косе, кићења златом или облачења лепе одеће – ⁴ него од нашег унутрашњег бића, од непролазне лепоте кротког и смиреног духа, што је

† Ис 53,9 †† Надгледнику Или: Епископу.

у Божијим очима драгоцену. ⁵ Јер, тако су се у про-шлости украшавале свете жене које су се уздале у Бога, потчињавајући се својим мужевима, ⁶ као Са-ра, која је била послушна Аврааму и звала га госпо-даром. Ви сте њене кћери ако чините добро и не бојите се никаквог застрашивања.

⁷ Тако и ви, мужеви, будите увиђавни према сво-јим женама и указујте им поштовање као слабијем полу и сунаследницама милосног дара живота, да ништа не омете ваше молитве.

Страдање ради праведности

⁸ На крају, сви будите сложни, саосећајни, брато-љубиви, милосрдни и понизни. ⁹ Не узвраћајте зло за зло ни увреду за увреду, него благосиљајте, јер сте на то позвани – да наследите благослов. ¹⁰ Јер:

»Ко хоће да воли живот

и да види боље дане,

нека језиком не говори зло

и уснама речи преваре;

¹¹ нека се окрене од зла и чини добро,

нека тражи мир и иде за њим.

¹² Јер, Господње очи гледају праведне

и уши му слушају њихове молитве,

а Господње лице је против оних који чине зло.« †

¹³ Ко ће, дакле, да вам науди ако жарко желите да чините добро? ¹⁴ Али, благо вама ако и страдате ра-ди праведности. »Не бојте се њиховог застрашива-ња; †† не плашите се.« ††¹⁵ Него, нека Господ Христос буде свет у вашем срцу и увек будите спремни да одговорите сваком ко од вас затражи образложење наде која је у вама. ¹⁶ Али чините то благо и с по-штовањем, чисте савести, да они који оцрњују ва-ше добро владање у Христу буду постиђени оним за шта вас клевећу.

¹⁷ Боље је, ако је Божија воља, да страдате чинећи добро него чинећи зло. ¹⁸ Јер, Христос је једном заувек умро за грехе – праведан за неправедне – да вас доведе Богу. Убијен је, додуше, у телу, али је оживљен у духу. ¹⁹ У њему је и отишао и пропове-дао духовима у Тамници, ²⁰ онима који су у прошло-сти били непокорни, када је Бог стрпљиво чекао у Нојево време, док се градио ковчег, у којем се само неколико њих, то јест осам душа, спасло кроз воду. ²¹ Њена слика, крштење – не уклањање телесне не-чистоће, него Богу упућена молитва за чисту савест – сада и вас спасава посредством васкрсења Исуса Христа, ²² који је Богу здесна, пошто је отишао на небо, где му се потчињавају анђели, власти и силе.

Живети за Бога

4 Пошто је, дакле, Христос страдао у телу, и ви се наоружајте том истом мишљу. Јер, ко је стра-дао у телу, престао је да грешити, ² па остатак свог зе-маљског живота више не живи по људским пожу-да-

‡ Пс 34,12-16 †† Не бојте се ... застрашивања Или: Не бојте се онога чега се они боје. †† Ис 8,12

ма, него по Божијој вољи. ³ Доста је, наиме, што сте у прошлости извршавали вољу незнабожаца тако што сте живели у разузданостима, пожудама, пијанчењима, теревенкама, банчењима и гнусном идолопоклонству. ⁴ Они се чуде што се заједно с њима не сливате у исту поплаву раскалашности, па вас обасипају погрдама. ⁵ Они ће полагати рачун Ономе који је спреман да суди живима и мртвима. ⁶ Јер, зато је и мртвима објављено еванђеље, да у погледу тела буду осуђени по људским мерилима, а да у погледу духа живе по Божијим.

⁷ Приближио се крај свега. Стога будите разборити и трезвени, да можете да се молите. ⁸ Пре свега, истрајно волите један другог, јер љубав покрива мноштво греха. ⁹ Гостољубиво примајте један другог, без гунђања. ¹⁰ Служите један другом у складу с милосним даром који је сваки од вас добио, као добри управитељи разнолике Божије милости.

¹¹ Ако неко говори, нека то чини као да говори Божије речи; ако неко служи, нека то чини снагом коју даје Бог, да се Бог у свему прослави кроз Исуса Христа. Њему слава и моћ до века. Амин.

Страдање хришћана

¹² Не чудите се, драги моји, пожару који букти међу вама да вас искуша, као да вам се догађа нешто необично. ¹³ Него, радујте се што имате удела у Христовим страдањима, да бисте се и приликом откривења његове славе радовали и клицали. ¹⁴ Благо вама ако вас вређају због Христовог имена, јер на вама почива Дух славе, Божији Дух. ¹⁵ Нека нико од вас не страда као убица, крадљивац или какав други злочинац, па чак ни као наметљивац. ¹⁶ А ако страда као хришћанин, нека се не стиди, него нека прослави Бога тим именом. ¹⁷ Јер, време је да Суд почне од Божијег дома. Па, ако прво од нас почиње, како ли ће завршити они који се не покоравају Божијем еванђељу? ¹⁸ И:

»Ако се праведник једва спасава, где да се појаве безбожник и грешник?« †

¹⁹ Нека стога они који страдају по Божијој вољи повере своју душу верном Створитељу чинећи добро.

† Посл 11,31 (LXX)

Напасање Божијег стада

⁵ Молим старешине међу вама, ја, који сам и сâм старешина, сведок Христових страдања и онај који ће имати удела у слави која ће се открити: ² напасајте Божије стадо које вам је поверено. Надгледајте га не зато што морате, него драговољно – како Бог хоће; не ради прљавог добитка, него с преданошћу; ³ не као господари над онима који су вам поверени, него као узори стаду. ⁴ А када се појави Врховни пастир, примићете венац славе, који не вене.

⁵ Тако и ви, младићи, потчињавајте се старешинама. А сви се један према другом опашите понизношћу. Јер:

»Бог се противи охолома, а понизнима дарује милост.« ††

⁶ Понизите се, дакле, под моћном Божијом руком, да вас узвиси када дође време. ⁷ Сву своју бригу пребаците на њега, јер он се брине о вама.

⁸ Будите трезвени, будно пазите. Ваш противник, ђаво, као лав који риче иде унаоколо тражећи кога да прождре. ⁹ Успротивите му се, чврсти у вери, знајући да иста оваква страдања сналазе вашу браћу по свету. ¹⁰ А Бог сваке милости, који вас је позвао у своју вечну славу у Христу, окрепиће вас после вашег кратког страдања и учинити вас чврстима, јакима и постојанима. ¹¹ Њему моћ до века. Амин.

Завршни поздрави

¹² Уз помоћ Силвана, кога сматрам верним братом, написао сам вам укратко, бодрећи вас и сведочећи да је ово истинска Божија милост. Чврсто стојте у њој.

¹³ Поздравља вас с вама изабрана црква у Вавилону и мој син Марко. ¹⁴ Један другог поздравите пољупцем љубави.

Мир свима вама који сте у Христу.

†† Посл 3,34

2. Петрова

1 Симон Петар, слуга и апостол Исуса Христа, онима који су праведношћу нашега Бога и Спаситеља Исуса Христа примили исту драгоцену веру као и ми:

² милост вам и мир у изобиљу кроз спознање Бога и Исуса, нашега Господа.

Позив и избор хришћана

³ Његова божанска сила даровала нам је све што је потребно за живот и побожност кроз спознање Онога који нас је позвао својом славом и добротом. ⁴ Тиме су нам дарована драгоцена и највећа обећања, да преко њих узмете удела у божанској природи пошто умакнете покварености која је у свету, а долази од пожуде.

⁵ Управо зато уложите сваки труд да својој вери придодате доброту, доброту знање, ⁶ знању уздржљивост, уздржљивости стрпљивост, стрпљивости побожност, ⁷ побожности братољубље, братољубљу љубав. ⁸ Јер, ако све то поседујете у све већој мери, нећете бити докони и жалови у спознању нашега Господа Исуса Христа. ⁹ А ко то нема, слеп је и кратко вид – заборавио је да је очишћен од старих греха.

¹⁰ Стога, браћо, још више се потрудите да потврдите свој позив и избор. Јер, то чинећи, никада нећете посрнути ¹¹ и биће вам указана богата добродошлица у вечно Царство нашега Господа и Спаситеља Исуса Христа.

¹² Зато ћу вас увек на то подсећати, иако то већ знате и учвршћени сте у истини коју имате. ¹³ Сматрам да је исправно да вас подстичем подсећањем све док боравим у овом шатору свога тела, ¹⁴ јер знам да ћу га ускоро напустити, као што ми је то објавио наш Господ Исус Христос. ¹⁵ А потрудићу се да се и после мог одласка увек тога сећате.

Христова слава и пророчка реч

¹⁶ Јер, ми вам нисмо мудро смишљеним причама обзнанили силу и Долазак нашега Господа Исуса Христа, него као очевици његовог величанства.

¹⁷ Јер, он је од Бога Оца примио част и славу када је до њега стигао глас од величанствене Славе, који рече: »Ово је мој љубљени Син, који је по мојој вољи.« ¹⁸ И ми смо чули тај глас, који је долазио са неба, када смо с њим били на светој гори.

¹⁹ Тако нам је потврђена пророчка реч, а ви добро чините што на њу пазите као на светиљу која све-

† Мт 17,5; Мк 9,7; Лк 9,35

тли на мрачном месту – док не сване Дан и звезда Даница се не појави у вашем срцу. ²⁰ Пре свега знајте ово: ниједно пророштво из Писма не може да се тумачи произвољно. ²¹ Јер, никад пророштво није настало људском вољом, него су људи понети Светим Духом говорили од Бога.

Лажни пророци и учитељи

2 Али, у народу је било и лажних пророка, као што ће и међу вама бити лажних учитеља, који ће кришом уносити погубне јереси и порицати Господара који их је откупио. Тако ће на себе навући брзу пропаст. ² Многи ће се повести за њиховом разуданошћу и због њих ће се оцрњивати Пут истине. ³ У својој похлепности, искоришћаваће вас измишљотинама. Али њихова осуда већ одавно visi над њима и њихова пропаст не дрема.

⁴ Јер, ако Бог није поштедео анђеле који су згрешили, него их је бацио у мрачна гротла пакла †, да буду чувани за Суд; ⁵ ако ни стари свет није поштедео када је сручио потоп на његове безбожнике, него је сачувао само Ноја, проповедника праведности, и седморо других; ⁶ ако је осудио градове Содому и Гомору, претворивши их у пепео, и истакао их за пример будућим безбожницима; ⁷ ако је избавио праведног Лота, који је био на мукама због разуданог понашања безаконикâ ⁸ – јер, том праведнику су из дана у дан праведну душу раздирала дела безаконја која је гледао и слушао док је боравио међу њима – ⁹ то значи да Господ зна како да побожне избави од искушења, а неправедне сачува за казну на Дан суда, ¹⁰ и то пре свих оне који иду за прљавом појудом тела и презиру Господњу власт ‡.

Дрски и безобразни, они се не плаше да оцрњују небеска бића †, ¹¹ док анђели, иако су јачи и моћнији, не износе погрдне оптужбе против њих пред Господом. ¹² А они, као бесловесне животиње, бића нагона, рођена да се хватају и уништавају, оцрњују оно што не познају, па ће у својој покварености и бити уништени. ¹³ Неправда ће им бити плата за неправду. Они – љаге и ругобе које се наслађују својим преварама док се с вама госте – насладом сматрају банчење у по бела дана. ¹⁴ Очију пуних прелубе и никад сити греха, примамљују непостожане душе. Срце им је, породу проклетом, огрезло †† у похлепи. ¹⁵ Напустили су прави пут и залутали, по-

†† пакла Дословно: Тартара. ‡ Господњу власт Дословно: Господство. †† оцрњују небеска бића Дословно: оцрњују славе. †† огрезло Дословно: извезбано.

шавши путем Валаама сина Веоровог, који је заволео плату неправедности,¹⁶ али и примио укор за своје недело: нема животиња проговорила је људским гласом и спречила пророково безумље.

¹⁷ Они су извори без воде и облаци које гони олуја; за њих се чува најцрња тама. ¹⁸ Говоре хвалисаве и празне речи и разузданим телесним пожудама маме оне што су тек побегли од оних који живе у заблуди. ¹⁹ Обећавају им слободу, а сами су робови покварености – јер, свако робује оном што га је савладало. ²⁰ Ако се, наиме, они који су побегли од прљавштина света када су спознали нашега Господа и Спаситеља Исуса Христа, опет у њих заплићу и подлежу им, онда им је ово последње стање горе од оног првог. ²¹ Јер, било би им боље да нису ни спознали пут праведности него што су, пошто су га спознали, окренули леђа светој заповести која им је предата. ²² Догодило им се оно што кажу истините изреке: »Пас се враћа на своју бљувотину«[†] и »Окупана свиња се враћа да се ваља у каљузи.«

Дан Господњи

3 Драги моји, ово је већ друга посланица коју вам пишем. И у једној и у другој вас подсећањем подстичем на здраво размишљање² и желим да се сетите речи које су у прошлости изrekli свети пророци и заповести Господа и Спаситеља, које су вам пренели ваши апостоли.

³ Пре свега знајте ово: у последње дане доћи ће ругаоци, који ће се ругати и ићи за својим пожудима⁴ и говорити: »Шта је с обећањем о његовом Доласку? Откад су праоци помрли, све је исто од постанка света^{††}.«⁵ Јер, они намерно заборављају да небеса постоје одавно и да је земља настала Божијом речју из воде и кроз воду.⁶ Том водом је и пото-

[†] Посл 26,11 ^{††} од постанка света Дословно: од почетка створења.

пљен и уништен тадашњи свет,⁷ а том истом Речју су садашња небеса и земља спремљени за огањ – чувају се за Дан суда и пропасти безбожних људи.

⁸ Али, не заборавите једно, драги моји: код Господа је један дан као хиљаду година, а хиљаду година као један дан. ⁹ Господ не одуговлачи да испуни обећање, као што неки мисле да одуговлачи, него је стрпљив према вама, пошто не жели да ико пропадне, него да се сви покају.

¹⁰ А Дан Господњи ће доћи као крадљивац. Небеса ће нестати уз силну тутњаву, стихије ће се, ужарене, распасти, а земља и сва дела на њој биће огољена[‡].

¹¹ Пошто ће се све тако распасти, какви треба да будете у светом понашању и побожности,¹² ви који ишчекујете и пожурујете долазак Дана Божијега, када ће се небеса, запаљена, распасти и стихије, ужарене, истопити? ¹³ А ми на основу његовог обећања ишчекујемо нова небеса и нову земљу, на којима пребива праведност.

¹⁴ Стога, драги моји, пошто то ишчекујете, потрудите се да вас наш Господ затекне у миру, без љаге и беспрекорне. ¹⁵ А његову стрпљивост сматрајте спасењем, као што вам је, у складу с мудрошћу која му је дата, писао и наш драги брат Павле. ¹⁶ Он тако пише у свим посланицама када о овоме говори. Има у њима неких ствари које је тешко разумети, које, као и остала Писма, неуки и непостојани људи искривљују на сопствену пропаст.

¹⁷ Стога се ви, драги моји, пошто то унапред знате, чувајте да вас не заведе заблуда безаконикâ, па да паднете са свог чврстог положаја. ¹⁸ Растите у милости и спознању нашега Господа и Спаситеља Исуса Христа. Њему слава и сада и у Вечни дан. Амин.

[‡] биће огољена У неким рукописима стоји: изгореће.

1. Јованова

Реч живота

1 Оно што је било од почетка, што смо чули, што смо својим очима видели, што смо посматрали и што смо својим рукама опипали, то објављујемо о Речи живота. ² Живот се појавио, и ми смо га видели и сведочимо за њега, и објављујемо вам вечни живот, који је био код Оца и који нам се показао. ³ Објављујемо вам оно што смо видели и чули, да и ви имате заједницу с нама. А наша заједница је с Оцем и с његовим Сином, Исусом Христом. ⁴ И ово вам пишемо да наша радост буде потпуна.

Живот у светлости

⁵ А ово је порука коју смо чули од њега и коју вам објављујемо: Бог је светлост и у њему нема нимало таме. ⁶ Ако тврдимо да имамо заједницу с њим, а ходамо у тами, лажемо и не живимо у складу с истином [†]. ⁷ Али, ако ходамо у светлости, као што је он у светлости, имамо заједницу један с другим и крв Исуса, његовог Сина, чисти нас од сваког греха.

⁸ Ако тврдимо да немамо греха, сами себе заваравимо и у нама нема истине. ⁹ Ако признајемо ^{††} своје грехе, он је веран и праведан и опростиће нам грехе и очистити нас од сваке неправедности.

¹⁰ Ако тврдимо да нисмо згрешили, чинимо га лажљивцем и његове Речи нема у нама.

2 Дечице моја, пишем вам ово да не грешите. Али, ако неко и згреши, имамо Заступника код Оца – Исуса Христа, праведника. ² Он је жртва помирница за наше грехе, и не само за наше него и за грехе целог света.

³ А по овоме знамо да смо га упознали: ако се држимо његових заповести. ⁴ Онај ко каже: »Упознао сам га«, а не држи се његових заповести, лажљивац је и у њему нема истине. ⁵ А ко се држи његове Речи, у њему је Божија љубав [‡] заиста стигла до савршенства. По томе знамо да смо у њему. ⁶ Ко говори да живи у њему, дужан је да живи онако како је он живео.

⁷ Драги моји, не пишем вам неку нову заповест, него стару заповест коју сте имали од почетка – стара заповест је Реч коју сте чули. ⁸ А ипак вам пишем

[†] не живимо ... истином Дословно: не чинимо истину. ^{††} признајемо Или: исповедамо. [‡] Божија љубав Или: љубав према Богу.

нову заповест, која се обистињује у њему и у вама. Јер, тама пролази, а истинска светлост већ сија.

⁹ Ко говори да је у светлости, а мрзи свога брата, још је у тами. ¹⁰ Ко воли свога брата, живи у светлости и у њему нема саблазни. ¹¹ А ко мрзи свога брата, у тами је – хода у тами и не зна куда иде, јер му је тама заслепила очи.

¹² Пишем вам, дечице,

јер су вам греси опроштени због његовог имена.

¹³ Пишем вам, очеви,

зато што сте упознали Онога који је од почетка.

Пишем вам, младићи,

зато што сте победили Злога.

¹⁴ Написах вам, дечице,

зато што сте упознали Оца.

Написах вам, очеви,

зато што сте упознали Онога који је од почетка.

Написах вам, младићи,

зато што сте јаки

и што Божија реч живи у вама

и што сте победили Злога.

Немојте да волите свет

¹⁵ Немојте да волите свет ни оно што је у свету. Ако неко воли свет, у њему нема Очеве љубави.

¹⁶ Јер, све што је у свету – пожуда тела, пожуда очију и разметање оним што се има – не долази од Оца, него од света. ¹⁷ Свет и његове пожуде пролазе, а ко извршава Божију вољу, остаје довека.

Упозорење против антихриста

¹⁸ Децо, последњи је час, и као што сте чули, долази антихрист. Већ сад су се појавили многи антихристи – по томе знамо да је последњи час. ¹⁹ Од нас су изашли, али нису били наши. Јер, да су стварно били наши, остали би с нама. Али требало је да се покаже да нису сви наши. ²⁰ А ви имате помазање од Светога, па све знате. ²¹ Не пишем вам зато што не знате истину, него зато што је знате и зато што ниједна лаж не долази од истине. ²² Ко је лажљивац ако не онај ко тврди да Исус није Христос. Ко пориче Оца и Сина – тај је антихрист. ²³ Ко год пориче Сина, нема ни Оца; ко признаје ^{††} Сина, има и Оца.

²⁴ Оно што сте чули од почетка, нека остане у вама. Ако то што сте од почетка чули остане у вама,

^{††} признаје Или: исповеда.

онда ћете и ви остати у Сину и Оцу. ²⁵ А ово је обећање које нам је дао: вечни живот.

²⁶ Ово сам вам написао о онима који вас доводе у заблуду. ²⁷ А што се вас тиче, помазање које сте од њега примили остаје у вама и нема потребе да вас неко учи. Него, као што вас његово помазање учи о свему – а истинито је, није лаж – тако и ви останите у њему како вас је оно научило.

Божија деца

²⁸ И сада, дечице, останите у њему, да будемо пуно поуздања када се појави и да се пред њим не постидимо када дође. ²⁹ Ако знате да је он праведан, онда знате да је од њега рођен сваки који чини оно што је праведно.

3 Видите колику љубав нам је Отац даровао: да се зовемо Божија деца! А то и јесмо. Свет нас не познаје зато што није упознао њега. ² Драги моји, сада смо Божија деца, а још се није показало шта ћемо бити. Али знамо да ћемо, када се он појави, бити слични њему, јер ћемо га видети онаквог какав јесте. ³ И ко год полаже ову наду у њега, чисти се као што је и он чист.

⁴ Ко год чини грех, чини безакоње, јер грех је безакоње. ⁵ А ви знате да се он појавио да уклони грехе и да у њему нема греха. ⁶ Ко год живи у њему, више не греша. А ко греша, није га видео ни упознао.

⁷ Дечице, нека вас нико не доводи у заблуду. Ко чини оно што је праведно, праведан је као што је он праведан. ⁸ Ко чини грех, припада ђаволу, јер ђаво греша од почетка. Зато се појавио Син Божији – да разори ђавоља дела. ⁹ Ко год је рођен од Бога, не чини грех, јер Божије семе живи у њему; он не може да греша, јер је рођен од Бога. ¹⁰ По овоме се распознају Божија деца и ђавоља деца: ко год не чини оно што је праведно и ко не воли свога брата, не припада Богу.

Волите један другог

¹¹ Ово је порука коју сте чули од почетка: да волимо један другог. ¹² Не будите као Каин, који је припадао Зломе и убио свога брата. А зашто га је убио? Зато што су његова дела била зла, а дела његовог брата праведна. ¹³ Не чудите се, браћо, ако вас свет мрзи. ¹⁴ Ми знамо да смо из смрти прешли у живот, јер волимо браћу. Ко не воли, остаје у смрти. ¹⁵ Ко год мрзи свога брата, убица је, а знате да ниједан убица нема у себи трајног, вечног живота.

¹⁶ По овоме знамо шта је љубав: он је за нас положио свој живот. Стога смо и ми дужни да свој живот положимо за браћу. ¹⁷ Ко има добра овога света и гледа свога брата како оскудева, па се на њега не сажали, како може Божија љубав да остане у њему? ¹⁸ Дечице, не волимо речју и језиком, него делима и истином. ¹⁹ По томе ћемо знати да припадамо истини и умирити своју савест † пред њим ²⁰ кад год

нас савест осуђује. Јер, Бог је већи од наше савести и све зна.

²¹ Драги моји, ако нас савест не осуђује, имамо поуздање пред Богом ²² и добијамо од њега оно што замолимо, јер се држимо његових заповести и чинимо оно што је њему мило. ²³ А ово је његова заповест: да верујемо у име његовог Сина Исуса Христа и да волимо један другог као што нам је заповедио. ²⁴ Ко се држи његових заповести, у њему живи и он у њему. А по овоме знамо да он живи у нама: по Духу кога нам је дао.

Проверавајте духове

4 Драги моји, не верујте сваком духу, него проверавајте духове – да ли су од Бога – јер многи лажни пророци су изашли у свет. ² По овоме ћете препознати Божијег Духа: сваки дух који признаје †† да је Исус Христос дошао у телу, јесте од Бога. ³ И ниједан дух који не признаје Исуса, није од Бога, него је антихристов. А за антихриста сте чули да долази, и већ сада је у свету.

⁴ Дечице, ви сте од Бога и победили сте их, јер је Онај који је у вама већи од онога који је у свету. ⁵ Они су од света – зато говоре као што свет говори и свет их слуша. ⁶ Ми смо од Бога. Ко познаје Бога, слуша нас, а ко није од Бога, не слуша нас. Тако препознајемо Духа истине и духа заблуде.

Бог је љубав

⁷ Драги моји, волимо један другог, јер љубав је од Бога. Ко год воли, од Бога је рођен и познаје Бога. ⁸ Ко не воли, није упознао Бога, јер Бог је љубав. ⁹ Овако је Бог показао своју љубав међу нама: послао је свог јединорођеног Сина у свет да кроз њега живимо. ¹⁰ У овоме је љубав: не у томе да смо ми заволели Бога, него да је он заволео нас и послао свога Сина као жртву помирницу за наше грехе. ¹¹ Драги моји, ако нас је Бог толико заволео, онда смо и ми дужни да волимо један другог. ¹² Бога нико никад није видео; али, ако волимо један другог, Бог живи у нама и његова љубав је у нама савршена.

¹³ По овоме знамо да живимо у њему и он у нама: дао нам је од свога Духа. ¹⁴ А ми смо видели и сведочимо да је Отац послао Сина да буде Спаситељ света. ¹⁵ Ко признаје да је Исус Син Божији, Бог живи у њему и он у Богу. ¹⁶ А ми смо упознали љубав коју Бог има према нама и поверовали јој.

Бог је љубав. Ко живи у љубави, у Богу живи и Бог живи у њему. ¹⁷ Тако љубав у нама постаје савршена и имамо поуздање на Дан суда; јер, какав је он, такви смо и ми у овом свету. ¹⁸ У љубави нема страха, него савршена љубав изгони страх. Јер, страх је повезан с казном, а ко се боји, није савршен у љубави.

† савест Дословно: срце; исто и у 20. и 21. стиху. †† признаје Или: исповеда; исто и у 3. и 15. стиху.

¹⁹ Ми волимо зато што је он први заволео нас.
²⁰ Ако неко каже: »Волим Бога«, а мрзи свога брата, лажљивац је. Јер, ко не воли брата, кога види, тај не може да воли Бога, кога не види. ²¹ А ову заповест имамо од њега: ко воли Бога, да воли и свога брата.

Вера у Сина Божијег

5 Ко год верује да Исус јесте Христос, рођен је од Бога. И ко год воли родитеља, воли и онога који је од њега рођен. ² По овоме знамо да волимо Божију децу: када волимо Бога и извршавамо његове заповести. ³ Јер, ово је љубав према Богу: да се држимо његових заповести. А његове заповести нису тешке. ⁴ Јер, све што је од Бога рођено, побеђује свет. А ово је победа која је победила свет: наша вера. ⁵ Па, ко је победник над светом ако не онај ко верује да је Исус Син Божији?

⁶ Он, Исус Христос, дошао је водом и крвљу – не само водом него водом и крвљу. А Дух је тај који сведочи, јер Дух је истина. ⁷ Тако троје сведоче: ⁸ Дух, вода и крв – и то троје је јединствено. ⁹ Ако прихватимо сведочанство људи, Божије сведочанство је веће, јер је то сведочанство којим је Бог сведочио за свога Сина. ¹⁰ Ко верује у Сина Божијег, има то сведочанство у себи. А ко не верује Богу, учинио га је лажљивцем, јер није поверовао сведо-

чанству којим је Бог сведочио за свога Сина. ¹¹ А ово је то сведочанство: Бог нам је дао вечни живот, и тај живот је у његовом Сину. ¹² Ко има Сина, има живот. Ко нема Сина Божијег, нема живот.

Завршне напомене

¹³ Ово сам написао вама који верујете у име Сина Божијег да знате да имате вечни живот. ¹⁴ А ово је поуздање које имамо у њега: ако замолимо за нешто што је по његовој вољи, он нас услишава. ¹⁵ Па, ако знамо да нас услишава када замолимо, знамо да већ имамо то што смо га молили.

¹⁶ Ако неко види свога брата да чини грех који не води у смрт, нека замоли, и Бог ће му дати живот – мислим на оне чији грех не води у смрт. Али, постоји грех који води у смрт. За тај грех не кажем да се моли. ¹⁷ Свака неправда је грех, али постоји грех који не води у смрт.

¹⁸ Знамо да нико ко је рођен од Бога не греша, него га чува Онај који је рођен од Бога, и Зли га не дотиче. ¹⁹ Ми знамо да смо од Бога, а да је цео свет у власти Злога. ²⁰ А знамо и да је Син Божији дошао и дао нам разумевање да спознамо Истинитога. И ми јесмо у Истинитога, у његовом Сину Исусу Христу. Он је Истинити Бог и Вечни живот.

²¹ Дечице, чувајте се идола.

2. Јованова

1 Старешина, изабраној госпођи и њеној деци коју волим у истини – и не само ја него и сви који су упознали истину – ² због истине која живи у нама и која ће с нама бити довека:

³ милост, милосрђе и мир од Бога Оца и од Исуса Христа, Очевог Сина, биће с нама у истини и љубави.

⁴ Много сам се обрадовао што сам међу твојом децом нашао неке који живе у складу са истином, баш као што смо примили заповест од Оца. ⁵ И сада те молим, госпођо – а не пишем ти неку нову заповест, него исту ону коју имамо од почетка – да волимо један другога. ⁶ А ово је љубав: да живимо по његовим заповестима. Као што сте чули од почетка, та заповест је: живите у љубави.

⁷ Јер, многе варалице, које не признају † да је Исус Христос дошао у телу, изашле су у свет. Сваки такав је варалица и антихрист. ⁸ Пазите на себе, да не изгубите оно што сте зарадили, него да примите пуну плату. ⁹ Ко год претера и не остане у Христовом учењу, тај нема Бога. Ко остаје у том учењу, има и Оца и Сина. ¹⁰ Ако вам неко долази, а не доноси то учење, не примајте га у кућу и не поздрављајте га.

¹¹ Јер, ко га поздравља, узима удела у његовим злим делима.

¹² Имао бих још много да вам пишем, али нећу папиром и мастилом, него се надам да ћу доћи к вама и с вама разговарати лицем у лице, да наша радост буде потпуна.

¹³ Поздрављају те деца твоје изабране сестре.

† признају Или: исповедају.

3. Јованова

1 Старешина,
драгом Гају, кога волим у истини.

² Драги мој, желим ти да будеш здрав и да ти у свему буде добро, као што је добро и твојој души.

³ Много сам се обрадовао када су дошла нека браћа и причала нам о твојој верности истини – о томе како живиш у истини. ⁴ За мене нема веће радости него када чујем да моја деца живе у истини.

⁵ Драги мој, веран си у свему што чиниш за браћу, и то страну. ⁶ Они су цркви причали о твојој љубави. Добро ћеш учинити ако их испратиш на пут онако како доликује пред Богом. ⁷ Јер, они су ради Имена кренули на пут и од незнабожаца ништа не примају. ⁸ Зато ми треба да примамо такве, да заједно радимо за истину †.

† да заједно радимо за истину Дословно: да будемо сарадници истине.

⁹ Писао сам нешто цркви, али Диотреф, који жели да буде први међу њима, неће да нас прими. ¹⁰ Зато ћу му, ако дођем, указати на дела која чини клеветући нас зловним речима. Али ни то му није доста, него сâм не прима браћу, а забрањује онима који би то хтели и избацује их из цркве.

¹¹ Драги мој, не угледај се на зло, него на добро. Ко чини добро, од Бога је. Ко чини зло, није видео Бога. ¹² За Димитрија сви лепо сведоче – и сама истина. И ми лепо сведочимо за њега, а ти знаш да је наше сведочанство истинито.

¹³ Имао бих много да ти пишем, али нећу да ти пишем пером и мастилом, ¹⁴ него се надам да ћу те ускоро видети, па ћемо разговарати лицем у лице.

¹⁵ Мир с тобом.

Поздрављају те пријатељи.

Поздрави пријатеље поименце.

Јудина

1 Јуда, слуга Исуса Христа и Јаковљев брат, онима које је Бог Отац позвао и које воли, онима које чува Исус Христос: †
 2 милосрђе вам и мир и љубав у изобиљу.

Грех безбожника и њихова осуда

3 Драги моји, иако сам веома желео да вам пишем о нашем заједничком спасењу, осетих потребу да вас подстакнем да се борите за веру која је једном заувек предата светима. **4** Јер, међу вас су се увукли неки који су већ одавно обележени за Суд. То су безбожници којима је милост нашега Бога изговор за разузданост и који поричу јединога Господара и нашега Господа Исуса Христа.

5 Желим да вас подсетим, иако ви то све већ знате, да је Господ †† прво избавио свој народ из Египта, а затим уништио оне који нису поверовали.

6 Па и анђеле који нису сачували своје достојанство, него су напустили своје пребивалиште, сачувао је у вечним оковима у тами за Суд који ће бити на Велики дан. **7** Тако и Содом и Гомора, и околни градови који су се на сличан начин одали блуду и тражили насладу у другачијој пути, служе као пример, испаштајући казну у вечитом огњу.

8 На исти начин и ови сањари каљају своје тело, одбацују Господњу власт и оцрњују небеска бића ‡. **9** Па ни арханђеоло Михаило, када се са ђаволом препирао око Мојсијевог тела, није се усудио да против њега износи погрдне оптужбе, него је рекао: »Нека те Господ прекори!« **10** Ови, пак, погрђују оно што не познају, а оно што, као бесловесне животиње, нагонски познају, у томе пропадају.

11 Тешко њима! Пођоше Каиновим путем, за плату упадоше у Валаамову заблуду, изгинуше у Корејској побуни! **12** Они су љаге на вашим агапама ††; без-

† онима ... Христос Или: онима који су чувани за Исуса Христа; или: онима који су чувани у Исусу Христу. †† Господ У неким раним рукописима стоји: Исус. ‡ одбацују ... бића Дословно: одбацују Господство и хуле на славе. †† агапама Или: гозбама љубави; »агапе« су биле заједнички обеди које су хришћани приређивали ради развијања братске љубави.

обзирно се с вама госте сами себе напасајући. Они су безводни облаци које ковитлају ветрови, јесења стабла без плода и ишчупана из корена – двапут мртва, **13** бесни морски таласи који се пене својим срамотама, звезде луталице за које је сачувана најцрња тама довека.

14 О њима је пророковао Енох, седми од Адама, рекавши: »Ево, долази Господ са хиљадама својих светих **15** да суди свима и да осуди све безбожнике за сва безбожна дела која су безбожно починили и за све дрске речи које су безбожни грешници против њега изговорили.«

16 Они су гунђала и зановетала, људи који живе по својим појудама; устима говоре охولة речи и улагују се ради добитка.

Позив на истрајност

17 А ви се, драги моји, присетите онога што су проrekli апостоли нашега Господа Исуса Христа.

18 Јер, рекли су вам: »У последња времена појавиће се ругаоци који ће живети по својим безбожним појудама.« **19** То су они што сеју раздор, људи чула, који немају Духа.

20 А ви се, драги моји, изграђујте на својој најсветијој вери и молите се у Светоме Духу. **21** Одржите се у Божијој љубави док чекате да вас милосрђе нашега Господа Исуса Христа одведе у вечни живот.

22 Једне, оне који сумњају, прекоревајте, **23** друге спасавајте вадећи их из огња, а према осталима будите милостиви, са страхом, мрзећи и одећу која је укаљана распадљивом пути.

Хвалоспев Богу

24 А Ономе који може да вас сачува од пада и да вас без мане, у великој радости, постави пред своју Славу, **25** јединоме Богу, нашем Спаситељу, слава, величанство, моћ и власт, кроз нашега Господа Исуса Христа, пре сваког времена и сада и довека! Амин.

Откривење

Увод

1 Откривење Исуса Христа, које му је дао Бог да својим слугама покаже шта треба ускоро да се догоди. И он је то показао, пославши свога анђела своје слуги Јовану, ² који сведочи о свему што је видео: о Божијој речи и о сведочанству Исуса Христа.

³ Благо оном ко чита и онима који слушају речи овог пророштва и држе се онога што је у њему написано, јер је време близу.

Поздрави и хвалоспев Богу

⁴ Јован,
за седам цркава у Азији:

милост вам и мир од Онога који јесте, који је био и који долази, и од седам духова који су пред његовим престолом, ⁵ и од Исуса Христа, Верног сведока, Прворођенога из мртвих и Владара над земаљским царевима.

⁶ Ономе који нас воли, који нас је својом крвљу избавио од наших греха и учинио нас царством, свештеницима свога Бога и Оца – њему слава и моћ довека. Амин.

⁷ Ево долази с облацима и свако око ће га видети, и они који су га проболи. И закукаће за њим сва племена на земљи. Да. Амин.

⁸ »Ја сам Алфа и Омега«, каже Господ Бог, који јесте, који је био и који долази, Сведржитељ.

Виђење Христа

⁹ Ја, Јован, ваш брат и с вама учесник у невољи, Царству и истрајности у Исусу, био сам на острву Патмосу због Божије речи и Исусовог сведочанства.

¹⁰ У дан Господњи био сам у Духу. Иза себе чух силан глас, као труба, ¹¹ који рече: »Запиши у књигу оно што видиш и пошаљи у седам цркава: у Ефес, Смирну, Пергам, Тијатиру, Сард, Филадельфију и Лаодикију.«

¹² Окренух се да видим глас који ми је говорио и, кад сам се окренуо, видех седам златних свећњака, ¹³ а усред свећњака некога »као Син човечији«[†]. Био је обучен у дуги огртач, а око груди опасан златним појасом. ¹⁴ Глава и коса су му биле беле као бела вуна, као снег, а очи као пламтећи огањ. ¹⁵ Стопала су му била као бронза ужарена у пећи, а

глас као хучање многих вода. ¹⁶ У десници је имао седам звезда, а из уста му је излазио оштар мач са две оштрице. Лице му је било као сунце када сија свом снагом.

¹⁷ Када сам га угледао, падох му пред ноге као мртв, а он стави своју десницу на мене и рече: »Не бој се. Ја сам Први и Последњи ¹⁸ и Живи. Био сам мртв, а сад сам, ево, довека жив и имам кључеве Смрти и Подземља ^{††}.

¹⁹ »Стога запиши оно што си видео, оно што јесте и оно што ће се после тога догодити. ²⁰ А ево тајног значења седам звезда које си видео у мојој десници и седам златних свећњака: седам звезда су анђели седам цркава, а седам свећњака је седам цркава.«

Писмо цркви у Ефесу

2 »Анђелу цркве у Ефесу напиши:

»Ово говори Онај који држи седам звезда у својој десници и који хода између седам свећњака: ² Знам твоја дела, твој труд и твоју истрајност и да не можеш да трпиш зле људе. Искушао си оне који за себе тврде да су апостоли, а нису, и открио си да су лажљивци. ³ Истрајан си – много си претрпео за моје име и ниси посустао.

⁴ »Али, имам нешто против тебе: напустио си своју прву љубав. ⁵ Стога, сети се одакле си пао. Покај се и чини оно што си у почетку чинио – иначе ћу ти доћи и уклонити твој свећњак са његовог места ако се не покајеш. ⁶ Али ово ти иде у прилог: мрзиш дела николаита, која и ја мрзим.

⁷ »Ко има ухо, нека чује шта Дух говори црквама. Победнику ћу дати да једе од дрвета живота, које је у Божијем рају.«

Писмо цркви у Смирни

8 »Анђелу цркве у Смирни напиши:

»Ово говори Први и Последњи, онај који је био мртв, па оживео: ⁹ Знам твоју невољу и сиромаштво, али ти си богат. Знам и хулу оних који за себе тврде да су Јудеји, а нису, него су Сатанина синагога. ¹⁰ Не бој се онога што треба да претрпиш. Ево, јаво ће неке од вас бацити у тамницу, да вас искуша, па ћете се десет дана злопатити. Буди веран до смрти, и даћу ти венац живота.

¹¹ »Ко има ухо, нека чује шта Дух говори црквама. Победнику неће наудити друга смрт.«

† Дан 7,13

†† Подземља Дословно: Хада.

Писмо цркви у Пергаму

¹² »Анђелу цркве у Пергаму напиши:
»Ово говори Онај који има оштар мач са две оштрице: ¹³ Знам где станујеш – тамо где је Сатанин престо. А ипак се чврсто држиш мога имена и ниси се одрекао своје вере у мене, чак ни у време када је код вас, тамо где станује Сатана, убијен мој верни сведок Антипа.

¹⁴ »Али, имам нешто мало против тебе: имаш тамо неких који се држе учења Валаама, који је научио Валака да наведе Израелце да згреше једући месо жртвовано идолима и одајући се блуду. ¹⁵ Исто тако, имаш и таквих који се држе учења николаита. ¹⁶ Стога, покај се, иначе ћу ти брзо доћи и заратити с њима мачем својих уста.

¹⁷ »Ко има ухо, нека чује шта Дух говори црквама. Победнику ћу дати скривене мане и дати му бео камен, а на том камену написано ново име, које не зна нико осим онога ко га добије.»

Писмо цркви у Тијатири

¹⁸ »Анђелу цркве у Тијатири напиши:
»Ово говори Син Божији, чије су очи као пламтећи огањ, а стопала слична углачаној бронзи:

¹⁹ Знам твоја дела, твоју љубав, твоју веру, твоје sluжење, твоју истрајност и да сада чиниш више него што си чинио у почетку [†].

²⁰ »Али, имам нешто против тебе: пушташ жену Језавељу, која за себе тврди да је пророчица, да својим учењем доводи моје слуге у заблуду, па се одају блуду и једу месо жртвовано идолима. ²¹ Дао сам јој времена да се покаје, али она неће да се покаје за свој блуд. ²² Ево, бацићу је у болесничку постељу, а оне који се с њом одају блуду у велику невољу ако се не покају за своја дела. ²³ И побићу јој децу. Тако ће све цркве знати да сам ја Онај који испитује мисли ^{††} и срца. И сваком од вас даћу према вашим делима.

²⁴ »А вама осталима у Тијатири, вама који се не држите тог учења и који нисте спознали Сатанине такозване дубине, кажем: нећу вам наметнути неко друго бреме. ²⁵ Само, чврсто држите оно што имате док ја не дођем.

²⁶ »Победнику, оном ко се до краја буде држао мојих дела, даћу власт над народима –

²⁷ »владаће над њима гвозденом палицом,

смрскати их као посуде грнчарске» [‡]

²⁸ – као што сам је и ја добио од Оца. А даћу му и звезду Даницу.

²⁹ »Ко има ухо, нека чује шта Дух говори црквама.»

Писмо цркви у Сарду

³ »Анђелу цркве у Сарду напиши:
»Ово говори Онај који има седам Божијих духова и седам звезда: Знам твоја дела – на изглед си жив, а у ствари си мртав. ² Пробуди се и учврсти оно што је још остало, а на умору је, јер нисам нашао да су ти дела савршена у очима мога Бога. ³ Стога се сети онога што си примио и чуо; држи се тога и покај се. Али, ако се не пробудиш, доћи ћу као крадљивац и нећеш знати у који сат ћу те изненадити.

⁴ »Ипак, имаш у Сарду неколико људи који нису окаљали своју одећу. Они ће ходати са мношвом одевени у бело, јер су достојни. ⁵ Тако ће и победник обући белу одећу и нећу му избрисати име из Књиге живота, него ћу му име признати ^{‡†} пред својим Оцем и пред његовим анђелима.

⁶ »Ко има ухо, нека чује шта Дух говори црквама.»

Писмо цркви у Филадельфији

⁷ »Анђелу цркве у Филадельфији напиши:
»Ово говори Свети и Истинити, Онај који има кључ Давидов – оно што он отвори, нико не може да затвори, и оно што он затвори, нико не може да отвори: ⁸ Знам твоја дела. Ево поставио сам пред тебе отворена врата, која нико не може да затвори. Јер, ти имаш мало снаге, а ипак се држиш моје Речи и ниси се одрекао мога имена. ⁹ Дајем ти неке из Сатанине синагоге, који за себе тврде да су Јудеји, али нису, него лажу. Учинићу да дођу к теби, да се пред твојим ногама поклоне и да сазнају да сам те заволео. ¹⁰ Пошто си сачувао моју заповест да истрајеш, и ја ћу сачувати тебе од Часа искушења, који ће снаћи цео свет да искуша становнике земље.

¹¹ »Долазим ускоро. Чврсто држи то што имаш, да нико не узме твој венац. ¹² Победника ћу учинити стубом у Храму мога Бога и он више неће изаћи напоље. На њему ћу написати име мога Бога, име града мога Бога – новог Јерусалима, који силази са неба од мога Бога – и своје ново име.

¹³ »Ко има ухо, нека чује шта Дух говори црквама.»

Писмо цркви у Лаодикији

¹⁴ »Анђелу цркве у Лаодикији напиши:
»Ово говори Амин, Верни и Истинити сведок, Почетак Божијег створења: ¹⁵ Знам твоја дела: ниси ни хладан ни врућ. Да си макар или хладан или врућ. ¹⁶ Овако, пошто си млак – ни врућ ни хладан – испљунућу те из својих уста. ¹⁷ Говориш: »Богат сам; обогатио сам се и не треба ми ништа«, а не видиш да си бедан, кукаван, сиромашан, слеп и гô. ¹⁸ Саветујем ти да од мене купиш у огњу жеженог злата –

^{††} признати Или: исповедити.

[†] да сада ... у почетку Дословно: да твојих последњих дела има више од првих. ^{††} мисли Дословно: бубреге. [‡] в. Пс 2,9 (LXX)

да се обогатиш; и белу одећу – да се обучеш, да се не показује твоја срамна голотиња; и мелем – да њиме намажеш очи, да прогледаш.

¹⁹ »Ја прекоревам и стегом васпитавам оне које волим. Стога, буди ревностан и покај се. ²⁰ Ево стојим на вратима и куцам. Ако неко чује мој глас и отвори врата, ући ћу к њему и јести с њим и он са мном.

²¹ »Победнику ћу дати да са мном седне на мој престо, као што сам и ја победио и сео са својим Оцем на његов престо.

²² »Ко има ухо, нека чује шта Дух говори црквама:«

Престо на небу

4 После тога погледах, а оно – на небу отворена врата!

А онај глас који сам раније чуо како ми говори као труба, рече: »Попни се овамо, па ћу ти показати шта после овога треба да се догоди.«

² Одмах ме обузе Дух, а оно – на небу је стајао престо и неко је на њему седео. ³ Тај који је седео изгледао је као јаспис и сард, а око престола је била дуга као смарагд. ⁴ Око престола су била још двадесет четири престола на којима су седеле двадесет четири старешине, обучене у белу одећу и са златним венцима на глави. ⁵ Из престола су излазиле муње, гласови и громови, а испред њега је горело седам пламтећих буктиња, то јест седам Божијих духова. ⁶ Испред престола је било и нешто као стаклено море слично кристалу.

У средини, око престола, била су четири жива бића пуна очију и спреда и позади. ⁷ Прво од тих живих бића личило је на лава, друго на вола, треће је имало лице као човек, а четврто је личило на орла у лету. ⁸ И та четири жива бића – свако са по шест крила, унаоколо и изнутра пуних очију – и дању и ноћу без предаха говоре:

»Свет, свет, свет је Господ Бог, Сведржитељ, који је био, који јесте и који долази.«

⁹ И кад год та жива бића дају славу, част и захвалност Ономе који седи на престоу, Ономе који је довека жив, ¹⁰ оне двадесет четири старешине падају ничице пред Оним који седи на престоу и клањају се Ономе који је довека жив, па стављају своје венце пред престо и говоре:

¹¹ »Достојан си, Господе и Боже наш, да примиш славу, част и силу, јер ти си све створио и твојом вољом је постало и било створено.«

Свитак и Јагње

5 Тада у десници Онога који је седео на престоу видех свитак, исписан изнутра и споља и запечаћен са седам печата.

² И видех једног силног анђела како из свега гласа објављује: »Ко је достојан да отвори свитак и положи његове печате?«

³ Али, нико ни на небу, ни на земљи, ни под земљом није могао да отвори свитак ни да у њега погледа. ⁴ А ја сам много плакао што се није нашао нико достојан да отвори свитак ни да у њега погледа.

⁵ Тада ми рече један од старешина: »Немој да плачеш. Ено, победио је Лав из Јудиног племена, Корен Давидов. Он може да отвори свитак и његових седам печата.«

⁶ Тада видех како између престола и четири жива бића и старешина стоји Јагње, као да је заклано, са седам рогова и седам очију – то јест седам Божијих духова, који су послани по свој земљи. ⁷ И Јагње приђе, па узе свитак из деснице Онога који седи на престоу. ⁸ А када га је узело, она четири жива бића и двадесет четири старешине падоше ничице пред Јагњетом. Сваки од њих имао је китару и златне чиније пуне кáда, то јест молитви светих, ⁹ и певали су нову песму:

»Достојан си да узмеш свитак и да разломиш његове печате, јер си био заклан и својом крвљу откупио људе за Бога, људе из сваког племена и језика, народности и народа.

¹⁰ Учинио си их царством и свештеницима нашега Бога, и они ће владати на земљи.«

¹¹ Онда погледах и чух гласове многобројних анђела око престола и живих бића и старешина. Било их је на хиљаде хиљада и на миријаде миријада.

^{†12} Говорили су из свега гласа:

»Достојно је Јагње које је заклано да прими силу и богатство и мудрост и снагу и част и славу и благослов!«

¹³ Онда чух сва створења на небу и на земљи, под земљом и на мору и све што је у њима, како говоре:

»Ономе који седи на престоу и Јагњету, благослов и част и слава и моћ довека!«

¹⁴ Четири жива бића рекоше: »Амин«, а старешине падоше ничице и поклониле се.

Печати

6 Онда видех како Јагње разломи један од седам печата и чух једно од она четири жива бића како громогласно каже: »Дођи!«

² Погледах, а оно – коњ белац и на њему јахач с луком! Дадоше му венац и он изјаха као победник, да победи.

³ Када је Јагње разломило други печат, чух друго живо биће како каже: »Дођи!«

† миријаде миријада То јест: десетине хиљада десетина хиљада.

⁴ Тада изађе други коњ, риђан, а његов јахач доби власт да са земље узме мир, па да се људи међусобно покољу, и доби велик мач.

⁵ Када је Јагње разломило трећи печат, чух треће живо биће како каже: »Дођи!«

Погледах, а оно – коњ вранац и на њему јахач са теразијама у руци!

⁶ Тада чух нешто као глас како између четири жива бића говори: »Хојникс † пшенице за динар †† Три хојникса јечма за динар! А уљу и вину немој да нашкодиш!«

⁷ Када је Јагње разломило четврти печат, чух глас четвртог живог бића како каже: »Дођи!«

⁸ Погледах, а оно – коњ зеленко! Име његовог јахача било је Смрт, а одмах за њим ишло је Подземље ‡. Они добише власт над четвртином земље, да убијају мачем, глађу, помором и дивљим зверима.

⁹ Када је Јагње разломило пети печат, видех испод жртвеника душе оних који су заклани због Божије речи и због сведочанства које су имали.

¹⁰ Они из свега гласа повикаше: »Колико још, свети и истинити Господару, нећеш судити становницима земље и осветити нашу крв?«

¹¹ И сваки од њих доби дуг бео огртак и би им речено да се још мало стрпе док се не испуни број њихових другова у служењу и браће, који треба да буду убијени као и они.

¹² Онда видех како Јагње разломи шести печат. Настаде силан земљотрес, сунце поцрне као врећа од кострети, а цео месец постаде црвен као крв.

¹³ Звезде са неба падаше на земљу као што касне смокве падају с дрвета када га протресе јак ветар.

¹⁴ Небо нестаде као свитак када се смота, а све планине и острва покренуше се с места.

¹⁵ Тада се сви земаљски цареви, великаши, војсковође, богаташи, моћници и сваки роб и слободњак посакриваше по пећинама и међу горским стенама, ¹⁶ говорећи горама и стенама: »Падните на нас и сакријте нас од лица Онога који седи на престолу и од Јагњетовог гнева! ¹⁷ Јер, дошао је Велики дан њиховог гнева, и ко може да опстане?«

144.000 обележених печатом

7 После тога видех четири анђела како стоје на четири краја земље и зауздавају четири земаљска ветра, да ветар не дува на земљу, ни на море, ни на било које дрво.

² Тада видех једног другог анђела како се диже са истока, носећи печат Бога живог, и из свега гласа довикује оној четворици анђела који су добили власт да нанесу штету земљи и мору: ³ »Немојте да нашкодите ни земљи, ни мору, ни дрвећу док печатом не обележимо чела слугу нашега Бога!«

† Хојникс Један хојникс је имао запремину од око једног литра. †† динар Један динар је имао вредност једне наднице.

‡ Подземље Дословно: Хад.

⁴ Тада чух број обележених печатом – 144.000 из свих Израелових племена:

⁵ из Јудиног племена: 12.000 обележених печатом;

из Рувимовог племена: 12.000;

из Гадовога племена: 12.000;

⁶ из Асировог племена: 12.000;

из Нефталимовог племена: 12.000;

из Манасијиног племена: 12.000;

⁷ из Симеоновог племена: 12.000;

из Левијевог племена: 12.000;

из Исахаровог племена: 12.000;

⁸ из Завулоновог племена: 12.000;

из Јосифовог племена: 12.000;

из Венијаминовог племена: 12.000 обележених печатом.

Мноштво у белом

⁹ После тога погледах, а оно – силно мноштво које нико није могао да преброји, из сваког народа, племена, народности и језика, стајало је пред престолом и пред Јагњетом. Били су обучени у дуге беле огртаче, а у рукама су носили палмове гране ¹⁰ и из свега гласа викали: »Спасење припада нашем Богу, који седи на престолу, и Јагњету!«

¹¹ А сви анђели су стајали око престола и старешина и четири жива бића. Они падоше ничице пред престолом и поклонили се Богу, ¹² говорећи: »Амин! Благослов и слава и мудрост и захвалност и част и сила и снага нашем Богу до века. Амин!«

¹³ Тада ме упита један од старешина: »Ко су ови што су обучени у дуге беле огртаче и одакле су дошли?«

¹⁴ Ја му рекох: »Ти то знаш, господару.«

А он ми рече: »То су они што су дошли од велике невоље и Јагњетовом крвљу опрали и избелили своје огртаче. ¹⁵ Зато су они пред Божијим престолом и дању и ноћу му служе у његовом Храму, а Онај који седи на престолу подићи ће свој Шатор †† над њима. ¹⁶ Они више никад неће гладовати ни жеднети, нити ће их пржити сунце ни икаква жега. ¹⁷ Јер, њихов пастир ће бити Јагње, које је наспред престола, и водиће их на изворе живе воде. А Бог ће обрисати сваку сузу с њихових очију.«

Седми печат и златна кадионица

8 Када је Јагње разломило седми печат, на небу настаде тајац који потраја око пола сата.

² Тада видех седам анђела који стоје пред Богом. Они добише седам труба.

³ Онда дође један анђеоло са златном кадионицом и стаде код жртвеника. Он доби много кâда, да га с молитвама свих светих принесе †† на златном жртвенику пред престолом. ⁴ Из анђелове руке се пред Богом подиже дим кâда с молитвама свих све-

†† подићи ће свој Шатор Или: пребиваће. †† кâда ... принесе Или: кâда, да принесе молитве свих светих; в. Отк 5,8.

тих †. ⁵ Потом анђео узе кадионицу, напуни је ватром са жртвеника, па је баци на земљу. Разлегоше се грмљавина и тутњава, севнуше муње и настаде земљотрес.

Трубе

⁶ Седам анђела који су имали седам труба спремише се да затрубе.

⁷ Први анђео затруби, и настадоше грџд и огањ помешан с крвљу, и то би бачено на земљу. Изгоре трећина земље и изгоре трећина дрвећа и изгоре сва зелена трава.

⁸ Други анђео затруби, и нешто као велика, огњем усламтела гора би бачено у море. Трећина мора се претвори у крв ⁹ и угину трећина створења која живе у мору и би уништена трећина бродова.

¹⁰ Трећи анђео затруби, и са неба паде једна велика звезда, горећи као буктиња. Она паде на трећину река и на изворе водâ. ¹¹ А име те звезде је Пелен. Трећина водâ се претвори у пелен, и многи људи помреше од водâ, јер су биле горке.

¹² Четврти анђео затруби, и би ударена трећина сунца, трећина месеца и трећина звезда, па се помрачише за трећину. Дан изгуби трећину своје светлости, а тако и ноћ.

¹³ Тада видех и чух једног орла који је летео посред неба и из свега гласа викао: »Јао! Јао! Јао становницима земље због звука трубе преостале тројице анђела који треба да затрубе!«

9 Пети анђео затруби, и ја видех звезду која је са неба пала на земљу. Она доби кључ од ждрела Бездана. ² Када је отворила ждрело Бездана, из ждрела покуља дим као дим из неке големе пећи. Сунце и небо †† помрачише се од дима из ждрела, ³ а из дима на земљу изађоше скакавци, који добише моћ какву имају земаљске шкорпије. ⁴ Било им је заповеђено да не науде земаљској трави, ни било којој биљци, ни било ком дрвету, него само људима који немају Божији печат на челу. ⁵ Није им било допуштено да их убијају, него само да их пет месеци муче. А то мучење је било као бол који задаје шкорпија када убоде човека. ⁶ Тих дана ће људи тражити смрт, али је неће наћи; желеће да умру, али смрт ће бежати од њих.

⁷ А скакавци су изгледали као коњи опремљени за бој. На глави су имали нешто као венац од злата, а лица су им била као људска лица. ⁸ Коса им је била као у жена, а зуби као у лавова. ⁹ Имали су грудне оклопе сличне оклопима од гвожђа, а шум њихових крила личио је на тутњаву многих коња и кола што јуре у бој. ¹⁰ Имали су репове и жалце као у шкорпија и у тим реповима била је њихова моћ да пет месеци муче људе. ¹¹ Над њима је владао цар, Анђео Бездана, који се на хебрејском језику зове Авадон, а на грчком Аполион ‡.

† *када ... светих Или: када молитви свих светих.* †† *небо*
Дословно: *ваздух.* ‡ *Авадон, Аполион И Авадон и Аполион*
значе *»Уништитељ«.*

¹² Први Јао прође. Ево за њим иду још два!

¹³ Шести анђео затруби, и ја чух један глас како долази од рогова златног жртвеника пред Богом ¹⁴ и говори шестом анђелу који је имао трубу: »Пусти она четири анђела који су везани на великој реци Еуфрат!«

¹⁵ Тада беху пуштена четири анђела која су била спремна да управо тог сата, дана, месеца и године побију трећину људи. ¹⁶ Та војска је бројала две стотине милиона коњаника – чуо сам број.

¹⁷ А коњи и јахачи које сам видео у свом виђењу изгледали су овако: Носили су ватреноцрвене, загазитоплаве и сумпорножуте грудне оклопе. Главе коња су биле као у лава, а из уста су им сукљали ватра, дим и сумпор. ¹⁸ Од те три пошасте – ватре, дима и сумпора који су сукљали из њихових уста – изгину трећина људи. ¹⁹ Моћ ових коња била је у њиховим устима и реповима. Јер, репови су им били слични змијама: имали су главе којима су наносили повреде.

²⁰ Али преостали људи – они који нису погинули од ових пошасте – ипак се не покајаше за дела својих руку. И даље су се клањали демонима и идолима од злата, сребра, бронзе, камена и дрвета, који не виде, не чују и не хођају. ²¹ Не покајаше се ни за своја убиства, ни за своја врачања, ни за свој блуд, ни за своје крађе.

Анђео и мали свитак

10 Тада видех још једног силног анђела како силази са неба. Био је обучен у облак, а на глави му је била дуга. Лице му је било као сунце, а ноге као стубови ватре. ² У руци је имао мали, отворен свитак. Он десном ногом стаде на море, а левом на копно, ³ па из свега гласа повика – као лав када риче. А када је повикао, седам громава проговори својом тутњавом.

⁴ Када је седам громава проговорило, хтедох да пишем, али са неба чух глас који рече: »Запечати то што је седам громава говорило и то немој да пишеш.«

⁵ Тада анђео кога сам видео како стоји на мору и на копну диже десницу према небу ⁶ и закле се Оним који је до века жив, који је створио небеса и оно што је на њима, и земљу и оно што је на њој, и море и оно што је у њему: »Нема више одлагања †! ⁷ Него, оних дана када се огласи седми анђео, када затруби, биће довршена Божија тајна, као што је он својим слугама пророцима и објавио.«

⁸ Тада ми се поново обрати глас који сам чуо са неба и рече: »Иди и узми отворени свитак из руке анђела који стоји на мору и на копну.«

⁹ И ја одох к анђелу и рекох му да ми да онај мали свитак, а он ми рече: »Узми га и поједи. Загорчаће ти стомак, али ће ти у устима бити слadak као мед.«

†! *Нема више одлагања Или: Неће више бити времена.*

¹⁰ Ја узех свитак из анђелове руке и поједох га. У устима ми је био сладак као мед, али ми, када га поједох, загорча стомак.

¹¹ Онда ми рекоше: »Треба опет да пророкујеш о многим народностима, народима, језицима и царевима.«

Два сведока

11 Потом добих трску сличну штапу за мерење, па ми рекоше: »Устани и измери Божији храм и жртвеник и оне који се у њему клањају Богу.

² Спољашње двориште Храма изостави; немој да га мериш, јер је дато незнабошцима и они ће четрдесет два месеца газити Светим градом. ³ А двојици својих сведока даћу да обучени у кострет пророкују хиљаду двеста шездесет дана.«

⁴ Они су две маслине и два свећњака што стоје пред Господаром земље. ⁵ Ако неко покуша да им науди, ватра сукне из њихових уста и прождре њихове непријатеље. Ако неко хоће да им науди, баш тако мора да погине. ⁶ Они имају власт да затворе небо, да не пада киша у време њиховог пророковања. А имају и власт да воде претворе у крв и да земљу ударе сваком врстом пошаста кад год пожелеле.

⁷ Када заврше своје сведочење, с њима ће заратити Звер која излази из Бездана. Она ће их победити и убити, ⁸ и њихови лешеве ће лежати на улици великога града који се у пренесеном [†] смислу зове Содома и Египат, где је и њихов Господ био распет.

⁹ Три и по дана ће људи из сваке народности, племена, језика и народа гледати њихове лешеве и неће дати да буду положени у гроб. ¹⁰ Становници земље ће се радовати и веселити њиховој пропасти и слати поклоне један другом, јер су их та два пророка намучила.

¹¹ Али, после три и по дана, уђе у пророке Божији дах живота, па они стадоше на своје ноге и силан страх спаде оне који су их гледали.

¹² Тада зачуше силан глас са неба који им рече: »Попните се овамо!«

И они се на облаку попеше на небо наочиглед својих непријатеља.

¹³ И баш у том часу настаде велик земљотрес и десетина града се сруши. Од земљотреса погину седам хиљада људи, па се остали уплашише и дадоше славу небескоме Богу.

¹⁴ Други Јао прође. Ево ускоро долази трећи!

Седма труба

¹⁵ Седми анђеоло затруби, и на небу се зачуше силни гласови који су говорили:

»Царство света постало је царство нашега Господа и његовога Христа, и он ће владати довека!«

¹⁶ А двадесет четири старешине, које су седеле на својим престолима пред Богом, падоше ничице и поклонилише се Богу, ¹⁷ говорећи:

»Захваљујемо ти, Господе Боже, Сведржитељу, који јеси и који си био, што си узео своју велику силу и почео да владаш!

¹⁸ Народи се разгневише, и дође твој гнев и време да се суди мртвима, да се награде твоје слуге пророци и свети и сви који се боје твога имена, мали и велики, и да се униште они који су уништавали земљу!«

¹⁹ Тада се отвори Божији храм на небу и указа се Ковчег његовог савеза у његовом Храму. Севнуше муње, разлеглоше се тутњава и грмљавина, настаде земљотрес и поче да пада силан грађ.

Жена и Аждаја

12 На небу се појави велико знамење: жена обучена у сунце, под ногама јој месец, а на глави венац од дванаест звезда. ² Била је трудна и викала у порођајним боловима и мукама. ³ Тада се на небу појави друго знамење: Аждаја, велика, црвена као ватра. Имала је седам глава и десет рогова, а на својим главама седам круна. ⁴ Њен реп повуче трећину звезда са неба и баци их на земљу. Аждаја стаде пред жену која је требало да се породила, да јој прождре дете чим га роди. ⁵ Она роди мушко дете, сина, који ће гвозденом палицом владати над свим народима. И дете би узето к Богу и његовом престолу, ⁶ а жена побеже у пустињу, на место које је Бог припремио за њу, да тамо буде збринута ^{††} хиљаду двеста шездесет дана.

⁷ Тада на небу изби рат: Михаило са својим анђелима нападе Аждају. Аждаја са својим анђелима узврати напад, ⁸ али није била довољно јака, па изгубише место на небу [‡]. ⁹ Тако је збачена Велика аждаја, Стара змија, звана ђаво и Сатана, која цео свет доводи у заблуду. Збачена је на земљу, а с њом и њени анђели.

¹⁰ Тада чух силан глас на небу како говори:

»Сада је стигло спасење и сила и царство нашега Бога и власт његовога Христа, јер је збачен тужитељ наше браће који их је и дању и ноћу оптуживао пред нашим Богом!

¹¹ Они га победише Јагњетовом крвљу и речју свога сведочанства.

Нису волели свој живот толико да би устукнули пред смрћу.

¹² Зато се веселите, небеса и ви који пребивате на њима.

^{††} да тамо буде збринута Дословно: да се тамо храни; исто и у 14. стиху. [‡] али ... на небу Или: али не надјача, па се за њих више не нађе место на небу.

[†] пренесеном Или: духовном.

А тешко вама, земљо и море,
јер је ђаво сишао к вама!
Силан бес га је обузео,
јер зна да има мало времена.»

¹³ Када је Аждаја видела да је збачена на земљу, поче да прогони ону жену која је родила мушко дете. ¹⁴ Али жена доби два крила великог орла да одлети до свога склоништа у пустињи, ван Змијиног домањаја, где ће бити збринута три и по године †. ¹⁵ Тада Змија избљува из уста реку воде за женом, да је бујица однесе. ¹⁶ Али земља поможе жени: отвори своја уста и попи реку коју је Аждаја избљувала из својих уста. ¹⁷ Аждаја се разгневи на жену, па оде и поведе рат против осталих њених потомака – оних који се држе Божијих заповести и имају Исусово сведочанство – ¹⁸ и стаде †† на морски жал.

Звер из мора

13 Тада видех како из мора излази Звер. Имала је десет рогова и седам глава, а на својим роговима десет круна и на свакој глави богохулно име. ² Та Звер коју видех личила је на леопарда, ноге су јој биле као у медведа, а уста као у лава. Аждаја јој даде своју силу, свој престо и велику власт. ³ Једна глава као да јој је била смртно рањена, али се њена смртна рана зацели. И цео свет се задиви и пође за Звери, ⁴ клањајући се Аждаји што је Звер дала власт.

А клањали су се и Звери, говорећи: »Ко је као Звер?« и: »Ко може да ратује против ње?«

⁵ Звер доби уста да њима говори охولة речи и хуле и доби власт да то чини четрдесет два месеца. ⁶ И она отвори уста и поче да вређа Бога, оцрњујући његово име, његово пребивалиште и оне који пребивају на небу. ⁷ Би јој допуштено и да зарати против светих и да их победи, а доби и власт над сваким племеном, народношћу, језиком и народом. ⁸ Клањаће јој се сви становници земље чија имена од постанка света нису уписана у Књизи живота закланог Јагњета.

⁹ Ко има ухо, нека чује!

¹⁰ Ко је одређен за ропство, у ропство ће и отићи.

Ко је одређен да буде погубљен мачем, мачем ће и бити погубљен.

Ово од светих захтева истрајност и веру.

Звер из земље

¹¹ Онда видех другу Звер како излази из земље. Имала је два рога као у јагњета, а говорила је као Аждаја. ¹² Извршавала је сву власт прве Звери у њено име и присилила земљу и све њене становнике да се клањају првој Звери, оној чија се смртна рана зацелила. ¹³ Чинила је велика знамења – чак је и ватру спуштала с неба пред очима људи. ¹⁴ Заводи-

† три и по године Дословно: време и два времена и пола времена. †† и стаде У неким касним рукописима стоји: И ја стадох.

ла је тако становнике земље знамењима која су јој била дата да их чини у име Звери и рекла им да начине лик Звери, оне која је имала рану од мача и остала жива. ¹⁵ Било јој је дато и да удахне живот лику Звери, да лик Звери и проговори и да учини да се погубе сви који му се не клањају. ¹⁶ А учинила је и то да сви – и мали и велики, и богати и сиромашни, и слободни и робови – дају да им на десну руку или на чело буде утиснут жиг, ¹⁷ па да нико не може ни да купује ни да продаје ако нема жиг са именом Звери или са бројем њеног имена.

¹⁸ Овде је потребна мудрост. Ко је уман, нека одглетне број Звери, јер то је број човека. А тај број је 666.

Јагње и 144.000 откупљених

14 Тада погледах, а оно – Јагње стоји на Сионској гори и с њим 144.000 оних којима је на челу написано његово име и име његовог Оца. ² Чух звук са неба сличан хучању многих вода и тутаваји силнога грома. И тај звук који сам чуо био је као свирање китариста на њиховим китарама. ³ Певали су нову песму пред престолом и пред четири жива бића и старешинама. И нико није могао да научи ту песму осим оних 144.000 откупљених са земље. ⁴ То су они што се нису уклањали са женама, јер су остали чисти ‡. Они иду за Јагњетом куд год оно иде. Откупљени су од људи као првине за Бога и Јагње. ⁵ Ниједна лаж се није нашла у њиховим устима – они су без мане.

Три анђела

⁶ Онда видех још једног анђела како лети посред неба. Носио је вечно еванђеље да га објави становницима земље, свим народима, племенима, језицима и народностима.

⁷ Он силним гласом рече: »Бојте се Бога и дајте му славу, јер је дошао час његовог Суда! Славите Онога који је начинио небо, земљу, море и изворе вода!«

⁸ А један други анђеоло дође за њим, говорећи: »Пао је! Пао је велики Вавилон, који је све народе опио жестоким вином свога блуда!«

⁹ За њима дође и трећи анђеоло и снажним гласом рече: »Ко се поклати Звери и њеном лику и прими жиг на своје чело или руку, ¹⁰ тај ће пити Божије жестоко вино, које је неразводњено усото у чашу његовог гнева, и биће мучен горућим сумпором пред светим анђелима и пред Јагњетом! ¹¹ И дим њиховог мучења диже се до века и ни дању ни ноћу нема предаха за оне који се клањају Звери и њеном лику и који примају жиг с њеним именом.«

¹² Ово захтева да свети, они који се држе Божијих заповести и вере у Исуса, буду истрајни.

¹³ Тада чух глас са неба како ми говори: »Пиши: Благо мртвима који одсад умру у Господу.«

‡ јер су остали чисти Дословно: јер су девице.

»Да«, каже Дух, »нека се одморе од свог муко-трпног рада, јер њихова дела иду за њима.«

Жетва земље

¹⁴ Онда погледах, а оно – бео облак, и на њему се-ди неко »као Син човечији«[†]. На глави му златан венац, а у руци оштар срп.

¹⁵ Тада из Храма изађе један други анђеоло, па из свега гласа довикну ономе који је седео на облаку: »Замахни својим српом и жањи, јер је дошло време да се жање! Зрела је земаљска жетва!«

¹⁶ И онај који је седео на облаку хитну свој срп на земљу, и земља би пожњевена.

¹⁷ Још један анђеоло изађе из Храма на небу; и он је имао оштар срп.

¹⁸ А од жртвеника дође један други анђеоло – онај што има власт над огњем – па из свега гласа довикну оном анђелу са оштрим српом: »Замахни својим оштрим српом и одсеци гроздове са земаљског чокота, јер је сазрело његово грожђе!«

¹⁹ И анђеоло хитну свој срп на земљу, обра земаљски чокот, па грожђе убаци у велику муљачу Божије срџбе. ²⁰ Оно би изгажено у муљачи ван града, и из муљаче потече крв све до узда коњима у висину и хиљаду шестсто стадија^{††} уоколо.

Седам анђела са седам пошаста

15 Тада видех још једно велико и чудесно знамење на небу: седам анђела са седам последњих пошаста – последњих, јер се њима окончава Божија срџба. ² И видех нешто као море од стакла помешано с ватром и победнике над Звери, над њеним ликом и над бројем њеног имена како стоје на мору од стакла и држе Божије китаре. ³ Певали су песму Божијег слуге Мојсија и Јагњетову песму: »Велика су и чудесна твоја дела,

Господе Боже, Сведржитељу.

Праведни су и истинити твоји путеви,

Царе над народима.

⁴ Ко да те се не боји, Господе,

и да не слави твоје име?

Ти си једини свет.

Сви народи ће доћи

и поклонити се пред тобом,

јер су објављена твоја праведна дела.«

⁵ После тога видех како се на небу отвори Храм, то јест Шатор сведочанства,⁶ и из њега изађе оних седам анђела који су имали седам пошаста. Били су обучени у блиставо чисто платно и око груди опасани златним појасевима. ⁷ Тада једно од четири жива бића даде седморици анђела седам златних чинија пуних срџбе Бога, који је довека жив. ⁸ Храм се испуни димом Божије славе и његове силе, па нико није могао да уђе у Храм док се не заврши седам пошаста седморице анђела.

Седам чинија Божије срџбе

16 Из Храма чух снажан глас како говори седморици анђела: »Идите и излијте на земљу седам чинија Божије срџбе!«

² Тада први анђеоло оде, па изли своју чинију на земљу, а по људима који су на себи имали жиг Звери и који су се клањали њеном лику избише гадни и болни чиреви.

³ Други анђеоло изли своју чинију на море, и оно се претвори у крв сличну крви мртваца и у мору изгинуше сва жива бића.

⁴ Трећи анђеоло изли своју чинију на реке и изворе водâ, и они се претворише у крв.

⁵ Тада чух анђела који је имао власт над водама како говори:

»Праведан си, ти који јеси и који си био, ти Свети, што си овако пресудио!

⁶ Јер, они су пролили крв светих људи и пророка, па си им дао да пију крв, као што и заслужију!«

⁷ Онда чух жртвеник како говори:

»Да, Господе Боже, Сведржитељу, твоје пресуде су истините и праведне!«

⁸ Четврти анђеоло изли своју чинију на сунце, којем би допуштено да људе пржи ватром. ⁹ Силна јара је прљила људе, па су проклињали име Бога, који је имао власт над овим пошастима, али се не покајаше нити му дадоше славу.

¹⁰ Пети анђеоло изли своју чинију на престо Звери, и њено царство прекри тама. Људи су од бола гризли своје језике¹¹ и проклињали Бога на небу због својих болова и чирева, али се не покајаше за своја дела.

¹² Шести анђеоло изли своју чинију на велику реку Еуфрат, па њена вода пресахну да би се припремио пут за царева са истока. ¹³ Тада видех како из уста Аждаје, из уста Звери и из уста Лажног пророка излазе три нечиста духа слична жабама. ¹⁴ То су, наиме, били духови демона који чине знамења, а кренули су царевима целог света да их окупе за битку на Велики дан Бога Сведржитеља.

¹⁵ »Ево долазим као крадљивац! Благо оном ко бди и чува своју одећу, да не би ишао го и да други не би гледали његову срамоту!«

¹⁶ И окупише их на месту које се на хебрејском језику зове Армагедон.

¹⁷ Седми анђеоло изли своју чинију на ваздух, а из Храма, са престола, дође снажан глас који рече: »Свршено је!«

¹⁸ Тада севнуше муње, разлегоше се тутњава и громови и настаде страховит земљотрес каквог није било откад је човека на земљи – толико је снажан био тај земљотрес. ¹⁹ Велики град се распаде на три дела и срушише се незнабожачки градови. А Бог се сети великог Вавилона, па му даде чашу жестоког вина свога гнева. ²⁰ Сва острва побегоше, планине више нису могле да се нађу,²¹ а огроман

[†] Дан 7,13 ^{††} хиљаду шестсто стадија Око 300 километра.

град, тежине таланта †, засу људе са неба. Људи почеше да проклињу Бога због пошасте града, јер је то била страшна пошаст.

Пропаст Велике блуднице

17 Тада дође један од седам анђела који су имали седам чинија, па ми рече: »Дођи да ти покажем како ће бити кажњена Велика блудница, која седи на многим водама. ² С њом су се земаљски цареви одавали блуду, а становници земље се опијали вином њеног блуда.«

³ Тада ме анђео у Духу пренесе у пустињу, где видех једну жену како седи на скерлетној Звери. Звер је била пуна богохулних имена и имала седам глава и десет рогова. ⁴ Жена је била обучена у пурпур и скерлет и накићена златом, драгим камењем и бисерима. У руци је имала златну чашу пуну гадости и прљавштине свога блуда, ⁵ а на челу јој је био овај натпис:

ТАЈНА

ВЕЛИКИ ВАВИЛОН

МАЈКА БЛУДНИЦА И ЗЕМАЉСКИХ ГАДОСТИ

⁶ Видех да је жена пијана од крви светих и од крви Исусових сведока.

Када сам је видео, веома се зачудих.

⁷ »Зашто се чудиш?« упита ме анђео. »Објаснићу ти тајну ове жене и Звери која је носи и има седам глава и десет рогова. ⁸ Звер коју си видео некада је била, а сада није. Ускоро ће изаћи из Бездана и отићи у пропаст. Становници земље чија имена нису од постанка света уписана у Књизи живота зачудиће се када буду видели Звер, јер је некада била, сада није, а доћи ће. ⁹ Овде је потребан мудар ум. Седам глава је седам брегова на којима седи жена. А то је и седам царева ¹⁰ – пет их је већ пало, један влада, а други још није дошао; а када дође, треба само мало да остане. ¹¹ Звер која је некада била, а сада није, сама је осми цар; она припада седморици и иде у пропаст.

¹² »Десет рогова које си видео јесте десет царева који још не владају, али ће са Звери добити царску власт на један сат. ¹³ Они имају један циљ: да своју силу и власт предају Звери. ¹⁴ Ратоваће против Јагњета, али ће их Јагње победити, јер је Господар над господарима и Цар над царевима, а с њим ће бити његови позвани, изабрани и верни.«

¹⁵ Онда ми рече: »Воде које си видео, на којима седи Блудница, то су народности, мноштва, народи и језици. ¹⁶ А оних десет рогова које си видео и Звер – они ће замрзети Блудницу. Опустошиће је и оголити; појешће јој месо, а њу спалити у огњу.

¹⁷ Јер, Бог им је ставио у срце да изврше његов циљ: да остваре свој циљ и да своје царство предају Звери док се не испуне Божије речи. ¹⁸ А жена коју си видео јесте велики град који влада над земаљским царевима.«

† таланта Око 40 килограма.

Пад Вавилона

18 После тога видех једног другог анђела како силази са неба. Имао је велику власт, а земља је била обасјана његовим сјајем. ² Он силним гласом повика:

»Пао је!

Пао је велики Вавилон!

Постаде пребивалиште демона

и склониште свих нечистих духова

и склониште свих нечистих и одвратних птица.

³ Јер, сви народи су пили

жестоко вино блуда те блуднице.

С њом су се земаљски цареви одавали блуду,

а земаљски трговци се богатали

на њеној прекомерној раскоши.«

⁴ Онда чух и други глас са неба како говори:

»Изађи из ње, мој народе,

да не будеш саучесник у њеним гресима

и да те не снађу њене пошасте.

⁵ Јер, њени греси су се нагомилали до неба

и Бог се сетио њених злодела.

⁶ Врати јој истом мером,

врати јој двоструко за њена дела.

У чашу у коју је она точила

ти јој наточи двоструко.

⁷ Колико се разметала сјајем и раскоши,

толико јој муке и јада задај,

јер она мисли:

»На престолу седим као царица;

нисам удовица и нећу видети јада.»

⁸ Зато ће је у једном дану

савладати њене пошасте –

смрт, јад и глад –

и биће спаљена огњем,

јер је моћан Господ Бог, који јој суди.

⁹ »Када угледају дим од њеног спаљивања, заплакаће и закукати за њом земаљски цареви, који су се с њом одавали блуду и уживали у њеној раскоши.

¹⁰ Ужаснути њеним мукама, стајаће подаље, говорећи:

Јао! Јао, велики граде Вавилоне, моћни граде!

У једном часу те стиже осуда!

¹¹ »И земаљски трговци ће плакати и јадиковати

за њим, јер више нико не купује њихове товари –

¹² товари злата и сребра, драгог камења и бисера,

платна и пурпура, свиле и скерлета, сваке врсте мисног дрвета и свих врста предмета од слоноваче,

свих врста предмета од скупоценог дрвета, бронзе,

гвожђа и мермера, ¹³ товари цимета и зачина, када,

смирне и тамјана, вина и уља, белог брашна и пшенице,

говедата и оваца, коња и кочија, људских тела

и душа.

¹⁴ »Побеже од тебе воће за којим ти је душа жудела

и пропаде ти сва раскош и сјај и никада се више

неће наћи.

¹⁵ »Они што су тиме трговали и од тога се обогатили, стајаће подаље, ужаснути његовим мукама, плачући и јадикујући:

¹⁶ Јао! Јао, велики граде!

Био си обучен у платно, пурпур и скерлет и накићен златом, драгим камењем и бисерима.

¹⁷ У једном часу толико богатство опустошено!

»И сви кормилари и сви који плове морем, морнари и они који на мору раде, стајаће подаље. ¹⁸ А када угледају дим од његовог спаљивања, повикаће: „Да ли је било града сличног овом великом граду?“ ¹⁹ И посуће се прашином по глави и викати, плачући и јадикујући:

Јао! Јао великом граду!

Његовим благом се обогатише

сви који су на мору имали лађе,
а он у једном часу би опустошен!

²⁰ »Веселите се над њим, небо и ви свети и апостоли и пророци, јер му је Бог судио онако како је он судио вама!«

²¹ Тада један моћни анђеоло подиже стену велику као млински камен и баци је у море, говорећи: »Овако силовито биће бачен и велики град Вавилон, да се више не нађе!

²² »Никада више неће се у теби зачути глас певача ни свирка китариста, фрулаша и трубача!

Никада више неће се у теби наћи занатлија било ког заната!

Никада више неће се у теби зачути клопарање млина!

²³ Никада више неће у теби засјати светлост светиљке!

Никада више неће се у теби зачути глас младожење и младе!

Јер, твоји трговци су били земаљски моћници и твојим врачањем су били заведени сви народи.

²⁴ У њему је нађена крв пророка и светих и свих који су заклани на земљи.«

19 После тога чух нешто као силну грају великог мноштва на небу. Викали су:

»Алилуја!

Спасење, слава и сила припадају нашем Богу,

² јер су његове пресуде истините и праведне.

Он је осудио Велику блудницу, која је искварила земљу својим блудом, и на њој осветио крв својих слугу.«

³ И још рекоше:

»Алилуја!

Њен дим се диже довека!«

⁴ Тада двадесет четири старешине и четири жива бића падоше ничице и поклонише се Богу, који је седео на престолу, и рекоше: »Амин! Алилуја!«

⁵ А са престола дође глас који рече:

»Хвалите нашега Бога, сви који сте његове слуге, који га се бојите, мали и велики!«

⁶ Онда чух нешто као грају великог мноштва и као хучање многих вода и као тутњаву јаких громава како говори:

»Алилуја!

Јер, завлада наш Господ Бог, Сведржитељ!

⁷ Радујмо се и кличимо и дајмо му славу.

Јер, дошла је Јагњетова свадба и његова Невеста се спремила.

⁸ Дато јој је блиставо чисто платно да се у њега обуче.«

А то платно су праведна дела светих.

⁹ Анђеоло ми рече: »Пиши: „Благо онима који су позвани на Јагњетову свадбу!“«

И још ми рече: »Ово су истините Божије речи.«

¹⁰ Падох ничице пред његове ноге да му се поклоним, а он ми рече: »Немој. И ја сам слуга као и ти и твоја браћа која имају Исусово сведочанство. Богу се поклони. Јер, Исусово сведочанство је дух пророчтва.«

Јахач на белом коњу

¹¹ И видех отворено небо, а тамо – коњ белац! Име његовог јахача је Верни и Истинити, и он суди и ратује по правди. ¹² Очи су му као пламтећи огањ, а на глави му је много круна. Он има написано име које не зна нико осим њега. ¹³ Обучен је у огртач натопљен крвљу и име му је Божија Реч. ¹⁴ Пратиле су га небеске војске на белим коњима, обучене у бело, чисто платно. ¹⁵ Из уста му излази оштар мач којим ће ударити народе. Владаће над њима гвозденом палицом и газити грожђе у муљачи жестоког вина гнева Бога Сведржитеља. ¹⁶ На огртачу и на боку му је написано име:

ЦАР НАД ЦАРЕВИМА И ГОСПОДАР НАД ГОСПОДАРИМА

¹⁷ Тада видех једног анђела како стоји на сунцу и из свега гласа довикује свим птицама које лете по небу: »Дођите! Окупите се за велику Божију гозбу, ¹⁸ да једете меса царева, меса војсковођа и меса моћника, и меса коња и њихових јахача, и меса свих слободњака и робова, и малих и великих!«

¹⁹ Онда видех Звер и земаљске царева са њиховим војскама како су се окупили да ратују против Јахача на коњу и против његове војске. ²⁰ И Звер би ухађена, а с њом и Лажни пророк, који је у њено име чинио знамења којима је заводио оне што су примили жиг Звери и клањали се њеном лику. Обоје су живи бачени у огњено језеро горућег сумпора. ²¹ Остале поби мач који је изашао из уста Јахача на коњу, и све се птице наједоше њиховог меса.

Хиљаду година

20 Онда видех једног анђела како силази са неба. У руци је имао кључ од Бездана и велик ланац. ² Он шчепа Аждау, Стару Змију, то јест ђавола, Сатану, окова је на хиљаду година, ³ па је баци у Бездан, који над њом закључа и запечати, да више

не заводи народе док се не наврши хиљаду година. После тога треба да буде накратко пуштена.

⁴ Затим видех престоле на којима су седели они којима је била дата власт да суде. И видех душе погубљених због сведочења за Исуса и Божију реч, оних који се нису клањали Звери ни њеном лику и који нису примили њен жиг на своје чело ни на своју руку. Они оживеше, па су са Христом владали хиљаду година. ⁵ (Други мртви не оживеше док се није навршило хиљаду година.) То је прво васкрсење. ⁶ Срећан је и свет онај ко има удела у првом васкрсењу. Над таквима друга смрт нема никакву власт, него ће они бити Божији и Христови свештеници и владати с њим хиљаду година.

Сатанин крај

⁷ А када се наврши тих хиљаду година, Сатана ће бити пуштен из своје тамнице, ⁸ па ће изаћи да заводи народе са четири краја земље, Гога и Магога, и окупити их за бој – биће их као морског песка. ⁹ И они нагрнуше свом ширином земље и опколише Табор светих и Вољени град. Али са неба сукну огањ и прогута их. ¹⁰ А ђаво, који их је завео, би бачен у језеро горућег сумпора, тамо где су и Звер и Лажни пророк. Они ће и дању и ноћу бити мучени довека.

Суђење мртвима

¹¹ Онда видех велики бели престо и Онога који на њему седи. Земља и небо побегоше пред његовим лицем и нигде им се не нађе места. ¹² И видех мртве, велике и мале: стајали су пред престолом, а књиге се отворише. И би отворена једна друга књига – Књига живота. Мртвима се судило по ономе што је записано у књигама – према њиховим делима. ¹³ И море предаде мртве који су у њему, и Смрт и Подземље предадоше мртве који су у њима, и свакоме је било суђено према његовим делима. ¹⁴ Смрт и Подземље беху бачени у огњено језеро. А огњено језеро – то је друга смрт. ¹⁵ И ко год није био уписан у Књизи живота, бачен је у огњено језеро.

Нови Јерусалим

21 И видех ново небо и нову земљу, јер су прво небо и прва земља прошли, а ни мора више није било. ² Видех и Свети град, нови Јерусалим, како са неба силази од Бога, опремљен као невеста која се украсила за свога мужа.

³ Онда чух силан глас са престола како говори: »Ево, Божији шатор је са људима и Бог ће пребивати међу њима. Они ће бити његов народ и сâм Бог ће бити с њима. ⁴ Он ће им обрисати сваку сузу са очију и више никад неће бити смрти, ни јада, ни јаука, ни бола више неће бити, јер је прошло оно што је било пре.«

⁵ Тада рече Онај који седи на престолу: »Ево, све чиним ново!«

И рече: »Пиши, јер ове речи су веродостојне и истините.«

⁶ И још ми рече: »Свршено је! Ја сам Алфа и Омега, Почетак и Крај. Жедноме ћу бесплатно дати да пије са извора воде живота. ⁷ Победник ће наследити све ово, и ја ћу бити његов Бог, а он ће ми бити син. ⁸ А страшљивцима, невернима, одвратнима, убицама, блудницима, врачарима, идолопоклоницима и свим лажљивцима место је у језеру горућег сумпора. То је друга смрт.«

⁹ Онда дође један од седам анђела који имају седам чинија пуних седам последњих пошаста, па ми се обрати рекавши: »Дођи, показаћу ти Невесту, Јагњетову жену.«

¹⁰ И пренесе ме у Духу на једну велику и високу гору, па ми показа свети град Јерусалим како са неба силази од Бога. ¹¹ Сијао је Божијом славом, блистав као најскупоценији драгуљ, као кристални камен јаспис. ¹² Имао је велике и високе зидине и дванаест капија, а на капијама дванаест анђела и написана имена дванаест племена израелског народа. ¹³ На истоку су биле три капије, на северу три капије, на југу три капије и на западу три капије. ¹⁴ Градске зидине су имале дванаест темеља и на њима имена дванаест Јагњетових апостола.

¹⁵ Анђео који је са мном разговарао имао је златну трску за мерење, да би измерио град, његове капије и зидине. ¹⁶ А град је био четвороугао – дужина му је била једнака ширини. Анђео га измери трском, и показа се да је 12.000 стадија [†] дуг и да су му дужина, ширина и висина једнаке. ¹⁷ Он затим измери зидине: имале су 144 лакта ^{††} људске мере, којом је анђео мерио. ¹⁸ Зидине су биле сазидане од јасписа, а град од чистог злата сличног чистом стаклу. ¹⁹ Темељи градских зидина били су украшени свим врстама драгог камења: први темељ јасписом, други сафиром, трећи калцедоном, четврти смарагдом, ²⁰ пети сардониксом, шести сардером, седми хризолитом, осми берилом, девети топазом, десети хризопрасом, једанаести хијацинтом и дванаести аметистом. ²¹ А дванаест капија било је дванаест бисера – свака капија је била начињена од једног бисера. Главна градска улица била је од чистог злата прозирног као стакло.

²² У граду не видех никакав храм, јер су његов храм Господ Бог Сведржитељ и Јагње. ²³ Том граду нису потребни ни сунце ни месец да га осветљавају, јер га обасјава Божија слава, а светлило му је Јагње. ²⁴ Народи ће ходати у његовој светлости и земаљски цареви у њега ће доносити своју славу. ²⁵ Капије му се неће затварати дању, а тамо неће бити ноћи. ²⁶ У њега ће бити унети слава и част народâ ²⁷ и ништа нечисто неће ући у њега, нити ико ко чини нешто одвратно и лажно, него само они који су уписани у Јагњетовој Књизи живота.

[†] 12.000 стадија Око 2.200 километара. ^{††} 144 лакта 64,8 метара.

Река воде живота

22 Онда ми показа реку воде живота. Блистала је као кристал, а текла је из Божијег и Јагњетовог престола ² средином главне градске улице. Са обе стране реке расло је дрво живота, које рађа дванаест плодова. Оно доноси свој плод сваког месеца, а лишће му је за исцељење народима. ³ Више неће бити никаквог проклетства. У граду ће бити Божији и Јагњетов престо и његове слуге ће му служити. ⁴ Гледаће његово лице и његово име биће им на челу. ⁵ Више неће бити ноћи и неће им бити потребна светлост светиљке ни светлост сунца, јер ће их обасјавати Господ Бог. И они ће владати довека.

⁶ Онда ми рече: »Ове речи су веродостојне и истините, а Господ, Бог пророчких духова, послао је свога анђела да својим слугама покаже оно што треба ускоро да се догоди. ⁷ И, ево, долазим ускоро! Благо оном ко се држи пророчких речи ове књиге.«

Исус долази

⁸ Ја, Јован, чуо сам и видео све ово. И када сам чуо и видео, падох ничице пред ноге анђелу који ми је све ово показао, да му се поклоним.

⁹ А он ми рече: »Немој. И ја сам слуга као и ти и твоја браћа и пророци и сви који се држе речи ове књиге. Богу се поклони!«

¹⁰ Затим ми рече: »Немој да запечатиш пророчке речи ове књиге, јер је време близу. ¹¹ Нека неправ-

едник и даље чини неправду, нека се укаљани и даље каља, нека праведник и даље чини дела праведности, и ко је свет, нека се и даље свешта.

¹² »Ево, долазим ускоро и моја награда са мном, да сваком дам по томе какво му је дело. ¹³ Ја сам Алфа и Омега, Први и Последњи, Почетак и Крај.

¹⁴ »Благо онима који перу своје огртаче да би имали право на дрво живота и да у град улазе кроз капију. ¹⁵ Напољу остају пси, врачари, блудници, убице, идолопоклоници и сви који воле лаж и који лажу †.

¹⁶ »Ја, Исус, послао сам свога анђела са овим сведочанством за цркве. Ја сам Корен и Издањак Давидов, сјајна звезда Даница.«

¹⁷ И Дух и Невеста кажу: »Дођи!«

И ко год ово чује, нека каже: »Дођи!«

И ко је жедан, нека дође; ко хоће, нека бесплатно заграби воде живота.

¹⁸ Опомињем свакога ко слуша пророчке речи ове књиге: ко им нешто дода, њему ће Бог додати пошасту описане у овој књизи, ¹⁹ и ко одузме нешто од речи ове књиге, њему ће Бог одузети његов део од дрвета живота и од светог града који су описани у овој књизи.

²⁰ Онај који за све ово сведочи, каже: »Да, долазим ускоро!«

Амин! Дођи, Господе Исусе!

²¹ Милост Господа Исуса са свима.

† који лажу Дословно: који чине лаж.